RPR

BIBLIOTECA
CENTRALA A
UNIVERSITAŢII
DIN
BUCUREŞTI

N° Curent ~~681~~ 1518 Format II
N° Inventar ~~2366~~ 2636 Anul
Secţia Raftul

CODICELE ROMANE.

Inv. 2360 Mag. 1318.

CODICELE ROMANE.

ALESSANDRU IOAN

séŭ

COLECȚIUNE

de

LEGILE PRINCIPATELORU-UNITE-ROMANE.

coprinzândŭ

Codicele Civile, Codicele Commerciale, Codicele Penale, Procedura Penală

împreună cu

CONSTITUTIUNEA ROMANA IN VIGORE.

și cu unŭ

SUPLIMENTU

în care intră

Tóte legile, decretele și regulamentele celle maĭ nouĭ și maĭ usualĭ, culese din edițiunile oficiale de la 1859 pînă acum;

Donațiunea

cu **J. Al. SAMURCAS**

Annotațiunĭ, trimeterĭ la articolile corespunzătóre din legile române, cu aretarea testurilorŭ abrogate, cu esplicațiunĭ de termenĭ nouĭ, cu coordonarea testurilorŭ, cu reproduceri de testurĭ vechĭ, cu trimetere la articolile correspunzătóre din legile streine.

de

VASILIE BOERESCU.

BUCURESCÍ.
Tipografiia Cesar Bolliac Strada Polonă No. 40.
1865.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA 1518

1942

1961

B.C.U.Bucuresti
C2636

esemplarele căte nu vor avea sub-semnătura mea, vor fi contra făcutè, şi se vor urmări conformŭ legilorŭ.

Monitorulŭ officialŭ, No. 289, din 29 Decem. 1864.

Raportulŭ D-luĭ Ministru Secretarŭ de Statŭ la Departamentulŭ Justiţieĭ, Çultelorŭ şi Instrucţiuneĭ publice.

INALTĂ RESOLUŢIUNE
„Se apróbă"
ALESANDRU IOAN

Pré Inălţate Dómne,

Este cunoscut că unŭ Stat nicĭ o dată nu póte prospera, pe cât timpŭ legile, care regulează dreptulŭ persónelorŭ şi acela alŭ averilorŭ, nu sunt conforme cu trebuinţele publice şi cu spiritulŭ secoluluĭ. Acéstă trebuinţă s'a simţitŭ totŭ d'auna de către Măria Ta, şi dacă numaĭ într'acestŭ anŭ Statulŭ românŭ a putut dobîndi legile şi organisarea reclamată de trebuinţele lui celle maĭ vitale, acésta nu se póte atribui de cât grelelorŭ împrejurărĭ prin care aŭ trecut.

Mulţiămită mareluĭ actŭ de la 2 Maiŭ, guvernulŭ condusŭ de Măria Ta, a putut dota ţéra cu legile de care avea nevoie: Condica civile, Condica Criminală şi procedurele lorŭ, sunt opére care aŭ a asigura prosperitatea Românieĭ.

Principiele pe cari sunt basate aceste legĭ, sunt principiile salutarii pe care Măria Ta aĭ voit a fi întemeiată legislaţiunea Ţereĭ. Astâzĭ, déca legislaţiunea română este conformă Staturilorŭ cellorŭ maĭ civilisate, ţéra nu o datorésce de cât spiritulŭĭ de progresŭ care a preşiezut la facerea acestor legĭ.

Condicele române sunt dară resultatulŭ ideilorŭ regeneratorii ale Măriei Tale, şi e drept ca ele să pórte numele de *Alesandru Ioan.*

Eŭ însă, nu am cutezat a da noilorŭ Condice ale nóstre acestŭ titlu fără ca întâiŭ să obţinŭ autorisaţia Măriei Tale. De aceea dar, Ve rogŭ plecatŭ a-mĭ încuviinţa propunerea ce viŭ a Ve face printr'acestŭ raportŭ.

Sunt cu celŭ maĭ profundŭ respectŭ ect.

Ministru Secretarŭ de Statŭ la Departamentulŭ Justiţieĭ, Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ Publice.
N. Creţulescu.

N. 60, 830, 24 Decem. 1864.

Codificarea legilorŭ, dupe unŭ sistemŭ raţionabilŭ şi practicŭ, esistă la orĭ-ce naţiune civilisată, la care aplicarea legilorŭ este o realitate. Amŭ respunsŭ dar la o necesitate naturală, am satisfăcutŭ o impacienţă generalŭ manifestată, dând la lumină acéstă publicaţiune.

Cu cât legile unuĭ stat se înmulţescŭ, cu atât cunóscerea, şi maĭ alesŭ găsirea lorŭ, devin dificile.

Nu orĭ-ce cetăţénŭ posedă collecţiunea de Monitóre séŭ de Buletinulŭ legilorŭ; nu orĭ-cine póte sci cu siguranţă dacă o lege maĭ esistă séŭ s'a abrogatŭ, déca unŭ testŭ óre-care dintr'o lege nu s'a modificatŭ prin o lege posterióră; nu totŭ d'auna înfine póte orĭ-cine avea timpulŭ séŭ pecienţa ca să caute o lege într'o voluminósă colecţiune.

Am procedatŭ dar, în modulŭ cellŭ maĭ simplu şi maĭ practicŭ, spre a face ca orĭ-cine să pótă poseda tóte legile, să le pótă găsi cu înlesnire, să pótă cunósce testurile în vigóre, şi, pînă la óre care gradŭ, să le pótă chiar înţelege.

Spre a atinge acéstŭ scopŭ, am reunitŭ tóte aceste legĭ într'unŭ singurŭ volumŭ, începând de la diferitele codicĭ ce avemŭ, şi sfîrşindŭ cu unŭ suplimentŭ, în care se află tóte cele-l-alte legĭ administrative, judiciare séŭ financiare.

Am însemnatŭ, la finele fie cărui articolŭ din Codicĭ, numĕrulŭ altor articole corespundătóre, cu care acellŭ testŭ de lege se află în rapportŭ, precum şi articolele corespundătóre din legile streine din care acellŭ articolŭ este luatŭ.

Adesea m'am rapportatŭ şi la legile vechĭ anterióre, reproducând în note, în interesulŭ studiuluĭ legeĭ, chiar testulŭ celŭ abrogatŭ.

Cândŭ, în dispositiunile unĕĭ legĭ esistinte, s'a făcutŭ óre-care modificărĭ parţiale, am reprodusŭ modificările la loculŭ lorŭ, iar testurile abrogate le amŭ transmisŭ în note.

Cu modulŭ acesta, profesorulŭ, studentulŭ, avocatulŭ, magistratulŭ şi orĭ-ce cetăţénŭ, află tóte elementele care-lŭ potŭ conduce spre a bine studia, înţelege séŭ aplica legea.

Insă cunóscerea legilorŭ depinde fórte multŭ şi de la înţelegerea limbeĭ şi terminilorŭ ce întrebuinţédă legiuitorulŭ.

Am esplicatŭ dar, în limba comună, cuvintele celle nouĭ, carĭi nu potŭ fi lesne înţelese de persónele puţin deprinse cu neologismulŭ filologicŭ; am esplicatŭ, assemenea în note, termeniĭ technici, espresiunile noui legale, a cărorŭ înţelesŭ póte fi dificilŭ pentru ceĭ nedeprinşĭ cu limba juridică: acestea însă în limitele cuvenite într'o publicaţiune ce nu este unŭ comentariŭ.

In suplimentŭ, afară de legĭ, se află şi Regulamentele de administraţiune publică, celle maĭ usuali şi maĭ importante şi carĭ se referescŭ la aplicarea legilorŭ. Materiele suplimentuluĭ suntŭ aşezade dupe ordinea chronologică. O tabelă de materiĭ, atâtŭ chronologică câtŭ şi alfabetică, înlesnesce fórte multŭ găsirea fiecăreĭ legĭ.

Am căutat assemenea a îndrepta, prin note, greşialele de tiparŭ, celle maĭ însemnate, ce s'aŭ putut strecura în testulŭ ediţiunilorŭ officiale; aşia în cătŭ, citindu-se în notă îndreptarea, testulŭ se póte maĭ lesne înţelege.

Ca să asigurŭ însă esactitatea testurilorŭ din acéstă publicaţiune, m'am servit atât cu testurile officiale publicate în Monitorŭ, séŭ în broşiure, câtŭ şi, unde trebuinţa a cerut, cu manuscriptele originale.

Sunt însă legĭ cari lipseaŭ, pe când s'a lucrat acéstă collecţiune, şi cari facŭ parte integrantă din sistemulŭ uneĭ legislaţiunĭ. Ast-felŭ este maĭ alesŭ Codicele de Procedură civilă. Alte legĭ nouĭ potŭ să se promulge în urma acesteĭ publicaţiunĭ. Tóte aceste legĭ ne propunemŭ a le publica şi a le annota deosebitŭ, şi îndată ce vor apârea, într'unŭ *Apendice* la acestŭ codice: aşa în cât ceĭ ce vor poseda *Codicele* să pótă avea prin *Apendice* adaosele séŭ modificârile fâcute la legile din Codice. Va remânea apoĭ ca la o altă ediţiune, tóte aceste collecţiunĭ să se fusioneze într'unŭ singurŭ totŭ sistematicŭ.

Scopulŭ acesteĭ publicaţiunĭ este, precum am zisŭ, de a înlesni aplicarea şi de a face posibilă cunóscerea şi înţelegerea legilorŭ. Nu scim déca am atinsŭ scopulŭ ce ne am propusŭ. Vom fi mulţiămiţĭ când publiculŭ, apreţuindu-ne intenţiunea, va scusa imperfecţiunile ce s'aŭ putut comite.

B. Boerescu.

Ordinea Materielorŭ din astă Collecţiune:

1. Convenţiunea din Paris din $^{7}/_{19}$ August 1858-Statutulŭ din 2 Iuliŭ 1864, desvoltâtorŭ Convenţiunei.—Modificaţiunile indeplinitóre Statutului.—Legea electorală.
2. Codicile Civile.
3. Codicele Comerciale cu Procedura sa.
4. Codicele Penalŭ.
5. Codicele de Procedura penală.
6. Suplimentŭ.
7. Tabelă cronologică şi alfabetică a materielorŭ coprinse în suplimentŭ.

CONVENȚIUNE

PENTRU

ORGANISAREA DEFINITIVĂ

a

PRINCIPATELORU-UNITE-ROMÂNE.

Majestățile lorŭ Împăratul Ottomanilorŭ, Împăratulŭ Austrieĭ, Împăratulŭ Francesilorŭ, Regina Rîgatuluĭ-unitŭ a mareĭ Britaniĭ şi Irlandeĭ, Regele Prusieĭ, Împăratul tutulor Rusiilorŭ şi regele Sardinieĭ, voindŭ, conform cu stipulațiile tractatuluĭ încheiatŭ la Paris, la 30 Martie 1856, a consfinți printr'o convenție, a lorŭ din urmâ înțelegere asupra organisației difinitive a Principatelorŭ Moldavieĭ şi Valahieĭ, a numit dreptŭ Plenipotenți aĭ lorŭ pentru a negoția şi a subscrie disa convenție, însă:

Majestatea Sa Împăratulŭ Ottomanilorŭ, pe Mohamed Faud Paşa, muşir şi vizir al Imperiuluĭ, decoratŭ cu ordinile Imperiale Medjidie şi alŭ merituluĭ personalŭ întîia clasă, al ordinuluĭ militar, şcl, şcl, şcl, Ministrulŭ sĕŭ actual al trebilorŭ din Afară.

Majestatea Sa Împăratulŭ Austrieĭ, pe D. Iosif Alecsandru Baron de Hiubner, Cavaler, mare Cruce, a ordinilor Imperiale Leopold şi Coróna de fer, şcl. şcl. şcl. Consilierul seŭ intim actualŭ, şi ambasadorulŭ sĕŭ estraordinar şi plenipotent lîngă Majestatea Sa Împăratul Francesilorŭ.

Majestatea Sa Împăratul Francesilorŭ pe D. Alecsandru Conte Colona Valevski, senator al Imperiuluĭ, cavaler mare Cruce a ordinuluĭ Împărătescŭ Legióna de onóre şcl.. şcl. şcl. Ministrulŭ şi secretarulŭ sĕŭ de Stat la Departamentul trebilor din afară.

Majestatea Sa Regina Rigatuluĭ-Unitŭ al mareĭ Birtaniĭ şi Irlandieĭ pe prea-onorabilulŭ Enri Ricard Carol Conte Covleĭ, viconte Dangan, Baron Covleĭ, Pair alŭ Rigatuluĭ unitŭ, Membru alŭ Consiliuluĭ privatŭ al Majestâțieĭ Sale Britanice, Cavaler mare-Cruce al prea-onorabiluluĭ Ordin Baia, Ambasadorulŭ ecstraordinarŭ şi

plenipotentŭ al ḑiseĭ Majestăți lîngă Majestatea Sa Împăratulŭ Francesilorŭ.

Majestatea Sa Regele Prusieĭ, pe D. Macsimilian Frederic-Carol-Franț, Conte de Hațfeld-Vildemburg-Șoenstein, cavaler al ordinuluĭ Rigal Vulturulŭ Roșu de întîia clasă, cu frunze de stejar, șcl. șcl. șcl. Consilierulŭ seŭ privat actualŭ și trimisulŭ sĕŭ ecstraordinar și Ministru plenipotent lîngă Majestatea Sa Împăratul Francediłor.

Majestatea Sa Împăratulŭ tutulor Rusiilorŭ pe D. Conte Pavel Chiselef, cavaler al ordinilorŭ Rusieĭ, decorat cu îndoitul portret în briliante al Impăraților Nicolai și Alecsandru II, șcl șcl. șcl. Adiotantul general al sĕŭ, Gĕneralŭ de Infanterie, Membru al Consiliuluĭ împârâțieĭ, Ambasadorul sĕŭ ecstraordinar și plenipotent lîngă Majestatea Sa Impăratulŭ Francesilor.

Măjestatea Sa Regele Sardinieĭ, pe D. Salvator Marchiḑ de Vilamarina, Cavaler mare-Cruce, al ordinuluĭ sĕŭ rigalŭ St. Maurice și St. Lazăr, șcl. șcl șcl. trimisul sĕŭ estraordinar și Ministru plenipotent lîngă Majestatea Sa Impăratulŭ Francesilor.

Carii s'aŭ adunat în conferință la Paris, avîndŭ depline-imputerniciri, care aŭ fostŭ recunoscute în bună și cuvenită formă, și aŭ hotărîtŭ cele următóre:

Art. 1. Principatele Moldavieĭ și Valachieĭ constituite d'acum înainte sub numirea de „Principatele-Unite Moldavia și Valahia," remînŭ puse sub suzeranitatea M. S. Sultanuluĭ.

2. In temeiulŭ capitulațiilorŭ date de Sultanii Baiazetŭ 1-iŭ, Mohametŭ II, Selim I și Soliman II, carii constitue a lorŭ autonomie, regulîndŭ raporturile lorŭ cu Sublima Pórtă, și pe care maĭ multe Hati-șerifurĭ, și maĭ cu sémă acela din anulŭ 1834 le aŭ consfințitŭ, conformŭ asemenea și cu articolile 22 și 23 ale tractatuluĭ încheiatŭ la Paris, la 30 Martie 1856, Principatele vorŭ urma a se bucura sub chezășuirea (garanția) colectivă Puterilorŭ contractante, de privilegiurile și imunitățile de care sunt în posésie.

Prin urmare Principatele se vorŭ administra în libertate și afară de orĭ-ce amestecŭ alŭ Sublimeĭ-Porți, în țărmurile stipulate prin înțelegerea Puterilorŭ chezașe cu Curtea Suzerană.

3. Puterile publice vorŭ fi încredințate, în fie-care Principatŭ, unuĭ Hospodarŭ și uneĭ Adunărĭ elective cĕ vorŭ lucra în cadurile prevădute de acéstă convenție cu concursulŭ uneĭ comisiĭ centrale, comună ambelorŭ Principate.

4. Puterea esecutivă va fi esersată de Hospodarŭ.

5. Puterea legiuitóre va fi esersată împreună de Hospodarŭ, de Adunare și de Comisia centrală.

6. Legiuirile de interesŭ specialŭ fie-căruia Principatŭ vorŭ fi pregătite de Hospodarŭ și votate de Adunare.

Legiuirile de interesŭ comunŭ amîndurora Principatelorŭ vorŭ fi pregătite de Comisia centrală și votate de Adunărĭ, la care vorŭ fi supuse de către Hospodarŭ.

7. Puterea judecătorésca, esersată în numele Hospodarilorŭ, va fi încredințată magistraților numiți de dînsulŭ, fără ca nimenĭ să pótă fi lipsitŭ de firești sĕi judecătorĭ.

O lege va hotărî condițiile de priimire și de înaintare în magistratură, luîndŭ dreptŭ bază aplicarea progresivă a principiuluĭ înamovibilității.

8. Principatele vorŭ da Curței Suzerane unŭ tributŭ anualŭ a căruia sumă remâne hotărîtă la țifra de unŭ milionŭ cinci sute de miĭ leĭ pentru Moldavia și la țifra de două milióne cinci sute de miĭ leĭ pentru Valachia.

Investitura va fi dată Hospodarilorŭ, ca și în trecutŭ, de M. S. Sultanulŭ.

Curtea Suzerană va combina cu Principatele măsurile de apărare a pămîntuluĭ lorŭ, în caŭ de atacŭ din afară; și va putea provoca prin înțelegere cu Curțile garante măsurile trebuincióse, pentru restatornicirea ordinuluĭ, la întîmplare de a se compromite.

Ca și în trecutŭ, tractatele internaționale care se vorŭ încheia de Curtea Suzerană cu Puterile străine, vorŭ fi aplicabile Principatelorŭ în totŭ ceia ce nu va atinge ale lorŭ imunități.

9. În caŭ de călcare a imunităților Principatelorŭ, Hospodariĭ vorŭ înainta unŭ recursŭ către puterea Suzerană, și daca nu se va face dreptate la a lorŭ reclamație, o vorŭ putea îndrepta prin agenții lorŭ către representanții Puterilorŭ garante la Constantinopole.

Hospodariĭ vorŭ fi representați lîngă Curtea Suzerană prin agenți (Capu Chehaia) născuți Moldovenĭ saŭ Românĭ, nesupuși la nicĭ o protecție străină și priimiți de Pórtă.

10. Hospodarulŭ va fi alesŭ pe viață de Adunare.

11. In caŭ de vacanție, și pănĕ la instalarea nouluĭ Hospodarŭ, administrația va fi încredințată Consiliuluĭ Ministrilorŭ, care va intra d'a dreptulŭ în lucrare.

Atribuțiile sale, curatŭ administrative, se vorŭ mărgini la espedierea lucrărilorŭ, fără să pótă depârta pe funcționari alt-feliŭ, de câtŭ pentru vină constatată judecătorește.

In acestŭ casŭ nu va putea rândui pe altulŭ în locŭ de cătŭ vremelnicește.

12. La ivire de vacanție, daca Adunarea va fi strînsă, ea va fi datóre a proceda în optŭ ḑile, la alegerea Hospodarului.

Daca nu va fi strînsă, se va chema îndată și se va aduna în termenŭ de ḑece ḑile. In caḑŭ de a fi desființată, se va proceda la nouă alegere în termen de cinci-spre-ḑece ḑile, și noua adunare va fi asemenea strînsă în termenŭ de ḑece ḑile. In cele optŭ ḑile ce vorŭ urma după strîngerea ei, va trebui să fi procedatŭ la alegerea Hospodarilorŭ.

Aflarea de față a treĭ părți din numerulŭ membrilorŭ înscriși va fi neapărată spre a putea proceda la alegere. In caḑŭ cândŭ în cele optŭ ḑile nu se va fi făcutŭ alegerea, a noua di la amiaḑi Adunarea va proceda la alegere, orĭ care arŭ fi numerulŭ membrilorŭ de față.

Investitura va fi cerută ca și în trecutŭ; ea va fi dată în termenŭ de o lună celŭ multŭ.

13. Va fi în dreptŭ de a fi alesŭ la Hospodaratŭ orĭ cine va fi în vîrstă de 35 anĭ, și fiŭ din tată născut Moldavŭ séŭ Românŭ, și va putea arăta unŭ venitŭ în pămêntŭ de 3,000 galbenĭ, numaĭ să fi împlinitŭ funcțiĭ publice în timpŭ de ḑece anĭ, séŭ să fi făcutŭ parte din Adunărĭ.

14. Hospodarulŭ guvernă cu ajutorulŭ ministrilorŭ numiți de dênsulŭ. Intărește și promulgă legile, póte refusa întărirea sa. Are dreptulŭ de ertare, și acela d'a micșora pedepsele în pricinĭ criminale, fără a putea interveni alt-feliŭ în administrațiunea drep-tăței.

Elŭ pregătește legile de interesŭ specialŭ Principatului, și maĭ cu sémă budgetele, și le supŭne la deliberările Adunărei.

Elŭ numește în tóte funcțiile de administrație publică și face regulamentele trebuincióse pentru esecutarea legilorŭ.

Lista civilă a fie-căruia Hospodarŭ va fi votată de Adunare odată pentru tot-d'auna la suirea sa pe scaunŭ.

15. Orĭ ce actŭ sloboḑitŭ de Hospodarŭ, trebue să fie contrasemnatŭ de către ministriĭ competenți.

Ministriĭ vorŭ fi respunḑătorĭ de violarea legilorŭ și maĭ alesŭ de orĭ ce risipă a banilorŭ publicĭ.

Eĭ vorŭ fi supuși judecâței Inalteĭ Curți judecătorescĭ și de Casație. Acția va putea fi provocată de Hospodarŭ saŭ de Adunare.

Punerea sub acusație a ministrilorŭ nu se va putea pronunța de cîtŭ cu majoritatea de două părți din treĭ a membrilorŭ de față.

16. Adunarea alegătóre în fie-care Principatŭ va fi alésă pe șa-

pte anĭ, conformŭ dispositiilorŭ electorale anecsate pe lîngă presenta convenție.

17. Adunarea va fi convocată de Hospodarŭ, și va trebui să se adune în fie-care anŭ, în cea d'întêiŭ duminică a luĭ Decembrie. Ținerea fie-cărĭa sesiĭ ordinare va fi de treĭ luni.

Hospodarulŭ va putea, de va fi trebuință, a prelungi sesia. El póte să cheme adunarea afară din vremea obicĭnuită, saŭ să o desființede. În acestŭ din urmă cadŭ este datorŭ a convoca o nouă adunare, care trebue să fie strînsă în termenŭ de treĭ luni.

18. Mitropolitulŭ și Episcopiĭ eparhioți, vorŭ face, după dreptŭ, parte din adunare.

Presidența adunăreĭ va fi a Mitropolituluĭ. Vice-presidentulŭ și secretariĭ vorŭ fi aleșĭ de Adunare.

19. Presidentulŭ hotărăsce condițiile de priimirea publiculuĭ în ședința, afară din cadurile de escepție care vorŭ fi prevĕdute de regulamentulŭ din năuntru.

Se va face prin îngrijirea presidentuluĭ, unŭ proces-verbal somarŭ alŭ fie-cărĭa ședințe care va fi publicatŭ în gaseta Oficială.

20. Adunarea va desbate și va vota proectele de legiuire ce'ĭ vorŭ fi înfățișate de Hospodarŭ. Ea va putea să facă amendamenturĭ; însă sub reserva stipulată în art. 36 în ceia ce privesce legile de interesŭ comunŭ.

21. Daca ministriĭ nu vorŭ fi din membriĭ Adunărilorŭ, eĭ totŭ îșĭ vorŭ avea intrarea și vorŭ putea lua parte la desbaterea legiuirilorŭ, fără a lua însă parte la votare.

22. Budgetulŭ veniturilorŭ și acela alŭ cheltuelilorŭ, pregătitŭ anualŭ pentru fie-care Principatŭ, prin îngrijirea Hospodaruluĭ respectivŭ, și supusŭ Adunăreĭ, care va putea face amendamente, nu vorŭ fi definitive de cătŭ după ce vor fi votate de dînsa

Dacă budgetulŭ nu ar fi votatŭ în timpulŭ priinciosŭ, puterea esecutivă va îndestula serviciulŭ publicŭ după budgetulŭ annuluĭ precedentŭ.

23. Osebitele fonduri isvorîte pînă acumŭ din speciale case, și de care Guvernulŭ dispune sub diverse titlurĭ, vorŭ fi trecute în budgetulŭ generalŭ alŭ veniturilorŭ.

24. Încheerea definitivă a socotelilor, va fi presentată Adunăreĭ, celŭ maĭ târdiŭ în terminŭ de duoĭ anĭ, socotitŭ de la închiderea fie-căruia esersiciŭ.

25. Nicĭ o dajdie nu va putea fi înființată saŭ adunată dacă nu se va priimi de Adunare.

26. Precumŭ tóte legiuirile de interesŭ comunŭ séŭ specialŭ și

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI

regulamentele administrăreĭ publice, legiuirile financiale vorŭ fi publicate în gaseta Oficială.

27. Comisia centrală va avea ședința eĭ la Focșani.

Ea va fi compusă de șése-spre-dece membrii, optŭ Moldoveni și optŭ Românĭ. Patru vorŭ fi aleși de fie-care Hospodarŭ dintre membrii Adunăreĭ, seŭ dintre persónele ce vorŭ fi împlinitŭ funcțiĭ înalte în țéră, și patru de fie care Adunare din sînulŭ eĭ.

28. Membrii Comisieĭ centrale își păstrésă dreptul d'a lua parte la alegerea Hospodarilorŭ în Adunarea din care facŭ parte.

29. Comisia centrală este permanentă. Ea va putea însă, când vorŭ erta-o lucrările eĭ, a se amâna pentru unŭ timpŭ care nicĭ într'unŭ casŭ nu va putea trece peste patru luni.

Funcțiile membrilorŭ seĭ pentru fie-care Principatŭ, fie numiți de Hospodarĭ séŭ aleși de Adunărĭ, vorŭ fi mărginite la vremea câtŭ va ținea legislatura.

Cu tóte acestea funcțiile membrilorŭ ce esŭ nu vorŭ înceta de câtŭ la instalarea nuoilorŭ membri.

În casŭ cândŭ mandatulŭ ambelorŭ Adunărĭ, va espira de odată, Comisia centrală va fi renoită în totalitate pentru amîndouĕ Principatele, la deschiderea nouilorŭ Adunărĭ.

În casŭ de desființare a uneia din Adunărĭ, nu se vorŭ reînoi de câtŭ aceĭ membri aĭ Comisieĭ centrale ce vorŭ fi din Principatulŭ a căruia adunare va fi alésă din noŭ.

Membrii ce esŭ potŭ fi aleși din noŭ.

30. Funcțiile de membru alŭ Comisieĭ centrale vorŭ fi retribuite.

31. Comisia centrală va numi pe presidentulŭ seŭ. In cadŭ cândŭ voturile se vorŭ împărți de o potrivă între doĭ candidați, se va hotărî prin sorți.

Funcțiile de presidentŭ vorŭ înceta cu mandatulŭ săŭ de membru alŭ Comisiunei centrale; ele însă vorŭ putea fi reînoite.

În cadŭ de împărțire de o potrivă a voturilorŭ în desbateri, votulŭ Presidentuluĭ va fi hotărîtorŭ.

Comisia centrală își va face regulamentulŭ interiorŭ. Cheltuelile eĭ de orĭ ce natură vorŭ fi puse pe jumătate în sarcina ambelorŭ Principate.

32. Dispositiile constitutive nuoeĭ organisațiĭ a Principatelorŭ suntŭ puse sub paḍa Comisieĭ centrale.

Ea va putea arăta Hospodarilorŭ abusurile ce i se vorŭ părea de trebuință a stîrpi, și a însemna înbunătățirile ce arŭ fi de trebuință a se întroduce în osebitele ramurĭ ale administrațieĭ.

33. Hospodariĭ vorŭ putea trimite Comisieĭ centrale tóte pro-

punerile ce li se vorŭ părea de folosŭ a preface în proiecte de legĭ comune amîndurora Principatelorŭ.

Comisia centrală va pregăti legile d'unŭ interesŭ generalŭ comunŭ ambelorŭ Principate, şi va supune aceste legĭ, prin mijlocirea Hospodarilorŭ, la desbaterile Adunărilorŭ.

34. Sunt privite ca legĭ de interesŭ generalŭ tóte acelea care aŭ de obiectŭ unitatea legislaţieĭ, înfiinţarea, menţinerea saŭ îmbunătăţirea unireĭ vămilorŭ, a postiilorŭ, telegrafuluĭ, ficsarea preţuluĭ monetarŭ şi deosebitele materiĭ de folosŭ publicŭ comun ambelorŭ Principate.

35. Odată înfiinţată, Comisia centrală va trebui să se ocupe specialŭ a codifia legile în fiinţă, punându-le în armonie cu actulŭ constitutivŭ alŭ nuoĭ organisaţiĭ.

Ea va revidui regulamentele organice precumŭ şi condicile Civile, Criminale, de Comerciŭ şi de Procedură, ast-felŭ în cîtŭ, afară din legile curatŭ de interesŭ localŭ, să nu maĭ fie în viitorŭ de cîtŭ unulŭ şi acelaşŭ trupŭ de legislaţie, care să se esecute în ambele Principate, după ce va fi votatŭ de către respectivele Adunărĭ, întăritŭ şi promulgatŭ de fie-carĕ Hospodarŭ.

36. Dacă Adunările introducŭ amendamente în proiectele legilorŭ de interesŭ comunŭ, proectulŭ amendatŭ va fi trimisŭ Comisieĭ centrale, care va preţui şi va hotărî unŭ proiectŭ definitivŭ, pe care Adunările nu vorŭ maĭ putea de cîtŭ să'lŭ adopte saŭ să'lŭ lepede în întregul săŭ.

Comisia centrală va trebui să primĕscă amandamenturile ce vorŭ fi votate de amîndoă Adunările

37. Legile de unŭ interesŭ specialŭ pentru fi-care Principatŭ nu vorŭ fi întărite de Hospodarŭ de cîtŭ după ce vorŭ fi comunicate de dînsul Comisieĭ centrale, care va avea a preţui de sunt potrivite cu dispoziţiile constitutive ale nuoeĭ organisaţiĭ.

38. Se va înfiinţa o Curte-înaltă de justiţiă şi de Casaţie, comună ambelorŭ Principate. Ea va resida la Focşanĭ. Se va face întocmirea eĭ printr'o lege.

Membriĭ sêĭ vorŭ fi inamovibilĭ.

39. Hotărîrile date de Curţĭ şi judecăţile prenunţate de Tribunalurĭ în ambele Principate, voru fi apelate esclusivŭ la acéstă Curte de casaţie.

40. Ea va esersa unŭ dreptŭ de censură şi de disciplină asupra Curţilorŭ apelative şi tribunalurilorŭ.

Ea va avea dreptŭ de juridicţie esclusivă asupra însuşĭ membrilorŭ eĭ în pricini penale.

41. Ca înalta curte Judecătorĕscă, ea va cerceta pârile provo-

cate în contra ministrilorŭ de câtre Hospodarŭ saŭ de câtre Adunare şi va judeca fără apelŭ.

42. Oştirile regulate aflate acum în fiinţă în ambele Principate vorŭ priimi o organisaţie identică spre a putea la trebuinţă să se unéscă şi să formese o singură armie.

Se va face pentru acésta o lege comună.

Afară de acésta, se va face pe totŭ anulŭ inspecţia oştirilorŭ ambelor Principate de câtre inspectorii generalĭ numiţĭ în toţĭ aniĭ, cândŭ de unŭ Hospodarŭ cândŭ de celŭ-l-altŭ. Aceştĭ inspectorĭvor fi însărcinaţi a veghia asupra întregeĭ esecutărĭ a dispositiilorŭ menite de a păstra oştirilorŭ tóte caracterurile de două corpurĭ ale aceliaşĭ armiĭ.

Ţifra oştirilorŭ regulate hotărîtă de regulamentulŭ organicŭ, nu se va putea mări maĭ multŭ de cătŭ de o a treia parte, fără o maĭ întêiŭ înţelegere cu Curtea Suzerană.

43. Oştirile trebue să se adune de câte orĭ siguranţa din întru saŭ acea a hotarilorŭ va fi ameninţată. Unirea lorŭ va putea fi provocată de unulŭ séŭ de celŭ-l-altŭ Hospodarŭ, dar nu se va face de cătŭ în urma uneĭ înţelegerĭ comune între dînşi, făcânduse cunoscutŭ şi Curţiĭ Suzerane.

După propunerea inspectorilorŭ, Hospodariĭ vorŭ putea asemenea să împreune în totalŭ saŭ în parte oştirile în câmpŭ de manevre saŭ spre a le face revistă.

44. Comandantulŭ de căpetenie va fi numitŭ când de unŭ Hospodarŭ cândŭ de celŭ-l-altŭ, cândŭ va fi a se reuni oştirile. Elŭ trebue să fie Moldovénŭ séŭ Românŭ de naştere. Va putea fi revocatŭ de Hospodarulŭ care l'a numitŭ. In acestŭ casŭ noul Comandantŭ de căpetenie va fi orînduitŭ de cel-l-altŭ Hospodarŭ.

45. Oştirile ambelorŭ ţĕrĭ vorŭ păstra stégurile lorŭ actuale, dar aceste stéguri vorŭ purta în viitorŭ o banderolă de colóre albastră, conformŭ modeluluĭ alăturatŭ la presenta convenţie.

46. Moldovenii şi Românii vorŭ fi toţĭ de o potrivă înaintea legeĭ, înaintea contribuţiĭ şi priimiţĭ de o potrivă în funcţiile publice, în unulŭ şi cel-l-altŭ Principatŭ.

Libertatea lorŭ individuală va fi chezăşuită.

Nimenĭ nu va putea fi opritŭ, arestuitŭ saŭ datŭ în judecată de cîtŭ conformŭ legiuireĭ.

Nimenĭ nu va putea fi espropriatŭ de cîtŭ legalŭ, pentru pricină de interesŭ publicŭ şi prin despăgubire.

Moldovenii şi Românii de orĭ-ce ritŭ creştinŭ, se vorŭ bucura d'o potrivă de drepturile politice. Esersarea acestorŭ drepturĭ se va putea întinde şi la cele-lalte culturĭ prin dispositiĭ legislative.

Tóte privilegiurile, scutirile saŭ monopoluri, de care se bucură încă unele clase, vorŭ fi desființate; și se va proceda fără întîrdiere la revisia legiuirei care regulésă raporturile propietarilorŭ pămîntuluĭ cu cultivatoriĭ, avîndŭ în vedere înbunătățirea stăreĭ țeranilorŭ.

Instituțiile municipale atîtŭ cele orășenești cîtŭ și cele cîmpenești, vorŭ dobîndi tótă desvoltarea ce le potŭ da stipulările acesteĭ convenții.

47. Pînă cîndŭ se va fi procedatŭ la revidia prevădută prin art. 37, legislația acumŭ în putere în Principate este menținută în cea ce privește dispositiile care nu suntŭ în potriva stipulațiilorŭ acesteĭ Convenții.

48. Spre îndeplinirea art. 25, din tractatulŭ de la 30 Martie 1856, unŭ Hati-șerifŭ conformŭ tecstualŭ cu stipulările presenteĭ convenții, va promulga dispositiile de maĭ susŭ într'unŭ termenŭ de cinci-spre-dece dile celŭ maĭ tîrdiŭ de la schimbarea ratificațiilorŭ.

49. În momentulŭ publicăreĭ disuluĭ Hati-șerifŭ, administrația va fi dată de către caimacamiĭ în ființă, în fie-care Principatŭ, uneĭ comisiĭ vremelnice (Caimacamie), instituată potrivitŭ dispositiilorŭ regulamentuluĭ organicŭ. Prin urmare, aceste comisiĭ vorŭ fi alcătuite de Presidentulŭ divanuluĭ Princiarŭ, de marele Logofĕtŭ și de Ministrulŭ din Intrŭ, carii a fostŭ în funcție sub Hospodariĭ din urmă înaintea instalațiĭ în 1856, a administrărilorŭ provisoriĭ.

Disele comisiĭ se vorŭ ocupa îndată cu alcătuirea listelorŭ electorale care trebuescŭ săvîrșite și afișate în termenŭ de cinci săptămâni

Alegerile se vorŭ face treĭ săptămâni după publicarea listelorŭ. A decea di va urma, deputațiĭ trebuescŭ a fi adunați în fie-care Principatŭ, spre a proceda în termenile hotărîte maĭ susŭ, la alegerea Hospodarilorŭ.

50. Presenta Convenție va fi ratificată, și ratificațiile eĭ vorŭ fi schimbate la Paris, în termenŭ de cinci săptămâni, saŭ maĭ curândŭ de se va putea.

Pentru care Plenipotențiĭ respectivŭ aŭ subscris'o, punândŭ și pecetea armelorŭ lorŭ.

Făcută la Paris, în 7/19 August, 1858.

(Semnați). *Fuad.*
„ *Hiubner.*
„ *Valevski.*
„ *Covlei.*
„ *Hatfeld.*
„ *Chiselef.*
„ *Vilamarina.*

ALESANDRU IOAN I.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ şi voința Națională, Domnŭ Principatelor-Unite Române;

La toți de față şi viitorĭ sănĕtate:

Asupra propuneréĭ Consiliuluĭ Nostru de Ministrĭ;

Considerênd plebiscitulŭ propusŭ de Noĭ la 2/14 Maiŭ încetat, şi votat de Națiunea Română în ḑilele de 10/22, 14/26 Maiŭ 1864;

Considerênd împrejurările cuprinse în proclamațiunea Nóstră cu data de astăḑĭ;

Promulgămŭ ce urméḑă:

STATUTŬ

desvoltătoriŭ Convenţiuneĭ din 7/19 Augustŭ 1858.

Convenţiunea încheiată la Paris în 7/19 Augustŭ 1858, între Curtea Suzerană şi între Puterile garante autonomieĭ Principatelor-Unite, este şi remâne legea fundamentală a Românieĭ.

Insă, îndoita alegere din 5 şi 24 Ianuarie 1859, săvârşirea Unireĭ şi desființarea Comisiuneĭ centrale, făcênd neaplicabile maĭ multe articole esențiale din Convenţiune, atât pentru îndeplinirea acestora, cât şi pentru reaşeḑarea ecuilibruluĭ între puterile Statuluĭ, ca actŭ adițional al Convenţiuneĭ, intră de astăḑĭ în putere următorul Stătutŭ:

Art. 1. Puterile publice sunt încredințate Domnuluĭ, uneĭ Adunărĭ ponderatrice şi Adunăreĭ elective.

2. Puterea Legiuitóre se esercită colectivŭ de Domnŭ, de Adunarea ponderatrice şi de Adunarea electivă.

3. Domnul are singurŭ inițiativa legilor; elŭ le pregătesce cu concursul Consiliuluĭ de statŭ şi le supune Adunâreĭ elective şi Corpuluĭ ponderatoriŭ, spre votare.

4. Deputațiĭ Adunăreĭ elective se alegŭ conformŭ aşeḑĕmêntuluĭ electoral aci anecsat.

Preşedintele Adunăreĭ se numesce în fie-care anŭ de Domnŭ, din sînul eĭ; iar Vice-preşedințiĭ, Secretariĭ şi Cuestoriĭ se alegŭ de Adunare.

5. Adunarea electivă discută şi votésă proiectele de legĭ ce ’ĭ se vor presinta de Domnŭ. Aceste proiecte se vorŭ susținea în Adunare de Ministrĭ séŭ membrĭĭ Consiliuluĭ de statŭ, ce se vor

delega de Domnŭ spre acest sfîrșitŭ; eï vor fi ascultați orï când vor cere cuvêntul.

6. Budgetul cheltuelilor și al recetelor, pregătit în tot anulŭ prin îngrijirea puterei Esecutive și supusŭ Adunăreï elective, care 'l va putea amenda, nu va fi definitivŭ de cât dupe ce va fi votat de dînsa. Dacă budgetul nu s'ar vota în timpul oportunŭ, puterea Esecutivă va îndestula serviciile conformŭ ultimuluï budget votat.

7. Corpul ponderatoriŭ se compune: de Mitropoliții țereï; de Episcopiï eparhielor, de întêiulŭ Președinte alŭ Curțeï de casațiune, de cel maï vechiŭ dintre Generalii armateï în activitate, și osebit încâ de 64 membri, carii se vorŭ numi de Domnŭ: jumĕtate dintre persône recomandabile prin meritulŭ și esperiența lorŭ, și cea-l-altâ jumĕtate dintre membriï Consilielorŭ generale ale districtelorŭ, și anume câte unul de fie-care județŭ

Membriï adunăreï Ponderatrice se bucură de aceiașï neviolabilitate garantatâ deputaților prin art. 36 al legeï electorale aicï anecsate

8. Membriï corpuluï Ponderatoriŭ se reînoescŭ din douï anï în douï anï, câte o a treia parte, dar numaï în cât se atinge de membriï numiți de Domnŭ.

Membriï eșiți se vor putea numi din nuoŭ; funcțiunile lor nu vor înceta de cât cu instalarea membrilorŭ celor nuoï.

9. Durata sesiunelor corpuluï Ponderatoriŭ, prelungirea lorŭ și convocarea acestuï Corpŭ, sunt supuse regulilor prescrise prin art. 17 din Convențiune pentru adunarea electivă.

10. Membriï corpuluï Ponderatorŭ vorŭ priimi o îndemnisare de treï galbenï pe ți în tot timpulŭ sesiuneï.

11. Mitropolitulŭ primarŭ alŭ Românieï este de drept președintele Corpuluï ponderatoriŭ; duoï Vice-președinți se numescŭ de Domnŭ din sînul acestuï Corpŭ. Ceï-l-alți membri aï biurouluï se alegŭ de Adunare.

In casŭ de împărțire egală a voturilor, votul Președintêluï este precumpânitorŭ.

Ședințele corpuluï Ponderatoriŭ sunt publice, afară când contrariul s'ar cere de o a treia parte a membrilorŭ presenți.

Ministriï, chiar nefiind membri aï Adunăreï ponderatrice, aŭ dreptulŭ de a asista și a lua parte la tóte deliberațiunile; eï vor fi ascultați orï când vor cere cuvêntulŭ.

12. Dispositiunile constitutive ale noueï organisațiuni a Românieï sunt puse sub ocrotirea Corpuluï ponderatoriŭ. Ellŭ póte, la

finitulŭ fie-căriă sesiunï, propune Domnuluï îmbunătățirile ce ar socoti trebuitóre în diferitele ramurï ale administrațiuneï.

Aceste propuneri, Domnul le va putea recomanda Consiliuluï de statŭ, spre a se preface în proiecte de legï.

13. Orï ce proiectŭ votat de Adunarea electivă, afară de budgetulŭ veniturilorŭ și cheltuelilor, se supune Corpuluï ponderatoriŭ, care va apreți dacă este compatibilŭ cu dispositiunile constitutive ale noueï organisațiunï.

14. Corpulŭ ponderatoriŭ, saŭ adoptă proiectulŭ așa cum s'a votat de Adunare, saŭ îl amendéză, saŭ îlŭ respinge cu totul.

Dacă proiectul de lege este adoptat fără modificațiune de Corpulŭ ponderatoriŭ, el este supus sancțiuneï Domnuluï.

Dacă proiectul este amendatŭ de Corpulŭ ponderatoriŭ, elŭ se întórce Adunăreï elective,

Dacă Adunareă încuviințédă amendamentele Corpuluï ponderatoriŭ, proiectul amendatŭ se supune sancțiuneï Domnuluï.

Dacă din contra Adunarea electivă respinge acele amendamente, proiectulŭ se trimite Consiliuluï de statŭ, spre a se studia din nuoŭ. Guvernulŭ póte apoï presenta Camereï în sesiunea curentă saŭ viitóre, proiectulŭ revĕdutŭ de Consiliulŭ de Statŭ.

Dacă Corpulŭ ponderatoriŭ respinge cu totulŭ proiectulŭ votat de Adunare, acestŭ proiectŭ se trimite Consiliuluï de statŭ, spre a se studia din nuoŭ. Un asemenea proiect nu se póte presenta Adunăreï elective, de cât în a doua sesiune.

15. Numaï Corpulŭ ponderatoriŭ are dreptulŭ de a primi petițiunï si de a le discuta dacă este trebuință.

16. Reglementele interióre ale Adunăreï elective și ale Corpuluï ponderatoriŭ, se pregătescŭ prin îngrijirea Guvernuluï.

17. Toți funcționariï publicï, fără escepțiune, la întrarea lor în funcțiune, sunt datorï a jura supunere Constituțiuneï și legilorŭ țerreï și credință Domnitoruluï.

18. Noua Adunare electivă și Corpulŭ poderatoriŭ se vor constitui și întruni în termenul prevĕdutŭ de Art. 17. al Conventiuneï.

Decretele ce, pînă la convocarea noeï Adunărï, se vorŭ da de Domŭ, dupe propunerea Consiliuluï de Ministriï și a Consiliuluï de statŭ ascultatŭ, vorŭ avea putere de legï.

Modificaţiuni îndeplinitóre statutului.

în

Preambulului statutului.

Principatele-Unite potŭ în viitorŭ a modifica şi a schimba legile care privescŭ administraţiunea lorŭ din lăuntru, cu concursulŭ legalŭ alŭ tutulorŭ puterilorŭ stabilite, *şi fără nici o intervenţiune*; se înţelege însă că acéstă facultate nu se póte întinde la legăturele care unescŭ Principatele cu Imperiulŭ Otomanŭ, nici la tratatele între Înaltă Pórtă şi cele-l-alte puteri, care sunt şi remânŭ obligătorii pentru aceste Principate.

La Art. III. *Nici o lege* nu póte fi supusă sacţiuneĭ Domnuluĭ înainte de a fi discutată şi votată de Adunarea electivă şi de Senatŭ. (Adunare ponderatrice.)

Domnul acórdă saŭ refusă sancţiunea sa.

Orĭ ce lege cere învoirea a tustrelorŭ Puteri.

In casulŭ când Guvernulŭ ar fi nevoit a lua mĕsurĭ de urgenţă care cerŭ concursulŭ Adunăreĭ elective şi alŭ Senatuluĭ, în timpul când aceste Adunări nu sunt deschise, Ministeriulŭ va fi datorŭ a le supune la cea d'ântêiŭ convocaţiune motivele şi resultatulŭ acestorŭ mĕsurĭ.

La Art. VII. Din 64 membrĭ aĭ Adunăreĭ ponderatrice 32, vorŭ fi aleşi şi numiţi de Domnŭ dintre persónele care aŭ esercitatŭ cele maĭ înalte fucţiunĭ în ţĕră, saŭ care potŭ justifica unŭ venitŭ anualŭ de optŭ sute galbenĭ. Cât pentru ceĭ-l-alţi 32 Membrĭĭ, eĭ vorŭ fi aleşi dintre Membrĭĭ Consilielorŭ generale ale judeţelorŭ şi numiţi de Domnŭ pe o listă de presentaţiune de treĭ candidaţi pentru fie-care districtŭ.

La Art. VIII. Acestĭ 64 de Membri aĭ Senatuluĭ aleşi în conformitate cu dispositiunele articoluluĭ de maĭ susŭ, se reînoescŭ din treĭ în treĭ anĭ câte o jumătate.

La Art. XI. Mitropolitulŭ primatŭ este de dreptŭ Preşedintele senatuluĭ. Unulŭ din vice-Preşedinţi aĭ adunăreĭ ponderatrice, luatŭ din acestŭ corpŭ, este numitŭ de Domnŭ; celŭ-l-altŭ vice-Preşedinte şi biuroulŭ sunt aleşi de Senatŭ.

La Art. XII. La finitulŭ fie-cărĭea sesiunĭ, Senatulŭ şi adunarea electivă vorŭ numi fie-care unŭ Comitetŭ acăruia Membrĭĭ vorŭ fi aleşi din sînul lorŭ. Ambele Comitete se vorŭ într'unĭ în Comisiune micstă, spre a face unŭ raportŭ Domnului asupra lucrărilorŭ ultimeĭ sesiunĭ, şi aĭ supune cestiunile de înbunătăţire

ce arŭ crede trebuitóre în deosebitele ramurĭ ale administraţiuneĭ Aceste propuneri vorŭ putea fi recomandate de Domnŭ Consiliuluĭ de statŭ spre a fi prefâcute în proiecte de legĭ.

La Art. XV. Petiţiunele date Senatuluĭ, vorŭ fi esaminate de o Comisiune ad-hoc. Asupra raportuluĭ acestia, Senatulŭ va puté, de va fi trebuinţă, a le trămite Guvernului.

LEGEA ELECTORALĂ

Art. 1. Alegerea deputaţilorŭ la adunarea electivă a Românieĭ se face cu două grade. Alegătoriĭ sunt saŭ primarĭ saŭ directĭ.

2. Suntŭ alegătorĭ primarĭ toţĭ Româniĭ carii prin legea comunale sunt alegătoriĭ consiliilorŭ comunale, cu escepţiunea de la art. 22 lit. b. din acea lege.*).

Aceĭ ce plătescŭ o dare către Statŭ de leĭ 48 sunt alegătorĭ în comunele rurale.

Aceĭ ce plătescŭ o dare de leĭ 80 saŭ de leĭ 110, precumŭ şi patentariĭ pînă la a cincea clasă inclusivŭ, întru cât aŭ residenţa lorŭ în oraşe, sunt alegătorĭ în comunele urbane.

3. Potŭ fi alegătorĭ directĭ, fie în oraşe fie în sate, toţĭ Româniĭ născuţi saŭ avêndŭ naturalisaţiunea cea mare, carii vorŭ avea unŭ venitŭ de una sută galbenĭ şi de orĭ ce natură. Acestŭ venitŭ se va putea dovedi prin biletele de plata impositului, (patru galbenĭ) şi prin orĭ ce altŭ chipŭ îndestulătorŭ. Numaĭ salariulŭ privatŭ saŭ plătitŭ de către Statŭ pentru funcţiunĭ publice, nu va fi coprinŭ în estimaţiunea venituluĭ.

Pe lîngă plata contribuţiunilorŭ arĕtate maĭ susŭ, alegătoriĭ de ambe grade vor trebui a avea vîrsta de 25 anĭ împliniţĭ.

Aŭ dreptulŭ de a fi aleşĭ ca alegătorĭ directĭ şi fără a justifica venitulŭ de una sută galbenĭ, séŭ contribuţiunea de patru galbenĭ,

*) Art. 22. Suntŭ alegătorĭ în comună:

a) Românii ce se află în condiţiunile stipulate prin legea de faţă.

b) Străiniĭ carii vorŭ fi dobênditŭ împămîntenirea mică.

c) Toţĭ aceştia vorŭ trebui să aibă vîrsta legiuită, să fie domiciliaţi în comună cu şése lunĭ înainte şi să plătéscă către Statŭ contribuţiunea directă în următórea proporţiune:

In comunele rurale o dare către Statŭ de leĭ 48.

In comunele urbane, de la 3,000 la 15,000 locuitorĭ, leĭ 80.

In acele de la 15,000 în susŭ, leĭ 110.

Aceste imposite, în comunele urbane, se compunŭ de 48 leĭ contribuţiunea personală şi de şosele, iar restulŭ de impositulŭ fonciarŭ.

d) Suntŭ asemenea alegătorĭ, patentariĭ pînă la a cincea clasă inclusivŭ, carii se vorŭ bucura de calităţile însemnate la litera a şi b, şi carii vorŭ avea vîrsta şi timpulŭ domiciliuluĭ, prescrise la litera c.

(dacă vorŭ întruni cele-l-alte condițiuni cerute) preoții parohiilorŭ, profesorii academielorŭ și ai colegilorŭ, doctorii și licențiații diferitelorŭ facultăți, avocații, inginerii și arhitecții, toți acestia avêndŭ diplome liberate saŭ recunoscute de Guvernŭ, institutorii primari ai scólelorŭ publice, precum și capii instituțiunelorŭ private de instrucțiune recunoscute de Guvernŭ.

Potŭ aseminea fi aleși alegători directi și funcționarii civili și militari, retrași din serviciŭ, carii vorŭ justifica că priimescŭ o pensiune anuală de 3,000 lei celŭ puținŭ.

Nimini nu póte fi alesŭ alegătorŭ directŭ de cât în orașulŭ și plasa unde își are domiciliulŭ reale.

4. Nu vorŭ putea fi alegători primari nici directi:

1. Persónele supuse vre uneĭ protecțiuni străine.
2. Servitorii carii priimescŭ simbrie.
3. Interdicții.
4. Faliții nereabilitați.
5. Aceĭ ce vorŭ fi fostŭ osîndiți la pedepse aflictive și infamante, saŭ numaĭ infamante.

Art 5. Listele alegătorilorŭ primari se pregătescŭ pe fie-care anŭ prin îngrijirea autorităților comunale, pe bază ultimelorŭ roluri de contribuțiuni. Aceste liste provisorii se afișéză în cea d'întêiŭ duminecă a luneĭ Ianuarie în fie-care comună.

6. Reclamațiunele se vorŭ adresa Prefectuluĭ în cele d'întêiŭ treĭ sĕptămîni de la data afișăreĭ.

Dupe ce Prefectulŭ va fi otărîtŭ asupra tutulorŭ reclamațiunelorŭ ivite, elŭ încheie listele definitive și le publică negreșitŭ până la cea d'întêiŭ Duminecă a luneĭ Fevruarie..

7. În cele treĭ sĕptămânĭ ce urmédă, nemulțumiții vorŭ putea apela în contra otărîrilorŭ Prefectuluĭ la Tribunalulŭ districtuluĭ, iar în contra otărîrilorŭ Tribunaluluĭ la Curtea de casațiune, pînă în 30 ḑile dupe priimirea otărîreĭ Tribunaluluĭ.

Tribunalulŭ și Curtea de casațiune statuiadă de urgență.

Orĭ-ce persónă admisă în listele electorale póte reclama înscrierea saŭ ștergerea orĭ-căruia individŭ omisŭ saŭ nedreptŭ înscrisŭ în lista colegiuluĭ din care elŭ însuși face parte.

8 Pentru a putea fi alesŭ deputatŭ la Adunarea generală, fără deosebire în tótă România, trebue:

1. A fi Românŭ născutŭ saŭ a fi dobânditŭ naturalisațiunea cea mare.
2. A avea vîrstă de 30 anĭ împliniți
3. A fi alegătorŭ și a avea un cens de eligibilitate.

Unŭ venitŭ de două sute galbenĭ formédă provisoriŭ acestŭ cens

Acest venitŭ póte fi de orĭ ce naturâ; elŭ se póte constata prin biletele de plată contribuţiunilor saŭ şi prin orĭ ce altŭ chipŭ.

Potŭ fi aleşĭ deputaţi, şi fără a justifica vre un censŭ, toţĭ Românii carii aŭ esercitat funcţiunĭ marĭ în serviciulŭ Statuluĭ, oficeriĭ-superiorĭ aĭ armateĭ ce nu sunt în serviciul activŭ, profesoratulŭ şi profesiunele liberale corespundĕtóre.

9. Fie-care comună, numĕrând până la 50 alegătorĭ primarĭ, numesce câte un alegător directŭ; comunele de la 50 până la 100 de alegătorĭ, numescŭ câte duoĭ assemenea alegătorĭ, şi aşa mai departe, câte unul mai mult pentru fie-care cinci-deci de alegătorĭ primarĭ.

Comunele care aŭ mai pucinŭ de 50 alegătorĭ primarĭ, se într'unescŭ pentru alegere cu comuna cea mai apropiată, spre a forma cu ea un singur colegiŭ.

Dupe proporţiunea de mai susŭ administraţiunea va împărţi comunele mai împoporate în circonscripţiunĭ electorale, care vor alege câte unŭ alegătorŭ directŭ de fie-care 50 alegătorĭ primarĭ.

10. Domiciliulŭ politicŭ al fie-căruĭ Românŭ, este în circonscripţiunea electorală unde îşĭ are domiciliulŭ real; cu tóte acestea, el îl va putea transfera în orĭ care altă circonscripţiune unde ar plăti o contribuţiune directă, sub condiţiune numaĭ a-şĭ face declaraţiunea sa, cu şése lunĭ înaintea formăreĭ listelor electorale, atât la Prefectura districtuluĭ în care se află al seŭ domiciliŭ politicŭ actual, cât şi la aceea unde voiesce a'lŭ muta.

Persónele chiemate la funcţiunĭ inamovibile vor putea esercita dreptul lor de alegătorĭ în circonscripţiunele electorale unde 'şĭ îndeplinescŭ funcţiunele.

11. Listele alegătorilor primarĭ sunt permanente în totŭ cursulŭ anuluĭ.

Alegătoriĭ directĭ se alegŭ din nuoŭ de câte orĭ se vor convoca colegiele pentru alegerile generale saŭ parţiale ale deputaţilor.

12. Deosebirea colegilorŭ este desfiinţată, cu singura deosebire a împărţireĭ lorŭ în colegiĭ de oraşe şi colegiĭ de judeţe. Cele d'âmtêiŭ se formédă de aceia ce aŭ drepturĭ de alegătorĭ în comunele urbane; cele de al duoilea se formédă de aceia ce aŭ drepturĭ de alegătorĭ în comunele rurale (art. 2 din acéstă legiuire).

In oraşele unde nu vor fi o sută alegătorĭ directĭ se vor adăogi alegătorĭ directĭ din comunele rurale cele mai apropiate şi care aşa se vorŭ deslipi din Colegiulŭ de judeţŭ.

Toţĭ alegătoriĭ directĭ de judeţe se într'unescŭ într'un singurŭ colegiŭ la residenţa Prefectureĭ. Colegiele acestorŭ alegătorĭ, ce ar trece peste treĭ sute alegătorĭ, se vorŭ sub împărţi de câtre Prefectŭ în secţiunĭ, din care fie-care nu póte cuprinde mai pucin de 100

alegătorĭ, şi se formédă de către trimişiĭ comunelorŭ celor maĭ vecine una de alta. Se va însemna fie-căria secţiunĭ un localŭ deosebit şi fie-căreia unŭ numĕrŭ de ordine. Cea d'âuteiŭ este pururea aşedată în casa Prefecturel.

Fie-care secţiune conlucréză de a dreptulŭ la numirea deputaţilorŭ pe cariĭ colegiulŭ întregŭ urméză a'ĭ alege.

In judeţele (de esemplu, Ismailulŭ, Cahul, Coloniile), unde nu se va găsi numĕrul de una sută alegătorĭ direcţĭ, colegiul se va putea îndeplini prin alegătorĭ direcţĭ aleşĭ dintre Membriĭ autorităţilor comunale.

13. Numĕrul deputaţilor ce urméză a se alege se calculă dupe populaţiunea oraşelorŭ şi a judeţelorŭ. Provisoriŭ alăturata tabelă arată numĕrulŭ deputaţilorŭ ce urméză a se alege în fie-care oraşŭ şi judeţŭ.

14. Colegiele alegatorilor se vor convoca de câtre puterea esecutivă cu treĭ septămânĭ celŭ puţinŭ înaintea ţileĭ otârîte pentru alegerea deputaţilor.

15. Alegerea alegătorilor direcţĭ se face prin votŭ pe faţă; alegerea deputaţilor se face prin scrutinŭ secretŭ.

16. Preşedinţiĭ, Secretariĭ şi Scrutatoriĭ colegielorŭ se alegŭ de câtre alegătorĭ şi din sînul lorŭ. Colegiulŭ nu se póte ocupa de altă de cât numaĭ de alegerile pentru care este convocatŭ. Orĭ ce cuvent, orĭ ce discuţiune saŭ deliberaţiune politică sunt cu totulŭ oprite.

Preşedintele are singur poliţia Adunăreĭ alegătorilorŭ. Nimenĭ nu póte intra înarmatŭ. Nicĭ o putere armată nu póte fi pusă în localulŭ alegerilorĭ saŭ în girul seŭ.

In casŭ de neorînduială, Preşedintele póte cere adjutorulŭ puterel armate. Autorităţile civile şi militarie cele maĭ apropiate, sunt datóre a urma cererilorŭ sale în ceia ce privesce alegerile.

Dacă în localulŭ alegerilor unulŭ saŭ maĭ mulţĭ asistenţĭ ar da semne publice de descuvinţare saŭ ar stărui turburărĭ în orĭ ce modŭ, Preşedintele îĭ va chiema la ordine; dacă eĭ vor persista, se va face menţiune în procesul-verbal, şi pe înfăţişarea acesteĭ dovedĭ, vinovaţii se vor putea pedepsi cu o globire de la 2 pînă la 20 galbenĭ, saŭ cu închisóre de la 3 ţile pînă la o lună.

In casŭ de neorînduială gravă, Preşedintele râdică şedinţa pe o oră; dacă la redeschidere neorînduială tot ar predomni el o amînă pe a doua ţi.

17. Preşedintele face cunoscutŭ Adunăreĭ numĕrul persónelorŭ de alesŭ.

18. Fie-care alegătorŭ, chiematŭ la rândulŭ seŭ, depune biletulŭ sĕŭ scrisŭ pe hârtie albă, şi închisŭ într'o cutiê cu duoă încuetorĭ

alle cărora cheĭ se păstréḑă una de către Preşedintele şi alta de către celŭ maĭ bătrînŭ dintre Secretarĭ.

Alegătorĭĭ ce nu vor putea scrie singurĭ biletulŭ lorŭ, potŭ chema în ajutorŭ pe orĭ care din alegători presenţĭ.

19. Dupe ce aŭ fostŭ chiemaţĭ toţĭ alegătorĭĭ sucesivŭ, dupe ordinulŭ alfabeticŭ, se maĭ face o ultimă chiămare acelor carĭĭ póte aŭ lipsit din sală, iar scrutinulŭ rĕmâne deschisŭ pînă la 4 óre séra. Pentru asigurarea voturilorŭ se vor pune peceţile maĭ multor dintre alegătorĭ şi vor putea chiar rĕmânea în sală pentru paza urneĭ.

20. La redeschiderea urneĭ, fie-care biletu se desface înaintea publiculuĭ; numele eşit se scrie de către fie-care Secretarŭ pe o listă, şi resultatul general se proclamă de către Preşedinte.

21. Biletele care cuprindŭ nume neînţelese, saŭ semne de orĭ ce natură, care ar presupune o prealabilă înţelegere, sunt nule.

22. Nimenĭ nu este alesŭ la întêiul scrutinŭ, dacă nu întrunesce cel puţin jumĕtate şi unul din voturile esprimate şi valabile (majoritate absolută).

Pentru candidaţiĭ carĭĭ n'ar fi dobînditŭ majoritate absolută a voturilorŭ, se va proceda la unŭ al duoilea scrutinŭ, şi aceĭ carĭĭ la acésta vor avea cele maĭ multe voturĭ, fie chiar maĭ puţinŭ de cât jumĕtate şi unul a sumeĭ voturilor (majoritate relativă), sunt aleşĭ.

În casŭ de paritate a voturilor, sórta decide.

23. Operaţiunele alegerilorŭ se verifică de către Adunarea electivă, care singură otărasce asupra validităţiĭ lorŭ.

Cât pentru contestaţiunile privitóre la capacitatea electorală, ele suntŭ de competinţă esclusivă a Tribunaluluĭ respectivŭ, şi în casŭ de casare a otărîreĭ, de competinţa Tribunaluluĭ însemnatŭ de Curtea de casaţiune.

24. Deputatulŭ alesŭ în maĭ multe colegiĭ, este datorŭ a declara obţiunea sa Adunăreĭ generale până în 8 ḑile dupe verificarea titlurilorŭ. De nu va fi declaratŭ obţiunea în acelaşĭ termenŭ, Adunarea decide prin sorţĭ, pe care colegiŭ representă deputatulŭ în cestiune.

25. În casŭ de vacanţe prin obţiune, mórte, demisiuné saŭ altminterea, colegiulŭ electoralŭ care urméḑă a îndeplini vacanţa, se va într'uni în termenŭ de o lună.

26. Mandatulŭ de deputatŭ este necompatibilŭ cu funcţiunile de Ministri, de Membri aĭ curţeĭ de Casaţiune, de Procurorŭ pe lângă Curţĭ şi Tribunale, de Directorĭ şi Şefĭ de secţiune la diferite Ministerie şi Prefecture; de Prefectŭ şi de sub-Prefectŭ, de şefŭ şi de comisariŭ de Poliţie, precum şi de Militarĭ în serviciulŭ activŭ.

Preşedintele şi membriĭ Tribunalelorŭ nu potŭ fi aleşĭ deputaţĭ în districtulŭ jurisdicţiuneĭ lorŭ.

Deputatulŭ care ar priimi o funcţiune publică salariată, saŭ o înaintare, se socotesce demisionatŭ şi supusŭ realegerii mai înainte de a mai putea esersa mandatulŭ seŭ.

Deputatulŭ care, în cursulŭ mandatuluĭ seŭ, ar perde una saŭ mai multe din însuşirile prescrise pentru eligibilitate, încetédă îndată de a mai face parte din Adunarea generală.

27. În timpulŭ într'unireĭ Adunăreĭ elective, ea singură are dreptulŭ de a priimi demisiunea membrilorŭ seĭ. Iar în intervalulŭ sesiunelorŭ şi în timpulŭ vacanţelorŭ, demisiunile se notifică Ministeriuluĭ din Întru.

28. Orĭ-cine a mijlocitŭ înscrierea sa în listele alegătorilorŭ sub unŭ nume, saŭ pe temeiulŭ unorŭ însuşirĭ falşe, saŭ a tăinuitŭ, cerându înscrierea sa, vre o necapacitate, prevĕdută de lege, saŭ á reclamatŭ şi a dobînditŭ înscrierea sa pe două saŭ mai multe liste, se va pedepsi cu închisóre de la 15 ḑile pînă la 3 luni, saŭ cu o globire de la 15 până la 100 galbenĭ; dacă va fi şi luatŭ partè la votŭ, închisórea va fi de la o lună pînă la şése luni, saŭ globirea de la 30 până la 200 galbenĭ.

29. Orĭ-cine, fiindŭ însărcinatŭ la unŭ scrutinŭ cu priimirea, numererea saŭ desfacerea biletelorŭ cuprinḑendŭ sufragiele alegătorilorŭ, se va dovedi că a falsificatŭ, sustrasŭ, adăogitŭ saŭ prefăcutŭ biletele, se va pedepsi cu închisóre de la şése luni pînă la 2 anĭ, saŭ cu o globire de la 100 până la 300 galbenĭ.

30. Dacă prin vuete saŭ demonstraţiunĭ ameninţătóre în localulŭ alegerilorŭ saŭ în giurulŭ seŭ, s'ar fi încercatŭ a se atinge esersiciulŭ dreptuluĭ electoralŭ şi libertatea votuluĭ, vinovaţiĭ se vorŭ pedepsi cu închisóre de la o lună până la un anŭ saŭ cu globire de la 30 pînă la 200 galbenĭ.

Dacă vinovaţiĭ vorŭ fi purtatŭ arme, saŭ dacă scrutinulŭ s'arŭ fi violatŭ, pedépsa va fi închisórea de la unŭ anŭ pînă la cinci. Inhisórea va fi de la cincĭ anĭ până la ḑece, daca crima s'a comisŭ în urmarea unuĭ plan complotat pentru a se esecuta orĭ în tótă ţéra orĭ într'una saŭ mai multe circonscripţiunĭ electorale.

31. Osîndirile otărîte în puterea articolelorŭ precedente 28, 29, şi 30, tragŭ dupe sine interdicţiunea dreptuluĭ de alegătorŭ şi de eligibilŭ. Acéstă interdicţiune se va pronuncia totŭ prin acea sentinţă, pe timpŭ de cincĭ anĭ celŭ puţinŭ şi până la ḑece anĭ celŭ multŭ.

32. Orĭ-cine se va dovedi că a cumpĕratŭ saŭ a vîndutŭ unŭ sufragiŭ, cu orĭ-ce preţŭ ar fi, se va pedepsi cu înterdicţiunea dreptuluĭ de a vota şi de a fi eligibilŭ, precum şi cu acea a dreptuluĭ de a putea ocupa o funcţiune saŭ serviciŭ publicŭ, pe timpŭ de 5 anĭ celŭ puţinŭ până la 10 anĭ celŭ multŭ.

Vîndătorulŭ şi cumpărătorulŭ sufragiuluĭ, se vorŭ osîndi totŭde-o-dată, fie-care la o globire îndoită a valóreĭ lucrurilorŭ priimite saŭ făgăduite.

33. In lipsa iniţiativeĭ Ministeriuluĭ publicŭ, ḑece alegătorĭ întruniţi aŭ dreptulŭ de a intenta unŭ procesŭ orĭ cărĭi persóne acusate de delictele menţionate în Art. 28, 29, 30, şi 32.

34. In cât privesce aceste delicte, atât prigonirea civile cât şi aceia a Ministeriuluĭ publicŭ sunt prescrise (paragrafisite) în douĕ lunĭ dupe proclamarea resultatuluĭ alegereĭ.

35 Osîndirea ce s'arŭ pronuncia nu póte în nicĭ unŭ casŭ să aibă de efectŭ anularea uneĭ alegerĭ a cărĭa validitate s'arŭ fi recunoscutŭ de Adunarea generală.

36. Nicĭ unŭ membru alŭ Adunăreĭ elective, pe cât va ţinea sesiunea, nu va putea fi arestatŭ nicĭ trasŭ în judecată penală, afară numaĭ în casŭ de vină véghiată, de cât dupe ce Adunarea va fi autorizatŭ prigonirea.

Dispositiune transtoriă.

Pentru prima aplicare a legeĭ de faţă se va putea deroga datelorŭ ficsate în ea, observânduse însă nestrămutatŭ termenile sucesive, statornicite pentru publicaţiune, apelŭ, notificărĭ şi convocărĭ

Facemŭ cunoscutŭ şi ordonămŭ ca cele de faţă, învestite ca sigiliulŭ Statuluĭ şi trecute în Monitorulŭ officialŭ să fie adresate Curţilorŭ, Tribunalelorŭ şi Autorităţilorŭ administrative ca să le înscrie în registrele lorŭ, să le observe şi să facă a se observa, şi Ministrulŭ Nostru Secretarŭ de Stat la Departamentulŭ Justiţieĭ este însărcinatŭ a priveghia publicarea lorŭ.

Dată în Bucurescĭ, la $^{2}/_{19}$ Iulie anulŭ 1864.

L. S. ALECSANDRU IOAN

Cogălnicènu, Bălănescu, D. Bolintinénu, Geleralŭ Manu
P. Orbescu.

TABELA DEPUTAŢILORŬ DUPE NOUA LEGE ELECTORALĂ.

Judeţe.	*Deputaţi.*
Argeşŭ, din care 2 pentru Pitescĭ şi 1 pentru Curtea de Argeşŭ.	3.

		deputaţi.
Bacâŭ,	din care 2 pentru oraşulŭ Bacâŭ şi 1 pentru Târgulŭ-Ocnei.	5.
Bolgradŭ,	din care 2 pentru oraşulŭ Bolgradŭ. . .	4.
Botoşanii,	din care 2 pentru oraşulŭ Botoşanii, şi 1 pentru târgulŭ Hârlâŭ.	5.
Brăila,	din care 2 pentru oraşulŭ Brăila. . . .	4.
Buḑeŭ,	din care 2 pentru oraşulŭ Buḑeŭ şi 1 pentru Mizilŭ.	5.
Cahulŭ,	din care 2 pentru oraşulŭ Cahulŭ. . . .	4.
Covurluiŭ,	din care 2 pentru Galaţi.	4.
Dîmboviţa,	din care 2 pentru Târgovisce şi 1 pentru Găescĭ.	5.
Doljiŭ,	din care 2 pentru Craiova şi 1 pentru Calafat.	5.
Dorohoiŭ,	din care 2 pentru oraşulŭ Dorohoiŭ, 1 pentru Mihăileni şi 1 pentru Herţa. . .	6.
Fălciŭ,	din care 2 pentru Huşii şi 1 pentru Fălciŭ. .	5.
Gorjiŭ,	din care 2 pentru Târgulŭ Jiului. . . .	4.
Ialomiţa,	din care 2 pentru Călăraşi.	4.
Iaşii,	din care 4 pentru oraşulŭ Iaşii şi 1 pentru Târgulŭ-Frumosŭ.	7.
Ilfovŭ,	din care 6 pentru Bucuresci şi 1 pentru Oltenița.	9.
Ismailŭ,	din care 2 pentru oraşulŭ Ismail. . . .	4.
Mehedinţi,	din care 2 pentru Severinŭ, e 1 pentru Cerneţi şi 1 pentru Baia-de-aramă.	6.
Muscel.	din care 2 pentru Câmpu-lungŭ. . . .	4.
Neamţu,	din care 2 pentru Piatra şi 1 pentru târgulŭ Neamţu.	5,
Oltŭ,	din care 2 pentru Slatina.	4.
Prahova,	din care 2 pentru Ploescĭ, 1 pentru Câmpina şi 1 pentru Vălenĭ-de-munte.	6.
Putna,	din care 2 pentru Focşanĭ şi 1 pentru Odobescĭi şi Panciŭ.	5.
Rîm. Sărat,	din care 2 pentrŭ oraşiul Rîmnicu-Săratŭ. .	4.
Romanaţii,	din care 2 pentru Caracal.	4.
Romanŭ,	din care 2 pentru oraşul Romanŭ. . . .	4.
Sucéva,	din care 2 pentru Folticeni.	4.
Tecuciŭ,	din care 2 pentru oraşulŭ Tecuciŭ şi 1 pentru Nicorescĭi.	5.
Teleorman,	din care 2 pentru Măgurele, 1 pentru Ruşiĭ-de-vede şi 1 pentru Alecsandria.	6.
Tutova,	din care 2 pentru Bârlad.	4.
Vîlcea,	din care 2 pentru Rîmnicu-Vîlcii, 1 pentru Ocna şi 1 pentru Drăgăşani.	6.

		deputaţi.
Vasluiŭ,	din care 2 pentru oraşulŭ Vasluiŭ. . . .	4.
Vlaşca,	din care 2 pentru Giurgiŭ.	4
		Totalŭ 160.

CODICILE CIVILE.[a]

(În P. St. Decret. 26 noem. 1864, prom. 4 Decem. 1864)

ESPLICAȚIUNEA SCURTĂRILORŬ:

P. St. să se citéscă:	în Puterea Statului din 2 Iulie 1864.
Decret. . .	Decretatŭ.
Prom. . .	Promulgatŭ.
P. . . .	Codicele Penalŭ.
Civ. Fr. .	Codicele Civile Francesŭ.
Civ. . .	Codicele Civile.
Reg. Org. .	Regulamentŭ Organicŭ.
Co. . .	Codicele de Comerciŭ.
Pr. P. . .	Procedura Penală.
L. . . .	Lege.

TITLU PRELIMINARIU.

Despre efectele și aplicarea legilorŭ în gènere.

Art. 1. Legea dispune numaĭ pentru viitorŭ; ea n'are putere retroactivă. (Civ. 1911—P. 2) (Civ. Fr. 2).

2. Numaĭ imobilele aflătóre în cuprinsulŭ teritoriuluĭ Românieĭ suntŭ supuse legilorŭ Române, chiarŭ cândŭ ele se posedă de străinĭ. Legile relative la starea civilă și la capacitatea persónelorŭ, urmărescŭ pe Românĭ chiarŭ cândŭ eĭ 'și aŭ reședința în străinătate Forma esterióră a actelorŭ e supusă legilor țereĭ unde se face actulŭ. (Civ. 34. 152. 885. 1773.—P. 3–5) (Civ. Fr. 3).

3. Judecătorulŭ care va refusa de a judeca, sub cuvênt că legea

a) Acestŭ codice este luatŭ dupe codicele civile Napoleon allŭ Franțeĭ, cu óre-care modificărĭ. Codicile civile anterióre luĭ, eraŭ, pentru țéra Românéscă, Condica luĭ Caragea din 1817, și pentru Moldova, Condica luĭ Calimahŭ totŭ din 1817. Ambele aceste codice sunt abrogate din momentulŭ punereĭ în lucrare a noulŭ codice.

nu prevede, saŭ că este întunecată, saŭ ne îndestulătóre, va putea fi urmăritŭ ca culpabile de denegare de dreptate. (P. 152) (C. v. Fr. 4)

4. Este opritŭ judecătorului de a se pronuncia, în hotărîrile ce dă, prin cale de dispositiuni generale şi reglementare, asupra causelorŭ ce îi suntŭ supuse. (C. v. 1201—P. 108) (Civ. Fr. 5).

5. Nu se póte deroga (1) prin convenţiuni saŭ dispositiuni particulare, la legile, care intereséză ordinea publică şi bunele moravurĭ. (Civ. 620. 702. 803. 839. 965. 968. 1008.) (Civ. Fr. 6).

CARTEA I.

DESPRE PERSONE.

TITLULŬ I.

Despre drepturile civile şi despre naturalisaţiune.

CAPITOLUL I.

Despre bucurarea de drepturile civile şi despre naturalisaţiune.

6. Esercitarea drepturilorŭ civile nu depinde de calitatea de cetăţénŭ, care nu se póte dobândi şi păstra de cătŭ conformŭ art. 16 din acestŭ codice. (P. 8 §. 2; 13, 16, 22.—L. elect. art. 2) (Civ. Fr. 7).

7. Totŭ Românulŭ se va bucura de drepturile civile. (Civ. 17, ur—P. 13. 16. 22) (Civ. Fr. 8).

8. Verĭ-ce individŭ născutŭ şi crescutŭ în România până la majoritate(2), şi care nu se va fi bucurat nici odată de vr'o protecţiune streina, va putea reclama calitatea de Românŭ în cursulŭ unuĭ anŭ după majoritate.

Acei ce, aflându-se în condţiunele de mai susŭ, vorŭ fi devenit majorĭ înainte de promulgarea acestuĭ codice, vorŭ avea termenŭ de unŭ anŭ de la promulgare pentru a reclama calitatea de cetăţénŭ Românŭ.

Copiĭ găsiţi pe teritoriulŭ Românŭ fără tată şi mamă cunoscuţi suntŭ Românĭ. (Civ. 9, 10, 11) (Civ. Fr. 9).

9. Cei carĭ nu suntŭ de ritulŭ creştinescŭ nu potŭ dobândi ca-

(1) A deroga la o lege va să zică a face o învoire sóŭ unŭ actŭ contrariŭ dispositiunilorŭ uneĭ legi.—(2) Majoritate: vîrsnicie

litatea și drepturile de cetățénŭ Românŭ, de câtŭ cu condițiunile prescrise la art. 16 din acestŭ codice (1).

10. Totŭ copilulŭ născutŭ din Românŭ în țéră streină este Românŭ.

Totŭ copilulŭ născutŭ în țéră streină din unŭ Românŭ, care ar fi perdutŭ calitatea de Românŭ, va redobândi totu-d'a-una acea calitate îndeplinindŭ formalitățile prescrise de art. 18. (Civ. 19, 20, 34) (Civ. Fr. 10).

11. Streinii se voru bucura în deobște în România de aceleași drepturi civile de care se bucură și Românii, afară de casurile unde legea arŭ fi hotărît alt felŭ. (Civ 14, 15) (Civ. Fr. 11).

12. Streina ce se va căsători cu unŭ Românŭ se va considera de Româncă. (Civ. 19, 93, 1754, ur.) (Civ. Fr. 12).

13. Streinulŭ, chiarŭ cândŭ n'arŭ avea reședința sa în România, va putea fi trasŭ înaintea tribunalelor Române pentru îndeplinirea obligațiunilorŭ contractate de dînsulŭ în România, saŭ în țéră streină cu unŭ Românŭ. (Civ. 14 - P. 5) (Civ. Fr. 14).

14. Românulŭ va putea fi trasŭ înaintea unui tribunalŭ Românŭ pentru obligațiuni contractate de elŭ în țéră streină, chiar cu unŭ streinŭ. (Civ. 15—P. 4, 5) (Civ Fr. 15).

15. In ori-ce materă, afară de cele comerciale, streinulŭ reclamantŭ, care nu va avea imobile în România de o valóre suficientă pentru a asigura plata cheltuelilorŭ de judecată și a daunelorŭ interese (2) ce arŭ putea resulta din procesŭ, va fi ținutŭ de a da cauțiune(3) pentru plata acestora. (Civ. 14. 1675. 1676) (Civ. Fr. 16).

16 Streinulŭ care va voi a se naturalisa în România va fi datorŭ a cere naturalisațiunea prin suplică câtre Domnŭ, arĕtândŭ capitalurile, starea, profesiunea saŭ meseria ce esercită, și voința de a'și statornici domiciliulŭ pe teritoriulŭ Românieĭ. Daca streinulŭ, după o asemenea cerere, va locui dece ani în țéră, și daca prin purtarea și faptele sale va dovedi că este folositorŭ țerei, adunarea legiuitóre, după inițiativa Domnului, ascultândŭ și opiniunea consiliului de Statŭ, îi va putea acorda decretul de naturalisațŭ une, care va fi sancționatŭ și promulgatŭ de Domnŭ.

Cu tóte acestea va putea fi dispensatŭ de stagiulŭ de dece ani streinulŭ, care arŭ fi făcutŭ țerei servicii importante, saŭ care arŭ fi adusŭ în țéră o industrie, invențiuni utile saŭ talente distinse,

(1) Dupe art. 379 din Reg. Org. străinii ce nu eraŭ de rîtŭ crestinescŭ, nu se puteaŭ naturalisa (V. nota de la pag. 38)

(2) Prin *daune-interese* se înțelege paguba ce cine-va a încercat și câștigul de care a fost lipsitŭ. — (3) Cauțiune: chezășie.

saŭ care ar fi formatŭ în ţéră stabilimente marĭ de comerciŭ saŭ de industrie. (Civ. 6, 9, 87)(1).

CAPITOLUL II.

Despre perderea drepturilorŭ civile prin perderea calităţeĭ de Românŭ.

17. Calitatea de Românŭ sĕ perde:

a) Prin naturalisaţiune dobândită în ţéră streină.

b) Prin priimirea, fără autorisaţiunea guvernuluĭ Românŭ, a vre uneĭ funcţiunĭ publice de la unŭ guvernŭ streinŭ.

c). Prin supunerea pentru orĭ câtŭ de puţinŭ timpŭ la vre-o protecţiune streină. (Civ. 7, 19, 20) (Civ. Fr. 17).

18. Românulŭ, care va fi perdutŭ calitatea sa de Românŭ, o va putea redobândi întorcêndu-se în România cu autorisaţiunea

(1) Art. 379 Reg. Org. „ Orĭ-ce străinŭ de orĭ-ce rit creştinescŭ va veni aci în ţéră şi va voi să dobîndéscă drepturĭ politicescĭ de pămîntenŭ, să nu le pótă dobîndi fără unŭ documentŭ la mînă, care i se va da de către Domnŭ dupe o maĭ întîiŭ chibzuire a obicinuiteĭ obşteştĭ Adunărĭ; iar chibzuirile acesteĭ Adunărĭ şi întărirea Domnuluĭ vor urma pe temeiurile următóre:

1. Străinulŭ din noŭ venitŭ, dorindŭ a se naturalisa în ţéră, va fi datorŭ să se arate către stăpînire cu jalbă, dovedindŭ allŭ seŭ capitalŭ şi alte avuturĭ ce va maĭ avea prin alte locurĭ, séŭ meseria ce va cunósce, şi prin care s'ar făgădui a se face folositorŭ statuluĭ.

2. Obicinuita obştéscă adunare din porunca Domnuluĭ, va cerceta alle salle dovezi, şi va raporta Domnuluĭ.

3. Déca după acéstă cercetare se va face cunoscute de adevărate dovedile străinuluĭ, atuncĭ acesta va putea întrebuinţa allŭ seŭ capitalŭ în orĭ-ce cumpărătóre de acareturĭ va voi, şi prin alle salc în parte lucrări se va sili să dea dovezĭ de a sa destoinicie, prin care să dovedéscă că póte să se facă întru adevărŭ folositorŭ statuluĭ, şi petrecândŭ aşia ₫ece anĭ socotiţĭ din ₫ioa aretărĭĭ sale către stăpînire şi aretându-se totŭ d'auna prin purtări cinstite, i se va da documentŭ de naturalisaţie dupe tóte formele cerute, şi atuncĭ se va înscrie între pămîntenĭĭ statuluĭ, şi va dobîndi tóte acele drepturĭ politicescĭ câte aŭ şi ceĭ adeveraţĭ pămîntenĭ, întrebuinţîndu-se de Domnŭ şi în slujbe de ale ţereĭ pentru care va fi destoinicŭ.

4. Déca vre unŭ streinŭ se va însura cu pămînténcă nobilă şi va da dovezile mai sus aretate, atunci sorocirea anilorŭ de naturalisaţie se va socoti pe unŭ numerŭ de ş̧épte anĭ numaĭ; iar neavîndŭ acestŭ felŭ de dovezĭ, însurarea cu pămînténca nu póte d'acum înainte să-ĭ dea drептŭ de naturalisaţie.

5. Iar streiniĭ uneltind numaĭ neguţiătorĭĭ şi industrĭĭ, şi dorind a dobîndi numaĭ drepturĭ obicinuite de pămîntenŭ, iar nu şi politicesci, în césulŭ ce se vor înscrie între corporaţiile loculuĭ, şi se vorŭ supune la cele de peste anŭ dări pentru dreptulŭ de patentă şi pentru cheltuelile orăşianesci, numaĭ de cât se vor înumera între pămîntenĭĭ statuluĭ, şi vor avea aceleaşĭ drepturĭ ce aŭ şi pămîntenĭĭ neguţiătorĭ şi industriaşi.

guvèrnuluĭ Românŭ, şi declarând că voesce a se aşeda în ţéră, şi că renunţă la tóte distincţiunele contrariĭ legilorŭ Române (Civ. 17.) (Civ. Fr. 18).

19. Românca care se va căsători cu unŭ streinŭ, va urma condiţiuniĭ soţuluĭ seŭ.

Devenindŭ vĕduvă ea va redobândi calitatea sa de Româncă. (Civ. 12, 93) (Civ. Fr. 19).

20. Românulŭ care, fără autorisaţiunea guvernuluĭ, va intra în serviciulŭ militarŭ la streinĭ, saŭ se va alătura pe lîngă vre-o corporaţiune militară streină, va perde calitatea de Românŭ.

Elŭ nu va putea reintra în România de cât cu permisiunea guvernuluĭ. Elŭ nu va putea redobândi calitatea de Românŭ de cât conformŭ art. 18; tóte acestea, fără a fi scutitŭ de osîndele pronunţate de legea Criminală contra Românilorŭ, cari aŭ purtatŭ saŭ vorŭ purta arme contra patrieĭ lorŭ (Civ. 17—P. 66, ur.) (Civ. Fr. 21).

TITLULŬ II,

Despre actele stărĭĭ civile.(1)

CAPITOLUL I.

Dispositiunĭ generale.

21. Actele stărĭĭ civile vorŭ cuprinde anulŭ, luna, ḑioa şi ora când ele s'aŭ făcutŭ, prenumele (numele de botezŭ), familia, vîrsta, profesiunea saŭ meseria şi domiciliulŭ tuturorŭ persónelorŭ înscrise în ele. (Civ. 29, 43, ur; 62, 65, ur; 71, 87) (Civ. Fr. 34).

22. Oficiariĭ stărĭĭ civile nu vorŭ putea trece în aceste acte, nicĭ prin adnotaţiuni, nicĭ prin alte adaose óre-care, de cât numaĭ ceea ce trebue a fi declaratŭ de persónele ce se înfăţişéză înaintea lorŭ. (Civ. 29, 41—43, 64, 70, 307, 308,) (Civ. Fr. 35).

23. In casurile cândŭ părţile interesate nu vorŭ fi obligate a se

(1) Actele stârii civile sunt acellea cari constată celle treĭ maĭ marĭ evenimente alle vieţeĭ omuluĭ, adică nascerea, căsătoria şi mórtea. Aceste acte eraŭ regulate pînă acum prin legea din Regulamentulŭ Organicŭ, de la Cap. 8, anexŭ No. 3. Elle eraŭ încredinţiate preoţilorŭ, cari jucaŭ rolulŭ de oficierii stării civile. De la punerea în lucrare a codiceluĭ civile, aceste atribuţiuni alle preoţilorŭ aŭ trecut la primari. Art. 92 din legea comunală, zice: „Primarulŭ este însărcinat cu actele civile, şi le póte delega la unulŭ dţn agiutorii seĭ séŭ la unulŭ din consiliarĭ.“

înfățișa în persónă, ele vorŭ putea fi representate de unŭ procuratore, cu procuraţiune specială şi autentică. (Civ. 31, 61, 276, 1171) (Civ. Fr. 36).

24. Martorii produşi la actele stării civile nu vorŭ putea fi de cătŭ în vîrstă de doue-deci şi unu de ani celŭ puţinŭ, rude saŭ străini, şi vorŭ fi aleşi de persónele interesate (P. 22) (Civ. Fr. 37).

25. Oficiarulŭ stării civile va ceti părţilorŭ înfaţişate saŭ procuratorilorŭ locŭ precum şi martorilorŭ actele, şi se va face menţiune despre îndeplinirea acestei formalităţi. (Civ. 23, 26, 36 – P. 124) (Civ. Fr. 38).

26. Aceste acte se vorŭ sub-scri de oficiarulŭ stării civile, de persónele înfaţişate înaintea luĭ şi de martori, saŭ se va menţiona causa ce a propritŭ pe aceştia de a sub-scrie. (Civ. 25, 36) (Civ. Fr. 39).

27. Actele stării civile vorŭ fi înscrise în fie-care comună într'unulu saŭ mai multe registre, ţinute în câte doue esemplare. (Civ. 29, 36, 38, 49, 160 – P. 161) (Civ. Fr. 40).

28. Registrele vorŭ fi numerotate, şnuruite şi parafate, pe fiecare pagină, de preşedintele tribunalului de întêia instanţă, saŭ de judecătorulŭ ce'lŭ va înlocui. (Civ. 49) (Civ. Fr. 41).

29. Actele se vorŭ înscrie pe registre în şirŭ, fără locŭ golŭ; răsăturile şi indicaţiunile, notiţele, vorŭ fi aprobate şi sub-scrise în acelaşŭ modŭ ca şi textulŭ actului.

Nu se va putea scrie nimicŭ în prescurtare, şi data nu se va scrie în cifre, ci în litere (Civ. 26, 36) (Civ. Fr. 42).

30. Registrele se vorŭ încheia de oficiarulŭ stării civile la finitulŭ fie-căruia anŭ şi pînă într'o lună; unulŭ din cele doue esemplare se va depune la archivele comunii; iar celŭ altŭ se va trimite la grefa tribunalului de întêia instanţă, spre păstrare. (Civ. 36, 39) (Civ. Fr. 43).

31. Procurele şi cele alte înscrisurĭ, care trebue să remână anecsate la actele stării civile, se vorŭ depune, după ce se vorŭ parafa de persónele care le aŭ depusŭ şi de oficiarulŭ stării civile, la grefa tribunalului din preună cu registrele care trebue să rămâie în disa grefa. (Civ. 23, 39, 54, 56, 59) (Civ. Fr. 44).

32. Oricine are dreptŭ de a cere de la păstrătorii registrelorŭ stării civile estracte din acele registre. Estractele date conformŭ registrelorŭ şi legalisate de preşedintele tribunalului de întâia instanta, saŭ de judecătorulŭ ce'lŭ va înlocui, vorŭ fi credute, pe cât timpŭ

ele nu vorŭ fi atacate prin inscripţiune de falsŭ(1)(Civ. 84—86, 292, 1171, 1173, 1188.—P. 123—126.—Pr. P. 450, ur.) (Civ. Fr. 45).

33. Cândŭ nu vorŭ fi esistatŭ registre, saŭ se vorŭ fi perdutŭ, lipsa saŭ perderea lorŭ se va putea dovedi atâtŭ prin doveḑi înscrisŭ câtŭ şi prin martorĭ, şi în asemenea casuri, căsătoriele, nascerile şi încetârile din viaţă se vorŭ putea dovedi atâtŭ prin registre şi înscrisurĭ de ale tatâlui şi ale mameĭ încetaţi din viaţă câtŭ şi prin martorĭ. (Civ. 176, 296. 297, 308, 1185) (Civ. Fr. 46)

34. Orĭ ce actŭ alŭ stăreĭ civile, privitoru la Românĭ saŭ la străinĭ, făcutŭ fiindŭ ellŭ în ţérâ străină, va fi vrednicŭ de credinţă, dacă ellŭ se va fi făcutŭ după formele păḑite în acea ţéră. (Civ. 2, 152, 885) (Civ. Fr. 47).

35. In tóte casurile, cândŭ urméză a se face menţiune despre unŭ actŭ privitoriŭ la starea civilă, pe marginea unui altŭ actŭ deja înscrisŭ în registre, acea menţiune se va face, după cererea părţeĭ interesate, de către oficiărulŭ stăreĭ civile pe registrele ḑilnice, saŭ pe aceleà cari vorŭ fi fostŭ depuse la arhivele comuneĭ, şi de câtre grefierulŭ Tribunalului de âncêia instanţă pe registrele depuse la grefâ. Spre acestŭ sfîrşitŭ oficiărulŭ stăreĭ civile va vesti, în termenŭ de treĭ ḑile, despre menţiunea de elŭ făcută, pe procurorulŭ Tribunalului respectivŭ, carele va priveghia ca menţiunea să se facă într'unŭ modŭ uniformŭ la ambele registre. (Civ. 36, 48, 86 (Civ. Fr. 49).

36. Orĭ-care abatere din articulile precedente din partea funcţionarilorŭ în elle arétate, va fi urmărită înaintea tribunaluluĭ de âncêia instanţă şi pedepsită cu o amendă, care nu va putea trece peste una sută leĭ (Civ. Fr. 50).

37. Verĭ-care depositariŭ alŭ registrelorŭ menţionate va fi supusŭ acţiuneĭ civile a părţeĭ vătămate pentru alteraţiunile ce s'arŭ sevêrşi în ele, remânênd însă acestuia, de va găsi de cuviinţă, dreptulŭ de a se întórce cu urmărire asupra adeverăţilorŭ făptuitorĭ a susŭ ḑiselorŭ alteraţiunĭ (Civ. 38, 998, 999) (Civ. Fr. 51).

38 Orĭ-ce alteraţiune, orĭ-ce falsificare în actele stăreĭ civile, orĭ-ce înscriere a acestorŭ acte, făcută pe vre-o fóie liberă, şi nu în registrele destinate pentru ţinerea lorŭ, va da dreptŭ părţilorŭ interesate a'şĭ cere desdăgubirĭ, şi acésta fără prejuḑiţiulŭ pedepselorŭ prescrise de codicele penale. (P. 123—125, 161—Pr. P. 450 ur) (Civ. Fr. 52).

39. Procurorulŭ tribunaluluĭ de âncêia instanţă va fi datorŭ a

(1) *Inscripţiunea de falsŭ* are locŭ cândŭ unŭ act produsŭ se atacă, pe callea criminală, ca falsŭ séŭ falsificatŭ.

verifica starea registrelorŭ, cându elle se vorŭ depune la grefă; elŭ va încheia procesŭ verbalŭ sumariŭ(1) despre a sa verificare, va areta abaterile saŭ vinele comise de oficiărulŭ stărei civile, şi va cere osîndirea sa la amendele prevĕzute de lege. (Civ. 36, 84— Pr. P. 21, 31, ur; 45, 178) (Civ. Fr. 53).

40. Părţile interesate aŭ dreptulŭ de apelaţiune în contra otărîrilorŭ date de tribunalulŭ de întêia instanţă asupra actelorŭ stărei civile. (Civ. 85) (Civ. Fr. 54).

CAPITOLUL II.

Despre actele de naştere.

41 Declaraţiunea despre nascerea unuĭ copilŭ să va face la oficerulŭ stărei civile alŭ locului, în termenŭ de treĭ ḑile după uşurarea femeeĭ. Copilulŭ i se va înfăţişa. (Civ. Fr. 55).

La casŭ de împiedecare de a se transporta copilulŭ înaintea oficerului stărei civile, acesta va fi datorŭ a merge însuşĭ, fără vre-o plată, la locuinţă spre a constata nascerea (Civ. 42, 49, 77— P. 276).

42. Nascerea copilului se va declara de către tată saŭ, în lipsa acestuia, de către medicĭ saŭ hirurgĭ, móşe, saŭ de către orĭce alte persóne cari vorŭ fi fostŭ faţiă la nascere.

Iar dacă muma nu va fi născutŭ la domiciliulŭ eĭ, acéstă declaraţiune se va face şi de persóna aceea la locuinţa căria ea a născutŭ.

Actulŭ de nascere se va redege îndată făţiă cu duoĭ marturĭ. (Civ. 24—P. 276) (Civ. Fr. 56).

43. Actulŭ de nascere va areta cu deslușire ḑioa, ora, locŭlŭ nascereĭ, secsulŭ copiluluĭ, prenumele ce i se va da la botezŭ, precumŭ şi numele de familiă, profesiunea saŭ meseria şi domiciliulŭ tatăluĭ, mumeĭ şi alŭ marturilorŭ. (Civ. 21, 22, 24,) (Civ Fr. 57).

44. Verĭ-cine va găsi unŭ copilŭ noŭ-născutŭ va fi datorŭ a-lŭ încredinţa oficerului stărei civile împreună cu tóte hainele şi obiectele găsite la copilŭ şi a declara tóte împrejurările timpului şi locului unde-lŭ va fi găsitŭ.

Oficerulŭ stărei civile va întocmi îndată procesŭ verbalŭ arĕtătorŭ de tóte împrejurările, în care se va cuprinde vîrsta copilului după aparinţă, secsulŭ şi numele ce i se va da şi autoritatea civilă la care se va fi încredinţatŭ.

(1) *Sumariă:* pe scurtŭ.

Acestŭ procesŭ verbalŭ se va trece în registru (Civ. 27, ur.— P. 276, 277-279) (Civ. Fr. 58).

45. Dacă se nasce unŭ copilŭ pe unŭ vasŭ românŭ călătorind pe mare, actulŭ de nascere se va face pînă în 24 de ore în presenţa tatăluĭ, dacă se va fi aflatŭ faţiă, şi a doĭ martorĭ luaţĭ dintre oficeriĭ vasuluĭ, saŭ în lipsă, dintre ómeniĭ echipagiuluĭ.

Acestŭ actŭ se va redege de căpitanulŭ, stăpĕnul saŭ patronul vasuluĭ şi se va trece în rolulŭ (lista oficială) persónelorŭ ce se află pe vasŭ. (Civ 21, ur. 46, ur. 71, ur.) (Civ. Fr. 59).

46. La celŭ ântêiŭ portŭ unde se va opri vasulŭ, de va fi unŭ portŭ românŭ, căpitanulŭ, stăpînulŭ saŭ patronulŭ vasuluĭ, saŭ orĭ-cine arŭ fi redactatŭ actulŭ de nascere, este dator a depune douĕ copie autentice depe actŭ la autoritatea portuluĭ. Acésta va opri o copiă în cancelaria sa, iar cea-l-altă o va trămite ne întârḑiatŭ Ministeriuluĭ de Interne, care o va transmite autoritâţeĭ comunale a domiciliuluĭ tatăluĭ copiluluĭ născutŭ, saŭ, de nu s'ar cunósce tatălŭ, alŭ mumeĭ.

Autoritatea comunală va trece actulŭ îndată în registrul stăre sale civile (Civ. 47, 187, 72) (Civ. Fr. 60).

47. De va aborda vasulŭ într'unŭ portŭ străinŭ, căpitanulŭ, stăpănulŭ saŭ patronulŭ vasuluĭ va trimite, prin postea loculuĭ, la Ministerulŭ de interne alŭ Românieĭ o copie legalisată de pe actulŭ de nascere.

Ministerulŭ şi autoritatea comunală vorŭ urma în acestŭ casŭ după cum s'a prescrisŭ la articolulŭ precedente. (Civ. Fr. 61).

48. Actulŭ de recunóscerea unuĭ copilŭ se va înscrie în registrele stăreĭ civile cu data sa, şi se va menţiona recunóscerea în marginea actuluĭ de nascere, dacă esistă aseminea actŭ (Civ. 35, 304) (Civ. Fr. 62).

CAPITOLULŬ III.

Despre actele de căsătoriă.

49. Înaintea celebrăreĭ căsătorieĭ oficierulŭ stăreĭ civile va face douĕ publicaţiunĭ, în intervalŭ de optŭ ḑille, în ḑi de Duminică, înaintea uşeĭ bisericeĭ enorieĭ şi la uşa caseĭ comunale.

Aceste publicaţiunĭ şi actulŭ ce se va încheia întru acésta, vor cuprinde prenumele, numele, profesiunea şi domiciliulŭ ambilorŭ, fiitorĭ soţĭ, calitatea lorŭ de majorĭ(1) saŭ minorĭ(2), şi prenumele, numele, profesiunea şi domiciliulŭ taţilorŭ şi mumelorŭ. Acestŭ actŭ va maĭ cuprindŭ şi ḑilele, loculŭ şi ora în care s'aŭ făcutŭ

(1) *Majori*: vrisnieĭ—(2) *Minori*: nevîrsnicĭ.

publicațiunile; elŭ se va înscrie pe unŭ singurŭ registru care va fi numerotatŭ și parafatŭ, precumŭ este prescrisŭ la articolulŭ 28, și care la finele anului urmĕdâ a se depune la grefa tribunalului de întêia instanță. (Civ. 50, 51, 55, 79, 174, 175) (Civ. Fr. 63).

50. Unŭ estractŭ dupe actulŭ de publicațiune se va afișa pe ușa caseĭ comunale, unde își aŭ domiciliulŭ fiitoriĭ soți și va remânea afiptŭ în totŭ intervalulŭ publicațiunelorŭ.

Căsătoria nu se va putea celebra, de câtŭ dupe treĭ dile libere de la cea de a doua publicațiune. (Civ. 174, 175) (Civ. Fr. 64).

51. Dacă căsătoria nu s'a celebratŭ în cursulŭ unuĭ anŭ de la cea din urmă publicațiune, atunci se voru face nuoĭ publicațiuni, după formele prescrise maĭ susŭ la art. 49. (Civ. Fr. 65).

52. Opositiunile la căsătoriă se voru face în douĕ esemplare subsemnate amêndouĕ de însuși oponenții, saŭ de împuterniciții lorŭ prin procurațiune specială și autentică. Unulŭ din esemplare, d'impreună cu copiă depe procurațiune, se va comunica părțilorŭ în persónă, și în lipsă-le se va lăsa la domiciliulŭ lorŭ. Iar celŭ altŭ esemplarŭ, asemenea cu copie dupe procurațiune, se va comunica oficieruluĭ stăreĭ civile carele va pune visa sa (Civ. 53 54, 55, 153-161) (Civ. Fr. 66).

53. Oficierulŭ stăreĭ civile va trece, pe scurtŭ, în registrulŭ de publicațiune, tóte opositiunile. Dacă acele opositiunĭ se voru anula prin vre-o hotărâre judecătorésca saŭ prin vre-unŭ actŭ de retragere din partea celorŭ ce le dedese, acea hotărîre saŭ actŭ se va trece, pe scurtŭ, pe marginea aceluiașŭ registru. (Civ. Fr. 67).

54. La casŭ de opositiune, oficierulŭ stăreĭ civile nu va putea celebra căsătoria pînă ce nu i se va face formalŭ cunoscutŭ anularea opositiuneĭ, prin retragerea celuĭ ce a dat'o, s'aŭ prin hotărîre de judecată.

Oficierulŭ stăreĭ civile, care va urma împotrivă va fi osânditŭ la o amendă de treĭ sute leĭ și la despăgubirea de tóte cheltuelile și pagubile urmate părțilorŭ. (Civ. 62 §. 7) (Civ. Fr. 68).

55. Dacă nu s'a ivitŭ vre o opositiune, se va menționa acésta în actulŭ de căsătorie, și dacă publicațiunile aŭ fostŭ făcute în maĭ multe comune, părțile voru înfățișa certificatele fie-căreĭ comune la funcționarulŭ stăreĭ civile spre a constata neivirea de opositiune (Civ. 62 §. 7) (Civ. Fr. 69).

56. Oficerulŭ stăreĭ civile va cere și va lua actele de nascere ale ambilorŭ fiitorĭ soțĭ.

Dacă însă va fi cu neputință a le avé, atunci se va îndeplini lipsa

acestorŭ acte prin alte dovedĭ de la locŭlŭ nascereĭ saŭ alŭ domiciliuluĭ lorŭ. (Civ. 57, 58, 87) (Civ. Fr. 70).

57. Dovedile ce vorŭ îndeplini lipsa actelorŭ de nascere suntŭ: declarațiunea a cinci martorĭ bărbațĭ saŭ femeĭ, rude saŭ nu aĭ fiitorilorŭ soțĭ, care va cuprinde prenumele, numele, profesiunea și domiciliulŭi fiitorilorŭ soțĭ, locŭlŭ și, pe câtŭ se va putea maĭ nemeritŭ, epoca nascereĭ și causa pentru care nu s'a pututŭ înfățișa actulŭ de nascere.

Martorii vorŭ subscrie acea declarațiune, care se va legalisa de primarulŭ comuneĭ, și, dacă vre-unulŭ din martorĭ nu va sci, s'aŭ nu va putea subscrie, se va face mențiune despre acésta în acelŭ actŭ. (Civ. 56, 58) (Civ. Fr. 71).

58. Actulŭ de dovedire se va înfățișa tribunaluluĭ de întêia instanță alŭ județuluĭ, unde trebue să se sĕvêrșéscă căsătoria. Tribunalulŭ, ascultându conclusiunile procuroruluĭ, va face saŭ va refusa legalisațiunea luĭ, dupĕ aprețiarea ce va da declarațiunilorŭ marturilorŭ și împrejurărilorŭ ce aŭ împedicatŭ înfățișarea actuluĭ de nascere. (Civ. 60) (Civ. Fr. 72).

59. Actulŭ autenticŭ despre consimțimêntulŭ tatăluĭ, mumeĭ, moșuluĭ (bunuluĭ) și móșeĭ (buneĭ) saŭ, în lipsăle, despre consimțimêntulŭ familieĭ, va coprinde prenumele, numele, profesiunile și domiciliulŭi fiitorilorŭ soțĭ și a tutulorŭ acelora ce vorŭ fi luatŭ parte la acestŭ actŭ; precum și gradulŭ înrudireĭ lorŭ. (Civ. 131, ur; 142, 164, 165, 1171—P. 162) (Civ. Fr. 73)

60. Căsătoria se va celebra în comuna, în care unulŭ din soțĭ va avea domiciliulŭ seŭ.

Acestŭ domiciliŭ, întru câtŭ privesce căsătoria, se va stabili prin o reședință de șése luni continue într'o comună. (Civ. 87, ur; 151, 173) (Civ. Fr. 74).

61. In ziua hotărâtă de părțile ce voescŭ a se însoți, dupe espirarea termenuluĭ de publicațiunĭ, oficierulŭ stăreĭ civile, în casa comunală, în presența de patru marturĭ, rude saŭ streinĭ, va da cetire părțilorŭ de actele susŭ menționate, relative la statulŭ civilŭ alŭ părțilorŭ și la formalitățile căsătorieĭ, și le va ceti capitolulŭ VI alŭ titluluĭ *Despre căsătoriă, Despre drepturile și datoriele respective alle soților*; elŭ va interpela pe fiitorii soțĭ precum și persónele carĭ autorisézĕ căsătoria, de vorŭ fi de față, să declare decă s'a făcutŭ vre-unŭ contractŭ de căsătorie și, la casŭ de afirmativă, data acestuĭ contractŭ, precum și numele și residența autorităței, care l'a legalisatŭ. Oficierulŭ stăreĭ civile va priimi, dupe acésta, declarațiunea fie-căria părțĭ, una dupe alta, că voescŭ a se căsatori. Elŭ va pronunța în numele legeĭ că părțile suntŭ unite prin căsătorie și va

redege îndată actŭ despre acésta. (Civ. 24, 49, 151, 173, 194 — 208 — P. 162, 166, ur.) (Civ. Fr. 75).

62. In actulŭ de căsătoriă se va cuprinde:

I. Prenumele, numele, profesiunea, etatea, locŭlŭ de nascere şi do miciliulŭ fie-cărui din soţi. (Civ. 21).

II. De suntŭ majori saŭ minori. (Civ. 21, 342, 434).

III Prenumele, numele, profesiunea şi domiciliulŭ taţilorŭ şi ale mamelorŭ lorŭ.

IV. Consimţimêntulŭ taţilorŭ şi alŭ mamelorŭ, bunilorŭ saŭ alŭ bunelorŭ saŭ allŭ familiei, în casurile cerute de lege (Civ. 131—133, 164, 165).

V. Actele respectuoase, dacă acéstea s'ar fi făcutŭ (Civ 134—138).

VI. Publicaţiunile în diferite domiciliurĭ (Civ. 49—51, 174).

VII. Oposiţiunile, de ar urma nisce asemenea, revocarea acestora, saŭ menţiunea că nu s'a arĕtatŭ oposiţiune. (Civ. 52—55, 155—161).

VIII Declaraţiunea părţilor contractante că se ieaŭ de soţi, şi pronunţarea uniunii lorŭ de către oficierulŭ publicŭ. (Civ. 129).

IX. Prenumele, numele, etatea, profesiunea şi domiciliulŭ fie-cărui din marturi, precum şi declaraţiunea de suntŭ rude saŭ affini ai soţilorŭ, de ce anume parte şi gradŭ. (Civ. 21, 24, 660, ur).

X. Declaraţiunea ce s'a făcutŭ asupra interpelaţiunei (1) prescrise de articolulŭ precedente, că a urmatŭ saŭ nu contractŭ de căsătorie şi, pre câtŭ se va putea, data contractului, de esistă, precum şi numele şi locŭlŭ residenţii autorităţii care l'a legalisatŭ; tóte acestea, sub pedépsă contra oficierului stărei civile de amenda prescrisă la articolulŭ 54. In casŭ cândŭ declaraţiunea s'ar fi omisŭ, saŭ greşitŭ, rectificaţiunea actului, în ceea ce privesce omisiunea saŭ greşala, se va putea cere de procurorulŭ tribunalului, fără prejudiţiulŭ dreptului părţilorŭ interesate, în conformitate cu Articolulŭ 84 allŭ acestui codice. (Civ. Fr. 76).

CAPITOLULŬ IV.

Despre actele de incetare din viaţă.

63. Nicĭ o îmmormêntare nu se va făce fără autorisaţiune.—Autorisaţiunea se dă de officierul stării civile, carele nu o va putea elibera pînă ce mai întêiŭ nu va merge însuşi la locuinţa celui incetatŭ din viaţă ca să se incredinţeze despre mórtea sa, şi pînă nu va

(1) *Interpelaţiune* însemnéză aci *întrebare*.

trece 36 ore de la încetarea din viață, afară de casurile prevĕdute de regulamentele polițienescĭ.

In localitățile unde se vorŭ fi aflându revisorĭ de morțĭ, oficierulŭ stării civile 'lŭ va lua cu dînsulŭ pentru a face constatare.

Autorisațiunea de immormêntare se va da fără plată de vre o taxă. (Civ. 67, 68—P. 284, ur.) (Civ. Fr. 77).

64. Actul de încetare din viață va fi redactatŭ de către oficierulŭ stării civile, dupe declarațiunea a duoĭ martorĭ; aceștĭ martorĭ vor fi, de se va putea, din cele mai de aprópe rude saŭ vecinĭ. Ĕră cându cineva va muri afară din domiciliulŭ sĕŭ, persóna în locuința căria a muritŭ, dimpreună cu ruda saŭ alte persóne, vorŭ servi de martorĭ. (Civ. 24, 65, ur; 81, ur.) (Civ. Fr. 78).

65. Actul de încetare din viață va coprinde: prenumele, numele, vîrsta, profesiunea și domiciliulŭ mortuluĭ; prenumele celuĭ altŭ soțiŭ, dacă mortul era căsătoritŭ saŭ vĕduvŭ; prenumele, numele, vîrsta, profesiunea și domiciliulŭ celor ce aŭ declaratŭ mórtea, și, de suntŭ rude, gradul înrudiriĭ. Acelașŭ actŭ va maĭ coprinde, pe câtŭ se va puté sci, prenumele, numele, profesiunea și domiciliulŭ părinților mortuluĭ și locul nascereĭ sale. (Civ. 21. ur.) (Civ. Fr. 79).

66. Dacă încetarea din viață a vre uneĭ persóne s'a întîmplatŭ în spitalele militare, civile, saŭ în orĭ ce alte stabilimente publice saŭ particulare, superiorĭĭ, directorĭĭ, administratorĭĭ și stăpînĭĭ acelorŭ case vorŭ fi datorĭ a da de scire în 24 ore oficiărulŭ stăreĭ civile, care va merge îndată ca să se încredințeze de mórtea aceleĭ pesóne, după declarațiunile ce i se vorŭ fi făcutŭ și după sciințele ce va fi luatŭ; se vorŭ ținé în ḑisele spitale și stabilimente, registre destinate spre a se înscrie acelle declarațiunĭ și sciințe.

Oficiărulŭ stării civile va întocmi actulŭ de încetare din viață, și lŭ va trimite la locŭlŭ unde încetatulŭ din viață va fi avut cel din urmă domiciliŭ, pentru a se înscrie în registre. (Civ. 21 ur; 63. 81, 82—P. 284) (Civ Fr. 80).

67. Cându vorŭ fi óre carĭ semne saŭ indicie de mórte violentă saŭ alte împregiurărĭ bănuitóre, mortul nu se va putea îngropa de câtŭ după închierea unuĭ procesŭ verbalŭ de către unŭ funcționarŭ polițienescŭ, față cu unŭ med cŭ saŭ chirurgŭ, spre a se constata starea cadavruluĭ și a verĭ căreĭ alte împrejurărĭ relative la acésta, precum și orĭ ce informațiunĭ ce se vorŭ puté lua despre prenumele, numele, vîrsta, profesiunea, locŭlŭ nascerĭĭ și domiciliulŭ aceluĭ mortŭ. (Civ. 68—P. 284, 285) (Civ. Fr. 81).

68. Funcționarulŭ polițienescŭ va fi datorŭ a trămite îndată oficiărului stăreĭ civile al loculuĭ unde va fi muritŭ acea persónă, tóte

sciințele aretate în procesulŭ sĕŭ verbale, în conformitatea cărui se va redacta actulŭ de încetare din viață.

Functionarulŭ stării civile va espedi o copiă după acea comunicațiune despre încetarea din viață a acelleĭ persóne la domiciliulŭ seŭ, de va fi cunoscutŭ, și astă espedire se va înscrie în registre (Civ. 67, 87, ur;) (Civ. Fr. 82).

69. In casŭ de mórte în închisorĭ se va încunosciința îndată officiărulŭ stării civile, de câtre îngrijitorele închisoriĭ, spre a merge acolo după coprinderea art. 66 spre a redege actulŭ de încetare din viață. (Civ. 64, ur; 70) (Civ. Fr. 84).

70. In tóte casurile de mórte în închisorĭ, nu se va face în registre nicĭ o mențione despre asemenĭ împregiurărĭ și actele încetăriĭ din viată se vorŭ redacta numaĭ după formele prescrise de art. 65. (Civ. 69) (Civ. Fr. 85).

71. In casŭ de mórte pe un vasŭ românŭ călletorindŭ pe mare, mórtea se va constata pînă în 24 ore prin unŭ actŭ în presința a doŭĭ martorĭ luați dintre officiării vasuluĭ, saŭ, în lipsă, dintre ómenii echipagiuluĭ. Acestŭ actŭ se va redege de câtrŭ căpitanul, stăpînulŭ saŭ patronul vasuluĭ și se va înscrie pe rolulŭ echipagiuluĭ (Civ. 21, ur; 45, 65, 72) (Civ. Fr. 86).

72. La cel ântêiŭ portŭ unde va intra vasul, de va fi portul român, capitanul, stăpînulŭ saŭ patronul vasuluĭ, carĭ aŭ redactatŭ actul, va depune doue copiĭ încredințate de ellŭ ale actuluĭ de încetare din viață la autoritatea portuluĭ care va urma conformŭ art 46, éră de va intra vasul într'un portŭ streinŭ se va urma conformŭ art 47 (Civ. 46, 71 87) (Civ. Fr. 87).

CAPITOLUL V.

Despre actele stăreĭ civile privitórie la Militariĭ, ce se găsescŭ afară de territoriulŭ românŭ, seŭ pe territoriul românŭ, în timpŭ de resbel saŭ de turburărĭ.

73. Actele stăriĭ civile, făcute affară de territoriul românŭ, saŭ pe teritoriulŭ românŭ în timpŭ de resbelŭ saŭ turburărĭ, și carĭ privescŭ la militarĭ saŭ alte persóne în serviciŭ pe lângă armată, vorŭ fi redactate după formele prescrise după dispositiunile de mai susŭ, affară de escepțiunile coprinse în articolele următórie. (Civ. 21, ur; 34, ur; 42, ur; 62, 64, ur. 868, ur.) (Civ. Fr. 88).

74. Cuartir-Maestrulŭ în fie care corpŭ de unul séŭ maĭ multe batalióne saŭ escadróne, officierul contabil în celle alte corpurĭ, vorŭ îndeplini funcțiunile de officiărĭ aĭ stăriĭ civile. Aceste funcțiunĭ

vorŭ fi îndeplinite, pentru officiarii fără trupe şi pentru funcţionarii armatei, de către intendentul ataşatŭ pe lîngă armată séŭ pe lîngă corpul de armată. (Civ. 82) (Civ. Fr. 89).

75. Se va păstra în fie care corpŭ al trupelorŭ un registru al actelorŭ stării civile pentru ómenii din acel corpŭ şi altul la statul-major al ostirii pentru actele civili relative la officiarii fără trupe şi la funcţionarii ataşaţi.

Aceste registre se vorŭ păstra ca şi cele alte registre alle corpurilorŭ şi alle statelorŭ majore şi se vor depune în archivele Ministeriului de Resbelŭ la întórcerea corpurilorŭ saŭ armatelorŭ în ţéră, séŭ la încetarea resbeluluĭ saŭ a turburărilorŭ în ţéră (Civ. 27, 76) (Civ. Fr. 90).

76. Registrele vorŭ fi numerotate şi parafate, în fie care corpŭ, de către officiărul care lŭ comandă, şi, la statul major, de către capul statuluĭ maiorŭ general. (Civ. 28, 75) (Civ. Fr. 91).

77. Declaraţiunile de nascere în ostire se vorŭ face în ţece ţile după nascere (Civ. 41, ur.) (Civ. Fr. 92).

78. Oficiărul însărcinatŭ cu ţinerea registrelorŭ stăreĭ civile va fi détorŭ, în ţece ţile după trecerea unuĭ actŭ de nascere în registrul seŭ, se adresseze un estractŭ funcţionarului stării civile la locŭlŭ unde 'şi a avutŭ în urmă domiciliul tatăl copilluluĭ séŭ muma cândŭ tatăl nu e cunoscutŭ (Civ. 74, 87) (Civ. Fr. 93).

79. Publicările căssătorieĭ militarilorŭ séŭ funcţionarilorŭ de lângă armată se vorŭ face la locul unde aŭ avutŭ celŭ din urmă domiciliŭ. Pe lângă acésta, doue-ţeci şi cinci ţille maĭ nainte de sevârşirea căssătorieĭ, publicaţiunile se vorŭ pune la ordinea ţilleĭ a corpuluĭ, pentru céĭ ce ţinŭ de unŭ corpŭ, şi la ordinea ţilleĭ a armateĭ pentru officiarii fără trupe şi pentru funcţionarii ataşaţi pe lângă dînsele (Civ. 49-51, 151, 174) (Civ. Fr. 94).

80. Indată după înscrierea în registru a actuluĭ de serbarea căssătorieĭ, officiărul însărcinatŭ cu ţinerea registrului va trimite o copie funcţionariuluĭ stării civile al loculuĭ unde căssătoriţiĭ îşi vorŭ fi avutŭ cel din urmă domiciliŭ. (Civ. 62, 74, 78, 87) (Civ. Fr. 95).

81. Actele de încetare din viaţă se vorŭ face în fie care corpŭ de către Cuartirŭ-Maestru, şi, pentru officiarii fără trupe şi funcţionarii ataşaţi pe lângă armată, de către intendentul corpului, după încredinţarea a treĭ martorĭ, şi estractŭ după aceste registre se va trimite în ţece ţile funcţionarului stării civile la locul unde'şi a avutŭ cel din urmă domiciliŭ încetatul din viaţă. (Civ. 21, ur; 33, 64, ur; 74, 78, 87) (Civ. Fr. 96).

82. La casŭ de mórte în spitalele militarie ambulante séŭ statornice, actulŭ se va redacta de directorul acelorŭ spitale şi se va tră-

mite la Cuartirul-Maestru séŭ la intendentul corpului din care făcea parte încetatulŭ din viaţă; aceştĭ oficiărĭ vorŭ trămite o copiă funcţionaruluĭ stărei civile al loculuĭ unde încetatul din viaţă şi-a avutŭ domiciliulŭ în urmă. (Civ. 66, 74, 78, 87) (Civ. Fr. 97).

83. Funcţionarul stărei civile de la domiciliul părţilorŭ, îndată ce va priimi de la armată copia unuĭ actŭ alŭ stărei civile, va fi datorŭ a-lŭ trece în registru. (Civ. 20, 36, ur; 78, 80—82) (Civ. Fr. 98).

CAPITOLUL VI.

Despre rectificarea acteloră stării civile.

84. Cândŭ se va cere rectificarea unuĭ actŭ alŭ stărei civile, tribunalul competentŭ va judeca, cu dreptŭ de apel, ascultând conclusiunile procuroruluĭ. Părţile interesate se vorŭ chiăma la judecată, de va fi trebuinţă. (Civ. 40) (Civ. Fr. 99.)

85. Otărîrea asupra rectificăriĭ nu va puté nicĭ o dată fi opusă părţilorŭ interesate, carĭ n'aŭ facutŭ cerere, séŭ carĭ n'aŭ fostŭ chiămate la judecată. (Civ. 40, 1201) (Civ. Fr. 100.)

86. Otărîrile asupra rectificăriĭ se vorŭ trece în registre de către funcţionarul stăriĭ civile, îndată ce 'ĭ se vorŭ fi communicatŭ, şi totŭ de odată se va face menţiune despre acésta pe marginea actuluĭ reformatŭ. (Civ. 35, 36, 48) (Civ. Fr. 101).

TITLUL III.

Despre Domiciliŭ

87. Domiciliulŭ fie-căruĭ Românŭ, în câtŭ privesce esercitarea drepturilorŭ sale civile, este acolo unde 'şĭ are principala sa aşedare. (Civ. 8, ur. 60, 151) (Civ. Fr. 102).

88. Schimbarea de domiciliŭ se operéză prin locuinţa în faptŭ într'unŭ altŭ locŭ, unită cu intenţiunea de a 'şĭ statornici acollo principala aşedare. (Civ. 89, 92, 93) (Civ. Fr. 103).

89. Dovada intenţiuniĭ resultă din adinsŭ declaraţiune, făcută atâtŭ la autoritatea comunale a loculuĭ ce se părăsesce, câtŭ şi la aceea a loculuĭ unde şi'a strămutatŭ domiciliulŭ (Civ. 88, 90) (Civ. Fr. 104).

90. In lipsă de declaraţiune espresă, dovada intenţiuniĭ va depinde de împregiurărĭ (Civ. 89) (Civ. Fr. 105).

91. Cetăţénulŭ chiămatŭ într'o funcţiune publică timporariă séŭ

revocabile, își va păstra domiciliulŭ de mai nainte, de n'a manifestatŭ o altă intenţiune (Civ. 88) (Civ. Fr. 106).

92. Priimirea uneĭ funcţiuni pe viéţă va trage după sine strămutarea nemiḑlocită a domiciliuluĭ funcţionariuluĭ în locul unde este chiămatŭ a esercita acea funcţiune (Civ. 88) (Civ. Fr. 107).

93. Fămeia măritată n'are altŭ domiciliŭ de cătŭ acella allŭ bărbatuluĭ seŭ. Minorele ne-emancipatŭ va avé domiciliulŭ la părinţiĭ séŭ tutorelé sêŭ; majorele interḑissŭ va avé pe alŭ sêŭ la curatorele sêŭ. (Civ. 196, 250, 390, 452, 454) (Civ. Fr. 108).

94. Majoriĭ carĭ servescŭ séŭ lucréză obicinuitŭ la altulŭ vorŭ avé acelaşŭ domiciliŭ ca persóna pe care o servescŭ séŭ la care lucréză, cândŭ vorŭ locui în acelaşi locŭ. (Civ. 93) (Civ. Fr. 109).

95. Domiciliulŭ uneĭ successiuni(1) este domiciliulŭ celŭ din urmă alŭ defunctuluĭ (2) (Civ. 695, 704, 724, 725, 733) Civ. Fr. 110).

96. Domiciliulŭ uneĭ persóne juridice este acollo unde acea persónă juridică îşĭ are centrulŭ administraţiunii sélle.

97. Cândŭ părţile séŭ una din ele îşĭ va alege, pentru esecutarea unuĭ actŭ, domiciliulŭ în altă parte de cătŭ unde este domiciliulŭ realŭ, citaţiunile, cererile şi urmăririle relative la acel actŭ se vorŭ puté face la domiciliulŭ prevĕḑutŭ prin ḑisulŭ actŭ şi înaintea judecătoruluĭ acestuĭ domiciliŭ. (Civ. 157) (Civ. Fr. 111).

TITLUL IV.

Dèspre absenţi, adică cei carĭ lipsescŭ de la loculuĭ lorŭ. (3)

CAPITOLUL I.

Despre absenţa presumată.

98. De va fi trebuinţă a îngriji de administraţiunea totale, séŭ a uneĭ părţi a averii lăsate de către o persónă care se presupune a fi absentă, şi care n'are unŭ împuternicitŭ, tribunalulŭ de prima instanţă va lua dispositiunile cuvenite, după cererea părţilorŭ interesate. (Civ. 100, 101, 107, 108) (Civ. Fr. 112).

99. Tribunalulŭ, după cererea părţiĭ celleĭ maĭ stăruitóre, va însărcina unŭ curatore spre a representa pre ceĭ presuppuşĭ absenţi la inventare, socotelĭ, impărţelĭ şi desfaceri la carĭ s'ar afla interesaţi (Civ. 120, 121) (Civ. Fr. 113).

(1) Succesiune: moştenire.—(2) Defunctŭ: reposatŭ.
(3) Legiuitorulŭ esplică că *absenţi* va să ḑică *ceĭ carĭ lipsescŭ de la loculuĭ lorŭ.*

100. Ministeriulŭ publicŭ este specialŭ însărcinatŭ de a priveghia asupra intereseloru persónelorŭ presupuse absente, şi va lua cuvêntulŭ în tóte cererile privitórie la dînsele. (Civ. 98, 102, ur. 111) (Civ. Fr. 114).

CAPITOLUL II.

Despre declaraţiunea absenţeĭ.

101. Cândŭ o persónă nu se va maĭ arĕta la locŭlŭ domiciliuluĭ seŭ, séŭ alŭ residenţeĭ séle, şi nicĭ a lăsatŭ procură pentru administraţiunea averiĭ sélle, şi dacă în cursŭ de 4 anĭ nu va avé nimenĭ sciinţa despre dînsa, părţile interesate se vorŭ puté adresa cu cerere la tribunalul de prima instanţă spre a o declara absentă.

Ĕră, dacă va fi esistândŭ o procură pentru administraţiunea averiĭ salle, părţile interesate nu vorŭ putea cere a se declara absenţa de câtŭ după ₫ece anĭ deplinĭ de cândŭ a dispărutŭ persóna, séŭ de la priimirea cellorŭ din urmă sciinţe de la ea (Civ. 98, 106, 107) (Civ. Fr. 115)

102. Spre a constata absenţa, tribunalulŭ, după înscrisurĭ şi doveḑi produse, va ordona a se face o cercetare în fiinţa procuroruluĭ în ocolul domiciliuluĭ şi acela alŭ residenţiĭ, de vorŭ fi osebite (Civ. 87, 100) (Civ. Fr. 116).

103. Tribunalulŭ statuindŭ asupra cererĭĭ va avea în privire motivele absenţiĭ şi causele carĭ aŭ pututŭ să împedece de a avea sciinţă despre persóna presupusă absentă (Civ. Fr. 117).

104. Indată ce se va da o otărîre, fiă pregătitóre, fiă definitivă, procurorulŭ va trămite copiă după dînsa Ministeriuluĭ Justiţiei spre a se publica prin Monitorulŭ Oficiale. (Civ. 100, 105) (Civ. Fr. 118).

105. Otărîrea declaraţiunĭĭ de absenţă nu se va da de cât unŭ anŭ după otărîrea care a ordonatŭ cercetarea. (Civ. 102, 104) (Civ. Fr. 119).

Acéstă esplicare séŭ definiţiune nu este esactă. Absentŭ, în sensulŭ de care se ocupă legea în astŭ titlu, nu este orĭ-cine lipsesce de la locŭlŭ seŭ, şi numaĭ pentru cuvêntulŭ că lipsesce, dusŭ fiindŭ póte în altă parte pentru trebuinţele séŭ plăcerile sélle, însă a căruĭ urmă şi esistinţă se sciă. Absentŭ, în sensulŭ de care se ocupă titlu nostru, este acela care lipsesce de la domiciliulŭ séŭ rezidenţa sa, de a căruĭ urmă nu se sciă şi a căruĭ esistenţă este încertă.

CAPITOLUL III.

Despre efectele absenţii.

SEÇŢIUNEA I.

Despre efectele absenţii în privinţa averiĭ ce absentele poseda în ḑioa dispărerei sélé (lipsireĭ séle).

106. Dacă absentele nu va fi lăsatŭ procură pentru administrarea avereĭ séle, atuncĭ aceĭ carĭ ar fi fostŭ mostenitorii seĭ, în ḑioa cândŭ elŭ a dispărutŭ (s'a făcutŭ nevĕḑutŭ) séŭ cândŭ s'a priimitŭ celle din urmă sciinţe de la dênsulŭ, (mostenitoriĭ presumtivĭ) (1), vorŭ puté cere, în virtutea otărărîriĭ judecătorescĭ definitive, prin care se va fi declaratŭ absenţa, punerea lorŭ în possesiune provisoriă pe averea ce absentele avea în ḑioa porniriĭ sélle, séŭ a priimiriĭ celorŭ din urmă sciinţe de la dînsulŭ, cu îndatorire însĕ pentru acestia de a da cauţiune despre buna lorŭ administrare. (Civ. 107-109, 120, ur; 652.) (Civ. Fr. 120).

107. Décă absentele va fi lăssatŭ procură, atuncĭ mostenitoriĭ seĭ presumţivĭ nu vorŭ puté cere de la Tribunalurĭ punerea lorŭ în posesiune provisoriă de câtŭ după ḑece anĭ deplinĭ de cândŭ elŭ a dispărutŭ, saŭ de la priimirea celorŭ din urmă sciinţe de la elŭ (Civ. 101, 108) (Civ. Fr. 121).

108. Totŭ ast-felŭ se va urma şi cândŭ termenulŭ procureĭ ar espira, şi, în asemenea casŭ, se va procede la administrarea averiĭ absenteluĭ potrivitŭ regulelorŭ statornicite prin capitolul I din acestŭ titlu. (Civ. 98, ur.: 107) (Civ. Fr. 122).

109. După ce moştenitoriĭ presumtivĭ vorŭ fi fostŭ puşĭ în stăpînire provisoriă, testamentulŭ, décă va esiste, se va deschide după cererea părţilorŭ interesate, séŭ a procuroruluĭ Tribunaluluĭ, şilegatariĭ, donatariĭ(2),precumŭ şi toţĭ aceia, carĭ aveaŭ asupra averiĭ absenteluĭ, drepturĭ sub-ordinate morţiĭ absenteluĭ, le vorŭ puté esercita provisoriŭ cu îndatorire din partele de a da cauţiune. (Civ. 100, 119, 801, 889, 899)(Civ. Fr. 123).

110. Posesiunea provisoriă nu va fi considerată de câtŭ că unŭ depositŭ, care va da cellorŭ ce aŭ dobândit'o dreptulŭ de a admi-

---

(1) *Mostenitorĭ presumptivĭ* sunt aceia carĭ, fiindŭ rude celle maĭ aprópe alle unei persóne, sunt *presupuşĭ* că-ĭ vor fi moscenitorii eĭ.

(2) *Donatariŭ* este cellŭ ce priimesce unŭ darŭ.

nistra averea absenteluĭ cu îndatorire din partele de a da séma absenteluĭ, cândŭ s'ar arĕta, séŭ se va proba esistenţa sea. (Civ. 106, 109, 111, 112, ur,) (Civ. Fr. 125).

111. Ceĭ ce vorŭ fi dobânditŭ punerea în posesiune provisoriă vorŭ fi datorĭ a stărui pentru facerea inventariuluĭ averiĭ miscătóre şi a înscrisurilorŭ absenteluĭ în fiinţa procuroruluĭ Tribunaluluĭ de prima instanţă.

Tribunalulŭ va ordona, în casŭ de trebuinţă, vêndarea averiĭ întregĭ mişcătóre séŭ a uneĭ părţĭ dintr'însa. În casŭ de vêndare, atât preţiul eĭ câtŭ şi veniturile se vorŭ capitalisa în banĭ séŭ în păméntŭ.

Ceĭ ce vorŭ fi dobânditŭ punerea în possesiune provisoriă vorŭ puté, pentru propria lorŭ siguranţă, cere de la tribunalŭ orînduirea unuĭ espertŭ care să revisezĕ averea nemişcătóre şi să descrie starea eĭ prin un procesŭ verbal, care se va aproba de Tribunalŭ în presinţa procuroruluĭ; cheltuelile acesteĭ lucrărĭ vorŭ fi în sarcina averiĭ absenteluĭ (Civ. 100, 106, 110) (Civ. Fr. 126)

112. Ceĭ carĭĭ, în puterea punerĭĭ lorŭ în possesiune provisoriă séŭ a administraţiunĭĭ legale, se vorŭ fi folositŭ de avérea absenteluĭ, nu vorŭ fi datorĭ a întórce absenteluĭ de câtŭ a cincea parte din venitŭ, décă esistenţa luĭ va fi dovedită înainte de cinci-spre-ḑece anĭ deplinĭ din ḑioa cândŭ el a dispărutŭ, şi a ḑecea parte cândŭ esistenţa luĭ se va dovedi după cinci-spre-ḑece anĭ deplinĭ.

Veniturile vorŭ fi în întregime ale moştenitorilorŭ presumtivĭ, cândŭ aŭ trecutŭ treĭ-ḑecĭ annĭ deplinĭ de la ḑioa declaraţiunĭĭ absenţiĭ, séŭ una sută annĭ de la ḑioa nascerĭĭ absenteluĭ. (Civ. 106. 114, 123, 545, 548, ur;) (Civ. Fr. 127).

113. Ceĭ carĭĭ se folosescŭ de averea absenteluĭ numaĭ în virtutea punerĭĭ în posesiune provisoriă, nu vorŭ puté înstreina nicĭ ipoteca averea luĭ cea nemişcătóre. (Civ. 110, 117) (Civ. Fr. 128).

114. Décă absenţa se va prelungi treĭ-ḑecĭ annĭ, din ḑioa punerĭĭ în posesiune provisoriă, séŭ dacă se vorŭ fi împlinitŭ una sută de anĭ deplinĭ de la nascerea absenteluĭ, cauţiunile date se vor redica, toţĭ ceĭ îndrituiţĭ vorŭ puté cere de la Tribunalulŭ de 1-a instanţă împărţéla averiĭ absenteluĭ, şi punerea în possesiune definitivă. (Civ. 106, 112 116, 117) (Civ. Fr. 129).

115. Moştenirea absenteluĭ va fi deschisă din ḑioa morţiĭ luĭ dovedită, în folosulŭ moscenitorilorŭ celorŭ maĭ apropriaţi în ḑioa morţiĭ, şi ceĭ cari se vorŭ fi folositŭ de averea absenteluĭ vorŭ fi datorĭ a o restitui acestora cu reserva veniturilorŭ ce li se cuvine lorŭ, în virtutea Art. 112. (Civ. 106. 120, ur,) (Civ. Fr. 130).

116 Dacă absentele revine, séŭ dacă se dovédesce esistența luĭ în timpulŭ puneriĭ în posesiune provisorie, efectele otărîreĭ prin care s'a declaratŭ absența vorŭ înceta, însă fără prejudițiulŭ, dacă va fi trebuința, a mĕsurilorŭ conservatoriĭ prescrise la Capitolulŭ I din acestŭ titlu, pentru administrarea averiĭ (Civ. 98, 117, ur) (Civ. Fr. 131).

117. Dacă absentelĕ se ivesce, séŭ dacă esistența luĭ este dovedită, chiarŭ și după punerea în stăpînirea definitivă, elŭ își va primi averea în starea în care s'ar găsi, precum și prețulŭ lucrurilorŭ înstreinate din ea, séŭ celle cumperate cu prețulŭ averiĭ celeĭ vîndute, fără a putea urmări acea avere, dacă va fi trecutŭ la o atreia persónă (Çiv. 114. 118) (Civ. Fr. 132).

118. Copiĭ și descedenții în linie dréptă aĭ absenteluĭ potŭ asemenea, în termenŭ de 30 annĭ de la punerea în definitivă stăpînire, a cere restituirea averiĭ absenteluĭ, după cum s'a ḑisŭ în Art precedentŭ. (Civ. 114, 116) (Civ. Fr. 133)

119. După darea otărîreĭ prin care s'a declaratŭ absența, verĭ cine arŭ avea drepturĭ contra absenteluĭ, nu le va putea esercita de cât în contra celor ce vor fi fostŭ puși în posesiunea averiĭ luĭ, saŭ în contra celorŭ ce vorŭ fi avênd administrațiunea legale. (Civ. 106, 114) (Civ. Fr. 134).

SECȚIUNEA II.

Despre efectele absenției în privirea drepturilorŭ eventuale care se potŭ cuveni absenteluĭ.

120. Verĭ-cine va reclama unŭ dreptŭ deschis uneĭ persóne, a cărĭĭ esistență nu va fi recunoscută, este datorŭ a dovedi, că acĕa persónă esista în timpulŭ cândŭ drĕptulŭ s'a deschis pentru dînsa. (Civ. 99, 121, ur; 654, 668) (Civ. Fr. 135.)

121. Dacă se va deschide o moștenire, care s'ar cuvĕni unuĭ individŭ, a căruĭ esistență nu este cunoscută, ea se va da numaĭ acelora cu care individulŭ s'ar fi găsit în drept d'a concura, saŭ acelorŭ ce aveaŭ dreptŭ d'a o dobîndi în lipsă-ĭ. (Civ. 99, 120, 22 ur; 654, 664 — 668) (Civ. Fr. 136).

122. Dispositiunele coprinse în precedentele *două* articole își vorŭ avea puterea lorŭ, fără prejudițiulŭ acțiunilorŭ, prin care se cere o moștenire saŭ alte drepturĭ ce se vorŭ cuveni absenteluĭ orĭ represintanților seĭ, și nu se vorŭ perde de câtŭ după trecerea termenuluĭ stătornicitŭ pentru prescripțiune. (Civ. 117, 120, ur; 701, 974, 1886, 1890, ur; 1895, ur, 1909). (Civ. Fr. 137).

123. Pre câtŭ timpŭ absentele nu se va arăta, saŭ acţiunile nu se vor esercita în numele sĕŭ, ceĭ ce vor fi priimitŭ mostenirea, vorŭ dobîndi în deplină proprietate veniturile luate de dînşiĭ cu bună credinţă. (Civ. 485, 486) (Civ. Fr. 138)

CAPITOLUL IV.

Despre privegherea copiilorŭ minorĭ aĭ Tatăluĭ, care a dispărutŭ.

124. Dacă tatălŭ dispărutŭ a lăsatŭ copiĭ minorĭ, făcuţi cu soţia sa înaintea plecăriĭ sale, muma va avea privegherea asupra lorŭ şi va esercita tóte drepturile bărbatuluĭ, în privinţa educaţiuneĭ şi a administraţiuneĭ averiĭ lorŭ. (Civ. 132, 327, 330, 331, 335, 338, 343) (Civ. Fr. 141).

125. Dacă muma va fi încetatŭ din viaţă în timpulŭ de sése lunĭ din ţioa cândŭ tatălŭ a dispărutŭ, séŭ dacă ea arŭ muri, maĭ înainte d'a se declara absenţa la tribunalŭ, privegherea copiilorŭ se va încredinţa de către consiliulŭ de familie la ascendenţiĭ(1) ceĭ maĭ apropiaţi, şi în lipsa lorŭ unuĭ tutore(2) provisoriŭ. (Civ. 98, 126, 344, 355, ur) (Civ. Fr. 142)

126. Totŭ ast-felŭ se va urma şi în casulŭ cândŭ unulŭ din soţi, dispărândŭ, arŭ fi lăsatŭ copiĭ minorĭ din altă căsătorie. (Civ. 125, 344, 347, 348) (Civ. Fr. 143.)

TITLULŬ V.

Despre căsătoriă.

CAPITOLUL I.

Despre însuşirile şi condiţiunile necesariĭ spre a se putea sĕvârşi căsătoria.

127. Nu este ertatŭ bărbatuluĭ înainte de 18 anĭ şi femeeĭ înainte de 15 anĭ să se căsătoréscă. (Civ. 128, 166, 167, ur) (Civ. Fr. 144).

128. Numaĭ Domnulŭ póte da dispense de vîrstă pentru motive grave. (Civ. 150) (Civ. Fr. 145).

---

(1) Ascendenţi: rude de susŭ.—(2) *Tutore:* epitropŭ.

129. Nu este căsătorie cându nu este consimţimîntu. (Civ. 162, 163, 183, 184) (Civ. Fr. 146).

130. Nu este ertatu a trece în a doua căsătorie fără ca cea dintêiu să fiă desfăcută (Civ. 153, 166, 172, 183) (Civ. Fr. 147).

131. Băiatulu care n'are vîrsta de două-ţeci şi cinci ani deplini, precumu şi fata care n'are vîrsta încă de două-ţeci şi unu anu deplinu, nu se póte căsători fără consimţimêntulu tatăluï şi alu mumeï.

La casu de desbinare între tată şi mumă consimţimêntulu tatăluï este de ajunsu. (Çiv. 132, ur; 164, ur·) (Civ. Fr. 148).

132. Dacă tatălu séu muma a muritu, séu dacă unulu din eï se găsesce în neputinţă d'a manifesta voinţa sa, consimţimêntulu celuï-l-altu este de ajunsu pentru sêvârşirea căsătorieï. (Civ. 98, 124, 133—P. 162) (Civ. Fr. 149).

133. Dacă tatălu şi muma suntu morţi, séu dacă se găsescu în neputinţă d'a manifesta voinţa loru, atuncï bunulu şi buna, despre tată şi, în lipsa acestora, bunulu şi buna despre mumă ţinu loculu acestora.

Daca este desbinare, acésta va fi considerată ca consimţimêntu (Civ. 98, ur; 125, 164—P. 162) (Civ. Fr. 150).

134. Copiii legiuiţi cari vor fi ajunsu în vîrsta prescrisă de Art. 131 suntu datorï înainte de a se căsători, a cere prin un actu respectuosu şi formalu consiliulu tatăluï şi allu mumeï orï allu bunilorŭ, când tatălu şi muma suntu morţi saŭ în neputinţă de a manifesta voinţa lorŭ (Civ. 98, ur; 135, ur.) (Civ. Fr. 151).

135. Ne priimindu-se nicï un rĕspunsu saŭ unu rĕspunsu negativu, dupe o lună de la cea întêiu cerere respectuósă, se va repeta acésta cerere de două orï în intervalu de uă lună între fie care cerere; la espirarea luneï a treia căsătoria se póte face, orï care arŭ fi resultatulu cereriï respectuoase, fie şi tăcerea (Civ. 134, 136, ur (Civ. Fr. 152).

136. După împlinirea vîrsteï de 30 anï căsătoria se va putea face la o lună după trimiterea actuluï respectuosu (Çiv. 135) (Civ. Fr. 153).

137. Actulu respectuosu se va comunica, prin organulu primaruluï Comuneï, persónelorŭ cuvenite, saŭ în lipsa lorŭ la domiciliu; şi primarulu va da chitanţă formală celorŭ ce aŭ făcutu actulu respectuosu, spre a le servi de dovadă, că s'a conformatu legeï. (Civ. Fr. 154).

138. Cându acela căruï s'arŭ fi cuvenitu a se face actulu respectuosu, va fi absénte căsătoria se va face şi fără un asemenea actu, daca fiitoriï soţi vor înfăţişa otărîrea tribunaluluï de prima

instanţă prin care s'a declaratŭ absenţa, saŭ celŭ puţinŭ copiă după ordinulŭ tribunaluluĭ pentru a se face cercetare despre absenţă (Civ. 87, 102, 105, 124, ur.) (Civ. Fr. 155).

139. Oficerulŭ stăreĭ civile care va fi celebratŭ căsătoria băeţilorŭ saŭ a fetelorŭ neajunşĭ încă în vîrsta prescrisă la Art. 131, fără consimţimîntulŭ persónelorŭ indrituite a-lŭ da după Art. 131, 132 şi 133, va fi pedepsitŭ, după cererea persónelorŭ interesate saŭ a ministeriuluĭ publicŭ, conformŭ Art. 162, din codicele penale (Civ. 59, 62 §. 4, 131, 140, 164—P. 162) (Civ. Fr. 156).

140. Oficerulŭ stăreĭ civile care va fi celebratŭ cununia fără să esiste dovadă că s'a făcutŭ actulŭ respectuosŭ, cândŭ acesta este cerutŭ de lege, va fi pedepsitŭ cu închisóre de la o lună până la treĭ, şi cu amendă de la una sută până la treĭ sute leĭ (Civ. 134-138-P. 162) (Civ. Fr. 157).

141. Copilulŭ naturalŭ, care va fi perdutŭ pe muma sa, saŭ a cărui mumă se va afla în neputinţă de a manifesta dorinţa sa, nu se va putea căsători înainte de vărsta de două-ḑecĭ şi cincĭ anĭ, fără consimţimîntulŭ tutoreluĭ sĕŭ.

142. Cândŭ tatălŭ, muma, buniĭ şi bunele suntŭ morţĭ, saŭ în neputinţă de a manifesta voinţa lorŭ, atuncĭ băeţiĭ, dacă n'aŭ ajunsŭ încă la vărsta de duoă-ḑecĭ şi cincĭ anĭ, şi fetele la acea de duoă-ḑecĭ şi unu, nu se potŭ căsători fără a cere consimţimêntulŭ consiliuluĭ de familie. (Civ. 355, ur) (Civ. Fr. 160).

143. In linie directă este oprită căsătoria cu desăvĕrşire între ascendenţi şi discendenţi şi între afiniĭ (cuscriĭ) de aceaşi linie, fără deosebirea înrudireĭ de legiuita saŭ ne-legiuita însoţire. (Civ. 166, 172, 313, 660, ur.) (Civ. Fr. 161).

144. In linie colaterală, câsătoria este oprită până la a patra spiţă inclusivŭ, fără osebirea înrudireĭ de legiuită saŭ nelegiuită însoţire, şi între afiniĭ (cuscriĭ) de aceeaşĭ spiţă (Civ. 150, 166, 172, 313, 660, ur) (Civ. Fr. 162).

145. La rudenia din Sf. Boteḑu se opreşce căsătoria între naşiŭ şi fină precum şi între naşă şi finŭ.

146. Tatălŭ adoptivŭ nu póte să se căsătoréscă cu adoptata sa, nicĭ cu fiica acestia, nicĭ cu femeia fiuluĭ sĕŭ adoptivŭ. (Civ. 309, ur; 313)

147. Adoptatulŭ fiŭ nu se póte căsâtori cu aceea ce a fostŭ femeia înfiitoruluĭ tată, nicĭ cu fiica luĭ, nicĭ cu muma luĭ, nicĭ cu sora mumiĭ luĭ saŭ a tatăluĭ sĕŭ. (Civ. 309, ur.)

148. Nu este slobodŭ a se câsători cineva cu adoptata soră a tatăluĭ séŭ, a mumeĭ, a bunuluĭ săŭ a buneĭ sale. (Civ. 309, ur.)

149. Tutorele saŭ curatorèle nu se póte căsători cu nevîrsnica ce se află sub tutela sa.

Asemenea nicĭ tatălŭ tutoreluĭ, nicĭ fratele acestuia care încă se află sub părintésca putere, nicĭ fiulŭ tutoreluĭ nu póte lua în căsătorie pe pupilă.(1) fără de priimirea şi înscrisa adeverinţă a tribunalului coprinzătóre că acestŭ tutore a datŭ pentru tóte socotélă lămurită, şi că însoţirea minoreĭ cu elŭ, saŭ cu altulŭ din numitele persóne, va fi spre folosulŭ eĭ. (Civ. 349, ur; 355, ur).

150. Cu tóte acestea Domnulŭ, pentru motive grave, va putea acorda dispensă din prohibiţiunile coprinse în art. 144 din acestŭ codice, adică pentru căsătoriele dintrè cumnaţi şi cumnate, şi pentru acele dintre verĭ şi vere. (Civ. 128) (Civ. Fr. 164).

CAPITOLUL II.

Despre formalităţile relative la celebrarea căsătorieĭ.

151. Căsătoria se va celebra în publicŭ înaintea oficeruluĭ stăreĭ civile alŭ domiciliuluĭ unei din părţile care se însoţescŭ. (Civ. 49, 87, 173) (Civ. Fr. 165).

152. Căsătoria săvârşită în ţéră streină, între Românĭ, saŭ între Români şi streinĭ, va fi puternică şi în ţéră, daca se va fi celebratŭ după formele usitate în acea ţéră, şi daca Românulŭ nu va fi contravenitŭ dispositiunilorŭ coprinse în Capit. precedentŭ. (Civ. 2, 34, 35) (Civ. Fr. 170).

CAPITOLUL III.

Despre opositiunĭ la căsătoriă.(2)

153. Dreptulŭ de a forma opositiune la celebrarea căsătorieĭ îlŭ are persóna legată prin căsătoria cu una din părţile contractante. (Civ. 52, ur; 130, 157, 161) (Civ. Fr. 172).

154. Tatălŭ şi, în lipsa tatăluĭ muma, iar în lipsa şi a tatăluĭ şi a mumeĭ, bunulŭ şi buna potŭ forma opositiune la căsătoria copiilorŭ şi descendinţilorŭ lorŭ, chiarŭ de vorŭ avea vêrsta de 25 anĭ împliniţi, saŭ de 21 anĭ împliniţi pentru fete. (Civ. 52, ur; 131, ur; 135, ur; 157, 161) (Civ. Fr. 173).

155 In lipsa de ascedenţi fratele saŭ sora, unchiulŭ saŭ mătuşa

(1) Pupilă: epitropisită.

(2) Opposiţiunea la căsătoriă este împotrivirea ce se face spre a se celebra căsătoria.

vârulŭ saŭ vara primarâ, fiindŭ în legiuita vârstă, potŭ forma oposiţiune, însă numaĭ în casurile următóre:

1. Cândŭ consimţimêntulŭ consiliuluĭ de familie cerutŭ de Art. 142, nu s'a dobînditŭ.

2. Cândŭ oposiţiunea este basată pe starea de smintire a fiitoruluĭ soţŭ; acéstă oposiţiune a câriĭ anulare o póte pronunţa tribunalulŭ fără nicĭ o instrucţiune saŭ formalitate, nu se va primi de câtŭ numai cu îndatorire pentru oponente de a cere interdicţiunea şi de a dobîndi, în privirea ĕĭ, otărîre formală în termenulŭ ce i se va da de tribunalŭ. (Civ. 142, 157, 161. 435, ur) (Civ. Fr. 174).

156. In cele douĕ casurĭ, prevăḑute în articolulŭ precedentŭ, tutorele saŭ curatorulŭ, nu va putea în totŭ cursulŭ tuteleĭ saŭ curateliĭ a forma oposiţiune fără a fi fostŭ autorisatŭ de câtre unŭ consiliŭ de familie, pe care'lŭ va putea convoca (Civ. 155, 355, ur;) (Civ. Fr. 175).

157. Verĭ ce actŭ de oposiţiune va arăta însuşirea, care dă oponenteluĭ dreptŭ de a o forma, alegerea de domiciliŭ, loculŭ unde căsătoria urméḑă a se celebra, precum şi motivele oposiţiuniĭ, afară numaĭ daca va fi fostŭ cerută de câtre unŭ ascendinte. Tóte acestea sub pedepsă de nulitate a actelorŭ şi sub interdicţiune pentru oficerulŭ de stare civilă, care arŭ fi visatŭ actulŭ ce cuprinde oposiţiunea conformŭ art. 52 (Civ. 52—55. 97, 161) (Civ. Fr. 176).

158. Tribunalulŭ de prima instanţă va otârî până în ḑece ḑile asupra cereреĭ de anularea oposiţiuneĭ (Civ. 159) (Civ. Fr. 177).

159. Daca urméḑă apelŭ, citaţiunile se vorŭ face până în treĭ ḑile, de la priimirea apeluluĭ, iar otărîrea se va da celŭ maĭ tărḑiŭ pînă în ḑece ḑille de la data citaţiuneĭ. (Civ. Fr. 178).

160. Daca urméḑă recursŭ în Casaţiune pricina se va trata de urgenţă, şi se va da otărîre celŭ multŭ până în termenŭ de o lună de la data primireĭ recursuluĭ.

161. Respingăndu-se oposiţiunea, oponenţiĭ, daca nu vorŭ fi ascendenţĭ, se potŭ osîndi la despăgubire. (Civ. 157) (Civ. Fr 179)

CAPITOLUL IV.

Despre cererĭ de nulitate a căsătorieĭ

162. Căsătoria care se va fi făcutŭ fără consimţimîntulŭ ambilorŭ soţĭ, saŭ a unuia din eĭ, se póte ataca numaĭ de către soţĭ, saŭ de către acela din eĭ, alŭ căruĭ consimţimîntŭ nu aŭ fostŭ liberŭ.

Dacă a urmatŭ eróre asupra persónei fisicé căsătoria se póte ataca numaĭ de către acela din soţĭ, care a fostŭ amăgitŭ. (Civ. 129, 163, 183. 184, 953-958, 960) (Civ. Fr. 180).

163. In casulŭ prevĕdutŭ la Articolulŭ precedentŭ cererea de anulare nu se maĭ póte priimi, daca a urmatŭ împreună viéţuire în cursŭ de şése lunĭ, cari se vorŭ socoti de cândŭ soţulŭi a dobînditŭ deplina sa libertate, saŭ de cândŭ a recunoscutŭ erórea (Civ. 162) (Civ. Fr. 181).

164. Căsătoria contractată fără consimţimântulŭ tatăluĭ săŭ alŭ mumeĭ, alŭ ascedinţilorŭ, saŭ alŭ consiliuluĭ de familie, în casurile în carĭ acestŭ consimţimântŭ este necesariŭ, se póte ataca numaĭ de către aceĭ alŭ cărorŭ consimţimântŭ este cerutŭ (Civ. 131—133, 142, 165, 183, 184) (Civ. Fr. 182).

165. Cererea de nulitate nu maĭ póte fi pornită de către ascendenţiĭ alŭ cărorŭ consimţimêntŭ era cerutŭ, dacă căsătoria va fi aprobată a nume saŭ prin tăcere de către aceĭ alŭ cărorŭ consimţimântŭ era necesariŭ, saŭ dacă a trecutŭ unŭ anŭ de cândŭ a cunoscutŭ căsătoria fără reclamaţiune din partele. (Civ. 131, 133, 154) (Civ. Fr. 183).

166. Orĭ ce căsătoriă contractată în contra dispositiunelor coprinse la art. 127, 130, 143 şi 144, póte fi atacată atâtŭ de către însuşĭ soţiĭ, câtŭ şi de către toţĭ aceia care aŭ vre unŭ interesŭ la acésta, precum şi de către ministeriulŭ publicŭ (Civ. 167, ur.; 172, 183, 184—P. 280-283) (Civ. Fr. 184).

167. Cu tóte acestea căsătoria contractată de consoţiĭ care n'aveaŭ încă vărsta cerută pentru a putea contracta căsătoriă, saŭ din care unul numaĭ nu ajunsese încă în acéstă vîrstă, nu se maĭ póte ataca:

1. Daca aŭ trecutŭ şése lunĭ de cândŭ acestĭ consoţĭ saŭ unul din eĭ aŭ ajunsŭ la vîrsta competentă.

2. Dacă femeia care nu avea încă acéstă vêrstă a devenitŭ grea înaintea espirăreĭ acelorŭ şése lunĭ. (Civ. 127, 166, 172) (Civ. Fr. 185).

168. Tatăl, muma, ascendinţiĭ şi familia care aŭ consimţitŭ la căsătoria contractată, în casulŭ prevĕdutŭ prin articolulŭ precedent, n'aŭ dreptulŭ de a cere nulitatea eĭ. (Civ. Fr. 186).

169. Persónele care intentéză acţiune de nulitate contra uneĭ căsătoriĭ numaĭ într'unŭ interesŭ pecuniariŭ, nu o potŭ intenta de câtŭ cândŭ acelŭ interesŭ este unŭ interesŭ actuale. (Civ 173) (Civ. Fr. 187).

170. Soţul, în prejudiţiulŭ cărui s'a contractatŭ o a doua că-

sătorie, póte cere nulitatea acesteĭ din nuoŭ căsătoriĭ (Civ. 130, 169, 171, ur.; 183, 184 P. 271) (Civ Fr. 188).

171. Daca aceĭ din urmă căsătoriţi opunŭ nulitatea căsătorieĭ celeĭ d'ăntêiŭ, se va judeca prealabile(1) validitatea(2) saŭ nulitatea aceleĭ căsătorii (Civ. 170) (Civ. Fr. 189).

172. Procurorulŭ în tóte casurile, cărora s'a aplicatŭ Art. 166, însă cu modificaţiunile prescrise la art. 167, póte, şi e datorŭ să céră nulitatea căsătorieĭ în timpulŭ vieţiĭ ambilorŭ soţi şi condamnarea lorŭ la despărţire. (Civ. 181, ur.) (Civ. Fr. 190).

173. Orĭ-ce căsătorie, care s'ar fi făcutŭ în taină şi nu s'a celebratŭ înaintea oficieruluĭ competente alŭ stăriĭ civile, se póte ataca de către însuşĭ soţul, de către tatălŭ şi muma, de către ascendinţi şi de către toţi aceia carĭ aŭ la acésta unŭ interesŭ actuale, precum şi de către ministeriulŭ publicŭ. (Civ. 49, ur.; 61, 151, 154, 174, 178) (Civ. Fr. 191).

174. Daca căsitoria n'a fost precedată de cele douĕ publicaţiunĭ prescrise de lege, s'aŭ dacă intervalul timpuluĭ prescris pentru publicaţiunĭ şi celebrare nu s'a observatŭ, procuratorulŭ va provoca în contra oficieruluĭ stăreĭ civile o amendă bănéscă, care nu va putea trece peste 300 leĭ, şi în contra părţilorŭ contractante saŭ în contra acelora, sub puterea cărora ele aŭ făcutŭ acéstă contravenţiune, o globire proporţionată cu averea lorŭ (Civ. 49, ur.; 175) (Civ. Fr. 192).

175. La pedepsele pronunţate prin articolulŭ precedinte, se vor supune persónele însemnate în elŭ, pentru orĭ-ce contravenţiune la regulile prescrise în art. 151, chiar de nu s'ar considera acele contravenţiunĭ îndestulătóre pentru a se pronunţa nulitatea căsătorieĭ. (Civ. 60, 61) (Civ. Fr. 193).

176. Nimenea nu póte reclama titlulŭ de soţŭ şi efectele civile ale căsătorieĭ, daca nu presintă unŭ actŭ de celebraţiune a căsătorieĭ, înscrisŭ în registrulŭ stăreĭ civile, afară de casurile prevĕdute de art. 33 sub titlul „actele stăreĭ civile. (Civ. 27, ur.; 32. 38, 62, 177, ur.) (Civ. Fr. 194).

177. Posesiunea de statŭ(3) nu va putea dispensa pe aceĭ ce se pretindŭ căsătoriţi şi o invócă, de a înfăţişa actulŭ de celebrarea căsătorieĭ înaintea oficieruluĭ stăreĭ civile (Civ. 62, 176, 178, 293) (Civ. Fr. 195).

178. Cândŭ este posesiunea de statŭ, şi când se înfăţişézĕ actul de celebrarea căsătorieĭ inaintea oficieruluĭ stăreĭ civile, soţiĭ nu

(1) Prealabile: maĭ nainte.— (2) Validitatea: tăria. — (3) Possesiunea de statŭ este fiinţa a maĭ multorŭ fapte din care resultă că cutare este căsătoritŭ cu cutare, séŭ este fiulŭ legitimŭ allŭ cutăruĭ.

potŭ fi primiţi a contesta validitatea acestuĭ actŭ (Civ. 62, 173, 176, ur; 293) (Civ. Fr. 196).

179. Cu tóte acestea, daca în casurile prevĕdute la art. 176. şi 177, esistă copiĭ făcuţi de doue persóne, cari aŭ vieţuit împreună în publicŭ ca barbatŭ şi femee, şi cari amêndoĭ aŭ încetatŭ din viaţă, legitimitatea copiilor nu se póte contesta, sub singurul cuvênt că nu se represintă actulŭ de căsătoriă, orĭ când acéstă legitimitate se dovedeşte prin o posesiune de stat necontradisă prin actul de naştere (Civ. 180, 292—295) (Civ. Fr 197).

180. Când dovada celebrăreĭ legale a căsătorieĭ se află dobândită prin resultatul vre-uneĭ procedure criminale, înscrierea sentinţeĭ în registrele stăreĭ civile, asigură căsătoriei, din ţioa celebrăreĭ sale, tóte efectele civile, atât în privirea consoţilor, cât şi în privirea copiilorŭ născuţi din acea căsătorie (Civ. 27, 181, 182, 299, 300—P. 123—125, 140, 203—205) (Civ. Fr. 198).

181. Daca soţiĭ, saŭ unul din eĭ a încetat din viaţă, fără a fi intentat vre o acţiune, acţiunea civilă póte fi intentată de către representanţiĭ lor, saŭ singurĭ pentru sine, saŭ totŭ de o dată cu acţiunea publică intentată de către Procuror (Civ. 172, 174, 182, 299, 300) (Civ. Fr. 199).

182. Daca funcţionarul stăreĭ civile, saŭ orĭ-care alt autor alŭ fraudeĭ a încetat din viaţă când s'a intentat acţiunea în contra sa, moştenitorii lui vor fi urmăriţi înaintea tribunalului civile, pentru desbăgubire, de către procurorŭ în fiinţa părţilor interesate, şi dupe denunciaţiunea făcută din partele (Civ. 33, 37, 653) (Civ. Fr. 200).

183. Căsătoria care s'a declarat nulă totuşĭ produce efectele sale civile, atît în privirea soţilor cât şi în privirea copiilor, daca ea s'a contractat cu bună credinţă. (Civ. Fr. 201).

184. Daca buna credinţă esistă numaĭ din partea unuia din ambiĭ soţĭ, căsătoria produce efectele sale civile numaĭ în favórea soţuluĭ celuĭ cu bună credinţă şi a copiilor născuţi din acea căsătorie. (Civ. Fr. 202).

CAPITOLUL V.

Despre obligaţiunele ce isvorăscŭ din căsătorie.

185. Căsătoriţiĭ contractézā împreună, prin singurul faptŭ alŭ

căsătorieĭ, indatorirea de a alimenta,(1), a intreține și a'și educa copiĭ. (Civ. 190, ur; 314, 338, ur; 759) (Civ. Fr. 203).

186. Çopilul nu póte cere de la tată, saŭ mumă vre o parte din averea lorŭ spre a se căsători, saŭ a'și crea vre un stabiliment. (Civ. Fr. 204).

187. Copiĭ sunt datorĭ a da alimente tatăluĭ și mumeĭ lor, și celor-alțĭ ascedenți cari se vor afla în lipsă. (Civ. 185, 189, ur; 314, 831) (Civ. Fr. 205).

188. Ginerii și nurorile sunt datorĭ asemenea și în aceleași împrejurărĭ a da alimente socruluĭ și sócreĭ. Acéstă îndatorire încetédă însă:

1° Cândŭ sócra se căsătoresce de a doua óră.

2° Cândŭ acela din soți care producea afinitatea (cuscria) și copiĭ născuți din căsătoria sa cu cel-alt soțŭ, aŭ muritŭ (Civ. 187, 189. ur) (Civ. Fr. 206).

189. Obligațiunele ce resultă din aceste dispositiunĭ sunt recipróce. (Civ. 187, ur) (Civ. Fr. 207).

190. Alimentele se daŭ în proporțiune cu trebuința acelorŭ care le reclamă, și cu starea aceluia care e datorŭ să le întâmpine (Civ. 191, ur) (Civ. Fr, 208).

191. Cândŭ acela care dâ, saŭ acela care primește alimentele ajunge într'o stare ast-fel, că unul nu le maĭ póte da saŭ acel-alt nu maĭ are nevoe de ele în total saŭ în parte, se póte cere a fi apăratŭ, saŭ a se face reducțiune din ceia ce da. (Civ. 192) (Civ. Fr. 209).

192. Daca persóna care e datóre a înlesni trebuințele viețuireĭ, va justifica că nu maĭ póte plăti pensiune de întreținere, tribunalul póte, dupe ce va cerceta și se va încredința de adevĕrŭ, să ordone ca să priméscă în locuința sa, să alimenteze și să intrețină pe acela căruia era dator a da acea pensiune. (Civ. 193) (Civ. Fr. 210).

193. Tribunalul va otărî asemenea daca tatăl saŭ muma, care va oferi a primi să alimenteze și să întrețină în casa sa pe copilulŭ, căruia este datorŭ a da mijlóce de viețuire, va putea fi scutitŭ de plata pensiuneĭ în banĭ. (Civ. 185, 192) (Civ. Fr. 211).

(1) Prin alimente, în sensulŭ legalŭ, nu se înțelege numaĭ hrana, ci încă și alte necesariĭ spre a viețui, precum locuința și îmbrăcămintea.

CAPITOLUL VI.

Despre drepturile şi datoriele rêspective ale soţilor.

194. Soţii îşi datorescŭ unul altuia credinţă, sprijin şi ajutor. (Civ. 61, 195, ur; 211, ur—P. 269, 270) (Civ. Fr. 212).

195. Bărbatul e dator protecţiune femeeĭ, femeea ascultare bărbatuluĭ. (Civ. 1224) (Civ. Fr. 213),

196. Femeea este datóre să locuiască împreună cu bărbatul sĕŭ, şi să'l urmeze orĭ în ce locŭ va găsi el de cuviinţă să'şĭ stabiléscă locuinţa sa; bărbatul este datorŭ a o primi şi a-ĭ înlesni tot pentru vieţuirea eĭ, dupe starea şi puterea sa (Civ. 93, 185, 250, 277 452) (Civ. Fr: 214).

197. Femeea nu póte porni judecată, fără autorisaţiunea(1) bărbatuluĭ eĭ, chiarŭ şi în casulŭ când e comerciantă publică (Civ. 198. 200, 202, 1224—Co. 5,6) (Civ. Fr. 215).

198. Autorisaţiunea bărbatuluĭ nu se cere când femeea va fi urmărită înaintea judecăţeĭ, în pricinĭ criminale saŭ poliţieneştĭ. (Civ. Fr. 216).

199. Femeea avênd chiar paraferna(2), nu o póte da, instreina, ipoteca, nu póte dobândi avere cu titlu onerosŭ saŭ gratuitŭ, fără concursulŭ bărbatuluĭ la facerea actuluĭ, saŭ prin deosebitŭ consimţimênt înscrisŭ (Civ. 200, 202, 208—Co. 5, 6) (Civ. Fr. 217)

200. Déca bărbatulŭ se opune a da femeĭ autorisaţiune de a porni judecată, tribunalulŭ îĭ póte da acéstă autorisaţiune. (Civ. 197, 198) (Civ. Fr. 218).

201. Daca bărbatul se opune de a autorisa pe femee ca să facă vre un act, femeea póte să chiăme d'a dreptul pe bărbatŭ înaintea tribunaluluĭ de ânteia instanţă din districtul (judeţul) domiciliuluĭ comuneĭ, care póte să dea saŭ nu autorisaţiunea sa, după ce va asculta aretările bărbatuluĭ în Camera de consiliŭ saŭ va fi dovadă despre chiemarea sa. (Civ. 93, 199, 203, ur.) (Civ. Fr. 219)

202. Când femeia căsătorită care va avea paraferna, vá face comerciŭ conform art. 5 din codicele de comerciŭ, ea se va putea obliga, fără autorisaţiunea bărbatuluĭ, pentru totŭ ce privesce negoţulŭ sĕŭ.

Iar când femeia măritată, ne avênd paraferna, va face comerciŭ

(1) Autorisaţiune: împuternicire— (2) Prin *paraferna* se înţelege bunurile a căror proprietate şi venitŭ este alŭ femeĭ. Asemenea bunurĭ se numeaŭ până acum *ecsoprioă*.

se va urma dupe art. 6 din codicele de comerciŭ. (Çiv. 197, 199) (Civ. Fr. 220).

203. Când bărbatul este căḑut sub o condemnaţiune criminală, chiar la casŭ când decisiunea este dată în lipsă (contumace), femeia, chiar în vêrsta legiuită, nu póte în timpul cât ţine osênda să pornéscă judecată, nicĭ să contracteze de cât după autorisaţiunea tribunaluluĭ, care póte în acest casŭ să dea autorisaţiunea sa, fără ca să fi chiămat saŭ ascultat pe bărbat. (Civ. 197, 199, 204—P. 7.—Pr. P. 470, ur.) (Civ. Fr. 221)

204. Daca bărbatul se află sub interdicţiune saŭ absente, tribunalul póte, după apreţiarea împrejurărilor, a autorisa pe femeiă saŭ ca să stea la judecată, saŭ ca să contracteze. (Civ. 106, ur; 197, 199, 205, 435, ur.) (Civ. Fr. 222).

205. Daca bărbatul este minore(1), femeia trebue să aibă autorisaţiunea tribunaluluĭ saŭ ca să stea la judicată, saŭ ca să pótă contracta. (Civ. 197, 199, ur; 342) (Civ. Fr. 224).

206. Orĭ-ce autorisaţiune generală, chiar când este stipulată prin contractul de căsătorie, nu este valabile de câtŭ pentru administraţiunea bunurilorŭ cari suntŭ parafernale. (Civ, Fr. 223).

207. Numaĭ femeia, bărbatul, saŭ moştenitoriĭ lorŭ potŭ cere anularea tocmelelorŭ saŭ a pornirilorŭ de judecată făcute fără autorisaţiune. (Civ. 197, 199, 820, 951, 952,) (Civ. Fr. 225).

208. Femeia póte face testamentŭ, fără autorisaţiunea soţuluĭ săŭ. (Civ. 802, 858, ur) (Civ. Fr. 226).

CAPITOLUL VII.

Despre desfacerea căsătorieĭ.

209. Căsătoria se desface:

1. prin mórtea unuia din soţĭ.
2. prin despărţenia legalŭ pronunţată. (Civ. Fr. 227).

CAPITOLUL VIII.

Despre a doua căsătorie.

210. Femeia nu póte trece în a doua căsătorie de cât după ḑece lunĭ depline de la desfacerea celeĭ d'ântéĭ căsătoriĭ. (Civ. 209, 278) (Civ. Fr. 228).

---

(1) Minore: nevîrsnicŭ.

TITLUL VI.

Despre despărțeniă(1)

CAPITOLUL I.

Despre causele despărțenieĭ.

211. Bărbatul saŭ femeia póte cere despărțenia pentru causă de adulteriŭ. (Civ. 194—P. 269, 270) (Civ. Fr. 229)

212. Căsătoriții potŭ, fie-care în parte, cere desfacerea căsătorieĭ pentru escese, cruḑimĭ saŭ insulte grave ce'șĭ va fi făcutŭ unul altuia. (Civ. Fr. 231)

213. Desființarea căsătorieĭ se póte cere și dobîndi când unuiŭ din soți va fi osîndit la munca silnică saŭ la reclusiune. (Civ. 243 P. 7 §. 1, 2, 3.) (Civ. Fr. 232).

214. Consimțimêntul mutual și stăruitorŭ al soților, esprimatŭ în chipulŭ prescrisŭ de lege, în condițiunile și după cercările determinate de lege, va servi de dovadă îndestulă că viața în comunŭ le este nesuferită și că, în privința lor, este o causă peremtoriă(2) de despărțenie. (Civ. 254—276) (Civ. Fr. 233).

215. Despărțenia se póte pronunța:

In contra soțiuluĭ care a vrăjmășit viața celuĭ altŭ soțiŭ, saŭ sciind că alțiĭ o vrăjmășescŭ nu i-a făcutŭ arătare îndată.(3)

---

(1) Despărțenia séŭ divorțiulŭ a fost admisŭ și în Franța prin legea din 31 Martie 1803. Dar s'a desființatŭ prin legea din 8 Maiŭ 1816. Cu tóte astea testulŭ legiuireĭ Franceese s'a conservat în colecțiunea Codicilorŭ, și dupe acéstă legiuire s'a luatŭ și dispositiunile coprinse în codicele nostru.
Pînă acum căsătoria la noi se despărțea de către tribunalele bisericești, pentru causele coprinse în pravila bisericéscă de la partea II cap. IV. Din acestea însă, condica lui Caragea a recunoscut numaĭ o parte, care se coprindeaŭ la partea III cap. 16.

(2) Prin o *causă peremtorie*, în casulŭ de față, se înțelege o causă în contra căria nu maĭ are a se maĭ zice nimicŭ. nu maĭ are a i se oppune nimicŭ.

(3) Dupe Cod. Caragea, art. 6 (part. 3 cap. 16,) alin. e, care zice:
„Când bărbatulŭ va dovedi cum că nevasta luĭ a cugetat reŭ împotriva vieței
„sale, séŭ muerea cum că bărbatulŭ i-a cugetat reŭ, atunci trebuința e a se
„despărți.“

CAPITOLUL II.

Despre despărţeniă pentru causă determinată.

SECTIUNEA I.

Despre formalităţile despărţiriĭ pentru causă determinată.

216. Orĭ-care ar fi natura faptelorŭ saŭ a delictelorŭ, cari ar provoca cerere de despărţenie pentru causă determinată, o asemenea cerere nu se póte face de cât numaĭ la tribunalulŭ civilŭ al districtuluĭ, in care soţiĭ îşĭ aŭ domiciliulŭ. (Civ. 87, 93) (Civ. Fr. 234).

217. Daca vre una din faptele imputate de soţiulŭ care cere desfacerea căsătorieĭ va fi de natură a da locŭ urmăririĭ criminale din partea ministerului publicŭ, acţiunea despărţeniĭ se va suspenda pînă ce se va da otărîrea curţiĭ cu juraţi; atunci se va putea reîncepe judicata fără a fi permisŭ a deduce din acea hotărîre vre o respingere saŭ escepţiune prejudiciabile în contra soţuluĭ care a făcutŭ cererea. (Pr. P. 212, ur.) (Civ. Fr. 235).

218. Orĭ-ce cerere de despărţenie va arĕta cu amăruntulŭ faptele; cererea se va da împreună cu doveḑile, de vorŭ fi, presedinteluĭ tribunalului, saŭ judicătoruluĭ ce-ĭ va ţinea loculŭ, de către soţiulŭ ce cere desfacerea căsătorieĭ în persónă, afară numaĭ daca va fi împedicatŭ de bólă, în care casŭ, după cererea sea şi eliberarea unuĭ certificatŭ de bólă a vre-unuĭ medicŭ, magistratulŭ se va duce la domiciliulŭ reclamantuluĭ ca să priiméscă acolo cererea sea (Civ. 211, ur. 219, ur.) (Civ. Fr. 236).

219. Judicătorul, după ce va fi ascultatŭ pe reclamant, şi-ĭ va face observaţiunile ce va socoti de trebuinţă, va parafa cererea şi doveḑile alăturate, şi va încheia procesŭ verbalŭ pentru priimirea lorŭ.

Acestŭ procesŭ verbalŭ se va sub-scrie de judicătorŭ şi de reclamantŭ, afară numaĭ daca nu va sci a scrie, pentru care se va face menţiune în procesulŭ verbalŭ. (Civ. 218, 220, ur.) (Civ. Fr. 237).

220. Judecătorulŭ va ordona prin procesulŭ verbalŭ ca părţile să se înfăţişeze înaintea sa la ḑiua şi ora ce va determina. Spre acestŭ sfîrşitŭ se va trimite copie după ordonanţia sa persónеĭ în contra căria se cere desfacerea căsătorieĭ. (Civ. 221, 224, ur.) (Civ. Fr. 238).

221. In ḑioa otărîtă judecătorul va da ambilorŭ soţĭ, de se vor

înfățișa, saŭ reclamantuluĭ, daca numaĭ singurŭ se va înfățișa, consiliurile ce va găsi cu cale spre a săvîrși împăciuirea. De nu va putea isbuti va încheia procesŭ verbale și va ordona a se comunica cererea și dovedile ministeriuluĭ publicŭ și va referi despre tóte tribunaluluĭ. (Civ. 222, ur. 229, ur.) (Civ. Fr. 239).

222. După treĭ ḑile tribunalul, după referatul președinteluĭ séŭ alŭ judicătoruluĭ ce'ĭ ține loculuĭ și după conclusiunile ministeriuluĭ publicŭ, va acorda saŭ va suspende permisiunea de a se face citațiunĭ părțilorŭ; suspendarea nu póte trece peste două ḑecĭ de ḑille. (Civ. Fr. 240).

223. Reclamantulŭ va cere de la tribunal a se cita, după formele obicĭnuite, pîrîtul, ca să se înfățișeze în persónă în sedința secretă și în termenul prescrisŭ de lege; se va trămite împreună cu citațiunea părțiĭ pîrîte copiă după cererea de despărțeniă și după actele doveditóre. (Civ. 224, ur.) (Civ. Fr. 241)

224. La espirarea termenuluĭ, daca partea pîrîtă se va înfățiesa séŭ nu, reclamantulŭ în persónă, asistatŭ de unŭ sfătuitorŭ, de va găsi de trebuință, va espune séŭ va face a se espune motivele cereriĭ sélle, va înfățiosa dovedile și va spune numele martorilorŭ ce va fi avêndŭ. (Civ. 225, 231, ur. 234, ur. 237, ur.) (Civ. Fr. 242).

225. In materie de despârțire de căsătoriă părțile nu vorŭ putea să se înfățioșeze prin procuratorĭ cari să pledeze. (Civ. 224, 237).

226. Décă pîrîtul se va înfățiosa în persónă va putea propune observările sélle atâtŭ asupra motivelorŭ cereriĭ câtŭ și asupra actelorŭ ce vorŭ fi produse de reclamantŭ și asupra martorilorŭ numiți de reclamantŭ. Pîrîtul va numi pe martoriĭ ce'și propune a înfățiosa și asupra cărora reclamantulŭ va face și elŭ observațiunile séle. (Civ. 232, ur. 237, ur. 239) (Civ. Fr. 243).

227. La a lorŭ înfățiosare se va întocmi procesŭ verbale despre spusele și observațiunile părțilorŭ, precum asemenea și mărturisirile ce unulŭ séŭ altul póte face.

Se va da citire procesuluĭ verbale persónelorŭ înfățiosate, carĭ se vorŭ îndatora a-lŭ subscrie, și se va face într'adinsŭ mențiune despre semnătura lorŭ saŭ de declarațiunea că n'aŭ pututŭ, saŭ n'aŭ voitŭ să subscrie. (Civ. Fr. 244).

228. Tribunalul va soroci părțile pentru audiența publică a cărĭi ḑi și oră o va ficsa; va ordona a se comunica lucrările ministeriuluĭ publicŭ și va numi unŭ raportoriŭ. (Civ. 220, 229, ur. 231) (Civ. Fr. 245).

229. La ḑioa și ora otărîtă, asupra raportuluĭ judecătoruluĭ ra-

portorŭ, după ce se va asculta ministeriulŭ publicŭ, tribunalul va otărî mai întâiŭ asupra neadmiterii cererii de despărţenie, de va fi fostŭ propusă.

Cându motivele neadmitérii se vorŭ găsi temeînice, cererea de despărţeniă se va respinge; în casulŭ contrariŭ, séŭ de nu se va fi făcutŭ propunerea de neadmitere, cererea de despărţeniă se va admite. (Civ. 221, 230, ur.) (Civ. Fr. 246).

230. Indată după admiterea cererii de despărţeniă, asupra raportuluĭ judecătoruluĭ raportorŭ, ascultându-se şi ministeriulŭ publicŭ, tribunalulŭ va otărî asupra fonduluĭ, daca va găsi causa în stare de a fi judecată; la din contra, va admite pe reclamantŭ a dovedi faptele, pe carĭ 'şĭ fondéză arĕtările şi pe pârîtŭ a dovedi contrariulŭ. (Civ. 211, ur. 229, 231, ur.) (Civ. Fr. 247).

231. Asupra fie-căruĭ actŭ al pricinii, părţile, după raportulŭ judecătoruluĭ, şi maĭ nainte de a vorbi Ministerul publicŭ, potŭ propune contestaţiunile lor, maĭ întâiŭ asupra motivelorŭ de admitere şi apoĭ asupra fonduluĭ, dar în nicĭ unŭ casŭ asistentul reclamantuluĭ nu va fi admisŭ, dacă reclamantul însuşĭ nu se va înfăţişa în persónă. (Civ. 225, 229, 232, ur.) (Civ. Fr. 248).

232. Indată ce se va pronunciá otărîrea care va ordona a se face cercetărĭ, grefierul tribunaluluĭ va ceti partea procesuluĭ verbale care conţine numele martorilorŭ propuşĭ, şi pe carĭ părţile aŭ cerutŭ a fi ascultaţĭ.

Părţile vorŭ fi vestite de către preşedinte că maĭ potŭ propune şi alţĭ martorĭ; însă că după acésta nu vorŭ maĭ puté fi priimite a maĭ face şi alte propunerĭ. (Civ. 224, 226, ur; 233, ur; 239) (Civ. Fr. 249).

233. Părţile vorŭ face propunerile lorŭ îndată în contra acelor martorĭ ce vor voi a se depărta. Tribunalul va otărî asupra acestorŭ propunerĭ, după ce va asculta pe Ministeriul publicŭ. (Civ. 226, 232, 234, ur) (Civ. Fr. 250).

234. Rudelé părţilorŭ, afară de copiĭ şi descendinţĭ, nu potŭ fi respinşĭ ca martorĭ, sub cuvêntŭ de rudenia, precum asemenea nicĭ slugele căsătoriţilor, sub cuvêntŭ că suntŭ slugĭ; dară tribunalul va judeca şi va apreţia după împrejurărĭ depunerile rudelor şi ale slugilorŭ. (Civ. 224, 232, ur.) (Civ. Fr. 251).

235. Orĭ ce otărîre care ar admite vre o dovadă testimoniale va denumi pe martoriĭ ce urméză a fi ascultaţĭ, şi va otărî ţioa şi ora în carĭ părţile sunt datóre a'ĭ aduce la tribunal. (Civ. Fr. 252).

236. Depunerile martorilor se vor priimi la tribunal în sedinţă secretă de faţă cu Ministeriul publicŭ, cu părţile, sfătuitoriĭ saŭ

amicii lorŭ pînă la numĕrul de treĭ din fie-care parte. (Civ. 224. 237) (Civ. Fr. 253).

237. Pârțile, prin sine saŭ prin organul sfătuitorilor, potŭ face martorilor observațiunile și interpelațiunile ce vor găsi de cuviință, fără însă ca să'ĭ întrerupă în cursul depunerilorŭ ce aŭ a face (Civ. 226, 233, 238, ur.) (Civ. Fr. 254).

238. Fie-care depunere se va face în scrisŭ, precum asemenea și tóte ḑisele și observațiunile ce se vor face asupra acelorŭ depuneri.

Procesul verbale al cercetării se va ceti atâtŭ martorilor câtŭ și pârților; și unii și alții vor fi datorĭ a-lŭ subscrie. Se va face mențiune despre subscrierea lorŭ, saŭ despre a lor declarare că nu potu saŭ nu voiesc a subscrie. (Civ. 227) (Civ. Fr. 255).

239. Dupĕ sevârșirea celor doue cercetărĭ saŭ a celeĭ cerute de reclamant, dacă pârâtul nu a adus martorĭ, tribunalul va soroci pârțile pentru ședința publică a căreia ḑi și oră o va determina. Va ordona a se comunica lucrările ministeriuluĭ publicŭ și va numi un raportore.

Ordonanța de sorocire se vă notifica pârîtuluĭ în termenulŭ ce se va otărî prin acea ordonanță. (Civ. 220, ur; 223, ur; 228, ur, 240) (Civ. Fr. 256).

240. La ḑioa otărîtă pentru judecata definitivă se va da cetire raportuluĭ de catre judecătorulŭ însărcinat cu el. Pârțile vor putea maĭ la urmă face prin înșile tóte observațiunile ce vor socoti folositóre pricineĭ lor. Dupe acésta ministerulŭ publicŭ va lua conclusiunile sale.

Otărîrea definitivă se va pronuncia în ședință publică. (Civ. 239) (Civ. Fr. 257, 258).

241. Când cererea de despărțeniă se va fi făcut pentru motiv de violință, asprime, saŭ injurii grave, chiar dupe ce tóte vorŭ fi bine constatate, judecătorii aŭ facultatea de a nu admite îndată despărțeniă. In acest cas maĭ nainte de a otărî, vor autorisa pe femeiă a părăsi locuința bărbatuluĭ sĕŭ, fără a fi datóre ca să'lŭ priméscă la dênsa, daca ea nu va voi; și vorŭ condemna pe bărbatŭ a'ĭ plăti o pensiune de întreținere în proporțiune cu miḑlócele sale, dacă femeia însăși nu va avé venituri îndestulătóre pentru susținerea trebuințelorŭ sale. (Civ. 93, 212, 242) (Civ. Fr. 259).

242. Dupe unŭ anŭ de cercare, dacă părțile nu vor reveni la împreună viățuire, soțulŭ reclamantŭ póte face a se cita cel-l-altŭ soțŭ înaintea tribunaluluĭ în termenulŭ prescrisŭ de lege, pentru a asculta definitiva otărîre, care atunci va admite despărțenia (Civ. 241) (Civ. Fr. 260).

243. Când despărţenia se va cere pentru cuvêntul că unul din soţi se află condemnatŭ la osînda muncei silnice saŭ a reclusiuneï, singurile formalităţi de observatŭ constă: a înfăţişa tribunaluluï de prima instanţă o copiă legalisată după otărîrea prin care s'a condemnat, cu un certificat de la curtea cu juraţi, care să constate că acea otărîre nu maï póte fi atacată prin nicï o cale legală. (Civ. 213—P. 7, § 1, 2, 3—Pr. P. 212 ur) (Civ. Fr. 261).

244. In casŭ de a se face apel în contra sentinţeï de admisiune, saŭ a judecăţiï definitive date de tribunalul de prima instanţă în materiă de despărţeniă, causa se va cerceta şi se va judeca de urgenţă de către Curtea Apelativă. (Civ. 229, 240, 245, ur) (Civ Fr 262)

245. Apelul nu se va priimi de câtŭ daca va fi fostŭ dat în cele douĕ luni socotite din ḑioa din care s'a comunicatŭ apelantului otărîrea dată în fiinţa ambelor părţi, saŭ în lipsă; termenulŭ spre a face recurs de casaţiune în contra uneï otărîrï definitive, va fi de treï luni din ḑioa comunicaţiuneï otărîreï.

Recursul în casaţiune va suspenda esecutarea otărîreï. (Civ. 244, 246, 248) (Civ. Fr. 263).

246. In virtutea orï-căreia otărîrï dată în ultima instanţă, saŭ care a dobêndit putere de lucru judecat, şi care va fi autorisatŭ despărţenia, soţul ce a dobendit-o va fi datorŭ a înfăţişa oficiăruluï stăreï civile, în termenï de două luni, copiă legalisată dupe acea otărîre spre a se înscrie în registrulŭ stăreï civile în care s'a înscrisŭ şi actulŭ de căsătoriă (Civ. 27, 35, 151. 247, ur) (Civ. Fr. 264).

247. Aceste douĕ luni se vor socoti în privinţa judecăţiï de la prima instanţă dupe espirarea termenuluï de apel; în privinţa otărîrilorŭ date de curtea de apel în lipsa pârîtuluï, dupe espirarea termenuluï de opositiune; şi în privinţa judecăţiï contradictorie în cea din urmă instanţă dupe espirarea termenului pentru recursul în casaţiune (Civ. 240, 244, ur; 246, 248) (Civ. Fr. 265).

248. Soţulŭ reclamantŭ, care va fi lăsat să trécă cele douĕ luni determinate maï sus fără a împlini formalitatea prescrisă la art 246, va perde beneficiulŭ judecăţiï ce câştigase, şi nu va maï puté reincepe acţiunea sa pentru despărţenie, de câtŭ numaï pentru o altă causă nouă, în care cas póte să se întemeieze înaintea judecăţiï şi pe causele cele vechï. (Civ. 247) (Civ. Fr. 266).

SECŢIUNEA II.

Despre măsurile provisorii, ce se potŭ lua în urma cereriĭ de despărţeniă pentru causă determinată.

249 Ţinerea provisoriă a copiilorŭ va remânea bărbatuluĭ, în procesulŭ de despărţeniă, afară numaĭ daca se va otărî în altŭfelŭ de către tribunalŭ, dupe cererea mumeĭ, saŭ a familieĭ, saŭ a ministeruluĭ publicŭ, spre folosulŭ copiilorŭ. (Civ. 93, 326) (Civ. Fr. 267).

250. Femeia în procesulŭ de despărţeniă va putea părăsi domiciliulŭ bărbatuluĭ, în timpulŭ câtŭ va ţinea procesulŭ, şi cere o pensiune de întreţinere, în proporţiune cu mijlócele bărbatuluĭ.

Tribunalulŭ, daca va încuviinţa acéstă cerere, va otărî totŭ o dată şi suma de baniĭ ce bărbatulŭ va fi datorŭ a da femeieĭ sale pentru întreţinere. (Civ. 93, 196) (Civ. Fr. 268).

SECTIUNEA III

Despre causele de respingere a cereriĭ de despărţeniă pentru causă determinată.

251. Cererea de despărţeniă se va stinge prin împăcarea soţilorŭ urmată dupe întêmplarea faptelorŭ, carĭ arŭ fi pututŭ sprijini acea cerere, saŭ dupe pornirea cereriĭ de despărţeniă (Civ. 211, ur. 216, ur. 252 ur.) (Civ. Fr. 272).

252. In ambele aceste casurĭ, celŭ ce cere despărţeniă va fi respins; el va puté însă porni o nouă cerere de despărţeniă pentrŭ cáuse provenite dupe împăcare, şi în asemenea cas elŭ se va putea servi întru sprijinirea cereriĭ sale şi de causele cele vechĭ. (Civ. 248, 251, 253) (Civ. Fr. 273).

253. Dacă cel ce cere despărţeniă tăgăduesce că arŭ fi urmatŭ împăcare, celŭ-altŭ soţŭ póte dovedi că a urmat, atâtŭ prin înscrisŭ, câtŭ şi prin martorĭ, dupe forma prescrisă prin *precedentul capitul.*(1) (Civ. 216, ur; 251) (Civ. Fr. 274).

(1) Cu greşială se trimite acĭ la *precedentulŭ capitolŭ*, care tratează despre causele despărţenieĭ; ci trebue a se zice „*prin presentulŭ capitulŭ* „seŭ şi maĭ esactŭ, precum e în testulŭ francesŭ „*prin întĭia secţiune a presentuluĭ capitolŭ.*“

CAPITOLUL III.

Despre despărțeniă prin consimțimêntul mutual.

254. Çonsimțimêntul mutual al soților, nu va fi primit, dacă bărbatulŭ are mai puțin de 25 anĭ, saŭ femeia mai puțin de 21 anĭ. (Civ. 214) (Civ. Fr. 275).

255. Consimțimêntul mutual nu va fi primit de câtŭ dupe trecerea de duoĭ anĭ de la săvêrșirea căsătorieĭ. (Civ. 214, 254, 257, ur.) (Civ. Fr. 276).

256. Consimțimêntul mutual nu se va mai priimi dupĕ 20 anĭ de căsătoriă, nicĭ dupe ce femeia va fi împlinitŭ vîrsta de 45 anĭ. (Civ. 214) (Civ. Fr. 277).

257. In nici un cas consimțimêntul mutualŭ al soților nu va fi îndestulătoru, dacă acel consimțimêntŭ nu va fi autorisat de câtre tatăl saŭ muma, saŭ de câtre ceĭ-alțĭ ascendinți, în viață fiindŭ, potrivit regulilor prescrise la articoli 131, 132 și 133 din titlul al V-lea pentru căsătoriă. (Civ. 214. 258, ur.) (Civ. Fr. 278).

258. Soțiĭ otărîți a se despărți, prin consimțimêntul mutualŭ, vorŭ fi datorĭ a face mai întêiŭ inventariŭ și prețuire a întregiĭ lor averĭ mișcătóre și nemișcătóre și a regula drepturile lor respective, în privirea cărora suntŭ liberĭ de a face învoélă. (Civ. 214, 259, ur.) (Civ. Fr. 279).

259. Eĭ vorŭ fi asemenea datorĭ a face între dênșiĭ înscrisă tocmélă asupra următórelor puncte:

1. Cuĭ urmézĕ a fi încredințați copiĭ ce vor fi avut din căsătoria lor, atât pentru timpul cercăriĭ, cât și dupe pronunțarea despărțenieĭ.

2. Ce sumă va fi datorŭ bărbatul a da femeiĭ séle, în intervalul acela de timpŭ, dacă ea nu va avea venitură îndestule spre a întêmpina trebuințele eĭ. (Civ. 249, 250, 257, 258, 260, ur.) (Civ. Fr. 280).

260. Soțiĭ se vor presenta împreună și în persónă înaintea președinteluĭ tribunaluluĭ civile al districtuluĭ, unde 'șĭ aŭ domiciliul, sĕŭ la judecătorul care ține locul președinteluĭ, și 'șĭ vor declara voința lor de a se despărți, în presența a doĭ martorĭ aduși de eĭ. (Civ. 93, 196, 214, 261, ur.) (Civ. Fr. 281).

261. Judecătorulŭ va face atâtŭ ambilorŭ soți întruniți câtŭ și fie cărui din eĭ în parte, în presența celorŭ douĭ marturi, sfaturile și îndemnările ce elŭ va găsi de cuviință, le va ceti Capitolulŭ IV din acestŭ titlu care reguléză efectele despărțenieĭ, și

le va arĕta tóte consequenţele faptuluĭ lorŭ. (Civ. 277-285) (Civ. Fr. 282).

262. Dacă soţiĭ şi după acésta vorŭ stărui în otărîrea de eĭ luată, li se va da actŭ de către judecătorŭ după cererea lorŭ de despărţeniă prin consimţimêntŭ mutuale, şi vorŭ fi datorĭ de a presenta şi a depune îndată în tribunalŭ, pe lângă actele prescrise de art. 258 şi 259, şi următórele:

1. Actulŭ de nascere şi acel de căsătoriă.

2. Actele de nascere şi de încetare din viéţă a copiilor născuţĭ din căsătoriă lor.

3. Declaraţiunea autentică din partea părinţilorŭ lorŭ saŭ a altorŭ ascendinţĭ în viéţă fiindŭ, care să rostéscă că, pentru causele lorŭ cunoscute, autoriséză pe fiulŭ saŭ pe fiia lorŭ, pe nepotul de fiiŭ saŭ pe nepóta de fiiă căsătoritŭ saŭ căsătorită cu cutare, de a cere despărţenia prin consimţimêntŭ mutuale şi de a consimţi la elŭ.

Taţiĭ, mamele, bunele soţilor vor fi presumţĭ(1) ca în viéţă până se vor înfăţişa acte constatătóre încetărilĭ lor din viéţă. (Civ. 41, ur. 49, ur. 64, ur; 257) (Civ. Fr. 283).

263. Tribunalulŭ va încheia procesŭ verbale de tot ce se va fi rostitŭ şi făcutŭ în virtutea acticolelorŭ precedenţĭ; actele aduse de soţĭ vorŭ remâné în tribunal.

In procesulŭ verbale se va face menţiune despre autorisaţiunea ce va trebui a se da de judecătorŭ femeieĭ, pentru a se retrage din casa conjugale.(2) (Civ. 93, 196) (Civ. Fr. 284).

264. Declaraţiunea de despărţeniă a soţilorŭ va trebui a fi repetită la a patra, la a şeptea şi la a ḑecea lună, observându-se aceleaşĭ formalităţĭ; la fie-care repetire soţiĭ vor fi datorĭ a constată formalŭ că tata şi mama saŭ alţĭ ascedenţĭ, în viéţă fiind, presistă(3) în cea d'âncêiŭ a lor otărîre. (Civ. 260, 263) (Civ. Fr. 285).

265. In cinci-spre-ḑece ḑile, după espirarea unuĭ anŭ de la âncêia declaraţiune, soţiĭ asistaţĭ fie-care de douĕ persóne notabile din comună, şi în vêrstă de patru-ḑeci aniĭ cel puţinŭ, se vor presenta împreună şi în persónă, înaintea preşedinteluĭ saŭ a judecătoruluĭ care 'ĭ ţine locul, ĭĭ vor dă copiĭ adeverite după cele patru procese verbale care coprine consimţimêntul mutual d'împreună cu tóte actele anecsate la ele, şi vor cere de la judecă-

(1) Presumpţi: socotiţi. — (2) Casa conjugală este acea în care trăiaŭ soţiĭ împreună. —(3) Peristă: stărnescŭ.

torŭ fie-care în parte, însă în presența unul altuia și a notabililor de mai susŭ, admiterea despărțenieĭ. (Civ. 260, 266) (Civ. Fr. 286).

266. Dupe ce judecătorulŭ și asistanții vor fi făcut observațiunile lor soților, dacă acestia vor stărui în otărîrea lor, grefierul va încheia procesŭ verbale care se va subscrie atât de către pârțĭ cât și de către persónele asistanți, saŭ se va face mențiune dacă nu aŭ voit saŭ nu aŭ putut a subscrie. (Civ. 261, 264, 265) (Civ. Fr. 287).

267. Judecătorul va referi tribunaluluĭ despre tóte împrejurările, pe lângă care referat se vor comunica și conslusiunile ministeruluĭ publicŭ înscrisŭ. (Civ. Fr. 288).

268. Dacă ministerul publicŭ găsește în acte dovadă că ambiĭ soțĭ era în etate, bărbatul de doue-ₔecĭ și cincĭ anĭ, și femeia de doue-ₔecĭ și unu anĭ, când aŭ făcut întêia lor declarare, că la acéstă epocă eraŭ căsătoriți de doĭ anĭ și că căsătoria nu e făcută de maĭ multŭ de doue ₔecĭ anĭ, că femeia avea maĭ puținŭ de patru-ₔecĭ și cincĭ anĭ, că consimțimêntul mutual a fost esprimat de patru orĭ în curgerea anuluĭ, dupe tóte formalitățile cerute de capitolul de față, și maĭ alesŭ cu autorisațiunea tatăluĭ și a mumeĭ soților, saŭ cu autorisația celor-l-alțĭ ascedenți, va face conclusiunile sale în terminiĭ următorĭ: „*legea permite*“ eară la casŭ contrariŭ conclusiunile sale vor fi „*legea opresce.*“ (Civ. 254—267) (Civ. Fr. 289).

269. Tribunalul asupra referituluĭ(1) nu va puté face alte verificărĭ de cât cele arĕtate la articolul precedente. Dacă tribunalul va crede că pârțile aŭ satisfăcut condițiunilor, și aŭ îndeplinit formalitățile prescrise de lege, va admite divorțiul. La casŭ contrariŭ, tribunalul va declara că despărțenia nu se póte admite, arĕtând motivele sale. (Civ. 267, 268) ((Civ. Fr. 290.)

270. Apelațiunea în contra otărîreĭ tribunaluluĭ, prin care se va fi refusat despărțenia, nu va maĭ fi priimită dacă ea nu va fi fost dată de către ambe pârțile prin actŭ separat, și în termenŭ de doŭă-ₔecĭ ₔile de la data la care li s'a comunicat otărîrea tribunaluluĭ. (Civ. Fr. 291).

271. Apelul se va comunica și ministeriuluĭ publicŭ de lângă întêia instanță. (Civ. Fr. 292).

---

(1) *Referitŭ* séŭ referat este raportulŭ se judecătorulŭ face tribunaluluĭ, conform art. 267.

272. In cele ḑece ḑile de la comunicarea apelaţiuneĭ, ministerulŭ publicŭ de lângă tribunalŭ va supune conclusiunile sale procuroruluĭ generale de la curtea de Apelŭ. (Civ. 271, 273) (Civ. Fr. 293).

273. Procurorul curţiĭ de apelŭ va fi dator a'şĭ da şi el conclusiunile sale înscrisŭ, în urma cărora Presidentul curţiĭ de apelŭ, saŭ judecătorul ce 'ĭ va ţiné locul, va face raportul sĕŭ curţiĭ, pînă în 5 ḑile şi curtea va otărî definitivŭ asupra apelaţiuniĭ, cel maĭ târḑiŭ pînă în ḑece ḑile de la priimirea referituluĭ. (Civ. 272, 274) (Civ. Fr. 293).

274. Daca curtea de apel prin otărîrea sa nu va admite despărţenia, recursul în casaţiune nu va fi priimit, dacă nu va fi fost dat de câtre ambe părţile şi în terminŭ de o lună de la notificarea otărîreĭ părţilorŭ. (Civ. 270, 275).

275. In casŭ când curtea va fi priimitŭ divorţulŭ fie-care din soţĭ póte face separatŭ recursŭ. (Civ. 274.)

276. Indată ce se va pronunţa otărîrea definitivă care admite despărţenia, şi dupe espirarea terminuluĭ de recursŭ în casaţiune, părţile vor fi datóre a presenta împreună şi în persónă, pînă în termenŭ de douĕ lunĭ, copiă legalisatŭ după acea otărîre oficiâruluĭ stârii civilĭ, spre a o înscrie în registrulŭ stăriĭ civilĭ, în care s'a înscrisŭ şi actulŭ de căsătoriă. Neîndeplinirea acesteĭ formalităţĭ va trage dupe sine nulitatea otărîreĭ. (Civ. 35, 60) (Civ. Fr. 294).

CAPITOLUL IV.

Despre efectele despărţeniĭ.

277. Soţiĭ carĭ se vorŭ despărţi nu vorŭ maĭ puté să se căsătoréscă împreună. (Civ. Fr. 295).

278. Femeia despărţită nu va puté trece în altă căsătoriă de câtŭ dupe ḑece lunĭ de la despărţenia eĭ. (Civ. 210) (Civ. Fr. 296).

279. In casŭ de despărţeniă pentru causă de adulteriŭ, soţiulŭ vinovatŭ de adulteriŭ nu se va puté nicĭ o dată căsători cu complicele sĕŭ. (Civ. 211, 216, ur) (Civ. Fr. 298).

280. Pentru orĭ-ce motivŭ se va fi pronunţiatŭ despărţenia, afară de casulŭ consimţimêntuluĭ mutuale, soţiulŭ în contra câruĭ s'a pronunţiatŭ despărţenia va perde tóte avantagiurile stipulate în favórea sa de către celŭ-l-altŭ soţiŭ, fie prin contractŭ de căsătoriă, fie dupe sevêrşirea căsătorieĭ.

Partea în favórea căreĭ s'a pronunțiatŭ despărțenia, va conserva tóte acele avantagiurĭ chiarŭ și dacă ele se vorŭ fi stipulatŭ cu clausa espresă de reciprocitate, fără ca acea reciprocitate să aibă locŭ. (Civ. 281) (Civ. Fr. 299, 300).

281. Dacă soțiĭ nu'și dedeseră nicĭ unŭ avantagiŭ unulŭ altuia, saŭ dacă acele avantagiurĭ nu vorŭ fi îndestulătóre spre a asigura subsistența soțuluĭ care a dobânditŭ despărțenia, tribunalulŭ va puté ordona și lua mĕsurĭ pentru a se da acestuia o pensiune de întreținere din averea celuĭ-l-altŭ soțiŭ, care nu va putea trece peste o a treia parte din suma veniturilorŭ; acéstă pensiune se va pute revoca cândŭ ea nu va maĭ fi necesariă. (Civ. 280) (Civ. Fr. 301).

282- Copiĭ se vorŭ încredința soțiuluĭ care a dobânditŭ despărțenia afară numaĭ cândŭ tribunalulŭ, după cererea familiiĭ saŭ a ministeriuluĭ publicŭ, va regula spre binele copiilorŭ ca cu toțiĭ, saŭ în parte, să fie încredințațĭ soțiuluĭ în contra căruĭ s'a pronunțiatŭ despărțenia saŭ uneĭ a treia persóne. (Civ. 283, ur; 326) (Civ. Fr. 302).

283. Orĭ cărĭĭ persóne se va încredința copiĭ, tatălŭ și mama lorŭ vorŭ avea fie-care dreptulŭ de a preveghea asupra lorŭ și îndatorirea de a'ĭ întreținea și de a le da crescere, în proporțiune cu mijlócele lorŭ. (Civ. 282, 284, ur) (Civ. Fr. 303).

284. Desfacerea căsătorieĭ prin despărțenie, nu va lipsi pe copiiĭ născuțĭ din acea căsătoriă, de nici unulŭ din folósele cari le aŭ avutŭ asigurate de legĭ, saŭ de tocmelele căsătorieĭ încheiate între tată și mumă, darŭ drepturile copiilorŭ nu se vorŭ deschide de câtŭ in modulŭ și cu condițiunile în care ele s'arŭ fi deschisŭ dacă nu urma despărțeniă. (Civ. 282, ur; 285) (Civ. Fr. 304).

285. In casŭ de despărțeniă prin consimțimêntŭ mutualŭ, jumĕtate din averea bărbatuluĭ și jumĕtate parte din averea femeĭ va fi considerată că deplină proprietate a copiilorŭ născuțĭ din căsătorie chiar din ḑiua celeĭ d'ântêiŭ declarațiunĭ de despărțeniă. Tatălŭ și mama însă vorŭ avé dreptŭ la venitulŭ acelorŭ pârțĭ din avere, pînă la ajungerea copiilorŭ în vîrstă legiuită, cu îndatorire însă pentru eĭ de a întreține și a cresce pe copiĭ, dupe mijlócele și dupe posițiunea lorŭ sociale; tóte aceste vorŭ urma fără prejudiciulŭ celorŭ-l-alte folóse, ce arŭ fi fostŭ asigurate ḑișilorŭ copiĭ prin tocmelile căsătorieĭ urmate între tatălŭ și muma lor (Civ. 254, ur.) (Civ. Fr. 305).

TITLULŬ VII.

Despre paternitate şi despre filiaţiune.

CAPITOLUL I.

Despre filiaţiunea copiilorŭ legitimi născuţi saŭ concepuţi in căsătoriă.

286. Bărbatulŭ este tatălŭ copiluluĭ conceputŭ (zămislitŭ) în timpulŭ căsătorieĭ.

Bărbatulŭ însă va puté să nu recunóscă de alŭ sĕŭ pe copilŭ, dacă dovedesce că în cursulŭ timpuluĭ coprinsŭ între a treĭ sutelea şi între aceia a una sută optŭ ţecĭ maĭ înaintea nascerĭĭ copiluluĭ, a fostŭ în imposibilitate fisică de a coabita cu soţia sa, fie din causă de depărtare, fie din orĭ-ce altŭ accidentŭ.(Civ. 287, ur. 290, ur. 298) (Civ. Fr. 312).

287. Bărbatuluĭ nu'ĭ va fi ertatŭ să nu recunóscă de alŭ sĕŭ pe copilŭ, sub cuvêntŭ de neputinţă trupéscă; nu va puté a nu'lŭ recunósce nicĭ chiar pentru causă de adulteriŭ (preacurvie), afară numaĭ cândŭ nascerea i se va fi tăĭnuitŭ, la care casŭ va fi admisŭ a propune tóte faptele proprie a justifica că elŭ nu este tatălŭ copiluluĭ. Nerecunóscerea nu va putĕ fi priimită cândŭ a esistatŭ în faptă întrunirea între soţĭ. (P. 270) (Civ. Fr. 313).

288. Bărbatulŭ nu va puté tăgădui paternitatea copiluluĭ năsmaĭ înainte de una sută optŭ ţecĭ ţile de la data căsătorieĭ în următórele casurĭ:

1. Dacă a sciutŭ maĭ înainte de căsătoriă că femeia e însărcinată.

2. Dacă a asistatŭ când s'a făcutŭ actulŭ de nascere, şi dacă acelŭ actŭ este subscrisŭ de elŭ, saŭ conţine declaraţiunea sa că nu scie subscrie. (Civ. 286, 287, 304) (Civ. Fr. 314).

289. Legitimitatea copiluluĭ născutŭ dupe treĭ-sute ţile de la desfacerea căsătorieĭ va puté fi contestată. (Civ. 209, 286, 290, ur.) (Civ. Fr. 315).

290. In deosebitele casurĭ, în care bărbatulŭ este autorisatŭ a reclama, elŭ trebue să'şĭ facă reclamaţiunea în terminŭ de o lună, de se află acolo unde s'a născutŭ copilulŭ; în terminŭ de douĕ lunĭ de la întórcerea sa, dacă la epoca nascerĭĭ era absente; în terminŭ de douĕ lunĭ, dupe ce a descoperitŭ frauda, dacă i se va fi ascunsŭ nascerea copiluluĭ. (Civ. 286, ur. 291, ur.((Civ. Fr. 316).

291. Dacă bărbatulŭ a murităŭ maĭ înainte de a reclama, dără în timpulŭ pe cândŭ era încă priimit a o face, moştenitoriĭ vor avé douĕ lunĭ spre a contesta legitimitateă copiluluĭ, socotite din ḑiua când acelŭ copilŭ arŭ fi intratŭ în posesiunea avereĭ bărbatuluĭ, saŭ din epoca cândŭ ar fi atacatŭ posesiunea moştenitorilorŭ asupra aceleĭ averĭ. (Civ. 290, 653, 889, 893, 897) (Civ. Fr. 317).

CAPITOLUL II.

Despre dovedirea filiaţiunii copiilorŭ legitimĭ.

292. Filiaţiunea(1) copiilorŭ legitimĭ se dovedesce prin actele de nascere trecute în registrele stăriĭ civilĭ. (Civ. 27, ur. 32, 43, 179, 295—P. 123-125, 275) (Civ. Fr. 319)

293. In lipsă de unŭ asemenea titlu este îndestulătóre posesiunea constante a statuluĭ de copilŭ legitimŭ. (Civ. 33, 177, ur; 294, ur.) (Civ. Fr. 320).

294. Posesiunea de statŭ se statornicesce prin întrunirea de fapte îndestulătóre, ce arată legêmântulŭ de filiaţiune şi de rudeniă între unŭ individŭ şi familia din care pretinde a face parte.

Cele maĭ de căpeteniă din aceste fapte sunt: că acelŭ individŭ a purtatŭ în totŭ-d'auna numele părinteluĭ, alŭ căruĭ fiŭ se pretinde a fi; că tatăl 'l a tratatŭ ca pe fiulŭ sĕŭ şi a îngrijitŭ, în acéstă cualitate, de creşterea, de întreţinerea şi de stabilirea sa.

Că a fostŭ recunoscutŭ în acéstă calitate în totŭ-d'auna în societate.

Că a fostŭ recunoscutŭ în ăcéstă calitate de către familiă. (Civ. 185, 293) (Civ. Fr. 321).

295. Nimenĭ nu póte reclama o stare civile contrariă aceluĭ ce'ĭ dă titlul sĕŭ de nascere, şi posesiunea de statŭ, conformŭ acestuĭ titlu.

Şi vice-versă, nimĭnĭ nu póte contesta starea civile aceleĭ ce are o posesiune de statŭ, conformŭ titluluĭ sĕŭ de nascére. (Civ. 178, 179, 292, 294) (Civ. Fr. 322).

296. In lipsă de titlu şi de posesiune de statŭ statornică, orĭ dacă copilul a fostŭ înscrisŭ, saŭ sub nume mincinóse, saŭ ca născutŭ din tată şi mumă necunoscuţĭ, dovada filiaţiuniĭ se póte face prin marturĭ.

---

(1) Prin filiaţiune se înţelege scoborîrea unuĭ fiŭ, din cine se trage unuĭ fiŭ, în raportŭ cu părinţiĭ şi străbunĭĭ seĭ.

Cu tóte acestea dovada acésta nu póte fi priimită de cât atunci când esiste un început de dovadă înscrisŭ, orĭ când presumţiunile(1) saŭ indiciele ce resultă din fapte constantĭ sunt de o ast-fel de gravitate, în cât să se pótă priimi admiterea dovedii prin marturĭ. (Civ. 33, 297, ur; 1197, 1199-1203) (Civ. Fr. 323).

297. Inceputul de dovadă înscrisŭ resultă din titlurĭ de familiă, registre şi hărtiĭ casnice ale tatăluĭ saŭ ale mameĭ, din acte publice saŭ chiar private, emanate de la una din părţile ce figuréză în contestaţiune, saŭ carĭ ar avé vre un interesŭ în cestiune dacă ar fi în viéţă. (Civ. 33, 296, 308, 1197) (Civ. Fr. 324).

298. Dovada contrariă se va puté face prin tóte mijlócele proprie de a statornici, că reclamantul nu e copilul mameĭ ce pretinde că are, saŭ, chiar fiind maternitatea dovedită, că nu e copilulŭ bărbatuluĭ mameĭ. (Civ. 286, 290, 291, 296) (Civ. Fr. 325).

299. Tribunalile civilĭ vor fi singure competente a hotărî asupra reclamaţiilor privitóre la starea civile. (Civ. 84, ur; 180, ur; 300, ur) (Civ. Fr. 326).

300. Acţiunea criminale în contra unuĭ delictŭ pentru suprimarea stăreĭ civilĭ, nu va puté începe de cât dupe ce s'a dat otărîrea definitivă asupra cestiunii stăreĭ civilĭ. (Civ. 38, 39, 180, 181—P. 275—Pr. P. 8, 21) (Civ. Fr. 327).

301. Acţiunea pentru reclamarea stăreĭ civilĭ este neprèscriptibile în privirea copiluluĭ. (Civ. 302, ur) (Civ. Fr. 328).

302. Acţiunea pentru reclamarea stăreĭ civilĭ nu se va puté porni dè către moştenitoriĭ copiluluĭ, care n'aŭ reclamat, de cât când acesta ar fi murit minor, saŭ în terminŭ de cinci anĭ dupe împlinirea etăţiĭ majorĭ.(2) (Civ. 291, ur; 300, 303, 653) (Civ. Fr. 329).

303. Moştenitoriĭ pot urmări acţiunea deschisă de către copil, afară numaĭ dacă acesta se va fi lepădat formal saŭ ar fi lăsat să trécă treĭ anĭ fără a o maĭ urmări însuşĭ, socotindu-se de la cel din urmă act de procedură. (Civ. 291, ur; 301, ur; 653) (Civ. Fr. 330).

(1) Presumţiunĭ sunt consecuinţele ce se tragŭ dintr'unŭ faptŭ cunoscut la unŭ faptŭ necunoscut. — (2) Etăţiĭ majorĭ, adică vîrsnicieĭ

CAPITOLUL III.

Despre copiĭ naturalĭ.

SECŢIUNEA I.

Despre legitimarea copiilor naturalĭ.

304. Copiĭ născuţĭ saŭ conceputĭ afară din căsătoriă se vor puté legitima prin căsătoriă, făcută dupe nascere între tatăl şi mama lor, când acestia 'ĭ vor fi recunoscut, chiar prin actulŭ lor de căsătoriă. (Civ. 48, 183, 184, 288, 307, 308) (Civ. Fr. 331).

305. Legitimarea se póte face chiar în folosul copiilor încetaţĭ din viaţă, carĭ aŭ lăsat dupe dînşiĭ descendinţĭ şi atuncĭ acestia se bucură de efectele eĭ. (Civ. 304, 306) (Civ. Fr. 332).

306. Copiĭ legitimaţĭ prin căsătoria urmată dupe nascerea lor, vor avé aceleaşi drepturĭ ca şi cum ar fi fost născuţĭ din acéstă căsătorie. (Civ. 659, ur; 841, ur) (Civ. Fr. 333).

307. Cercetarea paternităţiĭ este oprită. La casŭ de răpire, când epoca răpireĭ va corespunde cu acea a zămisliriĭ copilului, răpitorulŭ va puté fi declarat, după cererea părţilor interesate, de părinte al copiluluĭ. (P. 272-274; 280-283-Pr. P. 8) (Civ. Fr. 340).

308. Cercetarea maternităţiĭ este priimită.

Copilulŭ ce 'şĭ va reclama pe mamă sa va fi dator a dovedi că el este acelaşŭ copilŭ pe care ea l'a născutŭ.

Nu va fi priimit a dovedi acésta prin marturĭ, de cât numaĭ atuncĭ când va fi un începutŭ de dovadă înscrisŭ. (Civ. 295—303) (Civ. Fr. 341).

TITLULU VIII.

Despre adopţiune.(1)

CAPITOLUL I.

Despre adopţiune.

SECŢIUNEA I.

Adopţiunea şi efectele sale.

309. Nu pot adopta de cât persónele de ambe secsele, şi carĭ la epoca adopţiuniĭ nu vor avé nicĭ copiĭ nicĭ descendinţi legitimĭ; pe lângă acésta trebue să fie cel puţinŭ opt-spre-ḑece anĭ maĭ mare de cât acela pe care'şĭ propunŭ a adopta. (Civ. 310, ur; 319) (Civ. Fr. 343).

310. Nimenĭ nu póte fi adoptatŭ de maĭ multe persóne, afară numaĭ de doĭ consorţi.

Unŭ soţŭ nu póte adopta fără consimţimêntulŭ celuĭ altŭ soţŭ. (Civ. Fr. 344).

311. Cândŭ părintele şi mama adoptatuluĭ sâŭ numaĭ unulŭ din eĭ este în viéţă, şi daca adoptatulŭ n'aŭ împlinitŭ doue-ḑecĭ şi cincĭ anĭ, elŭ este datorŭ a aduce consimţimêntulŭ datŭ la adopţiune de părinţiĭ sĕĭ, saŭ de acela din eĭ care trăesce.

In casŭ cândŭ adoptatulŭ n'are părinţi se va cere consimţimêntulŭ tutoreluĭ. (Civ. 151, 133, 137, ur; 342) (Civ. Fr. 346).

312. Adopţiunea va da celuĭ adoptatŭ numele (de familiă) adoptatoruluĭ, pe care'lŭ va adăugi la adevĕratulŭ seŭ numĕ, putêndŭ însĕ pune numele de familiă alŭ adoptatoruluĭ şi înainte de adevĕratulŭ sĕŭ nume de familiă, dacă astŭ-felŭ va urma tocméla. (Çiv. 313, ur.) (Civ. Fr. 347).

313. Celŭ adoptatŭ va remâné în familia sa firéscă, în care'şĭ va păstra şi tóte drepturile sale; cu tóte acestea căsătoria este oprită:

Intre adoptatorŭ cu celŭ adoptatŭ şi descedinţiĭ acestuia.

Intre copiĭ adoptivĭ aĭ aceluiaşĭ individŭ.

---

(1) Adopţiunea este facerea de fiĭ de sufletŭ, séŭ *iotesia* dupe cum se zicea în Cod. Caragea, part. 4 cap. 5. Adoptator se numesce cellŭ ce face fiŭ de sufletŭ; adoptat este cellŭ ce devine fiŭ de sufletŭ.

Intre celŭ adoptatŭ şi copiĭ ce arŭ puté avé maĭ în urmă adoptatoriulŭ.

Intre celŭ adoptatŭ şi soţiulŭ adoptatoriuluĭ, precum şi între adoptatorŭ şi soţulŭ celuĭ adoptatŭ. (Civ. 143, ur; 166; 315) (Civ. Fr. 348)

314. Indatorirea naturálé ce va continui a esiste între celŭ adoptatŭ şi tatăl şi mama sa de a'şĭ da unulŭ altuia alimente, în casurilé otărâte de lege, va avea aceiaşĭ urmare între adoptatorŭ şi celŭ adoptat, unulŭ către altulŭ. (Civ. 185—187, 190—192) (Civ. Fr. 349).

315. Celŭ adoptatŭ nu va dobîndi nicĭ unŭ drept de moştenire asupra bunurilorŭ rudelorŭ adoptatoriuluĭ, dar va avé asupra moştenireĭ adoptatoruluĭ aceleaşĭ drepturĭ ca şi copiĭ născuţi din căsătorie, chiar dacă în urma adopţiuneĭ s'arŭ nasce asemenea copiĭ din căsătoriă. (Civ. 316, ur; 659, ur; 669 ur) (Civ. Fr. 350).

316. Murindŭ adoptatulŭ, fără descedinţi legitimĭ, lucrurile date luĭ de câtre adoptatoriŭ prin darŭ saŭ prin moştenire, ce se vorŭ găsi în natură în vremea morţiĭ adoptatuluĭ, se vorŭ întórce la adoptatorŭ, saŭ la descedinţiĭ sĕĭ, cu îndatorirea de a contribui la datoriĭ, şi fără prejudiţiulŭ drepturilorŭ unorŭ a treia persóne.

Prisosulŭ bunurilorŭ adoptatuluĭ va fi alŭ părinţilor sĕĭ firescĭ, şi aceştia vorŭ esclude totŭ-dea-una, pentru obiectele specificate în acestŭ articolŭ, pe toţi moştenitoriĭ adoptatoruluĭ afară de descendinţiĭ sĕĭ. (Civ. 317). (Civ. Fr. 351).

317. Dacă trăindŭ adoptatoriulŭ, şi dupe mórtea adoptatuluĭ, copiĭ saŭ descedinţiĭ lăsaţi de aceştĭ din urmă, vorŭ muri şi eĭ fără posteritate, adoptatorulŭ va moşteni lucrurile date de dânsulŭ, dupe cum s'a disŭ în art. precedente, dară acestŭ dreptŭ se va mărgini numaĭ la persóna adoptatoruluĭ, şi nu se va transmité şi la moştenitoriĭ seĭ, chiar de ar fi descedinţiĭ directĭ. (Civ. 316) (Civ. Fr. 352).

SECŢIUNEA II.

Despre formele adopţiuniĭ

318. Persóna ce'şĭ va propune de a adopta şi aceia ce va voi a fi adoptată se vorŭ înfăţişa la tribunalulŭ domiciliuluĭ adoptatoriuluĭ spre a face înscrisŭ declaraţiune că acésta este cu consimţimêntulŭ amêndurora. (Civ. 87, 309, ur; 319, ur) (Civ Fr. 353).

319. Tribunalulŭ, dupe ce va lua sciinţele trebuincióse, se va trage în camera de consiliŭ şi va verifica:

1. De sunt îndeplinite tóte condiţiunile cerute de legĭ;

2. Dacă persóna care voesce a adopta se bucură de o bună reputaţiune. (Civ. 309, ur; 320) (Civ. Fr. 355).

320. Dupe ce procurorulŭ 'şi va da conclusiunile, tribunalulŭ, printr'unŭ procesŭ verbale nemotivatŭ va otărî în acestĭ terminĭ: „se încuviinţéză, saŭ nu se încuviinţéză adopţiunea." (Civ. 319) (Civ. Fr. 356).

321. In terminŭ de o lună de la data otarîreĭ tribunaluluĭ, acéstă otărîre va fi supusă, dupe cererea pârţeĭ celeĭ maĭ stăruitóre, curţiĭ de apelŭ, care va urma în acelaşĭ timpŭ ca şi tribunalulŭ de prima instanţă, şi va pronunţa printr'unŭ procesŭ verbale nemotivatŭ:

„Otărîrea e confirmată, saŭ otărîrea e reformată. Prin urmare se încuviinţéză saŭ nu se încuviinţéză adopţiunea." (Civ. 319, nr. 322) (Civ. Fr. 357)

322. Orĭ-ce otărîre a curţeĭ apelative, care va încuviinţa o adopţiune se va ceti în şedinţă publică, şi se va afige la locurile unde curtea va găsi de cuviinţă. (Civ. 321) (Civ. Fr. 358).

323. In cele treĭ lunĭ după darea otărîreĭ, adopţiunea se va înscrie, dupe cererea uneia saŭ alteia din părţĭ, în registrulŭ actelorŭ civilĭ alŭ loculuĭ unde'şĭ va avé domiciliulŭ adoptatorulŭ.

Acéstă înscriere se va face după o copiă legalisată a otărîreĭ curţiĭ apelative; şi adopţiunea va remâné fără efectŭ, de n'a fost înregistrată în arĕtatulŭ terminŭ. (Civ. 27, 87) (Civ. Fr. 359).

324. Dacă adoptatoriulŭ arŭ muri, dupe ce s'a depusŭ lá tribunalŭ actulŭ care constată voinţa sa de a adopta şi maĭ înainte de a se da otărîrea de către tribunalŭ, se va urma cu procedura înainte şi adopţiunea se va priimi, de se va găsi cu cale.

Moştenitoriĭ adoptatoruluĭ, vorŭ puté, de vorŭ crede că adopţiunea nu póte fi priimită, a da procuroreluĭ orĭ-ce memoriŭ şi observaţiunĭ atingătóre de acéstă adopţiune. (Civ. 318, ur. 653) (Civ. Fr. 360).

TITLUL IX.

Despre puterea părintéscă.

325. La orĭ-ce vêrstă copilulŭ este datorŭ să onoreze şi să respecteze pe tatălŭ şi pe muma sa. (Civ. 131-136, 1224 — Supl. l. Constrîngereĭ corporalĭ, art. 6) (Civ. Fr. 371).

326. Copilulŭ remâne sub a lorŭ autoritate pînă la majoritatĕ saŭ emancipare(1) (Civ. 131, ur. 249, 282, 327, ur. 421, ur. 434, 1224—P. 268) (Civ. Fr. 372).

327. In timpulŭ căsătorieĭ tatălŭ singurŭ esercită acéstă autoritate. (Civ. 124, 452—P. 268) (Civ. Fr. 373).

328. Copilulŭ nu póte părăsi casa părintéscă fără voia tatăluĭ seŭ. (Civ. 93, 249, 282) (Civ. Fr: 374).

329. Tatălŭ care va avé motive de nemulțumire fórte grave asupra purtăriĭ copiluluĭ sĕŭ va avea următórele mijlóce de îndreptare. (Civ. 330, ur. 414) (Civ. Fr. 375).

330. Dacă copilulŭ are maĭ puținŭ de șése-spre-ḑece anĭ, tatălŭ îlŭ va puté pune în o casă de arestŭ pentru o lună celŭ multŭ, dreptŭ care președintele tribunaluluĭ de districtŭ, dupe cererea tatăluĭ, va trebui a libera ordinulŭ de arestare. (Civ. 332-336) (Civ. Fr. 376).

331. De la vîrsta de șése-spre-ḑece anĭ pînă la majoritate, saŭ emancipațiune, tatăl va puté numaĭ să céră arestarea copiluluĭ sĕŭ, pe timpŭ celŭ multŭ de șése luniĭ, adresându-se pentru acésta la președintele tribunaluluĭ, care, după ce se va înțelege cu procurorulŭ, va libera saŭ va refusa ordinea de arestare, și liberâudŭ ordinea de arestare va puté scurta terminulŭ arestăreĭ cerutŭ de tatălŭ. (Civ. 332, ur. 336, 414) (Civ. Fr. 377).

332. In ambe aceste casurĭ nu se va face nicĭ o procedură înscrisŭ și nicĭ o formalitate judecătoréscă, afară numaĭ întru câtŭ privésce ordinea de arestare, care nu va coprinde motivele pentru care elŭ s'a datŭ; tatălŭ va fi numaĭ datorŭ de a subscrie îndatorirea de a plăti tóte cheltuelile și de a da arestatuluĭ alimentile cuviincióse. (Civ. 185, 330, 331—Pr. P. 580-582) (Civ. Fr. 378).

333. Tatălŭ póte scurta orĭ cândŭ va voi terminulŭ arestăreĭ de el reclamatŭ în căsurile prevĕḑute de precedentile treĭ articole. Décă dupe eșirea copiluluĭ din arestŭ elŭ va face din noŭ alte necuviințe, arestarea luĭ se va pûté ordona din noŭ, cu modulŭ prevĕḑutŭ în articolele precedenți. (Civ. 330, ur.) (Civ. Fr. 379).

334. Dacă tatălŭ se va căsători din noŭ nu va puté aresta pe copilul sĕŭ din precedenta căsătoriă, chiar de ar avé maĭ puțin de șése-spre-ḑece anĭ, de câtŭ conformându-se celor prescrise de artic. 331. (Civ. Fr. 380).

(1) Emancipare se numea în Cod. Caragea, *ertarea vîrsteĭ* (Part. 1. Cap. 3; Reg. Org. legea din 1833, fev. 23).

335. Muma vĕduvă, care nu se va fi măritat din nou, nu va puté aresta pe fiul eĭ, de câtŭ cu concursul a doue din cele maĭ aprópe rude despre tată, şi numaĭ prin cerere adresată tribunaluluĭ conform artic. 331. (Civ. Fr. 381).

336. Cândŭ copilul va avé avere propriă a luĭ, saŭ când el va esercita vre o profesiune saŭ meseriă, nu va puté fi arestat, chiar de va avé maĭ puţin de şése-spre-ḑece anĭ, de câtŭ prin cerere adresată tribunaluluĭ conform art. 331. Copilul arestat va puté adresa un memoriŭ procuroruluĭ generale de lîngă curtea de apel. Acesta vă ordona procuroruluĭ pe lîngă tribunalul de prima instanţă ca să cerceteze împrejurările, şi va face apoĭ el însuşĭ raport preşedinteluĭ curţiĭ apelative, care dupe ce va însciinţa pe părinte şi dupe ce va fi adunat tóte sciinţele putincióse, va puté revoca saŭ modifica ordinea de arestare liberată de Preşedintele tribunăluluĭ de prima instanţă. (Civ. 330, 331) (Civ. Fr 382)

337. Mama are drepturĭ de corecţiune asupra copiilor sĕĭ naturalĭ, legalminte recunoscuţi. (Civ. 308, 325, 330—333) (Civ. Fr. 383).

338. Tatăl in timpul căsătorieĭ, şi, dupe desfacerea căsătorieĭ, acel din doĭ soţĭ remas în viaţă, conservă dreptul de folosinţă asupra avereĭ copiilor lor pînă la vîrsta de doue-ḑecĭ anĭ deplinĭ, saŭ pînă la emanciparea lor, dacă se va face înainte de acéstă etate. (Civ. 209, 343, 421, ur; 541, ur; 560) (Civ. Fr. 384).

339. Dreptul acesta de folosinţă impune următórele sarcinĭ:

1. Sarcinile carĭ privescŭ pe usufructuarĭ. (Civ. 540—556)

2. Alimentele, întreţinerea şi crescerea copiilor, în proporţiune cu averea lor. (Civ. 185).

3. Plata rentelor(1) saŭ a dobîndilor capitalurilor ce datorescŭ copiĭ. (Civ. 474.)

4. Cheltuelele îngropârii şi acele ale bóleĭ din urmă. (Civ. 1729 §. 2, 3.) (Civ. Fr. 385).

340. Acest drept de folosinţă nu va avé loc pentru tatăl saŭ mama, în contra câreia se va fi pronunţat despărţenia. Mama care va trece în altă căsătoriă nu va maĭ ave acest drept de folosinţă. (Civ. 211, ur; 341, 658—P. 268) (Civ. Fr. 386).

341. Dreptul de folosinţă nu se va întinde asupra avereĭ ce copiiĭ ar puté câştiga prin deosebita lor muncă şi industriă, precum

(1) Prin *rente* séŭ *rendite* se înţelege în generalŭ orĭ-ce venitŭ anualŭ, şi maĭ alesŭ aceea ce o persónă plătesce anualŭ pentru unŭ capital séŭ o valóre ce a priimit, séŭ aceea ce priimesce anualŭ o persónă pentru unŭ capitalŭ ce a împrumutat séŭ unŭ bunŭ ce a alienatŭ. Rentele sunt perpetue séŭ pe viaţă. In art. 474 legiuitorulŭ nostru numesce rentele, venitурĭ.

nici asupra avereĭ, ce s'ar fi dat prin donaţiune saŭ legatŭ copiilor, cu condiţiune espresă ca tatăl şi mama să nu se foloséscă de ea. (Civ. 343, 969) (Civ. Fr. 387).

TITLUL X.

Despre minoritate, despre tutelă şi despre emancipaţiune.

CAPITOLUL I.

Despre minoritate.

342. Minor este acela care nu are încă etatea de doué-decĭ şi unŭ anĭ împliniţĭ, fie parte bărbătéscă saŭ femeiască. (Civ. 43, 434) (Civ. Fr. 388).

CAPITOLUL II.

Despre tutelă.

SECTIUNEA I.

Tutela tatăluĭ şi a mameĭ.

343. Tatăl, în timpul căsătorieĭ, administréză averea personale a copiilor sĕĭ minorĭ, dă seamă despre fondul şi veniturile avereĭ, asupră cârla n'are dreptulŭ de folosinţă. Dă seamă numaĭ despre fondul avereĭ asupra câreia legea 'ĭ dă dreptul de folosinţă. (Civ. 338—341, 658, 1224—P. 268) (Civ. Fr. 389)

344. După mórtea unuia din soţĭ, tutela asupra minorilor copiĭ revine de drept soţiuluĭ remas in viaţă. (Civ. 124—126, 345, ur; 355, ur; 421—P. 267) (Civ. Fr. 390).

345. Tatăl póte să orînduiască un consiliŭ îngrijitor pe lîngă remasa în viaţă mamă a copiilor, în care casŭ ea nu va puté face nicĭ un act atingător de tutelă, fără scirea şi învoirea consiliaruluĭ. (Civ. Fr. 391)

346. Mama nu este îndatorată a fi neapărat tutrice. La întîmplare cândŭnu va priimi tutela, este datóre a face acéstă declaraţiune la tribunal în 40 ḑile după mórtea soţuluĭ, şi a indeplini datoriile tuteleĭ, pînă când se va orândui unŭ tutore dupe forme le prescrise de legĕ. (Civ. 344, 355, ur) (Civ. Fr. 394)

347. Dacă mama tutrice va voi a trece în a doua căsătoriă, este

datóre, mai 'nainte de a se căsători, a cere de la judecătoria competente adunarea consiliului de familiă, ca acesta să otărască de se cuvine a se lăsa totu asupra ei tutela saŭ nu; în lipsa acesteĭ formalităţi ea va perde de dreptŭ tutela, şi noulŭ soţŭ d'împreună cu dînsa vorŭ fi respundĕtorĭ solidarĭ pentru tóte urmările tuteleĭ, ce ea a ţinutŭ în contra legeĭ. (Civ. 348, 356, ur. 1039, ur.) (Civ. Fr. 395).

348. Cândŭ consiliulŭ de familiă, adunatŭ dupe lege, va lăsa tutela asupra mameĭ, ce voesce a trece în a doua căsătorie, elŭ atuncĭ va trebui să numéscă ca tutore pe celŭ de al doilea bărbat care, împreună cu soţia sa, vor fi respundĕtorĭ solidarĭ despre administrarea aceleĭ tutele, iar când bărbatul de al doilea nu va voi să fie cotutore, atuncĭ nicĭ femeia nu va puté fi tutrice şi consiliul familieĭ va alege alt tutore. (Civ. 347, 390, ur; 1039, ur) (Civ. Fr. 396).

SECŢIUNEA II.

Despre tutela numită de tatâl saŭ mumă.

349. Dreptul personal d'a alege, prin testament saŭ prin un act autentic, un tutore rudenie saŭ strein nu'l are de câtŭ celŭ din urmă dintre părinţĭ, care încetĕdă din viaţă. (Civ. 350, ur; 856, ur; 1171) (Civ. Fr. 397).

350. Mama căsătorită din noŭ căreia nu i s'a lăsat tutela fiilor din însoţirea d'întêiŭ nu póte să rînduiască tutore asupra lor. (Civ. 347, 349) (Civ. Fr. 399).

351. Când mama cea din noŭ căsătorită, căreia i s'a lăsat tutela, ar orîndui, prin testament, unŭ tutore pentru copiĭ din căsătoria de maĭ 'nainte, acea orînduire nu se va ţinĕ în sémă de câtŭ numaĭ când va fi întărită de câtre consiliulŭ de familie. (Civ. 347, 356, ur.) (Civ. Fr. 400).

SECTIUNEA III.

Despre tutela ascendenţilor.

352. Cândŭ celŭ din urmă dintre părinţĭ, care va înceta din viĕţă n'a alesŭ tutore asupra minorilorŭ sĕĭ copiĭ, tutela revine, da dreptul, bunuluĭ dupe tată, iar în lipsa acestuia bunuluĭ sĕŭ după mumă, şi aşa suindu-se după spiţe, ast-felŭ ca ascendenţiĭ

dupe tată să fie totu d'auna preferaţi înaintea ascendenţilor, în aceeaşi linie, dupe mumă. (Civ. 349, 660, ur, 809) (Civ. Fr. 402).

353. Dacă, în lipsa bunuluĭ dupe tată şi a bunuluĭ dupe mumă a minorilor, s'ar afla doĭ ascedenţi de un grad maĭ susŭ, cărora se cuvine tutela, şi carĕ amândoĭ ar fi din linia despre tată a minoruluĭ, atuncĭ tutela revine de dreptŭ aceluia care s'ar găsi a fi bunul dupĕ tată al tatăluĭ minoruluĭ. (Civ. 352, 354) (Civ. Fr. 403).

354. Dacă o asemenea concurinţă s'ar găsi între doĭ buniĭ al doilea din linia dupe mumă, numirea se va face de către consiliulŭ de familiă, care va fi însĕ datorŭ a alege pe unul din aceĭ ascedenţi. (Civ. 353, 357, ur) (Civ. Fr. 404).

SECŢIUNEA IV.

Despre tutela aleasă de către consiliulŭ de familiă.

355. Când unŭ copil minorŭ şi neemancipatŭ ar remâné fără tată şi mumă, fără tutore ales de către tatălŭ saŭ muma sea, şi fără ascedenţi de secsŭ bărbătescŭ, precum şi la întâmplare când tutorele, fiind unul din ceĭ pomeniţi maĭ sus, s'ar găsi saŭ în starea esclusiuniĭ de care se va vorbi maĭ jos, saŭ dupĕ lege apăratŭ de tutelă, atuncĭ consiliul de familie va îngriji pentru numirea unuĭ altŭ tutore. (Civ. 356, ur; 370, ur; 383 ur.—P. 268) (Civ. Fr. 405).

356. Consiliulŭ familieĭ se va aduna, saŭ prin cererea şi stăruinţa orĭ cărĭĭ din rudeniile minoruluĭ, saŭ a creditorilorŭ luĭ, saŭ a altorŭ părţi interesate, saŭ din oficiŭ, prin îngrijirea judecătorieĭ competinte.

E liberŭ orĭ-care a da de scire tribunaluluĭ, despre causele ce reclamă numirea unuĭ tutore. (Civ 357, 387, 424) (Civ. Fr. 406)

357. Consiliulŭ de familiă se va compune celŭ puţinŭ de cinci rude, din care treĭ vorŭ fi despre partea tatăluĭ, şi douĕ despre partea mameĭ, iar cândŭ despre partea unuĭ din părinţi nu arŭ fi rudeniĭ, ca să se pótă îndeplini acestŭ numerŭ, lipsa să se îndeplinéscă cu rude de pârtea celuĭ altŭ părinte, păţindu-se rînduiala d'a se preferi totŭ-d'auna cele maĭ de aprópe rudeniĭ despre fie care liniă. Rudenia se va preferi înaintea afineluĭ (cuscru) de acelaşi gradŭ şi, între rudeniile de asemenea gradŭ, celŭ maĭ în vîrstă se va preferi. (Civ. 358, ur. 370, ur. 383, ur. 660, ur.—P. 268) (Civ. Fr. 407).

358. Fraţiĭ buniĭ (adică fraţi de unŭ tată şi mumă) aĭ minoruluĭ şi bărbaţiĭ surorilorŭ bune sunt de dreptŭ membri aĭ consili-

uluĭ de familiă, fără a fi mărginitŭ numerul lorŭ, de vorŭ fi însă maĭ puţinŭ la numĕrŭ de câtŭ cinci, alte rudĕniĭ vor fi chiămate spre completarea consiliuluĭ. (Civ. 357) (Civ. Fr. 408).

359. Când în districtulŭ unde s'a dechisŭ tutela nu se vor găsi rudeniĭ de aprópe, în numerŭ îndestulătorŭ spre completarea consiliuluĭ, atunci tribunalul districtuluĭ va chiăma pe rudele cele maĭ de aprópe ale mortuluĭ din coprinsulŭ ţĕreĭ; iar la casŭ de necompletarea consiliuluĭ cu rudele cele maĭ de aprópe ale mortuluĭ, atunci se vor chiăma alte persóne din cetăţeniĭ din aceeaşi comună, cunoscuţi că aŭ avutŭ legătură de amiciă neintreruptă cu tatăl saŭ muma minorilorŭ. (Civ. 360) (Civ. Fr. 409).

360. Tribunalul va puté, chiarŭ în casulŭ când se găsesce în coprinsulŭ districtuluĭ unŭ numerŭ îndestulătorŭ de rudeniĭ saŭ afiniĭ (cuscri) pentru a forma consiliuluĭ de familiă, să chiăme pe alte rudeniĭ, maĭ apropiate în gradŭ saŭ totŭ de acelaşi gradŭ ca şi rudeniile şi afiniĭ presenţi, domiciliate în alte districte, pentru a forma saŭ a completa consiliul familieĭ. (Civ. 357, 358, 361) (Civ. F. 410).

361. Terminul pentru întrunire se va regula de câtre tribunal în ţi anume otărîtă, potrivit cu apropierea saŭ depărtarea locuinţeĭ persónelorŭ ce aŭ a fi chiămate. (Civ. Fr. 411).

362. Rudeniile, afiniĭ saŭ amiciĭ adunaţi ast-feliŭ vor fi datorĭ a merge în persónă, saŭ a fi înfăţişaţi fie care de procuratorĭ anume şi înadinsŭ rânduiţi pentru acésta. Unŭ procuratore nu póte înfăţişa maĭ multŭ de câtŭ o singură persónă. (Civ. 363, ur, 1532, ur. 1535) (Civ. Fr. 412).

363. De va urma legiuită apărare din partea chiămaţilor, şi de se va găsi de cuviinţă orĭ a se aştepta membriĭ ce lipsescŭ, orĭ a se îndeplini cu alte persóne, la unŭ asemenea casŭ, şi la orĭcare altulŭ când interesul minoreluĭ ar cere, tribunalul va putea otărî adunarea pentru o altă ţi. (Civ. 362, 365) (Civ. Fr. 414).

364. Orĭ ce rudă, cuscru saŭ amicŭ, convocatŭ, şi care, fără scusă legitimă, nu va veni la adunare, se va supune la o amendă care nu va trece peste douĕ sute leĭ, şi se va pronunţa de câtre tribunal fără apel. (Civ. 361, ur; 363) (Civ. Fr. 413).

365. Consiliul de familiă, format după lege, se va aduna la tribunalul judeţuluĭ, saŭ aiurea unde va decide preşedintele tribunaluluĭ; aflarea de faţiă a cinci membri celŭ puţin este obligătoriă spre a puté păsi în lucrare. (Civ. 357, 358, 366) (Civ. Fr. 415).

366. Consiliul se va preside de câtre celŭ maĭ în vîrstă din membri presenţi. Chibsuirile se vor încheia după majoritatea voturilor, adică celŭ puţin cu un glas maĭ mult preste jumĕtatea

glasurilor persónelor aflate de față, înțelegêndu-se că numĕrul persónelor de față să fie tot dé una fără soțŭ. (Civ. Fr. 416).

367. Spre a nu se compromite interesele minorilor prin întârdiere, când consiliul de familiă, convocatŭ după lege, nu se va aduna în terminul prescris, afară de casul arătat de art. 373, tribunalul districtului va păși cu lucrarea din ofĭciŭ, și va îndeplini datoria ce are consiliul de familie după lege, arătând acésta anume în jurnalul ce va încheia. După o asemenea lucrare, orĭ ce propunere s'ar face din partea consiliului de familiă nu va fi primită. (Civ. 361, 368).

368. La tóte întâmplările mai sus arătate, tribunalile de județe sunt datóre, sub a lor respundere, a se îngriji despre îndeplinirea la vreme a legiuitelor formalităț, spre a nu se vătăma interesele orfanilor, remăindŭ ele respundetóre pentru orĭ ce încuviințare a nelegalilor mĕsurĭ propuse de consiliul familieĭ, și membri consiliului vor fi respundĕtorĭ pentru fraudulósele lucrârĭ din partele, prin care s'ar causa păgubă pupilului[1] (Civ. 367)

369. Tutela este o însărcinare personale care nu póte trece la mostenitorii tutoreluĭ. Acestia vor fi numaĭ respundetorĭ despre administrațiunea aceĭ tutele, și dacă vor fi majorĭ, vor fi datorĭ a continui cu tutela pînă se va numi alta. (Civ. 434, 653) (Civ. Fr. 419).

SECTIUNEA V.

Despre causele cari apĕră de tutelă.

370. Potŭ să se apere de tutelă persónele care facŭ partŭ din cler; ceĭ ce se află în serviciŭ publicŭ, și ceĭ cari aŭ o ocărmuire superióre în ramurele ce le sunt încredințate precum:

a) Ministriĭ.
b) Membriĭ curțiĭ de casațiune.
c) Membriĭ consiliuluĭ de Stat.
d) Președințiĭ tribunalelor și curților.
e) Prefecțiĭ.
f) Sub-Prefecțiĭ.
g) Directoriĭ ministerelor.
h) Directoriĭ prefecturilor.

(1) Pupilŭ se chiamă cellŭ epitropisitŭ.

i) Grefierii.

l) Militarii în serviciu.

m) Directorii de diferite servicie publice.

n) Cei trimiși în misiune în țeară streină, și toți cei care aŭ o funcțiune publică în altŭ districtŭ de cât acela unde se deschide tutela. (Civ. 371, 372, 379, ur) (Civ. Fr. 427, 428).

371. Cu tóte acestea cei cĕ aŭ primitŭ tutela, aflându-se în serviciele mai sus arătate, nu vor fi în urmă îngăduiți a se lepăda de dînsa din causa acelor servicie. (Civ. 370, 372) (Civ. Fr. 430).

372. Iar la din contra aceĭ care ar fi intratŭ în unulŭ din serviciele mai susŭ arătate, în urma primireĭ uneĭ tutele, vor puté, dacă nu voescŭ a ține acea tutelă, să céră în terminŭ de o lună adunarea consiliuluĭ de familiă, spre a alege unŭ altŭ tutore în locule. (Civ. 371) (Civ. Fr. 431).

373. Totŭ acelŭ ce nu este nicĭ rudă nicĭ afinŭ (cuscru) cu pupilul nu póte fi silitŭ a primi tutela fără voința sa, afară de casulŭ cândŭ în totŭ cuprinsulŭ districtuluĭ unde este domiciliat minorele, nu se află nicĭ o rudă saŭ afinŭ în stare de a-ĭ administra tutela. (Civ. 379) (Civ. Fr. 432.)

374. Persónele în vîrstă de șése-ḑecĭ și cincĭ anĭ, potŭ a se apĕra de primirea tuteleĭ; iar acela ce ar fi fostŭ numitŭ tutore, mai 'nainte de acéstă vîrstă, va puté la șépte-ḑecĭ anĭ se céră lepădarea sa din tutelă. (Civ. 359, 379, ur) (Civ. Fr. 433),

375. Persónele supuse uneĭ infirmitățĭ grave, legalmente dovedite, sunt apĕrate de tutelă; dacă acea infirmitate li s'a întâmplatŭ în urma primireĭ vre uneĭ tutele, potŭ cere desărcinarea lorŭ. (Civ. 379, ur) (Civ. Fr. 434).

376. O tutelă primită estĕ pentru aceeașĭ persónă o legiuită apĕrare de a nu primi și o a doua tutelă. (Civ. 378, ur; 451) (Civ. Fr. 435).

377. Cei ce aŭ cincĭ copiĭ legiuiți sunt apĕrați de orĭ care altă tutelă streină; copiiĭ morți nu vor fi numĕrați, de cât numaĭ atunci cândŭ și acestia vorŭ fi lăsatŭ copiĭ viĭ. (Civ. 378, ur.) (Civ. Fr. 436).

378. Copiiĭ născuți în cursulŭ durateĭ tuteleĭ nu potŭ fi o causă spre a se cere desărcinarea din tutelă. (Civ. Fr. 437).

379. Dacă tutorele alesŭ éste față la deliberarea consiliuluĭ de familia, care pune asupra luĭ sarcina tuteleĭ, elŭ este datorŭ îndată să propue, spre apĕrarea sa, orĭ care din împrejurările mai susŭ arătate, iar nefiind față va fi îndatoratŭ în 15 ḑile celŭ multŭ, după ce i se va face cunoscută numirea sa, să împărtă-

şéscă tribunaluluĭ cuvintele apĕrărei sale; iar nepăḑind aceste formalităţĭ nu va fi în urmă primitŭ a maĭ face propuneri de apĕrare. (Civ. 370, ur; 380, ur.) (Civ. Fr. 438).

380. Çândŭ tribunalulŭ districtuluĭ va cunósce câ împrejurările de apĕrare propuse de alesulŭ tutore, nu aŭ fiinţa lorŭ, 'lŭ va îndatora aprimi tutela.

In totŭ casulŭ însă, pînă la decisiunea tribunaluluĭ, orĭ care ar fi acea decisiune, va fi datorŭ a administra provisoriŭ tutela. (Civ. 379) (Civ. Fr. 440).

381. Dacă va isbuti a rĕmâné apĕratŭ de tutelă, aceia cari se vor fi împotrivitŭ apĕrârei, pot fi condamnaţĭ la despăgubirĭ.

Dacă nu va fi apĕrat, va fi însuşĭ condamnat la cheltueli. (Civ. Fr. 441).

382. Aceĭ carĭi, fără a înfăţişa legiuite cuvinte de apĕrare şi după formele prescrise de lege, nu vorŭ voi a primi cârmuirea uneĭ tutelĭ ce li s'a oferitŭ după legĭ, vor fi respunḑĕtorĭ de tóte pagubele causate prin refusulŭ lorŭ în averea minoreluĭ.

SECŢIUNEA VI.

Despre necapacitatea, esclusiunea şi destituirea[1] *din tutelă.*

383. Nu potŭ fi tutorĭ nicĭ membri unuĭ consiliŭ de familiă:

1. Minoriĭ, afară de tatălŭ şi mama.
2. Interḑişiĭ.
3. Femeile, afară de mamă şi de femeile ascendenti.
4. Toţĭ aceia care înşiĭ, saŭ aĭ cărorŭ tată şi mamă aŭ cu minorulŭ unŭ procesŭ în care este compromisă starea civile a acestuĭ, saŭ averea luĭ, saŭ o parte însemnată din ea. (Civ. 342, 348, 358, 384, ur; 435, 445, 452) (Civ. Fr. 442).

384. Osînda la o pedépsă criminale aduce cu sine de dreptŭ esclusiunea de la tutelă, precum şi destituirea din o tutelă primită maĭ dinainte. (Civ. 383, 385—P. 7, 268) (Civ. Fr. 443).

385. Sunt asemine opriţĭ de a fi tutorĭ şi destituibilĭ;

1. Persónele cu purtare rea în deobsce cunoscută.
2. Persónele care daŭ doveḑĭ de rea credinţă saŭ necapacitate în

(1) Esclusiunea din tutelă este depărtarea de la o epitropiă maĭ nainte de a o priimĭ; destituirea din tutulă este scóterea din o epitropiă ce ers priimită.

îndeplinirea sarcineĭ de tutore. (Civ. 384, 386, 458) (Civ. Fr. 444)

386. Verĭ care va fi esclusŭ saŭ destituitŭ din o tutelă, nu maĭ póte fi nicĭ odată membru la vre unŭ consiliŭ de familiă. (Civ. 347, 383, ur.—P. 7. 268) (Çiv. Fr. 445).

387. Destituirea tutoreluĭ se va face de câtre consiliulŭ de familiă, convocatŭ fiindŭ elŭ de tribunalŭ.

Tribunalulŭ nu va puté refusa convocarea consiliuluĭ de familiă, când cererea de convocarea se va face formalŭ de câtre unulŭ saŭ maĭ multe rude saŭ afinĭ aĭ minoruluĭ, pînă la gradulŭ de vĕrŭ primarŭ, saŭ maĭ de aprópe spiţă. (Civ. 356, ur; 660, ur.) (Civ. Fr. 446).

388. Incheierea consiliuluĭ de familiá, prin care se va pronunţa escluderea saŭ destituirea tutoreluĭ, va trebui a fi motivată, şi dată după ce se va fi chiămatŭ şi ascultatŭ înaintea luĭ şi tutorele. Dacă tutorele nu se va fi conformatŭ chiămâriĭ, escluderea saŭ depărtarea se va încheia de consiliŭ şi în lipsă. (Civ. 389, ur) (Civ. Fr. 447).

389. Dacă tutorele se va mulţumi cu escluderea saŭ depărtarea luĭ, atuncĭ se va numi altŭ tutore care va intra îndată în funcţiunea sa.

Dacă va urma plângere din partea tutoreluĭ, asupra escludereĭ saŭ destituireĭ sale, pînă în cincĭ ḑile celŭ multŭ de când i se va fi încunosciinţatŭ escluderea saŭ destituirea, când ea s'ar fi încheiatŭ în nefiinţa luĭ, tribunalul va otarî de urgenţă asupra plângereĭ remâindŭ dreptulŭ de apelaţiune, în casŭ de nemulţumire, atâtŭ rudelorŭ saŭ afinilorŭ cari aŭ provocatŭ escluderea saŭ destituirea, câtŭ şi tutoreluĭ.

Din momentulŭ când tribunalulŭ va încuviinţa esecludurea saŭ destituirea tutoreluĭ, acesta va fi suspensŭ şi se va numi o altă persónă ca tutore provisoriŭ. (Civ. 388) (Civ. Fr. 448, 449).

SECŢIUNEA VII.

Despre administraţiunea tutorilorŭ.

390. Tutorele va purta grijă de persóna minoruluĭ şi-lŭ va representa în tóte actelé civile; elŭ va administra bunurile minoruluĭ ca unŭ bunŭ părinte de familiă, şi va fi respunḑĕtoriŭ pentru daune interese ce s'ar puté întâmpla din réua lorŭ administrare; elŭ nu póte nicĭ a cumpăra bunurile minoruluĭ, nicĭ a le lua în arendă, nicĭ a pri-

mi cesiunea(1) a vre unuĭ dreptŭ saŭ a vre uneĭ creanţe în contra pupiluluĭ sĕŭ. (Civ. 369, 391, ur; 809) (Civ. Fr. 450).

391. Consiliulŭ familieĭ, saŭ în lipsa acestuĭ tribunalulŭ ţinutuluĭ va regula facerea catagrafieĭ averii minoreluĭ, spre a o încredinţa tutoreluĭ numitŭ, fără de care tutorele nu va puté intra în fucţiune. (Civ. 365, 367, 368, 392, ur) (Civ. Fr. 451).

392. La orĭ ce întâmplare care motivézĕ după legĭ numirea unuĭ tutore, tribunalulŭ districtuluĭ unde se institue tutela, va numi îndată unŭ delegatŭ, care, în unire cu procurorulŭ, vorŭ pune îndată sigiliulŭ pe tóte lucrurile minoreluĭ, şi vorŭ încheia jurnalŭ; un esemplarŭ se va depune la tribunalŭ sub-scrisŭ de ceĭ ce aŭ fostŭ faţă la punerea sigilielorŭ; în casŭ de a fi şi rudeniĭ de faţă, să se chiăme şi dînsele să pună sigiliele lorŭ, şi în lipsă de rude, să se cheme din cetăţeniĭ ceĭ maĭ bine notaţĭ ca să fie presenţĭ la acéstă operaţiune. (Civ. 367, 368, 391).

393. Redicarea sigilielorŭ se va face după aceleaşĭ forme ca şi punerea lorŭ, prin încheiere de jurnal. (Civ. 392).

394. Tribunalulŭ districtuluĭ, îndată după sĕvîrşirea lucrăriĭ cuprinse în articolile de maĭ susŭ, este datór se convóce consiliulŭ de familiă spre a numi tutore. (Civ. 391, 392).

395. In urma lucrărilorŭ prescrise la art. 402, 403, şĭ 404, delegatulŭ tribunaluluĭ, însoţitŭ de procurorŭ şi de tutore, vor catagrafisi averea minoreluĭ, şi o vorŭ încredinţa tutorelui prin unŭ jurnalŭ care se va sub-scrie de acesta.

Dacă minorele datoresce ceva tutoreluĭ, acésta va trebui se declare acésta în inventariŭ, sub pedépsa de a perde creanţa sa, şi acésta se va face după recuisiţiunea procuroruluĭ saŭ a delegatuluĭ tribunaluluĭ menţionându-se şi în jurnalŭ. (Civ. 394, 396) (Civ. Fr. 451, § 2).

396. In curgere de o lună de la facerea inventariuluĭ, tutorele va vinde prin licitaţiune, care se va face prin îndeplinirea tutororŭ formalităţilor la tribunalŭ, tóte averile mişcătóre afară de acele pe cari consiliulŭ familieĭ l'ar fi autorisatŭ a le păstra în natură. (Civ. 397, 472, ur,) (Civ. Fr. 452).

397. Tatălŭ şi mamă, în câtŭ timpŭ aŭ folosinţa legale a bunurilorŭ minoreluĭ, sunt scutiţĭ de a vinde averea mişcătóre, dacă eĭ preferescŭ a o păstra şi a o restitui în natură.

In asestŭ casŭ eĭ vor face cu cheltuelile lórŭ o estimaţiune

(1) Cesiunea, în casulŭ acesta, însemnézĕ darea, transportulŭ unuĭ dreptŭ allŭ unei persóne către o alta.

dréptă prin un espertŭ care se va numi de tribunalŭ, după ce va depune jurămêntŭ (Civ. 338, ur; 396) (Civ. Fr. 453).

398. La începerea orĭ cărĭi tutele, afară de aceea a tatăluĭ şi a mameĭ, consiliulŭ de familiă va regula, după starea avereĭ, suma câtŭ s'ar socoti de cuviinţă pentru cheltuielile minoruluĭ cele de peste anŭ, precum şi cheltuielile administraţiunii averiĭ; acelaşŭ actŭ va cuprinde anume dacă tutorele este împuternicitŭ ca, în lucrarea sa, să fie ajutatŭ de unulŭ saŭ de maĭ mulţi administratorĭ şi procuratorĭ cu léfă; acestia vor gera(1) sub respunderea tutoreluĭ. (Civ. 338, ur; 357, ur) (Civ. Fr. 454).

399. Consiliulŭ familieĭ va otârî suma, din escedentele(2) veniturilor asupra cheltuielelorŭ, de la care va începe pentru tutore obligaţiunea de a o da cu dobîndă; o asemine întrebuinţare urméză a se face prin asigurare cu garanţiă potrivitŭ legilorŭ şi în sorocŭ de şése lunĭ, după espirarea cărŭĭ terminŭ tutorele va fi obligatŭ a plăti dobînda pentru sumele neîntrebuinţate, de nu va dovedi că i-a fostŭ cu neputinţă a întrebuinţa acele sume. (Civ. 400) (Civ. Fr. 455).

400. Dacă tutorele n'a făcutŭ a se determina de consiliul de familiă suma la care începe pentru dînsulŭ obligarea de a o întrebuinţa, elŭ va fi dator după trecerea terminuluĭ espresŭ prin art. precedente a plăti dobîndile pentru orĭ ce sumă neîntrebuinţată, orĭ câtŭ de mică ar fi acésta. (Civ. 399) (Civ. Fr. 456).

401. Tutorele, fie chiar tatăl séŭ mamă, nu póte lua împrumutŭ pentru minore, nicĭ a ipoteca, nicĭ a înstreina averile luĭ cele nemişcătóre, maĭ înainte d'a fi împuternicitŭ de câtre consiliulŭ de familiă; o aşa împuternicire nu se va puté da de câtŭ pentru causa de mare nevoiă, saŭ de unŭ folosŭ învederatŭ; la întîmplarea dintêiŭ consiliul de familiă nu va da împuternicirea sa, de câtŭ numaĭ după ce se va constata prin o socotélă în scurtŭ înfăţişată de tutore, cum că baniĭ, lucrurile mişcătóre şi veniturile minoruluĭ sunt neîndestulătóre; consiliulŭ familieĭ va însemna în tóte casurile anume averile nemişcătóre, care arŭ trebui să se vîndă maĭântêiŭ, precum şi condiţiunile ce ar socoti maĭ avantagóse pentru vêndarea lorŭ. (Civ. 402, ur; 430, 454, 462, ur. 951, 952) (Civ. Fr. 457).

402. Otărîrile consiliuluĭ de familiă atingătóre de acestŭ obiect, nu se vor pune în lucrare de câtŭ după ce tutorele va fi cerutŭ şi dobânditŭ aprobarea tribunalului, care va decide în camera secretă, ascultândŭ şi conclusiunele procuroruluĭ. (Civ. 401, 404, 454) (Civ. Fr. 458).

(1) A gera: a administra, a lucra—(2) escedente: prisosŭ.

403. Vêndarea se va face publică prin licitaţiune în tribunalŭ în fiinţa tutoreluĭ şi după ce se vor face legiuitele publicaţiuni. La casŭ cândŭ vêndarea nu s'ar puté face înaintea tribunaluluĭ, atuncĭ elŭ va orîndui pe unŭ judecătorŭ supleante saŭ pe sub-prefectulŭ respectivŭ spre a o săvêrşi la faţia loculuĭ. (Civ. 401, 402) (Civ. Fr. 459).

404. Formele cerute prin art 401 şi 402, pentru înstreinarea bunurilorŭ minoreluĭ, nu se vor aplica nicĭ de cum la casulŭ când o asemine vêndare prin licitaţiune va fi fostŭ ordonată prin o sentinţă judecătorescă, după cererea unuĭ coproprietarŭ.

Insă în acestŭ casŭ licitaţiunea nu se va puté face de cât după formele stabilite prin art. precedente; streiniĭ vor fi neapĕratŭ admişi la licitaţiune. (Civ. 409, 736) (Civ. Fr. 460).

405. Tutorele nu va puté primi, nicĭ refusa o moscenire căduta minoreluĭ, fără a avé maĭ ântêiŭ autorisarea consiliuluĭ de familiă; primirea nu se va face de cât cu beneficiŭ de inventariŭ(1). (Civ. 357, ur; 687, ur; 695, ur; 704, 713) (Civ. Fr. 461).

406. La casŭ cândŭ succesiunea(2) refusată în numele minoreluĭ nu s'a primitŭ de o altă persónă, ea se va puté relua, saŭ de tutorele autorisatŭ prin o nouă deliberaţiune a consiliuluĭ de familiă, saŭ de minore ajunsŭ la majoritate, însă în starea în care succesiunea s'ar găsi la reluare, şi fără a se puté ataca vêndările saŭ alte acte, cari s'ar fi făcutŭ legiuitŭ în timpul vacante. (Civ. 405, 695, ur; 701, 724, ur) (Civ. Fr. 462).

407. Donaţiunea făcută unuĭ minorŭ nu se póte primi de cât cu autorisaţiunea consiliuluĭ de familiă.

Ea va avé în privinţa minoreluĭ acelaşĭ efectŭ ca şi în privinţa majoreluĭ. (Civ. 357, nr; 801, 815, 819, 830) (Civ. Fr. 463).

408. Nicĭ un tutore nu va puté intenta acţiune în numele minoreluĭ, avêndŭ de obiectŭ unŭ dreptŭ asupra vre unuĭ imobile, nicĭ a încuviinţa(3) la o asemine cerere făcută în contra minoreluĭ, fără autorisarea consiliuluĭ de familiă. (Civ. 357, ur; 410, 413, 951—Co. 62.) (Civ. Fr. 464).

409. Asemine autorisare va fi trebuitóre tutoreluĭ pentru facere de o împărţélă pornită în contra minoreluĭ. (Civ. 410, 728, ur; 747) (Civ. Fr. 465).

410. In ambe casurile art. precedenţĭ tutorele va fi dator a con-

(1) Spre a înţelege ce va să zică a priimi o moscenire cu beneficiŭ de inventariŭ, vezĭ cele coprinse la art. 713.

(2) Suecesiune: moscenire.

(3) Vorba încuviinţa esta pusă aci în loculŭ vorbeĭ *învoi, acceda.* (acquiescer).

sulta consiliul de familiă în privinţa mijlócelor de apĕrare. (Civ. 357, ur; 408, 409, 411).

411. Impărţéla atingătóre de avere a minorelui, ca să pótă avé tăriă legiuită, trebue să se facă prin judecătoriă, în urma unei preţuiri făcută prin esperţi numiţi de câtre tribunal şi după îndeplinirea tuturorŭ formelorŭ legiuite. (Civ. 409, 412, 734, ur, 747, 749) (Civ. Fr. 466).

412. Esperţii, dupĕ ce vorŭ depune jurĕmêntŭ înaintea presedintelui tribunalului saŭ a judecătorului care'i ţine loculŭ, că 'şi vorŭ îndeplini cu credinţă misiunea, vor procede la divisiunea lucrului de împărţélă şi formarea loturilorŭ, carî se vorŭ trage la sorţi în presenţa unui membru alŭ tribunalului. Orî ce altă împărţélă se va considera ca nelegale. (Civ. 411) (Civ. Fr. 466 §. 2).

413. Tutorele nu va puté precurma prin transigere pricinî atingătóre de interesulŭ minorelui, de câtŭ numaî cu autorisarea consiliului de familiă, şi după avisulŭ a treî juris-consulţi, arĕtaţi de procurorulŭ tribunalului, aprobatŭ de câtre tribunal, după ce va fi ascultat şi conclusiunile procurorelui. (Civ. 357, ur. 408, 419 — Co. 63) (Civ. Fr. 467).

414. Tutorele, ce ar avé cuvinte de nemulţumire însemnătóre pentru purtările minorelui, va puté să arate plângerile sale consiliului de familiă, şi dacă elŭ va fi autorisatŭ de consiliŭ va puté cere punerea la potrélă a minorelui conformŭ cu regulele stabilite la titlul *IX Despre puterea părintéscă.* (Civ. 329-336, 357, ur.) (Civ. Fr. 468).

SECŢIUNEA VIII.

Despre socotelile tutelei.

415. Fie-care tutore este datorŭ a da seamă despre administraţiunea sa. (Civ. 416, ur. 426, 454, 1762) (Civ. Fr. 469).

416. Fie-care tutore, afară de tată şi mamă, şi acestia numaî pe timpulŭ câtŭ aŭ usufructulŭ legalŭ asupra bunurilorŭ minorelui, este datorŭ în cursulŭ tutelei sale a arăta înscrisŭ la tribunalul ţinutal, la finele fie cărui anŭ, starea administraţiunei sale; iar tribunalulŭ, la întîmplare cândŭ tutorele este alesŭ de câtre consiliul de familiă, va fi dator a împărtăşi mai întâiŭ copiă întărită de starea acestei administraţiunî consiliului de familiă, care avêndŭ a face luărî aminte asupra împrejurărilorŭ administraţiunei tutelei, le va adresa tribunalului în terminŭ de cinci-spre-dece ţile, după primirea copiei; trecândŭ însă acestŭ terminŭ, atunci

tribunalului, fără a mai aștepta susu ḑisele luării aminte, va regula cele de cuviință în privirea dăreĭ de sémă din partea tutoreluĭ. (Civ. 415, 417, ur.) (Civ. Fr. 470).

417. Tutorele care nu va dépune în tribunal socotelile pînă în cinci-spre-ḑece ḑile după finitulŭ anuluĭ, va puté fi esecutatŭ pentru predarea lorŭ de către tribunalŭ. (Civ. 416).

418. La eșirea sa din tutelă, tutorele este datorŭ a da socotelĭ pentru tótă durata tuteleĭ sale; spre acestŭ sfârșitŭ elŭ este datorŭ a întocmi douĕ de o potrivă esemplare, care trecêndŭ prin consiliulŭ de familiă, se vorŭ supune tribunaluluĭ cu observațiunele ce va fi făcutŭ, remâindŭ tribunaluluĭ a le încuviința saŭ nu, după împrejurărĭ. Numaĭ după predarea socotelelorŭ obscescĭ și încuviințarea lorŭ de către tribunal, se va considera tutorele desfăcutŭ de tutela sa, fără jignirea dreptuluĭ reservatŭ pupiluluĭ devenitŭ majore de a cere sémă tutoreluĭ de administrarea tuteleĭ.

419. Orĭ-ce convenṭiune sevêrșită între tutore și între pupilulŭ ajunsŭ în majoritate, va fi fără tăriă, dacă ea va fi fostŭ făcută înaintea espirăriĭ uneĭ lunĭ de la desfacerea definitivă a tutoreluĭ (Civ. 413, 416 ur.) (Civ. Fr. 472).

420. Dâcă, după socotelĭ, tutorele va remâné datorŭ cu vre o sumă minoreluĭ, acea sumă va purta dobînda din ḑioa chiar a închieriĭ socotelilor tuteleĭ.

Dobînḑile pentru sumele cu care ar remânea datorŭ minorele către tutore nu vorŭ curge de cât din ḑiua după închierea socotelilorŭ definitive în care se va fi făcut somaṭiune de plată. (Civ. Fr. 474).

CAPITOLUL III.

Despre emancipaṭiune.(1)

421. Minorele se emancipéḑă de dreptŭ prin căsătoriă. (Civ. 127, 431, ur.) (Civ. Fr. 476).

422. Minorele chiar necăsătoritŭ, va puté fi emancipat de către tatălŭ sĕŭ, saŭ în lipsa tatăluĭ, de către mamă sa, când va fi îndeplinitŭ optŭ-spre-ḑece anĭ aĭ vîrsteĭ sale.

Acéstă emancipăre se va face prin singura declaraṭiune a tatăluĭ saŭ a mameĭ, la tribunal, care se va publica. (Civ. 431, ur) (Civ. Fr. 477).

(1) Emancipaṭiune: ertare de vîrstă.

423. Minorele aĭ cărui tată și mamă aŭ încetatŭ din viéță va puté asemine fi emancipatŭ, însă numaĭ după ce va fi împlinitŭ vîrsta de doue-decĭ anĭ, și dacă consiliulŭ de familiă va găsi de cuviință.

In acestŭ casŭ emancipațiunea va resulta din deliberațiunea consiliuluĭ de familiă, și din declarațiunea ce tribunalul d'împreună cu consiliul de familiă va fi făcut în acelașŭ actŭ, că minorele este emancipatŭ.

Incuviințarea emancipațiuneĭ se va publica. (Civ. 357, ur; 424, 431) (Civ. Fr. 478).

424. Dacă tutorele nu va fi făcutŭ nicĭ o cerere de emancipațiune a minoreluĭ, de care s'a vorbitŭ, în art. precedente, și dacă una saŭ maĭ multe rude saŭ cuscri aĭ acestuĭ minore în gradulŭ de vêru primar, saŭ în grade maĭ de aprópe, îlŭ vor găsi destoinicŭ, de a fi emancipatŭ, vor puté cere de la tribunal de a convoca consiliul de familiă ca să delibereze despre acésta emancipare. (Civ. 356, ur; 423, 660, ur.) (Civ. Fr. 479).

425. Minorele emancipat va avé unŭ curatore(1) până la etatea majore, care se va numi de consiliulŭ de familiă. (Civ. 426).

426. Socotéla tuteleĭ se va da emancipatuluĭ minore, în ființă curatoreluĭ sĕŭ. (Civ. 418, 425) (Civ. Fr. 480).

427 Minorele emancipat nu va puté arenda saŭ închiria nemișcătórea sa avere maĭ multŭ de câtŭ pe cincĭ anĭ.

Elŭ 'șĭ va strînge veniturile, va da chitanță de a lor primire, și va face orĭ ce actŭ privitor numaĭ la o pură administrare a avereĭ sale, întocmaĭ ca unŭ majore, fără să pótă ataca aseminea acte în tóte casurile în cari, nicĭ majore fiindŭ, nu le ar puté ataca. (Civ. 418, 426, 1157, ur.) (Civ. Fr. 481).

428. Nu va puté porni nicĭ unŭ procesŭ privitor la vre o avere nemișcătóre, nicĭ chiar d'a se apĕra, nicĭ a primi, nicĭ a redica capitaluri, nicĭ a da chitanță pentru ele, fără asistența curatoruluĭ sĕŭ. (Civ. 426, 462, ur; 471, 749, 815, 915, ur.) (Civ. Fr. 482).

429. Minorele emancipat nu se va puté împrumuta sub-nicĭ unŭ cuvêntŭ, fără deliberațiunea consiliuluĭ de familiă, adeverită de tribunal, după ce va asculta pe procurorŭ. (Civ. 357, ur; 401, ur.—P. 322) (Civ. Fr. 48).

430. Nu va puté vinde, nicĭ înstreina vre unŭ lucru nemișcător, nicĭ a face vre unŭ alt actŭ, de cât numaĭ de acele privitóre la o

(1) *Curatore* este totŭ unŭ felŭ de epitropŭ; însă se chiamă ast-felŭ, fiind-că curator se numesce numaĭ în cazŭ de emancipare, de interdicțiune, de moscenire vacantă, de absență, ect.

simplă administraţiunea, fără îndeplinirea formelorŭ prescrise pentru minorii neemancipaţi.

Obligaţiunile de dânsulŭ contractate, prin cumpărare saŭ prin alt mod, se vorŭ reduce la preţurile cuvenite cândŭ vor fi peste mesură încărcate. Tribunalele la asemenea împrejurărĭ vor lua în consideraţiune averea minoreluĭ, buna saŭ réua credinţă a persónelor ce vor fi contractatŭ cu dînsulŭ, precum şi folosulŭ saŭ nefolosulŭ acelorŭ cheltueli. (Civ. 401, ur; 431, ur; 806, 1157, ur, 1166) (Civ. Fr. 484).

431. Orĭ care minore emancipat, ale cărŭĭ tocmelĭ se vor fi scădutŭ în virtutea art. precedente, va perde beneficiulŭ emancipaţiuneĭ, care i se va redica cu păţirea aceloraşĭ forme, cu care i s'aŭ şi datŭ. (Civ. 422, ur; 430, 432) (Civ. Fr. 485).

432. Din ţioa în care se va publica revocarea emancipaţiuneĭ minoreluĭ, minorele va intra din noŭ sub tutelă, şi nu va maĭ puté eşi, pînă la ajungerea sa la majoritate. (Civ. 421, 431, 434) (Civ. Fr. 486).

433. Minorele emancipat care va face comerciŭ se socotesce ca major pentru faptele câte privescŭ la comerciulŭ sĕŭ. (Civ. 1160—Co. 2, 3, 4) (Civ. Fr. 487).

TITLULŬ XI.

Despre majoritate, despre interdicţiune şi despre consiliulŭ judeciarŭ.

CAPITULŲ I.

Despre majoritate(1)

434. Majorĭĭ se socotescŭ atât bărbatulŭ câtŭ şi femeia care aŭ îndeplinit douĕ-ţeci şi unu anĭ; la acéstă vîrstă fie-care este capabile a face tóte actele privitóre la viéţa civile, afară de restricţiunile prevĕţute la titlul casătorieĭ (Civ. 127, ur; 435, 454, 1165) (Civ. Fr. 488).

(1) Majoritate; vîrsnicie.

CAPITULŬ II.

Despre interdicțiune.(1)

435. Majorele care este în o stare obicinuită de imbecilitate, de smintélă, saŭ de nebuniă cu furiă, trebue a fi interdisŭ, chiar şi cândŭ are intervale lucide(2) (Civ. 457, 950) (Civ. Fr. 489).

436. Orĭ-ce rudă este primitŭ a provoca interdicțiunea rudeĭ sale. Asemine şi unuluĭ din soțĭ în privința celuĭ altŭ. (Civ. 437) (Civ. Fr. 490).

437. In casŭ de nebuniă cu furiă, dacă interdicțiunea nu este provocată, nicĭ de soțŭ, nicĭ de rude, ea trebue să fie provocată de procurorŭ, care în casurĭ de imbecilitate saŭ de smintire, póte asemine a o cere în contra uneĭ persóne, însă numaĭ cândŭ n'are nicĭ soțŭ, nicĭ soțiă, nicĭ rude cunoscute. (Civ. 436, 439) (Civ. Fr. 491).

438. Orĭ ce cerere de interdicțiune se va face cătră tribunalul de prima instanță. (Civ. 439, ur.) (Civ. Fr. 492).

439. Faptele de imbecilitate, de smintire, saŭ de nebuniă cu furiă vorŭ fi arătate prin scrisŭ; ceĭ ce vor cere interdicțiunea vorŭ înfățișa marturĭ şi înscrisurĭ sprijinitóre cerereĭ lorŭ. (Civ. 436, ur.) (Civ. Fr. 493).

440. Tribunalulŭ va ordona ca consiliulŭ de familiă, formatŭ după modulŭ determinatŭ la Secțiunea IV a capitoluluĭ alŭ II de la titlu X. " Despre minoritate, despre tutelă şi despre emancipațiune „ să'şĭ dea părerea asupra stăreĭ în care se află persóna a cărĭĭ interdicțiune se cere. (Civ. 357, ur; 441, ur) (Civ. Fr. 494).

441. Aceĭa care vor fi provocatŭ interdicțiunea nu vor puté face parte din consiliulŭ de familiă; cu tóte acestea, soțulŭ saŭ soțiea, şi copiĭ persóneĭ, chiar cerênd interdicțiunea, vorŭ puté fi admişĭ în consiliulŭ familieĭ, fără a luà parte la votŭ. (Civ. 357, 452) (Civ. Fr. 495).

442. După ce va primi părerea consiliuluĭ de familiă şi opiniunea medicilorŭ competinți, tribunalulŭ va face interogatoriŭ pîrîtuluĭ, şi de nu va fi în stare a se înfățișa în camera de chibŭuire, se va face la locuință, de unulŭ din judecătorĭ, însărcinatŭ

(1) *Interdicțiune* este starea uneĭ persóne, care, în urma uneĭ declarațiunĭ judecătorescĭ, se află lipsită de esercițiulŭ actelorŭ vieței civile.

(2) Intervale lucide sunt acellea care lasă liberŭ usulŭ rațiuneĭ.

cu acésta, însoţitŭ de grefierŭ. In tóte casurile procurorulŭ va fi faţă la interogatoriŭ. (Civ. 443, ur) (Civ. Fr. 496)

443. După celŭ dintêiŭ interogatoriŭ, tribunalul va orêndui, de va găsi de cuviinţă, unŭ administratorŭ provisoriŭ spre a îngriji de persóna şi averea pîrîtuluĭ. (Civ. 442, 450) (Civ. Fr. 497),

444. Otărîrea asupra uneĭ cereri de interdicţiune, după ce s'aŭ ascultatŭ pârţile, saŭ se vorŭ fi chematŭ legalŭ, nu va puté fi dată, de cât în şedinţă publică. (Civ. Fr. 498).

445. De va respinge cererea de interdicţiune, tribunalul va puté după împrejurărĭ, ordona, ca pîrîtul să nu maĭ fie liberŭ a pleda, a se învoi, a se împrumuta, a primi unŭ capital, nicĭ a da cuitanţă de priimirea luĭ, a înstreina nicĭ a ipoteca averea sa, fără asistenţa unuĭ consiliŭ, ce'i va fi orînduitŭ prin acea otărîre, la care casŭ se va face publicaţiune prin Monitorŭ. (Civ. 458, ur; 1704, ur; 1769, 1771) (Civ. Fr. 499)

446. În casŭ de apelaţiune în contra otărîreĭ de prima instanţă, curtea de apelŭ va puté, de va găsi de cuviinţă, a supune la unŭ nuoŭ interogatoriŭ persóna în privinţa cârĭa s'a cerutŭ interdicţiunea, saŭ a orîndui unŭ judecătorŭ spre a face acelŭ interogatoriŭ. (Civ. Fr. 500).

447. Otărîrea curţiĭ de apelŭ saŭ a tribunaluluĭ de prima instanţă care va pronunţa interdicţiunea saŭ numirea unuĭ consiliŭ, va fi, după stăruinţa reclamanţilorŭ, scósă afară, comunicată părţilorŭ şi înscrisă în registre. In terminŭ de ţece ţile va fi afiptă în sala audienţeĭ, precum şi publicată prin Monitorŭ. (Civ. Fr. 501).

448. Pronunţarea interdicţiuneĭ saŭ a numireĭ consiliuluĭ, îşĭ vorŭ avea efectele lorŭ din ţioa de cândŭ s'a publicatŭ otărîrea.

Tóte actele făcute în urma publicaţiuniĭ de interdicţiune, saŭ fără asistenţa consiliuluĭ judiciarŭ vorŭ fi de dreptŭ socotite ca fără fiinţă. (Civ. 445, 447, 458, 950, ur. 1164) (Civ. Fr. 502).

449. După mórtea unei persóne, actele sevîrşite de ea nu vorŭ maĭ puté fi atacate pentru motivŭ de smintire de minte, de cât în casulŭ cândŭ interdicţiunea aceleĭ persóne va fi fostŭ pronunţată saŭ cerută înaintea morţiĭ sale, afară de casulŭ când dovada smintireĭ minţiĭ resultă chiarŭ din coprinderea actuluĭ ce se atacă. (Civ. 435) (Civ. Fr. 504).

450. De nu va fi apelŭ în contra otărîreĭ de interdicţiune dată de tribunalulŭ de prima instanţă, saŭ daca curtea de apelŭ va confirma acea otărîre, se va orîndui unŭ tutore interdisuluĭ, potrivitŭ regulelorŭ prescrise la titlul despre minoritate, tutelă, şi emancipaţiune; administratorul provisoriŭ va înceta din funcţiunile sale,

şi va da socotélă tutoreluĭ, de nu va fi chiarŭ elŭ însuşĭ tutore orînduitŭ. (Civ. 355, ur., 416, ur., 443, 451. ur.) (Civ. Fr. 505).

451. Bărbatulŭ este de dreptŭ tutore alŭ femeieĭ sale, când va fi pusă sub interdicţiune. (Civ. 195, 453) (Civ. Fr. 506).

452. Femeia va fi tutrice bărbatuluĭ sĕŭ interdisŭ, şi în asemené casŭ consiliulŭ de familiă va regula forma şi condiţiunile administraţiuneĭ, remâindŭ femeieĭ dreptulŭ a reclama înaintea tribunalelorŭ, de se va socoti nedreptăţită prin regularea consiliuluĭ. (Civ. 357, ur. 383, 390, ur. 441, 453) (Civ. Fr. 507).

453. Nimenĭ, afară de soţĭ, de ascedenţĭ şi de descendenţĭ, nu va fi datorŭ a ţiné tutela unuĭ interdisŭ maĭ multŭ de cincĭ anĭ. Dupu acestŭ terminŭ, tutorele va puté cere a fi înlocuitŭ, şi cererea sa trebue a fi priimită. (Civ. 415, ur.) (Civ. Fr. 508).

454. Interdisul se asémănă cu minorele întru ceea ce privesce persóna şi averea sa; legile relative la tutela minorilorŭ se vorŭ aplica şi la tutela interdişilorŭ. (Civ. 390, ur; 415, ur; 455) (Civ. Fr. 509)

455. Veniturile unuĭ interdisŭ trebuescŭ a fi maĭ cu osebire întrebuinţate spre a-ĭ înbunătăţi sórta, şi a-ĭ grăbi vindecarea, potrivitŭ cu caracterulŭ bóleĭ şi după averea ce va fi avêndŭ. Consiliulŭ de familiă va puté otărî de trebue să fie îngrijitŭ în casa sa, saŭ de trebue să fie aşedat în vr'un stabiliment privat saŭ în vre unŭ spital. (Civ. 357, ur; 452, 454) (Civ. Fr. 510).

456. Când va sosi timpul de a se căsători copilul unuĭ interdisŭ, destrea şi tóte cele-alte convenţiunĭ privitóre la stabilirea saŭ căsătoria luĭ, se vor regula de câtre consiliul de familiă, după încuviinţarea tribunaluluĭ, care va asculta conclusiunele procuroruluĭ. (Civ. 357, ur; 936, ur) (Civ. Fr. 511).

457. Interdicţiunea încetédă de odată cu causele ce aŭ determinat-o; cu tóte acestea nu se va putea pronunţa desfiinţarea eĭ de câtŭ observându-se formalităţile prescrise pentru a eĭ pronunţare, şi interdisulŭ nu va putea reintra în esercitarea drepturilorŭ sale, de câtŭ dupe ce se va pronunţa şi publica otărîrea pentru a eĭ desfiinţare. (Civ. 435, 438, 440. ur. 460) (Civ. Fr. 512).

ÇAPŬ III.

Despre consiliele judiciare.

458. Se potŭ opri resipitoriĭ de a pleda, a face transacţiunĭ, a se împrumuta, a priimi unŭ capitalŭ şi de a da cuitanţă de priimire, de a înstreina şi ipoteca averea lorŭ, fără asistenţa unuĭ

consiliŭ orînduitŭ de tribunalŭ. O asemenea oprire se va publica. (Civ. 445, 447, 448) (Civ. Fr. 513).

459. Oprirea de a lucra fără asistența unuĭ consiliulŭ va puté fi provocată de către aceĭ ce aŭ dreptulŭ de a provoca interdicțiunea; cererea lorŭ trebue a fi cercetată și judecată totŭ în acelașĭ chipŭ; acéstă oprire nu se va puté desființa de cât observânduse acelésĭ formalităților. (Civ. 436, ur; 457) (Civ. Fr. 514).

460. Nicĭ o otărîre în materiă de interdicțiune saŭ de numire de consiliŭ nu va puté fi dată, saŭ de tribunalulŭ de prima instanță saŭ de curtea de apelŭ, de cât după ce ministeriulŭ publicŭ își va pronunța concluŝiunele sale. (Civ. 435, 445, 457, ur) (Civ. Fr. 515).

CARTEA II.

Despre bunurĭ și despre osebitele modificațiunĭ ale proprietățiĭ.

TITLU I.

Despre distincțiunea bunurilor.

461, Tóte bunurile sunt mobilĭ(1) saŭ immobilĭ(2). (Civ. 462, ur. 472, ur) (Civ. Fr. 516).

CAPŬ I.

Despre immobilĭ.

462. Bunurile sunt immobilĭ saŭ prin natura lor, saŭ prin destinațiunea lor, saŭ prin obiectul la care ele se aplică. (Civ. 463, ur; 467, ur; 471) (Civ. Fr. 517)

463. Fondurile de pămêntŭ și clădirile sunt immobilĭ prin natura lor. (Civ. 464, ur.) (Civ. Fr. 518)

464. Morile de vêntŭ, saŭ de apă, aședate pe stâlpĭ, sunt immobilĭ prin natura lor. (Civ, 462) (Civ. Fr. 519).

465. Recoltele carĭ încă se ținŭ de rădĕcinĭ, și fructele de pe arborĭ, neculese încă, sunt asemene immobilĭ.

Îndată ce recoltele se vor tăia, și fructele se vor culege, sunt mobilĭ. (Civ. 466, 472, ur; 484) (Civ. Fr. 520).

(1) Mobilĭ: mișcătóre.—(2) Imobilĭ: nemișcătóre.

466. Arborii ce se taiă, devinŭ mobili. (Civ. 465, 473, 529, ur) (Civ. Fr. 521)

467. Animalele ce proprietarul fondului dă arendaşului pentru cultură, sunt imobili pe cât timpŭ li se păstrédă destinaţiunea lor. (Civ. 462, 468) (Civ. Fr. 522)

468. Obiectele ce proprietarul unui fond a pusŭ pe ele pentru serviciul şi esploatarea acestui fond sunt immobili prin destinaţiune.

Ast-fel sunt immobili prin destinaţiune, când ele s'aŭ pusŭ de proprietarŭ pentru serviciul şi esploatarea fondului:

Animalile afectate la cultură;

Instrumentele aràtorie;

Semenţele date arendaşilor saŭ colonilor parţiari;

Porumbii din porumbăriă;

Lapinii(1) ţinuţi pe lângă casă;

Stupii cu roii;

Pescele din iazŭ (heleştaie);

Téscurile, căldârile, alambicurile,(2) lâdile şi vasele;

Instrumentele necesarie pentru esploatarea ferărielor, fabricelor de hârtiă şi altor usine.

Paele şi gunóele;

Mai sunt immobili prin destinaţiune tóte efectele mobiliare ce proprietarul a aşedat câtre fond în perpetuŭ. (Civ. 462, 467, 469) (Civ. Fr. 524).

469. Proprietarul se presupune că a aşedat câtre fond în perpetuŭ efecte mobiliare, când aceste sunt intărite cu gipsŭ, varŭ saŭ cimentŭ, saŭ când ele nu se potŭ scóte fără a se strica saŭ deteriora, saŭ fără a strica saŭ deteriora partea fondului câtre care sunt aşedate.

Oglinzile unui apartament se presupunŭ aşedate în perpetuŭ, când parchetul pe care ele staŭ, este una cu boaseria camerii.

Acésta se aplică şi la tablouri şi alte ornamente.

Statuele sunt immobili cându ele sunt aşedate înadinsŭ, chiar când ele s'ar puté scóte fără fractură saŭ deteriorăţiune. (Civ. 468, 1199, ur.) (Civ. Fr. 525).

470. Urlóele saŭ ţevile ce servescu pentru conducerea apelor la

(1) Prin *lapini* a voit a se înţelege *epurii de casă*.

(2) *Alambică* este unŭ apărat de care se servesce artele chimice spre a se distila liquidele.

un fond de pământŭ, saŭ la vre o casă, sunt immobilĭ, şi facŭ parte din proprietăţile la care servescŭ. (Civ. 462) (Civ. Fr. 523).

471. Sunt immobilĭ prin obiectul la care se aplică: usufructul lucrurilor immobilĭ, servitudinile, acţiunile carĭ tindŭ a revindica(1) un immobile. (Civ. 462, 474, 517, 565, 576) (Civ. Fr. 526).

CAPŬ II.

Despre mobilĭ.

472. Bunurile sunt mobilĭ prin natura lor, saŭ prin determinaţiunea(2) legiĭ. (Civ. 461, 473, ur.) (Civ. Fr. 527).

473. Sunt mobilĭ prin natura lor, corpurile carĭ se potŭ transporta de la un locŭ la altul, atât acele carĭ se mişcă de sine precum sunt animalele, precum şi cele carĭ nu se pot strămuta din locŭ de cât prin o putere streină, precum sunt lucrurile neînsufleţite. (Civ. 467, ur; 472) (Civ. Fr. 528).

474. Sunt mobilĭ prin determinaţiunea legiĭ, obligaţiunile şi acţiunile carĭ aŭ de obiectŭ sume esigibilĭ(3) saŭ efecte mobiliare, acţiunile saŭ interesele în companiĭ de finance, de comerciŭ saŭ de industriă, chiar şi când capitalul acestor companiĭ constă în imobilĭ.

Aceste acţiunĭ saŭ interese se socotŭ ca mobilĭ numaĭ în privinţa fie-cărui asociaţĭ, şi pe cât timpŭ ţine asociaţiunea.

Sunt asemenea mobilĭ prin determinaţiunea legei, veniturile(4) perpetue saŭ pe viéţă asupra Statuluĭ saŭ asupra particolarilor. (Civ. 472—Co. 33, ur; 37) (Civ. Fr. 529).

CAPŬ III.

Despre bunurĭ în raportul lor cu ceĭ ce le posedŭ.

475. Verĭ-cine póte dispune liberŭ de bunurile ce sunt ale luĭ, cu modificaţiunile stabilite de legĭ.

Bunurile carĭ nu sunt ale particolarilor sunt administrate, şi nu

---

(1) A *revendica* unŭ nemiscătorŭ, este a-lŭ reclama din mâna acelluia care-lŭ ţine pe nedreptŭ.

(2) Determinaţiune: otărîre.

(3) Datoria *esigibile* este aceea a cărĭĭ termenŭ a ajiunsŭ, şi a cărĭĭ plată se póte cere.

(4) Cuvêntulŭ *venituri* este aci sinonimŭ cu *rente*, termenŭ care s'a şi intrebuinţatŭ în art. 339 §. 3, unde se póte vedea şi nota.

pot fi înstreinate dĕ cât după regulele şi formĕle prescrise anume pĕntru ele. (Civ. Fr. 537).

476. Drumurile marĭ, drumurile micĭ şi ulițele carĭ sunt în sarcina Statuluĭ, fluviele şi rîurile navigabilĭ saŭ plutitóre, țĕrmurile, adăugirile către malŭ şi locurile de unde s'a retrasŭ apa mărĭĭ, porturile naturalĭ saŭ artificialĭ, malurile unde tragŭ vasele şi în deobşte tóte părțile din pămêntul Românieĭ carĭ nu sunt proprietate particulară sunt considerate ca dependințe a domenuluĭ publicŭ. (Civ. 478, 495, ur; 646, 1844.) (Civ. Fr. 538).

477. Tóte averile vacanți şi fără stăpênĭ, precum şi ale persónelor carĭ morŭ fără moştenitorĭ, saŭ a cărorŭ moşteniri sunt lăpĕdate, sunt ale domenuluĭ publicŭ. (Civ. 646—649, 652, 680) (Civ. Fr. 539)

478. Porțile, zidurile, şanțurile, întăriturele pieţelor de resbel şi ale fortereţelor, facŭ şi ele parte din domenul publicŭ.

Aceste lucrurĭ reintră în comerciŭ când nu maĭ servescŭ la usulŭ publicŭ. (Civ. 476, 647) (Civ. Fr. 540).

479. Póte avé cineva asupra bunurilor, saŭ un dreptŭ de proprietate, saŭ un dreptŭ de folosință, saŭ numaĭ servitute. (Civ. 480, ur; 517, ur; 565, ur; 576, ur.) (Civ. Fr. 543).

TITLU II.

Despre proprietate.

480. Proprietatea este dreptul ce are cinevă de a se bucura şi a dispune de un lucru în modŭ esclusivŭ şi absolut, însĕ în limitele determinate de lege. (Civ. 475, ur; 481, ur; 575, 581, ur; 586, ur; 841) (Civ. Fr. 544).

481. Nimenĭ nu póte fi silit a cede proprietatea sa, afară numaĭ pentru causă de utilitate publică şi primind o drĕptă şi prealabile despăgubire. (Civ. 480, 581, 597, ur.—Supl. pag. 160 l. de espropriare) (Civ. Fr. 545).

482. Proprietatea unuĭ lucru mobilĕ saŭ immobilĕ dă dreptŭ asupra tot ce produce lucrul şi asupra tot ce se unesce, ca accesoriŭ, cu lucrul într'un modŭ naturale saŭ artificiale. Acestŭ dreptŭ se numesce: *dreptŭ de accesiune.* (Civ. 483—516, 645) (Civ. Fr. 546).

CAPŬ I.

Despre dreptulŭ de accesiune(1) *asupra celorŭ produse de lucru*

483. Fructele naturalĭ saŭ industrialĭ ale pământuluĭ.
Fructele civilĭ.
Sporulŭ animalelorŭ (prăsila),
Se cuvinŭ proprietaruluĭ în puterea dreptuluĭ de accesiune.(Civ. 482, 484, 522, ur) (Civ. Fr. 547).

484. Fructele produse din vre-unŭ lucru nu se cuvinŭ proprietaruluĭ, de câtŭ cu îndatorire din parte'ĭ de a plăti semănăturile, arăturile şi munca pusă de alţiĭ. (Civ. 483, 524) (Civ.Fr. 548).

485. Posesorele nu căstigă proprietatea fructelorŭ de cât cândŭ posede cu bună credinţă; la casulŭ contrariŭ elŭ este datorŭ de a înapoia productele, împreună cu lucrulŭ, proprietaruluĭ care 'lŭ revindică(2) (Civ. 486, 494) (Civ. Fr. 549).

486. Posesorele este de bună credinţă cândŭ posede ca proprietarŭ în puterea unuĭ titlu translativŭ(3) de proprietate, a căruĭ viciurĭ nu'ĭ suntŭ cunoscute. (Civ. 485, 487) (Civ. Fr. 550).

487. Ellŭ încetédă d'a a fi cu bună credinţă din momentulŭ cândŭ aceste viciurĭ îĭ suntŭ cunoscute. (Civ. 486) (Civ. Fr. 550).

CAPŬ II.

Despre dreptulŭ de accesiune asupra celorŭ unite şi incorporate de lucrulŭ.

488. Totŭ ce se unesce şi se încorporéză cu lucrulŭ se cuvine proprietaruluĭ lucruluĭ, potrivitŭ regulelorŭ statornicite maĭ jos. (Civ. 482, 489-516) (Civ. Fr. 551).

SECŢIUNEA I.

Despre dreptulŭ de accesiune relativŭ la lucrurile immobilĭ.

489. Proprietatea pământuluĭ cuprinde în sine proprietatea su-

(1) Vorba de *accesiune* vine de la latinulŭ *accedere*, a se apropia, a se adăoga. Definiţiunea acestuĭ dreptŭ de accesiune o dă art. 482.
(2) A revendica este a reclama proprietatea unuĭ lucru ce altulŭ l'a luatŭ séŭ îlŭ posedă pe nedreptŭ.
(3) Unŭ titlu *translativŭ* de proprietate, este actulŭ *prin* care se trece o proprietate la altulŭ.

prafeței și a subfeței luĭ(1) (Civ. 490, 491, ur.) (Civ. Fr. 552).

490. Proprietarulŭ póte face asupra pământului tóte plantațiuniile și cladirile ce găsesce de cuviință, afară de escepțiunile statornicite la capulŭ care tratéză despre servitudini. (Civ. 489, 576, ur.) (Civ. Fr. 552).

491. Proprietarulŭ póte face sub fața pământuluĭ tóte construcțiunile și săpăturele ce găsesce de cuviință, și trage din ele tóte folósele ce acestea arŭ produce, afară de modificațiunile prescrise de lege și regulamentele privitóre la mine precum și de legile și regulamentele polițiănescĭ. (Civ. 489, 490) (Civ. Fr. 552).

492. Orĭ-ce construcțiune, plantațiune saŭ lucru făcutŭ în pământŭ saŭ asupra pământuluĭ, sunt presumpte(2) a fi făcute de câtre proprietarulŭ aceluĭ pământŭ cu cheltuiala sa și că sunt ale luĭ, pînă ce se dovedesce din contra. (Civ. 489, ur, 493) (Civ. Fr. 553).

493. Proprietarulŭ pământuluĭ carea făcutŭ construcțiunĭ, plantațiunĭ și lucrârĭ cu materialurĭ streine, este dătorŭ să plătéscă valórea materialurilorŭ. Elŭ mai póte fi osîndituŭ după împrejurârĭ pentru o asemenea urmare și la plată de daune-interese.(3) Dară proprietarulŭ materialurilorŭ n'are dreptŭ a-le râdica. (Civ. 492, 494) (Civ. Fr. 554)

494. Dacă plantațiunile, construcțiunile și lucrările aŭ fostŭ făcute de câtre o a treia persónă cu materialurile eĭ, proprietarulŭ pământuluĭ are dreptul de a le ține pentru dînsulŭ, séŭ de a indatora pe acea persónă să le redice.

Dacă proprietarulŭ pământuluĭ cere redicarea plantațiunilorŭ și a construcțiunilorŭ, redicarea va urmă cu chieltuiala celuĭ ce le a făcutŭ, elŭ póte chiarŭ după imprejurârĭ fi condemnatŭ la daune-interesse pentru prejudiciele séŭ vătemările ce a pututŭ suferi proprietarulŭ loculuĭ. Dacă proprietarulŭ voesce a păstra pentru dînsulŭ acele plantațiunĭ și clădirĭ, elŭ este dătorŭ a plăti valórea materialurilorŭ și prețulŭ munceĭ, fără ca să se ieă în considerațiune sporirea valóreĭ fondului, ocasionată prin facerea unor asemenĭ plantațiunĭ și construcțiunĭ. Cu tóte acestea, dacă plantațiunile, clădirile și operele aŭ fostŭ făcute de câtre o a treia persónă de bună credință, proprietarulŭ pământuluĭ nu va puté cere redicarea susŭ ḑiselorŭ plantațiunĭ, clădirĭ și lucrărĭ, dară va avé dreptulŭ saŭ de a înapoia valórea materialurilorŭ și prețulŭ

(1) Prin *suprafața* și *subfața* se înțelege că proprietarulŭ de pământŭ este stăpînŭ pe ceea ce este *désupra* pământuluĭ și *sub* pământŭ.

(2) *Presumpte:* presuppuse, închipuite.

(3) Daune-interese: despăgubire, plata perdereĭ ce'a încercat și căștiguluĭ de care a fost lipsitŭ.

munceĭ, saŭ de a plăti o sumă de banĭ egale cu acĕa a cresceri valóreĭ fondului (Civ. 485, ur; 539) (Civ. Fr. 555).

495. Crescerile de pămêntŭ ce se facŭ succesivŭ şi pe nesimţite la malurile fluviuluĭ şi a rîurilorŭ, se numesce *aluviune*(1) Aluviunea este în folosulŭ proprietaruluĭ riveranŭ cândŭ e vorba de unŭ fluviŭ saŭ rîŭ navigabile, plutitorŭ, cu îndatorire însĕ pentru proprietarŭ de a lăsa, pe pămêntulŭ sĕŭ, drumulŭ trebuitorŭ pentru conducerea vaselorŭ. (Civ. 496, ur; 535, 587) (Civ. Fr. 556).

496. Totŭ ale proprietaruluĭ riveranŭ sunt şi pămênturile lăsate de apele curgătóre, cândŭ ele se retragŭ pe nesimţite de la unulŭ din ţermurĭ şi se îndréptă câtre celŭ-altŭ ţermŭ; proprietarulŭ ţermuluĭ de unde apa s'a retrasŭ profită de aluviune, fără ca proprietarulŭ ţĕrmuluĭ opusŭ să pótă reclama pămêntulŭ celŭ perdutŭ

Acestŭ dreptŭ nu are locŭ în privirea pămenturilorŭ părăsite de apa mării. (Civ. 495, 499, 502) (Civ. Fr. 557).

497. Aluviunea nu are locŭ în privirea lacurilorŭ, eleşteurilorŭ şi a iazurilorŭ; proprietarulŭ lor conservă totŭ d'auna pămêntulŭ acoperitŭ de apă, cândŭ ea este la înălţimea scurgereĭ eleşteuluĭ, iazuluĭ, chiar dacă cătimea apeĭ arŭ scădé în urmă: şi vice-versa proprietarulŭ iazuluĭ nu quĕştigă nicĭ unŭ dreptŭ asupra pămêntuluĭ riveranŭ, ce se acopere de apa iazuluĭ cândŭ urméză vĕrsăturĭ estraordinarie. (Civ. 495) (Civ Fr. 558).

498 Dacă unŭ fluviŭ saŭ unŭ rîŭ navigabile séŭ nu rupe d'o dată o parte mare, şi care se póte recunósce, de pămêntŭ, şi o lipesce la pămêntulŭ unuĭ altŭ proprietarŭ, acea parte rĕmâne a cuĭ a fostŭ pămêntulŭ de la care s'a ruptŭ; însă dacă se va reclama în terminŭ de un anŭ. (Civ. Fr. 559).

499. Insulele şi prunturile cari se formézĕ în albia fluvielorŭ şi a rîurilorŭ navigabilĭ saŭ plutitóre, sunt ale Statuluĭ, daca nu i se opune titlu saŭ prescripţiune. (Civ. 476, 500, ur) (Civ. Fr. 560).

500. Insulele şi prunturile cari se formézĕ în rîurile nenavigabilĭ şi neplutitóre sunt ale proprietaruluĭ ţermuluĭ pe care ele s'aŭ formatŭ; daca insula formată trece peste jumĕtatea rîuluĭ, atuncĭ fie care proprietarŭ riveranŭ(2) are dreptulŭ de proprietate asuprā părţiĭ de insulă ce se întinde spre ellŭ, pornindŭ de la jumĕtatea rîuluĭ. (Civ. 476, 496, 499, 502) (Civ. Fr. 561).

(1) *Aluviunea*, precum esplică legea, este adaosulŭ, crescerea treptată ce se face pe ţermiĭ unuĭ rĕŭ, de alte pământurĭ aduse pe nesimţite de ape şi lipite lîngă ţermi. Aceste pământurĭ adăogate séŭ crescute sunt alle proprietaruluĭ ţermuluĭ rîuluĭ séŭ mării.

(2) Riveranŭ: mărginaşiŭ, de ţărmŭ.

501. Daca unŭ rîŭ saŭ fluviŭ formându-şi unŭ braţŭ noŭ taie şi înconjură pământulŭ unuĭ proprietarŭ riveranŭ, şi face prin acestŭ chipŭ o insulă, proprietarulŭ nu perde pământulŭ ce s'ŭ transformatŭ în insulă chiarŭ daca elŭ s'a fâcutŭ de unŭ fluviŭ saŭ de unŭ rîŭ navigabile saŭ plutitoriŭ. (Civ. 476, 499. ur) (Civ. Fr. 562).

502. Dacă unŭ fluviŭ s'aŭ unŭ rîŭ îşĭ facĕ unŭ noŭ cursŭ părăsindŭ vechea sa albiă, acéstă albiă se împarte între proprietari mărginarĭ. (Civ. Fr. 563).

503. Orĭ ce animalĭ saŭ sburătóre selbatice(1) trecŭ în coprinsulŭ nostru se facŭ ale nóstre, pe câtŭ timpŭ remânŭ la noi, afară numaĭ dacă asemenea trecere s'a ocasionatŭ prin fraude saŭ prin artificie(2) (Civ. 468—P. 309, 368) (Civ. Fr. 564).

SECŢIUNEA II.

Despre dreptulŭ de accesiune relativŭla lucrurile mişcătóre.

504. Dacă douĕ lucrurĭ a douĭ deosebiţĭ stâpânĭ s'aŭ unitŭ împreună în câtŭ amêndouĕ formă unŭ singurŭ totŭ, dară se potŭ despărţi şi conserva fie-care în parte după despărţire, atunci totulŭ formatŭ este alŭ proprietaruluĭ lucruluĭ care constitue partea principale, remâindŭ elŭ datorŭ a plăti celuĭ altŭ proprietarŭ preţulŭ lucruluĭ ce a fostŭ unitŭ cu principalulŭ. (Civ. 505 ur; 514) (Civ. Fr. 566).

505. Este principale acela din douĕ lucrurĭ, pentru usulŭ(3)saŭ pentru ornamentulŭ,(4) pentru completarea câruĭ, a servit unirea celuĭ altŭ lucru. (Civ. 504, 506) (Civ. Fr. 567).

506. Când însĕ lucrulŭ unitŭ este multŭ maĭ de preţŭ de câtŭ lucrulŭ principale, şi cândŭ elŭ s'a unitŭ fără scirea proprietaruluĭ, acesta póte cere despărţirea şi restituirea(5) lucruluĭ unitŭ, chiarŭ dacă arŭ resulta din despărţire óre-care vătemare lucruluĭ către care elŭ a fostŭ unitŭ. (Civ. 504, ur; 728) (Civ. Fr. 568).

507. Dacă din cele douĕ lucrurĭ unite pentru a forma unŭ singurŭ totŭ, nicĭ unulŭ nu póte fi privitŭ ca accesoriŭ al celuĭ altŭ,

(1) In testulŭ francesŭ nu se vorbesce de dobitóce séŭ sburătóre selbatice, ci de porumbeĭ din coteţe, iepuri de casă, şi de pesci din elesceŭ.
(2) *Artificie*: mesceşiugŭ
(3) Usulŭ: întrebuinţarea.
(4) Ornamentŭ: înpodobirea.
(5) Restituire: înapoere.

atunci acela este considerătu ca principale care va fi mai mare în valóre. Daca valórea amborŭ lucrurilorŭ arŭ fi mai totŭ aceeaşĭ, atunci lucrulŭ celŭ mai mare in volume va fi consideratŭ ca principale. (Civ. 504, ur: 511) (Civ. Fr. 569).

508. Dacă unŭ meşterŭ saŭ altŭ cineva a intrebuinţatŭ materia care nu era a sa şi a făcutŭ unŭ lucru noŭ, atunci proprietarulŭ materieĭ întrebuinţate are dreptul d'a reclama lucrulŭ formatŭ din ea, plătindŭ preţulŭ munceĭ, atâtŭ cândŭ acelŭ obiectŭ arŭ puté câtŭ şi cândŭ elŭ n'arŭ puté reveni în starea primitivă. (Civ. 509, ur; 514) (Civ. Fr. 570).

509. Dacă însă manopera(1) arŭ fi atâtŭ de importante, în cătŭ arŭ întrece cu multŭ valórea materieĭ întrebuinţate, atunci munca lucrătoruluĭ va fi considerată ca parte principale, şi lucrătorulŭ va avé dreptulŭ de a reţiné lucrulŭ formatŭ, plătindŭ proprietaruluĭ preţulŭ materieĭ. (Civ. 508) (Civ. Fr. 571).

510. Cândŭ cineva a întrebuinţatŭ în parte materiă care era a sa, şi în parte materiă streină, pentru a forma unŭ lucru noŭ, fără ca nicĭ o parte din materiă să'şĭ fi perdutŭ cu totulŭ fiinţa, şi dacă acele materiĭ nu se maĭ potŭ despărţi fără vătemare saŭ pagubă, atunci lucrulŭ formatŭ se cuvine ambilorŭ proprietarĭ, celuĭ âncĕiŭ în proportiune cu materia ce era a sa, şi celuĭ altŭ în proporţiune cu materia sa şi cu preţulŭ munceĭ sale. (Civ. 511, ur; 728) (Civ. Fr. 572).

511. Cândŭ unŭ lucru s'a formatŭ din amestecarea maĭ multorŭ materie cu diferiţi stâpânĭ din carĭ nicĭ una nu póte fi considerată că materiă principale, atunci proprietarulŭ, în nesciinţa căruĭ a urmatŭ amestecarea, póte cere desfacerea lorŭ, dacă ea este cu putinţă a se desface.

Dacă materiele amestecate nu se maĭ potŭ despărţi fără vătemare sau pagubă, atunci lucrulŭ formatŭ se cuvine tutulorŭ stăpînilorŭ, fie căruĭ însă în proporţiune cu câtimea, calitatea şi valórea materielorŭ luĭ, întrebuinţate la facerea acéluĭ lucru. (Civ. 512, ur; 728, ur; 1388) (Civ Fr. 573).

512. Dacă materia unuĭ din proprietarĭ arŭ covîrşi pe cea altă materiă prin valóre şi cantitate, atunci proprietarulŭ materieĭ maĭ cu preţŭ va puté cere lucrulŭ formatŭ prin amestecare, plătindŭ însă celuĭ altŭ proprietarŭ preţulŭ materieĭ sale. (Civ. 505, ur: 511) (Civ. Fr. 574).

513. Când lucrulŭ formatŭ rĕmâne comunŭ între proprietarii

(1) Manopera: lucrulŭ, artea meşteruluĭ.

materielorŭ din cari s'a formatŭ, atunci lucrulŭ se va vinde prin licitaţiune şi preţulŭ se va împărţi. (Civ. 510, 511, 1388, ur) (Civ. Fr. 575).

514. În tóte casurile în cari proprietarulŭ materiei, întrebuinţate fără scirea luĭ la formarea unuĭ lucru noŭ, este în dreptŭ d'a reclama lucrulŭ formatŭ, elŭ are şi voia d'a cere în locu de lucrulŭ formatŭ o materiă de aceiaşĭ natură, câtime, greutate, mărime şi calitate, saŭ valórea aceliaşĭ materie. (Civ. 504, 508) (Civ. Fr. 576)

515. Verĭ-cari va fi întrebuinţatŭ materiĭ streine fără scirea proprietarului lorŭ, vor puté după împrejurărĭ fi osîndiţĭ şi la plată de daune-interese, şi acésta fără prejudiţiulŭ urmăririlorŭ prin canalŭ estraordinarŭ. (Civ. 506, ur—P. 306, ur.) (Civ. Fr. 577),

516. Principiele regulelorŭ de maĭ susŭ vor servi judecătorilorŭ şi în decisiunea casurilorŭ analoge ca cele precedenţĭ (Civ. 504—515)

TITLU III.

Despre usufructŭ, despre usŭ şi despre abitaţiune.

CAPŬ I.

Despre Usufructŭ.(1)

517. Usufructulŭ este dreptulŭ d'a se bucura cineva de lucrurile ce sunt proprietatea altuĭ, întocmaĭ ca însuşĭ proprietarulŭ lorŭ, însă cu îndatorire de a le conserva substanţa. (Civ. 479, 480, 518, ur) (Civ. Fr. 578).

518. Usufructulŭ se stabilesce prin lege saŭ prin voinţa omuluĭ. (Civ. 517, 519) (Civ. Fr. 579).

519. Usufructulŭ se póte stabili saŭ pur(2) saŭ cu termin, saŭ cu condiţiune. (Civ. Fr. 580).

520. Usufructulŭ se póte stabili pe totŭ felulŭ de bunurĭ mobilĭ şi imobilĭ. (Civ. 462, ur; 471, 472, ur. 526, ur) (Civ. Fr. 581).

(1) *Usu-fructŭ*, va să ĭică a se bucura, a lua, a întrebuinţa fructele séŭ ródele unuĭ lucru.

2 *Purŭ*: curat, simplu.

SECȚIUNEA I.

Despre drepturile Usufructuarului.

521. Usufructuarulŭ are dreptŭ d'a se bucura de totŭ felulŭ de fructe ce póte produce obiectulŭ asupra cărui are usufructŭ, fie naturalĭ, fie industrialĭ, fie civilĭ. (Civ. 522, ur) (Civ. Fr. 582).

522. Fructele naturalĭ sunt acelea ce pămêntulŭ produce de la sine; producțiunea și prăsila (sporul animalilorŭ) sunt asemenea fructe naturalĭ. Fructele industrialĭ ale unuĭ fondŭ sunt acelea ce se dobîndescŭ prin cultură. (Civ. 483, ur; 524, 529—533, 537) (Civ. Fr. 583).

523. Fructele civilĭ sunt chiriele caselorŭ, dobințile sumelorŭ esigibilĭ, venitulŭ rentelorŭ; arendele intră în clasea fructelorŭ civilĭ. (Civ. 525, 527) (Civ. Fr. 584).

524. Fructele naturalĭ și industrialĭ neculese în momentulŭ cândŭ se deschide dreptulŭ de usufructŭ, sunt ale usufructuarului. Acelea ce se găsescŭ în aceeași stare cândŭ se sfîrșesce dreptulŭ de usufructŭ, sunt ale proprietarului, fără d'a puté pretinde unulŭ de la altulŭ despăgubire de chieltuelele urmate pentru arături și semĕnături. Drepturile *colonuluĭ parțiarŭ*[1] ce vor fi esistatŭ la începutulŭ, saŭ la finele usufructuluĭ nu potŭ fi vătĕmate de dispositiunea precedente. (Civ. 484, 522, 534) (Civ. Fr. 585).

525. Fructele civilĭ se socotescŭ dobîndite ḑi cu ḑi, și se cuvinŭ usufructuarului în porporțiune cu durata usufructuluĭ sĕŭ. Acéstă regulă se aplica la arendĭ și la chiriele caselorŭ și la alte fructe civilĭ. (Civ. 523, 527) (Civ. Fr. 586).

526. Dacă usufructulŭ coprinde lucrurĭ cu carĭ nu se póte cineva servi fără a le consuma, precumŭ banĭ, grâne, bĕuturĭ, usufructuarulŭ are dreptulŭ de a dispune de ele, însă cu îndatorire de a le înapoia în aceeași cantitate, cualitate și valóre, saŭ prețulŭ la sfîrșitulŭ usufructuluĭ. (Civ. 521, 557, ur.) (Civ. Fr. 587).

527. Usufructulŭ uneĭ rente pe viéță dă usufructuarului, pe durata[2] usufructuluĭ sĕŭ, dreptulŭ d'a precepe[3] veniturile, fără d'a fi obligatŭ la nicĭ unŭ felŭ de restituțiune. (Civ. 521 523) (Civ. Fr. 588).

528. Daca usufructulŭ coprinde lucrurĭ cari, fără a se consuma

---

(1) *Colonulŭ partiarŭ* este unŭ felŭ de arendașiŭ care ia unŭ pămîntŭ în arenda cu condițiune de a împărți ródele cu proprietarulŭ. Acestŭ felŭ de arendași se obicinuescŭ desŭ în alte țerĭ.

(2) Durata: timpulŭ cât ține.—3 A *percepe*: a lua.

tudată, se strică după vreme prin întrebuinţarea lorŭ, precum rufele, mobilile caseĭ, usufructuarulŭ are dreptulŭ d'a se sluji cu dînsele pentru întrebuinţarea la care ele sunt destinate, şi nu este obligatŭ d'a le înapoia la sfîrşitulŭ usufructuluĭ, de cîtŭ în starea ce se vorŭ afla, însă nestricate din dolŭ(1) saŭ culpă(2) (Civ. 534, 998) (Civ. Fr. 589).

529. Daca usufructulŭ coprinde păduri destinate de proprietarulŭ lorŭ la tăerĭ periodice, usufructuarulŭ este dătorŭ a păstra ordinea şi cătăţimea tăerĭ în conformitate cu regulile stabilite de proprietarŭ, saŭ cu usulŭ loculuĭ, fără a puté pretinde vre o despăgubire nicĭ usufructuarulŭ, nicĭ moştenitorĭĭ seĭ, pentru pârţile lăsate netăiate în timpulŭ usufructuluĭ seŭ.

Arborĭĭ care se potŭ scóte dintr'unŭ seminariŭ(3) de pomĭ fără degradaţiunea acestuĭ, nu vorŭ face parte din usufructŭ, de cîtŭ cu îndatorire, pentru usufructuarŭ, d'a se conforma obiceiuluĭ locale în privirea înlocuireĭ lor. (Civ. 530, ur) (Civ. Fr. 590).

530. Usufructuarulŭ se maĭ bucură, conformându-se cu epocele şi usulŭ vechiŭ alŭ proprietaruluĭ, de pârţile de păduri înalte carĭ aŭ fostŭ puse în tăiare regulată, saŭ că aceste tăiârĭ se facŭ periodice pe o întindere de pămêntŭ determinată, saŭ că se facŭ numaĭ d'o cătime óre-care de arborĭ aleşĭ pe tótă supra-faţia domenuluĭ. (Civ. 529, 531, ur) (Civ. Fr. 591).

531. In tóte cele-l-alte casurĭ, usufructuarulŭ nu se póte atinge de arborĭĭ înalţĭ; va puté însă întrebuinţa, spre a face reparaţiunile la carĭ este obligatŭ, arborĭĭ desrădăcinaţĭ saŭ sfărămaţĭ din accidente; póte chiar a tăia pentru acestŭ sfârşitŭ arborĭĭ trebuincioşĭ cu îndatorire însă a constata în fiinţa proprietaruluĭ acéstă trebuinţă. (Civ. 529, ur; 533) (Civ. Fr. 592).

532. Usufructuarulŭ póte lua din păduri aracĭ pentru viĭ, póte asemenea lua de pe pomĭ producte anualĭ séŭ periodice, însă tóte acestea după obiceiulŭ loculuĭ şi alŭ proprietaruluĭ. (Civ. 529) (Civ. Fr. 593).

533 Pomiĭ roditorĭ carĭ se usucă şi chiarŭ aceĭ ce sunt desrădăcinaţĭ séŭ dărîmaţĭ din accidente, se cuvinŭ usufructuaruluĭ cu îndatorire de a'ĭ înlocui prin alţiĭ. (Civ. 531, 541) (Civ. Fr. 594.)

534. Usufructuarulŭ se póte bucura elŭ însuşĭ, saŭ închiria altuia saŭ cede esercitiulŭ dreptuluĭ seŭ. De va închiria, urmédă a

(1) Dolŭ: viclenie. — (2) Culpă: vină.

3) Prin *seminariŭ* legiuitorulŭ a înţelesŭ aci o *pepinieră*, adică unŭ locŭ unde se sădescŭ şi se resădescŭ pomi.

se conforma, pentru epocele cându se prelnoescu contractele şi pentru durata lorŭ, regulelorŭ întocmite pentru bărbatŭ, în privinţa avereĭ femeiĭ sale la titlulŭ *despre Contractulŭ de căsătoriă.* (Civ. 523, 573, 1268, 1269) (Civ. Fr. 595).

535. Usufructuarulŭ se folosesce de adăugirile făcute prin aluviune(1) la obiectulŭ asupra căruĭ are usufructŭ. (Civ. 495, ur; 502) (Civ. Fr. 596)

536. Elŭ se folosesce de drepturile de servitudine şi în genere de tóte drepturile de cari se póte folosi propietarulŭ, şi se folosesce întocmaĭ ca însuşĭ proprietarulŭ. (Civ. 517, 537, 554, 576, ur. 639) (Civ. Fr. 597).

537. Usufructuarulŭ se folosesce asemenea întocmaĭ ca proprietarulŭ de minele, petrăriele şi nisipurile ce sunt în esplótaţiune la deschiderea dreptuluĭ de usufructŭ.

Dacă însă se atinge de o esploatăţiune, care nu s'ar puté face fără o concesiune, usufructuarulŭ nu se va puté bucura de ea fără a dobîndi maĭ întêiŭ învoirea guvêrnuluĭ. (Çiv. 538, 539) (Civ. Fr. 598)

538. Usufructuarulŭ n'are nicĭ unŭ dreptŭ asupra minelor şi petrărielorŭ nedeschise, încă nicĭ asupra nisipurilorŭ a cărorŭ esploatăţiune nu e încă începută, nicĭ asupra comoreĭ care s'ar puté găsi în cursulŭ usufructuluĭ sĕŭ. (Civ. 537, 539, 649) (Civ. Fr. 598).

539. Proprietariulŭ nu póte prin faptulŭ sĕŭ nicĭ cu orĭ ce chip vătema drepturile usufructuaruluĭ.

Usufructuarulŭ nu póte la încetarea usufructuluĭ, cere vre-o despăgubire pentru îmbunătăţirea ce arŭ pretinde că a făcutŭ, chiar cându printr'însele arŭ fi sporitŭ valórea lucruluĭ. Elŭ sĕŭ moştenitoriĭ sĕĭ potŭ însă redică oglinzĭ, tablouri, şi alte ornamente, pe carĭ le arŭ fi aşedatŭ, cu îndatorire de a restabili localulŭ în starea ce a fostŭ maĭ 'nainte. (Civ. 494, 540, 547) (Civ. Fr. 599).

SECŢIUNEA II.

Despre obligaţiunile usufructuaruluĭ.

540. Usufructuarul ia lucrurile în starea în care se află, elŭ însă nu póte întra în folosinţa lor, de câtŭ după ce va face în presenţa proprie-

(1) Vezĭ esplicarea dată aluviuncĭ la art. 495 şi în nota.

tarului, saŭ după ce îl va chiăma formalŭ, inventariŭ lucrurilorŭ mişcătóre şi constatarea stării în care se vorŭ afla cele nemişcătore supuse usufructului. (Civ. 566) (Civ. Fr. 600).

541. Este datorŭ a da cauţiune, că se va folosi ca unŭ bunŭ părinte de familiă,(1) de nu va fi scutitŭ prin actulŭ constitutivŭ alŭ usufructului; cu tóte acestea taţii, mamele ce vorŭ avé usufructŭ legale alŭ averii copiilorŭ lorŭ, vênd̨ătorulŭ saŭ donatorulŭ care 'şi aŭ reservatŭ usufructulŭ, nu sunt obligaţi a da cauţiune. (Civ. 338, 542, ur; 566,) (Civ. Fr. 601).

542. Dacă usufructuarulŭ nu găsesce cauţiune, nemişcătórele se daŭ cu arendă, sumele de banĭ coprinse în usufructŭ se punŭ la dobîndă, productele se vêndŭ, şi preţulŭ lor se pune asemenea la dobîndă; dobînd̨ile acestorŭ sume şi preţulŭ arendelorŭ se cuvinŭ usufructuarului. (Civ. 524, 525, 543) (Civ. Fr. 602).

543. In lipsă de cauţiune din partea usufructuarului, proprietarulŭ póte cere ca mobilile supuse periciuneĭ prin întrebuinţare să se vênd̨ă spre a se pune preţulŭ la dobîndă, şi usufructuarulŭ se folosesce de dobînd̨i în cursulŭ usufructului: cu tóte acestea usufructuarulŭ va puté cere, şi judecătoriĭ vorŭ puté ordina după împrejurărĭ, ca o parte din lucrurile mişcătóre necesarie pentru propriele sale trebuinţe, să i se lase sub simpla sa depunere de juremîntŭ, şi cu îndatorire de a le preda la curmarea usufructului. (Civ. 542) (Civ. Fr. 603).

544. Intărd̨iarea de a da cauţiune nu redică usufructuarului dreptulŭ de a se folosi de fructele la cari elŭ avea dreptŭ; ele i se cuvinŭ din momentuiŭ de când s'a deschisŭ usufructulŭ. (Civ. 542. 543) (Civ. Fr. 604).

545. Usufructuarulŭ nu este obligatŭ de câtŭ la reparaţiunile de întreţinere. Reparaţiunile cele marĭ remânŭ în sarcina proprietarului; afară numaĭ daca aceste s'arŭ fi causatŭ din lipsa reparaţiunilorŭ de întreţinere de la deschiderea usufructului, în care casŭ usufructuarulŭ este obligatŭ ale face şi pe aceste. (Civ. 546, ur; 558. 571) (Civ. Fr. 605)

546. Reparaţiunile cele marĭ sunt acelea ale zidurilorŭ celorŭ marĭ şi ale boltelorŭ, restabilirea grinzilorŭ, şi acoperişuluĭ întregŭ, acelea ale zăgăd̨elorŭ şi ale zidurilor de sprijinire şi de împrejmuire în totalŭ: tóte cele-l-alte reparaţiunĭ sunt de întreţinere. (Civ. 545, 547) (Civ. Fr. 606).

547. Nicĭ proprietarulŭ, nicĭ usufructuarul nu sunt obligaţi a

(1) A se folosi de unŭ lucru ca unŭ *bunŭ parinte de familia* este a îngriji de dînsulŭ precum l'ar îngriji unŭ bunŭ proprietarŭ.

reclădi ceea ce a căḑutŭ de vechime séŭ s'a distruitŭ(1) din casŭ fortuitŭ.(2) (Civ. 539, 540, 557, 563, ur.) (Civ. Fr. 607).

548. Usufructuarulŭ este obligatŭ în cursulŭ folosinţeĭ sale, la tóte sarcinele anuali ale fondului, precum contribuţiunile şi altele ce după obiceiŭ sunt considerate ca sarcine ale fructelorŭ. (Civ. Fr. 608).

549. În privinţa sarcinelorŭ ce potŭ fi impuse pe proprietate în cursulŭ usufructuluĭ, proprietarulŭ şi usufructuarulŭ contribuescŭ după modulŭ următorŭ: proprietarulŭ este obligatŭ ale plăti şi usufructuarulŭ a-ĭ respunde dobînḑile, iar daca usufructuarulŭ le a plătitŭ, elŭ are dreptulŭ a cere capetele plătite de la proprietarŭ la espirarea usufructuluĭ. (Civ. 552) (Civ. Fr. 609).

550. Acelŭ ce quĕstigă cu titlŭ gratuitŭ un usufructŭ universale saŭ cu titlu universale,(3) este datorŭ a aquita(4) în proporţiune cu folosinţa sa, şi fără nicĭ unŭ dreptu de repetiţiune(5), legaturile, pensiunile alimentarie şi veniturile rentelorŭ perpetue saŭ pe viétă(6) cari privescŭ asupra patrimoniuluĭ.(7) (Civ. 548, 774, 775, ur) (Civ, Fr. 610).

551. Usufructuarulŭ cu titlu particularŭ(8) nu se obligă la plata datorielorŭ pentrn care fondulŭ este ipotecatŭ, şi de va fi silitŭ să le plătéscă are acţiune în contra proprietaruluĭ. (Civ. 775, 899, ur; 909) (Civ. Fr. 611).

542. Usufructuarulŭ fie universale, fie cu titlu universale, trebue să contribuiască împreună cu proprietarulŭ la plata datorielorŭ, după cum urmézĕ: se preţuesce valórea fondului supusŭ usufructuluĭ-se defige(9) în urmă cătimea cu care urmézĕ a contribui la plata datorielorŭ în proporţiune cu valórea ḑisului fondŭ. — Daca usufructu-

(1) Distruitŭ; derimat, fărămatŭ.
(2) Casŭ fortuitŭ: casŭ întîmplătorŭ.
(3) *Usufructŭ universale* este acella care ne dă unŭ dreptŭ eventualŭ de a ne bucura de totalitatea veniturilorŭ uneĭ stări. *Usufructŭ cu titlŭ universale*, este acella care ne dă dreptŭ a ne bucura de o parte din veniturile uneĭ stărĭ, precum jumătate din o stare séŭ patrimoniŭ, a treea parte, a patra parte, séŭ venitulŭ numaĭ allŭ mobilelorŭ, orĭ allŭ imobilelorŭ, etc. Ideea generală a acestuĭ art. este că usufructuarulŭ cată să plătéscă interesele pasivului stăreĭ, în proporţiune cu usufructulŭ seŭ. — (4) A aquita: a plăti.
(5) Dreptŭ de repetiţiune: dreptŭ de a cere înapoĭ.
(6) In privinţa rentelorŭ perpetue şi pe viaţă, vezĭ nota de la art. 339—(7) Patrimoniŭ: stare
(8) *Usufructuarulŭ cu titlu particularŭ* este acella care se bucură de venitul unuĭ lucru a nume otărît s. e. usufructulŭ cutăreĭ case, cutăreĭ moşiĭ ect. La mosceniri, căndŭ e vorba de legatŭ (art. 899) legea nu se maĭ servesce cu vorba *particularŭ*, ci cu vorba singularŭ.
(9) Defige: însemnează, fixează.

arulŭ voiesce să avanseze suma pentru care trebue fondulŭ să contribue, capitalulŭ i se înapoiază la sfîrşitulŭ usufructuluĭ fără nicĭ o dobîndă. Iar de nu va voi usufructuarulŭ a face acestŭ avansŭ, proprietarulŭ póte, după a sa voinţă, saŭ să plătéscă dînsul acea sumă, şi atunci usufructuarulŭ îĭ plătesce dobînḑile în totŭ cursulŭ usufructuluĭ, saŭ să punĕ în vênḑare o parte din averea supusă usufructuluĭ pînă se va dobîndi unŭ preţiŭ analogŭ sumeĭ datorite. (Civ. 549, ur; 775, 893, 896, 902) (Civ. Fr. 612).

553. Usufructuarulŭ e datorŭ a plăti numaĭ cheltuelele proceselor ce privescŭ folosinţa şi ale acelorŭ alte condemnaţiunĭ la carĭ procesele arătate potŭ da nascere. (Civ. 549) (Civ. Fr. 613).

554. Daca în cursulŭ usufructuluĭ, o a treia persónă face vre o usurpaţiune asupra fonduluĭ, saŭ vre o altă încercare spre a călca drepturile proprietaruluĭ, usufructuarulŭ este ţinut a-lŭ denunţa proprietaruluĭ, căcĭ la din contra usufructuarulŭ remâne respunḑétorŭ pentru tóte daunele ce ar puté resulta pentru proprietarŭ, precum arŭ fi respunḑétorŭ pentru orĭ ce stricăciune s'arŭ face de elŭ însuşĭ. (Civ. 998, ur.) (Civ. Fr. 614).

555. Daca usufructulŭ are de obiectŭ unŭ animale şi daca acesta va peri fără culpa usufructuaruluĭ, elŭ nu este obligatŭ a da proprietaruluĭ altŭ animale în locŭ, nicĭ de a-ĭ plăti preţiulŭ. (Civ. 547, 556, 557, 563, ur.) (Civ. Fr. 615).

556. Daca turma pe care unŭ usufructŭ a fostŭ constituitŭ, din întîmplare séŭ din bólă, va peri cu totulŭ şi fără culpa usufructuaruluĭ, acesta nu este obligatŭ de câtŭ a 'ĭ da seama de peĭ saŭ de valórea lor.

Daca turma nu va peri cu totulŭ, usufructuarulŭ este datorŭ de a înlocui numerul vitelorŭ perdute, prin vitele ce da sporulŭ. (Civ. 555, 557, 563, ur.) (Civ. Fr. 616.)

SECTIUNEA III.

Despre stingerea usufructuluĭ.

557. Usufructulŭ se stinge prin mórtea usufructuaruluĭ, prin espiraţiunea terminuluĭ pentru care usufructulŭ a fostŭ acordatŭ, prin consolidarea saŭ întrunirea asupra aceleiaşĭ persóne a ambelorŭ calităţilorŭ de proprietarŭ şi de usufructuarŭ;

Prin neusulŭ dreptuluĭ de usufructuarŭ în cursŭ de treĭ-ḑecĭ anĭ;

Prin totala desfiinţare a lucruluĭ asupra cărŭi usufructulŭ era constituitŭ. (Civ. 558, ur; 636, ur; 1154, ur; 1156, ur) (Civ. Fr 617).

558. Usufructulŭ póte înceta asemenea prin abusulŭ ce face usufructuarulŭi de folosința sa, saŭ aducêndŭ stricăciuni fondului, saŭ lăsându-lŭ să se degrade din lipsă de întreținere.—Creditorii usufructuarului potŭ interveni in contestațiunele pornite în contră'i pentru conservarea drepturilorŭ lorŭ, ei potŭ propune repararea degradațiunilorŭ făcute și a da garanții pentru viitorŭ.

Judecătorii potŭ, după gravitatea împrejurărilor, saŭ a otărî stingerea usufructuluĭ, saŭ a lăsa pe proprietar să se bucure de fructele obiectuluĭ supus la usufructŭ, cu îndatorire de a plăti pe fie care anŭ usufructuaruluĭ saŭ celorŭ ce presintă drepturile sale, o sumă otărîtă pînă în ḑiua când usufructulŭ urma sĕ înceteze. (Civ. 541 - 545, 554, 557, 562, 975) (Civ. Fr. 618).

559. Usufructulŭ care nu e acordatŭ particularilorŭ, nu póte trece peste treĭ-ḑecĭ anĭ. (Civ. 557, 560) (Civ. Fr. 619)

560. Usufructulŭ constituitŭ pînă ce o altă persónă va ajunge la o vîrstă otărîtă, ține pînă la acea epocă, chiar d'ar muri ḑisa persónă înaintea vêrsteĭ otărîte. (Civ. Fr. 620).

561. Vêndarea lucruluĭ supusŭ la usufructŭ nu aduce nicĭ o schimbare dreptuluĭ usufructuaruluĭ; elŭ continue a se folosi de usufructulŭ sĕŭ, de nu a renunțatŭ la dênsulŭ în modŭ formale. (Civ. 562, 1294, ur; 1770) (Civ. Fr. 621).

562. Creditorii usufructuaruluĭ potŭ să cêră a se anula renunțarea făcută în paguba lor. (Civ. 558, 699) (Civ. Fr. 622)

563. Dacă o parte numaĭ a lucruluĭ supusŭ la usufructŭ s'a distruitŭ(1), usufructulŭ se păstrézĕ asupra părțiĭ rĕmase. (Civ. 555, ur; 564) (Civ. Fr. 623)

564. De va fi usufructulŭ constituitŭ numaĭ asupra uneĭ clădirĭ, și acéstă clădire va arde saŭ se va distrui din altă întêmplare, saŭ se va dărâma de vechime, usufructuarulŭ nu va avé dreptŭ a se folosi de pĕmêntulŭ pe care a fostŭ clădirea, nicĭ de materialurile rĕmase.—Daca usufructulŭ s'ar afla constituitŭ asupra unuĭ domenŭ din care făcea parte și clădirea, usufructuarulŭ se va folosi de pămêntŭ. (Civ. 547, 557, 563, 637) (Civ. Fr. 624).

CAPŬ II.

Despre usŭ și abitațiune(2)

565. Drepturile de usŭ și de abitațiune se stabilescŭ și se perdŭ

(1) Distruitŭ: derimat, desființatŭ.

(2) *Dreptulŭ de usŭ*, este dreptulŭ de a se servi de lucrulŭ altuia.— *Dreptulŭ de abitatiune* (locuință), este dreptulŭ de a se servi de o casă, este, în alte cuvinte, dreptulŭ de usŭ asupra uneĭ case.

în acelaşiŭ chipŭ ca şi usufructulŭ. (Civ. 518, ur.) (Civ. Fr. 625).

566. Ca şi în casulŭ de usufructŭ nu se póte folosi cine-va de aceste drepturi, fără a da mai ântêiŭ cauţiune şi fără a face inventariŭ. (Civ. 540, ur) (Civ. Fr. 626).

567. Usuariulŭ şi celŭ ce are dreptulŭ de abitaţiune trebue să se foloséscă de ele ca unŭ bunŭ părinte de familiă. (Civ. 541) (Civ. Fr. 627).

568. Drepturile de usŭ şi de abitaţiune se reguléză prin titlulŭ care le a înfiinţatŭ şi primescŭ după coprinderea luĭ mai multă saŭ mai puţină întindere. (Civ. 569, ur; 969) (Civ. Fr. 628).

569. Daca titlulŭ nu se esplică asupra întinderiĭ acestorŭ drepturi, ele se reguléză precum urméză. (Civ. 568, 570, ur.) (Civ. Fr. 629).

570. Celŭ ce are usulŭ unuĭ locŭ(1), nu póte pretinde mai multe fructe din acestŭ locŭ de câtŭ se cuvine pentru trebuinţele sale şi ale familieĭ sale.

Póte pretinde şi pentru trebuinţele copiilorŭ ce va avé în urma constituiriĭ dreptuluĭ de usŭ. (Civ. 484, 552, ur) (Civ. Fr. 630).

571. Usuariulŭ nu póte cede nicĭ închiria dreptulŭ sĕŭ altuia. (Civ. 534, 573) (Civ. Fr. 631).

572. Celŭ ce are unŭ dreptŭ de abitaţiune pe o casă, póte şedea într'însa cu familia sa, chiarŭ de n'arŭ fi fostŭ însuratŭ la epoca cândŭ i s'a datŭ acestŭ dreptŭ.

Celŭ ce are dreptulŭ de abitaţiune póte închiria partea caseĭ ce nu locuesce.(2) (Civ. 570, 573) (Civ. Fr. 632).

573. Dreptulŭ de abitaţiune nu póte fi nicĭ cesionatŭ nicĭ închiriatŭ, afară de escepţiunea adusă la art. 572. (Civ. 534, 571) (Civ. Fr. 634).

574. Daca usuariulŭ absórbe tóte fructele fonduluĭ, saŭ daca ocupă tótă casa, e datorŭ să facă cheltuelele de cultură, reparaţiunile de întreţinere şi să plătéscă contribuţiunile ca şi usufructuarulŭ. Daca nu ia de câtŭ o parte din fructe, saŭ daca nu ocupă de câtŭ o parte din casă, elŭ contribuesce în proporţiune cu lucrulŭ de care se folosesce. (Civ. 545, 546, 548, ur) (Civ. Fr. 635).

575. Usulŭ pădurilorŭ se va regula prin legĭ particularie. (Civ. Fr. 636).

(1) În testulŭ francesŭ se zice: „Cellŭ ce are usulŭ fructelorŭ unuĭ locŭ."
(2) În testulŭ francesŭ nu se află acestŭ allŭ doilea alineatŭ.

TITLU IV.

Despre servitudini.[1]

576. Servitudinea este o sarcină impusă asupra unui imobile pentru usulŭ şi utilitatea unui imobile avêndŭ unŭ altŭ stăpînŭ. (Civ. 471, 577, 620, ur.) (Civ. Fr. 637).

577. Servitudinile isvorêscŭ saŭ din situaţiunea naturale a locurilorŭ, saŭ din obligaţiunea impusă de lege, saŭ din convenţiunea dintre proprietarĭ. (Civ. 578, ur; 586, ur; 620, ur) (Civ. Fr. 639).

CAPŬ I.

Despre servitudini ce se nascŭ din situaţiunea locurilorŭ.

578. Locurile inferiórĭ sunt supuse a primi apele ce curgŭ firesce din locurile superiórĭ fără ca mâna omuluĭ să fi contribuitŭ la acésta.

Proprietarulŭ inferiore nu póte redica staviliĭ ca să oprésca acéstă scurgere.

Proprietarulŭ superiore nu póte face nicĭ o lucrare spre agravarea[2] servitudiniĭ fonduluĭ inferiore. (Civ. 579, ur; 615, 634, 635) (Civ. Fr. 640).

579 Celŭ ce are unŭ isvorŭ pe proprietatea sa póte face orĭ ce întrebuinţare cu dînsulŭ, fără înse a vătĕma dreptulŭ ce proprietarulŭ fonduluĭ inferiore are dobînditŭ saŭ prin vre unŭ titlu saŭ prin prescripţiune asupra aceluĭ isvorŭ. (Civ. 491, 580, ur; 582, 623) (Civ. Fr. 641).

580. In acestŭ casŭ prescripţiunea nu se póte dobîndi de cătŭ prin o folosinţă neîntreruptă în timpŭ de trei-decĭ anĭ, socotiţi din diua cândŭ proprietarulŭ fonduluĭ inferiore a făcutŭ şi a săvîrşitŭ lucrărĭ aparenţi destinate a înlesni trecerea şi scurgerea apeĭ în proprietatea sa. (Civ. 579, 623) (Civ. Fr. 642)

581. Proprietarulŭ isvoruluĭ nu'ĭ póte schimba cursulŭ cândŭ isvorulŭ dâ apa trebuinciósă locuitorilorŭ uneĭ comune, unuĭ satŭ saŭ unuĭ cătunŭ. (Civ. 481, 579) (Civ. Fr. 643).

582. Acela, a cărŭi proprietate este pe marginea uneĭ ape curgătóre, afară de apele carĭ sunt declarate dependinţi de domeniulŭ

---

(1) Prin *servitudini* se înţelege aceea ce se numea pênă acum robirea lucrurilorŭ, sĕŭ şerbire.

(2) Agravarea: îngreunarea.

publică prin art. 476 la titlulŭ *despre dinstincţiunea bunurilorŭ* póte lua apă pentru irigaţiunea(1) proprietâţilorŭ sale, fără însă a o abate de totŭ.

Acela prin alŭ cârulŭ fondŭ trece apa o póte chiar întrebuinţa în tótă întinderea prin care arŭ avé curgere, cu îndatorire numaĭ a'ĭ lăsa cursulŭ firescŭ la eşirea din proprietatea sa. (Civ. 583) (Civ. Fr. 644).

583. De se redică vre o contèstaţiune între proprietariĭ cârorŭ aceste ape potŭ fi trebuincióse, tribunalele, la darea otarîriĭ sunt datóre să caute a împăca interesulŭ agricultureĭ cu respectulŭ cuvenitŭ proprietâţeĭ, observându în totŭ d'auna regulamentele particularie şi localĭ asupra curgereĭ şi usuluĭ apelorŭ. (Civ. 582) (Civ. Fr. 645).

584. Orĭ ce proprietarŭ póte îndatora pe vecînulŭ sĕŭ la grăniţuirea proprietâţiĭ lipite cu a sa; cheltuelile grăniţuireĭ se vorŭ face pe jumĕtate. (P. 321. 355) (Civ. Fr. 646).

585. Totŭ proprietarulŭ îşĭ póte îngrădi proprietatea, afară de escepţiunea ce se face la art. 615(2) (Civ. 480, 600, 602, ur) (Civ. Fr. 647).

CAPŬ II.

Despre servitudiniĭ stabilite de lege.

586. Servitudinile stabilite de lege aŭ de obiectŭ utilitatea publică, saŭ a comunelorŭ, orĭ aceea a particularilorŭ. (Civ. 577, 588) (Civ. Fr. 649).

587. Acele stabilite pentru utilitatea publică saŭ comunale, aŭ de obiectŭ cărarea saŭ poteca pe lîngă marginea rîurilorŭ navigabilĭ saŭ flotabilĭ, construcţiunea saŭ reparaţiunea drumurilorŭ saŭ altè lucrărĭ publice saŭ comunalĭ.

Totŭ ce privesce acestŭ felŭ de servitudiniĭ, se determină de către legile saŭ regulamentele particularie. (Civ. 476, 495) (Civ. Fr. 650).

588. Legea supune pe proprietarĭ la osebite obligaţiuniĭ unulŭ catre altulŭ ,fără chiar să esiste vre o convenţiune între dînşiĭ. (Civ. 577, 589) (Civ. Fr. 651).

589. Parte din aceste obligaţiuniĭ e regulată de către legile asupra poliţieĭ ruralĭ.

---

(1) *Irigatiune*: udarea artificiale a pămînturilorŭ.

(2) Aci e o greşială de tiparŭ; câcĭ art. 616 trebue citat.

Cele-lalte sunt relative la zidulŭ saŭ la şténtulŭ comun între vecinĭ, la căsulŭ cându se póte înălţa unŭ cotra-ţidŭ, la privirea asupra proprietăţiĭ vecinuluĭ, la scurgerea streşinelorŭ, la drumulŭ de trecere. (Civ. 590—619) (Civ. Fr. 652).

SECŢIUNEA I.

Despre zidulŭ şi şténtulŭ comunŭ.

590. În oraşe şi la ţéră, orĭ ce zidŭ care servesce de despărţire între clădirĭ, saŭ între curte şi grădină, şi între ograde la ţéră, se socotesce comunŭ, daca nu esiste titlu saŭ semnŭ care arŭ proba contrariulŭ. (Civ. 591, ur; 611) (Civ. Fr. 653).

591. Este semnŭ de necomunitate cându culmea zidului este dréptă şi perpendiculară despre păretele de o parte, iar despre cea altă parte înfăţişéză unŭ planŭ înclinatŭ; în acestŭ casŭ zidulŭ să presupune că aparţine esclusivŭ proprietarului despre care esiste planulŭ înclinatŭ. (Civ. 590) (Civ. Fr. 654).

592. Reparaţiunea şi recládirea zidului comunŭ sunt în sarcina tutulorŭ devălmaşilorŭ, şi în proporţiune cu dreptulŭ fie-căruĭ. (Civ. 593, ur; 600, 605) (Civ. Fr. 655)

593. Cu tóte acestea fie-care coproprietarŭ alŭ unuĭ zidŭ comun póte fi apĕratŭ de a contribui la reparaţiunĭ şi recládirĭ, renunţându la dreptulŭ sĕŭ, daca însă zidulŭ comunŭ nu ar sprijini vre o clădire a sa (Civ. 592, 632) (Civ. Fr. 656).

594. Fie-care coproprietarŭ póte să zidéscă în contra unuĭ zidŭ comunŭ şi să bage grinţi saŭ legăturĭ în tótă grosimea zidului lăsându cincĭ-ţecĭ şi patru milimetre despre vecinŭ, fără prejudiţiulŭ dreptuluĭ ce are vecinulŭ ca să scurteţe acele grinţi pînă în jumĕtatea zidului, în casŭ cându şi elŭ ar voi a pune grinţi totŭ în acele locurĭ saŭ a lipi unŭ coşŭ. (Civ. 595, 599, 610, 611) (Civ. Fr. 657).

595. Orĭ ce coproprietarŭ póte să înalţe zidulŭ comunŭ, dară e datorŭ a face(1) singurŭ cheltuiala înălţărĭ, reparaţiunile de întreţinere pentru partea înălţată, şi totŭ o dată păgubirile pentru sarcina causată zidului comunŭ în proporţiune cu înălţimea (Civ. 596, ur. (Civ. Fr. 658)

596. Dacă zidulŭ comunŭ nu e în stare a purta greutatea înăl-

(1) Cuvîntulŭ *face* e reŭ pusŭ aci; era maĭ bine a se conserva cuvîntulŭ *a plati* cum e la Francesĭ: căcĭ numaĭ cu astŭ cuvîntŭ se póte maĭ alesŭ înţelege partea din urmă a acestuĭ articolŭ.

ţărîi, celŭ ce vrea să'lŭ înalţe e datorŭ a'lŭ face din întregŭ din temeliă cu cheltuiala sa, şi orî ce adaosŭ în grosime să'lŭ facă pe locului sĕŭ. (Civ. 594, 597, ur. (Civ. Fr. 659).

597. Vecinulŭ care n'a contribuitŭ la înălţare, póte quĕstiga dreptulŭ de comunitate plătindŭ cheltuiala jumĕtate, precum şi preţulŭ pe jumĕtate alŭ loculuî, ce s'arŭ fi întrebuinţatŭ pentru îngrosirea zidului. (Civ.. 596, 598) (Civ. Fr. 660).

598. Orî ce vecinŭ alŭ unui zidŭ póte să'lŭ facă comunŭ în parte saŭ totŭ, plătindŭ stăpânului ziduluî jumĕtate din valórea sa, saŭ jumĕtate din valórea părţeî ce vrea să facă comune, precumŭ şi jumĕtate din valórea loculuî pe care este clăditŭ zidulŭ. (Civ. 597) (Civ. Fr. 661).

599. Unulŭ din vecinî nu póte găuri zidulŭ comunŭ, nicî să alăture saŭ să sprijine de dînsulŭ vre o lucrare, fără consimţimêntulŭ celuî-laltŭ.

În casŭ de împotrivire elŭ nu póte face acésta fără a regula maî întêiŭ prin esperţî mijlócele necesarie pentru ca acea lucrare să nu vateme drepturîle celuî-l-altŭ. (Civ. 594, ur.) (Civ. Fr. 662).

600. Fie-care póte în oraşe şi suburbié a îndatora pe vecinulŭ sĕŭ a contribui la clădirea şi repararea îngrădireî ce desparte casele, curţile şi grădinile lorŭ; înălţimea îngrădiriî se va otărî după reglementele particularie, saŭ după obiceiulŭ obştescŭ şi în lipsă de reglemente şi de obiceiŭ, înălţimea ziduluî va fi celŭ multŭ de douĕ metre socotindu-se şi cóma. (Civ. 592, ur.) (Civ. Fr. 663)

601. Cândŭ se reclădesce un zidŭ comunŭ saŭ casă tóte servituţile active şi pasive se perpetuă în privirea nouluî zidŭ saŭ a noueî case, fără a se puté însĕ îngreuna dacă reclădirea s'a făcutŭ maî nainte de împlinirea prescripţiunii. (Civ. 636, ur; 1890, 1895) (Civ. Fr. 665).

602. Tóte şanţurile între douĕ proprietăţi se socotescŭ comune de nu va fi titlu saŭ semnŭ contrariŭ. (Civ. 590, 603, ur. 1200, ur.) (Civ. Fr. 666).

603. Este semnŭ de necomunitate cândŭ pămêntulŭ e înălţatŭ saŭ aruncatŭ numaî de o parte a şanţuluî. (Civ. 602, 604, 1200, ur.) (Civ. Fr. 667)

604. Şanţulŭ se socotésce a fi esclusivŭ alŭ aceluî în partea tea cârui pămêntulŭ e aruncatŭ. (Civ. 603, 1200, ur.) (Civ. Fr. 668).

605. Şanţulŭ comunŭ trebue întreţinutŭ cu cheltuéla comună. (Civ. 592) (Civ. Fr. 669).

606. Orî ce gardŭ ce desparte douĕ proprietăţi se socotesce co-

munŭ, afară dacă numaĭ una singură din două proprietăţĭ va fi îngrădită, saŭ de nu va fi unŭ titlu saŭ posesiune îndestulătóre care să constate din contra. (Civ. 590, ur; 602, ur; 609, 1200, 1846, 1890, 1895) (Civ. Fr. 670)

607. Nu e ertatŭ a sădi arborĭ care crescŭ înalţĭ de câtŭ în depărtarea otărîtă de reglementele particularie, saŭ de obiceiurile constanţĭ şi recunoscute, şi în lipsă de reglemente şi de obiceiurĭ, în depărtare de două metre de la linia despărţitóre a acelorŭ două proprietăţĭ pentru arborii înalţĭ, şi de o jumĕtate metru pentru cei-l-alte plantaţiunĭ şi garduri vii. (Civ. 480, 489, ur; 608) (Civ. Fr. 671).

608. Vecinulŭ póte cere ca arborii şi gardurile viĭ puşĭ la o distanţă maĭ mică să se scótă.

Acela pe a cărui proprietate se întindŭ crâcile arborilorŭ vecinuluĭ póte să'lŭ îndatorede a le tăia.

Dacă rădĕcinile se întindŭ pĕ pământulŭ sĕŭ are dreptŭ a le tăia singurŭ. (Çiv. 489, 607, 623) (Civ. Fr. 672).

609. Arborii ce se află în gardulŭ comunŭ sunt comunĭ ca şi gardulŭ, şi fie-care din ambĭ proprietarii e în dreptŭ a cere să'ĭ taiă. (Civ. 606) (Civ. Fr. 673)

SECŢIUNEA II.

Despre distanţia şi lucrările intermediarie cerute pentru óre care construcţiunĭ.

610. Celŭ ce face unŭ puţŭ saŭ o privată lângă unŭ zidŭ fie comunŭ saŭ nu;

Celŭ ce vrea să clădéscă unŭ căminŭ saŭ vatră, o ferărie, unŭ coptorŭ saŭ sobă, să'ĭ alăture unŭ ocolŭ de vite, saŭ celŭ ce vrea să pue lângă zidŭ unŭ magazin de sare, saŭ grămedĭ de materii corosive;

E îndatoratŭ să lase depărtarea prescrisă de reglemente şi obiceiurile particularie asupra unorŭ asemenea obiecte, saŭ să facă lucrările prescrise de aceleaşi legĭ şi reglemente spre a nu aduce vătĕmare vecinuluĭ. (Civ. 489, 599, 998) (Civ. Fr. 674).

SECŢIUNEA III.

Despre vederea în proprietatea vecinuluĭ.

611. Unulŭ din vecinĭ nu póte face, fără consimţimêntulŭ celuĭ-

l-altŭ, nicĭ într'unŭ chipŭ, feréstră saŭ deschidere în'trunŭ zidŭ comunŭ. (Civ. 594, 599, 623) (Civ. Fr. 675).

612. Nimenĭ nu póte avé vedere saŭ ferestre spre vedere, nicĭ balcóne saŭ alte asemenea asupra proprietâţiĭ îngrădite saŭ ne îngrădite a vecinuluĭ sĕŭ, de nu va fi o distanţă de nouĕ spre-ḑece decimetre între zidulŭ pe càre se deschidŭ acestè vederĭ şi proprietatea vecină. (Civ. 489, ur; 601, 614, 623, 634, ur.) (Civ. Fr. 678).

613. Nimenĭ nu pótè avé vederĭ pieḑişe pe proprietatea vecinuluĭ de nu va fi o distanţă de şése decimetre. (Civ. 489, ur; 601, 614, 623, 634, ur.) (Civ. Fr. 679).

614. Distanţa de care este vorba în cele douĕ articole precedenţi se socotesce de la faţada zidului, pe care s'a deschisŭ vederea, şi, de va fi balcóne saŭ altŭ asemenea, de la linia lorŭ cea din afară, pînă la linia de despărţire a celorŭ douĕ proprietâţi. (Civ. 612, 613) (Civ. Fr. 680)

SECŢIUNEA IV.

Despre picătura strejiniloru.

615. Totŭ proprietariulŭ este dator a'şĭ face straşina căseĭ sale astŭ felŭ în câtŭ apele din ploĭ să se scurgă pe terêmulŭ sĕŭ, saŭ pe uliţe, éră nu pe loculuĭ vecinuluĭ sĕŭ. (Civ. 578, 589, 622, 624) (Civ. Fr. 681).

SECŢIUNEA V.

Despre dreptulŭ de trecere.

616. Proprietariulŭ alŭ câruĭ locŭ este înfundatŭ, care nu are nicĭ o eşire la calea publică, póte reclama o trecere pe loculuĭ vecinuluĭ sĕŭ pentru esploatarea fonduluĭ, cu îndatorire de a 'lŭ despăgubi în proporţiune cu pagubele ce s'arŭ puté ocasiona. (Civ. 481, 581, 585, 589, 619, 622, 627, 633, ur.) (Civ. Fr. 682).

617. Trecerea trebue regulatŭ făcută pe partea ce arŭ scurta calea proprietaruluĭ fonduluĭ închisŭ, ca să iésă la drumŭ. (Civ. 618, 634, ur.) (Civ. Fr. 683).

618. Cu tóte acestea trebue a se alege trecerea prin loculuĭ ce arŭ pricinui o maĭ puţină pagubă aceluĭ pe alŭ câruĭ locŭ trecerea urméză a fi deschisă. (Civ. 617) (Civ. Fr. 684).

619. Acţiunea de despăgubire, în casulŭ prevĕḑutŭ prin art. 616

este prescriptibile; iară trecerea trebue să urmeze după prescripţiune, de şi acţiunea de indemnitate(1) nu s'arŭ maĭ puté admite. (Civ. 581, 1890) (Civ. Fr. 685).

CAPŬ III.

Despre servitudinile stabilite prin faptul omuluĭ.

SECŢIUNEA I.

Despre osebite feluri de servituţi ce sĕ potŭ stabili asupra bunurilorŭ

620. Este iertatŭ proprietarilorŭ a stabili pe proprietăţile lorŭ, saŭ în folosulŭ proprietăţilorŭ lorŭ, verĭ-ce servitute vorŭ găsi de cuviinţă, pe câtŭ timpŭ aceste servituţi nu vorŭ impune persónelĭ proprietaruluĭ fondului serviente obligaţiunea unuĭ faptŭ personale, şi pe câtŭ timpŭ ecestè servituţi nu vorŭ fi contrarie ordineĭ publice.

Usulŭ şi întinderea servitudinilorŭ stabilite astŭ-felĭŭ se regulédă prin titlulŭ ce le constitue, şi în lipsă de titlu, după regulele următóre. (Civ. 5, 480, 568, 576, 623. ur) (Civ. Fr. 686)·

621. Servituţile sunt stabilite saŭ în folosulŭ clădirilorŭ, saŭ în folosulŭ pământuluĭ.—Cele de felulŭ d'întâiŭ se numescŭ urbane, chiarŭ cândŭ clădirile pentru carĭ servituţile sunt instituite se vor afla nu numaĭ în oraşŭ dară şi la ţĕră; cele d'alŭ douilea felŭ se numescŭ ruralĭ. (Civ. Fr. 687)

622. Servituţile sunt saŭ *continue* saŭ *necontinue*: *Servituţile continue* sunt acelea alŭ cărorŭ esercitiŭ este saŭ póte fi continuŭ, fără să aibă trebuinţă de faptulŭ actuale alŭ omuluĭ; astŭ felŭ sunt apăducele,(2) scursurele apelorŭ, ferestrele şi altele asemenea. *Servituţile necontinue* sunt acelea carĭ aŭ trebuinţă de faptulŭ actuale alŭ omuluĭ sprea fi esercitate, astŭ felŭ este dreptulŭ de trecere, de a lua apă din fontână, de a pasce vite şi alte asemenea.

Servituţile sunt *aparinţĭ* saŭ *neapărinţĭ*. *Servituţile aparinţĭ* sunt acelea carĭ se cunoscŭ prin lucrârĭ esterioră, precum: o uşiă, o feréstă, o apăducere; *servituţile neaparinţĭ* sunt acelea ce n'aŭ

(1) Indemnitate: despăgubire.

(2) *Apaduce* este lucrarea cu ţevĭ, olane séŭ altele, prin care se duce apa de la unŭ locŭ la altulŭ.

semnŭ esteriorŭ de esistența lorŭ, precum, spre esemplu, proibițiunea(1) de a zidi pe unŭ fondŭ, saŭ de a nu zidi de câtŭ pînă la o înălțime determinată. (Civ. 623—625, 627, 636, ur.) (Civ. Fr. 689)

SECTIUNEA II.

Despre modulŭ cu care se stabilescŭ servituțile.

623. Servituțile continue și aparinți se dobîndescŭ prin titlu saŭ prin posesiune de trei-deci aní. (Civ. 579, ur; 622, 1846, ur; 1890, ur.) (Civ. Fr. 690).

624. Servituțile continue neaparinți, și servituțile necontinue și neaparinte,(2) nu se potŭ stabili de câtŭ prin titluri. (Civ. 2, 622) (Civ. Fr. 691).

625. Destinațiunea proprietaruluĭ ține locŭ de titlu în privința servituțilorŭ continue și aparinți. (Civ. 622, 623, 626, ur) (Civ. Fr. 692).

626. Nu póte fi destinațiune a proprietaruluĭ de câtŭ numaĭ cândŭ se va dovedi că cele douĕ fonduri acumŭ despârțite aŭ fost averea aceluiașŭ proprietarŭ, și că printr'însulŭ s'aŭ pusŭ lucrurile în starea din care a resultatŭ servitutea. (Civ. 625, 627, ur.) (Civ. Fr. 693).

627. Dacă proprietarulŭ a douĕ proprietâți, între carĭ esiste unŭ semnŭ vĕdutŭ de servitute, înstreinéză una din proprietâți, fără ca contractulŭ să conțină nicĭ o convențiune atingătóre de servitute, ea urméză de a esiste într'unŭ modŭ activŭ saŭ pasivŭ în favórea fonduluĭ înstreinatŭ, saŭ asupra fonduluĭ neînstreinatŭ. (Civ. 622, 625, 626, 633) (Civ. Fr. 694)

628. Titlulŭ constitutivŭ alŭ servituții, în privința servituțilorŭ ce nu se potŭ dobîndi prin prescripțiune, nu póte fi înlocuitŭ de cât prin unŭ titlu de recunóscerea servituții și datŭ din partea proprietaruluĭ loculuĭ servitŭ. (Civ. 624) (Civ. Fr. 695).

629. Cândŭ se stabilesce o servitute se înțelege că se acórdă totŭ de-o-dată și tóte mijlócele spre întrebuințarea eĭ. Astŭ-feliŭ servitutea de a lua apă din fontâna altuĭ trage cu sine și dreptul de trecere. (Civ. 630, ur.) (Civ. Fr. 696).

---

(1) Prohibițiune: oprire.

(2) In testulŭ francesŭ se zice: „și servituțile necontinue aparinți séŭ neaparinți.“

SECTIUNEA III.

Despre drepturile proprietarului fondului căruĭ se cuvine servitutea.

630 Aceluĭ căruĭ se cuvine o servitute are dreptulŭ a face tóte lucrările trebuincióse spre a se sluji cu dânsa şi spre a o păstra (Civ. 629, 631,) (Civ. Fr. 697).

631. Aceste lucrărĭ se facŭ cu cheltuiala sa, iară nu cu cheltuiala proprietaruluĭ fondului supusŭ, afară numaĭ cândŭ se va stabili altŭ-felŭ în titlu de stabilirea servituţiĭ. (Civ. 630; 632) (Civ. Fr. 698).

632. In casulŭ chiarŭ unde proprietariulŭ fondului supusŭ este însărcinatŭ prin titlu a face cu cheltuiala sa lucrările trebuincióse pentru a se servi de servitute saŭ a o păstra, elŭ póte totŭ déuna a se scuti de acéstă sarcină, lăsândŭ fondulŭ supusŭ în dispositiunea proprietaruluĭ fondului cărui se cuvine servitutea. (Civ. 593. 631) (Civ. Fr. 699).

633. Dacă proprietatea pentru care(1) s'a stabilitŭ, s'ar împărţi, servitutea remâne totŭ aceeaşĭ pentru fie care parte, fără ca fondulŭ supusŭ să se îngreuneze. Astŭ-felŭ de va fi unŭ dreptŭ de trecere toţĭ devâlmaşiĭ vor fi indatoraţĭ a'lŭ esercita prin acelaşŭ locŭ. .(Civ. 616. ur, 627, 635) (Civ Fr. 700).

634. Proprietarulŭ fondului supusŭ servituţiĭ nu póte face nimicŭ spre a'ĭ scădea întrebuinţarea saŭ a'ĭ o îngreuna. Astŭ-felŭ nu póte scămba starea locurilorŭ, nicĭ strămuta esercitarea dintr'unŭ locŭ într'altulŭ, de câtŭ acela unde servitutea a fostŭ din începutŭ stabilită. Cu tóte aceste, dacă acea stabilire primitivă a devenitŭ maĭ impovărătóre proprietariuluĭ fondului supusŭ, saŭ décă îlŭ opresce a 'şĭ face pe dinsulŭ reparaţiunĭ folositóre, va puté oferi proprietariuluĭ celuĭ-l-altŭ fondŭ unŭ locŭ ce ar avé aceeaşĭ înlesnire pentru esercitarea drepturilorŭ sále, şi acesta nu va puté refusa. (Civ. 578, 617, 618) (Civ. Fr. 701).

635 Insă şi acela ce are unŭ dreptŭ de servitute nu'lŭ póte întrebuinţa de câtŭ după coprinderea titluluĭ sĕŭ, fără a puté face nicĭ în fondulŭ supusŭ servituţiĭ, nicĭ în fondulŭ pentru care servitutea este înfiinţată, vre o schimbare împovărătóre celuĭ d'înteiŭ fondŭ. (Civ. 578, 969) (Civ. Fr. 702).

---

(1) Aci, din greşială de tiparŭ, se vede, lipsesce cuvîntulŭ „*servitutea*.

SECTIUNEA IV.

Despre modulŭ stingereĭ servituţilorŭ.

636. Servituţile încetézĕ cândŭ lucrurile se găsescŭ în ast-felŭ de stare, in câtŭ servitudinea nu se maĭ póte esercita (Civ. 557, 601, 637, 1156) (Civ. Fr. 703).

637. Ele renascŭ daca lucrurile sunt restabilite într'unŭ chipŭ în câtŭ servituţile să se pótă esercita, afară numaĭ de nu arŭ fi trecutŭ unŭ spaţiŭ de timpŭ indestulătorŭ spre a se puté presupune că s'a desfiinţatŭ servitutea, după cum se ḑice la art. 640. (Civ. 601, 639) (Civ. Fr. 704).

638. Orĭ-ce servitute este stinsă, cândŭ fondulŭ câtre care este datorită şi acela ce o datoresce cadŭ in aceeaşŭ mâna. (Civ. 557 626, 627. 1154) (Civ. Fr. 705).

639. Servitutea este stinsă prin ne-usŭ în cursŭ de treĭ-ḑecĭ anĭ. (Civ. 640. ur; 1890, ur; 1895) (Civ. Fr. 706).

640. Aceştĭ treĭ-ḑecĭ de anĭ se numără după osebite felurĭ de servituţĭ, saŭ din ḑiua de cândŭ a încetatŭ de a se folosi de dînsa cândŭ este vorba de servituţi ne-continue, saŭ din ḑiua de cândŭ s'a făcutŭ unŭ actŭ contrariŭ servituţiĭ continue. (Civ. 601, 622, 636, ur) (Civ. Fr. 707).

641. Modulŭ servituţiĭ se póte prescrie ca şi servitutea, şi cu acelaşŭ chipŭ. (Civ. 639, ur) (Civ. Fr. 708),

642. Dacă proprietatea în folosulŭ cărĭĭ s'a stabilitŭ servitutea este a maĭ multorŭ coproprietarĭ, întrebuinţarea din partea unuĭ popresce prescripţiunea în privinţa celor-l-alţĭ. (Civ. 643, 1057) (Civ. Fr. 709).

643. Dacă dintre coproprietarĭ se găsesce unulŭ în contra cărŭĭ prescripţiunea nu s'a pututŭ aplica, precumŭ un minore, acela păstrézĕ dreptulŭ tuturorŭ celor-l-alţĭ coproprietarĭ. (Civ. 1876) (Civ. Fr. 710).

CARTEA III.

Despre diferitele moduri prin carĭ se dobîndesce proprietatea

644. Proprietatea bunurilor se dobîndesce şi se transmite prin succesiune(1) prin legate, prin convenţiune şi prin tradiţiune.(2) (Civ.

(1) Succesiunea: moscenire— (2) Tradiţiune este fapta de a da unŭ lucrŭ,

480, 645, 650, ur. 653, 800, ur. 942) (Civ. Fr. 711).

645. Proprietatea se mai dobîndesce prin accesiune(1) saŭ încorporaţiune, prin prescripţiune, prin lege şi prin ocupaţiune(Civ. 482, ur, 1837) (Civ. Fr. 712).

646. Bunurile fără stăpânŭ sunt ale Statuluĭ. (Civ. 477, 647, ur. 652, 680) (Civ. Fr.713).

647. Sunt bunurĭ carĭ nu aparţinŭ nimunuĭ şi alŭ cărorŭ usŭ e comunŭ tuturorŭ. Legĭ de poliţiă reguléză felulŭ intrebuinţârĭĭ lor. (Civ. Fr. 714).

648 Facultatea de a vêna saŭ de a pescui este regulată prin legĭ particolare (Civ. Fr. 715).

649. Proprietatea unuĭ tesaurŭ este a aceluĭ ce l'a găsitŭ' in propriulŭ seŭ fondŭ; décă tesaurulŭ este găsitŭ în fondŭ streinŭ, se imparte pe din doue intre celŭ ce îlŭ a descoperitŭ şi între proprietarulŭ fonduluĭ.

Tesaurulŭ este orĭ-ce lucru ascunsŭ saŭ îngropatŭ pe care nimenĭ nu póte justifica că este proprietarŭ şi care este descoperitŭ printr'unŭ purŭ efectŭ alŭ asarduluĭ.(2) (Civ. 489, ur.) (Civ. Fr. 716).

TITLU I.

Despre succesiunĭ(3)

650. Succesiunea se deferesce saŭ prin lege, saŭ după voinţa omuluĭ prin testamentŭ. (Civ. 651, ur, 800, 802, ur.).

CAPŬ I.

Despre deschiderea succesiunilorŭ.

651. Succesiunile se deschidŭ prin mórte. (Civ. 652, ur.) (Civ. Fr. 718)

652. Legea reguléză ordinea succesiunilorŭ între moştenitoriĭ legitimĭ.

Copiiĭ naturalĭ, în privinţia succesiunĭĭ mameĭ lorŭ şi a colateralilorŭ(4) sĕĭ, sunt asimilaţĭ copiilorŭ legitimĭ şi viceversa. In

(1) Pentru definiţiunea *accesiunei* vezĭ art. 482 cu nota.
(2) Asardŭ: întîmplare.
(3) Succesiune: moscenire.
(4) Colaterali: rude de alături.

lipsă de moştenitorĭ legitimĭ saŭ naturalĭ, bunurile se moştenescŭ de soţiulŭ supra-vieţuitorŭ. În lipsă de soţiŭ, Statulŭ devine moştenitorŭ. (Civ. 477, 646, 659, ur. 677, ur, 684,) (Civ. Fr. 723).

653. Descendinţiĭ(1) şi ascendinţiĭ(2) au de dreptŭ posesiunea succesiuni din momentulŭ morţiĭ defunctuluĭ(3).

Ceĭ-l-alţĭ moştenitorĭ intră în posesiunea succesiuniĭ cu permisiunea justiţieĭ. (Civ. 659, ur) (Civ. Fr. 724).

CAPŬ II.

Despre cualităţile cerute pentru a succede.(4)

654. Pentru a succede trebue neapăratŭ ca persóna ce succede să esiste în momentulŭ deschiderii succesiuneĭ.

Copilulŭ conceputŭ(5) este consideratŭ că esiste.

Copilulŭ născutŭ mortŭ este consideratŭ că nu esiste. (Civ. 286, ur. 924) (Civ. Fr. 725).

655. Sunt nedemnĭ de a succede şi prin urmare escluşĭ de la succesiune:

1. Condemnatulŭ pentru că a omorîtŭ saŭ a cercatŭ să omóre pe defunctŭ.

2. Acela care a făcutŭ în contra defunctuluĭ o acusaţiune capitale, declarată de judecată calomnióşă.

3. Moştenitorulŭ majore care, avêndŭ cunoscinţă de omorulŭ defunctuluĭ, n'a denunţatŭ acésta justiţieĭ. (Civ. 656, ur.—P. 48 225, ur; 248, 250, ur—Pr. P. 29, ur; 381, ur.) (Civ. Fr. 727).

656. Lipsa de denunţare nu póte vătĕma în drepturile lorŭ pe ascendenţiĭ şi descendenţiĭ omorîtoruluĭ, pe afiniĭ sĕĭ de acelaşŭ gradŭ, pe soţiul saŭ soţia sa, pe fraţiĭ saŭ surorile sale, pe unchiĭ saŭ mătuşile sale, pe nepoţiĭ saŭ nepótele sale. (Civ. 655, 660, ur.) (Civ. Fr. 728).

657. Moştenitorulŭ depărtatŭ de la succesiune ca nedemnŭ, este obligatŭ a întórce tóte fructele şi veniturile a cărorŭ folosinţă a avutŭ-o de la deschiderea succesiuniĭ. (Civ. 485, 655) (Civ. Fr. 729).

658. Copiiĭ nedemnuluĭ viindŭ la succesiune, în virtutea dreptuluĭ lorŭ propriŭ, fără ajutorulŭ representaţiuniĭ, nu sunt depărtaţĭ pentru greşala tatăluĭ lorŭ; acesta însă nu póte nicĭ într'unŭ

(1) Descendinţi: rude de josŭ— (2) Ascendinţi: rude de susŭ.
(3) Defunctŭ: reposatŭ.
(4) A succede: a mosceni.
(5) Conceputŭ: zămislitŭ.

casŭ, reclama usufructulŭ bunurilorŭ succesiuneĭ, pe carĕ legea 'lu acordă taţilorŭ şi mamelorŭ asupra bunurilorŭ copiilorŭ lorŭ. (Civ. 338, ur, 664, ur; 668) (Civ. Fr. 730).

CAPŬ III.

Despre deosebite ordinĭ de succesiune.

SECŢIUNEA I.

Dispoşiţiunĭ generalĭ.

659. Succesiunile sunt deferite(1) copiilorŭ şi descendenţilorŭ defunctuluĭ,(2) ascendenţilorŭ şi rudelorŭ sale colateralĭ, în ordinea şi după regulele maĭ josŭ determinate. (Civ. 661, ur. 669, ur; 672, ur.) (Civ. Fr. 731).

660. Procsimitatea(3) rudenieĭ se stabilesce prin numerulŭ generaţiunilorŭ; fie-care generaţiune numĕră unŭ grad(4). (Civ. 661, ur) (Civ. Fr. 735).

661. Şirulŭ gradelorŭ formézĕ linia: se numesce *linié dréptă* şirulŭ gradelorŭ între persónele ce se coborŭ una dintr'alta: *linié colaterale* şirulŭ gradelorŭ între persónele ce nu se coborŭ unele din altele, déră carĕ se coborŭ dintr'un autore comunŭ.

Linia dréptă se împarte, în *linié dreptă descendente* şi în *linié dreptă ascendente.*

Antêia este acea ce leagă pe capulŭ némuluĭ cu aceĭ ce se coborŭ de la elŭ; a doua este aceea ce légă o persónă cu aceĭ din cari ea se cobóră. (Civ. 660, 662, ur) (Civ. Fr. 736).

662. In linia dréptă se numĕră atâtea graduri câte sunt şi generaţiunĭ între persóne: ast-felŭ fiulŭ este câtre tatălŭ sĕŭ în celŭ d'întêiŭ gradŭ; nepotulŭ de fiŭ în celŭ d'alŭ doilea, şi vice-versa tatălŭ şi bunulŭ câtre fiiĭ lorŭ şi nepoţiĭ lorŭ de fiŭ. (Civ. 660) (Civ. Fr. 737).

663. In liniă colaterale(5) gradurile se numĕră după generaţiunĭ, începêndŭ de la una din rude pînă la autorele comunŭ, şi de la acesta pînă la cea-l-altă rudă.

---

(1) Sucesiunile sunt deferite: moscenirile sunt date.
(2) Defunctŭ; reposatŭ.
(3) Procsimitate: appropiere.
(4) *Gradŭ* mai nainte se numea spiţă.
(5) In linia colaterală se află rudele de alăturĭ.

Fraţii dară sunt în grădulŭ alŭ douilea; unchiulŭ şi nepotulŭ în alŭ treilea, verii primarĭ în alŭ patrule ş. c. l. (Civ. 660, 662) (Civ. Fr. 738).

SECŢIUNEA II.

Despre representaţiune.

664. Representaţiunea este o ficţiune a legiĭ, care are de efectŭ de a pune pe representanţi în locŭlŭ, în grădulŭ şi în drepturile representatuluĭ. (Civ. 658, 665, ur) (Civ. Fr. 739).

665. Representaţiunea se întinde nemărginitŭ în linia directă descendente.

Ea este admisă în tóte casurile, concure copiiĭ defunctuluĭ cu descendinţiĭ unuĭ copilŭ mortŭ m i d'înainte, întîmple-se ca toţi copiiĭ defunctuluĭ fiindŭ morţi în ntea luĭ, descendinţiĭ diŞilorŭ copiĭ să se găséscă între eĭ în grad egalĭ saŭ neegalĭ(1) (Civ. 660, ur; 667, ur.) (Civ. Fr. 740).

666. In liniă colaterale representaţiunea este admisă, în privinţa copiilorŭ şi descendinţilorŭ fraţilorŭ séŭ surorilorŭ defunctuluĭ, vie eĭ la succesiunea sa în concursŭ cu unchĭ saŭ mătuşe, întâmplese ca toţi fraţiĭ şi surorele defunctuluĭ, fiindŭ morţi maĭ d'înainte, succesiunea să se găséscă trecută la descedinţiĭ lorŭ, în graduri egalĭ saŭ neegalĭ. (Civ. 660, ur; 664, 667, ur; 672) (Civ. Fr. 742)

667. In tóte casurile în cari representaţiunea este admisă, partagiulŭ(2) se face pe tulpina(3) (*souche*), décă aceeaşi tulpină a produsŭ maĭ multe ramurĭ, sub-divisia(4) se face érăşi pe tulpină în fie-care ramură, şi membriĭ aceiaşŭ ramurĭ se împartŭ egalŭ între dînşiĭ. (Civ. 664, ur) (Civ. Fr. 743).

668. Nu se represintă de câtŭ persónele mórte.

Póte cine-va representa pe acela la a căruĭ succesiune a renunţiatŭ. (Civ. 658, 698) (Civ. Fr. 744).

---

(1) Representaţiunea nu este admisă, prin urmare, în linia dréptă ascedente; ruda de susŭ cea maĭ aprópe esclude pe cea maĭ depărtată. Acésta se şi zice espresŭ în legea francesă, la art. 741.

(2) Partagiŭ: împărţélă.— (3) Tulpină se numea în Cod. vechiŭ şi *casă*.— (4) sub-divisiă, sub împărţélă.

SECTIUNEA III.

Succesiunile deferite descendenţilorŭ.

669. Copiĭ saŭ descendenţiĭ lorŭ succedŭ tatăluĭ, mumeĭ, moşilor, móşelorŭ, şi verĭ-cărui altŭ ascendente, fără deosebire de secsŭ şî chiarŭ de arŭ fi născuţi din deosebite căsătoriĭ. — Eĭ succedŭ în părţi egalĭ cândŭ se găsescŭ toţĭ în gradulŭ d'întêiŭ şi sunt chiămaţi după propriulŭ lorŭ dreptŭ; eĭ succedŭ pe tulpină cândŭ sunt chiămaţi toţi saŭ unulŭ din eĭ prin representaţiune. (Civ. 306, 315, 658, 660, ur. 664, ur.) (Civ. Fr. 745).

SECŢIUNEA IV.

Despre succesiunile deferite ascendenţilorŭ.

670. Dacă defunctulŭ(1) n'a lăsatŭ posteritate(2), nicĭ frate, nicĭ surore, nicĭ descendinţĭ dintr'acestia, succesiunea ce cuvine ascendenţilorŭ din gradulŭ de rudeniă celŭ maĭ aprópe.

Ascendenţiĭ de acelaşĭ gradŭ, moştenescŭ părţi egalĭ. (Civ. 671, 673) (Civ. Fr. 746).

671. Dacă tatălŭ şi muma uneĭ persóne mórte fără descendenţĭ, 'ĭ-aŭ supravĕţuitŭ, lăsândŭ acea persónă fraţĭ, surorĭ, saŭ descendinţĭ aĭ acestora, succesiunea se divide în douĕ porţiunĭ egalĭ, din carĭ jumĕtate numaĭ se cuvine tatăluĭ şi mameĭ şi se împarte de o potrivă între dînşiĭ. (Civ. 673, 674) (Civ. Fr. 748).

SECŢIUNEA V.

Despre succesiunile colaterală.

672. În casŭ de a muri maĭ d'înainte tatalŭ şi mama uneĭ persóne mórte fără posteritate, fraţiĭ, surorile saŭ descendinţiĭ lorŭ sunt chiămaţi la succesiune, depărtândŭ pe ascendenţĭ şi pe ceĭ-alţĭ colaterală. Eĭ succedŭ saŭ după propriulŭ lorŭ dreptŭ, saŭ prin representaţiune în modulŭ regulatŭ în Secţiunea II a acestuĭ cap. (Civ. 664, 666, ur.) (Civ. Fr. 750).

673. Dacă tatălŭ şi muma persóneĭ mórte fără posteritate 'ĭ-aŭ supravieţuitŭ, fraţiĭ, surorile saŭ representanţiĭ lorŭ iaŭ jumĕtate

(1) Defunctŭ: reposatŭ.— (2) Posteritate: urmaşĭ.

succesiunea. Dacă numaĭ tatălŭ saŭ numaĭ muma 'ĭ-a supraviețuitŭ, fraţiĭ, surorile saŭ representanţiĭ lorŭ iaŭ treĭ pătrimĭ ale succesiuneĭ. (Civ. 671, 674) (Civ. Fr. 751).

674. Partagiulŭ jumătăţiĭ saŭ celorŭ treĭ pătrimĭ cuvenite fraţilorŭ saŭ surorilorŭ, după conţinerea art. precedinte, se face între eĭ în porţiuni egalĭ, dacă sunt toţi dintr'aceiaşŭ căsătoriă; de sunt din căsătoriĭ diferite divisiunea se face pe jumĕtate între cele douĕ liniĭ paternă şi maternă a defunctuluĭ; fraţiĭ primarĭ, ieaŭ parte în amĕndouĕ liniile, uterinii saŭ consângeniĭ(1) fie-care în linia sa numaĭ. Dacă sunt fraţi saŭ surorĭ numaĭ într'o liniă, eĭ succedŭ în totalŭ escluḑêndŭ pe tóte rudele din cea-altă liniă. (Civ. 666) (Civ. Fr. 752).

675. In lipsă de fraţi saŭ sororĭ saŭ de descendinţi dintr'înşiĭ şi în lipsă de ascendinţi, succesiunea se dă rudelorŭ colateralĭ din gradulŭ de rudeniă celŭ maĭ apropiatŭ.

Cândŭ sunt maĭ multe rude colateralĭ în acelaşŭ gradŭ, succesiunea se împarte egalŭ între dênsele. (Civ. Fr. 753).

676. Rudele succedŭ pînă la alŭ douĭ-spre-ḑecelea gradŭ inclusivŭ. (Civ. Fr. 755).

CAPŬ IV.

Despre succesiunile neregulate.

SECŢIUNEA I.

Despre drepturile copiilorŭ naturalĭ asupra bunurilorŭ mameĭ lorŭ şi despre succesiunea copiilorŭ naturalĭ morţĭ fără posteritate.

677. Copiĭ naturalĭ, chiarŭ cândŭ căsătoria ar fi proibită(2) între mama şi tatălŭ lorŭ, succedŭ mameĭ lorŭ, ascendinţilorŭ şi colateralilorŭ mameĭ, ca şi copiĭ legitimĭ.(3) (Civ. 308, 678).

678. Succesiunea copiluluĭ naturale, mortŭ fără posteritate, se

(1) *Uterinĭ* sunt fraţiĭ ce aŭ avut aceeaşĭ mumă. — *Consîngeni* sunt fraţiĭ din acellaşĭ tată.

(2) Proibită: poprită.

(3) Cod. Caragea, part. 4 cap. 3, art. 30: „Muma care are copilŭ din curviă, nu este slobodă să-şĭ lase în diată moscenitorĭ pre rudele din susŭ; că se protimisesce acella dupe pravilă din rudele eĭ din susŭ."

cuvine mamei sale, şi în lipsa mameĭ, rudelorŭ eĭ celorŭ maĭ de aprópe. (Civ. 660, 677).

SECŢIUNEA II.

Despre succesiunea soţuluĭ supravieţuitoriŭ şi despre a Statuluĭ.

679. Cându defunctulŭ nu are nicĭ rude în gradulŭ succesibile,[1] nicĭ copiĭ naturalĭ, bunurile succesiuneĭ trecŭ la soţulŭ în viéţă nedespărţitŭ (Civ. 183, 211, ur; 652, ur; 676, 681, ur) (Civ. Fr. 767).

680. In lipsă de soţŭ supra-vieţuitorŭ, succesiunea trece la Statŭ. (Civ. 477, 646, 652, ur; 681) (Civ. Fr. 768).

681. Soţiulŭ în viéţă şi Statulŭ care cerŭ succesiunea sunt obligaţĭ a face să se pună peceţĭ, a pretinde să se facă invéntariŭ, după formele prescrise, pentru acceptarea succesiunilorŭ, sub beneficiŭ de inventariŭ[2] (Civ. 704, ur. 713) (Civ. Fr. 769).

682. Soţiulŭ în viéţă este încă datorŭ a transforma în numerariŭ lucrurile mişcătóre, saŭ a da cauţiune solvabile pentru restituirea succesiuneĭ, în casŭ cându s'ar presenta moştenitorĭ aĭ defunctuluĭ în termenŭ de treĭ anĭ. După acestŭ terminŭ cauţiunea este liberată. (Civ. 700. 1657, ur) (Civ. Fr. 771).

683. Soţiulŭ în viéţă saŭ Statulŭ, care n'aŭ îndeplinitŭ formalităţile la cari sunt respectivŭ îndatoraţĭ, potŭ se fie supuşĭ la daune-interese către moştenitoriĭ ce s'arŭ arăta. (Civ. 681, 682) (Civ. Fr. 772.)

SECTIUNEA III.

Despre dreptulŭ de moştenire alŭ femeeĭ cându se află în concurenţă cu descendenţĭ saŭ alte rude chiămate după legĭ la succesiunea soţiuluĭ eĭ mortŭ.

684. Cându bărbatulŭ móre şi véduva sa n'are avere, dênsa ia o porţiune virilă[3] în usufructŭ, din succesiunea bărbatuluĭ, déca acesta are descendenţĭ.

---

(1) *Succesibile*: care este de spiţă a veni la moscenire.

(2) Pentru *beneficiŭ de inventariŭ* vezĭ Art. 713.

(3) Prin *porţiune virilă* se înţelege o parte pe capŭ, adică femeea ia o parte de copilŭ.—

Cându bărbatulu lasă unu singuru descendinte, porțiunea femeii în succesiune va fi numai de a treia parte. Acestu dreptu începe de la epoca încetării usufructului legale.(1) (Civ. 338)

Cându bărbatulu lasă rude de susu sau de alături, atunci femeia succede la o pătrime în plină proprietate din averea mortului(2).

---

(1) Prin *usufructu legalu* se înțelege aci aceea ce în art. 338 se numesce *dreptu de folosința* asupra avereĭ copiluluĭ.

(2) Cod. Caragea la part. 4. Cap. 3, art. 17. lit. K: zicea:

„Când mortuluĭ îĭ trăesce muerea și are copiĭ cu dînsa, sèu mórteĭ îĭ trăesce bărbatulu și are copiĭ cu dînsulu, atunci copiĭ, sufletulu mortuluĭ séu alu mórteĭ, și soția cea vie, moscenescu de o potrivă averea, dupe cum mai josu se arată:

„Adecă copiĭ își iau părțile loru, pre carĭ sunt stăpînĭ desăvîrșitu, luând asupra loru și partea sufletuluĭ pentru cheltuelile îngropăreĭ și a pomenirilorŭ mortuluĭ séu mórteĭ; iar soția cea vie are numai hrisis, adică folosulŭ părții sélle.

Iar de se va întîmpla, în urma morții unuia din părinți preste treĭ anĭ, să trăiască copiĭ, și dupe acea vreme să móră copilulu, însă partea bărbătéscă mai nainte de allu 12-lea anu alu vîrsteĭ sélle, iar partea femeéscă mai nainte de alu 12-lea anu alu vîrsteĭ sélle, atunci părintele ce va fi viu să ia a treea parte a sufletuluĭ în bani gata; iar de vor muri copiĭ inaintea împlinireĭ a treĭ ani, dupe mórtea unuia din obrazele părinților, atunci obrazulu dintre părinți ce este viu, de va fi făcutu cheltueli pentru îngropare și pomeniri, să arate socotéală către clinoromi și clinoromiĭ să-ĭ plătéscă cât va fi cheltuitu.“

Art. 18, lit. C. zicea:

„Când va muri copilu, parte bărbătéscă mai nainte de allu patru-spre-zecelea anu allu vîrsteĭ sale, iar partea femeéscă mai nainte de două-spre-zece anĭ aĭ vîrsteĭ sale, orĭ înaintea morțiĭ unuia din părinții seĭ, orĭ dupe mórtea aceluĭ părinte, și altu copilu nu va mai remânea, atunci periusia aceluĭ părinte să se facă treĭ părți, din care o parte să o moscenéscă obrazulu celu viu dintre părinți cu desăvîrșită stăpînire, însă în bani gata, altă parte să o moscenéscă rudele cele de susu ale părinteluĭ celuĭ mortu séu frați numai (de vor lipsi rude de susu), iar cea-l-altă a treea parte să o moscenéscă sufletulu copiluluĭ celluĭ mortu, care parte să o ia totu acele rude ale părintelui celuĭ mortu, pentru cheltueala îngropăreĭ și a pomenirilorŭ.

Iar cându nu vor trăi nicĭ rude de susu, nicĭ frați aĭ părinteluĭ celui mortu, atunci obrazulu dintre părinți care trăesce, să moscenéscă pre părintele celu mortu alu copiluluĭ și rudele de alăturea ale părintuluĭ celuĭ mortu pînă la a patra spiță, să aibă pronomionu e rescumpera, de vor voĭ, numai căminulu neamuluĭ lorŭ, de va fi.“

Art. 23. mai zicea:

„Cându bărbatulu cu muierea trăindu 10 anĭ și nefăcându copiĭ, va muri unulu din obraze și nu va avea copiĭ dintr'altă căsătorie mai dinainte, atunci obrazulu celu viu moscenesce fără de diată a sésea parte din avutulu luĭ, iar cea-l-altă avere, rudele luĭ.

Cându bărbatulu celu mortu n'are rude, nicĭ de susu, nicĭ de josu, nicĭ de alăturea, ilu moscenesce fără de diată soția sa, și pre soție, de nu va avea rude de susu, de josu si de alăturea, o moscenesce fără de diată soțulu eĭ.

CAPŬ V.

Despre acceptaţiunea(1) *şi repudiarea*(2) *moştenitorilorŭ.*

SECŢIUNEA I.

Despre acceptaţiune.

685. Succesiunea póte fi acceptată curatŭ şi simplu, saŭ sub beneficiŭ de inventariŭ. (Civ. 687, ur; 690, ur; 704, ur.) (Civ. Fr. 774).

686. Nimeni nu este obligatŭ de a face acceptaţiunea uneĭ moşteniri ce i se cuvine. (Civ. 695, ur) (Civ. Fr. 775)

687. Femeile măritate nu potŭ face valabile acceptaţiunea uneĭ succesiuni de câtŭ cu autorisaţiunea bărbatuluĭ saŭ a justiţieĭ.

Minoriĭ şi interdişii nu potŭ face valabile acceptaţiunea uneĭ moşteniri de câtŭ conformŭ dispositiunilorŭ titlului de la minoritate, tutelă şi emancipaţiune. (Civ. 199, 201, 405, ur; 430, 454) (Civ. Fr. 776).

688. Efectulŭ acceptaţiuneĭ se suie pînă la ziua deschideriĭ succesiuneĭ. (Civ. 653, 696, 701) (Civ. Fr. 777)

689. Acceptaţiunea póte fi saŭ espresă saŭ tacită. Este espresă cândŭ se însuşesce titlul saŭ cualitatea de erede într'unŭ actŭ autenticŭ saŭ privatŭ; este tacită cândŭ eredele(3) face unŭ actŭ, pe care n'ar puté să'lŭ facă de câtŭ în cualitatea sa de erede, şi care lasă a se presupune neapăratŭ intenţiunea sa de acceptare (Civ. 690, ur; 703, 1171, 1176) (Civ. Fr. 778)

690. Actele curatŭ conservatorie, de îngrijire şi de administraţiune provisoriă nu sunt acte de primirea moşteniriĭ, dacă celŭ ce le a făcutŭ n'a luatŭ titlu saŭ cualitate de erede. (Civ. 689) (Civ. Fr. 779)

691. Donaţiunea, vinderea saŭ transportul drepturilorŭ succesive(4), făcute de unŭ erede, trage după sine acceptaţinnea succesiuneĭ.

Totŭ asemenea se întêmplă:

---

(1) *Acceptatiune*: priimire — (2) *Repudiare*: lepădare.
(3) *Erede*: moscenitorŭ.
(4) *Drepturile succesive* sunt drepturile de moscenire, drepturile ce le are cineva ca moscenitorŭ.

1. Cârdŭ unulŭ din erédĭ renunță chiarŭ gratuitŭ în folosulŭ unuĭ saŭ a maĭ multĭ din coerédĭ.(1)

2. Cândŭ renunțarea se face în folosulŭ tutulorŭ coerédilor fără deosebire, și se primesce de renunțătore prețulŭ renunțăreĭ. (Civ. 689, 695, 801, 1399) (Civ. Fr. 780).

692 Cândŭ acela căruĭ se cuvine o succesiune a muritŭ fără să se fi lepădatŭ de dînsa, saŭ fără să o fi acceptatŭ esprese saŭ tacite, erediĭ sĕĭ potŭ d'a dreptulŭ să ascepteze saŭ să se lapede de dînsa. (Civ. 653, 689, 693, 695) (Civ. Fr. 781).

693. Dacă erediĭ sĕĭ nu se învoescŭ pentru acceptarea saŭ pentru lăpădarea succesiuneĭ, succesiunea se va accepta sub beneficiŭ de inventariŭ (Civ. 692, 704, ur; 751, 752) (Civ. Fr. 782).

694. Majorele nu póte să'șĭ atace asceptațiunea espresă saŭ tacită a uneĭ succesiunĭ de câtŭ în casulŭ cândŭ acéstă acceptațiune a fostŭ urmarea uneĭ viclenĭĭ ce s'a întrebuințatŭ în privința-ĭ. Elŭ nu póte reclama în contra acceptațiuneĭ pentru cuvinte de vătĕmare, de câtŭ în casulŭ în care succesiunea arŭ fi absorbită saŭ micșorată cu maĭ multŭ de jumĕtate, prin descoperirea unuĭ testamentŭ necunoscutŭ în momentulŭ acceptațiuneĭ. (Civ. 434, 909, 953, 960) (Civ. Fr. 783).

SECȚIUNEA II.

Despre renunțarea la succesiunĭ(2)

695. Renunțarea la succesiune nu se presupune: ea nu se póte face de câtŭ la grefa tribunaluluĭ de prima instanță a districtuluĭ în care succesiunea s'a deschisŭ, și pe unŭ registru ținutŭ anume pentru acésta. (Civ. 95, 199, 201, 405, ur; 430, 696, 700, ur) (Civ. Fr. 784).

696. Eredele ce renunțiă este consideratŭ că n'a fostŭ nicĭ odată erede. (Civ. 688, 699, 701) (Civ. Fr. 785)

697. Partea renunțiătoruluĭ profită coerédilorŭ sĕĭ; dacă este singurŭ, succesiunea trece la gradulŭ următoriŭ. (Civ. 929) (Civ. Fr. 786).

698. Eredele renunțiătoriŭ nu póte fi representatŭ nicĭ odată: Dacă renunțiatorele este singurŭ în gradulŭ seŭ, saŭ dacă toțĭ coerediĭ seĭ renunțiă, copiĭ lorŭ vin la succesiune, în virtutea propriuluĭ lorŭ dreptŭ pentru pârțĭ egalĭ. (Civ. 664, 668) (Civ. Fr. 727)

(1) Coerede: conmoscenitorŭ.
(2) Renunțare la succesiune: lepădare de moscenire.

699. Creditorii aceluĭ ce renunță în paguba lorŭ potŭ se ieà autorisațiune justițieĭ ca să accepte succesiunea pentru debitorele lorŭ, în locŭlŭ și rîndulŭ seŭ.

Intr'acestŭ casŭ renunțarea este anulată numaĭ în favorulŭ creditorilorŭ și numaĭ pînă în concurența creanțelorŭ lorŭ. Acceptarea nu se face în folosulŭ eredeluĭ care a renunțiatŭ. (Civ. 562, 974, 975) (Civ. Fr. 788).

700. Facultatea de a accepta, saŭ de a se lăpedă de o succesiune se prescrie prin acelașŭ timpŭ ce se cere pentru prescripțiunea cea maĭ lungă a drepturilorŭ immobiliarie. (Civ. 701, 1890) (Civ. Fr. 789).

701. In totŭ timpulŭ în care prescripțiunea dreptuluĭ de a accepta nu este dobêndită în contra ereḑilorŭ ce aŭ renunțatŭ, eĭ aŭ încă facultatea de a accepta succesiunea, dacă succesiunea nu este deja acceptată de alțĭ ereḑĭ. — Nu se potŭ vătĕma însă drepturile cari arŭ fi dobêndite de alte persóne asupra bunurilorŭ succesiuneĭ saŭ prin prescripțiune, saŭ prin acte valabilĭ, făcute de curatorele succesiuneĭ vacanțe. (Civ. 406, 688, 700, 724, ur. 1876, 1882, 1883 ur) (Civ. Fr. 790).

702. Nicĭ chiar prin contractulŭ căsătorieĭ nu se póte renunția la succesiunea unuĭ omŭ în viéță, nicĭ se potŭ înstreina drepturile eventualĭ ce s'ar puté dobêndi asupra succesiuneĭ. (Civ. 668, 1226) (Civ. Fr. 791)

703. Ereḑiĭ carĭ aŭ datŭ la o parte, saŭ aŭ ascunsŭ lucrurĭ ale uneĭ succesiunĭ, nu maĭ aŭ facultatea de a se lăpĕda de dênsa; cu tótă rĕnunciarea lor, eĭ rĕmânŭ ereḑĭ și nu potŭ lua nicĭ o parte din lucrurile date la o parte saŭ ascunse. (Civ. 405, 689, 712, 1162.—P. 307) (Civ. Fr. 792)

SECȚIUNEA III.

Despre beneficiulŭ de inventariŭ, despre efectele sale și despre obligațiunile eredeluĭ beneficiarŭ(1).

704. Declarațiuneaunuĭ erede că ieà acéstă cualitate sub beneficiŭ de inventariŭ, trebue să fie făcută la grefa tribunaluluĭ de prima instanță a districtuluĭ în care succesiunea este deschisă: ea trebue să fie înscrisă pe registrulŭ destinatŭ pentru trecerea actelorŭ de renunțare. (Civ. 95, 685, 705, ur.) (Civ. Fr. 793).

(1) Moscenitorulŭ cu *beneficiŭ de inventariŭ* are nisce avantage speciale, car sunt aretate în art. 713.

705. Acéstă declarațiune n'are efectŭ de câtŭ fiindŭ precedată saŭ urmată de unŭ inventariŭ fidelŭ și esactŭ a bunurilor succesiuneĭ, făcutŭ după formele cerute de legile de procedură și în terminele maĭ josŭ otărîte. (Civ. 704, 706, ur. 712, 723) (Civ. Fr. 794).

706. Se dă eredeluĭ din ḑiua deschidereĭ succesiuneĭ treĭ lunĭ pentru facerea inventariuluĭ.

I se maĭ accordă pentru a delibera asupra acceptâriĭ saŭ repudiâriĭ(1) succesiuniĭ, unŭ terminŭ de patru-ḑecĭ ḑile care va începe a curge din ḑiua espirâriĭ acelor treĭ lunĭ date pentru inventariŭ, saŭ din ḑiua închiereĭ inventariuluĭ, dacă s'a terminatŭ maĭ înainte de espirarea celorŭ treĭ lunĭ. (Civ. 707, 708, ur.) (Civ. Fr. 795).

707. Dacă cu tóte acestea suntŭ în succesiune obiecte supuse stricăciuneĭ, saŭ obiecte a cârorŭ conservare ar costa multŭ, eredele póte în cualitatea sa de persónă în dreptŭ a succede, și fără să se pótă ḑice că s'a făcutŭ acceptațiune din parte'ĭ, să iea autorisarea justițieĭ ca să se vênḑă acele obiecte.

Acéstă vênḑare trebue să se facă cu forma vênḑârilorŭ publice. (Civ. 690, 716) (Civ. Fr. 796).

708. In timpulŭ terminelor pentru facerea inventariuluĭ și pentru deliberare, eredele nu póte fi silitŭ a se pronunța, și nu se póte obține o condamnațiune în contră'ĭ. Dacă elŭ renunță după espirarea terminelor, saŭ înaintea espirâreĭ lorŭ, cheltuelele ce legiuitŭ s'aŭ făcut de dênsul pînă la acea epocă privescŭ succesiunea. (Civ. 709, ur.) (Civ. Fr. 797).

709. După espirarea terminelor arătate, eredele urmăritŭ póte cere unŭ noŭ terminŭ, pe care tribunalulŭ ce se află în cercetarea urmărireĭ, îl acordă saŭ îl refusă după circumstanțe. (Civ. 706, 710, ur) (Civ. Fr. 798).

710. Cheltuelile urmărireĭ, în casurile articolilor precedențĭ, privescŭ succesiunea, dacă eredele justifică, saŭ ca n'a cunoscutŭ evenimentulŭ morțiĭ saŭ că terminile 'i aŭ fostŭ neîndestulătórie, din causa situațiuniĭ bunurilorŭ, saŭ din causa contestațiunilor ivite. Dacă el nu póte justifica, cheltuelile îl prîvescŭ. (Civ. 709) (Civ. Fr. 799).

711. Eredele conservă cu tóte acestea, după espirarea terminelor acordate de art. 706, chiar după espirarea terminelorŭ date de judecător, conformŭ art. 709, facultatea de a face încă inventariŭ și de a se declara erede beneficiariŭ; acésta însă în casŭ când dînsul n'a făcut acte de erede, saŭ în casŭ când nu este datŭ în con-

(1) Repudiare: lepădare.

tră'ĭ o otărîre judecătorésca desĕvêrşită, care să'l condamnĕ ca erede curatŭ şi simplu. (Civ. 689, 1201) (Civ. Fr. 800).

712. Eredele care a ascunsŭ obiecte de ale succesiuneĭ, saŭ care cu sciinţă şi rea credinţă n'a trecutŭ în inventariŭ efecte dintr'ênsa, nu se póte folosi de beneficiul de inventariŭ. (Civ. 703 P. 307) (Civ. Fr. 801).

713. Beneficiulŭ de inventariŭ dâ eredeluĭ avantagiul:

1. De a plăti datoriele succesiuneĭ numaĭ pînă în concurenţa valóreĭ bunurilor ce el a primit; de a se scuti chiar de plata datorielor, predând tóte bunurile succesiuneĭ creditorilor şi legatarilor.

2. De a nu amesteca bunurile sale proprie cu acelea ale succesiuneĭ, şi de a conserva în contra succesiuneĭ dreptulŭ de a cere plata creanţelor sale. (Civ. 714, ur; 778, 1108 § 4, 1882) (Civ. Fr. 802).

714. Eredele beneficiariŭ administră bunurile succesiuneĭ, şi este datorŭ să dea socotélă de administraţiunca sa creditorilorŭ şi legatarilorŭ. — Elŭ nu devine rĕspundĕtorŭ cu bunurile sale proprie, de cât după ce i se va fi cerut darea socotelelorŭ şi el nu va fi îndestulatŭ acéstă îndatorire.

După lămurirea socotelelor, el nu póte fi rĕspundĕtoriŭ cu bunurile sale proprie, de cătŭ pînă la concurenţa sumelor ce remâne datorŭ. (Civ. 713, 715) (Civ. Fr. 803).

715. Elŭ nu rĕspunde pentru administraţiunea sa, de cătŭ de greşale grave. (Civ. 714) (Civ. Fr. 804).

716. Elŭ nu póte vinde obiectele mobilĭ ale succesiuneĭ, de cătŭ prin formele legiuite pentru vêndĕrile publice.

Dacă el represintă în natură obiectele mişcătóre, nu respunde de cătŭ de depreţiarea saŭ deteriorarea lor(1) causată din negligenţa sa (Civ. 707, 718) (Civ. Fr. 805).

717. El nu póte vinde imobilile de cât după formele prescrise de procedură.(2) El dâ mandatŭ creditorilor ipotecarĭ, cari aŭ făcut cerere, a primi preţiulŭ. (Civ. 718, ur.) (Civ. Fr. 806).

718. Elŭ este dator, dacă creditoriĭ saŭ alte persóne interesate o cerŭ, să dea cauţiune solvabile pentru preţiul mişcătórelor cuprinse în inventariŭ, şi pentru porţiunea preţiuluĭ imobilelor nedelegată(3) creditorilor ipotecarĭ.

De nu se va da acéstă cauţiune, se vor vinde mişcătórele, şi preţiulŭ lor se va depune, ca şi porţiunea nedelegată din preţiul

(1) Deteriorare: stricăciune.

(2) Procedura nu era încă promulgată, când s'a anotat acestŭ codice.

(3) Prin porţiune *nedelegată*, etc. se înţelege acea parte din preţulŭ imobilelorŭ vîndute care nu s'a dat creditorilorŭ ipotecarĭ.

imobilelor, spre a se întrebuința la desfacerea sarcinelor succesiuneĭ. (Civ. 717, 719, ur.) (Civ. Fr. 807).

719. Dacă unii din creditorĭ se opunŭ, eredele beneficiariŭ nu póte plăti de cât după ordinea şi chipulŭ regulat de judecătorŭ. Dacă creditoriĭ nu se opunŭ, eredele plătesce creditorilor şi legatarilor, după rândul cereriĭ. (Civ. 720, ur.) (Civ. Fr. 808).

720. Creditoriĭ ce nu se opunŭ şi cariĭ se presintă, după lămurirea socotelelorŭ şi plata reliquatelorŭ,(1) nu aŭ recursŭ de câtŭ în contra legatarilorŭ; aceia cariĭ se presintă înaintea lămuririĭ socotelelorŭ şi plăţiĭ reliquatelor vor avé recursŭ şi în contra creditorilorŭ plătiţi înaintea lorŭ. (Civ. 714, 719) (Civ. Fr. 809).

721. Creditoriĭ ce se opunŭ vor avé recursŭ şi în contra eredeluĭ.

722. În tóte casurile prevĕdute de art. 719 şi 720 recursulŭ se prescrie după espirarea terminuluĭ de treĭ anĭ, care începe din diua lămuririĭ socotelelor şi a plăţiĭ reliquatuluĭ. (Civ. 714, 719) (Civ. Fr. 809).

723. Cheltuelele pentru peceţi, pentru facerea inventariuluĭ şi pentru darea socotelelorŭ privescŭ succesiunea. (Civ. 708, ur.) (Civ. Fr. 810).

SECŢIUNEA IV.

Despre succesiunile vacanţi.

724. Dacă după espirarea terminelor pentru facerea inventariului şi pentru deliberaţiune, nu se presintă nimenĭ ca să reclame succesiunea, şi dacă nu este nici unŭ erede cunoscutŭ, saŭ dacă, erediĭ cunoscuţi s'aŭ lăpĕdat de succesiune, succesiunea este privită ca vacante. (Civ. 695, 706, 725, ur) (Civ. Fr. 811).

725. Tribunalulŭ de întêia instanţă din districtulŭ în care succesiunea este deschisă, numesce unŭ curatore după cererea persónelorŭ interesate, saŭ după aceea a procurorului. (Civ. 95) (Civ. 72. 812).

726. Curatorele uneĭ succesiunĭ vacanti, trebue înainte de tóte să constate, printr'un inventariŭ, succesiunea; elŭ esercită şi urmăresce drepturile eĭ; rĕspunde la cererile făcute în contrăĭ; administrézăsub îndatorire de a vĕrsa numerarul succesiuneĭ, ca şi sumele adunate din vêndarea mobilelorŭ şi imobilelorŭ, în casa de consemnaţiunĭ şi deposite, şi în fine sub aceea de a da socoteli. (Civ. 727) ((Civ. Fr. 813).

(1) Prin *raliquatŭ* se înţelege aceea ce cineva remâne dator din darea socotelilor.

727. Dispositiunile Secțiunii III. din acestŭ capŭ asupra formelorŭ cerute pentru facerea inventariuluĭ, asupra moduluĭ de administrațiune și asupra socotelilorŭ ce eredele beneficiariŭ este dator să dea, sunt îndatoritóre și pentru curatoriĭ succesiunilorŭ vacanți. (Civ. 705, 714, ur.) (Civ. Fr. 814).

CAPŬ VI.

Despre împărțire și despre reporturĭ.

SECȚIUNEA I.

Despre împărțirea succesiunii.

728. Nimenĭ nu póte fi obligatŭ a rĕmâné în indivisiune (1). Unŭ coerede póte orĭ cândŭ cere împărțéla succesiuneĭ, chiarŭ cândŭ arŭ esiste convențiunĭ saŭ proibițiunĭ(2) contrariĭ.

Se póte face învoire pentru suspendarea divisiuneĭ pe terminŭ de cincĭ anĭ. După trecerea acestuĭ timpŭ, învoirea se póte renoi. (Civ. 5, 729, ur.) (Civ. Fr. 815).

729. Divisiunea(3) póte fi cerută chiarŭ cândŭ unulŭ saŭ maĭ mulțĭ din eredĭ aŭ posedatŭ părți separate din succesiune, dacă nu a fostŭ unŭ actŭ de împărțélă saŭ dacă nu se póte opune prescripțiunea. (Civ. 728, 1837, 1846, 1890) (Civ. Fr. 816).

730. Dacă toțĭ erediĭ sunt presenți și majorĭ, se potŭ împărți între dînșiĭ, orĭ-cum arŭ voi, fără îndeplinirea vre uneĭ formalități

Dacă toțĭ erediĭ nu sunt presenți, saŭ dacă între dênșiĭ sunt minorĭ saŭ interdișĭ, atuncĭ se vorŭ pune peceți pe efectele succesiunii în celŭ maĭ scurtŭ terminŭ, saŭ după cererea eredilorŭ saŭ după aceea a procuroruluĭ tribunaluluĭ de prima instanță. (Civ. 95, 100, 747, ur) (Civ. Fr. 819).

731. Creditoriĭ potŭ și eĭ să céră punerea de peceți in virtutea unuĭ titlu esecutoriŭ, saŭ a uneĭ permisiunĭ judecătorescĭ. (Civ. (Civ. 732, 974) (Civ. Fr. 820).

732. După punerea peceților, creditoriĭ potŭ face oposițiune și fără a avé titlurĭ esecutoriĭ saŭ permisiunea justițieĭ. (Civ. 731) (Civ. Fr. 821).

733. Dacâ vre unulŭ din coeređĭ nu consimte la facerea împăr-

(1) Indivisiunea se numea maĭ 'nainte *devalmașie*.
(2) Proibițiune: oprire.
(3) Divisiune: împărțélă.

ţelii, saŭ dacă se ivescŭ contestaţiunĭ, orĭ în privinţa moduluĭ de procedere, saŭ asupra chipuluĭ de a o termina, tribunalulŭ se pronunţiă în modŭ somariŭ(1) saŭ numesce, de cere trebuinţa, pentru operaţiunile împărţeleĭ, pe unul din judecătorĭ, după raportul cărula judecă contestaţiunile. (Civ. 728, ur.) (Civ. Fr. 823).

734. Estimaţiunea(2) imobilelorŭ se face de esperţĭ aleşĭ de părţile interesate; de esperţĭ numiţĭ din oficiŭ cândŭ părţile refusă a'ĭ alege.

Procesul verbale al esperţilorŭ trebue să arate basele estimaţiuneĭ; să indice(3) dacă obiectulŭ estimatŭ póte să fie comodŭ împărţitŭ şi în ce chipŭ; să ficseze în fine, în casŭ de împărţire, fie-care din părţile ce se potŭ forma, precumŭ şi valórea lor. (Civ. 411) (Civ. Fr. 824).

735. Estimaţiunea mobilelor trebue să se facă de ómenĭ cunoscĕtorĭ şi după adevĕratulŭ lor preţiŭ. (Civ. 772) (Civ. Fr. 825).

736. Fie-care din coereḑĭ póte cere partea sa în natură din mobilele saŭ imobilele succesiuneĭ. Cu tóte acestea, de sunt creditorĭ secuestranţĭ saŭ oponenţĭ, saŭ dacă majoritatea coereḑilorŭ socotesce necesariă vinderea mobilelor pentru plata datoriilor succesiuneĭ, ele se vêndŭ publice după formele obicinuite.

Dacă imobilele nu se potŭ împărţi se vorŭ vinde la tribunalŭ prin licitaţiune.

Dacă tóte părţile sunt majórĭ, ele potŭ conveni să facă vêndarea în faţia unuĭ arbitru, numitŭ de dînsele. (Civ. 401. ur. 730, 823-828, 1388, ur.) (Civ. Fr. 826, 827).

737. După ce mobilele şi imobilele s'aŭ estimatŭ, şi s'aŭ vêndutŭ, judecătorulŭ, de cere trebuinţa, trămite pe părţĭ la unŭ arbitru, numitŭ cu consimţimêntulŭ lorŭ saŭ numitŭ dédreptulŭ de dênsulŭ, cândŭ părţile nu se unescŭ pentru numirea luĭ.

Se procede înaintea acestuĭ arbitru, la facerea socotelilorŭ ce copărţitorĭ potŭ fi datorĭ a'şĭ da unĭ altora, la formarea activuluĭ şi pasivuluĭ ereditâţiĭ, la compunerea părţilorŭ, şi la restituţiunile ce ereḑiĭ arŭ trebui a'şĭ face între dînşiĭ. (Civ. 411, 776) (Civ. Fr. 828).

738. Fie-care erede reportă (4) la masa succesiuneĭ, conformŭ cu regulele maĭ josŭ prescrise, donaţiunile ce a primitŭ şi sumele ce este datoriŭ câtre succesiune. (Civ. 739, 751, ur.) (Civ. Fr. 829).

(1) In modŭ somariŭ, va să ḑică, în modŭ scurtŭ, fără multe prelungirĭ
(2) Estimaţiune: appreţuire.
(3) Să indice: să arate.
(4) Repórtă, adică întórce înapoĭ, (Vezĭ Nota de la art. 751).

739. Dacă reportulŭ nu se face în natură, coereḑiĭ cârorŭ li se datoresce, iéŭ maĭ întêiŭ o parte egale din masa succesiuneĭ.

Aceste preluârĭ se facŭ, pe câtŭ este posibile, în obiecte de aceeaşĭ natură şi cualitate cu acelea ce erea se fie date în natură. (Civ. 765) (Civ. Fr. 830).

740. După preluârĭ, se formézĕ din restulŭ meseĭ succesiuneĭ atâtea pârţĭ egalĭ câţĭ sunt şi ereḑĭ saŭ *stirpĕ* (1) împărţitóre, (Civ. 737, 741) (Civ. Fr. 831).

741. La formarea şi compunerea părţilorŭ, trebue să se dea în fie-care parte, pe câtŭ se póte, aceea-şĭ cantitate de mobile, de drepturĭ saŭ de creanţe de aceĭaşĭ natură şi valóre.

Se va evita însĕ, câtŭ va sta prin putinţă, îmbucătăţirea peste mĕsură a eritagelorŭ (2) şi divisiunea esplótaţiunilorŭ. (Civ. 736, 742) (Civ Fr. 832).

742. Inegalitatea părţilorŭ date în natură se compensă prin banĭ. (Civ. 741, 1737 §. 3, 1741) (Civ. Fr. 833).

743. Părţile se formezĕ de unulŭ dintre coereḑĭ saŭ de altă persónă, dacă toţĭ ereḑiĭ suntŭ de acordŭ în alegere şi dacă celŭ ce a fostŭ alesŭ accéptă însărcinarea; în casŭ contrariŭ părţile se formézĕ de un espertŭ numitŭ de judecătorŭ.

Părţile apoĭ se tragŭ la sorţĭ. Dacă însĕ ereḑiĭ vinŭ la moscenire cu pârţĭ inegalĭ, autoritatea judecătoréscă decide de trebue să se procédă prin tragerea la sorţĭ în parte, saŭ prin darea părţilorŭ în totalŭ. (Civ. 744) (Civ. Fr. 834).

744. Maĭ 'nainte de a procede la tragerea părţilorŭ la sorţĭ, fie-care compărţitoriŭ este admisŭ a propune reclamările sale în contra formâriĭ părţilorŭ. (Civ. 743) (Civ. Fr. 835).

745. Regulele stabilite pentru împărţirea meseĭ de moscenire, se vor observa, în subdivisiunile ce se vorŭ face între stirpile compărţitóre. (Civ. 736, ur.) (Civ. Fr. 836).

746. Dacă asupra operaţiunilorŭ trămise înaintea arbitruluĭ, se facŭ contestaţiunĭ, arbitrulŭ încheie procesŭ-verbale pentru dificultăţile şi disele părţilorŭ, şi le trămite înaintea judecătoruluĭ pentru împărţială (Civ. 737) (Civ. Fr. 837).

747. Dacă toţĭ coereḑiĭ nu suntŭ presenţĭ, saŭ de suntŭ între eĭ interḑişĭ saŭ minorĭ, fie şi emancipaţĭ, împărţirea trebue să se facă înaintea tribunaluluĭ, observându regulele prescrise în art. precedenţĭ din acéstă secţiune.

---

(1) *Stirpe*, aci este totŭ aceea ce în art. 667 s'a numitŭ *tulpină*, şi ceea ce în Cod. vechiŭ, se numea *casă*.

(2) Prin *eritage* aci se înţelege fondurile nemişcătóre.

Dacă suntŭ mai mulţi minorĭ cu interese contrarie la împărţélă, se va da fie-cărui d'întrînşiĭ unŭ tutore speciale. (Civ. 99, 409, ur; 427, 430, 454, 748) (Civ. Fr. 838).

748. In casulŭ articolelorŭ precedenţi, licitaţiunea, de este trebuinţă, nu se va putea face de cătŭ înaintea tribunaluluĭ cu formele prescrise pentru înstreinarea bunurilorŭ minorilorŭ. Streinii vor fi tot dé-una admişi. (Civ. 401, ur; 404, 736, 1388) (Civ. Fr. 839).

749. Impărţirile făcute, conformŭ cu regulele mai susŭ prescrise, saŭ de tutorĭ cu ăutorisaţiunea consiliuluĭ de familiă, saŭ de minoriĭ emancipaţi, asistaţi de curatoriĭ lorŭ, saŭ în numele absenţilorŭ, suntŭ definitive. (Civ. 99, 119, 409, 411, 427, 454, 951, 952, 1166) (Civ. Fr. 840).

750. După împărţélă se va remite fie-cărui din compărţitorĭ titlurile particolare obiectelorŭ ce'ĭ s'aŭ datŭ.

Titlurile uneĭ proprietăţĭ împărţite se ţinŭ de acela ce a luatŭ partea cea mai mare, cu îndatorire de a-le representa cândŭ compărţitoriĭ, avêndŭ trebuinţă de ele, i le vorŭ cere.

Titlurile ereditătiĭ întregĭ se ţinŭ de acelŭ erede pe care toţĭ l'aŭ alesŭ ca depositarŭ, cu îndatorire de a le representa la orĭ-ce cerere.

Dacă nu este unire pentru acéstă alegere, atuncĭ titlurile se dĕpunŭ în arhiva Statuluĭ, şi judecătoriulŭ liberéză de pe dênsele fie-cărui din erediĭ câte o copiă legalisată. (Civ. Fr. 842).

SECŢIUNEA II.

Despre reporturĭ (1).

751. Fiulŭ saŭ descedentele care vine la succesiune, chiar sub beneficiŭ de inventariŭ, împreună cu fraţiĭ orĭ surorile sale, saŭ cu descendenţiĭ acestorŭ, trebue a reporta coerediloru seĭ, tot ce a priimitŭ de la defunctŭ prin darŭ, atâtŭ directŭ câtŭ şi indirectŭ, afară de casulŭ cândŭ donatorele (2) a dispusŭ alt-feliŭ. (Civ. 738, 739, 752, ur; 845, ur.) (Civ. Fr. 843).

(1) Prin *reportŭ* séŭ raportŭ, în casulŭ acesta, se înţelege întórcerea ce unŭ moscenitorŭ cată să facă la masa moscenireĭ, a darurilorŭ ce ellŭ priimise de mai nainte de la reposatŭ, sub veri-ce titlŭ. Prin aceste reporturĭ se stabilesce egalitatea de împărţélă între conmoscenitorĭ. Cu tóte acestea cellŭ ce a făcutŭ darul póte să dispuie alt-felŭ.

(2) *Donatore* este cellŭ ce a făcut darulŭ — *Donatariŭ* este cellŭ ce priimesce darulŭ. în legea veche, *donatorele* se numea *dăruitorulŭi*, şi *donatariulŭ* se numea *priimitorulŭ darului*, saŭ în practică, *dăruitulŭ*.

752, Eredele ce renunță la succesiune póte popri darulŭ, saŭ a cere legatulŭ ce i s'a făcutŭ, în limitele părții disponibili. (Civ. 696, 841, ur.) (Civ. Fr. 845).

753. Donatariulŭ (1) care nu va avea cualitatea de a moșteni în momentulŭ donațiuneĭ, dar care avea acéstă cualitate la epoca deschidereĭ succesiuneĭ, este obligatŭ de a face reportŭ, dacă donatorele nu l'a dispensatŭ de acésta. (Civ. 751, 846) (Civ. Fr. 846).

754. Donațiunile și legaturile făcute fiiuluĭ uneĭ persóne, care are cualitatea de erede în momentulŭ deschidereĭ succesiuneĭ, sunt presumpte(2) că s'aŭ făcutŭ cu scutirea de reportŭ. (Civ. 751, 1200, 1202) (Civ. Fr. 847).

755. Fiiulŭ care vine cu dreptulŭ seŭ propriŭ la succesiunea donatoreluĭ, nu este obligatŭ a reporta darulŭ făcutŭ parinteluĭ seŭ, chiarŭ cândŭ arŭ primi succesiunea acestuĭ; darŭ cândŭ fiiulŭ vine la succesiune cu dreptulŭ de representațiune, atunci este datoriŭ sa reporte aceea ce s'a dăruitŭ părinteluĭ seŭ, chiarŭ în casulŭ cândŭ arŭ fi renunțiatŭ la succesiunea părinteluĭ. (Civ. 664, ur. 751, 754,) (Civ. Fr. 848).

756. Donațiunile și legaturile făcute soțuluĭ unuĭ descedinte succesibile, (3) suntŭ socotite ca făcute cu scutirea de reportŭ. Dacă darurile saŭ legaturile s'aŭ făcutŭ la douĭ soți împreună, din carĭ numaĭ unulŭ este descendinte (4) cu dreptŭ de succesiune, partea dăruită acestuĭ din urmă este supusă reportuluĭ. (Civ. 1200, 1202) (Civ. Fr. 849).

757. Reportulŭ nu se póte face de câtŭ numaĭ la succesiunea donatoreluĭ. (Civ. 751) (Civ. Fr. 850).

758. Coeredele este datorŭ a reporta aceea ce părintele a cheltuitŭ cu dînsulŭ, dotându-lŭ, procurându-ĭ vre-o carieră, saŭ plătindu-i datoriile. (Civ. 186, 751) (Civ. Fr. 851).

759. Cheltuelile de nutrimentŭ, întreținere, educațiune, de învĕțătura unuĭ meșteșugŭ, cheltuelile ordinarĭ pentru îmbrăcăminte, și alte obiecte trebuincióse la intrarea în armată, cheltuelile de nuntă și presenturile (5) obicĭnuite, nu sntŭ supuse reportuluĭ. (Civ. 185, 758) (Civ. Fr. 852).

760. Imobilulŭ care s'a perdutŭ din casŭ fortuitŭ (6) și fără

(1) Vezĭ nota precedentă.
(2) *Presumpte*: prosuppuse, bănuite.
(3) *Succesibile*, care are cualitatea de moscenitorŭ.
(4) Descendinte: rudă de josŭ.
(5) Presentŭ: darŭ.
(6) Prin *casŭ fortuitŭ* se înțelege o întîmplare provenită din o putere superióră, pe care nu o puteam prevede.

greşală donatariului, nu este supusă reportului. (Civ. 1156, ur.) (Civ. Fr. 855).

761. Dacă înzestrătorele ascendinte(1) plătesce bărbatului zestrea fără asigurări suficienţi(2), fiica înzestrată va fi datóre a reporta numai acţiunea în contra bărbatului. (Civ. 751).

762. Fructele şi interesele lucrurilorŭ supuse reportului, nu suntŭ debite(3) de câtŭ în ţioa deschiderii succesiunei. (Civ. 522, ur; 651, 759, ur.) (Civ. Fr. 856).

763. Legatarii şi creditorii nu potŭ pretinde ca ereţii să facă reportŭ. (Civ. 751, 859) (Civ. Fr. 857).

764. Reportulŭ se face saŭ în natură, saŭ scăţêndu-se valórea sa din partea celui obligatŭ a face reportŭ. (Civ. 739, 765, ur; 772) (Civ. Fr. 858).

765. Reportulŭ se póte pretinde în natură pentru imobilŭ; cândŭ celŭ ce a primitŭ imobilul, l'a înstreinatŭ saŭ ipotecatŭ înaintea deschiderii succesiunei, reportulŭ în natură nu este obligatorŭ.

Reportulŭ în acestŭ casŭ, se preţuesce după valórea ce imobilul a avutŭ în momentulŭ deschiderii succesiunei (Civ. 736, 741, 764, 769) (Civ. Fr. 859, 860)

766. In orî ce casŭ trebue să se ţină socotélă donatarului de cheltuelile necesarie şi utilî. (Civ. 494, 765, 771) (Civ. Fr. 861, 862).

767. Donatarulŭ este respunţĕtoriŭ de tóte degradârile şi deteriorăţiunile(4) carî aŭ micşoratŭ valórea imobilului, prin faptul, culpa(5) saŭ negligenţa sa. (Civ. 998) (Civ. Fr. 863).

768. Cândŭ îmobilulŭ s'a înstreinatŭ de datorŭ, ameliorăţiunile şi degradârile făcute de celŭ ce l'aŭ dobînditŭ, se vorŭ ţiné în sémă, conformŭ cu dispositiunile celorŭ doui articolî precedenţî. (Civ. 766, 767) (Civ. Fr. 864)

769. Cândŭ reportulŭ se face în natură, bunurile intră în masa succesiunei libere de tóte sarcinele create de donatariŭ; creditorii ipotecarî însă, potŭ să intervină la împârţélă spre a nu se face reportulŭ cu fraudea drepturilorŭ lorŭ. (Civ. 765, 785, 974, 975) (Civ. Fr. 865).

770. Cândŭ unŭ succesibile(6) primesce, cu dispensă(7) de re-

(1) Ascendinte: rudă de susŭ.
(2) Suficiente: îndestulătóre.
(3) Prin esprcsiunea *„nu sunt debite“* se înţelege *„nu sunt datorite.“*
(4) Deteriorare: stricăciune.
(5) Culpa: vina.
(6) Succesibile: care are cualitatea de moscenitorŭ.—(7) Dispensă va să zică *scutire* precum s a şi numit în art. 754.

portŭ, unŭ darŭ care escede(1) porţiunea disponibile(2), reportulŭ escedentelui se face în natură, dacă întâi cerea escedentelui este posibile.

In casŭ contrariŭ, dacă escedentele, trece peste jumĕtate valóriĭ imobiluluĭ, donatariul reportă imobilul în întregimea luĭ, şi prelevă(3) asupra maseĭ valórea porţiuneĭ disponibilĭ; dacă acéstă porţiune trece jumĕtate valórea imobiluluĭ, donatarulŭ póte ţiné imobilul în întregimea luĭ, iea însă maĭ puţinŭ din cele-alte bunurĭ ale succesiuneĭ, şi recompensă pe coereḑiĭ seĭ, saŭ în banĭ, saŭ orĭ cum altŭ-felŭ. (Civ. 765, 841, ur.) (Civ. Fr 866).

771. Coeredele care reportézĕ imobilul în natură, póte să reţinĕ posesiunea pînă la plata efectivă a sumelorŭ ce'ĭ sunt datorite pentru cheltueli saŭ ameliorăţiunĭ. (Civ. 766) (Civ. Fr. 867).

772. Reportulŭ mobilelorŭ se face, luându-se maĭ puţinŭ din cele alte bunurĭ ale succesiuneĭ. Elŭ se calculă pe valórea ce mobilele avea în momentulŭ faceriĭ daruluĭ, după statulŭ estimaţiunii anecsatŭ actuluĭ de darŭ, în lipsa acestuĭ statŭ după estimaţiunea esperţilorŭ, făcută pe preţulŭ celŭ maĭ justŭ. (Civ. 735, 739, 764, 827) (Civ. Fr. 868).

773. Succesibilele care a primitŭ bani face reportulŭ luându maĭ puţinŭ din numerariulŭ succesiuneĭ.

La neajungere, donatariulŭ póte să nu reporteze numerariulŭ dându ecuivalentulŭ în mobile, şi, în lipsa acestorŭ, în imobilele succesiuneĭ. (Civ. 764, 772) (Civ. Fr. 869).(4)

SECŢIUNEA III.

Despre plata datorieloru.

774. Coereḑiĭ contribuescŭ la plata datoriilorŭ şi sarcinelorŭ succesiuneĭ fie-care în proporţiune cu cĕ iea. (Civ. 653, 775, ur.) (Civ. Fr. 870).

775. Legatariulŭ cu titlu universale(5) contribuesce de o po-

(1) *Escede*: întrece. (2) Prin *portiunea disponibile* se înţelege acea parte din averea unuĭ omŭ de care ellŭ póte dispune, cu titlu gratuitŭ cum va voĭ, de şi lasă dupe mórte, copiĭ seŭ părinţi. La art. 841 se arată care este acea *portiune* séŭ maĭ bine *parte disponibile*.

(3) Prelevă: ia.

(4) În articolile acesteĭ Secţiunĭ, din ediţiunea oficială, se află maĭ multe greşiale de tiparŭ, scriindu-se *donatorŭ* în locŭ de *donatariĭ*. Aceste greşiălĭ nu se află în ediţiunea nóstră.

(5) *Legatoriŭ cu titlu universale* este acela căruĭ i se dă o fracţiune, o parte din moscenire, precum jumătate din moscenire, séŭ a treia parte. etc. séŭ tóte imobilele, orĭ tóte mobilele, orĭ o parte din imobile séŭ mobile, (Vezĭ încă nota de art. 550 şi de la art. 894).

trivă cu eredii, în proporțiune cu emolumentulŭ sĕŭ(1). Celŭ particularŭ (2) nu contribuesce. (Civ. 550, 551, ur. 777, ur. 894, 897. 899, ur. 909.) (Civ. Fr. 871).

776. Cândŭ imobilele uneĭ succesiunĭ sunt ipotecate specialŭ, pentru plată de rendite,(3) fie-care din coerediĭ póte pretinde ca renditele să fie plătite și imobilele liberate înaintea formăriĭ lărților.

Dacă coerediĭ împartŭ succesiunea în starea în care se găsesce, imobilile ipotecate se estimă după aceeași normă ca și celealte imobili; capitalulŭ renditeĭ însă se scade din prețulŭ imobiluluĭ. Eredele, în partea cărŭĭ s'a datŭ imobilele, remâne singurŭ a plăti rendita și garantéză pe coerediĭ sĕĭ pentru acestă plată. (Civ. 339, 474) (Civ. Fr. 872).

777. Coerediĭ plătescŭ datoriile și sarcinele succesiuneĭ, fie-care în proporțiune cu partea sa ereditară. (Civ. 316, 317, 774, ur) (Civ. Fr. 873).

778. Coeredele saŭ succesorele cu titlu universale(4) care, din causa ipoteceĭ, a plătitŭ din datoria comune maĭ multŭ de câtŭ partea sa, are recursŭ, în contra celor-alțĭ coerediĭ saŭ succesorĭ cu titlu universale, numaĭ pentru partea ce fie-care din eĭ era obligatŭ a plăti, chiarŭ cândŭ coeredele ce a desfăcutŭ datoria arŭ fi fostŭ subrogatŭ în drepturile creditoriloră. Coeredele însă ce a acceptatŭ succesiunea sub beneficiŭ de inventariŭ, conservă facultatea de a cere plata creanțeloră sale personali, ca orĭ ce altŭ creditore alŭ succesiuneĭ. (Civ. 713. 774, ur; 1053, 1107 § 1, 1108 § 4) (Civ. Fr. 875).

779. Cândŭ unulŭ din coerediĭ saŭ succesorĭ cu titlu universale este insolvabile, partea luĭ din datoria ipotecară se împarte între toțĭ ceĭ-alțĭ în proporțiune cu ce iea fie care din succesiune. (Civ. 778, nota; 788, 1053, ur). (Civ. Fr. 876).

780. Titlurile esecutorie, obținute în contra defunctuluĭ,(5) sunt personalŭ esecutorie și în contra eredeluĭ. Cu tóte asestea creditoriĭ nu potŭ urmări esecuțiunea de câtŭ după optŭ ḑile de la no-

(1) Prin *emolumentŭ* aci se înțelege aceea ce priimesce.
(2) Legatarŭ particularŭ este acela ce priimesce ca legatŭ unŭ objectŭ determinatŭ, precum cutare casă, cutare sumă, etc.
(3) Pentru înțelegerea vorbeĭ *rente*, vezi nota de la art. 336.
(4) Coeredele seŭ succesorele cu titlu universale, adică coumoscenitorulŭ séŭ moscenitorulŭ care are dreptŭ la o parte a moscenireĭ, precum jumătate, a
(5) treia parte, a patra parte, etc. saŭ tóte imobilele orĭ tóte mobilele, saŭ o parte din imobile orĭ mobile.
Defunctŭ: reposatŭ.

***

tificarea acestorŭ titluri făcută persónei, saŭ la domiciliulŭ eredelui. (Civ. 653, 781) (Civ. Fr. 877).

781. Ei potŭ cere, în ori ce casŭ şi în contra ori căruĭ creditore, separaţiunea patrimoniului defunctului de acela alŭ eredelui. (Civ. 780, 782, ur.) (Civ. Fr. 878).

782. Acestŭ dreptŭ nu póte fi esercitatŭ cândŭ, acceptânduse eredele de debitore, s'a făcutŭ astŭ-feliŭ novaţiune(1) în privinţa creanţei contra defunctului. (Civ. 781, 783, 1128, ur.) (Civ. Fr. 879).

783. In privinţa mobilelorŭ, după trecerea de treĭ anĭ, dreptulŭ este prescrisŭ. In privinţa imobilelorŭ, acţiunea se póte esercita în totŭ timpulŭ în care imobilele se găsescŭ în mâna eredelui. (Civ. 1128, ur; 1837, 1909) (Civ. Fr. 880).

784. Creditorii eredelui nu potŭ cere separaţiunea patrimonielorŭ, în contra creditorilorŭ succesiuneĭ. (Civ. 781) (Civ. Fr. 881)

785. Creditorii unuĭ din compărţitorĭ, ca nu cumva împărţéla sa se facă cu viclenie în vătĕmarea drepturilorŭ lorŭ, potŭ pretinde să fie presenţi la împărţélă, potŭ dară să intervină, cu spesele lorŭ; nu potŭ însă să atace o împărţélă sevêrşită, afară numaĭ de s'a făcut în lipsele, şi fără să se ţină sémă de opositiunea lorŭ. (Civ. 769, 974, 975. 1825) (Civ. Fr. 882).

SECŢIUNEA IV.

Despre efectele împărţeleĭ şi despre garanţia părţilorŭ.

786. Fie care coerede este presumptŭ că a moştenitŭ singurŭ şi imediatŭ tóte bunurile carĭ compunŭ pàrtea sa, saŭ carĭ i-a căduto prin licitaţiune, şi că n'a fostŭ nicĭ odată proprietarŭ pe cele alte bunurĭ alle succesiuneĭ. (Civ. 787, ur.) (Civ. Fr. 883).

787. Coereditŭ sunt datorĭ garanţĭ unulŭ către altulŭ numaĭ despre turburârile şi evicţiunile(2) ce procedŭ dintr'o causă anterióre împăţeleĭ.

Garanţia încetéză cândŭ o evicţiune a fostŭ esceptată anume,

---

(1) Prin *novatiune* se înţelege înlocuirea uneĭ datoriĭ vechĭ prin una nouă: ea este unŭ modŭ de stingerea uneĭ obligaţiuni. Ea se póte face în patru felurĭ: prin înlocuirea de unŭ noŭ objectŭ, de o nouă causă, de unŭ noŭ debitorŭ saŭ de unŭ noŭ creditorŭ. (Vedĭ şi cele dise la art. 1128).

(2) *Evictiune* se chiamă când unŭ objectŭ se ĭea din mâna celuĭ ce lŭ posedă, şi se dă în mâna adevăratuluĭ sĕŭ proprietarŭ. (Vedĭ maĭ pe largŭ la art. 1337); aşia în cât vorba *evictiune* se póte esplica aci prin cuvîntulŭ *deposedare*.

printr'o clausă espresă a actului de împărţélă, saŭ cândŭ evicţiunea a fostŭ causată din greşala eredelui. (Civ. 786, 788, 1337, ur. 1351, 1737, §. 3, 1741) (Civ. Fr. 884).

788. Fie-care din eredi este obligatŭ, în proporţiune cu partea sa ereditară, a despăgubi pe coeredele sĕŭ de paguba ce a suferitŭ din causa evicţiunei.

Cândŭ unul din coeredi va fi insolvabile, partea ce elŭ este datorŭ a contribui, se va împărţi între eredele garantatŭ, şi între ceilalţi coeredi. (Civ. 779, 787, nota, 789, 1737 § 3, 1741) (Civ. Fr. 885).

789. Garanţia pentru solvabilitatea debitorelui unei rendite durézŭ numai cinci ani de la împărţélă. Acéstă creanţiă încetézŭ cândŭ nesolvabilitatea a luatŭ nascere în urma împărţelei. (Civ 339, nota; 788) (Civ. Fr. 886).

SECŢIUNEA V.

Despre desfiinţarea saŭ rescisiunea împărţelei.

790. Impărţelele potŭ fi desfiinţate pentru violinţă saŭ dolŭ(1) Pentru o simplă omisiune(2) a unui din obiectele succesiunei nu se strică împărţéla; se face numai unŭ suplimentŭ de împărţélă pentru obiectul omisŭ. (Civ. 793, 796, 798, ur.) (Civ. Fr. 887).

791. Ori ce actŭ, sub ori ce titlu, în urmarea cărui a încetat indivisiunea între eredi, este supusŭ la acţiunea de rescisiune(3) din articolulŭ precedinte.

După impărţélă, saŭ după actul care'i ţine locŭlŭ, acţiunea de rescisiune nu mai este admisă în contra transacţiunii făcute asupra dificultăţilorŭ reali, ce presintă primulŭ actŭ, chiar cândŭ nu arŭ fi fostŭ procesŭ începutŭ asupra obiectului transacţiunii. (Civ. 793, 1704, ur. 1711, ur.) (Civ. Fr. 888).

792. Acela în contra cărui s'a făcutŭ cererea de rescisiune, póte popri desfiinţarea împărţelei, dându reclamantului suplimentulŭ din partea sa ereditară în numerariŭ saŭ în natură. (Civ. 790, ur.) (Civ. Fr. 891).

793. Coeredele care a înstreinatŭ porţiunea sa ereditară în totŭ saŭ în parte, nu póte intenta acţiunea de rescisiune pentru

---

(1) Prin *dolŭ* se înţelege lucrările viclene cu scopŭ de a încela.
(2) Omisiune: lăsare afară.
(3) Prin *actiune de rescisiune* a împărţelei, se înţelege: judecată pertr desfiinţarea împărţelei.

dolŭ saŭ violenţă, dacă înstreinarea s'a făcutŭ în urma descoperirii doluluĭ saŭ încetăriĭ violenţeĭ. (Civ. 959, 1190) (Civ. Fr. 892).

SECŢIUNEA VI.

Despre împărţéla făcută de tată, de mamă saŭ de alţĭ ascendenţĭ între descendenţiĭ lorŭ.

794. Tatălŭ, mama şi ceĭ-lalţĭ ascendenţĭ potŭ face împărţéla bunurilorŭ lorŭ între fiĭ şi ceĭ-lalţĭ desendinţi. (Civ. 795, ur.) (Civ. Fr. 1075).

795. Acéstă împărţélă se póte face prin acte între viĭ saŭ prin testamentŭ, cu formele, condiţiunile şi regulele prescrise pentru donaţiunĭ între viĭ şi pentru testamente.

Impărţéla făcută prin actŭ între viĭ nu póte avea de obiectŭ de câtŭ bunurile presinţĭ. (Civ. 800, ur; 813, ur; 821, 857, ur.) (Civ. Fr. 1076).

796. Dacă tóte bunurile, ce ascendentele a lăsatŭ la mórtea sa, nu aŭ fostŭ cuprinse în împărţélă, bunurile necuprinse se vor împărţi conformŭ cu legea. (Civ. 790) (Civ. Fr. 1077).

797. Este nulă împărţéla în care nu s'a cuprinsŭ toţi copiĭ, în viaţă la deschiderea moştenirii, şi descendinţiĭ fiilorŭ premuriţi(1).

Acţiunea de nulitate se póte esercita de toţi erediĭ fără distincţiune. (Civ. 755) (Civ. Fr. 1078).

798. Impărţéla făcută de ascendinte se póte ataca, cândŭ arŭ resulta dintr'însa saŭ dintr'alte acte, că prin dispositiunea făcută de ascendinte, vre-unulŭ din acei între care s'aŭ împărţitŭ bunurile s'arŭ găsi vătămatŭ în partea legitimă. (Civ. 790, ur; 792, 841, ur; 846, 799) (Civ. Fr. 1079).

799. Copilulŭ care, pentru causa aratată la articolile precedinţi, atacă împărţéla făcută de ascendinte, este datorŭ a plăti înainte cheltuielile estimaţiunii. Daca reclamaţiunea nu este fundată, cheltuelile estimaţiunei şi ale judecăţii vorŭ fi în sarcina sa. (Civ. 796, ur;) (Civ. Fr. 1080).

TITLULŬ II.

Despre donaţiunĭ între viĭ şi despre testamente.

800. Nimenĭ nu va putea dispune, de avutulŭ seŭ, cu titlu

(1). *Premuriti*: morţi maĭ dinainte.

gratuită, de câtă cu formele prescrise de lege pentru donațiuni între vii saŭ prin testamentŭ. (Civ. 644, 801, ur; 812, 813, ur. 856, ur.) (Civ. Fr. 893).

801. Donațiunea este unŭ actŭ de liberalitate, prin care donatorele (1) dă irrevocabile unŭ lucru donatariului (2) care 'lŭ primesce. (Civ. 813, ur; 829, ur.) (Civ. Fr. 894).

802. Testamentulŭ este un actŭ revocabile prin care testatorele dispune, pentru timpulŭ încetării sale din viéță, de totŭ saŭ parte din avutulŭ sĕŭ. (Civ. 856, ur.) (Civ. Fr. 895).

803. Substituțiunile saŭ fidei-comisele suntŭ proibite(3); orĭ ce dispositiune prin care donatariulŭ, eredele instituitŭ saŭ legatariulŭ, va fi însărcinatŭ de a conserva și a remite la o a treia persónă, va fi nulă, chiar în privirea donatariului, a eredelui numitŭ saŭ a legatariului. (Civ. Fr. 896).

804. Este permisă dispositiunea prin care o a treia persónă arŭ fi chiămată a lua darulŭ, ereditatea, séŭ legatulŭ, în casulŭ când donatariulŭ, eredele numitŭ, saŭ legatariulŭ, nu arŭ priimi, saŭ nu arŭ putea priimi. (Civ. 803, 805, 924) (Civ. Fr. 898).

805. Este permisă asemenea dispositiunea între vii saŭ testamentară, prin care usufructulŭ se dă la o persónă, și proprietatea nudă la alta. (Civ. 517, ur; 804) (Civ. Fr. 899).

CAPŬ II.

Despre capacitatea de a dispune, saŭ de a priimi prin donațiune între vii saŭ prin testamentŭ.

806. Minorele mai micŭ de șése-spre-dece anĭ nu póte dispune, nicĭ într'unŭ feliŭ, afară de escepțiunile regulate la capitolulŭ IX alŭ acestuĭ titlŭ. (Civ. 807, 936, ur; 1231) (Civ. Fr. 903).

---

(1). *Donatore* este cel ce a făcut darul, adică dăruitorulŭ. (2). *Donatariŭ* este cellŭ ce priimesce darulŭ, saŭ dăruitulŭ. (Vedĭ și nota de la art. 751).

(3). Legea opresce a se face testamente cu dispositiuni de *substituțiuni* séŭ *fideicomise*. In dreptulŭ romanŭ substituțiunile eraŭ cunoscute sub numele de fidei-comise. *Fideicomisulŭ* este acea clausă dintr'unŭ testamentŭ prin care se dă unŭ legatŭ uneĭ persóne cu condițiune ca să-lŭ păstreze și să-lŭ dee uneĭ alte persóne. *Substituțiunea* este acea dispositiune prin care dăruim saŭ lăsăm prin testamentu unŭ lucru uneĭ persóne, cu condițiune ca, dupe ce se va bucura de dînsulŭ, să-lŭ transmită alteĭ persóne.

807. Minorele de șése-spre-ḑece anĭ póte dispune prin testamentŭ și numaĭ pentru jumĕtate din bunurile de carĭ după lege póte dispune majorele. (Civ. 430, 806, 809, 841) (Civ. Fr. 904).

808. Este capabile de a primi prin donațiune între viĭ orĭ cine este conceputŭ(1) în momentulŭ donațiunii.

Este capabile de a priimi prin testamentŭ orĭ cine este conceputŭ la epoca morțiĭ testatoreluĭ. (Civ. 120, 286, ur. 654, 705, ur; 814) (Civ. Fr. 906).

809. Minorele de șése-spre-ḑece anĭ nu póte prin testamentŭ dispune în favórea tutoreluĭ sĕŭ.

Minorele, ajunsŭ la majoritate, nu póte dispune nicĭ prin donațiune între viĭ, nicĭ prin testamentŭ, în favórea fostuluĭ sĕŭ tutore, dacă socotelele definitive ale tuteleĭ n'aŭ fost prealabile date și primite.

Suntŭ esceptațĭ în amêndouă casurile de mai susŭ ascendențiĭ minorilorŭ, carĭ suntŭ saŭ aŭ fostŭ tutorĭ aĭ lorŭ. (Civ. 419, 807) (Civ. Fr. 907).

810. Doctoriĭ în medicină, saŭ în chirurgiă, oficiâriĭ de sănĕtate și spițerii cari aŭ tractatŭ pe o persónă în bóla din care móre, nu potŭ profita de dispositiunile între viĭ saŭ testamentarie, ce dênșiĭ aŭ făcutŭ în favóre-le în cursulŭ acesteĭ bóle.

Sunt esceptate: 1. dispositiunile remuneratorie(2) făcute cu titlu particularŭ; se va ținé însĕ sémă de starea dispunătoruluĭ și de serviciele făcute;

2. dispositiunele universalĕ, în casŭ de rudeniă pînă la al patrulea gradŭ înclusivŭ, afară numaĭ dacă mortulŭ va avé ereḑĭ în linia dréptă, și dacă acela în profitulŭ cărui s'a făcutŭ dispositiunea, nu este elŭ chiar erede în liniă dréptă.

Aceléși regule sunt aplicabilĭ în privința preoților. (Civ. 660, ur. 812, 887, 888, ur; 894, ur; 899, ur.) (Civ. Fr. 909).

811. Dispositiunile între viĭ saŭ prin testament, făcute în favórea ospicieloru, săracilorŭ dintr'o comună, saŭ stabilimentelorŭ de utilitate publică, nu potŭ avé efect de câtŭ de sunt autorisate prin ordonanțe domnescĭ în urma avisuluĭ Consiliuluĭ de Statŭ. (Civ. 817, 818) (Civ. Fr. 910).

812. Dispositiunile în favorea unuĭ incapabile sunt nule, fie ele deghizate sub forma unuĭ contractŭ onerosŭ(3), fie făcute în numele unorŭ persóne interpuse.

---

(1) Conceput: zămislitŭ.

(2) Renumeratoriŭ: cu titlu de răsplătire.

(3) Contractŭ *onerosŭ* este unŭ contractŭ interesatŭ, în care ambele părțĭ aŭ avut în vedere unŭ interesŭ.

Sunt reputate ca persóne interpuse tatălŭ şi mama, copiiĭ şi descendinţiĭ şi soţulŭ persóneĭ incapabilĭ. (Civ. 940, 941) (Civ. Fr. 911).

CAPŬ III.

Derpre donaţiunele între viĭ.

SECŢIUNEA I.

Despre forma şi efectele donaţiunilor între viĭ.

813. Tóte donaţiunile se facŭ prin actŭ autenticŭ. (Civ. 800, ur.) (Civ. Fr. 931).

814. Donaţiunea nu obligă pe donatore şi nu va produce nicĭ unŭ efectŭ, de cât din ḑiua în care va fi fostŭ acceptată.

Acceptaţiunea póte fi făcutŭ saŭ în actŭ, saŭ printr'unŭ actŭ autenticŭ posterióre, maĭ 'nainte însă de mórtea celuĭ ce dăruesce; în acestŭ din urmă casŭ, donaţiunea n'are efectŭ de cât din ḑiua în care se va fi comunicatŭ donatoreluĭ actulŭ de acceptaţiune. (Civ. 801, nota, 815, ur; 827) (Civ. Fr. 932).

815. Donaţiunile făcute unorŭ minorĭ neemancipaţi saŭ unuĭ interḑisŭ, se acceptă de tutore saŭ de părinte.

Minorele emancipatŭ póte accepta cu asistenţa curatoreluĭ.

Mama, cu tóte că tatălŭ ar fi în viéţă, şi ceĭ alţĭ ascendenţi, cu tóte că genitoriĭ (1) ar fi în viéţă, vor puté asemenea să accepteze donaţiunea făcută minoruluĭ emancipatŭ saŭ neemancipatŭ şi interḑisuluĭ, de şi eĭ n'ar avé cualitatea de tutorĭ. (Civ. 407, 454, 820) (Civ. Fr. 935).

816. Surdu-mutulŭ, ce nu scie să scrie, nu póte accepta o donaţiune de cătŭ cu asistarea unuĭ curatore speciale numitŭ de autoritatea judiciară, după regulele stabilite pentru minorĭ. (Civ. 426, 814, ur. 866) (Civ. Fr. 936).

817. Donaţiunile făcute persónelorŭ moralĭ, nu potŭ fi acceptate de cătŭ prin ordonanţă domnéscă, dată în urma avisuluĭ consiliuluĭ de Statŭ. (Civ. 811, 818, ur.) (Civ. Fr. 937).

818. Cândŭ se dăruescŭ bunurĭ ce potŭ fi ipotecate, transcripţiunea (2) actuluĭ ce conţine donaţiunea, şi acceptaţiunea, ca şi

(1) Prin *genitori* legea a înţelesŭ pe părinţĭ, tată şi mamă.

(2) Prin *transcriptiune* se înţelege aceea ce se numea până acum *trecere în condica.*

taţiunii făcute prin actŭ separatŭ, se va face la tribunalulŭ districtuluĭ unde sunt situate bunurile. (Civ. 814, 819, ur. 1801) (Çiv. Fr. 939).

819. Lipsa transcripţiunii póte să fie invocată de orĭ ce persóne aŭ interesŭ la acésta; se esceptă însă persónele obligate a stărui să se facă transcripţiunea, saŭ representanţiĭ lor, asemenea şi donatorele. (Civ. 814, 818) (Civ. Fr. 941).

820. Minoriĭ, interdişiĭ, femeile măritate, în lipsă de acceptaţiunea saŭ de transcripţiunea donaţiunii, nu potŭ cere obiectele dăruite; aŭ însă, de se cuvine, recursŭ în contra tutorilorŭ saŭ bărbaţilorŭ. (Civ. 416, 454) (Civ. Fr. 942)

821. Donaţiunea între viĭ pentru bunurile viitóre este revocabile. (Civ. 801, 826) (Civ. Fr. 943).

822. Este nulă orĭ ce donaţiune făcută cu conditiunĭ a cărorŭ îndeplinire atîrnă numaĭ de voinţa donatoreluĭ. (Civ. 823, 826) (Civ. Fr. 944)

823. Este asemenea nulă, dacă s'a făcutŭ sub condiţiunea de a se satisface datorie saŭ sarcine carĭ nu esistea la epoca donaţiuneĭ, saŭ carĭ nu eraŭ arătate în actulŭ de donaţiune. (Çiv. 822, 826) (Civ. Fr. 945).

824. Când donatorele şi'a reservatŭ dreptulŭ de a dispune de unŭ obiectŭ cuprinsŭ în donaţiune, saŭ de o sumă determinată din bunurile dăruite, dacă móre fără să fi dispusŭ de dînsele, unŭ asemenea obiectŭ saŭ aseminea sumă remâne erediloř donatoreluĭ. (Civ. 826) (Civ. Fr. 946).

825. Donatorele póte stipula întórcerea bunurilor dăruite, atâtŭ în casulŭ când donatariulŭ ar muri înaintea luĭ, cât şi în casulŭ când donatariulŭ şi descendinţiĭ seĭ ar muri înaintea sa.

Aceste stipulaţiunĭ însă nu se potŭ face, de cătŭ în favórea donatoreluĭ. (Civ. 816, 803) (Civ. Fr. 951).

826. Dispositiunile art. 821, 822, 823, 824 şi 825, nu se aplică la donaţiunea din Capitolulŭ VIII şi IX dintr'acestŭ titlu. (Civ. 932, ur; 936, ur.) (Civ. Fr. 947)

827. Orĭ ce actŭ de donaţiune de mobilĭ este valabile numaĭ pentru obiectele trecute într'unŭ actŭ estimativŭ subsemnatŭ de donatore şi donatariŭ. (Civ. 772, 814, ur; 821) (Civ. Fr. 948).

828. Donatorele nu este responsabile de evicţiune(1) către donatariŭ pentru lucrurile dăruite.

Donatorele este responsabile de evicţiune când elŭ a promisŭ espresŭ garanţiă.

(1) Evicţiune: deposedare (vezĭ nota de la art. 787)

Este asemenea responsabile când evicțiunea provine din faptulŭ seŭ, când este în chestiune o donațiune care impune sarcine donatariuluĭ; într'acestŭ casŭ însă garanția este obligatoriă, numaĭ până la suma sarcinelorŭ.(1) (Civ. 787, nota, 1337)

SECTIUNEA II.

Despre casurile în cari donațiunile se potŭ revoca.(2)

829. Donațiunea între viĭ se revócă, pentru neîndeplinirea condițiunilorŭ cu carĭ s'a făcutŭ, pentru îngratitudine și pentru nașcere de copiĭ în urma donațiuniĭ. (Civ. 801, 832, 835, 1020) (Civ Fr. 953)

830. Când donațiunea este revocată pentru neîndeplinirea condițiunilorŭ, bunurile reintră în mâna donatoreluĭ libere de orĭ ce sarcină și ipotecă. (Civ. 829, 832, 930) (Civ. Fr. 954).

831. Donațiunea între viĭ se revócă pentru ingratitudine în casurile următóre:

1. Dacă donatariulŭ a atentatŭ la viéța donatoreluĭ;

2. Dacă este culpabile în privința'ĭ de delicte, cruḑimĭ saŭ injurie grave;

3. Dacă fără cuvêntŭ îĭ refusă alimente. (Civ. 280, 832, ur; 930) (Civ. Fr. 955).

832. Revocarea pentru neîndeplinirea condițiunilorŭ și pentru ingratitudine, nu se face de dreptŭ nicĭ o dată. (Civ. 407, 815, 833, ur) (Civ. Fr. 956.)

833. Cererea de revocare pentru ingratitudine, trebue făcută în terminŭ de unŭ anŭ din ḑiua faptuluĭ, saŭ din ḑiua cândŭ donatorele a cunoscutŭ faptulŭ.

Acțiunea de revocare nu se póte intenta în contra ereḑilorŭ donatariuluĭ, nicĭ de ereḑiĭ donatoreluĭ în contra donatariuluĭ, afară numaĭ dacă în acestŭ casŭ acțiunea s'a intentatŭ de donatore, saŭ donatorele a murítŭ în anulŭ în care se putea intenta acțiunea. (Civ. 834, 931) (Civ. Fr. 957).

834. Revocarea pentru ingratitudine nu póte infirma(3) nicĭ instreinârile făcute de donatariŭ, nicĭ ipotecile saŭ alte sarcine re-

(1) Legiuitoriĭ nostri, în lucrarea acestuĭ codice civile, a consultat de multe orĭ și Projectulŭ de Codicele civile allŭ Italieĭ, din 1863, așia precum cra presentat la senatŭ și care a imitat tot Cod. Civilŭ Francesŭ. Acestŭ art. 828 este redactat întocmaĭ ca art. 1047 din Projectulŭ Cod. Civilŭ allŭ Italieĭ.

(2) A revoca este a lua înapoĭ.

(3) Infirma: vătâma, strica.

alĭ cu carĭ elŭ ar fi pututŭ greva(1) obiectulŭ dăruitŭ: este neapĕratŭ însă ca acestea să se fi făcutŭ înaintea inscripţiuneĭ estractuluĭ cereriĭ de revocaţiune pe marginea transcripţiuneĭ prescrisă prin art. 818.

In casŭ de revocaţiune, donatariulŭ se condamnă a întórce valórea obiectelorŭ înstreinate, după estimaţiunea ce li s'ar face în timpulŭ cereriĭ, se condamnă asemenea a întórce veniturile din ḑiua cereriĭ. (Civ. 485, ur) (Civ. Fr. 958).

835. Donaţiunile făcute în favórea maritagiuluĭ, nu sunt revocabilĭ pentru ingratitudine. (Civ. 280, 932, ur; 936, ur) (Civ. Fr. 959).

836. Orĭ ce donaţiunĭ prin acte între viĭ făcute de persóne cĕ n'aŭ copiĭ saŭ descendinţi esistinţi în timpulŭ faceriĭ lorŭ, orĭ care arŭ fi valórea acestorŭ donaţiunĭ, şi sub orĭ ce titlu s'arŭ fi făcutŭ, fie chiarŭ donaţiunea mutuale saŭ remuneratoriă(2), fie în fine donaţiune în favórea maritagiuluĭ făcută soţilorŭ de orĭ care altă persónă afară de ascendinţiĭ lorŭ, sunt revocate de dreptŭ, dacă donatorele, în urma donaţiuneĭ, dobîndesce unŭ copilŭ legitimŭ, unŭ postumŭ(3), saŭ chiarŭ când a legitimatŭ pe unŭ copilŭ naturale prin maritagiŭ subsequente(4) (Civ. 304, 306, 837, ur. 937) (Civ. Fr. 960).

837. Revocaţiunea se face, şi când copilulŭ donatoreluĭ, saŭ alŭ donatriceĭ ar fi fostŭ conceputŭ(5) în timpulŭ donaţiuneĭ. (Civ. 836) (Civ. Fr. 961).

838. Donaţiunea rĕmâne revocată chiar când donatariulŭ ar fi intratŭ în posesiunea lucrurilorŭ dăruite şi ar fi fostŭ lăsatŭ în posesiunea acelorŭ lucrurĭ dupá nascerea fiuluĭ donatoreluĭ; donatariulŭ posesore nu va fi obligatŭ a restitui fructele de orĭ ce natură luate de elŭ, de câtŭ din ḑiua în care i se va fi notificatŭ nascerea fiuluĭ saŭ legitimaţiunea sa prin căsătoriă subsequente. (Civ. 485, ur. 836) (Civ. Fr. 962).

839. Orĭ ce clause saŭ convenţiunĭ, prin carĭ donatorele ar renunţa la revocarea donaţiuneĭ pentru nascere de fiŭ, este nulă şi fără nicĭ unŭ efectŭ. (Civ. 5, 968) (Civ. Fr. 965).

---

(1) A greva unŭ objectŭ cu o ipotecă, este a pune o ipotecă asupra unuĭ objectŭ.

(2) *Donaţiune remuneratorie* este unŭ darŭ de resplătire, de recunoscinţă, este adică donaţiunea ce se face în considerarea unuĭ serviţiŭ priimitŭ.

(3) Prin unŭ *copilŭ postumŭ* se înţelege unŭ copillŭ născut în urma morţeĭ tatăluĭ seŭ.

(4) *Maritagiŭ subsequentŭ* este căsătoria între tata şi mama în urma nascereĭ copiluluĭ lorŭ.

(5) Conceputŭ: zămislitŭ.

840. Prescripțiunea acțiuneĭ de revocațiune se împlinesce după treĭ-deci anĭ de la nascerea fiuluĭ. (Civ. 1890, ur.) (Civ. Fr. 966).

CAPŬ IV.

Despre partea disponibile a bunurilorŭ și despre reducțiune.

SECTIUNEA I.

Despre partea disponibile a bunurilorŭ(1)

841. Liberalitățile(2), fie făcute prin acte între viĭ, fie făcute prin testamentŭ, nu potŭ trece peste jumĕtatea bunurilorŭ dispunătoruluĭ, dacă la mórte'ĭ lasă unŭ copilŭ legitimŭ; peste o a treia parte, dacă lasă duoĭ copiĭ; peste a patra parte dacă lasă treĭ saŭ maĭ mulțĭ (Civ. 306, 315, 770, 842, ur; 847, ur; 939) (Civ. Fr. 913)

842. Sunt coprinșĭ în articolile precedente sub nume de copiĭ, descendințiĭ de orĭ ce gradŭ. (Civ. 664, 665) (Civ. Fr. 914).

843. Liberalitățile prin acte între viĭ, saŭ prin testamentŭ, nu potŭ trece peste jumĕtatea bunurilorŭ dacă, în lipsa de copiĭ defunctulŭ lasă tată și mamă, saŭ numaĭ pe unulŭ dîntr'înșiĭ. (Civ. 661, ur; 670, ur; 673, 675). (Civ. Fr. 915)

844. Dacă dispositiunea prin acte între viĭ saŭ prin testamentŭ, constitue unŭ usufructŭ saŭ o rendită viageră, a cărĭ valóre trece peste cantitatea disponibile, erediĭ reservatarĭ(3) aŭ facultatea de a esecuta aceste dispositiunĭ, saŭ de a abandona proprietatea cantitațeĭ disponibile. (Civ. 550, ur; 841, ur; 1639, 1641) (Civ. Fr. 917).

845. Valórea bunurilor înstreinate unuĭ succesibile(4) în liniă dréptă, cu sarcina uneĭ rendite viagere saŭ cu reservă de usufructŭ va fi socotită în porțiunea disponibile, și escedentele, de este, se va trece în masa succesiunĭĭ. Imputațiunea(5) și reportulŭ(6) nu potŭ fi cerute de succesibilele în liniă dréptă câre a consimțitŭ la acestè înstreinărĭ. (Civ. 751, ur.) (Civ. Fr. 918).

---

(1) Pentru înțelegerea maĭ lămurită a vorbeĭ *parte disponibilă*, vezĭ nota de la art. 770. În secțiunea acésta se arată cătă este acea parte disponibilă.

(2) Prin *liberalități* aci se înțelege darurile séŭ legaturile.

(3) *Erezii reservatari* sunt aceia cari aŭ dreptulŭ la partea de care reposatulŭ nu a pututŭ dispune, adică copiĭ și părințiĭ reposatuluĭ.

(4) *Succesibile*, este cellŭ ce are cualitatea a veni la moștenire.

(5) Imputațiune: scădere. — (6) Reportŭ: întórcerea la masă (vezĭ nota ce precede art. 751).

846. Cuantitatea disponibile póte fi dată în tot saŭ în parte, saŭ prin acte între viĭ saŭ prin testamentŭ, copiilorŭ saŭ altorŭ succesibilĭ aĭ donatoreluĭ, fără ca donatarulŭ saŭ legătariulŭ, ce vine la succesiune, să fie supusŭ la reportŭ, dacă în dispositiune se dice espresè, că ceea ce s'aŭ datŭ este peste partea sa.

Declaraţiunea că darulŭ saŭ legatulŭ este peste partea succesibileluĭ, se póte face saŭ în actulŭ ce conţine dispositiunea, saŭ în urmă cu formele dispositiunilorŭ între viĭ saŭ testamentare. (Civ. 751; ur; 753, 813, ur, 841, ur; 858, ur.) (Civ. Fr. 919).

SECŢIUNEA II.

Despre reducţiunea(1) donaţiunilorŭ şi a legatelorŭ.

847. Liberalităţile prin actŭ saŭ între viĭ saŭ prin testamentŭ, cândŭ vorŭ trece peste partea disponibile, vorŭ fi reduse la acéstă parte. (Civ. 651, ur; 841, ur; 848, ur.) (Civ. Fr. 920)

848. Reducţiunea liberalităţilorŭ între viĭ nu va puté fi cerută de câtŭ numaĭ de erediĭ reservatarĭ, de erediĭ acestora, saŭ de ceĭ cari înfăţişézĕ drepturile lorŭ. (Civ. 713, 781, 841, ur; 974) (Civ. Fr. 921)

849. Partea disponibile se calculă cu chipul următoriŭ: pe lîngă bunurile ce a lăsatŭ donatorele saŭ testatorele în momentulŭ morţiĭ sale, se adaugă prin calculŭ şi bunurile de cariĭ a dispusŭ prin donaţiuniĭ între viĭ, după starea lor din momentul donaţiunei şi după valórea ce aŭ avutŭ în momentulŭ morţiĭ donatoreluĭ. Din acéstă masă de bunurĭ, scăděndu-se datoriele, pe ceea ce va remâné se calculă partea disponibile, după numĕrulŭ şi calitatea erediloră. (Civ. 766, ur; 772, 848, 850) (Civ. Fr. 922).

850. Întêiŭ se vorŭ reduce dispositiunile testamentarie; cândŭ bunurĭ cuprinse în aceste dispositiuni nu vorŭ maĭ fi, atunciĭ numaĭ se va face reducţiunea donaţiunilorŭ.

Reducţiunea va începe de la cea din urmă donaţiune, după săvêrşirea aceştia se va trece îndată la cea a doua după dînsa, şi aşa pe rîndŭ pînă la cea maĭ vechiă donaţiune. (Civ. 801, 851, ur) (Civ. Fr. 923).

851. Cândŭ donaţiunea între viĭ supusă la reducţiune s'aŭ făcutŭ la unul din ceĭ cu dreptŭ de moştenire, acesta va puté scădea partea cu care ar trebui să se reducă donaţiunea, din partea ce i s'ar cuveni ca erede în bunurile nedisponibili, dacă

(1) Reducţiune: scădere.

aceste bunuri sunt de aceeaşi natură cu cele dăruite. (Civ. 752, 765, 770, 846, 850) (Civ. Fr. 924).

852. Se voru reduce cu analogiă atâtu legatele universali câtu şi cele particularie(1) fără distincţiune. (Civ. 853, ur; 888, ur; 899, ur.) (Civ. Fr. 926).

853. Cându testatorele va declara ca un legatu să fie plătitu preferindu-se cele-l-alte, acestu legatu nu va fi supusu la reducţiune, de câtu după ce valórea celor-l-alte legate nu va împlini reserva legale. (Civ. 852, 893) (Civ. Fr. 927).

854. Donatariulu va restitui fructele porţiunei ce trece peste partea disponibile, din momentulu morţii donatorelui. (Civ. 485, ur; 651, 762, 890) (Civ. Fr. 928)

855. Donatariulu este obligatu, dacă a alienatu bunurile dăruite, să facă în urmă reportulu escedentelui(2) peste porţiunea disponibile, dupa valórea lucrurilorŭ din timpul morţii disponentelui(3) (Civ. 365, 850, 1890) (Civ. Fr. 930).

CAPŬ V.

Despre dispositiunile testamentarie.

SECŢIUNEA I.

Regule generali pentru forma testamentului

856. Ori-ce persónă este capabile de a face testamentu, dacă nu este poprită de lege. (Civ. 802, 806, ur; 857, ur. 887) (Civ. Fr. 967).

857. Doue saŭ mai multe persóne nu potu testa prin acelaşi actŭ, una în favórea celei alte, saŭ în favórea unei a treia persóne. (Civ. 795, 802, 886, 938) (Civ. Fr. 968).

858. Un testamentu póte fi saŭ olografu, saŭ făcutu prin actŭ autenticu, saŭ în formă mistică. (Civ 859, 860, ur. 864, 885, 886, 892. 1171, 1177, ur; 1182) (Civ. Fr. 969).

859. Testamentulu olografu nu este valabile de câtu cându este scrisu în totu, datatu şi sub-semnatu de mâna testatorelui. (Civ. 858, 885, 886, 892, 1177, ur; 1182) (Civ Fr. 970).

---

(1) Legatu *universale* este acel'a prin care se lasă tótă averea reposatului — Legatu *particularu* séu *singulare* este acella prin care se lasu legatarului unu objectu otăritu.

(2) Escedentu: prisosu.

(3) Disponente: cellu ce a făcutu darulu, donatorele.

860. Testamentulŭ autenticŭ este acela care s'a adeveritŭ de judecătoria competinte. (Civ. 861—863, 886).

861. Judecătoria, înainte de a face adeverirea, va citi, din cuvêntŭ în cuvêntŭ, testamentulŭ, în auḑulŭ şi în faţa testatoreluĭ; când testatorele nu va puté veni înaintea judecătorieĭ din causă de bólă, atunci cetirea testamentutuĭ, după cum s'a ḑisŭ maĭ susŭ, se va face de judecătorulŭ numitŭ de tribunal, spre a sé duce la domiciliulŭ testatoruluĭ. (Civ. 87, 860, 862, ur; 886).

862. Indeplinirea formalităţiĭ citireĭ din articolulŭ precedente, câtŭ şi declaraţiunea testatoreluĭ câ testamentulŭ este al sĕŭ, iscâlitŭ de elŭ şi facutŭ din libera sa voinţă, se va menţiona, sub pedépsa dè nulitate a testamentuluĭ, atâtŭ în raportulŭ ce va face judecătorulŭ, când êste numitŭ, câtŭ şi în adeverirea tribunaluluĭ. (Civ. 860, 861, 863, 886) (1)

863. Testamentulŭ trebue să fie iscălitŭ de testatore; dacă elŭ declară câ nu scie, saŭ câ nu póte iscăli, se vă face menţiune despre declaraţiunea testatoreluĭ şi causa ce'lŭ împedică de a iscâli, atâtŭ în raportulŭ judecâtoruluĭ numitŭ, câtŭ şi în adeverirea tribunaluluĭ (Civ. 860—862, 886) (Civ. Fr. 973)

864. Când testatorele va voi să facă unŭ testamentŭ misticŭ saŭ secretŭ, trebue neapĕratŭ să'lŭ iscâléscă, saŭ câ l'a scrisŭ elŭ însuşĭ, saŭ că a pusŭ pe altulŭ a-lŭ scrie.

Chârtia în care s'a scrisŭ dispositiunile testatoreluĭ, saŭ chârtia care servesce de plicŭ, de va fi, se va strînge şi se va sigila.

Testatorele va presenta tribunaluluĭ competinte testamentulŭ strînsŭ şi pecetluitŭ, precum s'a ḑisŭ, séŭ îl va strînge si'lŭ va pecetlui înaintea tribunaluluĭ.

Testatorele va declara câ dispositiunile din âcea chârtiă este testamentulŭ seŭ, scrisŭ şi iscălitŭ de elŭ însuşĭ, saŭ scrisŭ de altulŭ şi iscălitŭ de testatore.

Când testatorele din causă de bólă, va fi în neposibilitate fisică de a se presenta înaintea tribunaluluĭ atunci presentarea testamentuluĭ, pecetluirea luĭ şi declaraţiunea sus-menţionată, se vorŭ face înaintea judecătoriuluĭ, numitŭ de tribunalŭ pentru acestŭ sfîrşitŭ.

Tribunalulŭ, saŭ judecătorulŭ numitŭ va face actulŭ de subscripţiune pe chârtia în care s'a scrisŭ testamentulŭ, saŭ pe chârtia care servesce de plicŭ.

---

(1) Aceste treĭ articole, 860, 861 şi 862 sunt, în parte, conforme cu art. 971 şi 972, din Cod. civile francesŭ, cu deosebire că la Francesi aceste formalităţi nu se facŭ de Tribunalŭ, ci de notari în presinţă de marturi.

Acestŭ actŭ se va sub-scrie atâtŭ de testatore câtŭ şi de tribunalŭ saŭ de judecâtorŭ.

Tótă lucrarea de maĭ susŭ nu va puté fi întreruptă de nicĭ o altă operaţiune; cândŭ testatorele, din o causă posteriore subsemnârii testamentuluĭ, va declara câ nu póte sub-semna subscripţiunea, acéstă declaraţiune se va trece în sub-scripţiune. (Civ. 858, 865—867, 886, 892) (Civ. Fr. 976).

865. Acei cari nu sciŭ, saŭ cari nu potŭ citi şi scrie nu potŭ face testamentŭ în formă mistică. (Civ. 864, 886) (Civ. Fr. 978).

866. Cândŭ testatorele nu póte vorbi, dară scie a scrie atunci declaraţiunea că testamentulŭ este alŭ sĕŭ o va face înscrisŭ în capulŭ actuluĭ de sub-scripţiune înaintea judecâtoruluĭ numitŭ, saŭ înaintea tribunaluluĭ.

Tribunalulŭ saŭ judecătorulŭ numitŭ va constata în actulŭ de subscripţiune declaraţiunea testatoreluĭ (Civ. 816, 864, 867, 886) Civ. Fr. 979).

867. In casurile cândŭ se numesce unŭ judecâtorŭ el va comunica procesulŭ seŭ verbale tribunaluluĭ, care va legalisa actulŭ de sub-scripţiune saŭ testamentulŭi. (Civ. 861, 862, 864, 866)

SECTIUNEA II.

Despre regulele speciali asupra formelorŭ câtorŭ-va testamente

868. Testamentele militarilorŭ şi alle individilorŭ întrebuinţaţi în armata sunt în orĭ ce ţéră valabile făcute în presinţa unuĭ capŭ de batalion saŭ de escadron, saŭ în presenţa orĭ câruĭ altŭ oficiârŭ superiore, asistatŭ de douĭ marturĭ, saŭ în presenţa a douĭ comisarĭ de resbelŭ, saŭ în presenţa unuĭ din comisarĭ asistatŭ de douĭ marturĭ. (Civ. 74, 152, 869, ur. 881. 884) (Civ. Fr. 981).

869. Suntŭ asemene, daca testatorele este bolnavŭ saŭ rănitŭ, valabile făcute în presenţa capuluĭ oficârului de sănĕtate, asistatŭ de comendantele militarŭ, însărcinatŭ cu poliţia ospiţiuluĭ. (Civ. 868, 870, ur. 881, 884) (Civ. Fr. 982).

870. Disposiţiunile articolelorŭ precedinţi nu suntŭ admisibilĭ de câtŭ în privinţa acelorŭ ce sunt în espediţiune militară, saŭ în cuartierŭ, saŭ în gărnisonă afară din teritoriulŭ românŭ, saŭ prisonieri la inimicĭ, fără ca ceĭ ce sunt în cuartierŭ saŭ în garnisonă în întrul ţereĭ să pótă profita de acéstă latitudine, de nu se găsescŭ în o cetate asediată, saŭ în alte locurĭ ale câlorŭ pârţi să fie închise şi comunicaţiunile întrerupte din causa resbeluluĭ. (Civ. 868, ur; 886) (Civ. Fr. 983).

871. Testamentulŭ făcutŭ în forma maĭ susŭ arătată este nulŭ după şése luni de la întórcerea testatorelui într'unŭ locŭ unde are libertatea de a testa cu formele ordinarie. (Civ. 868, ur, 872 ur.) (Civ. Fr. 984).

872. Testamentulŭ făcutŭ într'unŭ locŭ care este scosŭ din comunicaţiune din causa ciumeĭ saŭ alteĭ bóle contagióse, se póte face înaintea unuĭ membru alŭ consiliuluĭ municipale asistatŭ de doui marturĭ. (Civ. 873, ur; 884, 886) (Civ. Fr. 985).

873. Testamentele menţionate în cele doue articole precedenţi, suntŭ nule după trecere de şése luni de la deschiderea comunicaţiunilorŭ cu locŭlŭ unde se găsesce testatorele, seŭ dupe şése luni de la trecerea sa într'unŭ locŭ unde comunicaţiunile nu sunt întrerupte. (Civ. 871, 872) (Civ. Fr. 987).

874. Testamentele făcute pe mare în timpŭ de voiagiŭ suntŭ valabilĭ:

Pe corâbiĭ şi alte bastimente ale ţereĭ, cândŭ sunt făcute în presenţa oficiâruluĭ comandante al bastimentuluĭ, saŭ în lipsă'ĭ, în presenţa acelui ce 'lŭ înlocuesce dupe ordinea serviciuluĭ, însă şi unulŭ şi altulŭ asistaţĭ de oficiărulŭ de administraţiune, saŭ de oficiârul ce îndeplinesce funcţiunile acestuia.

Pe bastimentele de comerciŭ, cândŭ sunt făcute în presenţa scribuluĭ bastimetuluĭ saŭ în presenţa aceluĭ ce'lŭ înlocuesce, însă şi unulŭ şi altulŭ asistaţĭ de căpitanulŭ saŭ de patronulŭ, saŭ în lipsă-le, de aceĭ ce'ĭ înlocuescŭ.

In tóte casurile, funcţionarĭĭ în presenţa cărorŭ se facŭ acéste testamente vor fi asistaţĭ de câte douĭ marturĭ. (Civ. 875—884, 886) (Civ. Fr. 988).

875. Pe bastimentele Statuluĭ, testamentul căpitanuluĭ, saŭ acela al oficiâruluĭ însărcinatŭ cu administraţiunea, pe bastimentele de comerciŭ testamentul căpitanuluĭ, al patronuluĭ, saŭ al scribuluĭ, se potŭ face în presenţa acelora ce, în ordinea serviciuluĭ, vinŭ după dînşiĭ, conformându-se pentru cele-l-alte formalităţĭ cu dispoziţiunile articoluluĭ precedinte. (Civ. 874, 876, ur; 886) (Civ. Fr. 989).

876 In tóte casurile testamentele menţionate în cele doue articole precedinţĭ se vor face fie-care în doue esemplare originalĭ. (Civ. Fr. 990).

877 Dacă bastimentul intră într'unŭ portŭ strein, unde se găsesce unŭ agente d'aĭ ţereĭ, fonctionarĭĭ în presenţa cârora s'a făcutŭ testamentulŭ, sunt datorĭ să depue unuluĭ din esemplarielé originalĭ închisŭ şi pecetluitŭ în mâinile acestuĭ agente, care 'lŭ va trămite

Ministeriului de interne, spre a fi înaintatu la grefa tribunalului domiciliului testatorelui. (Civ. 87, 878, ur) (Civ. Fr. 991).

878. După întórcerea bastimentului în ţéră, fie în portulu armamentului, fie în ori-ce altu portu, cele două esemplare originali ale testamentului închise şi pecetluite sau esemplarul originale rămasu, daca după articolulu precedinte celu-l-altu a fostu depusu în cursulu voiagiului, vor fi date la biuroulu comandantelui de portu, care le va trămite fără întârdiare Ministeriului de Interne, ce va face depositulu conformu art. precedinte. (Civ. 877, 879) (Civ. Fr. 992).

879. Se va inscrie pe marginea roluluï bastimentului numele testatorelui, menţionându-se despre remiterea originalilorŭ testamentului în mainile agenteluï, sau la biuroulu comandanteluï de portu. (Civ. 877, ur) (Civ. Fr. 993)

880. Testamentul nu va fi reputatu ca făcutu pe mare, de şi s'ar fi făcutu în cursulu voiagiului, dacă în timpulu în care s'a fostu făcutu, bastimentul s'ar fi apropiat de unu terimu streinu unde s'ar afla unu agente al Romănieï. In acestu casu testamentulu nu este valabile de câtu daca s'a făcutu după formele prescrise din legea Romănieï, sau după acelea întrebuinţate în ţéră unde a fostu făcutu. (Civ. 858, ur; 885, 886) (Civ. Fr. 994),

881. Dispositiunile de mai susu se aplică şi la testamentele pasagerilorŭ, cari nu facu parte din echipagiu. (Civ. 874, ur) (Civ. Fr. 995).

882. Testamentul făcutu pe mare cu formele articoluluï 874, nu este valabile, de câtu daca testatorele móre pe mare, sau după treï luni de la întórcerea luï pe uscatu, într'un locu unde ar fi putut să 'lu refacă cu formele ordinarie. (Civ. 858, ur; 885, 886) (Civ. Fr. 996).

883. Testamentul făcutu pe mare nu va puté cuprinde nici o dispositiune în favórea oficiarilorŭ bastimentului, daca dinşii nu sunt rude cu testatorele. (Civ. 874, ur; 886) (Civ. Fr. 997).

884. Testamentele cuprinse în articolele precedinţi aï presinţii secţiuni, vor fi sub-scrise de testatori şi de oficiarii publici, în presenţa cărorŭ s'aŭ făcutu.

Dacă testatorele declară că nu scie sau nu póte subscrie, se face menţiune de declaraţiunea sa, şi de causa ce l'a împedicatu de a sub-scrie.

In casurile în care se cere asistenţa de douï martori, testamentul va fi sub-scrisu celu puţinu de unulu dintr'înşii, şi se va face menţiune de causa ce a impedicatu pe cel-alt de a sub-scrie. (Civ. 863, 868, ur; 874, 886) (Civ. Fr. 998).

**

885. Românulŭ ce s'ar afla în ţéră streină va puté face testamentul sĕŭ, saŭ în formă olografă, saŭ în formă autentică, întrebuinţată în locŭlŭ unde se face testamentulŭ. (Civ. 880, 1171) (Civ. Fr. 999).

886. Formalităţile la carĭ sunt supuse deosebitele testamente prin dispoziţiunile presinteĭ secţiunĭ şi acelea ale secţiuneĭ precedinţĭ se vor observa sub pedépsa de nulitate. (Civ. Fr. 1001).

SECŢIUNEA III.

Despre instituţiunea de mostenitorĭ şi despre legaturĭ în genere.

887. Se póte dispune prin testamentŭ de tótă saŭ de o fracţiune din starea cui-va, saŭ de unulŭ saŭ maĭ multe obiecte determinate. (Civ. 856, 888, ur; 894, ur; 899, ur.) (Civ. Fr. 1002).

SECŢIUNEA IV.

Despre legatulŭ universale.

888. Legatulŭ universale este dispoziţiunea prin care testatorele lasă după mórte-ĭ, la una saŭ maĭ multe persóne universalitatea bunurilorŭ sale. (Civ. 889, ur.) (Civ. Fr 1003).

889. Cândŭ testatorele are eredĭ reservatarĭ(1), legatariulŭ universale va cere de la aceştia punerea în posesiune a bunurilorŭ cuprinse în testamentŭ. (Civ. 653, 841, ur; 890) (Civ. Fr. 1004).

890. Legatariulŭ universale are dreptŭ a pretinde fructele bunurilorŭ cuprinse în testamentŭ, din ţioa cereriĭ în judecată, saŭ din ţioa în care eredele a consimţit a-ĭ da legatulŭ. (Civ. 123, 485, ur; 854, 889) (Civ. Fr. 1005).

891. Când testatorele nu a lăsatŭ eredĭ reservatarĭ, legatariulŭ universale va cere de la justiţiă posesiunea bunurilorŭ cuprinse în testamentŭ. (Civ. 653) (2).

892. Testamentulŭ olografŭ saŭ misticŭ, înainte de a fi esecutatŭ, se va presenta tribunaluluĭ de judeţŭ în ocolulŭ căruĭ s'a deschisŭ succesiunea.

Preşedintele va constata prin procesŭ-verbale deschiderea testa-

(1) Pentru vorba *erezi reservatarĭ*, vezĭ nota de la art. 844.

(2) In legea francesă, art. 1006, în acestŭ cazŭ, nu este trebuinţă de o cerere la justiţiă.

mentului şi starea în care l'a găsitŭ, şi va ordina depunerea luĭ la grefa tribunalului. (Civ. 95, 859, 864, ur;) (Civ. Fr. 1007).

893. Legatariulŭ universale care va veni la moştenire, în concursŭ cu un erede reservatariŭ, este obligatŭ la datoriele şi sarcinele succesiuneĭ personale pînă în concurenţa pârţiĭ sale, şi ipotecarie pentru totŭ. (Civ. 550, ur; 775, 841, ur, 896) (Civ. Fr. 1009).

SECŢIUNEA V.

Despre legaturile uneĭ fracţiunĭ de moştenire.

894. Acestŭ legatŭ póte avé de obiectŭ o fracţiune a moştenireĭ, precum jumĕtate, a treia parte, saŭ tóte imobilile saŭ tóte mobilile, saŭ o fracţiune din imobile.(1)

Orĭ ce altŭ legatŭ este singularŭ.(2) (Civ. 550, ur; 887, 899, ur.) (Civ. Fr. 1010).

895. Legatariulŭ uneĭ fracţiunĭ de ereditate va cere posesiunea de la erediĭ reservatarĭ, în lipsa acestora de la legatariĭ universalĭ, iar în lipsa şi acestora din urmă, dela ceĭ lalţĭ eredĭ legitimĭ. (Civ. 653, 659, ur; 841, ur; 890, 899) (Civ. Fr. 1011)

896. Legatariulŭ uneĭ fracţiunĭ din ereditate este obligatŭ la sarcinele şi datoriele succesiuneĭ testatoreluĭ, personale în proporţiune cu partea sa, şi ipotecariŭ pentru totŭ. (Civ. 550, 552, 775, 893, 897, ur.) (Civ. Fr. 1012).

897. Legatariulŭ universale, saŭ acela alŭ uneĭ fracţiunĭ a succesiuneĭ nu se póte pune în posesiunea legatuluĭ, fără a se face, dupe cererea luĭ, un inventariŭ alŭ bunurilorŭ ce compunŭ legatulŭ, de judecătoria în ocolulŭ cărĭĭ s'a deschisŭ succesiunea.

Legatariulŭ care va primi a intra în posesiunea bunurilorŭ fără inventariŭ, va fi obligatŭ a plăti tóte debitele succesiuneĭ, chiarŭ de ar fi maĭ mari de cătŭ averea lăsată de testatore. (Civ. 888, ur; 894, ur.)

898. Legatariulŭ uneĭ fracţiunĭ din moştenire póte pretinde fructele din ḑioa cereriĭ în judecată, saŭ din ḑioa în care i s'a oferitŭ de bună voie darea legatuluĭ. (Civ. 895, 896).

---

(1) Acesteĭ legaturĭ de o fracţiune de moştenire, s'a numitŭ câte o dată de legiuitorŭ „legăturĭ cu titlu univerrale;“ (vezĭ şi art. 550, 775)

(2) Legatulŭ singularŭ s'a numitŭ câte o dată legatŭ particularŭ. (vezĭ art. 551, 775).

SECȚIUNEA VI.

Despre legatele singulare.(1).

899. Ori ce legatŭ purŭ și simplu dă legatariuluĭ, din ḑioa morțiĭ testatoreluĭ, unŭ dreptŭ asupra lucruluĭ legatŭ, dreptŭ transmisibile ereḑilorŭ și reprezentanților sĕĭ.

Cu tóte acestea legatariulŭ singulâre nu va putea intra în posesiunea lucruluĭ legatŭ, nicĭ a pretinde fructele saŭ interesele, de câtŭ din dioa în care a făcut cererea în judecată, saŭ din ḑioa în care predarea legatuluĭ i s'a încuviințatŭ de bună voiă. (Civ. 485, ur; 522, ur; 544, 890, 900) (Civ. Fr. 1014).

900. Interesele și fructele lucruluĭ legatŭ devinŭ ale legatariuluĭ din momentulŭ morțiĭ testatoreluĭ, și daca dênsulŭ n'a făcutŭ cerere înaintea *justiției*(2):

I. Cândŭ testatorele a declaratŭ esprese în testamentŭ că voesce a se urma ast-feliŭ;

II. Cândŭ s'a legatŭ dreptŭ alimente o rendită viageră saŭ o pensiune. (Civ. 899, 1639, ur.) (Civ. Fr. 1015).

901. Cheltuelile cereriĭ pentru predare sunt în sarcina succesiuneĭ, fără ca cu acésta să se pótă reduce reserva legale.

In casŭ cândŭ testatorele ar ordina alt-felŭ prin testamentŭ, se va urma dupe voința luĭ, (Civ. 841, ur; 895) (Civ. Fr. 1016).

902. Ereḑiĭ testatoreluĭ saŭ ori ce altă persónă obligată a plăti unŭ legatŭ, suntŭ personale datorĭ a-lŭ achita, fie care în proporțiune cu partea ce ia din succesiune.

Suntŭ datori ipotecarie pentru totŭ, pînă în concurința valóreĭ imobilelorŭ ce deținŭ. (Civ. 550, 552, 653, 774, ur; 893, 896, ur; 1746, ur.) (Civ. Fr. 1017).

903. Lucrulŭ legatŭ se va preda cu accesoriele necesarie în starea în carea se găsea la mórtea donatoreluĭ. (Civ. 467, ur; 482, ur; 904, ur; 923, 924, 1102) (Civ. Fr. 1018).

904. Când cel ce a dat legatŭ unŭ imobile, a măritŭ în urmă acest imobile prin alte acquisițiuni(3), aceste acquisițiuni, și de ar fi alăture cu imobilele, nu potŭ fi socotite ca parte a legatuluĭ, de nu se face o nouă dispositiune pentru acésta.

---

(1). Legatulŭ *singular* saŭ *particolar* este acela prin care testatorele lasă legata. riuluĭ unŭ lucru otărîtŭ din averea sa.

(2). Frasa „și daca dînsulŭ n'a făcutŭ, etc." este esprimată în testulŭ francesŭ chiarŭ așia: „și fără ca dînsulŭ să fi făcut cererea înaintea justiției."

(3) Acquisițiune: aceea ce cineva dobîndesce.

Infrumusețările și construcțiunile noue, făcute asupra fondului legatu, facu parte dintr'însulu.

Asemenea face parte din legatu adaosulu ce testatorele a făcut unui locu închisu întinḑendu îngrădirile sale. (Civ. 903) (Civ. Fr. 1019).

905. Daca, înaintea testamentului sau în urmă, lucrulu legatu a fostu ipotecatu pentru datoria succesiunei, sau chiar pentru altă datoriă, sau supusu dreptului de usufructu, acela ce este datoru a da legatulu, nu este ținutu a libera lucrulu de acéstă sarcină, afară numai daca testatorele l'a obligatu esprese(1) la acésta. (Civ 551, 775, 923, 1792, 1799) (Civ. Fr. 1020)

906. Când testatorele, sciind, a datu legatu lucrulu altuia, însărcinatulu cu acelu legatu este dator a da sau lucrulu în natură, sau valórea lui din epoca morții testatoreluï. (Civ. 907) (Civ Fr. 1021).

907. Când testatorele, nesciind, a legatu unu lucru streinu, legatulu este nulu. (Civ. 906) (Civ. Fr. 1021).

908. Când legatulu datu este unu lucru ne determinat, însărci natulu cu legatulu nu este obligatu a da un lucru de cualitatea cea mai buna, nu póte oferi însă nici lucrulu celu mai rău. (Civ. 906, 907, 1103) (Civ. Fr. 1022).

909. Legatariulu singulariu nu este obligatu a plăti datoriele succesiunei. (Civ. 551, 775) (Civ. Fr. 1024).

SECȚIUNEA VII.

Despre esecutorii testamentari(2).

910. Testatorele póte numi unulu sau mai mulți esecutori testamentari. (Civ. 911, ur.) (Civ. Fr. 1025).

911. Elu póte să le dea, de dreptu, în posesiune, tótă sau parte numai din averea sa mobile, pentru unu timpu care nu va trece peste un anu de la mórtea sa. (Civ. 653, 891, 912) (Civ. Fr. 1026).

912 Eredele póte să-i scóță din posesiune, oferindule sume în destulătóre pentru plata legatelorŭ de lucruri mobili, sau justificându că a plătitu aceste legaturi. (Civ. 911) (Civ. Fr. 1027).

---

(1) Esprese: anume, în adinsu.

(2) Esecutoru testamentaru este acella, séu aceia, pe cari testatorele îi însărcinează cu aducerea întru îndeplinire a testamentului seu.

913. Acela ce nu se póte obliga nu póte fi nicĭ esecutorŭ testamentariŭ. (Civ. 914, 915, 950, 1538) (Civ. Fr. 1028).

914. Femeia măritată nu póte fi esecutóriă testamentariă de câtŭ cu consimțimêntulŭ bărbatuluĭ.

Daca eă este separată de bunurĭ, saŭ prin contractulŭ de maritagiŭ, saŭ prin sentință judecătorésca, va puté deveni esecutóriă testamentariă, cu consimțimêntulŭ bărbatuluĭ saŭ cu autorisațiunea justițieĭ, în casŭ de refusŭ din parte-ĭ. (Civ. 201, 913, 949, 1538) (Civ. Fr. 1029).

915. Minorele nu pôte fi esecutorŭ testamentariŭ, chiar cu autorisațiunea tutoreluĭ saŭ curatoreluĭ sĕŭ. (Civ. 342, 426, ur. 913, 950, 1538) (Civ. Fr. 1030).

916. Esecutoriĭ testamentarĭ vor cere punerea peceților, daca sunt și ereḑi minorĭ, interḑișĭ saŭ absințĭ.

Eĭ vorŭ stărui a se face inventariulŭ bunurilorŭ succesiuneĭ în presența eredeluĭ presumtivŭ(1), saŭ în lipsă-ĭ după ce i s'a făcutŭ chiămările legiuite.

Eĭ vor cere vinderea mișcătórelorŭ în lipsă de sumă îndestulătóre pentru plata legaturilorŭ.

Eĭ vor îngriji ca testamentele să se esecute, și în casŭ de contestațiune asupra esecuțiuneĭ, eĭ potŭ să intervină ca să susțină validitatea lorŭ.

Eĭ sunt datorĭ, după trecere de unŭ anŭ de la mórtea testatoreluĭ, a da socotélă despre gestiunea lorŭ. (Civ. 730, 919) (Civ. Fr. 1031).

917. Dreptulŭ(2) esecutoreluĭ testamentariŭ nu trece la ereḑiĭ seĭ. (Civ 1552, 1559) (Civ. Fr. 1032).

918. Daca sunt maĭ mulțĭ esecutorĭ testamentarĭ cari aŭ primitŭ acéstă sarcină, unulŭ singurŭ va puté lucra în lipsă-le.

Eĭ vorŭ fi responsabilĭ solidarĭ de a da socotélă de mișcătórele ce li s'aŭ încredințatŭ, afară numaĭ dacă testatorele a despărțitŭ funcțiunile lorŭ și dacă fie-care din eĭ s'a mărginitŭ în ceea ce i s'a încredințatŭ. (Civ. 1039, ur. 1543) (Civ. Fr. 1033).

919. Cheltuelele făcute de esecutorele testamentariŭ pentru punerea peceților, pentru inventariŭ, pentru socotelĭ, și alte cheltuelĭ relative la funcțiunile sale sunt în sarcina succesiuneĭ. (Civ. 916, 1729 § 1) (Civ. Fr. 1034).

---

(1) *Eredele presumtivŭ* este ruda cea maĭ aprópe ce esistă, și care, pentru astŭ cuvîntŭ, se presuppune că are să vină la moscenire.

(2) Prin dreptŭ aci se înțelege misiunea, puterile cu care este însărcinatŭ esecutorele testamentarŭ.

SECŢIUNEA VIII.

Despre revocaţiunea testamentelorŭ şi despre caducitatea lorŭ(1).

920. Unŭ testamentŭ nu póte fi revocatŭ, în totŭ saŭ în parte, de câtŭ saŭ prin unŭ actŭ legalisatŭ de tribunalulŭ competinte, care actŭ va cuprinde mutarea voinţeĭ testatoreluĭ, saŭ prin unŭ testamentŭ posteriore. (Civ. 802, 858, ur; 868, ur; 923) (Civ. Fr. 1035).

921. Testamentulŭ posteriore(2) nu revocă anume pe celŭ anteriore, nu desfiinţédă din acesta, de câtŭ numaĭ acele disposiţiunĭ care sunt nocompatibilĭ, saŭ contrarie cu acelea ale testamentuluĭ posteriore. (Civ. 802). (Civ. Fr. 1036).

922. Revocaţiunea făcută prin testamentulŭ posteriore va avea tótă validitatea eĭ, cu tóte că acestŭ actŭ a remasŭ fără efectŭ, din causa necapacităţiĭ eredeluĭ saŭ a legataruluĭ, saŭ din causă că acestia nu aŭ voitŭ a primi ereditatea. (Civ. 808, ur; 920, 924 ur,) (Civ. Fr. 1037).

923. Orĭ ce instreinare a obiectuluĭ legatuluĭ, făcută, cu orĭ ce modŭ saŭ condiţiune, revocă legatulŭ pentru totŭ ce s'a înstreinatŭ, chiarŭ cândŭ înstreinarea va fi nulă, saŭ cândŭ obliectulŭ legatŭ va fi reintratŭ în starea testatoreluĭ. (Civ. 905) (Civ. Fr. 1038).

924. Orĭ ce disposiţiune testamentariă devine caducă,(3) cândŭ acela, în favórea căruĭ a fostŭ făcută, a muritŭ înaintea testatoreluĭ. (Civ. 120, 925, ur.) (Civ. Fr. 1039).

925. Orĭ ce disposiţiune testamentariă, făcută sub condiţiune suspensivă,(4) cade, cândŭ eredele saŭ legatariulŭ a muritŭ înaintea îndeplinireĭ condiţiuneĭ. (Civ. 1004, ur; 1017, ur.) (Civ. Fr. 1040).

926. Disposiţiunea testamentariă făcută de la unŭ timpŭ înainte,(5) nu opresce pe eredele numitŭ, saŭ pe legatariŭ de a avé unŭ dreptŭ dobînditŭ din momentulŭ morţiĭ testatoreluĭ. (Civ. 899, 1004, 1017, ur; 1022, ur) (Civ. Fr. 1041).

---

(1) *Caducitate* va să ziceă cădere, adică când unŭ testamentŭ remâne fără effectŭ.
(2) Aci din greşială de tiparŭ, s'a uitat cuvîntulŭ, „care.“
(3) Devine caducă: remâne fără effectŭ.
(4) Pentru înţelegerea *conditiunei suspensivă* vezĭ art. 1004 şi 1017.
(5) Ideea începutului acestui articolŭ este acésta: "Disposiţiunea testamentară, făcută sub o condiţiune care îĭ suspendă numaĭ esecutarea, ect. "Acéstă idee se va înţelege maĭ bine, comparându-se articolulŭ nostrŭ cu cellŭ francesŭ.

927. Legatulŭ va fi caducŭ, dacă lucrulŭ legatŭ a peritŭ de totŭ în viéţa testatoreluĭ. (Civ. 1156, ur) (Civ. Fr. 1042).

928. Orĭ ce dispositiune testamentariă cade, când eredele numitŭ saŭ legatariulŭ nu va primi-o saŭ va fi necapabile a o primi (Civ. 695, 808, ur; 930) (Civ. Fr. 1043).

929. Cândŭ din dispoziţiunile testamentarie va resulta, că cugetulŭ testatoreluĭ a fostŭ de a da legatarilorŭ dreptŭ la totalitatea obiectuluĭ legatŭ, atunci acela din legatarĭ, care vine la legatŭ, ia totalitatea; iarŭ de primescŭ maĭ mulţĭ legatarĭ, legatulŭ se împarte între eĭ, fără a se scădea părţile legatarilorŭ necapabilĭ saŭ ale acelora carĭ n'aŭ priimitŭ legatulŭ, saŭ carĭ aŭ muritŭ înaintea testatoreluĭ. (Civ. 697, 1057, ur; 1200, 1202) (Civ. Fr. 1044, 1045)

930. Aceléşi cause carĭ, după art. 830, şi după celé dintĕiŭ douĕ dispositiunĭ ale art. 831 autorisă cererea de revocaţiune a donaţiunilorŭ între viĭ, vorŭ fi primite şi la cererea revocaţiuneĭ dispositiunilorŭ testamentarie. (Civ. 832—834, 931) (Civ. Fr. 1046).

931. Dacă cererea de revocaţiune este întemeiată pe o injuriă gravă făcută memorieĭ testatoreluĭ, acţiunea va trebui se fie intentată în cursŭ de unŭ anŭ din ţiua delictuluĭ. (Civ. 833, 930) (Civ. Fr. 1047).

CAPŬ VIII.

Despre donaţiunile făcute soţilorŭ prin contractulŭ de maritagiŭ.

932. Donaţiunele făcute soţilorŭ, saŭ unuĭ dintr'înşiĭ, prin contractulŭ de maritagiŭ, nu sunt supuse la nicĭ o formalitate. (Civ. 835, 933, ur.)

933. Donatorele póte, în casulŭ art. precedente, să déa donaţiune şi bunurile sale viitóre.

Donatorele în asemine casŭ nu maĭ póte dispune gratuitŭ de bunurile sale.

Cândŭ donatorele supra-vieţuesce soţilorŭ, saŭ soţuluĭ donatariŭ, donaţiunea este revocabile. (Civ. 932, 934, ur.)(1)

934. Prin contractulŭ de maritagiŭ, se póte face cumulativŭ(2) donaţiunea bunurilorŭ presenţi şi viitóre, saŭ a uneĭ părţĭ numaĭ dintr'aceste bunurĭ, cu îndatorirea însă de a se anecsa actuluĭ unŭ

(1) Atăt art. 932 căt şi art. 933 aŭ modificat, în unŭ modŭ esenţialŭ, dispositiunile legeĭ francese din art. 1081, 1082 şi 1083.

(2) *Cumulativŭ*: de o dată, într'unitŭ.

statŭ de dătoriele şi sarcinele esistenţi, la cari este supusŭ dona torele în momentulŭ donaţiuneĭ. In acestŭ casŭ donatariulŭ este liberŭ să se lapede la mórtea donatoreluĭ de bunurile viitóre, şi să oprésckă numaĭ pe cele presenţi. (Civ. 821, 826, 835, 836, 933, 935) (Civ. Fr. 1084).

935. Dacă statulŭ de care se face menţiune în articolele precedenţi, nu s'a anecsatŭ actuluĭ ce conţinea donaţiunea bunurilorŭ presenţi şi viitóre, donatariulŭ nu póte de câtŭ, saŭ a accepta saŭ a se lăpĕda de donaţiune în întregulŭ eĭ.

Cândŭ acceptă, nu póte cere de câtŭ bunurile esistenţi la mórtea donatoreluĭ şi este supusŭ la tóte datoriele şi sarcinele succesiuneĭ. (Civ. 827, 933, 934) (Civ. Fr. 1085).

CAPŬ IX.

Despre dispositiunile dintre soţi, făcute saŭ în contractulŭ de maritagiŭ, saŭ în timpulŭ maritagiuluĭ.

936. Soţiĭ potŭ prin contractulŭ de maritagiŭ să'şĭ facă reciprocŭ, saŭ numaĭ unuiŭ altuĭ, orĭ ce donaţiune vorŭ voi. (Civ. 836, 937, ur; 1223, ur.) (Civ. Fr. 1091).

937. Orĭ ce donaţiune făcută între soţi, în timpulŭ maritagiuluĭ este revocabile.

Revocarea se póte cere de femee fără nicĭ o autorisaţiune.

O asemine donaţiune nu este revocabile pentru că în urmă s'aŭ născutŭ copiĭ. (Civ. 801, 826, 829, 836) (Civ. Fr. 1096).

938. Soţiĭ nu potŭ, în timpulŭ maritagiuluĭ, să'şĭ facă, nicĭ prin acte între viĭ, nicĭ prin testamentŭ vre o donaţiune mutuale şi reciprocă printr'unulŭ şi acelaşĭ actŭ. (Civ. 857) (Civ. Fr. 1097).

939. Bărbatulŭ saŭ femeia care, avêndŭ copiĭ dintr'altŭ maritagiŭ, va trece în alŭ douilea saŭ sub-sequente maritagiŭ, nu va puté dărui soţuluĭ din urmă de câtŭ o parte egale cu partea legitimă a copiluluĭ ce a luatŭ maĭ puţinŭ, şi fără ca, nicĭ într'unŭ casŭ, donaţiunea să trécă peste cuartulŭ bunurilorŭ. (Civ. 847, 940, ur) (Civ. Fr. 1098).

940. Soţiĭ nu potŭ să'şĭ dăruéscă indirectŭ maĭ multŭ de câtŭ s'a arĕtatŭ maĭ susŭ.

Orĭ ce donaţiune, deghisată(1) saŭ făcută uneĭ persóne interpuse(2), este nulă. (Civ. 812, 937, 939, 941) (Civ. Fr. 1099).

(1) Deghisatŭ: ascunsŭ.

(2) *Persóna interpusă* este aceea care împrumută numele seŭ cuĭ-va spre a-lŭ face a se bucura de nisce avantage ce nu ar fi putut dobîndi directŭ: aşia,

*

941. Sunt reputate persóne interpuse copiii ce soţulŭ donatariŭ are din altŭ maritagiŭ, asemenea sunt reputate şi rudele soţuluĭ donatariŭ, la a cărorŭ ereditate acesta este chiămatŭ în momentulŭ donaţiuneĭ. (Civ. 812, 940, nota; 968, 1200, 1202) (Civ. Fr. 1100)

TITLULŬ III.

Despre contracte saŭ conveniţiunĭ.

CAPŬ I.

Dispositiuni preliminarie.

942. Contractulŭ este acordulŭ între douĕ saŭ maĭ multe persóne spre a constitui, saŭ a stinge între dînşiĭ unŭ raportŭ juridic. (Civ. 644, 969, ur; 986, 1169, ur) (Civ. Fr. 1101).

943. Contractulŭ este *bilaterale* saŭ *sinalagmaticŭ* cândŭ părţile se obligă reciprocŭ una către alta. (Civ. 1020, 1179, 1294) (Civ. Fr. 1102).

944. Contractulŭ este *unilaterale*, cândŭ una saŭ maĭ multe persóne, se obligă către una saŭ maĭ multe persóne fără ca acestea din urmă să se oblige. (Civ. 1180, 1181) (Civ. Fr. 1103)

945. Contractulŭ *onerosŭ* este acela în care fie-care parte voescĕ a'şĭ procura unŭ avantagiŭ. (Civ. 1294, 1405, 1410) (Civ. Fr 1106)

946. Contractulŭ *gratuitŭ saŭ de bine facere* este acela în care una din părţĭ voesce a procura, fără equivalente[1] unŭ avantagiŭ celeĭ-l-alte. (Civ. 1532, 1593) (Civ. Fr. 1105).

947. Contractulŭ cu titlu onerosŭ este *comutativŭ*, atuncĭ cândŭ obligaţiunea uneĭ părţĭ este equivalentele obligaţiuniĭ cêleĭ-l-alte[2] (Civ. 1294, 1405, 1411, 1491).

Contractulŭ este *aleatoriŭ*[3] cândŭ equivalentele depinde, pentru una saŭ tóte părţile, de unŭ evĕnimentŭ incertŭ. (Civ. 1635) (Civ. Fr. 1104).

---

se socetescŭ *persóne interpuse*, tatălŭ şi mama, copiĭ şi descendinţii, soţulŭ persóneĭ incapabilĭ, ect. (Vezĭ şi art. 812)

(1) Fără equivalentŭ, ad că, fără a priimi şi ea unŭ altŭ avantagiŭ.

(2) În alte cuvinte, contractulŭ este comutativŭ când fie-care parte înţelege a priimi o valóre egală cu ceea ce dă, aşia contractulŭ de vîndare este comutativŭ, fiind-că fie-care din părţĭ vrea să ia unŭ equivalentŭ la ceea ce dă.

(3) Pentru înţelegerea contractelorŭ aleatoriĭ, vezĭ definiţiunea lorŭ de la art. 1635.

CAPŬ II.

Despre condițiunile esențialĕ, pentru validitatea convențiunilorŭ.

948. Condițiunile esențialĕ pentru validitatea uneĭ convențiunĭ sunt:

1. Capacitatea de a contracta. (Civ. 949, ur.)
2. Consimțimêntulŭ valabile alŭ pârțeĭ ce se obligă. (Civ. 953, ur.)
3. Unŭ obiectŭ determinatŭ. (Civ. 962, ur.)
4. O causă licită. (Civ. 966, ur.) (Civ. Fr. 1108).

SECȚIUNEA I.

Despre capacitatea pârțilorŭ contractanți.

949. Póte contracta verĭ-ce persónă ce nu este declarată necapabile de lege. (Civ. 942, 948, 950, ur.) (Civ. Fr. 1123).

950. Necapabilĭ de a contracta sunt:

1. Minoriĭ; (Civ. 342, 390, 427—430, 433, 1157, ur. 1164)
2. Interdișiĭ. (Civ. 435, ur; 445, 448, 449, 454, 458)
3. Femeiele mărităte, în casurile determinate de lege. (Civ. 197, 199, 1248, 1249, ur; 1254, ur; 1281, 1283, ur: 1287, ur.)
4. In genere toțĭ aceĭ cârorŭ legea le a proibitŭ(1) óre cari contracte. (Civ. 390, 419, 1307—1309, 1498, 1706, 1769) (Civ. Fr. 1124)

951. Minorele nu póte ataca angajamentulŭ seŭ pentru causă de necapacitate, de câtŭ în casŭ de lesiune(2) (Civ. 1157. ur.)

952. Persónele capabilĭ de a se obliga nu potŭ opune minoruluĭ, interdisuluĭ, femeieĭ mărităte, necapacitatea lorŭ. (Civ. 207, 1157, ur; 1164, ur.) (Civ. Fr. 1125).

SECTIUNEA II.

Despre consimțimêntŭ.

953. Consimțimêntulŭ nu este valabile, cândŭ este datŭ prin eróre, smulsŭ prin violință, saŭ surprinsŭ prin dolŭ(3) (Civ. 162, 790, 954, ur. 1352, ur; 1712) (Civ. Fr. 1109).

(1) Proibitŭ: opritŭ.
(2) Lesiune: vătămare, perdere.
(3) Dolŭ: viclenie cu scopŭ de a înșela.

954. Erórea nu produce nulitate de câtŭ cândŭ cade asupra substanţeĭ obiectuluĭ convenţiuneĭ. (Civ. 1352, ur.)

Erórea nu produce nulitate, cândŭ cade asupra persóneĭ cu care s'a contractatŭ, afară numaĭ cândŭ consideraţiunea persóneĭ este causa principale, pentru care s'a făcutŭ convenţiunea. (Civ. 162, ur; 801, 961, 992) (Civ. Fr. 1110).

955. Violinţa în contra celuĭ ce s'a obligatŭ este causă de nulitate, chiarŭ cândŭ este esercitată de altă persónă de câtŭ aceea în folosulŭ cărĭĭ s'a făcutŭ convenţiunea. (Civ. 162, 790, 953, 1851) (Civ. Fr. 1111).

956. Este violinţă totŭ d'auna cândŭ, spre á face pe o persónă a contracta, i s'a insuflatŭ temerea, raţionabile după dînsa, că va fi espusă persóna saŭ averea sa unuĭ rĕŭ considerabile şi presinte.

Se ţine comptŭ în acéstă materiă de etate, de secsŭ şi de condiţiunea persónelorŭ. (Civ. 957, ur. 1203) (Civ. Fr. 1112).

957. Violinţa este causă de nulitate a convenţiunei şi cândŭ s'a esercitatŭ asupra soţuluĭ saŭ a soţieĭ, asupra descendinţilorŭ şi ascendinţilorŭ. (Civ. 1202, 1203) (Civ. Fr. 1113).

958. Simpla temere reverenţiară(1) fără violinţă, nu póte anula convenţiunea. (Civ. Fr. 1114).

959. Convenţiunea nu póte fi atacată pentru causă de violinţă, dacă, după încetarea violinţeĭ, convenţiunea s'a aprobatŭ, espresŭ saŭ tacitŭ, saŭ dacă a trecutŭ timpulŭ defiptŭ de lege pentru restituţiune (Civ. 793, 961, 1190) (Civ. Fr. 1115).

960. Dolulŭ este o causă de nulitate a convenţiuneĭ cândŭ mijlócele viclene, întrebuinţate de una din pârţĭ, sunt ast-felŭ, în câtŭ este evidente că, fără acestĕ machinaţiunĭ, cea-l-altă parte n'arŭ fi contractatŭ.

Dolulu nu se presupune(2) (Civ. 953, 961) (Civ. Fr. 1116).

961. Convenţiunea făcută prin eróre, violinţă saŭ dolŭ, nu estĕ nula de dreptŭ, ci dă locŭ numaĭ acţiuneĭ de nulitate. (Civ. 959, 1157, ur; 1190) (Civ. Fr. 1117).

SECTIUNEA III.

Despre obiectulŭ convenţiunilorŭ.

962. Obiectulŭ convenţiunilorŭ este acela la carĕ pârţile saŭ

(1) Prin temere *reverentiară* se înţelege acea temere morală ce avemŭ de o persónă din causa respectuluĭ, *reverenţiei*, ce-ĭ datorăm.

(2) Adică dolulŭ, viclenia, nu se presupune, ci trebue a fi dovedit.

numaĭ una din pârţi sé obligă. (Civ. 948, 963, ur.) (Civ. Fr. 1126).

963. Numaĭ lucrurile ce sunt în comerciŭ potŭ fi obiectulŭ unuĭ contractŭ. (Civ. 476, 478, 965, 1156, 1310, 1844) (Civ. Fr. 1128).

964. Obligaţiunea trebue să aibă de obiectŭ unŭ lucru determinatŭ, celŭ puţinŭ în speţia sa.

Cuantitatea obiectuluĭ potŭ fi necertă, de este posibile determinarea sa. (Civ. 908, 948, 1103) (Civ. Fr. 1129).

965. Lucrurile fiitóre potŭ fi obiectulŭ obligaţiuneĭ.

Nu se póte face renunţiare la o succesiune ce nu este deschisă, nicĭ se potŭ face învoirĭ asupra uneĭ astfelŭ de succesiunĭ, chiarŭ de s'arŭ da consimţimêntulŭ aceluĭ, a căruĭ succesiune este în cestiune. (Civ. 5, 702, 1226) (Civ. Fr. 1130).

SECŢIUNEA IV.

Despre causa convenţiunilorŭ.(1)

966. Obligaţiunea fără causă saŭ fondată pe o causă falsă, saŭ nelicită, nu póte avé nicĭ unŭ efectŭ. (Civ. 948, 968, 993). (Civ. Fr. 1131).

967. Convenţiunea este valabile, cu tote că causa nu este espresă.

Causa este presumptă(2) pînă la dovadă contrariă. (Civ. 1169, ur.) (Civ. Fr. 1132).

968. Caŭsa este nelicită, cândŭ este proibită de legĭ, cândŭ este contraria bunelorŭ moravurĭ şi ordineĭ publice. (Civ. 5, 620, 728. 1008, 1010, 1225, ur) (Civ. Fr. 1133).

CAPŬ III.

Despre efectulŭ convènţiunilorŭ.

SECTIUNEA I.

Dispositiunĭ generalĕ.

969. Convenţiunile legalŭ făcute aŭ putere de lege între pârţile contractante.

(1) *Causa* uneĭ convenţiunĭ, este aceea ce face pe o parte a se obliga.
(2) Adică causa este presupusă că esistă.

Ele se potŭ revoca prin consimţimêntulŭ mutuale saŭ din cause autorisate de lege. (Civ. 1523 §. 5, 1556) (Civ. Fr. 1134)

970. Conventiunile trebuescŭ esecutate cu bună credinţă. Ele obligă nu numaĭ la ceea ce este espresŭ într'însele; dar la tóte urmările, ce equitatea, obiceiulŭ saŭ legea dâ obligaţiuneĭ, după natura sa. (Civ. 969, 977, ur; 1899) (Civ. Fr. 1134, §. 3, 1135).

971. In contractele ce aŭ de obiectŭ translaţiunea proprietâţeĭ, saŭ unuĭ altŭ dreptŭ reale, proprietatea saŭ dreptulŭ se transmite prin efectulŭ consimţimêntuluĭ pârţilorŭ, şi lucrulŭ remâne în risico-pericolulŭ dobînditoruluĭ, chiarŭ cândŭ nu i s'a făcutŭ tradiţiunea lucruluĭ. (Civ. 1156, 1295) (Civ. Fr. 1138).

972. Dacă lucrulŭ, ce cineva s'a obligatŭ succesivŭ a da la douĕ persóne, este mobile, persóna pusă în possesiune este preferită şi rĕmâne propietară, chiarŭ cândŭ titlulŭ seŭ este cu dată posterióre, numaĭ posesiunea să fiă de bună credinţă. (Civ. 472, ur; 1316, ur; 1391, 1899, 1909) (Civ. Fr. 1141).

SECTIUNEA II.

Despre efectulŭ convenţiunilorŭ în privinţa persónelorŭ a treia.

973. Convenţiunile n'aŭ efectŭ de câtŭ între pârţile contractante. (Civ. 974, ur; 1047, 1049) (Civ. Fr. 1165).

974. Creditoriĭ potŭ esercita tóte drepturile şi acţiunile debitoreluĭ lorŭ, afară de acelea cere 'ĭ sunt esclusivŭ personalĭ. (Civ. 558, 571, 573, 769, 785, 833, 975, 1718, 1719) (Civ. Fr. 1166)

975. Eĭ potŭ asemenea, *în numele* lorŭ personale, să atace actele viclene, făcute de debitore *în* prejudiţiulŭ drepturilorŭ lorŭ. (Civ. 562, 974, 976,—Co. 194, 195, 196) (Civ. Fr. 1167)

976. Cu tóte acestea sunt datorĭ, pentru drepturile enunciate la titlulŭ succesiuneĭ, acela alŭ contractelorŭ de maritagiŭ şi drepturilorŭ respective ale soţilorŭ, să se conforme cu regulele cuprinse într'însele. (Civ. 699, 785, 1257, ur; 1264, 1843) (Civ. Fr. 1167, §. 2).

SECTIUNEA III.

Despre interpretaţiunea convenţiunilorŭ.

977. Interpretaţiunea contractelorŭ se face după intenţiunea comună a pârţilorŭ contractanţĭ, iară nu după sensulŭ literale alŭ terminilorŭ. (Civ. 969, 970) (Civ. Fr. 1156).

978. Cându o clausă este priimitóre de două înţelesurĭ, ea se interpretă în sensulŭ ce póte avé unŭ efectŭ, iarŭ nu în acela ce n'arŭ puté produce nicĭ unulŭ (Civ: Fr. 1157).

979. Terminiĭ susceptibilĭ de două înţelesurĭ, se interpretă în înţelesulŭ ce se potrivesce maĭ multŭ cu natura contractuluĭ (Civ. Fr. 1158).

980. Disposiţiunile îndoióse se interpretă după obiceiulŭ loculuĭ unde s'a încheiatŭ contractulŭ. (Civ. 983) (Civ. Fr. 1159).

981. Çlausele obicinuite într'unŭ contractŭ se sub înţelegŭ, de şi nu sunt esprese într'însulŭ. (Civ. 970) (Civ. Fr. 1160).

982. Tóte clausele convenţiunilorŭ se interpretă unele prin altele, dându-se fie-cărĭĭ înţelesulŭ ce resultă din actulŭ întregŭ. (Civ. Fr. 1161).

983. Cându este îndoială, convenţiunea se interprètă în favórea celuĭ ce se obligă. (Civ. 980, 1312) (Civ. Fr. 1162).

984. Convenţiunea nu cuprinde de câtŭ lucrurile, asupra cârorŭ se pare că părţile 'şĭ-aŭ propusŭ a contracta, orĭ câtŭ de generalĭ arŭ fi terminiĭ cu cari s'a închiăiatŭ. (Civ. 1709, 1710) (Civ. Fr. 1163).

985. Cându într'unŭ contractŭ, s'a pusŭ anume unŭ casŭ pentru s se esplica obligaţiunea, nu se póte susţiné ca printr'acésta s'a restrînsŭ întinderea ce îngajamentulŭ arŭ avé de dreptŭ în casurile neesprese. (Civ. Fr. 1164).

CAPŬ IV.

Despre quasi contracte.

986. Quasi-contractulŭ este unŭ faptŭ licitŭ şi voluntariŭ, din care se nasce o obligaţiune către o altă persónă saŭ obligaţiunĭ reciproce între părţi(1) (Civ. 987, ur; 1198) (Civ. Fr. 1371).

987. Acela care, cu voinţă gere(2) interesele altuĭ, fără cunoscinţa proprietaruluĭ, se obliga tacitŭ a continui gestiunea ce a începutŭ şi a o sevîrşi pînă ce proprietarulŭ va puté îngriji elŭ însuşĭ. (Civ. 988, ur) (Civ. Fr. 1372).

988. Gerantele este obligatŭ, cu tóte că stăpînulŭ a muritŭ înaintea sevârşireĭ afacerĭĭ, a continui gestiunea pînă ce eredele va puté lua direcţiunea afacerĭĭ. (Civ. 987, 989) (Civ. Fr. 1373).

(1) Quasi-contractulŭ este dar *mai unŭ contractŭ*; dar nu este tocmaĭ unŭ contractŭ fiind-că nu este resultatulŭ uneĭ convenţiunĭ. Natura obligaţiunilorŭ cari se nascŭ din assemenea quasi-contracte sunt însemnate în articolile ce urmézā.
(2) — Gere: administréză.

989. Gerantele este obligatŭ a da gestiuneĭ îngrijirea unuĭ bunŭ proprietarŭ. (Civ. 990) (Civ. Fr. 1374).

990. Gerantele nu respunde de câtŭ numaĭ de dolŭ, dacă fără intervenţiunea luĭ, afacerea s'arŭ fi pututŭ compromite. (Civ. 989).

991. Stăpînulŭ ale câruĭ afaceri aŭ fostŭ bine administrate, este datorŭ a îndeplini obligaţiunile contractate în numele seŭ de gerante, a-lŭ îndemnisa de tóte acelea ce elŭ a contractatŭ personalminte, şi a-ĭ plăti tóte cheltuelile utilĭ şi necesarie cè a făcutŭ. (Civ. 766, ur; 1549) (Civ. Fr. 1375).

992. Celŭ ce, din eróre saŭ cu sciinţă, priimesce aceea ce nu 'ĭ este debitŭ(1) este obligatŭ a-lŭ restitui aceluĭ de la care 'lŭ a priimitŭ. (Civ. 993, ur; 1092) (Civ. Fr. 1376).

993. Acela care, din eróre, credêndu-se debitore, a plătitŭ o datoriă, are dreptŭ de repetiţiune(2) în contra creditoreluĭ.

Acestŭ dreptu încetézá cândŭ creditorele, cu bună credinţă, a desfiinţatŭ titlulŭ seŭ de creanţă: darŭ atuncĭ celŭ ce a plătitŭ are recursŭ în contra adeveratuluĭ debitore. (Civ. 992, 994, ur; 1092, ur.) (Civ. Fr. 1377).

994. Cândŭ celŭ ce a priimitŭ plata a fostŭ de rea credinţă, este datorŭ a restitui atâtŭ capitalulŭ câtŭ şi interesele saŭ fructele din ḑiua plăţii. (Civ. 485, ur; 522, ur; 995, ur.) (Civ. Fr. 1378)

995. Cândŭ lucrulŭ plătitŭ nedebitŭ era unŭ imobile saŭ unŭ mobile corporale, celŭ care'lŭ a priimitŭ cu rea credinţă, este obligatŭ à-lŭ restitui în natură dacă esiste, saŭ valórea lucruluĭ daca a peritŭ saŭ s'a deterioratŭ, chiarŭ din casurĭ fortuite(3), afară numaĭ de va proba, că la aceste casurĭ arŭ fi fostŭ espusŭ lucrulŭ fiindŭ şi în posesiunea proprietaruluĭ.

Celŭ care a priimitŭ lucrulŭ, cu bună credinţă, este obligatŭ a-lŭ restitui, dacă esiste, darŭ este liberatŭ prin pérderea luĭ, şi nu respunde de deteriorârĭ. (Civ. 996, ur; 1156, 1899) (Civ. Fr. 1379).

996. Cândŭ celŭ ce a primitŭ lucrulŭ cu rea credinţă, l'a înstreinatŭ, este datorŭ a întórce valórea lucruluĭ din ḑiua cereriĭ în restituţiune.

Când celŭ care 'lŭ a priimitŭ era de bună credinţă, nu este obligatŭ a restitui de câtŭ numaĭ preţiul cu care a vêndutŭ lucrulŭ. (Civ. 485, 971, 997, 1097) (Civ. Fr. 1380).

(1) Aceea ce nu-ĭ *este debitŭ*, adică aceea ce altulŭ nu-ĭ datora, aceea ce nu avea să ia.

(2) Dreptŭ de repetiţiune: dreptŭ de a lua înapoĭ.

(3) Cazurile fortuite sunt întâmplările neprevezute cari nu depindŭ de voinţa şi puterea nóstră.

997. Acela căruĭ se face restituţiunea trebue să despăgubéscă pe posesorulŭ chiarŭ de rea credinţă de tóte cheltuelile făcute pentru conservaţiunea lucruluĭ, saŭ care aŭ crescutŭ preţulŭ luĭ. (Civ. 994) (Civ. Fr. 1381)

CAPŬ V.

Despre delicte si quasi-delicte(1).

998. Orĭ ce faptă a omuluĭ, care causéză altuĭ prejudiţiŭ, obligă pe acela din a căruĭ greşială s'aŭ ocasionatŭ, a-lŭ repara. (Civ. 999, 1162, 1198) (Civ. Fr. 1382).

999. Omulŭ este responsabile nu numaĭ de prejudiţiulŭ ce a causatŭ prin fapta sa, dar şi de acela ce a causatŭ prin negligenţa séŭ prin imprudinţa sa. (Civ. 998, 1000) (Civ. Fr. 1383).

1000. Suntemŭ asemine respunsabilĭ de prejudiţiulŭ causatŭ prin fapta persónelorŭ pentru cari suntemŭ obligaţĭ a respunde, saŭ de lucrurile ce sunt sub paza nóstră.

Tatălŭ, şi mama după mórtea bărbatuluĭ, sunt responsabilĭ de prejudiţiulŭ causatŭ de copiiĭ lorŭ minorĭ ce locuescŭ cu dânşiĭ.

Stăpîniĭ şi comitenţiĭ,(2) de prejudiţiulŭ causatŭ de servitoriĭ şi prepuşiĭ lorŭ în funcţiunile ce li s'aŭ încredinţatŭ.

Institutoriĭ şi artisaniĭ, de prejudiţiulŭ causatŭ de eleviĭ şi ucenicĭĭ lorŭ, în totŭ timpulŭ ce se găsescŭ sub a lorŭ privéghiare.

Tatălŭ şi mama, institutoriĭ, şi artisaniĭ, sunt apĕraţĭ de responsabilitatea arĕtată maĭ susŭ, dacă probéză că n'aŭ pututŭ împedica faptulŭ prejudiţiabile. (Civ. 326, 1001, ur; 1623, ur.) (Civ. Fr. 1384).

1001. Proprietarulŭ unuĭ animale, saŭ acela care se servesce cu dênsulŭ, în cursulŭ serviciuluĭ, este responsabile de prejudiţiulŭ causatŭ de animale, saŭ că animalele se află sub paza sa, saŭ că a scăpatŭ. (Civ. 999—P. 385, §. 13, 389, §. 3, 4, 8; 393 §. 2. (Civ. Fr. 1385).

1002. Proprietarulŭ unuĭ edificiŭ este responsabile de prejudiţiulŭ causatŭ prin ruina edificiuluĭ, cândŭ ruina este urmarea lip-

(1) Delictulŭ este greşéla voluntară şi cu intenţiune, prin care s'a adusŭ pagubă altuia. Quasi-delictulŭ este greşiala provenită din imprudinţă séŭ negligenţă, fără intenţiune, şi care a causat o pagubă altuia—Legea regulézā la vale, că o greşială a nóstră, fie cu rea intenţiune séŭ nu, déca a causat pagubă altuia ne obligă a repara acea pagubă.

(2) Comitentŭ, în cazulŭ acesta, se numesce acella care insărcinéză pe altulŭ cu o affacere.

**

seĭ de întreţinere, saŭ a unuĭ viţiŭ de construcţiune. (Civ. 1435, 1483—P. 385, §. 5, 393 §. 4) (Civ. Fr. 1386).

1003. Cândŭ delictulŭ saŭ quasi-delictulŭ este imputabile maĭ multorŭ persóne, aceste persóne sunt ţinute solidarŭ pentru despăgubire. (Civ. 1039, ur).

CAPŬ VI.

Despre deosebitele speciĭ de obligaţiunĭ.

SECŢIUNEA I.

Despre obligaţiunile condiţionalĭ.

§. I

Despre condiţiune în genere şi despre deosebitele sale speciĭ.

1004. Obligaţiunea este condiţionale, cândŭ perfecţiunea eĭ depinde de unŭ evenimentŭ viitorŭ şi necertŭ (Civ. 925, ur. 1017, 1019) (Civ. Fr. 1168).

1005. Condiţiunea *casuale* este aceea ce depinde de asardŭ(1) şi care nu este nicĭ în puterea creditoruluĭ, nicĭ într'aceea a debitoruluĭ. (Civ. Fr. 1169).

1006. Condiţiunea *potestativă* este aceea care face să depindă perfectarea convenţiuneĭ de unŭ evenimentŭ, pe care şi una şi alta din părţile contractanţĭ póte să'lŭ facă a se întêmpla, saŭ póte să'lŭ împedice. (Civ. 822, 1010) (Civ. Fr. 1170).

1007. Condiţiunea *mistă* este aceea care depinde totŭ de o dată de voinţa uneĭ din părţile contractanţĭ şi de aceea a uneĭ alte persóne. (Civ. Fr. 1171).

1008. Condiţiunea imposibile, saŭ contrariă bunelorŭ moravurĭ, saŭ proibită de lege, este nulă, şi desfiinţéză convenţiunea, ce depinde du dênsa. (Civ. 5, 1009, ur.) (Civ. Fr. 1172).

1009. Condiţiunea de a nu face unŭ lucru imposibile nu face ca obligaţiunea contractată sub acéstă condiţiune, să fiă nulă. (Civ. 1008) (Civ. Fr. 1173).

1010. Obligaţiunea este nulă cândŭ s'a contractatŭ sub o condiţiune potestativă, din partea aceluĭ ce se obligă. (Civ. 822, 1006, 11014) (Civ. Fr. 1174).

(1) Asardŭ: întîmplare.

1011. Împlinirea condițiuneĭ trebue să se facă astŭ-felŭ cumŭ aŭ înțelesŭ pârțile să fiă făcută. (Civ. 977, 1012, ur.) (Civ. Fr. 1175).

1012. Cândŭ obligațiunea este contractată, sub condițiunea câ unŭ evenimentŭ óre-care se va întêmpla într'unŭ timpŭ ficsatŭ, condițiunea este considerată ca neîndeplinită, dacă timpulŭ a espiratŭ fără ca evenimêntulŭ să se întêmple.

Cândŭ timpulŭ nu este ficsatŭ, condițiunea nu este considerată ca căḑută, de câtŭ cândŭ este sigurŭ câ evenimentulŭ nu se va maĭ întêmpla. (Civ. 925, ur; 1013, 1200, 1202) (Civ. Fr. 1176).

1013. Cândŭ obligațiunea este contractată sub condițiunea câ unŭ evenimentŭ n'are să se întêmple, într'unŭ timpŭ defiptŭ, acéstă condițiune este îndeplinită, dacă timpulŭ a espiratŭ, fără ca evenimentulŭ să se fi întêmplatŭ; este asemenea îndeplinită, dacă înaintea terminuluĭ, este sicurŭ, câ evenimentulŭ nu se va maĭ întêmpla; daca nŭ este timpŭ determinatŭ, condițiunea este îndeplinită numaĭ cândŭ va fi sicurŭ, câ evenimentulŭ n'are să se maĭ întêmple. (Civ. 1012) (Civ. Fr. 1177).

1014. Condițiunea este reputată ca îndeplinită, cândŭ debitorele obligatŭ, sub acéstă condițiune, a împedicatŭ îndeplinirea eĭ. (Civ. 1010, 1200, 1202) (Civ. Fr. 1178).

1015. Condițiunea îndeplinită are efectŭ din ḑiua în care îngajamentulŭ s'a contractatŭ. Dacă creditorele a muritŭ înaintea îndeplinirĭĭ condițiuneĭ, drepturile sale trecŭ ereḑilorŭ sĕĭ. (Civ. Fr. 1179).

1016. Creditorele póte, înaintea îndeplinirĭĭ condițiuneĭ, să esercite tóte actele conservatorie dreptuluĭ sĕŭ. (Civ. 356, 731, ur.) (Civ. Fr. 1180).

§. 2.

Despre condițiunea suspensivă.

1017. Obligațiunea, sub condițiune suspensivă, este aceea carĕ depinde de unŭ evenimentŭ viitorŭ și necerte. Obligațiunea condiționale nu se perfectă de câtŭ după îndeplinirea evenimêntuluĭ. (Civ. 1004, 1012, ur; 1018, 1022) (Civ. Fr. 1181).

1018. Cândŭ obligațiunea este contractată sub o condițiune suspensivă, obiectulŭ convențiuneĭ rĕmâne în risico-pericolulŭ debitoreluĭ, care s'a obligatŭ a îlŭ da, în casŭ de îndeplinire a condițiuneĭ.

Déca obiectulŭ a peritŭ, în întregulŭ seŭ, fără greșiala debitoreluĭ, obligațiunea este stinsă.

Déca obiectulŭ s'a deteriorat, fără greşiala debitoreluĭ, creditorele este obligatŭ a 'lŭ lua în starea în care se găsesce, fără şcădere în preţiŭ.

Dacă obiectulŭ s'a deterioratŭ, prin greşala debitoreluĭ, creditorele are dreptulŭ saŭ să céră desfiinţarea obligaţiuneĭ, saŭ să ia lucrulŭ în starea în care se găsesce cu daune interese. (Civ. 1015, 1020, 1156, ur.) (Civ. Er. 1182)

§. 3.

Despre condiţiunea resolutoriă.

1019. Condiţiunea resolutoriă este aceea care supune desfiinţarea obligaţiuneĭ la unŭ evenimentŭ viitorŭ şi necertŭ.

Ea nu suspende esecuţiunea obligaţiuneĭ, ci numaĭ obligă pe creditore a restitui aceea ce a priimitŭ, în casŭ de îndeplinirea evenimentuluĭ prevĕdutŭ prin condiţiune. (Civ. 1012, ur; 1015, 1018, 1091) (Civ. Fr. 1183).

1020. Condiţiunea resolutoriă este sub-înţelésă, totŭ d'auna, în contractele sinalagmatice, în casŭ cândŭ una din pârţi nu îndeplinesce îngajamentulŭ sĕŭ. (Civ. 832, 943, 1021) (Civ. Fr. 1184).

1021. Într'acestŭ casŭ, contractulŭ nu este desfiinţatŭ de dreptŭ. Partea în privinţa cărĭĭ angajamentulŭ nu s'a esecutatŭ, are alegerea saŭ să siléscă pe cea laltă a esecuta convenţiunea, când este posibile, saŭ să'ĭ céră desfiinţarea, cu daune interese. Desfiinţarea trebue să se céră înaintea justiţieĭ, care, după circonstanţe, póte acorda unŭ terminŭ pârţiĭ acţionate. (Civ. 943, 1020) ((Civ. Fr 1184)

SECTIUNEA II.

Despre obligaţiune cu terminŭ.

1022. Terminulŭ se deosibesce de condiţiune, pentru că elŭ nu suspende îngajamentulŭ, ci numaĭ amână esecuţiunea. (Civ. 1017, 1101, 1146) (Civ. Fr. 1185).

1023. Aceea ce se datoresce cu terminŭ nu se póte cere înaintea terminuluĭ, dar ceea ce se plătesce înainte, nu se mai póte repeti(1) (Civ. 1016, 1092) (Civ. Fr. 1186).

1024. Terminulŭ este presupusŭ totŭ-d'auna că s'a stipulatŭ în favórea debitoreluĭ dacă nu resultă din stipulaţiune,(2)

(1) Repeţi: cere înapoĭ.
(2) Stipulaţiune: tocmélă, învoială.

saŭ din circonstanțe, că este primitŭ si în favorulŭ creditoreluĭ (Civ. 1115 §. 4—Co. 141, 182) (Civ. Fr. 1187).

1025. Debitorele nu maĭ póte reclama beneficiulŭ terminuluĭ, cândŭ este căḑutŭ în deconfitură(1), saŭ cândŭ, cu fapta sa, a micșoratŭ sicurantele, ce prin contractŭ dedese creditorelui seŭ. (Civ. 1323, 1661, 1673) (Civ. Fr. 1188).

SECȚIUNEA III.

Despre obligațiunile alternative(2)

1026. Debitorele uneĭ obligațiunĭ alternative, este liberatŭ prin predarea unuĭ din doue lucruri, ce era coprinse în obligațiune. (Civ. 1027, ur.) (Civ. Fr. 1189).

1027. Alegerea o are debitorele, dacă nu s'a acordatŭ espresŭ creditoreluĭ. (Civ. 983, 1027. 1312) (Civ. Fr. 1190).

1028. Debitorele se póte libera predându saŭ pe unulŭ saŭ pe altulŭ din lucrurile promise; nu póte însă sili pe creditore a primi parte dintr'unulŭ și parte dintr'altulŭ. (Civ. 1027, 1060, 1061, §. 3. 1100, 1101) (Civ. Fr. 1191).

1029. Obligațiunea este simplă, de și contractată cu modŭ alternativŭ, dacă unulŭ din douĕ lucruri promise, nu póte fi obiectulŭ obligațiuneĭ. (Civ. 963) (Civ. Fr. 1192).

1030. Obligațiunea alternativă devine simplă, dacă unulŭ din lucrurile promise, pere saŭ nu maĭ póte fi predatŭ din orĭ-ce altă causă și chiarŭ cândŭ acésta s'aŭ întîmplatŭ din greșala debitoreluĭ. Prețulŭ acestuĭ lucru nu póte fi oferitŭ în locu-ĭ

Daca amêndouĕ lucrurile aŭ peritŭ, însă unulŭ dintr'însele prin greșala debitoreluĭ, elŭ va plăti prețiulŭ celuĭ care a peritŭ în urmă. (Civ. 1029, 1156, 1311) (Civ. Fr. 1193).

1031. Cândŭ, în casulŭ prevĕḑutŭ de articolele precedenți, alegerea este, prin convențiune, lăsată creditoreluĭ și numaĭ unulŭ

---

(1) Deconfitura este insolvabilitatea unuĭ debitore care nu e comerciantŭ. Accea ce e falimentulŭ pentru unŭ comerciantŭ, este deconfitura pentru unŭ ne-comerciantŭ, însă legea falimentuluĭ nu se aplică la ceĭ în deconfitură, care remănŭ sub imperiulŭ dreptuluĭ comunŭ—în testulŭ francesŭ se află vorba *falimentŭ*, și credem că din scăpare din vedere numaĭ s'a pusŭ la noĭ cuvêntulŭ deconfitură, cu atât mai multŭ că în art. 1323 și 1673 s'a conservat vorba falimentŭ; iar *deconfitura* în acelle articole, s'a tradusŭ cu vorba maĭ românéscĕ insolvabilitate.

(2) Obligațiunea *alternativă* este aceea care coprinde maĭ multe obiecte, însă care se stinge prin darea unuia din acelle obiecte; ast-felŭ este obligațiunea prin care me îndatoreḑŭ ați-da o casă séŭ 10,000 leĭ.

din lucruri a peritu: daca lucrulu a peritu prin greşala debitoreluĭ, creditorele va lua pe celu rĕmasu; daca a peritu prin greşala debitoreluĭ, creditorele póte cere sau lucrulu remasu, sau preţulu acelui ce a remasu; dacă amêndouĕ lucrurile aŭ peritu prin greşala debitoreluĭ, creditorele, după alegerea sa, póte să céră preţiulu unuĭ din ele; dacă însă numaĭ unulu din ele a peritu prin greşala debitoreluĭ, creditorele nu póte cere de câtu preţiulu acestuĭ lucru. (Civ. 1030, 1156) (Civ. Fr. 1194).

1032. Dacă amêndouĕ lucrurile aŭ peritu, fără greşala debitoreluĭ, obligaţiunea este stinsă. (Civ. 971, 1156) (Civ. Fr. 1195).

1033. Acelĕşĭ principie se aplică, cându obligaţiunea alternativă cuprinde maĭ multu de douĕ lucruri. (Civ. Fr. 1196).

SECŢIUNEA IV.

Despre obligaţiunile solidarie.

§. I. Despre solidaritatea între creditorĭ.

1034. Obligaţiunea este solidariă între maĭ mulţĭ creditorĭ când titlulu creanţeĭ dă anume dreptu fie-cáruĭ din eĭ de a cere plata în totu a creanţeĭ, şi cându(1) plata făcută unuĭ din creditorĭ liberă pe debitóre. (Civ. 1035, ur) (Civ. Fr. 1197).

1035. Póte debitorele plăti la orĭ care din creditoriĭ solidarĭ, pe câtu timpu nu s'a făcutu înpotrivă'ĭ cerere în judecată din partea unuĭ din creditorĭ.

Cu tóte acestea remisiunea(2) făcută de unulu din creditoriĭ solidarĭ nu liberă pe debitóre de câtu pentru partea aceluĭ creditore. (Civ. 1064, 1138, ur.) (Civ. Fr. 1198)

1036. Actulu care întrerumpe prescripţiunea în privinţa unuĭ din creditoriĭ solidarĭ, profită la toţĭ creditoriĭ. (Civ. 1045, 1872, 1876) (Civ. Fr. 1199).

1037. Creditorele solidarŭ, care a primitu tótă datoria, este ţinutu a împărţi cu ceĭ-l-alţĭ co-creditorĭ, afară numaĭ de va proba că obligaţiunea este contractată numaĭ în interesulu seu. (Civ. 1034, ur.)

1038. Creditorele solidariŭ represintă pe ceĭ alţĭ cocreditorĭ, în

(1) Prin frase „*şi când*“ se înţelege „*chiar şi când*“.

(2) *Remisiunea* uneĭ datoriĭ are locu când unu creditoru descarcă pe debitorulu seu de obligaţiunea sa.—Le art. 1138, ur. legiuitorulu s'a servitu cu vorba *remitere* în locu de *remisiune*.

tóte actele cari potŭ avé de efectŭ conservarea obligaţiuneï. (Civ. 1036, 1056)

§. *II. Despre obligaţiunea solidariă între debitorï.*

1039. Obligaţiunea estc solidariă din partea debitorilorŭ, cândŭ toţi s'aŭ obligatŭ la acelaşï lucru, ast-feliŭ că fie-care póte fi constrînsŭ pentru totalitate, şi că plata făcută de unulŭ din debitorï liberă şi pe ceï-alţi către creditore. (Civ. 1034, 1048, 1060, ur.) (Civ. Fr. 1200)

1040. Debitoriï solidarï se potŭ obliga sub diferite modalităţï, adecă: uniï pure(1), alţiï sub o condiţiune şi alţiï cu terminŭ. (Civ. 1004, 1022) (Civ. Fr. 1201).

1041. Obligaţiunea solidariă nu se presume, trebue să fie stipulată(2) espresĕ; acéstă regulă nu încetézĕ de câtŭ numaï cândŭ obligaţiunea solidariă are locŭ, de dreptŭ, în virtutea legiï. (Civ. 347, 348, 918, 1543, 1551—Co. 21, 135, 182) (Civ. Fr. 1202).

1042. Creditorele uneï obligaţiunï solidarie, se póte adresa la acela care va voi dintre debitorï, fără ca debitorele să pótă opune *beneficiulŭ de divisiune.*(3) (Civ. 1065, 1666, 1667.) (Civ. Fr. 1203).

1043. Acţiunea intentată în contra unuï din debitorï, nu propresce pe creditore de a esercita asemenea acţiune şi în contra celorŭ alţï debitorï. (Civ. 1035, 1039) (Civ. Fr. 1204).

1044. Dacă lucrulŭ debitŭ(4) a peritŭ din culpa unuï séŭ maï multorŭ debitorï solidarï, ceï-l-alţï debitorï nu remânŭ liberaţi de obligaţiunea de a plăti preţulŭ lucruluï, dar nu sunt respundĕtorï pentru daune.(5)

Debitoriï carïï aŭ întârdiatŭ de a plăti, sunt în culpă.

Creditorele nu póte cerĕ daune de câtŭ numaï în contra debitorilorŭ în culpă. (Civ. 1156) (Civ. Fr. 1205).

1045. Acţiunea intentată în contra unuï din debitorï întrerumpe prescripţiunea în contra tutulorŭ debitorilorŭ (Civ. 1036, 1872) (Civ. Fr. 1206).

1046. Cererea de dobîndă făcută în contra unuï din debitoriï

(1) *Pure* adică *simplŭ*, fără condiţiune.
(2) Stipulatŭ: contractatŭ, învoitŭ.
(3) Prin *beneficiulŭ de divisiune* se înţelege facultatea de a pretinde ca creditorele să-şi împarţă cererea sa, asia în cât fie care din cei obligaţi să plătéscă numaï partea sa din datoriă.
(4) Lucrulŭ *debitŭ* este lucrulŭ ce datorăm.
(5) Daune: pagube.

solidarĭ, face a curge dobênda în contra tutulorŭ debitorilorŭ. (Civ. 1040, 1045) (Civ. Fr. 1207).

1047. Co-debitorele solidariŭ, în contra cârui creditorele a intentatŭ acțiune, póte opune tóte escepțiunile cari'ĭ sunt personalĭ, precum și acelea cari sunt comune tutulorŭ debitorilorŭ.

Debitorele acționatŭ nu póte opune acele escepțiunĭ, cări sunt curatŭ personalĭ ale vre-unuĭ din ceĭ-lalțĭ co-debitorĭ. (Civ. 953, 966 ur; 1065, 1091, 1126, 1136, 1140, ur; 1155, 1215) (Civ. Fr. 1208).

1048. Când unulŭ din debitorĭ devine erede unicŭ alŭ creditoreluĭ, saŭ când creditorele devine unicŭ erede alŭ unuĭ din debitorĭ, confusiunea nu stinge creanța de cât pentru partea debitoreluĭ saŭ a creditoreluĭ. (Civ 1154, 1155, 1680) (Civ. Fr. 1209)

1049. Creditorele care consimte a se împărți datoria în privința unuia din co-debitorĭ, conservă acțiunea solidariă în contra celorŭ-l-alțĭ debitorĭ, dar cu scădĕmântulŭ părțiĭ debitoreluĭ, pe care l'a liberatŭ de solidaritate. (Civ. 1047, 1050, 1064, 1141) (Civ. Fr. 1210)

1050. Creditorele care priimesce separatŭ partea unuĭ din debitorĭ, fără ca în quitanță să'și reserve solidaritatea saŭ drepturile sale în genĕre, nu renunță la solidaritate de cât în privința acestuĭ debitore.

Nu se înțelege câ creditorele a renunțatŭ la solidaritate în favórea unuĭ debitore, cândŭ priimesce de la elŭ o sumă egale cu partea ce e datorŭ, dacă quitanția nu ție câ acea sumă este priimită pentru partea debitoreluĭ.

Asemene din simpla cerere în judicata formată în contra unuĭ din debitorĭ pentru partea sa, daca acesta n'a aderitŭ la cerere(1), saŭ dacă nu s'a datŭ o sentință de condemnațiune, nu se presume renunțiațiunea la solidaritate în favórea aceluĭ debitore. (Civ. 1049, 1200, 1202) (Civ. Fr. 1211).

1051. Creditorele, care priimesce separatŭ și fără reserva solidarităților porțiunea unuĭ din co-debitorĭ din venitulŭ renditeĭ saŭ în dobîndile uneĭ datoriĭ solidarie, nu perde solidaritatea de cătŭ pentru venitulŭ și dobînda trecută, iar nu și pentru cele fiitóre, nicĭ pentru capitalŭ, afară daca plata separată nu s'a urmatŭ încursŭ de dece anĭ consecutivĭ(2) (Civ. 1050, 1200, 1202), (Civ. Fr. 1212).

1052. Obligațiunea solidariă, în privința creditoreluĭ, se împarte de dreptŭ între debitorĭ; fie-care din eĭ nu este datorŭ unulŭ către altulŭ de cât numaĭ partea sa. (Civ. 778, 779, 1060, ur; 1108 §. 3; 1872) (Civ Fr. 1213).

---

(1) A adera la e cerere este a o priimi, a se învoi cu dînsa. a nu o maĭ conte sta
(2) Consecutivĭ: d'arîndulŭ.

1053. Co-debitorele solidarŭ care a plătitŭ debitulŭ în totalitate, nu póte repeti de la ceĭ-lalţi de câtŭ numaĭ de la fie-care partea sa.

Dacă unulŭ dîntre codebitorĭ este nesolvabile, atuncĭ pèrderea causată de nesolvabilitatea acestuia se împarte cu analogiă, între ceĭ-lalţi co-debitorĭ solvabilĭ, şi între acela, care a făcutŭ plata. (Civ. 778, 779, 1052, 1054, ur) (Civ. Fr. 1214).

1054, Cândŭ creditorele a renunţatŭ la solidaritate în favórea unuĭ saŭ maĭ mulţi din debitorĭ, dacă unulŭ saŭ maĭ mulţi din ceĭ-lalţi codebitorĭ devinŭ nesolvabilĭ, partea acestora se va împărţi cu analogiă între toţi ceĭ-lalţi co-debitorĭ, coprinḑêndu-se şi aceĭ cari aŭ fostŭ descărcaţi de solidaritate. (Civ. 1049, 1053) (Civ. Fr. 1215)

1055. Dacă datoria solidariă era facută numaĭ în interesulŭ unuĭ din debitoriĭ solidarĭ, acesta în faţă cu ceĭ-lalţi codebitorĭ rĕspunde pentru tótă datoria, câcĭ în raportŭ cu elŭ, eĭ nu sunt priviţi de câtŭ ca fidejusorĭ[1] Civ. 1669, ur; 1674).

1056. Creditorele solidariŭ represintă pe ceĭ altĭ codebitorĭ în tóte actele, cari potŭ avé de efectŭ stingerea saŭ împuţinarea obligaţiunii (Civ. 1038, 1039).

SECŢIUNEA V.

Despre obligaţiunile divisibilĭ şi nedivisibilĭ.

1057. Obligaţiunea este nedivisibile, cândŭ obiectulŭ eĭ, fără a fi denaturatŭ, nu sĕ póte face în părţi nicĭ materialĭ, nicĭ intelectualĭ. (Civ. 1058, 1060, ur) (Civ. Fr. 1217.)

1058. Obligaţiunea este încă nedivisibile, cândŭ obiectulŭ este divisibile, dar părţile contractanţi l'aŭ privitŭ sub unŭ raportŭ de nedivisibitate. (Civ. 1057, 1061, §. 3) (Civ. Fr. 2218).

1059. Solidaritatea contractată, nu dă uneĭ obligaţiunĭ caracteriulŭ de nedivisibilitate. (Civ. 1041, 1060, ur) (Civ. Fr. 1219).

§. *I.—Despre efectele obligaţiuneĭ divisibile.*

1060. Obligaţiunea primitóre de divisiune trebue să se esecute între creditore şi debitore ca cum ar fi nedivisibile.— Divisibilitatea nu se aplică de câtŭ în privinţa ereḑilorŭ lorŭ, cari nu potŭ cere creanţa, saŭ cari nu sunt ţinuţi de a o plăti de câtŭ în pro-

(1) Prin *fidejusore* legea înţelege *chezaşi*.

porțiune cu pârțile lorŭ ereditarie. (Civ. 653, 774, ur; 777, 893, 896, 1061, 1072, 1101) (Civ. Fr. 1220).

1061. Principiulŭ din art. precedinte nu se aplică în privinția erediloru debitoreluĭ:

1. Cându debitulŭ(1) are de obiectŭ unŭ corpore certŭ;

2. Cându unulŭ din erediĭ este însărcinatŭ singurŭ, prin titlu, cu esecutarea obligațiuniĭ.

3. Cându resultă saŭ din natura obligațiuniĭ, saŭ din aceea a lucruluĭ ce ea are de obiectŭ, saŭ din scopulŭ ce pârțile 'șĭ aŭ propusŭ prin contractŭ, că intențiunea lorŭ a fostŭ ca debitulŭ să nu se pótă acqita în pârțĭ.

In celŭ întêiŭ casŭ, eredele, care posede lucrulŭ debitŭ, póte fi acționatŭ pentru totalitate, remâindu-ĭ recursŭ în contra celoru-l-alțĭ erediĭ.

In celŭ d'alŭ douilea casŭ, numaĭ eredele însărcinatŭ cu plata debituluĭ, și în celŭ d'alŭ treilea casŭ, fiă care erede póte fi acționatŭ pentru totalitate, rĕmîindu-ĭ recursŭ în contra erediloru seĭ. (Civ. 778, 779, 1062, ur.) (Civ. Fr. 1221).

§ 2. *Despre efectele obligațiuniĭ nedivisibili.*

1062. Fie-care din ceĭ cari aŭ contractatŭ împreună unŭ debitŭ nedivisibilĕ este obligatŭ pentrŭ totalitate, cu tóte că obligațiunea nu este contractată solidarŭ. (Civ. 642, 643, 1039, ur; 1057—1059, 1063, ur.) (Civ. Fr. 1222).

1063. Sunt obligațĭ asemene în totŭ și erediĭ aceluia care a contractatŭ obligațiune nedivisibile. (Civ, 1059, 1062) (Civ. Fr. 1223).

1064. Fie care din erediĭ creditoreluĭ póte pretinde în totalitate esecutarea obligațiuniĭ nedivisibilĭ.

Unŭ singurŭ erede nu póte face remisiunea(2) totalitâțiĭ debitoluĭ, nu póte priimi prețulŭ în locŭlŭ lucruluĭ

Daca unulŭ din erediĭ a remisŭ singurŭ debitulŭ saŭ a priimitŭ prețulŭ lucruluĭ, coeredele seŭ nu póte pretinde lucrulŭ nedivisibile de câtŭ cu scăderea pârțiĭ eredeluĭ care a făcutŭ remisiunea saŭ care a priimitŭ prețulŭ (Civ. 1049, 1050) (Civ. Fr. 1224).

1065. Eredele debitoreluĭ, fiindŭ chiămatŭ în judecată pentru totalitatea obligațiuniĭ, póte cere unŭ terminŭ ca să pună în causă și pe coerediĭ seĭ, afară numaĭ dacă debitulŭ va fi de natură a

(1) Debitŭ: datoriă.

(2) Pentru vorbe *remisiune* vezĭ nota de la art. 1035

nu puté fi acqitatŭ de câtŭ de eredele trasŭ în judicată, care atunci póte să fie osânditŭ singurŭ, rĕmâindu-i recursŭ în contra coereḑilorŭ sĕi. (Civ. 1042, 1061, 1063, 1071) (Civ. Fr. 1225).

SECTIUNEA VI.

Despre obligaţiunile cu clausă penale.

1066. Clausa penale este aceea, prin care o persónă, spre a da asicurare pentru esecuţiunea uneĭ obligaţiunĭ, se légă a da unŭ lucru în casŭ de neesecutare din parte-i. (Civ. 1068, ur.) (Civ. Fr. 1226).

1067. Nulitatea obligaţiuniĭ principalĭ atrage pe aceea a clauseĭ penalĭ. Nulitatea clauseĭ penalĭ nu atrage pe aceea a obligaţiuniĭ principalĭ. (Civ. Fr. 1227).

1068. Creditorele are facultatea de a cere de la debitorele, care n'a esecutatŭ la timpŭ, saŭ îndeplinirea clauseĭ penalĭ, sáŭ aceea a obligaţiuniĭ principalĭ. (Civ. Fr. 1228).

1069. Clausa penale este o compensaţiune a daunelorŭ-interese, ce creditorele sufere din neesecutarea obligaţiunii principalĭ.

Nu póte dar creditorele cere de odată şi penalitatea şi obiectulŭ obligaţiuniĭ principalĭ, afară dacă penalitatea nu s'a stipulatŭ pentru simpla întârḑiare a esecutârii. (Civ. 1708) (Civ. Fr. 1229).

1070. Penalitatea póte fi împuţinată de judecătorŭ cândŭ obligaţiunea principale a fostŭ esecutată în parte. (Civ. 1101) (Civ. Fr. 1231).

1071. Când obligaţiunea principale contractată cu o clausă penale este nedivisibile, penalitatea este debită prin contravenţiunea unuĭ singurŭ din eredĭ, si se va puté cere saŭ în totalitate în contra aceluĭ care a comisŭ contravenţiunea, saŭ de la fie care erede în proporţiune cu partea sa ereditariă, iarŭ ipotecariŭ pentru totŭ.

Acela din eredĭ, care a plătitŭ, are recursŭ în contra eredeluĭ din faptulŭ câruĭ s'a îndeplinitŭ condiţiunea penalităţiĭ. (Civ. 1011, 1044, 1062, ur; 1746) Civ. Fr. 1232)

1072. Cândŭ obligaţiunea principale contractată cu o clausă penale, este divisibile, nu rĕmâne supusŭ la penalitate de câtŭ eredele aceluĭ debitore, câre a călcatŭ legământulŭ, şi acesta numaĭ pentru partea la care este ţinutŭ în obligaţiunea principale, fără a avea creditorele vre o acţiune în contra acelora, cari aŭ esecutatŭ obligaţiuneu principale.

Acéstă regulă priimesce escepţiune în casulŭ când cugetulŭ

părţilorŭ a fostŭ ca plata obligaţiuniĭ principalĭ să nu pótă fi făcută în părţi, şi unulŭ din coereḑĭ a impedicat esecuţiunea obligaţiuniĭ pentru totalitate. In acestŭ casŭ creditorele póte cere dela acestă penalitatea întrégă, iarŭ de la ceĭ-lalţĭ coereḑĭ numaĭ pentru partea lorŭ ereditariă, remâindŭ recursulŭ ce aŭ în contra eredeluĭ care a impedicatŭ esecutarea obligaţiuniĭ. (Civ. 1058, 1060, ur.) (Civ. Fr. 1233).

CAPŬ VII.

Despre efectele obligaţiunilorŭ.

1073. Creditorele are dreptulŭ de a dobîndi îndeplinirea esactă a obligaţiuniĭ, şi în casŭ contrariŭ are dreptulŭ la ḑesdaunare(1) (Civ. 1074, ur; 1081, ur; 1084, ur)

1074. Obligaţiunea de a da coprinde pe aceéa de a prĕda lucrulŭ, şi de a'lŭ conserva pînă la predare.

Lucrulŭ este în risico-periclulŭ creditoruluĭ, afară numaĭ cândŭ debitorele este în întârḑiare; în acestŭ casŭ risico-periclulŭ este alŭ debitoreluĭ (Civ. 1079, ur; 1082, ur) (Civ. Fr. 1136).

1075. Orĭ ce obligaţiune de a face saŭ de a nu face se schimbă în desdăunărĭ, în casŭ de neesecuţiune din partea debitoreluĭ. (Civ. 1076, ur; 1081, 1084, ur) (Civ. Fr. 1142).

1076. Creditorele póte cere a se distrui(2) ceea ce s'a făcutŭ, călcându-se obligaţiunea de a nu face, şi póte cere a fi autorisatŭ a distrui elŭ însuşĭ, cu cheltuiala debitoreluĭ, afară de desdaunărĭ. (Civ. 1075, 1077) (Civ. Fr. 1143)

1077. Ne fiindŭ îndeplinită obligaţiunea de a face, creditorele póte asemenea să fiă autorisatŭ a o aduce elŭ la îndeplinire cu cheltuiala debitoreluĭ. (Civ. 1075, ur.) (Civ. Fr. 1144).

1078. Dacă obligaţiunea consiste în a nu face, debitorele, care a călcat'o, este datorŭ a da despăgubire pentru simplulŭ faptŭ alŭ contravenţiuniĭ (Civ. 1075, 1084) (Civ. Fr. 1145).

1079 Dacă obligaţiunea consiste în a da saŭ în a face, debitorele se va pune în întârḑiare prin o notificaţiune ce i se va face prin tribunalulŭ domiciliuluĭ sĕŭ.

Debitorele este de dreptŭ în întârḑiare:

1). In casurile anume determinate de lege;

2). Cândŭ s'a contractatŭ espresĕ, că debitorele va fi în în-

(1) Desdaunare: despăgubire.

(2) A distrui: a sfărĕma, a desfiinţa.

târdiare la împlinirea terminului, fără a fi necesitate de notificațiune;

3). Când obligațiunea nu putea fi îndeplinită de cât în unŭ timpŭ determinatŭ, ce debitorele a lăsatŭ să trécă. (Civ. 1074, 1075, 1367) (Civ. Fr. 1139).

1080. Diligența(1) ce trebue să se pună în îndeplinirea uneĭ obligațiunĭ este totŭ d'auna aceea a unuĭ bunŭ proprietarŭ.

Acéstă regulă se aplică cu maĭ mare saŭ maĭ mică rigóre în casurile anume determinate de acéstă lege.

1081. Daunele nu sunt debite de cât atuncĭ, când debitorele este în întârdiare de a îndeplini obligațiunea sa, afară numaĭ de casulŭ când lucrulŭ ce debitorele era obligatŭ, de a da saŭ a face, nu putea fi datŭ nicĭ făcutŭ de câtŭ într'unŭ timpŭ óre-care ce a trecutŭ (Civ. 1074, ur; 1078, ur.) (Civ. Fr. 1146).

1082. Debitorele este osânditŭ, de se cuvine, la plata de daune interese, séŭ pentru ne-esecuțiunea obligațiunii, séŭ pentru întârdiarea esecuțiunii, cu tóte că nu este rea credință din parte-ĭ, afară numaĭ dacă nu va justifica că ne-esecutarea provine din o causă străină, care nu-ĭ póte fi imputată. (Civ. 998, 1069) (Civ. Fr. 1147).

1083. Nu póte fi locŭ la daune interese, când, din o forțiă majore saŭ din unŭ casŭ fortuitŭ, debitorele a fostŭ opritŭ de a da saŭ a face aceea la care se obligase, saŭ a făcutŭ aceea ce'ĭ era opritŭ. (Civ. 1156, 1342, 1357) (Civ. Fr. 1148).

1084. Daunele interese, ce sunt debite creditoreluĭ, coprindŭ în genere perderea ce a suferitŭ și beneficiulŭ de care a fostŭ lipsitŭ, afară de escepțiunile și modificațiunile maĭ josŭ menționate. (Civ. Fr. 1149.

1085. Debitorele nu respunde de câtŭ de daunele interese cari aŭ fostŭ prevĕdute, saŭ cari aŭ pututŭ fi prevĕdute la facerea contractuluĭ, cândŭ neîndeplinirea obligațiunii nu provine din dolulŭ sĕŭ. (Civ. 1086, 1344, ur.) (Civ. Fr. 1150).

1085. Chiar în casulŭ cândŭ neesecutarea obligațiunii resultă din dolulŭ debitoreluĭ, daunile interese nu trebue să coprindă, de cătŭ aceea ce este o consecință directă și necesariă a neesecutării obligațiuniĭ. (Civ. (1085 (Civ. Fr. 1151).

1087. Când convențiunea coprinde, că partea care nu va esecuta va plăti o sumă óre-care dreptŭ daune interese, nu se póte acorda celeĭ-lalte părți o sumă nici maĭ mare nicĭ maĭ mică (Civ. 1066, ur 1069, ur) (Civ. Fr. 1162).

(1) Deligența: silința.

1088. La obligaţiunile cari aŭ de obiectŭ o sumă óre care, daunele interese pentru neesecutare nu potŭ coprinde de cât dobînda legale, afara de regulele speciale în materiă de comerciŭ, de fidejusiune(1) şi societate.

Aceste daune interese se cuvinŭ fără ca creditorele să fie ţinutŭ a justifica despre vre o pagubă; nu sunt debite de cătŭ din ḑioa cererii în judecată, afară de casurile în cari, după lege, dobînda curge de dreptŭ, (Civ.. 399. 400, 420, 1078, 1079, 1081, 1504 1544, 1550, 1589—Co. 179) (Civ. Fr. 1153).

1089. Dobînda pe timpulŭ trecutŭ póte produce dobêndă, saŭ prin cerere în judecată saŭ prin convenţiune speciale, numaĭ ca, în cerere saŭ în convenţiune, să fiă cestiune de dobêndă debită celŭ puţinŭ pentru unŭ anŭ întregŭ. (Civ. Fr. 1154).

1090. Cu tóte acestea, veniturile, pe timpulŭ trecutŭ, precumŭ, arenḑi, chiriĭ, venituri de rendite perpetue saŭ pe viéţă, producŭ dobîndă din ḑioa cererii, saŭ a convenţiunii.

Aceeaşĭ regulă se aplică la restituţiunĭ de fructe, şi la dobînḑile plătite de o a treia persónă creditoreluĭ, în comptulŭ debitoreluĭ (Civ. 1089) (Civ. Fr. 1155).

CAPŬ VIII.

Despre stingerea obligaţiunilorŭ.

1091. Obligaţiunile se stingŭ prin plată, prin novaţiune, prin remitere voluntariă, prin compensaţiune, prin confusiune, prin predarea lucruluĭ, prin anulare saŭ rescisiune, prin efectulŭ condiţiunii resolutorie, şi prin prescripţiune. (Civ. Fr. 1234).

SECŢIUNEA I.

Despre plată.

§. 1— *Despre plată în genere.*

1092. Ori-ce plată presupune o datoriă; ceea ce s'a plătitŭ fără să fiă debitŭ este supusŭ repetiţiunii. (2)

Repetiţiunea nu este admisă în privinţa obligaţiunilorŭ naturalĭ cari aŭ fostŭ aquitate de bună voiă. (Civ. 992, 1023, 1169) (Civ.. Fr. 1235).

(1) fidejusiune: chezăşiă.
(1) Repetiţiune: cerere înapoĭ.

1093. Obligaţiunea póte fi aquitată de orĭ-ce persónă interesată, precumŭ de unŭ coobligatŭ saŭ de unŭ fidejusore.

Obligaţiunea póte fi aquitată chiarŭ de o persónă neinteresată: acéstă persónă trebue însă să lucrédă în numele şi pentru aquitarea debitoreluĭ, saŭ de lucrédă în numele eĭ propriŭ, să nu se subróge în drepturile creditoreluĭ. (Civ. 987, 1094 1107, 1108) (Civ. Fr. 1236).

1094. Obligaţiunea de a face nu se póte aquita de altă persónă în contra voinţeĭ creditoreluĭ, cândŭ acesta are interesŭ ca debitorele chiar s'o îndeplinescă. (Civ. 1075, ur. 1093) (Civ. Fr. 1237).

1095. Plata, ca se fiă valabile, trebue făcută de proprietarulŭ capabile de a înstrăina lucrulŭ datŭ în plată.

Cu tóte aceste, plată uneĭ sume în banĭ, saŭ altorŭ lucrurĭ ce se consumŭ prin întrebuinţare, nu póte fi repetită contra creditoreluĭ, care le a consumptŭ de bună credinţă, de şi plata s'a făcutŭ de o persónă, ce nu era proprietarŭ, saŭ care nu era capabile de a înstrăina. (Civ. 971, 1899, 1909) (Civ. Fr. 1238).

1096. Plata trebue să se facă creditoreluĭ, saŭ împuternicituluĭ seŭ, saŭ aceluia ce este autorisatŭ de justiţiă saŭ de lege a priimi pentru dînsulŭ.

Plată dată acelui ce n'are împuternicire de a priimi pentru creditore, este valabile, dacă acestŭ din urmă o ratifică saŭ profită de dînsa. (Civ. 1097, ur; 1190, 1609) (Civ. Fr. 1239).

1097. Plata făcută cu bună credinţă acelui ce are creanţa în posesiunea sa, este valabile chiar dacă în urmă posesorele arŭ fi evinsu (1) (Civ. 993, 1096, 1337) (Civ. Fr. 1240).

1098. Dacă creditorele este necapabile de a priimi, plata ce i se face nu este valabile, afară numaĭ dacă debitorele probă că lucrulŭ plătitŭ a profitatŭ creditoreluĭ. (Civ. 390, 428, 445, 458, 1164, 1165) (Civ. Fr 1241).

1099. Plata făcută de debitore creditoreluĭ seŭ în urma unuĭ sequestru saŭ oposiţiunĭ, nu este valabile în privinţa creditorilorŭ sequestranţi şi oponenţi; acestia potŭ, în virtutea dreptuluĭ lorŭ, să'lŭ silescă a plăti din nuoŭ; debitorele însă în acestŭ casŭ, are recursŭ în contra creditoreluĭ. (Civ. 1152, 1616) (Civ. Fr. 1242).

1100. Creditorele nu póte fi silitŭ a priimi altŭ lucru de cătŭ acela ce i se datoresce, chiar cândŭ valórea lucruluĭ oferitŭ arŭ fi egale saŭ maĭ mare. (Civ. 1604—Co. 138) (Civ. Fr. 1243).

---

(1) Evinsŭ: scosŭ din posesiune de către adeveratulŭ proprietarŭ.

1101. Debitorele nu póte sili pe creditore a priimi parte din datoriă, fie datoria divisibile chiarŭ.

Cu tóte aceste, judecătorii potŭ, în consideraţiunea posiţiunii debitoreluĭ să acorde micĭ termine pentru plată şi să oprésca esecuţiunea urmăririlorŭ, lăsându lucrurile în starea în care se găsescŭ.

Judecătorii însă nu vorŭ usă de acésta facultate de cătŭ cu mare reservă. (Civ. 1025, 1060—Co. 152) (Civ. Fr. 1244).

1102. Debitorele unuĭ corpore certŭ şi determinatŭ (1) este liberatŭ prin trădarea lucruluĭ în starea în care se găsea la predare, dacă deteriorârile ulteriórĭ nu sunt ocasionate prin faptulŭ saŭ greşala sa, nicĭ prin aceea a persónelorŭ pentru carĭ este responsabile, seŭ dacă înaintea acestorŭ deteriorârĭ n'a fostŭ în întârdiare. (Civ. 903, 1074, ur. 1079, 1105, 1156) (Civ. Fr. 1245).

1103. Daca datoria este unŭ lucru determinatŭ numaĭ prin speţia sá (2), debitorele, ca să se libereze, nu este datorŭ a-lŭ da de cea maĭ bună speţia, nicĭ însă de cea maĭ rea. (Civ. 908, 969) (Civ. Fr. 1246).

1104. Plata trebue a se face în locŭlŭ arĕtatŭ în convenţiune.

Dacă locŭlŭ nu este arĕtatŭ, plata, în privinţa lucrurilorŭ certe şi determinate, se va face în locŭlŭ în care se găsea obiectulŭ obligaţiuniĭ în timpulŭ contractării.

In orĭ-ce altŭ casŭ, plata se face la domiciliulŭ debitoreluĭ (Civ. 87, 1115 §-6, 1319, 1362) (Civ. Fr. 1247).

1105. Cheltuelele pentru efectuarea plăţiĭ sunt în sarcina debitoreluĭ. (Civ. 1117, 1305, 1317) (Civ. Fr. 1248).

§. 2—*Despre plata prin subrogaţiune* (3)

1106. Subrogaţiunca în drepturile creditoreluĭ, făcută în folosulŭ uneĭ a treia persóne ce-ĭ plătesce, este saŭ convenţionale saŭ legale. (Civ. 1107, 1108) (Civ. Fr. 1249).

1107. Acésta subrogaţiune este convenţionale: 1-iŭ Cândŭ

---

(1) Este cineva datorŭ unŭ corpŭ certŭ şi determinatŭ, când este d. e. datorŭ, cutare callŭ, cutare casă.

(2) Este unŭ lucru determinatŭ numaĭ prin speţia sa, când zicem d. e. *unŭ callŭ, o casa.*

(3) A subroga este a pune pe o persónă în locŭlŭ altia; în cazulŭ nostrŭ, subrogaţiunea este transmiterea drepturilorŭ creditoruluĭ la o a treeă persónă care l'a plătitŭ.

creditorele, priimindŭ plata sa de la o altă persónă, dă acesteĭ persóne drepturile, acțiunile, privilegile saŭ ipotecele sale, în contra debitoreluĭ: acéstă subrogațiune trebue să fie espresă și făcută totŭ într'unŭ timpŭ cu plata.

2-lea Cândŭ debitorele se împrumută cu o sumă spre a'și plăti datoria și subrogă pe împrumutătorŭ în drepturile creditoreluĭ. Ca să fiă valabile acéstă subrogațiune, trebue să se facă actulŭ de împrumutare și quitanța înaintea tribunaluluĭ, să se declare în actulŭ de împrumutare că suma s'a luatŭ pentru a face plata, și în quitanță să fie declaratŭ că plata s'a făcutŭ cu baniĭ daț pentru acésta de noulŭ creditore. Acéstă subrogațiune se operă fără concursulŭ voințeĭ creditorĕluĭ. (Civ. 1106, 1108, ur; 1670, 1737 §. 2, și 5) (Civ. Fr. 1250).

1108. Subrogațiunea se face de dreptŭ:

1-iŭ In folosulŭ aceluia care, fiindŭ elŭ însuș creditore, plătesce altuĭ creditore ce are preferință; (Civ. 1723, 1778).

2-lea In folosulŭ aceluia care, dobîndindŭ unŭ immobile plătesce creditorilorŭ cărorŭ acestŭ immobile era ipotecatŭ; (Civ. 1790, ur; 1799).

3-lea In folosulŭ aceluĭ care, fiindŭ obligatŭ cu alțiĭ saŭ pentru alțiĭ la plata datorieĭ, are interesŭ de a o desface. (Civ. 778, 1053, 1670).

4-lea In folosulŭ eredeluĭ beneficiariŭ, care a plătitŭ din starea sa datoriele succesiuniĭ. (Civ. 713 Co. 154, 182) (Civ. Fr. 1251)

1109. Subrogațiunea stabilită, prin articoliĭ precedenț, se operă atâtŭ în contra fidejusoreluĭ(1) cătŭ și în contra debitoreluĭ. Ea nu póte desființa dreptulŭ creditoreluĭ, cândŭ plata i s'a făcutŭ numaĭ pentru parte din datoriă; în acestŭ casŭ elŭ pote esercita, pentru ce are a maĭ lua, acelești drepturĭ, ce esercită și subrogatulŭ, pentru partea plătită, celuĭ cuĭ a făcutŭ o plată parțiale. (Civ. 1652, ur.) (Civ. Fr. 1252).

§ 3.—*Despre imputațiunea plățeĭ*(2)

1110. Debitorele, avêndŭ maĭ multe datoriĭ, alŭ cărora obiectŭ este de aceeași speție, are dreptulŭ a declara, cândŭ plătesce, care

(1) Fidejusore: garantŭ, chezașiŭ.

(2) Prin *imputatiunea plățeĭ* se înțelege aretarea ce face debitorulŭ de creanța ce a plătit; așia o persónă, datorindŭ maĭ multe sume de baniĭ, către acelașĭ creditorŭ, și suma ce plătesce neființd îndestulătóre spre a le acoperi pe tóte, face *imputare de plată*, adică arată care din datoriele sélle a plătit.

*

este datoria ce voiesce a desface. (Civ. 1023, 1101, 1111, ur) (Civ. Fr. 1253).

1111. Debitorele uneĭ datoriĭ pentru care se plătesce dobendă, saŭ o rendită, nu póte, fără consimţimêntulŭ creditoreluĭ, să impute plata ce face pe capitalŭ cu preferinţă asupra renditeĭ saŭ a dobîndeĭ. Plata parţiale, făcută pe capitalŭ şi dobêndă se impută maĭ întêiŭ asupra dobîndeĭ. (Civ. 1110, 1588, 1590, 1639, ur: 1692) (Civ. Fr. 1254).

1112. Cândŭ debitorele unorŭ deosebite datoriĭ a priimitŭ o quitanţă prin care creditorele impută aceea ce a luatŭ speţialè asupra uneĭ din aceste datoriĭ, debitorele nu maĭ póte cere ca imputaţiunea să se facă asupra uneĭ alte datoriĭ, afară numaĭ dacă creditorele l'a amăgitŭ saŭ l'a surprinsŭ. (Civ. 1113) (Civ. Fr. 1255).

1113. Cândŭ în quitanţă nu se ḑice nimicŭ despre imputaţiune, plata trebue să se impute asupra aceleĭ din datoriĭ ajunse la terminŭ pe care debitorele, în acelŭ timpŭ, avea maĭ mare interesŭ a o desface. In casŭ de o datoriâ ajunsă la terminŭ şi alta neajunsă, de şi acésta din urmă arŭ fi maĭ puţinŭ onerósă(1), imputaţiunea se face asupra celeĭ ajunse la terminŭ.

Dacă datoriile sunt de egală natură, împutaţiunea se face asupra celeĭ maĭ vechĭ; dacă datoriile sunt în tóte egalĭ, imputaţiunea se face proporţionale asupra tutora. (Civ. 1151, 1506) (Civ. Fr. 1256).

§ 4—*Despre ofertele de platâ şi despre consemnaţiune.*

1114. Cândŭ creditorele uneĭ sume de banĭ refusă de a priimi plata, debitorele póte să-ĭ facă oferte reali(2), şi refusândŭ creditorele de a priimi, să consemne(3) suma.

Ofertele realĭ, urmate de consemnaţiune, liberéḑă pe debitore; ele, în privinţă-i ţinŭ locŭ de plată, de sunt valabile făcute, şi suma consemnată, cu acesta modŭ, este în risico-pericolulŭ creditoreluĭ. (Civ. 1116, § 2. 1632, §. 2) (Civ. Fr. 1527).

1115. Pentru ca ofertele să fiă valabilĭ trebue:

1. Să fiă făcute creditoruluĭ, ce are capacitate de a priimi, saŭ aceluĭ ce are dreptŭ de a priimi pentru dênsulŭ. (Civ. 1096—1099).

---

(1) Onerósă: impovărătóre.

(2) Prin *oferte reali* se înţelege când debitorele presintă creditoruluĭ într'unŭ modŭ formalŭ, suma ce are a-ĭ plăti.

(3) A *consemna* o sumă, este a o depune în casa publică de depuneri şi consemnaţiuni, în modulŭ prevedutŭ în legea specială d n 1 Decem. 1864, (Vezĭ Suplim. p. 170).

2. Să fiă făcute de o persónă capabile de a plăti; (Civ. 1093, 1095).

3. Să fiă făcute pentru tótă suma esigibile, pentru rendite şi dobênді datorite, pentru cheltueli liquidate şi pentru o sumă óre care în privinţa cheltuelilorŭ neliquidate, sumă asupra câreia se póte reveni, după liquidarea acestorŭ cheltueli; (Civ. 1100, 1101).

4. Terminulŭ să fiă împlinitŭ, dacă a fostŭ stipulatŭ în favorea creditoreluĭ; (Civ. 1023, 1024).

5. Condiţiunea sub care datoria s'a contractatŭ să se fi îndeplinitŭ; (Civ. 1017, 1092).

6. Ofertele să fiă făcute în locŭlŭ ce s'a otârîtŭ pentru plată, şi dacă locŭlŭ pentru plată nu s'a determinatŭ prin o convenţiune speciale, să fiă făcute saŭ creditoruluĭ în persónă, saŭ la domiciliulŭ seŭ, saŭ la domiciliulŭ alesŭ pentru esecuţiunea convenţiuniĭ; (Civ. 87, ur; 97, 1104, 1121).

7. Ofertele să fiă făcute prin unŭ oficiârŭ publicŭ, ce era competinte pentru astŭ-felŭ de acte;

8. Procesulŭ verbale încheiatŭ de oficiârulŭ publicŭ să indice numĕrulŭ şi cualitatea monetelorŭ oferite, să facă menţiune de respunsulŭ creditoreluĭ, şi să aréte dacă creditorele a subscrisŭ, a refusatŭ, saŭ a declaratŭ câ nu póte subscrie. (Civ. Fr. 1258).

1116. Nu este necesariŭ pentru validitatea consemnaţiuniĭ ca ea să fiă fostŭ autorisată de judecătoriŭ; e destulŭ:

1. Să fiă fostŭ precedată de o somaţiune significată(1) creditoreluĭ, în care să se aréte ḑiua, ora şi locŭlŭ unde suma oferită are să fiă depusă;

2. Ca debitorele să depună suma oferită în casa de deposite şi consemnaţiuniĭ, cu dobênda eĭ pînă în ḑiua depuneriĭ; (Civ. 1114, nota.)

3. Să se facă procesŭ-verbale de oficiârulŭ publicŭ despre natura monetelorŭ oferite, despre refusulŭ creditoreluĭ de a le priimi, saŭ despre nevenirea sa, şi în fine despre depunere; (Civ. 1115).

4. In casŭ de nevenirea creditoreluĭ să i se semnifice procesulŭ verbale alŭ depuneriĭ, cu somaţiune de a veni să 'şi ia suma depusă. (Civ. Fr. 1259).

1117. Cheltuelile ofertelorŭ realiĭ şi ale consemnaţiuniĭ sunt în sarcina creditoreluĭ, de sunt făcute valabilé. (Civ. 1105).

1118. Pe câtŭ timpŭ consemnaţiunea nu s'a priimitŭ de credi-

(1) A *significa o somaţiune* cuĭ-va este a-ĭ face cunoscentŭ, prin unŭ agentŭ judecătorescŭ, de a face séŭ a nu face ceva.

tore, debitorele póte să ia înapoĭ suma depusă, şi într'acestŭ casŭ codebitoriĭ, saŭ fidejusoriĭ sĕĭ nu sunt liberaţi. (Civ. 1039, 1119, ur; 1652, 1679) (Civ. Fr. 1261).

1119. Cândŭ debitorele a dobênditŭ o otărire ce are puterea lucruluĭ judecatŭ, prin care ofertele saŭ consemnaţiunea s'aŭ declaratŭ bune şi valabilĭ, elŭ nu maĭ póte, chiarŭ cu consimţimêntulŭ creditoreluĭ, să 'şĭ retragă suma depusă în prejudiciulŭ codebitorilorŭ saŭ fidejusorilorŭ sĕĭ. (Civ. 1047, 1201) (Civ. Fr. 1262)

1120. Creditorele, care a consimţitŭ ca debitorele să'şĭ retragă consemnaţiunea, după ce acésta s'a declaratŭ valabile printr'o otărîre ce dobêndise puterea lucruluĭ judecatŭ, perde dreptulŭ de privilegie saŭ ipotece ce avea pentru plata creanţiĭ sale. (Civ. 1201, 1769, ur.) (Civ. Fr. 1263).

1121. Dacă lucrulŭ debitŭ este unŭ corpŭ certŭ carĕ trebue a se trăda în locŭlŭ unde se găsesce, debitorele este obligatŭ a soma pe creditore să'lŭ ia, printr'unŭ actŭ ce i se va notifica saŭ în persónă, saŭ la domiciliulŭ seŭ, saŭ la domiciliulŭ alesŭ pentru esecutarea conventiunii. După acéstă somaţiune, dacă creditorele nu'şĭ ia lucrulŭ şi debitorele are trebuinţă de locŭlŭ unde este pusŭ, acestŭ din urmă póte lua permisiunea justiţieĭ ca să'lŭ depună în altă parte. (Civ. 97, 1104, 1632) (Civ. Fr. 1264).

§. 5.—*Despre cesiunea bunurilorŭ.*(1)

1122. Cesiunea bunurilorŭ este abandonarea stârii sale întregĭ, făcută de debitorele, ce nu póte plăti creditoruluĭ, saŭ creditorilorŭ seĭ. (Civ. 571, 573, 1123, ur.—Co. 284) (Civ. Fr. 1265).

1123. Cesiunea bunurilorŭ e voluntariă saŭ judiciariă. (Civ. 1124, ur; 1126, ur.) (Civ. Fr. 1266).

1124. Cesiunea bunurilorŭ voluntariă este aceea ce se acceptă de creditorĭ de bună voie, şi care n'are altŭ efectŭ de câtŭ acela ce resultă chiar din stipulaţiunile conventiunii închiăiate între eĭ şi debitore. (Civ. 969) (Civ. Fr. 1267).

1125. Cesiunea bunurilorŭ este unŭ beneficiŭ pe care legea 'lŭ acordă debitoreluĭ nefericitŭ şi de bună credinţă, câruĭ, ca să'şĭ pótă redobîndi libertatea, i se permite să dea creditorilorŭ seĭ înaintea justiţieĭ tóte bunurile sale, şi chiarŭ în casŭ de stipulaţiune contrariă. (Civ. 5, 1122—Co. 284) (Civ. Fr. 1268).

(1) *Cesiunea bunurilorŭ* are locŭ când unŭ debitore nenorocitŭ, neputându plăti ce e datorŭ, dă creditorilorŭ seĭ tótă starea sa, ca să se plătéscă dintr'însa.

1126. Cesiunea judiciară nu transmite creditorilorŭ proprietatea; ea le dă numaĭ dreptulŭ de a face să se vêndă bunurile în folosulŭ lorŭ, şi de a le lua venitulŭ pînă la vêndare. (Civ. Fr. 1269).

1127. Creditoriĭ nu potŭ refusa cesiunea judiciară de cătŭ în casurile esceptate de lege. Ea descarcă pe debitore de constrîngerea corporale; nu'lŭ liberéză însă de cătŭ pînă în concurinţă cu valórea bunurilorŭ lăsate în dispositiunea creditorilorŭ. Cândŭ bunurile nu sunt îndestulătóre, elŭ este obligatŭ, de va dobîndi altele, să le lase şi pe acestea în dispositiunea creditorilorŭ pînă la plata datorieĭ întregĭ. (Civ. 1122—Supl. Const. corp. p. 141). (Civ. Fr. 1270).

SECTIUNEA II.

Despre novaţiune(1)

1128. Novaţiunea se operă în treĭ feluri:

1) Cândŭ debitorele contractă în privinţa creditoruluĭ seŭ o datoriă nouă ce se substitue(2) celeĭ vechĭ care este stinsă;

2) Cândŭ unŭ noŭ debitore este substituitŭ celuĭ vechiŭ carele este descărcatŭ de creditore;

3) Cândŭ, prin efectulŭ unuĭ noŭ îngajamîntŭ, unŭ noŭ creditore este substituitŭ celuĭ vechiŭ, către care debitorele este descărcatŭ. (Civ. 1129, ur) (Civ. Fr. 1271).

1129. Novaţiunea nu se operă de cătŭ între persóne capabilĭ de a contracta. (Civ. 969) (Civ. Fr. 1272).

1130. Novaţiunea nu se presume. Voinţa de a o face trebue să resulte evidente din actŭ. (Civ. 1132, ur) (Civ. Fr. 1273).

1131. Novaţiunea, prin substituirea unuĭ noŭ debitore, póte să se operе fără concursulŭ primuluĭ debitore. (Civ. 1093, 1128, §. 2) (Civ. Fr. 1274).

1132. Delegaţiunea(3), prin care unŭ debitore dă creditoreluĭ unŭ altŭ debitore ce se obligă către dênsulŭ, nu operă novaţiune,

---

(1) Novaţiunea este unŭ mizlocŭ de a se stinge o obligaţiune, prin înlocuirea uneĭ îndatoririĭ vechĭ prin una nouă.

(2) A se substituĭ: a se pune în locŭ.

(3) Prin *delegaţiune* se înţelege aci învoirea prin care unŭ debitore dă creditoreluĭ seŭ unŭ altŭ debitore ca să plătéscă în locu-ĭ.—Prin delegaţiune, în jurisprudinţă, se maĭ înţelege, într'unŭ sensŭ generalŭ, actulŭ prin care se autorisă o persónă ca să priiméscă de la alta óre-care sumă.

daca creditorele n'a declaratŭ esprese, că descarcă pe debitorele ce a făcutŭ delegaţiunea. (Civ. 1130, 1133, ur.) (Civ. Fr. 1275).

1133. Creditorele, ce a descărcatŭ pe debitorele de care s'a făcutŭ delegaţiunea, n'are recursŭ în contra acestuĭ debitore, dacă debitorele delegatŭ devine nesolvabile, afară de casulŭ cândŭ prin actŭ se reservă esprese acestŭ dreptŭ, saŭ cândŭ delegatulŭ este declaratŭ falitŭ saŭ căzutŭ în deconfitură(1), în momentulŭ delegaţiuniĭ. (Civ. 1132—Co. 185) (Civ. Fr. 1276).

1134. Privilegele şi ipotecele creanţeĭ celeĭ vechĭ nu le are şi creanţa ce'ĭ este substituită, afară de casulŭ cândŭ creditorele le a reservatŭ espresŭ (Civ. 1128, 1135, 1153) (Civ. Fr. 1278).

1135. Cândŭ novaţiunea se operă prin substituirea unuĭ noŭ debitore, privilegiele şi ipotecele primitive ale creanţeĭ nu potŭ trece asupra bunurilorŭ noului debitore. (Civ. 1091, 1128, 1136, ur.) (Civ. Fr. 1279).

1136. Cândŭ novaţiunea se operă între creditore şi unulŭ din debitoriĭ solidarĭ, privilegiele şi ipotecele vecheĭ creanţe nu se potŭ reserva de câtŭ asupra bunurilorŭ aceluĭ care contractă noua datoriă. (Civ. 1047, 1131, 1137) (Civ. Fr. 1280).

1137. Codebitoriĭ sunt liberaţi, prin novaţiunea făcută între creditore şi unulŭ din debitoriĭ solidarĭ.

Novaţiunea făcută în privinţa debitoreluĭ principale liberéză cauţiunile. (Civ. 1039, ur; 1136, 1679, ur) (Civ. Fr. 1281.)

SECTIUNEA III.

Despre remiterea datorieĭ.(2)

1138. Remiterea voluntară a titluluĭ originale făcută de creditore debitoreluĭ, da proba liberaţiuniĭ.

Remiterea voluntariă a copieĭ legalisate a titluluĭ lasă a se presupune remiterea datorieĭ saŭ plata pînă la proba contrariă. (Civ. 969, 971, 1169, 1200, 1202) (Civ. Fr. 1282, 1283).

1139. Remiterea lucruluĭ datŭ ca sicuranţă nu este de ajunsŭ ca să facă a se presupune remiterea datorieĭ. .(Civ. 1688, ur.) (Civ. 1286).

---

(1) *Căderea în deconfitură* este o espresiune francesă spre a esprima nesolvabilitatea celor ce nu sunt comercianţĭ.

(2) Prin remiterea datorieĭ se înţelege fapta de a libera pe unŭ debitore de datoria sa.

1140. Remiterea titlului originale saŭ a copieĭ legalisate a titlului făcută unuĭ din debitorĭ, are acelaşĭ efectŭ în folosulŭ codebitorilorŭ. (Civ. 1047, 1138, ur; 1141) (Civ. Fr. 1284).

1141. Remiterea saŭ descărcarea espresă făcută în folosulŭ unuĭ din codebitoriĭ solidarĭ, liberéză pe toţĭ ceĭ-alţĭ, afară numaĭ daca creditorele şĭ-a reservatŭ anume drepturile sale în contra acestorŭ din urmă.

In casulŭ din urmă creditorele nu pótn cere plata datorieĭ de câtŭ scăděndŭ partea aceluĭ cârŭ a făcutŭ remitere. (Civ. 1047, 1049, 1054) (Civ. Fr. 1285).

1142. Remisiunea saŭ descărcarea espresé făcută debitoreluĭ principale liberă cauţiunile. (Civ. 1679—Co. 288).

Aceea acordată cauţiuniĭ nu liberă pe debitorele principale.

Aceea acordată uneĭ din cauţiunĭ, nu liberă, în totulŭ, pe celealte. (Civ. 1674) (Civ. Fr. 1287).

Aceea acordată uneĭ cauţiuni dăte în urmă prin actŭ separatŭ nu liberă în nimicŭ pe cele-alte.

Aceea ce creditorele a priimitŭ de la o cauţiune pentru a o descărca din chezăşia sa, trebue să se impute asupra datorieĭ, şĭ să descarce pe debitorele principale şĭ pe cele-alte cauţiunĭ (Civ. Fr. 1288).

SECTIUNEA IV.

Despre compensaţiune(1)

1143. Cândŭ douĕ persóne sunt datóre una alteĭ, se operéză între dînsele o compensaţiune care stinge amêndouĕ datoriile în felulŭ şĭ în casurile esprese maĭ josŭ. (Civ. 1144, 1508) (Civ. Fr. 1289).

1144. Compensaţiunea se operă de dreptŭ, în puterea legiĭ, şĭ chiar cândŭ debitoriĭ n'arŭ sci nimicŭ despre acésta: cele douĕ datoriĭ se stingŭ reciproce în momentulŭ cândŭ ele se găsescŭ esistându de o dată şĭ pînă la concurenţa cotităţilorŭ(2) lorŭ respective. (Civ. 1060, 1101) (Civ. Fr. 1290).

1145. Compensaţiunea n'are locŭ de cât între douĕ datoriĭ cari d'o potrivă aŭ de obiectŭ o sumă de banĭ, o cuantitate óre-care

(1) Compensaţiunea este unŭ modŭ de stingerea datorieĭ. Ea are locŭ când doue persóne sunt în acellaşĭ timpŭ creditore şĭ debitóre una către alta: fie-care din elle ţine dreptŭ plata sumeĭ ce are să ia aceea ce are să dea: şĭ creanţele lorŭ se află aşia stinse prin compensaţiune.

(2) Prin *cotitate* se înţelege o parte óre-care dintr'unŭ totŭ.

de lucruri fungibili(1) de aceeaşi speciă şi cari sunt d'o potrivă licide(2) şi esigibili(3)

Prestaţiunile(4) în fructe, alŭ cărorŭ preţiŭ este regulatŭ prin mercuriali(5) se compensă cu sumele licide şi esigibilĭ. (Civ. 1143) (Civ. Fr. 1291).

1146. Terminŭ de graţiă nu împedică compensaţiunea. (Civ. 1101) (Civ. Fr. 1292).

1147. Compensaţiunea se operă, orĭ care ar fi causele uneĭ saŭ celeĭ alte datoriĭ, afară de casurile:

1. Uneĭ cereri pentru restituţiunea unuĭ lucru ce pe nedreptŭ s'a luatŭ de la proprietarŭ;

2. Uneĭ cereri pentru restituţiunea unuĭ depositŭ neregulatŭ; (Civ. 1591, ur.)

3. Uneĭ datoriĭ declarate nesesisabile(6) (Civ. Fr. 1293).

1148. Compensaţiunea se operă în privinţa cauţiunii, pentru ceea ce creditorele datoresce debitorelŭĭ principale.

Compensaţiunea n'are locŭ, în privinţa debitorelŭĭ principale, pentru ceea ce creditorele datoresce cauţiunii. (Civ. 1047, 1662, 1681) (Civ. Fr. 1294).

1149. Debitorele care a acceptatŭ purŭ şi simplu ca unŭ creditore să facă cesiunea drepturilorŭ sale uneĭ alte persóne, nu maĭ póte invoca în contra cesionarului compensaţiunea care ar fi avutŭ locŭ în privinţa cedentelŭĭ, înaintea acceptaţiuniĭ.

Cândŭ cesiunea s'a notificatŭ debitorelŭĭ, dar nu s'a acceptatŭ de dînsulŭ, nu se împedică de cât compensaţiunea posterióre acesteĭ notificaţiunĭ. (Civ. 1144) (Civ. Fr. 1295).

1150. Cândŭ cele douĕ datoriĭ nu sunt platnice într'acelaşŭ locŭ, nu se póte opera compensaţiunea, de cătŭ plătindŭ cheltuelile remitereĭ. (Civ. 1105) (Civ. Fr. 1296).

1151. Cândŭ sunt maĭ multe datoriĭ compensabilĭ, datorite de aceeaşĭ persónă, se urmézĕ, pentru compensaţiune, regulele stabilite pentru imputaţiune de art. 1113. (Civ. Fr. 1297).

---

(1) Lucruri *fungibile* sunt acelea cari se consumă prin usŭ saŭ se potŭ înlocui unele prin altele, precum grîne, banĭ, metaluri, licoruri ect.—

(2) O datoriă este *licidă* când se scie că esistă datoria şi câtă e datoria.

(3) Datoria *esigibile* este aceea a cărĭĭ termenŭ a ajunsŭ séŭ a cărĭĭ condiţiune s'a împlinitŭ, şi prin urmare a cărĭĭ plată se póte cere.

(4) Prestaţiune: dare.

(5) Mercuriale sunt tablouri officiale, cari constată preţulŭ curentŭ allŭ grînelor, făinelorŭ, fructelorŭ, ect.

(6) Prin *datorii nesesisabile* legea a voitŭ a înţelege acelle creanţe séŭ drepturĭ orĭ obiecte, cari nu se potŭ urmărĭ séŭ espropia de câtre creditorĭ în totalŭ séŭ în parte. Procedura va otărî cari sunt acelle creanţe, drepturĭ orĭ obiecte.

1152. Compensaţiunea n'are locŭ în prejudiţiulŭ drepturilorŭ dobêndite de altê persône. — Astŭ-felŭ, celŭ ce, fiindŭ debitore, a devenitŭ creditore în urma sequestruluï ce i s'a făcutŭ de o altă persônă, nu póte invoca compensaţiunea, în prejudiţiulŭ sequestrantelui. (Civ. 1099) (Civ. Fr. 1298).

1153. Acelŭ ce a plătitŭ o datoriă stinsă, de dreptŭ, prin compensaţiune, nu maï póte, repetîndŭ plata creanţeï pentru care n'a invocatŭ compensaţiunea, să pretindă, în prejudiţiulŭ altorŭ persône, privelegiele saŭ ipotecele acesteï creanţe, afară numaï daca este o causă evidente, ce l'a făcutŭ să nu cunóscă creanţa care trebuia să compense datoria sa. (Civ. 1144,) (Civ. Fr. 1299).

SECTIUNEA V.

Despre confusiune(1)

1154. Cândŭ calităţï necompatibilï se întîlnescŭ pe capulŭ aceleaşï persône se face o confusiune, care stinge amêndouĕ drepturile, activŭ şi pasivŭ. (Civ. 557, 565, 638, 1048, 1091, 1155) (Civ. Fr. 1300).

1155. Confusiunea, ce se operă prin concursulŭ calităţilorŭ de creditore şi debitore principale, liberă cauţiunile;

Aceea ce se operă prin concursulŭ calităţilorŭ de creditore saŭ debitore şi cauţiune, nu aduce stingerea obligaţiuneï principalï; aceea ce se operă prin concursulŭ calităţilorŭ de creditore şi debitore, nu profită codebitorilorŭ seï solidarï, de câtŭ pentrŭ porţiunea datorită de dînsulŭ. (Civ. 713, 774, 777, 781, 1048, 1060) (Civ. Fr. 1301).

SECŢIUNEA VI.

Despre perderea lucruluĭ datoritŭ şi despre diferitele casurï în cari îndeplinirea obligaţiuneï este imposibile.

1156. Cândŭ obiectulŭ obligaţiuneï este unŭ corpŭ certŭ şi determinatŭ, de pere, de se scóte din comerciŭ, saŭ se perde astŭ-felŭ

(1) *Confusiunea* este unŭ modŭ de stingerea obligaţiuniloră. In dreptŭ, prin confusiune se înţelege când calitatea de creditorŭ şi debitorei se întrunescŭ în aceeaşi persônă; atunci drepturile se confundă şi creanţa se stinge. Aşia déca suntŭ creditorŭ séŭ debitorŭ allŭ luï Petru, şi devinŭ moscenitorulŭ luï, creanţa s'a stinsŭ prin *confusiune*.

în câtŭ absolutŭ să nu se sciă de esistenţa luĭ, obligaţiunea este stinsă, daca lucrulŭ a peritŭ saŭ s'a perdutŭ, fără greşala debitoreluĭ, şi înainte de a fi pusŭ în întârdiare.

Chiarŭ cândŭ debitorele este pusŭ în întârdiare, daca nu a luatŭ asup ă'şĭ casurile fortuite, obligaţiunea se stinge, în casŭ cândŭ lucrulŭ ar fi peritŭ şi la creditore, daca i s'arŭ fi datŭ,

Debitorele este ţinutŭ de a proba casurile fortuite ce alegă. — Orĭ în ce chipŭ ar peri saŭ s'ar perde lucrulŭ furatŭ, perderea sa nu liberă pe celŭ ce l'a sustrasŭ de a face restituţiunea preţuluĭ.

Obligaţiunea se stinge tot-d'auna cândŭ printr'unŭ evenimentŭ óre-care, ce nu se póté imputa debitoreluĭ, se face imposibile îndeplinirea acesteĭ obligaţiunĭ. (Civ. 927, 971, 998, 1078—1084, 1102, 1169—P. 306, ur.) (Civ. Fr. 1302).

SECŢIUNEA VII.

Despre acţiunea de anulaţiune saŭ rescisiune.

1157. Minorele ne emancipatŭ póte esercira acţiunea în rescisiune(1) pentru simpla lesiune(2) în contra orĭ-căreĭ convenţiunĭ; minorele emancipatŭ, în contra orĭ-cărĭĭ convenţiunĭ ar trece peste capacitatea sa ce este determinată la titlulŭ minorităţiĭ, tuteleĭ şi emancipaţiuniĭ. (Civ. 390, 401—413, 427, 430, 433, 694, 749, 820, 1160, ur.) (Civ. Fr. 1305).

1158. Cândŭ lesiunea resultă dintr'unŭ evenimentŭ casuale(3) şi neascentatŭ, minorele n'are acţiunea în rescisiune. (Civ. 1157) (Civ. Fr. 1306).

1159. Minorele ce face o simplă declaraţiune că este majore, are acţiunea în rescisiune(4) (Civ. 1157, 1162) (Civ. Fr. 1307).

1160. Minorele comerţiante, banchiârŭ seŭ artisanŭ n'are acţiunea în rescisiune contra îngajamentelorŭ, ce a luatŭ pentru comerţiulŭ saŭ artea sa. (Civ. 433,—Co. 2. 3, 4) (Civ. Fr. 1308).

1161 Minorile n'are acţiunea în rescisiune contra convenţiunilorŭ făcute în contractulŭ de căsătoriă, daca acesta s'a făcutŭ cu

---

(1) Acţiune în *rescisiune* este cererea în judecată de a se anula seŭ desfiinţa unŭ actŭ.

(2) Lesiune: vătămare.

(3) Evenimentŭ casualŭ: împregiurare întîmplătóre.

(4) Aceeaşi idee se esprimă în articolulŭ francesŭ astfelŭ:: „Simpla declaraţiune de majoritate, făcută de minore, nu-lŭ împedecă de a esercita acţiunea în rescisiune:"

consimțimêntulŭ și asistența acelora, alŭ cărorŭ consimțimêntŭ este cerutŭ pentru validitatea căsătorieĭ sale. (Civ. 131-134, 142, 1223, ur.) (Civ. Fr. 1309).

1162. Minorele n'are acțiunea în rescisiune contra obligațiunilorŭ ce resultă din delictele saŭ quasi-delictele sale. (Civ. 998, ur 1159) (Civ. Fr. 1310).

1163. Minorile nu maĭ póte esercita acțiune în rescisiune în contra îngajamentuluĭ făcutŭ în minoritate, daca l'a ratificatŭ, după ce a devenitŭ majore, și acésta și în casulŭ cândŭ îngajamentulŭ este nulŭ în forma sa, și în acela cândŭ produce numaĭ lesiune. (Civ. 1190) (Civ.. Fr. 1311).

1164. Cândŭ minoriĭ, interdișiĭ, saŭ femeile măritate sunt admișĭ, în acéstă cualitate, a esercita, acțiune de rescisiune în contra îngajamentelorŭ lorŭ, eĭ nu întorcŭ aceea ce aŭ priimitŭ, în urmarea acestorŭ îngajamente, în timpulŭ minorităței, interdicțiuniĭ, saŭ maritagiuluĭ, de câtŭ daca se probă câ aŭ profitatŭ de aceea ce li s'a datŭ. (Civ 1098, 1169—Co. 110) (Civ. Fr. 1312).

1165. Majorele nu pótè, pentru lesiune, să esercite acțiunea în rescisiune. (Civ. 434).

1166. Cândŭ formalitățile cerute, în privința minorilorŭ saŭ interdișilorŭ, atâtŭ pentru instreinarea immobililorŭ, câtŭ și pentru împărțéle uneĭ succesiuni, s'aŭ îndeplinitŭ, eĭ sunt, relativŭ la aceste acte, considerați sa cumŭ le arŭ fi făcutŭ în majoritate saŭ înaintea interdicțiuneĭ. (Civ. 342, 401, 430, 435, 454, 749) (Civ. Fr. 1314).

1167. În lipsa unuĭ actŭ de confirmațiune saŭ de ratificațiune, este destulŭ ca obligațiunea să se esecute voluntariŭ, după epoca în care obligațiunea putea fi valabile, confirmată saŭ ratificată.

Confirmațiunea, ratificațiunea saŭ esecuțiunea voluntariă, în forma și în epoca determinată de lege, ține locŭ de renunțare în privința mijlócelorŭ și escepțiunilorŭ ce putea fi opuse acestuĭ actŭ, fără a se vătăma însă drepturile persónelorŭ a treia.

Confirmațiunea saŭ ratificațiunea, saŭ escuțiunea voluntŭriă a uneĭ donațiuni, facute de câtre eredĭ saŭ representanțiĭ donatoreluĭ, după mórtea sa, ține locŭ de renunțiare atâtŭ în privința viținrilorŭ de formă, câtŭ și în privința orĭ-cărĭi alte escepțiuni. (Civ. 800, ur. 1157, 1168, 1190).

1168. Donatorele nu póte repara, prin nicĭ unŭ actŭ confirmativŭ, viținrile uneĭ donațiuni între viĭ; nulă în privința formeĭ, ea trebue să se refacă cu formele legiuite. (Civ 800, ur. 1167).

CAPŬ IX.

Despre probaţiunea obligaţiuniloră şi a plăţii.

1169. Celŭ ce face o propunere înaintea judecăţiĭ trebue să o dovedéscă. (Civ. 1170) (Civ. Fr. 1315).

1170. Dovada se póte face prin înscrisurĭ, prin marturĭ, prin presumţiunĭ, prin mărturisirea uneĭ din părţi şi prin jurămîntŭ. (Civ. 1169, 1171 ur. 1191, ur. 1199, ur. 1204, ur, 1207, ur). (Civ. Fr. 1316).

SECŢIUNEA I.

Despre inscrisurĭ

§. 1— *Despre titlu autenticŭ.*

1171. Actulŭ autenticŭ este acela ce s'a făcutŭ cu solemnităţile cerute de lege, de unŭ funcţionarŭ publicŭ, care are dreptŭ de a funcţiona în locŭlŭ unde actulŭ s'a făcutŭ. (Civ. 1172 ur) (Civ. Fr. 1317).

1172. Actulŭ care nu póte fi autenticu din causa necompetinţiĭ saŭ a necapacităţiĭ funcţionarului, saŭ din lipsă de forme, este valabile ca scriptură sub semnătură privată, daca s'a iscălitŭ de părţile contractanţĭ. (Civ. 1176, ur) (Civ. Fr. 1318).

1173. Actulŭ autenticŭ are deplină credinţă în privirea orĭ cărĭĭ persóne despre dispositiunile şi convenţiunile ce constată. (Civ. 653, 1174,

Esecutarea actuluĭ autenticŭ care este investitŭ cu formula esecutoriă, va fi suspensă prin punerea în acusaţiune, cându se intentă o acţiune criminale în contra pretinsuluĭ autorŭ alŭ actuluĭ. lar cându în cursulŭ uneĭ instanţe civilĭ actulŭ se atacă de falsŭ, tribunalele potŭ, după împrejurărĭ, a suspende provisoriŭ esecutarea actuluĭ. (P. 123, ur.—Pr. P. 60, ur. 226, 450, ur.) (Civ. Fr. 1319).

1174. Actulŭ celŭ autenticŭ, saŭ celŭ sub semnătură privată are totŭ efectulŭ între părţĭ despre drepturile şi obligaţiunile ce constată, precum şi despre aceea ce este menţionatŭ în actŭ, peste obiectulŭ principale alŭ convenţiunĭĭ, cându menţionare unŭ raportŭ óra-care cu acestŭ obiectŭ.

Dară menţionările carĭ aŭ obiectŭ unŭ faptŭ cu totulŭ străinŭ

de acela alŭ convenţiunii, nu potŭ servi de câtŭ numaĭ la unŭ începutŭ de dovadă. (Civ. 1171, 1176, 1197) (Civ. Fr. 1320).

1175. Actulŭ secretŭ (1) care modifică unŭ actŭ publicŭ, nu póte avé putere de câtŭ între pârţile contractanţi şi succesoriĭ lorŭ universalĭ; unŭ asemenea actŭ nu póte avé niciĭ unŭ efectŭ în contra altorŭ persóne. (Civ. Fr. 1321).

§. *II. Despre actele sub semnătură privată,*

1176. Actulŭ sub-semnătură privată, recunoscutŭ de acela căruĭ se opune, saŭ privitŭ, după lege ca recunoscutŭ, are acelaşŭ efectŭ ca actulŭ autenticŭ, între acei cari l'aŭ subscrisŭ şi între ceĭ care represintă drepturile lorŭ. (Civ. 1171, ur. 1177, ur. 1191) (Civ. Fr. 1322).

1177. Acela, căruĭ se opune unŭ actŭ, sub semnătura privată, este datorŭ, a 'lŭ recunósce, saŭ a tăgădui curatŭ scriptura saŭ sub-semnătura sa.

Moscenitoriĭ seĭ, ceĭ-ce represinta drepturile aceluia alŭ căruia se pretinde câ ărŭ fi actulŭ, potŭ declara câ nu cunoscŭ scriptura saŭ sub-semnătura autoruluĭ lorŭ. (Civ. 1178, ur.) (Civ. Fr. 1323).

1178. Cândŭ cine-va nu recunósce scriptura şi sub-semnătura sa, saŭ cândŭ succesoriĭ sĕĭ declară că nu le cunoscŭ, atunciĭ justiţia ordonă verificarea actuluĭ. (Civ. Fr. 1324).

1179. Actele sub semnătura privată, cari cuprindŭ convenţiunĭ sinalagmatice,(2) nu sunt valabilĭ daca nu s'a făcutŭ în atâtea esemplare originalĭ câte sunt pârţĭ cu interesŭ contrariŭ. Este de ajunsŭ unŭ singurŭ esemplarŭ originale pentru tóte persónele cari aŭ acelaşĭ interesŭ.

Fie-care esemplarŭ trebue să facă menţiune de numerulŭ originalilorŭ ce s'aŭ făcutŭ.

Cu tóte acestea lipsa de menţiune câ orginalele s'aŭ făcutŭ în numĕrŭ îndoitŭ, întreitŭ ş. c. l. nu póte fi opusă de acela care a esecutatŭ din parte-ĭ convenţiunea constatată prin actŭ (Civ. 943, 1190, 1197—Co. 38) (Civ Fr. 1325).

1180. Actulŭ sub semnătură privată, prin care o parte se obligă câtre alta a 'ĭ plăti o sumă de banĭ saŭ o cătime óre-care, trebue să fiă scrisŭ în întregulŭ luĭ de acela care l'a subscrisŭ, saŭ celŭ

(1) Actŭ secretŭ se mai numesce în practică contra-epistole, séŭ contra-inscrisŭ.

(2) Convenţiune sinalagmatică este învoirea care coprinde îndatoriri reciproce pentru fie-care din pârţi.

puținŭ acestă înnainte de a subsemna să adaoge la finele actuluĭ cuvintele *bunŭ* și *aprobatŭ*, arĕtându totŭ d'auna în litere suma saŭ câtimea lucrurilorŭ și a apoĭ să iscălĕscă.

Nu sunt supuși la acéstă regulă comerțianțiĭ, industrialiĭ, plugariĭ, viârĭ, slugile și ómeniĭ cari muncescŭ cu ḑiua. (Civ 944, 1172, 1181—Co. 105) (Civ. Fr. 1326).

1181. Când suma arĕtată în actŭ este deosibită de aceea ce este arĕtată în *bunŭ*, obligațiunea se presume că este pentru suma cea maĭ mică, chiarŭ când actulŭ precumŭ și *bunulŭ* sunt scrise în întregŭ de mâna aceluĭ care s'a obligatŭ, afară numaĭ de nu se va proba în-care parte este greșala. .(Civ. 983, 1180, 1191, 1200, 1202) (Civ Fr. 1327).

1182. Data scriptureĭ private nu face credință în contra persónelorŭ a treia interesate, de câtŭ din ḑioa în care s'a înfățișatŭ la o dregătoriă publică, din ḑioa în care s'a înscrisŭ într'unŭ registru publicŭ, din ḑioa morțiĭ aceluĭ saŭ unuĭ din aceĭ cari l'aŭ subscrisŭ, saŭ din ḑioa în care va fi fostŭ trecutŭ fiă și în prescurtare în acte făcute de oficiariĭ publicĭ, precumŭ procese-verbalĭ pentru punerea peceții saŭ pentru facere de inventarie. (Civ. 1176, 1441) (Civ. Fr. 1328).

1183. Registrele comercianțilorŭ nu facŭ credință despre vĕnḑârile ce cuprindŭ în contra persónelorŭ necomercianțĭ. — Dar judecătorulŭ póte da jurămêntŭ la una saŭ la alta din pârțĭ. (Civ. 1184, 1220—Co. 7, ur; 16.) Civ. Fr. 1329).

1184. Registrele comercianțilorŭ se credŭ în contra lorŭ, dar celŭ care voesce a profita de ele nu póte despărți cuprinderea lorŭ, lăsându aceea ce póte a-ĭ fi contrariŭ. (Civ. 1183, 1206—Ço. 11, ur; 105) (Civ. Fr. 1330).

1185. Registrele, câițile saŭ chârtiele domestice, nu facŭ credință în favórea aceluĭ, care le a scrisŭ, dar aŭ putere în contra luĭ:

1. Când coprindŭ curatŭ priimirea uneĭ plățĭ;

2. Când cuprindŭ mențiunea espresă că nota saŭ scrierea din ele s'a făcutŭ ca să țină locŭ de titlu în favórea creditoreluĭ. (Civ. 33, 297, 1198 §. 4) (Civ. Fr. 1331).

1186. Orĭ-ce anotațiune făcută de creditore în josulŭ, pe marginea, saŭ pe dosulŭ unuĭ titlu de creanță este credută, cu tóte că nu este subsemnată nicĭ datată de elŭ, când tinde a proba liberațiunea debitoreluĭ.

Aceeași putere doveditóre are și scriptura făcută de creditore pe dosulŭ, marginea saŭ în josulŭ duplicatuluĭ unuĭ actŭ saŭ quitanțe, dar numaĭ când duplicatulŭ va fi în mânele debitoreluĭ. (Civ. 1200 § 2; 1202) (Civ. Fr. 1332).

§ *III—Despre rebóge.*

1187. Rebógele, cându crestăturele după amêndoue bucâţile sunt egalĭ şi corelative(1), sunt unŭ mijlocŭ de probare între persónele cari aŭ obiceiŭ a se servi cu unŭ asemenea mijlocŭ de probaţiune. (Civ. 980) (Civ. Fr. 1333).

§. *IV—Despre copiele titlurilorŭ autentice.*

1188. Cându originalulŭ esiste, copia legalisată nu póte face credinţă de câtŭ despre ceea ce se coprinde în originale, înfăţişarea cârui se póte cere totŭ-d'auna. (Civ. 32) (Civ. Fr. 1334).

Cându originalulŭ nu esiste, copiele legalisate de oficiârii publicĭ competinţi se credŭ, după distincţiunile următóre:

1· Copiele scóse din ordinea magistratuluĭ, pârţile fiindŭ faţă saŭ chiămate, cu formele legalĭ, precumŭ şi copiele scóse, fără intervenţiunea magistratuluĭ, dar de faţă cu pârţile cari aŭ asistatŭ de bună voia lorŭ, aŭ aceeaşĭ credinţă ca şi titlurile originalĭ.

2. Copiele cari sĕ vorŭ fi datŭ de oficiârii publicĭ competinţi, fără intervenţiunea magistratuluĭ saŭ consimţimêntulŭ pârţilorŭ, facŭ aseminea credinţă după treĭ-ḑecĭ anĭ, socotiţi din ḑioa în care saŭ datŭ aceste copiĭ. Cându asemenea copiĭ vorŭ fi date de maĭ puţinŭ de treĭ-ḑecĭ anĭ nu facŭ de câtŭ unŭ începutŭ de dovada

3. Copiele legalisate de unŭ oficiârŭ publicŭ necompetinte, nu potŭ face de câtŭ unŭ simplu începutŭ de dovadă.

4. Copiele copielorŭ nu aŭ nicĭ o putere probătóriă. (Civ. 1173, 1197) (Civ. Fr. 1335).

§ *V—Despre acte recognitive*(2)

1189. Actulŭ dĕ recunóscerea uneĭ datoriĭ constatate prin unŭ titlu precedente, nu face probă despre datoriă şi nu dispensă pe creditore de a presenta titlulŭ originale de câtŭ în următórele casurĭ:

1. Cându actulŭ de recunóscere cuprinde causa şi obiectulŭ datorieĭ, precum şi data titluluĭ primordiale, saŭ

2. Cându actulŭ recognitivŭ avêndŭ o dată de treĭ-ḑeci anĭ este ajutatŭ de posesiune şi de unulŭ saŭ maĭ multe acte de recunóscere conforme cu dînsulŭ.

Actulŭ recognitivŭ, în cele doue casurĭ menţionate, nu póte avé nicĭ unŭ efectŭ despre ceea ce cuprinde maĭ multŭ de câtŭ

(1) Adică sunt de o potrivă şi se alătură întocmaĭ.

(2) Actŭ recognitivŭ este actŭ de recunóscere, precum ilŭ şi numesce legea la valle.

titlulŭ primordiale, (1) saŭ despre ceea ce nu este în asemănare cu acestŭ titlu. (Civ. 628, 1588, 1846, 1890) (Civ. Fr. 1337).

§. *VI—Despre actele confirmative.*

1190. Actulŭ de confirmaţiunea saŭ ratificaţiunea uneĭ obligaţiunĭ, în contra cărĭa legea admite acţiunea în nulitate, nu este valabile de cât atuncĭ cândŭ cuprinde obiectulŭ, causa şi natura obligaţiunĭĭ, şi cândŭ face menţiune de motivulŭ acţiunĭĭ în nulitate, precumŭ şi despre intenţiunea de a repara viţiulŭ pe care se întemeia acea acţiune. (Civ. 959, 961, 1163) (Civ. Fr. 1338).

SECŢIUNEA II.

Despre marturĭ.

§. *1—Despre casulŭ cândŭ dovada prin marturĭ nu este priimită.*

1191. Dovada despre unŭ lucru óre care de o sumă saŭ de o valóre maĭ mare de una sută cinczecĭ leĭ, chiarŭ pentru depositŭ voluntariŭ, nu se póte face de cătŭ saŭ prin unŭ actŭ autenticŭ, saŭ prin un actŭ sub semnătură privată.

Nu se va primi nicĭ odată o dovadă prin marturĭ, în contra, saŭ peste ceea ce cuprinde actulŭ, nicĭ despre ceea ce s'arŭ pretinde câ s'ar fi ḑisŭ înaintea, la timpulŭ, saŭ în urma confecţiunĭĭ actuluĭ, cu tóte că ar fi cestiune de o sumă saŭ o valóre maĭ mică de una sută cinczecĭ leĭ. (Civ. 1173, 1176, 1192, ur; 1416 1597, 1621.—Co. 40, 105) (Civ. Fr. 1341).

1192. Articolulŭ precedinte se aplică şi în casulŭ cândŭ capitalulŭ unitŭ cu dobînda cuvenită trece peste suma de una sută cinczecĭ leĭ. (Civ. 1191) (Civ. Fr. 1342).

1193. Celŭ care a formatŭ cerere, în judicată, pentru o sumă maĭ mare de una sută cinczecĭ leĭ, chiarŭ de va voi a-şĭ restrînge cererea la una sută cinczecĭ leĭ, nu va fi primitŭ a înfăţişa dovadă prin marturĭ. (Civ. 1191) (Civ. Fr. 1343).

1194. Dovada prin marturĭ nu se póte admite nicĭ în casulŭ cândŭ cererea în judecată este pentru o sumă maĭ mică de una

1) Titlu primordialŭ este titlu primitivŭ séŭ originalŭ allŭ obligaţiunei.

sută cinci-ḑeci leĭ, dar care este unŭ restŭ din o creanță maĭ mare, neconstatată prin înscrisŭ. (Civ. 1191) (Civ. Fr. 1344).

1195 Cândŭ în aceeaşi instanță o parte face maĭ multe cereriĭ, pentru cari nu are înscrisuriĭ, dacă tóte aceste cereriĭ unindu-se, trecŭ peste suma de una sută cinci-ḑeci leĭ, dovada prin marturiĭ nu póte fi admisă, chiarŭ cândŭ creditorile arŭ pretinde câ aceste creanțe provinŭ din deferite cause, şi câ s'aŭ născutŭ în diferite epoce, afară numaĭ dacă creditorele a dobênditŭ aceste drepturiĭ de la alte persóne, prin succesiune, donațiune saŭ cu unŭ modŭ óre-care. (Civ. 1196) (Civ. Fr. 1345).

1196. Tóte cererile, sub orĭ-ce titlu, cari nu suntu justificate prin înscrisŭ, se vorŭ face prin aceeaşi petițiune. Orĭ-ce alte pretențiuniĭ posterióre neprobate prin înscrisŭ şi cari se putea face la darea petițiuneĭ nu vorŭ maĭ fi priimite. (Civ. 1195) (Civ. Fr. 1346).

1197. Regulele maĭ susŭ prescrise nu se aplică în casulŭ cândŭ esiste unŭ începutŭ de dovadă scrisa.

Se numesce începutŭ de dovadă orĭ-ce scriptură a celuĭ în contra cărui s'a formatŭ petițiunea, saŭ aceluĭ ce elŭ represintă, şi care scriptură face a fi de creḑutŭ faptulŭ pretinsŭ. (Civ. 297, 308, 1174, 1188 §. 2) (Civ. Fr. 1347).

1198. Acele regule nu se aplică însă tot d'auna cândŭ creditoruluĭ nu'ĭ a fostŭ cu putință a'şĭ procura o dovadă scrisă despre obligațiunea ce pretinde saŭ a conserva dovada luată, precum:

I. La obligațiunile cariĭ se nascŭ din quasi-contracte şi din delicte saŭ quasi-delicte; (Civ. 986 ur. 998, ur).

2. La depositulŭ necesariŭ, în casŭ de incendiŭ, ruină, tumultŭ saŭ naufragiŭ, şi la depositele ce facŭ călătoriĭ în ospătăria unde tragŭ; despre tóte acestea judecătorulŭ va ave în vedere calitatea persónelorŭ şi circumstanțiele faptuluĭ; (Civ. 1620, ur;).

3. La obligațiunile contractate în casŭ de accidente ne prevĕḑute, cândŭ nu era cu putință pârțilorŭ de a face înscrisuriĭ;

4. Cândŭ creditorulŭ a perdutŭ titlulŭ ce'ĭ servea de dovadă scrisă, din o causă de forță majore neprevĕḑută. (Civ. 1203) (Civ. Fr. 1348).

SECȚIUNEA III.

Despre présumpțiuniĭ.

1199. Presumpțiunile sunt consecințele, ce legea saŭ magistratulŭ trage din unŭ faptŭ cunoscutŭ la unŭ faptŭ necunoscutŭ. (Civ. 1200, ur; 1203) (Civ. Fr. 1349).

**

§ 1.—*Despre presumpţiunile stabilite de lege.*

1200. Sunt presumpţiuni legali acelea cari sunt determinate special prin lege, precumŭ:

1. Actele ce legea le declară nule pentru că le privesce făcute în fraudea dispositiunilorŭ sale; (Civ. 812, 845, 941—Co. 194).

2. In casurile cândŭ legea declară că dobîndirea dreptuluĭ de proprietate, saŭ liberaţiunea unuĭ debitorŭ resultă din óre-cari împrejurări determinate; (Civ. 590, 591, 1138, 1119, 1903—1905).

3. Puterea doveditóre ce legea dă mărturisiriĭ, saŭ jurămêntuluĭ ce face o parte; (Civ. 1204, ur; 1207, ur.)

4. Puterea ce legea acórdă autorităţiĭ lucruluĭ judecatŭ. (Civ. 1201) (Civ. Fr. 1350).

1201. Este lucru judecatŭ atuncĭ cândŭ a doua cerere în judecată are acelaşĭ obiectŭ, este întemeiată pe aceeaşĭ causă şi este între aceleaşĭ părţĭ, făcută de ele şi în contra lorŭ în aceeaşĭ cualitate. (Civ. 711, 973, ur; 1034, ur; 1119, 1218) (Civ. Fr. 1351).

1202. Presumpţiunea legale dispensă de orĭ-ce dovadă pe acela în favórea cărui este făcută.

Nicĭ o dovadă nu este primită împotriva presumpţiuniĭ legalĭ, când legea, în puterea uneĭ asemenea presumţiunĭ, anulă unŭ actŭ órecare, saŭ nu dă dreptŭ de a se reclama în judecată, afară numaĭ de casurile, cândŭ legea a permisŭ dovadă contrariă, şi afară de aceea ce se va dice în privinţa jurămentuluĭ şi mărturisireĭ ce arŭ face o parte în judecată. (Civ. 286, ur; 390, 391, 812, 941, 1138, 1201, 1206, ur.) (Civ. Fr. 1352).

§ II—*Despre presumpţiunile cari nu sunt stabilite de lege.*

1203. Presumpţiunile, cari nu sunt stabilite de lege, sunt lăsate la luminile şi înţelepciunea magistratuluĭ; magistratulŭ nu trebue să se pronunţe de cătŭ întemeindu-se pe presumpţiunĭ, cari să aibă o greutate şi puterea de a nasce probabilitate; presumţiunile nu sunt permise magistratuluĭ de cătŭ numaĭ în casurile cândŭ este permisă şi dovada prin marturĭ, afară numaĭ daca un actŭ nu este atacatŭ că s'a făcutŭ prin fraude, dolŭ(1) saŭ violenţiă. (Civ. 1191, ur; 1198) (Civ. Fr. 1353).

---

(1) Diferinţa între *fraudă* şi *dolŭ* este acésta: *Frauda* este paguba ce aducem cuĭ-va cu scopŭ premeditat de a-lŭ vătăma; *Dolulŭ* este mizlócele viclene ce întrebuinţăm cu scopŭ de a încela.

SECŢIUNEA IV.

Despre mărturisirea uneĭ părţi.

1204. Se póte opune uneĭ părţi mărturisirea ce a făcutŭ saŭ înaintea începeriĭ judecăţeĭ saŭ în cursulŭ judecăţeĭ. (Civ. 1170, 1200 §. 3, 1205, ur.) (Civ. Fr. 1354).

1205. Mărturisirea estra-judeciară(1) verbale nu póte servi de dovadă cândŭ obiectulŭ contestaţiuneĭ nu póte fi doveditŭ prin marturĭ. (Civ. 1191, ur; 1197) (Civ. Fr. 1355).

1206. Mărturisirea judeciară se póte face înaintea judecătoruluĭ de însuşĭ partea prigonitóriă, saŭ de unŭ împuternicitŭ speciale alŭ eĭ spre a face mărturisire.

O asemenea mărturisire face deplină dovadă în contra aceluĭ, care a mărturisitŭ; nu se póte despărţi în contră-ĭ şi nu póte fi revocată de elŭ, afară numai de va proba că a făcut'o din eróre de faptŭ. (Civ. 1184) (Civ. Fr. 1356).

SECŢIUNEA V.

Despre jurământŭ.

1207. Jurământulŭ judiciarŭ este de doue speţiĭ: (Civ. 1170 1200, §. 3).

1. Acela ce o parte prigonitóre dă celeĭ-l-alte; acestŭ jurământŭ se numesce decisoriŭ. (Civ. 1208, ur.)

2. Acela care judecătorulŭ, de la sine, dă la una saŭ cea-altă din părţile prigonitóre. (Civ. 1219, ur.—P. 293) (Civ. Fr. 1357).

§ *I—Despre jurământulŭ decisoriŭ.*

1208. Jurământulŭ decisoriŭ póte fi datŭ în orĭ-ce felŭ de contestaţiune. (Civ. 1173, 1209, ur; 1416—Co. 184) (Civ. Fr. 1358),

1209. Jurământulŭ nu póte fi datŭ de cătŭ asupra uneĭ fapte personalĭ a acelui, căruĭ se propune a jura. (Civ. 1212, 1906—Co. 184) (Civ. Fr. 1359).

1210. Acestŭ jurământŭ póte fi datŭ în totŭ cursulŭ procesuluĭ, cu tóte că nu esiste nicĭ unŭ începutŭ de dovadă despre cererea saŭ escepţiunea asupra cărĭĭ se propune jurarea. (Civ. 1197. 1214) Civ. Fr. 1360).

1211. Acela, căruĭ se dă jurământulŭ, daca nu'lŭ primesce saŭ nu'lŭ referesce(2) adeversaruluĭ sĕŭ, orĭ adversarulŭ, care refusă jurământulŭ ce-i s'a referitŭ, vorŭ câdé în pretenţiunea, saŭ în propunerile lorŭ de apĕrare. (Civ. 1212, 1221) (Civ. Fr. 1361).

(1) Mărturisire *estra-judeciareĭ* este aceea care se face înaintea începerei judecăţiĭ.
(2) Referesce: dă, propune.

1212. Acela, căruĭ se dă jurământŭ, nu póte a'lŭ referi cându obiectulŭ jurământuluĭ este unŭ faptŭ personale alŭ luĭ, iar nu şi alŭ celeĭ-alte părţi. (Civ. 1209) (Civ. Fr. 1362.)

1213. Când o parte a juratŭ, cea-altă nu maĭ este primită a proba falsitatea jurământuluĭ. (Civ. 1200, 1202) (Civ. Fr. 1363).

1214. Partea care a datŭ saŭ care a referitŭ jurământulŭ nu maĭ póte a'lŭ retrage, daca adversarulŭ a declaratŭ că este gata a jura. (Civ. 969) (Civ. Fr. 1364).

1215. Jurământulŭ făcutŭ saŭ refusatŭ nu dă o dovadă de câtŭ în favórea saŭ în contra aceluĭ care l'a datŭ,saŭ în favóre orĭ în contra erediloru sĕĭ şi acelorŭ cari 'lŭ înfăţişédă. (Civ. 969, 1216, ur.) (Civ. Fr. 1365).

1216. Jurământulŭ datŭ debitoreluĭ de unulŭ din creditoriĭ solidarĭ şi făcutŭ, nu liberă pe debitore de câtŭ pentru partea aceluĭ creditore. (Civ. 1035, 1215, 1217) (Civ. Fr. 1365 §. 2.)

1217. Jurământulŭ datŭ de debitore unuĭ din creditoriĭ solidarĭ şi refusatŭ de acesta, liberă pe debitore numaĭ pentru partea creditoreluĭ care a refusatŭ a jura. (Civ. 1215, ur. 1218).

1218. Jurământulŭ datŭ de unulŭ din creditoriĭ solidarĭ şi refusatŭ de debitore, saŭ jurământulŭ făcutŭ de creditore, după propunerea debitoruluĭ, profită la toţi creditoriĭ solidarĭ. Jurământulŭ datu debitoreluĭ principale şi făcutŭ de elu, liberă şi pe fidejusore (chezaşŭ). Jurămîntulŭ datu unui din debitoriĭ solidarĭ şi făcutŭ, profită şi celoru alţi debitorĭ. Jurământulŭ datŭ fide-jusoreluĭ şi făcutŭ, profită debitoreluĭ principale.

În aceste din urma două casurĭ, jurământulŭ codebitoruluĭ solidarŭ saŭ alŭ fide-jusoreluĭ, nu profită celoru alţi debitorĭ séŭ debitorelui principale, de câtŭ atuncĭ, când jurământulŭ a fostŭ datŭ asupra fiinţeĭ datorieĭ, iar nu asupra esistenţeĭ solidarităţeĭ saŭ a cauţiuneĭ. (Civ. 1215, ur.) (Civ. Fr. 1365).

§. II.—*Despre jurământulŭ datŭ din oficiŭ.*

1219. Judecătorulŭ póte da jurământŭ la una saŭ la alta din părţile prigonitóre. Acestŭ juramêntŭ se dă saŭ spre a se complecta consciinţa magistratuluĭ, în decisiunea causeĭ, saŭ spre a puté determina suma condemnaţiuneĭ. (Civ. 1183, 1220, ur. 1417, -Co. 16) (Civ. Fr. 1366).

1220. Judecătorulŭ nu póte da din oficiŭ jurământŭ, saŭ asupra cereriĭ saŭ asupra escepţiuneĭ (1) opuse, de câtŭ sub următórele două condiţiuni:

1) Prin escepţiune în procedură se înţelege tóte mizlócele de apărare ce fie-care din părţi invócă séŭ discută maĭ nainte de a intra în fondulŭ procesului.

1. Ca cererea saŭ escepţiunea să nu fiă pe deplinŭ justificată
2. Ca cererea saŭ escepţiunea să nu fiă cu totulŭ lipsită de probe.

Afară de aceste douĕ casurĭ, judecătorulŭ nu póte de câtŭ saŭ a adjudeca(1) saŭ a respinge curatŭ cererea saŭ escepţiunea. (Civ. 1169, 1416) (Civ. Fr. 1367).

1221. Jurămêntulŭ datŭ din oficiŭ uneĭ din pârţĭ, nu póte fi referitŭ de acéstă parte celeĭ-alte. (Civ. 1211) (Civ. Fr. 1368).

1222. Jurămêntulŭ asupra valóreĭ obiectuluĭ reclamatŭ nu póte fi datŭ de judecătorulŭ reclamanteluĭ de câtŭ atuncĭ, cândŭ constatarea aceleĭ valorĭ va fi imposibile de a se face cu altŭ mijlocŭ; chiarŭ în acestŭ casŭ, judecătorulŭ este datorŭ a determina suma pînă la care reclamantele va fi creḑutŭ pe jurămêntulŭ sĕŭ. (Civ. 1219) (Civ. Fr. 1369).

TITLU IV.

Despre contractulu de căsătoria şi despre drepturile respectivé ale soţiloru.

CAPŬ I.(2)

1223. Legea gubèrnézăasociaţiuneà conjugale(3), în privinţa averilorŭ, conformŭ règulelorŭ prescrise în capulŭ următorŭ, daca pârţile n'aŭ făcutŭ convenţiunĭ specialĭ. (Civ. 942, 969, 1224, 1233, ur.) (Civ. Fr. 1387).

1224. Verĭ-ce convenţiunĭ matrimonialĭ sunt libere între soţĭ, întru câtŭ acelea nu vĕtĕmă drepturile bărbatuluĭ de capŭ alŭ familieĭ, saŭ de capŭ alŭ asociaţiunĭĭ conjugalĭ, si întru câtŭ nu derógă la dispositiunile proibitive ale acestuĭ codice. (Civ. 195, ur; 325, ur; 341, 345, ur; 349, ur; 422, ur) (Civ. Fr. 1388).

1225. Nu potŭ soţiĭ, în contractulŭ lorŭ de căsătoriă, să modifice drepturile ce dâ legea, la titlu IX şi X din Cartea I, aceluĭ dintre soţĭ care supra-vieţuesce celuĭ-altŭ. (Civ. 325, ur; 338. ur; 343, ur) (Civ. Fr. 1388).

1226. Nu vorŭ puté asemenea să facă nicĭ o convenţiune saŭ renunţiare, care arŭ avé de obiectŭ să schimbe ordinea legale a suc-

---

(1) A adjudeca o cerere, este a o priimi de bună.
(2) S'a uitat de a se pune unŭ titlu la acestŭ capitolŭ. Titlulŭ însă naturalŭ ce cată să se afle aci este: *„Dispositiuni generale."*
(3) Asociaţiunea conjugală: căsătoria, unirea soţilorŭ, familia.

cesiunilorŭ între dînşii şi descendinţii lorŭ. (Civ. 659, ur; 702, 808, 936, ur; 965) (Civ. Fr. 1389).

1227. Cându pârţile declară în contractulŭ lorŭ de căsătoriă că adoptă regimele dotale, asociaţiunea conjugale, in privinţa averilorŭ, se va regula intru tóte după cele prescrise la capulŭ următorŭ. (Civ. 1233, ur.)

1228. Convenţiunile matrimonialĭ vorŭ fi făcute prin tribunalŭ, maĭ înainte de celebrarea căsătorieĭ, după formele stabilite în Codicile de procedură, sub pedépsa de nulitate. (Civ. 1229, ur. Co. 65, ur).

1229. Schimbârile ce s'arŭ face la acele convenţiunĭ, maĭ nainte de celebrarea căsătorieĭ, sunt suppuse la acelaşĭ formalităţĭ, ca şi convenţiunile matrimonialĭ.

Deosebitŭ de acésta, ele nu vorŭ fi valabilĭ, daca nu se vorŭ face în presinţa şi cu consimţimêntulŭ simultaneŭ alŭ tuturorŭ persónelorŭ cari aŭ figuratŭ ca pârţĭ la contractulŭ de căsătoriă. (Civ. 131, 1230, ur) (Civ. Fr. 1396).

1230. Schimbările făcute conformŭ regulelorŭ cuprinse în precedintele articolŭ, nu vorŭ fi valabilĭ in privinţa uneĭ alŭ treilea persóne, dacă nu vorŭ fi trecute în josulŭ contractuluĭ de căsătoriă.

La casŭ de contravenţiune, tribunalulŭ şi grefiârulŭ vorŭ fi supuşĭ la acţiune recursoriă civile pentru daune interese,(1) deosebitŭ de alte pedepse, dacă va fi unŭ asemene casŭ. (Civ. 1229) (Civ. Fr. 1397).

1231. Minorele, care este capabile de a se căsători, este capabile a face şi orĭ ce convenţiunĭ relative la contractulŭ seŭ de casătoriă. Acele convenţiunĭ de dînsulŭ făcute sunt valabilĭ, dacă a fostŭ asistatŭ, la facerea lorŭ, de persónele alŭ cârorŭ consimţimêntŭ este necesariŭ pentru validitatea căsătorieĭ. (Civ. 127, ur; 342, 1161) (Civ. Fr. 1398).

1232. Regimele căsătorieĭ, fiă legale, fiă convenţionale, începe din ţiua celebrârii căsătorieĭ înaintea oficiârului stârii civilĭ: nu se póte stipula că elŭ va incepe după unŭ terminŭ óre-care saŭ la implinirea vre uneĭ condiţiunĭ. (Civ. 1233, ur) (Civ. Fr. 1399).

CAPŬ II.

Despre regimele dotale.

1233. Dotea este averea ce se aduce bărbatuluĭ, din partea saŭ

(1) Prin acţiune *recursoriă civile* pentru daune interese, se înţelege urmărirea pe calle civile a unui magistratŭ (prise à partie), spre a-i cere despăgubire.

în numele femeii, spre a-lŭ ajuta să susţină sarcinele căsătorieĭ. (Civ. 1234, ur.) (Civ. Fr. 1540).

1234. Este dotale totŭ ceea ce femeia îşĭ constitue dreptŭ dote. Este asemenea dotale, în lipsă de declarare contrariă, totŭ ceea ce se dă femeiĭ, în contractulŭ seŭ de căsătoriă, saŭ de unŭ alŭ treilea saŭ de viitorulŭ eĭ bărbatŭ. (Civ. 1235, ur; 1283) (Civ. Fr. 1541).

SECŢIUNEA I.

Despre constituţiunea dotiĭ.

1235. Constituţiunea de dote coprinde tótă averea presinte şi viitóriă a femeiĭ, séŭ numaĭ tótă averea presinte orĭ viitóriă, saŭ numaĭ o parte din averea presinte orĭ viitóriă saŭ chiarŭ numaĭ unŭ obiectŭ individuale.

Constituţiunea, făcută în terminŭ generalĭ, de tótă averea femeiĭ nu cuprinde averea sa viitóriă. (Civ. 983, 1234, 1283) (Civ. Fr. 1542).

1236. Dotea nu póte fi constituită nicĭ adăugită în timpulŭ căsătorieĭ. (Civ. 1227, 1228) (Civ. Fr. 1543).

1237. Dacă tatălŭ şi mama constituescŭ împreună o dote, fără a distinge partea fiă căruĭ, dotea se consideră constituită în porţiuniĭ egalĭ.

Dacă dotea este constituită numaĭ de tată pentru partea sa şi a mameĭ, acésta, chiarŭ presinte de ar fi fostŭ la facerea contractuluĭ şi chiarŭ de l'ar fi subscrisŭ, nu va fi de locŭ îndatorată, ci dotea va rĕmâné întregă în sarcina tatăluĭ. (Civ. 1238) (Civ. Fr. 1544).

1238. De şi fiia dotată de tatălŭ saŭ şi de mamă sa arŭ avé averea sa propriă de care se bucură, dotea se va lua din averea constituitorilorŭ(1), daca nu este stipulaţiune contrariă. (Civ. 338, 421) (Civ. Fr. 1546).

1239. Cândŭ celŭ remasŭ în viéţă dintre soţĭ constitue o dotă din bunurĭ paterne şi materne, fără a specifica porţiunea fiă-căruia, dotea se va lua maĭ întâiŭ din partea ce are viitorulŭ soţiŭ în averea defunctuluĭ(2) şi, la nĕajungere, din averea soţiuluĭ constituitorŭ. (Civ. 1238) (Civ. Fr. 1545).

1240. Ceĭ ce constituescŭ o dote sunt datorĭ să rĕspundă de

(1) Prin *constituitori*, aci, se înţelege înzestrătorĭ.
(2) Defunctŭ: reposatŭ.

evicțiunea(3) și de vițiele obiectelorŭ constituite, după regulele stabilite la titlulŭ pentru vênțare. (Civ. 1337, ur; 1352, ur.) (Civ. Fr. 1547).

1241. Dotea care consiste în capitalŭ, produce de dreptŭ dobândă, din ziua căsătorieĭ, în contra celorŭ ce aŭ promis'o, chiarŭ de ar fi unŭ terminŭ pentru plată, dacă nu este stipulațiune(4) contrariă. (Civ. Fr. 1548).

SECȚIUNEA II.

Despre condițiunea averiĭ dotalĭ în timpulŭ căsătorieĭ.

1242. Numaĭ bărbatulŭ are administrațiunea averiĭ dotalĭ în timpulŭ căsătorieĭ.

Elŭ singurŭ are dreptŭ de a urmări pe debitoriĭ și pe deținătoriĭ averiĭ dotalĭ, de a lua fructele și dobânțile și de a primi capitalurile.

Cu tóte acestea se póte stipula în contractulŭ de căsătoriă, că femeia va priimi ea însă-și, pe fie-care anŭ și sub quitanțele eĭ singure, o parte din veniturile sale pentru întreținerea și trebuințele sale personalĭ. (Civ. 1243, ur; 1754, ur) (Civ. Fr. 1549).

1243. Bărbatulŭ este supusŭ, în privința averiĭ dotalĭ, la tóte obligațiunile unuĭ usufructuariŭ.

Elŭ este respundĕtorŭ de tóte prescripțiunile quĕstigate asupra averiĭ dotalĭ, precum și de stricăciunile întemplate în aceeași avere din a sa negligență. (Civ. 540, 545, ur; 1244, 1275, 1754, ur.) (Civ. Fr. 1262).

1244. Bărbatulŭ nu este datorŭ să dea cauțiune pentru primirea dotiĭ mișcătóre a femeiĭ, dacă nu s'a supusŭ la acéstă îndatorire prin contractulŭ de căsătoriă. (Civ. 541, 1243, 1245) (Civ. Fr. 1550).

1245. Dacă dotea saŭ parte din dote consistă în obiecte mișcătóre, prețuite prin contractulŭ de căsătoriă, barbatulŭ se face proprietarŭ acelorŭ obiecte, remâindŭ debitorŭ de prețulŭ lorŭ, afară dacă s'a cuprinsŭ în contractulŭ căsătorieĭ declarațiunea că prețuirea nu face vânțare. (Civ. 1246, 1272, ur.) (Civ. Fr. 1551).

1246. Prețuirea nemișcătórelorŭ, făcută prin contractulŭ de căsătoriă, nu strămută proprietatea lor la bărbatŭ, dacă nu este declarațiŭne espresă de acéastă. (Civ. 1245) (Civ. Fr. 1552).

---

(3) Evicțiune: deposedare.
(4) Stipulațiune: învoire.

1247. Nemişcătorulŭ, quĕştigatŭ în timpulŭ căsătorieĭ prin banĭ dotalĭ, nu devine dotale dacă nu s'a stipulatŭ în contractulŭ de căsătoriă aseminea întrebuinţare a banilorŭ dotalĭ.

De aseminea, nu devine dotale immobilulŭ ce s'arŭ da spre plata dotiĭ care a fostŭ constituită în banĭ. (Civ. 1307) (Civ. Fr. 1553).

1248. Nicĭ bărbatulŭ, nicĭ femeia, nicĭ amândouĭ împreună nu pótŭ, în timpulŭ căsătorieĭ, a înstreina, nicĭ a ipoteca immobilulŭ dotale, afară de casurile prevĕdute prin art. 1249(1), 1250, 1252, 1253, 1254. (Civ. 1255, ur.) (Civ. Fr. 1554).

1249. Dotea mobiliară care, după distincţiunea art. 1245 şi 1246, este proprietate a femeieĭ, nu póte fi alienată de acéstă de câtŭ cu autorisaţiunea bărbatuluĭ, saŭ, la casŭ de refusŭ din partea acestuĭ, cu permisiunea judecâţeĭ (Civ. 199, 201, 1248, 1250, ur) (Civ. Fr. 1555).

1250. Femeia póte, observându formalităţile prescrise prin articolulŭ precedente, să dea immobilulŭ seŭ dotale:

1. Pentru căpătuirea copiilorŭ seĭ dintr'o căsătoriă anterióre;

2. Pentru căpătuirea copiilorŭ comunĭ amborŭ soţilorŭ (Civ. 199, 1249, 1251) (Civ. Fr. 1556).

1251. Cându femeia înstreinĕdâ o avere dotale cu permisiunea justiţieĭ, în casŭ de refusŭ de autorisare din partea bărbatuluĭ, acesta conservă de dreptŭ folosinţa lucruluĭ înstrăinatŭ. (Civ. 199, 201, 1249) (Civ. Fr. 1555).

1252. Immobilulŭ dotale póte fi înstrăinatŭ, cându înstrăinarea sa esta permisă prin contractulŭ de căsătoriă (Civ. 1223, 1246, 1248) (Civ. Fr. 1557).

1253. Immobilulŭ dotale póte asemene, consimţindŭ femeia, a se înstrăina cu permisiunea justiţieĭ şi după formele vènzărilorŭ publice:

1. Spre a scóte de la închisóre de bărbatŭ saŭ pe femeiă;

2. Spre a procura alimente famelieĭ în casurile prevĕdute prin art. 185, 187 şi 188 de la titlulŭ despre căsătoriă;

3. Spre a plăti datoriele femeieĭ saŭ ale celorŭ ce aŭ constituitŭ dotea, când acele datoriĭ aŭ dată anterióre câsătorieĭ; (Civ. 1171, 1182).

4. Spre a face reparaţiunĭ marĭ neapărate pentru conservarea immobililorŭ dotalĭ; (Civ. 546, 1243).

5. In fine, cându acelŭ immobile se stăpînesce în indivisiune cu alţiĭ şi este recunoscutŭ că nu se póte împărţi. (Civ. 736, 1388), In casŭ când licitaţiunea pentru causa aicĭ espresă arŭ fi provocată de o a treia persónă, în putèrea art. 728 şi 1388, consim-

(1) din greşială se citează aci art. 1249, care tractează de dota mobiliară, iar nu de cea immobiliară.

țimântulŭ femeieĭ pentrŭ înstrăinarea immobileluĭ dotale nu este neapăratŭ.

In tóte casurile, ceea ce prisosesce din preţulŭ vêndêreĭ peste trebuinţele recunoscute va remêné dotale şi se va întrebuinţa spre cumpărare de altŭ immobile, de se póte. (Civ. Fr. 1558).

1254. Immobilulŭ dotale póte fi schimbatŭ cu consimţimêntulŭ femeieĭ, pe altŭ immobile, de valóre celŭ puţinŭ de patru cincimĭ din valórea sa, justificându-se de utilitatea schimbuluĭ, dobîndindu-se autorisaţiunea justiţieĭ, şi după o preţuire prin esperţĭ numiţĭ din ofiiciŭ de tribunalŭ.

In acestŭ casŭ, immobilulŭ primitŭ în schimbŭ va fi dotale; adausulŭ în banĭ ce s'arŭ puté lua pe lîngă immobilulŭ primitŭ, va fi aseminea dotale; şi se va întrebuinţa spre cumpărare de immobilĭ, de se póte. (Civ. 1405) (Civ. Fr. 1559).

1255. Dâca, afară de casurile escepţionalĭ maĭ sus arĕtate, femeia saŭ amêndouĭ soţiĭ împreună înstrăinézĕ immobilulŭ dotale, femeia saŭ moştenitoriĭ seĭ pótĕ face a se revoca înstrăinarea, în cursŭ de ₫ece anĭ după desfacerea căsătorieĭ.

Femeia va avé acelaşi dreptŭ în cursŭ de ₫ece anĭ după separaţiunea patrimonielorŭ.(1) Bărbatulŭ va puté şi elŭ însuşi să facă a se revoca alienaţiunea în timpulŭ căsătorieĭ, remâindŭ cu tóte acestea supusŭ la daune-interese către cumpărătorŭ, daca nu va fi declaratŭ în contractŭ că immobilulŭ vêndutŭ este dotale. (Civ. 207, 1164, 1190, 1242, 1248, 1256, ur.) (Civ. Fr. 1560).

1256. Dacă dotea este în pericolŭ de a se perde, şi desordinea dare-averilorŭ bărbatuluĭ este ajunsă la aşa gradŭ în câtŭ este îndoiosŭ că averea sa arŭ puté fi îndestulă pentru verĭ-ce acţiune ce femeia arŭ puté să aibă la timpulŭ cuvenitŭ, în contra averiĭ bărbatuluĭ, ea va puté urmări separarea patrimonielorŭ(2). (Civ. 1255, 1257) (Civ. Fr. 1443).

1257. Numaĭ femeia póte să céră separaţiunea patrimonielorŭ. Creditoriĭ personalĭ aĭ femeiĭ nu o potŭ cere de câtŭ cu consimţimêntulŭ seŭ.

Cu tóte acestea, în casŭ de falimentŭ saŭ de nesolvabilitate a bărbatuluĭ, creditoriĭ femeieĭ potŭ esercita drepturile acesteia pînă la suma la care se redică creanţele lorŭ. (Civ. 1256, 1258—Co. 300—304) (Civ. Fr. 1446).

---

(1) *Separaţiunea patrimoniilorŭ* este despărţirea averei femeĭ de a bărbatuluĭ; când adică femeea îşi retrage zestrea.

(2) Cod. Caragea art. 37, part. 3. Cap. 16: „Când bărbatulŭ se va dovedi risipitorŭ, seŭ îngreuiatŭ cu datoriĭ, póte muerea cu mizlocŭlŭ judecăţiĭ să şi ia zestrea seŭ să céră siguranţa eĭ.“

1258. Separaţiunea patrimonielorŭ nu se póte face de câtŭ prin judecată; veri-ce separaţiune de patrimonie între bărbatŭ şi femeiă, făcută de bună voiă în timpulŭ căsătorieĭ, este nulă. (Civ. 207, 1256, 1257, 1259, ur.) (Civ. Fr. 1443).

1259. Cererea pentru separaţiunea patrimonielorŭ nu se va socoti formată de câtŭ după ce o va fi autorisatŭ presedintele tribunaluluĭ.

Atâtŭ acea cerere, cândŭ ar fi autorisată, câtŭ şi otărîrea ce ar interveni, vorŭ trebui sĕ fiă publicate, după formele şi la epocele prescrise în codicile de procedură, sub pedépsa de nulitate, care va puté fi opusă atât de creditoriĭ bărbatuluĭ, câtŭ şi de însuşĭ bărbatulŭ. (Civ. 1258) (Civ. Fr. 1445).

1260. Confesiunea(1) bărbatuluĭ nu va puté face probă, chiar daca nu s'ar afla creditoriĭ. (Civ. 1204, 1258).

1261. Creditoriĭ bărbatuluĭ potŭ interveni în instanţă spre a contesta cererea pentru separarea patrimonielorŭ. (Civ. 974) (Civ. Fr. 1447).

1262. Separaţiunea patrimonielorŭ, de şi pronunţată de judecată, va fi nulă, dacă, în cursŭ de o lună de la pronunţarea otărîrieĭ şi în urma publicărilorŭ de cari se face menţiune la art. 1259, nu se va fi începutŭ esecutarea otărîrieĭ.

Acea esecutare se va face prin plata reale, a drepturilorŭ femeiĭ, în mĕsura averiĭ bărbatuluĭ, constatată prin actŭ autenticŭ, saŭ prin urmăririĭ începute şi neîntrerupte. (Civ. 1171, 1307) (Civ. Fr. 1444).

1263. Otărîrea care a pronunţatŭ separarea patrimonielorŭ, are efectŭ din ziua cândŭ s'a formatŭ cererea, fără însĕ ca acésta să se întindă la actele de administraţiune ale bărbatuluĭ, făcute în urma cereriĭ şi maĭ înainte de otărîre. (Civ. 1258) (Civ. Fr. 1445 §. 2).

1264. Creditoriĭ bărbatuluĭ potŭ ataca separaţiunea de patrimonie, pronunţată şi chiar esecutată cu fraude în contra drepturilorŭ lorŭ. (Civ. 975) (Civ. Fr. 1447).

1265. Femeia care a quĕştigatŭ separaţiunea de patrimonie, dobândesce libera administraţiune a avutuluĭ sĕŭ. Ea póte dispune de averea sa mobile şi chiar a o înstrăina; dar nu póte înstrăina immobilulŭ fără consimţimêntulŭ bărbatuluĭ sĕŭ, saŭ, la casŭ de refusŭ, fără autorisaţiunea judecăţiĭ. (Civ. 197. 199, 201, 1270, 1285) (Civ. Fr. 1449).

1266. După separaţiunea patrimonielorŭ, femeia este datóre să

(3) Confesiune: mărturisire.

contribuĕ, după puterea mijlócelorŭ sale şi ale bărbatuluĭ, la sarcinele caseĭ şi la crescerea copiilorŭ comunĭ. Ea este datóre să întêmpine aceste sarcine în totŭ numaĭ cu al sĕŭ, dacă bărbatuluĭ nu 'ĭ a maĭ remasŭ nimicŭ. (Civ. 185, 194, 1265, 1270, 1284) (Civ. Fr. 1448).

1267. In casŭ de separaţiune de patrimonie, bărbatulŭ nu este respundĕtorŭ pentru întrebuinţarea ce ar puté face femeia cu preţulŭ immobiluluĭ sĕŭ înstrăinatŭ prin autorisaţiunea judecâţeĭ, afară numaĭ dacă a luatŭ parte la contractŭ, sau dacă este probatŭ că preţulŭ a fostŭ primitŭ de dînsulŭ, saŭ s'a întrebuinţatŭ în folosulŭ sĕŭ.

Dacă însĕ vêndarea immobiluluĭ femeieĭ s'a făcutŭ cu consimţimêntulŭ sĕŭ, orĭ numaĭ în presinţa sa, elŭ este respundĕtorŭ de neîntrebuinţarea preţuluĭ, dar nu respunde nicĭ o dată de utilitatea întrebuinţârieĭ lui. (Civ. 1265, 1270) (Civ. Fr. 1450).

1268. Inchiriarea saŭ arendarea ce face bărbatulŭ de averile dotalĭ ale femeiĭ pe maĭ multŭ de cinci anĭ, nu sunt obligătórie, în casŭ de separaţiune de patrimonie saŭ de desfacerea căsătorieĭ, pentru femeiă saŭ pentru moştenitoriĭ sĕĭ, de câtŭ pînă la împlinirea de cinci anĭ de la începutulŭ lorŭ, saŭ pînă la împlinirea verĭ căruĭ periodŭ cincinale următorŭ în care se află pârţile, la epoca separaţiuniĭ de patrimonie saŭ a desfacerieĭ căsătorieĭ. (Civ. 211, ur; 1256, ur; 1269, ur) (Civ. Fr. 1429)([1])

1269. Reînnoirea de arendare saŭ de închiriare a averilorŭ dotalĭ, făcută de bărbatŭ înaintea espirârieĭ contractuluĭ cu maĭ multŭ de douĭ anĭ pentru bunurile ruralĭ şi cu maĭ multŭ de unŭ anŭ pentru case, remâne fără efectŭ pentru femeiă saŭ moştenitori sĕĭ, dacă, în momentulŭ separaţiuniĭ de patrimonie saŭ alŭ desfacerieĭ căsătorieĭ, încă n'a începutŭ a se pune în lucrare. (Civ. 1268) (Civ. Fr. 1430).

1270. Separaţiunea de patrimonie între bărbatŭ şi femeiă póte înceta şi regimele creatŭ prin contractulŭ de căsătoriă póte fi restabilitŭ, cu consimţimêntulŭ amborŭ pârţilorŭ.

---

(1) Cod. Caragea art. 9. part. 3. cap. 4: "Când prin contractulŭ de închiriere sĕŭ de arenduire se atinge interesele uneĭ al treilea persóne ce are unŭ netăgăduitŭ dreptŭ asupra lucruluĭ, cum este: nevîrsniculŭ pe moscenirea sa, creditorulŭ pe lucrulŭ ipotecatŭ, contractulŭ trebue să fie respectatŭ numaĭ pe unŭ sorocŭ de treĭ anĭ, fără a fi îndatoratŭ arendaşiulŭ sĕŭ chiriaşulŭ a plăti nouluĭ stăpînŭ alţi banĭ în socotéla aceĭ arendĭ sĕŭ închirieri, daca o dată a plătit'o celuĭ d'intîiŭ stăpînŭ, cu deslusirea următóre:

. . . . . c) Inchiriarea sĕŭ arenduirea contractată de bărbatŭ pentru lucrulŭ de zestre, nu va putea avea tărie, de câtŭ numaĭ pe cât va ţinea căsnicia şi pînă la desfacerea eĭ prin bisericéscă hotărire.

Acéstă restabilire nu se póte face de câtŭ prin tribunalŭ, după formele prescrise în codicele de procedură.

In acestŭ casŭ tóte suut puse în starea de maĭ înainte, ca şi cum n'ar fi fostŭ separaţiune, fără însă a se atinge întru nimicŭ efectulŭ actelorŭ făcute de femeiă, în urmarea art. 1265, 1266, şi 1267.

Verĭ ce convenţiune, prin care soţiĭ arŭ modifica regimele creatŭ prin contractulŭ lorŭ de căsătoriă, este nulă. (Civ. 1223, ur; 1226, ur: 1228, ur, 1232, 1256, ur.)

SECŢIUNEA III.

Despre restituţiunea dotiĭ(1)

1271. Obligaţiunea de a restitui dotea ia nascere saŭ prin desfacerea căsătorieĭ saŭ prin separaţiunea de patrimonie, saŭ prin absinţa unuĭ dintre soţĭ. (Civ. 98, ur; 106, ur; 211, ur, 1256 ur.)

1272. Dacă dotea consiste în immobilĭ, saŭ în mobilĭ, cari după cele legiuite în art. 1245, şi 1246, aŭ fostŭ remase în proprietatea femeiĭ, bărbatulŭ saŭ moştenitoriĭ sĕĭ potŭ fi constrînşĭ a o restitui îndată ce obligaţiunea de restituire a luatŭ nascere. (Civ. 1271 1273, ur) Civ. Fr. 1564).

1273. Dacă dotea consiste în banĭ saŭ în alte immobilĭ cari aŭ fostŭ trecutŭ în proprietatea bărbatuluĭ, conformŭ art. 1245 şi 1246, obligaţiunea de restituire are terminŭ de unŭ anŭ din momentulŭ de cându a luatŭ nascere.

Acea obligaţiune, în casŭ de separaţiune de patrimonie, va trebui să fiă plătită saŭ asicurată îndată fără nicĭ o distincţiune (Civ. 1271. 1274, ur) (Civ. Fr. 1565).

1274. Dacă mobilile, a cărora proprietate a rĕmasŭ a femeieĭ, aŭ peritŭ prin usŭ şi fără culpa bărbatuluĭ, acesta nu va fi datorŭ să întórca de câtŭ pe cele remase şi în starea în care se vorŭ afla.

Cu tote acestea femeea va avea facultate, în ceea ce privesce rufele, vesmintele şi alte obiecte de întrebuinţarea sa personale, să ia pe cele ce servescŭ la usulŭ sĕŭ actuale, fără a distinge dacă chiar acelea aŭ fostŭ constituite ca dote saŭ dacă aŭ fostŭ făcute în timpulŭ căsătorieĭ. (Civ. Fr 1566).

Asemenea şi în casulŭ cândŭ acelea aŭ fostŭ constituite estimate, femeea va avé facultatea a lua în natură lucrurile cari servescŭ la usulŭ sĕŭ actuale, saŭ a cere estimaţiunea celorŭ con-

(1) Restituţiunea doteĭ: întórcerea înapoĭ a zestreĭ.

stituite ca dotă, rămâindŭ să se prindă acea sumă în restulŭ dotiĭ de restituitŭ. (Civ. 528, 1245—Co. 303).

1275. Dacă dotea cuprinde obligaţiuni saŭ constituţiunĭ de rendita(1) care aŭ peritŭ, în totŭ saŭ în parte, fără negligenţa bărbatuluĭ, acesta nu va fi respundĕtorŭ ci se va libera restituindŭ contractele. (Civ. 527, 1243. 1639) (Civ. Fr. 1567).

1276. Dacă dotea cuprinde unŭ usufructŭ, bărbatulŭ saŭ moştenitoriĭ seĭ vorŭ fi obligaţi să restitue numai dreptulŭ de usufructŭ, nu şi fructele din timpulŭ căsătorieĭ. (Civ. 527, 1243) (Civ Fr. 1568).

1277. Dacă căsătoria a ţinutŭ ₫ece anĭ de la împlinirea terminilorŭ puse pentru plată dotiĭ, femeia saŭ moştenitoriĭ sĕĭ o vorŭ puté repeti de la bărbatŭ, la epoca restituţiunĭĭ, fără să fiă datorĭ a proba că elŭ a priimit-o. Bărbatulŭ nu se va puté apĕra de îndatorirea de a o restitui, de câtŭ dacă va proba câ a făcutŭ cuvenitele diligenţe spre a'şĭ o procura şi câ acelea aŭ remasŭ fără efectŭ. (Civ. 1200, 1202, 1275) (Civ. Fr. 1569).

1278. Dobîn₫ile şi fructele dotiĭ sunt de dreptŭ datorite de bărbatŭ saŭ de moştenitoriĭ sêĭ, din ₫ioa evenimentuluĭ care a daţŭ nascere la obligaţiunea restituţiuniĭ. (Civ. 1271, 1274) (Civ. (Civ. 1570).

1279. Dacă căsătoria se desface prin mórtea bărbatuluĭ, femeia are alegerea de a cere, pentru cursulŭ anuluĭ de doliŭ, séŭ dobîn₫ele orĭ fructele dotiĭ sele, saŭ alimente din succesiunea bărbatuluĭ sêŭ.

In tóte casurile, abitaţiunea în cursulŭ aceluĭ anŭ şi vestmintele de doliŭ trebuescŭ a se procura femeieĭ din succesiunea bărbatuluĭ sĕŭ. (Civ. 1241, 1274) (Civ. Fr. 1570).

1280. Cănd̆ŭ sarcinile căsătorieĭ încetéză pentru bărbatŭ, fructele immobililorŭ dotali se împartŭ între bărbatŭ şi fimeiă saŭ între moştenitoriĭ lorŭ, în proporţiunea timpuluĭ câtŭ a duratŭ bucurarea bărbatuluĭ de dote în cursulŭ celuĭ după urma anŭ.

Anulŭ începe în ₫iua cănd̆ŭ s'a celebratŭ căsătoria. (Civ. 484, 524, 525, 1271) (Civ. Fr 1571).

1281. Femeia are ipotecă legale, supusă cu tóte acestea la înscripţiune, asupra immobililorŭ bărbatuluĭ seŭ, pentru dotea cea alienabile. In nicĭ unŭ casŭ femeia nu va puté renunţa la acéstă ipotecă, sub pedépsa de nulitate. (Civ. 197, 199, 207, 1242, ur. 1753, 1754, ur.)(1)

(1) Cod. Caragea, art. 23, part. 3, Cap. 8: „Zestrea sa protimisesce celloră cu zălogu dupe nuntă împrumutătorĭ.„ — art. 24: „Zestrea se protimisesce de cătŭ tótă fără zălogŭ datorie.“

1282. Dacă, în momentulŭ cândŭ tatălŭ saŭ mama a constituitŭ fiicei sale o dote, bărbatulŭ era deja nesolvabile şi nu avea nicĭ arte, nicĭ profesiune, fiica dotată nu va fi datóre să reporteze la succesiunea tată-sĕŭ saŭ mameĭ sale de câtŭ acţiunea ce are saŭ ar putea avé în contra bărbatuluĭ pentru restituţiunea dotiĭ.

Dacă bărbatulŭ a devenitŭ nesolvabile în timpulŭ căsătorieĭ, saŭ dăcă avea o arte saŭ o profesiune care 'i ţinea locŭ de avere, perderea dotiĭ cade numaĭ asupra femeieĭ. (Civ. 751, ur.) (Civ. Fr. 1573).

SECŢIUNEA IV.

Despre averea parafernale.

1283. Tóte averea femeiĭ care nu este dotale este paraferna saŭ avere estradotale(1) (Civ. 1234) (Civ. Fr. 1574).

1284. Dacă tótă averea femeiĭ este parafernale şi dacă, în contractulŭ de căsătoriă, nu este convenţiune care să determine porţiunea contributivă a femeieĭ la sarcinele căsătorieĭ, femeia va contribui cu atreia parte din veniturile sale. (Civ. 185) (Civ. Fr. 1575).

1285. Femeia are administrarea şi folosinţa avereĭ sale parafernale. Ea nu póte aliena acea avere, nicĭ a sta în judecată pentru dînsa, de cătŭ cu autorisaţiunea bărbatuluĭ, saŭ la casŭ de refusŭ din partea acestuĭ, cu permisiunea judecâţeĭ. (Civ. 197, 199, 201, 1234) (Civ. Fr. 1576).

1286. Déca femeea dă bărbatuluĭ seŭ procuraţiune ca să administreze averea parafernală, bărbatulŭ va avea către femeea sa tótè obligaţiunile unuĭ mandatariŭ. (Civ. 1539, ur.) (Civ. Fr. 1577).

Dispoşiţiunĭ particolare.

1287. Supuindu-se regimuluĭ dotale, soţiĭ potŭ cu tóte acestea să stipuleze o societate de aquisiţiunĭ (2) ale cărĭ efecte sunt cele următóre: (Civ: 1288, ur) (Civ. Fr. 1581).

---

(1) Averea parafernă seŭ estradotală a femeĭ se numea maĭ nainte *esopricâ*.

(2) Prin acéstă *societate de acquisiţiuni*, care se introduce din noŭ în regimulŭ nostrŭ dotale, se înţelege, ca, în limitele legeĭ, soţiĭ îşi păstrează proprietatea esclusivă a unor bunuri, iar bunurile câte eĭ le dobîndescŭ în timpulŭ căsătorieĭ, adică aquisiţiunile, devinŭ proprietatea comună a ambilorŭ soţĭ şi fiecare din eĭ este proprietarŭ pe jumătate în assemenea bunurĭ. Iar averea zestrală a femeĭ remâne totŭ sub regimulŭ legalŭ, adică proprietatea a femeĭ şi usufructulŭ alŭ bărbatuluĭ, conformŭ cu celle regulate de lege.

1288. Soţiĭ cari stipuléză, în contractulŭ lorŭ de căsătoriă, o societate de aquisiţiunĭ, păstréză, fie-care pe séma sa, datoriele sale actualĭ şi viitóre, şi mobilile respective presinţĭ şi viitóre. (Civ. 1287,1289) (Civ. Fr. 1498).

1289. Dacă mobilile, esistenţi la epoca căsătorieĭ, saŭ carĭ aŭ căḑutŭ unuĭ dintre soţĭ maĭ în urmă, n'aŭ fostŭ constatate prin inventariŭ regulatŭ, ele vorŭ fi socotite ca aquisiţiunĭ. (Civ. 1288, 1290) (Civ. Fr. 1499).

1290. Tóte câte soţiĭ vorŭ quĕştiga prin industria lorŭ, saŭ amândouĭ împreună saŭ fie-care în parte; tóte fructele şi veniturile averiĭ dotalĭ şi ale celeĭ parafernalĭ cari se vorŭ economisi, vorŭ forma fondulŭ comune alŭ acesteĭ societăţi. (Civ. 1288, ur; 1291, ur.) (Civ. Fr. 1498).

1291. La încetarea sarcinilorŭ căsătorieĭ, fondulŭ comune de care se face menţiune în articlulŭ precedinte, se va împărţi pe jumĕtate între soţĭ saŭ între moştenitoriĭ lorŭ, după regulele şi cu urmările stabilite pentru împărţirea succesiunilorŭ. (Civ. 1280, 1290, 1292, ur.) (Civ. Fr. 1498).

1292. Împărţiala nu se va face de câtŭ după restituţiunea dotiĭ, şi după ce amêndouĭ soţiĭ vorŭ lua din fondulŭ comune sumele ce'şi datorescŭ reciprocŭ. (Civ. 1291, 1293) (Civ. Fr. 1498).

1293. În casŭ cândŭ amêndouĭ soţiĭ vorŭ avé, pentru drepturĭ ale lorŭ personalĭ, a prelua valorĭ din fondulŭ comune, femeia saŭ moştenitoriĭ seĭ vorŭ trece înaintea bărbatuluĭ. (Civ. 1292).

TITLULŬ V.

Despre vinderi.

CAPŬ I.

Despre natura şi forma vinderiĭ.

1294. Vinderea este o convenţiune prin care douĕ pârţi se obligă între sine, una a transmite celeĭ alte proprietatea unuĭ lucru şi acésta a plăti celeĭ d'întêiŭ preţulŭ luĭ. (Civ. 942, ur; 947) (Civ. Fr. 1582).

1295. Vinderea este perfectă între pârţi şi proprietatea este de dreptŭ strămutată la cumpĕrătorŭ, în privinţa vêndĕtoruluĭ, îndată ce pârţile s'aŭ învoitŭ asupra lucruluĭ şi asupra preţuluĭ, de şi lucrulŭ încă nu se va fi predatŭ şi preţulŭ încă nu se va fi numeratŭ. (Civ. Fr. 1583).

În materiă de vindere de immobile drepturile cari resultă din vinderea perfectă între părţi, nu potŭ a se opune, maĭ nainte de transcripţiunea actuluĭ, uneĭ alŭ treilea persóne care arŭ avé şi arŭ fi conservatŭ, după lege, óre-carĭ drepturi asupra immobiluluĭ vêndutŭ (Civ. 644, 971, 1801, 1802, ur).

1296. Vinderea se póte face saŭ puré(1) sĕŭ sub condiţiune. (Civ. 1004—1021, 1022 ur. 1302).

Ea póte avé de obiectŭ douĕ saŭ maĭ multe lucrurĭ alternativé (Civ. 1026, 1033).

În tóte casurile efectele sale sunt regulate după principiele generalĭ ale conveniţiunilor. .(Civ. 942) (Civ Fr. 1584).

1297. În casŭ de vindere făcută prin dare de arvună, conveniţiunea accesoriă a arvuneĭ nu va putea avé nicĭ unŭ efectŭ:

1. Dacă conveniţiunea principale a vindereĭ este nulă,
2. Dacă vinderea se esecutézĕ;
3. Dacă vinderea se resiliézĕ(2) prin comunŭ consentimentŭ;
4. Dacă esecutarea vinderiĭ a devinitŭ neposibile fără culpa nicĭ uneĭ din părţi.

Arvuna în aceste casurĭ se va înapoia saŭ se va prinde în prestaţiunile(3) reciproce, după împrejurărĭ (Civ. 1298).

1298. Daca vinderea nu s'a esesutatŭ prin culpa uneĭ din părţile contractanţi, acésta va perde arvuna dată saŭ o va întórce îndoită avênd'o primită, decă partea care nu este în culpă nu arŭ alege maĭ bine să cĕră esecutarea vinderiĭ (Civ. 1297)(4)

1299. Dacă s'aŭ vêndutŭ marfe cu grămada vinderea este perfectă, de şi marfele n'aŭ fostŭ încă cântărite, numerate saŭ mĕsurate. (Civ. 1300) (Civ. Fr. 1586).

1300. Daca însă marfele nu s'aŭ vêndutŭ cu grămada, ci după greutate, după numĕrŭ, saŭ după mĕsură, lucrurile vândute ramânŭ în risiculŭ-periclŭ alŭ vêndĕtoruluĭ pînă ce vorŭ fi cântărite, numerate saŭ mĕsurate; dar acésta nu împedică pe cumpĕrătorŭ de a cere şi a dobêndi, la casŭ de neesecutare, saŭ predarea lucrurilorŭ vêndute saŭ daune-interese, dacă se-cuvine (Civ. 1018, 1299) (Civ. Fr. 1585).

---

(1) *Puré* va să zică curatŭ şi simplŭ, fără condiţiune.
(2) Aresilia: a desfiinţa.
(3) Prestaţiune: dare.
(4) Cod. Caragea art. 31 part. 3 cap. 2: „De se va face vînzare cu arvună şi se va căi vînzătorulŭ, dă înapoi arvuna şi maĭ plătesce încă atâta; iar de se va căi cumpĕrătorulŭ o-perde.

1301. In privinţa vinuluĭ, a oliuluĭ şi a altorŭ asemini lucrurĭ carĭ, după obiceiŭ, se gustă maĭ 'nainte de a se cumpăra, vinderea nu esiste pînă ce cumpărătorulŭ nu le a gustatŭ şi n'a declaratŭ că'ĭ convinŭ. (Civ. 96) (Civ. Fr. 1587).

1302. Vinderea făcută pe încercate este totŭ-d'auna presupusă condiţionale pînă la încercare. (Civ. 1017, 1018, 1296) (Civ. Fr. 1588).

1303. Preţulŭ vêndêreĭ trebue să fiă seriosŭ şi determinatŭ de părţi. (Civ. 964, 1304) (Civ. Fr. 1591).

1304. Cu tóte aceste determinarea preţuluĭ póte fi lăsată la arbitratulŭ uneĭ alŭ treilea persóne. (Civ. 1303) (Civ. Fr. 1592).

1305. Spesele vêndêreĭ sunt în sarcina cumpărătoruluĭ, în lipsă de stipulaţiune contrariă. (Civ. Fr. 1593).

CAPŬ II.

Cine póte cumpăra saŭ vinde.

1306. Potŭ cumpăra şi vinde toţĭ cârora nu le este opritŭ prin lege. (Civ 1248, 1307, ur;—Co. 191) (Civ. Fr. 1594).

1307. Vêndêrea nu se póte face între soţĭ de câtŭ pentru causă de liquidaţiune şi anume:

1. Când, în casŭ de separaţiune de patrimonie, unulŭ dintre soţĭ dă celuĭ-l-altŭ, dreptŭ plata uneĭ datorii, o avere a sa;

2. Cândŭ bărbatulŭ cede femeiĭ, chiarŭ neseparată, din averea sa, pentru o causă legitimă precumŭ pentru unŭ immobile ce era datorŭ să-ĭ cumpere cu banĭ dotalĭ, saŭ pentru o sumă ce'ĭ datorea;

3. Când femeia cede bărbatuluĭ seŭ, din avutulŭ seŭ propriŭ, dreptŭ plata uneĭ sume promise bărbatuluĭ ca dote.

In tóte casurile moscenitoriĭ reservatarĭ aĭ pârţilorŭ contractanţĭ aŭ dreptŭ de a ataca asemeni operaţiunĭ dacă ele ascundŭ beneficie indirecte. (Civ. 1247) (Civ. Fr. 1595).

1308. Sub pedépsă de nulitate, nu se potŭ face adjudecatari nicĭ directe nici prin persóne întrepuse: (Civ. 812, 940, ur.)

1. Tutoriĭ, aĭ averiĭ celorŭ de sub a lorŭ tutelă; (Civ. 390).

2. Mandatariĭ, aĭ averiĭ ce sunt însărcinaţi să vêndă; (Civ. 1539).

3. Administratoriĭ, aĭ averiĭ comunelorŭ saŭ stabilimentelorŭ încredinţate îngrijiriĭ lorŭ.

4. Oficianţiĭ publicĭ, aĭ averilorŭ Statuluĭ ale cârorŭ vêndêrĭ se facŭ printr'înşiĭ. (Civ. Fr. 1596).

1309. Judecătoriĭ şi suplenţiĭ, membriĭ ministeriuluĭ publicŭ şi

advocaţii nu se potŭ face cesionari de drepturi litigióse(1), carî sunt de competinţa curţii de apelŭ în a cării circonscripţiune îşi esercită funcţiunile lorŭ, sub pedépsă de nulitate, spese şi daune-interese. (Civ. 1402, 1403, 1404) (Civ. Fr. 1597).

CAPŬ III.

Despre lucrurile cari se potŭ vinde.

1310. Tóte lucrurile carî sunt în comerciŭ potŭ sa fie vêndute, afară numaĭ daca vre o lege a opritŭ acésta. (Civ. 476, 478, 571, 573, 647, 963, 965), (Civ. Fr. 1598).

1311. Daca în momentulŭ vêndêreĭ, lucrulŭ vêndutŭ era peritŭ în totŭ, vinderea este nulă. — Dacă era peritŭ numaĭ în parte, cumpărătorulŭ are alegerea între a se lăsa de contractŭ, saŭ a pretinde reducerea preţuluĭ. (Civ. 962, 1030—1196) (Civ. Fr. 1601).

CAPŬ IV.

Despre obligaţiunile vêndêtoruluĭ.

SECŢIUNEA I.

Dispositiunĭ generalĭ.

1312. Vêndêtorulŭ este datorŭ să esplice curatŭ îndatoririle ce înţelege a lua asupră-şi.

Veri-ce clausă obscură saŭ îndoiósă se înterpretă în contra vêndêtoruluĭ. (Civ. 977, ur; 1027) (Civ. Fr. 1602).

1313. Vêndătorulŭ are doue obligaţiunĭ principalĭ, a preda lucrulŭ şi a respunde de dînsulŭ. (Civ. 969, ur; 1314, ur; 1336) (Civ. Fr. 1603).

SECŢIUNEA II.

Despre predarea lucruluĭ.

1314 Predarea este strămutarea lucruluĭ vêndutŭ în puterea şi

(1) A-se face cesionarŭ de unŭ dreptŭ litigiosŭ, este a priimi de la unŭ altulŭ sub unŭ titlu óre-care, unŭ dreptŭ care se află în judecată.

posesiunea cumpărătorului. (Civ. 969, ur; 1315, ur) (Civ. Fr. 1604).

1315. Obligațiunea de apreda imobilele se îndeplinesce, din partea vêndêtorilui, prin remiterea chiăielorŭ, daca e vorba de o clădire, saŭ prin remiterea titlului de proprietate. (Civ. 1314, 1316) (Civ. Fr. 1605).

1326. Predarea lucrurilorŭ mobilĭ se face:

Saŭ prin tradițiune reale; saŭ prin remiterea chiâilorŭ clădirĭĭ, în care se află puse; saŭ prin simplulŭ consimțimêntŭ alŭ părțilorŭ, dacă strămutarea nu se póte face în momentulŭ vêndêrĭĭ, saŭ daca cumpărătorulŭ le avea în puterea sa, la facerea vêndêrĭĭ, cu vre unŭ altŭ titlu. (Civ. 972, 1315) (Civ. Fr. 1606).

1317. Spesele predărĭĭ sunt în sarcina vêndêtoruluĭ, și ale redicărĭĭ în sarcina cumpărătoruluĭ, dacă nu este stipulațiunea contrariă. (Civ. 1105, 1313) (Civ. Fr. 1608).

1318. Tradițiunea lucrurilorŭ necorporalĭ se face, seŭ prin remiterea titlurilorŭ, saŭ prin usulŭ ce face cumpărătorulŭ de dînsele, cu consimțimêntulŭ vêndêtoruluĭ. (Civ. 1391, ur.) (Civ. Fr. 1607).

1319. Predarea trebue să se facă la locŭlŭ, unde se afla lucrulŭ vêndutŭ în timpulŭ vêndêrĭĭ, dacă părțile nu s'aŭ învoitŭ altŭ-felŭ. (Civ. 1104, 1121) (Civ. Fr. 1609).

1320. Dacă vêndêtorulŭ nu face predarea în timpulŭ determinatŭ de ambe părțile, cumpărătorulŭ va avé facultatea de a alege între a cere resoluțiunea(1) vêndêrĭĭ saŭ punerea sa în posesiune, dacă întârdiârea nu provine de câtŭ din faptulŭ vêndêtoruluĭ. (Civ. 1021, 1365, ur.) (Civ. Fr. 1610).

1321. In tóte casurile, vêndêtorulŭ trebue să fiă condemnatŭ la daune-interese, dacă urmézá vre-o vêtêmare pentru cumpărătorŭ din nepredarea lucruluĭ la timpŭ. (Civ. 1020, 1075, 1079, 1081, ur. 1320) (Civ. Fr. 1611).

1322. Vêndêtorulŭ nu este datorŭ să predea lucrulŭ, daca cumpărătorulŭ nu plătesce prețiulŭ și nu are datŭ de vêndêtorŭ unŭ terminŭ pentru plată. (Civ. 1023, 1361, ur.) (Civ. Fr. 1612).

1323. Elŭ nu va fi datorŭ să facă predarea, chiarŭ de ar fi și datŭ unŭ terminŭ pentru plată, dacă de la vêndêre în coa cumpărătorulŭ a căduțŭ în falimentŭ, saŭ in nesolvabilitate, în câtŭ vêndêtorulŭ se află în pericolŭ de a perde prețiulŭ, afară numaĭ dacă cumpărătorulŭ va da cauțiune câ va plăti la terminŭ. (Civ. 1025, 1364) (Civ. Fr. 1613).

---

(1) Resoluțiune: desființare.

1324. Lucrulŭ trebue să fiă predatŭ în starea în care se afla în momentulŭ vĕnd̦ârii. Din acea d̦i tóte fructele sunt ale cumpărătorului. (Civ. 483, ur; 522—525, 544, 972, 1018) (Civ. Fr. 1614).

1325. Obligaţiunea de a preda lucrulŭ coprinde accesoriele sale şi totŭ ce a fostŭ destinatŭ la usulŭ seŭ perpetuŭ. (Civ. 467, ur; 482, 488, ur; 903) (Civ. Fr. 1615).

1326. Vĕnd̦ĕtorulŭ este datorŭ să predea coprinsulŭ lucruluĭ vêndutŭ în mĕsura determinată prin contractŭ, însă cu modificârile maĭ josŭ arĕtate. (Civ. 1327, ur.) (Civ. Fr. 1616).

1327. Dacă vĕnd̦ĕrea unuĭ immobile s'a făcutŭ cu arĕtare de coprinsulŭ seŭ, şi pe atâtŭ mĕsura, vĕnd̦ĕtorulŭ este datorŭ să predea cumpărătorului, dacă acesta cere, coprinsulŭ arătatŭ în contractŭ. Neputêndŭ, saŭ cumpărătorulŭ necerêndŭ, vĕnd̦ĕtorulŭ este datorŭ să sufere o scădere proporţionale la preţiŭ. (Civ. 1326, 1328. ur; 1334, 1347, ur.) (Civ. Fr. 1617).

1328. Dacă, din contră, în casulŭ art. precedente, s'arŭ găsi că coprinsulŭ lucruluĭ e maĭ mare de câtŭ celŭ arĕtatŭ în contractŭ, cumpărătorulŭ póte saŭ a complini preţulŭ după numĕrulŭ mesurelorŭ aflate, saŭ, dacă escedentele coprinsului aflatŭ se redică la o a doue-d̦ecea parte a coprinsuluĭ declaratŭ în contractŭ, a strica vĕnd̦ĕrea. (Civ. 1327, 1329, 1334) (Civ. Fr 1618).

1329. In tóte casurile de vĕnd̦ĕre făcută altŭ felŭ de câtŭ pe atâtŭ mĕsura, fie vĕnd̦area de unŭ corpŭ certŭ şi limitatŭ, fie de maĭ multe fonduri distincte şi separate, fie concepută cu espresiunea mesureĭ înaintea desemnârei obiectuluĭ saŭ din contră, nicĭ vêndĕtorulŭ n'are dreptŭ la adausŭ de preţŭ pentru ascedente nici cumpărătorulŭ, la scădere, pentru lipsă, de câtŭ în casulŭ cândŭ escedentele saŭ lipsa preţuesce o a doue-d̦ecea parte din preţulŭ totale alŭ vĕnd̦erii. (Civ. 1327, ur; 1330, 1333) (Civ. Fr. 1619).

1330. Dispositiunile celorŭ treĭ articole precedenţi nu se vorŭ aplica de câtŭ în lipsa de stipulaţiune contrariă între părţi. (Civ. 1327—1329).

1331. Cândŭ, după art. 1328 şi 1329, este casŭ de a se adăugi preţulŭ pentru escedente de mĕsurĭ, cumpărătorulŭ are facultatea de a alege, între a-strica vĕnd̦ĕrea şi a împlini preţulŭ. Suplimentulŭ preţuluĭ se resbunde cu dobêndă, dacă cumpărătorulŭ a păstratŭ immobilele. (Civ. 1328, 1363) (Civ. Fr. 1620).

1332. In tóte casurile cândŭ cumpărătorulŭ are dreptŭ de a strica vĕnd̦ĕrea, vĕnd̦ĕtorulŭ este datorŭ să'ĭ restituéscă, deosebitŭ de preţŭ, dacă l'a priimitŭ, spesele contractuluĭ. (Civ. 1328, ur; 1341) (Civ. Fr. 1621.

1333. Dacă s'aŭ vêndutŭ doue fonduri printr'unŭ singurŭ contractŭ, dreptŭ unŭ singurŭ preţŭ, cu arĕtare de mĕsura fie-cârui, şi coprinsulŭ unui este mai micŭ de cătŭ celŭ declaratŭ, ĕră alŭ celui-laltŭ mai mare, se va face compensaţiune între preţulŭ escedenteluĭ şi preţulŭ lipseĭ, şi acţiunea vêndĕtoruluĭ pentru adăugire saŭ a cumpărătoruluĭ pentru scădere de preţŭ va fi supusă regulelorŭ mai suse stabilite. (Civ. 1327, ur) (Civ. Fr. 1623).

1334. Acţiunea vêndĕtoruluĭ pentru complinirea preţuluĭ, şi a cumpărătoruluĭ pentru scăderea preţuluĭ saŭ pentru stricarea contractuluĭ, se prescriŭ printr'unŭ anŭ din ţiua contractuluĭ. (Civ. 1328, 1331) (Civ. Fr. 1622).

1335. Periculŭ totale saŭ parţiale alŭ lucruluĭ vêndutŭ maĭ'nainte de predare, se judecă dupa regulele generalĭ ale obligaţiunilorŭ convenţionalĭ. (Civ. 971, ur; 1018, 1156, 1358) (Civ. Fr. 1624).

SECŢIUNEA III.

Despre rĕspunderea vêndĕtoruluĭ.

1336. Vêndĕtorulŭ respunde câtre cumpărătorŭ:

1. De linistita posesiune a lucruluĭ, şi

2. De viţiele aceluiaşĭ lucru. (Civ. 1313, 1320, 1337, ur) (Civ. Fr. 1625).

§ *I—Respunderea de evecţiune*(1)

1337. Vêndĕtorulŭ este de dreptŭ obligatŭ, după natura contractuluĭ de vêndĕre, a respunde câtre cumpărătorŭ de evicţiunea totale saŭ parţiale a lucruluĭ vêndutŭ, saŭ de sarcinile la cari s'arŭ pretinde supusŭ acelŭ obiectŭ şi cari n'arŭ fi fostŭ declarate la facerea contractuluĭ. (Civ. 787, ur; 1341, ur) (Civ. Fr. 1626).

1338. Părţile potŭ, prin convenţiune, să adauge, să micşoredĕ saŭ să stĕrgă obligaţiunea de a rĕspunde de evicţiune. (Civ. 969, 1339, 1354) (Civ. Fr. 1627).

1339. In nicĭ unŭ modŭ vêndĕtoriulŭ nu se póte sustrage de la rĕspunderea pentru evicţiunea care arŭ resulta dintr'unŭ faptŭ personale alŭ sĕŭ: veri ce convenţiune contrariă este nulă. (Civ. 1338, 1340) (Civ. Fr. 1628).

---

(1) Prin *evicţiune* se înţelege deposedarea lucruluĭ în favórea adeveratuluĭ proprietarŭ. Prin urmare a respunde de evicţiunĭ este a respunde de linistita posesiune a lucruluĭ.

1340. Stipulaţiune prin care vênḑătorulŭ se descarcă de respunderea pentru evicţiune, nu'lŭ scutesce de a restitui preţiulŭ, în caḑŭ de evicţiune, afară numaĭ daca cumpărătorul a cunoscutŭ, la facerea vênḑêriĭ, pericululŭ evicţiuniĭ saŭ daca a cumpăratŭ pe rĕspundeare sa propriă. (Civ. 1337, ur. 1349, 1353) (Civ. (Fr. 1629).

1341. Cândŭ vênḑĕtorulŭ este rĕspunḑĕtorŭ de evicţiune, cumpărătorulŭ, daca este evinsŭ(1) are dreptulŭ a cere de la vênḑĕtorŭ:

1-iŭ Restituţiunea preţuluĭ: (Civ. 1342).

2 Fructele, dacă este datorŭ a le întórce proprietariuluĭ care l'a evinsŭ; (Civ. 485, ur. 1324).

3 Spesele instanţieĭ deschise de dînsulŭ în contra vênḑĕtoriuluĭ şi ale celeĭ deschise de evingĕtorŭ(2) în contra sa; (Civ. 1669)

4. Daune interese şi spesele contractuluĭ de vindere (Civ. 1084, ur. 1305, 1357) (Civ. Fr. 1630).

1342. Dacă, la epoca evicţiuniĭ, lucrulŭ vêndutŭ se află de o valóre inferióre saŭ a suferitŭ deterioraţiuni orĭ prin negligenţa cumpărătoriuluĭ, orĭ prin evenimente independinţi de cumpărătorŭ, vênḑĕtorulŭ nu se póte apăra de a restitui preţiulŭ întregŭ (Civ. 1343, ur.) (Civ. Fr. 1631).

1343. Dar dacă cumpărătorulŭ a trasŭ folóse din stricăciunile ce afăcutŭ lucruluĭ, vênḑĕtorul are dreptulŭ a opri din preţŭ o sumă egale cu acele folóse. (Civ. 1342) (Civ. Fr. 1632).

1344. Dacă lucrulŭ vêndutŭ sa află, la epoca evicţiuneĭ, de o valóre maĭ mare, din ori ce causă, vênḑĕtorulŭ este datorŭ să plătéscă compărătoruluĭ, pe lîngă preţulŭ vênḑêriĭ, escedentele valoriĭ în timpulŭ evicţiuniĭ. (Civ. 1341, 1348) (Civ. Fr. 1633).

1345. Vênḑĕtorulŭ este datorŭ să întórcă cumpărătoruluĭ, ĕlŭ însuşĭ, saŭ prin evingĕtorŭ, tóte spesele necesarie, utili şi de întreţinere ale aceluĭa. (Civ. 766, ur, 771) Civ. Fr. 1634).

1646 Dacă vênḑătorulŭ a vêndutŭ cu rea credinţă fondulŭ altuĭ, ĕlŭ va fi datorŭ să întórcă cumpărătoruluĭ tóte spesele ce va fi făcutŭ, chĭarŭ şi cele de simplă plăcere. (Civ. 485) (Civ. Fr. 1635).

1347. Dacă cumpărătorulŭ este evinsŭ numaĭ de o parte a lucrului, şi acésta are în privinţia totuluĭ, o aşa însemnĕtate în cătŭ cumpărătorulŭ n'ar fi cumpăratŭ lucrulŭ fără acea parte, ĕlŭ póte strica vênḑérea. (Civ. 1348, ur. (Civ. Fr. 1636.)

---

(1) Evinsŭ: deposedatŭ.

(1) *Evingătorŭ* este celŭ ce a făcutŭ cereré de a se deposeda cumpărătorulŭ

1348. Dacă, în cadu de evicțiunea unei părți a fondului vêndutŭ, nu se strica vêndêrea, compărătorulŭ are dreptulŭ a cere valórea, în momentulŭ evicțiunii, a părți de care a fostŭ evinsŭ, iarŭ nu o parte proporționale din prețŭ, orĭ de a crescutŭ saŭ de a scădutŭ imobilele în valóre de la vindere în coa. (Civ. 1327, 1344, 1347) (Civ. Fr. 1637).

1349. Dacă immobilele vêndutŭ se află însărcinatŭ de servituți neaparenți, nedeclarate de vêndătorŭ și de o așa importanță, în câtŭ se póte presupune că cumpărătorulŭ n'arŭ fi cumpăratŭ de le arŭ fi cunoscutŭ, elŭ póte cere, saŭ stricarea contractuluĭ saŭ o îndemnitate. (Civ. 622, 1347, ur. 1352) (Civ Fr. 1638).

1350. Cestiunile de daune-interese ce arŭ resulta din neesecutarea vinderiĭ, și cari nu sŭnt prevĕdute aicĭ, se vorŭ decide după regulile generalĭ ale conveniunilorŭ. (Civ. 1020, 1021, 1081-1090) (Civ. Fr. 1639).

1351 Dacă cumpărătorulŭ s'a judecatŭ pînă la ultima instanță cu evingĕtorulŭ sĕŭ, fără să chiâme în causă pe vêndĕtorŭ, și a fostŭ condemnatŭ, vêndĕtorulŭ nu maĭ rĕspunde de evicțiune, de va proba că era mijlóce să se chestige judecata. (Civ. 1201) (Civ. Fr. 1640).

§ *II. Respunderea de viţiele lucruluĭ vêndutŭ.*

1352. Vêndĕtorulŭ este supusŭ la rĕspundere pentruviţiele ascunse ale lucruluĭ vêndutŭ dacă, din causa acelorŭ, lucrulŭ nu este bunŭ de întrebuințatŭ, după destinarea sa, saŭ întrebuințarea sa e atâtŭ de micșorată, în câtŭ se póte presume că cumpărătorulŭ nu l'arŭ fi cumpăratŭ, saŭ n'arŭ fi datŭ pe dênsulŭ ceea ce a datŭ, de iarŭ fi cunoscutŭ viţiele. (Civ. 954, 1336, 1353 ur.) (Civ. Fr. 1641).

1353. Vêndĕtoriulŭ nu e respundĕtorŭ de viţiele aparenți și despre cari cumpĕrătoriulŭ a pututŭ singurŭ să se convingă. (Civ. 1340, 1349) (Civ. Fr. 1642).

1354. Elŭ este respundĕtorŭ de viţiele ascunse, chiar și cândŭ nu le-a cunoscutŭ, afară numaĭ dacă, în cadulŭ acesta, nu se va fi învoitŭ cu cumpărătorulŭ ca să nu respundă de viţie. (Civ. 1338, ur; 1340, 1355) (Civ. Fr. 1643)

1355. În cadurile art. 1352 și 1354 cumpărătorulŭ póte saŭ a întórce lucrulŭ și a-și repriimi prețulŭ, saŭ a opri lucrulŭ și a cere înapoiarea uneĭ părți din prețŭ arbitrată prin esperți. (Civ. 1349) (Civ. Fr. 1644)

1356. Dacă vendatorulŭ cunoscea viţiele lucruluĭ, elŭ este datorŭ, pe lîngă restituțiunea prețuluĭ, de tóte daunele interesele că-

tre cumpărătorŭ. (Civ. 1084, 1086, 1341 ur;) (Civ. Fr. 1645).

1357. Dacă vênḑĕtorulŭ nu cunoscea viţiele lucruluĭ, elŭ nu póte fi apucatŭ de câtŭ pentru restituţiunea preţuluĭ şi pentru spesele făcute de cumpĕrătorŭ cu ocasiunea vênḑêreĭ (Civ. 1085, 1305, 1341) (Civ. Fr. 1646).

1358. Dacă lucrulŭ a peritŭ din causa viţielorŭ sale, vênḑĕtorulŭ e datorŭ a întórce cumpĕrătoruluĭ preţulŭ şi a-lŭ desdauna, conformŭ celorŭ douĕ articole precedenţĭ.

Dar predarea lucruluĭ prin caḑŭ fortuitŭ va fi pe séma cumpĕrătoriuluĭ. (Civ. 1083, ur; 1156) (Civ. Fr. 1647).

1359. Acţiunea pentru viţie *redibitorie*(1) trebue să fiă intentată de cumpărătorŭ în scurtŭ terminŭ, după natura viţiuluĭ, obiceiulŭ din partea loculuĭ şi distanţă. (Civ. 980) (Civ. Fr. 1648)

1360. Acéstă acţiune nu esiste în vênḑĕrile publice. (Civ. Fr. 1649).

CAPŬ V.

Despre obligaţiunile cumpărătoruluĭ.

1361. Principala obligaţiune a cumpărătoruluĭ este de a plăti preţiulŭ la ḑiua şi la loculŭ determinate prin contractŭ. (Civ. 1104, 1322, ur. 1364, ur-Co. 293, 315) (Civ. Fr. 1650).

1362. Dacă nu s'a determinatŭ nimicŭ în privinţa acésta prin contractŭ, cumpărătorulŭ este datorŭ a plăti la loculŭ şi la timpulŭ în care se face predarea lucruluĭ. (Civ. 1104, 1319, 1322) (Civ. Fr. 1651).

1363. Cumpărătoriuluĭ datoresce dobênda preţiuluĭ vênḑêriĭ pînă la plătirea capitaluluĭ, în cele treĭ următóre casurĭ:

Dacă acésta s'a coprinsŭ a nume în contractŭ; (Civ. Fr. 969).

Dacă lucrulŭ vêndutŭ şi predatŭ produce fructe saŭ alte veniturĭ; (Civ. 522, ur; 1324)

Dacă cumpărătoriulŭ a fostŭ interpelatŭ(2) a plăti. (Civ. 1079).

In acestŭ după urmă casŭ dobînda nu curge de câtŭ din momentulŭ interpelâriĭ. (Civ. 1088) (Civ. Fr. 1652).

1364. Dacă cumpărătoriulŭ este turburatŭ, saŭ are cuvêntŭ de a se teme că ar fi turburatŭ prin vre-o acţiune, saŭ ipotecariă,

---

(1) Prin viţie *redibitorie*, ceea ce e sinonimŭ cu viţie ascunse, se înţelege acelle defecte séŭ cusururi ascunse alle lucruluĭ vîndutŭ, pe cari cumpărătorulŭ nu le a putut cunósce, şi cari potŭ da locŭ la desfiinţiarea vînzăreĭ.

(2) Prin interpelare aci se înţelege o somaţiune séŭ încunosciinţiare, în formă, spre a cere plata.

*

saŭ de revendicaţiune(1), elŭ póte suspinde plata preţuluĭ pînă co vêndĕtoriulŭ va face să înceteze turburarea saŭ va da cauţiune, afară numaĭ dacă se va fi stipulatŭ că plata să se facă chiarŭ de arŭ urma turburare. (Civ. 1322, ur; 1407, 1652) (Civ. Fr. 1653)

1365. Dacă cumpărătorulŭ nu plătesce preţulŭ, vêndĕtorulŭ póte cere resoluţiunea vêndĕrii. (Civ. 1021. 1320, 1366, ur) (Civ. Fr. 1654).

1366. Resoluţiunea(2) vêndĕrii de immobile se pronunţiă îndată, dacă vêndĕtorulŭ este în periclu de a perde lucrulŭ şi preţiulŭ.

Dacă asemine periclu nu esiste, judecătorulŭ póte da cumpărătoruluĭ unŭ terminŭ maĭ multŭ saŭ maĭ puţinŭ lungŭ, după împrejurărĭ, fără să pótă da în nicĭ unŭ casŭ unŭ al doilea termin. (Civ. 1021, 1101).

Trecêndŭ acelŭ terminŭ, fără ca cumpărătorulŭ să plătéscă, se va pronunţa resoluţiunea vêndĕrii. (Civ. 1367) (Civ. Fr. 1655)

1367. Cândŭ la o vêndare de immobilĭ, s'a stipulatŭ ca în lipsă de plata preţuluĭ în terminulŭ defiptŭ, vêndarea va fi de dreptŭ resolvată(3), cumpărătorulŭ póte plăti după espirarea terminuluĭ, pre câtŭ timpŭ nu este pusŭ de vêndĕtorŭ în întârdiare printr'o interpelaţiune în formă; dar după asemine întrpelaţiune, judecătorulŭ nu'ĭ póte da terminŭ. (Civ. 1079) (Civ. Fr. 1656).

1368. Acţiunea vêndĕtoruluĭ pentru resoluţiunea vêndĕrii este reale. Cu tóte acestea vêndĕtorulŭ nu se va puté prevalida de dreptulŭ seŭ, în contra autorităţiĭ publice, nicĭ în contra adjudecătarilorŭ în vêndĕrĭ silite, de câtŭ conformandu-se, pentru acestŭ după urmă casŭ, regulelorŭ prescrise în procedură.

1369. Acţiunea resolutóriă creată prin art. 1365 este supusă la acelaşŭ modŭ de conservare ca şi privilegiulŭ vêndĕtoruluĭ. Ea nu póte fi esercitatŭ, după stingerea acestuĭ privilegiŭ, cu vătămarea uneĭ a treilea persóne, care a quĕscigatŭ de la cumpărătoriŭ drepturĭ asupra immobileluĭ vêndutŭ, şi care s'a conformat legilorŭ ca să păstrĕde acele drepturĭ. (Civ. 1722. ur.)

1370. La vêndĕrĭ de denariate(4) şi de lucrurĭ mobilĭ, vêndĕrea se va resolvi de dreptŭ şi fără interpelaţiune, în folosulŭ vêndĕtoruluĭ, după espirarea terminuluĭ pentru redicarea lorŭ. (Civ. 1020, 1365, - Co. 293, 315) (Civ. Fr. 1657).

---

(1) Cererea de revendicaţiune se face din partea acelluia ce se pretinde proprietarŭ şi reclamă a intra în posesiunea lucrului seŭ.

(2) Resoluţiune: desfiinţiare.

(3) De dreptŭ resolvată: de sine desfiinţiată.

(4) Prin cuvîntulŭ *denariatŭ* se înţelege, *produse*, cum grîŭ, orzŭ, ect.

CAPŬ VI.

Despre resoluţiunea vĕnḑêreĭ prin rescumpărare.

1371. Deosebitŭ de causele de anulare saŭ de resoluţiune coprinse în acestŭ titlu, şi de cele comune la tóte convenţiunile, contractulŭ de vênḑére se póte reşolvi şi prin facultatea de rescumpărare ce 'şĭ póte reserva vênḑĕtorulŭ. (Civ. 950, 1020, 1157, 1307—1309, 1311, 1320, 1328, 1331, 1347, 1349, 1355, 1365, 1372, ur.) (Civ. Fr. 1658).

1372. Facultatea de rescumpărare este unŭ pactŭ prin care vênḑĕtorulŭ îşĭ reservă dreptulŭ a lua înapoĭ lucrulŭ vêndutŭ, restituindŭ preţulŭ principale şi plătindŭ cele aicĭ mai josŭ legiuite prin articolul 1377. (Civ. 923, 1019, 1373, ur.) (Civ. Fr. 1659).

1373. Facultatea de rescumpărare nu póte fi stipulată cu terminŭ maĭ lungŭ de cincĭ anĭ, sub pedépsă de a fi redusŭ la cincĭ anĭ. (Civ. 1374, ur.) (Civ. Fr. 1660).

1374. Terminulŭ odată defiptŭ de pârţĭ nu se maĭ póte prelungi nicĭ de ele însĕşĭ nicĭ de judecătorŭ. (Civ. 1373) (Civ. Fr. 1661).

1375. Dacă vênḑĕtorulŭ, în terminulŭ prescrisŭ, nu începe a esercita dreptulŭ seu de rescumpărare, cumpărătorulŭ remâne proprietarŭ nerevocabile. (Civ. 1445) (Civ. Fr. 1662).

1376. Terminulŭ curge în contra tuturorŭ persónelorŭ, chiarŭ în contra minoruluĭ, care va puté avé acţiune recursoriă(1) în contra cui se va cuveni. (Civ. 343, 390, 427, ur; 454) (Civ. Fr. 1663).

1377. Vĕnḑĕtorulŭ care voesce a esercita pactulŭ sĕŭ de rescumpărare, trebue să întórcă preţulŭ în capete, spesele contractuluĭ vĕnḑêriĭ, spesele reparaţiunilorŭ necesarie, spesele reparaţiunilorŭ utili pînă la suma adausuluĭ de valóre produsă printr'însele.

Elŭ nu póte intra în posesiune de câtŭ după ce a îndeplinitŭ tóte aceste obligaţiunĭ. (Civ. 1019, 1372) (Civ. Fr. 1673).

1378. Cumpărătorulŭ cu pactŭ de rescumpărare, esercită tóte drepturile vĕnḑêtoruluĭ seŭ. Elŭ póte prescrie atâtŭ în contra adevĕratuluĭ proprietarŭ, câtŭ şi în contra celorŭ ce arŭ pretinde câ aŭ drepturĭ saŭ ipotece asupra lucruluĭ vêndutŭ. (Civ. 557, 649, 1800, 1847, 1890, 1895) (Civ. Fr. 1665).

1379. Elŭ póte opune, creditorilorŭ vĕnḑêtoruluĭ sĕŭ beneficiulŭ de ordine saŭ discuţiune.(2) (Civ. 974, 1662, ur.) (Civ. Fr. 1666).

---

(1) De despăgubire.

(2) Beneficiulŭ de discuţiune este facultatea ce se acórdă chezaşiului de a îndatora pe creditorulŭ care îlŭ urmăresce, de a urmări şi a vinde maĭ intîiŭ averea debitoruluĭ principalŭ. Acestŭ dreptŭ se specifică lămuritŭ în art. 1662.

1380. Cându vêndĕtorulŭ reintră, în urmarea pactuluĭ de rescumpărare, în drepturile sale de maĭ 'nainte asupra imobileluĭ, acesta îĭ revine liberŭ de tóte sarcinile şi ipotecele de cari cumpărătorulŭ l'arŭ fi încărcatŭ.

Elŭ este datorŭ însă se esecuteze contractulŭ de închiriare saŭ de arendă ce arŭ fi făcutŭ cumpărătorulŭ fără fraude (Civ. 1372, 1410, ur. 1746, ur. 1770).

1381. Vêndĕtorulŭ cu pactŭ de rescumpărare póte esercita acţiunea sa în contra unuĭ alŭ douilea cumpărătoriŭ, chiarŭ şi cându facultatea de rescumpărare n'arŭ fi fostŭ declarată în celŭ d'alŭ-douilea contractŭ (Civ. 973, 1019, 1770) (Civ. Fr. 1664).

1382. Dacă celŭ ce a cumpăratŭ, cu pactŭ de rescumpărare, o parte nedivisă a unuĭ immobile, s'a făcutŭ adjudecatarŭ alŭ tutororu celorlalte părţĭ ale aceluaşi immobile, la licitaţiunea provocată în contra sa, va puté obliga, pe vêndĕtorŭ cându acesta va voi a esercita dreptulŭ sĕŭ de rescumpărare, să ia immobilele întregŭ. (Civ. 1383, ur; 1388, ur) (Civ. Fr. 1667)

1383. Dacă maĭ mulţi aŭ vêndutŭ în unire, printr'unŭ singurŭ contractŭ, unŭ immobile comune, acţiunea de rescumpărare nu se va puté esercita de fie-care de câtŭ pentru partea sa. (Civ. 1057, 1385) (Civ. Fr. 1668).

1384. Se va urma totŭ asemenéa cându celŭ ce a vêndutŭ singurŭ unŭ immobile, a lăsatŭ maĭ mulţĭ moscenitorĭ: nu va puté fie care moscenitoriŭ a esercita acţiunea de rescumpărare de câtŭ pentru partea ce ia în succesiune. (Civ. 1060, ur; 1383, 1385) (Civ. Fr. 1669).

1385. Dar în casulŭ celorŭ doue articole precedinţĭ, cumpărătoriulŭ póte cere ca toţĭ covêndĕtoriĭ saŭ toţĭ comoscenitoriĭ să se înţelégă spre a lua immobilele întregŭ; dacă aceştia nu se înţelegŭ. cumpărătorulŭ va fi scutitŭ de a da numaĭ parte din immobile, (Civ. 1065, 1386) (Civ. Fr. 1670).

1386. Dacă vêndarea unuĭ immobile alŭ maĭ multorŭ nu s'a făcutŭ în unire şi pentru totŭ immobilele dĕ o dată, ci numaĭ fie care a vêndutŭ partea sa, fie-care va puté esercita separatŭ acţiunea de rescumpărare, pentru partea ce avea.

Şi cumpărătoriulŭ nu va puté constrînge pe celŭ ce o esercită ca să ia immobilele întregŭ. (Civ. 1385) (Civ. Fr. 1671).

1387. Dacă cumpărătoriulŭ a lăsatŭ maĭ mulţĭ moscenitorĭ, acţiunea de rescumpărare nu se va puté esercita în contra fie căruĭ de câtŭ pentru partea sa, în cadŭ cându lucrulŭ cumpăratŭ este încă neîmpărţitŭ, saŭ împăratŭ între toţĭ.

Dar daca la împărţéla moscenirii, lucrulŭ cumpăratŭ a căduţŭ

numaĭ în partea unuĭ dintre moscenitorĭ, acţiunea de rescumpărare póte fi intentată în contra aceluĭ pentru totŭ. (Civ. 777, 1060, 1061, § 2,) (Civ. Fr. 1672).

CAPŬ VII.

Despre licitaţiune.

1388. Dacă unŭ lucru comunŭ alŭ maĭ multorŭ nu se póte împărţi uşorŭ şi fără perdere;

Saŭ dacă într'o împărţélă de bună voiă s'arŭ afla lucrurĭ pe cari nicĭ unulŭ din împărţitorĭ n'arŭ puté, saŭ n'arŭ voi a lua.

Vênderea unorŭ asemenĭ lucrurĭ se va face cu licitaţiune şi preţulŭ se va împărţi între copropietarĭ. (Civ. 728, ur; 736, 1389, ur) (Civ. Fr. 1686).

1389. Fie care din proprietarĭ póte cere a se chiăma la licitaţiune străinĭ(1): vorŭ trebui de nepĕratŭ să se chiâme, dacă unulŭ din coproprietarĭ este minorŭ. (Civ. 404, 454, 748, 786, 791) (Civ. Fr. 1687).

1390. Modulŭ şi formalităţile pentru licitaţiune sunt arĕtate la titlulŭ "*despre succesiunĭ*„ şi în Codicele de procedură. (Civ. 728—750, 856—872) (Civ. Fr. 1688).

CAPŬ VIII.

Despre strămutarea creanţelorŭ şi altorŭ lucrurĭ necorporalĭ.

1391. La strămutarea uneĭ creanţe, a unuĭ dreptŭ saŭ a uneĭ acţiunĭ, predarea între cedente(2) şi cesionarŭ(3) se face prin remiterea titlului. (Civ. 1106, ur; 1132, 1310, 1314) (Civ. Fr. 1689).

1392. Celŭ ce vinde o creanţiă, saŭ verĭ-ce altŭ lucru necorporale este datorŭ să respundă de esistenţa sa valabile în folosulŭ sĕŭ, în momentulŭ vênderiĭ, de şi vendérea n'arŭ coprinde acéstă îndatorire de respundere. (Civ. 1338, ur; 1393, ur) (Civ. Fr. 1693).

1393. Cesionarulŭ nu póte opune dreptulŭ săŭ la o a treia persónă de cătŭ după ce a notificatŭ debitoruluĭ cesiunea.

---

(1) Prin străinĭ aci se înţelege persóne ce nu sunt coproprietarĭ séŭ devălmaş în lucrulŭ ce se vinde. De aceea ar fi fost maĭ esactŭ ca le începutulŭ articolului să se zică, precum e în testulŭ francesŭ: „Fie care din *coproprietarĭ*, act.“

(2) Cedente este cellŭ ce transportă obiectulŭ séŭ dreptulŭ—(3) Cesionarŭ este cellŭ ce priimesce transportulŭ.

Acelaşŭ efectŭ va avé acceptaţiunea cesiuneĭ făcută de debitoriŭ într'unŭ actŭ autenticŭ. (Civ. 1149, 1171, 1394-Co. 34, 131) (Civ. Fr. 1690).

1394. Cu tóte acestea ver-ce actŭ saŭ otărîre care constată o cesiune saŭ o quitanţă de chiriă saŭ arendă pe douĭ anĭ viitorĭ, va trebui să fiă transcrisŭ pe registrele oficiuluĭ ipotecariŭ. (Civ. 1393).

1395. Dĕcă, maĭ 'nainte de notificarea cesiuniĭ făcută de cedinte saŭ de cesionariŭ, debitoreluĭ, acesta plătise cedentuluĭ, liberarea sa va fi valabile. (Civ. 1097, 1149, 1393) (Civ. Fr. 1691).

1396. Vinderea saŭ cesiunea uneĭ creanţe coprinde accesoriele creanţeĭ, precumŭ cauţiunea, privelegiulŭ şi ipoteca. (Civ. 903, 1106, ur. 1744) (Civ. Fr. 1692).

1397. Vĕnd̨ĕtoriulŭ, saŭ cedentele uneĭ creanţie nu respunde de solvabilitatea debitoruluĭ, de cătu dacă s'a îndatoritŭ a nume la acésta şi numaĭ pînă la suma preţuluĭ de dînsulŭ primitŭ. (Civ. 1398) (Civ. Fr. 1694).

1398. Cândŭ a priimitŭ asupră-şĭ respunderea pentru solvabilitatea debitoruluĭ, acéstă îndatorire se înţelege contractată numaĭ în ceea ce privesce solvabilitatea actuale a debitoruluĭ, nu şi cea viitóriă, afară de casulŭ cândŭ se stipuléză anume contrariulŭ. (Civ. 1133, 1397) (Civ. Fr. 1695).

1399. Celŭ ce vinde o moscenire, fără a specifica cu amĕnuntulŭ obiectele într'însa coprinse, nu respunde de cătŭ de cualitatea sa de moscenitorŭ (Civ. 641, 1392, 1400, ur.) (Civ. Fr. 1696).

1400. Dacă s'a folositŭ de fructele vre-unuĭ fondŭ, saŭ a primitŭ plata vre uneĭ creanţie ereditaria, saŭ a vêndutŭ lucrurĭ de ale succesiuniĭ, este datorŭ să întórcă tóte acestea compărătoriuluĭ, dacă nu şi le a reservatŭ anume la vênd̨ére. (Civ. 1399, 1401) (Civ. Fr. 1697).

1401. Cumpărătorulŭ este datorŭ şi elŭ să întórcă vênd̨ĕtoruluĭ sumele plătite de acesta pentru datoriele şi sarcinile succesiuniĭ, şi să 'ĭ ţină séma de sumele de cari era elŭ insuşĭ creditorŭ alŭ succesiuniĭ, dacă nu e stipulaţiune contrariă. (Civ. 1400) (Civ. Fr. 1698).

1402. Celŭ în contra căruĭ esiste uuŭ dreptŭ litigiosŭ vêndutŭ, se va puté libera de cesionariŭ numerându'ĭ preţulŭ reale alŭ cesiuniĭ, spesele contractului şi dobînda din ḑiua cândŭ cesionarulŭ a plătitŭ preţulŭ cesiuniĭ. (Civ. 1309, 1403, 1404) (Civ. (Fr. 1699).

1403. Lucrulŭ se socotesce litigiosŭ cândŭ esiste procesŭ saŭ contestaţiune asupra fonduluĭ dreptuluĭ. (Civ. 3402) (Civ Fr. 1700).

1404. Dispositiunele articoluluĭ 1402 încetéză:

1. Cându cesiunea s'a făcutu la unu comoscenitor saŭ coproprietariŭ alŭ dreptului cedatŭ;

2. Cându s'a făcutu la unu creditoru spre plata creanţei sale.

3. Cându s'a făcutu către posesorulŭ fondului asupra căruĭ esiste dreptulŭ litigiosu. (Çiv. 1403) (Civ. Fr. 1701).

TITLU VI.

Despre schimbu.

1405. Schimbulŭ este unu contractu prin care părţile îşi daŭ respectivu unu lucru pentru altulŭ. (Civ. 1406, ur) (Civ. Fr. 1702).

1406. Schimbulŭ se face prin singurulŭ consimţimîntu, întocmaĭ ca şi vêndarea. (Civ. 644, 971. 1295) (Civ. Fr. 1703).

1407. Dacă unulŭ din copermutanţi a priimitu lucrulŭ datu luĭ în schimbu, şi în urmă probéză că cel-l-altu contractante nu este proprietariŭ alŭ aceluĭ lucru, nu póte fi constrînsu a preda pe celŭ de dînsulŭ promisu, ci numaĭ a întórce pe celŭ primitu. (Civ. 1322, 1364) (Civ. Fr. 1704.)

1408. Copermutantele[1] evinsu[2] de lucrulŭ primitu în schimbu, póte cere daune interese saŭ întórcerea lucruluĭ sĕu. (Civ. 1084, ur; 1341) (Civ. Fr. 1705).

1409. Tóte cele alte regule prescrise pentru vêndare, se aplică şi la contractulŭ de schimbu. (Civ, 1294 ur) (Civ. Fr. 1707).

TITLU VII.

Despre contractulŭ de locaţiune[3]

CAPU I.

Dispoziţiuni generalĭ.

1410. Obiectulŭ contractuluĭ de locaţiune este unu lucru saŭ o lucrare (Civ. 1411, ur) (Civ. Fr. 1708.)

1411. Locaţiunea lucrurilorŭ este unu contractu prin care una

(1) Copermutante este cellu ce a făcut schimbulŭ cu cellu-l-altu. — (2) Evinsu deposedatu.

(3) Locaţiune: închiriere.

din părțile contractanți se îndatoresce a assigura celeĭ lalte folosința unuĭ lucru pentru unŭ timpŭ determinatŭ, dreptŭ unŭ prețŭ determinatŭ. (Civ. 942, ur; 1413, ur) (Civ. Fr. 1709).

1412. Locațiunea lucrârilorŭ este unŭ contractŭ prin care una din părți se îndatoresce dreptŭ unŭ prețŭ determinatŭ, a face ceva pentru cea-laltă parte. (Civ. 942, ur; 1470, ur (Civ. Fr. 1710.)

1413. Locațiunile sunt de maĭ multe felurĭ și aŭ regulele lorŭ proprie.

Se chiamă închiriere, locațiunea edificielorŭ și aceea a mișcătórelorŭ; (Civ. 1416, ur.)

Arendare, locațiunea fondurilorŭ ruralĭ; (Civ. 1416, ur; 1454, ur.

Prestațiune a lucrârilorŭ, locațiunea munceĭ și a serviciuluĭ; (Civ. 1470, ur.)

Antreprisă, luarea sevêrșiriĭ uneĭ lucrârĭ dreptŭ unŭ prețiŭ determinatŭ, cândŭ materialulŭ se dâ de acela pentru care se esecutează o lucrare. (Civ. 1470, ur) (Civ. Fr. 1711).

1414. Se consideră ca o locațiune orĭ ce concessiune timpurară a unuĭ immobile dreptŭ o prestațiune(1) anuale, orĭ sub ce titlu arŭ fi făcută.

O asemenea concesiune nu trece către cessionariŭ nicĭ o proprietate, chiarŭ cândŭ s'arŭ fi stipulatŭ contrariulŭ, ceea ce va fi fără nicĭ unŭ effectŭ. (Civ. 1411).

1415. Locațiunile ereditare asta-dĭ în ființă cunoscute sub nume de emfiteuse, orĭ embaticŭ (besmanŭ) se păstrédă. Ele se vorŭ regula după legile sub cari s'aŭ născutŭ(2).

Pe viitorŭ ele nu se maĭ potŭ înființa.

CAPU II.

Regule commune la locațiunea edificielorŭ și a fondurilorŭ ruralĭ.

1416. Dacă contractulŭ făcutŭ verbale n'a priimitŭ nicĭ o punere în lucrare, și una din părțĭ îlŭ négă, nu se póte priimi proba prin marturĭ, orĭ câtŭ de micŭ fiă prețiulŭ și charŭ cândŭ s'arŭ dice că s'a fostŭ datŭ arvună.

---

(1) Prestațiune: dare.

(2) Vezi Cod. Caragea, part. 3, cap. 5, și legea din 15 Maiŭ 1843„ Pentru orînduiala ce are a se păzĭ la darea locurilorŭ cu ambaticŭ în fiitorŭ de către, Monastirile închinate și neînchinate, precum și de către schiturile celle slobode.“

Numaĭ celuĭ ce négă contractulŭ se póte deferi jurământŭ. (Civ. 1191, 1208, 1219, 1220, 1417) (Civ. Fr. 1715).

1417. Urmându contestaţiuni asupra preţiuluĭ contractuluĭ verbale, a cărui punere în lucrare a începutŭ, şi nefiindŭ nicĭ o quitanţă, proprietarulŭ jurându va fi creḑutŭ, dacă locatariulŭ(1) nu preferesce a cere o estimaţiune prin esperţi. In casulŭ din urmă, spesele espertiseĭ cadŭ în sarcina luĭ, dacă estimaţiunea întrece preţiulŭ ce'lŭ reclamă. (Civ. 1219, ur; 1416) (Civ. Fr. 1716).

1418. Locatariulŭ are dreptulŭ de a sub-chiria orĭa sub-arenda şi de a cede contractulŭ sĕŭ către altulŭ, dacă o aseminea facultate nu 'ĭ-a fostŭ interḑisă.

Ea póte fi interḑisă în totŭ orĭ în parte; acéstă interḑicere nu se presume, ci trebue să resulte din o stipulaţiune speciale. (Civ. 1021, 1429, 1434) (Civ. Fr. 1717).

1419. Disposiţiunile articolelorŭ relative la contractele de arendare a averilorŭ dotalĭ ale femeilorŭ măritate, se vorŭ aplica şi la contractele de arendă ale averilorŭ minorilorŭ. (Civ. 390, 427, 454, 534, 1268, 1269) (Civ. Fr. 1718).

1420. Locatorulŭ(2) este datorŭ, prin însuşi natura contractuluĭ, fără să fiă trebuinţă de nicĭ o stipulaţiune speciale:

1. De a trăda locataruluĭ lucrulŭ închiriatŭ saŭ arendatŭ; (Civ. 1314, cu; 1421),

2. De a 'lŭ menţiné în stare de a puté servi la întrebuinţarea pentru care a fostŭ închiriatŭ saŭ arendatŭ. (Civ. 1421).

3. De a face ca locatariulŭ să se pótă folosi neîmpedicatŭ în totŭ timpulŭ locaţiuniĭ. (Civ. 1422, 1439) (Civ. Fr. 1719).

1421. Locatoriulŭ trebue să trădea lucrulŭ în aşa stare în câtŭ să pótă fi întrebuinţatŭ.

In cursulŭ locaţiuniĭ, trebue să facă tóte acele reparaţiunĭ ce potŭ fi necesarie, afară de micele reparaţiunĭ (raparaţiunĭ locative) carĭ, prin usŭ(3), suntŭ în sarcina locatoruluĭ. (Civ. 1420, 1423, ur.) (Civ. Fr. 1720).

1422. Locatariulŭ trebue să fie garantatŭ pentru tóte stricăciunile şi viţiele lucruluĭ închiriatŭ orĭ arendatŭ ce 'ĭ împedică întrebuinţarea, chiar de şi nu aŭ fostŭ cunoscute locatoruluĭ la timpulŭ locaţiuniĭ.

Dacă din aceste viţie şi defecte derivă pentru locatarŭ o daună óre-care, locatorulŭ este datoriŭ a'lŭ desdauna. (Civ. 1352—1360, 1420, 1426, ur.) (Civ. Fr. 1721).

(1) *Locatariulŭ*: chiriaşiŭ.
(2) *Locatorŭ*: închirietorŭ.
(3) Prin usŭ: din obiceiŭ.

1423. Dacă în timpulŭ locaţiunii, lucrulŭ închiriatŭ orĭ arendatŭ se strică în totalitate prin casŭ fortuitŭ, contractulŭ este de dreptŭ desfăcutŭ. Dacă însă se distruesce(1) în parte, locatariulŭ póte, după împrejurărĭ, să céră o scădere din preţiŭ, orĭ desfiinţarea contractului.

In amêndouĕ casurile nu i se dă nicĭ o desdaunare. (Civ. 1083, 1156, 1425, 1439) (Civ. Fr. 1722).

1424. Locatarulŭ(2) nu póte, în cursulŭ locaţiunii, să schimbe forma lucruluĭ închiriatŭ saŭ arendatŭ. (Civ. 1420, 1429, 1430) (Civ. Fr. 1723).

1425. Dacă în cursulŭ locaţiunii, lucrulŭ închiriatŭ saŭ arendatŭ are nevoiă de reparaţiunĭ urgenţĭ, ce nu se potŭ amâna pînă la finele contractuluĭ, locatarulŭ trebue să sufere strîmtorirea ce i se căşunéză orĭ ce felŭ fiă ea, şi fiindŭ lipsitŭ chiarŭ, pe timpulŭ facerii lorŭ, de întrebuinţarea a o parte din lucrulŭ închiriatŭ saŭ arendatŭ.

Dacă însă aceste reparaţiunĭ continuescŭ maĭ multŭ de câtŭ patru-ḑecĭ ḑile, preţiulŭ locaţiunii se va scădea în proporţiunea timpuluĭ în care, şi a părţiĭ lucruluĭ închiriatŭ de a cârĭ întrebuinţare a remasŭ lipsitŭ.

Dacă reparaţiunile suntŭ de aşa felŭ în câtŭ locatariulŭ şi familia să se afle în neputinţiă de a locui, elŭ va puté cere anularea contractului. (Civ. 1083, 1421, 1423) (Civ. Fr. 1724).

1426. Locatoriulŭ nu este respunḑĕtorŭ câtre locatariŭ de turburarea căşunată lui prin faptulŭ uneĭ a treia persóne, care persónă nu'şĭ sprijină acelŭ fâptŭ pe unŭ dreptŭ asupra lucruluĭ închiriatŭ saŭ arendatŭ; locatarulu are însă facultatea de a reclama în contră-le în numele seŭ personale. (Civ. 1427, ur.) Civ. Fr. 1725).

1427. Dacă, din contră, locatarulŭ a fostŭ turburatŭ în folosinţa sa, în urmarea uneĭ acţiunĭ relative la proprietatea lucruluĭ, are dreptŭ la o scădere în proporţiune cu dreptulŭ închirîărĭĭ saŭ a rendîrii, întru câtŭ însă aŭ însciinţatŭ pe locatorŭ de acéstă molestare. (3) şi împedecare. (Civ. 1082, ur. 1341, 1351, 1428) (Civ. Fr. 1726).

1428. Dacă aceĭ ce aŭ căsunatŭ turburare cu de la sine putere, pretindŭ a avé vre unŭ dreptŭ asupra lucruluĭ, orĭ dacă locatarulŭ esle chiămatŭ în judecată pentru a fi condemnatŭ a perde lucrulŭ în totalitate saŭ în parte, saŭ pentru a suferi esercitiulŭ uneĭ servituţĭ, elŭ trebue să însciinţeze pe locatoriŭ spre a fi garantatŭ contra uneĭ asemenea turburărĭ şi, dacă vrea, póte să

(1) A se distrui a se stica a se sfărăma.

(2) Aci din gresiala de tiparŭ, credemŭ, se zice *locatarŭ*, chiriaşiŭ, câci trebue a se zice, cum e si în testulŭ francesŭ, *locatorŭ*, închirietorŭ.

(3) Molestare: vătămare.

fie scutitŭ de orĭ ce chiămare în judecată, arĕtându însă pe locatorulŭ în a cărui nume posede: (Civ. 1426, ur) (Civ. Fr. 1727).

1429. Locatarulŭ are două îndatoriri principalĭ:

1.) Trebue să întrebuinţeze lucrulŭ închiriatŭ saŭ arendatŭ ca unŭ bunŭ proprietarŭ şi numaĭ la destinaţiunea determinată prin contractŭ; ĕră în lipsă de stipulaţiune speciale, la destinaţiunea presumptă după circonstanţe;

2.) Trebue să plătéscă preţulŭ locaţiunei la terminele statornicite. (Civ. 1430, ur; 1439) (Civ. Fr. 1728).

1430. Dacă locatarulŭ usă de lucrul închiriatŭ orĭ arendatŭ în altŭ felŭ de cumŭ se arĕtă în contractŭ, saŭ în unŭ modŭ din care arŭ puté să resulte o vătămare pentru locatoriŭ, acesta, după împrejurărĭ, póte cere desfiinţarea contractuluĭ. (Civ. 1429) (Civ. Fr. 1729).

1431. Locatarulŭ trebue să restitue lucrulŭ în starea în care l'a priimitŭ conformŭ inventariuluĭ, dacă s'a fostŭ făcutŭ unŭ asemenea între dînsulŭ şi locatoriŭ; nu este responsĕtorŭ înse de perderea saŭ deteriorarea provenite din causa vechimeĭ saŭ a uneĭ forţe majore. (Civ. 1429, 1432, ur; 1488) (Civ. Fr. 1730).

1432. In lipsă de inventariŭ se presume că locatarulŭ a priimitŭ lucrulŭ închiriatŭ orĭ arendatŭ în starea în care locatorulŭ era datorŭ a'lŭ trăda, şi trebue sĕ'lŭ restitue în aceeaşĭ condiţiune, afară numaĭ cândŭ arŭ puté proba contrariulŭ (Civ. 1421, 1431) (Civ. Fr. 1731).

1433. Locatariulŭ e datorŭ a apĕra lucrulŭ închiriatŭ contra usurpaţiunilorŭ.

Urmându usurpaţiune, este datorŭ a înscinţa pe locatoriŭ în terminulŭ ce s'arŭ fi pusŭ spre cercetare.—Călcându acéstă datoriă, rĕmâne responsĕtorŭ de daune şi spese. (Civ. 1429, 1434).

1434. Locatarulŭ este responsĕtorŭ de stricăciunile şi perderile întâmplate în cursulŭ folosinţeĭ sale, întru cât nu probă că aŭ urmatŭ fără culpa sa.

Asemenea este responsĕtorŭ şi de stricăciunile şi perderele căşunate de persónele familieĭ sale saŭ de sublocatariŭ. (Civ. 1000, 1429) (Civ. Fr. 1732, 1735).

1435 Este responsĕtorŭ de incendiŭ, dacă nu probĕdă că incendiulŭ s'a întĕmplatŭ prin casŭ fortuitŭ, saŭ forţă majoră, saŭ prin defectŭ de construcţiune saŭ că foculŭ a venitŭ de la o casă vecină. (Civ. 1083,1102, 1156, 1434) (Civ. Fr. 1733).

1436. Locaţiunea făcută pentru unŭ timpŭ determinatŭ încetĕdă de la sine cu trecerea terminuluĭ, fără să fiă trebuinţă de o prealabile însciinţare.

Dacă contractulŭ a fostŭ fără terminŭ, congediulŭ(1) trebue să se dea de la o parte la alta, observându-se terminele definte de obiceiulŭ loculuĭ. (Civ. 1437. ur) Civ. Fr. 1736, 1737).

1437. După espirarea termenuluĭ stipulat prin contractulŭ de locaţiune, dacă locatarulŭ remâne şi e lăsatŭ în posesiune, atunci se consideră locaţiunea ca reînoită, efectele eĭ însă se reguléză după dispoziţiunile articoluluĭ relativŭ la locaţiune fără terminŭ. (Civ. 1436) (Civ. Fr. 1738).

1438. Cându s'a notificatŭ congediulŭ, locatarulŭ, chiar dacă ar fi continuitŭ a se servi de obiectulŭ închiriat saŭ arendatŭ, nu póte opune relocaţiunea tăcută. (Civ. 1437) (Civ. Fr. 1739).

1439. Contractulŭ de locaţiune se desfiinţéză cându lucrulŭ a peritŭ în totalŭ saŭ s'a făcutŭ netrebnicŭ spre obicĭnuita întrebuinţare.

In casŭ cându una din părţĭ nu înplinesce îndatoririle sale principalĭ, cea altă parte póte cere desfiinţarea contractuluĭ. (Civ. 1020, 1156, 1423) (Civ. Fr. 1741)

1440. Contractulŭ de locaţiune nu se desfiinţéză prin mórtea locataruluĭ, nicĭ prin aceea a locatoruluĭ. (Civ. 1485) (Civ. Fr. 1742).

1441. Dacă locatorulŭ vinde lucrulŭ închiriatŭ orĭ arendatŭ, cumpărătorulŭ este datorŭ să respecte locaţiunea făcută înainte de vênzére, întru cât a fostŭ făcută prin unŭ actŭ autenticŭ saŭ prin actŭ privatŭ, dară cu dată certă, afară numaĭ cându desfiinţarea eĭ din causa vênzĕreĭ s'arŭ fi prevĕzutŭ în însuşĭ contractulŭ de locaţiune. (Civ. 972, 1171, 1182, 1420, 1442) (Civ. Fr. 1743).

1442 Dacă în contractulŭ de locaţiune s'a prevĕzutŭ desfiinţarea luĭ din causa vênzĕreĭ, atuncea locatarulŭ are dreptŭ a cere desdaunarea de la locatorŭ, afară numaĭ cându s'arŭ fi stipulatŭ contrariulŭ. (Civ. 1441, 1443) (Civ. Fr. 1744).

1443. Cumpărătorulŭ ce voesce să facă întrebuinţare de facultatea reservată prin contractulŭ de locaţiune de á da congediŭ, trebue să vestéscă maĭântĕiŭ pe locatariŭ.—Chiriaşulŭ va fi vestitŭ maĭ'nainte cu timpulŭ cerutŭ de obiceiulŭ loculuĭ: arendaşulŭ celŭ puţinŭ cu unŭ anŭ. (Civ. 1436) (Civ. Fr. 1748).

1444. Arendaşiĭ orĭ locatăriĭ nu potŭ fi daţĭ afară maĭ 'nainte de a fi desdăunaţĭ de câtre locatorŭ, iară cându acesta nu o face, de câtre cumpărătorŭ. (Civ. Fr. 1749).

---

(1) Prin *congediŭ* se înţelege înscinţarea de încetarea închirierĕĭ.

1445. Cumpărătorulŭ cu pactŭ de rescumpărare nu póte să dea afară pe locatariŭ mai 'nainte de a fi devenitŭ proprietarŭ nerevocabile prin trecerea terminuluĭ rescumpărârii. (Civ. 1375, 1378, 1436, 1441) (Civ. Fr. 1751).

CAPŬ III.

Despre regulele particularie la închiriare.

1446. Contractulŭ de închiriere se póte desfiinţa cândŭ locatarulŭ nu mobilézĕ în deajunsŭ casa, afară numaĭ dacă dâ garanţiă suficiente pentru plata chirieĭ (Civ. 1439, 1445, 1652, ur.) (Civ. Fr. 1752).

1447. Reparaţiunile micĭ, numite locative, ce rĕmânŭ în sarcina locatarului, dacă nu s'a stipulatŭ din contră, sunt acelea pe cari obiceiulŭ loculuĭ le consideră de astŭ felŭ, şi între altele sunt următórele·

Reparaţiunea vetreĭ sobelorŭ, a gureĭ lorŭ, a capacelorŭ scl, a stricârii tencueleĭ din partea de josŭ a părepilorŭ camerelorŭ şi a altorŭ locurĭ de locuinţă pînă la înălţimea de unŭ metru;

La parchetŭ şi duşumele, întru cât numaĭ unele bucăţĭ sunt stricate;

A geamurilorŭ, întru cât sfărîmarea lorŭ nu arŭ fi urmatŭ din causa uneĭ întâmplârĭ estra-ordinarie orĭ forţe majorĭ, de care nu póte fi responsabile locatarulŭ;

A uşelorŭ, ferestrelorŭ, bróscelorŭ, verigelorŭ şi altŭ felŭ de încuiătorĭ. (Civ. 1421, 1432, 1448) (Civ. Fr. 1754).

1448. Nicĭ una din reparaţiunile reputate locative nu cadŭ în sarcina locatarului, cândŭ stricăciunile aŭ fostŭ causate prin vechime saŭ forţiă majore. (Civ. 1431, 1432, 1447) (Civ. Fr. 1755).

1449. Curaţirea puţurilorŭ şi a plimbătorilorŭ este în sarcina locatoruluĭ. (Civ. Fr. 1756).

1450. Inchiriarea mobililorŭ destinate pentru mobilarea uneĭ case întregĭ, a unuĭ apartamentŭ orĭ magasinŭ, se consideră făcută pentru durata ordonariă a inchirîârĭĭ caselorŭ, apartamentelorŭ, magasinelorŭ, după obiceiulŭ loculuĭ. (Civ. 980, 1436) (Civ. Fr. 1757).

1451. Închiriarea unuĭ apartamentŭ mobilatŭ se va considera făcută pe unŭ anŭ, cândŭ s'a stipulatŭ atâta chiriă pe anŭ; de o lună, cândŭ s'a stipulatŭ atâta chiriă pe lună;

De o ţi cândŭ s'a stipulatŭ atâta chiriă pe ţi.

Dacă nu esiste nicĭ o împrejurare din care să se probe că inchiriarea s'a făcutŭ pe un anŭ, pe o lună, saŭ pe o ţi, se va

considera făcută conformŭ obiceiuluĭ loculuĭ. (Civ. 980, 1436, 1452) (Civ. Fr. 1758).

1452. Dacă locatarulŭ, şi după espirarea terminuluĭ locaţiunii, continue a remâné în casa saŭ apartamentulŭ închiriate, fără nicĭ o împedicare din partea locatoruluĭ, ellŭ se consideră că voesce a le ocupa sub acelea-şĭ condiţiunĭ şi pentru unŭ timpŭ determinatŭ de obiceiulŭ loculuĭ, şi nu póte nicĭ să ésă, nicĭ să fiă congediatŭ înainte de a se fi făcutŭ vestirea terminulŭ obicinuitŭ în localitate. (Civ. 980, 1436, 1437) (Civ. Fr. 1759).

1453. Dacă contractulŭ de închiriare se desfiinţiază pentru culpa chiriaşuluĭ, acesta e datorŭ de a plăti chiria pe totŭ timpulŭ necesariŭ pentru o nouă închiriare, şi daunele ce arŭ fi provenitŭ din réua întrebuinţare a lucruluĭ închiriatŭ. (Civ. 1084, 1430, 1439) (Civ. Fr. 1760).

CAPU IV.

Despre regulile particularie la arendare.

SECŢIUNEA I.

Arendarea pe banĭ.

1454. Dacă, prin contractulŭ de arendare, se arată o întindere maĭ mică saŭ maĭ marè de câtŭ are fondulŭ în realitate, arenda nu se va scădea şi nu se va spori de câtŭ în casurile şi după regulele coprinse la titlulŭ vinderiĭ, articolulŭ 1327. (Civ. 1328—1333) (Civ. Fr. 1765.)

1455. Dacă arendaşulŭ nu înzestréză moşia cu vitilè şi instrumentele necesarie pentru esploataţiune; dacă nu o cultivă de feliŭ, dacă nu o cultivă ca unŭ bunŭ proprietariŭ, dacă face din moşia arendată o întrebuinţiare diferită de aceea ce a fostŭ destinată, saŭ în genere dacă nu îndeplinesce clausile arendârii aşia în câtŭ din acésta să derive o daună pentru locatorŭ, acesta póte, după împrejurârĭ, să céră desfiinţarea contractuluĭ.

In tóte casurile susŭ dise, arendaşulŭ este respundĕtorŭ de daunele provenite din neîndeplinirea contractuluĭ (Civ. 1075, 1084, 1429, 1430, 1439) (Civ. Fr 1766).

1456. Fiă-ce arendaşu este datorŭ să'şi strîngă recolta numaĭ în locurile obicinuite spre acestŭ finitŭ întru câtŭ nu a urmatŭ o stipulaţiune diferită. (Civ. 1465, ur) (Civ. Fr. 1767).

1457. Dacă arendarea s'a făcutŭ pe maĭ mulţĭ anĭ şi dacă în cursulŭ eĭ s'a perdutŭ prin casŭ fortuitŭ tótă recolta unuĭ anŭ, séŭ ellŭ puţinŭ jumătate din ea, arendaşiulŭ póte să céră unŭ scă-

ţĕmêntŭ din arendă, afară numaĭ cândŭ s'a compensatŭ prin precedenţile recolte.

Acestŭ scăţĕmêntŭ nu se va puté determina de câtŭ la finele contractuluĭ de arendare, atuncea însă se va face compensaţiunea prin recoltele tuturorŭ anilorŭ de arendare.

Pînă atuncea însă judecătorulŭ póte după arbitrulŭ seŭ, să facă unŭ scăţĕmêntŭ provisoriŭ, în proporţiunea daunei suferite (Civ. 1423, 1458, ur.) (Civ. Fr. 1769).

1458. Dacă arendarea nu s'a făcutŭ de câtŭ pe unŭ anŭ şi tótă recolta saŭ celŭ puţinŭ jumĕtate din ea s'a perdutŭ, arendaşulŭ va câ êta unŭ scăţĕmêntŭ proporţionale cu arenda (Civ. 1457, 1459, ur.) (Civ. Fr. 1770).

1459. Nu se va face scăţĕmêntŭ cândŭ perderea fructelorŭ se va fi întîmplatŭ după culegerea lor. (Civ. 465, 1156, 1457,) (Civ. Fr. 1771).

1460. Arendaşulŭ póte prin o clausă esprese, să ia asupră-şi casurile fortuite. (Civ. 1461) (Civ. Fr. 1772).

1461. Sub stipulaţiunea articoluluĭ precedente nu se cuprindŭ de câtŭ casurile fortuite ordinarie cum: grindină, brumă s. c. l.

Nu se cuprindŭ sub dînsa casurile fortuite, estra-ordinare cum: devastaţiune din resbelŭ, inundaţiune neobicinuită în ţéră, afară numaĭ cândŭ s'arŭ fi lăpĕdatŭ de dreptulŭ de scăţĕmêntŭ din motivulŭ casurilorŭ fortuite, prevĕţutĕ şi neprevĕţutĕ (Civ. 1460) (Civ. Fr. 1773).

1462, Arendarea fără terminŭ a uneĭ moşiĭ se consideră făcută pentru totŭ timpulŭ necesariŭ ca arendaşulŭ să culégă tóte fructele eĭ. (Civ. 1436, 1463) (Civ. Fr. 1774).

1463. Contractulŭ de arendare fără terminŭ încetéţă de la sine cu espirarea timpuluĭ pentru care se consideră făcutŭ, după dispositiunea articoluluĭ precedente. (Civ 1436, 1462, 1464) (Civ. Fr. 1775).

1464. Dacă dupe espirarea arendăriĭ făcuta cu terminŭ, arendaşulŭ continue şi se lasă în posesiune, atuncĭ se formézĕ o nouă arendare cu efectulŭ arătatŭ la articolulŭ 1462. (Civ. 1437, ur. 1452, 1463) (Civ. Fr. 1776).

1465. Arendaşulŭ ce ese trebue să dea, celuĭ ce vine după dînsulŭ, încăperile cuviincióse şi alte înlesniri pentru muncele anuluĭ următoriŭ, şi vice-versa arendaşulŭ ce vine trebue să lase celuĭ ce ese încăperile cuviincióse si alte înlesniri pentru consumarea forajelorŭ(1) şi pentru strîngerea recoltelorŭ ce arŭ fi mai remasŭ a se face. (Civ. 1456) (Civ. Fr. 1777).

(1) Prin *foraje* se înţelege fineţe, totŭ ce e trebuinciosŭ pentru hrana vitelorŭ ce consumă vegetale.

SECŢIUNEA II.

Arendarea pe fructe

1466. Disposiţiunile în genere pentru locaţiunea lucrurilorŭ şi în particularŭ pentru arendarea pe banĭ se aplică şi la arendarea pe fructe, cu modificaţiunile următóre. Civ. 1454 – 1465, 1467, ur).

1467. Dacă arendându-se moşia s'a stipulatŭ ca arenda să se plătéscă în o parte din fructe, orĭ-ce sub arenduire este oprită, dacâ nu s'a permisŭ anume (Civ. 1466, 1468).

1468. Urmându sub-arendare nepermisă, proprietarulŭ are dreptŭ de a'şĭ lua înderêtŭ folosinţa moşieĭ sale, şi de a fi satisfăcutŭ de daune-interese ce arŭ proveni de la neîndeplinirea contractuluĭ. (Civ. 1467, 1469).

1469. Perderea recolteĭ, prin casurĭ fortuite, în totŭ orĭ în parte, cade în sarcina ambelorŭ părţi, fără a da dreptŭ nicĭ uneia din ele a trage la respundere pe cea-l-altă.

Nu va privi însă pe proprietarŭ perderea recoltei după strîngirea eĭ, dacă arendaşulŭ s'a fostŭ pusŭ în întârdiere cu trădarea părţiĭ cuvenite aceluĭ. (Civ. 1469).

CAPU V.

Despre locaţiunea lucrărilorŭ

1470. Esistŭ treĭ felurĭ de locaţiunĭ a lucrărilor:

1. Aceea prin care persónele se obligă a pune lucrârile lorŭ în serviciulŭ altorŭ; (Civ. 1471. ur.)

2. Aceea a cărăuşilorŭ şi a căpitanilorŭ persónelorŭ de corabiĭ, cari se însărcinézâ cu transportulŭ persónelorŭ saŭ a lucrurilorŭ (Civ. 1474, ur.)

3 Aceea a întrepridătorilorŭ de lucrărĭ. (Civ. 1478, ur.) (Civ. (Fr. 1779).

1471. Nimenĭ nu póte pune în serviciulŭ altuĭ lucrârile sele de câtŭ pentru o înterprindere determinată saŭ pe unŭ timpŭ mărginitŭ (Civ. 620, 970, 1472, ur) (Civ. Fr. 1780).

1472. Patronulŭ(1) se crede pe cuvêntulŭ săŭ:

Pentru cătimea salariuluĭ(2);

Pentru plata salariuluĭ anuluĭ espiratŭ şi pentru aconturile date pe anulŭ curgêtorŭ. (Civ. 1208, 1219, 1729, §-4) (Civ. Fr. 1781),

(1) Patronu: stăpînŭ- (2) salariŭ: simbrie.

1473. Dispositiunele din capulŭ despre depositŭ şi secuestru relative la stăpânii de oteluri se vor aplica şi la cărăuşii şi căpitanii de corăbii, întru cât privesce paza şi conservaţiunea lucrurilorŭ încredinţate lorŭ. (Civ 1191, 1198, 1623—1625, 1730. §. 6 Co. 94, 95, 99—P. 309 §. 4; 389, §. 2) (Civ. Fr. 1782).

1474. Cărăuşii şi căpitanii de corăbii sunt respundĕtori nu numai pentru lucrurile ce aŭ încărcatŭ în bastimentulŭ saŭ carulŭ lor, dar şi pentru acelea ce li-s'aŭ rĕmis în portŭ saŭ in magazinele de depositŭ, spre a fi încarcate în bastimentulŭ saŭ carulŭ lorŭ. (Civ. 1000, 1475,—Co.-93, ur. 99, ur.) (Civ. Fr. 1783).

1475. Ei suntŭ respundĕtori de perderea şi stricăciunea lucrurilorŭ încredinţate lorŭ, cândŭ ei nu probă că s'aŭ perdutŭ orĭ s'aŭ stricatŭ din causă de forţă majore saŭ casurĭ fortuite. (Civ. 1083, 1156, 1232,—Co. 94 ur, 99) (Civ. Fr. 1784).

1476. Intreprinzĕtoriĭ de transporturĭ publice pe uscatŭ şi pe apă trebue să ţină unŭ registru de banĭ, de efectele şi pachetele cu carĭ se însărcinéză. (Civ. 1191, 1198—Co. 7, ur; 92, 97 ur; 103) (Civ. Fr. 1785).

1477. Intreprinzĕtoriĭ de transporturĭ si de trăsurĭ publice, cum şi patronii bastimentelor maĭ sunt supuşi şi la regulamentele particularie cari aŭ putere de lege între dênşiĭ şi ceĭ-l-alţi cetăţeni. (Civ. 1476 - Co. 103—P. 309 §-4 389 §.-2, 3) (Civ. Fr. 1786.)

1478. Cândŭ se comite cuiva facerea unuĭ lucru se póte stipula ca elŭ să punĕ numaĭ lucrulŭ seŭ, saŭ meseria sa, saŭ să procure şi materia. (Civ. 1413, 1470, 1479, ur.) (Civ. Fr. 1787).

1479. Cândŭ lucrătorulŭ dă materia, daca lucrulŭ pere, fiă în orĭ ce chipŭ, înainte insă de a sĕ fi trădatŭ(1), dauna remêne în sarcina sa, afară numaĭ dacă comitentele(2) a întârdiatŭ de a-lŭ priimi. (Civ. 1018 1079, 1081, 1316, 1319) (Civ. Fr 1788).

1480. Cândŭ meseriaşulŭ pune numaĭ lucrulŭ seŭ, saŭ industria sa, dacă lucrulŭ pere, dauna nu cade în sarcina luĭ, de câtŭ numaĭ dacă va fi urmatŭ din culpa sa. (Civ. 1156, 1481) Civ. Fr.1789).

1481. In casulŭ art. precedente, dacă lucrulŭ pere, de şi fără culpa lucrătoruluĭ, înainte însă de a fi fostŭ trădatŭ şi fără ca comitentele să fi întârdiatŭ de a'lŭ verifica, meseriaşulŭ nu are nicĭ unŭ dreptŭ de a pretinde salariulŭ seŭ, afară cândŭ numaĭ lucrulŭ a peritŭ din causă unuĭ viţiu alŭ materieĭ. (Civ. 1079, 1156, 1483) (Civ. Fr. 1790).

1482. Cândŭ e vorba de unŭ lucru ce se mĕsóră, saŭ care are

(1) A se trăda, adică a se da în mâna celuĭ ce l'a comandat.
(2) Comitente este acella care a comandat lucrulŭ.

mai multe bucăți, verificațiunea se póte face în părți, și se presume făcută pentru tóte părțile plătite, dacă comitentele plătesce lucrătorului în proporțiunea lucrului facutŭ (Civ. 1200, 1202,) (Civ. Fr. 1791).

1483 Dacă, în cursŭ de dece anĭ numĕrați din diua în care s'a isprăvitŭ clădirea unuĭ edificiŭ saŭ facerea unuĭ altŭ lucru însemnătorŭ, unulŭ orĭ altulŭ se dăremă în totŭ orĭ în parte, saŭ amenințĕ învederatŭ dărêmare, din causa unuĭ viţiŭ de constructiune saŭ a pămêntuluĭ. întreprinzĕtorulŭ și architectulŭ remâne respunzĕtorĭ de daune. (Civ. 1481, 1737 § 4, 5) Civ. Fr. 1792).

1484. Intreprinzĕtorulŭ saŭ architectulŭ care s'a însărcinatŭ a da gata unŭ edificiŭ dupĕ unŭ planŭ statornicitŭ și desbătutŭ cu comitentele, nu póte cere nicĭ o sporire de plată, nicĭ sub pretestŭ de scumpire a muncel manualĭ orĭ a materielorŭ, nicĭ sub pretestŭ că s'aŭ făcutŭ la planulŭ disŭ schimbărĭ și adăogirĭ, dacă aceste adăogirĭ și schimbărĭ n'aŭ fostŭ în scrisŭ aprobate și preţulŭ lorŭ defiptŭ cu comitentele. (Civ. 1206, 1208, 1737 §. 4) (Civ. Fr. 1793).

1485. Contractulŭ de locaţiune a lucrărilorŭ se desfiinţézĕ cu mórtea meseriașuluĭ, arhitectuluĭ, saŭ întreprinzĕtoruluĭ. (Civ. 1094, 1440, 1486) (Civ. Fr. 1795).

1486. Comitentele încă este datorŭ să plătéscă erediloră lorŭ, în proporţiunea preţuluĭ defiptŭ prin convenţiune, valórea lucrărilorŭ făcute și aceea a materialelorŭ făcute și aceea a materialelorŭ pregătite, întru câtŭ însă acele lucrărĭ și materiale potŭ fi folositóre pentru dînsulŭ. (Civ. 1485) (Civ. Fr. 1796).

1487. Intreprinzĕtorulŭ respunde de lucrările persónelorŭ ce a întrebuinţatŭ. (Civ. 1000) (Civ. Fr. 1797).

1488. Zidarĭĭ, lemnarĭĭ, și ceĭ alţĭ lucrătorĭ întrebuinţaţĭ la clădirea unuĭ edificiŭ saŭ la facerea uneĭ alte lucrărĭ date în apaltŭ(1), potŭ reclama plata lorŭ de la comitente, pe atâtŭ pe câtŭ acesta ar datori întreprinzĕtoruluĭ în momentulŭ reclamaţiuniĭ. (Civ. 974, 1737 §. 4, 5) (Civ. Fr. 1798.)

1469. Zidarĭĭ, lemnarĭĭ și cu ceĭ-alţĭ lucrătorĭ carĭ contractézĕ directŭ cu unŭ preţŭ otărîtŭ, sunt priviţĭ ca întreprinzĕtorĭ pentru partea de lucru ce ia asupră-le. (Civ. 1490) (Civ. Fr. 1799.)

1490. Dispositiunile articolilorŭ precedenţĭ din acestŭ capŭ se aplică și la dînșiĭ. (Civ. 1489) (Civ. Fr. 1799).

---

(1) In apaltŭ: în întreprindere.

TITLULŬ VIII.

Despre contractul de societate.

CAPŬ I.

Dispositiuni generali.

1491. Societatea(1) este unŭ contractŭ prin care două saŭ mai multe persóne se învoescŭ să punĕ ce-va în comunŭ, cu scopŭ de a împărți folósele ce ar puté deriva. (Civ. 474, 942, 943, 947, 1492–Co 17, ur.) Civ. Fr. 1832).

1492. Ori ce societate trebue să aibă de obiectŭ unŭ ce licitŭ(2) și să fiă contractată spre folosulŭ comunŭ alŭ pârțilorŭ.

Fiă care membru alŭ uneĭ societățĭ trebue să punĕ în commun saŭ bani, saŭ alte lucruri, saŭ industria sa. (Civ. 5, 962, 968, 1008, 1503, ur; 1513) (Civ. Fr. 1833.)

CAPŬ II.

Despre diversele feluri de societăți.

1493. Societățile sunt universali saŭ particulari. (Civ. 1494, ur; 1499, ur.) (Civ. Fr. 1835).

SECȚIUNEA I.

Despre societățile universali.

1494. Societățile universali potŭ fi de două feluri:

Societatea tutulorŭ bunurilorŭ a membrilorŭ eĭ; și societatea universale a quĕtigurilorŭ. (Civ. 1495, ur.) (Civ. Fr. 1836).

1495. Societatea tuturorŭ bunurilorŭ presenți este aceea prin care membrii eĭ punŭ la mijlocŭ tóte averile mobili și immobili ce posedŭ, și tóte quĕstigurile ce ar puté resulta din ele.

In contractulŭ societățiĭ, eĭ potŭ coprinde orice altŭ felŭ de quĕstiguri, bunurile însă ce vorŭ puté dobândi prin succesiune saŭ donațiune nu vorŭ intra. (Civ. 965, 968, 1008, 1287, ur) (Civ. Fr. 1837).

1496. Societatea universale a quĕstigurilorŭ este aceea prin care membrii eĭ punŭ la mijlocŭ quĕstigurile din industria lorŭ, ce cu or ce titlu ar dobândi în cursulŭ societățiĭ.

(1) Societate: tovarășiă.

(2) Unŭ ce *licitŭ* este aceea ce este ertat de lege, ce nu e contrariŭ bunelorŭ moravuri și ordineĭ publice.

Averea mobile, ce posede fie-care din asociaţi în momentulŭ contractuluĭ, intră în societate; immobilile loru însĕ personalĭ nu intră de cătu pentru folosinţă. numaĭ. (Civ. 472, ur. 517, ur. 1495, 1505, 1511) (Civ. Fr. 1838),

1497. Făcênduse unŭ simplu contractŭ de societate universale, fără nicĭ o altă declaraţiune, atuncĭ se înţelege cê s'a formatŭ numaĭ o societate universale de quĕstiguri. (Civ. 1496) (Civ. Fr. 1839).

1498. Contractul de sosietate universale se póte face numaĭ între persónele capabile de a da saŭ a priimi una de la alta, şi care aŭ facultatea de a se avantaja reciprocŭ în prejudiţiulŭ altoru persóne(1). (Civ. 808, ur. 812, 841, ur; 939 ur) (Civ. Fr. 1840).

SECŢIUNEA. II.

Despre societate particulară.

1499. Societatea particulariă este aceèa ce are de obiectŭ órecari lucruri determinate saŭ usulŭ lorŭ, orĭ fructele lorŭ. (Civ. 962, ur; 1493, 1500—Co. 17, ur.) (Civ. Fr. 1841).

1500. Asemenea, societate particulariă este şi aceea formată prin unŭ contractŭ, prin care maĭ multe persóne se alcătuescŭ, saŭ pentru o întreprindere determinată, saŭ pentru esercitiulŭ uneĭ meseriĭ saŭ a unorŭ profesiuni. (Civ. 1499—Co. 17—63) (Civ. Fr. 1842).

CAPŬ III.

Despre obligaţiunile asociaţilorŭ între eĭ înşiĭ şi în privinţa altorŭ.

SECŢIUNEA. I.

Despre îndatoririle asociaţilorŭ între eĭ înşiĭ.

1501. Societatea începe în momentulŭ facerii contractuluĭ, dacă nu se stipulézĕ unŭ altŭ timpŭ. (Civ. 969) (Civ. Fr. 1843).

1502. Dacă nu s'a stipulatu nimicŭ în privinţa duratei societăţiĭ, atuncĭ ea se presume contractată pentru tótă viéţa asociaţilorŭ, cu singura marginire coprinsă în articolulŭ 1527.

(1) În testulŭ francesŭ, frasa; „şi cari aŭ facultatee de a se avantagea ect." este esprimată aşia: „şi cărĭ nu sunt poprite de a se avantagia în prejudiţiulŭ (paguba) altorŭ persóne."

Daca însă ea are de obiectŭ o afacere ce nu dură de câtŭ unŭ timpŭ determinatŭ, atunci se presume contractată pentru totŭ timpulŭ câtŭ va ţiné acea afacere (Civ. 728, 1523, ur) (Civ. Fr. 1844).

1503. Fiă-care asociatŭ, în privinţa societăţii, se consideră ca unŭ debitore de totŭ ceea ce a promisŭ de a pune în comunŭ.

Dacă s'a promisŭ unŭ obiectŭ determinatŭ de care societatea s'a evinsŭ,(1) asociatulŭ, ce l'a pusŭ în comunŭ, e respundĕtorŭ către societate în felulŭ precum vênd̆ĕtorul este către cumpărătorŭ (Civ. 971, 972, 1315, ur; 1336, ur; 1426, ur; 1492, 1504 ur) (Civ Fr. 1845)

1504. Asociatulŭ care era datorŭ a pune în comunŭ o sumă de bani, şi care n'a făcut'o, de dreptŭ şi fără nici o cerere, remâne debitore de doběnda acestei sume, din ḑiua în care trebuia să o plătéscă, fără a fi scutitŭ şi de plata de daune-interese, dacă s'ar cuveni.

Asemenea se va urma şi în privinţa acelorŭ sume ce arŭ fi luatŭ din casa societăţiĭ, a cârora dobîndă va începe a se socoti din ḑiua luărilŏr lorŭ pentru unŭ folosŭ alŭ sĕŭ particularŭ. (Civ. 1081, 1084, 1088, 1492) (Civ. Fr. 1846).

1505. Asociaţiĭ cari s'aŭ îndatoratŭ a punĕ în comunŭ industria lorŭ, vorŭ trebui să dea sémă de tóte quĕstigurile făcute prin acelŭ felŭ de industriă ce este obiectulŭ societăţiĭ. (Civ. 1496, 1503, 1511) (Civ. Fr. 1847).

1506. Cândŭ unŭ asociatŭ este pe séma sa creditore de o sumă esigibile alŭ uneĭ persóne, debitóre asemenea şi către societate cu o sumă esigibile, atunci aceea ce primesce de la unŭ aşa debitore va trebui să se socotéscă atâtŭ în creditulŭ societăţiĭ câtŭ şi în alŭ seŭ propriŭ, în proporţiuea ambilorŭ credite, chiarŭ cândŭ prin quitanţa dată s'arŭ specifica că primirea s'a făcutŭ numaĭ pe séma creditului sĕŭ particularŭ.

Dacă însă prin quitanţa dată s'arŭ specifica că primirea s'a făcutŭ numaĭ în contulŭ creditului societăţiĭ, atunci se va urma după acéstă declaraţiune. (Civ. 1110, ur; 1507) (Civ. Fr. 1848).

1507. Cândŭ unulŭ din asociaţi şi-a primitŭ partea sa întrégă din creditulŭ comunŭ, şi debitorele a devenitŭ apoĭ nesolvabile, acestŭ asociatŭ va trebui să punĕ în comunŭ ceea ce a primitŭ, chiarŭ cândŭ arŭ fi datŭ o quitanţă, anume pentru partea sa (Civ. 1506) (Civ. Fr. 1849).

1508. Fe-care asociatŭ remâne rĕspunḑĕtorŭ către societate de

(1) S'a evinsŭ: s'a deposedatŭ.

daunele căşiunate(1) prin culpa sa. Aceste daune nu potŭ să se compense cu folósele aduse societâţii prin industria sa în alte afaceri. (Civ. 1081, ur; 1145) (Civ Fr. 1850).

1509. Lucrurile, a cărorŭ folosinţă nnmai aŭ fostŭ pusă în comunŭ, dacă sunt corpurĭ certe şi determinate ce nu se consumŭ prin întrebuinţare, remânŭ în pericolulŭ asociatului proprietarŭ.

Dacă aceste lucrurĭ se consumŭ, saŭ conservîndule se deterioréză, dacă aŭ fostŭ destinate spre vêndére, saŭ s'a pusŭ în comunŭ în urma unei estimaţiunĭ înscrise în unŭ inventariŭ, atunci ele remânŭ în pericolulŭ societâţii.

Dacă lucrulŭ a fostŭ preţuitŭ, asociatulŭ nu póte pretinde altŭ de câtŭ preţulŭ luĭ (Civ. 526, 540, 1102, 1156, 1503, 1525) (Civ. Fr. 1851).

1510. Unŭ asociatŭ are acţiune contra societâţii nu numaĭ pentru restituţiunea capitalelorŭ cheltuite în contulŭ eĭ, dar încă pentru obligaţiunile contractate de bună credinţă pentru afacerile sociali, şi pentru pericolele nedespărţite de administraţiunea lorŭ. (Civ. 779, 991, 1054, 1088, 1504) (Civ. Fr. 1852).

1511. Cândŭ prin contractulŭ de societate nu se determină partea de quĕstigŭ saŭ perdere a fiă-cărui asociatŭ, atunci acea parte va fi proporţionată cu suma pusă în comuuŭ de fiă-care.

In privinţa aceluĭ ce n'a pusŭ în comunŭ de câtŭ industria sa, partea de quĕstigŭ saŭ perdere se va regula ca partea aceluĭ ce arŭ fi pusŭ în comunŭ valórea cea maĭ mică. (Civ. 1491, 1496, 1505, 1521) (Civ. Fr. 1853).

1512 Dacă asociaţiĭ, pentru determinarea pârţilorŭ, s'aŭ învoitŭ a se raporta la judecata unuĭ din eĭ saŭ a unuĭ alŭ treilea, atunci nu se va admite nicĭ o reclamaţiune contra uneĭ asemenea determinârĭ, afară numaĭ când va fi învederatŭ contrariă equităţii.

In acéstă privinţă nu se va admite nicĭ o reclamaţiune, după trecerea de nouĕ-dĕcĭ dile pline numĕrate din diua în care asociatulŭ ce se pretinde daunatŭ a aflatŭ despre o asemenea determinare, orĭ cândŭ din partea sa a începutŭ a o esecuta. (Civ. 969, 1304) (Civ. Fr. 1854).

1513. Este nulŭ contractulŭ prin care unŭ asociatŭ îşĭ stipulézŭ totalitatea quĕstigurilorŭ.

Asemenea nulă este convenţiunea prin care s'a stipulatŭ ca unulŭ saŭ maĭ mulţi asociaţi să fiă scutiţi de a participa la perdere. (Civ. 5, 968, 1008, 1492, 1511) (Civ. Fr. 1855).

1514. Asociatulŭ însărcinatŭ cu administraţiunea în puterea uneĭ

(1) *Căşiunatŭ* = identicŭ cu *căusatŭ*, pricinuitŭ.

clause speciali a contractului de societate, póte să facă, şi fără învoirea celorŭ alţi asociaţi, tóte actele ce depindŭ de la administraţiunea sa, întru câtŭ le face fără dolŭ.

Acéstă facultate nu i se póte revoca în cursulŭ societâţii fără o causă legitimă; dacă însă i s'a acordatŭ acésta prin unŭ actŭ posteriorŭ contractului de societate, atuncea se póte revoca ca unŭ simplu mandatŭ. (Civ. 969, 1515, ur; 1520, ur.) (Civ. Fr. 1856).

1515. Cândŭ mai mulţi asociaţi sunt însărcinaţi cu administraţiunea, fără ca să fiă determinate funcţiunile lorŭ, orĭ fără ca să fiă stipulatŭ câ unulŭ nu póte să facă nicĭ unŭ actŭ fără celŭ altŭ, atuncĭ fiă-care din eĭ potŭ face în deosebĭ tóte actele dependinţi de acéstă adiministraţiune. (Civ. 1517) (Civ. Fr. 1857).

1516. Dacă s'a stipulatŭ câ unulŭ din administratorĭ să nu pótă face nimicŭ fără celŭ altŭ, atunci unulŭ singurŭ nu va puté, fără o nouă convenţiune, face nimicŭ în absenţa celuĭ-altŭ, chiarŭ cândŭ acesta arŭ fi în neposibilitate de a lua parte la adiministraţiune. (Civ. 1520) (Civ. Fr. 1858).

1517. În lipsă de stipulaţiunĭ speciali în privinţa modului de adiministraţiune, se vorŭ observa următórele regule:

1. Se presume câ asociaţii şi aŭ datŭ reciprocŭ facultatea de a administra unulŭ pentru altulŭ. Fapta unuĭ obligă şi pe ceĭ-alţi asociaţi, fără ca eĭ să fi fostŭ întrebaţi; aceştia însă saŭ unulŭ din eĭ potŭ în totŭ d'auna a se opune la o aşa operaţiune înainte de a fi fostŭ făcută. (Civ. 1510, 1515, 1520),

2. Fiă-care asociatŭ póte să se serve de lucrurile societâţii, întru câtŭ le întrebuinţéză la destinaţiunea lorŭ statornicită prin usŭ, întru câtŭ nu face daună societâţii, şi întru câtŭ nu împedică şi pe ceĭ-alţi asociaţi în esercitiulŭ dreptuluĭ lorŭ.

3. Fiă-care asociatŭ are dreptulŭ de a obliga pe co-asociaţi să contribue la cheltuelele necesarie pentru pĕstrarea lucrurilorŭ societâţii. (Civ. 991, 997).

4. Unulŭ din asociaţi nu póte face nicĭ o inovaţiune asupra immobililorŭ societâţii, chiarŭ cândŭ o arŭ crede avantagiósă eĭ, dacă ceĭ-alţi asociaţi nu se învoescŭ la acésta. (Civ. 1519) (Civ. Fr. 1859).

1518. Asociatulŭ ce nu este şi administratorŭ nu póte nicĭ vinde, nicĭ obliga lucrurile, chiarŭ mobilĭ, ale societâţii. (Civ. 1514, 1517 §. 1.) (Civ. Fr. 1860).

1519. Fie care asociatŭ, póte, fără învoirea asociaţilorŭ, să 'şĭ asocieze o a treia persónă în privinţa pârţii ce are în societate; nu póte însă, fără învoirea acésta, a-lŭ asocia şi la societate, chiarŭ cândŭ arŭ avé administraţiunea eĭ. (Civ. 1517) (Civ. Fr. 1861).

SECȚIUNEA II.

Despre obligațiunile asociaților către a treia persónă.

1520. În ori-ce societâți, afară de cele comerciali, asociații nu sunt solidari respundętori pentru debitele sociali, și nici póte unulŭ să oblige pe ceĭ alți, dacă acestia nu 'i arŭ fi datŭ împuternicire. (Civ. 1041, 1517, 1531—Co. 21, ur.) (Civ. Fr. 1862).

1521. Cândŭ mai mulți asociați s'aŭ îndatoritŭ către unŭ creditore, fiă-care remâne respundętorŭ către acesta cu o sumă și parte egale, orĭ care arŭ fi capitalulŭ, afară numai cândŭ anume s'a stipulatŭ câ fiă care remâne respundętorŭ în proporțiunea capitaluluĭ pusŭ în societate. (Civ. Fr. 1863).

1522. Stipulațiunea anume rostită câ s'a contractŭ o obligațiune pe séma societâții îndatorescе numai pe asociatulŭ contractante și nu pe ceĭ-alți, afară numai cândŭ acestia l' arŭ fi împuternicitŭ la acésta, saŭ cândŭ arŭ fi reșultatŭ unŭ profitŭ pentru societate. (Civ. 974, 991, 1520) (Civ. Fr. 1864).

CAPŬ IV.

Despre diversele moduri după cari încetézŭ societatea.

1523. Societatea încetézŭ:

1. Prin trecerea timpuluĭ pentru care a fostŭ contractată; (Civ. 1524, 1527, 1529).

2. Prin desființarea obiectuluĭ saŭ desevêrșirea afaceriĭ; (Civ. 1525).

3. Prin mórtea unuĭ din asociați; (Civ. 1526).

4. Prin interdicțiunea, saŭ nesolvabilitatea unuĭ din eĭ; (Civ. 185, 435, 1529).

5. Prin voința espresă de unulŭ saŭ mai mulți asociați de a nu voi a continui societatea. (Civ. 1527, ur.) (Civ. Fr. 1865).

1524. Prorogațiunea(1) uneĭ societâți contractate pentru unŭ timpŭ determinatŭ, nu póte fi probată de câtŭ prin acelĕșĭ medie, prin cari póte fi probatŭ însușĭ contractulŭ societâții. (Civ. 1179—Co. 45) (Civ. Fr. 1866).

1525. Cândŭ unulŭ din asociați a promisŭ de a pune în comunŭ proprietatea unuĭ lucru, dacă acesta a peritŭ înainte de a fi fostŭ

(1) Prorogațiune: prelungire.

în faptă conferitŭ, societatea încetézĕ în privinţa tuturorŭ asociaţilorŭ.

Asemenea încetézĕ societatea în orĭ ce casŭ prin perderea lucruluĭ, cândŭ numaĭ folosinţa a fostŭ pusŭ în comunŭ.

Nu se desface însă societatea prin perderea lucruluĭ a cărueĭ proprietate s'a fostŭ pusŭ deja în comunŭ. (Civ. 644, 971, 1018, 1156, 1295, 1311, 1423, 1503, 1509, 1529) (Civ. Fr. 1867).

1526. Dacă s'a stipulatŭ ca, în casŭ de mórte a unuĭ din asociaţĭ, societatea trebue să continuescă cu eredele seŭ, saŭ că trebue să continuéscă nŭmaĭ între asociaţiĭ rĕmaşĭ în viéţă, se va urma întocmaĭ. In casulŭ alŭ douilea, eredele defunctuluĭ nu are dreptŭ decâtŭ la împărţirea societâţiĭ după starea în care a fostŭ în momentulŭ morţiĭ asociatuluĭ, participândŭ şi la tóte drepturile ulteriorĭ, însĕ numaĭ întru cât sunt o consecinţă necesariă a operaţiunilorŭ făcute înaintea morţiĭ asociatuluĭ care succede. (Civ. 1523 §. 3) (Civ. Fr. 1868).

1527. Desfacerea societâţiĭ prin voinţa uneĭ pârţĭ urmézĕ numaĭ atuncea cândŭ durata eĭ este nemărginită; ea sĕ efectuézĕ prin renunţiarea notificată a tuturorŭ pârţilorŭ, întru câtŭ se face cu bună credinţă şi la timpŭ. (Civ. 1502, 1523 §. 5, 1528) (Civ. Fr. 1869).

1528. Renunţiarea nu este de bună credinţă cândŭ asociatulŭ o face în scopŭ de a'şĭ însuşi singurŭ profitulŭ ce asociaţiĭ speră a'lŭ dobêndi în comunŭ.

Este făcută fără timpŭ, cândŭ lucrurile nu le maĭ află în tótă întregimea lorŭ, şi interessulŭ societâţiĭ cere amânarea desfaceriĭ. (Civ. 1527, 1899) (Civ. Fr. 1870).

1529. Desfacerea societâţiĭ făcută pentru unŭ timpŭ determinatŭ nu se póte cere de unulŭ din asociaţĭ înainte de espirarea terminuluĭ pusŭ, afară numaĭ cândŭ esistă juste motive cum: în casulŭ cândŭ unulŭ din asociaţĭ nu'şĭ îndeplinesce îndatoririle sale, saŭ cândŭ o infirmitate de tóte zilele îlŭ împedică de la îngrijirea afacerilorŭ sociali saŭ în alte casurĭ analoge.

Apreciaţiunea unorŭ aşa motive e lăsată la prudinţa judecătorilorŭ. (Civ. 728, 1020, 1523, §. 1, 1527) (Civ. Fr. 1871.)

1530. La împarţirea averiĭ societâţiĭ între asociaţĭ, se aplică regulele relative la împărţirea ereditâţiĭ, la forma acesteĭ împărţiriĭ şi la obligaţiunile ce resultă între erezi. (Civ. 728, ur; 774, ur; 786, ur; 790, ur; 1737, §. 5) (Civ. Fr. 1872).

1531. Dispoziţiunile titluluĭ presente se aplică la societâţile comerciali, întru câtŭ ELE sunt contrarie legilorŭ şi usuriloru commerciali. (Civ. 17—63) (Civ. Fr. 1873).

**

TITLU IX.

Despre mandatŭ.

CAPŬ I.

Despre natura mandatuluĭ.

1532. Mandatulŭ este unŭ contractŭ în puterea cărui o persónă se obligă, fără plată, de a face ceva pe séma uneĭ alte persóne de la care a priimitŭ însărcinarea. (Civ. 942, 948, 987, ur; 991, 1533, ur. — Co. 87) (Civ. Fr. 1984).

1533. Mandatulŭ póte fi espresŭ saŭ tacitŭ.

Si priimirea mandatuluĭ póte să fie tacită şi să resulte din esecutarea luĭ din partea mandatarului(1) (Civ. 944, 1190, 1191, ur; 1197, 1203, 1532) (Civ. Fr. 1985).

1534. Mandatulŭ este fără plată, cândŭ nu s'a stipulatŭ contrariulŭ. (Civ. 1412, 1540) (Civ. Fr. 1986).

1535. Mandatulŭ este speciale pentru o afacere, saŭ pentru orĭcarĭ anume afaceri, orĭ este generale pentru tóte afacerile mandantelui. (Civ. 1536, ur) (Civ. Fr. 1987).

1536. Mandatulŭ conceputŭ(2) în termenĭ generalĭ coprinde numaĭ actele de administraţiune.

Cândŭ e vorba de înstrăinare ipotecariă, saŭ de facerea unorŭ acte ce trecŭ peste administraţiunea ordinară, mandatulŭ trebue să fiă speciale. (Civ. 362, 427, 1268, ur) (Civ. Fr. 1988).

1537. Mandatarulŭ nu póte face nimicŭ afară din limitele mandatuluĭ sĕŭ: facultatea de a făce o transacţiune(3) coprinde pe aceea de a face unŭ compromisŭ(4) (Civ. 986, 1545) (Civ. Fr. 1989).

1538. Femeile şi minoriĭ emancipaţĭ potŭ fi aleşĭ mandatarĭ; mandantele însă nu are o acţiune contra mandataruluĭ minorŭ decâtŭ după regulele generalĭ relative la obligaţiunele minorilorŭ; iar în contra femeiĭ măritate care a priimitŭ mandatulŭ fără autorisaţiune bărbatuluĭ, de cătŭ după regulile stabilite la titlulŭ despre con-

---

(1) *Mandatarŭ* este cellŭ ce priimesce mandatulŭ. *Mandante* este cellŭ ce dă mandatulŭ.

(2) Conceputŭ: formatŭ, redactatŭ.

(3) Transacţiune: învoire prin care se terminŭ o contestaţiune născută, séŭ se preîntîmpină o contestaţiune e se nasce.

(4) Compromisŭ este învoirea prin care părţile încredinţiază pricina lorŭ la judecata arbitrilorŭ-La Francesi se află particula „nu "înaintea vorbei *coprinde*

tractulŭ de căsătoria şi drepturile respective a le soţilorŭ. (Civ. 199, 201, 427, 1157, 1164, 1223, ur) (Civ. Fr. 1990).

CAPU II.

Despre îndatoririle mandatarului.

1539. Mandatarulŭ este îndatoritŭ a esecuta mandatulŭ atâtŭ timpŭ câtŭ este însercinatŭ, şi este respunḑătorŭ de daune-interese ce arŭ puté diriva din causa neîndeplinirii luĭ.

Este aseminea îndatoritŭ a termina afacerea începută la mórtea mandanţeluĭ, dacă din întârḑiare arŭ puté urma pericolŭ. (Civ. 970, 1075, 1084, 1552, 1556, 1559) (Civ. Fr. 1991).

1540. Mandatarulŭ este respunḑătorŭ nu numaĭ de dolŭ dar încă şi de culpă(1) comisă în esecutarea mandatuluĭ

Pentru culpa, cândŭ mandatulŭ este fără plată, respunderea se aplică cu maĭ puţină rigurositate de câtŭ în casŭ contrariŭ (Civ. 989, 1308, 1508, 1534) (Civ. Fr. 1992).

1541. Mandatarulŭ este datorŭ, ori-cândŭ i se va cere, a da séma mandanteluĭ de lucrările sale, şi de a-i remite totŭ aceea ce arŭ fi primitŭ în puterea mandatuluĭ, chiarŭ cândŭ ceea ce arŭ fi priimitŭ nu s'arŭ fi cuvenitŭ mandanteluĭ. (Civ. 992, 1544) (Civ. Fr. 1993).

1542. Mandatarulŭ este respunḑătorŭ pentru acela pe care a substituitŭ în gestiunea sa:(2).

1 Cândŭ nu i s'a concesŭ facultatea de a'şĭ substitui pe cine-va

2 Cândŭ i s'a concesŭ o aşa facultate fără aretarea persónelĭ, şi cea alésă de dênsulŭ era cunoscută de necapabile şi nesolvabile:

In tóte casurile mandantele póte să intenteze directŭ acţiunea contra persónei ce mandatariulŭ 'şi a substituitŭ. (Civ. 1000, 1488, Co. 95) (Civ. Fr. 1994).

1543. Cândŭ prin unŭ actŭ s'aŭ constituitŭ maĭ mulţĭ mandatarĭ saŭ procuratorĭ, nu esiste solidaritate între dĕnşiĭ, afară numaĭ cândŭ a nume s'a stipulatŭ (Civ. 918, 1041, 1555) (Civ. Fr. 1995).

1544. Mandatarulŭ e datorŭ a plăti dobênḑĭ pentru sumele în-

---

(1) Dolŭ: viclenie spre a încela—Culpă: vină.

(2) A substitui pe altulŭ în gestiunea sa este a pune pe altulŭ în loculŭ seŭ ca să administreze.

trebuinţate în folosulŭ seŭ, din ḑiua întrebuinţârii lorŭ; iarŭ dobêndile sumelorŭ remase, din ḑiua cândŭ i s'aŭ cerut acele sume (Civ. 1079, 1088, ur.) (Civ. Fr. 1996).

1545. Mandatarulŭ care a datŭ parţii cu care a contractatŭ în aseminea calitate, o îndestulă notiţiă de puterile primite, nu e ţinutŭ a garanta acea ce s'a făcutŭ afară din marginile mandatuluĭ, afară numaĭ cândŭ s'a obligatŭ pe sine însuşĭ în numele saŭ. (Civ. 1537, 1546) (Civ Fr. 1997).

CAPU III.

Despre obligaţiunele mandanteluĭ.(1)

1546. Mandantele este îndatoratŭ a în deplinĭ obligaţiunele contractate de câtre mandatarŭ în limitele puterilorŭ date.

Nu este îndatoratŭ pentru totŭ aceeà ce mandatarulŭ arŭ fi făcutŭ afară din limitele puterilor sale, afară numaĭ cŭndŭ a ratificatŭ espresé saŭ tacité. (Civ. 991, 1190, 1537, 1545) (Civ. Fr. 1998).

1547. Mandantele trebue să desdauneze(2) pe mandatarŭ de anticipaţiunile(3) şi spesele făcute pentru îndeplinirea mandatuluĭ şi să'ĭ plătéscă onorariulŭ daca i s'a promisŭ. (Civ. Fr. 1190, 1534, 1540, 1548, 1550, ur) (Civ. Fr. 1999).

1548. Cândŭ nu se póte imputa mandataruluĭ nici o culpă, mandantele nu póte să se scutéscă de asemene desdaunare şi platà, chiarŭ cândŭ afacerea n'a reşitŭ, nicĭ să reducă suma chieltueliloru saŭ a anticipaţiunilorŭ pe cuvêntŭ câ arŭ fi pututŭ fi maĭ mică. (Civ. 1547) (Civ. Fr. 1999).

1549. Mandantele trebue asemenea să desdauneze pe mandatarŭ de perderile suferite cu ocasiunea îndeplinirii însărcinêrilor sale, daca nu i se póte imputa nicĭ o culpă. (Civ. 991, 1540, 1618) (Civ. Fr. 2000).

1550. Mandantele trebue să plătéscă mandataruluĭ dobêndasumelorŭ anticipate, socotità din ḑiua plăţilorŭ probate. (Civ. 1544, 1589) (Civ. Fr. 2001).

1551. Cândŭ maĭ multe persóne, pentru o afacere comună, aŭ numitŭ unŭ mandatarŭ, fie-care din ele este respundĕtóriă solidariŭ pentru tóte efectele mandatuluĭ. (Civ. 1039, ur; 1062, 1543, 1548—Co. 89) (Civ. Fr. 2002).

---

(1) Mandante este cellŭ ce a datŭ mandatulŭ.

(2) A desdauna: a daspăgubi.—(3) Anticipaţiunĭ însemnéză aci sumele ce s'a dat înainte.

CAPŬ IV.

Despre diferitele moduri după cari mandatulŭ încetézĕ.

1552. Mandatulŭ se stinge:

1. Prin revocaţiunea mandataruluĭ; (Civ. 1514, 1553, ur).

2. Prin renunţarea mandataruluĭ la mandatŭ; (Civ. 1556).

3. Prin mórtea, interdicţiunea, nesolvabilitatea şi falimentulŭ orĭ a mandanteluĭ, orĭ a mandataruluĭ. (Civ. 448, 988, 1539, 1559) (Civ. Fr. 2003).

1553 Mandantele póte, cândŭ voesce, revoca mandatulŭ şi constrânge, la casŭ, pe mandatarŭ de a'ĭ remite însrisulŭ de imputernicire. (Civ. 1514, 1555) (Civ. Fr. 2004).

1554. Revocaţiunea mandatuluĭ, notificată numaĭ mandataruluĭ, nu se póte opune uneĭ alte persóne care în nesciinţa de acésta, a contractatŭ cu dênsulŭ cu bună credinţă; în acestŭ casŭ mandantele are recursŭ contra mandataruluĭ seŭ. (Civ 973, 1539, 1546, 1553) (Civ. Fr. 2005).

1555. Numirea unuĭ noŭ mandatariŭ pentru aceeaşĭ afacere, cuprinde în sine revocaţiunea mandatuluĭ datŭ celuĭ ântêiŭ, din ţiua în care i s'a notificatŭ (Civ. 922, 1202, 1554) (Civ. Fr. 2006).

1556. Madatariulŭ póte renunţia la mandatŭ notificândŭ mandanteluĭ renunţarea sa.

In aşia casŭ mandatariulŭ remâne câtre mandante respundĕtorŭ dĕ daune, dacă renunţiarea sa le caşiuneză, afară numaĭ cândŭ elŭ se află în neputinţa de a-şi continui mandatulŭ fără o daună însemnătória. (Civ. 987 ur. 1081, ur. 1552, ur) (Civ. Fr. 2007).

1557. E validŭ aceea ce face mandatariulŭ în numele mandanteluĭ, atâtŭ timpŭ câtŭ nu cunósce mórtea luĭ, saŭ esistenţa uneĭ din causele ce desfiinţézĕ mandatulŭ (Civ. 1558) (Civ. Fr. 2008).

1558. In casurilĕ aretate în articululŭ precedente, sunt valide contractârile mandatariuluĭ cu alŭ treilea persóne cari sunt de bună credinţă (Civ. 1554, 1557) (Civ. Fr. 2009).

1559. In casŭ de mórte a mandatariuluĭ, erediĭ luĭ trebue să însciinţeze pe mandante, şi pînă atunce să îngrijéscă de ceea ce împrejurârile reclamă pentru interesele acestuĭ. (Civ. 369, 653 987) Civ. Fr. 2010).

TITLU X.

DESPRE COMODATU.(1)

CAPU I.

Despre natura comodatului.

1560. Comodatulŭ este unŭ contractŭ prin care cine-va împrumută altui unŭ lucru spre a se servi de dînsulŭ cu îndatorire de a-lŭ înapoia (Civ. 1100, ur, 1561, ur) (Civ. Fr. 1875).

1561. Comodatulŭ este esenţiale gratuitŭ. (Civ. Fr. 1876).

1562. Împrumutătorulŭ remâne proprietarŭ lucrului datŭ împrumutŭ (Civ. 1564, ur) (Civ. Fr. 1877).

1563. Obligaţiunile ce se formézĕ în puterea comodatului trecu la ereḑii comodanteluĭ şi aĭ comodatarului.(2).

Dacă însă împrumutarea s'a făcutŭ în privinţa numaĭ a comodatarului şi numaĭ persónei luĭ, ereḑiĭ luĭ nu potŭ să continuéscă a se folosi de lucrulŭ împrumutatŭ. (Civ. 1560) (Civ. Fr. 1879).

CAPŬ II.

Despre obligaţiunile comodatarului.

1564. Comodatariulŭ este datorŭ să îngrijéscă, ca unŭ bunŭ proprietarŭ, de conservarea lucrului împrumutatŭ, şi nu póte să se servéscă de câtŭ la trebuinţia determinată prin natura luĭ, saŭ prin convenţiune, sub pedépsă de a plăti daune-interese, de se cuvine. (Civ. 1084, 1429, 1565, ur.) (Civ. Fr. 1880).

1565. Dacă comodatariulŭ se servesce de lucru la o altă trebuinţă, orĭ pentru unŭ timpŭ maĭ îndelungatŭ de câtŭ se cuvine, atunci remâne respunḑĕtorŭ de perderea căşiunată, chiarŭ prin casŭ fortuitŭ. (Civ. 1082, 1083, 1156, 1430, 1564) (Civ. Fr. 1881).

1566. Dacă lucrulŭ împrumutatŭ pere prin unŭ casŭ fortuitŭ de la care comodatarulŭ l'arŭ fi pututŭ sustrage, subrogându'i(3)

---

(1) *Comodatulŭ* este, dupe cum se zice în art. 1560, unŭ împrumutŭ de unŭ lucru, mobile séŭ immobile, pentru óre care timpŭ, şi cu condiţiune ca cellŭce se împrumută să întórcă înapoĭ acelaşi lucru, iar nu altulŭ assemenea.

(2) *Comodante* legiuitorulŭ a numitŭ pe celŭ ce împrumută; *comodatariŭ* pe cellŭ ce se împrumută.

(3) Subrogându: punându în locŭ.

unŭ lucru alŭ seŭ, dacă elŭ neputêndŭ scăpa unulŭ din doue lucruri, a preferitŭ pe alŭ seŭ, atunci este respundĕtorŭ de perderea celui altŭ (Civ. 1082, 1084, 1156) (Civ. Fr. 1882).

1567. Dacă lucrulŭ s'a preţuitŭ cându s'a împrumutatŭ, atunci, pentru perderea luĭ, căşiunată chiarŭ prin casŭ fortuitŭ, remâne respundĕtorŭ comodatarulŭ, intru câtŭ nu s'a stipulatŭ contrariulŭ. (Civ 969, 1562) (Civ. Fr. 1883).

1568. Dacă lucrulŭ se deterioréză cu ocasiunea întrebuinţârii pentru care s'a datŭ cu împrumutare, şi fără culpă din partea comodatarului, acesta nu e respundĕtorŭ. (Civ. 998, ur; 1102) (Civ. Fr. 1884).

1569. Comodatarulŭ, făcêndŭ spese necesarie la usulŭ lucrului împrumutatŭ, nu póte să le repete(1) (Civ. 1561, 1574) (Civ Fr. 1886).

1570. Comodatarulŭ póte să reţină lucrulŭ sub cuvêntŭ de compensaţiune pentru creanţa ce are asupra comodantelui .(Civ. 1145, 1147, § 2, 1574) (Civ. Fr. 1885).

1571. Dacă maĭ multe persóne aŭ luatŭ împreună cu împrumutŭ totŭ acelaşiŭ lucru, ele sunt solidariŭ obligate câtre comodantc. (Civ. 1039, 1041, 1061) (Civ. Fr. 1887).

CAPŬ III.

Despre obligaţiunile comodanteluĭ.(2)

1572. Comodantele nu póte să ia înděrêtŭ lucrulŭ împrumutatŭ, înainte de trecerea terminuluĭ cuvenitŭ, saŭ, în lipsă de convenţiune, înainte de a fi servitŭ la trebuinţa, pentru care s'a datŭ cu împrumutŭ. (Civ. 969, 1023, 1025, 1573, 1581) (Civ. Fr. 1888).

1573. Dacă însă în curgerea terminuluĭ saŭ maĭ 'nainte de a se fi îndestulatŭ trebuinţa comodatarului, comodantele însuşi arŭ cădé în o trebuinţă mare şi neprevĕdută de acelŭ lucru, judecătorulŭ póte după împrejurâri să oblige pe comodatariŭ la restituţiune.(3) (Civ. 1023, 1572) (Civ. Fr. 1889).

1574. Dacă în curgerea terminului, împrumutatulŭ a fostŭ silitŭ pentru păstrarea lucruluĭ, să facă óre-cari spese estraordinarie, necesarie şi aşa de urgenţi în câtŭ să nu fi pututŭ preveni pe comodante, acesta va fi datorŭ a i le înapoia. (Civ. 1569, 1618). (Civ. Fr. 1890).

---

(1) Repeta: cere înapoĭ.
(2) Comodante: împrumutătorŭ—Comodatarŭ: împrumutatŭ.
(3) La restituţiune: la dare a lucrului înapoĭ.

1575. Dacă lucrulŭ împrumutatŭ are aşia defectŭ în câtŭ să pótă dauna(1) pe acelŭ ce se servesce de dînsulŭ, comodantele remâne rĕspunzĕtorŭ de daune, dacă cunoscêndŭ acele defecte nu a prevestitŭ pe comodatariŭ. (Civ. 998, 1580) (Civ. Fr. 1891).

TITLU XI.

Despre împrumutŭ.

CAPŬ I.

Despre natura împrumutuluĭ.

1576. Împrumutulŭ este unŭ contractŭ prin care una din pârţi dâ celeĭ alte óre-care cătime de lucrurĭ, cu îndatorire pentru dênsa de a restitui totŭ atâtea lucrurĭ de aceeaşĭ speciă şi cualitate. (Civ. 526, 1103, ur; 1577, ur) (Civ Fr. 1892).

1577. În puterea împrumutuluĭ, împrumutatulŭ devine proprietarulŭ lucruluĭ priimitŭ care, perindŭ, fiă în orĭ-ce modŭ, pere în contul seŭ (Civ. 1095. 1562, 1578) (Civ. Fr. 1893).

1578. Obligaţiunea ce resultă din unŭ împrumutŭ în banĭ este totŭ d'auna pentru aceeasi sumă numerică arătată în contractŭ.

Intâmplêndu-se o sporire saŭ o scădere a preţuluĭ monetelorŭ, înainte de a sosi epoca plăţiĭ, debitorele trebue să restituească suma numerică împrumutată şi nu este obligatŭ a restitui acéstă sumă de câtŭ în speciele aflătóre în cursŭ în momentulŭ plăţiĭ. (Civ. 1579) (Civ. Fr. 1895).

1579. Regula coprinsă în art. precedente nu se va aplica la împrumutârĭ de vêrgi metalice saŭ producte.

În acestŭ casŭ debitorele nu trebue să restituescă, de câtŭ aceeaşĭ cualitate şi cuantitate orĭ-care arŭ fi suirea saŭ căderea preţiuluĭ lorŭ.

Asemene cândŭ s'a făcutŭ împrumutulŭ în monete de aurŭ orĭ argintŭ şi s'a stipulatŭ o restituţiune în aceeaşĭ speciă şi cualitate, saŭ se va altera valórea intrinsecă a monetelorŭ, saŭ nu se vorŭ puté găsi, saŭ vorŭ fi scóse din cursŭ, se va restitui equivalentele preţuluĭ intrinsecŭ ce acele monete avuseseră în timpulŭ în care aŭ fostŭ împrumutate. (Civ. 1100, 1578) (Civ. Fr. 1896, 1897).

---

(1) Dauna: pagubi.

CAPŬ II.

Despre obligaţiunea împrumutătoruluĭ.

1580. Împrumutătorulŭ este supusŭ la rĕspunderea prevĕdută la articoluluĭ 1575 pentru comodatŭ. (Civ. Fr. 1898).

1581. Împrumutătorulŭ nu póte, maĭ 'nainte de terminŭ, să céră lucrulŭ împrumutatŭ. (Civ. 1023, 1025, 1572, 1573, 1584) (Civ. Fr. 1899).

1582. Nefiindŭ defiptŭ terminulŭ restituţiunii, judecătorulŭ póte să dea împrumutatuluĭ unŭ terminŭ, potrivitŭ cu împrejurârile. (Civ. 1101, 1572, 1583) (Civ. Fr. 1900).

1583. Dacă însă s'a stipulatŭ numaĭ ca împrumutatulŭ să plătéscă cândŭ va puté saŭ cândŭ va avé mĕdie,(1) judecătorulŭ va prescrie unŭ terminŭ de plată după împrejurârĭ. (Civ. 1101) (Civ. Fr. 1901).

CAPŬ III.

Despre obligaţiunea împrumutatuluĭ.

1584. Împrumutatulŭ este datorŭ să restituéscă lucrurile împrumutate în aceiaşĭ cuantitate şi cualitate şi la timpulŭ stipulatŭ. (Civ. 1104, 1576, 1578, 1579, 1585, ur.) (Civ. Fr. 1902).

1585. Cândŭ este în neposibilitate de a îndeplini datoria prescrisă prin art. precedente, va plăti valórea lorŭ, calculată după timpulŭ şi loculu în care urma a se face restituţiunea.

Dacă nu s'a determinatŭ nicĭ timpulŭ nicĭ loculŭ plăţiĭ împrumutuluĭ, plata urméză a se face de către împrumutatŭ după valóré curente din timpulŭ în care şi în loculŭ unde s'a contractatŭ (Civ. 1104, 1583) (Civ. Fr. 1903).

1586. Dacă împrumutatulŭ nu întórce la timpulŭ stipulatŭ lucrurile împrumutate saŭ valórea lorŭ, trebue să plătéscă şi dobêndĭ, de la ḑiua cereriĭ prin judecată a împrumutuluĭ. (Civ. 1034, 1088, 1589) (Civ. Fr. 1904).

---

(1) **Mezie**: mizlóce.

CAPŬ IV.

Despre împrumutulŭ cu dobêndă.

1587. Se póte stipula dobêndĭ pentru unŭ împrumutŭ de banĭ, de denariate (zaharele) saŭ de alte lucrurĭ mobilĭ. (Civ. 472, ur; 1088, ur; 1588, ur.) (Civ. Fr. 1905).

1588. Împrumutatulŭ carĕ a apucatŭ de a plăti dobêndĭ ce nu s'aŭ stipulatŭ, saŭ maĭ marĭ de câtŭ s'aŭ stipulatŭ, nu maĭ póte a le repeti, nicĭ a le imputa asupra capitaluluĭ. (Civ. 992, 1092, 1111) (Civ. Fr. 1906).

1589. Se defige o dobêndă de dĕce la sută în tóte casurile unde nu s'a otărîtŭ de pârțĭ quantulŭ eĭ. (Civ. 1587).

1590. Adeverința dată pentru capitalŭ fără reservă a dobândilorŭ este o presumțiune de plata lorŭ și scutesce de dînsa. (Civ. 1111, 1200, 1202) (Civ. Fr. 1908).

TITLU XII.

Despre depositŭ și despre secuestru.

CAPŬ I.

Despre depositŭ în genere.

1591. Depositulŭ în genere este unŭ actŭ prin carĕ se primesce lucrulŭ altuĭ spre a'lŭ păstra și a'lŭ restitui în natură. (Civ. 1593, 1604) (Civ. Fr. 1915).

1592. Depositulŭ este de douĕ felurĭ: depositŭ propriŭ dișŭ si sequestru. (Civ. 1593, ur; 1626, ur) (Civ. Fr. 1916).

CAPŬ II.

Despre depositulŭ propriŭ dișŭ.

SECȚIUNEA I.

Despre natura depositului.

1593. Depositulŭ este unŭ contractŭ esențiale gratuitŭ, carĕ nu póte avé de obiectŭ de câtŭ lucrurĭ mobilĭ.

Elŭ nu este perfectŭ de câtŭ câudŭ s'a făcutŭ tradiţiunea(1) lucrului.

Tradiţiunea se înlocuesce prin singurulŭ consimţimêntŭ, dacă lucrulŭ ce este a se lăsa în depositŭ se află deja în mâna depositarului sub orî ce altŭ titlu. (Civ. 1314, ur; 1591) (Civ. Fr. 1917, 1919).

1594. Depositulŭ este voluntariŭ saŭ necesariŭ. (Civ. 1593, 1595, ur; 1620, ur) (Civ. Fr. 1920).

SECŢIUNEA II.

Despre depositulŭ voluntariŭ.

1595. Depositulŭ voluntariŭ se formézĕ prin consimţimêntulŭ celuî ce dă şi celuî ce primesce lucrulŭ în depositŭ (Civ. 948, 1596) (Civ. Fr. 1921).

1596. Depositulŭ voluntariŭ se face în totŭ d'aunĕ numaî de câtre proprietarulŭ lucruluî depositŭ, saŭ prin consimţimêntulŭ sĕŭ espresŭ orî tacitŭ. (Civ. 1610) (Civ. Fr. 1922).

1597. Depositulŭ voluntariŭ nu se póte face de câtŭ prin înscrisŭ (Çiv. 1180, 1196, 1198, 1204, ur; 1598) (Civ. Fr. 1923).

1598. Dacă depositulŭ s'a făcutŭ de câtre o persónă capabile câtre una necapabile, aceea ce a facutŭ depositulŭ are numaî acţiune de revindicaţiunea lucruluî depositŭ, pe câtŭ timpŭ se află în mâna depositaruluî, saŭ acţiune de restituţiune pe câtŭ acesta s'a folositŭ. (Civ. 949, ur; 1164, 1597) (Civ. Fr. 1926).

SECTIUNEA III.

Despre îndatoririle depositaruluî(2)

1599. Depositarulŭ trebue să îngrijéscă de paza lucruluî depositŭ, întocmaî precumŭ îngrijesce de paza lucruluî seŭ. (Civ. 1564, 1566, 1600, ur) (Civ. Fr. 1927).

1600. Dispositiunea articoluluî precedinte trebue să se aplice cu maî mare rigóre:

1. Câudŭ depositarulŭ s'arŭ fi oferitŭ a primi unŭ depositŭ;

---

(1) Tradiţiunea: darea, sĕŭ predarea.

(2) Depositariŭ este acella care priimesce unŭ lucru în depositŭ-Deponente este cellŭ ce face depositulŭ.

2. Cându s'arŭ fi stipulatŭ vre o plată pentru paza depositului;
3. Cându depositulŭ s'a făcutŭ numai în folosulŭ depositarului;
4. Cându s'arŭ fi alcătuitŭ esprese ca depositarulŭ să fiă respundĕtorŭ de orĭ ce culpă. (Civ. 1593) (Civ. Fr. 1928).

1601. Depositarulŭ nu respunde nicĭ o dată de stricăciunile provenite din forță majore; afară de casulŭ cându a fostŭ pusŭ în întârdiare pentru restituțiunea lucruluĭ depositŭ. (Civ. 1079, 1082, 1083, 1156, 1604) (Civ. Fr. 1929).

1602. Elŭ nu póte să se servéscă de lucrulŭ depusŭ fără permisiune espresă saŭ tacită a deponentuluĭ. (Civ. 1081, 1088, 1591) (Civ. Fr. 1930)

1603. Nu póte de felŭ să caute a vedé lucrurile ce i s'aŭ depositatŭ, dacă i s'aŭ încredințatŭ în o ladă închisă saŭ sub o copertă sigilată. (Civ. Fr. 1931).

1604. Depositarulŭ trebue să înapoeze totŭ acelŭ lucru ce a priimitŭ.

Unŭ depositŭ de banĭ, cându depositarulŭ, conformŭ articoluluĭ 1602, făcuse întrebuințare de dênsulŭ, trebue să se restituéscă în acele monete în cari s'a făcutŭ, atâtŭ în casulŭ de sporire câtŭ și în acela de scăderea valórii lorŭ. (Civ. 1147, 1591, 1605, ur). (Civ. Fr. 1932).

1605. Depositarulŭ nu e datorŭ de a restitui lucrulŭ depositatŭ de câtŭ în starea în care se află la timpulŭ înapoiării. Stricăciunile survenite fără faptulŭ seŭ, rĕmânŭ în sarcina deponenteluĭ. (Civ. 1102, 1156, 1601) (Civ. Fr 1933).

1606. Depositarulŭ cărui s'a luatŭ prin forță majore lucrulŭ depositatŭ, și care a priimitŭ în locu-ĭ o sumă de banĭ, saŭ orĭ-ce altŭ lucru, trebue să restituéscă aceea ce a priimitŭ. (Civ. 1156, 1601, 1607) (Civ. Fr. 1934).

1607. Eredele depositaruluĭ, care a vêndutŭ în bună credință lucrulŭ ce n'a sciutŭ că este depositatŭ, este datorŭ numai să restituéscă prețulŭ priimitŭ, saŭ să cedeze acțiunea sa contra cumpărătoruluĭ, dacă prețulŭ nu arŭ fi fostŭ plătitŭ. (Civ. 972, 1604, 1606) (Civ. Fr. 1935).

1608. Depositarulŭ trebue să restituéscă fructele produse de lucrulŭ depositatŭ și culese de dênsulŭ.

Elŭ nu e datorŭ de a plăti nicĭ o dobêndă pentru banĭi ce i s'aŭ depositatŭ, afară numai din ziua de cându a fostŭ pusŭ în întârdiare de a'ĭ restitui. (Civ. 1079, 1088, 1593, 1602, 1604) (Civ. Fr. 1936).

1609. Depositarulŭ nu trebue să restituéscă lucrulŭ depositatŭ de câtŭ aceluĭ ce i l'a încredințatŭ, saŭ aceluĭ în alŭ cărui nume

s'aŭ făcutŭ depositulŭ, saŭ persóneĭ arĕtate spre a'lŭ primi. (Civ. 1096, 1610) (Civ. Fr. 1937).

1610. Depositarulŭ nu póte pretinde ca deponentele să probe că lucrulŭ depositatŭ este proprietatea sa.

Cu tóte acestea, dacă descopere că lucrulŭ este de furatŭ şi cine este adevĕratulŭ proprietarŭ, trebue să vestéscă acestuia depositulŭ ce i s'a făcutŭ, interpelându-lŭ a'lŭ reclama în unŭ terminŭ determinatŭ şi îndestulătorŭ fără prejudiţiulŭ dispositiunilorŭ codiceluĭ penale.

Dacă acela care a fostŭ vestitŭ de acésta, neglege reclamarea depositului, depositarulŭ este bine liberatŭ prin trădarea depositului în mâna aceluĭ de la care s'a priimitŭ. (Civ. 1596, 1616, 1909, 1910) (Civ. Fr. 1938).

1611. In casŭ de mórte a deponentelui, lucrulŭ depusŭ nu se póte restitui de câtŭ ercdelui.

Dacă sunt maĭ mulţi eredĭ, lucrulŭ depositatŭ trebue să se restituéscă, fiă-căruĭ din eĭ o parte pe câtŭ i se cuvine.

Dacă lucrulŭ nu se póte impărţi, eredii trebue să se unéscă între dînşiĭ asupra moduluĭ primirii luĭ. (Civ. 653, 1060, 1064) (Civ. Fr. 1939).

1612. Dacă deponentele, prin schimbarea statuluĭ seŭ, a perdutŭ administraţiunea bunurilorŭ sale, după facerea depositului, acesta nu se póte restitui de câtŭ persóneĭ însărcinate cu administraţiunea averiĭ deponentelui. (Civ. 390, 445, 454, 458) (Civ. Fr. 1940).

1613. Dacă depositulŭ a fostŭ făcutŭ de către unŭ tutore saŭ administratore în asemenea însuşire, şi administraţiunea sa a fostŭ încetată în momentulŭ restituţiuniĭ, acésta nu se póte face de câtŭ către persóna ce a fostŭ represintată, saŭ către noulŭ eĭ representatore. (Civ. 1612) (Civ. Fr. 1941).

1614. Dacă prin contractulŭ de depositŭ s'a stipulatŭ locŭlŭ unde trebue să se facă restituţiunea, depositarulŭ trebue să transporteze acolo lucrulŭ depositatŭ: spesele însă ce s'arŭ face sunt în greutatea deponentului. (Civ. 969, 1104, 1615) Civ. Fr. 1942).

1615. Restituţiunea trebue să se facă, dacă prin contractŭ nu s'arĕtă locŭlŭ, acolo unde se află lucrulŭ depositatŭ. (Civ. 1104, 1614) (Civ. Fr. 1943).

1616. Depositulŭ trebue să se restituéscă deponentelui îndată ce s'a reclamatŭ, chiarŭ cândŭ s'arŭ fi stipulatŭ prin contractŭ unŭ anume terminŭ pentru restituţiunea lui; se esceptă însă casulŭ cândŭ, în formele legalĭ s'a notificatŭ depositaruluĭ unŭ actŭ de sequestru saŭ de opositiune la restituţiunea saŭ la strămutarea lucruluĭ depositatŭ. (Civ. 1079, 1099, 1147, 1617) (Civ. Fr. 1944)

1617. Se stinge orĭ-ce îndatorire a depositarului, dacă se descopere şi se probéză că elŭ este însu'şĭ proprietarulŭ lucruluĭ depositatŭ. (Civ. 1154, ur; 1169, 1909) (Civ. Fr. 1946.)

SECŢIUNEA IV.

Despre indatoririle deponenteluĭ.(1)

1618. Deponentele este îndatoritŭ a întórce depositaruluĭ tóte spesele făcute pentru pĕstrarea lucruluĭ depositatŭ; şi a'lŭ desdauna de tóte perderile căşunate luĭ din causa depositului. (Civ. 991, 1619, 1730, § 4) (Civ. Fr. 1947).

1619. Depositarulŭ póte să opréscă depositulŭ pînă la plata integrale cuvenită luĭ din causa depositului. (Civ. 1147, 1730, §. 3) (Civ. Fr. 1948).

SECTIUNEA V.

Despre depositulŭ necesariŭ.

1620. Depositulŭ necesarŭ este acela ce se face sub sila uneĭ întêmplărĭ, cumŭ unŭ focŭ, o ruină, o predare, unŭ naufragiŭ saŭ altŭ evenimentŭ neprevĕdutŭ de forţa majore. (Civ. 1621, ur). (Civ. Fr. 1949.)

1621. Proba prin marturĭ este admisă pentru depositulŭ necesariŭ, şi chiarŭ în casulŭ cândŭ valórea deposituluĭ arŭ trece peste o sută cincĭ-decĭ leĭ. (Civ. 1198) (Civ. Fr. 1950).

1622. Depositulŭ necesarŭ este supusŭ la tóte regulele deposituluĭ voluntariŭ, şi fără prejudiţiulŭ dispoşiţiunilorŭ art. 1198, (Civ. 1596) (Civ. Fr. 1951).

1623. Ospĕtătoriĭ orĭ hangiĭ respundŭ, ca depositarĭĭ, pentru tóte lucrurile aduse în localulŭ lorŭ de unŭ călător; depositulŭ unorŭ aşia lucrurĭ trebue să se considere ca unŭ depositŭ necesariŭ. (Civ. 1198, 1621, 1730 §. 6, 1903) (Civ. Fr. 1952).

1624. Eĭ respundŭ de furtulŭ saŭ stricăciunea lucrurilorŭ călătoruluĭ, în casŭ cândŭ furtulŭ saŭ stricăciunea s'a comisŭ de servitorĭ, orĭ de celĭ însărcinaţĭ cu direcţiunea ospetărielorŭ, orĭ de streiniĭ ce le frecuentéză. (Civ. 1623, 1625—P. 309, 389) (Civ. Fr. 1953).

1625. Eĭ nu sunt rèspundĕtorĭ de furturile comise cu mâna

(1) Deponente este persóna care a făcut depositulŭ.

înarmată saŭ în alt-felŭ cu forţă majore. (Civ. 1623, ur.) (Civ. Fr. 1954).

CAPU III.

Despre sequestru.

SECTIUNEA I.

Despre diversele feluri de sequestruri.

1626. Sequestrulŭ este convenţionale saŭ judiciarŭ. (Civ. 1627, ur; 1632, ur.) (Civ. Fr. 1955.)

SECTIUNEA II.

Despre sequestru convenţionale.

1627. Sequestrulŭ conventionale este depositulŭ unuĭ lucru în litigiŭ,(1) făcutŭ de una saŭ maĭ multe persóne, unuĭ alŭ treilea, care ia asupră'şi îndatorirea de a-lŭ restitui, după terminarea procesuluĭ, celui cărui va declara judecătorulŭ că se cuvine. (Civ. 542, 1628, ur.) (Civ. Fr. 1956).

1628. Sequestrulŭ póte să nu fiă gratuitŭ. (Civ. 1593, 1600) (Civ. Fr. 1957).

1629. Cândŭ este gratuitŭ, se aplică asuprăĭ regulile deposituluĭ propriŭ disŭ, cu deosebirile ce se vorŭ arĕta maĭ josŭ. (Civ Fr. 1958).

1630. Obiectulŭ sequestruluĭ potŭ fi bunurĭ mobilĭ saŭ immobilĭ. (Civ. Fr. 1959).

1631. Depositarulŭ, însărcinatŭ cu unŭ sequestru, nu póte fi liberatŭ de dînsul înainte de terminarea procesuluĭ, de cătŭ atunci cândŭ tóte părţile interesate vorŭ comsimţi, saŭ cândŭ va urma ocausă ce se va judeca de legitimă. (Civ. 969, 1616) (Civ. Fr. 1960).

SECŢIUNEA III.

Despre sequestru judeciarŭ.

1632. Afară de casurile statornicite de codicile de procedură civile, judecătorulŭ póte ordona sequestrulŭ:

(1) In litigiŭ: în judecată.

1. A unui immobile saŭ a unui lucru mobile pentru a căruĭ proprietate orĭ posesiune se judecă douĕ saŭ maĭ multe persóne.

II. A lucrurilorŭ oferite de unŭ debitore spre liberarea sa (Civ. 542, 1114, 1116, 1121—Co 102) (Civ. Fr. 1961).

1633 Depositulŭ judeciarŭ dă nascere la obligaţiunĭ reciproce între sequestranţĭ şi depositarĭ

Depositarulŭ trebue să se îngrijască de pĕstrarea lucrului sequestratŭ ca unŭ bunŭ proprietarŭ.

Trebue să 'lŭ dea de faţă pentru vêndére spre îndestularea sequestrantelui, orĭ sore a'lŭ restitui pârţii de la care s'a sequestratŭ, în casŭ de revocaţiune a sequestrului.

Sequestrantele este datorŭ să plătéască depositarului salariulŭ statornicitŭ de lege, saŭ, în lipsa, pe câtŭ îlŭ va otărî judecătorulŭ (Civ. 1632) (Civ. Fr. 1962).

1634, Sequestrulŭ judeciarŭ se dă saŭ persóneĭ asupra cărĭĭ s'aŭ învoitŭ ambe pârţile interesate, saŭ uneĭ persóne numite din oficiŭ de autoritatea judeciară.

Şi într'unŭ casŭ şi într'altulŭ, acelŭ ce a luatŭ în pêstrare lucrulŭ, este supusŭ tuturorŭ îndatoririlorŭ ce nascŭ din sequestrŭ convenţionale. (Civ. 1116, 1627, ur.) (Civ. Fr. 1963).

TITLU XIII.

Despre Contractele aleatorie.

CAPŬ I.

Despre contractele aleatorie în genere.

1635. Contractulŭ aleatoriŭ este convenţiunea reciprocă ale cărĭĭ efecte în privinţa beneficielorŭ şi a perderilorŭ pentru tóte pârţile, saŭ pentru una saŭ maĭ multe din ele, depind de un evenimentŭ necertŭ. (Civ. 947).

Astŭ felŭ sunt:

I. Contractulŭ de asicurare (Co. 489, ur.)

II. Împrumutulŭ nauticŭ; (Co. 468, ur.)

III. Joculŭ şi prinsórea, (Civ. 1636, ur).

IV. Şi contractulŭ de rendită pe viéţa. (Civ, 1639, ur).

Cele douĕ d'êntêiŭ se reguléză după legile comerciuluĭ maritimŭ. (Civ. Fr. 1964).

CAPU II.

Despre jocŭ şi prinsóre.

1636. Legea nu dă nicĭ o acţiune spre plata unuĭ debitŭ din jocŭ

saŭ din-prinsóre. (Civ. 1638—P. 350, 389 §. 6) (Civ. Fr. 1965).

1637. Suntŭ esceptate jocurile ce contribuescŭ la eserciţiulŭ corporale, cum: armele, cursele cu piciorulŭ, călare saŭ cu carulŭ, şi alte aseminea.

Cu tóte acestea judecătorulŭ póte să respingă cererea cândŭ suma pusă la jocŭ saŭ la prinsóre arŭ fi escesivă(1) (Civ. 1636) (Civ. Fr. 1966).

1638. Perdĕtorulŭ nu póte în nicĭ un casŭ repeti ceea ce a plătitu de bună voiă, afară numaĭ în casulŭ cândŭ quĕstigătorulŭ a întrebuinţatŭ dolŭ, încelăciune saŭ amăgire. (Civ. 953, 960, ur) (Civ. Fr 1967).

CAPŬ III.

Despre contractulŭ de rendită pe viéţă.

SECŢIUNEA I.

Despre natura contractuluĭ de rendită pe viéţă.(2)

1639. Rendita pe viéţă se póte înfiinţa cu titlu onerosŭ. (Civ. 474, 523, 527, 550, 947, 1646) (Civ. Fr. 1968).

1640. Ea se póte constitui şi cu titlu gratuitŭ prin donaţiune între viĭ saŭ prin testamentŭ;

Trebue însă atuncĭ să fiă revestită de formele cerute de legĭ pentru asemenea acte. (Civ. 800, ur; 813, ur; 858, ur; 1641, ur.) (Civ. Fr. 1969).

1641. Rendita pe viéţă înfiinţată prin donaţiune saŭ testamentŭ este supusă la reducţiune, dacă întrece porţiunea disponibile; este nulă dacă se face în favórea uneĭ persóne necapabilĭ de a priimi. (Civ. 751, ur; 808, ur; 812, 934, 939, ur. 1642) (Civ. Fr. 1970).

1642. Rendita pe viéţă se póte înfiinţa în favórea persóneĭ ce a plătitŭ preţulŭ, saŭ a alteĭ a treia ce n'are nicĭ unŭ dreptŭ la rendită.

In casulŭ din urmă, de şi întrunesce însuşirile uneĭ liberalitâţĭ, totuşĭ nu este supusă formelorŭ stabilite pentru donaţiune; însă este în totulŭ supusă dispositiunilorŭ articoluluĭ precedente. (Civ. 751, 1640, 1641) (Civ. Fr. 1971, 1973).

---

(1) Escesivă: pré mare.

(2) Prin *rentâ* sèŭ *renditâ* se înţelege aceea ce ni se plătesce anualŭ pentru o sumă împrumutată séŭ o valóre înstreinată.

1643. Ea se póte înfiinţa în favórea uneĭ saŭ maĭ multorŭ persóne. (Civ. Fr. 1972).

1644. Este fără lucrare orĭ ce contractŭ de rendită pe viéţă, înfiinţatŭ în favórea uneĭ persóne care era deja mórtă în momentulŭ faceriĭ contractuluĭ. (Civ. Fr. 1974).

1645. Contractulŭ de rendită pe viéţă, în favórea uneĭ persóne afectate de o bólă de care a muritŭ în intervalŭ de douĕ-ḑecĭ ḑile de la data contractuluĭ, este nulŭ. (Civ. 1644) (Civ. Fr. 1975).

SECŢIUNEA II.

Despre efectele contractuluĭ de rendită pe viéţă între pârţile contractanţĭ.

1646. Acela în a câriĭ favóre s'a înfiinţatŭ cu titlu onerosŭ, o rendită pe viéţă, póte să céră sfărîmarea contractuluĭ, dacă înfiinţătorulŭ eĭ nu dâ asicurârile stipulate pentru esecutare. (Civ. 1020, 1025) (Civ. Fr. 1977).

1647. Singura neplată a terminilorŭ espirate a renditeĭ nu dâ dreptŭ celuĭ în a cârui favóre este înfiinţată, să céră întórcerea capitaluluĭ, saŭ reintrarea în posesiunea fonduluĭ înstrăinatŭ. Elŭ are numaĭ dreptulŭ de a face să se sequestreze şi să se vênḑă averea debitoruluĭ sĕŭ, şi a cere ca, neconsimţindŭ debitorulŭ, să se reguleze, din produsulŭ vinderiĭ, o sumă suficiente spre plata terminilorŭ. (Civ. 1020, 1365, 1648) (Civ Fr. 1978).

1648. Înfiinţătorulŭ renditeĭ nu póte să se libereze de plata eĭ, oferindŭ înapoiarea capitaluluĭ şi renunţândŭ la repetiţiunea(1) anuitâţilorŭ(2) plătite, orĭ câtŭ de lungă fie viéţa acelorŭ în a cârorŭ favóre s'a înfiinţatŭ rendita, şi orĭ câtŭ de onerósă fie prestaţiunea(3) renditeĭ. (Civ. 1635, 1647) (Civ. Fr. 1979):

1649. Rendita pe viéţa se dobândesce de proprietarulŭ eĭ în proporţiunea ḑilelorŭ ce a trăitŭ.

Dacă însĕ s'a stipulatŭ ca terminiĭ eĭ să se plătéscă anticipatŭ, atuncĭ se consideră de quĕstigatŭ fie care terminŭ din ḑiua în care a venitŭ plata luĭ. (Civ. 523, 525, 527) (Civ. Fr. 1980).

1650. Numaĭ în casulŭ în care rendita pe viéţiă s'a înfiinţatŭ cu titlu gratuitŭ, se póte şi stipula ca dênsa să nu fiă supusă sequestrâriĭ. (Civ. 1640, ur.) (Civ. Fr. 1981).

---

(1) Repetiţiune: cerere înapoi.
(2) Annuităţĭ: aceea ce s'a plătit pe fie care anŭ.
(3) Prestaţiune: darea, predarea.

1651. Proprietărulŭ renditeĭ pe viéţiă nu póte să céră terminile espirate de cătŭ justificându esistenţa sa, orĭ esistenţa persóneĭ în favórea cărĭa s'a fostŭ înfiinţatŭ. (Civ. 1169, 1907, ur.) (Civ. Fr. 1983).

TITLU XIV.

Despre fidejusiune (cauţiune)(1)

CAPŬ I.

Despre natura şi intinderea fidejusiunĭĭ.

1652. Celŭ ce garantéză o obligaţiune, se légă câtre creditorŭ de a îndeplini însuşĭ obligaţiunea pe care debitorulŭ nu o îndeplinesce (Civ. 944, 946, 1662, ur) (Civ. Fr. 2011).

1653. Fidejusiunea nu póte esiste de cătŭ pentru o obligaţiune validă(2)

Cu tóte acestea se póte face cineva fidejusorele uneĭ obligaţiunĭ ce póte fi anulată în virtutea uneĭ escepţiunĭ personalĭ debitoreluĭ, cum de pildă în casulŭ de minoritate. (Civ. 207, 448, 950, ur; 1047. 1681) (Civ. Fr. 2012).

1654. Fidejusiunea nu póte întrece datoria debitoreluĭ, nicĭ póte fi făcută sub condiţiunĭ maĭ oneróse(3)

Póte fi însă numaĭ pentru o parte a datorieĭ şi sub condiţiunĭ maĭ puţinŭ grele.

Cauţiunea ce întrece datoria saŭ care este contractată sub condiţiunĭ maĭ oneróse e validă numaĭ pînă în mĕsura obligaţiuniĭ principalĭ. (Civ. 1066, 1087, 1675) (Civ. Fr. 2013).

1655. Orĭ-cine póte să se facă fidejusore(4) fără ordinea şi chiarŭ fără sciinţa aceluĭ pentru care se obligă.

Asemenea se póte face nu numaĭ pentru debitorele principale, dar şi pentru fidejusorele acestuĭ. (Civ. 946, 1669, ur; 1680) (Civ. Fr. 2014).

1656. Fidejusiunea trebue să fiă espresă şi nu se póte întinde peste marginile în carĭ s'a contractatŭ. (Civ. 1169, 1191, ur; 1654) (Civ. Fr. 2015).

---

(1) Fidejusiune séŭ cauţiune va să zică chezăşiă.
(2) Cuvêntulŭ *validă* însemnédă aceĭ *valabilă*.
(3) *Condiţiunĭ maĭ oneróse*, adică condiţiunĭ maĭ grele.
(4) Fidejusore: chezaşiŭ.

1657. Fidejusiunea nedeterminată a unei obligaţiuni principali, se întinde la tóte accesoriele unei datorii, şi încă şi la spesele primei reclamaţiuni, şi la tóte cele posteriori notificări făcute fidejusorelui. (Civ. 1046, 1654, 1656) (Civ. Fr. 2016).

1658. Indatoririle fidejusorelui trecu la eredi, afară de constrîngerea corporale, chiarŭ dacă îndatorirea era asigurată prin constrîngere corporale. (Civ. 653, 1060, ur; 1675—Supl. L. Constr. Corp. pag. 141) (Civ. Fr. 2017).

1659. Debitorele obligatŭ a da siguranţă trebue să presinte o persónă capabile de a contracta, care să posédă avere indestulă spre a garanta o obligaţiune, si care să aibă domiciliulŭ în teritoriulŭ juridicţionale alŭ curtii apelative la care trebue să se dea (Civ. 87, 950, 1104, 1660, ur) (Civ. Fr. 2018).

1660. Solvabilitatea unui garante se mĕsóră numai după nemişcătórele ce potŭ fi ipotecate, afară de casulŭ cândŭ datoria este mică saŭ afacerea este comerciale. Spre acestŭ finitŭ nu se potŭ lua în consideraţiune nemişcătórele în litigiŭ, nici acele situate la o aşa depărtare, în cât să devină fórte deficili lucrările esecutive asupră-le. (Civ. 1659, 1664) (Civ. Fr. 2019).

1661. Dacă fidejusorele, căpĕtatŭ de creditorŭ de bună voiă saŭ judecătoresce, a devenitŭ apoi nesolvabile, trebue să se dea unŭ altulŭ.

Acéstă regulă nu se aplică în singurulŭ casŭ în care fidejusorele s'a datŭ numai în puterea unei convenţiuni prin care creditorele a cerutŭ de fidejusore o anume persónă. (Civ. 1133) (Civ. Fr. 2020).

CAPŬ II.

Despre efectele fidejusiunii.

SECŢIUNEA I.

Despre efectele fidejusiunii între creditore şi cauţionatorŭ (fidejusore)(1)

1662. Fidejusorele nu este ţinutŭ a plăti creditoruluĭ de cât când nu se póte îndestula de la debitorulŭ principale asupra averii căruia trebue mai întâiŭ să se facă discuţiune(2), afară nu-

(1) Cauţionatorŭ, fidejusore: chezaşiŭ.

(2) *A se face discutiune* asupra averei unui debitore, însemnéză a lua şi a vinde averea acelui debitore. Prin urmare se zice că *chezaşiulŭ are beneficiulŭ de discutiune*, adică, că în momentulŭ când se urmăresce de creditorŭ elŭ îlŭ obligă ca să discute, adică să ia şi să vîndă mai întâiŭ averea debitoreluĭ, şi apoi să se întórcă la dînsulŭ, chezaşiŭ.

mai când însuşi a renunţatŭ la acestŭ beneficiŭ, saŭ s'a obligatŭ solidariŭ cu datorniculŭ. In casulŭ din urmă efectulŭ obligaţiuniĭ sale se regulédă după principiele statornicite în privinţa datorielorŭ solidarie. (Civ. 1039, ur; 1042, 1663, ur) (Civ. Fr 2021).

1663. Creditorulŭ nu este îndatoratŭ să discute averea debitoreluĭ principale, dacă garantulŭ nu o cere de la cele d'âmtêiŭ lucrârĭ indreptate contra sa. (Civ. 1662, 1664) (Civ. Fr. 2022).

1664. Fidejusorele care cere discuţiunea trebue să indice creditoreluĭ averea debitoreluĭ principale şi să anticipeze spesele(1) cuviincióse pentru punerea în lucrare a esecutârii.

Nu se va ţiné în sémă arĕtarea bunurilorŭ debitoruluĭ principale situate afară din teritoriulŭ juridicţionale alŭ curţii apelative în care trebue să se efectueze plata, saŭ a bunurilorŭ în litigiŭ, orĭ a bunilorŭ deja ipotecate pentru sicuranţa dătorieĭ, care nu mai sunt în posesiunea debitoreluĭ. (Civ. 1660, 1665) (Civ. Fr. 2023).

1665. De câte orĭ cauţionatorulŭ va arĕta bunurĭ în cuprinderea articoluluĭ precedente şi va anticipa şi spesele cuviincióse pentru discuţiune, creditorulŭ remâne câtre garante respundêtorŭ pînă la valórea bunurilorŭ arĕtate, în casŭ de nesolvabilitate a debitoruluĭ principale survenită prin amânarea urmăririĭ. (Civ. 1664) (Civ. Fr. 2024).

1666. Cândŭ maĭ multe persóne aŭ garantatŭ unulŭ şi acelaşĭ creditore pentru una şi aceeaşĭ datoriă, fie care din ele remâne obligată pentru datoria întrégă. (Civ. 1039, ur. 1108, 1667 ur.) (Civ. Fr. 2025).

1667. Cu tóte acestea fie-care din persónele arătate în articululŭ precedente, întru câtu n'a renunţatŭ la benificiul divisiuniĭ, póte cere ca creditorulŭ să devidă maĭ întêiŭ acţiunea sa şi să o reducă la proporţiunea fie-cărui.

Dacă unĭĭ din garanţĭ era nesolvabilĭ, în timpulŭ în care unulŭ din eĭ obţinuse divisiunea, acesta remene obligatŭ în proporţiunea uneĭ aseminea nesolvabilitâţĭ; dacă însă nesolvabilitatea a supravenitŭ după divisiune, atunci nŭ maĭ póte fi respundătorŭ pentru acésta (Civ. 1042, nota. 1668) (Civ. Fr. 2026).

1668. Dacă creditorele însuşi şi de bună voiă a împărţitŭ acţiunea sa, nu maĭ póte să se lapede de acéstă divisiune, de şi, maĭ 'nainte de timpulŭ în care a primit'o, unĭĭ din cauţionatorĭ aŭ fostu nesolvabilĭ. (Civ. 1049, 1050, (Civ. Fr. 1027).

---

(1) *A anticipa spesele* va să zică a plăti de maĭ nainte cheltuelile cuviincióse, ect.

SECȚIUNEA II.

Despre efectele fidejusiunii între debitoră și cauționatoră (fidejusore).

1669. Cauționatorului ce a plătitu are regresu(1) contra debitorelui principale, atâtu cându a garantatu cu sciința debitorelui câtu și pe nesciința lui.

Regresulu se întinde atâtu asupra capitalului câtu și asupra dobênḑilorŭ și a speselorŭ; cu tóte acestea garantulu nu are regresu de câtu pentru spesele făcute de dînsulu după ce a notificatu debitorelui principale reclamațiunea pornită asupră-i.

Fidejusorele are regresu și pentru dobânda sumei ce a plătitu, chiarŭ cându datoria nu producea dobândă, și încă și pentru daune-interese dacă se cuvine.

Cu tóte acestea dobânḑile ce arŭ fi fostu datorite creditorului nu vorŭ merge în favórea garantelui de câtu din ḑiua în care s'a notificatu plata (Civ. 991, 1084, 1088, 1108, ur. 1657, 1672) (Civ. Fr. 2028).

1670. Cauționatorulŭ ce a plâtitu datoria întră în dreptulu ce avea creditorulŭ contra datorniculŭi. (Civ. 1108, §. 3; 1682) (Civ. Fr. 2029).

1671. Cându sunt mai mulți debitorĭ principalĭ solidarĭ pentru una și aceeași datoriă, fidejusorele ce a garantatu pentru eĭ toți, are regresu în contra fie-cărui din eĭ pentru repetițiunea(2) sumei totalĭ ce a plătitu. (Civ. 1053, 1108) (Civ. Fr. 2030).

1762. Fidejosurele ce a plătitu prima dată, nu are regresu contra debitorelui principale ce a plătitu de a doua óră; are însă acțiunea de repetițiune contra creditorelui.

Cându fidejosurele a plătitu, fără să fi fostu urmăritu și fără să fi însciințatu pe datorniculu principale, nu va ave nicĭ unu regresu contra acestui în casulu cându, în timpulu plății, datorniculŭ arŭ fi avutu meḑiu de a declara stinsă datoria sa, îĭ remâne însă dreptulu de a cere înapoĭ de la creditore banii daț (Civ. 991, 1092. 1351) (Civ. Fr. 2031).

1673. Fidejusorele, și fără a fi plâtitu, póte să reclame desdaunare de la debitore:

---

(1) *Are regresu* însemnează aceea ce se obiciuesce a se zice *are recursu*, adică are dreptulu de a urmări.

(2) *Repetițiune:* cerere înapoi.

1. Cându este urmăritu în judecată pentru a plăti (Civ 1666).
2. Cându debitorulu se află falitu sau în stare de nesolvabilitate; (Civ. 1025 – Co. 185, 192).
3. Cându debitoralu s'a îndatoratu de a-lu libera de garanţiă într'unu terminu determinatu şi acesta a espiratu; (Civ. 969).
4. Cându datoria a devenitu esigibile prin sosirea scădinţei stipulate; (Civ. 1684)
5. După trecere de ţece ani, cându obligaţiunea principale nu are unu terminu determinatu de scădinţă, întru câtu însă obligaţiunea principale nu aru fi fostu de aşia felu în câtu să nu pótă a se stinge înaintea unui terminu determinatu, cum de esemplu tutela, ori întru câtu nu s'a stipulatu contrariulu. (Civ. Fr. 2032)

SECTIUNEA III.

Despre efectele fidejusiunii între mai mulţi garanţi.

1674. Cându mai multe persóne au garantatu pentru unulu şi acelaşi debitoru şi pentru una şi aceeaşi datoriă, garantele ce a plătitu datoria, are regresu contra celoru alţi garanţi pentru porţiunea ce privesce pe fiă-care.

Cu tóte acestea nu are locu regresulu de câtu cându garantulu a plătitu în unulu din casurile arătate în articolulu precedente. (Civ. 778, 1053, 1108, 1109, 1666, 1673) (Civ. Fr. 2033).

CAPU III.

Despre fidejusiunea legale şi cea judecătorèscă.

1675. De câte ori o persónă este obligată de lege sau de judecătoru a da o garanţă, garantele ce se oferesce trebue să aibă condiţiunile prescrise de art. 1659 şi 1660. Fidejusiunea judecătorésca trebue încă să pótă fi supusă la constrîngere corporale. (Civ. 15, 106, 109, 541, 566, 682, 718, 1364—Supl. L. Const. Corp. Pag. 141—Co. 116, 146, 192, 210) (Civ. Fr. 2040).

1676. Celu ce e datoru să dea o garanţă, e liberu să dea unu amanetu(1) sau altă asigurare care să se găsésca suficiente pentru asigurarea creanţei. (Civ. 1685, ur) (Civ. Fr. 2041).

---

(1) Amanetulu este aceea ce se mai numesce şi gagiu.

1677. Garantele judecătorescŭ nu póte cere discuţiunea averii debitorului principale. (Civ. 1662, 1678) (Civ. Fr. 2042).

1678. Celŭ ce s'a făcutŭ garante numaĭ pentru fidejusorulŭ judecătorescŭ, nu póte să céră descuţiunea averii debitoreluĭ principale şi a fidejusoreluĭ. (Civ. 1655) (Civ. Fr. 2043).

CAPŬ IV.

Despre stingerea fidejusiuneĭ

1679. Obligaţiunea ce nasce din fidejusiune se stinge prin acele cause prin care se stinge şi cele-l-alte obligaţiuni (Civ. 1044, 1045, 1091, 1137, 1142 ur. 1148, 1155, 1216, 1218) (Civ. Fr. 2034).

1680. Confusiunea urmată între datorniculŭ principale şi fidejusorulŭ seŭ, prin *ereditarea* unuia de către altulŭ(1) nu stinge acţiunea creditoruluĭ contra acelui ce a garantatŭ pentru fidejusore. (Civ. 653, 1091 1154, ur. 1655) (Civ. Fr. 2035),

1681. Garantulŭ se póte servi în contra creditoruluĭ de tóte escepţiunile datorniculuĭ principale inerente datorieĭ(2); însă nu'ĭ póte opune acele ce sunt curatŭ personalĭ datorniculuĭ(Civ. 1047, 1093, 1118, ur. 1142, 1148, 1155, 1215, 1653, 1682, ur.) (Civ. Fr. 2036).

1682. Cauţinatorulŭ se liberéză de garanţia sa, când nu póte să intre în drepturile, privilegiele şi ipotecele creditoruluĭ din causa acestuia. (Civ. 1108, §. 3. 1670) (Civ. Fr. 2037).

1683. Dacă creditorulŭ primesce de bună voiă unŭ immobile saŭ altu lucru în plata datorieĭ principalĭ, cauţionatorulŭ remâne liberatŭ chiaru cându creditorulŭ a fostŭ evinsŭ din acelŭ lucru. (Civ. 1095, 1100, 1128) (Civ. Fr. 2038).

1684. Prelungirea terminuluĭ acordatŭ de creditorŭ în favórea datorniculuĭ principale, nu liberéză pe fidejusore de garanţa sa, care póte în acestŭ casŭ să urmăréscă pĕ debitore pentru plata, (Civ. 1673) (Civ. Fr. 2039).

TITLU XV.

Despre amanetu(3)

1685. Amanetulŭ este unŭ contractŭ prin care datorniculŭ remite

(1) Prin espresiunea *erezirea unuia de catre* altul legiuitorulŭ a voitŭ să zică „când unulŭ devine moscenitorulŭ celuĭ-l-altŭ.“

(2) *Inerente datorieĭ*: cari suntŭ legate de datoriă.

(3) Amanetŭ: gagiŭ.

creditorului său unu lucru mobile spre siguranța datorieĭ (Civ. 1690, 1730 §. 3. (Civ. Fr. 2073).

1686. Amanetulŭ dâ creditoruluĭ dreptu de a fi plătitŭ din lucrulŭ amanetuluĭ cu preferință înaintea altorŭ creditorĭ.

Ca să resulte preferință, se cere unŭ actŭ înregistratŭ în regulă ce să enunție suma datorită, specia și natura lucrurilorŭ amanetate saŭ o discripțiune de qualitatea, greutatea și mĕsura lorŭ.

Facerea unuĭ actŭ înscrisŭ și înregistratŭ nu este neapăratŭ de câtŭ cândŭ datoria trece peste une sută cinci-decĭ leĭ. (Civ. 1179, 1182, 1191, ur. 1197, 1198, 1203, 1688—Co. 91) (Civ. Fr. 2074).

1687. Preferința arătată în art. precedente nu se póte înființa înprivința mobililorŭ necorporalĭ cum creanțele mobiliarie, de câtŭ prin unŭ actŭ în regulă înregistratŭ și notificatŭ debitoreluĭ creanțeĭ date în amanetŭ (Civ. 1107, §. 2. 1688, 1692) (Civ. Fr. 2075).

1688 In tóte casurile însă acestŭ privilegiŭ nu subsiste asupra amanetuluĭ de câtŭ cândŭ sa datŭ și a remasŭ în posesiunea creditoruluĭ saŭ a unuĭ al treilea alesŭ de părțĭ (Civ. 1316, 1391, 1730, §. 1, 2, 5) (Civ Fr. 2076).

1689. Creditorulŭ, la casŭ de ne-plată, nu póte să dispună de amanetŭ; are dreptulŭ însă să céră de la judecătorŭ ca amanetulŭ să 'i remînă luĭ, dreptŭ plată, și pînă la suma datorieĭ, cu ale eĭ dobînțĭ, de se cuvine, după o estimațiune făcută de esperțĭ, ori să se vênză la licitațiune.

E nulă orĭ-ce stipulațiune prin care creditorulŭ s'ar autorisa saŭ a-și apropria amanetulŭ saŭ a dispune de dînsulŭ fără formalitățile susŭ arĕtate. (Civ. 968, 1008, 1690, 1701) (Civ. Fr. 2078).

1690 Pănă la espropriațiunea debitorelui, de este să se facă, elŭ remâne proprietarulŭ amanetuluĭ. (Civ. 1599, ur. 1685, 1701) (Civ. Fr. 2079).

1691. Creditorulŭ respunde, după regulele stabilite la titlulŭ *Despre contracte și obligațiunĭ în genere*, de perderea saŭ stricăciunea amanetuluĭ provenită din culpa sa. (Civ. 999, 1081, ur, 1102, 1156).

Aseminea și debitorele trebue să întórcă creditoreluĭ tóte spesele utilĭ și cele necesarie făcute pentru conservarea amanetuluĭ. Civ. 991, 1574, 1618, 1699, 1730, §. 4) (Civ. Fr. 2080).

1692. Dacă s'a datŭ dreptŭ amanetŭ o creanță ce produce dobînțĭ, creditorulŭ trebue să țină în sémă aceste dobînțĭ asupra dobînțilorŭ cĕ arŭ fi datorite.

Dacă datoria, pentru a cărĭĭ siguranță s'a datŭ amanetŭ o creanță, nu produce ea însă-și dobînțĭ, atuncea dobînțile creanțeĭ amanetate se ținŭ în sémă asupra capitaluluĭ datorieĭ. (Civ. 1060, 1101, 1111, 1589, 1687, 1697) Civ, Fr. 2081).

1693. Dacă creditorele abusă de amanetŭ, debitorele póte să céră ca acelŭ amanetŭ să se pună sub sequestru (Civ. 1685).

1694. Debitorulŭ nu póte pretinde restituţiunea amanetuluĭ de cătŭ după ce a plătitŭ în întregŭ capitalulŭ, dobînḑile şi spesele datorieĭ pentru a cărĭĭ siguranţă s'a fostŭ datŭ amanetulŭi.

Dacă acelaşiŭ debitore ar fi făcutŭ o altă datoriă către acelaşiŭ creditorŭ după tradiţiunea amanetuluĭ, şi o asemenea datoriă ar fi devenitŭ esigibile înainte de plata primeĭ datoriĭ, creditorulŭ nu va puté fi constrînsŭ să libereze amanetulŭ mai înainte de a se fi plătitŭ ambe creanţele, chiarŭ cándŭ nu s'ar fi stipulatŭ de a subordina amanetulŭi la plata datorieĭ a doua. (Civ. 558, 1619, 1686, 1700) (Civ. Er. 2082).

1695. Amanetulŭ este nedivisibile, de şi datoria este divisibile între ereḑiĭ debitoreluĭ, orĭ între aceia aĭ creditoreluĭ.

Eredele debitoreluĭ, ce nu şĭ-a plătitŭ partea sa de datoriă, nu póte cere restituţiunea părţiĭ sale de amanetŭ atâtŭ timpŭ cătŭ datoria nu este plătită în întregulŭ eĭ

Şi vice-versa, eredele creditoreluĭ care şi-a primitŭ partea sa de datoriă, nu póte să restituiască amanetulŭi cu daunarea coereḑilor seĭ încă neplătiţĭ. (Civ. 1057, ur. 1702) (Civ. Fr. 2083).

1696. Dispositiunile precedinţĭ nu se aplică în materiĭ de comerciŭ, nicĭ la casele de împrumutŭ pe amanetŭ, în privinţa cărorŭ se va urma după legile şi regulamentele relative la dînsele. (Co. 89, 91, 289—294) (Civ. Fr. 2084).

TITLU XVI.

Despre antichrese

1697. Antichresea este unŭ contractŭ, prin care creditorele dobândesce dreptulŭ de a'şĭ apropia fructele unuĭ immobile, remisŭ(1) luĭ de datornicŭ, cu îndatorire de a le imputa(2) pe fie care anŭ asupra dobînḑilorŭ, de sunt datorite, şi apoĭ asupra capitaluluĭ creanţeĭ sale. (Civ. 1698, ur) (Civ. Fr. 2085).

1698. Acestŭ contractŭ trebue să fiă făcutŭ înscrisŭ şi transcrisŭ(3) întru cătŭ este o datoriă maĭ mare de una sută cinciḑecĭ leĭ. (Civ. 1179, 1191, 1197, 1198, 1686) (Civ. Fr. 2085).

---

(1) Remisŭ: datŭ.
(2) Imputa: a scădea.
(3) Prin *transcrisŭ* legiuitorulŭ a înţelesŭ aci *înregistratŭ* ca şi în art. 1686.

1699. Creditorulŭ, dacă nu s'a stipulatŭ contrariulŭ, este datorŭ se plătéscă dârile şi sarcinele anuali ale imobileluĭ ce posedă în antichrese. Asemenea trebue să ingrijéscă de întreţinere şi să facă reparaţiunile necesarie şi utilĭ ale immobileluĭ; la din contră, remâne respundĕtorŭ de daune interese.

Tóte spesele relativè la obiectele susŭ-arĕtate se vorŭ preleva asupra fructelorŭ(1) (Civ. 991, 1084, 1691 1700) (Civ. Fr. 2086)

1700. Debitorele nu póte reclama folosinţa immobileluĭ datŭ în antichrese, maĭ'nainte de a fi plătitŭ tótă datoria. Creditorele însă ce voesce a se libera de îndatoririle enumerate în articolulŭ precedinte, póte totŭ d'auna, întru câtŭ n'a renunţatŭ esprese la acestŭ dreptŭ, sili pe debitore să'şĭ priimèscă înderĕtŭ folosinţa immobileluĭ. (Civ. 1694) (Civ. Fr. 2087).

1701. Creditorulŭ nu devine proprietarŭ alŭ immobileluĭ prin singura neplată a datorieĭ la terminulŭ stipulatŭ; orĭ ce clausulă contrariă este nulă.

La neplată, póte să céră espropriaţiunea debitoruluĭ după formele legalĭ. (Civ. 1689, 1824, ur) (Civ. Fr. 2088).

1702. Dispositiunile art. 1695 se aplică la antichrese întocmaĭ ca la amanetŭ. (Civ. Fr. 2090).

1703. Creditorulŭ antichresistŭ conservă asupra fondoluĭ şi cele altè privilege şi ipotece, legalŭ formate şi conservate. (Civ 1698, 1722, ur; 1746, ur—1o. 194) (Civ. Fr. 2091).

TITLU XVII.

Despre transacţiune(2)

1704. Transacţiunea este unŭ contractŭ prin care pârţile terminá unŭ procesŭ începutŭ saŭ preîntîmpiná unŭ procesŭ ce pótă să nască. (Civ. 943, 945, 947, 1179, 1191, 1197, 1198) (Civ. Fr. 2044)

1705. Transacţiunea trebue să fiă constatată prin actŭ scrisŭ. (Civ. 1704) (Civ. Fr. 2044).

1706. Transacţiune potŭ face numaĭ aceĭ ce potŭ dispune de obiectulŭ coprinsŭ în ea.

Aceĭ însă ce nu potŭ dispune de obiectulŭ coprinsŭ în transacţiune, nu potŭ transige de câtŭ în formele stabilite de legĭ specialĭ. (Civ. 413, 419, 427-430, 433, 445, 448, 454; 726, 1248—Co. 231, 278) Civ. Fr. 2045).

---

(1) Se vorŭ preleva asupra fructelorŭ, va să zică: se vor lua din fructe.
(2) Transacţiune: învoire.

1707. Se póte transige asupra unei acțiuni civili ce derivă din o infracțiune. (Civ. Fr. 2046).

1708. In transacțiune se póte stipula o penalitate contra aceluĭ ce nu se va ține de dînsa (Civ. 1021, 1069) (Civ. Fr. 2047)

1709. Transacțiunile se mărginescŭ numaĭ la obiectulŭ lorŭ; renunciarea, făcută în tóte pretențiele și acțiunile, coprinde numaĭ aceea ce se reportă la pricinele asupra cărorŭ a urmatŭ transacțiune. (Civ. 977. 984, 1710) (Civ. Fr. 2048).

1710. Transacțiunea nu se întinde de cătŭ asupra pricinelorŭ de cari tratédă, fie intențiunea părțilorŭ manifestată prin espresiuni speciali saŭ generali, orĭ resulte ea ca o consecință necesariă din ceea ce s'a espresŭ. (Civ. 977, 1709) (Civ. Fr. 2049).

1711. Transacțiunile aŭ între părțile contractanți puterea uneĭ sentințe neapelabilĭ. (Civ. 1200. §. 3; 1201) (Civ. Fr. 2052).

1712. Este admisibile acțiunea de nulitate contra uneĭ transacțiuni pentru eróre asupra persónei saŭ a obiectuluĭ în procesŭ. (Civ. 954, 1717) (Civ. Fr. 2053).

1713. Asemine se póte ataca transacțiunea făcută spre esecutarea unuĭ titlu nulŭ, afară numaĭ cândŭ părțile ar fi tratatŭ espresé despre nulitate. (Civ. 966, 1190, 1711) (Civ. Fr. 2054).

1714. Transacțiunea făcută pe documente dovedite în urmă de false, este nulă. (Civ. 966, 1712, 1716) (Civ. Fr. 2055).

1715. E aseminea nulă transacțiunea asupra unuĭ procesŭ finitŭ prin sentință neapelabilé despre care părțile saŭ una din ele n'avea cunoscință.

Cândŭ sentința necunoscută părțilorŭ ar fi încă apelabile transacțiunea va fi validă. (Civ. 954, 966, 1712) (Civ. Fr. 2056).

1716. Cândŭ părțile aŭ transigitŭ în genere asupra tutorŭ afacerilorŭ ce ar puté să esiste între dînsele, documentele ce le arŭ fi fostŭ necunoscute lorŭ în timpulŭ transacțiuniĭ și cari s'ar fi descoperitŭ în urmă, nu constituescŭ unŭ titlu de anulare a transacțiuniĭ, afară numaĭ atunci cândŭ ar fi fostŭ ascunse prin fapta unei din părțile contractanți.

Insă transacțiunea va fi nulă cândŭ ea nu ar coprinde de cătŭ unŭ singurŭ obiectŭ și s'ar dovedi, din documentele în urmă descoperite, că una din părți nu avea nicĭ unŭ dreptŭ asupra aceluĭ obiectŭ. (Civ. 1711, 1714) (Civ. Fr. 2057).

1717. Invederata greșélă în socotelĭ, urmată la facerea transacțiuniĭ, nu păgubesce pe nicĭ una din părți, și trebue să se répareze. (Civ. 1712) (Civ. Fr. 2058).

TITLU XVIII.

Despre privilege şi ipotece.(1)

CAPŬ I.

Dispositiuni generali.

1718. Orĭ-cine este obligatŭ personalĕ, este ţinutŭ de a împlini îndatoririle sale cu tóte bunurile sale mobilĭ şi immobilĭ, presenţĭ şi fiitóre. (Civ. 1719, 1824, ur.) (l. Bel. art. 7—Civ. Fr. 2092).

1719. Bunurile unuĭ debitore servescŭ spre asicurarea comună a creditorilorŭ seĭ, şi preţulŭ lorŭ se împarte între eĭ prin analogiă, afară de casulŭ cândŭ esistŭ între creditorĭ cause legitimĕ de preferinţă. (Civ. 1718, 1720, 1824 - Co. 295, ur; 305, ur.) (l. Bel. art. 8—Civ. Fr. 2093).

1720. Causele legitime de preferinţă sunt privilegiele şi ipotecele. (Civ. 494, 771, 1685, ur; 1722, ur; 1746, ur.) (l. Bel. art. 9—Civ. Fr. 2094).

1721. Cândŭ unŭ immobile, recolte, saŭ alte bunurĭ mobilĭ vorŭ fi fostŭ asecurate în contra incendiuluĭ, saŭ în contra orĭ-căruĭ altŭ casŭ fortuitŭ, suma, ce se va datori de către asicuratorŭ, va trebui, dacă nu va fi fostŭ cheltuită în reparaţiunea obiectuluĭ asicuratŭ, să fiă afectată la plata creanţelorŭ privilegiate şi ipotecarie, după rangulŭ fie-cărĭ din ele.

Asemenea se va urma şi cu orĭ-ce despăgubire va fi datorită de către o a treia persónă, pentru perderea totale saŭ deteriorarea obiectuluĭ însărcinatŭ de unŭ privilegiŭ saŭ ipotecă. (l. Bel. art. 10).

CAPŬ II.

Despre privilegie.

1722. Privilegiulŭ este unŭ dreptŭ, ce dă unuĭ creditorŭ călitatea creanţeĭ sale de a fi preferitŭ celorŭ alţĭ creditorĭ, fiă chiarŭ ipotecarĭ. (Civ. 1685, 1730 §. 3, 1738) (l. Bel. 12—Civ. Fr. 2095).

(1) În acéstă materiă de privilegie şi ipotece se coprindŭ maĭ multe modificaţiuni introduse în Belgiea prin legea din 16 Decem. 1851. Ne vom raporte dar şi noi, dupe trebuinţă, la acéstă lege citând articolele eĭ sub acéstă scurtare: „l. Bel.“; şi pentru interesulŭ studiuluĭ comparativŭ, vom însemna şi articolele correspunzătóre din legea francesă reformată prin legea belgă.

1723. Între creditorii privilegiaţi preferinţa se regulézá după diferitele calităţi ale privilegielorŭ. (Civ. 1729—1736) (l. Bel. 13—Civ. Fr. 2096).

1724. Creditorii privilegiaţi, cari aŭ acelaşi rangŭ aŭ de o potrivă dreptŭ la plată. (Civ. 1723) (l. Bel. 14—Civ. Fr. 2097).

1725. Privilegiele tesaurului publicŭ şi ordinea în care se esercită ele, sunt regulate prin legi speciali.

Tesaurulŭ publicŭ nu póte obţine unŭ privelegiŭ în contra drepturilorŭ persónelorŭ alŭ treile dobêndite mai 'nainte. (Civ. 1730 §. 8; 1753) (l. Bel. 15—Civ. Fr. 2098).

1726. Privilegiele potŭ fi atâtŭ asupra mobililorŭ câtŭ şi asupra immobililorŭ. (Civ. 1728—1737) (l. Bel. 16—Civ. Fr. 2099).

SECŢIUNEA I.

Despre privilegiele cari se întindŭ asupra mobililorŭ şi immobililorŭ.

1727. Cheltuelele de judecată sunt privilegiate atâtŭ asupra mobililorŭ câtŭ şi asupra immobililorŭ, în privinţa tutorŭ creditorilorŭ în interesulŭ cârorŭ aŭ fostŭ făcute. (Civ. 1729, 1737) (l. Bel. 17).

SECŢIUNEA II.

Despre privilegie asupra mobililorŭ.

1728. Privilegiele sunt saŭ generali, asŭ speciali asupra unorŭ mobili (Civ. 1729, 1730) (l. Bel. 18-Civ. Fr. 2100).

§. 1—*Despre privilegie generali asupra mobililorŭ.*

1729. Creanţele privilegiate asupra tutorŭ mobililorŭ suntŭ cele mai josŭ aretate, şi se esercită în ordinea următóre: (Civ. 461, 472, ur. 1723, 1730, ur).

1. Cheltuelele de judecată făcute în intereculŭ comun alŭ creditorilorŭ; (Civ 98, 99, 723, 919—Co. 205, 305).

2. Cheltuelele îngropârii în raportŭ cu condiţiunea şi starea defunctului. (Civ. 1279).

3. Cheltuelele bólei celei după urmă făcute în cursŭ de unŭ anŭ. (Civ. 339, 1904).

4. Salariele ómenilorŭ de serviciŭ pentru unŭ anŭ trecutŭ şi restulŭ datorieĭ din anulŭ curente.

Salariulŭ de şése luni alŭ calfelorŭ de prăvăliă, şi salariulŭ pe o lună alŭ lucrătorilorŭ cu ţiua. (Çiv. 1471, ur.)

5. Preţulŭ obiectelorŭ de subsistenţiă date debitoreluĭ şi familiĭe sale în cursŭ de şése luni.

Cându valórea immobililorŭ n'a fostŭ absorbităŭ de creanţele privilegiate şi ipotecarie, partea din preţulŭ lorŭ ce maĭ remâne se va afecta cu preferinţă la plata creanţelorŭ arĕtate prin presentele articolŭ. (Civ. 570, 572, 1183, 1187, 1725, 1903) (l. Bel. 19—Civ. Fr. 2101),

§ 2. *Despre privilegie asupra óre-cârorŭ mobilĭ.*

1730. Creanţele privilegiate asupra óre-cârorŭ mobilĭ sunt:

1. Chiriele şi arendele. Cându contractulŭ este autenticŭ, saŭ are o dată certă, proprietarulŭ are privilegiŭ pentru tótă chiria saŭ arenda pe anulŭ corente, precumŭ şi pe totŭ timpulŭ ce remâne a curge pînă la espirarea contractuluĭ.

Cându contractulŭ nu e autenticŭ saŭ nu are data certă, proprietarulŭ are privilegiŭ numaĭ pentru chiria saŭ arenda pe anulŭ curinte şi pe anulŭ viitorŭ.

In casulŭ d'intâiŭ, dacă prin contractulŭ de arendare saŭ închiriare nu va fi fostŭ espresŭ proibită sub-arendarea saŭ sub-închiriarea, ceĭ-l-ălţĭ creditorĭ aĭ debitoruluĭ potŭ reînchiria casa saŭ rearenda moşia pentru timpulŭ ce maĭ remêne a curge după contractŭ;dar sunt obligaţĭ de a plăti proprietaruluĭ totŭ ce 'ĭ este datoritŭ.

Obiectele asupra cârorŭ se esercită privilegiulŭ sunt:

Pentru casă, tóte mobilile din ea.

Pentru moşia, tótă recolta anuluĭ curente precumŭ şi totŭ ce servesce la esplótarea moşieĭ.

Acelaşi privilegiu are locŭ pentru reparaţiunile locative şi pentru totŭ ce privesce esecuţiunea contractuluĭ.

Preprietarulŭ póte sequestra mobilile cari se află în casa sa saŭ pe moşia sa, cêndŭ ele aŭ fostŭ duse în altŭ locŭ, fără consimţimêntulŭ sĕŭ, şi proprietarulŭ conservă privilegiulŭ seŭ pe aceste mobilĭ, întru câtŭ timpŭ le aŭ revendicatŭ(1), adică, cându suntu în cestiune mobilile uneĭ moşiĭ, dacă a făcutŭ cererea sa în terminŭ de patru-ţecĭ ţile, şi cându suntu în cestiune mobilile uneĭ case, în terminŭ de cinci-spre-ţece ţile. (Civ. 1171, 1176, 1182, 1416, ur; 1421, 1429. 1446, ur).

(1) A revendica este a reclama lucrulŭ seŭ care se află în mâna altuia.

2. Sumele datorite ŞENTRU semênţe, saŭ pentru cheltuiala recolteĭ anuluĭ corente, asupra preţuluĭ acesteĭ recolte, şi sumele datorite pentru instrumente de esploataţiune, pe preţulŭ acestorŭ instrumente; în ambe aceste casurĭ, cu preferinţa chiarŭ înaintea proprietarului moşieĭ pentru privilegiulŭ arendeĭ (Civ. 1734).

3. Creanţa pe amanetulŭ ce este în posesiunea creditoreluĭ (Civ. 1685, ur).

4 Cheltuelele făcute pentru conservarea lucruluĭ. (Civ. 991, 997, 1691).

5. Preţulŭ pentru lucrurĭ mobilĭ neplătite, dacă se află încă în posesiunea debitoruluĭ, chiarŭ şi în casulŭ cândŭ a cumpăratŭ cu terminŭ de platä.

Dacă vênţarea s'a făcutŭ fără terminŭ de platä, vênţătorulŭ póte chiarŭ să revendice obiectele vêndute, pe câtŭ timpŭ se află în posesiunea cumpărătoruluĭ, şi póte să împedice revinderea acelorŭ lucrurĭ, dacă însă s'a făcutŭ cererea sa în terminŭ de optŭ ţile după trădarea lucrurilorŭ, şi dacă lucrurile se află încă totŭ în starea în care se găsea la timpulŭ trădărĭĭ lor.

Perderea acţiuneĭ de revendicare aduce cu sine şi perderea acţiuneĭ resolutorie(1) a contractuluĭ vênţêrĭĭ, în privinţa celorŭ-l-alţĭ creditorĭ. (Civ. 1021, 1370).

6. Creanţele ce are unŭ hangiŭ în acestă cualitate asupra efectelorŭ voiajorilorŭ, ce se află în ospĕtăria sa (Civ. 1198 §. 2; 1686, 1903).

7. Creanţa cheltueleloŭ de transportŭ şi a cheltueleloră accesorie asupra lucruluĭ transportatŭ, întru câtŭ timpŭ acela ce l'a transportatŭ, îlŭ are în posesiunea sa, şi în cele douĕ-ţecĭ şi patru ore ce vorŭ urma trădărĭĭ lucruluĭ la destinatariulŭ saŭ, dacă acesta din urmă a conservatŭ posesiunea lucruluĭ. (Civ. 1429, ur. 1688—Co. 102, ur).

8 Creanţele resultândŭ din abusurĭ şi prevaricaţiunĭ ale funcţionarilorŭ publicĭ, în eserciţiulŭ funcţiunĭĭ lorŭ, asupra cauţionamêntuluĭ lorŭ, precumŭ şi asupra dobînţiloroŭ, ce arŭ fi produsŭ acelu cauţionamêntŭ. (Civ. 1725, L. Bel. 20—(Civ. Fr. 2102).

§ *III. Despre rangulŭ privilegielorŭ asupra mobililorŭ la casŭ de concursŭ între ele.*

1731. Cheltuelele de judecată vinŭ înaintea tuturorŭ creanţelorŭ în interesulŭ cârora aŭ fostŭ făcute. (Civ. 1729 §. 1) (l. Bel.21).

(2) Prin *actiune resolutoriâ* se înţelege aci dreptulŭ de a cere desfiinţarea contractuluĭ vînţăreĭ.

1732. Cheltuelele făcute pentru conservarea lucrului trecŭ inaintea privilegielorŭ anteriorĭ.

Ele trecŭ, în tóte casurile, chiarŭ înaintea privilegielorŭ coprinse la numerii 3, 4 şi 5 ale articoluluĭ 1729. (Civ. 1730 §. 4) (l. Bel. 22).

1733. Creditorele amanetarŭ, hangiulŭ şi cărăuşulŭ sunt preferiţĭ vênd̦ĕtoruluĭ unuĭ obiectŭ mobiliarŭ care le servesce de sicuranţă, afară de casulŭ cândŭ eĭ, priimindŭ lucrulŭ, aŭ sciutŭ că preţulŭ, era încă datoritŭ.

Privilegiulŭ vênd̦ĕtoruluĭ nu se esercită de cătră după acelŭ alŭ proprietaruluĭ caseĭ saŭ moşieĭ, afară de casulŭ cândŭ vênd̦ĕtorulŭ, la transportarea lucrurilorŭ în locurile închiriate, a făcutŭ cunoscutŭ proprietaruluĭ că preţulŭ încă nu 'ĭ s'a plătitŭ. (Civ. 1685, ur; 1730) (l. Bel. 23).

1734. Sumele datorite pentru semințe, saŭ pentru cheltuelile recolteĭ de peste anŭ se plătescŭ din preţulŭ acestcĭ recolte; şi sumele datorite pentru utensile,(1) cari servescŭ la esploataţiunea moşieĭ din preţulŭ acestorŭ utensile, cu preferinţă în ambe aceste casurĭ înaintea privilegiuluĭ proprietaruluĭ moşieĭ. (Civ. 1730, § 2) (L. Bel. 24).

1735. Privilegiulŭ cheltuelelorŭ de îngropare trece înaintea tuturorŭ celorŭ-l-alte privilegie. (Civ. 1729, § 2) (L. Bel. 25).

1736. Cele-l-alte privilegie generalĭ sunt primate de către privilegiele speciali (Civ. 1729, 1730) (L. Bel. 26).

SECŢIUNEA III.

Despre privilegie asupra immobililorŭ.

1737. Creditorĭĭ privilegiaţĭ asupra immobililorŭ sunt:

1). Vênd̦ĕtorulŭ pe immobilulŭ vêndutŭ pentru plata preţuluĭ; daca s'aŭ făcutŭ maĭ multe vênd̦ĕrĭ succesive pentru care a rĕmasŭ datoritŭ preţulŭ în totalŭ saŭ în parte, ântêiulŭ vênd̦ĕtorŭ se preferesce celuĭ de alŭ douilea, celŭ de alŭ douilea celuĭ de alŭ treilea şi aşa înainte. (Civ. 1021, 1365, 1740).

2). Aceĭ ce aŭ datŭ baniĭ cari aŭ servitŭ la aquisiţiunea(2) unuĭ immobile. Trebue însă să fiă constatatŭ într'unŭ modŭ

---

(1) *Utensile*, adică *unelte*, séŭ, precum legiuitorulŭ la numitŭ maĭ susŭ, *instrumente de lucru.*

(2) *Aquisitiune*: dobîndire.

autenticŭ, prin actulŭ de împrumutare, că suma era destinată a fi întrebuinţată la acésta; asemenea trebue să fiă constatatŭ prin quitanţa vêndĕtoruluĭ că plata preţuluĭ s'a făcutŭ cu banĭĭ împrumutaţĭ. (Civ. 1107 §. 2; 1171).

3). Coereditĭ asupra immobililorŭ succesiunĭĭ pentru garanţia împărţeleĭ făcute între eĭ şi a sumelorŭ cu cari a remasŭ datorŭ unulŭ către altulŭ (Civ. 728, 736, 742, 778, 787, ur. 1741)

4). Architecţiĭ, antreprenoriĭ, petrariĭ şi alţĭ lucrătorĭ întrebuinţaţĭ pentru a zidi, a reconstrui, saŭ a repara edificie, canalurĭ saŭ alte opere, cu condiţiune însă ca prealabilmente să se fi închiăiatŭ unŭ procesŭ verbale de către un espertŭ numitŭ de tribunalulŭ de primă instanţă în circonscripţiunea căruĭ sunt situate edificiele, constătătorŭ stărilĭ şi felului lucrărilorŭ ce proprietarulŭ va declara că are de gîndŭ a face, şi numaĭ în casulŭ cândŭ acele lucrărĭ arŭ fi fostŭ primite celŭ multŭ în cursŭ de şése luni, după terminarea lorŭ, de către espertŭ asemenea numitŭ de tribunalŭ. Dar privilegiulŭ acesta nu póte trece nicĭ o dată peste valorile constatate prin alŭ douilea procesŭ verbale, ci se va reduce la adausulŭ de valóre ce va fi esistêndŭ la epoca alienărĭĭ(1) immobileluĭ ca resultatŭ alŭ lucrărilorŭ esecutate. (Civ. 1483, ur; 1488, ur; 1742).

5). Aceĭ ce aŭ împrumutatŭ banĭ pentru a îndemnisa pe lucrătorĭ, se bucură de acelaşĭ privilegiŭ, însă numaĭ la casulŭ cândŭ întrebuinţarea acelorŭ banĭ va fi constatată într'unŭ modŭ autenticŭ prin actulŭ de împrumutare, şi prin quitanţa lucrătorilorŭ, în modulŭ în care s'a vorbitŭ maĭ susŭ despre aceĭ cari aŭ împrumutatŭ banĭ pentru aquisiţiunea unuĭ immobile. (Civ. 1107, 1171, 1742) (Civ. Fr. 2103),

SECTIUNEA IV.

Cumŭ se conservă privilegiele.

1738. Intre creditorĭ, privilegiele nu producŭ nicĭ unŭ efectŭ, în privinţa immobililorŭ de cătŭ atunci cândŭ ele s'aŭ adusŭ la cunoscinţa publică, prin inscripţiune, şi numaĭ de la data aceleĭ inscripţiunĭ în registrele tribunalelorŭ de prima instanţă destinate pentru acésta, după modulŭ determinatŭ de lege, afara de singurele escepţiunĭ ce urmézĕ. (Civ. 1722, ur; 1745, 1780, ur) (L. Bel 29—(Civ. Fr. 2106).

(1) *Alienare*: înstreinare.

1739. Sunt scutite de formalitatea inscripţiunii, creanţele arĕtate la articolulŭ 1729. (Civ Fr. 2107).

1740. Vĕnd̆ĕtorulŭi priveligiatŭ conservă privilegiulŭ seŭ prin transcripţiunea titlului care a transferitŭ proprietatea cumpĕrătorului, şi care titlu constată că i-se datorescе întregulŭ preţiŭ saŭ parte din elŭ; asemenea şi acela care a datŭ bani pentru cumpĕrarea unuĭ immobile conformŭ alinatuluĭ 2 de la art. 1737 conservă privilegiulŭ seŭ prin transcripţiunea titlului care constată destinaţiunea împrumutârii şi trecerea asupra sa a tutulorŭ drepturilorŭ vênd̆ĕtorilorŭ. (Civ. 1021, 1365, ur; 1737, §. 1; 1745) (Civ. Fr. 2108).

1741. Coeredele saŭ copărtaşulŭi la o împărţélă conservă privilegiulŭ sĕŭ asupra bunurilorŭ coprinse în fiă-care lotŭ, saŭ asupra lucruluĭ pusŭ în licitaţiune, pentru totŭ ce are dreptŭ a reclama în acéstă calitate prin inscripţiunea acestuĭ privilegiŭ în terminŭ de şése-ₒeci ₒile socotite de la data actuluĭ de împărţélă, saŭ de la data adjudecaţiunii prin licitaţiune; în cursulŭ acestuĭ timpŭ nicĭ o ipotecă nu póte fi constituită în prejudiţiulŭ coeredeluĭ saŭ copărtaşuluĭ creditorŭ asupra nicĭ unuĭ bunŭ care se găsesce cuprinsŭ în masa comună. (Civ. 728, 742, 748, 787, ur; 1737, §. 3) (Civ. Fr. 2109).

1742. Architecţiĭ, antreprenoriĭ, petrariĭ şi alţĭ lucrătorĭ în trebuinţaţĭ pentru a zidi, a reconstrui, saŭ a repara edificie, canaluri, saŭ alte opere, şi aceĭ carĭ aŭ împrumutatŭ, pentru a îndemnisa pe persónele de maĭ susŭ, cu banĭ a cărorŭ întrebuinţare se constată conform alineatuluĭ 5 de la articolulŭ 1737, conservă privilegiulŭ lorŭ prin inscripţiunea proceselorŭ verbali ale esperţilorŭ menţionate la alineatulŭ 4 alŭ articoluluĭ 1737. (Civ. 1737 §. 4, 5; 1738, 1745) (Civ. Fr. 2110).

1743. Creditoriĭ şi legatariĭ, cari cerŭ separaţiunea patrimoniuluĭ defunctuluĭ, conservă privilegiulŭ lorŭ asupra immobililorŭ succesiuniĭ în faţia creditorilorŭ, ereₒilorŭ saŭ representanţilorŭ defunctuluĭ, prin inscripţiunea acestuĭ privilegiŭ în terminŭ de şése luni de la data deschiderĭi succesiuniĭ.

Inaintea espirârĭi acestuĭ terminŭ, nicĭ o ipotecă stabilită de către ereₒiĭ saŭ representanţiĭ defunctuluĭ asupra acelorŭ bunurĭ spre prejudiţiulŭ creditorilorŭ saŭ legatarilorŭ succesiuniĭ, nu póte avea efectŭ. (Civ. 781—783, 902, 1738, 1745) (Civ. Fr. 2111).

1744. Cesionariĭ acestorŭ diverse creanţe privilegiate, esercită întru tóte aceleaşi drepturĭ, cari le avea şi aceĭ ce le aŭ cedatŭ aceste creanţe. (Civ. 1106, ur; 1391, ur.) (Civ. Fr. 2112).

1745. Tóte creanţele privilegiate supuse la formalitatea inscrip-

ţiunii, în privinţa cărorŭ nu s'arŭ fi îndeplinitŭ condiţiunile privilegiuluĭ, nu încetéză cu tóte acestea de a fi creanţe ipotecarie; însă ipoteca în privinţa tutorŭ persónelorŭ alŭ treile nu datéză de cătŭ de la epoca inscripţiunilorŭ cari vorŭ trebui făcute, după cumŭ maĭ josŭ se va arĕta. (Civ. 1725, 1778) (Civ. Fr. 2113).

CAPŬ III.

Despre ipotece.

1746. Ipoteca este unŭ dreptŭ reale asupra immobililorŭ afectate la plata uneĭ obligaţiunĭ.

Ipoteca este din natura eĭ nedivisibile, şi subsiste în intregimea eĭ asupra tutorŭ immobililorŭ afectate, asupra fiă-cărui, şi asupra fiă-cării porţiunĭ din acele immobilĭ. (Civ. 1062, ur.).

Dreptulŭ de ipotecă se conservă asupra immobililorŭ în orĭ-ce mână va trece. (Civ. 1790, ur; 1800) (Civ. Fr. 2114).

1747. Dreptulŭ de ipotecă nu se póte constitui de cătŭ în casurile şi cu formele prescrise ds lege. (Civ. Fr. 2115).

1748. Ipoteca este saŭ legale saŭ convenţionale. (Civ. 1749, ur; 1753, ur; 1769, ur.) (l. Bel. 43—Civ. Fr. 2116).

1749. Ipoteca legale este aceea cari ia nascere în virtutea uneĭ dispositiunĭ speciali a legiĭ. (Civ. 902, 1738, ur; 1753).

Ipoteca convenţionale este aceea care ia nascere din convenţiunea pârţilorŭ, cu formele prescrise de lege. (Civ. 1769, ur.) (l. Bel. 44—Civ. Fr. 2117).

1750. Se potŭ ipoteca:

1. Immobilile cari sunt în comerciŭ, cu accesoriele lorŭ, ce după lege se privescŭ ca immobilĭ; (Civ. 462, ur; 963, 1777).

2. Usufructulŭ asupra acestorŭ immobilĭ şi acesorie. (Civ. 471, 488—492) (Civ. Fr. 2118).

1751. Mobilile nu potŭ fi ipotecate. (Civ. 472, ur; 1909) (Civ. Fr. 2119).

1752. Nu se aduce nicĭ o modificaţiune prin acestŭ codice dispositiunilorŭ legilorŭ maritime în privinţa navelorŭ şi bastimentelorŭ de mare. (Co. 349—355) (Civ. Fr. 2120).

SECŢIUNEA I.

Despre ipotecele legali.

1753. Drepturile şi creanţele cari se asicură de lege prin o ipotecă sunt:

1). Ale femeilorŭ măritate asupra bunurilorŭ bărbatŭluĭ. (Civ. 1242, ur; 1281, 1754, ur.)

2). Ale minorilorŭ şi interdişilorŭ asupra bunurilorŭ tutoreluĭ. (Civ. 343, 348, 390, 415, ur; 435, 454).

3). Ale Statuluĭ, ale comunelorŭ şi stabilimentelorŭ publice asupra bunurilorŭ perceptorilorŭ şi administratorilorŭ centralĭ. (Civ. 1725) (Civ. Fr. 2121).

§ *I.—Despre sicuranţele femeilorŭ măritate.*

1754. Femeia va avé o ipotecă speciale asupra bunurilor ce suntŭ afectate prin contractulŭ de căsătoriă pentru asigurarea doteĭ alienabilĭ.

Ipoteca se va inscrie de bărbatŭ înaintea celebrăriĭ căsătorieĭ, şi nu va avé efectŭ de câtŭ de la data aceleĭ înscripţiunĭ.

Inscripţiunea va puté fi cerută şi de femeiă. (Civ. 1242, ur; 1281, 1753, 1755, ur.) (l. Bel. 64).

1755. Prin contractulŭ de căsătoriă se vorŭ specialisa immobilile ipotecate, obiectele dotalĭ garantate şi suma pînă în concurinţa câria se va puté lua inscripţiune ipotecariă. (Civ. 1224, ur; 1756, ur.) (l. Bel 65).

1756 In lipsă de stipulaţiunĭ esprese de ipotecă în contractulŭ de căsătoriă saŭ cândŭ garanţele determinate prin acestŭ contractŭ nu vorŭ fi indestulătórie, femeia va putea în timpulŭ căsătorieĭ în virtutea autorisaţiuniĭ date de către preşedintele tribunaluluĭ domiciliuluĭ sĕŭ, şi pînă la concurinţa sumeĭ doteĭ alienabilĭ să céră inscripţiunea ipotecariă asupra unuia saŭ maĭ multe immobilĭ anume determinate ale bărbatuluĭ seŭ. (Civ. 1224, 1755, 1757 ur) (L. Bel. 66).

1757. Femeia va puté încă, chiar în casŭ de convenţiune contrariă, dară cu autorisaţiunea preşedinteluĭ tribunaluluĭ domiciliuluĭ seŭ, să céră în timpulŭ căsătorieĭ inscripţiunĭ ipotecarie asupra immobililorŭ bărbatuluĭ seŭ, pentru orĭ-ce pretenţiunĭ ar puté avé în contra luĭ în virtutea fóieĭ sale dotalĭ. (Civ. 1756, 1758) (L. Bel. 67).

1758. Inscripţiunile luate în virtutea articlelorŭ 1756-1757 vorŭ areta speciale fie-care immobile, şi vorŭ determina sumele pentru cari sunt cerute acele inscripţiunĭ. (Civ. 1759, ur; 1780) (L. Bel 68).

1759. In tóte casurile determinate maĭ susŭ în cari femeia măritată are dreptŭ de a cere inscripţiunea de ipotecă asupra bunurilorŭ immobilĭ ale bărbatuluĭ, décă ea nu va esercita acestŭ dreptŭ, îlŭ va puté esercita în numele eĭ acelŭ ce a constituitŭ

dotea, şi în lipsa acestuia, chiarŭ procurorele tribunalului de prima instanţă a domiciliului femeii. (Civ. 1754, ur.) (l. Bel. 69, 70).

1760. Femeia nu va puté renunţa nicĭ într'unŭ casŭ în favórea bărbatului seŭ lă inscripţiunile luate în virtutea articolelorŭ precedinţi. (Civ. 1754—1759) (l. Bel. 71).

1761. Bărbatulŭ va puté contesta valórea dotiĭ alienabilĭ, pentru care s'a luatŭ inscripţiune de femeiă după sĕvârşirea căsătorieĭ. In casulŭ acesta tribunalulŭ va decide într'unŭ modŭ sumariŭ asupra contestaţiunii, numindŭ esperţi pentru estimaţiunea dotiĭ alienabili, şi ascultândŭ reportulŭ lorŭ precumŭ şi conclusiunile procurorelui. (Civ. 1756, ur.) (l. Bel. 72).

§ 2—*Despre garanţiele ce sunt obligaţi a da tutorii în interesele minorilorŭ şi interdişilorŭ.*

1762. Inaintea intrăriĭ tutorilorŭ în administraţiunea tuteleĭ, consiliulŭ de familiă va defige suma pentru care se va lua inscripţiunea ipotecariă, va arĕta anume immobilele tutoreluĭ asupra cărorŭ acéstă inscripţiune se va cere.

La determinarea sumeĭ inscripţiuniĭ, consiliulŭ de familiă va avé în vedere starea minoreluĭ saŭ a interdişilorŭ, natura valorilorŭ de cari se compune acéstă stare şi eventualităţile de responsabilitate la cari póte fi supusŭ tutorele.

Consiliulŭ de familiă după împrejurărĭ póte decide ca suma inscripţiuniĭ să nu fiă maĭ mare de câtŭ venitulŭ pe unŭ anŭ alŭ stăriĭ minoreluĭ saŭ alŭ interdisuluĭ. (Civ. 390, 454, 1763, 1780) (L. Bel. 49).

1763. Deliberaţiunea consiliuluĭ de familiă va fi motivată şi dată după ce tutorele va fi ascultatŭ saŭ chiămatŭ. (Civ. 1762) (L. Bel. 50).

1764. Tutorele va puté contesta valórea venituluĭ pentru care s'a cerutŭ inscripţiune la tribunalulŭ de prima instanţă, la care casŭ tribunalulŭ va urma în tocmaĭ ca la articolulŭ. 1761. (Civ. 1762, ur; 1780) (l. Bel. 51).

1765 Inscripţiunea va fi luată de tutore în virtutea deliberaţiuniĭ consiliuluĭ de familiă. (Civ. 1762, ur; 1766, 1780) (l. Bel. 52).

1766. Consiliulŭ de familiă va puté numi specialé pe unulŭ din membriĭ sĕĭ saŭ orĭ ce altă persónă pentru luarea inscripţiuniĭ. (Civ. 1765, 1780) (l. Bel. 53).

1767. Cândŭ tutorele este tatălŭ saŭ mama remasă în viéţă, ipoteca legale nu va avé locŭ. (Civ. 352, ur; 1753 §. 2).

§ *III.—Despre garanţiele ce sunt obligaţi a da Statuluĭ, comunelorŭ şi stabilimentelorŭ publice perceptoriĭ şi administratoriĭ contabilĭ.*

1768. Ipoteca legale a Statuluĭ, a comunelorŭ şi stabilimentelorŭ publice asupra bunurilorŭ perceptorilorŭ şi administratorilorŭ publicĭ, nu se póte stabili de cătŭ asupra bunurilorŭ presenţi iară nu şi a celorŭ fiitóre. (Civ. 1753 §. 3.).

SECŢIUNEA II.

Despre ipotecele convenţionalĭ.

1769. Cine are capacitatea de a înstrăina unŭ immobile póte a 'lŭ şi ipoteca. (Civ. 401, 430, 454, 538, 1749—Co. 194) (Civ. Fr. 2124).

1770. Aceĭ, cari aŭ asupra unuĭ immobile unŭ dreptŭ suspensŭ prin o condiţiune, saŭ resolubile(1) în óre cari casurĭ, saŭ supusŭ la o acţiune de rescisiune,(2) nu potŭ consimţi de cătŭ o ipotecă supusă aceloraşi condiţiunĭ saŭ aceloraşi rescisiunĭ. (Civ. 769, 1017, 1019, 1157, ur; 1365, 1771, 1776) (Civ. Fr. 2125).

1771. Bunurile minorilorŭ şi ale interdişilorŭ nu potŭ fi ipotecate de cătŭ pentru causele şi cu formele prescrise de legĭ. (Civ. 342, 343, ur; 401, ur; 430, 445, 454, 458) (Civ. Fr. 2126).

1772. Ipoteca convenţionale nu va puté fi constituită de cătŭ prin actŭ autenticŭ. (Civ. 1171, 1748, 1776) (Civ. Fr. 2127).

1773. Ipotecele consimţite în ţéră străină nu potŭ avé efectŭ în România de cătŭ după ce actele, prin cari s'a consimţitŭ ipoteca, se vorŭ fi vidatŭ de preşedintele tribunaluluĭ civile alŭ situaţiunii bunurilorŭ şi se va fi luatŭ inscripţiune.

Acestŭ magistratŭ va verifica dacă actele de constituţiunea ipotecei unescŭ tóte condiţiunile cerute de legile loculuĭ unde s'aŭ făcutŭ spre a fi autentice. (Civ. 11, 1789) (l. Bel. 77—Civ. Fr. 2128).

1774. Ipoteca convenţionale nu este valabile dacă prin actulŭ de constituţiune al ipotecei nu se specifică anume natura şi situaţiunea fie-cărui immobile alŭ debitoreluĭ, asupra cărui se consimte ipoteca creanţeĭ. (Civ. 1749) (l. Bel. 78—Civ. Fr. 2129).

---

(1) *Resolubile*: care se póte desfiinţa.
(2) *Actiune de rescisiune*, adică cerere de anulare.

1775. Bunurile viitóre ale debitorului nu potŭ fi obiectulŭ uneĭ ipotece. (Civ. 965) (l. Bel. 78—Civ. Fr. 2129).

1776. Ipoteca convenţionale nu póte fi valabile de câtŭ atunci cândŭ suma, pentru care ipoteca este constituită, va fi determinată prin actŭ.

Dacă creanţa este condiţionale se va menţiona condiţiunea în inscripţiune. (Civ. 1004, 1017, 1019, 1770) (l. Bel. 80—Civ. Fr. 2132).

1777. Ipoteca se întinde asupra tuturorŭ ameliorăţiunilorŭ survenite în urma constituirii immobilelui ipotecatŭ. (Civ. 462, ur; 490, ur; 498, 904, 1737 §. 4; 1742, 1750, 1774) (Civ. Fr. 2133).

SECŢIUNEA III.

Despre rangulŭ ipotecelorŭ între ele.

1778. Intre creditorĭ, ipoteca, fiă legale fiă convenţionale, nu are rangŭ de câtŭ din diua inscripţiunii sale în registre. (Civ. 1738, 1745, 1779, ur.) (l. Bel. 81—Civ. Fr. 2134).

1779. Ipotecele înscrise în registre aceeaşi ḑi aŭ acelaşi rangŭ. (Civ. 1778, 1780) (l. Bel. 81—Civ. Fr. 2147).

CAPŬ IV.

Despre modulŭ inscripţiunii privilegielorŭ şi ipotecelorŭ.

1780. Inscripţiunile se facŭ la grefa tribunaluluĭ districtuluĭ în care sunt situate bunurile ipotecate

Drepturile de privilegie şi ipotece cari nu s'arŭ fi înscrisŭ înaintea morţii debitorelui, nu vorŭ maĭ puté fi înscrise de câtŭ după treĭ luni de la deschiderea succesiuniĭ. Inscripţiunile nu vorŭ produce nicĭ unŭ efectŭ cândŭ vorŭ fi fostŭ luate în intervalulŭ de timpŭ în cursulŭ cărui actele făcute înaintea deschideriĭ falimentelorŭ sunt declarate, de lege, nule. (Civ. 1738, 1778, 1790, ur) (L. Bel. 82—(Civ. Fr. 2146).

1781. Spre a opera inscripţiunea, creditorele şi debitorele, în persónă saŭ prin mandatarĭ cu procure autentice, vorŭ presenta preşedintelui tribunaluluĭ actulŭ aŭtenticŭ alŭ convenţiuniĭ prin care se constitue ipoteca. Totŭ odată creditorele va face şi alegere de domiciliŭ la vre unŭ locŭ din circonscripţiunea tribunaluluĭ. (Civ. 1740, 1772, 1782) (L. Bel. 83—(Civ. Fr. 2148).

1782. Preşedintele găsindŭ actulŭ învestitŭ cu tóte formele cerute de lege pentru inscripţiune, va ordina inscripţiunea sa, după care se va certifica pe actulŭ originalŭ data şi numĕrulŭ de ordine, sub care s'a înscrisŭ în registru. (Civ. 1780, ur).

1783. In tóte căsurile de inscripţiune a uneĭ ipotece legalĭ saŭ a unuĭ privilegiŭ, este destulŭ ca creditorele saŭ mandatariulŭ sĕŭ singurŭ să se presinte înaintea preşedinteluĭ tribunaluluĭ şi să cĕră inscripţiunea ipotecеĭ saŭ a privilegiuluĭ sĕŭ în virtutea titluluĭ din care decurge acea ipotecă saŭ acelŭ privilegiŭ (Civ. 1753, ur; 1769, ur).

1784. Inscripţiunile asupra bunurilorŭ uneĭ persòne mórte, potŭ fi cerute numaĭ de creditore. (Civ. 780, 1781) (L. Bel. 86—Civ. Fr. 2149).

1785. Creditorulŭ privilegiatŭ saŭ ipotecarŭ, înscrisŭ pentru unŭ capitalŭ saŭ pentru o rendită care produce interese, are dreptŭ ca interesele datorite pe treĭ anĭ să aibă acelaşĭ rangŭ ca şi capitalulŭ, fără prejudiţiulŭ inscripţiunilorŭ ce póte lua pentru interese după treĭ anĭ, şi cari vorŭ avé rangŭ din ḑiua inscripţiuniĭ lorŭ. (L. Bel. 87—Civ. Fr. 2151).

1786. Inscripţiunile conservă dreptulŭ de privilegiŭ şi de ipotecă în cursŭ de cinci-spre-ḑece anĭ din ḑiua în care s'aŭ făcutŭ inscripţiunile. Efectulŭ lorŭ încetéḑă dacă inscripţiunile nu aŭ fostŭ reînoite înaintea espirăriĭ acestuĭ terminŭ.

Cu tóte acestea inscripţiunile luate în favórea minorilorŭ, interḑişilorŭ, a femeilorŭ măritate, a Statuluĭ, comunelorŭ şi celorŭ alte stabilimente publice, sunt dispensate de a fi reînoite pînă după unŭ anŭ de la încetarea tuteleĭ, disoluţiunea căsătorieĭ saŭ încetarea din funcţiune a funcţionaruluĭ (Civ. 1780, 1787) (L. Bel. 90—Civ. Fr. 2154).

1787. Inscripţiunea reînoită trebue să indice inscripţiunea primitivă ce se reînoesce. In lipsă de o asemenea indicaţiune, creanţa ipotecariă va avé rangŭ de la inscripţiunea din urmă. (Civ. 1786) (L. Bel. 90).

CAPŬ V.

Despre stergerea şi reducţiunea inscripţiunilorŭ

1788. Inscripţiunile vorŭ fi sterse saŭ reduse prin consimţimêntulŭ părţilorŭ interesate, capabilĭ de a consimţi la acesta, saŭ în virtutea uneĭ senţinţe date în ultimă instanţă, saŭ care a dobênditŭ puterea lucruluĭ judecatŭ. Mandatulŭ datŭ spre a face o

stergere saŭ reducţiune trebue să fiă espresŭ şi autenticŭ. (Civ. 953, ur; 1201, 1789, 1800, §. 2) (L. Bel. 92—Civ. Fr. 2157).

1789. Actele făcute în ţéră streină care constată consimţimêntulŭ pentru stergerea saŭ reducţiunea uneĭ inscripţiunĭ nu sunt esecutorie în România, de câtŭ după ce s'aŭ viḑatŭ de preşedintele tribunaluluĭ situaţiunĭĭ bunurilorŭ, care va verifica autenticitatea acelorŭ acte (Civ 1773, 1788).

CAPŬ VI.

Despre efectulŭ privilegiilorŭ şi ipotecelorŭ în contra persónelorŭ alŭ treilea care deţinŭ immobilulŭ.

1790. Creditoriĭ care aŭ privilegiŭ saŭ ipotecă înscrisă asupra unuĭ immobile, îlŭ urmărescŭ în orĭ ce mânĭ arŭ trece (Civ. 1738, ur. 1746, 1778, 1791, ur) (Civ. Fr. 2166).

1791. Dacă persóna a treia cari deţine immobilulŭ nu îndeplinesce formalităţile maĭ josŭ stabilite pentru a purga(1) proprietatea sa, ea rămâne îndatorită, prin singurulŭ efectŭ alŭ înscripţiunilorŭ, în calitatea sa de detentore a immobiluluĭ, la tóte datoriele ipotecare, şi se bucură de toţi termeniĭ de plată ce-ĭ avea şi debitorele primitivŭ. (Civ. 1108, 1801, ur) (Civ. Fr. 2167).

1792. Detentorele(2) este ţinutŭ în acelaşĭ casŭ saŭ de a plăti tóte capitalurile şi interesele esigibilĭ, la orĭ ce sumă s'arŭ urca, saŭ de a lăsa immobilulŭ ipotecatŭ fără nicĭ o reservă (Civ. 1785, 1793) (Civ. Fr. 2168).

1793. Cândŭ detentorele nu îndeplinesce una din aceste obligaţiunĭ pe deplinŭ, fie care creditorŭ ipotecarŭ are dreptulŭ de a cere vêndérea immobileluĭ ipotecatŭ pentru creanţa sa. (Civ. 1722, 1746, 1795) (Civ. Fr. 2169).

1794. Cu tóte acestea detentorele care nu este personale obligatŭ pentru creanţa ipotecară a creditoruluĭ, póte să se opună la vêndérea immobileluĭ ipotecatŭ ce 'ĭ a fostŭ transmisŭ, dacă aŭ maĭ rĕmasŭ alte immobilĭ ipotecate pentru acésta datoriă în posesiunea principaluluĭ saŭ principalilorŭ debitorĭ, şi póte să céră discuţiunea prealabile după formă regulată la titlulŭ „*Despre cauţionămêntŭ.*“ In timpulŭ acesteĭ descuţiunĭ se va opri vêndarea

(1) *A purga* unŭ imobilŭ este a-lŭ libera de privilegele sĕŭ ipotecele ce potŭ fi asupra luĭ.

(2 Prin *detentore* se înţelege persóna a treia care ţine imobilulŭ suppusŭ ipotecĕĭ sĕŭ privilegiuluĭ.

immobilelui ipotecatŭ. (Civ 1662, ur. 1753, 1793) (Civ. Fr. 2170).

1795. Cătŭ pentru lăsarea(1) immobilelui ipotecatŭ, ea póte să fie făcută de către orĭ ce detentorŭ care nu este personale obligatŭ la datoriă şi care are capacitatea de a înstrăina. (Civ. 1769) (Civ. Fr. 2172).

1796. Detentorele póte să lase immobilulŭ chiarŭ după ce a recunoscutŭ obligaţiunea saŭ după ce a fostŭ condemnatŭ în acéssă cualitate; lăsarea immobilelorŭ nu împedică nicĭ pe detentorŭ, pînă la adjudecaţiune, de a lua immobilulŭ înapoĭ plătindŭ tótă datoria şi cheltuelele. (Civ. 1795, 1797) (Civ. Fr. 2173).

1797. Lăsarea immobiluluĭ ipotecatŭ sa face prin declaraţiune la grefa trebunaluluĭ situaţiunĭĭ immobileluĭ.

Tribunalulŭ va închiăia actŭ despre acésta.

După cererea celuĭ deligente dintre ceĭ interesaţĭ, se va numi unŭ curatorŭ immobilelui părăsitŭ, şi se va urmări vĕndarea sa după formele prescrise pentru espropriaţiunŭ. (Civ. 725, 1780, 1824, ur) (Civ. Fr. 2174).

1798. Servituţile şi drepturile realĭ ce avea asupra immobileluĭ detentorile înaintea posesiunĭĭ sale, renascŭ după părăsirea saŭ adjudecaţiunea immobileluĭ. (Civ. 576, 636 ur. 1091, 1795) (Civ. Fr. 2177).

1799. Detentorele care a plătitŭ datoria ipotecară, saŭ care a lăsatŭ immobilele ipotecatŭ, saŭ care a suferitŭ espropriaţiunea acestuĭ immobile, are recursŭ în garanţă, de dreptŭ, în contra debitoreluĭ principale. (Civ. 551, 905, 1108, 1336, ur. 1795, ur) (Civ. Fr. 2168).

CAPŬ VII.

Despre stingerea privilegielorŭ şi a ipotecelorŭ.

1800. Privilegile şi ipotecele se stingŭ:

1. Prin stingerea obligaţiunĭĭ principalĭ; (Civ. 1091, 1107, ur. 1134).

2. Prin renunţarea creditoruluĭ la ipotecă; (Civ. 1788).

3. Prin îndeplinirea formalităţilorŭ şi condiţiunilorŭ prescrise detentorilorŭ pentru purgarea bunurilorŭ dobêndite de eĭ; (Civ. 1801, ur).

4. Prin prescripţiune (Civ. 1837, ur).

---

(1) Vorba de *lăsare* este sinonimă aci cu părăsire, adică cellŭ ce are imobilulŭ ilŭ părăsesce ca să scape de urmărirea creditoruluĭ ipotecarŭ saŭ privilegiatŭ.

Prescripţiunea este quĕstigată debitoreluĭ, pentru bunurile carĭ se află în posesiunea sa, prin espirarea timpuluĭ defiptŭ pentru prescripţiunea acţiunilorŭ ce resultă din ipotecă saŭ din privilegiŭ.

Cătŭ pentru bunurile cari se găsescŭ în mânile unuĭ alŭ treilea detentore, prescripţiunea 'i este quĕstigată prin espirarea timpuluĭ regulatŭ pentru prescripţiunea proprietăţiĭ în favórea sa: în casulŭ cândŭ prescripţiunea presupune unŭ titlu, ea nu începe a curge de cătŭ din ţiua cândŭ detentorele s'a înscrisŭ în registrele tribunaluluĭ ca nuoŭ proprietarŭ. (Civ. 1890).

Inscripţiunile luate de creditorĭ nu întrerupŭ cursulŭ prescripţiuniĭ stabilite prin lege în favórea debitoreluĭ, saŭ în favórea uneĭ alŭ treile persóne detentóre a immobileluĭ. (Civ. 1780, 1786, 1863) (l. Bel. 108—Civ. Fr. 2180).

CAPŬ VIII.

Despre modulŭ de a purga proprietăţile de privilegie şi ipotece.

1801. Tóte actele translative de bunurĭ şi drepturĭ cari se potŭ ipoteca se vorŭ transcrie pe registre ce se vorŭ ţinĕ spre acestŭ sfîrşitŭ la grefa tribunaluluĭ în ocolulŭ cărula sunt bunurile situate. (Civ. 818, ur; 1740, 1750, 1802) (l. Bel. 1—Civ. Fr. 2181).

1802. Orĭ-ce actŭ de înstrăinare a drepturilorŭ menţionate în articolulŭ precedinte nu se va puté opune persónelorŭ alŭ treile, de nu se va fi făcutŭ transcripţiunea cerută prin acelŭ articolŭ. (Civ. 1801, 1803).

1803. Transcripţiunea prescrisă prin articolulŭ 1801 transmite dobênditoruluĭ drepturile ce înstrăinătoruluĭ avea asupra proprietăţiĭ immobileluĭ, dar cu privilegiele şi ipotecele cu cari immobilulŭ era însărcinatŭ. (Civ. 644, 971, 1740) (Civ. Fr. 2182).

1084. Dacă noulŭ proprietarŭ voesce a fi apĕratŭ de urmăririle autorisate prin Capulŭ VI alŭ presenteluĭ titlu, este ţinutŭ, în cursulŭ luneĭ de la transcripţiunea actuluĭ de transmisiunea proprietăţiĭ, de a notifica creditorilorŭ la domiciliele ce'şĭ aŭ alesŭ cândŭ aŭ luatŭ inscripţiunile ipotecarie:

1. Contractulŭ de dobêndirea immobileluĭ.
2. Unŭ certificatŭ de transcripţiunea luĭ.
3. Unŭ tabelŭ în treĭ colóne din care cea d'întêiŭ va coprinde data ipotecelorŭ şi aceea a inscripţiunilorŭ; cea de alŭ doilea, numele creditorilorŭ, şi cea de alŭ treile sumele creanţelorŭ înscrise (Civ. 1805, ur; 1813) (Civ. Fr. 2183).

1805. Nuoulŭ proprietarŭ va declara prin acea notificaţiune că este gata a plăti îndată datoriele şi sarcinele ipotecarie, numaĭ pînă la concurinţa preţiului stipulatŭ prin actul de înstrăinare saŭ pînă la valórea la care va preţui immobilulŭ, dacă este dăruitŭ fără distincţiune între datoriele esigibili saŭ neesigibili. (Civ. 1791, ur; 1804) (Civ. Fr. 2184).

1806. După ce nuoulŭ proprietarŭ a făcutŭ notificaţiunea prescrisă în terminulŭ definptŭ prin articolulŭ 1804, şi dacă preţiulŭ stipulatŭ nu póte acoperi tóte datoriele privilegiate şi ipotecarie, orĭ-ce creditorŭ alŭ cărui titlu este înscrisŭ, póte cere punerea immobileluĭ în vêndére prin licitaţiune publică, cu îndatorire:

1. De a comunica astă cerere nouluĭ proprietarŭ în cursŭ de patru-decĭ dile de la notificaţiunea ce acesta 'ĭ a făcutŭ;

2. De a se supune a sui preţulŭ immobileluĭ cu a decea parte maĭ multŭ peste preţulŭ stipulatŭ în actulŭ de înstrăinare.

Tóte acestea se vorŭ comunica după cererea înscrisu a creditoruluĭ atâtŭ nouluĭ proprietarŭ câtŭ şi înstrăinătoruluĭ immobileluĭ, prin tribunalulŭ unde s'a făcutŭ transcripţiunea actuluĭ de înstrăinarea immobileluĭ.

Tóte acestea sub pedé să de nulitate. (Civ. 1804, 1807) (Civ. Fr. 2185).

1807. Dacă creditorĭĭ nu vorŭ cere punerea în licitaţiune în terminulŭ şi cu formele prescrise în articoliĭ precedenţi valórea, immobileluĭ va remâné definitivŭ definţă la preţiulŭ stipulatŭ prin contractŭ, saŭ la suma estimaţiuniĭ în casŭ de donaţiune, şi nouluĭ proprietarŭ va remânea liberatŭ de orĭ-ce privilegiu şi ipotecă, plătindŭ preţulŭ creditorilorŭ după ordinea inscripţiunei lorŭ, saŭ depunêndu-lŭ la casa de deposite şi consemnaţiuni (Civ. 1114, ur; 1800, §. 3; 1806) (Civ. Fr. 2186).

1808. In casŭ de revêndére, ea se va face cu formele prescrise pentru espropriaţiunile forţate, după stăruinţa saŭ a creditoruluĭ care a cerutŭ revendérea saŭ a nouluĭ proprietarŭ (Civ. 1824)

Acela din acestia care va stărui pertru vêndére, va îngriji a se pune în afiptele de publicaţiune preţulŭ stipulatŭ prin contractŭ saŭ declaratŭ după estimaţiune, şi suma cu care creditorele s'a obligatŭ a sui acestŭ preţŭ (Civ. 1806 §. 2) (Civ. Fr. 2187).

1809. Adjudecatarulŭ este datorŭ, peste preţulŭ adjndecaţiuniĭ, a restitui dobânditoruluĭ immobilelui saŭ donatoreluĭ deposedatŭ tóte cheltuelele ce acesta a făcutŭ cu formarea contractuluĭ saŭ, pentru transcripţiunea luĭ, acelea ale notificaţiuniĭ, şi cele făcute de elŭ la vêndérea prin licitaţiune. (Civ. 1341, 1402, 1798,) (Civ. Fr. 2188).

1810. Dacă immobilele în urmare licitaţiunii s'a adjudecatŭ asupra dobînditorului immobileluĭ saŭ a donatoreluĭ, acesta nu este obligatŭ de a transcrie jurnalulŭ de adjudecaţiune. (Civ. Fr. 2189).

1811. Retragerea creditoruluĭ care va fi cerutŭ punerea în licitaţiune, nu va puté stavili sub nicĭ unŭ cuvêntŭ adjudicaţiunea publică, dacă nu vorŭ consimţi toţi ceĭ-l-alţi creditori privilegiaţi saŭ ipotecarĭ (Civ. Fr. 2190).

1812. Dacă adjudecaţiunea se va face asupra aceluĭ care cumpărase immobilele, atuncĭ va avé recursu în contra vêndĕtoruluĭ spre a fi desdaunatŭ de suma care escede preţulŭ stipulatŭ prin actulŭ de vêndĕre, şi pentru dobînda acestuĭ escedente. (Civ. 1337, ur. 1813) (Civ. Fr. 2191).

1813. În casu cêndŭ titlulŭ noului proprietarŭ arŭ coprinde immobilĭ şi mobilĭ, saŭ maĭ mute immobilĭ din cari unele ipotecate şi altele neipotecate, situate în aceeaşĭ saŭ în diferite circonscripţiunĭ de tribunale, tóte înstrăinate cu unŭ singurŭ preţŭ saŭ pentru preţurĭ deosebite şi separate, saŭ că aceste immobilĭ sunt coprinse, saŭ că nu sunt coprinse în aceeaşi esploataţiune, în acestŭ casŭ preţulŭ immobileluĭ asupra căruia sunt luate inscripţiunĭ se va determina cu anologiă dupĕ preţulŭ totale, şi va fi declaratŭ în notificaţiunea ce noulŭ proprietarŭ este obligatŭ a face conformŭ cu articolulŭ 1804.

Creditorele care a cerutŭ punerea în licitaţiune nu este datorŭ, în nicĭ unŭ casŭ, a face suirea preţuluĭ cerutŭ prin articolulŭ 1806 pentru mobilĭ saŭ pentru alte immobilĭ de câtŭ cele ipotecate creanţeĭ sale.

Noului proprietarŭ îĭ remâne totŭ dauna recursŭ în contra autoreluĭ seŭ spre a fi desdaunatŭ de vĕtĕmarea ce ar suferi, saŭ din causa divisiuniĭ aquisiţiuniĭ sale saŭ din causa divisiuniĭ esploataţiunilorŭ. (Civ. 1790, 1806, 1830) (Civ. Fr. 2192).

1814. Nicĭ unŭ immobile nu póte fi liberatŭ de ipotecele legalĭ, de câtŭ supunêndu-se ipotecĕĭ unŭ altŭ immobile de aceeaşi valóre, saŭ depunêndu-se, la casa de deposite şi consemnaţiunĭ, o sumă egale cu valórea creanţeĭ asicurate prin ipotecă.

Formele ce urmézĕ a se observa la mutarea ipotecĕĭ de pe unŭ immobile pe altulŭ, se vorŭ determina prin legea de procedură. (Civ. 1753, 1800).

Dispoşiţiune transitorie.

1815. Femeile căsătorite pînă la promulgarea acesteĭ legĭ, vorŭ fi datóre în cursŭ de unŭ anŭ de la acéstă epocă a cere inscrip-

ţiune asupra immobililorŭ bărbaţilorŭ pentru asigurarea doteĭ lorŭ, conformŭ regulilor prescrise prin acestŭ Codice. (Civ. 1754-1761).

CAPŬ IX.

Despre publicitatea registrelorŭ şi despre responsabilitatea grefierilorŭ de tribunale însărcinaţi cu ţinerea registrelorŭ.

1816 Grefieriĭ tribunalelorŭ sunt ţinuţi de a elibera tuturorŭ acelorŭ ce cerŭ, copiă de pe actele trancrise în registrele lor, şi de pe inscripţiunile esistenţi, saŭ certificatŭ câ nu esiste nicĭ o inscripţiune. (Civ. 1804, 1822) (Civ. Fr. 2196).

1817. Eĭ sunt responsabili pentru orĭ-ce prejudiţiŭ ar resulta.:

1). Din omisiunea pe registrele lorŭ a trănscripţiunilorŭ acterlorŭ de mutaţinue ale proprietâţiĭ, şi a inscripţiunilor luate în biurourile trebunalului;

2). Din lipsa de menţiune în certificatele lorŭ a uneĭ saŭ mai multorŭ inscripţiunĭ esistenţi, afară de casulŭ când erórea provine din aretâri nesuficienţi cari nu potŭ să lefiă imputatĕ. (Civ. 1780, ur) (Civ. Fr. 2197).

1818. Immobilulŭ în privinţa cărui grefierulŭ arŭ fi omisŭ în certificâtele sale una saŭ mai multe sarcinĕ înscrise, remâne cu tóte acestea încărcatŭ cu tótĕ sarcinile înscrise, remânêndŭ însă nouluĭ cumpărătorŭ care a fostŭ indusŭ în eróre recursŭ în contră grefieruluĭ pentru daunele ce ĭ s'aŭ causatŭ prin omisiune, precum şi recursŭ contra vendĕtoruluĭ pentru întórcerea preţuluĭ şi daunelorŭ înterese. (Civ. 1746, 1778, ur. 1790, 1804, 1822) (Civ. Fr. 2198).

1819. In nicĭ unŭ casŭ, grefieriĭ trebunalelorŭ nu potŭ refusa nicĭ întârdia transcripţiunea actelorŭ de mutaţiune ale proprietâţilorŭ, înscripţiunea privilegielorŭ şi drepturilorŭ ipotecarie, nicĭ eliberarea de certificate ce se cerŭ de pârţi, nicĭ presentarea registrelorŭ orginale cândŭ se cerŭ de pârţi, sub pedépsă de respundere de daune interese câtre pârţi; dreptŭ care, la casŭ de refusu saŭ întârdiare nemotivată, se va încheia îndată asupra cererii pârţilorŭ procesŭ verbale despre acésta de câtre procurorele trebunaluluĭ respectivŭ (Civ. 1084, 1780, 1801) (Civ. Fr. 2199).

1820. Grefieriĭ trebunalelorŭ vorŭ fi ţinuţi de a avé unŭ registru pe care vorŭ înscrie di cu ḑi şi în ordine numerică depunerile ce li se vorŭ fi făcutŭ de actele de mutaţiune ale proprietâţilorŭ destinate de a fi transcrise; eĭ vorŭ elebira deponenteluĭ unŭ biletŭ de recunóscere, care va purta numerulŭ de ordine sub ca-

re s'a înscrisŭ depunerea în registru, şi eĭ nu vorŭ puté transcrie, în registrele destinate pentru acésta, actele de mutaţiune ale proprietăţilor de cătră cu data şi după ordinea în care s'a făcutŭ depunerea acelorŭ acte la grefă. (Civ. 818, 1740, 1781. ur. 1801, 1822) (Civ. Fr. 2200).

1821. Tóte ragistrele de transcripţiune şi inscripţiune vorŭ fi şnuruite, numerotate şi parafate pe fie-care pagină de către presedintele tribunalului. (Civ. Fr. 2201).

1822. Grefierii sunt ţinuţi de a se conforma, în esercitiulŭ funcţiuneĭ lorŭ, tuturorŭ desposiţiunilorŭ capitolului presente, sub pedépsă de amendă de la cinci sute pînă la treĭ miĭ leĭ pentru întêia contravenţiune, şi de destituire pentru a doua contravenţiune, fără prejudiţiulŭ daunelorŭ interese către părţi carĭ vorŭ fi plătite înaintea amendeĭ. (Civ. Fr. 2202).

1823. Menţiunile de depositŭ, inscripţiunele şi transcripţiunele se vorŭ face, în registre, în şirŭ, fără nicĭ unŭ locŭ albŭ, nicĭ înterlinii, sub pedèpsă în contra grefierului de o amendă de la una miiă cinci sute pînă la cinci miĭ leĭ şi de daune înterese către părţi, carĭ vorŭ fi plătite înaintea amendeĭ (Civ. 1822) (Civ. Fr. 2203).

TITLU XIX.

Despre espropriaţiunea silita

1824. Creditorele póte urmări espropriaţiunea:

1. A bunurilorŭ immobilĭ şi a accesorielorŭ reputate immobilĭ carĭ sunt proprietatea debitoreluĭ seŭ.

2. A usufructuluĭ ce are debitorele asupra bunurilorŭ de aceeaşĭ natură. (Civ. 462, ur. 490, ur. 517, ur. 1718, ur. 1750, 1825) (Civ. Fr. 2204).

1825. Cu tóte acestea partea nedivisă(1) a unuĭ coérede în immobilile uneĭ succesiunĭ nu póte fi pusă în vêndére de către creditoriĭ seĭ personalĭ înaintea împărţeleĭ saŭ a licitaţiuniĭ ce potŭ provoca creditoriĭ, dacă vorŭ găsi de cuviinţă, saŭ în care aŭ dreptulŭ de a intervini. (Civ. 785, 974) (Civ. Fr. 2205).

1826. Immobilile unuĭ minore, chiarŭ emancipatŭ, saŭ unuĭ interdisŭ, nu póte fi pusŭ în vêndare înaintea vêndêriĭ mobililorŭ sale (Civ. 342, 421, ur. 454, 1827) Civ. Fr. 2206).

---

(1) Partea *nedevisâ* este aceea ce se zicea maĭ nainte parte în devălmăşiă.

1827. Discuțiunea(1) prealabile a mobililorŭ nu este cerută la espropriațiunea immobililorŭ posedate în nedivisŭ de câtre unŭ majore și unŭ minore saŭ interdisŭ, dacă datoria le este comună; aseminea discuțiunea nu se cere nici în casulŭ cândŭ urmăririle aŭ fostŭ începute în contra unuĭ majore saŭ înaintea pronunțiărĭĭ interdicțiunii. (Civ. 1826) (Civ. Fr. 2207).

1828. Creditorele nu póte urmări vêndérea immobililorŭ carĭ nu 'ĭ sunt ipotecate de câtŭ la casulŭ cândŭ bunurile ce-ĭ sunt ipotecate nu ajungŭ spre plata creanțiĭ sale. (Civ. Fr. 2209).

1829. Vêndérea silită a bunurilorŭ situate în diferite districte nu póte fi provocată de câtŭ succesivŭ, afară de casulŭ cândŭ acele bunurĭ făcŭ parte din una și aceeași esploatațiune. (Civ. 1830).

Vêndérea se urmărésce înaintea tribunalului în circonscripțiunea câruĭ se găsesce centrulŭ esploatațiunii, saŭ, în lipsa unuĭ asemenea centru, partea bunurilorŭ ce presintă celŭ maĭ mare venitŭ. (Civ. Fr. 2210).

1830. Dacă bunurile ipotecate creditoreluĭ și bunurile ce nu'ĭ sunt ipotecate saŭ bunurile situate în diferite districte facŭ parte din una și aceeași esploatațiune, vêndérea unuia și altora se va urmări la unŭ locŭ, dacă o cere debitorele. (Civ. 1311, 1813, 1829) (Civ. Fr. 2211).

1831. Dacă debitorele justifică, prin contracte de arendă autentice, câ venitulŭ curatŭ alŭ immobililorŭ sale pe timpŭ de unŭ anŭ este de ajunsŭ pentru plata capitaluluĭ datorieĭ, dobîndilorŭ și cheltuielelorŭ, și dacă elŭ dâ delegațiune creditoreluĭ de a percepe acelŭ venitŭ, tribunalulŭ póte suspende urmăririle, carĭ urmăririĭ potŭ fi însă continuate dacă se presintă vre unŭ obstacolŭ saŭ vre o opositiune la plata datorieĭ. (Civ. 1101, 1132, ur; 1171) (Civ. Fr. 2212).

1832. Vêndérea silită a immobililorŭ nu póte fi provocată și urmărită de câtŭ în virtutea unuĭ titlu autenticŭ și esecutoriŭ pentru o datoriă certă și liquidă.

Dacă datoria consiste în sume neliquidate, urmăririle suntŭ valabilĭ, dar adjudicațiunea nu se va puté face de câtŭ după liquidațiune. (Civ. 1171) (Civ. Fr. 2213).

1833. Cesionarulŭ unuĭ titlu esecutoriŭ nu póte urmări espropriațiunea de câtŭ după significațiunea făcută debitoreluĭ despre cesiunea titluluĭ. (Civ. 780, 1391, ur; 1744) (Civ. Fr. 2214).

---

(1) Pentru înțelegerea *vorbeĭ, discuțiune*, vezĭ nota de la art. 1662; înțelesulŭ acesteĭ vorbe în articolulŭ nostru este ca cum s'ar fi zisŭ: „Beneficiul de a se vinde maĭ întiiŭ mobilele, ect.“

1834. Adjudicațiunea nu se póte face de câtŭ după o sentință definitivă în ultimă instanță saŭ trecută în putere de lucru judecatŭ. (Civ. 1201) (Civ. Fr. 2215).

1835. Urmăririle nu potŭ fi anulate sub pretestŭ că creditorele arŭ fi începutŭ a cere urmărire pentru o sumă maĭ mare de câtŭ ceea ce este datorită. (Civ. Fr. 2216).

1836. Orĭ ce urmărire de espropriațiune trebue să fiă precedată de o somațiune de plată făcută din partea creditoreluĭ, debitoreluĭ în persónă saŭ mandataruluĭ seŭ. (Civ. Fr. 2217).

TITLU XX.

DESPRE PRESCRIPTIUNE.(1)

CAPŬ I.

Dispositiunĭ preliminarie.

1837. Prescripțiunea este unŭ mijlocŭ de a dobândi proprietatea saŭ de a se libera de o obligațiune, sub condițiunile determinate prin acéstă lege. (Civ. 645, 1091, 1800, 1846, ur.) (Civ. Fr. 2219).

1838. Nu se póte renunța la prescripțiune de câtŭ după împlinirea eĭ. (Civ. 5, 965, 1839, ur.) (Civ. Fr. 2220).

1839. Renunțiarea la prescripțiune este saŭ espresă saŭ tacită. Renunțiarea tacită resultă dintr'unŭ faptŭ care presupune delăsarea dreptuluĭ quĕstigatŭ. (Civ. 689, 1840, ur.) (Civ. Fr. 2221).

1840. Celŭ ce nu póte înstrăina nu póte renunța la prescripțiune. (Civ. 401, 430, 454, 458, 1838) (Civ. Fr. 2222).

1841. In materiă civile, judecătoriĭ nu potŭ aplica prescripțiunea, dacă celŭ interesatŭ nu va fi invocatŭ acestŭ mijlocŭ. (Civ. Fr. 2223).

1842. Prescripțiunea póte fi opusă în cursulŭ uneĭ instanțe pînă în momentulŭ cândŭ curtea de apelŭ va pronunța definitiva sa decisiune, asupra câria nu maĭ póte reveni după lege, afară numaĭ de casulŭ cândŭ celŭ în dreptŭ a o opune ar trebui să se presume, după împrejurărĭ, că aŭ renunțatŭ la dînsa. (Civ. 1839) (Civ. Fr. 2224).

1843. Creditoriĭ şi verĭ-ce altă persónă interesată potŭ să opune prescripțiunea quĕstigată debitoreluĭ saŭ codebitoreluĭ lor, orĭ

(1) *Prescripțiunea* se numea dupe legea veche, paragrafiă.

proprietarului, chiarŭ şi dacă acelŭ debitorŭ, codebitorŭ saŭ proprietarŭ renunţă la dinsa (Civ. 562, 699, 974, ur) (Civ. Fr. 2225).

1844. Nu se póte prescrie domenulŭ lucrurilorŭ cari din natură lorŭ propriă saŭ printr'o declaraţiune a legiĭ, nu potŭ fi obiecte de proprietate privată, ci sunt scóse afară din comerciŭ. (Civ. 476, 478, 647, 963) (Civ. Fr. 2226).

1845. Statulŭ, stabilimentele publice şi comunele, în ceea ce privesce domeniulŭ lorŭ privatŭ, sunt supuse la aceleaşĭ prescripţiunĭ, ca particulariĭ, şi, ca şi aceştia, le potŭ opune. (Civ. 477, 499, 646, 652) (Civ. Fr. 2227).

CAPŬ II.

Despre posesiunea cerută pentru a prescrie.

1846. Verĭ ce prescripţiune este fundată pe faptulŭ posesiuniĭ. Posesiunea este deţinerea unuĭ lucru saŭ folosirea de unŭ dreptŭ, esercitată una saŭ alta, de noĭ însine saŭ de altulŭ în numele nostru. (Civ. 1847, ur) (Civ. Fr. 2228).

1847. Ca să pótă prescrie, se cere o posesiune continuă, neîntreruptă, neturburată, publică şi sub nume de proprietarŭ, după cum se esplică în următórele articole. (Civ. 622, 623, ur; 1848, ur) (Civ. Fr. 2229).

1848. Posesiunea este discontinuă cândŭ posesorulŭ o esercitédă în modŭ neregulatŭ, adică cu intermitenţie anormală[1] (Civ. 1847, 1850).

1849. Posesiunea este întreruptă prin modurile şi după regulele prescrise în articlele 1863—1873. (Civ. 1847, 1850).

1850. Continuitatea şi nèîntreruperea posesiuniĭ sunt dispensate de probă din partea celuĭ ce invocă prescripţiunea, în acestŭ sensŭ că, posesorulŭ actuale care probéza că a posesŭ într'unŭ momentŭ datŭ maĭ înainte, este presupusŭ că a posesŭ în totŭ timpulŭ intermediariŭ, fără însă ca acésta să împedice proba contrariă. (Civ. 1847—1849).

1851. Posesiunea este turburată cândŭ este fundată saŭ conservată prin acte de violenţă în contra saŭ din partea adversaruluĭ. (Civ. 1847).

1852. Posesiunea este clandestină cândŭ posesorulŭ o esercitézŭ în ascunsŭ de adversarulŭ seŭ, în câtŭ acesta nu este în stare de a pute să o cunóscă (Civ. 1847).

---

(1) Prin *intermitenţie anormală* se înţelege întreruperĭ neregulate.

1853. Actele ce esercitâmŭ saŭ asupra unuĭ lucru alŭ altuia, sub nume precariŭ, adică în cualitate de locatarĭ, depositarĭ, usufructuarĭ etc, saŭ asupra unuĭ lucru comunŭ, în puterea destinaţiuniĭ legalĭ a aceluia, nu constituescŭ o posesiune sub nume de proprietarŭ.

Totŭ asemene este posesiunea ce amŭ esercita asupra unuĭ lucru alŭ altuia, prin simpla îngăduinţă a proprietaruluĭ seŭ (Civ. 1847, ur).

1854. Posesorulŭ este presupusŭ că posede pentru sine, sub nume de proprietarŭ, dacă nu este probatŭ că a începutŭ a posede pentru altulŭ. (Civ. 1200, 1202, 1847, 1855) (Civ. Fr. 2230).

1855. Cândŭ posesorulŭ a începutŭ a posede pentru altulŭ, se presupune că a conservatŭ aceeaşĭ cualitate, dacă nu este probă contrariă (Civ. 1200, 1202, 1847) (Civ. Fr. 2231).

1856. Posesiunea viţiată prin vre-una din causele arétate în art. 1847 devine posesiune utile, îndată ce acelŭ viţiŭ încetéză în vre unŭ modŭ óre-care. (Civ. 1848, ur).

1857. Posesorulŭ care posede nu sub nume de proprietarŭ, nu póte să schimbe elŭ însuşĭ, fiă prin sine singurŭ fiă prin alte persóne întrepuse, cualitatea uneĭ asemenea posesiunĭ. (Civ. 1856, 1858).

1858. Posesiunea care se esercitézŭ nu sub nume de proprietarŭ, nu se póte schimba în posesiune utile de câtŭ prin vre unulŭ din următórele patru moduriĭ:

1. Cândŭ deţinătorulŭ lucruluĭ primesce cu bună credinţă de la o alŭ treile persónă, alta de câtŭ adevèratulŭ proprietarŭ, unŭ titlu translativŭ de proprietate în privinţa lucruluĭ ce deţine.

2. Cândŭ deţinătorulŭ lucruluĭ négă dreptulŭ celuĭ de la care ţine posesiunea, prin acte de resistenţă la esercĭţiulŭ dreptuluĭ sĕŭ.

3. Cândŭ deţinătorulŭ strămută posesiunea lucruluĭ, printr'unŭ actŭ cu titlu particularŭ translativŭ de proprietate, la altulŭ care este de bună credinţă.

4. Cândŭ transmisiunea posesiuniĭ din partea deţinătoruluĭ la altulŭ se face printr'unŭ actŭ cu titlu universale, dacă acestŭ succesorŭ universale este de bună credinţă. (Civ. 1857, 1861).

1859. In tóte casurile cândŭ posesiunea aceluiaşĭ lucru trece pe rândŭ în maĭ multe mânĭ, fie-care posesorŭ incepe, în persóna sa, o nouă posesiune, fără a distinge dacă strămutarea posesiuniĭ s'a făcutŭ în modŭ singularŭ saŭ universale, lucrativŭ saŭ onerosŭ. (Civ. 1860, 1861).

1860. Verĭ-ce posesorŭ posteriorŭ are facultatea, spre a puté

opune prescripțiunea, să unescă posesiunea sa cu posesiunea autorului sĕŭ. (Civ. 1859, 1861).

1861. Dispositiunile celorŭ doue article precedenți nu derógă la cele prescrise prin articlulŭ 1858, în ultimulŭ sĕŭ alineatŭ (Civ. 1859, 1860).

1862. Dacă viţiulŭ posesiunii consiste în discontinuitatea, în interupțiunea saŭ în precaritatea(1) sa, verĭ-cine are interesŭ ca să nu fiă prescripțiunea implinită, îlŭ póte opune.

Dară clandestinitatea şi turburarea posesiunii sunt viţie numaĭ relative, şi nu potŭ fi prin urmare opuse de cătŭ numaĭ de ceĭ în privința cărorŭ posesiunea a avutŭ asemine caracteriŭ. (Civ. 1847, ur; 1853, ur).

CAPŬ III.

Despre causele cari întrerupŭ saŭ cari suspindŭ cursulŭ prescripțiunii.

SECȚIUNEA I.

Despre causele cari întrerupŭ prescripțiunea.

1863. Prêscripțiunea póte fi întreruptă saŭ în modŭ naturalĕ saŭ în modŭ civile. (Civ. 1847, 1864, ur.) (Civ. Fr. 2242).

1864. Este întrerupere naturale.

1-iŭ. Cândŭ posesorulŭ este şi remâne lipsitŭ, în cursŭ maĭ multŭ de unŭ anŭ, de folosința lucruluĭ, saŭ de câtre vechiulŭ proprietarŭ saŭ de câtre o alŭ treile persónă;

2-a. Cândŭ lucrulŭ este declaratŭ neprescriptibile în urmarĕa uneĭ transformărĭ legalĭ a naturel saŭ destinațiunĭ sale. (Civ. 1863) (Civ. Fr. 2243).

1865. Întreruperea civile se operă:

1. Printr'o cerere făcută în judecată, fiă întroductivă de instanță saŭ numaĭ incidente într'o instanță deja începută;

2. Printr'unŭ actŭ începĕtorŭ de esecutare, precumŭ sequestrulŭ (saisie) saŭ cererea esecuțiunĭ unuĭ titlu cărui lege recunósce putere esecutoriă;

3. Prin recunóscerea de câtre debitorŭ saŭ posesorŭ a dreptuluĭ

---

(1) Prin *precaritatea* posesiuneĭ se înțelege cănd unŭ lucru se posedă nu sub titlu de proprietarŭ.

celuĭ în contra căruĭ prescrie (Civ. 1189, ur; 1204, ur; 1863) (Civ. Fr. 2244—2248).

1866. Efectele întreruperiĭ prescripţiuniĭ prin vre-unulŭ din modurile naturalĭ, sunt absolute: întreruperea civile, afară de escepţiunile coprinse în articlele 1872 şi 1873 şi altele asemĭnĭ, nu folosesce de câtŭ celuĭ ce o face şi nu vatĕmă de câtŭ celuĭ contra căruĭ se face. (Civ. 1864, ur; 1867, ur).

1867. Intreruperea, fiă civile fiă naturale, sterge cu totulŭ verĭ-ce prescripţiune începută înaintea sa; în nicĭ unŭ casŭ acea prescripţiune nu maĭ póte fi continuită. Posesorulŭ saŭ debitorulŭ potŭ începe o nouă prescripţiune după ce actele constitutive de întrerupţiune încetézĕ, conformŭ naturelĭ lorŭ şi regulilorŭ aicĭ maĭ josŭ stabilite. (Civ. 1866, 1868).

1868. Cererea făcută în judecată nu va puté întrerupe prescripţiunea de câtŭ daca va fi încuviinţată de judecătoriă prin otărîre de nerevocabile autoritate.

In casulŭ acesta nicĭ o prescripţiune nu póte curge de la formarea cererĭ în judecată şi pînă la pronunţarea uneĭ asemine otărîrĭ (Civ. 1865, 1969, 1870).

1869. Dacă celŭ ce a formatŭ cererea în judecata lasă să se perimeze(1) acea acţiune a sa prin nelucrarĕ, dacă sedesiste (2) de acea cerere pentru verĭ-care altŭ motivŭ, afară de nulităţĭ de formă saŭ de necompetinţa instanţeĭ câtre care o a fostŭ făcutŭ, nicĭ o întorumpere de prescripţiune nu póte fi. (Civ. 1865, 1870) (Civ. Fr. 2247).

1870. Cererea în judecată întrerupe pescripţiunea, după regulele coprinse în articolulŭ 1868 şi 1869, chiarŭ în casulŭ cândŭ este adresată la o instanţă judecătorécsă necompetinte, şi chiarŭ dacă este nula pentru lipsă de forme. (Civ. 1869, 1871).

1871. In casurile prevĕdute în articolulŭ precedente prescripţiunea nu va fi întreruptă de câtŭ dacă celŭ interesatŭ va fi făcutŭ, mai'nainte de otărîrea de peremţiune(3) ce arŭ puté fi pronunţată în contra sa, o nouă cerere în bună şi cuvenită formă, şi dacă acésta după urmă cerere se va fi încuviinţatŭ, după cumŭ se arată la articolulŭ 1868 (Civ. 1870).

1872. Intreruperea civile a prescripţiuniĭ, făcută în contra unuĭ din debitorĭĭ solidarĭ, are efectŭ în contra tutorŭ celorŭ-l-alţĭ codebitorĭ aĭ seĭ.

---

(1) A se perima: a se stinge, a se închide.
(2) A se desista: a se lepăda.
(3) Perempţiune: stingere, închidere a judecăţiĭ.

Întreruperea civile făcută în contra unui din moştenitorii unuĭ debitorŭ solidariŭ nu are efectŭ in contra celorŭ-l-alţi comoscenitorĭ, chiarŭ dacă creanţa arŭ fi ipotecariă, decă obligaţiunea nu este nedivisibile. Asemine întrerupere nu are efectŭ în contra codebitorilorŭ debitorelui defunctŭ, de cătŭ în mĕsura părţiĭ de obligaţiune a moscenitorului contra cărui s'a făcutŭ întreruperea.

Spre a întrerupe prescripţiunea în contra acelorŭ codebitorĭ, trebue o întrerupţiune făcută în contra tutorŭ moscenitorilorŭ debitoruluĭ defunctŭ. (Civ. 1039, 1045, 1052, 1062,) (Civ. Fr. 2249).

1873. Întrerupţiunea civile a prescripţiunei făcută în contra debitoruluĭ principale, are efecte şi în contra cauţiuniĭ.

Întreruperea făcută în contra cauţiuniĭ nu póte opri cursulŭ prescripţiuniĭ datorieĭ principalĭ (Civ. 1652) (Civ Fr. 2250).

SECTIUNEA II.

Despre causele cari suspindŭ(1) cursulŭ prescripţiuniĭ.

1874. Suspensiunea opresce cursulŭ prescripţiuniĭ pe timpulŭ cătŭ duréză, fără însă a o sterge pentru timpulŭ trecutŭ. (Civ. 1875, ur).

1875. Prescripţiunea curge în contra verĭ cărĭi persóne care n'arŭ puté invoca o escepţiune anume stabilită prin lege (Civ. 1874. 1876, ur.) (Civ. Fr. 2251).

1876. Prescripţiunea nu curge în contra minorilor şi interdicţilorŭ, afară de casurile determinate prin lege (Civ. 342, 454, 642, ur) (Civ. Fr. 2252).

1877. Prescripţiunea curge în contra femeiĭ măritate, în privinţa averiĭ sale parafernalĭ, chiarŭ şi dacă aceea se află sub administraţiunea bărbatuluĭ, cu reservă însă, pentru casŭlŭ acesta, de acţiune recursoriă(2) a femeiĭ în contra bărbatuluĭ. (Civ. 1283 ur; 1878, ur) (Civ. Fr. 2254).

1878. Prescripţiunea nu curge, pe cătă timpŭ ţine căsătoria, în contra femeiĭ măritate, în privinţa immobililorŭ dotalĭ cari n'aŭ fostŭ declarate alienabilĭ prin contractulŭ de căsătoriă, de cătŭ, dacă va fi începutŭ a curge maĭ 'nainte de căsătoriă, saŭ din momentulŭ separaţiuniĭ patrimonielorŭ, conformŭ articoluluĭ 1256-

(1) A suspenda: a opri.
(2) Acţiunea recnrsoriă, adică cerere de despăgubire.

1270, veri cari arŭ fi epoca în care a începutŭ posesiunea. (Civ. 1877, 1879, ur).

1879. Nu este supusă prescripţiunii, pe cătŭ timpŭ ţine căsătoria, acţiunea de nulitate a femeii contra actelorŭ făcute de dînsa fără autorisaţiunea bărbatuluĭ saŭ a judecăţeĭ, în casurile în care legea declară obligatoriă acea autorisare. (Civ. 1878, 1880).

1880. Nu este aseminea supusă prescripţiunii, pe cătŭ timpŭ ţine căsătoria, nicĭ o acţiune a femeii care ar puté să se resfrângă cum-va în contra bărbatuluĭ, de ar fi esercitata de femeiă contra uneĭ alŭ treile persónă. (Civ. 1878, ur).

1881. Prescripţiunea nu curge între soţi, pe cătŭ timpŭ ţine căsătoria. (Civ, 937, 940, 1878, ur) (Civ. Fr. 2253).

1882. Prescripţiunea nu curge în contra moscenitoruluĭ beneficiarŭ în respectulŭ creanţelorŭ sale asupra succesiunii.

Ea nu curge în contra succesiunii, nicĭ în privinţa creanţelorŭ nicĭ în privinţa drepturilorŭ reale. (Civ. 653, 713, 1883) (Civ. Fr. 2258).

1883. Regulile prescrise prin articolulŭ precedente se aplică şi la prescripţiunea dintre administratorulŭ legale alŭ averii uneĭ persóne şi acea persónă, precum dintre o succesiune vacante şi persóna numită curatorŭ alŭ eĭ (Civ. 701, 724, ur 1884) (Civ. Fr. 2258, §. 2).

1884, Prescripţiunea curge atâtŭ în folosulŭ cât şi în contra uneĭ succesiuni vacanţi chiarŭ şi dacă n'are curatorŭ, şi chiar în timpulŭ terminilorŭ de treĭ luni pentru facerea inventaruluĭ şi de patru-ţeci de ţile pentru deliberare. (Civ. 690, 706, ur. 1883) (Civ. Fr. 2259).

1885. Prescripţiunea uneĭ creanţe condiţionalĭ saŭ cu terminŭ nu póte începe de cătŭ din momentulŭ când s'a împlinitŭ condiţiunea saŭ a espiratŭ terminulŭ.

Acţiunile realĭ ale creditoruluĭ saŭ proprietaruluĭ sunt, prin escepţiune, supuse prescripţiuneĭ, în folosulŭ celuĭ ce deţine lucrulŭ, chiarŭ şi mai 'nainte de realisarea condiţiunilorŭ saŭ de espirarea terminilorŭ la cari acele acţiunĭ potŭ fi subordinate. (Civ. 1016. 1017, ur. 1022, ur. 1337, ur, 1800) (Civ. Fr. 2257)

CAPŬ IV.

Despre timpulŭ cerutŭ pentru a pressrie.

SECŢIUNEA I.

Desposiţiunĭ generalĭ.

1886. Nicĭ o prescripţiune nu pótè începe a curge maĭ 'nainte de a se nasce acţiunea supusă acestuĭ mod de stingere.

1887. Terminulŭ prescripţiuniĭ se calculă pe ḑile, şi nu pe ore. Prin urmare ḑioa în cursulŭ cârĭĭ prescripţiunea începe nu intră în acelŭ calculŭ. (Civ. 1888) (Civ. Fr. 2260).

1888. Ḑiua se împarte în douĕ-ḑecĭ-şi-patru de ore. Ea începe la meḑiulŭ nopţiĭ şi se finesce la meḑiulŭ nopţiĭ următóre (Civ. 1887).

1889. Prescripţiunea nu se socotesce quĕstigată de câtŭ după împlinirea celeĭ după urmă ḑile a terminuluĭ defiptŭ prin lege. (Civ. Fr. 2361)

SECŢIUNEA II.

Despre prescripţiunea de treĭ-ḑecĭ anĭ

1890. Tóte acţiunile atâtŭ realĭ câtŭ şi personalĭ(1) pe cari legea nu le a declaratŭ neprescriptibilĭ şi pentru cari n'a defiptŭ unŭ terminŭ de prescripţiune, se vorŭ prescrie prin treĭ-ḑecĭ de anĭ, fără ca celŭ ce invocă acéstă prescripţiune să fiă obligatŭ a produce vre unŭ titlŭ, şi fără să-ĭ-se pótă opune réua credinţâ (Civ. 645, 700, 840, 1846, ur. 1863, ur. 1875, ur. 1911) (Civ. Fr. 2262).

1891. Instanţiele începute şi delăsate se vorŭ prescrie, în lipsă de cerere de peremţiune,(2) prin treĭ-ḑecĭ de anĭ socotiţĭ de la celŭ după urmă actŭ de procedura, orĭ care arŭ fi terminulŭ de

---

(1) *Actiunea realâ* este cererea în justiţiă allŭ cărĭĭ scopŭ este de a revendica, de a reclama unŭ lucru—Acţiunea se numesce *personalâ* când este îndreptată în contra uneĭ persóne ce pretindem că este debitorulŭ nostru—Acţiunea se maĭ numesce *mixtâ* când este îndreptată şi în contra bunurilorŭ şi în contra persóneĭ. care ţine acele bunurĭ.

(2) Cerere de perempţiune este cererea de închiderea judecâţiĭ.

prescripțiune alŭ acțiunilorŭ în urma cărorŭ se vorŭ fi începutŭ acele instanțe. (Civ. 1869, ur. 1871).

1892. Renditele saŭ creanțele ale cărorŭ capete nu sunt nicĭodată esigibilĭ și cari producŭ în folosulŭ creditoreluĭ interese periodice saŭ în perpetŭŭ saŭ pe-viéță, se prescriŭ prin treĭ-ḑecĭ de anĭ începêndŭ de la data titluluĭ lorŭ constitutivŭ. (Civ. 1639, ur, 1893)

1893. După doue-ḑecĭ și optŭ de anĭ de la data titluluĭ constitutivŭ saŭ a celuĭ de pe urmă titlu, debitorulu póte fi constrînsŭ să procure unŭ noŭ titlu creditoruluĭ saŭ represintanțilorŭ seĭ. (Civ. 1189, 1865, 1885) (Civ. Fr. 2263).

1894. Regulele prescripțiuniĭ relative la alte obiecte de câtŭ cele coprinse în acestu titlŭ și cari sunt espuse la locurile respective din acestŭ Codice, escludŭ aplicarea dispositiunilorŭ acestuĭ tutlu în tóte casurile cândŭ sunt contrarie lorŭ. (Civ. 118, 163, 165, 290, ur. 301, 303, 498, 557, 580, 623, ur. 639, ur. 700, 789, 1334, 1359, 1373, 1512, 1800, §. 4—Co. 63, 104, 150, 184) (Civ. Fr. 2264).

SECȚIUNEA III.

Despre prescripțiunile de ḑece pînă la doue-ḑecĭ de anĭ

1895. Celŭ ce quĕstigă cu bună credință și printr'o justă causă unŭ nemișcătorŭ determinatŭ, va prescri proprietatea aceluia prin ḑece anĭ, dacă adevĕratulŭ proprietarŭ locuesce în circonscripțiunea curțiĭ de apelŭ unde se află nemișcătorulŭ, și prin doue-ḑecĭ de anĭ daca locuesce afară din acea circonscripțiune. (Civ. 462 ur. 486, 557, 1896, ur) (Civ Fr. 2265).

1896. Dacă adevăratulŭ proprietarŭ a locuitŭ, în diferite timpurĭ, în circonscripțiunea curțiĭ de apelŭ unde se află nemișcătorulŭ și afară dintr 'însa, prescripțiunea se va completa adăugindu-se, la aniĭ de presență, unŭ numĕrŭ de anĭ de absență îndoitŭ de câtŭ celŭ ce lipsesce la aniĭ de presență pentru ca să fiă dece. (Civ. 1895) (Civ. Fr. 2266).

1897. Justă causă este verĭ ce titlu translativŭ de proprietate, precumŭ vinderea, schimbulŭ etc.

Unŭ titlu nulŭ nu póte servi de base prescripțiuniĭ de dece pînŭ la doue-ḑecĭ de anĭ.

Unŭ titlŭ annulabile nu póte fi opusŭ posesoruluĭ care a invocatŭ prescripțiunea de ḑece pînă la doue-ḑecĭ de anĭ, de cătŭ de celŭ ce arŭ fi avutŭ dreptulŭ de a cere anularea sa, saŭ de representanțiĭ dreptuluĭ seŭ, dacă posesorulŭ n'a cunoscutŭ causa annulabilitățiĭ. (Civ.. 1895, 1899) (Civ.Fr. 2267).

1898. Buna credință este credința posesorului că, celŭ de la care a dobânditŭ immobilulŭ avea tóte însusirile cerute de lege spre a-i puté transmite proprietatea.

Este destulŭ ca buna cridență să fi esistatŭ în momentulŭ questigării immobileluĭ, (Civ. 960, 1899) (Civ. Fr 2268, 2269).

1899. Justa causa trebue se fiă totŭ d'auna probată de celŭ ce invocă prescripțiunea de ḑece pînă la douĕ ḑeci anĭ.

Buna credință se presupune totŭ d'auna, și sarcina probeĭ cade asupra celuĭ ce alégă(1) rea credință. (Civ. 1897, 1898).

1900. Acțiunea pentru nulitatea saŭ pentru stricarea uneĭ conveńțiunĭ, se prescrie prin ḑece anĭ, în tóte casurile cândŭ legea nu dispune altŭ-felŭ.

Acéstă prescriptiune nu începe a curge, în casŭ de violență, de câtŭ din ḑiua cândŭ violența a încetatŭ; în casŭ de eróre, saŭ de dolŭ, din ḑiua cândŭ erórea saŭ dolulŭ s'a descoperitŭ; pentru actele făcute de femeĭ măritate neautorisate, din ḑiua desfacerii căsătorieĭ; în contra minorilorŭ din ḑiua majorității, iar în respectulŭ interdicților din ḑiua cândŭ s'a redicatŭ interdicțiunea.

1901. Ver-ce acțiune a minoreluĭ contra tutoreluĭ relativă la faptele tuteleĭ, se prescrie prin ḑece anĭ, începândŭ de la majoritatea sa. (Civ. Fr. 475).

1902. După ḑece anĭ, architecții și întreprinḑĕtoriĭ de lucrârĭ, sunt desărcinați de respunderea la care sunt supuși pentru stricăciunea în totŭ saŭ în parte a construcțiunii prin vițiele de construire saŭ pri n vițiele pământuluĭ. (Civ. 1483) (Civ. Fr. 2270).

SECTIUNEA IV.

Despre câte-va prescripțiunĭ particularĭe.

1903. Acțiunea maestrilorŭ și institutorilorŭ de sciințe saŭ de arțĭ, pentru lecțiunile ce dă cu luna;

A ospĕtătorilorŭ și găzduitorilorŭ, pentru nutrirea și locuirea ce procură, și a ómenilorŭ cu ḑiua, pentru plata ḑilelorŭ, a materielorŭ de dânșii procurate și a simbrielorŭ,

Se prescriŭ prin șése lunĭ. (Civ. 1472, 1489, 1729, §. 4; 1730 §. 6; 1887, ur. 1905, ur) Civ. Fr 2271).

1904. Acțiunea medicilorŭ, a chirurgilorŭ și a apotecarilor, pentru visite, operațiunĭ și medicamente; (Civ. 1729 §. 3).

A neguțiătorilorŭ, pentru marfele ce vândŭ la particularĭ carĭ nu sunt neguțiătorĭ; (Civ. 1183, 1729, §. 5).

(1) Alégă: susține, invócă.

A directorilorŭ de pensionate, pentru preţiulŭ pensiunii scolarilorŭ lorŭ, şi a altorŭ maestri, pentru preţiulŭ ucenicieĭ (Civ. 1729 §. 5)

A servitorilorŭ cari se tocmescŭ cu anulŭ, pentru plata simbrieĭ lorŭ, (Civ. 1472, 1729, §. 4)

Se prescriŭ printr'unŭ anŭ. (Civ. 1887, ur. 1903, 1905, ur) (Civ. Fr. 2272).

1905. Prescripţiunea, în casurile maĭ susŭ arătate, se va împlini, chiar de arŭ urma serviciele, lucrările şi predările acolo menţionate.

Ea nu încetéză de a curge de cătŭ cândŭ s'a închiăiatŭ socotéla, s'a datŭ unŭ biletŭ seŭ adeverinţă, orĭ s'a formatŭ cerere în judecată. (Civ. 1865, 1903, ur 1906, 1908) (Civ. Fr. 2274).

1906. Cu tóte acestea, ceĭ cârorŭ vorŭ fi opuse aceste prescripţiunĭ potŭ deferi, celorŭ ce li se opunŭ, jurământŭ asupra cestiunii de a se sci dacă lucrulŭ s'a plătitŭ în adevărŭ. Jurământulŭ va puté fi deferitŭ vĕduvelorŭ şi moscenitorilorŭ saŭ tutorilorŭ acestorŭ după urmă, cându sunt minorĭ, pentru ca să aibă a declara dacă nu sciŭ că lucrulŭ este încă datoritŭ. (Civ. 1208, ur. 1903, ur, 1908—Co 184) (Civ. Fr. 2275).

1907. Veniturile renditelorŭ perpetue saŭ pe viéţă; (Civ. 474 523, 1639, ur).

Prestaţiunile(1) periodice a le pensiunilorŭ alimentarie; chiriele caselorŭ şi arendile bunurilorŭ ruralĭ (Civ. 900, 1429).

Dobânzile sumelorŭ împrumutate şi în genere totŭ ce se plătesce cu anulŭ saŭ la termine periodice maĭ scurte, (Civ. 1587, ur).

Se prescriu prin cincĭ anĭ (Civ. 1908) (Civ. Fr. 2277).

1908. Prescripţiunele presentiĭ secţiuni curgŭ în contra minorilorŭ şi interdicţilorŭ, remânêndŭ acestora recursŭ în contra tutorilorŭ lorŭ (Civ. 342, 390, ur. 454, 998, 1876, 1903) (Civ. Fr. 2278).

1909. Lucrurile mişcătóre se prescriu prin faptulŭ posesiunii lorŭ, fără să fiă trebuinţiă de ver'o curgere de timpŭ.

Cu tóte acestea celŭ ce a perdutŭ saŭ celŭ cărŭi s'a furatŭ unŭ lucru, póte să'lŭ revendice în cursŭ de treĭ anĭ din diua cândŭ l'a perdutŭ saŭ cândŭ i s'a furatŭ, de la celŭ la care îlŭ găsesce, remânêndŭ acestuia recursŭ în contra celuĭ de la care 'lŭ are. (Civ. 472, ur. 485, ur. 998, 1156, 1598, 1730, §. 5; 1910,—P. 306 ur) Civ. Fr. 2279).

1910. Dacă posesorulŭ actuale alu lucruluĭ furatŭ saŭ perdutŭ

---

(1) Prestaţiune: dare.

l'n cumpărată la unŭ bălciu saŭ la târgŭ, saŭ la o vindere publica, seŭ de la unŭ negutiătorŭ care vinde asemeni lucrurĭ, proprietarulŭ originarŭ nu póte să ia lucrulŭ înapoĭ de cătŭ întorcêndŭ posesoruluĭ preţiulŭ ce l'a costatŭ (Civ. 1909) (Civ. Fr. 2280)

1911. Prescripţiunele, începute la epoca publicăriĭ acestuĭ Codice, se vórŭ regula după legile cele vechi (Civ. 1, 1890, ur) (Civ. Fr. 2281).

Dispositiuni generali.

1912. Codicii Domniloru Callimachŭ şi Caragea şi orĭ ce alte legĭ civile anteriore, ordonanţile domnescĭ şi instrucţiunile ministeriale din ambe Principatele Unite, sunt abrogate în totŭ ce nu estè conformŭ regulelor prescrise în presintele Codice.

1913. Acestŭ Codice civile se va pune în lucrare la întêiŭ Iuliŭ, anulŭ una miă optŭ sute şése-zecĭ şi cincĭ.

1914. Fiica dotată înaintea promulgăriĭ acesteĭ legĭ, de voesce a veni la o ereditate deschisă în urma promulgăriĭ acesteĭ legĭ, va fi obligată a reporta dotea. (Civ. 751, ur).

Fine

TABLA MATERIELOR

CODICELUI CIVILE.

Titlu Preliminarŭ.

Pag.

Despre efectele şi aplicarea legilorŭ în genere . . 35

CARTEA I.

Despre persoane.

Tit. I—Despre drepturile civile şi despre naturalisaţiune. . 36
Cap. I—Despre bucurarea de drepturi civile şi despre naturalisaţiune. 36
Cap. II—Despre perderea drepturilorŭ civili prin perderea calităţii de Românŭ. 38
Tit. II—Despre actele stăreĭ civile. 39
Cap. I—Dispositiuni generale. 39
Cap. II—Despre actele de nascere. 42
Cap. III—Despre actele de căsătoriă. 43
Cap. IV—Despre actele încetării din viaţă. 46
Cap. V—Despre actele stării civile privitóre la militarii ce se găsescŭ afară de teritoriulŭ Românŭ, séŭ pe teritoriulŭ Românŭ, în timpŭ de resbelŭ sèŭ turburâri. 48
Cap. VI—Despre rectificarea actelorŭ stării civile. . . . 50
Tit. III—Despre Domiciliŭ. 50
Tit. IV—Despre absenţi. 51
Cap. I—Despre absenţa presumată. 51
Cap. II—Despre declaraţiunea absenţei. 52

Pag.

Cap. III—Despre efectele absenței 53
Sect. I—Despre effectele absenței în privința averei ce absentele poseda în ziua dispărerei salle (lipsirei salle) 53
Sect. II—Despre effectele absenței în privirea drepturilorŭ eventuali cari se potŭ cuveni absentelui. . . . 55
Cap. IV—Despre privigherea copiilorŭ minorĭ ai tatăluĭ care a dispărutŭ. 56
Tit. V—Despre căsătoriă. 56
Cap. I—Despre însușirile și condițiunile necesarii spre a se putea sevîrși căsătoria. 56
Cap. II—Despre formalitățile relative la celebrarea căsătorieĭ. 59
Cap. III—Despre opposițiunĭ la căsătoriă. 59
Cap. IV—Despre cererĭ de nulitate a căsătorieĭ. 60
Cap. V—Despre obligațiunile ce isvorăscŭ din căsătoriă. . 63
Cap. VI—Despre drepturile și datoriile respective ale soților 65
Cap. VII—Despre desfacerea căsătorieĭ. 66
Cap VIII—Despre a doua căsătoriă.. 66
Tit. VI—Despre despărțenie 67
Cap. I—Despre causele despărțeniĭ. 67
Cap. II—Despre despărțeniă pentru causă determinată: . . 68
Sect. I—Despre formalitățile despărțenieĭ pentru causă determinată. 68
Sect. II—Despre mesurile provisoriĭ ce se potŭ lua în urma cererii de despărțeniă pentru causă determinată. 78
Sect. III—Despre causele de resping re a cererei de despărțeniă pentru causă determinată 73
Cap. III—Despre despărțeniă prin consimțimêntulŭ mutuale. 74
Cap. IV—Despre effectele despărțeneĭ. 77
Tit. VII—Despre paternitate și despre filiațiune. 79
Cap. I—Despre filiațiunea copiilorŭ legitimi născuți séŭ concepuți în căsătoriă. 79
Cap. II—Despre dovedirea filiațiuneĭ copiilorŭ legitimi . . 80
Cap. III—Despre copii naturali. 82
Sect. I—Despre legitimarea copiilorŭ naturali. 82
Tit VIII—Despre adopțiune, ... 83
Cap. I—Despre adopțiune 83
Sect. I—Adopțiunea și efectele sale. 83
Sect. II—Despre formele adopțiuneĭ. 84
Tit IX—Despre puterea părintéscă. 85

Pag.

Tit. X—Despre minoritate, despre tutelă şidespre emancipaţiune. 88
Cap. I—Despre minoritate. 88
Cap. II—Despre tutelă. 88
Sect. I—Tutela tatăluĭ şi a mumeĭ. 88
Sect. II—Despre tutela numită de tatălŭ séŭ mumă . . . 89
Sect. III—Despre tutela ascendenţilorŭ. 89
Sect. IV—Despre tutela alésă de către consiliulŭ de familiă. . 90
Sect. V—Despre causele cari apără de tutelă. 92
Sect. VI—Despre necapacitate, esclusiune şi destituire din tutelă. 94
Sect. VII—Despre administraţiunea tutorilorŭ. 95
Sect. VIII—Despre socotelile tuteleĭ. 99
Cap. III—Despre emancipaţiune. 100
Tit. XI—Despre majoritate, despre interdicţiune şi despre consiliulŭ judiciarŭ. 102
Cap. I—Despre majoritate. 102
Cap. II—Despre iuterdicţiune.. 103
Cap. III—Despre consiliele judiciare. 105

CARTEA II.

Despre bunurĭ şi despre osebitele modificaţiunĭ alle proprietăţiĭ

Tit. I—Despre dinstincţiunea bunurilorŭ. 106
Cap. I—Despre immobilĭ. 106
Cap. II—Despre mobilĭ. 108
Cap. III—Despre bunurĭ în raportulŭ lorŭ cu ceĭ ce le posedă. 108
Tit. II—Despre proprietate. 109
Cap. I—Despre dreptulŭ de accesiune asupra cellorŭ produse de lucrurĭ. 110
Cap. II—Despre dreptulŭ de acesiune asupra cellorŭ unite şi incorporate de lucru. 110
Sect. I—Despre dreptulŭ de accesiune relativŭ de lucrurile immobilĭ. 110
Sect. II—Despre dreptulŭ de accesiune relativŭ la lucrurile mobilĭ. 113
Tit. III—Despre usufructŭ, despre usŭ şi despre abitaţiune . 115
Cap. I—Despre usufructŭ. 115
Sect. I—Despre drepturile usufructuarului. 116
Sect. II—Despre obligatiunile usufructuarului 118
Sect. III—Despre stingerea usufructului 121

Pag.

Cap. II—Despre usŭ şi abitaţiune. 122
Tit. VI—Despre servitudini. 124
Cap. I—Despre servitudini ce se nascŭ din situaţiunea locurilorŭ. 124
Cap. II—Despre servitudini stabilite de lege. 125
Sect. I—Despre zidulŭ şi şanţulŭ comunŭ. 126
Sect. II—Despre distanţa şi lucrările întermeziari cerute pentru ori-care construcţiuni. 128
Sect. III—Despre vederea în proprietatea vecinuluĭ. . . . 128
Sect. IV—Despre picătura streşinilorŭ. 129
Sect. V—Despre dreptulŭ de trecere. 129
Cap. III—Despre servitudinile stabilite prin faptulŭ omuluĭ. 130
Sect. I—Despre osebite feluri de servituţi ce se potŭ stabili asupra bunurilorŭ. 130
Sect. II—Despre modulŭ cu care se stabilescŭ servitudinele. 131
Sect. III—Despre drepturile proprietaruluĭ fondului căruĭ se cuvine servitute.a 132
Sect. IV—Despre modulŭ stingereĭ servituţilorŭ 133

CARTEA III.

Despre differite moduri prin cari se dobîndesce proprietatea. 133

Tit. I—Despre succesiuni. 134
Cap. I—Despre deschiderea succesiunilorŭ. 134
Cap. II—Despre cualităţile cerute pentru a succede. . . . 135
Cap. III—Despre deosebite ordini de succesiune. 136
Sect. I—Dispositiuni generale. 136
Sect II—Despre representaţiune 137
Sect. III—Succesiunile deferite descendenţiorŭ 138
Sect. IV.—Despre succesiunile deferite ascendenţilorŭ. . . 138
Sect. V—Despre succesiunile colaterali. 138
Cap. IV—Despre succesiunile neregulate. 139
Sect. I.—Despre drepturile copiilorŭ naturali asupra bunurilor mameĭ lorŭ şi despre succesiunea copiilorŭ naturali morţi fără posteritate. 139
Sect, II.—Despre succesiunea soţuluĭ supravieţuitorŭ şi despre a statuluĭ. 140
Sect. III.—Despre dreptulŭ de moscenire allŭ femeĭ cănd se află în concurenţă ca descendenţi séŭ alte rude chiămate dupe lege la succesiunea soţuluĭ eĭ mortŭ 140

		Pag.
Cap.	V—Despre acceptaţiunea şi repudiarèa moscenitorilorŭ	142
Sect.	I.—Despre acceptaţiune.	142
Sect.	II.—Despre renunţiare la succesiunĭ.	143
Sect.	III.—Despre beneficiulŭ de inventariŭ, despre efectele salle şi despre obligaţiunile eredeluĭ beneficiariŭ.	144
Sect.	IV Despre succesiunile vacanţi.	147
Cap.	VI—Despre impărţire şi despre reporturĭ.	148
Sect.	I—Despre impartirea succesiuneĭ.	148
Sect.	II—Despre reporturĭ.	151
Sect.	III—Despre plata datorielorŭ.	154
Sect.	IV—Despre efectele împărţeleĭ şi despre garanţia părţilorŭ.	156
Sect.	V—Despre desfiinţarea şi rescisiunea împărţeleĭ .	157
Sect.	VI—Despre împărţéla făcută de tată, de mamă séŭ de alţi ascendenţi între descendenţiĭ lorŭ. . . .	158
Tit.	*II—Despre donaţiunĭ între viĭ şi despre testamente.* .	158
Cap.	II—Despre capacitatea de a dispune séŭ de a priimi prin donaţiune între viĭ saŭ prin testamentŭ. . . .	159
Cap.	III—Despre donaţiunile între viĭ.	161
Sect.	I—Despre forma şi efectele donaţiunilorŭ între viĭ.	161
Sect.	II—Despre casurile în cari donaţiunile se potŭ revoca.	163
Cap.	IV—Despre partea disponibilă a bunurilorŭ şi despre reducţiune.	165
Sect.	I—Despre partea disponibilă a bunurilorŭ. . . .	165
Sect	II.—Despre reducţiunea donaţiunilorŭ şi a legatelorŭ.	166
Cap.	V—Despre dispositiunile testementariĭ.	167
Sect.	I—Regule generali pentru forma testamentelorŭ. .	167
Sect.	II—Despre regulele speciali asupra formelorŭ câtor-va testamente.	169
Sect.	III—Despre instituţiunea de moscenitoriu şi despre legaturĭ în genere	172
Sect.	IV—Despre legatulŭ universale.	172
Sect.	V—Despre legaturile uneĭ fracţiunĭ de moscenire. .	173
Sect.	VI—Despre legatele singulare	174
Sect.	VII—Despre esecutoriĭ tastamentariĭ	175
Sect.	VIII—Despre revocaţiunea testamentelorŭ şi despre caducitatea lorŭ	177
Cap.	VIII—Despre donaţiunile făcute soţilorŭ prin contractul de măritagiŭ	178
Cap.	IX —Despre dispositiunile dintre soţi, făcute séŭ princontractulŭ de măritagiŭ séŭ în timpulŭ măritagiuluĭ.	179

Pag.

Tit. III—Despre contracte. séŭ convenţiuni. 180
Cap. I—Dispositiuni preliminare 180
Cap. II—Despre condiţiunile esenţiali pentru validitate convenţiunilorŭ 181
Sect. I—Despre capacitatea pârţilorŭ contractante. . . . 181
Sect. II—Despre consimţimêntŭ 181
Sect. III—Despre obiectulŭ convenţiunilorŭ. 182
Sect. IV—Despre causa couvenţiunilorŭ 183
Cap. III—Despre efectulŭ convenţiunilorŭ . . . ; . . 183
Sect. I—Dispositiuni generali 183
Sect. II—Despre efectulŭ convenţiunilorŭ în privinţa persónelorŭ a treia 184
Sect. III—Despre interpretaţiunea convenţiunilorŭ 184
Cap. IV—Despre quasi-contracte. 185
Cap. V—Despre delicte şi quasi-delicte. 187
Cap. VI—Despre deosebitele specii de obligaţiuni. . . 188
Sect. I—Despre obligaţiunile condiţionali. 188
Sect. II—Despre obligaţiuneile cu termenŭ. 190
Sect. III—Despre obligaţiunile alternative. 191
Sect. IV—Despre obligaţiunile solidarie. 192
Sect. V—Despre obligaţiunile divisibili şi nedivisibili. . . 195
Sect. VI—Despre obligaţiunile cu clausă penală. . . , . 197
Cap. VII—Despre efectele obligaţiunilorŭ 198
Cap. VIII—Despre stingerea obligaţiunilorŭ. 200
Sect. I—Despre plată. 200
Sect. II Despre novaţiune. 207
Sect. III—Despre remiterea datorieĭ. 208
Sect. IV—Despre compensaţiune. 209
Sect. V—Despre confusiune. 211
Sect VI—Despre perderea lucruluĭ datoritŭ şi despre diferitele casuri în care îndeplinirea obligaţiuneĭ este neposibile 211
Sect. VII—Despre acţiunea de anulaţiune séŭ rescisiune. . 212
Cap, IX—Despre probaţiunea obligaţiunilorŭ şi a plăţii. . 214
Sect I—Despre înscrisurĭ. 214
Sect II—Despre marturĭ. 218
Sect. III—Despre presumţiuni. 219
Sect. IV—Despre mărturisirea uneĭ părţi. 221
Sect. V—Despre jurămîntŭ. 221
Tit. IV—Despre contractulŭ de căsătoriă şi despre drepturile respective alle soţilorŭ 223

CAPŬ I

Pag.
Cap. II—Despre regimele dotale. 224
Sect. I—Despre constitutiunea doteĭ 225
Sect. II—Despre condiţiunea avereĭ dotalĭ în timpulŭ căsătorieĭ. 226
Sect. III—Despre restituţiunea doteĭ. 231
Sect. IV—Despre averea parafernală. 233
Tit. V—Despre vinderĭ. 234
Cap. I—Despre natura şi forma vindereĭ. 234
Cap. II—Cine póte cumpera si vinde. 236
Cap. III—Despre lucrurile cari se potŭ vinde. 237
Cap. IV—Despre obligaţiunile vînzătoruluĭ 237
Sect. I—Dispositiunĭ generale 237
Sect. II—Despre predarea lucruluĭ. 237
Sect. III—Despre respunderea vînzătoruluĭ 240
Cap. V—Despre obligaţiunile cumpărătoruluĭ. 243
Cap. VI—Despre resoluţiunea vînzăreĭ prin rescumpărare. 245
Cap. VII—Despre licitaţiune. 247
Cap. VIII—Despre strămutarea creanţelorŭ şi altorŭ lucrurĭ necorporalĭ. 247
Tit. VI—Despre schimbŭ. 249
Tit. VII—Despre contractulŭ de locaţiune 249
Cap. I—Dispositiunĭ generale. 249
Cap. II—Regule comune la locaţiunea edificielorŭ şi a fundurilorŭ rurale 250
Cap. III—Despre regulele particulare la închiriare. . . . 255
Cap. IV—Despre regulele particulare la arendărĭ. . . . 256
Sect. I—Arendarea pe banĭ. 256
Sect. II—Arendarea pe fructe. 258
Cap. V—Despre locaţiunea lucrărilorŭ. 258
Tit, VIII—Despre contractulŭ de societate. 261
Cap. I—Dispositiunĭ generale. 261
Cap. II—Despre diverselĕ feluri de societăţĭ. 261
Sect. I—Despre societăţile universalĭ. 261
Sect. II—Despre societatea particolară. 262
Cap. III—Despre obligaţiunile asociaţilorŭ intre eĭ însuşĭ şi în privinţa altora. 262
Sect. I—Despre îndatoririle asociaţilorŭ între eĭ înşiĭ. . . 262
Sect. II—Despre obligaţiunile asociaţilorŭ către a treia persónă. 266
Cap. IV—Despre diverselĕ moduri dupe carĭ înceteză societatea. 266

Pag.

Tit. IX—Despre mandatŭ. 268
Cap. I—Despre natura mandatuluĭ. 268
Cap. II—Despre îndatoririle mandatarului. 269
Cap. III—Despre obligaţiunile mandanteluĭ. 270
Cap. IV—Despre diferitele moduri dupe carĭ mandatulŭ incetéză 271
Tit. X—Dèspre comodatŭ. 272
Cap. I—Despe natura comodatuluĭ. 272
Cap. II—Despre obligaţiunile comodatariuluĭ. 272
Cap. III—Despre obligaţiunile comodanteluĭ. 273
Tit. XI—Despre împrumutŭ 274
Cap. I—Despre natura imprumutuluĭ. 274
Cap. II—Despre obligaţiunea imprumutătoruluĭ. 275
Cap. III—Despre obligaţiunea imprumutatuluĭ. 275
Cap. IV—Despre imprumutulŭ cu dobîndă. 276
Tit XII—Despre depositŭ şi despre sequestru. 276
Cap. I—Despre depositŭ în genere. 276
Cap. II—Despre depositulŭ propriŭ zisŭ. 276
Sect. I—Despre natura depositului. 276
Sect. II—Despre depositulŭ voluntariŭ. 277
Sect. III—Despre îndatoririle depositaruluĭ. 277
Sect. IV—Despre îndatoririle deponenteluĭ. 280
Sect. V—Despre depositulŭ necesarŭ. 280
Cap. III—Despre sequestru 281
Sect. I—Despre diversele feliurĭ de sequestrurĭ. 281
Sect. II—Despre sequestru convenţionale 281
Sect. III—Despre sequestru judiciarŭ. 281
Tit. XIII—Despre contractele aleatorii. 282
Cap. I—Despre contractele aleatorii în genere. 282
Cap. II—Despre jocŭ şi prinsóre. 282
Cap. III—Despre contractulŭ de rendită pe viaţă. . . . 283
Sect. I—Despre natura contractuluĭ de rendită pe viaţă . 283
Sect. II—Despre effectele contractuluĭ de rendită pe viaţă între părţile contractanţĭ. 284
Tit. XIV—Despre fidejusiune (cauţiune). 285
Cap. I—Despre natura şi întinderea fidejusiuneĭ. . . . 285
Cap. II—Despre effectele fidejusiuneĭ. 286
Sect I—Despre effectele fidejusiuneĭ între creditore şi cauţionatorŭ (fidejusore) 286
Sect II—Despe efectele fidejusiunei între debitorŭ şi cauţionatorŭ (fidejusorŭ) 288
Sect III—Despre efectele fidejusiuneĭ între mai mulţi garanţĭ. 289

	Pag.
Cap III—Despre fidejusiunea legală şi cea judecătorescă ,	289
Cap IV—Desgrè stingerea fidejusiuneĭ	290
Tit XV—Despre amanetŭ	290
Tit XVI—Despre antichresă	292
Tit XVII—Despre transacţiune.	293
Tit XVIII—Despre privilegie şi ipotece, ...	295
Cap, I—Dispoşiţiuni generale	295
Cap. II Despre privilegie.	295
Sect. I—Despre privilegiele carĭ se întindŭ. asupra mobililorŭ şi immobililorŭ.	296
Sect. II—Despre privilegie asupra mobililorŭ.	296
Sect. III—Despre privilegie asupra immobililorŭ. . . .	299
Sect. IV—Cum se conservă privilegiele.	300
Cap. III—Despre ipotece.	302
Sect. I—Despre ipotecele legalĭ.	302
Sect. II—Despre ipotecele convenţionalĭ.	305
Sect. III—Despre rangulŭ ipotecelorŭ între ele.	306
Cap. IV—Despre modulŭ inscripţiuneĭ privilegilor şi ipotecelor	306
Cap. V—Despre stergerea şi reducţiunea inscripţiunilorŭ.	307
Cap. VI—Despre efectulŭ privilegelorŭ şi ipotecelorŭ în contra persónelorŭ allŭ treilea carĭ deţinŭ immobilul.	308
Cap. VII—Despre stingerea privilegilorŭ şi a ipotecelorŭ. .	309
Cap. VIII—Despre modulŭ de apurga proprietăţile de privilegĭ şi ipotece.	310
Cap. IX—Despre publicitatea registrelorŭ şi despre responsabilitatea grefierilorŭ de tribunale însărcinaţi cu ţinerea registrelorŭ.	313
Tit XIX—Despre espropriaţiunea silită, ...	314
Tit, XX—Despre prescripţiune, ...	316
Cap, I—Dispoşiţiuni preliminarĭ, ...	316
Cap. II—Despre posesiunea cerută pentru a prescrie. . .	317
Cap. III—Despre causele carĭ întrerumpŭ séŭ carĭ suspend cursulŭ prescripţiunei	319
Sect. I—Despre causele carĭ întrerumpŭ prescripţiunea. .	319
Sect. II—Despre causele carĭ suspendă cursulŭ prescripţiuneĭ	321
Cap. IV—Despre timpulŭ cerutŭ pentru a prescrie. . . .	323
Sect. I—Dispoşiţiuni generale.	323
Sect, II—Despre prescripţiunea de treĭ-zecĭ de anĭ, , , ,	323
Sect, III—Despre prescripţiunile de zece pînă la duoă-zecĭ de anĭ	324
Sect. IV—Despre câte-va prescripţiunĭ particularĭ.	325
Dispoşiţiuni generale.	327

PROCEDURA CODICELUĬ CIVILE

(Decret. 9 sept. 1865—Prom. 11 sept. 1865)

ESPLICAȚIUNEA SCURTĂRILORŬ:

Pr. să se citéscă. .	Procedura.
ur.	următorĭ.
l.	lege.
Org. Jud.	organisarea judecătoréscă.
l. Fr. 1838.	Legea francesă din 1838 assupra justiţieĭ de pace.
Co.	Codicele de Comerciŭ.
Civ.	Codicele civile.
Pr. Fr.	Procedura civilă francesă.
Pen.	Codicile penale.
Pr. Pen.	Procedura Penale.
Pr. Cod. Co. . . .	Procedura Codiceĭ Comerciale.
Pr. Gen.	Procedura civile a Geneveĭ din 29 Sept. 1819.
Supl.	suplmentŭ.

CARTEA ANTÊIA

Despre judecătoriele de plăşĭ (ocóle)

TITLULŬ I

Competinţa judecătorielorŭ de plăşĭ

Art. 1. Judecătoriĭ de plăşĭ suntŭ competinţĭ a judeca tóte cererile în materiĭ personale şi mobiliare, în cea din urmă instanţă, pînă la valórea de duoe sute leĭ capitalŭ şi interese, éră cu apelŭ, pînă la valórea de 1500 leĭ capitalŭ şi interese. (Pr. 2, ur. — l. Org. Jud. art. 167—)

(1) Acéstă procedură s'a imprimatŭ dupe ediţiunea oficială; însă s'a avutŭ în vedere manuscriptulŭ originalŭ oficialŭ şi s'aŭ îndreptat mai multe erori de tiparŭ şi de copişti, maĭ alesu celle de punctuaţie; erorile celle mai însemnate s'aŭ îndreptat prin note.

Art. 2. Judecătorii de plăşi vorŭ judeca, fără apelŭ, pînă la valórea de 200 leĭ şi cu apelŭ pînă la valórea de 1500 leĭ:

1. Contestaţiunile(1) dintre otelarĭ, ospătarĭ, hangiĭ, cârciumarĭ cu călătorii, óspeţii saŭ musterii lorŭ, pentru cheltueli de ospătărie saŭ pretenţiunĭ de perderea totală orĭ parţială a obiectelorŭ aduse in oteluri, hanurĭ saŭ cêrciumĭ.

2. Contestaţiunile dintre călătorĭ, comisionarĭ saŭ espeditorĭ cu căraŭşiĭ saŭ intreprinzătorii de transportŭ, pentru întârdierea, stricăciunea şi perderea obiectelorŭ transportate orĭ pentru plata preţuluĭ transportuluĭ. (Pr. 1, 3, ur. — Co. 87, ur.; 92, ur.; 99, ur. (l. Fr. 1838 art. 2.)

Art. 3. Judecătorii de plăşi suntŭ competinţi a judeca, în cea din urmă istanţă, pînă la valórea de 200 leĭ, şi cu apelŭ pînă la orĭ ce valóre:

1. Cererile pentru vătămarea adusă de către ómenĭ saŭ dobitóce ţărinilorŭ, holdelorŭ, fructelorŭ şi recoltelorŭ.

2. Cererile pentru curăţirea şanţurilorŭ, canalurilorŭ de irigaţie(2), iazurilorŭ, gîrlelorŭ, zăgazurilorŭ (iezeturelorŭ) cândŭ drepturile de proprietate saŭ de servitute nu suntŭ contestate.

3. Cererile pentru usurpare saŭ stricăciunĭ de locurĭ, copacĭ, gardurĭ, şanţurĭ, saŭ alte îngrădirĭ.

4. Cererile pentru reparaţiunile locurilorŭ saŭ clădirilorŭ închiriate, impuse prin contractŭ saŭ de către lege în sarcina locatarului (chiriaşuluĭ)

5. Contestaţiunile dintre stăpânĭ şi servitorĭ, patronĭ şi lucrătorĭ cu ţiua, cu luna saŭ cu anulŭ pentru plata simbrieĭ saŭ salariuluĭ lorŭ, orĭ esecutarea contractuluĭ.

6. Cererĭ pentru despăgubirĭ civile provenite din difamaţiunĭ, înjurii, bătaĭ saŭ loviri, cândŭ însă părţile n'aŭ intratŭ pe calea criminală (Pr. 1, ur.; 4, ur.)

Art. 4. Judecătorii de plăşi suntŭ competinţi a judeca, fără apelŭ, pînă la valórea de 300 leĭ capitalŭ saŭ 30 leĭ venitŭ, şi cu apelŭ pînă la valórea de 1500 leĭ capitalŭ saŭ 150 leĭ venitŭ:

1. Despăgubirile cerute de arendaşŭ saŭ locatarŭ (chiriaşŭ), din causă că nu s'a datŭ locŭlŭ în stăpânire prin faptulŭ proprietaruluĭ, cândŭ însă dreptulŭ nu e contestatŭ.

2. Despăgubirele reclamate de proprietarŭ pentru stricăciunile, perderile saŭ incendiulŭ întêmplatŭ lucruluĭ închiriatŭ, saŭ aren-

(1) Contestaţiune: neînţelegere, cértă, procesŭ, judecată.
(2) Canalulŭ de irigaţie este acella care care se face spre a uda, spre a duce apa prin ţarinĭ.

datŭ, din faptulŭ locatarului saŭ arendaşului, conformŭ art. 1434 şi 1435 din codicele civile.

3. Cererile pentru plata de chirii saŭ arendí, pentru desfiinţarea de contracte din causă de neplata arendii saŭ chiriei, pentru gonirea chiriaşului saŭ arendaşului din loculŭ arendatŭ saŭ închiriatŭ. (Pr. 3, 5, ur.;) (l. Fr. 1838 art. 3, 4).

Art. 5. Judecătorii de plăşi voru judeca cu dreptŭ de apelŭ, oricare ar fi valórea lucrului:

1. Cererile pentru strămutarea otarelorŭ.

2. Acţiunile posesorii(1)

3. Pretenţiunile assupra lucrărilorŭ făcute pe ape curgătóre pentru udare de ţarini saŭ mişcare de fabrici, morí, etc.

4. Reclamaţiunile pentru esercitiulŭ servituţilorŭ, pentru zidurile şi şanţurile commune, pentru distanţele de construcţiuni şi plantaţiuni a se observa între vecini. (Civ. 576, ur.; 586, ur).

În tóte aceste casuri, judecătorulŭ de plasă nu este competinte a judeca, dacă se contestă însuşi dreptulŭ proprietăţii saŭ titlulŭ constitutivŭ alŭ servituţii. (Pr. 4, 6, or.).

Art. 6. În casurile cândŭ competinţa judecătorului se reguléză după valórea obiectului in contestaţiune, acésta valóre se va otărî după suma coprinsă în cerere.

Dacă cererea nu coprinde nicí o sumă, saŭ dacă se aridică contéstaţiune asupra valórei, şi părţile nu se înţelegŭ, judecătorulŭ o va otărî dupe actele ce va avea, saŭ prin esperţi, saŭ mergêndŭ însuşi la faţa loculuí.

Partea nemulţumită pe otărîrea asupra valórei obiectului, va avea dreptŭ, în orí-ce casŭ, să atace acea otărîre la tribunalul judeţénŭ, în termenŭ de 10 dile şi cu formele hotărîte pentru apel. (Civ. 1, ur.).

Art. 7. Părţile, printr'o comună înţelegere, potŭ deroga la competinţa judecătorului, arétată prin articulele precedente; elé se potŭ presinta de sine, înaintea sa, şi a se judeca, orí-care arŭ fi valórea obiectului în procesŭ, şi judecătorulŭ va pronunţa, în prima saŭ ultima instanţă, dupe competinţa sa. Se voru observa însă pentru acestŭ casŭ cele prescrise prin art. 10(2)

Art. 8. Judecătorii de plăşi sunt încă competinţi a priimi denunţâ-

(1) Prin acţiune se înţelege o cerere în judecată—Acţiunile posesorii sunt, în generalŭ, cererile ce se facŭ de către posesorii unui imobilŭ séŭ dreptŭ realŭ pentru ca să fiă menţinuţi saŭ restabiliţi în posesiunea lorŭ în casŭ de turburare a acestei posesiuni.

(2) Aci, din greşală de tiparŭ se trimete la art. 10; căci la art. 16 trebue a se trimete.

rile de crime şi de delicte comise în ocolulŭ plăşii lorŭ, fiindŭ în acelaşĭ timpŭ ofiţerĭ aĭ poliţieĭ judecătorescĭ, ausiliarĭ(1) aĭ procurorului, conformŭ art. 46—52 din procedura codiceluĭ penalŭ.

Art. 9. Judecătoriele de plăşĭ suntŭ tribunale poliţienescĭ, şi judecă contravenţiunile de simplă poliţie, conformŭ regulilorŭ prevĕdute în procedura codiceluĭ penalŭ.

Atribuţiunile date sub-prefecţilorŭ şi poliţailorŭ prin art. 141 şi 142 din procedura codiceluĭ penalŭ, se vorŭ essercita numaĭ de judecătoriĭ de plăşĭ.

TITLULŬ II

Despre cereri înaintea judecătoriloră de plăşi şi chemări în judecată

10. Cererea in judecată se va adresa la judecătorulŭ domiciliului saŭ residenţeĭ pîrîtuluĭ. Dacă cererea este relativă la unŭ imobilŭ, ea se va adresa la judecătorulŭ loculuĭ unde este aşedatŭ immobilulŭ. (Pr. 11, ur.)

11. Cererea se va face în scrisŭ. Ea va coprinde numele, profesiunea şi domiciliulŭ părţilorŭ, obiectulŭ prigonirĭi şi temeiurile pîrîşuluĭ; va fi sub-scrisă de dênsulŭ şi datată. (Pr. 10, 12, ur. — Civ. 87).

12. Judecătorulŭ, îndată ce o va priimi, va însemna în josulŭ eĭ, termenulŭ de înfăţişare, de la treĭ pîna la cinci-spre-dece ţile, saŭ şi chiar in acea ţi in casurĭ urgente; va sub-scrie, va pune data, va insemna termenulŭ în unŭ registru specialŭ al sĕŭ, şi va înapoia petiţiunea reclamantuluĭ, carĕ o va da singurŭ pîrîtuluĭ, orĭ daca acesta nu voesce a sub-scrie intr'ênsa de priimire, o va înfăţişa la primarulŭ loculuĭ unde este domiciliatŭ pîrîtulŭ saŭ la comisarulŭ orĭ sub comisarulŭ de poliţie, daca se află asemenea funcţionarĭ. (Pr. 11, 13, ur. 74).

13. Dupe cererea sa verbală saŭ înscrisŭ, primarulŭ, comisarulŭ orĭ sub comisarulŭ va comunica pîrîtului in originalŭ petiţiunea şi'lŭ va îndatora să declare in scrisŭ pe dênsa că a vĕdut'o. (Pr. 12, 14, ur.)

14. In casŭ cândŭ pîrîtulŭ nu va voi a sub-scrie orĭ nu va fi acasă, primarulŭ, comisarulŭ orĭ sub-comisarulŭ va face o cedulă despre obiectulŭ şi ţioa infăţişărĭi, şi o va lăsa la domiciliulŭ orĭ reşidenţa pîrîtului, în mâna unuĭ servitorŭ, uneĭ rude orĭ a unuĭ vecinŭ; ĕrĕ dacă acestia nu vor voi a o priimi, o va lipi pe uşă.

(1) Ausiliari: ajutori.

Va sub-scrie apoĭ in petițiune despre acésta și o va da reclamantuluĭ. (Pr. 12, ur.; 15, ur.)

15. Primarulŭ, comisarulŭ orĭ sub comisarulŭ, va indeplini indatoririle impuse lorŭ prin articolile precedinți in ziua chiar când priimesce petițiunea saŭ celŭ multŭ a duoa ḑi, și o va inapoia in dată reclamantuluĭ. Acésta o va da judecătoruluĭ de plasă, cel maĭ târḑiŭ, în ajunulŭ ḑileĭ de judecată. (Pr. 12, ur.)

16. Pârțile se potŭ infățișa inaintea orĭ cărui judecătorŭ de plasă fără nicĭ o châmare și fără nicĭ o cerere inscrisŭ, îndestulŭ că procesulŭ să fie de natură a se judeca de unŭ judecătorŭ de plasă, și in destulŭ că voința pârțilorŭ, obiectulŭ și valórea contestațiuneĭ lorŭ, se fie constatate in scrisŭ inaintea judecătoruluĭ printr'unŭ act formatŭ de judecătorŭ, sub-scrisŭ de elŭ și de pârțile impricinate.

Judecătorulŭ va judeca causa saŭ în acea ḑi, saŭ în altă ḑi, insemnată de elŭ. Pârțile vor sub-scrie spre sciință și la ḑioa insemnată causa se va judeca ca și cèle ce suntŭ cu chiămărĭ. (Pr. 7, 17, ur. 64).

TITLULŬ III

Dèspre judecată, hotărîre și esecuțiune

17. Judecătorulŭ de plasă va ține audiență in tóte ḑilele, saŭ numaĭ de maĭ multe orĭ pe sĕptămină, orĭ chiar și duminicele și sĕrbătorele, inainte de amiaḑĭ și după amiaḑĭ, dupe trebuințele fie căreĭ localităț̆ĭ. (Pr. 18, ur).

18. Pârțile se vorŭ infățișa in persóna saŭ prin vechilŭ, și vor fi ascultate pe rândŭ.

Ele vorŭ vorbi cu cuviință și respectŭ. La casŭ contrarŭ judecătorulŭ le va face observațiunĭ, și neindreptându-se le va da afară, saŭ va pronunța in contra lorŭ amenda pînă la cincĭ leĭ, saŭ închisórea pînă la douĕ-ḑecĭ și patru ore. (Pr. 17, 19, ur.) (Pr. Fr. 9, 10).

19. Judecătorulŭ, după ce va asculta pe părțĭ, și va da citire actelor de dînsele înfățisiate, va incerca a le împăca, și dacă impăcăciunea nu va fi posibile, el va pronunța hotărîrea, fără a se ridica după locŭ. Va putea cu tóte astea, de va avea trebuință de o maĭ lungă cugetare, să se retragă, luându și actele infățișate, spre a se chibsui in neființa pârțilorŭ. (Pr. 18).

20. Când una din părțĭ va defăima un act de fals, judecătorul sub-scriind actul defăimatŭ și îndatorând pe părțĭ a'lŭ sub-scrie și ele, va declara procesul suspendat, și va trimite actul în esa-

minarea şi judecata tribunalului de judeţŭ. (Civ. 1173; ur; 1178— Pen. 123, ur.; Pr. Pen. 60, ur., 226, 450) (Pr. Fr. 14)

21. In cinci ḑile celŭ multŭ dupe pronunţarea hotărîreĭ, judecătorul de plasă saŭ ocol va libera fie-căreĭ părţĭ o carte de judecată în care se va coprinde formula esecutorie, daca judecata va fi fără apel, saŭ în casulŭ contrarŭ menţiune de dreptul părţilor de a face apel la tribunalulŭ judeţén în termen de o lună de la primirea saŭ lăsarea cărţiĭ de judecată la domiciliŭ (Pr. 22, 23, 135, 136)

22. Cartea de judecată se va redacta pe scurt, coprinḑênd obiectul cereriĭ, mijlocŭlŭ de apĕrare şi articolulŭ de lege pe care se baséḑă.

Notiţă de acéstă carte se va trece într'un registru special (Pr. 21)

23. Se vor întrebuinţa pentru darea cărţeĭ de judecată la mâna părţeĭ condamnate(1) aceleaşĭ mijlóce ca şi pentru chemarea în judecată. Partea însărcinată a face acéstă dare va fi datóre a aduce înapoĭ judecătoruluĭ cuitanţă in scrisŭ de primire de la partea condamnată saŭ de la primarulŭ comuneĭ sale orĭ de la comisarulŭ de poliţie local.

Judecătorulŭ va opri originalulŭ aceleĭ cuitanţe în cancelaria sa, éră pe copia de hotărîre ce se află in mâna părţiĭ, va copia cuitanţa şi o va sub-scrie.

Acéeaşĭ procedere se va urma şi cândŭ osânditulŭ va lipsi de la domiciliulŭ seŭ. In casulŭ acesta însă termenulŭ de apelŭ va fi de doue luní, şi administraţiunea locală va îngriji a înmânui osînditului cartea de judecată. Termenulŭ de apel însă va curge în tóte casurile în contra pîrîtuluĭ dupe îndeplinirea celorŭ prescrise în art. 14. (Pr. 12, 13, ur.)

24. Esecutarea (2) uneĭ hotărîrĭ date de judecătorul de plasă şi ne supusă apeluluĭ se va putea dobêndi a doua ḑi chiar după îndeplinirea formalităţiĭ prescrise prin articolul precedent.

Spre acestŭ sfârşit, partea interesată se va putea adresa d'a dreptul la prefectul, sub-prefectul, primarul orĭ comisarul de poliţie locală, saŭ la un agent de urmărire de lângă tribunalulŭ local, pentru ca să esecute cartea de judecată.

Dacă hotărîrea a fost dată în lipsă, ea nu se va putea esecuta de cât cinci ḑile de la primirea cărţiĭ de judecată de către partea ce a lipsit, saŭ de la lăsarea eĭ la domiciliul séŭ. (Pr. 25.)

25. Esecutarea cărţilorŭ de judecată, care sunt supuse apeluluĭ,

(1) Condamnatŭ: osînditŭ.

(2) Esecutarea se numea maĭ nainte aducere la îndeplinire.

nu se va putea dobêndi de cât dupe espirarea termenuluĭ de o lună de la primirea hotărârei de către partea adversă saŭ de la lăsarea eĭ la domiciliŭ.

In acestŭ casŭ esecutarea nu se va face de autoritatea administrativă competintă, de catŭ, dacă, celŭ ce o cere, va infăţişa, pe lângă cartea sa de judecată, unŭ certificatŭ din partea grefieruluĭ judeţianŭ prin care să se constate că apelulŭ nu s'a făcutŭ in termenulŭ de o lună. (Pr. 21, 24).

26. Judecătorulŭ de plasă va putea ordona esecutarea provisoriă a hotărîrilorŭ sélle, date cu dreptŭ de apelŭ, cândŭ este urgenţă, saŭ cândŭ este pericolŭ a se maĭ întârd a essecutarea. Acéstă essecutare. se va face cu cauţiune saŭ fără cauţiune, dată de celŭ ce cere esecutarea, după împrejurărĭ. Cândŭ insă valórea obiectuluĭ trece peste treĭ sute leĭ celŭ ce cere esecutarea va fi dator a da cauţiune. (Pr. 120, ur.).

27. Cărţile de judecată, date fără apelŭ, nu se vor ataca cu recursŭ în Casaţiune de cătŭ pentru escesŭ de putere şi necompetinţă. (l. Curţii Casaţi. art 36).

TITLULŬ IV

Despre judecată in lipsă şi despre opositiune

28. Dacă la ḑiua insemnată pentru înfăţişare, una dintre părţi nu a venitŭ, judecătorulŭ de plasă saŭ ocolŭ va da otărîrea în lipsă. (Pr. 29, ur.; 148, ur.)

29. Partea judecată in lipsă va putea forma opositiune in terminŭ de cinci ḑille de la priimirea saŭ lăsarea cărţiĭ de judecată la domiciliulŭ sĕŭ.

Fiindŭ vorba de o carte de judecată fără dreptŭ de apelŭ, atunci se voru observa formele prescrise de art. 23 aliniatulŭ 2 pentru opositiune, eră termenulŭ va fi de ḑece ḑille după indeplinirea celorŭ prescrise la art. 14. (Pr. 12, ur ; 30, ur.)

30. Partea care a formatŭ opositiune va arĕta cuvintele pentru carĭ n'a pututŭ veni la înfăţişare. Dacă judecătorulŭ încuviinţéză cuvintele nevenirii, saŭ dacă se convinge că partea care a lipsitŭ n'a cunoscutŭ sorocirea şi procedura urmată, va priimi opositiunea şi va judeca din noŭ pe părţi, saŭ va însemna unŭ altŭ sorocŭ, conformŭ art. 12 şi următorĭ. (Pr. 29, 31) (Pr. Fr. 21).

31. Oponentele care va lipsi şi la înfăţişarea urmată după opositiunea sa, nu va maĭ fi admisŭ a face o alŭ duoilea opositiune (Pr. 30, 158) (Pr. Fr. 22)

TITLUL V

Despre diferite proceduri preparatorii(1) *şi despre escepţiuni*(2) *înaintea judecătorilorŭ de plasă*

32. Judecătoriĭ de plasă sunt in dreptŭ, după împrejurări, ca mai înainte de a'şĭ pronunţa otărîrea lorŭ, să facă mai multe lucrări preparatorii pentru luminarea lorŭ, prin cercetări la faţa locului, ascultare de esperţi, de martorĭ etc. (Pr. 33, ur.; 35, ur.; 38, ur.):

33. Dacă judecătorulŭ otărasce a merge la faţa locului, şi dacă acéstă otărîre s'a pronunţatŭ în presenţa ambelorŭ părţi, acestea vorŭ subscrie spre sciinţă, şi la ḑiua, locŭlŭ şi ora otărîtă ele se vorŭ afla presinte.

Dacă una din părţi lipsea, judecătorulŭ va da o cedulă părţi presinte, ca acésta să'ĭ o facă cunoscută, conformŭ art. 12 pentru chemări în judecată. (Pr. 13, ur.; 34; 222, ur.)

34. La faţă loculuĭ judecătorul va putea esamina prin sine însuşĭ starea lucrurilorŭ, va putea asculta marturĭ, esperţi saŭ orĭ carĭ alte persóne competinte care 'lŭ potŭ lumina. (Pr. 33, 35, 223).

35. Esperţiĭ şi marturiĭ vorŭ fi chemaţi, prin miḑlocirea părţiĭ interesate, şi după formele chemărilorŭ în judesată.

Cedula de citaţiune va coprinde arĕtare de locŭ, ḑi, oră.

Citaţiunea către esperţi va coprinde incă arĕtarea faptuluĭ asupra căruia are să se facă espertisă. (Pr. 12, ur.; 211, 216).

36. Dacă la înfăţişare înaintea judecătoruluĭ pîrîtul cere a se chema şi garantulŭ(3) seŭ în judecată, judecătorulŭ va acorda un termenŭ, potrivitŭ cu depărtarea loculuĭ, ca să se cheme şi acelŭ garantŭ.

Spre acestŭ sfîrşitŭ, elŭ va da pîrîtuluĭ o cedulă de chemare care se va comunica garantuluĭ, conformŭ celorŭ prescrise la art. 12. (Pr. 13, ur.; 47; 112, ur.) (Pr. Fr. 32).

37. Dacă acéstă cerere a pîrîtuluĭ nu s'a făcutŭ incă de la ântêia infăţişare, saŭ dacă garantulŭ nu vine la ḑiua infăţişerĭĭ, judecătorulŭ va otărî asupra cereriĭ principale, rĕmânêndŭ, de va fi trebuinţă, a se pronunţa mai târḑiŭ şi asupra garanţeĭ. (Pr. 36, 114) (Pr. Fr. 33).

(1) Proceduri preparatorii, adică încheieri, otărîri pregătitóre ce precedéză judecarea fondului.

(2) Prin *escepţiuni*, în procedura, se înţelege tóte acelle mijlóce de apărare în justiţia prin cari o parte, fără a se ocupa de fondulŭ procesului, susţine ca cererea reclamantului nu póte fi admisă.

(3) Garantŭ: chezaşiŭ.

38. Dacă părţile nu se înţelegŭ asupra unorŭ fapte carĭ, după natura lor, trebuescŭ a fi constatate prin marturĭ, şi dacă judecătorulŭ găsesce că verificarea(1) acelorŭ fapte este folositóre şi admisibile, va ordona dovedirea lor, şi va însemna ḑiua şi ora când aŭ să se asculte martorii ce se vorŭ aduce de părţĭ. (Pr. 39, ur.; 185, ur. — Civ. 1191, ur.) (Pr. Fr. 34).

39. La ḑiua otărîtă, martorii vor arĕta numele, profesiunea, etatea şi locuinţa lor, vor jura înaintea judecătorului de a spune adevĕrul, vor declara dacă sunt rude saŭ afinĭ (cuscri) cu părţile şi în ce grad, dacă le sunt servitorĭ saŭ ómenĭ de serviciŭ şi dacă nu sunt in prigonire cu una din părţi. (Pr. 38, 40, ur.; 195) (Pr. Fr. 35).

40. Martoriĭ vor fi ascultaţi câte unul în parte, faţă cu părţile, dacă acestea sunt la înfăţişare. (Pr. 39, 194) (Pr. Fr. 36.)

41. Fie-care din părţi are drept a contesta pe martorii produşi de ceea-l-altă parte şi judecătorulŭ va apreţui.

După depunerea mărturieĭ nicĭ o imputare adusă martoruluĭ nu va fi ţinută în sémă, afară numaĭ dacă va fi dovedită în scrisŭ. (Pr. 38, ur.; 193) (Pr. Fr. 36).

42. Părţile nu vor întrerumpe pe martorĭ. Judecătorulŭ va putea, orĭ după cererea părţilorŭ, saŭ de la sine, să facă mărtorilorŭ verĭ-ce întrebărĭ va găsi cu cale pentru a sa luminare. (Pr. 39, 40.) (Pr. Fr. 37).

43. In tóte casurile în care vederea loculuĭ póte fi folositóre pentru înţelegerea mărturieĭ, şi maĭ alesŭ în reclamările pentru strămutare de otare, usurpare saŭ stricăciune de locurĭ, copacĭ, garduri, şanţurĭ saŭ alte reclamărĭ de asemenea natură, judecătorulŭ se va duce, dacă crede de trebuinţă, în faţa loculuĭ şi va ordona ca martoriĭ să'şĭ arĕte acolo sciinţa lorŭ. (Pr. 33, ur.; 35; 40-ur.) (Pr. Fr. 38).

44. In casurile supuse la apel, se va face proces-verbalŭ coprinḑĕtorŭ de declarările martorilorŭ. Se va da citire fie-căruia martorŭ de partea care'lŭ privesce din acest proces-verbalŭ. Martorulŭ va subscrie, saŭ se va face menţiune de neputinţa sa de a subscrie. Procesul-verbalŭ va fi subscrisŭ de judecătorŭ. (Pr. 45, 47) (Pr. Fr. 39).

45. In causele carĭ nu sunt supuse la apelŭ, nu se va face proces-verbalŭ, ci declaraţiunile martorilorŭ vor fi în scurtŭ coprinse în cartea de judecată. (Pr. 44, 47) (Pr. Fr. 40).

46. Dacă judecătorulŭ va avea trebuinţă de esperţi, saŭ ómenĭ

(1) Prin *verificare* se înţelege cercetarea spre a se adeveri.

cu cunoscinţe speciale, orĭ pentru ca să'şĭ dea sémă de valórea lucruluĭ, saŭ pentru orĭ ce altă causă, elŭ va numi pe acĕĭ esperţi saŭ ómenĭ cu cunoscinţe, şi va îndatora pe partea interesată ca să'ĭ citeze ca şi pe martorĭ, prin cedule date de dînsulŭ. (Pr. 12, ur.; 35; 47, 211, ur.)

47. Pentru cercetările făcute prin esperţi sĕ vor îndeplini formalităţile prescrise prin art. 44 şi 45, după deosebirile acolo făcute. (Pr. 46).

48. Tóte încheierile ce judecătorul de plasă saŭ ocolŭ va face cu ocasiunea procedurilor preparatorĭ, nu vor fi supuse apeluluĭ, de cât de o dată cu otărîrea asupra fonduluĭ, (Pr. 32, ur.)

TITLULŬ VI

Despre recusaţiunea judecătorilor de plăşĭ

49. Judecătorii de plăşĭ pot fi recusaţĭ: (1)

1). Când vor avea un interés personal în contestaţiune.

2). Când vor fi rude saŭ afinĭ (2) cu una din părţi la gradulŭ de vĕr primar inclusiv.

3). Când în anul din naintea recusaţiuniĭ, a urmat proces criminal între dînsul şi una din părţi saŭ soţul eĭ, orĭ rudele saŭ afiniĭ eĭ în linie dréptă.

4). Dacă esistă proces civil între dînsul şi una din părţĭ saŭ soţul eĭ.

5). Dacă va fi dat o părere în scris asupra procesuluĭ. (Pr. 50, ur.; 274, ur.—Civ. 660, ur.) (Pr. Fr. 44).

50. Recusaţiunea se va propune judecătoruluĭ maĭ înainte de orĭ ce apĕrare asupra fonduluĭ. (Pr. 49, 51, ur.)

51. Dacă judecătorul respinge recusarea, el va amâna procesul în timp de 20 ḑile cel mult, şi va încheia proces verbal pentru motivul neprimiriĭ recusăriĭ.

Partea nemulţumită va lua copie după acest proces-verbal şi'l va comunica procuroruluĭ tribunaluluĭ judeţén. Tribunalul va otărî asupra recusăriĭ, fără a maĭ chiema pe părţi, audind numaĭ conclusiunile procuroruluĭ, în termen de treĭ ḑile de la depunerea procesuluĭ verbal la procuror. (Pr. 50, 52, ur.)

52. Dacă procesul verbal se va confirma, saŭ dacă la termenul însemnat de judecătorul de plasă, partea ce a adus recusarea nu

(1) A *recusa* pe un judecătorŭ va să ḑică a susţine ca să nu jiudece
(2) Afinĭ: cuscri.

va aduce respunsul tribunalului saŭ un act înscris de la procuror pentru causa întărdierei, judecătorul va judeca causa fără altă amănare. (Pr. 51, 53).

53. Dacă recusarea se admite de judecătorul de plasă, el trimite părţile a se judeca la judecătorulŭ de plasă cellŭ mai apropriatŭ, dacă ele nu se înţeleg a merge la unŭ alt judecător.

Dacă tribunalulŭ de judeţ admite recusarea, el este care însemnéză părţilorŭ judecătorul de plasă, la care ele aŭ să se judece, dacă părţile nu se vor învoi alt-fel. (Pr. 52.)

CARTEA II

Despre tribunalele de judeţe

TITLULŬ I

Despre competinţă

54. Tribunalele de judeţe vorŭ judeca tóte afacerile civile, atât personale, câtŭ şi reale şi micste. (1) (Pr. 1, ur.; 55, ur.)

55. Ele vor judeca în apelŭ causele venite de la judecătoriï de plăşi saŭ ocóle.

Cele-l-alte cause le vor judeca în prima saŭ ultima instanţă. (Pr. 54, 56, ur.)

56. Tribunalele de judeţe vorŭ judeca în ultima instanţă, tótă afacerile carï aŭ o valóre de una mie cincï sute leï capitalŭ şi interese saŭ una sută leï venit.

Afacerile ce aŭ o mai mare valóre le vorŭ judeca numaï în prima instanţă. (Pr. 55, 57 — Pr. Cod. Com. part. II. art. 3)

57. Competinţa în cea din urmă instanţă se va regula, nu dupe suma ce s'a adjudecatŭ(2) de tribunalŭ ci dupe suma cerută de părţï. (Pr. 56).

(1) Afacerile séŭ causele *personale*, *reale* şi *micste* se potŭ defini, pe scurtŭ, aşia: causa séŭ acţiunea *personală* este acea care-şï ia nascerea sa într'o îndatorire consimţită d'o persónă a nume;— acţiunea *reală* este aceea care provine dintr'unŭ dreptŭ ce cineva are asupra unuï lucru; — causa séŭ acţiunea se zice că este *micstă* orï de câte orï, spre a căpăta unŭ lucru, se reclamă în contra uneï persóne care e îndatorită a da lucrulŭ în urma uneï obligaţiunï ce resultă dintr'unŭ contractŭ, dintr'o lege séŭ dintr' unŭ faptŭ.

(2) Ce s'a adjudicatŭ: adică ce s'a otărît prin judecată,

58. In materii personale şi mobiliare acţiunea se va adressa la tribunalulŭ domiciliuluĭ pîrîtuluĭ, saŭ, dacă n'are domiciliŭ cunoscutŭ, la tribunalulŭ reşedinţeĭ sale.

Daca sunt maĭ mulţi pîrîţi, acţiunea se va adresa la tribunalulŭ domiciliuluĭ unuia din eĭ, după alegerea reclamantuluĭ. (Pr. 59. ur. Civ. 87, ur.) (Pr. Fr. 59).

59. Acţiunea pentru imobile se intentă la tribunalul în judeţulŭ cărui se afla situatŭ imobilulŭ. (Pr. 58, 60).

60. Cândŭ imobilul este supusŭ la maĭ multe juridicţiuni, reclamantulŭ are dreptulŭ a intenta acţiunea(1) la tribunalulŭ domiciliuluĭ saŭ reşedinţeĭ pîrîtuluĭ, dacă domiciliulŭ sau reşedinta acestuia se află în unulŭ din judeţele în care se găsesce imobilulŭ. Cândŭ pîrîtulŭ n'are nicĭ domiciliŭ nicĭ reşedinţă în unulŭ din aceste judeţe, reclamantulŭ póte intenta acţiunea, după alegerea sa, la unulŭ din tribunalele judeţelorŭ în care se găsesce imobilulŭ. (Pr. 59—Civ. 87, ur.).

61. Acţiunea accesorie(2) trebue să fie intentată înaintea judecătorilorŭ competinţi a judeca pe cea principală. (Pr. 58 — 60, 62, ur.).

62. In materie de societate comercială, pe câtŭ societatea esistă şi pînă la sĕvîrşirea partagiuluĭ(3), acţiunea se intentă înaintea judecătoruluĭ loculuĭ, în care societatea este stabilită. (Pr. 64 — Civ. 1491, ur.—Co. 17, ur.) (Pr. Fr. 59).

63. In materie de moştenire, se adresĕdă la tribunalulŭ loculuĭ în care s'a deschisŭ moştenirea:

1). Acţiunile relative la validitatea testamentuluĭ şi la esecutarea dispositiunilorŭ coprinse într'însulŭ.

2). Diferitele cereri şi pretenţiuni ce moştenitoriĭ aŭ unulŭ în contra altuia, pînă însă se vorŭ împărţi între dînşiĭ.

3). Cererile făcute de creditoriĭ mortuluĭ înainte de împărţéla moştenirei. (Civ. 95, 728, ur.) (Pr. Fr. 59).

64. Acţiunele se maĭ intentĕdă:

a). In materiĭ de falimentŭ, la judecătorulŭ domiciliuluĭ falituluĭ (Co. 185, ur.)

b). In materiĭ de garanţie la judecătoria unde se află pendinte cererea originală în contra debitoreluĭ. (Civ 1336, ur. 1351).

c). In casulŭ, cândŭ pentru esecutarea unuĭ actŭ s'a alesŭ unŭ

(1) A intenta acţiune: a porni judecată.
(2) Acţiunea accesoriă este o cerere care este alăturată saŭ depinde de o alta principală.
(3) Partagiŭ: împărţire.

domiciliŭ, la tribunalulŭ domiciliuluĭ alesŭ saŭ la tribunalulŭ domiciliuluĭ pîrîtuluĭ. (Pr. 65) (Pr. Fr. 59).

65. Cu tóte astea, părţile, învoindu-se, vorŭ putea să se judece înaintea orĭ-cărui altŭ tribunalŭ de câtŭ cele însemnate prin articolii precedenţi.

Pentru acésta, ele vorŭ trebui să depună, înaintea tribunaluluĭ unde vorŭ să se judece, unŭ actŭ înscrisŭ coprindĕtorŭ de a lorŭ voinţă. Va trebui însă, ca tribunalulŭ se fie competinte a judeca materiĭ de natura acelora carĭ facŭ obiectulŭ relamaţiuneĭ părţilorŭ. (Pr. 7, 16, 58, ur.).

TITLULŬ II

Despre cereri şi citaţiuni

66. Orĭ cine pretinde unŭ dreptŭ saŭ unŭ lucru, spre a-lŭ obţine legalŭ, în casŭ de refusŭ din partea debitoruluĭ saŭ detentoruluĭ, trebue să formĕdze o cerere înaintea tribunaluluĭ competinte (Pr. 67, ur.) (Pr. Gen. art. 1).

67. Spre a forma cine-va o cerere înaintea justiţieĭ, saŭ spre a se apĕra în contra uneĭ cereriĭ, trebue să aibă liberulŭ esercitiŭ al drepturilorŭ sale.

Persónele şi corpurile, carĭ n'aŭ liberulŭ esercitiŭ alŭ drepturilorŭ lorŭ, catŭ să fie represintate, asistate saŭ autorisate în modulŭ prevĕdutŭ de legile carĭ regulĕdză starea saŭ organisarea lorŭ. (Pr. 66) (Pr. Gen. 2).

68. Orĭ-ce cerĕre saŭ reclamare înaintea unuĭ tribunalŭ se va face printr'o petiţiune adresată preşedinteluĭ tribunaluluĭ. (Pr. 69, ur.).

69. Petiţiunea va coprinde:

a). Dioa, luna şi anul

b). Numele, pronumele, profesiunea, domiciliulŭ saŭ reşedinţa reclamantuluĭ şi pîrîtuluĭ.

c). Obiectulŭ cereriĭ şi espunerea pĕ scurtŭ a miḑlócelorŭ pe care se basĕdză cererea.

d). Cândŭ este vorba de imobile, plasa saŭ plaiul, oraşul saŭ comuna în care este situat imobilul.

Lipsa numeluĭ, a pronumeluĭ şi nearătarea obiectuluĭ cereriĭ atrag nulitatea petiţiuneĭ. (Pr. 68, 70).

70. Petiţiunea se va face de reclamantŭ în atâtea esemplare câte sunt părţile citate, maĭ multŭ unŭ esemplarŭ pentru tribunalŭ. (Pr. 68, 69, 7, ur.)

71. Preşedintele, îndată ce priimesce petiţiunea reclamantuluĭ, chiamă pe părţi la înfăţişare prin o singură citaţiune. (Pr. 72 ur.)

72. Citaţiunea va fi datată, şi va coprinde oră, ḑioa, luna şi anulŭ în care sunt chiemate părţile spre înfăţişare.

Cu citaţiunea se va comunica pîrîtuluĭ şi unŭ esemplar de petiţiune. (Pr. 70. 71).

73. Nicĭ o citaţiune nu se póte da părţilorŭ în ḑile de serbătorĭ legale, afară de casurĭ urgente. (Pr. 74).

74. Citaţiunile se daŭ, saŭ persóneĭ, saŭ la domiciliulŭ persóneĭ.

Daca agentulŭ judecătorescŭ nu găsesce la domiciliŭ nicĭ pe vre una din rudele salle, nicĭ cel puţinŭ pe vr'unŭ servitorŭ, elŭ va da îndată citaţiunea unuĭ vecinŭ, care va subscrie de priimire. În cas d'a nu voi vecinulŭ s'o priiméscă, saŭ să sub-scrie de priimirea eĭ, atuncĭ agentulŭ va lipi citaţiunea pe uşa saŭ pe pórta părţiĭ citate şi va încheia despre acésta un procesŭ verbalŭ, faţă cu sub-comisarulŭ în oraşele unde sunt comisarĭ saŭ cu ajutorulŭ poliţaiuluĭ în celle alte oraşe, éră în comunele rurale faţă cu primarulŭ. (Pr. 73, 75) (Pr. Fr. 68).

75. Vorŭ fi citaţĭ:

1. Statulŭ, cândŭ sunt în cestiune domenurĭ saŭ dreptŭrĭ domeniale, prin Ministeriulŭ însărcinatŭ cu administrarea acestorŭ bunurĭ.

2. Administraţiunile saŭ stabilimentele publice, prin biurourile lorŭ la scaunulŭ administraţiuneĭ.

3. Comunele, prin persóna saŭ la domiciliulŭ primaruluĭ.

In casurile de maĭ susŭ, persóna carè primesce citaţiunea va da chitanţă de priimirea eĭ.

4. Societâţile comerciale, pè câtŭ aceste societaţĭ esistă, prin casa socială; şi daca nu este casă socială, prin persóna saŭ la domiciliulŭ unuia din asociaţĭ. [Co. 17, ur.)

5. Uniunile şi direcţiunile de creditorĭ, prin persónă saŭ la domiciliulŭ unuia din sindicĭ saŭ prin directorĭ. (Co. 272, ur.)

6. Aceia carĭ n'aŭ domiciliŭ cunoscutŭ în România, se vore cita la reşedinţa lorŭ actuală.

Daca nicĭ domiciliulŭ, nicĭ reşedinţa nu le este cunoscută, citaţiunea se afige pe uşa tribunaluluĭ unde se face cererea şi se publică în fóia de anunciurĭ oficiale. (Civ. 87).

7. Aceia carĭ se vorŭ afla în ţéră streină se vorŭ cita prin procuratorulŭ lorŭ, de aŭ unulŭ cunoscutŭ, şi în casŭ contrariŭ, se vorŭ

cita la domiciliŭ, publicându-se citaţiunea şi în Monitorŭ. (Civ. 87) (Pr. Fr. 69).

8. Cetele moşnenilorŭ (obştea rezeşilorŭ), se vorŭ chiema printr'o citaţiune colectivă, însoţită de o singură copie după cererea reclamantuluĭ. Acéstă citaţiune va coprinde numele ceteĭ de moşneni şi se va adresa primaruluĭ respectivŭ care o va da în cunoscinţa tutulorŭ moşnenilorŭ, procedându conformŭ art. 74. Va încheia procesŭ verbalŭ despre acésta, sub-scrisŭ de consiliulŭ comunalŭ, şi'l va înainta în copie judecătorieĭ respective în termenŭ celŭ multŭ de şépte ḑile de la primirea citaţiuneĭ în comună.

76. Prescripţiunile celorŭ două artic. precedente vorŭ fi observate sub pedépsă de nulitate. (Pr. 74, 75, 735) (Pr. Fr. 70)

77. Dacă o citaţiune s'a declaratŭ nulă pentru fapta aproduluĭ saŭ agentuluĭ, acesta va fi osîndituŭ la cheltuelile procedureĭ anulate, fără prejudiţiŭ de daune-interese(1) cuvenite părţiĭ, după împrejurărĭ. (Pr. 74—76—Civ. 998, ur.) (Pr. Fr. 71)

78. Termenulŭ obicĭnuituŭ alŭ citaţiunilorŭ pentru ceĭ domiciliaţi în România va fi de 40 ḑile de la data citaţiuneĭ.

In casurile de urgenţă, preşedintele va putea, după împrejurărĭ, permite ca citaţiunea să se facă în termenŭ maĭ scurtŭ.

Pentru ceĭ ce se află afară din Românieа(2), termenulŭ va fi de două luni celŭ puţinŭ. (Pr. 79—Civ. 87)

79. Când citaţiunea adresată uneĭ părţi domiciliate afară din România, va fi dată părţiĭ în România, citaţiunea se va face cu termenile ordinare, avêndŭ dreptŭ preşedintele a le prelungi, de va găsi de cuviinţă. (Pr. 78).

TITLULŬ III

Despre comunicarea făcută Ministeruluĭ publicŭ

80. Vor fi comunicate Ministeriuluĭ publicŭ causele următóre:

1. Acelea carĭ privescŭ ordinea publică, Statulŭ, domenurile, comunele, stabilimentele publice, darurile şi legaturele în folosulŭ săracilorŭ. (Civ. 817).

2. Acelea carĭ privescŭ starea civilă a persónelorŭ şi tutelele. (Civ. 84, 166, 181, 299, 435, ur. 458, ur).

(1) Prin daune-interese se înţelege despăgubirea ce datorăm uneĭ persóne căria am causat o pagubă. Acéstă despăgubire cuvenită creditoruluĭ represintă paguba ce ellŭ a încercatŭ şi câştigulŭ de care a fost lipsitŭ.

(2) În ediţiunea oficială lipsesce, din greşală de tiparŭ, vorba *afară*.

3. Propunerile de nècompetință. (Pr. 108, ur.).

4. Cestiunele de regularea competinței în casŭ de conflictŭ de juridicțiune, recusațiunile și strămutările de la unŭ tribunalŭ la altulŭ pentru cause de rudenie saŭ afinitate. (Pr. 262 ur.; 266, ur.; 274, ur.)

5. Acțiunile recursoriĭ(1) în contra judecătorilorŭ pentru desdaunări civile. (Pr. 305, ur.)

6. Causele minorilorŭ și în genere tóte acelea în care una din părți este apĕrată de unŭ curatorŭ.

7. Causele femeilorŭ măritate, cândŭ este vorba de dota lorŭ.

8. Causele carĭ privescŭ saŭ interesézĕ pe absinți. (Civ. 100).

In aceste cause Ministerulŭ publicŭ va fi datorŭ a lua conclusiunĭ. (Pr. Fr. 83).

81. Ministeriulŭ publicŭ maĭ póte să ia comunicațiune și de orĭ ce alte cause, daca crede acésta necesarŭ; — tribunalulŭ póte chiar să ordone comunicațiunea de oficiŭ.

In aceste cause conclusiunile Ministeruluĭ publicŭ vorŭ fi facultative. (Pr. 80, 82, ur.).

82. In casŭ de absență saŭ împedicare a procurorilorŭ saŭ substituțilorŭ lorŭ, eĭ vorŭ fi înlocuiți, spre a lua conclusiunĭ, prin unul din judecătorĭ saŭ supleanți; ĕră în lipsa acestora, prin unulŭ din advocațiĭ înscrișĭ după ordinea tabloului (Pr. 83, 330)

83. Ministeriulŭ publicŭ va lua conclusiunile îndată după pledărĭ. (Pr. 81, 82).

84. In causele care se vorŭ judeca fără pledărĭ, dupe comunicarea ce i se va face de actele necesariĭ, procurorulŭ își va da conclusiunele sale înscrisŭ. (Pr. 104.)

85. Părțile nu maĭ potŭ lua cuvêntulŭ dupe ce Ministeriulŭ publicŭ ș'a pusŭ conclusiunele sale.

TITLULŬ IV

Despre audiențe și poliția lorŭ

86. Ședințele vorŭ fi publice, afară de casurile cândŭ legea ordonă alt-felŭ, saŭ când discuțiunea publică póte causa scandalŭ. (Pr. 99, ur.)

87. Poliția ședințelorŭ este încredințată președinteluĭ.

(1) Prin acțiune recursoriă se înțelege aci cererea de urmărire în contra unuĭ judecător spre a reclama de la dînsulŭ despăgubirĭ.

88. Aceia carĭ asistă la audienţe vorŭ fi cu capulŭ descoperitŭ şi vorŭ sta cu respectŭ. (Pen. 181).

Procurorii şi advocaţiĭ vorŭ fi liberĭ a'şĭ conserva toca pe capŭ când nu vor lua conclusiunĭ saŭ când nu vor pleda.(1)

89. Tot ce va ordona preşedintele în privinţa ordineĭ va fi esecutată îndată şi întocmaĭ.

Aceiaşĭ dispositiune se va observa în locurile unde saŭ judecătorul saŭ Ministerul publicŭ esercitézĕ funcţiunile ce le sunt atribuite. (Pen. 181 — Pr. Pen. 33, 177, 186, 515, ur.) (Pr. Fr. 88).

90. Dacă unul saŭ maĭ mulţĭ indivizĭ, orĭ-care ar fi, întrerump tăcerea, daŭ semne de aprobaţiune, saŭ causézĕ în orĭ-ce altŭ chipŭ turburare şi desordine în sala audienţelor, vor fi invitaţĭ de preşedinte a se ţinea în respectul cuvenit; şi daca după acéstă prevenire desordinea se continuă, eĭ vor putea fi daţĭ afară din sala şedinţelor, éră daca se vor opune vor fi arestaţĭ şi duşĭ îndată la casa de popréla pentru 24 ore. Eĭ vor fi primiţi la casa de popréla după arătarea ordinuluĭ preşedinteluĭ, şi acestŭ ordin va fi menţionat în procesul verbal al audienţeĭ. (Pr. Pen. 33, 515, ur.) (Pr. Fr. 89).

TITLULŬ V

Despre introducţiunea şi instrucţiunea causelorŭ

91. Procesele se vorŭ înfăţişa înaintea judecăţiĭ după ordinea intrării lorŭ, afară de celle declarate prin lege ca urgente. (Pr. 92, ur.)

92. La începutulŭ fie-căreia sĕptămânĭ, se va afige, în sala audienţilorŭ, causele puse în stare, ce aŭ să se judece după rândulŭ lorŭ, în curentulŭ acesteĭ sĕptĕmânĭ. (Pr. 93, ur.)

93. Daca la chiemarea causeĭ, părţile lipsescŭ, causa va rĕmânea cea din urmă la rândŭ în acea ḑi. Éră daca părţile nu se vor arĕta de locŭ în acea ḑi, judecata se va suspenda şi nu se va redeschide de câtŭ după cererea din nuoŭ a reclamantuluĭ.

Cândŭ numaĭ una din părţĭ lipsesce, causa se va judeca în lipsă, afară daca partea presentă nu va voi însă'şĭ a o amâna pentru altă ḑi, saŭ a remânea cea din urmă la rândŭ.

Ambele părţĭ pot cerea amânarea saŭ schimbarea rênduluĭ, fără însă a putea înlătura dreptulŭ de înfăţişare al împricinaţilor sorociţi înainte. (Pr. 92, 148, ur.)

94. Părţile se vor înfăţişa saŭ însile, saŭ prin advocaţĭ declaraţĭ la audienţă orĭ avênd procură legalisată, saŭ prin persónele sub puterea saŭ autoritatea cărora se află. (Pr. 95, ur. 97, 101) (Pr. 59)

(1) Veḑi Decretulŭ din 29 Decemvrie 1864, art. 2, la Supl. COD. p. 265.

95. Președintele va da cuvêntul mai întêiŭ părții reclamante. Fie-care parte va avea dreptul a vorbi de două ori, pîrîtul având cel din urmă cuvêntul. Președintele, la cas de trebuință, póte acorda cuvêntulŭ și de mai multe ori. (Pr. 94; 102; 104)

96. In pricini complicate, președintele va putea însărcina pe unul din judecători să facă un raport asupra împrejurărilor procesului, fără vre o conclusiune din parte'i.

Acest raport se va citi în audiență publică înaintea începutului desbaterilor.

97. Fie-care parte va avea dreptul a cere comunicare, în estract saŭ copie, după actele produse de cea l-altă parte. Președintele va ordona comunicarea, care se va face la grefă, și judecătorii apreţuind faptele, vor putea însemna un alt termen, când părțile să se înfățișeze din nuoŭ.

98. Părțile vor fi îndatorate când li se va cere, a'și depune în scris mijlócele lor de apĕrare. (Pr. 94, 101)

99. In tóte causele de divorțiŭ ședința va fi secretă. Asemenea în tóte cele-l-alte cause dintre soți, dintre ascedenți și descedenți, se va utea ordona ședință secretă, după cererea uneia din părți.

Ședința secretă se va putea ordona și în causele dintre asociați saŭ în orĭ-ce alte cause în care ordinea saŭ moralitatea publica sunt interesate, după cererea uneia din părți, saŭ a procurorului, saŭ de oficiŭ de tribunale.

Otărîrea se va pronunța tot d'auna în ședință publică (Pr 86. 100)

100. In audiențele secrete fie-care parte va putea fi însoțită pe lîngă advocați de trei rude saŭ amicĭ. (Pr. 99)

101. In tóte causele advocații saŭ părțile, daca nu aŭ fost îndatorați a depune în scris mijlócele de apĕrare, vor fi datorĭ a da grefierului o scurtare, sub-scrisă de dênșiĭ, de *conclusiunile* lorŭ motivate

Grefierul va sub-scrie aceste prescurtărĭ. (Pr. 98)

102. Când o causă se va socoti că este destul de luminată, judecata va putea refusa părților *replica și duplica*. (Pr. 95, 103).

103. Instrucțiunea fiind terminată și causa ascultată, judecătorii își vor pronunța otărîrea lor saŭ îndată în ședință, saŭ după ce se vor retrage în camera de consiliŭ.

Daca pronunțarea otărîreĭ se va amăna pentru o altă zi, se va specifica causa acesteĭ amănărĭ (Pr. 115, ur.)

104. In causele simple, și când ambele părți vor cere, prin act scris și subscrisŭ, ele se pot judeca și fără înfățișare saŭ pledărĭ.

Spre acestŭ sfîrșitŭ, fie-care parte își va depune în scris mijlócele

sale de apărare sub formă de memoriŭ, împreună cu tóte actele ce vor avea, în termenul ce li se va însemna de președinte.

Aceste acte și memoriĭ se vor depune la grefă, și fie-care parte va putea lua cunoscința dupe dînsele, pînă în trei dile după depunerea lor.

Asupra acestorŭ acte și memoriĭ, judecătoriĭ 'și vorŭ pronunța otărîrea, care se va citi în ședința publică.

Judecătoriĭ însă vĕdându că este trebuința de maĭ multe esplicațiunĭ, vor putea ordona înfățișarea părțilorŭ. (Pr. Gen. 91—95).

105. Orĭ când se va depune acte la grefă, grefa va da imediatŭ dovadă de priimirea lorŭ pe care o va lua înapoĭ d'odată cu întórcerea actelorŭ.

TITLULU VI

Despre escepțiunile ce se propunŭ înaintea apărărĭĭ fondului(1)

SECȚIUNEA I

Despre cauțiunea(2) ce sunt datorĭ a da străinĭĭ

106. Orĭ-ce străin reclamant principal saŭ interveninte, care nu va fi domiciliat în România, va fi dator, dacă cel interesat a cerutŭ înaintea orĭ cărei alte apărărĭ assupra fondului, de a da cauțiune pentru plata cheltuelilorŭ și daunelorŭ interese la care ar putea fi condamnat pentru orĭ-ce materiĭ afară de cele comerciale. (Pr. 107, 247, ur. — Civ. 11, 13, 15, 1675) (Pr. Fr. 166).

107. Sentința care va ordona darea cauțiuneĭ, va otărî suma pînă la concurența căreia ea va trebui se fie dată. Reclamantulŭ care va consemna(3) acéstă sumă, saŭ care va justifica că imobilele sale din România sunt îndestulătóre pentru acoperirea sumeĭ menționate va fi dispensatŭ de a da cauțiune. (Pr. 106 — Civ. 15, 1676) (Pr. Fr. 167).

SECȚIUNEA II

Despre strămutărĭ saŭ escepțiunĭ declinătóre(4)

108. Partea care este chiămată în judecată înaintea altuĭ tri-

(1) Pentru esplicarea vorbeĭ *escepțiune* vedĭ nota ce precede art. 32.
(2) Cauțiunea: chezășie.
(3) Vedi L. de Depunerĭ și consemnațiunĭ în Supl. Cod. pag. 170.
(4) Prin escepțiune declinatoriă se înțelege propunerea ce se face, spre a se cere strămutarea procesuluĭ la o altă judicătoriă.

bunalŭ de cât acela care trebue să judece contestaţiunea va putea cere trimiterea sa înaintea judecătorilorŭ competinţi.

Acéstă cerere o va face înaintea orĭ căreĭ alte escepţiunĭ şi apărărĭ. (Pr. 109, ur). (Pr. Gen. 65).

109. Dacă însă este vorba de o necompetinţă din causa materieĭ, părţile vor putea cere strămutarea, şi judecătoriĭ o vorŭ ordona chiar de oficiŭ, în orĭ ce stare s'ar afla procesul. (Pr. 108. 110) (Pr. Gen. 66.)

110. Cererea pentru strămutare se va judeca în modŭ sumariŭ şi se va regula maĭ înainte de orĭ-ce otărîre asupra cestiuneĭ principale. (Pr. 108, ur.) (Pr. Fr. 172).

Secţiunea III

Despre nulităţi

111. Orĭ-ce causă de nulitate în privinţa citaţiunilorŭ saŭ actelorŭ de procedură este stinsă, daca nu se propune înaintea orĭcăreia apărărĭ asupra fondului saŭ escepţiunĭ, afară de escepţiunile de necompetinţă. (Pr. Fr. 173).

Secţiunea IV

Despre chiămarea garanţilorŭ în causă saŭ despre escepţiunĭ dilatorĭĭ(1).

112. Dacă o parte arată unŭ justŭ motivŭ de a chiăma în judecată pe unŭ garantŭ saŭ sub-garant, i se va acorda un terminŭ îndestulător, potrivit cu depărtarea locurilorŭ spre a chiăma şi pe aceia la judecată.

Dacă suntŭ maĭ mulţĭ garanţĭ interesaţĭ în aceiaşĭ garanţă, se va da pentru toţĭ un singurŭ termen, care se va regula după distanţa locuinţeĭ garantuluĭ celuĭ maĭ depărtatŭ.

In timpulŭ acestuĭ termin se va suspenda orĭ ce lucrare asupra cereriĭ originale. (Pr. 113, ur. — Civ. 787, ur.; 1336, ur.; 1351) (Pr. Gen. 69).

113. Cererea originală şi cererea asupra garanţiilorŭ se vorŭ otărî printr'una şi aceiaşĭ otărîre. (Pr. 112, 114).

(1) Escepţiunile *dilatorĭĭ* sunt acellea cari tindŭ a face să se suspende urmărirea, şi a o amîna pînă la unŭ termenŭ óre-care, cum, d. e. când e vorba de a chema pe unŭ garantŭ, ect.

114. Cu tóte acestea se va putea judeca mai ântêiŭ cererea originală, rămâind a se judeca mai în urmă cererea contra garanţilorŭ:

a). Dacă cererea în garanţă s'a făcutŭ după apărarea asupra fondului.

b). Daca cererea originală este în stare de a se judeca, şi cererea de garanţă este de natură a nu putea fi judecată în grabă.

c). Dacă acel cărui s'a acordatŭ termenulŭ, nu a formulatŭ în scrisŭ cererea sa în contra garanţilorŭ saŭ sub-garanţilorŭ, aşa în câtŭ acestia să se pótă cita la termenulŭ însemnatŭ. (Pr. 113).

TITLULŬ VII

Despre sentinţe

115. Preşedintele va aduna opiniunile fie-căruĭ judecător, începînd de la cel mai tînăr.

In causele pentru care s'a făcut raport, raportorulŭ va opinia cel d'ânteiŭ.

Preşedintele va opinia cel din urmă. (Pr. 96, 116, ur.)

116. Dacă opiniunile se împart, causa se va amâna a se reînfăţişa în altă ţi; însă opiniunile împărţite se vor formula şi motiva în scris printr'un proces-verbal alŭ audienţeĭ chiar în acea ţi. (Pr. 115, 117, ur.)

117. Dacă la nuoa înfăţişare vor fi mai multŭ de câtŭ duoă opiniunĭ, judecătoriĭ în numerŭ mai micŭ, sunt datorĭ să se unéscă cu una din opiniunile priimite de judecătoriĭ în numerŭ mai mare.

Dacă însă opiniunile vorŭ fi împărţite pe jumătate, se chiamă unŭ altŭ judecător saŭ supleant, spre otărîrea chestiuneĭ; în lipsă de judecător saŭ supleant, se chiamă unŭ advocat, după ordina tabloului în care este înscrisŭ.

In acestŭ casŭ părţile vorŭ pleda din noŭ. (Pr. 116, 118, ur.; 330) (Pr. Fr. 117, 118).

118. Indată ce majoritatea s'a formatŭ se va resuma opiniunea sa într'unŭ procesŭ-verbalŭ, sub-scrisŭ de judecătorĭ, pe care preşedintele îlŭ va citi îndată părţilorŭ în audienţa publică.

Desvoltarea motivelorŭ otărîreĭ se va citi, saŭ în acea ţi, şi atunci nu se va mai redacta resumatulŭ de conclusiunĭ susŭ menţionatŭ, saŭ va remânea a se face mai târdiŭ în redacţiunea otărîreĭ.

Minoritatea va fi datóre a'şĭ da opiniunea în josulŭ otărîreĭ totŭ în acelaşĭ timpŭ cândŭ majoritatea îşĭ dă otărîrea sa. (Pr. 115. ur.; 119, ur.; 333).

119. Odată ce otărîrea s'a subscrisŭ şi s'a pronunţatŭ în publicŭ, ea îşĭ are tótă puterea legală, şi nicĭ unuĭ judecătorŭ nu'ĭ este ertatŭ a'şĭ mai retrage sub-scrierea. Reformarea, revisuirea saŭ casarea eĭ nu se va putea face de câtŭ în casurile şi modurile prescrise de legĭ. (Pr. 118, 333.)

120. Opiniunea şi conclusiunile procurorului, saŭ oral, saŭ în scrisŭ de se vorŭ fi făcutŭ, se vorŭ coprinde în testulŭ procesuluĭ verbalŭ.

121. Grefierulŭ va îngriji ca sentinţele şi decisiunile redactate şi sub-scrise să se tréca într'unŭ registru specialŭ, unde iarăşĭ se vorŭ sub-scrie de judecătorĭ.

122. Nimicŭ pe marginí, printre liniĭ, prin adăogirĭ, prin scurtărĭ saŭ cifre, nu se póte scrí într'o otărîre judecătorésca.

123. Fie-care decisiune saŭ sentinţă va coprinde:

1). Numele, pronumele, domiciliulŭ orĭ reşedinţa părţilorŭ; calitatea în care procedŭ; numele, pronumele advocaţilorŭ.

2). Obiectulŭ cererii şi conclusiunile părţilorŭ.

3). Resumatulŭ actelorŭ ce părţile aŭ înfăţişatŭ spre a'şĭ susţine fie-care cererea saŭ propunerile.

4). Menţiunea că Ministeriulŭ publicŭ şi-a datŭ conclusiunea, dacă elŭ s'a pronunţatŭ.

5). Cestiunile de faptŭ şi de dreptŭ.

6). Motivele.

7). Dispositivulŭ, adică acea ce judecata ordonă în virtutea legilorŭ. (Pr. 124, ur.) (Pr. Fr. 141—Pr. Gen. 107.)

124. Acéstă redactare va mai coprinde, după trebuinţă, mărturisirile, declaraţiunile, priimirile saŭ lepădările ce aŭ pututŭ face părţile la înfăţişare, verbalŭ saŭ înscrisŭ. (Pr. 123, 125) (Pr. Gen. 108.)

125. Fie-care decisiune saŭ sentinţă va mai arăta termenulŭ apeluluĭ, alŭ opositiuneĭ, alŭ revisuireĭ saŭ al recursuluĭ în casaţiune. (Pr. 154, 296, 318).

126. In casurile în carĭ tribunalele potŭ acorda termene pentru esecutarea sentinţelor lor, ele vor face acésta prin chiar sentinţa care va otărî contestaţiunea şi care va enunciа motivele pentru care s'a încuviinţat termenul. (Pr. 127, ur.—Civ. 1021, 1025, 1101, 1831 — Co. 125) (Pr. Fr. 122.)

127. Termenul va curge din diua dării sentinţeĭ, când este con-

tradictorie; şi din ḑioa significării(1) în persónă saŭ la domiciliŭ, când este dată în lipsă. (Pr. 126) (Pr. Fr. 123).

128. Debitorele nu va putea obține termen, nicĭ va putea să se bucure de termenul ce i s'ar fi acordat, dacă bunurile luĭ se vênd după cererea altuĭ creditor, dacă este în stare de faliment saŭ de insolvabilitate notóră(2) saŭ de contumacie,(3) saŭ dacă este pus la închisóre, saŭ dacă prin fapta sa a micşorat siguranţele ce prin contract dedese creditoruluĭ séŭ, saŭ dacă nu a dat şi garanţele promise. (Pr. 127 — Pen. 470, ur. — Civ. 1025, 1323) (Pr. Fr. 124).

129. Esecuţiunea provisorie va putea fi ordonată cu saŭ fără cauţiune, după împrejurărĭ, în casurile următóre:

1) Pentru punerea şi redicarea peceţilor, saŭ facerea inventaruluĭ;

2). Pentru reparaţiunĭ urgente;

3). Pentru depărtarea chiriaşuluĭ, saŭ arendaşuluĭ, când nu aŭ termen, saŭ când termenul este espirat.

4). Pentru secuestrărĭ şi paza lucrurilor.

5). Pentru darea de cauţiunĭ.

6). Pentru numirea de tutorĭ, curatorĭ şi alţĭ administratorĭ, ş pentru darea socotelilor.

7). Pentru pensiunile saŭ ajutórele alimentarĭĭ (Prs. 130, ur.) (Pr. Fr. 135).

130. Dacă esecutarea provisorie nu s'a admis prin sentinţa judecătorilor de la prima instanţă, ea nu se va putea pronunţa de câtŭ de către judecătoriĭ în apel. (Pr. 129, 131) (Pr. Fr. 136).

131. Esecuţiunea provisorie nu póte fi ordonată pentru cheltueli de judecată. (Pr. 130, 140, ur.) (Pr. Fr. 137).

132. Procurorii vor cere a li se înfăţişa în tóte lunele originalul hotărîrilor şi vor verifica de s'aŭ îndeplinit dispoziţiunile prescrise de legĭ.

In cas de contravenţiune, eĭ vor încheia proces-verbal, şi vor raporta.

133. Grefierii nu vor putea da părţilor copie după o hotărîre judecătorésc̆ă de cât după ce se va fi sub-scris de judecătorĭ, sub pedépsa de a fi urmăriţĭ ca falsificatorĭ. (Pr. 121, 134—Pen. 123, ur.—) (Pr. Fr. 139).

(1) Significarea uneĭ sentinţe însemnează încunosciinţarea eĭ formală către una din părţĭ.

(2) Este cineva în stare de *insolvabilitate notóră* când de obsce este cunoscutŭ că nu póte plăti.

(3) Este în stare de *contumacie* acea persónă care, fiind acusată de o crimă nu se presintă, saŭ dupe ce s'a presintat orĭ s'a prinsŭ, fuge, maĭ nainte de judecată.

134. Ori cine va avea dreptul a scóte prin grefier, cu a sa cheltuelă, copie după hotărîrî sub-scrise de judecătorî, afară numaĭ de hotărîrile cari s'aŭ dat în urmă de desbateri în şedinţă secretă. Copie după aceste din urmă nu se vor da de cât părţilor saŭ celor ce le representă. Alţii le pot căpĕta numaĭ cu autorisarea specială a preşedintelui. (Pr. 133. 135 ur.) (Pr. Gen. 109.)

135. Espediţiunile(1) executorii ale hotărîrilor ce aŭ a se aduce la îndeplinire vor purta formula esecutóre, în chipul următor:

„Noĭ (numele Domnitorului) cu mila lui Dumneḑeŭ şi voinţa naţională, Domnŭ al Principatelor-Unite-Române, la toţi de faţă şi viitori sănĕtate:

(Aicĭ urméḑă testul hotărîreĭ).

„Dăm putere şi ordonăm agenţilor administrativi să esecute acéstă (decisiune saŭ sentinţă); procurorilorŭ, să stăruiască pentru a eĭ aducere la îndeplinire. Spre credinţă presinta sentinţă saŭ decisiune s'a sub-semnat de... (urméză sub-scrierea judecătorilor). (Pr. 136).

136. Aceste espediţiunĭ saŭ copiĭ, carĭ vor *purta formula* esecutóre, se vor da numaĭ părţilor ce aŭ căştigat séŭ representanţilor lor. Grefierul va însemna atât pe acéstă espediţiune, cât şi în originalul hotărîreĭ persóna căreia s'a datŭ espediţiunea esecutóre (Pr. 135) (Pr. Gen. 110, 111).

137. In timpŭ de opt ḑile cel mult de la pronunţarea uneĭ hotărîrĭ, ea se va trimite în copie fie căreĭ părţĭ. Acéstă copie se va lăsa la persónă saŭ la domiciliulŭ orĭ reşedinţă, şi agentul judecătoresc va proceda conform art. 74 de la citaţiunĭ, cu deosebire că în cas când partea nu va fi a casă, saŭ nu va voi a primi hotărîrea, ea se va lăsa în mâna funcţionarilor administrativi arătaţi în art. 74, încheind proces-verbal despre cele urmate. Estract după acest proces-verbal se va lăsa în mâna unuĭ servitor orĭ vecin, saŭ în cas de nefiinţă saŭ nevoinţă din partea acestora, se va lipi pe uşă saŭ la pórtă.

TITLUL VIII

Despre desdaunărĭ(2) şi cheltuelĭ

138. Orĭ-ce hotărîre judecătorésc care va condamna la daune

(1) Prin *espediţiune* aci se înţelege copia autentică a otărîreĭ.
(2) Desdaunare: despăgubire.

interese, va arĕta şi ţifra la care se urcă aceste despăgubiri, saŭ după actele esistente, saŭ după o prealabilă cercetare ce s'a făcut asupra acestor ţifre. (Pr. 140, ur.)

139. Ori-ce hotărîre care va condamna la restituţiune(1) de fructe, va dispune ca restituţiunea să se facă în natură pentru anul din urmă, şi în bani pentru anii precedenţi, după o estimaţiune făcută de esperţi.

Dacă restituţiunea în natură pentru cel din urmă an este cu neputinţă, ea se va face ca pentru ani precedenţi. (Pr. Fr. 129.)

140. Partea care perde se va condamna şi la cheltuelile judecăţei, daca sunt; cheltuelile cuvenite părţii ce a căştigat nu i se vor adjudica de cât după cererea ei. (Pr. 138, 141, 144, 146.)

141. Dacă sunt mai multe părţi condamnate, cheltuelile se vor împărţi între ele după capete, saŭ după interesul ce fie-care din ele are în contestaţiune. (Pr. 140, 142) (Pr. gen. 115.)

142. Daca mai multe părţi vorŭ fi condamnate pentru causă de violenţă, de fraudă saŭ de obligaţiune solidară, cheltuelile vorŭ fi pronunţate asupra lorŭ solidarŭ. (Pr. 141. — Civ. 1034, ur.) (Pr. gen. 116).

143. Condamnatul va putea fi dispensat de cheltuelile personale ale împricinaţilor, în totŭ saŭ în parte, cândŭ procesul este între soţi, între ascendenţi, fraţi şi surori saŭ aliaţi în acelaşi gradŭ. (Pr. 144 — Civ. 660) (Pr. Fr. 131).

144. Judecătorii potŭ compensa cheltuelile în tot saŭ în parte, dacă părţile sunt osîndite respectiv asupra unor punturi. (Pr. 140, 143) (Pr. Fr. 131).

145. Tutorii, curatorii, moştenitorii sub beneficiŭ de inventarŭ, saŭ alţi administratori, cari într'unŭ procesŭ aŭ compromis din culpa lorŭ, interesele administraţiunei lor, vorŭ putea fi condamnaţi la cheltueli în numele lorŭ personal, şi fără să aibă dreptulŭ de repetiţiune(2), şi chiar la daune interese, de se cuvine. (Civ. 390, 454, 714, ur.; 724, ur.) (Pr. Fr. 132).

146. Cheltuelile de judecată se vor compune:

1). Din tacsele de judecăţi;

2). Din cheltuelile făcute cu marturi, esperţi, agenţi saŭ cercetări la faţa locului;

3). Din cheltueli de drumŭ şi de locuinţă, cândŭ partea ce a câscigat a călătoritŭ numai în vederea procesului;

4). O plată a advocaţilor, apreţuită de judicători, se va ţine în

(1) Restituţiune: predare.
(2) Dreptulŭ de repetiţiune este dreptulŭ d'a cere înapoi.

séma părţiĭ ce a căscigat, numaĭ când i se vor da daune interese. (Pr. 140, 147) (Pr. Gen. 121).

147. O listă de ţifra şi specificarea cheltuelilorŭ de judecăţĭ se va putea presenta judecăţii de fie-care parte cu alte acte probătóre, îndată după pledarea asupra fondului.

Fie-care parte va avea dreptulŭ a discuta lista presentată de partea adversă.

Judecătoriĭ vorŭ putea da unŭ termenŭ părţiĭ care va cere a aduce doveḑĭ spre a combate cheltuelile arătate de cea-l-altă parte.

Copie după acéstă listă se va anecsa la finele hotărîreĭ. (Pr. 140, 146) (Pr. Gen. 124).

TITLUL IX

Despre hotărîrile date în lispă şi despre opositiunĭ

148. Se dă hotărîre în lipsă:

În contra aceleĭ părţĭ care în ḑioa însemnată pentru înfăţişare, nu s'a arătatŭ. În contra aceleĭ părţĭ care, într'o causă ce era a se judeca fără pledărĭ, nu 'şĭ-a adus actele saŭ memoriele la ḑioa însemnată de judecată. (Pr. 104, 149, ur.; 152, ur.) (Pr. Gen. 129).

149. Dacă reclamantulŭ nu se presintă la ḑioa înfăţişerii, hotărîrea dată în lipsa sa, apĕră pe pîrîtŭ. (Pr. 150)

150. Cândŭ pîrîtulŭ nu vine la ḑioa înfăţişereĭ hotărîrea dată în lipsă va admite conclusiunile reclamantuluĭ, dacă se vor părea juste şi bine întemeiate. (Pr. 149).

151. Dacă din douĭ saŭ maĭ mulţĭ pîrîţĭ lipsesce unulŭ, ĕră cell-altŭ se înfăţişéḑă, hotărîrea nu se pronunţă, ci se citéḑă de alŭ duoilea pîrîtulŭ saŭ pîrîţiĭ care a lipsitŭ. La ḑioa arătată în citaţiunea de a duoa, tribunalulŭ saŭ curtea va da o singură hotărîre pentru toţĭ, şi acéstă hotărîre nu va maĭ da dreptŭ de opositiune. (Pr. 149, 150) (Pr. Fr. 153).

152. Nu se va da otărîre în lipsă, daca citaţiunea este nulă, saŭ dacă conprinde unŭ termenŭ maĭ scurtŭ de câtŭ celŭ insemnatŭ de lege. (Pr. 148) (Pr. Gen. 133).

153. Orĭ-ce otărîre dată în lipsă se va comunica părţiĭ ce a lipstŭ in persónă saŭ la domiciliŭ, conformŭ art. 74. (Pr. 148, ur.)

154. Partea condamnată în lipsă are dreptulŭ a face opositiune în termenŭ de opt ḑile libere de la priimirea otărîrĭĭ în persónă saŭ la domiciliŭ. Ĕră când partea va lipsi de la domiciliŭ şi sentinţa va fi din acelea carĭ nu aŭ drept de apelŭ, atunci termenulŭ pentru opositiune va fi de 15 ḑile.

Cererea de opositiune va conține mijlócele pe care se basézá opositiunea.

Ele se vorŭ discuta de cea-l-altă parte, și apretui de tribunalŭ saŭ curte, la ḑioa ce se va însemna pentru înfățișare, cândŭ se va înscri, în josulŭ otărîreĭ, dată în lipsă, priimirea saŭ respingerea opositiuneĭ. (Pr. 155, ur.; 157, ur.)

155. In timpulŭ termenuluĭ de opositiune, precum și în timpulŭ termenuluĭ de apelŭ, se suspendă esecutarea uneĭ hotărîrĭ date în lipsă. (Pr. 156.)

159. Cu tóte acestea, judecătoriĭ, în otărîrea dată în lipsă, vor putea ordona esecutarea provisorie a otărîreĭ cu saŭ fără cauțiune.

Acéstă esecutare provisorie nu se va putea ordona de câtŭ în casŭ când ar fi titlu autenticŭ, o promisiune recunoscută, saŭ unŭ pericolŭ în întârḑiere. (Pr. 129, ur.; 155) (Pr. Gen. 142, 143).

157. Dacă opositiunea se admite, procedura se va reîncepe din punctulŭ în care se afla când a lipsit oponentulŭ.

Judecătoriĭ vorŭ putea se menție saŭ să schimbe otărîrea dată în lipsă, în totŭ saŭ în parte. (Pr. 154) (Pr. Gen. 146, 147).

158. Nu se mai póte priimi opositiune formată de aceeași parte asupra uneĭ hotărîrĭ, care va fi respinsŭ întâia opositiune făcută de dînsa. (Pr. 31, 148, ur.) (Pr. Fr. 165).

TITLULŬ X

Despre procedurile preparatóre(1) și probatóre în generalŭ.

159. In tóte causele în care fondulŭ procesuluĭ nu se póte judeca îndată, judecătoriĭ potŭ să ordone, într'unŭ modŭ preparatorŭ și probatorŭ, verificarea scripturilorŭ, cercetărĭ prin marturĭ, mergerĭ la fața loculuĭ, raporturĭ de esperțĭ, interogatorulŭ părțilorŭ, și orĭ-ce alte operațiunĭ preliminare, dacă tóte acestea suntŭ folositóre pentru descoperirea adevĕruluĭ, și permise de lege. (Pr. 32, ur.; 160, ur.; 162. ur.; 185, ur.; 211, ur.; 222, ur.; 227, ur). (Pr. Gen. 150).

160. Judecătoriĭ nu sunt legațĭ prin aste ordonanțe preparatóre saŭ prin consecințele lor, afară de ceea ce se ḑice pentru jurământulŭ judeciar deferit uneĭ părțĭ. (Pr. 159, 237, ur.) (Pr. Gen. 151).

161. Operațiunea preparatóre se va otărî prin încheieri luate de judecătorĭ după majoritatea voturilor ca și otărîrile judecătorescĭ. (Pr. 115, ur.; 159, ur.) (Pr. Gen. 152).

(1) Preparatóre : pregătitóre — Vedĭ nota de la art. 32.

SECȚIUNEA I

Despre verificarea scripturilor(1)

162. Verificarea de scripturĭ are locŭ, când unŭ act presentat și folositorŭ pentru otărîrea causeĭ, se va afla în una din împrejurările următóre :

1. Dacă una din părți susține că actulŭ este falsŭ.

2. Dacă fiindŭ vorba de unŭ actŭ privatŭ, atribuitŭ uneia din părți, acésta declară că nu cunnósce scrierea saŭ subscrierea.

3. Dacă fiind vorba de unŭ act privat, atribuit unuĭ al treilea saŭ autoruluĭ uneia din părți, acésta declară că nu cunósce scrierea séŭ subscrierea. (Pr. 163, ur.;—Pen 127, ur.; Pr. pen. 450) (Pr. Gen. 231).

163. In casurile sus-menționate, judecătorii vor ordona părților ca să se înfățișeze în persónă chiar în acea ḑi saŭ într'o altă ḑi ce se va însemna.

Nu se vor dispensa de înfățișarea în persónă, de cât părțile, carĭ, din causa uneĭ împedicărĭ grave, vor fi în neputință ca să vină la audiență, și carĭ se vor putea înfățișa printr'un procurator, avênd o procură specială pentru acésta. (Pr. 162, 164, ur.;) (Pr. Gen. 232).

164. La audiența însemnată, președintele va soma(2) pe partea care a produs actul, de a declara dacă înțelege a se servi cu dênsul. (Pr. 163, 165, ur.;) (Pr. Gen. 233).

165. Dacă acea parte lipsesce saŭ refusă de a respunde, saŭ declară că nu voesce a se servi cu actulŭ, acelŭ actŭ se va scóte din proces. (Pr. 164, 166 ur.;) (Pr. Gen. 234).

166. Dacă partea declară că voesce a se servi cu actul, președintele va soma pe cea-l-altă parte de a declara, dacă stăruesce a susține că actul este fals, că nu'l recunósce saŭ că'ĭ tăgăduesce scrierea *orĭ* subscrierea. (Pr. 165, 167, ur.; Pen. 127, ur.; Pr. pen. 450, ur.;) (Pr. Gen. 235).

167. Dacă acéstă parte lipsesce, refusă de a respunde, saŭ nu stăruesce în prima sa declarare, se va admite, *actuluĭ(3)* și scrierea și subscrierea se vor considĕra ca recunoscute. (Pr. 166, 168, ur.;) (Pr. Gen. 236).

168. Dacă partea stăruesce în declararea sa, președintele o va soma ca să arete miḑlócele și argumentele pe carĭ își sprijină declararea sa.

(1) Prin verificare de scripturĭ se înțelege faptulŭ de a cerceta daca o scriere este séŭ nu adevĕrată.

(2) A soma, adică a întreba formalŭ.

(3) Din greșială de tiparŭ, vorba *actulŭ* lipsesce din ediția oficială.

Dacă actul este defăimat ca fals, partea va fi întrebată de a se esplica : a) ca de ce specie de fals actul este defăimat; b) dacă persónele cari ţinŭ actul sunt autorii saŭ complicii aceluĭ fals. (Pr. 166, ur.; 169, ur.; Pen. 127, ur.; Pr. Pen. 450, ur.;) (Pr. Gen. 237).

169. In casul articolelor precedente, actul produs se va depune îndată pe biuroŭ. El se va încredinţa grefierului, după ce i se va constata starea sa materială, stergerile, adaosele saŭ dresăturele ce va fi avênd, şi după ce se va sub-scrie atât de preşedinte cât şi de părţi. Daca părţile nu vorŭ saŭ nu pot subscri, se va face menţiune despre acésta chiar pe act. (Pr. 162, ur.;) (Pr. Gen. 238).

170. Dacă partea care defaimă actul ca fals, susţine că acela care l'a produs, este chiar autorul saŭ complicele falsuluĭ, saŭ dacă ea arată unŭ altŭ individ în viaţă, ca fiind autorul saŭ complicele falsuluĭ, cestiunea se va suspende de la civilŭ spre a se judeca la criminalŭ.

Spre acest sfîrşit, se va transmite magistratuluĭ competinte actulŭ defăimatŭ de fals, împreună cu procesul-verbal şi alte lucrărĭ ce s'aŭ făcut cu acéstă ocasiune. (Pr. 162, ur.; 166, ur.; 168, ur.; Pr. pen. 450, ur.;) (Pr. Gen. 239).

171. Dacă nu este loc de a se trimite cestiunea la criminalŭ, judecătoriĭ, într'un mod preparatorŭ, vor îndatora pe părţi:

1) A produce titlurile şi mijlócele prin carĭ susţin veritatea saŭ falsul actuluĭ;

2) A arĕta actele carĭ pot servi pentrn comparaţiunea scripturilor.

Dacă actulŭ contestatŭ este produs numaĭ în copie se va putea ordona ca să se aducă şi originalul. (Pr. 162, ur.; 170) (Pr. Gen. 240).

172. Tóte aceste acte se vor depune la grefă, împreună cu mijlócele în scris, prin carĭ se susţine veritatea saŭ falsul actuluĭ.

Pînă în ziua ficsată a audienţeĭ fie-care parte va fi în drept a lua cunoscinţă de actele şi mijlócele celeĭ-alte. (Pr. 171, 173, ur.)

173. La ziua de audienţă însemnată prin astă ordonanţă preparatóre, daca titlurile şi mijlócele produse pentru susţinerea veritaţiĭ saŭ falsuluĭ actuluĭ sunt îndestulătóre şi probatóre, se va otărî de îndată assupra priimireĭ saŭ respingereĭ actuluĭ. (Pr. 172, 174, ur.) (Pr. Gen. 244).

174. În casul contrar, prin o altă ordonanţă preparatóre, se va admite verificarea actuluĭ prin comparaţia scripturilor.

Se vor otărî scripturile saŭ aducerea scripturilorŭ destinate a servi la acésta comparaţiune.

Se va putea asemenea admite dovadă cu martorĭ pentru faptele ce se invócă de părţi. (Pr. 173, 175, ur.) (Pr. Gen. 245).

175. Când părţile se învoescŭ, judecătoriĭ vor admite ca acte de

comparațiune numaĭ scripturile aretate de părți. (Pr. 174, 176 ur.) (Pr. Gen. 246).

176. Dacă părțile nu se învoesc, judecătoriĭ vor priimi ca acte de comparațiune numaĭ pe cele următóre:

a). Actele autentice;

b). Scripturile private recunoscute de părți;

c). Partea din act care nu este defăimată saŭ tăgăduită, cândŭ numaĭ o parte s'a defăimat saŭ s'a tăgăduit. (Pr. 175, 177, ur.) (Pr. Gen. 247).

177. În cas de lipsă saŭ de neajungere a actelor de comparațiune, partea căria se atribue scrierea saŭ subscrierea, va putea fi îndatorată de către președinte ca să scrie înaintea sa saŭ sub dictarea sa. Refusul de a scrie, va putea, după casurĭ, să tragă cu sine recunóscerea actuluĭ contestat. (Pr. 175, ur.) (Pr. Gen. 248).

178. Tóte actele de comparațiune se vor depune la grefă, după ce se vor subscrie de către președinte și de către părțĭ. (Pr. 174, ur.; 179, ur.)

179. Verificarea prin comparațiunea scripturilor, se va face de chiar judecătorĭ, după ce vor asculta observațiunile părților și ale ministeruluĭ public. (Pr. 174, ur.; 180 ur.) (Pr. Gen. 250).

180. Cu tóte astea, daca judecătoriĭ află de cuviință, se vorŭ ajuta prin un avis de esperți.

Esperțiĭ se vor numi de oficiŭ de judecătorĭ; și'șĭ vor face rapportuĭ într'un termin mărginit. Eĭ vor putea fi ascultați și verbalŭ în forma prescrisă pentru martorĭ. (Pr. 181, ur. 185, ur.; 211, ur.) (Pr. Gen. 251.)

181. Când din tótă acéstă instrucțiune se vor ivi indiciĭ (semne) asupra autoruluĭ saŭ complicelŭĭ falsuluĭ, și daca aceștia sunt în viéță, procedura în civil se va suspenda, și cestiunea se va înainta împreună cu actele relative, la magistratul competinte pentru criminal. (Pr. 162, ur.; 170, ur.; 182, ur.) (Pr. Gen. 253).

182. După ce instrucțiunea civilă se va termina, și nu va fi trebuință ca cestiunea să se trimétă la criminal, judecătoriĭ vor otărî asupra veritățeĭ saŭ falsuluĭ actuluĭ, asupra primireĭ saŭ respingereĭ sale, asupra suprimăreĭ saŭ reformăreĭ actuluĭ contestat.

Se va otărî și înapoierea tutulor actelor depuse la grefă, (Pr. 183) (Pr. Gen. 254).

183. Otărîrea însă asupra suprimăreĭ saŭ reformăreĭ actuluĭ conestat, nu se va esecuta de câtŭ când a dobêndit puterea lucruluĭ udecat. (Pr. 182, 376) (Pr. Gen. 255).

184. Ministerul publicŭ își va da conclusiunile în tóte casurile

când actul produs va fi defăimat de fals (Pr. 162, ur.; 170; 181.) (Pr. Gen. 256.)

Secțiunea II.

Despre cercetarea prin martori.

185. Incheierea care reguléză a face cercetare prin martorĭ, în casurile când legea nu se opune la asemenea cercetare, va specifica și enumera faptele carĭ trebuesc ast-fel probate. (Pr. 187, 198—Civ. 1191, ur.) (Pr. Gen. 179.)

186. Lista coprinḑătóre de numele, pronumêle, protesiunea și locuința marturilor ce fie-care parte va voi a se asculta, se va depune la grefă, cu treĭ ḑile cel puțin înaintea ḑileĭ însemnate, pentru cercetarea cu martorĭ.

Fie-care parte va putea să se opună la ascultarea unuĭ martor, care nu e înscris în acea listă, saŭ nu e aretat lămuritŭ. (Pr. 187, ur.; 191, ur.) (Pr. Gen. 180.)

187. Martoriĭ, după cererea părțiĭ care 'ĭ a produs, se potŭ presinta de bună voe la judecată saŭ se vor cita într'o ḑi ficsă, fără a li se comunica conie despre ceea ce aŭ a mărturisi. (Pr. 185, 188, ur.; 198) (Pr. Gen. 181.)

188. Martorul citat care nu vine înaintea judecățiĭ se va condamna la o amendă care nu va fi mai mare de una sută leĭ, și se va cita din nuoŭ. (Pr. 187, 189, ur.) (Pr. Gen. 182)

189. Dacă nicĭ după acéstă citare totŭ nu vine, se va condamna la o amendă care nu va putea trece peste treĭ sute leĭ; și se va putea da în contra luĭ unŭ mandat de aducere. (Pr. 188, 190) (Pr. Gen. 183)

190. Dacă martorulŭ se justifică pentru ce n'a pututŭ veni, se va putea scuti de amenda pronunțată în contră-ĭ. (Pr. 189)

191. Nu vor putea fi ascultațĭ ca martorĭ:

Rudele în linie dréptă ale uneia din părțĭ;

Frațiĭ și surorile;

Unchiĭ și nepoțiĭ;

Afiniĭ (cuscriĭ) în acelașĭ gradŭ;

Soțulŭ chiar divorțiatŭ;

Persónele declarate de lege incapabile de a mărturisi. (Pr. 192, ur.; 195—Civ. 660, ur.—Pr. pen. 154, 347) (Pr. Gen. 188)

192. Cu tóte acestea, părțile vor putea face ca să se asculte părinții și afiniĭ menționați în articolile precedinte, afară de descedinți, în cestiuni de stat civil și de divorțiŭ. (Pr. 191, 193) (Pr. Gen. 189.)

193. Orĭ-ce alte persóne sunt priimite ca martorĭ, rĕmânênd numaĭ ca părţile să arate, şi judecătoriĭ să apreţuiască, deosebitele împrejurărĭ carĭ potŭ face ca mărturia lor să fie lepădată saŭ priimită. (Pr. 191, ur.) (Pr. Gen. 190.)

194. In ḑioa însemnată pentru înfăţişarea martorilor, eĭ vor fi întroduşĭ în sala audienţelor, pe rândŭ şi deosebiţĭ, începênd de la martoriĭ produşĭ de reclamant, daca vor fi asemenea martorĭ. (Pr. 185, 195) (Pr. Gen. 192.)

195. Fie-care martor va fi maĭ ântêiŭ întrebatŭ de preşedinte a'şĭ declara:

Numele, pronumele, profesiunea şi domiciliul;

Daca este rudă saŭ afin cu una din părţĭ şi în ce grad;

Daca se află în serviciulŭ seŭ;

Daca se află în orĭ-ce alte relaţiunĭ cu una din părţĭ. (Pr. 191, 196, 217.) (Pr. Gen. 193.)

196. Maĭ 'nainte de a depune mărturia va face un jurámênt precum urméză:

Va pune mâna pe cruce, preşedintele va pronunţa şi martorul va repeta următórele:

„Mĕ leg pe onóre şi pe consciinţă; jur înaintea luĭ Dumneḑeŭ că voiŭ mărturisi adevĕrul, nimic de câtŭ adevĕrulŭ, fără ură saŭ favóre, pentru ver una din părţĭ."

După ce martorul va jura, preşedintele îĭ va adresa aceste cuvinte:

„Dumneḑeŭ, martor de jurămêntulŭ ce aĭ făcutŭ, să te pedepséscă daca veĭ fi sperjur."

Daca martorul este de o altă religiune, acéstă formulă se va modifica după cum prescrie religiunea sa. (Pr. 197, 217, 218, 240) (Pr. Gen. 194.)

197. Copiĭ maĭ micĭ de 16 anĭ împliniţĭ vor putea fi ascultaţĭ fără a jura. (Pr. 196, 217) (Pr. Gen. 195)

198. Martorul va depune fără să'ĭ fie permis de a ceti în scrisŭ depunerea sa. Ḑisele sale se vor trece de grefier în proces-verbal; 'ĭ se vor citi, se va întreba daca stăruiesce într'ensele: acestea sub pedépsă de nulitate.

Acest proces-verbal se va sub-semna, totŭ sub pedépsă de nulitate, de martor, de preşedinte şi de grefier. Daca martorulŭ nu va putea saŭ nu va voi a sub-scrie se va face menţiune despre acésta. (Pr. 194, ur.; 196) (Pr. Fr. 271)

199. Părţile, judecătorul precum şi procurorulŭ vorŭ putea adresa martoruluĭ orĭ-ce cestiunĭ, prin mijlocirea preşedinteluĭ. (Pr. 200.)

200. In cursul depunerii nimeni nu va putea întrerupe pe martor. (Pr. 199, 217.)

201. Fie-care martor, după depunerea sa, va remânea în sala audienţelorŭ pînă la terminarea cercetăreĭ, afară numaĭ dacă judecata va otărî alt-felŭ. (Pr. 217) (Pr. Gen. 198)

202. Martoriĭ vor putea din nuoŭ fi întrebaţĭ, orĭ de câte orĭ acésta se va părea necesarŭ în urma ascultăriĭ altorŭ martorĭ.

Martoriĭ ce se vor contrădice vor putea fi confruntaţĭ. (Pr. 199, ur.; 217) (Pr. Gen. 199).

203. Daca unŭ martor cere despăgubire pentru venirea sa, judecata va otărî cifra aceleĭ despăgubirĭ după starea şi profesiunea martoruluĭ, după depărtarea domiciliuluĭ seŭ şi timpulŭ ce a pus în astă cercetare.

Acéstă indemnisare se va plăti îndată de partea care a citatŭ pe martor. (Pr. Gen. 200.)

204. Daca din instrucţiune esŭ bănueli grave de mărturie mincinósă saŭ de corumpere de martorĭ, judecătoria civilă va înainta cestiunea în cercetarea judecătorilor criminalĭ competinţĭ (Pen. 287, ur.; 292. ur.;—Pr. pen. 355) (Pr. Gen. 201.)

205. Daca toţĭ martoriĭ citaţĭ nu potŭ să fie ascultaţĭ în aceeaşĭ audienţă, cercetarea se va urma la o alta audienţă, fără alte citaţiunĭ. (Pr. 194) (Pr. Gen. 202.)

206. Daca una saŭ alta din părţĭ va cere a se aduce şi alţĭ martorĭ, judecătoria va putea să acorde prelungirea cercetăreĭ.

Nu se va putea însă acorda de câtŭ o singură prelungire pentru fiă-care parte. (Pr. Gen. 203.)

207. Daca martorul present refusă, fără unŭ just motiv, de a jura saŭ mărturisi, se va condamna la chieltueli de despăgubire către părţĭ, şi la o amendă care nu va putea trece peste treĭ sute leĭ. (Pr. Gen. 204.)

208. Nulitatea uneia saŭ maĭ multor mărturiĭ nu va atrage nulitatea întregeĭ cercetăriĭ prin martorĭ. (Pr. Fr. 294).

209. Daca unŭ martor, din causă de bólă saŭ altă infirmitate gravă, nu va putea veni la audienţă, preşedintele va trimite pe unulŭ din judecătorĭ la locuinţa sa, ca, împreună cu grefierulŭ şi faţă cu părţile, saŭ după ce s'a chematŭ formal, să priiméscă depunerea sa. (Pr. 210, 235) (Pr. Gen. 209.)

210. Daca un martor se află cu şederea în prea mare depărtare, judecătoria, după ce va asculta pe părţĭ, va putea trimite la tribunalul local o comisiune rogatorie,(1) ca acelŭ tribunal să pri-

(1) Prin comisiune rogatoriă se înţelege o cerere formală cu rugăciune de a face ceva.

iméscă depunerea martoruluĭ asupra faptelor ce i se vor specifica (Pr. 209, 236).

Secţiunea III

Despre esperţi.(2)

211. Când judecătoriĭ, spre a se lumina, vor găsi de cuviinţă a avea părerea unor esperţĭ, vor însemna esperţiĭ şi obiectele asupra cărora aŭ să'şi dea opiniunea. (Pr. 212, ur.) (Pr. Gen. 214.)

212. Esperţiĭ se vorŭ numi d'a dreptulŭ de către judecată, afară numaĭ dacă părţile nu se vor învoi, chiar la audienţă, asupra numireĭ lorŭ. (Pr. 211, 213, ur.) (Pr. Gen. 215.)

213. Esperţiĭ vor fi în numĕrŭ de treĭ.

Cu tóte astea dacă părţile consimt, saŭ dacă este vorba de obiecte ce aŭ o mică valóre, unŭ singurŭ espert va fi destul. (Pr. 212, 214;—Civ. 111, 397, 411, 734, 743) (Pr. Gen. 216.)

214. Esperţiĭ se pot recusa pentru acelea-şĭ cause ca şi judecătoriĭ. (Pr. 274, ur.; 277, ur.)

Eĭ se potŭ recusa pentru o causă posterióră saŭ anterióră numireĭ lor.

In casul acesta din urmă recusarea nu e valabilă dacă nu s'a făcutŭ în cele treĭ ţile de la numirea esperţilor. (Pr. 215) (Pr. Gen. 218.)

215. Recusările se vor propune şi se vorŭ judeca la audienţă, faţă cu părţile saŭ după ce s'aŭ citat. (Pr. 214) (Pr. Gen. 219.)

216. Esperţiĭ vor fi citaţĭ a veni la judecată ca şi martoriĭ.

Nevenirea lor saŭ refusulŭ de a'şĭ da părerea vor atrage aceléşĭ pedepse ca şi pentru martorĭ. Eĭ vor avea acelaşĭ drept de indemnisare. (Pr. 187, 188—190, 203, 207) (Pr. Gen. 220.)

217. Dacă obiectul cercetăriĭ este de natură în cât esperţiĭ să-şĭ pótă da îndată opiniunea, eĭ se vorŭ asculta chiar la audienţă, separat, în ordinea şi după modul cum s'a aşedat pentru martorĭ prin art. 195, 196, 197, 200, 201, şi 202. (Pr. 218, ur.) (Pr. Gen. 221).

218. Dacă însă esperţiĭ, maĭ înainte de a se pronunţa aŭ trebuinţă de un esamen prealabil, saŭ să mérgă la faţa loculuĭ, atuncĭ eĭ vor jura maĭ întêiŭ înaintea judecătorĭ, conform art. 196, că'şĭ vor împlini misiunea cu credinţă. (Pr. 217, 219, ur.) (Pr. Gen. 222.)

219. Esperţiĭ, în acestŭ cas, îşĭ vorŭ face un raport scris care va coprinde părerea lor motivată, după majoritatea voturilor.

(1) Prin esperţĭ se înţelege nisce ómenĭ specialĭ însărcinaţĭ a cerceta şi a se pronunţa asupra unuĭ faptŭ îndoiosŭ supusŭ contestaţiuneĭ.

Dacă sunt mai multe opiniuni, raportul va areta opiniunea fiăcăruĭ espert.

Acest raport va fi sub-scris de esperţi şi depus la grefă. (Pr. 218, 220, ur.) (Pr. Gən. 224.)

220. La audienţa însemnată pentru a asculta raportul esperţilor, grefierul va da citire acestuĭ raport.

Judecătoriĭ vor putea să ordone şi înfăţişarea esperţilor la judecată, pentru ca să dea esplicaţiuni verbale care ar lămuri mai bine raportulŭ lor scris. (Pr. 219, 221) (Pr. Gen. 227.)

221. Dacă judecătoriĭ nu sunt destul de luminaţi printr'un întêiŭ raport de esperţi, eĭ pot ordona ca să se facă un al douilea raport de către aceiaşi esperţi saŭ de către alţiĭ (Pr. 218, ur.) (Pr. Gen. 228.)

Secţiunea iv

Despre cercetari în fata loculuı.

222. În cas când se va socoti de trebuinţă, judecata va putea ordona ca unulŭ din judecătoriĭ tribunăluluĭ orĭ aĭ curţiĭ, saŭ chiar complectul unuĭ tribunal, să mérgă la faţa loculuĭ, spre a se lumina asupra unorŭ cestiuni carĭ se vorŭ specifica prin încheierea care va hotărî cercetarea la faţa loculuĭ. (Pr. 223, ur.)

223. Judecătorul saŭ judecătoriĭ carĭ vor merge la faţa loculuĭ vor fi în drept a asculta, în modulŭ prescris de secţiunile precedenţi martoriĭ saŭ esperţiĭ.

Martoriĭ şi esperţiĭ se vor cita de judecător saŭ judecătoriĭ aflaţi la faţa loculuĭ, în presenţa cărora eĭ vorŭ face jurămîntulŭ prescris, şi către carĭ 'şĭ vor adresa raporturile saŭ depunerile lor. (Pr. 185, ur.; 211 ur; 222, 224, ur.)

224. Cercetarea la faţa loculuĭ se vă face faţă cu părţile, saŭ după ce se vor chema formal. (Pr. 222, 225.)

225. Judecătorul saŭ judecătoriĭ carĭ vor merge la faţa loculuĭ, vor face proces verbal despre tóte cele urmate, pe care'l vor pune în vederea complectuluĭ judecătoriĭ. (Pr. 222, ur.; 226.)

226. Când tot complectul unuĭ tribunal merge la faţa loculuĭ, el va fi însoţitŭ şi de procuror care'şĭ va face conclusiunile sale asupra celorŭ urmate. (Pr. 222, ur.)

SECȚIUNEA V

Despre interogatorul părților

227. Judecătorii vor fi în drept ca să întrebe pe părți asupra tutulor cestiunilor ce sunt în contestațiune.

Fie care din părți va avea asemenea dreptulŭ ca să céră a se întreba atât dînsa cât și ceea-l-altă parte asupra faptelor procesuluĭ. (Pr. 228, ur.)

228. Părțile vor fi întrebate personalŭ, prin președinte, asupra fie căruĭ fapt în parte, precum și asupra orĭ căreĭ alte împrejurărĭ care póte lumina judecata.

Ele vor respunde fără să pótă citi un proiect de respuns scris. (Pr. 227, 229, ur.) (Pr. Gen. 162.)

229 Părțile se vor întreba față una cu alta, saŭ și în lipsă una de alta ; în ast din urmă cas, ele vor fi apoĭ confruntate. (Pr. 228, 230, ur.) (Pr. Gen. 163.)

230. Fie-care din judecătorĭ, cerênd cuvêntul de la președinte, va putea face părților orĭ ce fel de întrebărĭ va găsi de cuviință.

Ministeriul public va avea acelaș drept. (Pr. 227, ur.; 231) (Pr. Gen. 164.)

231. Părțile își vor putea face una alteia întrebărĭ și observațiunĭ prin organulŭ președinteluĭ, și fără a se întrerupe. (Pr. 229, 232) (Pr. Gen. 165.)

232. Grefierulŭ va citi fie căreia părți declarațiunea sa, și președintele o va întreba daca stăruesce într'însa, saŭ daca are a maĭ adăoga orĭ a maĭ schimba ceva. Adaosele saŭ schimbările se vor trece asemenea în josul saŭ în marginea procesuluĭ-verbal. Totul va fi sub-scris de președinte, grefier, și partea care s'a întrebat.

Daca partea nu voesce saŭ nu póte subscrie, se va face mențiune despre acésta. (Pr. 228, ur.) (Pr. Gen. 166).

233. Administrațiunile și stabilimentele publice vor fi îndatorate a numi un agent saŭ administrator care să aibă procură specială spre a respunde la cestiunile carĭ i se vor fi comunicat. (Pr. Fr. 336.)

234. Dacă partea refusă de a respunde la cestiunile ce i se vor pune de judecată, saŭ daca, fără a justifica pedica legitimă, nu vine la interogator, judecătoriĭ vor putea considera faptul ca mărturisit în contra sa. (Pr. 228, ur.; 230, ur.) (Pr. Gen. 167.)

235. Dacă o parte arétă că suferă de o bólă saŭ infirmitate gravă, care o opresce de a veni în persónă la judecată, spre a respunde la întrebările ce i se vor face, judecata va putea trimite la domiciliul sĕŭ pe unul din judecătorĭ, ca împreună cu grefierul,

şi faţă cu cea-l-altă parte saŭ în lipsă, daca s'a chemat formal, să'ĭ ia interogatorul cuvenit. (Pr. 209, 236, 243) (Pr. Gen. 168)

236. Daca acea parte se află cu reşedinţa în alt judeţ, judecata va putea trimite o comisiune rogătóre tribunaluluĭ local, ca unul din membriĭ acestuia, faţă cu grefierul, să ia interogatorul cuvenit. (Pr. 210, 235, 243) (Pr. Gen. 170, 171.)

Secţiunea VI

Despre jurĕmêntul judiciar deferit unei părţi

237. Judecătoriĭ vor putea, saŭ de la sine saŭ după cererea celeĭ-l-alte părţi, să defere uneia din părţi jurământul asupra unor fapte, ce se vor precisa prin încheierea care hotărasce jurământul. (Pr. 238, ur.) (Pr. Gen. 172).

238. Maĭ înainte de a se sevêrşi jurământul, preşedintele în audienţă publică, va espune părţeĭ faptele asupra cărora are să jure; şi'ĭ va aduce aminte pedepsele in contra sperjuruluĭ. (Pr. 237, 239, ur.;—Pen. 293,—Civ. 1207, ur.) (Pr. Gen. 173).

239. Jurământul se va face în audienţa următóre, afară numaĭ dacă împrejurările cerŭ ca să se sevêrşéscă în dată. (Pr. 238, 240, ur.) (Pr. Gen. 173).

240. Jurământulŭ se va sevêrşi în modul următor:

Çel ce are să jure, va pune mâna pe cruce, preşedintele va pronuuţa şi el va repeti următórele cuvinte:

„Jur pe sânta cruce şi înaintea luĭ Dumneḑeŭ de a spune adevĕrul şi nimic de cât adevêrul asupra faptelor audite, şi asupra cărora partea adversă (dacă este vorba de jurământ deferit de dînsa) saŭ jucecata (dacă este vorba de jurământ de oficiŭ) îmĭ cere mărturisirea consciinţeĭ."

După ce partea va fi pronunţat acest jurământ, preşedintele va adăoga:

„Dumneḑeŭ martor de jurământul ce aĭ făcut, să te pedepséscă dacă veĭ fi sperjur." (Pr. 196, 237, ur.; 241 ur.) (Pr. Gen. 174).

241. Acéstă formă a jurământuluĭ se va putea modifica de judecată dacă partea are o religiune care o opresce de a face asemenea jurământ. (Pr. 196, 240) (Pr. Gen. 175).

242. Jurământul se va sevêrşi tot d'auna faţă cu partea adversă, saŭ şi în lipsa eĭ, daca s'a chemat formal. (Pr. 240, ur.)

243. Dispositiunile art. 235 şi 236 se aplică şi la jurământ.

244. După ce s'a sevêrşit jurământul, judecata va priimi declaraţiunea părţeĭ ce a jurat asupra cestiunelor ce i s'aŭ pus.

Aceste declarațiuni, făcute sub puterea jurământului, se vor trece în proces-verbal, subscris de președinte, de grefier și de partea ce a jurat.

Dacă partea nu va putea saŭ nu va voi a sub-scrie, se va menționa despre acésta. (Pr. 239, ur.) (Pr. Gen. 176).

245. Dacă partea căreia s'a deferit jurământul, nu va veni la ḑioa și locul însemnat spre a sevêrși jurământul, acésta se va putea considera un refus din parte-i de a priimi să jure. (Pr. 237—Civ. 1215—1218) (Pr. Gen. 177).

246. Se vor observa tóte cele-l-alte dispositiuni coprinse în Codicele civil asupra jurământului. (Civ. 1207—1222).

TITLULŬ XI

Despre intervențiune

247. Acela care are interese într'o contestațiune ce se urmédă între alte persóne, va putea cere ca să intervină și elŭ în proces. (Pr. 248, ur.) (Pr. Gen. 267).

248. Acéstă intervențiune se va forma prin petițiune care va coprinde miḑlócele și conclusiunile. Petițiunea se va putea da saŭ înaintea ḑilei de înfățișare a procesului principalŭ saŭ chiar în acea ḑi. (Pr. 249, ur.)

249. Judecătorii vor prețui dacă astă cerere incidentă va trebui saŭ nu să amâne procesul principal, care va fi pus în stare. (Pr. 248, 250, ur.;)

250. In ori-ce cas, judecata va îndatora pe interveniente ca să producă tóte actele și miḑlócele ce va fi avênd spre a'și susține cérerea sa.

Părțile vor putea lua încunosciințare despre tóte aceste âcte și miḑlóce. (Pr. 249, 251, ur.)

251. Dacă intervențiunea este admisă, intervenientele va avea dreptul să ia cunoscință despre actele și miḑlócele părțilpr principale. Chestiunea principală, și cererea intervenientului vorŭ face obiectul uneĭ singure judecăți. (Pr. 250, 252) (Pr. Gen. 269).

252. Dacă judecătorii vor apreți că intervențiunea este fără interes și nefondată, eĭ o vor respinge și vor urma judecarea causeĭ. (Pr. 251) (Pr. Gen. 270).

TITLULŬ XII

Despre suspensiunea, perempţiune (închiderea) şi începerea judecăţilorŭ

253. O judecată, care se află în cursul eĭ, se va suspenda, daca tóte părţile vor cere (Pr. 254, ur.; 256) (Pr. Gen. 272).

254. Judecata se va suspenda încă :

a) Prin lipsa părţilor în ţioa ficsată pentru înfăţişare.

b) Prin mórtea uneia din părţi.

c) Prin interdicţiunea eĭ.

d) Prin mórtea, suspensiunea şi esclusiunea procuratoruluĭ uneia din părţi.

e) Prin încetarea funcţiunilor în virtutea cărora o parte se înfăţişa. (Pr. 253, 255, 256) (Pr. Gen. 273)

255. Împrejurările însă arătate în articolul precedinte nu vor opri nicĭ conclusiunile ministeriuluĭ public, nicĭ pronunciarea judecăţiĭ, daca ele s'aŭ ivit după terminarea pledărilor, saŭ după terminarea instrucţiuneĭ scrise, când causa era a se judeca fără pledare. (Pr. 104, 253, ur.) (Pr. Gen. 274).

256. Judecata va reîncepe :

Pentru casul când părţile aŭ cerut suspendarea saŭ aŭ lipsit, după o nouă cerere ce se va face şi după nuoĭ citaţiunĭ.

Pentru casurile însemnate la lit. b, c, d, şi e, de la art. 254, după nuoĭ citaţiunĭ ce se vor face moscenitorilor, curatorilor, tutorilor, părţilor saŭ nuoilor representanţĭ. (Pr. 253—255).

257. Judecata va fi perimată(1), după cererea părţiĭ interesate, chiarŭ în privinţa minorilorŭ şi interdişilor, daca partea va lăsa să trécă duoĭ anĭ de la acel din urmă act de procedură fără să reîncépă judecata.

Perempţiunea se va declara prin o otărire dată fără vre o chemare a părţilor. (Pr. 258, ur.; —Civ. 303, 1869) (Pr. Gen. 276).

258. Efectul peremoţiuneĭ uneĭ judecăţĭ este că tóte actele de procedură şi ordonanţele preparatoriĭ ce află stinse.

Dreptul însă de a intenta o nouă acţiune nu este stins. (Pr. 257, 259) (Pr. Gen. 277)

259. Chiar după perempţiunea judecăţiĭ, cândŭ acţiunea se intentéţă din noŭ, părţile se vor putea folosi şi vorŭ putea invoca :

(1) Perimată : închisă — În limba technică, *judecată perimată* este aceea care se închide din causă că, într'unŭ spaţiŭ de timpŭ hotărît de lege, părţile nu aŭ mai urmatŭ judecata.

1). Mărturisirile, declarațiunile și jurământul, făcute de una din părți în timpul judecății perimate.

2) Depunerile martorilor morți deja și cari se află constatate prin proces verbal. (Pr. 257, ur.) (Pr. Gen. 278).

260. Un proces se închide(1) când ambele parți, prin act scris comunicat judecății cerŭ închiderea.

1). Reclamantele singur se póte desista, fără prejudițiŭ de daune interese pentru pagubile ce va fi pututŭ causa pîrîtuluĭ.

2). Numaĭ părțile capabile de a contracta prin ele însăși să potŭ desista.

3). Același tribunal saŭ curte va statua asupra daunelor interese ce va putea pretinde pîrîtuluĭ. (Pr. 261—Civ. 1869) (Pr. Fr. 402, 403).

261. După ce una din părți s'a desistat, și cea-l-altă a acceptat desistarea, acțiunea este stinsă definitiv. (Pr. 260).

TITLULŬ XIII

Despre regulare de Competință

262. Dacă o causă se află înaintea a duoĭ saŭ maĭ mulți judecătorĭ de plăsă carĭ țin de același tribunalŭ, competința lorŭ se va regula de către acestŭ tribunalŭ.

Daca judecătoriĭ de plasă depind de maĭ multe tribunale regularea competințeĭ se va face de către curtea de respectivă.

Daca judicătoriĭ de plasă nu depind de aceeași curte, regularea competințeĭ se va face de către Curtea de Casațiune. (Pr. 1—16, 263, ur.; l. Org. Jud. art. 5—15) (Pr. Fr. 363).

263. Dacă aceeași cerere este adresată la doue saŭ la mai multe tribunale județene, carĭ țin de aceeași curte, regularea competințeĭ lor se va judeca de acéstă curte. Ea se va judeca de către Curtea de Cassațiune, daca tribunalele nu țin tóte de aceeași curte, saŭ dacă conflictul esistă între una saŭ maĭ multe cùrți. (Pr. 262, 264, ur.) (Pr. Fr. 363).

264. Îndată ce se ivesce casul de regularea competințeĭ, se va suspenda verĭ-ce altă procedură, pînă la regularea conflictuluĭ. (Pr. 262, ur.; 265).

265. Tribunalulŭ saŭ curteă care va judeca conflictul, va regula competința, față cu părțile, saŭ, în lipsa lor, daca ele n'aŭ venitŭ după citațiunea ce li s'a făcut. (Pr. 262, ur.).

(1) Aci este vorba de închiderea uneĭ judecăți din causă că părțile s'aŭ *desistatŭ* s'aŭ lepădatŭ de judecată.

TITLULŬ XIV

Despre trimiterea la un alt tribunal pentru causă de rudenie saŭ de afinitate(1)

266. Când una din părţi va avea douĕ rude saŭ afinĭ pînă la gradul de vĕr al duoilea inclusivŭ, între judecătorii tribunalului de judeţ, orĭ treĭ rude saŭ afinĭ, de acelaşĭ grad, la o curte de apelŭ, saŭ când va avea o rudă, în gradulŭ arătat, între judecătorii tribunalului, orĭ douĕ rude la curte şi însăşĭ partea aceea va fi membru la acel tribunal saŭ curte, cea-l-altă parte va putea cere strămutarea la un alt tribunalŭ saŭ o altă curte. (Pr. 267, ur.; 271, ur.; — Civ. 660, ur.; — Pr. Pen. 539, ur.) (Pr. Fr. 368.)

267. Strămutarea se va cere înainte dĕ a se începe pledarea părţilorŭ. (Pr. 266, 268, ur.; — Pr. Pen. 540) (Pr. Fr. 369.)

268. Cererea de strămutare se va desbate şi se va pleda, faţă cu cea-l-altă parte, saŭ şi în lipsă, daca s'a chematŭ formal.

Se va încheia proces-verbal despre ḑisele, doveḑile şi mijlócele fiă-carĭi părţi. Încheierea curţiĭ saŭ tribunalului, prin care se va priimi saŭ se va respinge strămutarea, va fi motivată. (Pr. 266, ur.; 269, ur.)

269. Daca cererea de strămutare se pune înaintea unuĭ tribunal, şi daca ea se priimesce, strămutarea se va face la unul din tribunalele cele maĭ apropiate care ţine de aceeaşĭ curte ; éră daca ea se priimesce de o curte, strămutarea se va face la una din curţile cele maĭ apropiate. (Pr. 266, ur.; 273.)

270. Cererea de strămutare se va judeca cu apel şi recurs. Apelulŭ şi recursul vor suspenda judecarea fondului. (Pr. 272) (Pr Fr. 376).

271. Acela care, în definitiv, va cădea asupra cererii sale de strămutare, se va condamna la o amendă de la una sută leĭ pînă la cincĭ sute leĭ, şi la alte daune interese în favórea celeĭ alte părţi. (Pr. 273) (Pr. Fr. 374.)

272. Apelulŭ saŭ recursulŭ se va forma fără tacsă în termen de treĭ ḑile de la citirea încheiereĭ în sala audienţelor. Odată ce acest termen a trecut, încheerea asupra strămutării va remânea definitivă.

Apelul saŭ recursul se va face printr'o declaraţiune scrisă, chiar înaintea judecătorieĭ care a făcutŭ încheerea; judecătoria va înainta d'a dreptul cererea autorităţeĭ competinte. (Pr. 270).

(1) Afinitate : cuscreniă.

273. Când strămutarea nu s'a priimit, procedura se va continua înaintea tribunalului saŭ curţeĭ ce începuse judecarea procesului (Pr. 271.)

TITLULŬ XV

Despre recusaţiune(1)

274. Orĭ-ce judecător va fi recusat:

1). Când judecătorul saŭ femeia sa este, unul saŭ altul, interesat personal în proces;

2). Când judecătorul va fi rudă orĭ afin al părţilor, saŭ alŭ uneia dintr'însele pînă la alŭ patrulea grad inclusiv.

3). Daca femeea judecătorului este rudă orĭ afin a uneia din părţĭ, pînă la gradul maĭ sus aretat, în cas când femeea va fi în viéţa şi nedivorţată, saŭ daca fiind mórtă orĭ divorţată, se află copiĭ dintr'însa. — Daca este mórtă saŭ divorţată şi nu sunt copiĭ dintr'însa, nu se vor recusa de cât soţul, ginerile şi cumnatul. (Pr. 275, 276 ur.) (Org. Jud. Gen. art. 99.)

275. Orĭ ce judecător va maĭ fi recusat:

1). Daca judecătorul, femeia sa, descendenţiĭ orĭ ascendenţiĭ seĭ, saŭ afiniĭ seĭ, de aceeaşĭ linie, aŭ unŭ proces asupra uneĭ cestiunĭ asemĕnată întocmaĭ cu acea care se judecă între părţĭ.

2). Daca aceste persóne aŭ o judecată la tribunalulŭ saŭ curtea unde una din părţĭ este judecător.

3). Daca între aceleaşĭ persóne şi una din părţĭ, orĭ soţia şi rudele sale în linie dréptă, a fost o judecată criminală în decurs de cincĭ anĭ înaintea recusării. (Pr. 274, 276, ur.) (Org. Jud. Genev. 103.)

276. Orĭ-ce judecătorŭ va fi încă recusabil:

1). Daca elŭ, femeea sa, saŭ copiĭ seĭ minorĭ sunt creditorĭ, debitorĭ orĭ garanţĭ aĭ uneia din părţĭ.

2). Daca este moscenitor presumtiv saŭ donatar al uneĭ din părţĭ, saŭ daca una din părţĭ este moscenitorul seŭ presumtiv.

3). Daca el este stăpîn saŭ asociatŭ alŭ uneĭ părţĭ.

4). Dacă judecătorul este tutor, curator saŭ consiliŭ judiciar alŭ uneia din părţĭ.

5). Daca elŭ este administrator al unuĭ stabiliment saŭ societăţĭ care se află interesată în proces.

6). Daca a pledatŭ saŭ 'şĭ a dat opiniunea înscris în ast proces.

(1) Maĭ multe din dispoziţiunile acestuĭ titlu se asseamănă şi cu cele din legea organisăreĭ judecătorescĭ a Geneveĭ, din 15 Fev. 1816 cu modificările din 5 Decem. 1832. Vom trimite dar şi la acea lege sub scurtarea Org. jud. Gen.

7). Daca a mai luat parte la acest proces ca judecător, arbitru saŭ espert.

8). Daca a depus ca martor în astă cestiune.

9). Daca 'şi-a manifestat public opiniunea sa mai nainte de a se pronunța otărîrea.

10). Daca a primit de la una din părți daruri saŭ promisiuni de daruri orĭ de serviciŭ.

11). Daca este inimiciă capitală între judecătorŭ şi una din părți; daca din partea judecătorului a urmat în contra uneia din părți, în cele şése luni d n naintea recusațiuniĭ, agresiuni, injuriĭ saŭ amenițări verbale saŭ în scrisŭ.

12). Daca este frate, rudă de sus orĭ de jos cu advocatulŭ uneia din părți. (Pr. 274, ur.; 277, ur.) (Org. Jud. Gen. 104—106.)

277. Nu vor fi recusabilĭ rudele saŭ afiniĭ acelora carĭ figuréḑă în proces în cualitate de tutorĭ, curatorĭ, directorĭ aĭ unuĭ stabiliment public saŭ de comerciŭ, când acestĭ tutorĭ, curatorĭ orĭ administratorĭ nu vor avea unŭ interes personal în proces. (Pr. 274—276) (Org. Jud. Gen. 102.)

278. Tot judecătorul care va sci că esistă în persóna sa o causă de recusațiune o va declara însuşi tribunaluluĭ saŭ curțiĭ, care va decide daca trebue să ia parte la judecată. (Pr. 274, ur.; 279, ur.; 283, ur.) (Org. Jud. Genev. 109.)

279. Judecătorul însă recusabil va putea lua parte la proces, daca tóte părțile carĭ figuréḑă în proces, şi care vor fi capabile a contracta prin ele însăşĭ, vorŭ declara direct, saŭ prin un împuternicit special pentru acésta, că primesc a'l avea de judecător.

Sentința saŭ otărîrea va face mențiune despre acésta. (Pr. 274; ur.) (Org. Jud Genev. 110.)

280. Cel ce va voi să recuse va trebui să facă propunerea sa de recusare mai înainte de începerea desbaterilor.

Daca causele de recusare, s'aŭ ivitŭ după începerea procesuluĭ, partea interesată le va propune îndată ce le va cunósce. (Pr. 278, 281, ur; 287) (Org. Jud. Genev. 111.).

281, Recusațiunea va fi propusă printr'un act scris, dat preşedinteluĭ, saŭ daca recusațiunea este în contra preşedinteluĭ, dat judecătoruluĭ care'ĭ va ținea locul.

Acest act va fi subscris de partea carĕ propune recusarea saŭ de împuternicitul seŭ. (Pr. 274 ur.; 280, 282, ur.; 287.) (Org. Jud. Genev. 113.)

282. Preşedintele va comunica actul judecătoruluĭ recusat.

Acesta va respunde, în scris saŭ verbal, în camera de consiliŭ.

Nu se va face nicĭ un altŭ actŭ de procedură. (Pr. 281, 283, ur.; 287) (Org. Jud. Genev. 113.)

283. Tribunalulŭ saŭ curtea înaintea căria s'a propus recusarea, va delibera asupră'ĭ dupe ce va asculta şi conclusiunile ministeruluĭ public.

Judecătorul recusat nu va putea lua parte la astă deliberare.

Incheiearea asupra recusaţiuneĭ se va putea ceti în şedinţă publică, şi dreptul de apelŭ saŭ recurs nu va împedica pe tribunalŭ saŭ curte de a intra în esaminarea fonduluĭ. (Pr. 280, ur.; 284, ur.; 287) (Org. Jud. Genev. 114, 116.)

284. Daca recusarea s'a priimit, judecătorulŭ recusatŭ se va retrage, şi nu va putea, sub nicĭ un fel de cuvênt, asista în camera de consiliŭ, la deliberările judecătorilor asupra procesuluĭ. (Pr. 280, ur.; 283, 286, 287) (Org. Jud. Genev. 116.)

285. Numaĭ respingerea recusăriĭ contra unuia din membriĭ curţilor apelative, póte provoca casarea sentinţeĭ curţeĭ.

Recursurile contra hotărîrilor tribunalelor pentru acest motiv, va putea avea loc numaĭ atuncĭ când sentinţa pronunţată de tribunal este din acelea care rĕmân definitive. (Pr. 283, 284.)

286. Dispositiunile de maĭ sus asupra causelorŭ de recusare şi modul de a le propune şi judeca se vor aplica :

Procurorilor şi substituţilor lor, precum şi grefierilor.

Procurorĭĭ şi substituţii nu se potŭ recusa când jócă rol de părţĭ principalĭ. (Pr. 274—276, 277—279, 280—284) (Org. Jud. Genev. 117.)

287. Dispositiunile de maĭ sus, fiind aplicabile la materiele penale ca şi la cele civile, art. 550 pînă la art. 572 din procedura Codiceluĭ penal rĕmân abrogate.

TITLULU XVI

Despre revisuirea judecăţilor(1)

Secţiunea I

Casurile în care se póte cere revisuirea

288. Se va putea cere revisuirea uneĭ sentinţe saŭ decisiunĭ remase definitive :

(1) Revisuirea în procedura alterióră, se numea *împedecare.*

1. Daca coprinde dispoziţiuni contrarii uneĭ alteia saŭ atât de obscure în cât nu li se póte înţelege sensul şi nu(1) se pot aplica.

2. Daca se pronunţă asupra unorŭ lucruri carĭ nu s'aŭ cerut.

3. Daca judecata a dat mai mult de cât s'a cerutŭ.

4. Daca s'a uitat a se pronunţa asupra unuĭ punct cerut.

5. Daca obiectulŭ procesuluĭ nu se află în fiinţă saŭ nu se póte preţui.

6. Daca condemnatul va dovedi că a îndeplinit deja partĕ din dispoziţiunile hotărîreĭ cu care cere a se scădea.

7. Daca sentinţa, fiind pentru imobile, puncturile de hotare, fie şi streine, pe care s'a întemeiat hotărîrea, sunt contestate în fiinţa lor.

8. Dacă asupra uneĭ preţuiri ordonate prin definitiva sentinţă, se vor ivi contestaţiuni bine cuvêntate. (Pr. 289, ur. 292, ur. 296.) (Pr. Gen. 281).

289. Revisuirea se póte cere daca este contrarietatĕ de sentinţe saŭ decisiuni definitive, date între aceleaşĭ părţi asupra aceluiaşĭ obiect şi cu acelĕşĭ mijlóce, de către acelĕşĭ tribunale saŭ curţi. (Pr. 288, 290, ur.; 293, ur.; 296) (Pr. Gen. 282)

290. Revisuirea se va maĭ cere :

1. Daca de la pronunţiarea otărârii s'a descoperit acte probatoriĭ, carĭi s'aŭ reţinutŭ pînă atunci saŭ de către chiar partea în favórea căria s'a pronunţat judecata, saŭ prin o forţă majoră.

2. Daca judecata s'a pronunţatŭ întemeindu-se pe nisce acte carĭ eraŭ deja declarate false pe cândŭ avea locŭ înfăţişarea saŭ cari s'aŭ recunoscut şi declarat falşe în urma judecăţiĭ.

3. daca martoriĭ cari aŭ depus în aceea judecată, saŭ partea care a jurat s'aŭ descoperitŭ maĭ în urmă că aceĭ martorĭ aŭ fost mincinoşĭ, saŭ că acea parte a comis un sperjur. (Pr. 288, ur.; 291; 293, ur.; 296) (Pr. Gen. 284)

291. Statul, comunele, stabilimentele publice şi minoriĭ pot fi încă admişĭ a cere revisuirea, daca ceĭ însărcinaţi a'ĭ apăra nu'ĭ aŭ apărat, saŭ daca, într'un modŭ fraudulos, aŭ omis a arăta justiţieĭ acte importante, saŭ a lăssat a se călca forme esenţiale prescrise în favóre-le de procedură şi legĭ. (Pr. 288, ur.; 292, ur.; 297) (Pr. Fr. 481).

292. Revisuirea nu se póte cere pentru o eróre materială de redacţiune asupra numelor, cualităţiĭ şi conclusiunilor părţilor, nicĭ pentru o eróre de calculŭ în dispositiv. Asemenea erorĭ se potŭ îndrepta, în urma uneĭ simple cereri, în marginea saŭ în josul copieĭ şi originaluluĭ otărîreĭ (Pr. Gen. 287).

(1) Vorba *nu* lipsesce din ediţiunea oficială, în greşélă de tipar.

Secțiunea II

Formele și termenii cererilor de revisuire.

293. Ori-ce cerere spre a revisui o sentință saŭ decisiune, se va adresa de către partea interesată, la tribunalulŭ saŭ curtea care aŭ pronunțat, în ultima instanță, acea sentință saŭ decisiune, (Pr. 288, ur.; 294. ur; 296) (Pr. Gen. 293).

294. Cererea de revisiune se va instrui și judeca ca și ori-ce altă cerere principală. Ministerul public va fi tot d'auna ascultat. (Pr. 293. 295, ur.; 298) (Pr. Gen. 295).

295. Cererea de revisiune nu va opri essecutarea sentinței saŭ decisiuneĭ atacate.

Cu tóte acestea tribunalul saŭ curtea va putea, după împrejurărĭ, saŭ să oprésca esecutarea îndatorind pe partea care cere revisuirea a da cauțiune, saŭ să supună la cauțiune pe partea ce voesce a urma esecutarea. (Pr. 293, ur.) (Pr. Gen. 296).

296. Cererea de revisiune se va face :

a). In termen de o lună de la priimirea copieĭ de sentință saŭ decisiune, pentru casurile coprinse în art. 288 §.§. 1, 2, 3, 4, și 8, și art. 289. Termenulŭ de o lună va curge de la cel din urmă act de esecutare pentru casurile prevădute la art. 288, §.§. 5, 6 și 7.

b). In termen de doue luni din diua de când s'a descoperit actele cele nuoĭ saŭ falșitatea actelorŭ presentate, sperjurulŭ orĭ neadevărul arătărĭĭ martorilorŭ, după cum se prevede prin art. 290. (Pr. 293. ur.; 297, ur.) (Pr. Gen. 288, 290).

297. In casul prevĕdut la art. 291, statul, comunele și stabilimentele publice vor avea unŭ termen de doue luni, de la priimirea otărârei spre a cere revisuirea eĭ.

Pentru minorĭ, termenul va fi de patru luni de la majoritate. (Pr. 296).

298. Daca tribunalul saŭ curtea, care judecă cererea de revisuire, o va admite, va reforma otărîrea dată, în tot (saŭ asupra totalităței)(1) saŭ în parte, dupe cum revisuirea s'a cerut assupra unor puncte numaĭ, saŭ assupra totalităței otărâreĭ (Pr. 294, ur.; 299, ur.) (Pr, Gen. 298)

299. Daca cererea de revisuire a avut de obiect numaĭ interpretarea uneĭ dispositiunĭ obscure, se va lămuri numaĭ acea dispositiune fără a se atinge fondul, (Pr. 288 2. 1; 293, ur.) (Pr. Gen. 280).

(1) Cuvintele *saŭ asupra totalităței* de erôre sunt puse în testŭ; căcĭ sunt de prisosŭ, și trebue să se considere ca neesistînde.

300. Daca s'a cerut revisuirea pentru orí-care din cele alte casurí prevĕdute de astă lege, tribunalul saŭ curtea va statua asupra fondului chiar, coprins în punctu rile contestaţiuneí. (Pr. 388, ur. 393, ur.)

301. Daca se admite cererea de revisuire formată pentru contrarietate între otărâri definitive, date de acelaşí tribunal saŭ curte, se va retracta cea din urmă otărâre, şi se va ordona esecutarea otărâreí celeí d'ântâiŭ. (Pr. 389, 302, 304) (Pr. Gen. 300).

302 Se va face menţiune de judecata dată în revisiune în josul originalului primitiv al sentinţeí orí decisiuneí. (Pr. 394, ur.; 398 ur.) (Pr. Gen. 301).

303. Nu se va priimi cererea de revisuire:

a). In contra otărâreí care a fost deja atacată în revisuire;

b). In contra otărâreí prin care s'a judecat cererea în revisuire;

c). In contra otărâreí care, după ce s'a admis cererea de revisuire, a statuat din noŭ asupra fondului contestaţiuneí. (Pr. Gen. 302).

304. Cererile asupra otărârilor definitive contrariĭ date de douĕ diferite Curţí, saŭ de unŭ tribunal şi curte, orí de doă diferite tribunale, în una şi aceiaşí causă, între aceleaşí persóne, în acelĕşí cualităţí şi cu aceleaşi mijlóce, se vor judeca de curtea de Cassaţiune, conform legeí acesteí curţí (l. Curţiĭ Cassat. art. 36 §. 4)

TITLUL XVII.

Despre acţiunea recursorică civilă în contra judecătorilor(1)

305. Judecătoriĭ se potŭ urmări în următórele casurí:

1). Daca a fost dol saŭ mituire, ce se pretinde că s'a comis, saŭ în cursulŭ instrucţiuneí saŭ în timpulŭ judecăţiĭ. (Civ. 960—Pen. 144, ur.)

2.) Dacă urmărirea este anume pronunţiată de lege, (Pr. Pen. 74 114, 163. 304. 393, 491, ur);

3). Daca legea declară pe judecătorí responşabilí sub pedépsă de daune-interese: (Pen. 99, 100 103).

4.) Daca este denegare de dreptate. (Pr. 306, ur.; 309, ur.—Civ. 3—Pen. 153) (Pr. Fr. 505).

306. Este denegare de dreptate când judecătoriĭ nu voesc a se pronunţa asupra uneí cereri, saŭ neglige de a judeca causele carí

(1) *(Prise à partie)*; urmărire civilă în contra unuí séŭ unor judecătorí spre a cere despăgubire.

sunt în stare saŭ la rând de a se judeca (Pr. 305, 307—Çiv. 3—Pen. 153) (Pr. Fr. 506).

307. Denegarea de dreptate se constată când, după două cereri făcute de partea interesată, în interval de câte trei ḑile celŭ puţin, judecătoriĭ stăruesc în refusul lor de a respunde saŭ judeca.

In urma cereriĭ a doua, judecătorul se póte urmări. (Pr. 306, 308, ur.—Pr. Pen. 491, ur.) (Pr. Fr. 507, 508).

308. Urmărirea în contra judecătorilorŭ de plăşi şi în contra judecătorilor tribunalelor de judeţe, se va face la curtea de apel de care eĭ ţin. (Pr. 305. ur; 309. ur,—Pr. Pen. 491. ur;) (Pr. Fr. 509)

309. Urmărirea în contra judecătorilor de curţi se va face direct la curtea de Casaţiune. (l. Curţii Cas. 43).

310. Cu tóte acestea, urmărirea în contra judecătorilor nu se va începe de câtŭ după ce mai întâiŭ partea va fi autorisată de către curtea respectivă, saŭ curtea de Casaţiune, care se vorŭ pronunţa definitiv, după memoriul dat de parte, în camera consiliuluĭ, şi fără nicĭ o altă formă de procedură. (Pr. 305, ur;. 308, ur.; 311 ur.) (Pr. Fr. 510).

311. In cererea ce partea vătămată va face, saŭ în memoriul ce va da, nu va întrebuinţa nicĭ o espresiune înjuriósă în contra judecătorului ce voiesce a nrmări, sub pedépsă de a i se inapoia cererea şi memoriul. (Pr. 308, ur.) (Pr. Fr. 512).

312. Dacă cererea de urmărire este respinsă, partea ce a urmărit va fi condamnată la o amendă de la două sute la cinci sute leĭ şi la alte daune-interese către partea urmărită. (Pr. 308, ur.; 313, ur.) (Pr. Fr. 513).

313 Daca cererea este admisă, se va cita judecătorul saŭ judecătoriĭ urmăriţi spre a veni înaintea judicăţiĭ (Pr. 308, ur.; 313) (Pr. Fr. 514).

314. Pînă ce se va da o hotărîre definitivă asupra urmăririĭ, judecătorul urmărit se va abţine de a lua parte la vre-o judecată ce partea urmăritóre, soţul sĕŭ, saŭ rudele sale în linie dréptă va avea la tribunalul saŭ curtea din care urmăritul face parte. (Pr. 312, ur.) (Pr. Fr. 514)

315. Dacă după înfăţişare, urmărirea nu se găsesce fundată, partea ce a urmărit se va condamna la o amendă de la treĭ sute la şése sute leĭ, şi la alte daune interese către urmărit. (Pr. 313, 313) Pr. Fr. 516)

CARTEA III

Despre curţile de apel

TITLULŬ I

Despre dreptul de apel.

316. Partea nemulţumită pe sentinţa unuĭ tribunal, într'o causă pe care acel tribunal nu o putea judeca în ultima instanţă, se va putea porni cu apel la Curtea de apel respectivă, (Pr. 317, ur.)

317. Partea care a dat mulţumire înscrisă pe o sentinţă, nu maĭ are dreptul de a apela. (Pr. 316, 318, ur.) (Pr. Gen. 305.),

318. Termenul de apel va fi de douĕ luni. Acest termen se va începe :

Pentru hotărîrile date contradictoriŭ, din ḑioa primireĭ hotărâreĭ în persónă saŭ la domiciliŭ; (Pr. 74, 137.)

Pentru hotărîrile date în lipsă, din ḑiua espirăreĭ termenuluĭ de opositiune. (Pr. 153, 154, 316, 319, ur.)

319. Dacă cererea de opositiune s'a respins, termenul de apel va începe din ḑioa hotărîriĭ, prin care s'a respins opositiunea. (Pr. 154, 157, 318.)

320. Acela care va lăsa să trécă acestŭ termen, fără a apela, va perde dreptul de apel. (Pr. 318, ur.; 321, ur.)

321. Termenul de apel se va suspenda prin mórtea părţiĭ condamnate.

Se va face o nouă trimitere a sentinţeĭ la domiciliul mortuluĭ, saŭ daca sunt moscenitori cunoscuţĭ, în persóna saŭ la domiciliul acestor moscenitorĭ.

Termenul de apel sè va reîncepe din ḑioa acesteĭ nuoĭ trimiteriĭ la domiciliul mortuluĭ, saŭ în persónă orĭ la domiciliul moscenitorilorŭ.

Daca moscenitoriĭ se află încă în termenul de a face inventariŭ şi a delibera, reînceperea termenuluĭ de apel vă fi din ḑioa espirăreĭ termenuluĭ pentru inventariŭ şi deliberare. (Pr. 318, ur.; 322, ur.; — Civ. 706, ur.) (Pr. Fr. 447.)

322. In contra minorilor şi interḑişilor, termenul de apel nu va începe de cât din ḑioa significăreĭ(1) hotărâriĭ către tutore saŭ curator. (Pr. 318, ur.)

323. In contra hotărârilor preparatoriĭ nu se va putea forma a-

(1) Significare : încunoscinţare formală.

pel, de cât de o dată cu hotărârea asupra fondului. (Pr. 159, ur.; 336.) (Pr. Fr. 451.)

324. Vor fi supuse apelului şi hotărîrile carĭ se ḑicŭ că sunt date în acea din urmă instanţă, când ele s'aŭ dat de judecătoriĭ carĭ nu putea să pronunţe de cât în prima instanţă.

Din contra, nu vor fi primite apelurile în contra hotărîrilor carĭ sunt în cea din urmă instanţă, de şi judecătoriĭ n'aŭ ḑis acésta saŭ aŭ ḑis că sunt în prima instanţă. (Pr. Fr. 453.)

325 Când va fi vorba de incompetinţă apelul se va priimi chiar dè va fi hotărîrea în ultima instanţă. (Pr. Fr. 454.)

TITLULŬ II

Formele şi efectele apelului

326. Apelul se va forma prin petiţiunea adresată către curte; pe lîngă acéstă cérere se va alătura şi copie de hotărârea apelată.

Petiţiunea va coprinde în scurt *mijlócele* de apel.

Preşedintele va priimi şi va face a se înregistra acéstă petiţiune, dînd apelantului chitanţă de formarea apelului. Acéstă chitanţă va constata ḑiua priimireĭ apelului. (Pr. 316, ur.; 327, ur.)

327. In apel nu se va face nicĭ o nouă cerere, care nu s'a făcut în prima instanţă, afară numaĭ de cereriĭ de compensaţiune, saŭ de cereriĭ carĭ servescŭ ca mijloc de apărare la acţiunea principală.

Se va putea însă cere în apel dobêndĭ, venituriĭ şi orĭ ce alte despăgubiriĭ saŭ daune-interese întâmplate după judecată de la prima instanţă saŭ din causa judecăţiĭ în apel. (Pr. 326, 328, ur.;— Civ. 483, ur.; 1143, ur.) (Pr. Fr. 464.)

328. Nicĭ o intervenţiune nu se va priimi la judecată în apel. (Pr. 247, ur.; – Civ. 785) (Pr. Fr. 466.)

329. Perempţiunea(1) judecăţiĭ, ce se află la apèl, are de efect a da hotărâreĭ care s'a apelat puterea lucruluĭ judecat. (Pr. 257, ur.; 376—Civ. 1201) (Pr. Fr. 469.)

330. Când într'o curte de apel se vor împărţi opiniunile, se va chiema un altŭ judecător saŭ suplininte, şi se va pleda causa din nuoŭ.

La cas de lipsă de judecătoriĭ se va chiema unul din advocaţiĭ cu titluriĭ, înscrişi în tabloŭ, după ordinea tablouluĭ.

Dacă se vor forma maĭ multe de cât douĕ opiniuniĭ, ceĭ maĭ puţiniĭ la numĕr vor urma opiniunile celor maĭ mulţiĭ. (Pr. 117) (Pr. Fr. 468).

(1) Perempţiune : închidere — Vezĭ nota de la art. 257.

331. La curte nu se vor putea produce escepțiunile esistente la prima instanță, și care nu s'aŭ invocat în acea instanță, afară de escepțiunile peremptorii(1). (Pr. 106—114; 332, ur.)

332 Tóte procedurile probatorii făcute la prima instanță se vor repeta în apel, daca judecatorii le află defectuóse saŭ incomplecte. Curtea va putea asemenea ordona orĭ ce alte instrucțiunĭ, saŭ admite producerĭ de probe nuoĭ, carĭ vor putea lumina pe judecătorĭ. (Pr. 331, 334) (Pr. Gen. 323.)

333. Tóte cele-alte regule prescrise pentru tribunalele de prima instanță se vor aplica și la curți. (Pr. Fr. 470.)

334. Curtea va putea confirma saŭ reforma, în tot saŭ în parte, sentințele ce s'aŭ atacat în apel. (Pr. 316, ur.; 335, ur.) (Pr. Gen. 324.)

335. Când apelul a fost asupra cestiuneĭ de incompetință, curtea se va pronunța numaĭ asupra acesteĭ cestiunĭ, și fondulŭ se va trămite a se judeca de tribunalul competent. (Pr. 325)

336. Când în apel se atacă o hotărîre preparatorie curtea va decide și asupra fondului prin una și aceeașĭ hotărîre. (Pr. 159, ur.; 323).

337. Apelul, dat în formele și termenile prescrise maĭ sus, suspendă esecutarea hotărîrilor de la prima instanță, afară numaĭ daca tribunalul n'a ordonat în sentință esecutarea provisorie, conform cu cele dise la Art. 128(2). (Pr. 130, ur.; 316, ur.; 326, ur.; 338).

338. Apelantul va putea, înaintea orĭ-cărĭ apĕrărĭ asupra fondului, să ceră în apel suspendarea în tot saŭ în parte, după împrejuărĭ, a esecutăreĭ provisorie, saŭ supunerea părțiĭ adverse la dare de cauțiune, când ea fusese dispensată de asemenea cauțiune. Judecătoriĭ, aprețuind casul, vor decide. (Pr. 129, ur.; 337).

---

(1) Escepțiunile *peremptorii* sunt acellea carĭ tindŭ a face să se respingă cererea adversaruluĭ ca neregulat formată, și carĭ se basează maĭ alesŭ pe nulitatea actelorŭ de procedură.

(2) Din greșială de copistŭ se trimite la art. 128, câcĭ la art. 129 trebue a se trimete.

CARTEA IV

Despre Arbitri

TITLULŬ I

Despre numirea de arbitri

339. Persónele carĭ aŭ liberul ésercițiŭ al drepturilor lor, vor putea să regulédе prin arbitri judecata contestațiunilor lor. (Pr. 340, ur.—Civ. 113, 199, ur.; 445, 448, 458, 950 — Co. 50, ur.) (Pr. Gen. 335).

340. Nu vor putea fi supusè la arbitri cestiunile de starea civilă, cererile de divorțiŭ și tóte obiectele asupra cărora legea nu permite a se face transacțiune. (Pr. 339, 341, ur.) (Pr. Gen. 337).

341. Arbitriĭ se vor numi de câtre părți prin act înscris, legalisat de tribunal. (Pr. 342, ur.—Co. 52).

342. Compromesul, saŭ actul prin care se numesce arbitru, va coprinde arătarea obiectuluĭ contestațiuneĭ și numele arbitrilor, sub pedépsa de nulitate. (Pr. 340, ur.; 345, 366) (Pr. Fr. 1006).

343. Judecata arbitrilor se va termina la epoca arătată în compromes; éră daca acesta nu coprinde nicĭ un termen, saŭ daca termenul nu s'a prelungit printr'un act subscris de părți și încunosciințat tribunaluluĭ, misiunea arbitrilor nu va ține maĭ mult de treĭ lunĭ de la data compromesuluĭ. (Pr. 341, ur.; 366—Co. 53.) (Pr. Gen. 366 §. 1).

344. Părțile vor putea să renunțe la apel, prin actul de compromes.

Daca însă arbitriĭ sunt chiemați a se pronunța asupra uneĭ contestațiunĭ, care se află pendinte înaintea uneĭ curți, judecata lor va fi tot-d'auna definitivă. (Pr. 363) (Pr. Gen. 361, 362).

345. Arbitriĭ se pot recusa pentru cause ivite în urma numireĭ lor și atuncĭ eĭ se pot recusa pentru acelea-și cause ca și judecătoriĭ.

Recusarea se va judeca, în cas de neînțelegere, de tribunalul care a legalisat compromesul. (Pr. 274, ur.; 346, 369) (Pr. Gen. 344, 345).

346. In timpul funcționăreĭ lor, arbitri nu se pot revoca de cât prin consimțimêntul tutulor părților. (Pr. 345, 369) (Pr. Gen. 343).

347. Daca numĕrul arbitrilor este cu soțŭ și voturile se împart pentru pronunțarea otărîreĭ, eĭ vor numi un superarbitru, daca sunt special autorisați pentru ac ésta.

Daca nu aŭ astă autorisare, saŭ chiar avênd'o, daca nu se înţeleg asupra numiriĭ super-arbitrulnĭ, acesta se va numi de preşedintele tribunaluluĭ care a legalisat compromesul, saŭ de preşédintele curţiĭ de apel, daca arbitriĭ judecă o contestaţiune ce era pendintă la acea curté. (Pr. 353, ur.;—Co. 59) (Pr. Fr. 1017).

TITLULŬ II

Despre instrucţiune înaintea arbitrilor.

348. Fie-care dîn părţi va da arbitrilor actele, documéntele şi mémoriele ce va fi avênd, în termenul prescris în compromes, saŭ în lipsă de asemenea clausă, în termenul însemnat de arbitri.

Odată ce acest termen a espirat, arbitriĭ vor judeca după actele şi memoriele ce vor fi avênd. (Pr. 349, ur.;—Co. 55. ur.) (Pr. Gen. 346).

349. Părţile vorŭ avea dreptul a se apăra verbal înaintea arbitrilor, prin ele înşile saŭ prin procuratorĭ, în termenul însemnat de arbitri. (Pr. 348, 350, ur.)

350. Arbitriĭ vor putea ordona interogatoriul părţilor şi orĭ-ce alte mĕsurĭ de instrucţiune preparatórie, carĭ se pot face şi de judecătorĭ. (Pr. 159, ur.; 227, ur.; 348, ur.)

351. Jurămêntul înaintea arbitrilor se va sevîrşi faţă cu un membru al tribunaluluĭ local, după formula ordinară. (Pr. 237, ur.) (Pr. Gen. 349).

TITLULŬ III

Otărîrea arbitrilor.

352. Arbitriĭ îşĭ vor da otărîrea după majoritatea voturilor (Pr. 353, ur.).

353. In casŭ de împărţirea opiniunilor, super-arbilrul numit spre a decide majoritatea, va fi dator, dupe ce a ascultat pe părţi saŭ a citit numaĭ actele lor, a se uni cu opiniunea celor maĭ mulţi la numĕr.

Daca fie-care opiniune are un egal numĕr de voturĭ, super-arbitrul se va uni cu uua din opiniunĭ.

El va putea însă, în orĭ-ce casŭ, face a se modifica, în tot saŭ în parte, opiniunea cu care se unesce. (Pr. 347, 354, ur.—Co. 59).

354. Super-arbitrul va avea tot-d'auna opt ţile de la numirea sa spre a se pronunţa, chiar daca termenul compromesuluĭ a espirat. (Pr. 353).

355. Arpitrii îşi vor pronunţa otărîrea lor basându-se pe legi. Acéstă otărîre va fi redactată ca şi aceea a judecătorilor ordinarĭ. (Pr. 118, ur.; 123, ur.; 356, ur.).

356. Otărîrea arbitrilor, împreună cu actul de compromes şi actele de instrucţiune, se vor depune în treĭ ḑile de la data otărîreĭ la grefa tribunaluluĭ care a legalisat actul de compromes. (Pr. 341, 355, 357, ur.) (Pr. Gen. 352, 354).

357. Tribunalul va înainta părţilor copiĭ după otărîrea arbitrilor, în formele ordinariĭ ale sentinţelor şi conform art. 137. (Pr. 356. 359).

358. Otărîrea arbitrilor va deveni esecutorie, în virtutea uneĭ ordonanţe esecutorie dată de preşedintele tribunaluluĭ la care s'a depusŭ otărîrea, şi scrisă în josul originaluluĭ şi copieĭ otărîreĭ arbitrilor. (Pr. 135, 136, 356, 359, ur.) (Pr. Gen. 355).

359. Depunerea otărîreĭ arbìtrilor (art. 356), înaintarea copielor către părţĭ (art. 357), înscrierea formuleĭ esecutorie (art. 358), se vor face de curtea de apel şi de către preşedintele acesteĭ curţĭ, când contestaţiunea ce s'a judecat de *arbitri* fusese pendinte la curte. (Pr. 344).

360. Otărîrea arbitrilor, avênd formula de essecutare, se asémănă în efectele sale, cu cele-l-alte otărîrĭ judecătorescĭ şi se va esecuta pe aceiaşi cale. (Pr. 358, ur.; 371, 375, ur.; 379 ur.) (Pr. Gen. 356).

TITLULŬ IV

Despre mijlócele de a ataca hotărîrea arbitrilor

361. Otărîrea arbitrilor nu este supusă la opositiune, din causă de lipsă. (Pr. 148, ur.; 362, ur.;) (Pr. Gen. 357).

362. Ea nu este supusă la apel, daca contestaţiunea este de natură a fi judecată în cea din urmă instanţă de către tribunalŭ. (Pr. 56, 57, 361, 363, ur.) (Pr. Gen. 361.)

363. În cele alte casurĭ, otărîrea arbitrilor este supusă la apel, dacă părţile n'aŭ renunţat la acest drept, prin compromes, saŭ prin act formal posterior. (Pr. 362, 344, 364.)

364. Apelul în contra otărîrilor arbitrilor se va da în forma şi termenii otărîţĭ pentru sentinţele tribunalelor. (Pr. 318, 321, ur.; 326, ur.; 363) (Pr. Gen. 364.)

365. Otărîrea arbitrilorŭ va fi supusă la revisuire în casurile şi modulŭ prevĕḑut la art. 289(1) pînă la art. 304. (Pr. 367) (Pr. Gen. 359.)

(1) Din greşială s'a pusŭ aci art. 289; câcĭ art. 288 trebue pusŭ.

366. Actul calificat de *otărîre arbitrală*, se va putea ataca ca nul :
1-iŭ. Dacă aceia ce aŭ pronunţat n'aŭ priimit asemenea misiune de la părţi.
2-lea. Dacă arbitriĭ s'aŭ pronunţat după ce a espirat termenulŭ arbitragiuluĭ.
3-lea. Dacă otărîrea s'a dat asupra unorŭ cestiunĭ carĭ nu fusese supuse arbitrilor.
4-lea. Dacă pretinsa otărîre s'a dat de nisce arbitri neautorisaţi să judece în lipsa celor-l.alţi.
5-lea. Dacă este vorba de casurĭ pe care legea opresce a se judeca cu arbitriĭ. (Pr. 339, ur.; 342, 367) (Pr. Gen. 358.)
367. Cererea în revisuire, precum şi în nulitate, se vor adresa şi judeca de tribunalul care a legalisat compromesul, saŭ de curtea la care fusese pendinte cestiunea ce s'a judecatŭ cu arbitriĭ. (Pr. 341, 344, 365, 366.)

TITLULŬ V

Terminarea arbitragiuluĭ

368. Misiunea arbitrilor încetéză prin pronunţarea otărîreĭ lor. (Pr. 355, 369, ur.) (Pr. Gen. 365.)
369. Arbitragiul maĭ încetézá încă, afară când va fi învoire contrarie :
1-iŭ. Prin espirarea terménuluĭ însemnat în compromes, saŭ prelungit de părţi, orĭ prin espirarea celorŭ treĭ lunĭ de la data compromesuluĭ, când nu a fost alt termen învoit. (Pr. 343.)
2-lea. Prin revocarea arbitrilor cu consimţimêntul tutulor părţilor. (Pr. 346).
3-lea. Prin mórtea, recusarea orĭ dimisiunea unuĭ din arbitrĭ. (Pr. 345, 370).
4-lea. Prin mórtea uneia din părţi, când moscenitoriĭ sêĭ majorĭ şi capabilĭ nu voesc a se maĭ judeca cu arbitri. (Pr. 339, 368, 370.) (Pr. Gen. 366).
370. Arbitriĭ carĭ, dupe ce aŭ acceptat, se lasă fără vre unŭ motiv valabil, saŭ nu voescŭ să judece, pot fi condemnaţi la daune-interese câtre părţi. (Pr. 369.) (Pr. Gen. 367).

CARTEA V

Despre esecuțiunea silită(1)

TITLULŬ I

Dispositiuni generale.

SECȚIUNEA I

Titlurile cerute pentru esecutarea silită

371. Esecuțiunea silită se va urmări:

a). In virtutea uneĭ hotărîrĭ judecătorescĭ.

b). In virtutea unuĭ titlu esecutoriŭ(2). (Pr. 372, ur.) (Pr. Gen. 374.

372. Otărîrile definitive, pronunțate de tribunale, se vor esecuta prin mĭdlocirea lor.

Dacă otărirea definitivă este a uneĭ curțĭ, cererea de esecutare se va adresa la acea curte, care o va esecuta prin tribunalul care a judecat în prima instanță.

Esecutarea atât la tribunale cât și la curțĭ, se va face de către agențiĭ de esecutare, alăturați pe lîngă tribunale și curțĭ, conform regulamentuluĭ lor, și cu plata însemnată prin tarife. (Pr. 371, 373 l. Org. Jud. art. 87, ur.; 93, ur.).

373. Nicĭ o otărîre a tribunalelor saŭ a curților nu se va putea esecuta, de nu va fi învestită cu formula esecutorie, prevĕdută la art. 135, afară de otărîrile preparatoriĭ și de otărîrile esecutoriĭ provisoriŭ, carĭ se esecută și fără formula esecutoriă. (Pr. 32, ur.; 129, ur.; 159, ur.; 372, 374, ur.).

374. Otărîrile judecătorescĭ, date în țĕră streină, nu se vor putea esecuta în România, de cât în modul și limitele, cum și otărîrile judecătorilor din România se esecută în acea țĕră, și după ce vor fi declarate esecutoriĭ de către judecătoriĭ competinți români. (Pr. 106 ur.; 135, ur.—Civ. 11, 13, ur. 15).

375. Formula esecutorie nu se pune de cât asupra otărîrilor carĭ aŭ puterea lucruluĭ judecat. (Pr. 376).

(1) Esecuțiunea se numea maĭ nainte aducere la îndeplinire.

(2) Prin *titlu esecutoriŭ* se înțelege în generalŭ, unŭ titlu emanatŭ de la autoritatea legală, în marginile juridicțiuneĭ salle, și investit cu formele esterióre prescrise de lege, spre a-i asigura autenticitatea.

376. Are puterea lucrului judecatŭ orĭ ce otărîre contradictóre care s'a dat :

1). De o curte de apel.

2). De un tribunal, când el judecă în cea din urmă instanță.

3). De un tribunal care a judecat în prima instanță, dacă părțile aŭ lăsat să trécă termenul de apel, saŭ a lăsat să se perime judecata la curte. (Pr. 257. ur.; 318, 375) (Pr. Gen. 379).

377. Pe când o otărîre definitivă se află în curs de a se judeca în opositiune, saŭ în urma cererei de revisuire, ea are încă caracterul de lucru judecat pînă ce se va revoca prin o altă otărîre. (Pr. 148, ur.; 288, ur.; 376) (Pr. Gen. 381)

378. Nicĭ o urmărire asupra bunurilor mobilĭ saŭ imobilĭ, nu póte avea loc de cât în virtutea unuĭ titlu esecutor, și pentru o datorie certă și licuidă(1).

Dacă datoriea consistă în sumă nelicuidată, urmăririle se vor amina pînă maĭ întêiŭ se va face licuidarea datorieĭ. (Pr. 371, ur.; 446—Civ. 1171, 1832) (Pr. Fr. 551).

Secțiunea II

Persónele și bunurile supuse esecutăreĭ silite.

379. Esecuțiunea silită se întinde asupra tutulor bunurilor mobile și imobile ale debitoruluĭ, afară de escepțiunile admise de lege. (Pr. 380, ur.; 406. ur.; 492) (Pr. Gen. 382).

380. Esecuțiunea silită nu se va esercita asupra persóneĭ debitoruluĭ, de cât în casurile și modul prevĕdut de legea constrîngerii corporale(2).

Ea nu se va putea nicĭ odată esercita asupra persóneĭ mosceni toruluĭ. (Pr. 379) (Pr. Gen. 384).

Secțiunea III

Când se póte esercita esecuțiunea silită

381. Când într'o otărîre se află un termen pentru plată, esecutarea nu se póte face pînă la ajungerea aceluĭ termen. (Pr. 382, ur.) (Pr. Gen. 385.)

(1) Datoria este *certă* cândŭ nu este contestată; este *licuidă* când are de objectŭ o sumă otărîtă.

(1) Vedĭ Supl. Cod. pag. 141 și 150.

382. Cu tóte acestea, partea care a căştigat va putea, şi înaintea ajungereĭ termenuluĭ, să céră esecutarea otărîreĭ :

a). Dacă debitorul e bănuit că are să fugă.

b). Dacă sunt fapte de resipirea avereĭ sale mişcătóre.

c). Dacă alţĭ creditorĭ esecută alte otărîrĭ asupra avereĭ saŭ persóneĭ sale.

d). Dacă, prin fapta sa, el a micşorat asigurările date creditoruluĭ sĕŭ, saŭ n'a dat asigurările promise orĭ ordonate. (Pr. 126 ur.; 383) (Pr. Gen. 386.)

383. In casul articoluluĭ precedent tribunalul saŭ curtea care a datŭ otărîrea esecutóre, va otărî de uregenţă, după ce va cita pe părţĭ în termen scurt. (Pr. 382) (Pr. Gen. 387.)

384. Otărîrile ce aŭ a se esecuta provisoriŭ, sub dare de cauţiune, nu se vor esecuta maĭ nainte de a se da cauţiunea. (Pr. 129, ur.; 391) (Pr. Gen. 389).

385. Nicĭ o esecutare nu se va putea face înainte de resăritul şi după apusul sóreluĭ (Pr. 386, 391) (Pr. Gen. 390.)

386. Esecuţiunea silită nu se va face *duminecele şi în serbătorile* legale saŭ naţionale, afară numaĭ în cas de urgenţă şi cu ordinea espresă a preşedinteluĭ tribunaluluĭ saŭ curţeĭ care a pronunţat otărîrea. (Pr. 385) (Pr. Gen. 391.)

387. Nicĭ o otărîre saŭ titlu esecutor nu se va putea esecuta, de cât numaĭ după ce se va fi încunosciinţat debitoruluĭ, conform Art. 136(1) (Pr. 388, ur.; 391) (Pr. Gen. 392).

388. Esecuţiunea cată să fiă precedată de o somaţiune(2) de esecutare, făcută prin agentul ce are să esecute, şi cu o ḑi celŭ puţin maĭ nainte de esecutare. (Pr. 372, 387, 389, ur.) (Pr. Gen. 392, 393.)

389. Dacă creditorul a lăsat să trécă un an de la somaţiune, fără a esecuta, el nu maĭ póte esecuta de cât după o nouă somaţiune de esecutare. (Pr. 388, 390) (Pr. Gen. 393.)

390. Cele douĕ articole precedente nu se aplică în casurile când legea ordónă esecutarea fără somaţiune. (Pr. 397, 456) (Pr. Gen. 394.)

391. Violarea art. 384, 385 şi 387 aduce anularea esecuţiuneĭ.

(1) Din greşială de tiparŭ s'a pusŭ aci art. 136, câcĭ art. 137 trebue a se pune.
(2) Somaţiune : invitare formală prin unŭ agentŭ allŭ autorităţiĭ publice.

Secțiunea iv

Pentru primirea cauțiunei.

392. Când prin o otărîre se va îndatora o parte ca să dea o cauțiune, se va însemna și termenul când să aducă acea cauțiune. (Pr. 393, ur—Civ. 15, 106, 566, 682, 718, 1323, 1652, 1675, ur – Pr. Pen. 117, 120, ur.) (Pr. Fr. 517).

393. Cauțiunea se va presenta înaintea judecăței, în audiență publică, față cu tóte părțile, saŭ în lipsa lor, dacă aŭ fost chemate formal.

Judecata va admite cauțiunea dacă solvabilitatea sa va fi de notorietate saŭ dacă se va justifica prin titluri. (Pr. 392, 394, ur.; Civ. 1659, ur) (Pr. Gen. 396).

394. Partea adversă va avea dreptul să conteste solvabilitatea cauțiunei și judecata va apreți de urgență. (Pr. 393, 395, ur.; — Civ. 1660).

395. Dacă se admite cauțiunea, actul care o admite va fi esecutoriŭ, cu tot dreptul de apel saŭ opositiune. (Pr. 394, 396) (Pr. Gen. 397.)

396. Garantul fiind admis va face înaintea judecăței declararea că priimesce a garanta.

Acéstă declarare se va trece în procesul-verbal al ședinței.

Din momentul acestei declarări cauțiunea va fi supusă la tóte consecințele ce aduce garanța sa. (Pr. 394, ur.;—Civ. 718, 1652, 1658, 1661, 1675.)

Secțiunea v

Esecuțiunea în contra moscenitorilor.

397. Când debitorul a murit, esecuțiunea, începută asupra bunurilor sale, se va continua în contra moscenitorilor fără alte amănări. (Pr. 390, 398—Civ. 659, ur.) (Pr. Gen. 399.)

398. Daca esecuțiunea nu începuse încă la mórtea debitoruluĭ, otărîrile și titlurile esecutoriĭ nu se vorŭ putea esecuta în contra moscenitorilor, sub pedépsă de nulitate, de cât opt dile după ce li s'a încunosciințat în persónă saŭ la domiciliŭ, acele titluri saŭ otărîri. (Pr. 137, 387, 397) (Pr. Gen. 400.)

Secțiunea VI

Contestațiuni asupra esecutiuneĭ silite

399. O esecutare se póte contesta saŭ de către partea condemnată, saŭ de către ceĭ de al treilea interesațĭ. (Pr. 400, ur.)

400. Cererile incidente(1), opositiunile și tóte cele-l-alte contestațiunĭ carĭ s'ar ardica asupra esecuțiuneĭ silite, saŭ între părțĭ, saŭ de către ceĭ de al treilea intervenenți orĭ oponenți, se vor adresa la tribunalul saŭ curtea care a pronunțat otărîrea esecutóre.

Părțile se vor chema în termenŭ scurt și judecata asupra contestațiuneĭ se va urma de urgență cu precădere asupra tutulor celor-l-alte. (Pr. 399, 401, ur.; 525, ur.) (Pr. Gen. 408.)

401. Tribunalulŭ saŭ curtea va putea după înfățișare să suspende saŭ să mențină esecutarea cu saŭ fără cauțiune. Esecutarea se va putea suspende în casurĭ urgente chiar și înainte de orĭ ce înfățișare. (Pr. 400, 402, ur.; 405).

402. Apelul în contra hotărîrilor date în cestiunĭ de asemenea contestațiunĭ saŭ opositiunĭ se va putea face în termen de o lună de la data pronunțăreĭ otărîriĭ. (Pr. 400, ur.; 405.)

403. Contestațiunile asupra otărîrilorŭ esecutoriĭ se vor putea face în tot timpul cât va ținea esecutarea.

Odată ce cel din urmă act al esecutăreĭ s'a terminat, nu se va maĭ priimi nicĭ o opositiune saŭ contestare asupra esecuțiuniĭ. (Pr. 400, ur.; 405.)

404. O otărîre judecătorésca, care nu s'a esecutat în timp de treĭ-deci anĭ de la data sa, nu se va maĭ putea esecuta și va perde puterea lucruluĭ judecat. (Pr. 376).

405. Partea care va cădea în contestațiunea saŭ opositiunea sa asupra esecutăreĭ, va fi supusă la daune interese ce va fi causat prin împedicarea esecutăreĭ. (Pr. 400, ur.)

(1) *Cereri incidente* sunt tóte acelea carĭ se ivescŭ în cursulŭ uneĭ instanțe principale; așia, într'unŭ sensŭ largŭ, sunt tóte escepțiunile, recusările, intervențiunile și orĭ-ce alte cereri care vinŭ în urma cerereĭ principale.

TITLULŬ II

Despre esecuţiunea silită asupra bunurilor mobile

SECŢIUNEA I

Bunurile mobile cari nu se potŭ urmări

406. Nu se vor putea urmări şi vinde pentru orĭ ce fel de datorie:

1). Lucrurile trebuincióse pentru culcatul debitoreluĭ şi familieĭ sale, care trăesce cu dênsul în casă.

2). Veştmintele cu carĭ sunt acoperiţi saŭ carĭ le servescŭ pentru trebuinţa de fie-care ḑi.

3). Armele, echipementulŭ şi îmbrăcămintea individilorŭ din armată, dorobanţi saŭ *militii*. (Pr. 379, 407, ur.) (Pr. Gen. 411).

407. Nu se vor putea urmări şi vinde, de cât numaĭ în lipsă de alte bunurĭ şi numaĭ pentru datoriĭ de alimente, de chiriĭ, arende, saŭ alte creanţe priviligiate asupra mobilelor, următórele obiecte:

1). Instrumentele de arat.

2). Animalele, semińţele şi îngrăşământul destinat pentru cultura pământuluĭ.

3). Făina, mălaiulŭ şi alte micĭ producte trebuitóre pentru hrana debitoreluĭ şi a familieĭ sale în timp de o lună.

4). O vacă, saŭ douĭ boĭ, saŭ cinci capre, saŭ patru rîmătorĭ, saŭ ḑece oĭ, după cum va alege debitorul.

5). Totŭ nutreţul trebuitor în timp de o lună pentru hrana animalelor ce nu s'aŭ urmărit.

6). Uneltele lucrătorilor şi meşterilor.

7). Maşinile în lucrare şi instrumentele trebuincióse pentrŭ esploatarea uneĭ fabricĭ saŭ manufacturĭ.

8). Carulŭ saŭ căruţa, *sacaoa*(1) şi alte asemenea unelte de muncă.

9). Stupiĭ cu miere, gândaciĭ de mătase, frunḑele de duḑĭ, pe timpul crescereĭ lor.

10). Instrumentele saŭ cărţile trebuincióse pentru sciinţa, arta saŭ profesiunea ce practică saŭ esercită debitorul, pînă la valórea de cinci-ḑeci galbenĭ, după alegerea sa (Pr. 379, 406, 408—Civ. 1728, ur.) (Pr. Gen. 412).(2)

408. Nu se vor putea urmări şi sècuestra, de cât numaĭ pentru

(1) În ediţiunea oficială, în locŭ de *saca* s'a pusŭ vorba *casă*, din greşială de tiparŭ seŭ de copistŭ.

(1) Veḑĭ şi legea de urmăriri, art. 8 (Supl. Cod. p, 51).

datoriĭ de alimente, dé chiriĭ saŭ alte creanţe privilegiate asupra generalităţiĭ mobilelor, următórele :

1). Sumele saŭ pensiunile care s'aŭ adjudecat de justiţie, saŭ care s'aŭ dăruit, orĭ s'aŭ legat debitoreluĭ sub titlu de pensiune alimentară.

2). Rentele viagere carĭ s'aŭ dăruit debitoruluĭ sub condiţiune de a nu se putea urmări.

Când acestea se vor urmări şi secuestra, la casurile escepţionale menţionate maĭ sus, judecătoriĭ potŭ să ficseḑe ce parte dintr'însele cată să se urmăréscă saŭ şă se secuestreḑe. (Pr. 406, ur.; 409, ur.—Civ. 185, ur.; 1639, ur. 1728, ur.) (Pr. Gen. 413).

409. Pensiunele de retragere şi lefile tutulor împiegaţilor plătiţĭ din tesaurul public saŭ din casele altor stabilimente publice saŭ persóne juridice, nu se vor putea urmări şi popri de cât pentru o a treia parte pentru datoriĭ câtre Stat saŭ particularĭ, orĭ în cas de penalitate prevĕḑută de legĭ: iar pentru întreţinerea legiuiteĭ soţiĭ şi pentru crescerea copiilor, pînă la jumĕtate. (Pr. 408, 410).

410. Va fi nulă orĭ ce urmărire făcută în contra disposiţiunilor acesteĭ secţiunĭ. (Pr. 406--409) (Pr. Gen. 416).

Secţiunea II

Despre urmărirea bunurilor mobile ce se află în posesiunea debitoreluĭ.

411. Urmărirea obiectelor mobile, corporale saŭ incorporale, care se află în posesiunea debitoreluĭ, se va face prin agenţiĭ ce sunt alipiţĭ pe lîngă tribunale şi curţĭ, fie care în circonscripţiunea sa, şi după disposiţiunele luate pentru acésta de câtre preşedinte. (Pr. 412 ur.; 470—l. Org. Jud. 87, ur).

412. Presenţa unuĭ comisar de poliţie saŭ ajutor al seŭ, saŭ în lipsa lor, a judecătoruluĭ de plasă, orĭ, şi în lipsa acestora, a primaruluĭ saŭ a ajutoruluĭ seŭ, va fi necesară, sub pedépsă de nulitate :

1). Dacă uşile debitoruluĭ suntŭ închise şi nu voesce a deschide;

2). Dacă nu voesce a deschide camerile saŭ mobilele.

3). Dacă debitorele lipsesce şi nu este spre a'l respresenta, nicĭ o rudă, locuind cu dînsul. (Pr. 411, 413, ur.) (Pr. Gen. 418).

413. In aceste casurĭ, o dată cè casele saŭ mobilele s'aŭ deschis, de câtre debitor, saŭ nevoindŭ el, orĭ în lipsa luĭ, de către agent, presenţa comisaruluĭ, a judecătoruluĭ de plasă saŭ a primaruluĭ, se va putea suplini prin douĭ martorĭ majorĭ. (Pr. 412, 414, ur.) (Pr. Gen. 419).

414. Camerile şi mobilile se vor deschide treptat, pre cât se va face şi inscrierea lor în procesul-verbal. (Pr. 413, 415.)

415. Creditorele va putea să nu fie faţă la lucrarea urmăriréi. (Pr. 411, ur.; 470) (Pr. Gen. 420).

416. Agentul judecătoresc singur, saŭ faţă cu persónele însemnate în art. 410(1) şi 411(1) va forma îndată un proces-verbal care va coprinde :

1). Enunţarea titlului esecutor în virtutea căruia se face esecuţiunea.

2). Arĕtarea creditorului pentru lucrurile ce a cerut a se urmări, daca asemenea cererĕ s'a făcut.

3). Numele, pronumele şi domiciliul părţilor, al agentului precum şi al altor persóne care vor fi fost faţă la urmărire.

4). Somaţiunea formală făcută debitorului ca să plătéscă, precum şi rĕspunsul luĭ daca a fost faţă.

5). Descrierea obiectelor urmărite şi arĕtarea numĕrului şi calităţeĭ lor, pre cât se va putea.

6). Arĕtarea loculuĭ, ţileĭ şi oreĭ când s'a făcut urmărirea. (Pr. 411, ur.; 417, 470) (Pr. Gen. 422.)

417. Acest proces-verbal se va sub-scrie de agent, şi de tóte persónele ce aŭ fost faţă la urmărire. (Pr. 416, 418 ur.; 470).

418. In dată ce procesul-verbal se va termina, obiectele descrise într'ênsul se vor pecetlui, saŭ se va pune un custode(2) pentru paza lor, şi se va face menţiune despre acésta în procesele verbale. (Pr. 416, ur.; 419, ur.)

419. Custodele aşeţatŭ pentru pază cată să fie major; el nu va putea fi însuşi debitorul, orĭ vre un servitor al sĕŭ, saŭ rudă, saŭ cuscru al sĕŭ pînă la al patrulea grad inclusiv, de cât atunci când însuşi creditorul va consimţi la acésta. (Pr. 418, 420, ur.) (Pr. Gen. 428.)

420. Nu se vor putea aşeţa custoţí de cât persóne solvabile care se vor putea supune şi la dare de cauţiune, preferindu-se tot d'auna acelea carĭ se vor presenta de creditor. (Pr. 418, ur.; 421, ur.)

421. Custodele va avé dreptŭ la o plată ce se va ficsa de tribunal.

Acéstă plată se va lua cu preferinţă din preţul lucrurilor urmărite. (Pr. 418, ur.; 422).

422. Custodele va fi răspunţĕtor de orĭ-ce pagubă se va aduce creditoruluĭ, din causa negligenţeĭ sale, putênd fi, după împrejurărĭ,

(1) Din greşială de tiparŭ se ţice 410 şi 411; căcĭ 411 şi 412 trebue a se ceti.
(2) Când e vorba de imobile, acestŭ custode, sĕŭ păzitorŭ, ce numesce *conservator*.

supus la pedépsă prescrisă de legea penală pentru ábus de încredere. (Pr. 418, ur.; 421—Pen. 322, ur.).

423. Când lucrurile urmărite aŭ fostŭ puse sub peceţi, aceste peceţi se vor pune de agentul judecătoresc, şi de comisarul local, saŭ, în lipsa acestuia, de judecătorul de plasă, orĭ de primarul saŭ de ajutorul sĕŭ. (Pr. 424, ur.)

424. Acela care, fără drept, va rupe saŭ va strica aceste peceţi, se va pedepsi conform legeĭ penale, afară de alte daune-interese la carĭ se póte condemna. (Pr. 423, 425—Pen. 198, ur.; 201, ur).

425. Îndată după punerea peceţilor saŭ aşeḑarea custodeluĭ, agentul judecătorescŭ va lăsa o copie dupa procesul sĕŭ verbal în mâna debitoruluĭ saŭ la domiciliul sĕŭ, precum şi o listă de obiectele urmărite în mâna custodeluĭ, daca asemenea custode esistă. Custodele va sub-scrie de priimirea listeĭ.

Originalul se va depune la grefa tribunaluluĭ, saŭ curţeĭ a cărĭa otărîre se execută. (Pr. 418, ur.; 422, ur.).

426. Agentul care, presentându-se la locuinţa debitoruluĭ, va găsi o altă urmărire efectuată, şi averea mişcătóre sub peceţĭ şi sub pază de custode, va lua copie după processul verbal aflat în mâna custodeluĭ saŭ în mâna debitoruluĭ, orĭ la domiciliul sĕŭ.

Va face unŭ proces verbal arĕtând tóte aceste împrejurărĭ, precum şi numele agentuluĭ care a urmărit, şi va putea urmări şi elŭ numaĭ lucrurile carĭ nu vor fi fostŭ deja urmărite. (Pr. 411, ur.; 418, ur.; 427.) (Pr. Fr. 611).

427. Orĭ-ce agent judecătoresc va fi dator, sub pedépsă de destituire şi de daune-interese, ca în douĕ-ḑecĭ şi patru ore după întórcerea sa, să dépună la grefă procesul-versal încheiat de dînsul la faţa loculuĭ. (Pr. 411, 416, ur.; 431, ur.).

428. Debitorul nu va putea să se opuie la o urmărire ce i se face, de cât depunînd valórea ce i se cere în mâna judecătoruluĭ, comisaruluĭ saŭ primaruluĭ localităţeĭ.

Tot de o dată el va fi dator a da în mâna agentuluĭ judecătoresc, pe lîngă cuitanţa de depunere, şi petiţia către tribunal saŭ curtea respectivă, în care să arate cuvintele pentru carĭ el cere încetarea saŭ suspendarea esecuţiuneĭ.

Curtea saŭ tribunalulŭ va judecă de urgenţă, conform cu cele ḑise la art. 400. (Pr. 401, ur.; 411 ur.; 429, ur).

429. In orĭ ce alt cas, urmărirea se va termina, rĕmâind ca acela în contra căruia ea s'a făcut, să reclame la tribunal saŭ curtea competintă, conform celor ḑise la art. 399 pînă la 405. (Pr. 428, 430).

430. Creditorii debitorelui urmărit nu vor putea să se opună la esecutarea urmăriréi, nicĭ la vinderea obiectelor. Ei vor fi numaĭ în drept a popri, pînă la regularea pretenţiuneĭ lor, sumele provenite din vêndarea obiectelor.

Acéstă oposiţiune a creditorilor se va face câtre tribunalul saŭ curtea prin care s'a operat vêndarea. (Pr. 428, ur.; 431, ur.; 450, ur.;) (Pr. Gen. 439).

Secţiunea III

Despre vêndarea saŭ licitatiunea obiectelor mobile urmărite

431. In treĭ-ḑecĭ şi şése ore cel mult dupĕ depunerea procesului-verbal al agentului la curtea saŭ la tribunalul respectiv, preşedintele, în camera de consiliŭ, va însemna ḑiua şi locul unde are să se facă vêndarea obiectelor urmărite. (Pr. 372, ur.; 427, 430, 432, ur.).

432. Acéstă vêndare se va face înaintea tribunalului de prima instanţă, saŭ la faţa locului, saŭ în otelul special pentru vêndărĭ, după împrejurărĭ. (Pr. 431, 433, ur.).

433. Epoca vêndăreĭ se va încunoscĭinţa formal debitorului, în persónă saŭ la domiciliŭ. (Pr. 431, ur.; 434, ur.)

434. Epoca vêndăreĭ nu se va putea face în maĭ puţin de douĕ sĕptămânĭ, nicĭ în maĭ mult de o lună de la data procesului verbal. (Pr. 416, 431, 433, 435, ur.)

435. Când însă atât creditorul cât şi debitorul o vor cere, epoca acesteĭ vêndărĭ se va putea scurta saŭ prelungi peste acest termen. (Pr. 434, 436.)

436. Asemenea, când obiectele vor ameninţa stricăciune saŭ perire, judecătoria, însărcinată cu vêndarea, va putea chiar de oficiŭ să scurteḑe termenul vêndăreĭ. (Pr. 434. ur.; 437, ur.)

437. Vêndarea se va vesti cu treĭ ḑile cel puţin maĭ nainte, prin afişe lipite pe strade, la uşa judecătorieĭ, la póta primărieĭ saŭ la pórta localităţeĭ unde se face vêndarea, precum şi la alte locurĭ publice.

In oraşele unde sunt jurnale, acéstă vestire se va face şi prin jurnale.

Aceste anunţurĭ se vor esecuta prin grijea agentului ce a făcut urmărirea, sub pedépsă, în cas de neurmare, de o amendă de la leĭ cinci-ḑecĭ la douĕ miĭ leĭ, şi alte daune interese, către părţile interesate. (Pr 372, 434, ur.; 438, ur.; 474).

438. Dacă din causa uneĭ oposiţiunĭ, saŭ uneĭ învoirĭ între părţĭ,

ḑiua vênḑăreĭ s'a amânat de către tribunalul ce are a o efectua, se vor face alte anunţurĭ nuoĭ, conform articoluluĭ precedent, cu treĭ ḑile cel puţin înaintea vênḑăreĭ. (Pr. 399, ur.; 437, 439, ur.)

439. Anunţurile vor coprinde ḑiua, locul şi ora vênḑăreĭ, precum şi natura obiectelor, fără alte amănunte.

Costul acestor anunţurĭ se va înainta de creditor, în socotéla lucrurilor urmărite. (Pr. 437, 438)

440. In ḑiua publicată pentru vênḑare, agentul însărcinat cu urmărirea, va merge la locul unde se află obiectele, împreună cu grefierul tribunaluluĭ, saŭ ajutorul seŭ, orĭ împreună cu membriĭ tribunaluluĭ, dacă obiectele se află în oraşul reşedinţeĭ tribunaluluĭ; éră dacă aceste obiecte sunt în altă localitate, faţă cu comisarulŭ saŭ cu primarul local saŭ cu un ajutor al lor, orĭ cu judecătorul de plasă. (Pr. 431, ur.; 441 ur.)

441. Agentul va deschide peceţile saŭ va priimi obiectele din mâna custodeluĭ, dacă a fost asemenea custode.

Va verifica starea şi numĕrul obiectelor, după procesul-vĕrbal de urmărire, şi va da chitanţă de liberare custodeluĭ; éră acesta va presinta tóteĭ obiectele ce 'ĭ s'aŭ încredinţat şi aşa cum i s'aŭ încredinţatŭ.

Se va procede la transportarea obiectelor în localul vênḑăreĭ, dacă acéstă transportare este să se facă, saŭ se va procede îndată la vindere, dacă obiectele aŭ să se vêndă chiar în locul unde se află (Pr. 411, ur.; 416, 418, ur.; 427, 431, ur.)

442. Vênḑarea se va face publicŭ, cu uşile deschise şi în sunetul uneĭ trâmbiţe, saŭ în gura mare. (Pr. 443.)

443. Agentul judecătoresc, saŭ un telal, în localităţile unde se află telalĭ, vor propune fie-care obiect, vor formula preţul şi 'l vor adjudeca, în aceeaşĭ ḑi, aceluia care, la a treia strigare, va oferi cel maĭ mare preţ, chiar când, în lipsa de alţĭ concurenţi, acesta a fost singurul doritor. (Pr, 372, 431, ur.; 444, ur.)

444. Licitaţiunea se va face pe banĭ gata şi obiectul se va preda aceluia care va şi numĕra preţul cu care 'ĭ s'a adjudecat.

Dacă acela căruĭ s'a adjudecat obiectul nu va număra preţul, el se va vinde din noŭ, şi adjudecătorul d'întêiŭ va respunde scăderea ce va eşi la o a doua vênḑare.

Numerarea preţuluĭ se va face saŭ în faţa loculuĭ, saŭ când obiectul se va transporta la casa adjudicătoruluĭ. (Pr. 442, ur.; 445, 475) (Pr. Gen. 453.).

445. Agentul de urmărire va însemna pe o listă obiectele vêndute şi preţul cu care s'aŭ vêndut. (Pr. 444, 447, ur).

446. Indată ce din valórea efectelor vêndute se voru acoperi

creanțele reclamate și cele-l-alte cheltueli ale agentului, ale custodelui, ale publicațiunilor și altele, se va curma licitațiunea, și debitorul 'și va priimi înapoi lucrurile remase saŭ prisosul prețului, de va fi asemenea prisos. (Pr. 278, 431, ur.; 447, ur.) (Pr. Gen. 454)

447. Agentul de urmărire va redacta, în fie-care di de licitațiune, un proces-verbal din cele urmate, și'l va s ibscrie atît el cât și ceilalți reprezentanți ai autorității publice de care a fost însoțit. (Pr. 445, ur.; 448.).

448. Prețul eșit din adjudecațiunea de fie-care di, se va depune îndată la tribunalul local, saŭ când vinderea se va face în o localitate unde nu e tribunal, la casa primăriei, a judecătoruluĭ de plasă orĭ la comisiunea de poliție. (Pr. 444, ur.; 447.).

449. Nicĭ o cerere de nulitate saŭ de resoluțiune(1) a vênd̦ĕreĭ nu se va priimi în contra celuĭ asupra căruĭ s'a adjudecat lucrul, și care à plătit prețul, afară numaĭ de nu a fost fraudă din parte'ĭ.

Cererea părțeĭ vătămate va fi numaĭ în contra celuĭ ce a urmărit, saŭ a agentuluĭ de urmărire, orĭ a celor-l-alțĭ ofițerĭ publicĭ ce aŭ esecutat, după îmurejurarĭ. (Pr. Gen. 457.)

Secțiunea iv

Despre distribuțiunea(2) prețuluĭ.

450. Din sumele eșite din vênd̦are se vor scădea maĭ întêiŭ cheltuelile de urmărire și de vênd̦are.

Restul se va da creditoruluĭ ce a urmărit.

Dacă însă a fost și alțĭ creditorĭ ce aŭ făcut opositiune asupra prețuluĭ vênd̦ăreĭ, și titlul lor e recunoscut, prețul se va împărți între creditorul ce a urmărit și creditoriĭ oponenți. (Pr. 400, 430, 446, 451, ur.).

451. Daca este contestațiune saŭ din partea debitoruluĭ saŭ din partea unuia din creditori, sumele adunate se vor depune la tribunal, care asupra titlurilor înfățișate va forma tabloul de distribuțiunea prețuluĭ. (Pr. 400, 450, 452, ur.).

452. Asest tabloŭ se va comunica, în persóna saŭ la domiciliul debitoruluĭ urmărit și creditorilor oponenți.

Dacă în timp de 8 d̦ile de la priimirea acesteĭ comunicărĭ nu s'a făcut nicĭ o opunere, tribunalul va procede la distribuțiune. Dacă s'a format opuneri, tribunalul va judeca în termen scurt asupra opunerilor. (Pr. 400, ur.; 430, 450, ur.; 453, ur.)

(1) Prin *resolutiune* a vênd̦ĕreĭ se înțelege aci desființarea eĭ.
(2) Distribuțiune : împărțire.

453. Termenul pentru apel, în contra otărîriĭ de opunere la distribuţiunea preţuluĭ, va fi de cincĭ-spre-ḑece ḑile de la data priimireĭ eĭ saŭ lăsăreĭ la domiciliŭ. (Pr. 451, ur.)

454. Când între lucrurile urmărite ale debitoruluĭ, se vor fi găsit sume de banĭ, se va urma asupra acestor sume întocmaĭ ca asupra actelor provenite din vênḑare; éră din cele-l-alte obiecte se va urmări numaĭ câte trebuescŭ spre acoperirea creanţelor reclamate şi cheltuelilor urmate. (Pr. 446, ur.; 450, ur.).

Secţiunea V

Despre urmărirea şi poprirea obiectelor mobilĭ ale debitorului, cari sunt în mâna celor de al treilea

455. Orĭ ce creditor va putea, în virtute de titlurĭ esecutoriĭ, să urmăréscă şi să popréscă, pentru sumele coprinse în titlul sĕŭ, sumele saŭ efectele datorite debitoruluĭ sĕŭ de către un al treilea.

Aceiaşĭ drept vor avea şi ceĭ cu titlurĭ private saŭ cu titlurĭ autentice neesecutoriĭ, dând saŭ nu cauţiune pentru daune interese, după împrejurărĭ. (Pr. 371, 456, ur.) (Pr. Gen. 472, ur.)

456. Acéstă poprire se va face după o cerere ce creditorulŭ va adresa la tribunalul domiciliuluĭ celuĭ de al treilea saŭ la al debitoruluĭ. (Pr. 455, 457, ur.)

457. În acéstă cerere se va arăta titlulŭ în virtutea căruĭ se face urmărirea şi suma creanţeĭ. (Pr. 456, 458, ur.)

458. Preşedintele pe de o parte, va face oprirea prin agentul judecătoresc, éră pe de alta, va cita atât pe cel d'al treilea spre a'şĭ face declaraţiunea sa, cât şi pe debitor spre a respunde la urmărire.

Copie după cererea de poprire se va trimite celuĭ d'alŭ treilea şi debitoruluĭ. (Pr. 455, ur.; 459, ur.)

459. La ḑioa însemnată, celŭ d'al treilea urmărit va veni înaintea judecăţiĭ în persónă saŭ prin procurator.

Elŭ va declara dacă este debitor de suma ce se popresce, cât este acea sumă, în virtute de ce titlu, dacă maĭ este proprită şi de alţiĭ şi dacă acea datorie este esigibile.

Eară dacă valorile poprite constă şi în alte efecte mobilĭ, êĭ va arăta starea lor, calitatea lor şi cu ce titlu la ţine.

În fine elŭ va respunde la orĭ-ce alte esplicaţiunĭ îĭ va cere preşedintele. (Pr. 458, 460, ur.) (Pr. Gen. 475.)

460. Dacă celŭ d'al treilea nu voesce a declara nimic, judecata 'lŭ va condamna ca un debitor pur şi simplu, pentru valórea crean-

ţeĭ poprită, daca acea valóre s'a declarat de creditorul ce urmăresce. (Pr. 455, 459) (Pr. Gen. 476.)

461. Dacă sunt mai multe popriri din partea mai multor creditorĭ, aĭ aceluiaş debitor, şi pe aceeaşĭ valóre aceluĭ d'al treilea, tóte se vorŭ judeca prin o singură otărîre. (Pr. 455, ur.; 463) (Pr. Gen. 477.)

462. Orĭ-ce creditor al debitoruluĭ urmărit, a cărui creanţă este licuidă şi esigible(1), va putea interveni la judecata de poprire, prin o simplă cerere în cursulŭ instanţeĭ, conformŭ regulilorŭ de la art. 299(2), şi următorĭ. (Pr. 455, ur.; 463) (Pr. Gen. 478).

463. În cas de contestare asupra declaraţiunilor făcute de cel d'al treilea pentru cererea de urmărire, precum şi între creditorĭĭ ce urmărescŭ saŭ între eĭ şi debitor, se va procede conform regulilor ordinarii.

Judecătorii vor putea ordona, după împregiurărĭ, ca valorile poprite să se depună la casa de consemnaţiune. (Pr. 459, ur.—Supl. Cod. pag. 170) (Pr. Gen. 479).

464. Suma poprită, datorită de cel d'al treilea, se va distribui, după scăderea cheltuĭlor, de către tribunal, între creditorii ce aŭ urmărit, în proporţiune şi după natura creanţelor lor.

Acea sumă li se va plăti în modul şi termenii coprinşĭ în titlul constitutiv al daloriei celui d'al treilea. (Pr. 455, ur.; 459, ur.; 465) (Pr. Gen. 480).

465. Dacă valorile poprite sunt efecte mobile, tribunalul va ordona vêndarea lor şi distribuţiunea preţuluĭ lor, conform cu cele prescrise la secţiunea III şi IV a acestuĭ titlu.

Cel d'al treilea ce le ţine va fi custodele lor, daca judecata nu ordonă altfel. (Pr. 431, ur.; 450, ur.) (Pr. Gen. 481).

466. Poprirea în mâna celuĭ d'al treilea va înceta, dacă creditorul ce a provocat-o, după citaţiunea făcută în persónă saŭ la domiciliŭ, nu va veni la înfaţişare nici în persónă, nici prin procurator. (Pr. 455, 458, ur.).

(1) Creanţa *licuidă* este cea care are de objectŭ o sumă otărîră; creanţa *esigibilă* este cea ajunsă la termenŭ, la sorocŭ.

(2) Din greşială de tiparŭ s'a pusŭ aci art. 299; căcĭ art. 399 trebue a se ceti,

TITLUL III

Despre esecuțiunea silită asupra veniturilor imobilelor

SECȚIUNEA I

Urmărirea fructelor prinse de rădăcini

467. Fructele și recoltele neculese și încă prinse de rădăcină, ce sunt ale debitorului, se pot urmări. (Pr. 379, 468, 476—Civ. 465) (Pr. Gen. 483.)

468. Urmărirea acestor fructe nu se va putea face de cât în șése săptămâni înaintea cócerii lor, și va fi precedată de o somațiune de plată cu două ḑile înaintea urmăririi. Secuestrarea însă se va putea face la ori ce epocă. (Pr. 467, 469, ur.; 610, ur.) (Pr. Fr. 626).

469. Urmărirea acestor fructe se va face prin mijlocirea unui agent judecătoresc, față cu primarul saŭ unul din ajutorii sĕi. (Pr. 372, 467, ur.; 470, ur.).

470. Agentul va procede conform cu cele prescrise la art. 411, 415, 416, 417. (Pr. 469, 471, ur.).

471. El va așeḑa ca custode al fructelor pe un pîndar (jitar) de câmpuri al comunei, saŭ e o altă persónă din comuna unde se află cele mai multe din fructele urmărite. (Pr. 469, 472) (Pr. Gen. 487).

472. O copie a procesului verbal al agentului se va lăsa la primarul comunei, saŭ la judecătorul de plasă acolo unde sunt. Originalul se va depune la tribunal. (Pr. 415, ur.; 470, 473, ur.).

473. Tribunalul va cita pe părți înaintea sa, și va otărî saŭ respingerea urmăririi, saŭ vêndarea fructelor, așa cum sunt pe picior saŭ după ce se vor culege. (Pr, 472, 474, ur.;) (Pr. Gen. 490).

474. Vêndarea se va anunța înainte cu trei ḑile cel puțin, la comună, la domiciliul debitorului și la pórta tribunalului.

Ea se va face în ḑilele și orele însemnate de tribunal, preferindu-se ḑilele de dumineci și de bîlciŭ (iarmaroc), la fața locului, în localul tribunalului, saŭ la bîlciŭ ori târg. (Pr. 437, 473, 475).

475. Vêndarea se va face pe bani gata, de către agentul judecătoresc, față cu primarul comunei ori ajutorul seŭ, și cu debitorul saŭ și în lipsa lui, daca se va fi chemat formal. (Pr. 444, 474).

476. Debitorul urmărit, dacă nu va avea alte mijlóce de viețuire, va putea căpăta de la tribunal a se scote din vêndare :

a). Cătimea fructelor câte trebuesc pentru hrana luĭ şi a familieĭ luĭ în timp de o lună.

b). Cătăţimea nutreţuluĭ trebuincios pentru hrana vitelor ce nu se pot urmări, însemnate la art. 407, pentru o lună.

c). Semînţele trebuincióse pentru semĕnătură. (Pr. 467, ur.) (Pr. Gen. 495, 496.).

SECŢIUNEA II

Despre urmărirea veniturilor unui imobil

477. Acela care va voi să urmăréscă veniturile generale, precum chiria, arenda saŭ alte venitură ale unuĭ imobil al cărui proprietar saŭ usufructuarŭ este debitorul seŭ, se va conforma regulilor prescrise la vale. (Pr; 379, ur.; 478, ur.;—Civ. 474).

478. Veniturile ce un debitor arendaş, saŭ chiriaş, are din moşia saŭ casa arendată orĭ închiriată luĭ, se vor putea asemenea urmări, respectându-se privilegiul ce legea acordă proprietaruluĭ. (Pr. 477, 479, ur.—Civ. 1730).

479. Creditorul se va adresa cu cerére la tribunalul local spre a obţine secuestrarea imobiluluĭ şi a cita pe debitor în judecată. (Pr. 478, 480, ur.) (Pr. Gen. 499.)

480. Dacă el are titlu autentic neesecutoriŭ saŭ şi un act privat recunoscut al debitoruluĭ, tribunalul, pe de o parte, va înfiinţa secuestru pentru suma coprinsă în titlu sub darea de garanţă pentru daune interese din partea creditoruluĭ, şi pe d'alta se va cita debitorul în judecată.

Pentru titlurile esecutoriĭ nu se va cere garanţĭ.

În cele l-alte casurĭ secuestrul se va putea înfiinţa tot sub dare de garanţă, prin o otărîre dată în urma înfăţişăreĭ. (Pr. 479, 481, ur.;—Civ 1171, ur.; 1652, ur.)

481. Indată ce tribunalul ordonă secuestrul, el va publica acésta prin afipte la pórta sa, şi prin organulŭ jurnalelor localităţiĭ, de vor esista. (Pr. 480, 482, ur.).

482. Un agent al tribunaluluĭ va merge la faţa loculuĭ, şi va forma proces-verbal, conform art. 416, de diferitele venitură ce aŭ a se aduna pe séma creditoruluĭ.

Chiriaşiĭ saŭ arendaşiĭ, vor fi preveniţĭ şi îndatoraţi a depune chiriile saŭ arendele datorite saŭ ce vor datori, la tribunalul local, conform otărîreĭ de secuestru a tribunaluluĭ. (Pr. 478, ur.; 481, 483, ur.).

483. Tribunalul va putea regula, după împregiurărĭ, ca tot veni-

tul să se adune direct la casa de consemnațiuni, saŭ va putea numi un gerant special, care să administreze imobilul și să priiméscă veniturile saŭ chiriele, orĭ arendele pe care le va înainta caseĭ de consemnațiuni, prin mĭdlocirea tribunalului. (Pr. 482, 487, ur.;—l. de Consemn. sup. Cod p. 170.)

484. Indată ce ordinea de secuestru s'a afișatŭ saŭ s'a publicat saŭ s'a făcut cunoscută la fața locului, prin agentul judecătorescŭ, vor fi nule de drept, orĭ-ce închirierĭ saŭ arendărĭ se vor face de debitor, și orĭ ce plățĭ de chirie saŭ de arendĭ se va priimi de dênsul, în urma acelor publicărĭ.

Vor fi asemenea nule orĭ ce plățĭ prin anticipațiune(1), făcute în contra clauselor contractului de închiriere saŭ arendare. (Pr. 482, ur.; 516) (Pr. Gen. 503.)

485. Dacă debitorul ocupă el însuși, în total saŭ în parte, imobilul al cărui venit e secuestrat, tribunalul va putea, după împrejurărĭ, să ordone ca el să deșarte, în tot saŭ în parte, îndată saŭ la un termen ficsat, imobilul secuestrat. (Pr. 479, ur.) (Pr. Gen. 504.)

486. Daca debitorul nu are alte mĭdlóce de viețuire de cât veniturile secuestrate, tribunalul va putea însemna o parte din aste venitură, ca să servéscă pentru întreținerea luĭ și a familieĭ luĭ, în tot timpul cât va ținea secuestrarea (Pr. 477, ur.; 522) (Pr. Gen. 505).

487. Daca tribunalul va numi un gerant de administrarea imobilului secuestrat, îl va supune la dare de căuțiune solvabilă, și va regula tot prin acea otărîre, salariul acestuĭ gerant, precum și modul și limitele dreptului sĕŭ de administrare.

Tribunalul va ficsa salariul gerantuluĭ, care nu va trece peste maximum de 10%, după împregiurărĭ, din veniturile ce va face a se încasa. (Pr. 483, 488) (l'r. Gen. 506, 507).

488. La finele fie cărui an, semestru saŭ trimestru, după cum judecata va otărî, gerantul va da socotélă tribunalului de veniturile și cheltuelile urmate. (Pr. 483, 487, 489) (Pr. Gen. 508).

489. Dacă gerantul administréză rĕŭ saŭ nu dă socotelile la epocile fix te, saŭ trece peste atribuțiunile însemnate de tribunal, se va destitui și se va condemna la daune-interese. (Pr. 483, 487, ur.) (Pr. Gen. 511)

490. Distribuțiunea veniturilor între creditorii secuestranți saŭ intervenienți se va face de câtre tribunal în proporțiune cu creanța fie-căruia.

(1) Prin anticipațiune, adică maĭ nainte de termenŭ.

Creditorii cu dreptul de preferință se vor plăti conformŭ dreptuluĭ și rangului lor. (Pr. 481, ur.; — Civ. 1729, 1730, 1731).

491. Secuestrarea veniturilor va înceta:

a). Prin consimțimêntul creditoruluĭ saŭ creditorilor secuestranțĭ și intervenințĭ.

b). Prin plata creanțelor lor, capitalŭ și interese, și a cheltuielilorŭ.

c). Prin adjudecarea silită a imobiluluĭ. (Pr. 477, ur.; 492, ur.) (Pr. Gen. 513.)

TITLULŬ IV

Despre esecutarea silită asupra imobilelor

SECȚIUNEA I

Imobilele carĭ potŭ fi urmărite

492. Numaĭ bunurile imobile prin natura lor pot fi obiectul uneĭ urmăririĭ imobiliare. (Pr. 493, ur.—Civ. 463, 464, ur.)

493. Urmărirea unuĭ imobil prin natura sa va coprinde însă ca accesoriĭ, și tóte obiectele ce servescŭ la esploatarea imobiluluĭ, saŭ carĭ sunt aședate în imobil pentru perpetuitate. (Pr. 492, 494, ur.—Civ. 467, 468, ur.) (Pr. Gen. 515.)

494. Creditorii personalĭ aĭ unuĭ conmoscenitor saŭ aĭ unuĭ asociat nu vor putea să urmărêscă și să pună în vêndare partea indivisă a debitoruluĭ lor, în imobilele moscenireĭ saŭ societățiĭ; eĭ vor trebui maĭ întêiŭ să provóce împărțéla saŭ licitațiunea imobilelor în comun. (Pr. 492, ur.) (Pr. Gen. 516).

495. Vêndarea silită a imobilelor se va urmări la tribunalul unde se află aședatŭ imobilul, saŭ la alt tribunal arĕtat de debitor în intervalŭ de 15 ḑile de la darea comandamentuluĭ, conform art. 495 (1) (Pr. 492, ur.; 496, ur.)

(1) Din greșială se ḑice aci art. 495, câcĭ art. 496 trebuie citatŭ.

Secțiunea II

Comandamenentul prealabilŭ(1)

496. Orĭ ce urmărire asupra unuĭ imobil va fi precedată de unŭ comandament făcut de către creditorĭ debitoruluĭ, prin mijlocirea unuĭ agent judecătoresc. (Pr. 388, 497, ur.)

497. Acest comandament se va face în persónă saŭ la domiciliul debitoruluĭ prin act scris și subscris de creditor și agent, în care se va coprinde copie după titlu esecutoriŭ, somațiunea de a plăti, și avisul că, dacă nu va plăti, se va urmări vêndarea cutăror saŭ cutăror imobile. (Pr. 74, 498, ur.)

498. Agentul va procede pentru încunosciințarea acestuĭ comandament precum se procedézĕ pentru citațiunĭ după art. 74. (Pr. 497, 499.)

499. Dacă urmărirea se face în contra unuĭ minor saŭ interdis, afară de copia de comandament lăsată la tutor orĭ corator, se va maĭ încunosciința și procoruluĭ *tribunaluluĭ local*, care va subscrie originalul comandamentuluĭ. (Pr, 497, ur. 501) (Pr. Gen. 518).

500. Urmărirea asupra imobiluluĭ nu se va putea face înainte de treĭ-decĭ ḑile după comandament. Dacă însă a trecut treĭ lunĭ de la ḑioa comandamentuluĭ, urmărirea nu se va putea face de câtŭ după un nuoŭ comandament. (Pr. 496, ur.; 501, ur.) (Pr. Gen. 520).

501. Dispositiunile celor duoe articule precedenți sunt prescrise sub pedépsă de nulitate. (Pr. 735, ur.) (Pr. Gen. 521).

502. Dacă după priimirea comandamentuluĭ, debitorul probédă înaintea tribunaluluĭ, prin contracte autentice, că venitul curat și liber al imobilelor sale, în timp de unŭ an, este de ajuns spre a plăti tótă datoria, capete, interese și cheltuelĭ, și dacă elŭ oferă saŭ deleagă aceste venitură creditoruluĭ, judecătoria va putea suspende urmărirea, remâind a o reîncepe dacă altĕ pedicĭ saŭ opositiunĭ s'ar ivi. (Pr. 496, ur.) (Pr. Gen. 522).

Secțiunea III

Urmărirea imobiliară

503. Se va procede la urmărire asupra imobilelor prin afipte

(1) Acestŭ *comandamentŭ prealabilŭ* séŭ vestire de maĭ nainte, este totŭ una cu aceea ce se numesce *somațiune*, adică o încunosciințare formală de a plăti, de a esecuta, maĭ nainte de a se urmări imobilulŭ.

și publicațiuni făcute în modul următor. (Pr. 496, ur.; 504, ur.) (Pr. Gen. 523).

504. Afiptele și publicațiunile vor coprinde:

1). Numele, pronumele, profesiunea și domiciliul ort reședința creditoruluĭ ce urmărește și ale debitoruluĭ urmărit. (Civ. 87)

2), Titlul esecutor în virtutea căruia se face urmărirea. (Pr. 371).

3). Arătarea imobilelor care se urmăresc adică:

Dacă este o casă: comuna, strada, numĕrulŭ saŭ localitatea unde se află acea casă.

Dacă este o moșie, un pămênt, saŭ orĭ-ce avere rurală: arĕtarea județuluĭ, plășiĭ saŭ plaiuluĭ, a comuneĭ și a unor din vecinĭ aceluĭ imobil. (Pr. 503, 505, ur.; 555) (Pr. Gen, 524).

505. Aceste afipte și publicațiuni se vor redacta comform procesuluĭ-verbal care se va încheia la fața loculuĭ, de către agentul tribunaluluĭ loculuĭ unde se află imobilul. (Pr. 416, 504, 506, ur.)

506. Afiptele și publicațiunile vor maĭ coprinde:

1). Locul, ḑioa și ora când are să se facă vinderea și adjudecațiunea imobiluluĭ.

2). Condițiunile ce va fi avênd vênḑarea, și diferitele sarcinĭ saŭ alte împrejurărĭ ale imobiluluĭ pînă atuncĭ cunoscute.

3). Somațiunea către toțĭ aceĭ carĭ ar pretinde vre unŭ dreptŭ de proprietate, usufruct, servitute, chirie, privilegiŭ, ipotecă saŭ orĭ-ce alt drept asupra bunurilor urmărite, ca înaintea adjudicațiuneĭ să se arate la tribunal, spre a și areta pretențiunile lorŭ, sub pedépsa de a nu li se maĭ ține în sémă. (Pr. 504, ur.; 507, ur.; 514, ur.; 555) (Pr. Gen. 525).

507. Afiptele se vor lipi:

1). La ușa tribunaluluĭ.

2). La localitatea unde are să se facă adjudicațiunea.

3). La pórtă saŭ pe părețiĭ casiĭ ce are să se adjudece.

4). In comuna unde este așeḑat bunul rural ce are să se vênḑă. (Pr. 506, 508, ur.; 512, 514, ur.; 554)

508. Aceeași publicațiune se va face neapărat în Monitorul Oficial, saŭ în alt jurnal de publicațiunĭ oficiale. (Pr. 507; 510, 512, 554).

509. Un esemplar după acéstă publicațiune se va încunosciința, în persóna saŭ la domiciliulŭ dĕbitoruluĭ urmărit. (Pr. 74, 504, 507 510, ur.) (Pr. Gen. 530).

510. Vĕnḑarea se va face după treĭ lunĭ din ḑioa publicăriĭ în jurnale. (Pr. 508, 512, 536, ur.).

511. O copie după acéstă publicațiune se va depune la procurorul tribunaluluĭ, și la împiegatul însărcinatŭ cu ținerea re-

gistrelor de ipotecĭ. Acest impiegat va trece în marginea orĭĭ în josul registruluĭ urmărirea şi vinderea imobilelor ipotecate. (Pr. 504, ur.; 508, 512, ur.; 721, ur.;—Civ. 1820) (Pr. Gen. 529.)

512. Tóte aceste formalităţĭ vor fi observate sub pedépsă de nulitate a urmărireĭ, afară numaĭ de greşelile parţiale în descrierea obiectelorŭ urmărite. (Pr. 503—511, 735, ur.) (Pr. Gen. 538).

513. Se va ţine la grefă un dosar special pentru fie care urmărire imobiliară, în care se vor trece tóte actele şi incidentele privitóre la urmărire şi adjudecare. (Civ. 1820) (Pr. Gen. 543).

Secţiunea IV

Despre efectele urmăririĭ imobiliare

514. Va fi nulă de drept orĭ-ce înstreinare a imobiluluĭ urmărit, făcută de debitorŭ de la cea d'âuteiŭ afişare de urmărire. (Pr. 507, 515, ur.) (Pr. Gen. 545).

515. Cu tóte acestea, acéstă înstreinare 'şĭ va avea efectul sĕŭ, dacă, înainte de adjudecare, cumpărătorul a dobêndit ratificarea(1) creditoruluĭ saŭ creditorilor ce urmăresc vinderea, saŭ dacă a consemnatŭ sumele necesare spre a plăti integral tóte creanţele lor, capital, dobîndă şi cheltueli. (Pr. 514) (Pr. Gen. 546).

516. Inchirierile saŭ arendările făcute de debitor, după publicaţiunĭ, vor fi anulate, dacă creditorul saŭ creditorĭĭ ce urmăresc vor cere acésta.

Inchirierile saŭ arendările din nainte, nu vor putea fi anulate, în tot saŭ în parte, de cât când vor fi fost făcute în frauda creditorilor. Nu se vor ţine în sémă plăţile prin anticipaţiune, făcute în contra clauselor coprinse în contractul de închiriere saŭ de arendare. (Pr. 484) (Pr. Gen. 547).

Secţiunea V

Conservarea imobilelor urmărite

517. De la cea d'âutâiŭ afişare până la adjudecare, conservarea bunurilor urmărite va fi încredinţată debitoruluĭ urmărit.

Prin urmare el nu va putea face nicĭ o tăere de lemne, şi nu vă putea aduce nicĭ o stricăciune imobiluluĭ, sub pedépsă de daune interese şi chiar de urmărire criminală, de va cere casul. (Pr. 507, 518, ur.; 536, ur.) (Pr. Gen. 548).

(1) Ratificare : întărire.

518. Tribunalul însă va putea, după cererea unuia saŭ mai multor din creditorĭ, ca să încredinţeze conservarea imobiluluĭ unuĭ alt conservator(1), şi după împrejurărĭ, el va putea îndatora pe debitor să se strămute din imobilul în care va fi locuind. (Pr. 517, 519, ur.) (Pr. Gen. 549.)

519. Conservatorul va fi, pînă la adjudecare, însărcinat:

Cu paza imobiluluĭ urmărit.

Cu adunarea chiriĭlor, arendelor şi altor venitурĭ.

Cu recolta şi cu vêndarea fructelor, care se va face conform art. 474. (Pr. 518, 520, ur.) (Pr. Gen. 550.)

520. Conservatorul va fi dator să dea socotélă tribunaluluĭ, despre venitурĭ şi cheltueli în ₫ece ₫ile după adjudecaţiune, saŭ la altă epocă ficsată, daca adjudecarea se va prelungi, sub pedépsă, în cas de neurmare, de a fi destituit, lipsit de salariul séŭ, şi condemnat la daune interese. (Pr. 519, 521, 536) (Pr. Gen. 551.)

521. Productul gestiuniĭ conservatoruluĭ, îndată după percepere, se va depune, prin tribunal, la casa de depuneri şi consemnaţiuni, spre a fi distribuit creditoruluĭ împreună cu preţul imobiluluĭ. (Pr. 519, ur.; 569, ur.) (Pr. Gen. 553).

522. Daca debitorul nu are alt mijloc de viéţuire de cât fructele saŭ veniturile imobilelor urmărite, tribunalul va putea, pentru timpul urmărireĭ, să'ĭ acorde un ajutor din aste venitурĭ, pentru viéţuirea luĭ şi a familieĭ luĭ. (Pr. 486) (Pr. Gen. 554).

SECŢIUNEA VI

Concursul mai multor urmăriri imobiliare.

523. Daca maĭ mulţi creditorĭ urmăresc acelaşĭ imobil, tóte cererile lor se vor întruni ca să se facă o singură urmărire pentru toţĭ.

Toţĭ creditoriĭ ce se vor întruni la o urmărire aŭ un drept egal, afară numaĭ dacă titlul saŭ calitatea lor le acordă un alt dreptŭ de prioritate saŭ preferinţă. (Pr. 524).

524. Cândŭ se facŭ maĭ multe cererĭ de urmăriri asupra diferitelor imobile ale aceluia-şĭ debitor, tribunalul va putea, după cererea debitoruluĭ, să amâne cererile posterióre de urmărire, daca se va crede că, din vêndarea imobiluluĭ saŭ imobililor urmărite

(1) Persónele însărcinate cu paza séŭ administrarea bunurilorŭ urmărite aŭ diferite nume dupe natura bunurilorŭ: aşa, la mobile se numescŭ *custode*; la urmărirea veniturilorŭ se numescŭ *gerantŭ*; la urmărirea imobilelorŭ cellŭ ce le păzesce séŭ administră se chiamă *conservatorŭ*.

de mai nainte, se vor putea despăgubi și creditorii ce aŭ urmăritŭ mai în urmă. (Pr. 523) (Pr. Gen. 559).

Secțiunea VII

Despre opositiuni și cereri incidente la o urmărire imobiliară.

525. Opositiunile ce se facŭ în contra uneĭ urmăriri imobiliare, saŭ din partea debitorului, orĭ a creditorilor sĕĭ, saŭ din partea altor al treilea, carĭ intervin, saŭ pentru a se anula urmărirea, saŭ pentru revendicarea(1) orĭ conservarea unuĭ drept de proprietate saŭ orĭ care alt drept asupra imobilelor urmărite, se vor adresa, prin cerere înscris, către tribunalul prin care s'a făcut urmărirea. (Pr. 400, ur.; 526, ur.; 530, ur.) (Pr. Gen. 560).

526. Aceste cereri de opositiuni vor fi motivate, vor menționa actele și titlurile pe care se basédă, și vor fi subscrise de partea reclamantă, saŭ de un împuternicit alŭ sĕŭ special. (Pr. 525, 527, ur.) (Pr. Gen. 561).

527. Tribunalul, în termenŭ de treĭ ḑile de la priimirea opositiuneĭ, o va comunica atât creditoruluĭ saŭ creditorilor ce urmăresc, cât și debitoruluĭ urmărit, dacă nu este elŭ care se opune. (Pr. 526, 528, ur.) (Pr. Gen. 562).

528. Aceste formalități se vor observa pentru orĭ ce alte cereri incidente, carĭ se ivesc în cursul urmărireĭ. (Pr. 525, ur.; 529) (Pr. Gen. 563).

529. Tribunalul va cita pe părțĭ, în persónă saŭ la domiciliŭ, și se va pronunța asupra tutulor opositiunilor și cererilor incidente, înaintea ḑileĭ pentru adjudecare. (Pr. 74, ur.; 525, ur.).

Secțiunea VIII

Despre amânarea adjudicațiunei

530. Dacă prin opositiunĭ și cereri incidente, însă-și proprietatea imobiluluĭ urmărit este revendicată, adjudecarea luĭ se va amâna pînă când, prin o hotărîre definitivă, se va hotărî asupra revendicăreĭ(2). (Pr. 525, ur.; 531, ur.) (Pr. Gen. 572).

531. Daca însă se revendică numaĭ o parte din imobilele urmărite, se va procede la adjudecarea restuluĭ, saŭ se va amâna

(1) Revendicarea unui lucru are locŭ când proprietarulŭ aceluĭ lucrŭ îlŭ reclamă în contra celuĭ ce lŭ posedă.

(2) Veḑi nota de la art. 525.

adjudecarea pentru tot, după cum tribunalul va afla mai avantagios pentru creditori. (Pr. 530, 532) (Pr. Gen. 573).

532. Se va putea amâna asemenea adjudecarea, pînă se va da o hotărîre definitivă, asupra orĭ căreĭ alte opositiunĭ şi contestaţiunĭ, care ar fi de natură a putea să influinţede asupra preţuluĭ imobilelor urmărite. (Pr. 530, 533, ur.) (Pr. Gen. 574).

533. Oponentul va da o cauţiune ecuivalentă cu o a treia parte a valóreĭ presumate a imobiluluĭ pentru daunele-interese la carĭ póte fi condemnat în cas când cererea sa s'ar găsi nedréptă. Oponentul va putea fi condemnat şi la o amendă de la 100 pînă la 10,000 leĭ, când cererea sa va fi fost făcută cu rea credinţa. (Pr. 530, ur.; 534, ur.) (Pr. Gen. 575)

534. Adjudecarea se va amâna :

1. Cand acésta se va cere de creditorul ce urmăresce şi de debitor, şi fără opunere din partea creditorilor ce aŭ intervenit.

2. Când esecutarea hotărîreĭ saŭ a actuluĭ în virtutea căruia se face urmărirea, s'a suspendat. (Pr. 530, ur.; 533, 535) (Pr. Gen. 576 §. 1, 6).

535. In orĭ-ce cas amânarea adjudicaţiuneĭ nu póte fi mai scurtă de patru sĕptĕmânĭ.

Alte publicaţiunĭ şi afipte nuoĭ se vor face în douĕ sĕptĕmânĭ cel puţin înaintea ţileĭ din nuoŭ hotărîtă pentru adjudecaţiune.

Aceste nuoĭ publicaţiunĭ se vor da în cunoscinţa debitoruluĭ urmărit, conform art. 509. (Pr. 504, ur.; 530, ur.) (Pr. Gen. 578, 579).

Secţiunea IX

Licitatiunea şi adjudicatiunea imobilelor urmărite

536. Vênţarea imobilelor urmărite se va face în ţioa anunţată pentru licitare, şi care va urma îndată dupe espirarea celor treĭ lunĭ ale publicării. (Pr. 510, 537, ur.)

537. Licitaţiunea se va începe prin citirea, de către agentulŭ ce a urmărit, a încunosciinţărilor şi publicaţiunelor, a condiţiunelor vênţăreĭ, a sarcinelor ce póte avea imobilul, a opositiunelor şi a hotărîrilor carĭ le-aŭ regulat. (Pr. 536, 538, ur.) (Pr. Gen. 585).

538. Uşile vor fi deschise şi telaliĭ, acolo unde sunt, vor putea a se ajuta şi cu sunetul de tobă saŭ trîmbiţă, spre a anunţa începutul licitării. (Pr. 537, 539, ur.; 542).

539. Strigările se vor începe numaĭ după ce creditorul ce a

urmărit, ori unul din creditorii ce aŭ intervenit, vor declara că voesce a se face adjudecarea.

Dacă acéstă declarare nu se va face, saŭ daca nicĭ debitorulŭ urmărit nu stăruesce a se face vendarea, licitarea se închidĕ, şi nu se va putea deschide de cât după o nouă cerere a unuia din creditorii ce aŭ urmărit saŭ care aŭ intervenit, şi după nuoĭ publicaţiunĭ şi nuoĭ termenĭ. Termenul cel nuoŭ al adjudecării nu va putea fi mai scurt de 20 ḑile de la ḑioa publicării, nicĭ mai lung de 60 ḑile.

Cheltuelile făcute cu prima urmărire închisă, vor fi în sarcina creditoruluĭ ce a urmărit. (Pr. 492, ur.; 536, ur.; 540, ur.)

540. In ḑioa adjudicaţiuneĭ creditorul care a urmărit saŭ unul saŭ mai mulţĭ din creditorii ce a urmărit orĭ aŭ intervenit, vor declara cel d'ântêiŭ preţ al imobiluluĭ.

Strigările se vor începe de la acest preţ pus de creditorĭ. (Pr. 536, 539, 541, ur.).

541. Dacă nicĭ unul din creditorĭ nu va pune preţul, tribunalul va însemna un preţ de la sine după valórea presumată a lucruluĭ pus în vêndare. (Pr. 540, 554),

542. Orĭ ce persónă capabilă de a contracta, şi a dobîndi bunurile ce se vênd, va putea concura la licitare şi da nu preţ mai mare,

Vor fi admişĭ între concurenţĭ:

a). Toţĭ aceia carĭ sunt solvabilĭ.

b). Toţĭ aceia carĭ vor depune o garanţă personală saŭ reală de o a 20 parte a preţuluĭ ficsat conform art. 538. (Pr. 540, ur.; 543, ur.)

543. Grefierul şi agentul de urmărire vor ţine liste de numele persónelor ce aŭ concurat şi de sumele cu carĭ aŭ concurat. (Pr. 542, 544, ur.)

544. Strigările se vor repĕta de treĭ orĭ; între fie care strigare va fi un interval de cincĭ minute cel puţin saŭ de cinci-spre-ḑece minute cel mult. Menţiune despre acésta se va face de către grefier.

Lucrul se va adjudeca asupra aceluia care la cea din urmă strigare va fi dat preţul cel mai mare.

Dacă nimenĭ nu a dat preţ mai mare de cât acela carĕ s'a pus de creditor, şi cu care s'a deschis licitaţiunea, bunul se va adjudeca asupra aceluĭ creditor.

In lipsă de mai mulţĭ concurenţĭ se va putea adjudeca imobilul asupra celuĭ ce va fi oferit un preţ. (Pr. 542, ur.; 545, ur.; 547, ur.)

545. Adjudecătorul va sub-scrie de preţul cu care s'a adjudecat lucrul asupra'ĭ, şi nu'şi va mai putea retracta obligaţiunea

sa din momentul când s'a pronunţat de judecător cuvêntul „adjudecat“. (Pr. 544, 546, ur.; 551, ur.)

546. Tribunalul va încheia îndată proces-verbal despre tóte şi va anunţa pe părţile presinte că peste opt ḑile să vină erăşi la tribunal. Acest termen se va afige şi la uşa judecătorieĭ. (Pr. 545, 547, ur.; 551, ur.),

547. În timpul acestor opt ḑile, orĭ ce altă persónă capabilă va putea să supraliciteze, adică să dea un preţ cu a ḑecea parte cel puţin mai mare peste preţul cu care s'a adjudecat lucrul. Nu se va priimi supralicitarea fără depunerea adaosuluĭ de a ḑecea parte. (Pr. 546, 548, ur.)

548. Supra-licitatorul va declara adaosul de preţ, prin o cerere scrisă şi subscrisă adresată tribunaluluĭ. (Pr. 547, 549, ur.)

549. În ḑioa a opta după adjudecare, tribunalul va pune din nuoŭ imobilul în licitaré începêndu-se de la preţul dat de supralicitator. Lucrul se va adjudeca definitiv asupra aceluĭ care la acéstă a doua licitare va da preţul cel mai mare. Se vor observa dispoziţiunile art. 539. (Pr. 546, ur.; 550.)

550. Dacă în decursul acelor opt ḑile, nu s'a ivit nicĭ o propunere de supra-licitare, şi dacă la noua înfăţişare din ḑioa a opta, nu va da nimenĭ un preţ mai mare, lucrul va remânea pe séma primuluĭ adjudecător. (Pr. 545, 546, ur.)

Secţiunea X

Despre consemnarea preţuluĭ adjudecaţiuneĭ şi vêndarea obiectului adjudecat

551. Adjudecătorul este obligat să depună la casa de consemnaţiunĭ, jumătate preţul, douĕ sĕptămînĭ după adjudecare, şi cea-l-altă jumĕtate, în cele-l-alte două sĕptămânĭ următóre, cel mai târḑiŭ. (Pr. 545, 549, 552, ur.—Supl. Cod. p. 170) (Pr. Gen. 600.)

552. Dacă adjudecătorul este creditor, in rang util şi necontestat, creanţa sa se va putea depune drept banĭ.

Acésta creanţă se va priimi de casa de consemnaţiunĭ, după o specială notificare a tribunaluluĭ. (Pr. 551, 553, ur.) (Pr. Gen. 602.)

553. Dacă la espirarea termenelor sus citate, adjudecătorul nu va aduce recepisă de depunerea preţuluĭ în casa de consemnaţiunĭ, tribunalul, saŭ de la sine, saŭ după cererea uneia din părţile interesate, va pune lucrul din noŭ în licitaţiune, în socotéla adjudecătoruluĭ. (Pr. 551, ur.; 554, ur.)

554. Astă nóuă licitare se va încunosciinţa debitoruluĭ urmărit,

în persónă saŭ la domiciliŭ, şi se va publica conform cu Art. 507 şi 508.

Termenul adjudecăriĭ nu póte fi maĭ scurtŭ de 20 ḑile, nicĭ maĭ lung de 60 ḑile din ḑiua publicaţiunilor. (Pr. 74, 553, 555, ur.) (Pr. Gen. 608).

555. In acéstă nouă publicaţiune se va coprinde, pe lîngă cele arĕtate la art. 502 şi 504(1), numele adjudecătorului ce nu a depus preţul şi preţul adjudecaţiuneĭ sale.

Acest preţ va servi ca punct de plecare la noua adjudecare. (Pr. 540, 541, 554, 556, ur.).

556. Dacă în ḑioa însemnată pentru adjudecare nimenĭ nu va da un preţŭ maĭ mare peste vechiul adjudecător, şi dacă acesta va depune în acea ḑi preţul adjudecăriĭ sale, împreună cu cheltuelile ce aŭ ocasionat noua adjudecare, el va fi menţinut în calitatea sa de adjudecător. (Pr. 553, ur.; 557) (Pr. Gen. 613).

557. Daca din contra, el nu va depune acest preţ, lucrul se va adjudeca pe séma aceluia care va da un preţŭ fie şi maĭ micŭ; iar fostul adjudecător va fi îndatorat a *plăti diferinţa* pînă la preţul adjudecăriĭ sale, precum şi cheltuelile ocasionate cu noua adjudecare. (Pr. 556) (Pr. Gen. 614).

Secţiunea XI

Despre actele de adjudecare şi recursul în contra lor.

558. Îndată după terminarea adjudecăriĭ, depunerea preţuluĭ, plata cheltuelilor şi respunderea tacselor, tribunalul va da adjudecătoruluĭ o ordonanţă de adjudecarea imobiluluĭ, în care se vor coprinde tóte lucrările sĕvêrşite. (Pr. 536, ur.; 544, ur.; 549, 551, ur.; 559, ur.).

559. In termen de patru-ḑecĭ ḑile de la data ordonanţeĭ de adjudecare, debitorul urmărit, creditoriĭ saŭ orĭ ce altă persónă interesată va avea drept să facă recurs în casaţiune în contra actuluĭ de adjudecare. (Pr. 558, 560, ur.;—l. Càss. art. 36).

560. Acést recurs se va judeca de urgenţă; el va fi suspensivŭ de esecutare. (Pr. 559, 561).

561. In decursul acestor 40 de ḑile, preţul adjudecăriĭ se va păstra la casa de consemnaţiunĭ, şi imobilul nu se va da în posesiunea adjudecătoruluĭ, urmând a fi conservat conform regulilor coprinse în art. 517 pînă la 522. (Pr. 551, ur.; 559, ur.; 562).

(1) Din greşială de copiare s'a pusŭ aci art. 502 şi 504; cîcĭ trebue a se cita art. 504 şi 506.

562. Actul de adjudecaţiune se va putea casa numaĭ în casurile următóre :

1. Când nu s'a făcut publicaţiunile prescrise. (Pr. 503, ur.).

2. Când nu s'aŭ observat termeniĭ adjudecăriĭ. (Pr. 510, 535, 536, 539, 546, 549, 554).

3. Când s'a violat vr'o formă pronunţată sub pedépsă de nulitate. (Pr. 501, 512, 735, ur.).

4. Dacă nu s'a făcut amânările în casurile când trebuia a se face conform art. 528 şi 531(1). (Pr. 531, ur.; 535) (Pr. Gen. 619).

5. Pentru causă de necompetinţă saŭ escesŭ de putere. (l. Cass. art. 36).

563. Décă actul de adjudecare se caséză, curtea de Casaţiune va obliga pe acelaşĭ tribunal care a făcut urmărirea ca să procédă la o nouă adjudecare, cu observarea formelor legiuite, şi sumele consemnate se vor restitui adjudecătoruluĭ. (Pr. 562, 564).

564. Când cele 40 ḑile aŭ espirat, fără să se facă cerere în Casaţiune, saŭ când cererea acésta s'a respins, ordonanţa de adjudecare se va esecuta şi preţul adjudecăriĭ se vă distribui între creditoriĭ.

Spre constatarea neformăriĭ recursuluĭ, partea interesată va presenta tribunaluluĭ o cedulă, de la primul grefier al curţiĭ de Casaţiune, doveditóre despre acésta. (Pr. 559, ur.; 563).

Secţiunea XII

Despre efectele adjudecaţiuneĭ

565. Adjudecaţiunea transmite adjudecătoruluĭ numaĭ drepturile ce avea şi urmăritul asupra lucruluĭ vêndut.

Cu tóte astea, adjudecătorul nu va putea fi turburatŭ în proprietatea sa prin nicĭ uă cerere de resoluţiunea (2) vêndăriĭ, fondată pe lipsa de plată a preţuluĭ înstrăinărilor anterióre, afară numaĭ dacă acéstă cerere nu se va fi notificat tribunaluluĭ când s'a făcut vêndarea, înaintea adjudecaţiuneĭ.

Dacă cererea acésta se va fi notificat înaintea adjudecaţiuneĭ, ea se va judeca conform art. 525 şi următoriĭ. (Pr. 514, ur.; 530, ur.)

566. In privinţa contractelor de închiriere saŭ arenduire asupra lucruluĭ adjudecat, se va urma conform dispoziţiunilor Codiceluĭ Civil. Eră în privinţa plăţilor făcute cu anticipaţiune de către chi-

(1) Din greşială de copiare s'a pusŭ aci art. 528 şi 531, căcĭ art. 530 şi 534 trebue a fi citate.

(2) Resoluţiune : desfiinţare.

riaş saŭ arendaş se va urma conform art. 516 § 2. (Civ. 1441, ur.)

567. Ordonanţa de adjudecaţiune are puterea unuĭ titlu executor, observêndu-se însă dispositiunile art. 564.

In privinţa transmisiuneĭ dreptuluĭ de proprietate asupra persóneĭ adjudecătoruluĭ, acéstă ordonanţă are efect retroactiv din momentul chiar al adjudecaţiuneĭ. (Pr. 371, 558, ur.; 568).

568. Odată ce actul adjudecaţiuneĭ s'a dat noului proprietar, imobilele sunt libere de orĭ-ce privilegie saŭ ipotece consimţite de debitorul urmărit saŭ de autorii sêĭ. (1) (Pr. 564 567—Civ. 1720, 1722, ur.; 1746, ur.) (Pr Gen 627).

TITLULŬ V

Ordinea creditorilor şi distribuţiuneĭ preţuluĭ imobililor.

SECŢIUNEA I

Deschiderea ordineĭ şi înfăţişarea titlurilor

569. De la cel ântêiŭ act de urmărire asupra unuĭ imobil, şi pînă în momentul adjudecăreĭ, orĭ-ce creditor va avea un drept de privilegiŭ saŭ ipotecă asupra imobiluluĭ urmărit, va fi dator să se arate la tribunal, în presónă saŭ prin procurator, şi să înfăţişeze titlurile creanţeĭ sale. (Pr. 503, ur.; 570, ur.)

570. Grefierul va fi dator asemenea, de la sine, şi prin îngrijirea preşedinteluĭ, a căuta în registrul ipotecelor şi a-ĭ forma o listă specială despre tóte inscripţiunile de privilegie saŭ ipotece ce pot esista asupra imobiluluĭ urmărit. (Pr. 569, 571, ur.; 721, 725, ur.—Civ. 1780, ur.)

571. Dacă urmărirea se face înaintea unuĭ alt tribunal de cât acela al situaţiuneĭ imobiluluĭ, tribunalul de urmărire va cere acéstă listă, prin o comisiune rogatoriă (2) de la tribunalul situaţiuneĭ imobiluluĭ. (Pr. 570. 572, ur.)

572. Grefierul va înscri pe marginea acesteĭ liste orĭ-ce cereri saŭ reclamaţiuni s'ar face, precum şi suma fiă-căreĭ creanţe. (Pr. 571, 573, ur.)

573. Un judecător comisar, însărcinat de preşedinte, va forma

(1) Prin *autori* aci se înţelege aceia de la carĭ debitorele ţinea lucrulŭ.

(2) *Comisiune rogatoriă*, adică cerere sub formă de învitare respectuósă, séŭ delegaţiune de la unŭ tribunalŭ la altulŭ, séŭ de la unŭ magistratŭ la altulŭ, pentru ca acellŭ tribunalŭ séŭ magistratŭ să facă, în circumscripţiunea sa, unŭ actŭ de procedură necesarŭ pentru instrucţiunea unuĭ procesŭ.

tabloul ordineĭ creditorilor, adică al rânduluĭ după care eĭ aŭ a se plăti, în conformitate cu titlurile lor de preferinţă.

Acest tabloŭ se va forma patru (1) sĕptĕmânĭ dupe cea d'ântêiŭ publicaţiune a urmărireĭ. (Pr. 569, ur.; 574, ur.) (Pr. Gen. 635, 636.)

574. Pentru ordinea după care aŭ să se facă plăţile, acest tabloŭ va coprinde :

1). Diferitele cheltuelĭ ale urmărireĭ şi remunerările agenţilorŭ urmăritorĭ.

2). Creanţele fie-căruia creditor privilegiat saŭ ipotecar, după rangul privilegiuluĭ saŭ ipoteceĭ sale.

3). Creanţele simple saŭ chirografariĭ. (Pr. 573, 575, ur.).

575. Orĭ-care din creditorĭ, saŭ din persónele interesate, va avea dreptul să ia cunoscinţă saŭ copie după acest tabloŭ al ordineĭ pînă în momentul adjudecaţiuneĭ. (Pr. 574, 576, ur.).

576. Contestaţiunea asupra puncturilor coprinse în tabloŭ se va face maĭ ântêiŭ înaintea judecătoruluĭ-comisar.

Acesta va căuta a împăca pe părţĭ. Dacă nu va putea, va trimite contestaţiunea înaintea tribunaluluĭ, spre a se judeca conform celor prescrise la art. 525 şi următorĭ. (Pr. 573, ur.; 577) (Pr. Gen. 643).

577. Dacă din o contestare nefondată se va aduce întărḑiere în plata uneĭ creanţe, reclamantul, care e căḑut în cererea sa, va fi supus la plată de daune către creditorul a căruĭ plată s'a întârḑiat. (Pr. 575, ur) (Pr. Gen. 646).

Secţiunea II

Inchiderea ordinei şi plata creantelor

578. După depunerea preţuluĭ adjudecaţiuneĭ, şi espirarea celor 40 ḑile pentru recursŭ la cassaţiune, saŭ după respingerea recursuluĭ, judecătorul-comisar va încheia tabloul şi va regula efectuarea plăţilor. (Pr. 551, ur.; 559, ur.; 564, 573, ur.; 579, ur.).

579. Spre acest sfîrşit, el va regula suma totală a cheltuelilorŭ saŭ tacselor ce aŭ a se opri cu preferinţă.

Va însemna plata ce se cuvine fie-căruĭ creditor, saŭ parte din astă plată, dacă preţul nu va acoperi tóte creanţele. (Pr. 578, 580, ur.) (Pr. Gen. 648).

(1) În locŭ de vorba *patru*, se pusese din greşială de tiparŭ, în ediţiunea oficială, vorba *prin*.

580. In cas de contestaţiune, judecătorul comisar va însemna numaĭ partea creanţelor ce sunt necontestate şi aŭ să se plătéscă înaintea celor contestate.

Partea celor-l-alte creanţe se va conservá şi se va împărţi numaĭ după ce s'a dat asupra contestaţiuneĭ o otărîre definitivă. (Pr. 573, ur.; 576, 579, 581, ur.) (Pr. Gen. 649).

581. Dobênḑile creanţelor ce aŭ a se plăti integral nu vor maĭ fi în sarcina debitoruluĭ din momentul depuneréĭ preţuluĭ adjudecaţiuneĭ în casa de consemnaţiunĭ.

Creditoriĭ aŭ drept numaĭ la dobênda ce plătesce casa de depuneréĭ şi consemnaţiunĭ, éră pentru restul dobênḑeĭ eĭ 'l pot reclama de la ceĭ ce aŭ contestat, conform art. 577. (Pr. 551, ur.; 580, 582, ur.;—l. Dep. şi Consem. art. 4) (Pr, Gen. 650).

582. Dacă după plata tutulor cheltuelilor şi creanţelor a maĭ rĕmas o parte din preţul adjudecaţiuneĭ, acea parte se va da debitoruluĭ urmărit. (Pr. 578, ur.) (Pr. Gen. 651).

583. După închiderea tabloului de ordină, judecătorul-comisar şi grefierul vor îngriji a se sterge din registrul *inscripţiunilor* privilegiele saŭ ipotecele se esistaŭ asupra imobilelor adjudecate. (Pr. 568, 578, ur.;—Civ. 1788) (Pr. Gen. 652).

584. Titlurile creanţelor ce s'aŭ plătit integral se vor depune la grefă, spre a se da debitoruluĭ urmărit.

Dacă o creanţă se va plăti numaĭ în parte, judecătorul-comisar va însemna pe dînsa partea ce se plătesce, şi titlurile se înapoescŭ tot creditoruluĭ. (Pr. 585, ur.) (Pr. Gen. 653, 654).

585. Tribunalul, priimind ordinea creaaţelor aşa precum definitiv sunt înscrise în tabluŭ, va încheia proces-verbal despre creanţele ce aŭ a se plăti îndată, şi va da fie-căreĭ părţĭ un mandatŭ de plata cuvenită din preţul adjudecăreĭ, asupra caseĭ de depuneréĭ şi consemnaţiunĭ.

Va maĭ trimite către acéstă casă şi un estract după tabloul ordineĭ. (Pr. 573, ur.; 578, ur.; 586, ur.) (Pr. Gen. 655).

586. Acéstă casă va plăti fie-căreia părţĭ, după mandatul seŭ.

Fie-care parte va sub-scrie de priimirea plăţeĭ, atât pe mandatul de plată, cât şi pe marginea estractuluĭ din tabloŭ.

Îndată ce tóte plăţile s'aŭ efectuatŭ, saŭ fondul s'a absorbit, casa de consemnaţiunĭ va înapoia tribunaluluĭ estractul de tabloŭ care coprinde chitanţele de efectuarea plăţeĭ.

Grefierul va aşeḑa acest estract în dosarul adjudecaţiuneĭ. (Pr. 585, 587) (Pr. Gen. 656).

587. Odată ce ordinea s'a închis, prin încheerea procesuluĭ-verbal al tribunaluluĭ şi trimiterea estractuluĭ de tabloŭ la casa de

consemnațiuni, nici un creditor nu se mai póte primi a produce titluri de creanțe saŭ a contesta creanțe înscrise în tabloul ordineĭ.

Se va putea însă primi contestațiuni asupra erorilor de calcul ce s'aŭ putut comite în tabloul ordineĭ. (Pr, 573, ur.; 578, ur.; 585, ur.; 588) (Pr. Gen. 658).

588. Odată plata efecuată, creditorul plătit rămâne apărat în contra orĭ-căror contestațiuni s'ar mai putea ivi. (Pr. 576, ur.; 580, 587.).

Secțiunea III

Despre regularea unor creanțe speciale

589. Creanțele condiționale se vor aședa la rîndul lor ca cum ar fi creanțe simple. (Pr, 590, ur.) (Pr. Gen. 659).

590. Daca condițiunea va fi resolutorie(1) nu se va putea libera creditoruluĭ suma cuvenită, de cât daca acel creditor va da cauțiune saŭ o ipotecă, către aceia carĭ ar trebui să se foloséscă de acea sumă, în cas de împlinirea condițiuneĭ. (Pr. 589, 591, ur. —Civ. 1019, ur.) (Pr. Gen. 660).

591. Când condițiunea va fi suspensivă, suma cuvenită creditoruluĭ condițional, se va da creditorilor ce vin după dênsul saŭ cu dênsul, dacă însă aceștiea vor da aceluĭ creditor condițional o cauțiune saŭ ipotecă spre a'ĭ întórce suma ce a primit în casŭ de împlinirea condițiuneĭ. (Pr. 590, 592, ur. — Civ. 1017, ur.) (Pr. Gen. 661.)

592. Daca în casurile prevĕdute prin cele doue articole precedenți, creditorĭ nu vor, orĭ nu pot a da o cauțiune orĭ ipotecă, suma va rĕmânea depusă în casa de consemnațiuni pînă la împlinirea condițiuneĭ resolutórie saŭ suspensivă. (Pr. 590, ur.; 593) (Pr. Gen. 662).

593. Daca creanța este cu termen, se va înscrie la rêndul eĭ, și se va plăti îndată, de și termenul nu e ajuns. Daca însă acea creanță e fără dobîndă, plata prin anticipațiune nu se va face de cât scontându-se dobînda cuvenită pînă la împlinirea termenuluĭ. Nevoind creditorul a face scontul, partea sa se va conserva la casa de consemnațiuni spre a i se libera la termen. (Pr. 590, ur.—Civ. 1022, ur.) (Pr. Gen. 663).

(1) Definițiunea condițiuneĭ *resolutoriŭ* și *suspensivă* să se caute în Cod. civil la articolele ce se însemnéză.

TITLULŬ VI

Despre predarea silită a mobilelor şi imobilelor

594. Dacă partea condamnată a (1) restitui nisce lucrurĭ mobile, nu voesce a le da în termenul prescris de judecată, nici a doua ḑi după somaţiunea ce i se va face prin un agent judecătorèsc, va fi supusă la predarea acestor obiecte către proprietarul lor, prin puterea şi autoritatea publică. (Pr. 595, ur.; 597, ur.) (Pr. Gen. 726.)

595. Se vor observa pentru predarea silită a acestor obiecte formalităţile prescrise pentru urmărirea mobilelor, de la art. 411 pînă la art. 430, afară de cele ce se reguléză de aceste articole în privinţa custodeluĭ saŭ punerea peceţilor. (Pr. 594, 596, ur.) (Pr. Gen. 727).

596. In josulŭ procesuluĭ-verbal ce agentul judecătorescŭ va încheia pentru luarea obiectuluĭ din mâna debitoruluĭ, elŭ va forma un alt proces verbal, care va constata că ele s'aŭ predat proprietaruluĭ.

Acesta va subscrie acest din urmă proces-verbal, care se va depune la grefa tribunaluluĭ respectivŭ. (Pr. 595, 597, ur.) (Pr. Gen. 728).

597. Dacă partea condamnată a(2) eşi dintr'un imobil saŭ a lăsa posesiunea unuĭ imobil, saŭ a'l preda proprietaruluĭ, nu voèsce a lăsa imobilul în termenul însemnat de judecată, nici opt ḑile după somaţiunea ce i se va face, va fi gonită cu puterea şi autoritatea publică, şi imobilul se va preda proprietaruluĭ seŭ. (Pr. 594, ur.; 598 ur.) (Pr. Gen. 729).

598. Spre acest sfîrşit, acela carè va avea titlu esecutoriŭ de punere în posesiune, se va adresa la tribunalul loculuĭ unde este aşeḑat imobilul, şi tribunalul va însărcina pe un agent de urmărire ca singur saŭ însoţitŭ de un judecător, să mérgă în faţa loculuĭ spre a esecuta predarea imobiluluĭ.

Agentul va putea lua cu sine şi agenţĭ poliţienescĭ după trebuinţă. (Pr. 597, 599, ur.).

599. Agentul va soma pe parte a eşi îndată din imobil, şi nevoind va încheia proces-verbal de opunerea sa

Daca partea lipsesce de a casă, saŭ nu voesce a deschide uşile, agentul judecătoresc se va însoţi, în tóte casurile, de un comisar

(1) Din greşială de tiparŭ, atît aci cât şi în art. 597, se ḑice, în ediţiunea oficială, *ar restitui, ar eşi*, în locŭ de *a restitui, a eşi*.

(2) Veḑĭ nota precedentă.

de poliție ori ajutor al seŭ, acolo unde sunt; saŭ de primarul, ajutorul seŭ, ori judecătorulŭ de plasă, acolo unde nu sunt comisarĭ de poliție. (Pr. 597, ur.; 600, ur.)

600. Daca mobilile persónelĭ condemnate nu sunt urmărite pentru datoriĭ, agentul va proceda la scóterea mobilelor pe stradă saŭ pe calea publică. Și dacă partea condemnată lipsesce d'a casă, și nu e de nimenĭ representată, se va pune unŭ custode la aceste mobile, cu plată de la proprietarul lor. (Pr. 599, 601, ur.) (Pr. Gen. 732).

601. In cas de resistență orĭ violență din partea condemnatuluĭ, agentulŭ va forma proces-verbal, sub-scris de toți ceĭ presenți, și va proceda îndată la arestarea luĭ, spre a se judeca dupa regulile Codiceluĭ penal. (Pr. 600; 602—Pen. 180, ur.; 184, ur.) (Pr. Gen. 733.)

602. Se va face un proces-verbal despre tóte operațiunile din fața loculuĭ, precum și despre predarea imobiluluĭ în posesiunea proprietaruluĭ sĕŭ.

O copie după acest proces-verbal se va lăsa atât la partea isgonită din imobil cât și la proprietarul pus în posesiune.

El se va subscrie de tóte persónele ce aŭ luat parte la esecutare, precum și de părți.

Daca acestea nu vor voi saŭ nu vor putea să subsrie se va face mențiune în procesul-verbal.

Originalul acestuĭ proces-verbal se va depune la grefa tribunaluluĭ prin care s'a acordat esecutarea. (Pr. 597, ur.; 603.)

603. Tóte cheltuielile de esecutare prevĕdută în acest titlu, vor fi în sarcina deposedatuluĭ. (Pr. 594, 597, ur.)

CARTEA VI

Proceduri diverse

TITLULŬ I

Despre oferte de plată şi consemnaţiuni

604. Când debitorul va voi să plătéscă acea ce e dator şi creditorul nu va voi să priméscă plata, debitorul e în dreptŭ a face oferte reale şi a consemna aceia ce e dator. (Pr. 605, ur.—Civ. 1114, ur.—Co. 367) (Pr. Fr. 814).

605. Spre acest sfîrşit, el va face creditoruluĭ, prin mĭdlocirea unuĭ agent de lângă tribunalulŭ domiciliuluĭ acestuia, o somaţiune ca să primésca valórea datorită.

In acea somaţiune se va arăta ḑioa, ora şi locul când suma oferită are să fie depusă. (Pr. 604, 606, ur.—Civ. 1114, ur.; 1116).

606. Daca creditorul refusă primirea sumeĭ, agentul judecătoresc va încheia proces-verbal de rĕspunsul sĕŭ; şi va menţiona daca creditorul a subscris, orĭ n'a putut, saŭ n'a voit a subscrie.

Debitorul, în acest cas, va putea, spre a se lĭbera, să consemnéze suma saŭ lucrul oferit, observându-se cele prescrise în art. 1116 din Codicele Civil. (Pr. 604, 607, ur.—Civ. 1114, ur.).

607. Cererea ce s'ar putea intenta înaintea tribunaluluĭ, saŭ pentru ca să se întăréscă, saŭ pentru ca să se anuleze aceste oferte şi consemnaţiunĭ, se va forma prin osebită petiţiune, după regulile stabilite pentru cererea principale. (Pr. 66, ur.; 608) (Pr. Fr. 815.)

608. Judecata, care va recunósce că bine s'aŭ făcut ofertele, va ordona, în cas când consemnarea nu s'ar fi făcut, că daca creditorul nu voesce a priimi suma saŭ lucrul oferit, să se consemneze, şi orĭ ce dobĕndă va înceta de la ḑiua realisăreĭ acesteĭ consemnărĭ. (Pr. 604, ur.—Civ. 1114, 1116, ur.).

609. Se vor aplica cele-l-alte dispositiunĭ alle Codiceluĭ Civil relative la ofertele de plată şi la consemnaţiunĭ. (Civ. 1114—1121).

TITLULŬ II

Despre dreptul proprietarilor asupra mobilelor, efectelor şi fructelor chiriaşilor şi arendaşilor, şi despre secuestrul asigurator

610. Proprietarĭĭ, principalĭĭ locatarĭ(1) saŭ arendaşĭ, vor putea,

(1) Locatarŭ : chiriaşiŭ.

pèntru arènd̦ile saŭ chiriele neplătite şi datorite, să secuestreḑe, printr'o simplă petiţiune data către judecătoria locală, lucrurile şi fructele carĭ se vor afla în casă, moşie saŭ pământul închiriat orĭ arendat.

Eĭ vor putea se secuestreḑe şi mobilele carĭ se aflaŭ în casă saŭ pe moşia lor, dar carĭ s'aŭ transportat în alt locŭ fără consimţimêntul proprietaruluĭ; şi proprietarul conservă privilegiul seŭ pe aceste mobile, întru câtŭ timp le a revendicat, conform art. 1730 din Codicele Civil. (Pr. 611, ur.; 617, ur.—Civ. 1429, ur.) (Pr. Fr. 819).

611. Lucrurile sub-locatarilor şi sub-arendaşilor, care se vor afla în locurile ocupate de dênşiĭ, şi fructele pământuluĭ ce li s'a sub-arendat, se vor putea secuestra pentru plata chirieĭ saŭ arend̦eĭ ce datoresce chiriaşul saŭ arendaşul principal. Li se vor ţine însă în sémă chiriele saŭ arend̦ile ce eĭ aŭ plătit, de bună credinţă, pentru termenĭĭ trecuţĭ, nu însă şi plăţile ce vor fi făcut cu anticipare. (Pr. 610, 612, ur.; 617.—Civ. 1418, 1446, 1730) (Pr. Fr. 820).

612. Aceste secuestrărĭ se vorŭ face prin un agent al tribunaluluĭ unde este aşeḑat imobilul, cu aceleaşĭ forme cu carĭ se facŭ şi urmăririle pentru vinderea silită a mobilelor. (Pr. 411, ur.; 613, ur.; 617, ur.).

613. Orĭ ce alt creditor, a căruĭ creanţă este constatată printr'o poliţă, bilet la ordine, saŭ zapis netăgăduit, şi este esigibilă, va putea, de o dată cu intentarea acţiuneĭ spre a ajunge la plata creanţeĭ sale, să pună un secuestru asigurător pe mobilele debitoruluĭ sĕŭ. (Pr. 614, ur.; 618, ur.)

614. Acest secuestru se va pune cu autorisarea tribunaluluĭ debitoruluĭ, şi sub îndatorire pentru creditor a da cauţiune de daune interese. (Pr. 613, 615, ur.)

615. Tribunalul va putea asemenea să autorise a se secuestra în mânile orĭ căruĭ detentor lucrurile mişcătóre a căror proprietate se revendică prin osebită acţiune. (Pr. 617, ur.; 619.)

616. El va putea încă să ordóne a se secuestra, în mânile debitoruluĭ, efectele sale mobile, pentru creanţele prevĕḑute la art. 613, chiar când nu sunt esigibile, în casurile următóre:

1). Când debitorul a micşorat, prin fapta sa, asigurările ce dedese, saŭ nu a dat asigurările promise.

2). Când e pericol ca debitorul să fugă saŭ să'şĭ ascundă orĭ să'şĭ risipéscă averea sa. (Pr. 615, 617, ur.; 619).

617. Dacă debitorul va da, în tóte casurile, garanţie de ajuns,

judecătoria va putea ardica secuestrul de asigurare. (Pr. 610, ur.; 613, ur.)

618. Secuestrul de asigurare se va pune prin agenții de urmărire, după acelèşĭ forme ca şi cele cerute pentru urmărirea mobilelor, şi numai pe mobilele ce se pot urmări. (Pr. 411, ur.; 612, 613, ur.; 619, ur.).

619. In tóte casurile prevĕḑute prin acest titlu, tribunalul va putea, după trebuințe, şi în casurile urgente, să transmită autorităței locale ordin înscris că, chiar înaintea mergereĭ agentuluĭ, să se opréscă debitorul a scóte saŭ a da de o parte vre-un lucru din cele a căror secuestrare se cere. (Pr. 610, ur.; 612, ur.; 618).

620. In tóte casurile prevĕḑute prin acest titlu, vinderea silită a mobilelor nu se va putea face de câtŭ după ce creditorul va fi dobêndit un titlu esecutor. (Pr. 371, 610, ur.)

TITLUL III

. *Dispositiunĭ relative la absènți*

621. In casul prevĕḑut de art. 98 a Codiceluĭ Civil, se va presenta petițiunea de către partea interesată către preşedintele tribunaluluĭ. Asupra acesteĭ petițiunĭ, şi a actelor ce vor alătura, preşedintele va însărcina pe unul din judicătorĭ să facă raport. Tribunalul va otărî, după ce va asculta citirea acestuĭ rraport, şi conclusiunile procuroruluĭ. (Pr. 622.—Civ. 100) (Pr. Fr. 859).

622. Acelèşĭ formalităţi se vor urma şi când va fi vorba de declararea de absință de la Cartea I, Titl. 4, Cap. 2, al Codiceluĭ Civ. (Pr. 621, 623—Civ. 101—105).

623. Tribunalul, după cererea ărțeĭ celeĭ maĭ deligente, va însărcina pe unul saŭ maĭ mulți curatorĭ, după trebuință, pentru administrarea intereselor celor presupuşĭ absenți. (Pr. 621, ur.—Civ. 98, ur.).

TITLULŬ IV

Despre autorisarea femeiĭ măritate de către tribunal

624. In casurile când femeia măritată va trebui a fi autorisată de justiție, ea va face maĭ âutêiŭ o somațiune bărbatuluĭ sĕŭ, prin un agent al tribunaluluĭ, şi dacă bărbatul tot va refusa autorisarea să, femeia va forma cererea către preşedintele tribunaluluĭ, care va cita pe bărbat în camera de consiliŭ, spre a arĕta motivele refu-

sului sĕŭ. (Pr. 625, ur.—Civ. 197, ur.; 200, ur.; 1251, 1285) (Pr. Fr. 861).

625. După ce se va asculta bărbatul, saŭ dacă el nu va veni la ţioa însemnată, tribunalul va otărî, asupra cererei femeii, după ce mai întêiŭ va asculta conclusiunile ministerului public. (Pr. 624, 626, ur.) (Pr. Fr. 862).

626. Dacă bărbatul va fi presupus saŭ declarat absinte, şi femeia va voi a dobêndi autorisarea justiţiei, ea va adresa cererea la preşedinte, care va numi un judecător raportor, şi tribunalulŭ va otărî asupra raportului sĕŭ, ascultând şi conclusiunile ministerului publicŭ. (Pr. 624, ur.; 627—Civ. 98, 101, 204) (Pr. Fr. 863).

627. Femeia unui interdis se va autorisa conform articolilor precedente; ea va alătura pe lîngă petiţiunea sa copie legalisată a hotărîrei de interdicţiune. (Pr. 624, ur.;—Civ. 204, 205, 435) (Pr. Fr. 864).

TITLULŬ V

Despre separaţiunea patrimonielor dintre bărbaţi şi femeĭ

628. Cererea pentru separaţiunea patrimonielor(1) nu se va putea forma de cât după autorisarea ce preşedintele tribunalului va da asupra uneĭ petiţiunĭ ce i se va presenta spre acest scop. Preşedintele, maĭ înainte de a da autorisarea, va putea face părţeĭ observaţiunile ce va crede de cuviinţă. (Pr. 629, ur.—Civ. 1256, 1258) (Pr. Fr. 865).

629. Indată se cererea pentru separaţiunea patrimonielor se va forma, grefierul va fi dator a lipi în sala audienţelor un estract după cerere. Acel estract va coprinde :

1). Data cererii;

2). Numele, pronumele, profesiunea şi locuinţa soţilor;

3). Cantitatea şi arĕtarea avereĭ dotale după petiţiune şi conform foiĭ dotalĭ. (Pr. 628, 630, ur.) (Pr. Fr. 866).

630. Acest estract se va afişa şi se va publica cu cheltuiala femeiĭ în unul din jurnalele localităţiĭ, saŭ, dacă acea localitate n'are jurnal, în unul din ale localităţeĭ vecine. (Pr. 629, 631, ur.) (Pr. Fr. 867, 868).

631. Afară de actele curat conservatóre, tribunalul nu va putea pronunţa otărîrea sa asupra cerereĭ de separaţiune, de cat o lună

(1) Separaţiunea patrimonielorŭ : despărţire de averĭ.

cel puţin după afigerea şi publicarea acelei cereri. (Pr. 628, ur.; 632, ur.—Civ. 1264) (Pr. Fr. 869).

632. După otărîrea asupra separaţiunei bunurilor dintre soţi se va scóte un estract, care se va afige în timp de un an în sala audienţelor tribunalului care a pronunţat'o şi la tribunalul comercial, precum şi în sala primăriei comunei unde bărbatul îşi are domiciliul.

Femeia nu va putea să încépă esecutarea otărîrei, de cât din ţioa de când s'a împlinit formalităţile sus-menţionate, fără însă să aibă trebuinţă a asceпta espirarea termenului de un an cât ţine publicarea. (Pr. 631, 633, — Civ. 1262, 1263) (Pr. Fr. 872).

633. După espirarea termenului de un an al publicărilor, creditorii bărbatului nu vor mai putea interveni spre a ataca otărîrea asupra separaţiunei patrimonielor. (Pr. 631, ur.—Civ. 1264) (Pr. Fr. 873).

634. Separaţiunea de patrimonie între bărbat şi femee póte înceta, şi regimul creat prin contractul de căsătorie póte fi érăşi rastabilit prin consimţimêntul ambilor soţi. (Pr. 628, ur.; 635, ur.- Civ. 1270).

635. Spre acest sfîrşit, bărbatul şi femeia vor da o petiţiune la tribunalul care a pronunţat separaţiunea patrimonielor, şi vor cere unirea patrimonielor lor. (Pr. 634, 636, ur.—Civ. 1270.)

636. Părţile se vor presenta în persónă la tribunal, şi declararea verbală a voinţei lor se va constata în procesul-verbal al audienţei.

Tribunalul va pronunţa apoi otărîrea pentru unirea patrimonielorŭ.

Acéstă otărîre se va publica în estract, conform cu art. 630, ca şi acea pentru separaţiunea patrimonielor. (Pr. 634, ur.; 638—Civ. 1270.)

637. Unirea patrimonielor nu va vătăma întru nimic drepturile dobêndite de cei de al treilea, în timpul separaţiunei patrimonielor, conform art. 1265, 1266 şi 1267 din Codicile civil. (Pr. 634, ur.—Civ 1270.)

TITLULŬ VI

Despre deliberările consiliului de familie

638. In tóte casurile când se cere deliberarea consiliului de familie, dacă otărîrea nu este data în unanimitate, fie-care membru 'şi va arăta părerea sa în procesul-verbal.

Tutorul, curatorul, sau orĭ-care din membriĭ consiliuluĭ de familie, aŭ dreptul a ataca acéstă otărîre la tribunal, care se va pronunța de urgență. (Pr. 639, ur. — Civ. 365, ur.) (Pr. Fr. 883).

639. Când otărîrea consiliuluĭ de familie trebue să fie supusă aprobăreĭ tribunaluluĭ, tutorul saŭ unŭ altul însărcinat în locu'ĭ va presenta o copie după dênsa președinteluĭ tribunaluluĭ, care o va comunica procuroruluĭ, și va numi un judecător ca să facă raport. (Pr. 638, 640, ur.—Civ. 402, 413) (Pr. Fr. 885).

640. Dacă în timp de 15 ḑile de la data sa, acéstă otărîre nu s'a presentat tribunaluluĭ, orĭ-care din membriĭ consiliuluĭ de familie are drept a cere aprobarea cuvenită. (Pr. 639, 641, ur.) (Pr. Fr. 887).

641. Orĭ-care din membriĭ consiliuluĭ de familie are dreptul a interveni la tribunal, și a se opune prin motivele ce va espune înscris, a nu se aproba otărîrea consiliuluĭ. (Pr. 639, ur.; 642).

642. Otărîrile tribunaluluĭ, ce se vor încheia asupra deliberărilor consiliuluĭ de familie, vor fi supuse la apel. (Pr. 639, ur.;— Civ. 389) (Pr. Fr. 889).

TITLULŬ VII

Despre interdicțiune

643. In petițiunea care se va da pentru punerea sub interdicțiune a uneĭ persóne, se va ênunța imbecilitatea, smintéla, nebunia saŭ furia ; se vor alătura actele justificative și se vorŭ însemna martoriĭ ce vor fi a se asculta. (Pr. 644, ur.—Civ. 435—440) (Pr. Fr. 890).

644. Președintele va comunica petițiunea și tóte actele procuroruluĭ, și va numi un judecător spre a face raport pentru o ḑi otărîtă. El va cere părerea consiliuluĭ de familie și opiniunea medicilor competințĭ, conform art. 442 din codicele civil. (Pr. 643, 645, ur.;—Civ. 440, ur.; 460) (Pr. Fr. 891, 892).

645. Copie după petițiune, după părerea consiliuluĭ de familie și acea a medicilor, se va da în cunoscința pîrîtuluĭ maĭ înainte de a se procede la interogatorulŭ sĕŭ. (Pr. 644, 646,—Civ. 442, ur.) (Pr. Fr. 893).

646. Dacă interogatorul și actele produse nu sunt îndéstulătóre, și dacă faptele se pot justifica prin martorĭ, tribunalul va ordona și ascultarea de martorĭ în forma ordinară.

Martoriĭ se vor asculta saŭ în presența pîrîtuluĭ, saŭ afară din pre-

senţa sa, după împrejurarĭ; în acest din urmă cas, consiliul pîrîtuluĭ îl va putea representa. (Pr. 645, 647—Civ. 442, ur.) (Pr. Fr. 893).

647. Se vor urma tóte cele-l-alte regulĭ prescrise în codicele civile la capitolul „despre interdicţiune.“ (Pr. 643, ur.—Civ. 435—457).

TITLULU VIII

Despre cesiunea bunurilor (1)

648. Debitoriĭ carĭ vor fi în posiţiune de a reclama cesiunea judiciară acordată de art. 1126 al Codicelui civil vor fi ţinuţĭ a depune la grefa tribunaluluĭ unde acéstă cerere va fi făcută, bilanţul lor, registrele lor, dacă aŭ, şi titlurile lor active. (Pr. 649, ur.—Civ. 1122, ur.—Co. 284) (Pr. Fr. 898).

649. Cererea debitoreluĭ se va adresa la tribunalul domiciliuluĭ seŭ. (Pr. 648, 650, ur.—Civ. 87) (Pr. Fr. 899.)

650. Acéstă cerere va fi comunicată ministeruluĭ public. Ea nu va suspenda efectul nicĭ uneĭ urmăririĭ, afară numaĭ dacă judecătoriĭ, chemând şi pe parţĭ, vor ordona ca să se suspende acéstă esecuţiune, provisoriŭ. (Pr. 648, ur.; 651, ur.) (Pr. Fr. 900.)

651. Debitorul admis la beneficiul de cesiune va fi dator să declare în persónă, chemându-se creditoriĭ, în audienţă publică a tribunaluluĭ, că voesce a ceda bunurile sale.

Tribunalul va încheia proces-verbal după acéstă declarare.

Dacă debitorulŭ va fi închisŭ, el va fi adus înaintea judecăţiĭ, spre a face acéstă declaraţiune. (Pr. 648, ur.; 652, ur. — Civ. 1127) (Pr. Fr. 901, 902).

652. Otărîrea care va admite cesiunea bunurilor dă putere creditorilor a vinde bunurile mobile saŭ imobile ale debitoruluĭ, şi se va procede la acéstă vindere în formele prescrise pentru moscenitoriĭ sub-beneficiŭ de inventarŭ. (Pr. 648, ur.; 653,—Civ. 1126) (Pr. Fr. 904).

653. Nu pot fi admişĭ la beneficiŭ de cesiune, stelionariĭ(1), bancruţiĭ fraduloşĭ, persónele condamnate pentru furt saŭ înşelăciune (escrocherie); nieĭ comptabiliĭ, tutoriĭ, administratoriĭ saŭ depositariĭ. (Pr. 648, ur.—Civ. 390, 1125, -Co. 284, 326—Pen. 306, 332) (Pr. Fr. 905).

(1) Pentru definiţiunea vorbeĭ *cesiunea bunurilorŭ*, vezĭ nota de la art. 1122 din Codicele Civile.

(2) Pentru definiţiunea vorbeĭ *stelionatŭ*, veţĭ art. 18 din legea constrîngereĭ corporale, din supl. Codic. pag. 141.

TITLULŬ IX

Proceduri relative la deschiderea uneĭ succesiuni.

SECŢIUNEA I

Despre punerea pecetilor dupe mórte

654. In tóte casurile când legea ordonă punerea de peceţi după mórtea uneĭ persóne, aceste peceţi se vor pune de către unul din judecătorii tribunalului de judeţ. Preşedintele tribunalului va putea însă delega acestă misiune judecătorului de plasă local. (Pr. 655, ur.; 659, ur.—Civ. 391, 681, 723, 730, 731, 916—919—Co. 201, ur.—Pen. 198) (Pr. Fr. 907).

655. Pecetea ce se va pune va fi acea a tribunalului saŭ a judecătorieĭ de plasă. (Pr. 654).

656. Punerea peceţilorŭ póte fi cerută :

1. De toţi aceĭ carĭ pretind drepturĭ în succesiune saŭ în comunitate;

2 De toţi creditoriĭ carĭ au un titlu esecutor asupra bunurilor ce trebuescŭ puse sub peceţi;

3. In cas de absenţă a moscenitorilor orĭ a unuia din eĭ, de persónele carĭ şedeaŭ în casă cu defunctul, de rudele saŭ amiciĭ luĭ. (Pr. 654, 657, ur.—Civ. 730, 731) (Pr. Fr. 909).

657. Peceţile se vor putea pune, chiar de oficiŭ, după declaraţiunea procurorului orĭ primarului local către tribunal, când e vorba de minorĭ ce nu aŭ încă tutor, orĭ de mosceniri vacante, saŭ când defunctul(1) a fost depositar public spre a se pecetlui lucrurile publice depuse la dînsul. (Pr. Fr. 911).

In comunele rurale, pentru casurile prevĕdute de acest articol, primarul comuneĭ va putea închide şi pecetlui lucrurile defunctuluĭ, maĭ înainte chiar d'a veni ordinea tribunalului şi de a sosi judecătorul ce are să pună peceţile sale, vestind însă îndată pe tribunal despre acésta. (Pr. 654, ur.; 658, ur.—Civ. 395, 730).

658. Dacă peceţile nu vor fi puse înaintea îngropării, judecătorul va constata printr'un proces-verbal minutul când a fost chemat să le pună, şi causele care aŭ întîrdiat punerea peceţilor. (Pr. 659. ur.) (Pr. Fr. 913).

(1) Defunctŭ : reposatŭ.

659. Judecătorul însărcinat cu punerea peceţilor, va încheia la faţa loculuĭ un proces-verbal care va coprinde :

I. Anul, luna, ţiua şi ora ;

II. Motivul punerii peceţilor ;

III. Numele, pronumele, profesiunea, domiciliul persóneĭ ce a cerut punerea peceţilor, saŭ domiciliul ales de dînsa în acea comună daca locuesce în altă parte.

IV. Dacă nimeni n'a făcutŭ asemenea cereri, procesul-verbal va spune că peceţile sunt puse de oficiŭ, după declararea procuroruluĭ orĭ a primaruluĭ ;

V. Arĕtările şi ţisele persónelor, carĭ aŭ fost faţă la punerea peceţilor.

VI. Arĕtarea locurilor, biurourilor, lăzilor, dulapurilor pe carĭ s'aŭ pus peceţele ;

VII. O descriere pe scurt a obiectelor carĭ nu sunt puse sub peceţĭ. (Pr. 654, ur.; 657, ur.; 660, ur. — Civ. 87, 97) (Pr. Fr. 914.).

660. Judecătorul, după trebuinţă, va putea aşeda şi un custode pentru paza lucrurilor de sub peceţĭ. (Pr. 659) (Pr. Fr. 914.)

661. Tóte cheile de la lăţile, dulapurile şi locurile închise cu peceţĭ, se vor lua de judecătorulŭ care aŭ pus peceţile, şi se vor depune la tribunal.

Menţiune despre luarea acestor cheĭ se va face în procesul verbal. (Pr. 659) (Pr. Fr. 915).

662. Daca la punerea peceţilor se va găsi un testament saŭ alte hărtiĭ pecetluite, judecătorul va constata forma esterióră, pecetia şi subscrierea de va fi, va parafa pliculŭ atât elŭ cât şi părţile presente, dacă sciŭ saŭ pot subscrie, şi va arĕta ţioa şi ora când pachetul va fi de dînsul presentat preşedinteluĭ tribunaluluĭ judeţian. Tóte acestea se vor menţiona în procesul luĭ verbal care va fi sub-scris de părţi, saŭ se va face menţiune de refusul orĭ neputinţa de a subscrie. (Pr. 659, ur.; 664. ur.—Civ. 859, 864, 892) (Pr. Fr. 916).

663. Obiectele mobile, care nu se pot pune sub peceţĭ, se vorŭ încredinţa unuĭ custode; custodele se va plăti, şi lucrurile se vorŭ întreţine cu cheltuiala moscenireĭ. (Pr. 659, § 7; 660.)

664. Când testamentul se va fi depus la tribunal, preşedintele tribunaluluĭ, după ce va chiema pe persónele ce aŭ figurat ca părţĭ interesate la punerea peceţilor, îl va deschide, va constata starea sa materială, şi'l va conserva în tribunal, constatînd tóte acestea printr'un proces-verbal. (Pr. 662.)

665. Daca la punerea peceţilor, porţile şi uşile se află închise,

saŭ se ivesce alt obstacol prin care se împedică punerea peceţilor, judecătorul le va deschide, ajutându-se, la trebuinţă, şi cu agenţii administraţiunei locali. (Pr. 654, ur.) (Pr. Fr. 921).

Secţiunea II

Despre opositiuni la punerea peceţilor

666. Opositiunile la punerea peceţilor pot fi făcute saŭ prin o declaraţiune în procesul verbal, saŭ prin o petiţiune dată preşedintelui tribunaluluĭ care a ordonat pecetluirea. (Pr. 654, 667—Civ. 732) (Pr. Fr. 926).

667. Judecătoria, apreţuind, va judeca de urgenţă, şi va menţine saŭ va suspenda operaţiunea puneriĭ peceţilor. (Pr. 666).

Secţiunea III

Despre redicarea pecetilor şi inventariŭ

668. Peceţile nu vor putea fi redicate şi inventariulŭ făcut, de cât treĭ ḑile după îngropare, de vor fi puse înainte, şi treĭ ḑile după punere, de vor fi puse de la îngropare, afară numaĭ de casurĭ urgente. (Pr. 654, ur.; 669; ur.) (Pr. Fr. 928).

669. Dacă moscenitoriĭ saŭ câţi-va din eĭ, sunt minoriĭ neemancipaţi, nu se vor redica peceţile, maĭ înainte d'a li se numi tutor, saŭ de a fi emancipaţi. (Pr. 668—Civ. 355, 421, ur.) (Pr. Fr. 929).

670. Toţi aceĭ cari sunt în drept dė a cere punerea peceţilor, pot cere redicarea lor, afară numaĭ de aceia carĭ au cerut punerea peceţilor în virtutea art, 656, §. III. (Pr. 656 §. 1, 2, 657—Co. 223) (Pr. Fr, 930).

671. Redicarea peceţilor se va face în urma uneĭ ordinĭ a tribunalului.

Tot de odată tribunalul va anunţa, pentru ca să asiste la redicarea peceţilor, pe soţul ce va fi în viaţă, pe moscenitoriĭ cunoscuţi saŭ presupuşi, pe esecutorul testamentar, de va fi, pe legatariĭ ce se vor cunósce, pe persónele ce aŭ făcut opositiune la punerea peceţilor, saŭ pe ministerulŭ public, dacă moscenirea e vacantă.

Tóte aceste persóne se pot presinta înşi-le saŭ prin mandatariĭ.

În ḑioa însemnată, se va procede la redicarea peceţilor faţă cu

părțile chemate, saŭ în lipsa lor. Se va forma un proces-verbal despre(1) redicarea peceților. (pr 654, ur.; 666.; 672,ur;).

672. Acest proces-verbal va cuprinde : I data; II, numele, profesiunea, locuința celorŭ ce aŭ cerut redicarea peceților, daca a fost asemenea cerere; III, ordinul tribunalului pentru redicarea peceților; IV, numele, pronumele, profesia persónelor chemate și care aŭ asistat; V, disele și observările lor; VI, arĕtarea stării în care s'aŭ găsit pecețile. (Pr. 671, 673, ur.;—Pen. 198) (Pr. Fr. 936)

673. Pecețile vor fi redicate una după alta pe cât se va face și inventariul. (Pr. 668, ur.; 672; 674, ur. — Co. 223, ur.) (Pr. Fr. 937).

674. Inventariul se va face față cu persónele ce asistă la scóterea peceților. (Pr. 671, 673, 675, ur.).

675. Acest inventariŭ va fi o descriere fidelă a tutulor obiectelor aflate sub peceți.

El va coprinde pe larg cele menționate în procesul-vereal de redicarea peceților, descrierea cu amĕnuntul a obiectelor aflate, arătarea calității și a cantității lor, pe cât se va putea. (Pr. 672, ur.; 676).

676. Tóte pretențiunile câte se vor ivi în timpul formărei inventariuluĭ se vor trece în procesul-verbal, spre a se apreți și judecà de tribunal. (Pr. 674, ur.).

Secțiunea IV

Despre vêndarea mobilelor uneĭ mosceniri

677. Când vêndarea mobilelor uneĭ mosceniri se va face în virtutea art. 736 §. 1, din Cod. civil, acéstà vêndare se va esecuta, conform regulelor prescrise pentru vêndarea silită a mobilelor, prin art. 437, 438, 439, 440, 443, 444, 445. (Pr. 678, ur.—Civ. 707, 716) (Pr. Fr. 945).

678. Partea interesată se va adresa la președintele tribunaluluĭ local, alegînd și unŭ domiciliŭ în acel loc, dacă locuĕsce în altă parte. (Pr. 677, 679, ur.).

679. Se va procede la facerea inventariuluĭ obiectelor de vêndut, după ce se va chema atât cel ce a făcut cererea, cât și alte persóne interesate cunoscute. (Pr. 670, 680).

(1) Din greșială de tiparŭ s'a pusŭ, în ediția oficială, vorba *dupe* în locŭ de *despre*.

680. Vêndarea publică se va face la locul însemnat de tribunal, conform art. 430(1). (Pr. 432, 677, ur.).

SECȚIUNEA V

Despre vêndarea bunurilor imobilĭ ale minorilor

681. Vêndarea imobilelor minorilor nu va putea fi ordonată de cât după un avis al rudelor arĕtător de natura bunurilor și de valórea lor aprossimativă.

Acest avis nu va fi necesariŭ, daca bunurile vor fi tot de odată și ale majorilor, și dacă vêndarea este cerută de dînșii. Se va urma atunci conform cu regulile din secțiunea următóre. (Pr. 682, ur.; 691, ur.;—Civ. 355, ur.; 401—404, 409, 717, 736) (Pr. Fr. 953).

682. Când tribunalul va întări acest avis, va declara tot în otărîrea sa, că vinderea se va face în ființa tutoruluĭ, înaintea tribunalului; saŭ dacă vinderea nu se póte face înaintea tribunalului, el va orîndui pe un judecător, saŭ pe sub prefectul respectiv cu judecătorul de plasă, spre a o sĕvêrși la fața loculuĭ, conform art. 403 din Codicele civile. (Pr. 681, 683, ur.) (Pr. Fr. 954).

683. Incheerea care va ordona vinderea va însemna și prețul cu care are a se începe și condițiunile eĭ. (Pr. 682, 684, ur.—Civ. 401) (Pr. Fr. 955).

684. Astă prețuire va fi regulată saŭ după avisul rudelor, saŭ după titlurile proprietățiĭ, saŭ după contractele autentice saŭ iscălite cu dată certă, și de nu sunt contracte, după rolul contribuțiunii fonciare,

Cu tóte astea, tribunalul va putea, după împrejurărĭ, să procédă la estimarea totală saŭ parțială a imobilelor.

Estimarea acésta se face după importanța și natura bunurilor, prin unul saŭ treĭ esperți, numiți de tribunal, spre acest sfîrșit. (Pr. 683, 685, ur.—Civ. 401, 1171, 1176, 1182) (Pr. Fr. 955).

685. Daca estimarea a fost ordonată, espertul saŭ esperțiĭ, după ce vor jura, saŭ înaintea președinteluĭ tribunaluluĭ saŭ înaintea judecătoruluĭ numit de dînsul, vor face raportul lor, care va arăta în scurt basele estimărĭĭ, fără de a intra în amĕnunte de descriere a bunurilor de vêndare.

Acest raport se va depune la grefa tribunalulnĭ, și se va da copie după dênsul la ceĭ ce o vor cere. (Pr. 684, 686, ur.—Civ. 734) (Pr. Fr. 956).

(1) Din greșială s'a citat aci art. 430, câcĭ art. 432 trebue a se citi.

686 Se va forma apoĭ un act de publicaţiune, care va coprinde :

I. Arătarea otărîreĭ care autoriséḑă vênḑarea;

II. Numele, pronumele minoruluĭ şi al tutoruluĭ sĕŭ;

III. Arătarea imobililor ce se vênd, şi un estract din condiţiunile vênḑării, coprinse maĭ pe larg în otărârea vênḑării;

IV. Preţul cu care are să se încépă licitaţiunea;

V. Ḑioa, locul şi ora când are să se facă vênḑarea. (Pr. 683, ur.; 687, ur.—Civ. 403) (Pr. Fr. 957).

687. Acést act se va afige, în timp de 30 ḑile cel puţin, atâtŭ la uşa tribunaluluĭ, saŭ la locul unde are să se facă vênḑarea, cât şi la uşa primărieĭ unde se află aşeḑat imobilulŭ. — Totŭ de o dată, un estract se va publica într'un jurnal al localităţiĭ, saŭ în lipsă, în unul din ale localităţiĭ vecine. (Pr. 686, 688. ur.).

688. Daca în ḑioa însemnată pentru adjudicaţiune, nu ese un preţ nicĭ măcar egal cu preţul însemnatŭ de tribunal şi publicat, tribunalul va putea, după împrejurărĭ, saŭ să apróbe preţul eşit, saŭ să amâne vênḑarea pentru alt termen, care se va publica tot cu modul prevĕḑut în articolul precedent. (Pr. 687, 689, ur.) (Pr, Fr. 963)

689. Sunt declarate comune acestuĭ titlu(1) articolele 537, 538, 542, 543, 544, §. 1. 545, 546, 551, 552, 553, 556, 557. (Pr. Fr. 964).

690. În cele opt ḑile carĭ,vor urma după adjudecaţiune, orĭ cine va putea să supraliciteḑe cu o a ḑecea parte maĭ mult peste preţul eşit, conformându-se şi cu cele coprinse la art. 548, 549, (Pr. 550, 688. ur) (Pr. Fr. 965).

Secţiunea VI

Despre împărţirĭ şi licitatiuni

691. Împărţirea de succesiunĭ între maĭ multe persóne se va face prin tribunal, daca ele nu o pot face prin bună înţelĕgere. (Pr. 692, ur.)

692. In casurile prevĕḑute de art. 733 şi 747, din Codicele civil, împărţirea se va face dupe cererea părţiĭ celeĭ maĭ deligente(2). (Pr. 691, 693, ur—Civ. 409, 728, 785, 1388, ur; 1530, 1825) (Pr. Fr. 966).

693. Numirea de tutorĭ pentru minorĭ, carĭ, într'o împărţélă, aŭ

(1) Din greşială se află aci cuvêntul titlu, câcĭ trebue a se ḑice: "*acestei sectiuni.*„

(2) Parte maĭ *diligente* este aceea care cere, reclamă maĭ nainte.

interese contrarii, se va face de către tribunal, după avisul consiliului de familie. (Pr. 691—Civ. 356, ur.; 747) (Pr. Fr, 968).

694. Asupra raportului judecătorului numit pentru operațiunile împărțelei, conform art. 733 din Codicele civil, tribunalul va otărî a se face împărțéla în natură, și de va fi trebuință, va otărî vinderea unora saŭ mai multor imobile.

Acéstă vindere se va face prin licitațiune, saŭ înaintea judecătorului saŭ înaintea tribunalului unde se află aședat imobilul, cu espertisă saŭ fără espertisă, după împrejurări. (Pr 691, 694—Civ. 734, 1388) (Pr. Fr. 969, 970)

695. Daca tribunalul va hotărî a se face espertisă, el va putea numi unul saŭ trei esperți, cari, după ce vor jura, vor face la fața loculuĭ raportul lor după basele estimăriĭ, fără să intre în amĕnunte de descriere a obiectelor de împărțit. (Pr. 694, 696, ur.—(Civ. 734) (Pr. Fr. 971)

696. Vêndarea obiectelor se va face conform cu cele ce s'a dis pentru vêndarea bunurilor imobile ale minorilor. (Pr. 683—690; 695, 697, ur.) (Pr. Fr. 972)

697. Daca în ziua însemnată pentru adjudicațiune prețul eșit nu va fi egal cu prețul pus de tribunal, se va proceda cum s'a dis în art. 688 (Pr. 696 698)

698. In cele opt zile după adjudecațiune, ori cine va putea să supraliciteze cu o a zecea parte mai mult peste prețul adjudecațiuneĭ, conform cu cele zise la art. 690. (Pr. 696, ur.).

699. Cândŭ situațiunea imobilului va cere mai multe espertise deosebite și se va constata că fie-care imobil nu se póte împărți, vinderea prin licitațiune nu se mai face, daca, din apropierea raporturilor, resultă că totalitatea imobilelor póte a se împărți în natură. (Pr. 691, 700, ur.—Civ. 741, 742, 744) (Pr Fr. 974).

700. Dacă cererea este, ca imobilul saŭ imobilele să se împarță în mai multe părți, în natură, esperții, după ce vor face estimarea, vor însemna cum trebue să se compună fie-care lot saŭ parte a se da.

Raportul esperților, fiind aprobat de tribunal, loturile saŭ părticelile vor fi trase la sorți, față cu părțile, înaintea tribunalului saŭ a unuĭ judecător-comisar numit de tribunal. (Pr. 691, 699, 701.—Civ. 737, ur.; 743, ur.) (Pr. Fr. 975).

701 In cele-alte casuri se va urma conform cu art. 737 pîna la art. 750 din Codicele civil. (Pr. 700).

SECȚIUNEA VII

Despre beneficiulŭ de inventariŭ(1)

702. Dacă moscenitorul beneficiar voiesce, înainte d'a se declara moscenitor, ca, conformŭ cu Codicele civile, să se autorisede a vinde mișcătóre ale moscenireĭ, el va presenta, spre acest stîrșit, o petițiune la președintele tribunaluluĭ loculuĭ, unde s'a deschis moscenirea.

Vinderea se va face înaintea unuĭ agent judecătoresc, conform art. 432, 437, 438, 439, 440, 442, 443, 444 și 445. (Pr. 703, ur.—Civ. 95, 405, 704, ur.; 713, ur.; 716) (Pr. Fr. 986).

703. Daca cererea este de a se vinde imobile de ale succesiuneĭ, moscenitorul beneficiar va presenta președinteluĭ tribunaluluĭ loculuĭ unde e deschisă succesiunea, o petițiune în care se arată necesitatea acesteĭ vêndărĭ și imobilile de vêndut.

Președintele tribunaluluĭ va comunica cererea ministeriuluĭ public, și va hotărî de trebue a se face vêndarea, și de trebue saŭ nu a se face aprețuirea de esperți. (Pr. 702, 704, ur.—Civ. 95, 704, 717) (Pr. Fr. 987).

704. Se va procede la vindere, după formalitățile prescrise pentru vinderea imobilelor unuĭ minor. (Pr. 683—690, 702, ur.; 705, ur.) (Pr. Fr. 988).

705. Moscenitorul beneficiar se va socoti moscenitor pur și simplu, dacă a vêndut imobile fără a se conforma regulelor prescrise maĭ sus. (Pr. 702, ur.—Civ. 689, 711, ur.; 717) (Pr. Fr. 988).

706. Acțiunele ce moscenitorul beneficiar are a intenta în contra moscenireĭ, le va intenta în contra celor-alțĭ moscenitorĭ, dacă sunt; în casul contrariŭ, el le va intenta în contra unuĭ curator ce se va numi după formele cum se numescŭ curatoriĭ la moscenirile vacante. (Civ. 713, 725; 1882 1883) (Pr. Fr. 996).

707. Moscenitorul beneficiar va fi obligat a da socotélă despre administrarea sa, și va fi responsabil de actele gestiuneĭ sale. (Civ. 713, 714, ur.).

TITLULŬ X

Despre convențiunile matrimoniali

708. Tóte convențiunele matrimoniali, saŭ contractele de că-

(1) Spre a înțelege ce este o moscenire care se priimesc sub *beneficiŭ de inventariŭ*, vezi cele zise la art. 713 din Cod. civil.

sătorie şi foile dotalĭ, se vor trece din cuvênt în cuvênt într'un registru special ce se va ţinè la grefa fie căruia tribunal de judeţ. (Pr. 709, ur—Çiv. 1223, ur 1228, ur.)

709. Contractul de căsătorie, se va sub-scrie atât de bărbat cât şi de femeie, precum şi de părinţii lor, şi de ceĭ ce constitue dota, daca dota esistă. (Pr. 708, 710, ur—Civ. 1223, ur; 1228, ur; 1235, ur)

710. Maĭ nainte de celebrarea căsătorieĭ, ambiĭ soţi, împreună cu ceĭ ce aŭ constituit dota, se vor presenta, în persónă saŭ prin procuratorĭ specialĭ, înaintea tribunalului domiciliului bărbatului cu petiţiune sub-scrisă de dinşiĭ spre a cere trascripţiunea contractului în registrul tribunalului. (Pr. 709, 711, ur—Civ, 1228, ur. 1235, ur.)

711. Preşedintele va opri originalul contractulŭĭ, şi dacă dota constă numaĭ în mişcătóre, el va da ordin grefierelui ca, în termen de treĭ ḑile de la priimirea petiţiuneĭ, să facă transcripţiunea. (Pr. 710, 712, ur.).

712. Dacă dota coprinde imobile, se va face cercetare prin tribunalul loculuĭ unde ele sunt aşeḑate, despre posesiunea înzestrătoruluĭ, şi ipotecele saŭ alte drepturĭ reale ce pot fi puse asupra lor.

Menţiune despre acéstă cercetare se va face în procesul verbal, înscris pe marginea orĭ în josul registruluĭ de transcripţiune. (Pr. 711, 713, ur—Civ, 1235, ur; 1240)

713. Dacă din tóte aceste cercetărĭ va resulta întârḑiere, şi căsătoria va trebui să fie celebrată îndată, preşedintele tribunăluluĭ va da bărbatuluĭ un estract legalisat, după contractul sĕŭ de căsătorie, care va servi de dovadă pentru aşedarea definitivă a convenţiunelor matrimoniale. (Pr. 711, ur.; 714, ur.).

714. Procesul-verbal după încheerea transcripţiuneĭ se va trece în josul contractuluĭ de căsătorie, şi în registrulŭ transcripţiuneĭ. (Pr. 710, ur.; 715, ur.).

715. Luarea înapoĭ a contractuluĭ legalisat se va face de bărbat, în presenţa înzestrătoruluĭ, de va fi, carĭ amêndoĭ vor subscri în registru de priimire. (Pr. 711—Civ. 1237, ur.).

716. Schimbările ce s'ar face la convenţiunele matrimonialĭ, maĭ nainte de celebrarea căsătorieĭ, sunt supuse la aceleaşĭ formalităţi, ca şi convenţiunele matrimonialĭ.

Ele vor trebui a fi trecute în josul contractuluĭ de căsătorie, conform art. 1230 din Codicele civil. (Pr. 708, ur.—Civ. 1229, 1236).

717. Când dota se restitue în casurile prevĕḑute de art. 1271 din Codicele civil, restituirea se va trece în registrul transcrip-

ţiuneï pé marginea fóeï unde este trucut contractul de căsătorie, după cererea părţii interesate. (Pr. 715—Civ. 1272, ur.).

718. Locuitoriï aşeḑaţi în comunele rurale vor înregistra contractele ce vor face la a lor căsătorie, saŭ la tribunalul local, saŭ la judecătoria de plasă a domiciliuluï bărbatuluï, la care se va ţinea asemenea un registru special pentru transcrierea contractelor de casătorie. (Pr. 708, 719).

719. Transcrierea la judecătoria de plasă se va face după formele cerute la tribunalelé de judeţ

Un estract după aceste registre se va trimite, la fie-care şése luni, la tribunalul local, care îl va trece în registrulŭ special de transcripţiuni. (Pr. 709, ur.; 718—Civ. 1228).

720. Bărbatul al căruï contract de căsătorie este format în streinătate, va fi dator, treï luni după întórcerea sa în ţéră, să transcrie acest contract în registrul tribunaluluï domiciliuluï seŭ. (Pr. 711—Civ. 1228--Co. 64, ur.).

TITLULŬ XI

Despre transcripţiunea actelor de strămutarea proprietăţiï, şi despre inscripţiunea privilegielor şi ipotecelor

721. Se vor ţine la fie-care tribunal de judeţ un registru de transcripţiunea actelor de mutaţiunea saŭ strămutarea proprietăţilor, şi un alt registru de inscripţiunea privilegielor şi ipotecelor. (Pr. 722, ur.; 725, ur.—Civ. 1780, ur.).

722. Se va transcrie în registrulŭ de transcripţiune alŭ tribunaluluï unde este aşeḑat imobilul :

I. Tóte actele de instreinare a proprietăţilor imobile, saŭ a drepturilor reale ce se pot ipoteca;

II. Tóte actele prin care se renunţă la aceste drepturï;

III. Tóte actele prin care se constitue o antichresă, o servitute, un drept de usufruct, de usŭ saŭ de abitaţiune;

IV. Tóte actele prin care se renunţă la aceste drepturï. (Pr. 721, 723, ur.; 726).

723. Pînă la transcripţiune, drepturile resultând din actele menţionate la art. precedente nu se pot opune celor de al treialea, cariï aŭ drepturï asupra imobiluluï. (Pr. 722, 724--Civ. 1295).

724. Contractele de arende saŭ închiriere, pe un timp maï lung de treï anï, nu se pot opune celor de al treilea, de cât atunci când ele se trecŭ prin estract în registrul de transcripţiune. (Pr. 723—Civ. 1413).

725. Inscripţiunea privilegielor şi ipotecelor se va face în registrul tribunalului unde se află situat imobilul, conform regulelor prevĕdute prin Codicele civil. (Pr. 726, ur.,—Civ. 1780, nr.).

726. Spre a se ordona inscripţiunea actului de privilegiŭ saŭ ipotecă, se va face cercetare în registrul de inscripţiuni şi transcripţiuni, de un judevător-comisar asistat de grefier, spre a se vedea dacă esistă diferite alte sarcini saŭ drepturi asupra aceluĭ imobil.

Se va presinta tot d'o dată şi titlurile, dacă esistă, despre proprietatea obiectului supus la privilegiŭ saŭ ipotecă.

Menţiune despre aceste cercetări şi aceste titluri, saŭ despre constatarea liniştitei posesiuni, se va face în actul de inscripţiunea ipotecei saŭ privilegiului. (Pr. 725, 727, ur.—Civ. 1780, ur.).

727. Pe actul original, pe lângă certificarea dateĭ şi numeruluĭ de ordine, cerută de art. 1782 din Codicele civil, se va trauscrie şi actulŭ de inscripţiune, aşa cum s'a trecut în registrul de inscripţiune. (Pr. 725, ur.; 728—Civ. 1780, ur.).

728. Acelĕşĭ formalităţi de inscripţiune se vor urma, când în virtutea art. 1814 din Codicele civile, o ipotecă se va muta de pe un imobilul pe altul.

Menţiunea despre acéstă mutare se va face pe marginea primireĭ inscripţiuni. (Pr. 725, ur.).

CARTEA VII

TITLULŬ I

Dispoziţiuni generale

§. 1. Despre termeni

729. Termenile (sorócele) coprinse în procedură se înţelegŭ pe ḑile libere, adică nu se socotesce nicĭ ḑiua de când s'a început, nicĭ ḑioa când se împlinesce termenul. (Pr. 730, ur.) (Pr. Gen. 737).

730. Termeniĭ însemnaţi cu lunile saŭ sĕptĕmânile, se împlinescŭ în ḑioa luneĭ saŭ a sĕptĕmâneĭ, corespunḑĕtóre cu ḑioa punctuluĭ de plecare.

Termenul care, plecând de la 29, 30 saŭ 31 ale luneĭ, se împlinesce într'o lună care nu are acea ḑi corespunḑĕtóre, se va so-

coti împlinită în ḑioa cea din urmă a luneĭ. (Pr. 729, 731) (Pr. Gen. 738).

731. Orĭ ce termen care se va împlini într'o duminică, ḑi de vacantă saŭ altă ḑi de serbătóre legală, se vâ prelungi pentru cea d'ântêiŭ ḑi de lucru următóre. (Pr. 730, 732, ur.) (Pr. Gen. 739).

732. Termenii regulaţi de legiuitorŭ nu se pot scurta nicĭ prelungi de judecători, de cât în casurile cand legea le dă acéstă facultate. (Pr. 733, ur.) (Pr. Gen. 741).

733. Espirarea unuĭ termen acordat de lege pentru esercițiul unuĭ drept, atrage cu sine căderea dreptuluĭ. (Pr. 732, 734) (Pr. Gen. 742).

734. Cu tóte acestea, termenul se va suspende prin mórtea părţiĭ.

El nu îşĭ va începe cursul, în contra moscenitorilor seĭ, de cât de la espirarea termenuluĭ pentru a face inventarŭ şi a delibera. (Pr. 733—Civ. 706) (Pr. Gen. 743).

§. 2. *Despre nulităţĭ.*

735. Se va declara nul, sub condiţiunile prescrise la vale, orĭ ce act de procedură făcut cu călcarea acesteĭ legĭ:

I. Daca actul este făcut de un magistrat saŭ oficier judecătorescŭ necompetinte;

II. Daca călcarea formelor a causat părţiĭ care o invocă o vătămare, pe care nu o póte repara de cât anulând actul;

III. Daca nulitatea actuluĭ este formal pronunţată de lege. (Pr. 736, ur.) (Pr. Gen. 745).

736. Nulitatea se va pronunţa numaĭ după cererea părţiĭ în favórea căria legea a admis'o, saŭ care va avea un interes a o opune.

Ministerul publicŭ va putea de la sine invoca o nulitate, în tóte casurile când este obligat de lege a lua conclusiunĭ, precum şĭ în materiĭ de ordine publică. (Pr, 80, 735, 737) (Pr. gen. 746)

737. O procedură nu se va anula de cât de la actul care a dat nascere la acea nulitate. (Pr. 735, ur.) (Pr. Gen. 748).

TITLULŬ II

Dispoziţiunĭ transitorĭi

738. Aeest conice de procedură se va aplica de o dată cu punerea în lucrare a Codiceluĭ civil (Civ. 1913—Decret. diu 2 lulie 1865, Supl. Appen. p. 19).

739. Procesele carĭ, la promulgarea acestei legĭ, se vor afla judecându-se în drit, la tribunalele şi curţile de peste Milcov, saŭ la curtea de Casaţiune, după legea din 1847, se vor reîncepe la tribunalele de judeţe competinţĭ, pentru a se judeca din noŭ după acest codice.

740. Tóte legile, decretele, regulamentele, instrucţiunile saŭ deslegările ministerialĭ, relative la procedură, sunt şi rĕmân desfiinţate de la aplicarea acestei legĭ, afară de dispoşiţiunile de procedură coprinse în Codicele comercial.

741. Dispoşiţiunile legeĭ curţiĭ de Casaţiune, contrariĭ dispoşiţiunilor acestuĭ codice, rĕmân abrogate.

742. Tóte procesele şi actele judecătorescĭ, câte se vor afla pendinte la curţĭ şi tribunale, în momentul aplicărĭ acesteĭ legĭ, se vor regula şi judeca după formele prescrise de acéstă procedură.

743. Procesele pendinte la consistoriĭ saŭ la mitropolie orĭ episcopiĭ în momentul punerĭi în lucrare a acestuĭ codice şi codiceluĭ civil, vor trece, cele de la consistoriĭ la tribunalele de întêia instanţă, şi cele de la mitropolie saŭ episcopiĭ la curţile apelative respective.

744. Publicaţiunele făcute pentru vêndarea silită a imobilelor, conform legiurilor vechĭ, nu se vor maĭ înnoi, ci adjudecaţiunea numaĭ, la termenul publicat, se va urma conform acesteĭ procedurĭ.

745. Regulile privitóre la facerea şi esecutarea otărniciilor se vor determina printr'un regulament de administraţiune publică : pînă atunci vor rĕmânea în fiinţă regulile speciale astădĭ în vigóre.

746. Se vor regula, sub forma regulamentelor de administraţiune publică:

a). Formulare pentru actele de procedură cele maĭ usuale;

b). Diferitele tarife de plăţĭ şi cheltuelĭ judecătorescĭ, pentru espertisă, martorĭ, copie de acte, citaţiunĭ, somaţiunĭ, esecuţiunĭ silite, urmăririĭ şi licitaţiunĭ, transcripţiunĭ de mutaţiunĭ, inscripţiunĭ de ipotece, şi altele.

fine.

TABELA MATERIELOR
CODICELUĬ DE PROCEDURA CIVILE

CARTEA I

Despre judecătoriele de plăşĭ (ocóle) pagina.

TITLU I. Competinţa judecătorilor de plăşĭ . . . 1
TITLU II. Despre cererĭ înaintea judecătorilorŭ de plăşĭ şi chemarĭ în judecată. 4
TITLU III. Despre judecată, hotărîre şi esecuţiune. . 5
TITLU IV. Despre judecata în lipsă şi despre opositiune. 7
TITLU V. Despre differite proceduri preparatorii şi despre escepţiunĭ înaintea judecătorilorŭ de plăşĭ. 8
TITLU VI. Despre recusaţiunea judecătorilorŭ de plăşĭ. 10

CARTEA II

Despre tribunalele de judeţe

TITLU I. Despre competinţă. 11
TITLU II. Despre cererĭ şi citaţiunĭ. 13
TITLU III. Despre comunicarea făcută ministeriuluĭ publicŭ. 15
TITLU IV. Despre audienţe şi poliţia lor. 16
TITLU V. Despre introducţiunea şi instrucţiunea causelorŭ. 17
TITLU VI. Despre escepţiunile ce se propunŭ înaintea apărăreĭ fonduluĭ. 19
Secţiunea I. Despre cauţiunea ce sunt datorĭ a da strainiĭ. 19
Secţiunea II. Despre strămutărĭ saŭ escepţiunĭ declinatóre. 19
Secţiunea III. Despre nulităţĭ. 20

pagina.

Secțiunea IV. Despre chemarea garanților în causă saŭ despre escepțiuni dilatorii 20
TITLU VII. Despre sentințe. 21
TITLU VIII. Despre desdaunări și cheltueli. 24
TITLU IX. Despre hotărîrile date în lipsă și despre opositiuni 26
TITLU X. Despre procedurele preparatóre și probatóre în generale. 27
Secțiunea I. Despre verificarea scripturelorŭ. 28
Secțiunea II. Despre cercetarea prin martorĭ. 31
Secțiunea III. Despre esperți. 34
Secțiunea IV. Despre cercetări în fața locului. 35
Secțiunea V. Despre interogatorulŭ părților 36
Secțiunea VI. Despre jurămîntulŭ judiciar deferitŭ uneĭ părți 37
TITLU XI. Despre intervențiune. 38
TITLU XII. Despre suspensiunea, peremțiunea (închidcrea) și începerea judecăților. 39
TITLU XIII. Despre regulare de competință. 40
TITLU XIV. Despre trimiterea la unŭ altŭ Trib. pentru causă de rudenie saŭ de affinitate. . . . 41
TITLU XV. Despre recusațiune. 42
TITLU XVI. Despre revisuirea judecăților. 44
Secțiunea I. Casurile în care se póte cere revisuirea. . 44
Secțiunea II. Formele și termenii cererilorŭ de revisiune. 46
TITLU XVII. Despre acțiunea recursorie civilă în contra judecătorilorŭ(1). 47

CARTEA III

Despre curțile de appelŭ

TITLU I. Despre dreptulŭ de appelŭ. 49
TITLU II. Formele și effectele appeluluĭ. 50

CARTEA IV

Despre arbitri

TITLU I. Despre numirea de arbitri. 52

(1) Prise à partie.

pagina

TITLU. II. Despre instrucțiune înaintea arbitrilor. . . 53
TITLU. III. Hotărârea arbitrilor 53
TITLU IV. Despre mijlócele de a ataca hotărîrea arbitrilorŭ. 54
TITLU V. Terminarea arbitragiuluĭ. 55

CARTEA V.

Despre esecuțiunea silită.

TITLU I Dispositiunĭ generalĕ. 56
Secțiunea I. Titlurile cerute pentru essecutarea silită. . 56
Secțiunea II. Persónele și bunurile supuse essecutări silite 57
Secțiunea III. Cândŭ se póte esercita esecuțiunea silită. . 57
Secțiunea IV. Pentru primirea cauțiunel. 59
Secțiunea V. Esecuțiunea în contra moscenitorilor. . . . 59
Secțiurea VI. Contestațiunĭ asupra esecuțiunel silite. . . 60
TITLU. II. Despre esecuțiunea silită asupra bunurilor mobile. 61
Secțiunea I. Bunurile mobile carĭ nu se pot urmări. . . 61
Secțiunea II. Despre urmărirea bunurilorŭ mobile ce se află în posesiunea debitorelui. 62
Secțiunea III, Despre vîndarea saŭ licitațiunea obiectelorŭ mobilĭ urmărite. 65
Secțiunea IV. Despre distribuțiunea prețuluĭ. 67
Secțiunea V. Despre urmărirea și poprirea obiectelorŭ mobilĭ ale debitoruluĭ, carĭ sunt în mâna celorŭ de al treilea. 68
TITLU III. Despre esecuțiunea silită asupra veniturilorŭ imobilelorŭ. 70
Secțiunea I. Urmărirea fructelorŭ prinse de rădecinĭ. . 70
Secțiunea II. Despre urmărirea veniturilorŭ unuĭ imobilŭ 71
TITLU IV. Despre esecutarea silită asupra imobilelorŭ 73
Secțiunea I. Imobilele carĭ potŭ fi urmărite. 73
Secțiunea II. Comandamentul prealabil. 74
Secțiunea III. Urmărirea imobiliară. 74
Secțiunea IV. Despre efectele urmăririel imobiliare. . . . 76
Secțiuneo V. Conservarea imobilelor urmărite. 76
Secțiunea VI. Concursul maĭ multor urmăririĭ imobiliare. . 77
Secțiunea VII. Despre opositiunĭ și cererĭ incidente la o urmărire imobiliară 78
Secțiunea VIII. Despre amânarea adjudecațiunel. 78

pagina.

Secţiunea IX. Licitaţiunea şi adjudecaţiunea imobilelor urmărite. 79
Secţiunea X. Despre consemnarea preţuluĭ adjudecaţiuneĭ şi vândarea obiectuluĭ adjudecat. 81
Secţiunea XI. Despre actele de adjudecare şi recursul în contra lor. 82
Secţiunea XII. Despre efectele adjudecaţiuneĭ. 83
TITLU V. Ordinea creditorilor şi distribuţiuneĭ preţuluĭ imobililor. 84
Secţiunea I. Deschiderea ordineĭ şi înfăţişarea titlurilor. 84
Secţiunea II. Inchiderea ordineĭ şi plata creanţelor. . . 85
Secţiunea III. Despre regularea unor creanţe speciale. . 87
TITLU VI. Despre predarea silită a mobilelor şi imobilelorŭ. 88

CARTEA VI

Proceduri diverse

TITLU I. Despre oferte de plată şi consemnaţiuni. . 90
TITLU II. Despre dreptul proprietarilor asupra mobilelor, efectelor şi fructelor chiriaşilor şi despre secuestrul assigurătorŭ. 90
TITLU III. Dispositiuni relative la absenţi. 92
TITLU IV. Despre autorisarea femeeĭ măritate de către tribunal. 92
TITLU V. Despre separaţiunea patrimonielor dintre bărbaţi şi femeĭ. 93
TITLU VI. Despre deliberările Consiliuluĭ de familie. . 94
TITLU VII. Despre interdicţiune. 95
TITLU VIII. Despre cesiunea bunurilor. 96
TITLU IX. Proceduri relative la deschiderea uneĭ sucesiuni. 97
Secţiunea I. Despre punerea peceţilor dupe mórte. . . 97
Secţiunea II. Despre opositiunea la punerea peceţilorŭ. . 99
Secţiunea III. Despre redicarea peceţilorŭ şi inventariŭ. . 99
Secţiunea IV. Despre vîndarea mobilelor uneĭ mosceniri. . 100
Secţiunea V. Despre vîndarea bunurilor imobilĭ ale minorilor. 101
Secţiunea VI. Despre împărţiri şi licitaţiuni. 102
Secţiunea VII. Despre beneficiurĭ de inventariŭ. . . . 104
TITLU X. Despre conventiunile matrimoniali. . . . 104

pagina.

TITLU XI. Despre transcripţiunea actelor de strămutarea proprietăţii, şi despre inscripţiunea privilegielor şi ipotecilor. 106

CARTEA VII

TITLU I. Dispositiuni generale. 107
§. I. Despre termini. 107
§. II, Despre nulităţi. 108
TITLU II. Dispositiuni transitorii. 108

Finèle Tabelèi.

CODICELE

de

COMMERCIU.[1]

ESPLICAȚIUNEA SCURTĂRILORŬ:

Co. să se citéscă: Codicele de Comerciŭ.
Co. Fr. . . . Codicele de Comerciŭ Francesă.
ur. . . . următorii.
Pr. Co. . . . Procedura Comercială.
Reg. . . . Regulamentulŭ organicŭ.
Civ. . . . Codicele Civile,
Supl. . . . Suplimentŭ.
l. . . . legeă.
P. . . . Codicele Penalŭ.
N. l. . . . Nota legeĭ.

CARTEA I.

PENTRU NEGOȚIULU DE OBȘTE.

TITLULU I.

PENTRU NEGUȚIATORĬ.

Art. 1. Negutătorĭ sunt câțĭ facŭ fapte de negotĭu și au negotĭulŭ ca o meseriă a lorŭ obicinuită. (Co. 2, ur; 82; Pr. Co. 306 Reg.) (Co. Fr. 1).

2. Orĭ-ce nevîrsnicŭ, parte bărbătéscă séu femeéscă, avêndŭ iertarea vîrsteĭ după pravila pămêntuluĭ, și fiindŭ în vîrstă de anĭ

(1) Codicele de comerciŭ allŭ țerei românescĭ s'a promulgat și s'a aplicat în anulŭ 1840. O lege din 10 Decembre 1864 a făcut acestŭ codice aplicabile și în Ro-

două-decĭ şi unulŭ deplinŭ, nu va putea sĕ se negutĭătoréscă, nicĭ faptele sale cele de negotĭu sĕ se socotéscă legiuite:—1. De nu va avea voiă înscrisă de la tatălŭ sĕu, séu (întêmplânduse a fi tatălŭ sĕu mortŭ, orĭ a fi pusŭ sub epitropie, orĭ a lipsi într'alte ţĕrĭ) de la mumă-sa, ca o firéscă epitrópă ce este, séu, neavêndŭ nicĭ tată nicĭ mumă, de la epitropi, care voiă sĕ fiă adeverită de Tribunalulŭ civilŭ alŭ locului.—2. Dacă maĭ susŭ ţisa voiă nu se va trece în condica Tribunalului de commerciu, séu nefiindŭ asemene Tribunalŭ, în condica judecătorieĭ locale unde nevîrsniculŭ voiesce sĕ se asiédie cu locuinţia, şi la ai căria păreţĭ se va şi lipi spre sciintiă. (Co. 3; 4; 62; 110—Civ. 421, ur; 431 - supl. l. Constr. Corporale, 12; 29; 32, ur.) (Co. Fr. 2).

3. Nevîrsniculŭ, şi de nu va fi negutĭătorŭ, făcêndŭ însĕ faptele de negoţiu însemnate *la Art. 309*(1) din Regulamentulŭ organicŭ, este supusŭ la câte se cuprindŭ în Art. alŭ 2-lea. (Co. 110) (Co. Fr. 3.)

4. Nevîrsnicĭĭ negutĭătorĭ, şi de vorŭ avea voia cerută după Art. alŭ 2-lea, darŭ nu potŭ nicĭ sĕ ipotecédiĕ (adică sĕ zălojască lucrurĭ nemişcătóre) nicĭ sĕ înstrăinédiĕ averile lorŭ cele nemişcătóre de câtŭ numaĭ cu întărirea judecăţeĭ, care va cerceta maĭ înainte de este acésta spre învederatŭ folosŭ alŭ negoţiuluĭ lorŭ.(2) (Co. 2; 110—Civ. 430; 433; 951; 1160) (Co. Fr. 6).

5. Muĭerea cu bărbatŭ, de nu va avea ecsoprică, nu póte sĕ se negutĭătoréscă, iar avêndŭ, póte; însĕ şi atuncĭ cu slobodĭenia bărbatului înscrisă şi adeverită de judecătoria judeţiuluĭ. (Co. 6; 64, ur.—Civ. 202, 1223, ur; 1283, ur.) (Co. Fr. 5, 7).

6. Cândŭ muĭerea măritată, neavêndŭ ecsoprică, se va negutĭători cu slobodĭenia bărbatuluĭ în chipulŭ arătat maĭ susŭ, se înţelege că se negutĭătoresce pe séma luĭ; şi la o asemene întêmplare, ea îndatorédă averea luĭ, iar zestrea sa rĕmâne întrégă şi neclintită.(Co. 5; 64 ur—Civ 202, 1223, ur; 1283,ur) (Co. Fr. 5 şi 7).

---

mânia de peste milcovŭ (V. la supl.) Ellŭ este tradusŭ dupe codicele comerciale allŭ Franţeĭ. Maĭ multe dispositĭuni relative la procedură sunt coprinse într'unŭ anexŭ la acestŭ codice, în maĭ multe articole din Reg. Organicŭ allŭ ţereĭ românescĭ, şi în alte legi posterióre. Tóte aceste dispositĭunĭ sunt unite într'unŭ singurŭ corpŭ, sub numele de procedură comercială, la finele acestuĭ codice. Ne amŭ servitŭ pentru astă edĭţiune atât cu edĭţiunea primitivă din 1840, cât şi cu edĭţiunea cea noue oficială scósă în 1864.

(1) Din greşială de tiparŭ póte să citédă aci art 309 din Reg; căcĭ art 306 trebue a fi citat.

(2) în locŭ de *întărirea judecăţiĭ*, cată, dupe noul codice civile, să se îndeplinéscă formalităţile cerute de art. 401 allŭ acellŭ codice.

TITLULŬ II.

Pentru catastișele negoțiatorilorŭ.

7. Orĭ-ce negoțiătorŭ este datorŭ a avea unŭ catastichŭ-jurnalŭ în care sĕ se arăte, pe fiă care ḑi, ce are sĕ ia și ce are să dea, lucrările negoțiuluĭ sĕŭ, tocmelile sale cele negoțiătorescĭ, primirile sĕŭ girurile, de poliție și de obste totŭ ce primesce și plătesce cu orĭ-ce feliŭ de numire, și în care, cătră acéstă să se maĭ arăte, pe tótă luna, sumele întrebuințate la cheltuelile casei sale: însĕ acestŭ catastichŭ-jurnalŭ va fi deosebitŭ de cele-l-alte catastișe ce se obicinuescŭ la negoțiu; darŭ nu sînt neapĕratŭ trebuincióse. Este dator a pĕstra dupe orânduiala datelĭ, scrisorile ce primesce, și a prescriă într'unŭ catastichŭ pe cele ce trămite; iar negoțiătoriĭ carii nu vorŭ specula cu poliție, sĕŭ nu vorŭ avea o mare întindere de negoțiu, neînlesnindu-se a ținea catastișe cu *Dopia scriptură*, vorŭ fi datorĭ a avea unŭ catastichŭ curatŭ, șnuruitŭ și cu șahulŭ judecătorieĭ, în care vorŭ trece, pe tóta ḑiua tóte dările și primirile lorŭ sub orĭ ce feliŭ de numire. (Co. 8, ur; 81; 92; 98; 105; 325 326; 381—Civ. 1183; 1184) (Co. Fr. 8).

8. Este datorŭ a face sub-iscălitura sa, pe totŭ anulŭ, o catagrafiă (inventoriŭ) de lucrurile sale cele mișcătóre, și nemișcătóre, și de creditele și datoriile sale, și a o prescriă, pe totŭ anulŭ într'unŭ catastichŭ deosebitŭ orânduitŭ numaĭ pentru acésta. (Co. 9, 325; 326) (Co. Fr. 9).

9. Catastichulŭ-jurnalŭ și catastichulŭ-catagrafiilorŭ vor fi înnumĕrate pe fiă-care fóiă, însemnate cu șahŭ de la începutŭ pănă la sfîrșitŭ, șnuruite și pecetluite de cătră Tribunalulŭ localŭ, și apoĭ la finitulŭ fiă-cărui anŭ se vorŭ înfățișa la judecătoriă spre închiare. Judecătoria îndată ce i se vorŭ aduce aceste catastișe, va fi datóre a trece fără cătŭ de puțină zăbavă, și fatță cu negoțiătorulŭ, la sfîrșitulŭ foilorŭ scrise, aceste cuvinte sub iscăliturile judecătorilorŭ: „ *S'a înfățișatŭ jurnalulŭ sĕŭ inventoriulŭ, pe anulŭ cutare,* „*ustădĭ la . . . . . anulŭ . . . . . și s'a adeveritŭ cu a nóstră* „*iscălitură și punerea peceței judecătoriei.*“ Nicĭ un feliŭ de plată nu se va lua pentru acéstă adeverire. — De se va întêmpla a nu putea găti negoțiătorulŭ catastișele sale pănă la sfîrșitulŭ anului, va avea sorocŭ încă de treĭ lunĭ din anulŭ următorŭ, în curgerea cărui sorocŭ va fi neapăratŭ datorŭ a le înfățișia la Tribunalŭ spre închiare. — Înscrierea într'aceste catastișe se va urma după rândulŭ datei, fără a sĕ lăsa locŭ deschisŭ, nicĭ a sĕ face vr'unŭ adaosŭ pe margine. (Co. 7: 8) (Co. Fr. 10, 11).

*

10. Neguţiătorii vor fi datorĭ a ţênea aceste catastişe la păstrare în curgere de ḑece anĭ. (Co. Fr. 11),

11. Judecătoria póte sĕ priméscă catastişele cele ţênute după orânduială, spre a face dovadă între neguţiătorĭ pentru fapte şi pricinĭ de negoţiu. (Co. 1; 7; 12, ur; 105—Pr. Co. 306 Reg.—Civ 1183; 1184) (Co. Fr. 12).

12. Catastişele ce sunt datorĭ a ţênea neguţiătoriĭ, şi în carii nu se vorŭ fi păḑitŭ rânduelile maĭ susŭ însemnate, nu vor fi primite nicĭ a sĕ fnfăţişia, nicĭ a face dovadă la judecată spre folosulŭ celorŭ ce le vorŭ fi ţênutŭ, păḑindu-se însĕ şi tóte câte se vor rândui la cartea pentru falimentŭ şi bancrute. (Co. 7, 8, 16, 325, 326—Civ. 1185) (Co. Fr. 13).

13. Judecata póte porunci a sĕ da în cunoscinţia părţeĭ celeĭ interesate catastişele-jurnalŭ şi alŭ catagrafiilorŭ; însĕ numaĭ la prigonirĭ de moştenire, de împărţială între tovarăşĭ, şi la întemplare de falimentŭ. (Co. 17, ur. 50, ur; 185, ur,—Civ. 728), (Co Fr. 14)

14. În cursulŭ uneĭ prigonirĭ judecătorulŭ póte, séŭ dupe cererea părţeĭ interesate, séŭ şi de la sine, sĕ poruncéscă a sĕ aduce înaintea judecâţeĭ catastisele, spre a scóte dintr'însele numaĭ câte privescŭ la acea prigonire. (Co. 11, 12, 15, 16, 105, 240) (Co. Fr. 15).

15. Când catastişele ce s'aŭ adusŭ de bună-voiă, orĭ s'aŭ cerutŭ, orĭ s'aŭ poroncitŭ a se aduce la judecată, se află în locurĭ depărtate de Tribunalulŭ ce a întratŭ în cercetarea pricineĭ, judecătoria póte sĕ poftéscă pentru acésta în scrisŭ pe Tribunalulŭ localŭ ca sĕ le cercetedĭĕ, sĕ astérnă o practică de cuprinderea lorŭ, şi sĕ o trămitĭă la Tribunalulŭ unde se caută pricina. (Co. 15) (Co. Fr. 16).

16. Cândŭ o parte făgăduesce a da credĭĕmêntŭ la catastişele celei-l-alte, şi acésta nu voiesce ca sĕ le aducă la judecată, atuncĭ judecătoria póte sĕ propuiĕ jurămêntŭ părţeĭ ce a făcutŭ cererea. (Co. 9, 10, 11) (Co. Fr. 17).

TITLULŬ III.

Pentru tovarăşii.

SECŢIA I.

Pentru osebitele feliurĭ de tovărăşiĭ, şi pentru regulile lorŭ.

17. Contractulŭ de tovărăşiă se regulédĭă după pravila civilă, după pravilile cele în parte ale negoţiului şi după tocmelile tovarăşilorŭ (Co. 13, 18, ur.) (Civ. 1491, ur; 1531, ur.) (Co. Fr. 18).

18. Pravila cunósce treĭ felĭurĭ de tovărăşiĭ neguţătoresci, adică: tovărăşia în *nume cuprinḑĕtorŭ*, tovărăşia în *commandită*, şi tovărăşia *anonimă*. (Co. 19, ur; 22, ur; 28, ur; 46, ur.) (Co. Fr. 19).

19. Tovărăşia în nume cuprinḑĕtorŭ este aceea ce facŭ prin contractŭ două séu mai multe feţe, şi care are dreptŭ scopŭ negoţulŭ sub o firmă tovărăsĭéscă. (Co. 23, 38, 40—43, 45) (Co. Fr. 20).

20. Firma nu póte cuprinde altŭ nume, de câtŭ numaĭ dintr'ale tovarăşilorŭ. (Co. 24, 45) (Co. Fr. 21).

21. Tovarăşiĭ în nume cuprinḑĕtorŭ, iscăliţĭ în înscrisulŭ de tovărăşiă, sunt întră dînşiĭ fiă-care respunḑĕtorŭ şi platnicŭ (solidarŭ) de tóte legăturile şi datoriile tovărăşiei pentru toţĭ ceĭ-l-alţĭ, de şi le a iscălitŭ numai unulŭ din tovarăşĭ, destulŭ numaĭ sĕ fiă sub firma tovărăşĭéscă. (Co. 19, 25, 32, 38, 40, ur; 45) (Co. Fr. 22).

22. Tovărăşia în commandită se face prin contractŭ între unulŭ séŭ mai mulţĭ întovărăşiţĭ de o potrivă rĕspunḑĕtorĭ şi platnicĭ fiăcare pentru toţĭ, şi întră unulŭ séŭ mai mulţĭ întovărăşiţĭ numai cu punere de capitalurĭ, cariĭ acestia se numescŭ commanditarĭ séŭ tovarăşĭ în commandită. Acéstă tovărăşiă se cărmuesce sub unŭ nume tovărăşescŭ care neapăratŭ trebue sĕ fiă alŭ unuia séŭ mai mulţĭ dintre tovarăşiĭ rĕspunḑĕtorĭ şi platnicĭ, iar nu dintre comanditarĭ. (Co. 19, ur; 23, ur; 37, ur; 38, 40, ur.—Civ. 1039, ur.) (Co. Fr. 23).

23. Cândŭ suntŭ mai mulţĭ tovarăşĭ platnicĭ şi anume rĕspunḑĕtorĭ unulŭ pentru altulŭ, orĭ-de cârmuiescŭ acestia toţĭ înpreună, orĭ de cârmuesce unulŭ séŭ mai mulţĭ pentru toţĭ, atuncĭ tovàrăşia este într'aceiaşĭ vreme, tovărăşia în nume cuprinḑĕtorŭ despre dînşiĭ, şi tovărăşiă în comandită despre cei puitorĭ numai de capitalurĭ. (Co. 19, ur.) (Co. Fr. 24).

24 Numele unui tovarăşiŭ commanditarŭ nu póte face parte a firmei tovărăsescĭ. (Co. 22, 25—27) (Co. Fr. 25).

25. Tovarăsiulŭ commanditarŭ se supune a sĕ înpărtăşi la pagubă numai pănă la înplinirea capitaluluĭ ce a pusŭ, séŭ ce s'a legatŭ ca sĕ pue în tovărăşiă. (Co. 26, 27, 32, 63) (Co. Fr. 26).

26. Tovarăşulŭ commanditarŭ nu póte face nicĭ o faptă de cărmuire, nicĭ a fi întrebuinţatŭ în trebile şi pricinile tovărăşieĭ, nicĭ chiarŭ în putere de vechiletŭ. (Co. 22 24, 25, 27) (Co. Fr. 27).

27. Tovarăşul comanditarŭ, urmândŭ în potriva articululuĭ de maĭ sus, se îndatoréḑă a fi platnicŭ întocmaĭ şi de o potrivă cu tovaraşiĭ ceĭ în nume cuprinḑĕtorŭ pentru tóte îndatoririle şi legăturele tovărăşieĭ. (Co. 22, ur. — Civ. 1039, ur.) (Co. Fr. 28).

28. Tovărăşia anonimă (fără nume) nu este sub nume tovără-

şescŭ, adică nu se arată prin numele nicĭ unuia din tovarăşĭ. (Co. 29 — 36, 39, 44) (Co. Fr. 29).

29. Feliulŭ întreprinderei hotărasce şi feliulŭ numirei sale. (Co. Fr. 30).

30. Se cărmuesce prin vechilĭ vremelnicĭ, supuşĭ schimbărei, tovarăşĭ séŭ nu tovarăşĭ, plătiţĭ séŭ fără plată. (Co. 31) (Co. Fr. 31)

31. Cârmuitoriĭ eĭ sunt respundĕtorĭ numaĭ pentru împlinirea însărcinărei pusă asupră-le prin vechiletŭ, şi pentru căci cârmuescŭ, eĭ nu sunt supuşĭ la nicĭ o îndatorire nicĭ pe séma lorŭ, nicĭ pe séma societăţeĭ despre câte privescŭ la legăturile tovărăşieĭ. (Civ. 1539, ur; 1546, ur.) (Co. Fr. 32.)

32. Tovarăşiĭ societăţeĭ anonime nu sunt respundĕtorĭ la pagube, de câtŭ numaĭ fiă-care pe suma ce a pusŭ în tovărăşiă. (Co. 25) (Co. Fr. 33)

33. Capitalulŭ tovărăşieĭ anonime se împarte în acţiĭ, şi se sub împarte în cupóne de acţiĭ de o potrivă sumă. (Co. 34, 35) (Co. Fr. 34).

34. Acţia se póte face sub formă de înscrisŭ platnicŭ către înfăţişătorŭ. La acéstă întêmplare, mutarea stăpânireĭ acţieĭ se săvîrşesce prin singura trecere a înscrisuluĭ din mână în mână. (Civ. 1310, 1318, 1391, ur) (Co. Fr. 35).

35. Proprietatea acţiilorŭ se póte înfiinţa prin înscriere în catastisele tovărăşieĭ; la asemene întêmplare, mutarea aceĭ proprietăţĭ se face prin înscriere formală a înstreinărei în pomenitele catastişe sub iscălitura a însuşĭ înstrăinătoruluĭ acţieĭ séŭ a vechiluluĭ sĕŭ. (Civ. 1391, 1392) (Co. Fr. 36).

36. Tovărăşia anonimă nu se póte înfiinţa de câtŭ cu sloboḑenia Domnuluĭ, şi primirea formală a înscrisuluĭ tovărăşieĭ. (Co. 39, 44) (Co. Fr. 37)

37. Póte şi capitalulŭ tovarăşilorŭ în comandită să se împartă în acţiĭ, fără abatere însă din regulile aşeḑate pentru tovărăşiile în comandită. (Co. 22, ur; 33. ur.) (Co. Fr. 38)

38 Tovărăşiile atâtŭ în nume cuprinḑĕtorŭ, câtŭ şi în comandită, trebue neapăratŭ a să întocmi prin înscrisurĭ séŭ adeverite de judecătoriă, séŭ numaĭ sub a însuşĭ tovarăşilorŭ iscălitură; însă la acéstă din urmă întêmplare, trebue să se facă atâtea cărţĭ, câţĭ sunt tovarăşĭ în câtŭ să aibă fie-care câte una. (Co. 19, 22, 40, ur, 48 — Civ. 1171, ur; 1176, ur, 1191, ur.) (Co. Fr. 39)

39. Tovărăşiile anonime nu se potŭ înfiinţa, de câtŭ prin acturi publice potrivitŭ cu cuprinderea articolilorŭ 36 şi 44. (Co. 28, 40 Civ. 1171, ur) (Co. Fr. 40)

40. Nicĭ o dovadă prin martorĭ nu póte fi primită în potrivă şi

peste cuprinderea acteloru de tovărăşiă, nici asupra celoru ce s'ar aduce spre dovadă că s'aŭ ţisŭ înaintea actului, la întocmirea luĭ, séŭ în urmă'i. (Co. 38, 39, — Civ. 1191) (Co. Fr. 41).

41. Prescurtarea acteloru de tovărăşiă în nume cuprinḑătoru şi în comanditá trebue sĕ se dea, în sorocŭ de cinci-spre-ḑece ḑile de la data loru, la cancelaria Tribunalului localŭ, unde este aşeḑată casa tovărăşéscă de negoţŭ, ca să se técă la condică, şi să se lipéscă, spre sciinţa publicului, trei luni în sala judecăţii, publicându-se şi prin Buletinŭ.—Cându tovărăşia are mai multe case de negoţŭ aşeḑate în deosebite judeţe, darea, trecerea la condică şi lipirea acesteĭ prescurtări se voru face la Tribunalulŭ fie-căruĭ judeţŭ. De nu se va păḑi vre-una dintr'aceste formalităţi, tóte faptele tovărăşieĭ sunt nimicnicite şi de nici unŭ folosŭ pentru tovarăşi; iar interesele străinilorŭ nu se potŭ vătăma nici cum din lipsa acestoru formalităţi. (Co. 38, 42, 43, 63) (Co. Fr. 42).

42. In prescurtare trebue sĕ se cuprinḑĕ: numele, poreclile, calităţile şi locuinţele tovarăşiloru, afară de ale acţionariloru séŭ comanditariloru; firma tovărăşieĭ; arătarea tovarăşiloru celoru împuterniciţi de a căuta trebile, de a cărmui şi a iscăli pentru tovărăşiă; suma capitaluriloru puse, séŭ hotărâte a se pune prin acţiĭ séŭ în comanditá; vremea cându trebue să încépă, şi cându trebue să se sfîrşéscă tovărăşia. (Co. 38, 43) (Co. Fr. 43).

43. Prescurtarea acteloru de tovărăşiă se adeveréḑă, pentru actele publice, cu iscălitura Tribunaliloru locale; iar pentru cele sub numaĭ iscălitura tovarăşiloru, de către toţi aceştia, dacă tovărăşia este în nume cuprinḑătoru; şi numaĭ de către tovarăşii ceĭ împreună respunḑétori, (solidari), séŭ de către cârmuitoriĭ, de este tovărăşiă în comanditá, fiă, orĭ nu, împărţită în acţiĭ. (Co. 42—Civ. 1171) (Co. Fr. 44).

44. Porunca Domnuluĭ, ce întăresce tovărăşiile cele anonime, va sta lipită, spre sciinţa publicului, împreună cu înscrisulŭ de tovărăşiă, şi într'acelaşi sorocŭ de vreme, aseménatŭ întru tóte cu cele cuprinse în art. 41. (Co. 36, 39, 41) (Co. Fr. 45).

45. Neprecurmarea tovărăşieĭ, după sfîrşirea soroculuĭ săŭ, se va dovedi printr'o arătare înscrisă a tovarăşiloru. Acéstă arătare şi tóte actele cuprinḑătóre de desfacere de tovărăşiă maĭ nainte de soroculŭ celŭ hotărîtŭ prin actulŭ ce a fostŭ aşeḑat'o; verĭ-ce schimbare, séŭ tragere de tovarăşi; tóte tocmelile séŭ puncturile cele nouă; verĭ-ce schimbare la firma tovărăşésca, sunt supuse la formalităţile rânduite în articolile 41, 42 şi 43. Ceĭ ce nu voru păḑi aceste formalităţi, pe lîngă osînda hotărîtă prin paragrafulŭ din urmă alŭ art. 41, voru fi pedepsiţi şi corecţionalŭ, perḑêndŭ

dreptulŭ de a alege séŭ de a fi aleşi judecătorĭ la Tribunalulŭ de comerciŭ, de ale fi mărturia primită la judecată, séŭ vor fi osîndiţi a plăti, spre pedépsă, de la 100 pînă la 3,000 leĭ la cutia arestanţilorŭ.— Judecătoria competentă va putea să'ĭ osîndéscă, după întâmplărĭ, séŭ la tóte aceste împreună, séŭ numaĭ la una, séŭ la două. (Co. 38, ur.) (Co. Fr. 46)

46. Afară de cele treĭ felurĭ de tovărăşiĭ susŭ numite, pravila maĭ cunósce întovărăşirile neguţătorescĭ în împărtăşire. (Co. 47, ur.) (Co. Fr. 47).

47. Aceste întovărăşirĭ privescŭ la una, séŭ la maĭ multe *lucrărĭ de negoţŭ*; se întocmescŭ pentru lucrulŭ de întreprindere, în formele învoite, după partea ce se cuvine fie-cărŭĭ şi după condiţiile aşedate între împărtăşitorĭ. (Co. 48, ur.—Civ. 1073, ur.) Co. Fr. 48).

48. Intovărăşirile în împărtăşire se potŭ dovedi prin arătarea catastişelorŭ, a corespondenţeĭ, séŭ prin dovada cu martorĭ, de va găsi cu cale tribunalulŭ a o primi. (Co. 7, 14, 16, 105 — Civ. 1203) (Co. Fr. 49).

49. Intovărăşirile neguţătorescĭ în împărtăşire, nu sunt supuse la formalităţile orînduite pentru cele-l alte tovărăşiĭ. (Co. 38—45) (Co. Fr. 50).

SECŢIA II.

Pentru prigonirile între tovarăşĭ, şi pentru chipulŭ de a le isbrăni(1).

50. Verĭ ce prigonire între tovarăşĭ şi pentru pricinĭ de tovărăşie, se va judeca prin judecătorĭ aleşi (arbitri). Erotocrisia(2), la asemenea prigonirĭ, se socotesce ca unŭ Trlbunalŭ de întêia cercetare (Co. 51, ur; 61) (Co. Fr. 51).

51. Hotărîrea aleşilorŭ judecătorĭ va avea apelaţie la înaltulŭ Divanŭ séŭ la Tribunalulŭ de comerciu, de se va mărgini cererea la leĭ 500 capitalŭ, însĕ când nu se vorŭ fi învoitŭ maĭ nainte în scrisŭ prigonitórele părţĭ a se lepăda dé dreptulŭ de apelaţie. (Co. 61—supl, art. 4, 5, 6, legea din 10 Decem. 1863—Pr Co. art. 4 din legea. 1840, Iunie 4) (Co. Fr. 52).

52. Orânduirea judecătorilorŭ celorŭ aleşi se face prin înscrisŭ sub iscălitura prigonitórelorŭ părţĭ, şi adeveritŭ de judecătoriă (Co. 50, 53, 54, 59). (Co. Fr. 53).

53. Soroculŭ întru care are să se isbrănéscă judecata, se hotărasce de către prigonitórele părţĭ când orânduescŭ judecătorĭ aleşĭ; şi

(1) Isbrăni: termina, sfîrşi
(2) Erotocrisia: arbitragiŭ.

le nu se învoiescŭ asupra soroculuĭ, atunci se va hotărî de către Tribunalŭ. (Co. 52, 54) (Co. Fr. 54).

54. Când unulŭ, séŭ maĭ mulțĭ din tovarășĭ nu voiescŭ sĕ orînduiască judecătorĭ aleșĭ, atunci în loculuĭ celuĭ, séŭ celorŭ ce n'aŭ alesŭ, 'i orînduesce Tribunalulŭ de sine. (Co. 50, 52, 59) (Co. Fr 55)

55. Prigonitórele părțĭ daŭ înscrisurile și tacrirurile lorŭ judecătorilorŭ celorŭ aleșĭ, fără nicĭ o formalitate de judecată. (Co. 58) (Co. Fr. 56).

56. Tovarășiulŭ ce zăbovesce a da înscrisurile și tacrirurile sale se supune a le da, prin porunca judecătorieĭ, in sorocă de ḑece ḑile. (Co. 55, 57, 58) (Co. Fr. 57).

57. Judecătoriĭ ceĭ aleșĭ potŭ prelungi, după trebuință, soroculŭ celŭ pentru darea înscrisurilorŭ. (Co. 55, 58) (Co. Fr. 58).

58. De nu se înoesce soroculŭ dăreĭ înscrisurilorŭ, séŭ de s'a sfîrșitŭ soroculŭ celŭ noŭ, judecătoriĭ aleșĭ hotărăscŭ pricina după cercetarea înscrisurilorŭ și a tacrirurilorŭ ce li s'aŭ datŭ. (Co. 55) (Co. Fr, 59).

59. Când judecătoriĭ ceĭ aleșĭ nu se unescŭ la hotărîre, și căți suntŭ ceĭ ce nu se unescŭ, atâți sunt și ceĭ ce se unescŭ, atunci însuși eĭ cu toțiĭ alegŭ unŭ altŭ judecătorŭ peste dinșiĭ (supralesŭ) fără de a sĕ întreba ceĭ ce se judecă, de voiescŭ séŭ nu, dacă însĕ nu s'a orînduitŭ în compromessulŭ prigonitórelorŭ părți.— Când judecătoriĭ ceĭ aleșĭ nu se unescŭ la numirea asupra-alesuluĭ, atunci 'lŭ orînduesce Tribunalulŭ (Co. Fr. 60).

60. În hotărîrea judecătorilorŭ celorŭ aleșĭ trebue să se arăte curatŭ și deslușitŭ cuvintele pe cariĭ este întemeiată;—hotărîrea se depune la cancelaria Tribunaluluĭ;—hotărîrea se pune în lucrare fără nicĭ o prefacere și schimbare, însă după cuprinderea articoluluĭ 313 din Regulamentulŭ organicŭ;—se trece la condică după o poruncă a Presidentuluĭ Tribunaluluĭ, care este datorŭ a o da simplă fară nicĭ o adăugire și negreșitŭ în sorocŭ de treĭ ḑile de la depunerea chârtieĭ la cancelariă. (Co. Fr. 61).

61. La rânduelile de maĭ susŭ sunt supușĭ de o potrivă: văduvele, moștenitoriĭ séŭ ceĭ ce aducŭ obrazulŭ celorŭ întovărășiți. (Co. 62, ur—Civ 653) (Co. Fr. 62).

62. De sunt interesați într'o prigonire de tovărășie comercială niscare-va nevîrsnicĭ, epitropulŭ lorŭ nu póte sĕ se lepede de dreptulŭ de a da apelație în potriva hotărîreĭ judecătorilorŭ celorŭ aleșĭ. (Co. 2, 51—Civ. 342) (Co. Fr. 63).

63. Tóte jălbile în potriva tovarășilorŭ celorŭ neînsărcinați cu lămurirea socotelilorŭ tovărășiescĭ, în potriva văduvelorŭ lorŭ, a moștenitorilorŭ lorŭ, séŭ acelorŭ ce ar avea vre unŭ dreptŭ din

partea lorŭ, se prescriŭ, (adică 'şi perdŭ dreptulŭ de reclamaţiă) în sorocŭ de cinci anĭ, socotiţi de la sfîrşitulŭ séŭ desfacerea tovărăşieĭ, când cartea de tovărăşie ce arată câtŭ are să ţênĕ, séŭ actulŭ de desfacere s'a lipitŭ, spre sciinţia publiculuĭ, în sala Tribunaluluĭ, şi s'a trecutŭ la condică după cuprinderea articolilorŭ 41, 42, 43 şi 45, şi cândŭ, după împlinirea acesteĭ formalităţi nu s'a precurmatŭ pentru dînşiĭ prescripţia (paragrafia) prin nicĭ o pornire de jalbă către judecată. (Civ. 1837, 1865, 1894) (Co. Fr 64)

TITLULŬ IV.

Pentru obştirea avereĭ femeĭ negoţiatoruluĭ.

64. Nimene pe viitorŭ, pământénŭ séŭ străinŭ, nu va putea să se negoţiătoréscă în Principatŭ, dacă maĭ întêĭ nu va fi îndeplinitŭ formalitatea prescrisă prin Art. 335 din Regulamentul organicŭ. (Co. 65, 66) (Civ. 1228) (1).

65. Orĭ-care, negoţiătorŭ fiindŭ, se va căsători, este datorŭ ca, în sorocŭ de treĭ lunĭ din ţiua căsătorieĭ sale, să înfăţişéţe negreşitŭ fóia sa de zestre, precum şi însemnarea dărurilorŭ din 'naintea nunţeĭ la judecătoriă spre înscriere în condica Tribunaluluĭ, asemănatŭ cu dispoziţiunile aceluiaşĭ articolŭ 335 din Regulamentulŭ organicŭ.— Celŭ ce va urma împotrivă, se va pedepsi la întêmplare de falimentŭ, ca unŭ bancrutarŭ mincinosŭ (Co. 64, 66—(Civ 1228—P. 343).

66. Orĭ-care din streinĭ nu se va fi casătoritŭ aicĭ, şi se negoţătoresce în Principatŭ, de va voi aşĭ urma negoţulŭ pe viitorŭ, va fi datorŭ a înfăţişa la judecătorie, în sorocŭ de şése lunĭ socotite din ţiua punerĭĭ în lucrare a acesteĭ condicĭ, fóia de zestre séŭ actulŭ doveditorŭ a stăreĭ soţieĭ sale, înnuternicitŭ cu formală adeverire; iar neavêndŭ aceste acte în originalŭ, va aduce copiĭ adeverite cu acelaşĭ chipŭ. — Înscrierea aceĭ foĭ de zestre séŭ actŭ de căsătorie se va urma după Art. 335 din Regulamentulŭ organicŭ. (Co. 64, 65—Civ. 1228).

67. Orĭ ce carte de judecată, care va hotărî deosebirea séŭ despărţirea dintre casnicĭ, séŭ siguranţa zestreĭ între soţĭ, din carĭĭ unulŭ va fi negoţătorŭ, va trebui să stea lipită în perilipsisŭ, două lunĭ, la judecătoria loculuĭ unde se negoţătorescŭ bărbatulŭ séŭ

(1) Formalităţile formărei foilorŭ de zestre se vor face d'acum înainte, conformŭ art. 1228 din Cod. Civile şi regulilorŭ prescrise prin procedura civile, care încă nu s'a promulgat pe când s'a anotat acestŭ codice.

muierea. — Soţiulŭ neguţătorŭ, care nu va păḑi acéstă formalitate, întêmplându-i-se falimentŭ, va fi supusŭ la pedépsa hotărîtă prin alinea 2 al Art. 65. (Civ 209. ur; 1754, ur.—P. 343).

TITLULŬ V.

Pentru bursele de comerciu, mijlocitori de schimbŭ şi samsari.

SECŢIA V.

Pentru bursele de comerciu.

68. Bursa de comerciu este adunarea de neguţătorĭ, de căpitanĭ de corăbiĭ, de mijlocitorĭ de schimbŭ şi de samsarĭ, ce se urméză sub cea de aprópe privighere. a Domnuluĭ (Co. 1, 69, 347) (Co Fr). 71)

69. Resultatul tocmelilor şi alŭ negoţiaţieĭ poliţielorŭ ce se săvîrşescŭ la bursă, hotăresce cursul monedelorŭ şi allŭ poliţiălorŭ, alŭ preţuluĭ mărfurilorŭ, alŭ asigurărilorŭ, alŭ navluluĭ, alŭ transporturilorŭ pe uscatŭ saŭ pe apă, alŭ zapiselorŭ statuluĭ şi altorŭ asemene, al cărorŭ cursŭ este primitorŭ de a se însemna pe fiăcare ḑi până unde s'a suitŭ orĭ s'a coborîtŭ. (Co. 70, 73, 75) (Co. Fr. 72).

70. Aceste osebite cursurĭ se dovedescŭ prin adeverirea mijlocitorilorŭ de schimbŭ şi a samsarilorŭ, după regulile ce se vor întocmi de administraţie. (Co. 73. 75) (Co. Fr. 73).

SECŢIA II.

Pentru mijlocitorĭ şi samsarĭ.

71. Pravila cunósce pe mijlocitoriĭ de schimb şi pe samsarĭ ca nisce feţe înlesnitóre a fapteloŕ de negoţŭ. (Co. 68, ur. 72, ur 78, 80, 82—P. 348) (Co. Fr. 74).

72. Miḑlocitoriĭ de schimbŭ şi samsariĭ se află prin tóte oraşele unde este bursă de comerciŭ, şi se orânduescŭ de Domnŭ. (Co. Fr. 75).

73. Numaĭ mijlocitoriĭ de schimbŭ aşeḑaţĭ în forma cerută de pravilă, aŭ dreptulŭ de a mijloci la negoţiaţia séŭ vînḑarea şi cumpĕrarea zapiselorŭ Statuluĭ şi a altorŭ asemene; de a săvîrşi pe socotéla altuia, negoţiaţia poliţelorŭ séŭ a biletурilorŭ la ordinŭ, şi a tuturorŭ ţidulilorŭ ce se potŭ negoţia, şi de ale adeveri cursulŭ. (Co. 70, 75, 78, 82, ur; 105, 174, 181) (Co. Fr. 76).

***

74. Sunt samsarĭ de mărfurĭ, samsarĭ de asigurărĭ, samsarĭ dragomanĭ şi închirietorĭ de corăbiĭ, samsarĭ de transportŭ pe uscat şi pe apă. (Co. 70, 75, ur; 82, ur.) (Co. Fr. 77).

75. Samsariĭ de mărfurĭ, aşeḑaţĭ în chipulŭ cerutu de pravilă, aŭ numaĭ eĭ dreptulŭ de a fi mijlocitorĭ la vêndarea şi cumpĕrarea mărfurilorŭ şi de ale adeveri cursulŭ,—samsariĭ de o potrivă cu mijlocitoriĭ de schimbŭ, săvîrşescŭ vîndarea şi cumpĕrarea materiilor metalice. (Co. 70, 73, 82, ur, 105) (Co. Fr. 78)

76. Samsariĭ de asigurărĭ alcătuescŭ contractele séŭ cărţiuliele de asigurărĭ, le iscălescŭ şi încredinţéḑă costulŭ asigurăreĭ pentru tóte călătoriile de pe mare séŭ de pe rîurĭ. (Co. 70, 73, 82, ur) (Co. Fr. 79)

77. Samsariĭ dragomanĭ şi închiriătoriĭ de corăbiĭ slujescŭ drept mijlocitorĭ la închiriare de corăbiĭ; osebitŭ de acésta, numaĭ eĭ aŭ dreptulŭ de a tălmăci, întêmplându-se vre-o prigonire înfăţişată la Tribunalurĭ, arătările la vamă şi la alte dregătoriĭ, contractele de închiriările corăbiilorŭ, cărţiuliele de mărfurile încărcete în corabie, şi tóte cele-l-alte înscrisurĭ de negoţŭ, a cărorŭ tălmăcire ar fi trebuincósă spre a se dovedi cursulŭ navlului—La prigonirile comerciale şi pentru slujba vămilorŭ, numaĭ eĭ vor fi tălmacĭ la toţĭ străiniĭ stăpînĭ de corabie, neguţătorĭ, slujbaşĭ de vase, şi alţĭ ómenĭ de mare şi de rîurĭ. (Co. 78, 82, ur) (Co. Fr. 80)

78. Unulŭ şi acelaşĭ obrazŭ, dacă cartea Domnéscă, prin care se orînduesce, ĭ dă voiă şi slobodeniă, póte să fiă într'aceiaşĭ vreme mijlocitorŭ de schimbŭ, samsarŭ de mărfurĭ séŭ de asigurărĭ, şi samsarŭ dragomanŭ închiriătorŭ de corăbiĭ. (Co. 73) (Co. Fr. 81)

79. Samsariĭ de transportŭ pe uscatŭ şi pe apă, aşeḑaţĭ după pravilă, aŭ numaĭ eĭ dreptulŭ, la locurile unde vor fi aşeḑaţĭ, de a mijloci la tocmelile de transporturĭ pe uscatŭ şi pe apă; dar, la nicĭ o întêmplare şi sub nicĭ unŭ felŭ de pricinuire, nu potŭ face lucrărĭ de ale samsarilorŭ de mărfurĭ, de asigurărĭ, séŭ de ale dragomanilorŭ închiriătorĭ de corăbiĭ, însemnaţĭ la articolile 75, 76, şi 77. (Co. 92, ur.) (Co. Fr. 82)

80. Câţĭ aŭ făcutŭ falimentŭ, nu potŭ sĕ fiă mijlocitorĭ de schimbŭ, nicĭ samsarĭ, de nu se vorŭ fi restatornicitŭ după pravilă (Co. 86, 185, ur, 338, ur) (Co. Fr. 83).

81. Mijlocitoriĭ de schimbŭ şi samsariĭ sunt datorĭ a ţênea unŭ catastichŭ întocmitŭ după formele hotărîte prin Art. 9 — Sunt datorĭ a însemna într'însulŭ, pe fiă-care ḑi, şi după rîndulŭ datelorŭ, fără răsĕturĭ, adăugirĭ între rînduriĭ nicĭ strămutărĭ, şi fără scurtărĭ nicĭ cifre, tóte condiţiile vêndărilorŭ, cumpărărilorŭ, assi-

gurărilorŭ, a negoţiaţilorŭ, şi cu unŭ cuvêntŭ, a tuturorŭ lucrărilorŭ făcute prin canalulŭ lorŭ. (Co, Fr. 84).

82. Mijlocitorulŭ de schimbŭ séŭ samsarulŭ nu e volnicŭ, la nicĭ o întêmplare şi sub nicĭ unŭ feliŭ de pricinuire, a face lucrărĭ de negoţiŭ séŭ de bancă pe séma şi socotéla sa.— Nu póte să aibă parte la nicĭ o întreprindere de negoţŭ nicĭ d'a dreptulŭ, nicĭ înpiedişatŭ sub nume străinŭ. — Nu estĕ volnicŭ nicĭ a primi în creditŭ, nicĭ a plăti din baniĭ sĕĭ, pe séma celor ce lŭ aŭ însărcinatŭ, socotindu-se ca unŭ simplu casierŭ şi depositarŭ alŭ acestora. (Co. 71, 83, ur) (Co. Fr. 85).

83. Nu póte să chedăşuiască îndeplinirea tocmelilorŭ ce se săvîrşescŭ prin a sa mijlocire. (Co. 82, 84) (Co. Fr. 86).

84. Orĭ-ce urmare în potriva dispositiilorŭ celor din urmă două articole, judecându-se de Tribunalurile corecţionale, se va pedepsi cu ridicarea dreptuluĭ meseriĕĭ mijlocitoruluĭ de schimbŭ séŭ asamsaruluĭ, şi cu unŭ ştrafŭ care nu va putea covîrşi nicĭ odată summa de treĭ miĭ leĭ, fără a perde pentru acésta prigonitórele părţĭ dreptulŭ de a cere de la dînşiĭ pagubile şi cheltuelile pricinuite. (Co. 85) (Co. Fr. 87).

85. Nu se maĭ póte orândui mijlocitorŭ de schimbŭ orĭ samsarŭ acela care se va fi scosŭ odată pentru vina prevădută prin Art. de maĭ susŭ (Co. Fr. 88).

86. La întîmplare de falimentŭ, verĭ-ce mijlocitorŭ de schimbŭ séŭ samsarŭ se va judeca ca unŭ bancrutar. (Co. 80, 83, 185, 323, ur—P. 348) (Co. Fr. 89).

TITLULŬ VI.

Pentru commisionarĭ,

SECŢIA I.

Pentru commissionarĭ de obşte.

87. Comisionarŭ este acela ce lucrézĕ în însuşĭ numele săŭ, séŭ sub o numire tovărăşéscă, pe séma şi socotéla celuĭ ce l'a însărcinatŭ (Co. 88, ur; 315) (Co. Fr. 91).

88. Datoriile şi drepturile commissionaruluĭ care lucrézĕ în numele unuĭ însărcinătorŭ, privindu-se despre acesta, se cuprindŭ în pravila civile a ţereĭ la capulŭ alŭ 19 partea III pentru vechiletŭ, şi acéata pînă se va alcătui condica civile cea nouă. (Vezĭ noua Cond. civilă, art. 1532—1559) (Co. Fr. 92).

89. Tetŭ commissionarulŭ ce a făcutŭ înaintări de banĭ pe sémă de mărfurĭ pornite către dînsulŭ din vre o altă piață spre a se vinde în socotéla însărcinătoruluĭ, are privilegiŭ de a 'şĭ trage, înaintea orĭ căruĭ altŭ creditorŭ, banii ce a înaintatŭ, dobînḑile şi cheltuelile, din preţulŭ mărfurilorŭ, de sunt în mâna sa, în magasiile sale, séŭ deposuse în vre o magasiă publică, séŭ dacă, maĭ înainte de a fi sositŭ mărfurile, póte dovedi, printr'o cărţiulie de încărcare în corabie, séŭ printr'o carte de căratŭ, că mărfurile s'aŭ pornitŭ către dînsulŭ. (Co. 90, ur; 315—Civ. 1618, ur; 1722, 1730 § 3, 4, 7) (Co. Fr. 93).

90. De s'-aŭ vêndutŭ şi s'-aŭ predatŭ mărfurile în socotéla însărcinătoruluĭ, commisionarulŭ are precădere de a lua din preţulŭ venḑereĭ mărfurilorŭ, înainte de ceĭ-l-alţĭ creditorĭ aĭ însărcinătoruluĭ, summa ce va fi înaintatŭ, dobînḑile şi cheltuelile (Co. 89, —Civ. 1730 § 3, 4, 7) (Co. Fr. 94).

91. Tóte împrumuturile, înaintările de sume, séŭ plăţĭ, ce va fi făcutŭ comisionarulŭ pe sémă de mărfurĭ depositate la vre o dregătoriă, séŭ date în păstrare la o a treia faţiă de vre o persónă şeḑétóre în locŭlŭ de locuinţă alŭ comisionaruluĭ, nu daŭ precădere de platá comisionaruluĭ, séŭ păstrătoruluĭ, fără numaĭ cândŭ va fi avêndŭ înscrisŭ adeveritŭ de judecătoriă, doveditorŭ de asemene precădere, şi arătătorŭ de suma banilorŭ, de felurimea mărfurilorŭ, şi de câtăţimea lorŭ. (Co. 89, 90 — Civ. 87, 1722). (Co. Fr. 95).

SECŢIA II.

Pentru comisionariĭ de transporturĭ pe uscatŭ şi pe apă.

92. Comisionarulŭ ce se însărcinéḑă cu transporturĭ pe uscatŭ séŭ pe apă, este datorŭ a înscrie în catastichulŭ séŭ jurnalŭ arătarea fireĭ şi a câtăţimeĭ mărfurilorŭ şi chiarŭ a preţiuluĭ lorŭ, de i se va cere. (Co. 82, 87, ur. — Civ. 1473, ur; 1476, ur.) (Co. Fr. 96).

93. Elŭ este rĕspunḑĕtoriŭ pentru ajungerea mărfurilorŭ şi a lucrurilorŭ de comisionŭ la soroculŭ hotărâtŭ prin scrisórea de căratŭ, cândŭ se va dovedi că întârḑierea s'a pricinuitŭ din neîngrijirea comisionaruluĭ de a lua despre acésta mĕsurile cuviincióse. (Co. 95, 97—101—Civ. 1156, 1169) (Co. Fr. 97).

94. Este asemene rĕspunḑĕtorŭ pentru stricăciunile séŭ perderea mărfurilorŭ şi a altorŭ lucrurĭ de comisionŭ, afară numaĭ de se va fi făcutŭ vre o împotrivă tocmélă în cartea de căratŭ, séŭ

de se voru fi pricinuitu acelea din vre o neapărată întêmplare apărătóre de ori-ce bănuială despre o îngrijrea comisionarului. (Co. 95, 97, ur, 99, 104—Civ. 1156, ur, 1475) (Co. Fr. 98)

95. Asemene este respundętorŭ pentru faptele şi urmările comisionarului celui de alŭ doilea, către care elŭ adresédă mărfurile. (Co. 93, ur, 104—Civ. 1000, 1542) (Co. Fr. 99)

96. Marfa eşită din magasia vęndętorului séu a espeditorului se călătorésce, afară de vre o împotrivă tocmélă, în riḑico-pericolo a stăpânului eĭ, care însĕ póte sĕ tragĕ în judecată pe comisionarulŭ şi căraŭşulŭ însarcinatŭ cu transportulŭ. (Co. 93, ur, 99, 104—Civ. 969, 971) (Co. Fr. 100)

97. Cartea de căratŭ închiue̯şte unŭ contractŭ între espeditorŭ şi căraŭşŭ, séu între espeditorŭ, comisionarŭ, şi căraŭşŭ.(1) (Co. 98 — Civ. 942, 943, 1020, 1179) (Co. Fr. 101)

98. Cartea de căratŭ trebue sĕ aibă dată,—sĕ arăte:—firea şi greutatea séu mĕsura lucrurilorŭ de căratŭ,—soroculŭ în care are să se săvîrşéscă transportulŭ;—trebue să arate—numele şi locuinţa comisionarului, de va fi, printr'acăruia mijlocire se face transportulŭ,—numele aceluia, la care este adresată marfa,—numele şi loculuĭ locuinţeĭ căraŭşuluĭ; către acestea preţulŭ căratului,—despăgubirea ce s'ar cuveni pentru întârḑierea căratului.—Se iscălésce de espeditorŭ séu de comisionarŭ.—Arată pe margine mărcile şi numerile lucrurilorŭ de căratŭ.—Comisionarulŭ prescriă, fără a lăsa locŭ albŭ, cartea de căratŭ într'unŭ registru datŭ de către Tribunalŭ cu însemnare de suma foilorŭ şi cu şahulŭ Presidentuluĭ trasŭ pe fiă-care fóiă. (Co. 92, 97, 381, 438 — Civ. 1476) (Co. Fr. 102).

SECŢIA III.

Pentru căraŭşĭ.

99. Căraŭşulŭ este răspunḑętorŭ pentru perderea lucrurilorŭ de căratŭ, afară de neapărate întêmplărĭ;—este asemene răspunḑętorŭ pentru tóte stricăciunele, afară de cele ce vinŭ din chiarŭ sminţéla lucrului séu dintr'o neapărată întêmplare. (Co. 94, 101, 104. Civ. 1156, 1169, 1475, 1730 §. 7) (Co. Fr. 103)

(1) În testulŭ francesŭ nu esistă virgula pe care legiuitorulŭ nostru a pusŭ'o înaintea vorbei *şi căraŭşŭ*. Acéstă virgulă, neregulat pusă, şi care face objectulŭ mai multor controverse la Francesi, cată să se considere ca cum n'ar esista.

100. Cându, din pricina uneĭ neapărate întêmplărĭ, nu s'a săvîrşitŭ transportulŭ la soroculŭ celŭ tocmitŭ, atunci nu se póte cere de la căraŭşŭ nicĭ o despăgubire cu cuvêntŭ de întârdiere. (Co. 93, 101—Civ. 1169) (Co. Fr. 104).

101. Primirea lucrurilorŭ transportate şi plata preţuluĭ de căratŭ stinge orĭ-ce reclamaţiă înpotriva căraŭşuluĭ. (Co. 97, ur; 102, 104) (Co. Fr. 105).

102. Cându primitorulŭ nu voiesce séŭ se împotrivesce a primi lucrurile transportate, starea lorŭ se adeveréză şi se dovedesce de ómenĭ cu sciinţă numiţĭ de Presidentulŭ Tribunaluluĭ localŭ, séŭ de sub-cârmuitorĭ pe unde lipsesce Tribunalŭ. — Presidentulŭ Tribunaluluĭ póte să hotărască depunerea, séŭ secuestrarea, si în urmă transportarea mărfiĭ într'o magasiă publică. Asemene póte porunci şi ca să se vêndă dintr'însa în folosulŭ căraŭşuluĭ până la înplinirea preţuluĭ chirieĭ de căratŭ. (Co. 89, 90—Civ, 1632, ur; 1689, 1730 §. 7) (Co. Fr. 106).

103. La legiuirile ce se cuprindŭ într'acestŭ titlu, suntŭ supuşĭ de obsce şi stăpânĭĭ de vase, întrăprinzătorĭĭ de diligenţe şi de trăsurĭ publice. (Co. 87—102, 104 – Civ. 1473—1477) (Co. Fr. 107).

104. Tóte cererile în potriva commissionaruluĭ şi a căraŭşuluĭ pentru perderea séŭ stricăciunea mărfurilorŭ, se precurmă prin (paragrafiă) prescripţiă de şése lunĭ, pentru trămiterile de mărfurĭ ce se facŭ în cuprinsulŭ ţĕreĭ Românescĭ; şi de unŭ anŭ, pentru cele ce se facŭ afară din Principate, socotindu-se începutulŭ paragrafiei pentru perdere, din ziua în care ar fi trebuitŭ să se săvîrşiéscă transportulŭ mărfurilorŭ, şi pentru stricăciune, din ziua în care se vorŭ fi primitŭ acele mărfurĭ; iar cererile cele pentru fapte viclene şi de rea credinţă nu se supunŭ la aceste paragrafiĭ. (Co. 93, 94, 99—Civ. 1837) (Co. Fr. 108).

TITLULŬ VII.

Pentru cumperări şi vendieri.

105. Cumpĕrările şi vêndĕrile se dovedescŭ prin acte publice, (adică adeverite de vre o dregătoriă), prin acte sub iscălitură în parte, prin prescurtare de socotélă încheiată de mijlocitorulŭ de schimbŭ séŭ de samsarŭ, şi care trebue a fi iscălită de tocmitórele părţĭ, printr'o factură primită dreptŭ bună de cumpĕrătorŭ, prin corespundinţă, prin catastişele tocmitórelorŭ părţĭ, şi cându Tribunalulŭ va găsi cu cale, prin dovada cu martorĭ. (Co. 7, ur; 11, 73, 75, 77, 79, 81, 147) (Co. Fr. 109).

TITLULŬ VIII.

Pentru polițe, bileturi de ordinuială și pentru prescripțiă (paragrafia).

SECȚIA I.

Pentru polițe.

§. I. *Pentru forma poliței.*

106. Poliția se trage dintr'unŭ locŭ într'altulŭ; are data sa; arată summa de a se plăti, numele celui ce trebue sĕ plătéscă, vremea și locului unde trebue sĕ se plătéscă, prețului datŭ în bani, în mărfurĭ, în socotélă, séŭ în verĭ-ce felŭ de chipŭ; este în ordinulŭ unuĭ alŭ treilea obrazŭ, séŭ în ordinuiŭ însuși a trăgĕtorului; arată de este polița d'ântêia, dĕ-a doua, dĕ-a tria, dĕ-a patra ș. c. l. (Co. 107, 108, 109. ur; 119, 125—130, 132, 134, 194, 285, 324) (Co. Fr. 110).

107. O poliță póte fi trasă asupra unui obrazŭ ca sĕ o plătéscă la locŭlŭ locuinței unuĭ alŭ treilea obrazŭ. Póte fi trasă prin ordinulŭ și pe socotéla altuia. (Co. Fr. 111).

108 Se socotescŭ ca nisce simple făgăduelĭ de plată tóte polițele făcute cu suposiție (1) séŭ de nume, séŭ de calitate, séŭ de locuință, precum si cele făcute cu suposiție de locurile de unde sunt trase séŭ in care aŭ să se plătéscă. (Co. 109—Pr. Co. 308 Reg) (Co. Fr. 112)

109. Polițele iscalite de femeĭ și de fete, ce nu sunt neguțătorese cunoscute de obște, aŭ, despre dînsele, putere numaĭ de o simplă făgăduială de plată. (Co. 1, 5, 6, 197, 199, ur; 202— Supl. l. Constr. Corp. 11, 12, ur;) (Co. Fr. 113).

110. Polițe iscălite de nevîrsnicĭ, carii nu sunt neguțatorĭ, n'aŭ, cîtŭ despre dînșiĭ, nicĭ o tărie, rĕmâindu însă întregĭ și neclintite decepturile fie cărei părți prigonitóre, după cuprinderea condicii civile pentru vîrsnicĭ și nevîrsnicĭ. (Co 1—4—Civ. 1157—1159, 1160, 1163, 1164—Supl. Const. Corp. 12) (Co. Fr, 114).

(1) Suposiția se înțelege când se scriă altŭ nume, orĭ altă calitate, orĭ altă locuință, orĭ alte locurĭ de cătŭ cele adevărate. (N. l.)

§. *II. Pentru provisiă.*

Provisiă se numesce aflarea fondurilorŭ, rânduite spre plată, în mâna celuĭ asupra căruia se trage polița).

111. Provisia trebue sĕ o facă trăgătorulŭ séŭ acela, pe acăruia sémă şi socotélă va fi trasă polița, fără însă a înceta trăgătorulŭ de a fi îndatoratŭ chiarŭ elŭ însuşi. (Co. 107; 112, ur) (Co. Fr 115)

112. Provisia se înțelege făcută, dacă, la împlinirea soroculuĭ de plată, acela asupra căruia s'a trasŭ polița, este datorŭ trăgătoruluĭ séŭ aceluia pe a căruĭ socotélă s'a trasŭ o sumă celŭ puținŭ de o potrivă cu ceea ce se coprinde în poliță. (Co. 111, 113) Co. Fr. 116).

113. Primirea poliței dă a înțelege că provisia este făcută, şi slujasce, pentru giranțĭ, dreptŭ dovadă a ființei acesteĭ provisii. Orĭ va fi primită polița, orĭ nu, trăgătorulŭ e datorŭ, întâmplânduse a sĕ tăgădui provisia, să dovedéscă că aceia, asupra cărora se trăsese polița, avéŭ provisia la împlinirea soroculuĭ plăței; iar într'altŭ chipŭ, este datorŭ să o asigureḑe, măcar şi de se va fi făcutŭ protestulŭ în urma soróceloru hotărîte. (Co. 111 ur; 114, ur; 165, 168, ur; 184) (Co. Fr. 117).

§. *III Pentru priimire.*

114. Trăgătorulŭ şi giranțiĭ uneĭ polițe sunt unulŭ pentru altulŭ respunḑătorĭ de a eĭ primire şi plată la sorocŭ. (Co. 115. ur; 131, ur: 135, 138, ur; 155, ur; 162—Civ. 1039, 1108, § 3.) (Co. Fr. 118)

115. Nevoința de primire se dovedesce printr'unŭ actŭ ce se numesce *protestŭ de neprimire* (Co. 116, 122, 158, 168, ur;) (Co. Fr. 119).

116. După încunosciințarea protestuluĭ de neprimire, giranțiĭ şi trăgătorulŭ sunt datorĭ fie-care pe séma sa séŭ a da cheḑăşia pentru siguranța plăței la împlinirea soroculuĭ, séŭ să numere îndată preţulŭ eĭ dinpreună cu cheltuelile de protestŭ şi de preschimbarea poliței. — Cheḑaşulŭ orĭ alŭ trăgătoruluĭ, orĭ alŭ girantuluĭ, este înpreună respunḑatorŭ numaĭ cu acela, pe care a cheḑăşuitŭ. (Civ 1039. ur; 1652, 1675, 1676) (Co. Fr. 120).

117. Cine primesce o poliță, se îndatoréḑă a plăti suma ce se cuprinde într'însa. — Primitorulŭ nu e volnicŭ a şi lua înapoĭ primirea sa, şi chiarŭ cândŭ înaintea primireĭ şi în nesciința sa, va fi făcutŭ trăgătorulŭ falimentŭ. (Co. 114, 135, 143, 144) (Co. Fr 121)

118. Primirea uneĭ polițe trebue să fie iscălită.—Primirea se a-

rată prin cuvêntulŭ *primitŭ*.—Primirea trebue sĕ aibă dată, dacă poliția are se se plătéscă după una saŭ mai multe ḑile orĭ lunĭ de la înfățișarea eĭ;—și la acéstă din urmă întêmplare, lipsa dateĭ de primire face a se plăti polița la soroculŭ celŭ pusŭ într'însa, socotinduse de la data eĭ. (Co. 125, 127) (Co. Fr. 122).

119. Primirea uneĭ polițe de a se plăti într'altŭ locŭ deosebitŭ de acela alŭ locuințeĭ primitoruluĭ, arată loculŭ și locașul unde are sĕ se săvîrșéscă plata, séŭ mișcările ce aŭ să se facĕ pentru acésta. (Co. 168—Civ. 87) (Co Fr. 123).

120. Primirea nu póte fi cu condițiă, dar se póte mărgini la o sumă mai mică de câtŭ cea coprinsă în poliță. — La acéstă din urmă întêmplare, înfățișătorulŭ este datorŭ să facĕ protestŭ pentru partea sumeĭ celeĭ neprimite. (Co. 118, 151, 168, ur — Civ. 1004, ur.) (Co. Fr. 124).

121. O poliță trebue să fiă primită la înfățișarea sa saŭ celŭ multŭ în sororŭ de două-ḑeci și patru ore, de la înfățișarea eĭ.— După acele două-ḑeci și patru ore, de nu se va da înapoĭ primită orĭ neprimită, celŭ ce a ținut'o, este rĕspunḑătorŭ către înfățișătorŭ pentru pagube și interesurĭ. (Co. Fr. 125).

§. *IV. Pentru primirea prin mijlocire.*

122. La întêmplare de protestŭ pentru neprimire, poliță póte fi primită de unŭ alŭ treilea obrazŭ ce intră mi(l)locitorŭ pentru trăgĕtorŭ séŭ pentru unul din giranți.—Mijlocirea se pomenesce în actulŭ de protestŭ, și se iscălesce de către mijlocitorŭ. (Co. 115, 123 ur; 153, ur; 168—Civ. 1093) (Co. Fr. 126)

123. Mi(l)locitorul este datorŭ a face îndată cunoscută mijlocirea sa la acela pentru care s'a pusŭ mi(l)locitorŭ. (Co. Fr. 127).

124. Înfățișătorulŭ polițeĭ, de și s'a primitŭ acésta prin mi(l)locire, își păstréḑă însĕ tote drepturile sale în potriva trăgĕtoruluĭ și a giranțilorŭ, pentru singurulŭ cuvêntŭ de neprimire din partea aceluĭ asupra câruia s'a fostŭ trasŭ. (Co. 114, 155, ur) (Co. Fr. 128).

§. *V. Pentru inplinirea soroculuĭ polițeĭ (scadință).*

125. O poliță póte fi trasă ca sĕ se plătéscă séŭ a vista adică, îndată ce se va înfășița, séŭ:

după una saŭ mai multe ḑile } de la înfățișare;
după una saŭ mai multe lunĭ }

*

după una saŭ mai multe ḑile / după una saŭ mai multe luni } de la dată;

la ḑi hotărâtă a lunei, saŭ într'o ḑi însemnată, séŭ în cursulŭ unuĭ bâlciŭ. (Co. 127 — 130) (Co. Fr. 129)

126. Polița a vista trebue sĕ se plătéscă la înfățișarea eĭ. (Co. 125, 155, ur) (Co. Fr. 130).

127. Împlinirea soroculuĭ uneĭ polițe,

după una saŭ mai multe ḑile / după una saŭ mai multe luni } de la înfățișare;

Se otărasce prin data priimireĭ, séŭ a protestuluĭ de nepriimire (Co. 115, 118, 125, 129, 1[illegible]9) (Co. Fr. 131).

128. Soroculŭ uneĭ polițe de a se plăti în cursulŭ unuĭ bâlciŭ se împlinește în ḑiua ajunuluĭ spargereĭ bâlciuluĭ, séŭ în ḑiua de bâlciŭ, dacă acesta nu ține maĭ multŭ de o ḑi. (Co. 125, 156, ur.) (Co. Fr. 133)

129. De se împlinesc soroculŭ polițeĭ într'o ḑi de Duminică séŭ de serbătóre mare, se plătesce în ajunulŭ lorŭ. (Co. 157)(Co. Fr. 134).

130. Orĭ-ce prelungire de sorocŭ, legiuită saŭ obicinuită pînă acum pentru plata polițelorŭ, se desființéḑa. (Co. 152, 156) (Co. Fr. 135)

§ *VI. Pentru Girŭ.*

131. Proprietatea uneĭ polițe se strămută prin girŭ. (Co. 132, ur; 182) (Co. Fr. 136).

132. Girulŭ are data sa. — Arată prețulŭ séŭ summa dată. — cuprinde numele aceluiă într'a cărui ordinŭ s'a trecutŭ. (Co. 133 ur.) (Co. Fr. 137).

133. Cândŭ girulŭ nu este făcutŭ întocmaĭ după cuprinderea articoluluĭ de maĭ susŭ, nu strămută stăpânirea polițieĭ, ci este o simplă procură (vechiletŭ). (Co. 132. 313) (Co. Fr. 138).

134. Este opritŭ de a pune în girŭ altă ḑi de câtŭ acea în care s'a scrisŭ girulŭ; iar cine va urma în potrivă, se va pedepsi ca unŭ plastografu. (Co. 142) (Co. Fr. 139).

§. *VII. Pentru împreună-rĕspundere.*

135. Toțĭ ceĭ ce aŭ iscălitŭ. aŭ primitŭ séŭ aŭ giratŭ o poliță suntŭ respunḑĕtorĭ platnicĭ unulŭ pentru altulŭ către înfățișătorŭ (Co. 114, 117, 137, 155, ur; 159, 182. 285 — Civ. 1039, ur.) (Co. Fr. 140).

§ *VIII. Pentru avalŭ, séŭ chedăşiă de plata poliţieĭ.*

136. Plata uneĭ poliţie, osebitŭ de primire şi de girŭ, se póte assigura printr'unŭ avalŭ. (Co. 137; 182) (Co. Fr. 141).

137. Acéstă siguranţă o dă unŭ alŭ treilea obrazŭ saŭ în poliţă, saŭ prin actŭ osebitŭ. — Datătorulŭ de avalŭ este supusŭ la aceiaşi respundere, si de o potrivă cu trăgĕtorulŭ si girantiĭ, păzindu-se însă osebitele tocmeli ce vor fi mijlocitŭ. (Co 135, 155, ur—Civ. 969, 1039, ur. 1652) (Co. Fr. 142).

§. *XI. Pentru plată.*

138. O poliţiă trebue să se plătéscă în moneda arĕtată anume într'însa (Co. 157, 182—Civ. 1100) (Co. Fr. 143).

139. Cine plătesce o poliţă mai nainte de împlinirea soroculuĭ eĭ este respundĕtorŭ pentru neţinerea în sémă aceĭ plăţi, de se va ivi vr'o pîră în potrivă (Co. 141. 156—Civ. 1023, ur) (Co. Fr. 144).

140. Cine plătesce o poliţă la împlinirea soroculuĭ eĭ, şi fără împotrivire despre partea cuiva, se socotesce bine plătitŭ şi slobodŭ despre orĭ-ce cerere (Co. 144, 156) (Co. Fr. 145).

141. Înfăţişetorulŭ uneĭ poliţe nu se póte îndatora să priméscă plata eĭ mai înainte de împlinirea soroculuĭ (Co. 139—Civ. 1024, 1115 §. 4) (Co. Fr. 146).

142. Plata uneĭ poliţe făcută asupra înfăţişăreĭ uneĭ a 2-a, a 3-a a 4-a ş.c.l. este bună şi cu tărie, cându cea de a 2-a, a 3-a, a 4-a poliţă ş.c.l. va cuprinde că acéstă plată desfiinţédă puterea celorŭ-l-alte (Co. 106, 143. 145, ur.) (Co. Fr. 147).

143. Cine plătesce o poliţă asupra înfăţişareĭ de a 2-a, a 3-a a 4-a ş.c.l. fără a lua înapoi pe acea în care se află înscrisă a sa primire, nu rĕmâne apărătŭ de pretenţia aceluia ce se va înfăţişa cu acea poliţă primită de dînsulŭ. (Co. 117, 146, ur) (Co. Fr. 148).

144. Împotrivirea la plată nu este primită de cătŭ numaĭ la întêmplare de perderea poliţeĭ, séŭ de falimentŭ a înfăţişătoruluĭ. (Co. 140. 145, ur; 185) (Co. Fr. 149).

145. Întêmplându-se a se perde o poliţă *neprimită*, stăpânulŭ eĭ póte să céră plata eĭ cu o a 2-a, a 3-a, a 4-a, poliţă şi s.c.l. (Co. 142, 146, ur; 170) (Co. Fr. 150).

146. Când poliţa cea perdută va fi fostŭ primită, atunci stăpânulŭ eĭ nu póte cere plata prin înfăţişare de o a 2-a. a 3-a. a 4-a poliţă ş. c. l. de cătŭ numaĭ cu porunca judecăţeĭ, şi prin dare de chedăşiă. (Co. 143, 147, 150—Civ. 1675 1676) (Co. Fr. 151).

147. Daca acela ce a perdutŭ poliţa, orĭ primită orĭ neprimită, nu este în putinţă să înfăţişeze a 2-a, a 3-a, a 4-a, poliţă ş. c. l. póte să céră plata poliţei celeĭ perdute, şi să o dobândéscă prin poronca judecăţeĭ, făcêndŭ dovadă prin catastişele sale că era stăpânŭ pe dînsa, şi dându chezăşiă pentru acésta. (Co. 7. ur; 11, 105, 148, 150.—Civ. 1675, 1676) (Co. Fr. 152.)

148. Cându trasulŭ nu va voi să plătéscă în urma cereriĭ făcute în puterea celorŭ din urmă doŭ articole, atunci stăpânulŭ poliţeĭ perdute 'şĭ păstréză tóte drepturile sale printr'unŭ actŭ de protestaţie. — Acestŭ actŭ trebue să se facă a doua zi după împlinirea soroculuĭ poliţeĭ perdute. — Trebue să se facă cunoscutŭ trăgĕtorului şi giranţilorŭ, după formele şi la sorócele hotărîte aci mai josŭ pentru încunoscinţarea protestuluĭ. (Co. 157) (Co. Fr. 153).

149. Stăpânulŭ poliţeĭ perdute, voindŭ a lua alta a 2-a, trebue să se îndrepteze către celŭ dé dreptŭ alŭ sĕŭ girantŭ; acesta este neapĕratŭ datorŭ a 'ĭ înlesni a luĭ cerere, mijlocindŭ prin allŭ sĕŭ nume şi a sa îngrijire către alŭ sĕŭ iară 'şĭ de-adreptulŭ girantŭ; asemene se va urma din girantŭ în girantŭ până la trăgĕtorulŭ poliţeĭ. Stăpânulŭ poliţeĭ celeĭ perdute va trage şi va face tóte chieltuelile eĭ. (Co. Fr. 154).

150. Îndatorirea chieşăşuireĭ poliţeĭ, însemnate la articolile *147 şi 148*,(1) se precurmă după treĭ anĭ, dacă, în acéstă vreme, nu s'aŭ făcutŭ nicĭ cereriĭ, nicĭ pornire prin judecată. (Co. 184—Civ. 1837, 1865) (Co. Fr. 155).

151. Plăţile făcute în socotéla sumeĭ uneĭ poliţe, sunt spre uşurarea trăgĕtoruluĭ şi a giranţilorŭ. — Înfaţişiătorulŭ este datorŭ să facă protestŭ pentru rĕmăşiţa poliţeĭ. (Co. 120, 168, ur. — Civ. 1101) (Co. Fr. 156).

152. Judecata nu póte prelungi nicĭ cum soroculŭ plăţeĭ uneĭ poliţe. (Co. 130, 156—Civ. 1101) (Co. Fr. 157).

§. X. *Pentru plată prin mijlocire.*

153. O poliţă protestată póte sĕ se plătéscă de orĭ-care mijlocitorŭ pentru trăgĕtorŭ, séŭ pentru unulŭ din giranţi.— Mijlocirea şi plata se vor dovedi şi se vorŭ însemna în actulŭ de protestŭ séŭ din josulŭ luĭ. (Co. 122, ur; 154, 169—Civ. 1093) (Co. Fr. 158).

154. Cine plăteste prin mijlocire o poliţă, intră în tóte dreptu-

(1) Se vede că din greşială de tiparŭ legea citează art. 147 şi 148; căci ea trebue să citeze art. 146 şi 147.

rile înfățișătorului, și se supune la aceléși îndatoriri pentru împlinirea formalităților cerute. Dacă plata prin mijlocire s'a făcutu pe socotéla trăgătorului, rémânu sloboḑi toți giranții. — De s'a făcutu pentru unu girantu, giranții următori rémânu sloboḑi. — De se înfățișéḑă mai mulți mijlocitori ca sĕ plătéscă o poliță, se protimisesce, celu ce sloboḑe de sub rĕspundere pe ceĭ mai mulți giranți. — Cându acela, cătră care era trasă din începutu poliţa, și împotriva căruia se făcuse protestulu din pricină de neprimire, se înfățișéḑă ca s'o plătéscă, va fi protimisitu din toți cei-l-alți. (Co. 115, 153, 155, ur.—Civ. 1108) (Co. Fr. 159).

§. *XI. Pentru drepturile și datoriile înfățișătorului.*

155. Înfățișătorulu uneĭ polițe trase din Europa și din schelile Levantuluĭ ca să se plătéscă în țéra Românéscă, séu visata, séu după una orĭ mai multe ḑile séu luni, trebue să céra plata seu primirea polițeĭ în sorocu de șése luni de la data eĭ; căci urmându în potriva, va perde dreptulu de a se porni cu cerere în potriva girantilorŭ, și chiarŭ a trăgătoruluĭ, dacă acestu din urmă va fi făcutu provisiă. — Soroculu pentru o poliță trasă din Egiptu, Siria și alte locurĭ depărtate, va fi de optu luni (Co. 114, ur; 125, ur; 138, ur; 168. ur) (Co. Fr. 160).

156 Înfățișetorulu uneĭ polițe trebue sa céră plata eĭ în ḑiua împlinireĭ soroculuĭ. (Co. 126, ur; 138, ur; 153, ur:) (Co. Fr. 161).

157. Nevoința de a plăti trebue să se dovedéscă a doua ḑi după împlinirea soroculuĭ polițeĭ printr'unu actu ce se numesce protestu de *neplată* — Dacă ḑiua acésta este ḑi de duminica séu de sărbătóre mare, protestul se face a doua ḑi. (Co. 126, ur; 156, 163, 168, ur; 179) (Co. Fr. 162)

158 Înfățișătorulu este neapăratu datoru a face protestulu de neplată, de și s'a făcut mai nainte protestulu de neprimire, séu a muritu orĭ a făcutu falimentu acela asupra căruia este poliţa trasă. Intêmplându-se a face falimentu primitorulu înaintea scadenţeĭ, atunci înfățișatorulu póte sĕ facă protestu și să apuce prin judecată pe trăgătoru și pe giranți. (Co. 159. ur; 168, ur; 185, 192—Civ. 1025) (Co. Fr. 163).

159. Înfățișetorulu uneĭ polițe protestate din pricină de neplata, póte să céră siguranță, séu în parte de la trăgătoru și de la fie-care din giranți, séu de o dată de la toți împreună giranți și trăgător. — Aceiași voie are fie-care din giranți împotriva trăgătoruluĭ si a girantilorŭ celorŭ înainte de dînsulu. (Co. 135, 160, ur;) (Co, Fr. 164).

160. Dacă înfățisetorulu apucă numaĭ în parte pe celu dea-dre-

ptulŭ alŭ sĕŭ girantŭ, trebue să 'i încunosciințede protestulŭ cu chipŭ oficialŭ, si neplătindu'i banii ce e datorŭ, să'lŭ tragă la judecată în sorocŭ de cinci-spre-dece ḑile de la data protestului, dacă cade în depărtare de ḑece ore.— Iar cătŭ pentru girantulŭ ce se află locuindŭ în depărtare mai multŭ de ḑece ore de locŭlŭ unde trebuia să se plătéscă polița, acestŭ sorocŭ se va înmulți cu o ḑi pentru fie-care sése ore. (Co. 162, ur;) (Co. Fr. 165).

161. Polițele trase din țéra Românéscă ca să se plătéscă în Europa, sĕŭ în schelile Levantului, întêmplându-se a să protesta, trăgĕtorii și giranții seḑietorĭ în țéra Românéscă voru fi trași în judecată în sorocŭ de șése luni de la data protestului; iar pentru polițile trase în Egiptŭ, în Siria sĕŭ în alte locurĭ de ărtate, sorocŭlŭ va fi de optŭ luni. (Co. 155, ur, 160, 162, ur;) (Co. Fr. 166)

162. De pornesce înfățișătorulŭ jalba sa de o dată înpotrivă și a giranțilorŭ și a trăgătorului, are către fiă care dintr'înșii, sorocŭlŭ celŭ hotărîtŭ prin articolile de mai susŭ.— Fiă-care din giranți are dreptulŭ de a porni o asemene jalbă, sĕŭ înpotriva tuturorŭ la olaltă, sĕŭ înpotriva tuturorŭ în reună, totŭ într'același sorocŭ de vreme. — Pentru dînșii, sorocŭlŭ începe a doua ḑi de la data primirei chemărei în judecată. (Co. 159, ur; 163, ur; 184) (Co. Fr. 167)

163. După trecerea sorócelorŭ de mai susŭ pentru înfățișarea poliței de a să plăti a vista, sĕŭ după una ori mai multe ḑile sĕŭ luni,— pentru protestulŭ din pricină de neplată, — pentru pornirea jelbei spre cerere de siguranță, — înfățișetorulŭ poliței perde tóte drepturile înpotriva giranțilorŭ (Co. 155—157, 160, ur; 164, ur;) (Co. Fr. 168).

164. Giranții perdŭ asemene dreptulŭ de orĭ-ce cerere de siguranță înpotriva celorŭ ce le-au datŭ polița, după trecerea sorócelorŭ de mai susŭ, fiă-care în ceia ce se atinge de dînsulŭ. (Co. 159, ur; 163) (Co. Fr. 169).

165. Asemene perdŭ dreptulŭ lorŭ înfățișătorulŭ și giranții înpotriva însuși a trăgĕtorului, dacă acestŭ din urmă va dovedi că, la scadința poliței, avea provisiă făcută. — La acésta întêmplare, înfățișătorulŭ are drептu a porni jalbă numai înpotriva aceluia asupra căruia era polița trasă. (Co. 111, ur; 155, ur; 184) (Co.Fr. 170).

166. Înfățișătorulŭ dobândesce iarăși drepturile ce le va fi perdutŭ prin cele din urmă trĭi articole, cândŭ trăgĕtorulŭ sĕŭ unulŭ din giranți, în urma sorócelorŭ hotărâte pentru protestŭ, pentru încunosciințarea protestului, sĕŭ pentru chiemarea în judecată, a primitŭ prin orĭ-ce chipŭ refuitorŭ, banii rînduiți spre plata poliței. (Co. 163, ur. — Civ. 1143, ur.) (Co. Fr. 171).

167. Osebitŭ de formalităţile prescrise pentru pornirea jălbeĭ spre cererea de asĭguranţă, înfăţişătorulŭ uneĭ poliţe protestate din pricină de neplată póte, prin hotărâre de judecată, să opréscă plata banilorŭ ce vorŭ fi avêndŭ sĕ ia de la alţiĭ trăgĕtorulŭi, primitoriĭ şi giranţiĭ. (Co. 159, ur.) (Co. Fr. 172).

§. *XII. Pentru protesturĭ.*

168. După jalba ce va da înfăţişătorulŭi înpotriva neprimireĭ séŭ a neplăţeĭ poliţeĭ, judecătoria va trămite îndată spre întocmirea actuluĭ de protestŭ pe vătafulŭ de aprodĭ séŭ pe altŭ înpiegatŭ înpreună cu înfăţişătorulŭi şi cu doĭ marturĭ găsiţi de acestŭ din urmă. Protestulŭ trebue sĕ se facă la sălăşluinţa trasuluĭ, séŭ orĭ unde se va afla atunci cu locuinţa, — la sălăşluinţa feţelorŭ arătate în poliţă şi însărcinate ca la trebuinţă sĕ o plătéscă, — la aceluĭ ce a primitŭ prin mijlocire. — Tóte aceste se vorŭ face printr'unulŭ şi acelaşĭ actŭ. — Dacă arătarea sălăsluinţeĭ însemnate în poliţă este greşită, şi nu se va dovedi unde se află atunci cu siederea maĭ susŭ însemnaţiĭ, protestulŭ se va urma după ce maĭ întêĭ trămissulŭi judecătorieĭ va încredinţa resultatulŭi cercetăreĭ sale printr'unŭ actŭ, pe care 'lŭ va înscrie în capulŭ protestuluĭ. (Co. 115, 122, 157, 170, 179, 182, 184—Civ. 87, ur) (Co. Fr. 173).

169. În actulŭ de protestŭ se cuprindŭ: —Prescrierea din cuvêntŭ în cuvêntŭ a poliţeĭ, a primireĭ, a girurilorŭ şi a recommandaţiilorŭ ce vor fi însémnate într'însa, cererea ce se face pentru plata summeĭ cuprinse în poliţă. — De este de faţă, séŭ de lipsesce acela ce trebue sĕ plătéscă. — Pricinile neprimireĭ de a plăti, şi neputinţa séŭ nevoinţa de a iscăli. (Co. Fr. 174).

170. Nicĭ unŭ actŭ din partea înfăţişiătoruluĭ poliţeĭ, nu póte înplini locŭlŭ actuluĭ de protestŭ, afară de întêmplarea prevĕdută de articolile 146, şi următórele, atingĕtóre de perderea poliţeĭ. (Co. Fr. 175).

171. Actele de protestŭ de cariĭ se vorbesce în articolulŭ 170, se vorŭ aduce la Tribunalŭ şi adeverindu-se de către Prezidentŭ séŭ locotenentulŭi sĕŭ, se vorŭ da înfăţişătoruluĭ; iar copiĭ întocmaĭ după dînsele se vorŭ trece din ḑi în ḑi şi după rândulŭ dateĭ, într'unŭ registru osebitŭ, şnuruitŭ, înnumărătŭ pe foĭ şi pecetluitŭ, sub osîndă, pentru nepăḑirea vre uneia din formele prescrise, de a se scóte din slujbă şi de a se supune la plata pagubilorŭ şi cheltueliloră celŭ ce nu'şĭ va fi împlinitŭ îndatoririle sale. (Co. 168, 169) (Co. Fr. 176).

§ *XIII Pentru preschimbarea poliţeĭ.*

172. Preschimbarea poliţeĭ se face prin tragerea uneĭ contra-poliţe (Co. 173, ur) (Co, Fr. 177).

173. Contra-poliţa este o poliţă nouă prin care înfăţişetorulŭ îşi ia înapoĭ, de la trăgătorŭ séŭ de la unulŭ din giranţi, summa ce se cuprinde în poliţa cea protestată, cheltuelile urmate şi despăgubirea pentru scadămîntulŭ ce va fi cercatŭ la preschimbarea poliţeĭ. (Co. 106, 135, 174, ur) (Co. Fr. 178).

174. Preschimbarea poliţeĭ se regulédă, cât despre trăgătorŭ, după osebirea cursuluĭ între locŭlŭ unde era să se plătéscă poliţa şi locŭlŭ de unde se trăsese. - Câtŭ despre giranţĭ, după osebirea cursuluĭ între locŭlŭ unde s'a giratŭ poliţa, şi locŭlŭ unde era rînduită a se săvîrşi plata. (Co. 172, 173, 175, ur) (Co. Fr. 179)

175. Contra-poliţa se însoţeşte d'o socotélă de întórcere. (Co. 173. 176) (Co. Fr. 180).

176. În socotéla de întórcere, se cuprinde: — summa banilorŭ din poliţa cea protestată, cheltuelile protestuluĭ şi alte cheltueli legiuite, precum comissióne, plata samsaruluĭ şi portulŭ de scrisorĭ;— se arată numele aceluia, asupra căruia s'a trasŭ contra-poliţa, şi preţulŭ tocmeleĭ schimbuluĭ.— Acéstă socotélă se adeveréde de unŭ mijlocitorŭ de schimbŭ.— Pe unde nu sunt mijlocitorĭ de schimbŭ se adeveréde de doĭ neguţătorĭ;—sé însoţeşte de poliţa cea protestată, de protestŭ séŭ de o copie a actuluĭ de protestŭ—Când se întêmplă a se trage contra-poliţa către unulŭ din giranţi, atunci se însoţesce, osebitŭ de cele maĭ susŭ, de o adeverinţă doveditóre de osebirea cursuluĭ de schimbŭ între locŭlŭ unde era să se plătéscă poliţa şi locŭlŭ de unde s'a trasŭ (Co. 69, 73, 175, 177) (C. Fr 181).

177. Nu se potŭ face maĭ multe socotelĭ de întórcere pentru una şi aceeaşĭ poliţă—Acéstă socotélă de întórcere se plătesce pe rândŭ din girantŭ în girantŭ şi în fine de trăgătorulŭ poliţeĭ (Co. Fr. 182)

178. Osebirele cursurilorŭ la preschimbările de poliţă nu se potŭ grămădi pe unulŭ şi acelaşĭ obradŭ, ci fiă-care girantŭ are să plătéscă numaĭ osebirea privitóre pe séma giruluĭ séŭ, precumŭ asemene şi trăgătorulŭ (Co. 174) (Co. Fr. 183)

179. Dobînda pentru summa cuprinsă în poliţa cea protestată din pricină de neplată se socotesce din ţiua protestuluĭ. (Co. 168, 180 (Co. Fr. 184)

180. Dobînda pentru cheltuelile de protestŭ, de preschimbarea poliţeĭ şi de alte cheltueli legiuite, are să se plătéscă numaĭ din ţiua de căndŭ se vorŭ cere prin judecată. (Co. 168, 172, 176, 179) (Co. Fr. 185).

181. Osebirea cursului la preschimbarea poliței nu se plătesce, cându socotéla de întórcere nu este însoțită cu adeverința de mijlocitorŭ de schimbŭ, séŭ de negutători, legiuită la Art. 177(1) (Co. Fr. 186).

SECȚIA II

Pentru bileteŭ la ordinŭ.

182. Tóte dispositiile atingătóre de polițe și privitóre,—la scadință,—la girŭ,—la înpréună-rĕspundere,—la avalŭ,—la plată,- la plată prin mijlocire,—la protestŭ,—la datoriile și drepturile înfățișătoruluĭ,—la preschimbarea de poliță, séŭ la dobîndĭ,—au întocmaĭ aplicație și asupra bileturilorŭ la ordinŭ, fără a se strămuta câtŭ de puținŭ dispositiile ce privescŭ la întêmplările prevĕdute de Art. 308 alŭ Regulamentuluĭ organicŭ. (Co. 126, ur; 130, 131, ur; 135. 136, ur; 138, ur; 153, ur; 155, ur, 168, ur; 172, ur; 189 Civ. 1180) (Co. Fr. 187).

183. Biletulŭ la ordinŭ are data sa,—arată summa de plată,—numele aceluia, la alŭ căruĭ ordinŭ este datŭ,—vremea cându are să se săvîrșéscă plata,—prețulŭ ce s'a datŭ în banĭ, în mărfurĭ, în socotélă, séŭ în orĭ-ce altŭ chipŭ. (Co. Fr. 188).

SECȚIA III.

Pentru prescripțiă (paragrafiă)

184. Orĭ-ce pornire de judecată pentru polițe și bileturĭ la ordinŭ iscălite de negutători, negutătorașĭ, orĭ bancherĭ, séŭ făcute pentru fapte de negoțŭ, aŭ paragrafiă de cincĭ anĭ, socotițĭ din ziua protestuluĭ, séŭ de la cea după urmă cerere prin judecată, de nu se va fi urmatŭ vr'o hotărîre judecătoréscă, séŭ de nu se va fi recunoscutŭ datoria de bună prin actŭ osebitŭ—Cu tóte aceste, dacă după cererea reclamantuluĭ se va găsi cu cale de către judecată, ceĭ socotițĭ datornicĭ se vorŭ supune a increding prin jurămêntŭ în presusvia judecătorieĭ că nu-maĭ sunt datorĭ; și văduvele lorŭ, moștenitorii lorŭ, séŭ câțĭ aducŭ obrazulŭ lorŭ, că

(1) Prin greșială de tiparŭ se vede că se citează aci art. 177; căci trebue a se cita art. 176.

socotescŭ cu bună credinţă a nu mai fi datorĭ nimicŭ. (Co. 1, 130 150, 168 - Civ. 1207, ur; 1863, ur; 1906—P. 260—293) (C. Fr 189)

CARTEA II.

PENTRU FALIMENTE ŞI BANCRUTE.

TITLULŬ I.

PENTRU FALIMENTŬ.

Rânduelĭ obştesti.

185. Orĭ-ce neguţătorŭ încetédă plăţile sale, se socotesce falitŭ.—Falimentulŭ unuĭ neguţătorŭ se póte da pe faţă şi după mórtea luĭ, dacă va fi muritŭ în încetarea plăţilorŭ sale.—Darea pe faţă a falimentuluĭ nu va putea nicĭ să se facă de Tribunalŭ, nicĭ sĕ se céră de câtre creditorĭ, fără numaĭ în curgerea anuluĭ de la mórtea luĭ. (Co. 188, ur.—Pr. Co. 306 ur., Reg.) (Co. Fr. 437).

CAP. I.

Pentru darea pe faţia a falimentuluĭ şi urmările luĭ.

186. Orĭ-ce falitŭ va fi datorŭ, în cele d'âutêĭ treĭ ḑile de la încetarea plăţilorŭ sale, să facă acésta cunoscutŭ Tribunalului loculuĭ unde 'şĭ are sălăşluinţa sa. Ḑiua încetăreĭ plăţilorŭ se va socoti într'acele treĭ ḑile. La întêmplare de falimentŭ din partea uneĭ societăţĭ in nume cuprinḑĕtor, arătarea va cuprinde numele şi însemnarea, sălăşluinţa fiă-cărui din tovarăşiĭ ceĭ împreună rĕspunḑetorĭ, şi se va face la tribunalulŭ loculuĭ unde se află celŭ de căpeteniă stabilimentŭ alŭ tovărăşieĭ. (Co. 19, ur, 187, 202, 325 §. 3.—Civ. 87) (Co. Fr. 438).

187. Arătarea falituluĭ trebue să fiă însoţită şi cu Bilanţiŭ din parte-ĭ, séŭ să coprinză pricinile care l'aŭ opritŭ de á da bilanţŭ. Bilanţulŭ va cuprinde arĕtarea pe anume şi preţuirea tuturorŭ averilorŭ mişcătóre şi nemişcătóre a datoruluĭ, datoriile ce are să ia şi sĕ dea, socotéla căştigurilorŭ şi a pagubilorŭ, cum şi a cheltuelilorŭ. Bilanţulŭ iscălinduse de datorŭ, se va adeveri de dînsulŭ că este adevĕratŭ, punêndu-i-se şi data. (Co. 186, 202, 220, ur; 325 §. 3; 356) (Co. Fr. 439).

188. Falimentulŭ se dă pe faţă prin hotărârea Tribunaluluĭ orĭ după cererea prin petiţiă a unuĭ séŭ maĭ mulţi creditorĭ, orĭ de către chiarŭ Tribunalŭ de sine şi. Acéstă hotărâre se va pune în lucrare vremelnicesce. (Co. 189, ur; 198, 201, 206, 235, 319, ur.) (Co. Fr. 440).

189. Prin hotărarea asupra dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ, séŭ prin hotărîrea ce se va da maĭ în urmă asupra raportuluĭ judecătoruluĭ-comissarŭ, Tribunalulŭ va hotărî orĭ de sine, orĭ după cererea verĭ-căreĭ părţi interessate, vremea la care aŭ încetatŭ plăţile. Iar neînsemnându-se hotărîtŭ acéstă vreme, atunci încetarea plăţilorŭ se va socoti din diua hotărîreĭ Tribunaluluĭ asupra dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ (Co. 185, 194, ur: 319, ur; 324 § 4; 325 § 3.) (Co. Fr. 441).

190 Hotărîrile ce se vorŭ da pe temeiulŭ celorŭ din urmă două articole, se vorŭ trece în prescurtare prin Buletinŭ, şi vorŭ sta treĭ lunĭ lipite atâtŭ în sala judecătorieĭ unde se va da pe faţă falimentulŭ, câtŭ şi pe la tóte Tribunalurile unde falitulŭ va avea stabilimente comerciale. (Co. 205, 319) (Co. Fr. 442).

191. De la data hotărîreĭ asupra dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ, falitulŭ perde dreptulŭ de a cârmui orĭ-ce avere a sa, ba încă şi chiarŭ aceia ce'ĭ va cădea în parte în vremea în care elŭ se află în stare de falitŭ.—De la data aceliaşi hotărîrĭ, orĭ-ce pretenţiă va avea cine-va asupra falituluĭ pentru lucru mişcătorŭ séŭ nemişcătorŭ, nu póte nicĭ să se urmeţe, nicĭ să se pornéscă de câtŭ numaĭ în potriva sindicilorŭ.—Asemene se va urma şi pentru orĭ-ce lucrare de împlinire ar fi să se săvîrşéscă asupra lucrurilorŭ mişcătóre a falituluĭ.—Tribunalulŭ, cândŭ va socoti de cuviinţă, póte să priméscă şi pe falitŭ ca o parte înclinată (Co. 213, 218; 230. ur.) (Co. Fr. 443).

192. Hotărîrea asupra dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ dă dreptŭ creditorilorŭ falituluĭ a cere, şi maĭ înainte de împlinirea soroculuĭ, datoriile ce aŭ să ia de la dînsulŭ.— La întêmplare de a face falimentŭ iscălitoruluĭ unuĭ biletŭ la ordinŭ, primitoruluĭ uneĭ polițe, séŭ trăgĕtoruluĭ de nu se va fi primitŭ polița, cei-l-alţĭ îndatoraţĭ, nevoindŭ a plăti îndată, trebue să dea chedăşie pentru plata banilorŭ la scadinţă. (Co. 116, 158, 285 – Civ. 1025, 1675, 1676) (Co. Fr. 444).

193. După darea pe faţă a falimentuluĭ prin hotărâre de judecată, masa creditorilorŭ nu-maĭ are dreptŭ a cere dobânḑi, pe vremea viitóre, pentru orĭ-ce datorie nu va fi asigurată prin vre-unŭ privilegiŭ, orĭ prin zălogŭ de lucru mişcătorŭ, orĭ prin antihrisisŭ, orĭ prin ipotecă.—Dobânḑile datoriilorŭ asigurate nu se vorŭ pu-

tea cere de câtŭ numaĭ din sumele isvorîte din averile supuse privilegiuluĭ, ipotecate séŭ zălogite. (Co. 194, 289, ur; 295, ur; 338—Civ. 1685, 1697, 1718, ur; 1746, ur. (Co. Fr. 445).

194. Tóte actele ce va face falitulŭ pentru înstrăinare în dărŭ de averĭ mișcătóre séŭ nemișcătóre; tóte plățile, séŭ în banĭ, séŭ prin mutare a vre unuĭ dreptŭ, vêndare, răfuire, séŭ intr'altŭ chipŭ, pentru datorĭĭ neajunse la sorocŭ; și pentru cele ajunse la sorocŭ, tóte plățile săvârșite intr'altŭ chipŭ, iar nu in banĭ, nicĭ in zapise de negoțŭ;—orĭ-ce ipotecă făcută de bună voiă séŭ prin hotărâre de judecată, și tóte drepturile de antihrisisŭ séŭ de asigurare, inființate asupra averilorŭ datoruluĭ pentru datorĭĭ maĭ vechĭ, sunt fără nicĭ o tărie despre masa creditorilorŭ, dacă se vor fi făcutŭ de datornicŭ în urma vremeĭ hotărâte de Tribunalŭ pentru incetarea plățilorŭ luĭ, séŭ cu dece ḑile maĭ nainte de acéstă vreme. (Co. 189, 195, ur.—Civ. 975, 1685, ur; 1697 ur; 1718, ur; 1749, ur.) (Co. Er. 446).

195. Orĭ-ce altă plată făcută de datorŭ pentru datorĭĭ ajunse la sorocŭ, și orĭ-ce altŭ actŭ incheiatŭ din parteĭ, sub orĭ-ce felŭ de indatorire in povara sa, in urma incetăreĭ plățilorŭ și maĭ 'naintea hotărâreĭ asupra dăreĭ pe față a falimentuluĭ, se vorŭ putea desființa dacă, din partea acelora carii aŭ primitŭ de la datorŭ orĭ aŭ tratatŭ cu dînsulŭ, s'a urmatŭ cu sciința incetăreĭ plăților luĭ. (Co. 194—Civ. 975.) (Co. Fr. 447).

196. La intêmplare de a să plăti polița in urma vremeĭ incetărĭĭ plățilorŭ, ce se va fi dovedităŭ de Tribunalŭ, potrivitŭ cu *art. 190*, (1) și maĭ 'naintea hotărâreĭ asupra dăreĭ pe față a falimentuluĭ, cererea pentru intórcerea sumelorŭ plătite nu se putea porni de câtŭ numaĭ inpotriva aceluia in a căruĭ socotélă se va fi datŭ polița.—De va fi unŭ biletŭ la ordinŭ, cererea se va porni inpotriva celuĭ d'âintêĭ girantŭ.—La amêndouă aceste intêmplărĭ, trebue să se dea dovadă că acela, de la care se cerŭ banii inapoĭ, avea cunoscință de incetarea plățilorŭ când s'a datŭ afară polița, séŭ biletulŭ la ordinŭ. (Co. 195—Civ. 975) (Co. Fr. 449).

197. Orĭ-ce lucrare de implinire, pentru plată de chiriĭ de case și magasiĭ, asupra lucrurilorŭ mișcătóre carĭĭ slujescŭ la uneltirea negoțuluĭ falituluĭ, se va amâna treĭ-deci de ḑile de la data hotărâreĭ asupra dăreĭ pe față a falimentuluĭ, fără însă a se vătăma cu acésta orĭ ce măsurĭ assigurătóre s'ar putea lua, precum nicĭ dreptulŭ ce ar avea proprietarulŭ a intra iarăși în stăpânirea

(1) Cu greșală se citează art. 190; căci art. 189 trebue a se cita.

locurilorŭ închiriate; căcĭ, la acéstă întêmplare, adică, pentru luare de mĕsurĭ assigurătóre şi pentru luarea înapoĭ a locurilorŭ închiriate, de va avea dreptŭ închirietorulŭ, sorocul maĭ susŭ pomenitŭ de treĭ-ḑecĭ deḑile încetéḑă de sine. (Co. 189, 191—Civ. 1429 §. 2; 1439, 1446, 1730 §. 1.) (Co. Fr. 450).

CAP. II.

Pentru orănduirea judecătoruluĭ comisarŭ.

198. Prin hotărârea asupra dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ, Tribunalulŭ va orîndui pe unulŭ din mădularele sale judecătorŭ comissarŭ. (Co. 188, 199, ur; 322. §. 1) (Co. Fr. 451).

199. Judecătorulŭ comissarŭ va fi maĭ cu osebire însărcinatŭ a grăbi şi a priveghia lucrările şi cârmuirea falimentuluĭ. — Ellŭ va face la tribunalulŭ de câtre care va fi orînduitŭ, raportulŭ sêŭ pentru tóte prigonirile ce ar putea isvorî din falimentŭ, şi cariĭ vorŭ fi de competinţa acestuĭ Tribunalŭ. (Co. 258, 281) (Co. Fr. 452).

200. Tribunalulŭ póte, la orĭ-ce vreme, în loculŭ judecătoruluĭ-comisarŭ de falimentŭ, să orânduiască pe altulŭ dintre mădularele sale. (Co. 322. §. 1.) (Co. Fr. 454).

CAP. III.

Pentru punerea peceţelorŭ, şi pentru cele d'întâiŭ rănduelĭ despre persónă falituluĭ.

201. Prin hotărârea asupra dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ, tribunalulŭ va poronci punerea peceţelorŭ şi arestarea falituluĭ la poliţiă, séŭ paḑa persóneĭ luĭ în casă'ĭ de către unŭ slujbaşiŭ alŭ poliţieĭ spre a nu putea dosi.— Aflănduse falitulŭ într'această posiţie, nu póte a se primi cerere, nicĭ de a se pune la inchisóre, nicĭ de a nu se sloboḑi de acolo pentru nicĭ unŭ feliŭ de datoriă. (Co. 188, 202, ur; 212, 216) (Co. Fr. 455).

202. Când falitulŭ va urma după art. 186 şi 187, şi la vremea dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ, nu va fi închisŭ pentru datorii séŭ pentru altă pricină, tribunalulŭ va putea să'lŭ slobódă de la arestŭ orĭ de sub paḑia persóneĭ luĭ. — Partea hotărâreĭ, prin care se va sloboḑi falitulŭ de la arestŭ séŭ de sub paḑia persóneĭ sale, va putea totŭ-de-una, dupe împrejurărĭ, sĕ o desfiinţeḑe maĭ la urmă Tribunalulŭ, şi chiarŭ de sine. (Co. 201, 216, ur. 232, 249) (Co. Fr. 456).

203. Peceţele se vorŭ pune pe magasiĭ, cantóre, case, zapise, catastise, chârtiĭ, mobile, şi pe tóte lucrurile falitului. — De va face falimentŭ o tovĕrăşiă în nume coprinzĕtorŭ, pecetele se vorŭ pune, nu numaĭ în stabilimentulŭ celŭ de căpiteniă allŭ tovărăşieĭ, ci şi la sălăşluinţa fiă-căruia din tovarăşiĭ ceĭ împreună respunzĕtorĭ. (Co. 21, ur; 186, 213, 215, 274. 338) (Co. Fr. 458).

204. Tribunalulŭ va supune, în sorocŭ de două-zecĭ şi patru de oare, la cunoscinţa Departamentuluĭ dreptăţeĭ, prescurtare după hotărârea sa asupra dăreĭ pe faţiă a falimentuluĭ, însemnându-cele maĭ de căpiteniă rânduelĭ ce se cuprindŭ într'însa. (Co. 188, 201, 226, ur; 323, 338) (Co. Fr. 459).

205. Cândŭ summele, ce se vorŭ afla gata în averea falitului, nu vorŭ fi îndestule ca să acopere îndată cheltuelile ce se vorurma cu lucrările pregătitóre ale judecătorieĭ şi cu arestuirea falituluĭ, atuncĭ aceste cheltuelĭ se vorŭ face cu împrumutare de către judecătoriă, şi se vorŭ opri ca o datoriă privilegiată, din ceĭ d'âmtêĭ banĭ ce vorŭ intra în socotéla maseĭ creditorilorŭ. (Co, 188, 190, 197, 201, 327—Civ. 1729 § 1; 1730, § 1) (Co. Fr. 461).

CAP. IV.

Pentru orânduirea şi schimbarea sindicilorŭ celorŭ vremelnicĭ.

206. Prin hotărîrea asupra dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ, Tribunalulŭ va orândui unulŭ séŭ maĭ mulţĭ sindicĭ vremelnicĭ. — Va chema îndată pe ceĭ socotiţĭ atuncĭ de creditorĭ a se strînge în sala seanţelorŭ Tribunaluluĭ, la o ḑi hotărîtă, şi nu-maĭ depărtată de cincĭ-spre ḑece ḑile de la data dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ.— Judecătorulŭ-comissarŭ va cere părerea creditorilorŭ, ce se vorŭ afla faţă la acéstă adunare, atâtŭ asupra alcătuireĭ listeĭ celorŭ socotiţĭ de creditorĭ, câtŭ şi asupra alegereĭ altorŭ sindicĭ.—Se va alcătui jurnalŭ citinduse maĭ întêĭ în auḑulŭ creditorilorŭ, se va iscăli de Judecătorulŭ-comissarŭ, şi se va da în cunoscinţa Tribunaluluĭ.—Tribunalulŭ, vĕḑêndŭ cuprinderea acelui jurnalŭ, şi lista creditorilorŭ, şi luândŭ în băgare de sémă raportulŭ ceĭ va face judecătorulŭ-comissarŭ, va orândui sindicĭ nuoĭ séŭ va lăsa totŭ pe ceĭ vechĭ—Sindicii ce se vorŭ aşeḑa cu chipulŭ acesta, sunt desăvîrşiţi. Cu tóte aceste, eĭ potŭ fi schimbaţĭ de către Tribunalŭ la întêmplările şi după formele ce se vorŭ hotărî la art. 210 şi 211— Numĕrulŭ sindicilorŭ se va putea urca, în orĭ-ce vreme, pînă la treĭ; eĭ vorŭ putea fi aleşĭ şi dintre persónele ce nu vorŭ fi creditorĭ

și să priméscă de vorŭ fi, séŭ nu creditorĭ, o plată ce va hotărî Tribunalulŭ asupra raportuluĭ judecătoruluĭ-comissarŭ, după ce înse vorŭ săvîrși lucrările lorŭ, și vorŭ da socotélă chivernisireĭ lorŭ. (Co. 188, 207, 209, 211, 268, 322) (Co. Fr. 462).

207. Nicĭ o rudă dintr'ale falituluĭ, până la a patra spiță inclusivŭ, nu va putea să se orînduiască sindicŭ (Civ. 660, ur.) (Co. Fr. 463)

208. Cândŭ va fi trebuință a se adăuga séŭ a se schimba unulŭ séŭ maĭ mulțĭ sindicĭ, judecătorulŭ-comissarŭ va raporta Tribunaluluĭ de comerciŭ, care va urma în acésta după formele așeḑate la art. 206 (Co. 322 § 1) (Co. Fr. 464).

209. De se vorŭ orândui maĭ mulțĭ sindicĭ, eĭ nu vorŭ putea lucra de câtŭ toțĭ înpreună; cu tóte aceste, judecătorulŭ-comissarŭ póte sĕ dea la unulŭ séŭ la maĭ mulțĭ dintr'înșiĭ osebite însărcinărĭ cu înputernicire de a face oare-cariĭ acte de ocârmuire; la asemene însărcinărĭ, fiă-care sindicŭ este în parte rĕspunḑătorŭ pentru lucrarea sa. (Civ. 999, 1000, 1041, 1543) (Co. Fr. 465).

210. De se vorŭ ivi reclamațiĭ înpotriva vre-uneĭ lucrărĭ dintr'ale sindicilorŭ, judecătorulŭ-comissarŭ va raporta Tribunaluluĭ, în sorocŭ de treĭ ḑile, spre a se hotărî cele de cuviință asupra acelorŭ reclamațiĭ. (Co. 199, 322 §. 5.) (Co. Fr. 466.)

211. Judecătorulŭ-comisarŭ va putea, séŭ după reclamațiile ce i se vorŭ indrepta de falitŭ orĭ de creditorĭ, séŭ de sine, să propunĕ Tribunaluluĭ depărtarea unuia séŭ maĭ mulțĭ sindicĭ.—Dacă in sorocŭ de optŭ ḑile, judecătorulŭ-comisarŭ nu indestuléḑă reclamațiile creditorilorŭ, atuncĭ aceste reclamațiĭ se vorŭ putea indrepta către Tribunalŭ.—Tribunalulŭ, luândŭ in băgare de sémă raportulŭ judecătoruluĭ-comisarŭ și ascultândŭ deslușirile sindicilorŭ, va judeca și va hotărâ de se cuvine a se depărta, séŭ nu, sindiciĭ. (Co. 206, 322 §. 2.) (Co. Fr. 467).

CAP. V.

Pentru indatoririle sindicilorŭ.

SECȚIA I.

Rânduelĭ obșteștĭ.

212. Dacă punerea pecețelorŭ nu se va fi urmatŭ maĭ nainte de orânduirea sindicilorŭ, acestia vorŭ cere de la Tribunalŭ săvîrșirea acesteĭ lucrărĭ. (Co. 201, 203) (Co. Fr. 468).

213. Judecătorulŭ-comisarŭ va putea, asupra cererei sindicilorŭ, a-i lăsa să nu pună sub peceți, séŭ a-i imputernici să scóță: 1-iŭ hainele, ţólele, mobilele şi lucrurile trebuincióse falitului şi familiei sale; tóte aceste se vorŭ slobozi prin voia ce va da judecătorulŭ-comisarŭ după fóia ce'i vorŭ arăta sindicii; 2-lea lucrurile supuse la grabnică stricăciune, séŭ la invederată scădere de preţŭ; 3-lea lucrurile carii servescŭ la uneltirea comerciului falitului, dacă acéstă uneltire nu póte inceta fără paguba creditorilorŭ.—Lucrurile cuprinse intr'aceste din urmă două paragrafuri se vorŭ insemna cu preţulŭ lorŭ pe o fóiă de către sindici, faţă cu judecătorulŭ-comisarŭ care va jurnalulŭ. (Co. 197, 214, 224) (Co. Fr. 469)

214. Vêndarea lucrurilorŭ supuse la stricăciune, séŭ la grabnică scădere de preţŭ, séŭ a cărora ţinere este pricinuitóre de grea cheltuială; asemene şi uneltirea intreprinderei de comerciŭ a falitului se va urma prin sirguinţa sindicilorŭ şi cu voia judecătorului-comisarŭ. (Co. 213, 231) (Co. Fr. 470).

215. Catastişele se vorŭ scóte de sub peceți, şi se vorŭ da sindicilorŭ de către judecătorulŭ-comisarŭ, care le va incheia la sfîrşitŭ, arătândŭ numĕrulŭ foilorŭ fiă-căruĭ catastihŭ, şi numele sindicilorŭ la carii le va da. Judecătorulŭ-comisarŭ va insemna pe scurtŭ in jurnalulŭ sĕŭ starea în care se vorŭ afla catastişele.— Polițele şi bileturile carii vorŭ avea scadința lorŭ în scurtă vreme, séŭ vorŭ fi supuse la primire, séŭ pentru carii va trebui a se lua mĕsurĭ asigurătóre, se vorŭ scóte asemene de sub peceți de către judecătorulŭ-comisarŭ, se vorŭ descriă şi se vorŭ da sindicilorŭ spre a inplini banii. O insemnare cuprindĕtóre de sumele fiă-căruĭ dintr'acele zapise, de numele şi sălăşluința datorilorŭ, şi de soroculŭ plăteĭ, se va da judecătoruluĭ-comisarŭ. — Cele-l-alte credite se vorŭ strînge de sindicĭ sub dare de chitanță din partele. Scrisorile adresate către falitŭ se vorŭ da sindicilorŭ carii le, vorŭ deschide. Falitulŭ va putea să se afle faţă la deschiderea lorŭ de va fi aicĭ. (Co. 191) (Co. Fr. 471.)

216. Judecătorulŭ-comisarŭ, luândŭ in băgare de sémă starea cea in vedere a trebilor falitului, va putea să propunĕ liberarea luĭ vremelnicesce cu voiă înscrisă dată de Tribunalŭ.—Daca Tribunalulŭ va da acéstă voiă, va putea să îndatorede pe falitŭ a da chedăşiă pe omŭ, subt osîndă de a plăti chedaşiulŭ, de nu'lŭ va aduce cândŭ se va cere, o summă ce se va hotărâ de Tribunalŭ, şi care va fi în folosulŭ masei creditorilorŭ. (Co. 201. 217 322, §. 2, 325. §. 4. — Civ. 1675, 1676) (Co. Fr. 472).

217. Dacă judecătorulŭ-comissarŭ nu va propune sloboḍirea fa-

lituluĭ, acesta va putea să înfăţişeţe cererea sa la Tribunalŭ, care va judeca şi va da hotărârea sa întru acésta, după ce maĭ întêĭ va asculta pe judecătorulŭ-comissarŭ. (Co. 216, 322. §. 2.) (Co. Fr. 473).

218. Falitulŭ va putea să dobândéscă, pentru dînsulŭ şi pentru familia sa, din starea ce va avea, ajutóre de hrană; aceste ajutóre se vorŭ hotărâ de către Tribunalŭ după propunerea sindicilor. (Co. 191, 213, §1, 273, 322 §. 5). (Co. Fr. 474).

219. Sindicii vorŭ chiema pe falitŭ spre a se afla faţa la cercetarea şi închierea catastiselorŭ. — De nu va veni, se va îndatora sĕ se înfăţieşeţe în sorocŭ de patru-ţeci şi optŭ ceasurĭ celŭ multŭ. — Şi de va avea, şi de nu va avé falitulŭ voiă înscrisă de sloboţire, va putea să se înfăţişeze prin vechilŭ, de va arăta însĕ, pentru nevenirea sa, pricinĭ bine cuvêntate şi cunoscute de judecătorulŭ comissarŭ. (Co. 215, 325. §, 4.) (Co. Fr. 475).

220. Dacă bilanţiulŭ nu se va fi datŭ de falitŭ, sindicii îlŭ vor face îndată, ajutânduse cu catastisele şi chârtiele falituluĭ, precum şi cu sciinţele ce vorŭ putea lua, şi'lŭ vorŭ depune la cancelaria Tribunaluluĭ. (Co. 187, 221, ur.) (Co. Fr. 476).

221. Judecătorulŭ-comissarŭ este volnicŭ a asculta pe falitŭ, cum şi pe scriitoriĭ şi slujbaşiĭ sêĭ şi pe orĭ-ce altă persónă, atâtŭ pentru ceia ce privesce la întocmirea bilanţuluĭ, câtŭ şi asupra pricinilorŭ şi împrejurărilorŭ falimentuluĭ. (Co. Fr. 477).

222. Cândŭ unŭ neguţătorŭ se va da pe faţă de falitŭ în urma morţiĭ sale, séŭ cândŭ falitulŭ va muri în urma dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ, vĕduva luĭ, copiĭ luĭ, moscenitoriĭ luĭ, vorŭ putea să se înfăţişeţe, séŭ înşiĭ, seŭ prin vechilŭ, la facerea bilanţuluĭ, precum şi la tóte cele-l-alte lucrurĭ asupra falimentuluĭ. (Co. 185, 225, 348) (Co. Fr. 478)

SECŢIA II.

Pentru rădicarea pecetelorŭ, şi pentru inventariŭ (catagrafiŭ).

223. In curgerea celorŭ d'întêiŭ treĭ ţile, după orânduirea sindicilorŭ, acestia vorŭ cere de la Tribunalŭ rădicarea pecetelorŭ, şi se vorŭ îndeletnici la catagrafia avereĭ falituluĭ, care va fi faţă séŭ se va chiema cu chipŭ oficialŭ a veni (Co. 191, 201, 206, 212) (Co. Fr. 479).

224. Catagrafia se va face de sindicĭ în două esemplare cu chipŭ treptatŭ, după cum se vorŭ rădica şi pecetele, şi faţa cu

judecătorulŭ-comissarŭ, care va iscăli, pe fiă-care ḑi, ceia ce se va fi lucratŭ; unulŭ dintr'aceste ésemplare se va depune la cancelaria Tribunalului în sorocŭ de două-ḑeci şi patru ceasurĭ, iar celŭ-l-altŭ va rămânea la sindicĭ. — Sindicii sunt volnicĭ a se ajuta, la facerea catagrafieĭ şi la preţuirea lucrurilorŭ, cu orĭ-cine vorŭ socoti de cuviinţă. — Se vorŭ protocoli de isnóvă tóte lucrurile care după cuprinderea art. 213 nu se vorŭ fi pusŭ sub peceţĭ, şi a cărora catagrafiă şi preţuire se va fi făcutŭ. (Co. 225, 227, 232) (Co. Fr. 480).

225. La întâmplare de a se da pe faţă falimentulŭ după mórtea datoruluĭ, dacă nu se va fi făcutŭ catagrafiă maĭ înainte de darea pe faţă a falimentuluĭ, séŭ la întêmplare de a muri falitulŭ maĭ înainte de începerea catagrafieĭ, acéstă lucrare a catagrafieĭ se va face îndată, după formele prescrise la Art. de maĭ susŭ, şi faţă cu mostenitoriĭ, carii, nevoindŭ a veni, se vorŭ chiema cu chipŭ oficialŭ. (Co. 185, 222, 348) (Co. Fr. 481).

226. La orĭ-ce falimentŭ, sindicii în curgere de cinci-spre-ḑece ḑile socotite din ḑiua orânduireĭ lorŭ, (séŭ de se vorŭ fi numitŭ alţiĭ, séŭ de se vorŭ fi întăritŭ ceĭ vremelnicĭ), sunt datorĭ să dea judecătoruluĭ-comissarŭ o relaţie séŭ prescurtare de starea cea în vederea falimentuluĭ, de pricinile şiîmprejurările cele maĭ de căpitenie ale acestuia, precum şi de firea ce póte avea falimentulŭ.—Judecătorulŭ comissarŭ va supune îndată Tribunaluluĭ acea relaţie înpreună cu băgările sale de sémă. De nu i se va da de sindicĭ în soroculŭ de maĭ susŭ, judecătorulŭ-comissarŭ va încunostiinţa Tribunaluluĭ, arătându'i şi pricina întârḑiereĭ. (Co. 204, 227, 323, ur.) (Co. Fr. 482).

227. Pocurorulŭ Tribunaluluĭ va putea să mérgĕ la sălăsluinţa falituluĭ şi să se afle faţă la facerea catagrafieĭ. — În tótă vremea, elŭ va avea dreptulŭ de a cere să i se înpărtăşiască tóte actele, catastişele séŭ chârtiele atingĕtóre de falimentŭ. (Co. 204, 224, 337) (Co. Fr. 483).

SECŢIA III.

Pentru vênḑarea mărfurilorŭ şi a lucrurilorŭ mişcătóre, şi pentru înplinirea baniloru.

228. După săvîrşirea catagrafieĭ, mărfurile, banii, zapisele, catastişele, chârţiile şi orĭ-ce lucru mişcătorŭ alŭ datoruluĭ, se vorŭ da sindicilorŭ cariĭ vorŭ iscăli de a lorŭ primire din josulŭ catagrafieĭ. (Co. 191, 215) (Co. Fr. 484).

229. Sindicĭ nu vorŭ înceta îndeletnicindu-se, sub privigherea

judecătorului comissarŭ, întru înplinirea datoriilorŭ ce va avea sĕ priméscă falitulŭ. (Co. 191, 234) (Co. Fr. 485).

230. Tribunalulŭ va putea, după ce va asculta pe falitŭ, séŭ îlŭ va chiema formalŭ ca sĕ'lŭ întrebe, sĕ dea voiă sindicilorŭ de a vinde lucrurile mişcătóre séŭ mărfurile.—Va hotărî dacă vênd̨area urmédă a se face prin bună tocmélă, séŭ prin med̨atŭ. (Co. 214, 277, 302, ur; 311) (Co. Fr. 486).

231. Sindicii vorŭ putea, cu voia judecătoruluĭ-comissarŭ, chemându-se însă şi falitulŭ, să intre la învoială pentru tóte prigonirile atingătóre de masă, cum şi pentru acelea ce privescŭ la drepturĭ şi la prigonirĭ pentru lucrurĭ nemiscătóre.—Dacă lucrulŭ de prigonire, pentru care se face învoială, este de unŭ preţŭ nehotărîtŭ séŭ maĭ presusŭ de treĭ sute leĭ, învoirea nu va avea tărie de nu se va adeveri de Tribunalŭ.—Falitulŭ se va chiema la adeverire şi va avea totŭ-de-una dreptulŭ de a se înpotrivi. Înpotrivirea luĭ va fi îndestulă ca sĕ opréscă învoirea, dacă acésta va privi la lucrurĭ nemişcătóre. (Co, 191, 278—Civ. 1704, ur.) (Co. Fr. 487).

232. Dacă falitulŭ se va sloboḍi de sub arestŭ, séŭ dacă va dobîndi voiă înscrisă de sloboḍire, sindicii vorŭ putea sĕ'lŭ întrebuinţed̨e ca sĕ'ĭ înlesnéscă şi să'ĭ lumineḍe întru cârmuirea lorŭ; judecătorulŭ-comissarŭ va hotărî condiţiile lucrăreĭ luĭ. (Co. 202, 216, ur) (Co. Fr. 488).

233. Baniĭ ce se vorŭ aduna din vênd̨ărĭ şi din înpliniri, scăḍindu-se maĭ întâĭ tóte cheltuelele, se vorŭ depune îndată la Tribunalŭ. În curgerea celorŭ d'întâĭ treĭ ḍile de la priimirea fiă-căreĭ summe de câtră sindicĭ, aceştia vor fi datorĭ a arăta judecătoruluĭ-comissarŭ dovadă înscrisă că a depus'o la Tribunalŭ; iar urmândŭ împotrivă, vorŭ fi datorĭ să plătéscă şi dobândă pentru ḍilele ce vorŭ trece maĭ multŭ. Baniĭ ce se vorŭ da la Tribunalŭ de către sindicĭ şi de către alte obraze in socotéla falimentuluĭ, nu se vorŭ putea sloboḍi, de câtŭ după cerere inscrisă a sindicilorŭ, cercetată şi primită de judecătorulŭ-comisarŭ. De se vorŭ ivi impotriviri la luarea banilorŭ, sindicii vorŭ fi datorĭ a le desfiinţa maĭ întâĭ prin hotărâre de judecată. — Tribunalulŭ póte să dea voiă ca baniĭ să se sloboḍă de-a-dreptulŭ în mâna creditorilorŭ după o fóiă de impărţire făcută de sindicĭ, şi incredinţată de judecătorulŭ-comisarŭ. (Co. 306) (Co. Fr. 489).

SECŢIA IV.

Pentru actele asigurătóre.

234. După intrarea lorŭ in lucrare, sindicii sunt datorĭ sĕ facĕ tóte actele trebuincióse sprè asigurarea drepturilorŭ falituluĭ asupra datornicilorŭ sĕĭ, séŭ prin răfuire indată a datorieĭ, séŭ prin secuestru, séŭ prin zălogire, şi acestea in numele maseĭ creditorilorŭ.—Asemene mĕsurĭ vorŭ lua şi pentru lucrurile nemişcătóre ce ar descoperi că sunt ale falituluĭ. (Co. 206; 215, 229 — Civ. 974, 1685, 1697, 1718, 1746) (Co. Fr. 490).

SECŢIA V.

Pentru cercetarea şi adeverirea datoriilorŭ falituluĭ.

235. Îndată după hotĕrârea asupra dărĭĭ pe faţă a falimentuluĭ, creditorii vorŭ infăţişa la Tribunalŭ zapisile şi documentele originale pentru sumele ce vorŭ avea sĕ priméscă, impreună cu copiĭ sub a lorŭ iscălitură, cariĭ, protocolinduse de judecătoriă din cuvêntŭ in cuvêntŭ cu originalele lorŭ, se vorŭ da la grefă, şi creditorii, dinpreună cu zapisele originale şi documentele, vorŭ lua adeverinţă dela grefierŭ pentru depunerea copiilorŭ. Copiile se vorŭ prescrie aseménatŭ intru tóte cu cele originale, adică cu cuvintele drese, cu cele şterse şi cu celle adăogate printre liniĭ. (Co. 188, 190, 236, ur.) (Co. Fr. 491).

236. Creditorii cariĭ, la orânduirea sindicilorŭ celorŭ desĕvîrşiţi, dupe glăsuirea art. 206, nu vorŭ fi datŭ zapisile şi documentele lorŭ, se vorŭ insciinţa indată, prin glasulŭ *Buletinuluĭ* şi prin adrese diu partea judecătorieĭ, că trebue sĕ se arate séŭ inşiĭ, séŭ prin vechilĭ, in sorocŭ de douĕ-ḑecĭ de ḑile socotite de la ḑiua insciinţăreĭ prin *Buletinŭ*, la sindicii falimentuluĭ cu zapisele şi documentele originale de sumele ce vorŭ avea sĕ ia, orĭ, de vorŭ voi maĭ bine, se vorŭ infăţişa la Tribunalŭ, ca protocolinduse, sĕ se depue acolo copiile potrivitŭ cu dispoziţiile art. 235.—Pentru creditorii sĕlăşluiţi in Principate, şi in locŭ deosebitŭ de alŭ aşeḑărĭĭ Tribunaluluĭ, acestŭ sorocŭ se va mări cu o ḑi de fie-care şése óre de depărtare intre locŭlŭ aşeḑăreĭ Tribunaluluĭ şi sălĕşluinţa creditoruluĭ.—Iar pentru creditorii sălăşluiţi afară din principatŭ, sorocŭlŭ va fi de una sută două-ḑecĭ ḑile. (Co. 190—Civ. 87) (Co. Fr. 492).

237. Cercetarea şi adeverirea datoriilorŭ va incepe in celed'ân-

tĕĭ treĭ ḑile după implinirea sorócelorŭ hotărĕte prin alinea întĕia şi a doua a Art. 236;- se va urma fără precurmare, si se va face la locŭlŭ, ḑiua şi óra arătată de judecătorulŭ-comisarŭ, carĕ acésta se va cuprinde nĕapăratŭ in insciinţarea orânduită a sĕ face creditorilorŭ prin articolulŭ de maĭ susŭ. Cu tóte aceste, creditoriĭ sĕ vorŭ chema de isnóvă spre acestŭ sfîrşitŭ prin adrese din partea judecătorieĭ precum şi prin *Buletinŭ*.—Zapisele şi documentele de baniĭ ce vorŭ avea sĕ ia sindicii, se vorŭ cerceta şi se vorŭ adeveri de judecătorulŭ-comisarŭ; iar cele-l-alte se vorŭ cerceta şi se vorŭ desbate intre creditorŭ séŭ vechilulŭ sĕŭ şi intre sindicĭ, faţă aflându-se şi judecătorulŭ-comisarŭ care va alcătui jurnalŭ pentru acésta. (Co. Fr. 493).

238. Totŭ creditorulŭ, a căruĭ datorie se va fi cercetatŭ şi primitŭ, séŭ se va fi trecutŭ in bilanţŭ, va putea sĕ se afle faţă la cercetarea şi adeverirea zapiselorŭ şi documentelorŭ celorŭ-l-alţĭ creditorĭ, şi să dea doveḑĭ impotriva adeveririlorŭ ce se vorŭ fi făcutŭ, séŭ vorŭ fi a se face; asemene şi falitulŭ va avea acestŭ dreptŭ. (Co. 187, 220) (Co. Fr. 494)

239. Jurnalulŭ de adeverire va arăta sălăşluinţa creditorilorŭ şi a vechililorŭ.—Va cuprinde insemnare pe scurtŭ a zapiselorŭ şi documentelorŭ, va face vorbire pentru cuvintele drese, pentru cele sterse şi pentru cele adăugate printre rânduri, şi va insemna dacă datoria este primită séŭ prigonită. (Co. 241, ur.) (Co. Fr. 495)

240. Judecătorulŭ-comisarŭ va putea totŭ-dea-una, şi chiarŭ de sine, să céră a să infăţişa catastişele creditoruluĭ, séŭ sa se aducă unŭ estractŭ după dînsele făcutŭ de Tribunalulŭ localŭ.(Co. 13-15) (Co. Fr. 496.)

241 De se va primi de bună datoria, sindiciĭ vorŭ trece pe originalulŭ fiă-căruĭ zapisŭ séŭ documentŭ însemnarea următóre sub a înşile iscălitură.—„ *S'a primitŭ între datoriele falimentuluĭ cutăruia dreptŭ summa de . . . . . la . . . . . .* Judecătorulŭ-comissarŭ, va adeveri cu iscălitura sa acéstă însemnare.—Fiă-care creditorŭ, în sorocŭ de optŭ ḑile celŭ multŭ de la cercetarea şi adeverirea datorieĭ sale, va fi datorŭ se încredinţeze înaintea sindicilorŭ şi a judecătoruluĭ-comissarŭ că acea datorie este adeverată. (Co. 239, 247, 248, ur; 328, § 2) (Co. Fr. 497).

242. Dacă datoria este prigonită, judecatorulŭ-comissarŭ va putea fără a chiema înaintea luĭ pe creditorŭ, se supună prin raportŭ pricina la Tribunalŭ ca să o judece într'unŭ sorocŭ scurtŭ.—Tribunalulŭ va putea să poruncéscă ca să se facă cercetare asupra împrejurărilorŭ faţa cu judecătorulŭ-comissarŭ, şi să se chieme îna-

intea sa persónele ce ar putea să dea deslușiri întru acésta (Co. 243 ur) (Co. Fr. 498)

243. Când prigonirea asupra primirei unei datorii se va da în cercetarea Tribunalului, acestu Tribunalu, dacă pricina nu este în stare de a fi judecată cu desăvîrșire mai'nainte de împlinirea soróceloru hotărîte prin articolile 236 și 241 pentru persónele sălășluite în Principate, va porunci, după înpregiurări, să se amâne séu să se facă adunarea creditoriloru pentru facerea concordatului, adică a învoielei între creditori și falitu.—De va porunci Tribunalulu să se strîngă adunarea,va putea se hotărască de o cam-dată ca creditorulu, a căruï datorie se prigonesce, să se primésca în chibzuirile aceï adunări cu o sumă ce se va însemna printr'aceiași hotărîre (Co. 244 ur; 248, 260, 322 § 4) (Co. Fr. 499).

244. Când prigonirea va fi în cercetarea Tribunalului polițienescu, Tribunalulu de comerciu va hotărâ de trebue să se amâne, séu să se inființeze strîngerea adunărei pentru formarea concordatului; la acésta din urmă întêmplare, Tribunalulu politicescu, unde se va afla prigonirea, va judeca, în soroc scurtu și asupra jălbei sindicilorù încunnosciințată creditoruluï prigonitu, și fără vre o altă procedură, de urmédă a se primi de o cam-dată datoria aceluï creditoru, și pentru câtă summă. — Dacă datoria vre unuï creditoru va fi în judecata Tribunalului criminalu séu corecționalu, Tribunalulu de comerciu va putea asemene sĕ hotărască a sĕ amâna strîngerea adunăreï; iar de va hotărî a sĕ inființa acésta adunare, atunci nu va putea sĕ dea voiă a se primi vremelnicesce datoria creditoruluï prigonitu, și prin urmare acesta nu va putea să ia parte la lucrârile falimentului, până când Tribunalurile competente vorù hotărî asupra pricineï. (Co. 243, 260, 322, § 4, 323, ur; 326) (Co. Fr. 500).

245 Creditorulu alu căruï privilegiu numaï, orï ipeteca se va prigoni, va fi primitu a lua parte la chibduirile falimentuluï ca unu creditoru de rându (Co. 193, 252) (Co. Cr. 501).

246. Dupe împlinirea soróceloru hotărîte prin articolile 236 și 241 pentru persónele selășluite în Principatu, va începe lucrarea pentru facerea concordatului, și pentru tóte operațiile falimentuluï, osebinduse însĕ persónele sălășluite afară din Principatu, pentru carii se vorbesce în art. 307 și 308. (Co, Fr. 502).

247. Creditorii cunoscuți séu necunoscuți, carii nicï se vorù înfățișa, nicï vorù săvîrși încredințarea la sorócele hotărîte spre acestu sfîrșitu, nu vorù intra dreptu părtași în împărțirea ce se va face banilorù maseï. Cu tóte aceste vorù fi volnicï să pornéscă reclamațiile lorù de împotrivire, însĕ numaï pînă la sevîrșirea aceï

împărţiri; cheltuelile împotrivirei vorŭ fi totŭ-de-una în sarcinalorŭ.— Inpotrivirea lorŭ nu va putea să oprésca sĕvîrşirea împărţirilorŭ poroncite de Tribunalŭ; iar făcânduse împărţiri diu noŭ maĭ înainte de a se da hotărâre asupra înpotrivirei lorŭ, aceĭ creditorĭ se vorŭ cuprinde pentru summa ce se va hotărâ vremelnicesce de Tribunalŭ, şi care se ţinea în reservă până se va da hotărâre asupra înpotrivirei lorŭ. — Dacă maĭ în urmă se vorŭ primi de creditorĭ, nu vor putea să céră nimicŭ din cele maĭ dinainte împărţiri sloboḑite de judecătorie, dar vorŭ avea dreptulŭ de a lua din baniĭ şi averea încă neînpărţită, partea analogă ce li se cuvinea din cele de maĭ înainte împărţirĭ. (Co. 236, 241) (Co. Fr. 503).

CAP. VI.

Pentru concordatŭ şi unire.

SECŢIA I

Pentru chiemarea şi adunarea creditorilorŭ.

248. In cele d'âinteĭ treĭ ḑile ce vorŭ urma după sorócele prescrise pentru încredinţarea după articolulŭ 241, Tribunalulŭ va aduna pe creditorĭ ale cărora credite se vorŭ fi adeveritŭ şi încredinţatŭ, séŭ se vorŭ fi primitŭ vremelnicesce, spre a chibḑui asupra făcereĭ concordatuluĭ; însciinţarea ce se va trece în *Buletin* şi adressele de chiemare, vorŭ arăta obiectulŭ adunăreĭ. (Co. 241, 243, 244) (Co. Fr. 504).

(adaosŭ prin legea din 2 Noembre 1850 „Déca dupe legiuitele chemărĭ nu vor veni uniĭ din creditorĭ, niciĭ însile, niciĭ vechiliĭ nu vor trimete cu cerute forme, se vor face lucrările falimentuluĭ numaĭ în fiinţa cellorŭ ce vorŭ veni şi a judecătoruluĭ comisarŭ.“

249. La loculŭ, ḑiua şi ceasulŭ ce se va hotârî de judecătorie, adunarea se va strînge sub presidenţa judecătoruluĭ comissarŭ; creditoriĭ, ale cărora credite se vorŭ fi adeveritŭ şi încredinţatŭ, séŭ se vorŭ fi primitŭ vremelnicesce, se vorŭ înfăţişa séŭ înşiĭ séŭ prin vechiliĭ. — Falitulŭ se va chiema la acéstă adunare; va fi datorŭ să se înfăţişeḑe însuşĭ, de nu se va fi arestatŭ, séŭ de va fi dobânditŭ voiă înscrisă de sloboḑire, şi nu va puté să'şĭ orânduiască vechilŭ, de câtŭ numaĭ pentru pricinĭ bine cuvêntate şi primite de

judecătorului comissarŭ. (Co. 202, 216, 217, 241, 243, 244) (Co. Fr 505).

250. Sindicii vorŭ face către adunare unŭ raportŭ asupra stărei falimentului, asupra formalităţilorŭ ce se vorŭ fi îndeplinitŏ, şi a lucrărilorŭ ce se vor fi săvîrşitŭ; falitulŭ va fi ascultatŭ la arĕtările sale.—Raportulŭ sindicilorŭ se va iscăli de dînşii şi se va da judecătorului-comisarŭ care va încheia jurnalŭ de cele ţise şi hotărâte în adunare. (Co. 199) (Co. Fr. 506)

SECŢIA II.

Pentru concordatŭ.

(Concordatŭ se înţelege învoirea între falitŭ şi creditorii sĕi.)

§. *I. Pentru facerea concordatului.*

251. Nu se va putea face învoire între creditorii adunaţi şi între falitŭ de cătŭ după îndeplinirea formelorŭ prescrise maĭ susŭ.—Acéstă învoire nu se va înfiinţa fără numaĭ prin conlucrarea unuĭ numĕrŭ închipuindŭ majoritatea totalului creditorilorŭ, şi înfăţişândŭ, totŭ de odată, treĭ din patru părţi din totalulŭ creditelorŭ celorŭ adeverite şi încredinţate, séŭ primite vremelniceste, potrivitŭ cu Secţia a V. de la Capulŭ V. Orĭ ce înpotrivă lucrare va fi fără tărie. (Co. 241, 243, 244, 248, ur; 253, 271) (Co. Fr. 507).

252. Creditorii ipotecarĭ, şi creditorii privilegiaţi séŭ zălogaşi, nu vorŭ avĕa glasŭ la lucrările atingĕtóre de concordatŭ pentru creditele lorŭ cele asigurate, şi aceste credite nu vorŭ intra în împărtăşirea concordatului, fără numaĭ de se vorŭ lepăda nisce asemene creditorĭ de ipotecele, zălóge séŭ privilegiurile lorŭ.—Creditorulŭ ipotecarŭ, zălogaşŭ séŭ privilegiatŭ, care va da votulŭ sĕŭ pentru concordatŭ, se va socoti că s'a lepădatŭ de orĭ-ce asigurare va fi avutŭ, şi se va privi cu unŭ creditorŭ de rândŭ. (Co. 193, 245, 289, 295, ur. — Civ. 1685, ur. 1722, ur; 1746, ur) (Co. Fr. 508).

253. Concordatulŭ se va iscăli totŭ în acea seanţă şi faţă cu toţii sub osîndă, pentru neurmare, de a nu fi ţinutŭ în sémă. De va fi primitŭ numaĭ de către majoritatea creditorilorŭ la numĕrŭ séŭ numaĭ de către majoritatea a treĭ din patru părţi din sumele cuvenite creditorilorŭ, chibzuirea se va amâna celŭ multŭ până

în optŭ ḑile: şi la acéstă întêmplare cele hotărâte la cea d'âutêĭ adunare vorŭ rĕmânea fără tărie. (Co. 251, 256) (Co. Fr. 509.)

254. Dacă falitulŭ s'a osîndŭ ca unŭ bancrutarŭ viclénŭ, concordatulŭ nu se va putea face.—De se va fi începutŭ cercetarea pentru bancrută vicléná, creditorii se vorŭ chema ca sĕ hotârască de aŭ socotélă a sĕ chibḑui pentru concordatŭ, la întêmplare de a se desvinovăți părâtulŭ, şi dacă, prin urmare, eĭ amână chibḑuirea asupra concordatului până la sĕvîrşirea judecăţeĭ. Acéstă amânare nu se va putea hotărâ de câtŭ de majoritatea creditorilorŭ în numĕrŭ şi în sumă, potrivitŭ articoluluĭ 251. Dacă, după împlinirea soroculuĭ de amânare, se va socoti de cuviinţă a se face chibḑuire asupra concordatuluĭ, se vor păḑi întocmaĭ regulile aşeḑate prin art. de maĭ susŭ. (Co. 253, 264, ur; 326, ur; 346) (Co. Fr. 510.)

255. Dacă falitulŭ s'a osînditŭ ca unŭ bancrutarŭ simplu, concordatulŭ se póte face. Cu tóte aceste, dacă s'a pornitŭ pîră despre acésta, creditorii vorŭ putea sĕ amâne chibḑuirile lorŭ asupra facereĭ concordatuluĭ pînă la sevîrşirea judecăţeĭ, aseménându-se cu rânduelile de maĭ susŭ. (Co. 324, ur; 346;) (Co Fr. 511).

256. Toţi creditorii, carii vorŭ avea dreptulŭ de a fi părtaşi la facerea concordatuluĭ, séŭ ale cărorŭ drepturi se vorŭ recunósce şi se vorŭ primi maĭ în urmă, vorŭ putea să se împotrivéscă la concordatŭ.—Împotrivirea va fi întemeiată pe cuvinte destoinice, şi se va încunoscĭința sindicilorŭ şi falituluĭ în sorocŭ de optŭ ḑile după concordatŭ, câcĭ într'altŭ chipŭ nu va fi ţinută în sémă; împotrivirea va cuprinde cererea de înfăţişare la cea d'âutêĭ audienţă a Tribunaluluĭ.—De se va fi orînduitŭ numaĭ unŭ sindicŭ, şi dacă acesta se va împotrivi la concordatŭ, elŭ va fi datorŭ sĕ céră orînduirea unuĭ altŭ sindicŭ împotriva cărui elŭ va avé sĕ împlinéscă formele prescrise într'acestŭ articolŭ. — Dacă cercetarea împotrivireĭ este supusă la deslegarea altorŭ pricinĭ carii, după firea lorŭ, nu vorŭ fi de competinţia Tribunaluluĭ de comerciŭ, acestŭ Tribunalŭ va amâna hotărârea sa până cândŭ se vorŭ hotărî acele pricinĭ. — Tribunalulŭ de comerciŭ va hotărî unŭ sorocŭ scurtŭ în care creditorulŭ împotrivitorŭ va fi datorŭ să se îndrepteḑe către Tribunalulŭ competentŭ, şi să dovedéscă că a făcutŭ mişcările sale în vremea cea hotărîtă. (Co. 199, 244, 248, 257, 262—Pr. Co. 306 — 309 Reg.) (Co. Fr. 512).

257. Adeverirea concordatuluĭ se va cere de la tribunalulŭ de comerciŭ care nu va putea sĕ hotăréscă maĭ înainte de împlinirea soroculuĭ de optŭ ḑile, statornicitŭ prin articolulŭ de maĭ susŭ.— Dacă, în curgerea acestuĭ sorocŭ, s'a făcutŭ împotrivirĭ, Tribu-

nalulŭ va hotărâ asupra lorŭ cum şi asupra adeverireĭ concordatuluĭ prin una şi aceiaşĭ hotarâre. — De se va primi împotrivirea de către Tribunalŭ, acesta va hotărâ desfiinţarea concordatuluĭ pentru toţi creditoriĭ. (Co. 258, ur; 262) (Co. Fr. 513).

258. Orĭ-cum însă va fi, maĭ inainte de a hotârâ Tribunalulŭ asupra adeverireĭ concordatuluĭ, judecătorulŭ-comissarŭ 'ĭ va face raportŭ asupra fireĭ de care se pare a fi falimentulŭ, cum şi de urmĕdă a se primi concordatulŭ. (Co. 199) (Co. Fr. 514).

259. De nu se vorŭ păḑi regulile de maĭ susŭ, séŭ cândŭ pricinĭ atingĕtóre de interesulŭ publiculuĭ orĭ alŭ creditorilorŭ se vorŭ părea destoinice de a opri concordatulŭ, Tribunalulŭ nu'lŭ va adeveri. (Co. Fr. 515).

§. II. *Pentru urmările concordatuluĭ.*

260. Adeverirea concordatuluĭ va fi îndatoritóre pentru toţĭ creditoriĭ înscrisĭ, séŭ şi neînscrisĭ în bilanţiu, cu zapise adeverite, séŭ neadeverite, şi chiarŭ pentru creditoriĭ sălăşluitĭ afară din Principatŭ, cumŭ şi pentru aceĭ cărĭĭ, pe termeiul articolelorŭ 243 şi 244, se vorŭ fi primitŭ vremelnicesce a lua parte la chibzuirile adunăreĭ pentru facerea concordatuluĭ, orĭ măcarŭ câtă va fi suma ce se va da maĭ în urmă acestorŭ creditorĭ prin hotărîrea cea desăvîrşită (Co. 187, 241, 266) (Co. Fr. 516).

261. Adeverirea concordatuluĭ va statornici drepturile fiă-căruia din creditorĭ aspra lucrurilorŭ nemişcătóre ale falituluĭ, assigurate prin alinea 2 art. 234. Spre acestŭ sfîrşitŭ, hotărârea asupra adeverireĭ concordatuluĭ se va da în cunoscinţia cuĭ se cuvine spre a se trece în condica de zălojirĭ séŭ secuestrurĭ, afară numaĭ de se va fi hotărâtŭ într'altŭ chipŭ prin concordatŭ(1) (Co. 257—Civ. 1780) (Co. Fr. 517).

262. Nicĭ o pornire în judecată spre nimicnicirea concordatuluĭ nu se va primi după adeverire, de câtŭ numaĭ pentru pricină de vicleşiugŭ descoperitŭ în urma adeverireĭ, şi isvoritŭ orĭ din scăḑĕmîntŭ a sume-

(1) Legea în astŭ articolŭ se rapórtă la alinea 2-a art. 234. Însă acestŭ alineatŭ 2 allŭ art. 234, care corespunde cu art. 490 din legea Francesă, nu s'a tradusŭ la noĭ precum este la Francesĭ. Dreptulŭ dar de înscriere a zălojirilorŭ séŭ ipotecelorŭ, asupra bunurilorŭ falituluĭ, nu esistă după acellŭ art. 234, ci dupe articolulŭ nostru 261; iar incrierea ipotecеĭ are să se facă, conformŭ legeĭ civile dupe art 1780.

lorŭ ce are să ia falitulŭ, orĭ prefăcută adăugire a datoriilorŭ luĭ (Co. 256, 264, ur; 328, 329—Clv. 960, 961) (Co. Fr. 518).

263. Dupe ce adeverirea concordatuluĭ se va hotărâ desăvîrsitŭ, în câtŭ sĕ nu maĭ fiă supusă la apelaţie, slujba sindicilorŭ va înceta. — Aceştia vorŭ da falituluĭ socotélă desăvîrşită, faţă cu judecătorulŭ-comissarŭ, care socotélă se va desbate şi se va încheia. Sindiciĭ vorŭ da înapoĭ falituluĭ tótă averea luĭ, catastişele, hărtiele şi lucrurile, sub luare de chitanţă. — Se va alcătui jurnalŭ pentru acésta de către judecătorulŭ-comissarŭ a căruia slujbă attuncĭ va înceta.—Iar de se va ivi prigonire asupra predăreĭ socotelilorŭ şi teslimatisireĭ avereĭ falituluĭ, Tribunalulŭ va hotărî (Co. 199, 206, 256) (Co. Fr. 519).

§. *III Pentru nimicirea séŭ desfiiţarea concordatuluĭ*

264. Nimicirea concordatuluĭ, séŭ pentru vicleşugŭ, séŭ pentru osăndire de bancrută viclénă în urma adevereireĭ concordatuluĭ, slobóde de sub orĭ-ce rĕspundere pe ceĭ ce vorŭ fi luatŭ pe falitŭ în cheḑăşie pe omŭ.—La întêmplare de a nu se îndeplini din partea falituluĭ condiţiile concordatuluĭ, desfiinţarea acestuia se va putea cere prin judecată de la Tribunalŭ, unde se vorŭ afla faţă cheḑaşiĭ ce va fi datŭ falitulŭ pentru îndeplinirea concordatuluĭ, séŭ neviindŭ, se vorŭ chiemă şi a doua oară după orănduiala judecăţiĭ. — Nimicirea concordatuluĭ nu va sloboḑi de sub rĕspundere pe chieḑaşiĭ cariĭ se vorŭ fi îndatoratŭ a assigura îndeplinirea întrégă, séŭ numaĭ în parte, a concordatuluĭ. (Co. 254, 256, 262, 265, ur;—Civ. 960, 1020, 1652) (Co. Fr. 520).

265. Cândŭ, după adeverirea concordatuluĭ, falitulŭ se va trage în judecată pentru bancruta viclénă, şi se va pune sub paḑă séŭ sub arestŭ, Tribunalulŭ va putea sĕ poroncéscă a se lua orĭ-ce mĕsurĭ assigurătóre vorŭ fi de cuviinţă asupra avereĭ falituluĭ. Aceste mĕsurĭ vorŭ înceta de sine din ḑiua ce se va hotărâ că pîra nu este primită, orĭ că pîrâtulŭ să se slobóḑă de sub paḑă, orĭ că rĕmâne apăratŭ. (Co. 256, 326) (Co. Fr. 521).

266. Orĭ de se va osîndi falitulŭ ca unŭ bancrutarŭ viclénŭ, orĭ de se va nimici séŭ se va desfiinţa concordatulŭ, Tribunalulŭ, printr'aceiaşĭ a luĭ hotărâre de nimicire séŭ desfiinţare, va orândui unŭ judecătorŭ-comisarŭ şi unulŭ séŭ maĭ mulţĭ sindicĭ.—Aceştĭ sindicĭ vorŭ putea pune la cale pecetluirea avereĭ falituluĭ cu ajutorulŭ poliţieĭ, şi se vorŭ îndeletnici fără zâbavă, după catagrafia cea veche, a protocoli sumele, zapisele, acţiile, şi chârtiile. şi a face, de va fi trebuinţă, o catagrafiă suplementară.—Vorŭ

alcătui unŭ bilanţŭ suplementarŭ.—Vorŭ cere a se trece îndată în *Buletinŭ*, împreună cu estractŭ după hotărârea prin care se orânduescŭ eĭ sindicĭ, şi poftire către creditoriĭ ceĭ noĭ, de vorŭ fi, a arăta, în sorocŭ de două-decĭ ḑile, documentele lorŭ spre a se adeveri: acéstă poftire se va face şi din partea Tribunaluluĭ, potrivitŭ cu articolile 236 şi 237. (Co. 187, 200, 220-222, 224, 241 263, 267; 322 §. 1) (Co. Fr. 522).

267. Se va urma fără zăbavă adeverirea documentelorŭ şi a zapiselorŭ de datorie ce se vorŭ arĕta pe temeiulŭ articoluluĭ de maĭ susŭ.—Nu se vorŭ maĭ cerceta creditele ce se vorŭ fi primit şi se vorŭ fi încredinţatŭ maĭ 'nainte, fără însă a se vetăma cu acésta dreptulŭ de a lepădà séŭ de a scădea pe acelea cariĭ se vorŭ fi plătitŭ întregĭ, orĭ numaĭ parte dintr'însele. (Co. 241, ur.) (Co. Fr. 523).

268. Săvîrşindu-se aceste lucrărĭ, de nu va mijloci vre unŭ altŭ concordatŭ, creditoriĭ se vorŭ chema ca să'şĭ dea părerea de trebue să se ţinĕ sindicĭĭ, orĭ să se orânduească alţiĭ. — Nu se vorŭ face împărţirĭ fără numaĭ, pentru ceea ce se atinge de creditoriĭ ceĭ noĭ, după împlinirea sorócelorŭ hotârîte prin articolile 236 şi 241, pentru creditoriĭ sălâşluiţĭ în Principatŭ. (Co. 266, ur.) (Co. Fr. 524).

269. Actele săvîrşite de falitŭ în urma hotărâreĭ de adeverire şi maĭ 'nainte de nimicirea séŭ desfiinţarea concordatuluĭ, nu se vorŭ nimici fără numaĭ la întêmplare de vicleşugŭ împotriva drepturilorŭ creditorilorŭ. (Co. 257, 263—Civ. 975) (Co. Fr. 525).

270. Creditoriĭ ceĭ de maĭ 'naintea concordatuluĭ vorŭ intra de iznóvă întru întregimea drepturilorŭ lorŭ, însĕ numaĭ către falitŭ; dar nu vorŭ putea să figureḑe în masă, de câtŭ dupe analogia următóre, adică:—De nu vorŭ fi primitŭ nici o parte din analogulŭ lorŭ, vorŭ intra cu întregimea creditelorŭ lorŭ; de vorŭ fi primitŭ o parte din analogŭ, vorŭ intra cu rĕmâşiţă capitaluluĭ, pentru care nu vorŭ fi primitŭ partea analogă,—Rânduelile acestuĭ articolŭ se vorŭ păḑi întocmaĭ şi la întêmplare de a se face alŭ 2-lea falimentŭ, dacă însĕ nu se va fi urmatŭ maĭ 'nainte nimicire séŭ desfiinţare a concordatuluĭ. (Co. 185; 263) (Co Fr. 526).

LEGIUIREA COMPLIMENTARĂ.[1]

Din anulŭ 1859 Noembrie 2.

Atingĕtóre de încetarea operaţiilorŭ falimentuluĭ pentru neajungerea de activŭ.

1. În orĭ ce timpŭ alŭ falimentuluĭ, până a nu se adeverĭ concordatulŭ, séŭ până a nu se înfiinţa unirea creditorilorŭ, dacă cursulŭ operaţiilorŭ falimentuluĭ se va înpedeca din neajungerea activuluĭ, Tribunalulŭ va putea, în temeiulŭ raportuluĭ Judecătoruluĭ-comisarŭ, sâ hotârascâ de sine încetarea operaţiilorŭ falimentuluĭ.

După o asemene hotârîre va putea iarăşĭ fie-care creditorŭ a esersa dreptulŭ sĕŭ ce va avea în parte asupra avereĭ şi a persónelĭ falituluĭ, pentru plata creanţeĭ sale.

Punerea în lucrare a acesteĭ hotărârĭ se va amâna în sorocŭ de o lună socotită de la data eĭ. (Co. 191, 205, 257, 271, 282) (Co. Fr. 527).

2. Falitulŭ şi orĭ-care altulŭ interesatŭ în pricină va putea cere în orĭ-ce vreme, de la Tribunalŭ a'şĭ trage înapoĭ maĭ susŭ pomenita sa hotărâre, dacă va da dovadă că sunt fonduri spre acoperirea cheltuelilorŭ operaţiilorŭ falimentuluĭ, séŭ va isbuti d'a se depune în mânele sindicilorŭ o sumă de adjunsŭ pentru acestŭ scopŭ.

Orĭ-cum însĕ cheltuelile ce se vorŭ fi făcutŭ în pricina falimentuluĭ, se vorŭ plăti cu precădere. (Co. Fr. 528).

SECŢIA III.

Pentru unirea creditorilorŭ.

271. Unirea este unŭ actŭ prin care creditoriĭ unuĭ falitŭ cariĭ n'aŭ pututŭ dobândi concordatŭ, se unescŭ a lua mĕsurile cele maĭ cuviincióse spre a se despăgubi, pe câtŭ se va putea, din averea falituluĭ.

272. De nu va mijloci concordatŭ, creditoriĭ se socotescŭ pravilnicesce în dreptulŭ de unire.—Judecătorulŭ-comisarŭ 'ĭ va întreba îndată atâtŭ asupra chipuluĭ cârmuireĭ lucrârilorŭ falimentuluĭ, câtŭ şi asupra folosuluĭ de a se ţinea, séŭ de a să schimba sindiciĭ.—Creditoriĭ privilegiaţĭ, ipotecarĭ séŭ zălogaşĭ se vorŭ

(1) Acéstă lege, care coprinde doue articole, s'a adaosŭ în 1850, luându-se totŭ din Cod. Comercialŭ allŭ Franceĭ, de unde se suprimase, nu scim de ce, de legiuitorulŭ nostru din 1840.

primi la acéstă chibḑuire.—Se va încheia jurnalŭ de ḑisele şi de bâgările de sémă ale creditorilorŭ, şi Tribunalulŭ vĕḑêndŭ cuprinderea acestuĭ jurnalŭ va hotărâ precum s'a ḑisŭ prin art. 206.—Sindiciĭ cariĭ se vorŭ schimba, vorŭ fi datorĭ să dea socotélă la sindiciĭ ceĭ noĭ, faţă cu judecătorulŭ-comisarŭ, chemânduse însă şi falitulŭ după orânduiala judecătoréscă. (Co. 193, 248, ur; 252) (Co. Fr. 529).

273. Creditoriĭ se vorŭ întreba de póte să se ĭea vre unŭ ajutorŭ falituluĭ din averea ce i se va fi găsitŭ.—Cândŭ majoritatea creditorilorŭ ce vorŭ fi faţă, se va îndupleca la acésta, se va putea da falituluĭ din acea avere o summă dreptŭ ajutorŭ, Sindiciĭ vorŭ propune câtăţimea aceĭ summe, şi Tribunalulŭ o va hotărâ. (Co. 218, 322 §. 5.) (Co. Fr. 530).

274. Cândŭ va face falimentŭ o tovârăşiă comercială, creditoriĭ vorŭ putea să încheie concordatŭ cu unulŭ séŭ maĭ mulţĭ din tovarăşĭ.—La acéstă întêmplare, tótă averea tovârăşieĭ va privi pe séma unireĭ creditorilorŭ; iar averea personală a tovarăşilorŭ cu cariĭ se va fi făcutŭ concordatŭ nu se va lua pe séma unireĭ, şi învoirea particulară, ce se va fi făcutŭ prin concordatŭ, nu va putea volnici pe ceĭ ce'lŭ vorŭ fi dobânditŭ, să plătéscă vre-o summă din cele cuprinse într'acea învoire, de câtŭ din altă avere a lorŭ, iar nu a tovârăşieĭ.—Tovarăşiulŭ care va fi dobânditŭ concordatŭ particularŭ pe séma sa, va fi slobodŭ de orĭ-ce înpreună rĕspundere. (Co. 18. ur, 186, 203, 251, ur; 338—Civ. 1029, ur.) (Co. Fr. 531).

275. Sindiciĭ înfăţişaḑă masa creditorilorŭ, şi sunt însărcinaţĭ cu răfuirea datoriilorŭ.—Cu tóte aceste, creditoriĭ vorŭ putea să'ĭ înputernicéscă a nu conteni urmarea întreprinderilorŭ falituluĭ.—Chibḑuirea prin care se va da sindicilorŭ acéstă înputernicire, va hotărâ întinderea şi soroculŭ eĭ, precum şi summele ce vorŭ putea să ţinĕ sindiciĭ spre întêmpinarea cheltuelilorŭ.—Acéstă chibḑuire nu va putea să se înfiinţeḑe de câtŭ faţă cu judecătorulŭ-comisarŭ, şi cu majoritatea a treĭ din patru părţĭ a creditorilorŭ în numĕrŭ şi în summă—Falitulŭ şi creditoriĭ ce vorŭ fi de părere osebită, vorŭ putea să se înpotrivéscă la acéstă chibḑuire prin canalulŭ judecăţiĭ, dar înpotrivirea lorŭ nu va putea zăticni punerea în lucrare a acesteĭ chibḑuirĭ. (Co. 191, 276, ur). (Co. Fr. 532).

276. Cândŭ lucrările sindicilorŭ vorŭ trage după dînsele îndatoririĭ cariĭ să covîrşéscă averea luată pe séma unireĭ creditorilorŭ, creditoriĭ cariĭ vorŭ fi înputernicitŭ acele lucrărĭ, vorŭ fi singurĭ respunḑătorĭ şi peste summele ce vorŭ avea să ia, însĕ numaĭ pe câtŭ vorŭ fi volnicitŭ şi eĭ pe sindicĭ; aceştĭ creditorĭ vorŭ contribui la

plată dupĕ analogia summelorŭ ce aŭ să ia din averea falitului (Co. 275) (Co. Fr. 533)

277. Sindicii sunt însărcinaţi să stăruiască spre vêndarea lucrurilorŭ celorŭ nemişcătóre, a mărfurilorŭ şi a lucrurilorŭ mişcătóre a falitului, precum şi spre răfuirea creditelorŭ şi a datoriilorŭ luĭ; tóte aceste se vorŭ urma sub privigherea judecătorului-comissarŭ, şi fără a fi trebuinţă să se chieme falitulŭ. (Co. 199, 275, 312) (Co. Fr. 534).

278. Sindicii, asemănându-se cu regulile aşezate la articolulŭ 231, vorŭ putea să intre la învoială pentru totŭ feliulŭ de drepturi cuvenite falituluĭ, de şi se va împotrivi acesta. (Co. 275, 310—Civ. 1704, ur) (Co. Fr. 535)

279, Creditorii ceĭ în posiţie de unire se vorŭ chiema prin judecătorie a se strînge celŭ puţinŭ o dată în celŭ d'ânteĭ anŭ, precum şi în aniĭ următorĭ, de se va prelungi. — La aceste adunărĭ, sindicii vorŭ fi datorĭ a da socotélă pentru cârmuirea lorŭ, şi vorŭ fi ţinuţi în slujba lorŭ, séŭ schimbaţi, după formele prescrise la art. 206 şi 272. (Co, 199) (Co. Fr. 536)

280. Cândŭ răfuirea falimentuluĭ va lua săvîrşire, creditorii se vorŭ chiema iarăşi prin judecătorie a se aduna — La acéstă din urmă adunare, sindicii îşi vor da socotéla; falitulŭ va fi faţă, séŭ se va chiema după orînduiala judecăţeĭ. — Creditorii îşi vorŭ da părerea de este falitulŭ vrednicŭ de iertare; spre acestŭ sfîrşitŭ se va încheia jurnalŭ în care fie-care creditorŭ va putea să înscrie ḑisele şi băgările sale de sémă. — După închiderea acesteĭ adunărĭ, unirea creditorilorŭ se desfiinţiaḑă pravilnicesce. (Co. 199, 275, 281, ur.) (Co. Fr. 537).

281. Judecătorulŭ-comissarŭ vă înfăţişa Tribunaluluĭ chibḑuirea creditorilorŭ despre iertarea falituluĭ, precum şi unŭ raportŭ assupra feliuluĭ şi a inprejurărilorŭ falimentului. — Tribunalulŭ va hotărâ de este falitulŭ vrednicŭ, séŭ nu, de iertare. (Co. 199, 280) (Co. Fr. 538).

282. Dacă falitulŭ nu se va găsi vrednicŭ de iertare, creditoriĭ vorŭ avea iarăşi dreptulŭ de a sĕ porni, fiă-care pe sema sa, atâtŭ împotriva persónei, câtŭ şi a averei falituluĭ.—De se va găsi vrednicŭ de iertare, va fi apăratŭ de arestare din partea creditorilorŭ falimentuluĭ, şi aceştia nu vorŭ putea să se pornéscă de câtŭ numaĭ asupra averĕĭ luĭ. (Co. 284). (Co. Fr. 539).

283. Nu vorŭ fi vrednicĭ de iertare, bancrutariĭ vicleni, stelionatariĭ (adică vêndĕtoriĭ séŭ ipotecariĭ de lucruri străine, séŭ ipotecari de averi nemişcătóre supuse şi la alte îndatoriri, fără de a le fi făcutŭ cunoscute); ceĭ osîndiţi pentru furtişaguri, înşălătorie

séŭ rea întrebuințare a buneĭ credințe, și ceĭ însărcinați cu banĭ obstescĭ. (Co. 326 346—Supl. l. Constrîngeri corpor. art. 18—P. 306, ur; 322, 332, 343, ur.) (Co. Fr. 540).

284. Nicĭ unŭ datornicŭ negustătorŭ nu va fi primitŭ de judecătorie a cere să i se hărădască voia de a'și da averea sa creditorilorŭ spre isbrănirea datoriilor sale. (Civ. 1122. ur.) (Co. Fr. 541).

CAP. VII.

Pentru osebitele feliurĭ de creditorĭ și pentru drepturile lorŭ la întîmplare de falimentŭ.

SECȚIA I.

Pentru ceĭ împreună îndatorați, și pentru chiedași.

285. Creditorulŭ care va avea la mână zapise orĭ poliție iscălite, girate séŭ chiedășiuite cu chipŭ împreună-respundĕtorŭ de câtră falitŭ și alțiĭ împreună îndatorați carii și eĭ se vorŭ afla faliți, va fi părtașŭ, la împărțirile ce se vorŭ face în tóte masele, și va figura cu capitalulŭ cuprinsŭ întracele zapise séŭ poliție până la desăvîrșita răfuire. (Co. 135, 182, 286, ur. — Civ. 1039. ur.) (Co. Fr. 542).

286. Pentru părțile ce se vorŭ plăti unui asemene creditorŭ, nicĭ o reclamație nu potŭ porni, una împotriva altia, masele falițilorŭ celorŭ împreună îndatorați, afară numaĭ dacă părțile ce se vorŭ fi plătitŭ din averea acelorŭ falimente, vorŭ covîrși summa capitaluluĭ împreună cu dobânzile și cheltuelile, și la acéstă întêmplare, prisosulŭ se va întórce, dupe rândulŭ îndatoririlorŭ, la aceia din ceĭ împreună îndatorați, cariĭ vorŭ avea pe cei-l-alțĭ de chedași. (Ç. 285). (Co. Fr. 543).

287. Dacă creditorulŭ, ce va avea la mână zapise date cu chipŭ de împreună respundere de câtră falitŭ și de alțĭ împreună îndatorați, va fi primitŭ o parte din baniĭ seĭ maĭ înainte de faliment, atunci va intra în masă cu rĕmășița capitaluluĭ, și pentru acéstă rămășiță va avea dreptulŭ de a se porni asupra celuĭ împreună îndatoratŭ séŭ a chiedașuluĭ; — iar celŭ împreună îndatoratŭ séŭ chiedașulŭ care va fi plătitŭ acea rĕmășiță, va întra cu acésta în masa creditorilorŭ falituluĭ. (Co. 285, ur. — Civ. 1049. 1108 §. 3, 1652, ur.) (Co. Fr. 544).

288. De și se va face concordatŭ, creditoriĭ vorŭ păstra drep-

tulŭ de a se porni pentru întrégă răfuire a creditelorŭ lorŭ împotriva celorŭ înpreună îndatoraţi cu falitulŭ. (Co. Fr. 545).

SECTIA II.

Pentru creditorii zălogaşi, şi pentru ceĭ privilegiaţi pe averi mişcătóre.

289. Creditoriĭ falituluĭ cariĭ vorŭ fi pravilniceste asiguraţi cu zălogŭ mişcătorŭ, se vorŭ înscrie în masă numaĭ spre sciinţă. (Co. 252—Civ, 1685, ur.) (Co. Fr. 546).

290. In tótă vremea, sindiciĭ vorŭ putea, cu voia judecătoruluĭ comissarŭ, sĕ scóţă zălógele pe séma avereĭ falimentuluĭ, plătindŭ datoria. (Civ. 1694, ur. 1700, 1730 §. 3) (Co. Fr. 547).

291. De nu se va scóte zălogulŭ de sindicĭ, şi de se va vinde de creditorŭ cu preţiŭ maĭ mare de summa datorieĭ, prissosulŭ se va luă de sindicĭ; iar de va fi preţulŭ maĭ micŭ de datorie, creditorulŭ zălogaşŭ va întra în masă cu remăşiţa datorieĭ sale, insă numaĭ ca unŭ creditorŭ de rândŭ. (Co. 290—Civ. 1689, 1701) (Co. Fr. 548).

292. Simbria lucrătorilorŭ ce se vorŭ fi întrebuinţatŭ de-a-dreptulŭ de falitŭ în curgerea luneĭ ceĭ d'inaintea dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ; simbria slugilorŭ pe anulŭ celŭ din urmă, plata lucrurilorŭ luate de falitŭ pentru hrana sa şi a familieĭ sale în curgerea celorŭ din urmă şése lunĭ, cheltuelile judecătorescĭ, cheltuelile bóleĭ celeĭ din urmă a falituluĭ şi a familieĭ sale, cheltuelile de îngropare a falituluĭ, séŭ a vre unuia din mădularĭĭ familieĭ sale în anulŭ celŭ din urmă, se vorŭ primi între datoriile privilegiate.—Asemene se va primi şi simbria cuvenită gramaticilorŭ şi scriitorilorŭ falituluĭ pentru cele şése lunĭ d'inaintea dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ. (Co. 186, ur.—Civ. 1722) (Co. Fr. 549).

293. Celŭ ce va fi vêndutŭ falituluĭ lucrurĭ mişcătóre, nu va avea dreptulŭ de a cere înapoĭ acele lucrurĭ, precum nicĭ plata lorŭ cu cuvêntŭ de precădere, ci se vorŭ socoti avere a falituluĭ, şi vêndĕtorulŭ va întra în masă ca unŭ creditorŭ de rândŭ. (Co. 313, ur.—Civ. 1730 §. 5) (Co. Fr. 550).

294. Sindiciĭ vorŭ da Tribunaluluĭ fóiă de creditoriĭ ce se vorŭ arĕta cu pretenţiă de privilegiaţi asupra avereĭ mişcătóre, şi judecătorulŭ-comisarŭ găsindule bune, va înputernici plata lorŭ din ceĭ d'întâĭ banĭ ce se vorŭ strînge;—iar de va fi privilegiulŭ pri-

gonitŭ, Tribunalulŭ va hotărâ întru acésta. (Civ. 1722) (Co. Fr. 551).

SECȚIA III.

Pentru drepturile creditorilorŭ ipotecarĭ și zălogașĭ asupra lucrurilorŭ nemișcătóre.

295. Când împărțirea prețuluĭ lucrurilorŭ nemișcătóre se va face maĭ 'nainte de împărțirea prețuluĭ lucrurilorŭ mișcătóre, séŭ totŭ-de-odată, creditoriĭ privilegiațĭ séŭ ipotecarĭ, carĭĭ nu se vorŭ isbrăni din prețulŭ lucrurilorŭ nemișcătóre, vorŭ întra în masă cu rĕmășița creditelorŭ lorŭ, dacă însĕ acele credite se vorŭ fi adeveritŭ și se vorŭ fi încredințatŭ după formele maĭ susŭ aședate. (Co. 235, ur; 241, 311, ur.) (Co. Fr. 552).

296. Dacă una séŭ maĭ multe împărțirĭ a banilorŭ ce se vorŭ strînge din vêndarea lucrurilorŭ mișcătóre, se vorŭ face maĭ 'nainte de împărțirea prețuluĭ lucrurilorŭ nemișcătóre, creditoriĭ privilegiațĭ și ipotecarĭ, ale cărora credite se vorŭ fi adeveritŭ și încredințatŭ, vorŭ întra împreună la împărțirĭ după analogia totaluluĭ creditelorŭ lorŭ, afară numaĭ de va fi trebuință a se face scădĕmînturile de carĭĭ se va vorbi maĭ la vale. (Co. 235, ur; 241, 295, 305 ur.) (Co. Fr. 553).

297. După vêndarea lucrurilorŭ nemișcătóre și desăvîrșita aședare a rânduluĭ între creditoriĭ ipotecarĭ și privilegiațĭ, câțĭ dintr'înșiĭ vorŭ fi aședațĭ cu chipŭ în câtŭ să pótă a să plăti din prețulŭ lucrurilorŭ nemișcătóre întru întregimea creditelorŭ lorŭ, vorŭ primi pe deplinŭ acestĕ credite assigurate prin ipotecă, scâdînduse însĕ cu summele ce vorŭ fi primitŭ maĭ înainte la împărțirile făcute între creditoriĭ de rândŭ.—Summele ce se vorŭ scădea cu acestŭ chipŭ, se vorŭ întórce, nu în masa creditorilorŭ ipotecarĭ, ci într'a creditorilorŭ de rîndŭ pe a cărora sémă se vorŭ opri. (Co. 295, ur; 298, ur) (Co. Fr. 554).

298. Câtŭ pentru creditoriĭ ipotecarĭ, carĭĭ, fiindŭ aședațĭ, nu'ĭ va ajunge rândulŭ a primi din împărțirea prețuluĭ lucrurilorŭ nemișcătóre, de câtŭ o parte din creditele lorŭ, se va urma după cum maĭ la vale se arată; drepturile lorŭ asupra maseĭ creditorilorŭ de rândŭ se vorŭ aședa cu desăvîrșire potrivitŭ cu summele ce vorŭ maĭ avea a lua peste acelea ce'ĭ va fi ajunsŭ să primĕscă în masa creditorilorŭ ipotecarĭ, și după aceea, banĭĭ ce vorŭ fi maĭ primitŭ din alte împărțirĭ de maĭ înainte, se vorŭ scădea din summele ce vorŭ fi luatŭ din masa creditorilorŭ ipotecarĭ, și se vorŭ

întórce la masa creditorilorŭ de rândŭ (Co, 295. ur. 299) (Co. Fr. 555).

299. Creditorii carii, fiindŭ aşeḑaţi între ceĭ ipotecarĭ, nu'ĭ va ajunge rândulŭ a primi nimicŭ, se vorŭ privi ca nisce creditorĭ de rândŭ, şi vorŭ fi supuşi la urmările concordatuluĭ şi a tuturorŭ operaţiilorŭ maseĭ acestorŭ din urmă. (Co. 260 ur; 305 ur) (Co. Fr. 556).

SECŢIA IV.

Pentru drepturile muĕreĭ

300. Cândŭ va face falimentŭ bărbatulŭ, muierea va lua înapoĭ lucrurile nemişcătóre ce va fi adusŭ de zestre, precum şi ecsoprica nemişcătóre ce va fi avêndŭ. (Co. 64—67; 301, 302—Civ. 1233, 1271, 1283) (Co. Fr. 557).

301. Muierea asemene va lua înapoĭ lucrurile nemişcătóre ce se vorŭ fi cumpĕratŭ, séŭ de ea séŭ pe numele eĭ, cu baniĭ ce va fi debînditŭ ea prin moştenire, orĭ prin daruri, orĭ prin legaturĭ, dacă însă acéstă înprejurare se va arăta anume în zapisulŭ de cumpĕrătóre, şi dacă se va dovedi prin diată, séŭ prin vre o foiă de înpărţială, séŭ prin orĭ-ce altŭ actŭ publicŭ, de unde i s'aŭ coborîtŭ aceĭ banĭ. (Co. 300, 302) (Co. Fr. 558).

302. Afară din înprejurarea prevĕḑută prin articolulŭ de maĭ susŭ, averea dobînditĕ de muierea falituluĭ se va socoti că este a luĭ, că s'a plătitŭ cu baniĭ luĭ, şi că trebue sĕ între în masa capitaluluĭ luĭ, afară numaĭ de vă face muierea dovadă înpotrivă. (Co. 300, 304) (Co. Fr. 559).

303. Muierea va putea lua înapoĭ lucrurile mişcătóre ce va fi adusŭ de zestre, séŭ va fi dobînditŭ prin moştenire, prin darŭ, orĭ prin legaturĭ, urmândŭ însĕ a face dovadă, pentru cele d'ânteĭ, prin fóiă de zestre adeverită după orânduială, că sunt chiarŭ acelea cariĭ le-aŭ adusŭ ea în casa bărbatuluĭ-sĕŭ; iar pentru cele de alŭ doilea, prin înscrisŭ pravilnicŭ.—De nu va face muierea asemene dovadă, tóte lucrurile mişcătóre, ce vorŭ fi spre trebuinţa orĭ a bărbatuluĭ, orĭ a muiereĭ, se vorŭ lua pe séma creditorilorŭ, remâindŭ că sindicĭ să dea muiereĭ, cu voia judecătoruluĭ-comissarŭ, hainele şi rândeturile ce vorŭ sluji la a eĭ trebuinţă. (Civ. 1171 1200, 1202) (Co. Fr. 560).

304. De va fi plătitŭ muierea datoriĭ pentru bărbatulŭ eĭ, după totŭ dreptulŭ cuvêntŭ se va socoti că ea a săvîrşitŭ acea plată cu baniĭ din aĭ bărbatuluĭ, şi nu va putea să facă vre o pretenţie

întru acésta în falimentŭ, afară numaĭ de va face dovadă înpotrivă, pentru care se vorbeşte la art. 302 (Civ, 1200. 1202) (Co. Fr 562)

CAP VIII

Pentru împarţirea între creditorĭ şi pentru desfacerea avereĭ mişcătóre a falitului

305. Sumele îsvorite din averea mişcătóre a falituluĭ, după ce se vorŭ scóte cheltuelile cârmuireĭ falimentuluĭ, ajutórele ce se vorŭ fi datŭ falituluĭ orĭ familieĭ luĭ, şi summele ce se vorŭ fi plătitŭ creditorilorŭ priveligiaţĭ, se vorŭ împărţi între toţĭ creditoriĭ după analogia creditelorŭ lorŭ celorŭ adeverite şi încredinţate (Co 233, 235, ur; 241, 247, ur; 306 ur;) (Co. Fr. 565).

306. Spre acestŭ sfîrşitŭ, sindicii vorŭ da, pe fiă-care lună, Tribunaluluĭ o însemnare a stăreĭ falimentuluĭ, şi a banilorŭ ce se vorŭ afla strînşĭ; Tribunalulŭ va porunci, de va socoti de cuviinţă, a se împărţi între creditorĭ aceĭ banĭ, va hotărî partea analogă a fiă-căruia şi va priveghia ca toţĭ creditoriĭ să se însciinţeze de acésta (Co. 233, 305, 307, ur) (Co. Fr. 566).

307. Nu se vá face nicĭ o împărţire între creditoriĭ sălăşluiţĭ în Principatŭ, de câtŭ numaĭ după ce se va pune în reservă partea cuvenită pe séma creditelorŭ cu cariĭ vorŭ fi trecuţĭ în bilanţiŭ creditoriĭ ceĭ sălăşluiţĭ afară din Principatŭ. Cândŭ se va părea că aceste credite nu s'aŭ trecutŭ în bilanţiŭ cu unŭ chipŭ lămuritŭ, Tribunalulŭ va puté să hotărască ca să se adaoge acea reservă, rĕmâindŭ ca sindiciĭ, de vorŭ socoti că se facĕ vre o năpăstuire celorŭ-l-ălţĭ creditorĭ, să se pornéscă cu reclamaţie la Tribunalŭ, care va fi datorŭ a o lua în băgare de sémă, şi a hotărî asupra eĭ. (Co. 308) (Co. Fr. 567).

308. Acéstă parte se va pune în reservă şi se va păstra până la înplinirea soroculuĭ hotărâtŭ prin celŭ din urmă paragrafŭ alŭ art. 236. Acea parte se va împărţi între toţĭ creditoriĭ primiţĭ de bunĭ, dacă ceĭ sălăşluiţĭ în străinătate nu aŭ îngrijitŭ a adeveri creditele lorŭ, potrivitŭ cu rânduelile acesteĭ pravilĭ. — Asemene reservă se va face şi pentru creditele acelea asupra primireĭ cărora nu se va fi datŭ hotărârea cu desăvîrşire. (Co. 233, 237, ur; 307) (Co. Fr. 568).

309. Nicĭ o plată nu se va face de câtre sindicĭ, de câtŭ numaĭ după înfăţişarea zapisuluĭ în originalŭ.—Sindiciĭ vorŭ însemna pe zapisŭ summa plătită de dînşiĭ, séŭ poruncită a se plăti, potrivitŭ cu art. 233.—Cu tóte acestea, de nu va fi cu putinţă a

să înfățișa chiarŭ zapisulŭ în originalŭ, judecătorulŭ-comisarŭ va putea să înputernicéscă pe sindicĭ a plăti, după ce maĭ 'nainte va vedea jurnalulŭ de adeverirea aceĭ datoriĭ.—Orĭ cum însă va fi, creditorulŭ va da chitanță de primire pe marginea fóeĭ de înpărțire. (Co. 239) (Co. Fr. 569).

310. Unirea creditorilorŭ va putea să céră voiâ de la Tribunalŭ ca să desfacă toptanŭ prin învoială tóte séŭ parte din drepturile și reclamațiile ce va avea falitulŭ, și carii nu se vorŭ fi adusŭ la îndeplinire, chemându-se însĕ și falitulŭ după orânduiala judecăteĭ; la acéstă întâmplare, sindicii vorŭ face tóte actele trebuincióse.— Totŭ creditorulŭ va putea să se adreseḑe către judecătorulŭ-comisarŭ, ca să céră a se face chibḑuire întru acésta din partea unireĭ. (Co. 231, 275, 278) (Co. Fr. 570).

CAP. IX.

Pentru vênḑarea avereĭ nemișcătóre a falituluĭ.

311. De la hotărârea asupra dăreĭ pe față a falimentuluĭ, creditorii nu vorŭ putea să céră vênḑarea averilorŭ nemișcătóre asupra cârora nu vorŭ avea ipotecă. (Co. 188, 191, 277, 282—Civ. 1718, ur; 1746) (Co. Fr. 571).

312. De nu se va fi pornitŭ cerere pentru vênḑarea avereĭ ceĭ nemișcătóre a falituluĭ maĭ 'nainte de întocmirea unireĭ, numaĭ sindicii vorŭ fi în dreptŭ de a cere vênḑarea acesteĭ averĭ, și acésta vorŭ fi datorĭ a o face în sorocŭ de optŭ ḑile prin scirea și slobodenia judecătorieĭ, și păḑinduse tóte formele prescrise pentru vênḑĕrile prin meḑatŭ. (Co. 271, 277) (Co. Fr. 572).

CAP. X.

Pentru cererea înapoĭ a mărfurilorŭ și altorŭ lucrurĭ. (1)

313. La întêmplare de falimentŭ, se vorŭ putea cere înapoĭ zapisele și alte înscrisurĭ neguțătorești de banĭ, carii încă nu se vorŭ fi plătitŭ, și se vorŭ afla în portofoliulŭ falituluĭ pe vremea falimentuluĭ, cândŭ acele zapise séŭ înscrisurĭ se vorŭ fi datŭ de proprietarulŭ lorŭ cu ordinŭ numaĭ de a se strînge baniĭ și de a se ținea la păstrare, séŭ cândŭ se vorŭ fi rânduitŭ de numitulŭ proprietarŭ a se întrebuința la plăți hotărâte. (Co. 87, ur; 133, 182, 185, 293, 314, ur.) (Co. Fr. 574).

314. Asemene se vorŭ putea cere înapoĭ, pe câtă vreme se vorŭ

(1) Maĭ scurtŭ astŭ titlu s'ar putea numi: „Pentru revendicare.“

afla în natură, mărfurile, tóte, séŭ parte, ce se vorŭ fi datŭ falitului spre a le păstra séŭ a le vinde în socotéla stăpânului lorŭ. Asemene se va putea cere înapoĭ preţulŭ, séŭ parte din preţulŭ numitelorŭ mărfurĭ, care nu se va fi respunsŭ, nicĭ se va fi prefăcutŭ în zapisŭ, nicĭ se va fi răfuitŭ prin vre o socotélă între falitŭ şi cumpĕrătorŭ. (Co. 89, ur.) Co. Fr. 575).

315. Se vorŭ putea cere înapoĭ mărfurile pornite către falitu, pe cîtă vreme acele mărfurĭ nu vorŭ fi intratŭ în magasiile luĭ, séŭ într'ale comisionarului însărcinatŭ ale vinde pe séma falitului— Cu tóte aceste, cererea înapoĭ nu va fi primită, dacă mărfurile maĭ înainte de a sosi, s'aŭ vêndutŭ fără viclenie, cu facture şi scrisórea de încărcare în corabie, séŭ cărţi de căratŭ iscălite de espeditorŭ.— Ceretorulŭ înapoĭ, primindŭ marfa, va fi datorŭ să întórcă la masă banii ce va fi luatŭ înainte în socotéla mărfurilorŭ, şi orĭ-ce alte summe respunse pentru plată de navlu, de căratŭ, comissionŭ, asigurărĭ séŭ alte cheltueli; câtră acésta, va plăti şi summele ce vorŭ avea să maĭ ia uniĭ alţiĭ pentru aceleaşĭ pricinĭ. (Co. 87, ur; 98, 293, 316. ur,—Civ. 1361, ur; 1730 § 5) (Co, Fr. 576).

316 Se vorŭ putea opri de vêndător mărfurile vendute de dînsulŭ carĭi nu se vorŭ fi datŭ falitului, séŭ nu se vorŭ fi pornitŭ, orĭ către acesta, orĭ către o a treia persónă în socotéla luĭ (Co. 315, 317) (Co. Fr. 577).

317. La întêmplarea prevĕdută prin cele din urmă două articole, sindiciĭ vorŭ avea dreptulŭ, prin înputernicirea judecătorului-comisarŭ, să céră predarea mărfurilorŭ, plătindŭ vêndătorului preţulŭ tocmitŭ între dînsulŭ şi falitŭ (Civ. 1361, ur.) (Co. Fr. 578).

318. Sindicii vorŭ putea, cu voia judecătorului-comissarŭ, să priméscă de bune cererile ce li se vorŭ face pentru luarea înapoĭ de mărfurĭ. De se va ivi prigonire, Tribunalulŭ va otărî ascultândŭ şi pe judecătorulŭ-comissarŭ (Co. Fr.579).

CAP. XI.

Pentru inpotrivire şi apelaţie asupra hotărîrilorŭ date în pricină de falimentŭ.

319. Hotărârea asupra dărei pe faţă a falimentului, precum şi aceia ce va hotărâ la o dată maĭ veche vremea încetărei plăţilorŭ, vorŭ fi primitóre de înpotrivire către aceiaşĭ judecătorie, din partea falitului, în sorocŭ de optŭ dile, şi din partea orĭ-cărei alte părţĭ interesate, în sorocŭ de o lună. Aceste soróce vorŭ curge

din ḑilele întru cariĭ se vorŭ săvîrşi formalităţile publicăreĭ după cuprinderea art. 190. (Co. 188, 189, 320) (Co. Fr. 580).

320. Orĭ-ce cerere vorŭ face creditoriĭ spre a se hotărâ data încetăreĭ plăţilorŭ falituluĭ la o epocă osebită de câtŭ aceia ce se cuprinde în hotărârea asupra dăreĭ pe faţă a falimentuluĭ, séŭ în vre o altă hotărâre dată maĭ în urmă, nu va fi primită după trecerea sorócelorŭ orânduite pentru adeverirea şi încredinţarea creditelorŭ. Trecêndŭ o dată aceste soróce, vremea încetăreĭ plăţilorŭ va rĕmânea cu nestrămutare hotărâtă despre creditorĭ. (Co. 188, 189, 237, 241. 310) (Co. Fr. 581).

321. Soroculŭ apelaţieĭ, pentru orĭ-ce hotărâre dată în pricină de falimentŭ, va fi numaĭ de o lună socotită din ḑiua încunosciinţăreĭ eĭ. (Pr. Co. 5. l. din 10 Decem. 1863) (Co. Fr. 582).

322. Nu vorŭ fi supuse nicĭ la înpotrivire către aceiaşĭ judecătorie, nicĭ la apelaţie:—1-iŭ, hotărârile atingĕtóre de orânduirea séŭ de schimbarea judecătoruluĭ-comisarŭ, precum şi de orânduirea orĭ de scóterea sindicilorŭ;—2-lea, hotărârile asupra cererilorŭ orĭ de carte de sloboḑenie a falituluĭ, orĭ de ajutóre pentru dînsulŭ şi familia luĭ; 3-lea, hotărârile cariĭ vorŭ înputernici vênḑarea lucrurilorŭ orĭ a mărfurilorŭ falituluĭ; 4-lea, hotărârile atingĕtóre séŭ de amânare a concordatuluĭ, séŭ de primire vremelnicéscă a creditelorŭ prigonite; — 5-lea, hotărârile prin cariĭ Tribunalulŭ de comerciŭ va hotărâ asupra reclamaţiilorŭ pornite înpotriva poruncilorŭ date de judecătorulŭ-comissarŭ în cerculŭ atribuţiilorŭ sale. (Co. 198, 200, 202, 206, 208, 210, 211, 216—218, 230, 243, 244, 254, 263, 273, 307, 319). (Co. Fr. 583).

TITLULŬ II.

Pentru bancrute.

CAP I.

Pentru bancruta simpla.

323. Intêmplările de bancrută simplă se vorŭ pedepsi cu osîndele hotărâte în anecsulŭ pentru vinĭ şi pedepse alăturatŭ la sfîrşitulŭ acesteĭ condicĭ, (1) şi se vorŭ judeca de Tribunalurile co-

(1) Avexa de care se vorbesce aci, s'a desfiinţatŭ prin legĭ posterióre, aşi în cât astăzĭ singura lege, care coprinde pedepsele pentru bancruta simplă şi viclénă, este coprinsă în Codicele Penale la art. 343 pênă la art. 348.

recţionale, asupra pîreĭ ce se va porni din partea orĭ-cărui creditorŭ, séŭ din partea procurorilorŭ. (Co. 86, 324, ur; 346—P. 345—348—Pr P. 176, ur.) (Co. Fr. 584).

324. Se va declara ca unŭ bancrutarŭ simplu orĭ-ce neguţătorŭ falitŭ care se va afla în una din împrejurările următóre: — 1-iŭ, dacă cheltuelile luĭ personale séŭ cheltuelile caseĭ sale se vorŭ judeca că aŭ fostŭ peste mĕsură; — 2-lea, de va fi perdutŭ summe marĭ la jocurĭ de norocŭ, precum cărţi, lotăriĭ şi altele;—3-lea, dacă, cugetândŭ a întârdia falimentulŭ, elŭ va fi sâvîrşitŭ cumpĕrăturĭ de lucrurĭ ca să le vênde cu preţŭ maĭ josŭ de obicinuitulŭ lorŭ cursŭ; dacă totŭ cu asemene cugetŭ, elŭ se va fi înprumutatŭ cu banĭ, va fi scosŭ afară, în circulaţie, polițe şi alte asemene bileturĭ de negoţŭ, séŭ va fi întrebuinţatŭ orĭ-ce alte mijlóce păgubitóre ca să dobîndéscă banĭ;—4-lea, dacă după încetarea plăţilorŭ sale, va fi plătitŭ unŭ creditorŭ cu paguba maseĭ (Co. 86. 323, 325) (Co. Fr. 585).

325. Se va putea declara ca unŭ bancuratŭ simplu orĭ-ce neguţătorŭ falitŭ care se va afla în una din împrejurârile următóre; — 1-ŭ, dacă se va fi însărcinatŭ, în socotéla altuia şi fără a primi de la dînsulŭ banĭ séŭ lucrurĭ spre acoperirea sa, cu îndatoririĭ ce se vorŭ cunósce a fi prea marĭ pe lîngă starea în care se afla elŭ cândŭ a luatŭ asupră-şi acele îndatoririĭ; — 2-lea, dacă se va declara de isnóvă falitŭ fără a fi îndestulatŭ îndatoririle ce sĕ punea asupră'ĭ prin vre unŭ concordatŭ de maĭ înainte;- 3-lea, dacă în cele d'întêĭ treĭ ḑile de la încetarea plăţilorŭ sale, nu va fi făcutŭ la Tribunalulŭ localŭ arătarea cerută de art. 186 şi 187, séŭ dacă acea arătare nu va cuprinde numele tuturorŭ tovarăşilor celorŭ înpreună rĕspunḑĕtorĭ; — 4-lea, dacă, fără vre-o pravilnică înpiedecare, nu s'a înfăţişatŭ însusĭ la sindici la înprejurările şi la sorócele hotărâte, séŭ dacă, dobândindŭ carte de sloboḑenie, nu se va fi maĭ înfăţişatŭ la judecată; — 5-lea, de nu va fi ţinutŭ catastise şi nu va fi făcutŭ inventariŭ după ceruta orînduială; dacă catastisele şi inventariulŭ orĭ sunt nedesăvîrşite, orĭ suut ţinute cu neorînduială, orĭ nu înfăţişaḑă adevĕrata luĭ stare de dare şi de luare, fără însă a mijloci vre-o viclenie întru acésta. (Co. 7, ur; 185, 216, ur, 249, 264, ur.) (Co. Fr. 586).

CAP. II.

Pentru bancrută vicleana.

326. Se va declara ca unŭ bancrutarŭ viclénŭ, şi se va pedep-

si cu osîndele hotărâte prin anecsulŭ despre pedepsile bancrutarilorŭ alăturatŭ pe lîngă acéstă condică.(1) orî-ce neguțătorŭ falitŭ care va tăinui catastisele sale, va ascunde o parte din capitalulŭ sĕŭ, séŭ nu'lŭ va arăta totŭ, séŭ care, orî prin socotelile sale, orî prin acte publice séŭ particulare, orî prin bilanțulŭ sĕŭ, se dă cu viclenie platnicŭ pentru summe ce elŭ nu era datorŭ. (Co. 7, ur. 185. ur; 346—P. 343. 344. 348; 60) (Co. Fr. 591).

327. Dccă unulŭ séŭ mai mulți creditorî vorŭ porni numaĭ pe séma lorŭ pîră de bancrută vicléná înpotriva falituluĭ, cheltuelile judecățeĭ vorŭ fi în socotéla lorŭ, de se va desvinovăți pîrâtulŭ. (Pr. P. 60. 391) (Co. Fr. 592).

CAP. III.

Pentru vini marĭ și vine corecționale sevîrșite în falimente de alte persóne afară de falitŭ.

328. Se vorŭ osîndi la pedepsile hotărâte pentru bancrutariĭ vicleniĭ: — 1-iŭ. Aceĭ cariĭ se vorŭ dovedi că, pentru interesulŭ falituluĭ, aŭ ascunsŭ orĭ aŭ tăinuitŭ tóte séŭ parte din averile luĭ mișcătóre, orĭ l'aŭ ajutatŭ, cu orĭ cè mijlocŭ, la săvîrșirea viclenelĭ bancrute; — 2-lea. Aceĭ cariĭ se vorŭ dovedi că s'aŭ arătatŭ în falimentŭ, séŭ pe însușĭ numelé lorŭ, s'aŭ pe nume străinŭ, creditorĭ de credite neînființate; — 3-lea. Aceĭ cariĭ, făcêndŭ negoțŭ, sub nume străinŭ, séŭ sub unŭ nume minciunosŭ, se vor fi învinovățitŭ cu vre-una din faptele prevĕdute prin Art. 326. (Co. 241, 329, ur.— P. 343. 344; 60) (Co. Fr. 593).

329. Soțulŭ orĭ soția, rudele de josŭ séŭ de susŭ ale falituluĭ, rudele din cuscrenie totŭ până la aceiașĭ spiță, cariĭ vorŭ fi datŭ de-oparte, séŭ vorŭ fi ascunsŭ lucrurĭ dintr'ale falimentuluĭ, fără însĕ a lucra întru vicléná înțelegere cu falitulŭ, se vorŭ pedepsi ca nisce furĭ.(Co. 330 — Civ. 660. ur. – P. 307, 308; 60) (Co. Fr. 594).

330. La întêmplările prevĕdute prin articolile de maĭ susŭ, judecătoriile criminale cariĭ vor cerceta pricina, și vorŭ dovedi că s'à urmatŭ vre o vicléná tăinuire, vorŭ hotărâ: 1-iŭ, a se întórce la masa creditorilorŭ, tóte lucrurile, drepturile séŭ reclamațiile falituluĭ ce se vorŭ fi luatŭ, séŭ se vorŭ fi tăinuitŭ cu viclenie; — 2-lea, asupra pagubilorŭ ce se vorŭ cere, și cariĭ se vorŭ lămuri după găssirea cu cale a acelorŭ judecătoriĭ.(Co. 328, 329) (Co. Fr. 595).

331. Totŭ sindiculŭ care se va fi învinovățitŭ cu vicléná și rea

(11) Vedĭ nota precedentă

întrebuințare întru împlinirea datoriilorŭ cârmuireĭ sale, se va pedepsi după glăsuirea Art. 2 alŭ anecsuluĭ alăturatŭ pe lîngă acéstă condică,(1) şi atingĕtorŭ de pedepsile bancrutarilorŭ, (P. 346). (Co. Fr. 596).

332. Creditorulŭ care va fi făcutŭ, orĭ cu falitulŭ, orĭ cu orĭ-care altă persónă, învoirĭ spre alŭ seŭ în parte folosŭ ca să dea votulŭ séŭ spre paguba maseĭ creditorilorŭ, séŭ care va fi săvîrşitŭ vre o înparte tocmélă din care ar isvorî pentru dînsulŭ folosŭ înpovorătorŭ pentru cei l-alţĭ creditorĭ, se va pedepsi după §. 10 alŭ art. 3 din alăturatulŭ anecsŭ asupra pedepselorŭ bancrutarilorŭ(2) (Co. 333—P. 347) (Co. Fr. 597).

333. Cătră acésta, acele învoelĭ séu tocmelĭ se vorŭ desputernici cu totulŭ.— Creditorulŭ va fi datorŭ să aducă înapoĭ, la cine se va cuveni, summele séŭ zapisele ce va fi primitŭ în puterea desfiinţatelorŭ învoelĭ seŭ tocmelĭ. (Co. 332) (Co. Fr. 598).

334. Dacă pîra pentru desfiinţarea învoelilorŭ séŭ a tocmelilorŭ maĭ susŭ arătate se va porni politicesce, iar nu criminalicesce, cererea se va face către tribunalele de commerciŭ. (Co. Fr. 599).

335. Tóte hotărârile de osîndă, ce se vorŭ da pe temeiulŭ atâtŭ a acestuĭ capŭ, câtŭ şi acelorŭ două de maĭ 'nainte (de la art. 323 — 334), se vorŭ lipi şi se vorŭ publica după formele aşedate la articolulŭ 41 alŭ acesteĭ condicĭ. (Co. Fr. 600).

CAP. IV.

Pentru cărmuirea averilorŭ la întêmplare de bancrută.

336. In tóte întêmplările de pîră şi de osîndă pentru bancrută simplă séŭ vicléna, reclamaţiile civile, afară dintr'acelea pentru carii se vorbesce la art. 330, vorŭ fi osebite, şi tóte dispositiile atingĕtóre de averea falitului şi prescrise pentru falimentŭ, se vorŭ pune în lucrare fără a putea să se dea în cercetarea Tribunalelorŭ corecţionale séŭ a Divanurilorŭ criminale. (Co. 323, ur; 326 Pr. Co. 307, 313 Reg.) (Co. Fr. 601).

337. Cu tóte aceste, sindiciĭ falimentuluĭ vorŭ fi datorĭ a da procurorilorŭ chârtiile, documentele şi deslușirile ce li se vorŭ cere. (Co. 204, 227) (Co. Fr. 602).

---

(1) Acellŭ art. 2 din anexŭ este desfiinţiatŭ prin Cod. Penale, şi pedépsa astăzĭ prescrisă este ceea coprinsă în art 346 din Cod. Penale.

(2). Acéstă pedépsă este coprinsă acum în art. 347 din Cod. Penale.

TITLULŬ III.

Pentru restatornicirea faliților.

338. Falitulŭ care va plăti toți banii ce va fi datorŭ cu dobânda lorŭ și cheltuelile urmate, va putea dobândi a sa restatornicire. Dar, de va fi tovarășŭ alŭ vre uneĭ case de commerciŭ, câdută în falimentŭ, nu va putea să o dobândéscă, de câtŭ dupe ce va face dovadă că tóte datoriile tovĕrâșieĭ s'aŭ plătitŭ întru întregimea lorŭ împreună cu dobânḑile și cheltuelile, și chiarŭ de va fi făcutŭ elŭ vre unŭ concordatŭ înparte pe séma sa. (Co. 80, 186, 203, 274, 339, ur) (Co. Fr. 604).

339. Orĭ-ce cerere de restatornicire se va îndrepta către Departamentulŭi Dreptățeĭ, însoțindŭ jăluitorulŭi pe lîngă jalba sa tóte înscrisurile doveditóre a desăvîrșiteĭ sale răfuiriĭ. (Co. Fr. 605).

340. Departamentulŭi Dreptățeĭ va trimite copiĭ adeverite după jalbă și după înscrisurĭ către judecătoria de commerciŭ a sălășluireĭ jăluitoruluĭ, și dacă acesta va fi schimbatŭ sălășluința sa în urma falimentuluĭ, către judecătoria de commerciŭ a loculuĭ unde se va fi așeḑatŭ falitulŭ, îndatorîndu-o a lua tóte sciințele putincióse asupra adevĕruluĭ arătârilorŭ jăluitoruluĭ. (Co. 339, 341, ur.) (Co. Fr. 606).

341. Președintulŭi Tribunaluluĭ va porunci a se scóte copie după acea jalbă și a sta lipită două luni atâtŭ în sala seanțelorŭ Tribunaluluĭ, și a magistratuluĭ, cum și la bursă, pe unde va fi. Către acésta, se va trece în prescurtare și în *Buletinŭ*. (Co. 339, 342) (Co. Fr. 607).

342. Totŭ creditorulŭ care nu va fi primitŭ plata pe deplinŭ a capitaluluĭ sĕŭ cu dobânḑile și cheltuelile, cum și orĭ-ce altă parte interesată va putea, în curgerea vremeĭ întru care acea copiă va sta lipită, să se împotrivéscă la restatornicirea falituluĭ numaĭ prin jalbă dată către Tribunalŭ și însoțită cu doveditórele înscrisurĭ. Creditorulŭ împotrivitorŭ nu va putea nicĭ odată să figureḑe ca unŭ pîrâșŭ în cercetarea pricineĭ de restatornicire. (Co. 338, 341, 343, ur). (Co. Fr. 608).

343. După împlinirea de două luni, președintulŭi Tribunaluluĭ de commerciŭ va trimite la Departamentulŭi Dreptățeĭ sciințele ce se vorŭ fi adunatŭ și împotrivirile ce se vorŭ fi făcutŭ, adăugêndŭ totŭ de odată și părerea Tribunaluluĭ, asupra cereriĭ de restatornicire. (Co. 339, 341, ur) (Co. Fr. 609)

344. Departamentulŭi Dreptățeĭ va înainta tóte aceste acte către Înaltulŭi Divanŭ, și prin procurorulŭi acestuia va stărui a da hotă-

râre asupra primireĭ orĭ a neprimireĭ cereriĭ de restatornicire. De se va lepăda cererea, nu se va putea reînoi de câtŭ după trecere de un anŭ (Co. 340, ur; 345) (Co. Fr. 610).

345. Hotărîrea care va primi de bună cererea de restatornicire a falitului se va îndrepta la Departamentulŭ Dreptăţeĭ, şi după legiuita întărire se va înainta de acesta la Tribunalulŭ de commerciu care va fi cercetatŭ pricina, spre a o citi în obşte într'o ḑi de audienţă, şi a o înscrie la condică, trecênduse totŭ de odată şi prin *Buletinŭ* în prescurtare. (Co. 340, ur) (Co. Fr. 611).

346. Nu vorŭ fi primiţi a se restatornici bancrutariĭ vicleni, ceĭ osîndiţi pentru furtişagŭ, înşelătorie séŭ rea întrebuinţare a buneĭ credinţe, stelionatariĭ; asemene nu vorŭ fi primiţi epitropiĭ, cârmuitoriĭ séŭ alţi supuşi la dare de socotélă, cariĭ însĕ nu'şi vor fi datŭ şi nu vorŭ fi desfăcutŭ socotelele lorŭ.—Va putea fi primitŭ a sĕ restatornici bancrutarulŭ simplu carĕ va fi îndeplinitŭ pedépsa la care se va fi osînditŭ. (Co. 283, 323—325, 326—Supl. l. Constr. Corpor. art. 18—P. 306—320, 322, ur; 332, ur) (Co. Fr. 612).

347. Nicĭ unŭ neguţătorŭ falitŭ nu va putea sĕ se înfăţişeḑe la bursă de nu va fi dobînditŭ restatornicirea sa. (Co. 68, 80) (Co. Fr. 613).

348. Falitulŭ va putea să se restatornicéscă şi după mórtea sa. (Co. 185) (Co. Fr. 614).

CARTEA III.

PENTRU NEGOŢULŬ MARITIMŬ.

TITLULŬ I.

Pentru corăbiĭ şi alte vase de mare.

349. Corăbiile şi alte vase de mare sunt lucruri mişcătóre.—Cu tóte acestе, ele sunt rânduite spre plata datoriilorŭ vênḑĕtorului, şi maĭ alesŭ a acelora ce pravila cunósce şi hotărasce de privilegiate. (Co. Fr. 190).

350. Sunt privilegiate, şi după rândulŭ în care sunt aşeḑate, datoriile însemnate aci maĭ la vale, adică:—1. cheltuelile judecăţeĭ şi altele, făcute spre săvîrşirea vênḑĕreĭ corăbieĭ şi înpărţirea pre-

ţuluĭ eĭ;—2. tacsa de cârmă(1) de tonelagiŭ(2), de adăpostire în vaduri, şi porturi de ancoragiŭ şi de întrare în portŭ, şi dregerea corăbieĭ în partea portuluĭ rânduită pentru acésta;—3. plata păditoruluĭ, şi cheltuelile pentru paza corăbieĭ, după întrarea în port până la vêndarea eĭ;—4. chiria magasiilorŭ, unde sunt puse spre păstrare sculele şi uneltele corăbieĭ;—5. cheltuelile cele trebuincóse pentru păstrarea şi ţinerea vasuluĭ, a sculelorŭ şi a uneltelorŭ sale, de la călătoria cea după urmă şi întrarea sa în portŭ;—6. simbriile căpitanuluĭ şi a echipajuluĭ corăbieĭ, întrebuinţatŭ în călătoria cea după urmă,—7. summele ce s'a împrumutatŭ căpitanulŭ pentru trebuinţele corăbieĭ în călătoria cea din urmă, şi plata preţuluĭ mărfurilorŭ celorŭ vêndute de dînsulŭ totŭ pentru aceiaşĭ pricină;—8, summele ce are să ia vêndĕtorulŭ, dătătoriĭ de materialurĭ şi lucrătoriĭ întrebuinţaţĭ la facerea corăbieĭ, de n'a făcutŭ încă corabia nicĭ o călătorie; şi summele ce aŭ a se plăti creditorilorŭ pentru materialulŭ datŭ, pentru muncă, lucru, meremetŭ, pentru cele spre hrană, înarmarea şi gătirea corăbieĭ, înaintea plecăreĭ eĭ, de a făcutŭ călătorie;—9. summele cele luate împreună a la grosa(3) asupra trupuluĭ, sculelorŭ séŭ a uneltelorŭ corăbieĭ, pentru dregerea corăbieĭ, pentru cele spre hrană, pentru gătirea şi înarmarea corăbieĭ înaintea plecăreĭ eĭ;—10. preţulŭ asigurărilorŭ făcute asupra trupuluĭ, a sculelorŭ, uneltelorŭ, şi asupra înarmăreĭ şi gătireĭ corăbieĭ, carii sunt a se plăti pentru călătoria cea din urmă;—11, pagubile şi interesele ce aŭ a se plăti chiriaşilorŭ de corăbiĭ, pentru neteslimatisirea mărfurilorŭ încărcate în corabie, séŭ pentru despăgubirea stricăciuneĭ ce aŭ suferitŭ acele mărfurĭ din greşala căpitanuluĭ séŭ a echipagiuluĭ.—Creditoriĭ cuprinşĭ în fiă-care din paragrafurile acestuĭ articolŭ se vorŭ despăgubi cu analogie din preţulŭ corăbieĭ, la întêmplare de neajungere a aceluĭ preţŭ. (Co. Fr. 191).

---

(1) *Tacsa de cârmă*: La întrarea şi la eşirea porturilorŭ sunt nisce cârmaciĭ, orânduiţĭ de stăpânire, şi însărcinaţĭ să povăţuiască pe căpitaniĭ de corăbiĭ, pe unde aŭ să trécă ca să se ferésca de vre-o stîncă séŭ altŭ locŭ primejdiosŭ. Căpitaniĭ corăbiilorŭ suut datorĭ orĭ cum să plătéscă acelorŭ ómenĭ unŭ dreptŭ hotărâtŭ, care se numesce tacsă de cârmă. (nota legeĭ).

(2) *Tacsă de tonelagiŭ*: Mărimea séŭ încăperea corăbiilorŭ se mâsóră cu butoiulŭ numitŭ *tonelŭ*, şi tonelagiulŭ este încăperea uneĭ corăbiĭ mĕsurate cu tonelulŭ; aşia se zice că tonelagiulŭ uneĭ corăbiĭ este de una sută toneluri, ca să arăte că acea corabie este încăpĕtóre de una sută butóie sĕŭ toneluri; Iar tacsa de tonelagiŭ este unŭ dreptŭ ce se plătesce de fie-care tonelŭ, după porturile de unde vine corabia. (Nota legeĭ.)

(3) *A la Grosa*, vedĭ articolulŭ 468. (N. l.)

351. Privilegiulŭ celŭ datŭ la datoriile arătate în art. de mai susŭ se va putea propune numai cândŭ și în câtŭ se vorŭ adeveri acele datorii după formele următóre: — 1-iŭ. cheltuelile judecăței se vorŭ dovedi prin fóiă de cheltueli hotărâte de tribunalele competente;—2-lea. drepturile de tonelagiŭ și altele, prin chuitănții legiuite ale primitorilorŭ;—3-lea. datoriile însemnate în paragrafurile 1, 3, 4 și 5, din articolulŭ de mai susŭ se vorŭ dovedi prin socoteli, hotărâte de presidentulŭ Tribunaluluĭ de commerciŭ;—4 lea. simbriile căpitanuluĭ și a echipagiuluĭ, prin liste de înarmare și desarmare(1) a corăbieĭ, închiate la cancelaria orânduită pentru înscrierea și clasificația vîslașilorŭ și a marinarilorŭ;—5-lea. summele luate împrumutŭ și prețulŭ mărfurilorŭ vîndute pentru trebuințele corăbieĭ în vremea călătorieĭ celeĭ din urmă, prin foĭ încheiate de căpitanŭ, întemeate pe jurnaluri, iscălite de căpitanŭ și de ceĭ mai însemnați ai echipagiuluĭ, și doveditóre de neapărata trebuință a împrumutăreĭ; — 6-lea vêndarea corăbieĭ se va dovedi prin actŭ publicŭ cu date nesupuse îndoeleĭ, și lucrurile date pentru gătirea, înarmarea și cele spre hrana corăbieĭ, se vorŭ dovedi prin socoteli, facture séŭ catastișe vizate de căpitanŭ, și închiate de armătorŭ; o copie după acestea se va depune la cancelaria Tribunaluluĭ de commerciŭ mai înainte de plecarea corăbieĭ, séŭ, celŭ mai târdiŭ, în sorocŭ de ḑece ḑile după plecarea eĭ; — 7-lea. summele luate cu dobândă a la grosa asupra trupuluĭ, sculelorŭ, uneltelorŭ înarmăreĭ și gătireĭ corăbieĭ, înaintea plecăreĭ eĭ, se vorŭ dovedi prin contracturĭ adeverite de dregătoria competență, séŭ sub iscălitură în parte, după care se vorŭ depune copiĭ la cancelaria Tribunaluluĭ de commerciŭ în curgere de ḑece ḑile de la data lorŭ; — 8-lea. prețurile de assigurărĭ se vorŭ dovedi prin actele tocmitórelorŭ părțĭ, séŭ prin estracte din catastișele mijlocitorilorŭ de assigurărĭ; — 9-lea. pagubile și interesele ce aŭ a se plăti chiriașilorŭ de corăbiĭ, se vor dovedi prin hotărârĭ judecătorescĭ, séŭ prin hotărârile ce se vorŭ fi făcutŭ de judecătorĭ aleși. (Co. Fr. 192).

352. Privilegiurile creditorilorŭ se vorŭ stinge, osebitŭ de chipurile cele obstescĭ de stingerea îndatoririlorŭ, prin vîndarea făcută la judecată în formele așeḑate prin titlulŭ următorŭ, séŭ cândŭ,

---

(1) *Prin listele de înarmare și desarmare*: înarmares este gătirea corăbieĭ cu tóte celle trebuincióse spre apărarea și siguranța eĭ, cum și spre hrana echipagiuluĭ adică a ómenilorŭ întrebuințațĭ în slujba corabieĭ. Desarmarea este o lucrare înpotrivă, adică desgătirea corăbieĭ de cele mai susŭ ḑise după întórcerea de la călătorie. (N. l).

după o vêndare de bună voiă, va fi făcutŭ corabia o călătorie pe mare sub numele cumpărătorului în risico-periculŭ a luĭ, şi fără împotrivire din partea creditorilorŭ vêndătorului (Co. Fr. 193).

353. O corabie se socotesce că a făcutŭ o călătorie: cându plecarea şi sosirea eĭ se voru adeveri în două porturĭ osebite, şi treĭ-decĭ de dile în urmă plecăreĭ, cându, fără de a sosi în vre unŭ altŭ portŭ, a trecutŭ maĭ multŭ de şése-decĭ de dile între plecare şi întorcere în acelaşi portŭ séŭ cându corabia, plecându pentru o călătorie îndelungată, s'a călătoritŭ maĭ multŭ de şése-decĭ de dile, fără de a se ivi reclamaţie din partea creditorilorŭ vendătorului. (Co. Fr. 194).

354. Vêndarea uneĭ corăbiĭ de bună voiă trebue sĕ se facă prin înscrisŭ, şi se póte face prin actŭ publicŭ, séŭ prin actŭ sub iscălitură înparte; se póte face pentru tótă, séŭ numaĭ pentru o parte a corăbieĭ, séŭ de va fi corabia în portŭ, séŭ de va fi în călătorie. (Co. Fr. 195).

355. Vêndarea de bună voia a uneĭ corâbiĭ, ce se află în călătorie, nu aduce nicĭ o vătămare creditorilorŭ vêndătorului.—De aceia, cu tóte că s'a făcutŭ vêndarea, corabia séŭ preţulŭ eĭ nu încetédă de a fi zălogŭ la maĭ susŭ dişiĭ creditorĭ, carĭĭ potŭ încă, de o găsescŭ cu cale, sĕ se pornéscă împotriva vêndăreĭ cu cuvêntŭ cĕ s'a făcutŭ cu vicleşugŭ. (Co. Fr. 196).

TITLULŬ II.

Pentru apucarea (1) *şi vêndarea corăbiilorŭ.*

356. Tóte corăbiile se potŭ apuca şi vinde cu porunca judecăţeĭ şi privilegiulŭ creditorilorŭ se stînge prin formalităţile următóre. (Co. Fr. 197).

357. Apucarea corăbieĭ nu se va putea face, de cătŭ în două-decĭ şi patru de óre după formala poruncă de a plăti. (Co. Fr. 198).

358. Acea poruncă va trebui să se facă chiarŭ către obrazulŭ stăpînuluĭ corăbieĭ, séŭ la sălăşluinţa sa, de va fi prizina pentru pretenţie de datorie neprivilegiată.—Porunca se va putea face către căpitanulŭ corăbieĭ, dacă datoria este din numĕrulŭ celorŭ cu privilegiŭ asupra corăbieĭ, după cugrinderea Art. 350. (Co. Fr. 199).

359. Slujbaşulŭ însărcinatŭ cu apucarea corăbieĭ, transportîndu-se în corabie, va încheia împreună cu doĭ martorĭ, jurnalŭ care va cuprinde numele, meseria şi locaşiulŭ creditorului: temeiulŭ pe care

(1) Sequestrarea.

face acéstă urmare;—summa ce cere ca sĕ i se plătéscă;—alegerea locuinţeĭ creditorului, atâtŭ în locul, unde se află Tribunalulŭ înaintea căruia se cere vêndarea, câtŭ şi în locul unde se află popositá corabia cea apucatá;—numele stăpânuluĭ şi alŭ căpitanuluĭ corăbieĭ;—numele, feliulŭ şi tonelagiulŭ corăbieĭ.—*Arată* şi descrie şalupele, luntrele, sculele, armele, muniţile şi provisiile.—Către acésta acelŭ slujbaşŭ orânduesce unŭ păditorŭ. (Co, Fr. 200)

360. De locuesce stăpânulŭ corăbiei celeĭ apucate în cuprinsulŭ Tribunaluluĭ, apucătorulŭ este datorŭ sĕ'ĭ încunoscĭinţede, în sorocŭ de treĭ dile, copia jurnaluluĭ de apucare, şi sĕ'lŭ chieme înaintea Tribunaluluĭ ca sĕ se afle de fată la vêndarea lucrurilorŭ celorŭ apucate.—De nu locuesce stăpânulŭ corăbieĭ în cuprinsulŭ Tribunaluluĭ, însciinţările şi citaţiile către dînsulŭ se daŭ căpitanuluĭ corăbieĭ celeĭ apucate, séŭ, în lipsa acestua, celuĭ ce aduce obrazulŭ stăpânuluĭ, séŭ al căpitanuluĭ; şi soroculŭ de treĭ dile se adaugă cu o di de fiă-care depărtare de şése césurĭ între sălăşluinţa chieḑaşuluĭ şi locul ŭ aşeḑăreĭ Tribunaluluĭ.—Iar de este streinŭ şi se află afară din Principatŭ, însciinţările şi citaţiile se vorŭ da la consulatulŭ protecţieĭ sale. (Co. Fr. 201).

361. De se apucă o corabie încăpĕtóre maĭ multŭ de ḑece toneluri, se vorŭ face patru publicaţiĭ şi strigărĭ pentru lucrurile ce suntŭ sĕ se vêndă, trecêndu-se şi prin *Buletinŭ* după orânduială.—Strigările şi publicaţiile se vorŭ face în patru sâmbete una după alta, la bursă şi în piaţa loculuĭ unde se află corabia popositá. (Co. Fr. 202).

362. În cele două ḑile după fiă-care strigare şi publicaţie se lipescŭ afişurĭ la catartulŭ celŭ mare alŭ corăbieĭ celeĭ apucate,— la pórta Tribunaluluĭ unde se caută pricina,—la piaţa publică şi pe malulŭ portuluĭ unde se află popositá corabia, precum şi la bursă (Co. Fr. 203).

363. Strigările, publicaţiile şi afişurile trebue sĕ arate: — numele, meseria, şi locuinţa creditoruluĭ, — temeiulŭ pe care sprijinesce cererea sa, — câtăţimea summeĭ ce are să ia, — alegerea sălăşluiţeĭ ce ş'a făcutŭ în loculŭ unde se află Tribunalulŭ, şi unde este corabia popositá, — numele şi loculŭ sălăşluinţeĭ stăpânuluĭ corăbieĭ celeĭ apucate, — numele corăbieĭ, şi, de este înarmată séŭ se înarmĕḑă atuncĭ, şi numele căpitanuluĭ, — tonelagiulŭ corăbieĭ, — loculŭ unde se află stândŭ séŭ plutindŭ corabia, — numele vechiluluĭ, — cea d'ântĭĭ punere de preţŭ (Co. Fr. 204).

364. După a patra strigare, corabia remîne pe séma celuĭ ce a datŭ maĭ multă preţŭ; — peste legiuitele soróce, judecătoria póte sĕ maĭ dea unuiŭ séŭ două soróce, fiă-care de o septămâna; —

aceste soróce se publică și se facŭ cunoscute prin afisurĭ. (Co. Fr. 206).

365. Jar pentru bărcĭ, șalupe și alte vase încăpĕtóre de ḑece toneluri și maĭ puținŭ, acele două soróce din urmă nu se vor da. (Co. Fr. 207).

266. Cu săvîrșirea vênḑerĭĭ corăbieĭ încetéḑă și slujba căpitanuluĭ; 'ĭ rĕmâne însĕ dreptulŭ de a cere prin jalbă despăgubire de la cine se cuvine. (Co. Fr. 208).

367. Aceia, pe a cărora sémă a rĕmasŭ corabia, de orĭ-ce feliŭ de tonelagiŭ, vorŭ fi datorĭ a plăti prețulŭ adjudecăției (haraclandismiĭ) în sorocŭ de două-ḑecĭ și patru césurĭ, séŭ alŭ depune la grefa Tribunaluluĭ de commerciŭ; iar la dimpotrivă, se va sili prin închisóre. — Neplătindŭ séŭ nepuindŭ prețulŭ depositŭ, precum s'a ḑisŭ, corabia se va scóte de isnóvă la vênḑare, și se va adjudeca peste o septĕmână, după o nouă publicație și unŭ singurŭ afișŭ, spre paguba celorŭ ce aŭ urcatŭ la prețŭ fără a avea mijlóce de a plăti, carĭĭ vorŭ fi siliți prin închisóre a rĕspunde de la sine ceia ce va lipsi pînă la prețulŭ ce dedeseră precum și pagubile, dobânḑile și cheltuelile. (Co. Fr. 209)

368. Cererile de a se osebi unele lucrurĭ ale altorŭ fețe, și a nu se vinde împreună cu corabia, se vorŭ face cătră Tribunalulŭ de commerciŭ maĭ înainte de adjudecație. —De se vorŭ face cererile pentru osebire în urma adjudecațieĭ, nu vorŭ avea altă putere de cât aceea de a opri sloboḑirea summelorŭ isvorîte din vênḑare. (Co. Fr. 210).

369. Celŭ ce face cerere pentru osebire, séŭ celŭ ce se împotrivesce, va avea sorocŭ de treĭ ḑile ca să'și arăte cuvintele sale; pîrâtulŭ va avea iarăși unŭ sorocŭ de treĭ ḑile ca să'și aḑucă doveḑile sale. — După aceia, pricina se va înfățișa la judecată numaĭ cu o chemare. (Co. Fr. 211).

370. Împotrivirile la sloboḑirea prețuluĭ se vorŭ primi în curgere de treĭ ḑile dupe adjudecație, iar după trecerea acestuĭ sorocŭ, nu vorŭ maĭ fi primite. (Co. Fr. 212).

371. Creditorĭĭ împotrivitorĭ sunt datorĭ să'șĭ aḑucă doveḑile de creditele lorŭ la Tribunalŭ în cele d'întâĭ treĭ ḑile ce vorŭ urma după chiemarea ce li se va face de cătră creditorulŭ séŭ pîrîșu, de cătră apucatulŭ; iar la din potrivă, se va împărți prețulŭ vênḑerĭĭ, fără a sĕ cuprinde și eĭ în acea împărțéla. (Co. Fr. 213),

372 Așeḑarea rânduluĭ creditorilorŭ și împărțirea banilorŭ se facŭ între creditorĭĭ ceĭ privilegiați, dupe rânduiala cuprinsă în articolulŭ 350; iar între creditorĭĭ ceĭ de rândŭ, după analogia creditelorŭ lorŭ.—Orĭ-ce creditorŭ, așeḑatŭ la rândulŭ seŭ, se în-

ţelege aşedatŭ atâtŭ pentru capetele ce are să ia câtŭ şi pentru dobânḑi şi cheltueli. (Co. Fr. 214)

373. Corabia gata spre plecare nu se póte apuca, de câtŭ nu mai pentru datoriile făcute pentru călătoria ce are să facĕ; dar şi chiarŭ la acéstă din urmă întêmplare, nu se póte apuca corabia cândŭ va da chedăşie platnică pentru aceste datorii.—Corabia se socotesce gata a pleca, cândŭ căpitanulŭ 'şi a luatŭ espediţiile, adică chârţile de drumŭ pentru călătoria sa. (Co. Fr. 215).

TITLULŬ III.

Pentru proprietarii de corăbii.

374. Orĭ-ce proprietarŭ de corăbie este politicesce respunḑĕtorŭ pentru faptele căpitanuluĭ, despre câte privescŭ la corabia şi la călătoria eĭ;—acéstă rĕspundere încetéḑă cu lepădarea sa de corabiĕ şi de navlu. (Co. Fr. 216).

375. Proprietarulŭ póte să depărteḑe pe căpitanŭ din slujba sa, şi atunci nu póte acesta să céră despăgubire, afară numaĭ de va fi vre o tocmélă înscrisă. (Co. Fr. 218).

376. Dacă căpitanulŭ depărtatŭ va avea parte la proprietatea corăbieĭ, póte să se lepede de acea parte a sa şi să céră a i se plăti preţulŭ corespunḑĕtorŭ cu acea parte.—Acestŭ preţŭ se hotărasce de ómenĭ cu sciinţă aleşĭ de către prigonitórele părţĭ, séŭ numiţĭ de către judecată. (Co. Fr. 219).

377. In tóte câte privescŭ la interessulŭ tuturorŭ proprietariloru uneĭ corăbiĭ, se urméḑă după părerea celoru maĭ mulţi.—Majoritatea se închipuesce de ceĭ ce înfăţişaḑă capitaluri cariĭ covîrşescŭ jumătatea preţuluĭ corăbieĭ.—Vênḑarea corăbieĭ prin meḑatŭ nu se póte face de cêtŭ după cererea proprietariloru devălmaşĭ ale căcora părţĭ înpreunate vorŭ închipui jumătatea capitalurilorŭ ce vorŭ avea toţĭ proprietariĭ la acea corabie, afară numaĭ de va fi înscrisŭ vre o înpotrivă tocmélă. (Co. Fr. 220).

TITLULŬ IV.

Pentru Căpitanŭ.

378. Orĭ-ce căpitanŭ, magistru séŭ patronŭ(1), însărcinatŭ cu

(1) *Căpitanŭ, magistru séŭ patronŭ.* Căpitanulŭ comandéḑă o corabie rânduită pentru călătoriĭ îndelungate, iar magistru séŭ patronulŭ comandéḑă corăbiĭ maĭ micĭ rânduite pentru călătoriĭ maĭ mărginite. (N. l.)

cârmuirea uneĭ corăbiĭ séŭ altŭ vasŭ, este respundĕtorŭ şi chiarŭ pentru cele maĭ micĭ greşelĭ ce va face întru împlinirea slujbeĭ sale. (Co. Fr. 221).

379. Este respundĕtorŭ pentru mărfurile cu care se însărcinĕdă. — Dă stăpânuluĭ lorŭ adeverinţă de primire.—Acéstă adeverinţă se numeşte cărţiulie de încărcare.(2) (Co. Fr. 222).

380. Căpitanulŭ are dreptulŭ de a întocmi echipagiulŭ corăbieĭ, de a alege şi a tocmi pe marinarĭ şi alţĭ ómenĭ aĭ echipagiuluĭ; acésta însă o vă face într'o unire cu proprietariĭ corăbieĭ, cândŭ acestia se vorŭ afla într'acelŭ locŭ. (Co. Fr. 223).

381. Căpitanulŭ este datorŭ să ţină unŭ catastichŭ însemnatŭ cu numĕrulŭ foilorŭ şi adeveritŭ cu iscălitura Presidentuluĭ-judecătorieĭ de commerciŭ, séŭ de Presidentulŭ judecătorieĭ locale pe unde nu va fi Tribunalŭ de commerciŭ.—Acestŭ catastichŭ va cuprinde întêmplările însemnătóre şi punerile la cale făcute în vremea călătorieĭ,—primirile şi cheltuelile urmate pe séma corăbieĭ, şi de obşte câte privescŭ la fantele însărcinăreĭ sale, şi orĭ-ce ar putea fi supusŭ la dare de socotélă séŭ la facere de vre o cerere. (Co. Fr. 224.)

382. Căpitanulŭ, maĭ 'nainte de a încărca povóra, este datorŭ a supune corabia sa la visitaţie, după orânduelile şi formele ce se vorŭ legiui;—actulŭ acesteĭ visitaţiĭ se va depune la cancelaria Tribunaluluĭ de commerciŭ, séŭ, pe unde nu va fi asemene Tribunalŭ, la cancelaria Tribunaluluĭ localŭ; prescurtare după acelŭ actŭ se va da căpitanuluĭ. (Co. Fr. 225).

383. Căpitanulŭ este datorŭ a avea în corabie:—diploma de proprietatea corăbieĭ,—actulŭ de clădirea eĭ, de se va fi clăditŭ în ţéra Românéscă,—lista echipagiuluĭ,—cărţuliile de încărcare, şi contractulŭ de închiriarea corăbieĭ,—actulŭ visitaţieĭ,—cărţulia de plata vămeĭ, orĭ înscrisŭ de chedăşia ce se va fi datŭ că nu va vinde marfa în ţărĭ streine. (Co. Fr. 226).

384. Căpitanulŭ este datorŭ a se afla însuşĭ în corabia sa, cândŭ întră şi esŭ din porturĭ, limanurĭ séŭ rîurĭ. (Co. Fr. 227).

385. Căpitanulŭ, nepădindŭ câte se cuprindŭ în cele din urmă patru articole, este respundĕtorŭ de orĭ-ce pagubă se va întêmpla celorŭ ce sunt interesaţĭ la corabie şi povară. (Co. Fr. 228).

386. Căpitanulŭ este asemene respundĕtorŭ de tótă paguba ce se póte întêmpla mărfurilorŭ ce va fi încărcatŭ pe podéla de sus a corăbieĭ sale, fără primirea înscrisŭ a încărcătoruluĭ. Acéstă dispositie nu privesce la cabotagiulŭ micŭ (călătoriile cele scurte

(1) *Cărţiulie de încărcare.* Vedĭ articolile 438 *şi* 439. (N. l.)

ce se facŭ din portŭ în portŭ, şi din limanŭ în limanŭ pe lîngă ţĕrmurĭ). (Co. Fr. 229).

387. Căpitanulŭ încetédĕ de a fi respundĕtorŭ numaĭ prin dovedirea de înpedecărĭ isvorîte din neapărată întêmplare. (Co Fr. 230).

388. Căpitanulŭ şi aceĭ oamenĭ aĭ echipagiuluĭ carii orĭ se vor afla în corabie gata ce a pleca, séŭ vorŭ veni cu şalupe ca să plece, nu se vorŭ putea aresta pentru datoriĭ politiceştĭ ce vorŭ fi avêndŭ, ci se vorŭ sili a da chedăşiă platnică. (Co. Fr. 231).

389. Căpitanulŭ, aflându-se la loculuĭ locuinţeĭ proprietarilorŭ corăbieĭ, séŭ alŭ vechililorŭ lorŭ, fără voia şi într'adinsŭ înputernicirea acestora, nu póte pune ca să drégĕ corabia, să cumpere pînde, funiĭ, şi alte lucrurĭ pentru corabie, să ia pentru acest sfîrşitŭ banĭ înprumutŭ, zălogindŭ trupulŭ corăbieĭ, nicĭ să o dea cu chirie. (Co. Fr. 232).

390. De se va închiria corabia cu voia şi primirea proprietarilorŭ, şi dacă unĭĭ dintr'înşiĭ nu vor voi să contribue la cheltuelile cele trebuincóse spre a porni, la acéstă întêmplare, cu doua-ţecĭ şi patru césurĭ în urmasomaţieĭ, (îndatorire încunosciinţată) ce se va face îndată de către judecătorie celorŭ ce nu voescŭ a da analoga lorŭ parte, căpitanulŭ va fi volnicŭ a se împrumuta ala-grosa cu înputernicirea judecăţeĭ, banĭ în socotéla lorŭ pe partea de interesŭ ce aŭ în corabie. (Co. Fr. 233).

391. Dacă, în cursulŭ călĕtorieĭ, este trebuinţă a se drege corabia séŭ a sĕ cumpĕra provisiĭ, căpitanulŭ, după ce va adeveri acésta printr'unŭ jurnalŭ iscălitŭ de fruntaşiĭ echipagiuluĭ, va putea să se înprumute băniĭ pe trupulŭ corăbieĭ, să zălojéscă séŭ să vêndă din mărfurĭ până la summa cerută de trebuinţele dovedite, luândŭ voiă spre acésta, în ţéra Românéscă, de la Tribunalulŭ de commerciŭ, orĭ, unde nu va fi, de la Tribunalulŭ civilŭ, orĭ, nefiindŭ nicĭ unulŭ nicĭ altulŭ, de la Dregĕtoria locală; iar în ţĕrĭ străine, de la dregĕtoria portuluĭ. — Proprietariĭ, séŭ căpitanulŭ ce înfăţişéză persóna lorŭ, vorŭ ţinea în sémă mărfurile vêndute, după cursulŭ mărfurilorŭ de aceiaşi fire şi felurime în loculuĭ descărcăreĭ corăbieĭ la vremea sosireĭ eĭ. (Co. Fr. 234).

392. Căpitanulŭ maĭ înainte de a pleca dintr'unŭ portŭ străinŭ ca să se întórcă în ţéra Românéscă, va fi datorŭ a trămite la stăpâniĭ corăbieĭ, séŭ la vechiliĭ lorŭ, o socotélă iscălită de dînsulŭ, şi cuprindĕtóre de starea poverei sale, de preţulŭ mărfurilorŭ celorŭ încărcate în corabia sa, de summele ce va fi luatŭ împrumutŭ, de numele şi locuinţele înprumutătorilorŭ. (Co. Fr. 235).

393. Căpitanulŭ care, fără trebuinţă şi nevoă, se va fi înpru-

mutatŭ banĭ pe trupulŭ, pe provisiile de hrană, séŭ pe înarmarea corăbieĭ, şi va fi zălojitŭ séŭ vîndutŭ din mărfurĭ orĭ din acele provisii, şi care va fi pusŭ în socotelile sale stricăciunĭ de mărfurĭ şi cheltueli neînfiinţate şi economicóse, va fi respundĕtorŭ către înarmătorĭ, şi va fi datorŭ a întórce însuşĭ banĭ séŭ a p.ătĭ lucrurile, fără însă a scăpa de judecata criminală, pre câtŭ va fi pricina de asemene fire. (Co. Fr. 236).

394. Căpitanulŭ nu este volnicŭ sĕ vîndă corabia fără a fi într'adinsŭ împuternicitŭ de către proprietariĭ eĭ, afară numaĭ cândŭ se va dovedi pravilnicesce că corabia nu maĭ era în stare de plutire; iar urmândŭ împotrivă, vînd.area va fi fără nicĭ o tărie. (Co. Fr. 237).

395. Orĭ ce căpitanŭ de corabie, tocmitŭ pentru o călătorie, este datorŭ a o săvîrşi; iar într'altŭ chipŭ, va plăti stăpânilorŭ şi chiriaşilorŭ tóte cheltuelile, pagubile şi interessele. (Co. Fr 238).

396. Căpitanulŭ ce călătorescе cu davalma folosŭ din povară, nu e volnicŭ a face nicĭ o întreprindere, nicĭ negoţŭ, pe séma şi socotéla sa în parte, afară numaĭ de va fi între dînsulŭ şi proprietariĭ povereĭ vre o tocmélă împotrivă. (Co. Fr. 239),

397. Nepăd.indu-se câte s'aŭ legiuitŭ în articolulŭ de maĭ susŭ mărfurile încărcate de căpitanŭ pe séma şi socotéla sa în parte, sĕ confiscă de judecătorie spre folosulŭ celorŭ-l-alţĭ interessaţĭ. (Co. Fr. 240).

398. Căpitanulŭ nu póte sĕ părăséscă corabia sa în cursulŭ călătorieĭ pentru nicĭ unŭ feliŭ de primejdie, fără scirea şi părerea slujbaşilorŭ de căpetenie şi a fruntaşilorŭ echipagiuluĭ; şi la o asemene întêmplare, este datorŭ a scăpa cu sine banĭĭ şi câtŭ va putea din mărfurile cele maĭ de preţŭ din povară: iar urmândŭ împotrivă, va fi însuşĭ respundĕtorŭ. — Dacă lucrurile scóse într'acestŭ chipŭ din corabie se va întêmpla a să perde, atunci căpitanulŭ va rĕmânea aparatŭ de orĭ-ce respundere. (Co. Fr. 241).

399. Căpitanulŭ este datorŭ, în sorocŭ de două-dec̆ĭ şi patru césurĭ după sosirea sa, a da registrulŭ sĕŭ spre a se visita şi a'şĭ face raportulŭ sĕŭ cuprindĕtorŭ,—de locŭlŭ şi vremea plecăreĭ sale, — de drumulŭ ce a făcutŭ, — de câte i s'aŭ întîmplatŭ, de neorînduielele întêmplate în corabie, şi de tóte împrejurările celle maĭ vrednice de însemnatŭ alle călătorieĭ sele. (Co. Fr. 242).

400. Raportulŭ se face la cancelaria Tribunaluluĭ de comerciŭ înaintea Presidentuluĭ. — Pe unde nu va fi tribunalŭ de commerciŭ, la Dregĕtoria locală. — Dregătoria ce a primitŭ raportulŭ, este datóre alŭ trămite, fără zăbavă, la Presidentulŭ celuĭ maĭ d'aprópe tribunalŭ de commerciŭ. — La amêndouă aceste întêmplărĭ, ra-

portulŭ se va depună la cancelaria Tribunaluluĭ de commerciŭ. (Co. Fr. 243).

401. Când căpitanulŭ intră cu corabia într'unŭ portŭ străinŭ, este datorŭ a se înfăţişa la agentulŭ ţereĭ Românescĭ; iar nefiindŭ asemene agentŭ, la dregĕtoria locală a portuluĭ, ca să'ĭ facă raporsĕŭ, şi să ia adeverinţă arătătóre de vremea sosireĭ şi a purcederei sale de acolo, de starea şi de firea poverei sale. (Co. Fr. 244).

402. Dacă, în vremea călĕtorieĭ, căpitanulŭ este silitŭ să poposéscă în vre unŭ portŭ alŭ ţereĭ, atunci este datorŭ a face cunoscute Presidentuluĭ Tribunaluluĭ de commerciŭ alŭ loculuĭ, pricinile poposireĭ sale. — Pe unde nu este Tribunalŭ de commerciŭ, le face cunoscute judecătorieĭ civile; iar în lipsa aceştia, Dregătoria locală. — Când căpitanulŭ este silitŭ a poposi într'unŭ portŭ străinŭ, declaraţia o va face la dregătoria locală a portuluĭ pe unde nu va fi agentŭ alŭ ţereĭ· (Co. Fr. 245).

403. Căpitanulŭ a căruia corabie s'a naufrântŭ (adică s'a frânt corabia), şi a scăpatŭ elŭ singurŭ sĕŭ cu parte din echipagiulŭ sĕŭ, este datorŭ a se înfăţişa la judecătoria loculuĭ, séŭ, în lipsa aceştia, la orĭ-ce altă Dregĕtorie civilă, spre a'şi face raportulŭ sĕŭ, a pune se'lŭ adevereḑe câţĭ din echipagiulŭ sĕŭ vorŭ fi scăpatŭ şi se vorŭ fi aflêndŭ cu dînsulŭ, şi apoĭ a lua o copie întocmaĭ după acelŭ raportŭ. (Co. Fr. 246).

404, Spre a adeveri raportulŭ căpitanuluĭ, judecătoria supune la întrebare pe oameniĭ echipagiuluĭ, şi de este prin putinţă, pe passageri, fără însă a trece cu vederea şi orĭ câte alte doveḑi i se vorŭ înfăţişa.—Raporturile cele neadeverite nu sunt nicĭ într'unŭ chipŭ primite spre apĕrarea căpitanuluĭ, şi nu facŭ nicĭ o dovadă la judecată, afară numaĭ dacă căpitanulŭ, a cărui corabie s'a naufrântŭ, a scăpatŭ singurŭ în locŭlŭ unde 'şĭ-a făcutŭ raportulŭ; — dovada înpotriva arătărilorŭ căpitanului rémâne a o face prigonitórele părţĭ. (Co. Fr. 247).

405. Afară de întêmplarea uneĭ primejdiĭ apropiate şi învederate, căpitanulŭ nu este volnicŭ să descarce nicĭ o marfă maĭ înainte de a'şi face raportulŭ sêŭ; iar urmândŭ înpotrivă, va fi supus la judecată criminală după reclamaţiile ce se vorŭ porni înpotriva luĭ. (Co. Fr, 248).

406. Dacă, în vremea călĕtorieĭ, se va sfîrşi provisia corăbieĭ, atunci căpitanulŭ, sfătuindu-se cu fruntaşiĭ echipagiuluĭ, va fi volnicŭ a sili pe ceĭ ce vorŭ avea de ale hraneĭ înparte, ca să le pună la miḑlocŭ, cu îndatorire de a le plăti preţulŭ lorŭ. (Co. Fr. 249).

TITLULŬ V.

Pentru tocmeala marinariloră, şi a celoră-l-lalţi ómeni aĭ echipagiuluĭ, cum şi pentru unele folosurĭ ce li se daŭ

407. Condiţiile de tocméla căpitanuluĭ, şi a oamenilorŭ echipagiuluĭ uneĭ corăbiĭ se dovedescŭ prin lista echipagiuluĭ, séŭ prin aşeḑĕmîntulŭ tocmitórelorŭ părţi. (Co. Fr. 250).

408. Căpitanulŭ şi oamenii echipagiuluĭ nu sunt volniciĭ a încărca, sub nicĭ o pricinuire, în corabiă nicĭ o marfă pe séma şi socotéla lorŭ, fără slobod nia proprietarilorŭ, şi fără a plăti chiria, afară numaĭ de vorŭ fi înputerniciţi spre acésta prin legătura tocmeleĭ lorŭ. (Co. Fr. 251).

409. Dacă, maĭ 'nainte de a porni corabia, va rĕmânea călĕtoria din pricina proprietarilorŭ eĭ, a căpitanuluĭ séŭ a chiriaşilor, marinariĭ ceĭ tocmiţi pe călĕtorie séŭ pe lună, se plătescŭ pentru ḑilele întru care s'aŭ întrebuinţatŭ spre gătirea corăbieĭ; şi pe lîngă acésta, spre despăgubire, oprescŭ baniĭ ce vorŭ fi luatŭ 'nainte.—De nu li s'aŭ datŭ ceia ce era să li se plătéscă 'nainte, primescŭ, spre despăgubire, simbria de o lună după tocméla ce vor fi făcutŭ.—De se va întêmpla a rĕmânea călĕtoria totŭ din pricina maĭ susŭ numiţilorŭ, însĕ după ce a pornitŭ corabia, marinariĭ ceĭ tocmiţi pe călĕtorie îşi iaŭ simbria întrégă după cuprinderea tocmeleĭ lorŭ, marinariĭ ceĭ tocmiţi cu luna îşi iaŭ simbria lorŭ după tocméla pe vremea ce aŭ slujitŭ, şi încă, spre despăgubire, jumătate din simbria lorŭ pentru câtă vreme s'ar fi socotitŭ că maĭ rĕmâne spre săvîrşirea călĕtorieĭ, pentru care era tocmiţi.—Marinariĭ tocmiţi pe călĕtorie séŭ cu luna maĭ iaŭ încă cheltuiala pentru întórcere până la loculŭ, de unde aŭ plecatŭ corabia, afară numaĭ dacă căpitanulŭ, proprietariĭ, séŭ chiriaşiĭ, séŭ slujbaşulŭ îngrijitorŭ alŭ corăbieĭ nu le va înlesni întórcerea lorŭ, prin vre-o altă corabie, la locul de unde aŭ plecatŭ. (Co. Fr. 252).

410. De se opresce, din partea stăpânirei negoţulŭi, cu locul câtre care era corabia rânduită să mérgĕ, séŭ dacă, din porunca Guvernului, se ţine oprită corabia maĭ 'nainte de a începe călĕtoria sa,—atunci marinariĭ aŭ a'şi lua simbria numaĭ pe ḑilele ce aŭ pusŭ spre gătirea corăbieĭ. (Co. Fr. 253).

411. De se întêmplă oprirea negoţului séŭ a corăbieĭ în cursulŭ călĕtorieĭ eĭ,—atunci, la întêmplare de oprirea negoţului, marinariĭ se plătescŭ după analogia vremeĭ ce vor fi slujitŭ;—iar la întêmplare de oprirea corăbieĭ, dacă marinariĭ sunt tocmiţi cu luna, li se dă simbria pe jumătate în câtă vreme va fi corabia oprită.—

Dacă marinarii sunt tocmiți pe călătorie, li se dă simbria după cuprinderea tocmelei lorŭ. (Co. Fr. 254).

412. De se prelungesce călĕtoria, atunci simbria marinarilorŭ celorŭ tocmiți pe călĕtorie se adaŭgă după analogia prelungirei. (Co. Fr. 255).

413. Dacă, după voința ori a proprietaruluĭ, ori a chiriașuluĭ, ori a căpitanuluĭ corăbiei, se descarcă marfa într'unŭ locŭ mai apropiatŭ de cătu celŭ arătatŭ în tocméla de închiriere, atunci nu se scade marinarilorŭ nimicŭ din simbria lorŭ. (Co. Fr. 256).

414. Dacă marinarii s'aŭ tocmitŭ pe parte din câscigŭ séŭ din chiria corăbiei, atunci nu li se cuvine nicĭ o despăgubire nicĭ plată de ḑile pentru precurmarea, pentru întârḑierea ori pentru prelungirea călătoriei, pricinuită dintr'o întêmplare neapărată. — Dacă precurmarea, intîrḑierea ori prelungirea se întêmplă din pricina încărcătorilorŭ ómeni echipagiuluĭ aŭ dreptŭ a fi părtași la despăgubirile cuvenite corăbiei. — Aceste despăgubiri se împărțescŭ între stăpînii corăbiei și ómenii echipagiuluĭ, cu aceiași analogie ca cum ar fi fostŭ chiria corăbiei. — De se întêmplă zăticnirea din pricina căpitanuluĭ séŭ a stăpânilorŭ corăbiei, atunci ei sunt datorĭ a despăgubi pe ómenii echipagiuluĭ (Co. Fr. 257).

415. La întêmplare de prindere, ori de spargere și de naufrângere, cu întrégă perdere a corăbiei și a mărfurilorŭ dintr însa, marinarii nu potŭ se pretindă nicĭ o simbrie. — Darŭ nu sîntŭ datorĭ sĕ întórcă nicĭ ceia ce li s'a datŭ înainte de simbria lorŭ. (Co, Fr. 258).

416. De a scăpatŭ vre-o parte din corabie, marinarii ceĭ tocmiți pe călătorie, séŭ cu luna, 'ș iaŭ simbria ce li se mai cuvine, din sfărămăturile corăbiei scăpate de dînșii; — nefiindŭ sfărămăturile de ajunsŭ, séŭ scăpândŭ numaĭ mărfurĭ, atunci, spre împlinirea rĕmășiteĭ din simbrie se ajută din chiria cuvenită proprietaruluĭ corăbiei pentru acele mărfurĭ scăpate (Co. Fr. 259).

417, Marinarii tocmiți pe parte din chiria corabieĭ, se plătescŭ numaĭ din chiria eĭ, după analogia summeĭ ce ia căpitanulŭ. (Co. Fr. 260),

418. Marinarii, orĭ-cum vorŭ fi tocmiți, se plătescŭ pe ḑilele ce aŭ muncitŭ ca sĕ scape sfărămăturile corăbiei și lucrurile cele naufrânte. (Co. Fr. 261).

419. Simbria, cautarea la bólă și vindecarea ranelorŭ marinaruluĭ, de se bolnăvesce în vremea călătoriei, orĭ de s'a rănitŭ slujindŭ în corabie, sunt pe séma corăbiei. (Co. Fr. 262).

420. Căutarea la bólă și vindecarea ranelorŭ marinaruluĭ, vorŭ

fi pe séma corăbieĭ şi a povereĭ de s'a rănitŭ elŭ bătându-sĕ cu vrăjmaşiĭ şi cu corsariĭ. (Co. Fr, 263).

421. Dacă marinarulŭ, eşindŭ din corabie, fără voia căpitanuluĭ, s'a rănitŭ afară pe uscatŭ, cheltuelile căutăreĭ şi a vindecăreĭ ranelorŭ suntŭ pe séma sa: şi către acésta, căpitanulŭ va putea sĕ'lŭ şi isgonéscă. — La o asemene întênplare, i se va plăti simbria numaĭ pe câtă vreme va fi slujitŭ. (Co. Fr. 264).

422. Întêmplânduse să móră unŭ marinarŭ în vremea călătorieĭ de va fi fostŭ tocmitŭ cu luna simbria luĭ se cuvine moştenitorilorŭ până la ţiua morţeĭ sale. — De va fi tocmitŭ pe călătorie, moştenitoriĭ vorŭ lua jumătate din simbria luĭ, dacă va fi muritŭ în ducătóre orĭ în portulŭ unde a sositŭ. — De a muritŭ în viitóre li se cuvine simbria întrégă. — Dacă marinarulŭ este tocmitŭ pe parte din căscigŭ séŭ din chiria corăbieĭ, murindŭ după ce a începutŭ călătoria atunci se cuvine moştenitorilorŭ săĭ acea parte a luĭ întrégă. — Simbria marinaruluĭ ce ş'a omorîtŭ apărindŭ cocorabia, i se cuvine întrégă pentru tótă călătoria, dacă corabia va ajunge la portŭ cu norocire. (Co. Fr. 265),

423. Marinarulŭ prinsŭ în corabie şi robitŭ, nu póte să céră nimicŭ de la căpitanŭ, de la stăpânŭ, nicĭ de la chiriaşiĭ corâbieĭ pentru rescumpĕrarea sa.—I se plătesce însă simbria până în ţiua în care s'a prinsŭ şi s'a robitŭ. (Co. Fr. 266).

424. Marinarulŭ prinsŭ şi robitŭ, de a fostŭ prinsŭ pe marĕ séŭ la uscatŭ pentru trebuinţa corăbieĭ, are dreptŭ de a i se plăti tótă simbria.—Are asemene dreptŭ de a i se plăti o despăgubire pentru rescumpĕrarea sa, de va ajunge corabia la portŭ cu norocire. (Co. Fr. 267).

425. Marinarulŭ va dobândi de la stăpânulŭ corâbieĭ despăgubire pentru rescumpĕrarea sa, de va fi fostŭ trămisŭ pe uscatŭ séŭ pe mare pentru trebuinţa corăbieĭ —Despăgubirea are a se face de către stepâniĭ corâbieĭ şi aĭ povóreĭ, dacă marinarulŭ a fostŭ trimisŭ pe mare séŭ pe uscatŭ pentru trebuinţa corâbieĭ şi a povóreĭ. (Co. Fr. 268).

426. Cinci-ţeci galbenĭ se hotărâscŭ pentru despâgubirea marinaruluĭ prinsŭ şi robitŭ.—Strîngerea banilorŭ şi întrebuinţarea lor se vorŭ face dupe formele ce se vorŭ hotărâ de către stăpânire pentru rescumpĕrarea robiţilorŭ. (Co. Fr. 269).

427. Orĭ-ce marinarŭ va dovedi că s'a isgonitŭ fără pricină bine cuvêntată, are dreptulŭ de a cere dela câpitanŭ o despâgubire.—De se isgonesce maĭ 'nainte de plecarea corâbieĭ, va primi a treia parte din simbrie pe câtă vreme va fi tocmitŭ. — Iar de se va isgoni în cursulŭ călĕtorieĭ, i se va da, spre despâgubire, sim-

bria întrégă şi cheltuelile pentru întórcere.—Căpitanulŭ, la nicĭ una din maĭ susŭ ḑisele întâmplări, nu póte sĕ reclame dela stăpâniĭ corâbieĭ summa dată spre despâgubire.—Nu se póte cere despâgubire, dacă se isgonesce marinarulŭ înaintea încheereĭ listeĭ ómenilorŭ echipagiuluĭ. Căpitanulŭ, la nicĭ o întâmpare, nu póte să isgonéscă pe unŭ marinarŭ aflânduse în ţéră străină. (Co. Fr. 270).

428. Simbria marinarilorŭ este asigurată asupra corăbieĭ şi a chirieĭ eĭ. (Co. Fr. 271).

429. Tóte dispoşiţiile atingĕtóre de simbria, căutarea ranelorŭ, şi de rescumpĕrarea marinarilorŭ, privescŭ şi asupra căpiteniilor, şi acelorŭ-l-alţĭ oameniĭ aĭ echipagiuluĭ. (Co. Fr. 272).

TITLULŬ VI.

Pentru tocmelĭ de închiriare de corăbiĭ.

430. Orĭ-ce învoire pentru închirierea uneĭ corăbiĭ, trebue sĕ se facĕ înscrisŭ.—Acéstă învoire arată:—numele şi tonelagiulŭ corâbieĭ,—numele căpitanuluĭ, numele închirietoruluĭ şi alŭ chiriaşuluĭ, loculŭ şi vremea hotărâtă pentru încârcare şi descărcare. — preţulŭ chirieĭ,—dacă închirierea este pentru încârcare a tótă corabia, séŭ numaĭ a uneĭ părţĭ,—despâgubirea hotărâtă prin învoire la întêmplare de întârḑiere. (Co. Fr. 273).

431. Dacă vremea încărcăreĭ şi a descârcâreĭ corâbieĭ nu s'a hotărâtŭ prin învoirile părţilorŭ tocmitóre, se hotărâsce dupe obiceiurile locurilorŭ. (Co. Fr. 274).

432. Dacă corabia este închiriată cu luna, şi de nu este altă tocmélă înpotrivă, chiria începe din ḑiua în care corabia a pornitŭ. (Co. Fr. 275).

433. Dacă maĭ nainte de plecarea corăbieĭ, se opresce negoţulŭ cu loculŭ, pentru care este rânduită corabia, învoirile se desfiinţéḑă fără cerere de pagube şi interessurĭ din partea tocmitórelorŭ părţĭ una înpotriva altuia, — încărcătorulŭ este datorŭ a plăti tóte cheltuelile pentru încărcarea şi descărcaree mărfurilorŭ sale. (Co. Fr. 276).

434. Dacă dintr'o întâmplare neapărată, se opresce a eşi corabia din portŭ pentru vre o cîtăva vreme, învoirile rĕmânŭ înfiinţate şi nu se póte face cérere de pagube şi interessurĭ cu cuvêntŭ de întârḑiere,—Ele rĕmânŭ asemene înfiinţate şi nu se póte cere nicĭ unŭ adausŭ de chirie, dacă acea neapărată întêmplare se ivesce în cursulŭ călătorieĭ (Co. Fr. 277).

435. Încărcătorulŭ, în vremea oprireĭ corăbieĭ, póte să descarce mărfurile cu cheltuiala sa, cu condiţie de a le încărca de alŭ doilea, séŭ de a despăgubi pe capitanŭ (Co. Fr. 278).

436. Întêmplându-se să fie în stare de blocusŭ (împressurare) portulŭ, la care era rânduită a merge corabia, atunci căpitanulŭ este datorŭ, neavîndŭ alte instrucţii împotrivă, să intre într'unulŭ din porturile cele maĭ apropiate ale aceleaşi puteri unde nu'ĭ va fi oprită intrarea (Co. Fr. 279).

437. Corabia, sculele şi uneltele eĭ, chiria şi mărfurile încărcate într'însa, slujescŭ, cu chipŭ reciprocŭ, spre assigurarea îndeplinireĭ învoireĭ dintre părţile tocmitóre. (Co. Fr. 280).

TITLULŬ VII.

Pentru cartiulia de încărcarê.

438. În cărţiuliă de încărcare trebue să se arăte firea şi cătăţimea precum şi feliurimile, orĭ calităţile lucrurilorŭ ce sunt a să transporta, — numele încărcătoruluĭ, — numele şi adresa aceluia, către care se trimitŭ, — numele şi loculuĭ locuinţeĭ căpitanuluĭ, — numele şi tonelagiulŭ corăbieĭ, — loculuĭ plecareĭ şi acela către care este corabia rânduită a merge; — trebue să se arate într'însa preţulŭ chirieĭ; — să se însemneze pe margineă cărţiulieĭ, mărcile şi numerele lucrurilorŭ ce sunt a se transporta. — Cărţiulia de încărcare póte se fie la ordinŭ, séŭ la înfăţişetorŭ séŭ la o persónă numită (Co. Fr. 281).

439. Orĭ-ce cărţiulie de încărcare se face celŭ puţinŭ, în patru originale;—unulŭ pentru încărcătorŭ, — unulŭ pentru acela, către care sunt adresate mărfurile, — unulŭ pentru căpitanŭ, — şi unulŭ pentru înarmatorulŭ corăbieĭ. — Aceste patru originale se iscălescŭ de către încărcătorŭ şi de către căpitanŭ, în sorocŭ de doue-ţeci şi patru césurĭ după încărcare. — Încărcătorulŭ este datorŭ a da căpitanuluĭ, totŭ într'acelaşi sorocŭ, cărţiulia vămeĭ şi înscrisulŭ de cheţăsie de care se vorbesce în articolulŭ 383. (Co. Fr. 282).

440. Cărţiulia de încărcare făcută după forma de maĭ susŭ, face dovadă între părţile interesate la mărfurile încărcate, precum şi între dînsele cu asigurătorii. (Co. Fr. 283),

441 Întemplându-se a fi deosebire între cărţiuliile ce privescŭ la una şi aceiaşi învóră, cărţiulia care se va afla în mânile căpitanuluĭ va face dovadă, orĭ de va fi scrisă de totŭ cu mâna încărcătoruluĭ séŭ cu a comissionaruluĭ séŭ, orĭ, fiindŭ tipărită de se voruŭ fi umplutŭ toţi cu slova numiţilorŭ locurile lăsate albe, şi cărtulia ce va înfăţişa

încărcătorulŭ séŭ acela către care sunt adresate mărfurile, va avea tărie, orĭ de va fi scrisă de totŭ cu mâna căpitanuluĭ, orĭ de vorŭ fi îndeplinite locurile albe cu slova luĭ (Co. Fr. 284).

442. Orĭ-ce comissionarŭ séŭ primitorŭ va fi primitŭ mărfurile pomenite în cărţuliile de încărcare saŭ în cărţuliile de tocméla închirierĭ de corabie, va fi datorŭ sĕ dea adeverinţă de primire căpitanuluĭ ce o va cere; iar urmândŭ înpotrivă, va fi supusŭ a plăti tóte cheltuelile, pagubile, şi interessele, şi chiarŭ cele pricinuite din întârdiere. (Co. Fr. 285).

TITLULU VIII.

Pentru shirie.

443. Chiria uneĭ corăbiĭ se regulédă prin învoirile părţilorŭ tocmitóre; — se dovedésce prin tocméla de închierea séŭ prin cărţulia de încărcare.— Se face pentru tótă corabia, séŭ numaĭ pentru o parte dintr'însa, pentru o călĕtorie întrégă, séŭ pentru o vreme mărginită, cu tonelulŭ, cu cântarul, cu rădicata, séŭ pe culessŭ, adică cu condiţie că, dacă închirietorulŭ corăbieĭ nu va completa povóra sa, saŭ nu o va face celŭ puţinŭ de treĭ sferturĭ, să fie slobodŭ a strica contractulŭ şi a da mărfurile înapoĭ, fără a fi supusŭ la vre o respundere către încărcătorŭ; se arată şi tonelagiulŭ corăbieĭ. (Co. Fr. 286).

444. De este închiriată tótă corabia, şi chiriaşulŭ nu pune într'însa tótă povóra sa, attuncĭ căpitanulŭ nu este volnicŭ a pune în ea alte marfurĭ fără voia şi primirea chiriaşuluĭ. Chiriaşulŭ se folosesce din chiria mărfurilorŭ ce implinescŭ povóra corăbieĭ pe care elŭ a închiriat'o întrégă (Co. Fr. 287).

445. Chiriaşulŭ ce n'a încărcatŭ cătăţimea mărfurilorŭ cuprinse în tocméla de închiriarea corăbieĭ, este datorŭ a plăti chiaria întrégă, la care s'a legatŭ prin tocmélă, De a încărcatŭ maĭ multŭ, plătesce pentru acelŭ prissosŭ, după preţulŭ hotărâtŭ prin tocméla de închiriare. — Dacă însĕ chiriaşulŭ, neîncârcândŭ nimicŭ, se lasă de călĕtorie maĭ înainte de plecarea corăbieĭ, atuncĭ va plăti capitanuluĭ, spre despăgubire, jumătate din chiria hotărâte prin tocméla de închiriare, pentru tótă povóra ce trebuia se încărce. — De s'a pusŭ în corabie o parte din povóra ce era să se încărce într'însa, şi dacă plécă corabia fără a fi încărcata de totŭ, atuncĭ se va plăti chiria de plinŭ. (Co. Fr. 288).

446. Căpitanulŭ ce a arătatŭ că corabia póte lua maĭ multă

marfă de câtă este încăpétóre, este datorŭ a plăti chiriaşuluĭ pagubile şi interesele. (Co. Fr. 289).

447. Nu se socotesce a fi greşită arătarea încăpétóreĭ uneĭ corăbiĭ, dacă greşala nu trece peste o a patru-ḑecea parte, séŭ dacă acea arătare a căpitanuluĭ este întocmaĭ cu adeverinţă doveditóre de tonelagiulŭ corăbieĭ. (Co. Fr. 290).

448. Dacă corabia este încărcată pe culesŭ séŭ cu cântarulŭ, séŭ cu rădicata, atuncĭ încărcătorulŭ póte să'şĭ ia înapoĭ mărfurile sale, maĭ înainte de a pleca corabia, plătindŭ însĕ chiria pe jumătate. — Acestŭ încărcătorŭ va plăti cheltuelile de încărcare precum şi cele de încărcare şi de reîncărcare a celorŭ-l-alte mărfurĭ ce vorŭ trebui a sĕ strămuta, precum şi cheltuelile de întărḑiere. (Co. Fr. 291).

449. Căpitanulŭ este volnicŭ se scóţă afară la uscatŭ, în loculŭ încărcăreĭ, mărfurile ce va găsi în corabia sa încărcate, de nu i s'aŭ făcutŭ maĭ 'nainte cunoscute, séŭ să ia pentru dînsele chirie cu celŭ maĭ naltŭ preţŭ ce s'ar plăti intr'acelaşĭ locŭ pentru mărfurĭ de acelaşĭ felŭ. (Co. Fr. 292).

450 Încărcătorulŭ ce 'şĭ scóte mărfurile sale din corabiĕ în cursulŭ călĕtorieĭ, este datorŭ să plătéscă chiria de plinŭ şi tóte cheltuelile pentru stremutarea mărfurilorŭ, pricinuite din descărcare; iar de se scotŭ mărfurile din corabie din pricina urmăririlorŭ şi a greşalilorŭ căpitanuluĭ, atuncĭ acesta este respunḑătorŭ pentru tóte cheltuelile. (Co. Fr. 293).

451. De se opresce corabia asupra plecăreĭ, în cursulŭ călĕtorieĭ, orĭ la loculŭ descărcărcăreĭ sale, din pricina chiriaşuluĭ, atuncĭ acesta este datorŭ a plăti cheltuelile pentru întărḑiere. — Dacă corabia, fiindŭ închiriată pentru ducătóre şi viitóre, se întórce fără a fi încărcată nici de cum, seŭ cu o povóră necompletă, atuncĭ se cuvine căpitanuluĭ chiria întrégă, precum şi despăgubire pentru întărḑiere. (Co. Fr. 294).

452. Căpitanulŭ este datorŭ a plăti chiriaşuluĭ pagubile şi interesele, dacă din pricina sa, s'a opritŭ séŭ a întărḑiatŭ corabia orĭ la plecare, orĭ în cursulŭ călĕtorieĭ, orĭ la loculŭ descărcăreĭ sale.—Aceste pagube şi interese se vor hotărâ de oameniĭ cu sciinţă. (Co. Fr. 295).

453. Dacĕ căpitanulŭ este silitŭ a'şĭ drege corabia în cursulŭ călĕtorieĭ, chiriaşulŭ este datorŭ să'lŭ aştepte, séŭ de nu 'lŭ va aştepta, să 'ĭ plătéscă tótă chiria.—Întêmplĕndu-se a nu se putea drege corabia, atuncĭ căpitanulŭ este datorŭ sĕ închirieḑe alta în loculŭ acelia.—Daca căpitanulŭ n'a pututŭ se închirieḑe altă cora-

bie, atuncĭ i se cuvine chirie numaĭ pe câtŭ a câlĕtoritŭ. (Co. Fr. 296.)

454. Căpitanulŭ perde chiria sa, şi respunde de pagubile şi interesele chiriaşuluĭ, cândŭ acesta dovedesce că corabia nu era în stare de a pluti cândŭ a plecatŭ. Acéstă dovadă este primită şi chiarŭ de va scóte câpitanulŭ adeverinţa de visitaţia corăbieĭ, despre care se vorbesce la art. 382. (Co. Fr. 297).

455. Trebue a se plăti chiria pentru mărfurile ce câpitanulŭ a fostŭ silitŭ se vênḑĕ ca să se ajute la cumpĕrâtórea provisiilorŭ, la dregerea corăbieĭ, şi la alte grabnice trebuinţe ale eĭ, ţinêndŭ ellŭ socotélă de costulŭ lor cu preţulŭ cu care se va vinde remâşiţa séŭ altă asemene marfă de aceiaşĭ calitate la loculŭ descârcăreĭ, dacă corabia va ajunge la portu cu norocire;—de se perde corabia, câpitanulŭ va ţinea socotélă pentru mârfurĭ dupe preţulŭ cu care le va fi vêndutŭ, oprindŭ asemene chiria cuprinsă în cârţulia de încârcare. (Co. Fr. 298).

456. Intêmplându-se a se opri, din porunca stăpânireĭ, commerciulŭ cu loculŭ, câtre care s'a pornitŭ corabia, şi prin urmare fiindŭ silită a se întórce înapoĭ încârcată, atuncĭ se cuvine câpitanuluĭ numaĭ chiria pentru ducătóre, mâcarŭ că corabia a fostŭ închiriată pentru ducètóre şi viitóre. (Co. Fr. 299).

457. De se opresce corabia din poronca vre uneĭ puterĭ în cursulŭ călătorieĭ sale, atuncĭ nu se cuvine căpitanuluĭ nicĭ o chirie pentru câtă vreme stă corabia oprită, de este închiriată cu luna, nicĭ adaosu de chirie, de e tocmită pe calătorie. — Hrana şi sîmbriile echipagiuluĭ corăbieĭ pe câtă vreme acésta este oprită, se socotescŭ pagubĭ. (Co. Fr. 300).

458. Căpitanuluĭ i se plătesce chiria pentru mărfurile cele aruncate în mare spre isbăvirea de obşte, supuindu-se la contribuţie după cuprinderea titluluĭ XII alŭ acesteĭ cărţĭ. (Co. Fr. 301).

459, Nu se cuvine a se plăti nicĭ o chirie pentru mărfurile ce s'aŭ perdutŭ prin naufrângerea corăbieĭ, orĭ prin căderea eĭ pe prunturĭ, pe renii, orĭ prin sfărâmarea eĭ, precum nicĭ pentru cele ce s'aŭ jăfuitŭ de corsarĭ, orĭ s'aŭ luatŭ de vrăjmaşĭ; — câpitanulŭ este datorŭ a întórce înapoĭ chiria ce i se va fi plătitŭ înainte, de nu va fi tocmélă înpotrivă. (Co. Fr. 302).

460. De s'aŭ rescumpĕratŭ corabia şi mărfurile, orĭ de aŭ scăpatŭ mărfurile din naufrângere, atuncĭ se plătesce căpitanuluĭ chiria până la loculŭ prinḑereĭ corăbieĭ, orĭ alŭ naufrângereĭ eĭ.— Iar dacă elŭ duce mârfurile la loculŭ hotărâtŭ pentru dînsele, atuncĭ i se plătesce chiria deplinu, contribuindŭ şi elŭ partea sa la rĕscumpĕrare. (Co. Fr. 303).

461. Contribuţia pentru rĕscumpĕrare, pe de o parte se face după preţulŭ curgĕtorŭ alŭ mărfurilorŭ la locŭlŭ descărcareĭ, scădênduse însĕ cheltuelile; iar pe de alta, după jumătate din preţulŭ corăbieĭ şi alŭ chiriei eĭ. — Simbriile marinarilorŭ nu întră nicĭ decum în acéstă contribuţie. (Co. Fr. 304).

462. Dacă acela căтră care suntŭ adresate mărfurile, nu voesce a le primi, atunci căpitanulŭ póte, cu sloboḑenia judecăţeĭ locale, se vêndă parte dintr'însele spre a se plăti chiria, şi să céră a se poronci ca cele-alte să se depuie la vre unŭ locŭ. — De nu sunt de ajunsŭ mărfurile spre a se plăti chiria, căpitanulŭ póte să apuce prin judecată pe încărcătorŭ. (Co. Fr. 305).

463. Căpitanulŭ nu póte să opréscă mărfurile în corabia sa cu cuvêntŭ că nu i s'ă plătitŭ chiria; — póte însă se céră, cândŭ se descarcă, ca să se depue în a treia mână,până când i se va plăti chiria. (Co. Fr. 106).

464. Căpitanulŭ are precădere, pentru plată chirieĭ, asupra mărfurilorŭ din povóra corăbieĭ sale, în sorocŭ de cinci-spre-ḑece ḑile după predarea acelorŭ mărfurĭ, daca ele n'aŭ trecutŭ încă într'o a treia mână. (Co. Fr. 307).

465. Intêmplênduse a face falimentŭ, maĭ înainte de a trece acestŭ sorocŭ de cinci-spre-ḑece ḑile, încărcătoriĭ séŭ ceĭ cu dreptulŭ de a reclama mărfurile, atunci căpitanulŭ are privilegiŭ de a i se plăti chiria şi pagubile sale, înaintea tuturorŭ celorŭ-l-alţĭ creditorĭ. (Co. Fr. 308).

466. Incărcătorulŭ la nicĭ o întêmplare, nu póte sĕ céră scădĕmêntŭ din chiria tocmită. (Co. Fr. 309).

467. Incărcătorulŭ nu póte să lase dreptŭ plata de chirie, mărfurile cele scăḑute la preţŭ, séŭ stricate orĭ din însuşĭ metéhna lorŭ, orĭ din întêmplare.—Daca înse niscare va vase cu vinŭ, cu untŭ de lemnŭ, cu miere şi cu alte materiĭ curgătóre aŭ cursŭ atâtŭ, în câtŭ se remăe góle séŭ maĭ de totŭ góle, atunci acele vase vorŭ putea să se lase dreptŭ plată de chirie. (Co. Fr. 310).

TITLULŬ IX

Pentru contracturile ala-grosa

468. Contractulŭ ala grosa este acela prin care o persónă înprumută pe alta o summă óre care pe séma unorŭ lucrurĭ supuse la primejdiĭ de mare, cu tocmélă ca summa înprumutată sĕ o pérḑă înprumutătorulŭĭ, dacă acele lucrurĭ vorŭ perĭ; iar de vorŭ sosi cu norocire la portŭ, sĕ 'şĭ primésca înprumutătorulŭĭ banĭĭ înpreună

cu unŭ folosŭ tocmitŭ. Înprumutatŭ séŭ luătorŭ se numesce celŭ ce se înprumută; înprumutătorŭ, séŭ datătorŭ, celŭ ce dă cu înprumutare şi folosŭ de mare, cascigulŭ tocmitŭ la întâmplare de a sosi lucrurile cu norocire. (Co. Fr. 311).

469. Contractulŭ ala-grosa se face prin înscrisŭ adeveritŭ de judecătorie. — Într'acestŭ contractŭ se arată capitalulŭ luatŭ înprumutŭ şi summa hotărâtă prin învoire pentru folosulŭ de mare; — lucrurile pe séma cărora s'a făcutŭ înprumutarea, numele corăbieĭ şi alŭ căpitanuluĭ. — numele înprumutătoruluĭ şi alŭ înprumutatuluĭ, de s'a făcutŭ înprumutarea pentru o căletorie, — pentru ce călĕtorie anume şi pentru câtă vreme: — către acésta se arată şi soroculŭ de plata datorieĭ. — Dacă contractulŭ este făcutŭ în ţéră streină, va fi supusŭ la formalităţile prescrise prin Art. 391. (Co, Fr. 311, 312).

470. Orĭ-ce înscrisŭ de înprumutare ala grosa se póte negoţia prin girŭ, dacă înscrisulŭ este făcutŭ la ordinŭ. — La acéstă întâmplare, negoţiaţia înscrisuluĭ are aceiaşĭ putere şi dă drepturĭ la cererĭ de asigurare ca şi negoţiaţia celorŭ-l-alte înscrisurĭ de comerciu. (Co. Fr. 313).

471. Asigurarea pentru plată nu se póte aplica şi la folosulŭ de mare, afară numaĭ de se va fi tocmitŭ înpotrivă cu chipŭ deslusitŭ (Co. Fr. 314).

472. Înprumutările ala-grosa se potŭ face—pe séma trupuluĭ corâbieĭ, — pe séma sculelorŭ şi a uneltelorŭ, - pe séma înarmăreĭ şi a provisieĭ, — pe séma poverĭĭ, — pe séma tuturorŭ acestora înpreună séŭ numaĭ a uneĭ pârţi hotârîte de fie-care dintr'însele (Co. Fr. 315).

473. Orĭ-ce înprumutare ală-grosa, făcută pentru o sumă care covîrşascĕ preţulŭ lucrurilorŭ pe séma cărora s'a urmatŭ înprumutarea, se póte desfiinţa după cererea înprumutătoruluĭ, de se va dovedi că a mijlocitŭ vicleşugŭ din partea înprumutatuluĭ. (Co. Fr. 316).

474. De nu va fi mijlocitŭ vicleşugŭ, contractulŭ este bunŭ şi cu tărie până la summa preţuluĭ lucrurilorŭ pe séma cărora s'a urmatŭ înprumutarea, după preţuirea ce s'a făcutŭ séŭ s'a aşedatŭ între pârţi. — Iar summa ce va trece peste preţulŭ acelorŭ lucrurĭ se plătesce cu dobîndă dupa cursulŭ pieţeĭ. (Co. Fr. 317).

475. Tóte înprumutările pe séma uneĭ înca netocmite chiriĭ de corabie, cum şi pe séma câscigului ce sĕ nă ăjdueşte din mârfurĭ sunt oprite de pravilă.—Înprumutătorulŭ, la acéstă întêmplare are dreptŭ a cere ca să i se plătéscă numaĭ câpetele fără nicĭ o dobêndă. (Co Fr. 318).

476. Nimenĭ nu póte înprumuta ala-grosa pe corâbierĭ séŭ pe ómenii de mare pe séma simbrieĭ lorŭ. (Co, Fr. 319).

477. Corabia,sculele şi uneltele eĭ, înarmarea şi provisiile eĭ, şi chiarŭ chiria slujită, sunt supuse prin privilegiu spre plata căpitalului şi a dobânḑilorŭ banilorŭ daţĭ ala-grosa pe séma trupului corabieĭ.—Asemene şi povóra este supusă spre plata capitalului şi a dobânḑilorŭ banilorŭ daţi ala-grosa pe séma povereĭ. De s'a făcutŭ înprumutarea pe séma unuĭ lucru particularŭ alŭ corâbieĭ séŭ alŭ povereĭ, atunci privilegiulŭ cade numaĭ asupra aceluĭ lucru, şi după analogia câtăţimeĭ lucruluĭ pe séma câruia s'a făcutŭ înprumutarea (Co. Fr. 320).

478. O summă luată de câtre căpitanŭ cu înprumutare ala-grosa la loculŭ locuinţeĭ propietarilorŭ corâbieĭ, fără înscrisa acéstorŭ sloboḑeniĭ adéverită de judecătorie séŭ fără a fi şi eĭ faţă la închierea înscrisuluĭ şi a-lŭ *iscâli*, nu dă înprumutătoruluĭ dreptŭ de reclamaţie şi de *privilegiŭ*, de câtŭ numaĭ asupra pârţeĭ ce póte avea căpitanulŭ la corabie şi la chiriea eĭ. (Co. Fr. 321).

479. Sunt supuse la plata sumelorŭ luate înprumutŭ, chiarŭ în loculŭ locuinţeĭ feţelorŭ interesate. pentru dregerea corâbieĭ şi provisia eĭ, pârţile şi pârticelele propietarilorŭ ce nu vorŭ fi datŭ analogulŭ lorŭ ca să aducă corabia în stare de plutire, în curgere de două-ḑecĭ şi patru césurĭ de la somaţia ce li se va fi făcutŭ de câtre judecată pentru acésta. (Co. Fr. 322).

480. Datoriile ce s'aŭ făcutŭ pentru cea din urmă călĕtorie a corâbieĭ, se plătescŭ maĭ 'nainte de câtŭ summele luate înprumutŭ pentru o altă călĕtorie de maĭ 'nainte, măcar de şi s'ar fi cuprinḑêndŭ în zapisile de înprumutare că acele summe de maĭ 'nainte, s'aŭ lăsatŭ pe séma următóreĭ, orĭ uneĭ alte călĕtoriĭ.—Summele ce s'aŭ luatŭ înprumutŭ în cursulŭ călĕtorieĭ, aŭ precâdere la plată de câtŭ cele ce se vorŭ fi luatŭ cu înprumutare naintea purcederĕeĭ corâbieĭ, şi de se vorŭ fi făcutŭ maĭ multe datoriĭ în cursulŭ aceiaşĭ călĕtoriĭ, datoria cea din urmă va avea totŭ-de-una precâdere la plată de cea urmată înaintea eĭ. (Co. Fr. 323).

481. Inprumutătorulŭ ala-grosa pe séma de mârfurĭ încârcate într'o corabie arătată anume în contractŭ, nu cércă pagubă din pricina perderĕeĭ mârfurilorŭ, şi chiarŭ de se va fi urmatŭ acea perdere din vre-o întêmplare pe mare, dacă se vorŭ fi încârcatŭ în vre-o altă corabie, afară numaĭ de se va dovedi pravilnicesce că acéstă încârcare s'a făcutŭ din pricina uneĭ neapărate întêmplărĭ. (Co. Fr. 324).

482. De s'aŭ perdutŭ cu totulŭ lucrurile pe séma cârora s'a făcutŭ înprumutarea ala-grosa, şi perderea s'a urmatŭ din vre-o

pricină întâmplătóre, însĕ în curgerea soroculuĭ arătatŭ prin contractŭ, şi la locŭlŭ până la care era hotărâtŭ împrumutâtorulŭ a'şĭ primejdui baniĭ, atunci summa împrumutată nu se maĭ póte reclama. (Co. Fr 325.)

483. Scĕdêmênturile, lipsele şi perderile ce vinŭ din însuşĭ metéhna lucruluĭ, şi pagubile întêmplate din pricina împrumutuluĭ, nu sunt nicĭ într'unŭ chipŭ pe séma împrumutâtoruluĭ. (Co. Fr 326).

484. La întêmplare de naufrângere, plata summelorŭ luate împrumutŭ ala-grosa se mârginesce la preţulŭ lucrurilorŭ scâpate şi pe a cârora sémă s'a fâcutŭ împrumutarea, scădênduse maĭântâĭ cheltuelile ce se vorŭ fi urmatŭ pentru scâparea lorŭ. (Co. Fr. 327).

485. De nu este hotârâtĕ în contractŭ vremea într'a cârei curgere împrumutătorulŭ 'şĭ primejduesce baniĭ, atunci ea începe pentru corabie, scule, unelte, înarmare şi provisiĭ, din ḑiua ce a plecatŭ corabia până în ḑiua, candŭ a aruncatŭ ancora, séŭ a popositŭ în portŭ orĭ la locŭlŭ celŭ orânduitŭ; pentru mărfurĭ, vremea primejduirilorŭ începe din ḑiua ce s'aŭ încărcatŭ în corabie, saŭ în bărcĭ ca să le transporteḑe în corabie, până în ḑiua candŭ s'a descărcatŭ pe uscatŭ. (Co. Fr. 328).

486. Celŭ ce se împrumută ala-grosa pe sémă de mărfurĭ, nu se scapă de datoria sa cu perḑania corâbieĭ şi a povereĭ, de nu dovedesce că se află într'însa, pe socotéla sa, lucrurĭ până la înplinirea de preţulŭ summeĭ luate împrumutŭ. (Co Fr. 329).

487. Împrumutătoriĭ ala-grosa contribuescŭ şi eĭ, spre uşurarea celorŭ împrumutaţĭ, la pagubile cele de obste. — Pagubile cele simple suntŭ asemene iarăşĭ pe sema împrumutătorilorŭ, de nu se vorŭ fi învoitŭ împotrivă. (Co. Fr. 330).

488. De se face contractŭ ala-grosa şi assigurare pe aceiaşĭ corabie, saŭ pe aceiaşĭ povóră, atunci sumele isvorîte din vênḑarea lucrurilorŭ scăpate din naufrângere, se împartŭ întră împrumutătorulŭ ala-grosa, numaĭ pentru capitalulŭ sĕŭ, şi între assigurătorŭ pentru summele assigurate, dupe analogia interesuluĭ ce are fiă-care dintr'înşiĭ, fără vătĕmarea privelegiurilorŭ hotărâte la art 350. (Co. Fr. 331).

TITLULŬ X.

Pentru asigurarĭ.

SECŢIA I.

Pentru contractulŭ de assigurare, a sa formă şi alŭ sĕŭ obiectŭ.

489. Contractulŭ de assigurare este o tocmélă înscrisă prin care o parte se îndatoréḑă, pentru unŭ preţŭ hotărâtŭ prin învoire, a rĕspunde unei alte părţi pagubile şi stricăciunile ce i se potŭ pricinui de întêmplările de pre mare prin vătămarea saŭ peirea unorŭ lucrurĭ supuse primejdiilorŭ plutireĭ: — *assigurătorŭ*, se numesce celŭ ce se îndatoréḑă a respunde la întêmplare de primejdie; *asiguratŭ*, acela câtre care se face o asemene îndatorire, şi *prima* orĭ costulŭ de assigurare, preţulŭ tocmitŭ între asiguratŭ şi assigurătorŭ pentru o assemene rĕspundere din partea acestuĭ din urmă.

490. Contractulŭ de assigurare se face prin înscrisŭ, are data sa din ḑiua în care se iscălesce, se arată într'însulŭ de s'a făcutŭ înainte séŭ după a miaḑă. — Se póte face sub iscălitură înparte, — nu se póte lăsa în cuprinderea luĭ nicĭ unŭ locŭ deschisŭ.— Într'acestŭ contractŭ se arată: — numele şi loculuĭ locuinţeĭ aceluia pe séma căruia se face assigurarea, calitatea sa de proprietarŭ orĭ de comissionarŭ; — numele şi felurimea corăbieĭ, — numele căpitanuluĭ, loculuĭ unde s'aŭ încărcatŭ, séŭ unde aŭ sĕ se încarce mărfurile, — portulŭ de unde a trebuitŭ, orĭ trebue să purcédĕ corabia, — porturile orĭ vadurile, unde are sĕ descarce séŭ sĕ încarce, — acela unde trebue se intre, — firea şi preţulŭ saŭ preţuirea mărfurilorŭ, orĭ a lucrurilorŭ ce se assiguréḑă, — vremile în carĭ aŭ sĕ încépă şi să se sfîrşască primejduirile, — suma assigurată,—prima asigurâreĭ,—îndatorirea de a se supune părţile la judecătorĭ aleşĭ, la întâmplare de prigonirĭ între dînsele, de se vorŭ fi învoitŭ într'acestŭ chipŭ;—şi de obşte, tóte cele-l-alte condiţiĭ ce s'aŭ aşeḑatŭ între tocmitórele părţĭ. (Co. Fr. 332).

491. Într'unulŭ şi acelaşĭ contractŭ se potŭ cuprinde maĭ multe asigurârĭ, séŭ despre felurimea mârfurilorŭ, séŭ despre deosebirea tacseĭ *primeĭ* pentru fie-care dintr'însele, séŭ despre osebiţiĭ asigurătorĭ pentru fie-care dintr'însele (Co. Fr. 333)

492. Obiectulŭ asigurâreĭ póte fi: —trupulŭ corâbieĭ, deşartâ orĭ încărcată, înarmată séŭ nu, singură séŭ însoţită cu alte corâbiĭ, sculele şi uneltele,—înarmârile,—provisiile, summele date împrumutŭ ala-grosa,—mârfurile din povóră, şi orĭ-ce alte lucrurĭ carĭ

sé potŭ preţui în banĭ, şi sunt supuse la primejdiile călĕtorieĭ pe mare. (Co. Fr. 334).

493. Asigurarea póte să se facĕ pe tóte séŭ numaĭ pe o parte din maĭ susŭ ḑisele lucrurĭ, înpreună séŭ deosebĭ. — Póte sĕ se facă în vreme de pace séŭ în vreme de resboĭ, înainte séŭ în cursulŭ călĕtorieĭ vasuluĭ.—Póte sĕ se facă pentru ducătóre şi viitóre, séŭ numaĭ pentru una din aceste douĕ, pentru călĕtoria întrégă, séŭ pentru o vreme mărginită.—Pentru tóte călĕtoriile şi transporturile pe marĕ, pe rîurĭ şi canalurĭ plutitóre. (Co. Fr. 335).

494. Intâmplênduse vicleşugŭ şi înşelăciune la preţuirea lucrurilorŭ celorŭ asigurate, séŭ fĕcându-se arătare de mărfurĭ, orĭ neinfiinţate, orĭ în cătăţime maĭ mică, orĭ neasemânate cu cele trecute în cărţulia de încărcare, atunci asigurătorulŭ póte cere a se face cercetare asupra fiinţeĭ adevĕrului şi a preţuireĭ lucrurilorŭ, fără a perde pentru acésta cele-l alte drepturĭ de a-şĭ câuta prin canalulŭ civilŭ orĭ criminalŭ.

495. Poverile cele încărcate la schelile Levantuluĭ, la ţĕrmurile Africeĭ, şi la alte părţĭ ale lumeĭ pentru Europa, potŭ să fie asigurate, orĭ în ce corabie se vorŭ încărca, fără a se arăta numele corâbieĭ nicĭ alŭ căpitanuluĭ.—Chiarŭ mărfurile, la o asemene întêmplare, potŭ să se asigureḑe fără arătarea fireĭ şi a feluluĭ lorŭ.—Dar în contractulŭ de asigurare trebue să se arate la cine se trimitŭ, şéŭ la cine aŭ să se predea, de nu va fi însă în contractŭ vre-o tocmélă înpotrivă. (Co. Fr. 337).

496. Ori-ce lucru, alŭ căruia preţŭ s'a pusŭ în contractulŭ de asigurare în monedă streină, se plătesce după preţulŭ ce are acea monedă în România (ţéra Românéscă), după cursulŭ eĭ în vremea iscăliriĭ contractuluĭ. (Co. Fr. 338).

497. De nu s'a hotărâtŭ prin contractŭ preţulŭ mărfurilorŭ, atunci se póte dovedi prin facturĭ séŭ prin catastişe. In lipsa acestora, preţuirea lorŭ se face dupe preţulŭ curgĕtorŭ la vremea şi la locŭlŭ încărcăreĭ, cuprinḑêndu-se într'acésta tóte drepturile ce s'aŭ plătitŭ, şi cheltuelile ce s'aŭ făcutŭ până la încărcarea mărfurilorŭ în corabie. (Co. Fr. 339).

498. De s'a făcutŭ asigurarea pentru întórcerea dintr'unŭ locŭ, unde se face negoţulŭ numaĭ prin schimbŭ, şi de nu s'a făcutŭ prin contractulŭ de asigurare preţuirea mărfurilorŭ, atunci se va hotărâ după preţulŭ celorŭ ce s'aŭ datŭ în schimbŭ, adăogêndu-se şi cheltuelile transportuluĭ. (Co. Fr. 340).

499. De nu se hotărâsce în contractulŭ de assigurare vremea în care assigurătorulŭ se face rĕspuḑĕtorŭ pentru primejdiile ce se potŭ întêmpla locurilorŭ assigurate, atunci primejdiile

începŭ şi se sfîrşescŭ la vremea hotărâtă de Art. 485, pentru contractele ala-grosa. (Co. Fr. 341).

500 Assigurătorulŭ póte să facă a se reassigura de altulŭ lucrurile assigurate de dînsulŭ. — Assiguratulŭ póte se supuie la assigurare prin alŭ doilea contractŭ, şi preţulŭ assigurărei ce a datŭ pentru mărfurile sale. — Prima reassigurărei póte să fie mai mică séŭ mai mare de cătŭ aceia a assigurărei. (Co. Fr. 342).

501. Adusulŭ de primă ce se va fi tocmitŭ în vreme de pace pentru vreme de resboiŭ ce s'ar putea întîmpla mai pe urmă, şi a căria cătăţime nu se va fi hotărâtŭ prin contractele de assigurare, se hotăresce de către Tribunale, care vorŭ luă în băgare de sémă primejdiile, împrejurările, şi tocmelile ce se cuprindŭ în fiă care contractŭ de assigurare. (Co. Fr. 343).

502. Intîmplându-se a se perde mărfurile cele assigurate şi încărcate pe socotéla căpitanuluĭ în vasulŭ de sub comanda sa, atunci căpitanulŭ este datorŭ să dovedéscă assigurătorilorŭ cumpărătórea mărfurilorŭ şi să arăte o cărţulie de încărcare iscălită de doĭ din fruntaşiĭ echipagiuluĭ. (Co. Fr. 344).

503. Orĭ-care din oamenii echipagiuluĭ, şi orĭ-ce passagerŭ aduce din ţerĭ străine mărfurĭ assigurate în Romania, este datorŭ a lăsa o cărţulie de încărcare, prin locurile unde se săvîrşasce încărcarea, la agentulŭ ţereĭ, séŭ, nefiindŭ, la unŭ negoţătorŭ românŭ mai însemnatŭ, séŭ la Dregătoria locală (Co. Fr. 345).

504. Făcendŭ falimentŭ assigurătorulŭ până a nu se sfîrşi încă primejdia, assiguratulŭ póte să cérĕ chieḑăşie, saŭ desfiinţarea contractuluĭ. — Totŭ acelaşĭ dreptŭ are şi assigurătorulŭ, la întîmplare de falimentŭ alŭ assiguratuluĭ (Co. Fr. 346).

505. Contractulŭ de asigurare rĕmâne desputernicitŭ cândŭ are de obiectŭ: — chiria mărfurilorŭ ce se află în corabia, — căşcigulŭ nădejduitŭ din mărfurĭ, — simbriile marinarilorŭ, — summele luate împrumutŭ alagrosa, — folosurile de mare a summelorŭ date cu împrumutare ala-grosa. (Co. Fr. 347).

506. Orĭ ce tăinuire, orĭ-ce vicléna arătare din partea assiguratuluĭ, orĭ-ce osebire între contractulŭ de assigurare şi între cărţulia de încărcare, prin care se micşuréḑă părerea ce 'şi ar putea închipui assigurătorulŭ despre primejdie, orĭ să schimbe firea şi pricina primejdieĭ, desfiinţéḑă assigurarea, şi chiarŭ cândŭ tăinuirea, vicléna arĕtare orĭ ossebirea n'ar fi avutŭ nicĭ o îngăduire asupra pagubeĭ orĭ a perderei lucruluĭ assiguratŭ, (Co. Fr. 348).

SECȚIA II.

Pentru îndatoririle assigurătorului și asiguratului.

507. De remâne călătoria mai înainte de plecarea corăbiei, chiar din pricina assiguratului, atunci assigurarea se desputernicesce, iar asigurătorulŭ primesce, cu cuvîntŭ de despĕgubire, o jumĕtate la sută din summă assigurată. (Co. Fr. 349).

508. Se primejduescŭ pe séma assigurătorilorŭ tóte perdaniile și pagubile ce se întêmplâ lucrurilorŭ asiguraté: din furtună, din naufrângere, din câdere pe prunturi ori sdrobire de stâncĭ, din lovire întêmplatóre cu altâ corabie, din silite schimbâri de drumŭ, de câlĕtorie, séŭ de vásŭ, din aruncarea lucrurilorŭ în mare, din focŭ, din prindere de câtre vrăjmași, jâfuire de câtre corsari, din oprirea corâbiei prin porunca vre unei Puteri, din declarație de resboiŭ, din resbunâri, și de obște, din tóte întêmplârile de pre mare (Co. Fr 350)

509. Ori-ce schimbare de drumŭ, de câlătorie séŭ de vasŭ, și tóte perzaniile și pagubile ce vinŭ din pricina asiguratului nu sunt în sarcina assigurâtorului, ci încă acesta dobândesce cu desâvîrșire dreptŭ asupra primei, dacă prin purcederea corâbiei, s'a socotitŭ începută primejduirea ei. (Co. Fr. 351).

510. Scădămînturile, lipsele și perdaniile ce vin din însuși métehna lucrului, și pagubile ce se pricinuescŭ din fapta și greșala proprietarilorŭ, a chiriașilorŭ séŭ a încărcâtorilorŭ, nu sîntŭ în sarcina asigurâtorilorŭ. (Co. Fr. 352).

511. Assigurâtorulŭ nu este respundătorŭ pentru viclenele abateri din datorii și pentru greșalele câpitanului și a ómenilorŭ echipagiului, afară numai de va fi vre o înpotrivă tocmélă (Co. Fr. 353)

512. Assigurâtorulŭ nu este supusŭ la plata drepturilorŭ de cârmă, de tragere la edecŭ, de câlĕuzie, nici la ori-ce altă felurime de tacse puse asupra corâbiilorŭ și a poverilorŭ. (Co. Fr. 354).

513. În contractulŭ de asigurare se vorŭ aráta mărfurile cele supuse din firea lorŭ, la vre o osebită stricăciune, ori înputinare, precumŭ grâu ori sare, ori mărfuri supuse la scurgere; iar nearătînduse aceste înprejurări, asigurătorii nu vorŭ fi respundători pentru pagubile ori perdaniile ce s'ar putea întêmpla acestorŭ producte, afară numai cândŭ asiguratulŭ nu scia firea poverei, cândŭ s'a făcutŭ și s'a iscălitŭ contractulŭ de assigurare. (Co. Fr. 355).

514. De s'a făcutŭ asigurarea pe mărfuri pentru ducătóre și viitóre, și ajungêndŭ vasulŭ la loculŭ sĕŭ celŭ orânduitŭ, se întórce golŭ ori neîncărcatŭ de plinŭ, atunci assigurâtorulŭ ia numai doua a

treia părți din prima hotărîtă prin învoire, de nu se va fi făcutŭ însĕ vre o tocmélă. (Co. Fr. 356).

515. Unŭ contractŭ de asigurare séŭ de reasigurare fâcutŭ pentru o summă mai mare de câtŭ prețulŭ lucrurilorŭ celorŭ încărcate n'are nicĭ o tărie numaĭ despre asiguratŭ, dacă se dovedesce că a mijlocitŭ vicleșugŭ orĭ înșelăciune din partea luĭ. (Co. Fr. 357)

516. Nefiindŭ la mijlocŭ nicĭ vicleșugŭ, nicĭ înșelăciune, atunci contractulŭ este cu tărie până la summa prețuluĭ lucrurilorŭ celorŭ încărcate, după prețuirea ce li s'a făcutŭ, orĭ s'a tocmitŭ—Întêmplânduse perdanii, assigurătoriĭ sunt datorĭ a contribui fiă-care după analogia summelorŭ assigurate de către dînșiĭ.—Eĭ nu iaŭ primă pentru prissosulŭ prețuluĭ, ci numaĭ o despăgubire de jumătate la sută. (Co, Fr. 358).

517. De s'a facutŭ fără vicleșugŭ maĭ multe contracte de assigurare asupra aceiașĭ poverĭ și prin contractulŭ celŭ d'âintêĭ se asigurédă totŭ prețulŭ lucrurilorŭ celorŭ încărcate, atunci numaĭ acelŭ contractŭ se va ținea în sémă.—Assigurătoriĭ ce aŭ iscălit contractele următóre scapă cu acésta de îndatoririle lorŭ și primescŭ numaĭ jumătate la sută din summa cea asigurată;—de nu s'a asiguratŭ prin contractulŭ celŭ d'âintêĭ tótă summa prețuluĭ lucrurilorŭ încărcate, atunci asigurâtoriĭ ce aŭ iscâlitŭ contractele urmâtóre, respundŭ pentru prisosŭ, urmându după rândulŭ dateĭ contractelorŭ. (Co. Fr. 359).

518. De se află lucrurĭ încârcate până la câtățimea summelorŭ celorŭ asigurate, întêmplêndu-se a se perde o parte dintr'însele, o vorŭ plăti toțĭ asigurâtoriĭ acestorŭ lucrurĭ după analogia părțeĭ asigurate de fie-care dintr'înșiĭ. (Co. Fr. 360).

519. De se va face asigurarea deosebită pentru mârfurĭ ce aŭ să se încarce în maĭ multe corâbiĭ arătate anume, cu numirea summeĭ asigurate în fie-care, și de se încarcă tótă povóra numaĭ într'o corabie, orĭ într'unŭ numĕrŭ maĭ puținŭ de corâbii de câtŭ celŭ însemnatŭ în contractŭ, atunci asigurâtorulŭ este datorŭ numaĭ pentru summa ce a asiguratŭ în corabia séŭ în corâbiile, în carĭi s'a pusŭ povóra, de și s'ar perdé tóte corâbiile cele însemnate anume, și cu tóte aceste elŭ va primi jumĕtate la sută pentru summele acele ale cârorŭ asigurârĭ se află desputernicite. (Co, Fr. 361).

520. Dacă câpitanulŭ are slobodenie de a intra în deosebite porturi spre a înplini orĭ a preschimba povóra sa, atunci primejdiile lucrurilorŭ celorŭ asigurate privescŭ pe séma asigurâtorului numaĭ în câtă vreme se afla în corabie, de nu va fi vre-o altă împotrivă tocmélă. (Co. Fr. 362).

521. De s'a fâcutŭ asigurarea pe o vreme mârginită, atunci asigurâtorulŭ este slobodŭ de orĭ-ce respundere după trecerea aceleĭ vremĭ, şi asiguratulŭ póte să facă altă asigurare pentru primejdiile cele noĭ. (Co. Fr. 363).

522. Asigurâtorulŭ scapă de respunderea primejdiilorŭ, şi are a'şĭ primi prima sa, dacă asiguratulŭ trimite vasulŭ la unŭ locŭ maĭ depârtatŭ de câtŭ celŭ hotărâtŭ anume în contractŭ, de şi va fi totŭ pe acelaşĭ drumŭ.—Asigurarea are tótă cuviinciósa sa putere, dacă se scurtédă călĕtoria. (Co. Fr. 364).

523. Orĭ-ce asigurare s'a fâcutŭ după ce s'aŭ perdutŭ orĭ aŭ ajunsŭ la locŭlŭ lorŭ lucrurile cele asigurate, n'are nicĭ o târie, de se dâ temeinică bănuială şi înţelegere că, maĭ 'nainte de a se iscăli contractulŭ de asigurare, asiguratulŭ a pututŭ sĕ aibă sciinţă că s'aŭ perdutŭ, iar asigurâtorulŭ că aŭ ajunsŭ lucrurile cele asigurate la locŭlŭ lorŭ. (Co. Fr. 365).

524. Bănuiala este înfiinţată, dacă, socotindŭ câte treĭ sferturĭ de miriametru (o leghe şi jumătate) pe césŭ, este dovedită că, din locŭlŭ unde a ajunsŭ orĭ s'a perdutŭ vasulŭ, sĕŭ din locŭlŭ unde a venitŭ cea d'întâĭ veste pentru acésta, a pututŭ ca se aducă acea veste în locŭlŭ, unde s'a încheiatŭ contractulŭ de asigurare, maĭ nainte de a se iscăli; cu acésta însă nu se póte opri de a se aduce şi alte dovedĭ. (Co. Fr. 366).

525. Dacă asigurarea s'a fâcutŭ după bune séŭ rele vestirĭ, atunci bănuiala pomenită în articolile de maĭ susŭ nu este primită.—Contractulŭ se desputernicesce numaĭ prin dovada că asiguratulŭ scia că s'a perdutŭ, iar asigurâtorulŭ că a ajunsŭ corabia, maĭ nainte de a se slobodi contractulŭ. (Co. Fr. 367).

526. Aducêndusе dovadă înpotriva assiguratuluĭ, atunci elŭ va plăti asigurâtoruluĭ o primă îndoită.—Iar găsinduse dovadă înpotriva assigurâtoruluĭ, acesta plătesce assiguratuluĭ o summa îndoită de câtŭ prima cea tocmită. Orĭ care dintr'înşiĭ se va dovedi că a întrebuinţatŭ vicleşugŭ, va cădea sub judecată corecţională (Co. Fr. 368).

SECŢIA III

Pentru părăsirea mărităimă.

527. Părăsirea marîtimă este actulŭ prin care assiguratulŭ, la unele întêmplărĭ hotârâte de pravilă, pârâssece pe séma assigurătoruluĭ proprietatea lucrurilorŭ assigurate şi cere tótă summa tocmiită pentru assigurare.

528. Lucrurile asigurate se potŭ părăsi:—cândŭ cadŭ în mînile vrâjmaşilorŭ—cândŭ se naufrânge corabia,—cândŭ se isbesce corabia de stâncĭ séŭ se înomolesce pe renĭ, séŭ prunturĭ şi se sparge, —cândŭ corăbia, din întêmplărĭ de mare, a ajunsŭ în stare de a nu mai putea pluti—cândŭ se întêmplă a se opri corabia de către vre o putere streină—cândŭ se întâmplă să se pérdă séŭ să se strice lucrurile cele assigurate, dacă înse stricăciunea séŭ perdania lorŭ se urcă celŭ puţinŭ până la treĭ sferturĭ din preţulŭ lorŭ.—Se potŭ părăsi în sfîrşitŭ, cândŭ se întêmplă a se opri corabia de către stăpânire, după ce 'şĭ a începutŭ călĕtoria sa. (Co. Fr. 369).

529. Nu se póte face părăsire înainte de începerea călĕtorieĭ. (Co. Fr. 270).

530. Tóte cele-l-alte pagube se socotescŭ stricăciunĭ, şi se regulédă între asigurătorĭ şi asiguraţi, potrivitŭ cu stricăciunea ce va privi pe séma fiă-căruia. (Co. Fr. 371).

531, Părăsirea lucrurilorŭ assigurate nu se póte face nicĭ pe parte dintr'însele, nicĭ cu condiţie, nicĭ se póte întinde la lucrurĭ ce nu s'aŭ assiguratŭ despre a lorŭ primejduire. (Co. Fr. 372).

532. Părăsirea trebue şĕ se facă cunoscută assigurătorilorŭ în sorocŭ de şése lunĭ, socotinduse din ţiua în care s'a primitŭ vestea pentru perdania ce se va fi întêmplatŭ în porturile séŭ în ţĕrmurile Europeĭ séŭ în acelea ale Asieĭ şi Africeĭ, în marea Mediteranâ, séŭ încâ, întêmplânduse a se lua corabia de vrâjmaşĭ, de cândŭ s'a primitŭ vestea că s'a dusŭ corabia într'unulŭ din porturile séŭ din locurile ce se află la ţĕrmurele maĭ susŭ ţise;—în sorocŭ de unŭ anŭ, după ce s'a primitŭ vestea orĭ pentru perderea întêmplată orĭ pentru prinderea şi aducerea eĭ la coloniile Indiilorŭ despre apusŭ, la ostróvele Asore, Canare, la Madera şi alte ostróve şi ţĕrmurĭ despre apusŭ ale Africeĭ, şi despre rĕsăritŭ ale Americeĭ,—în sorocŭ de doĭ anĭ, după primirea vestireĭ de pĕrdaniile întêmplate, séŭ de prinderea şi de ducerea corăbieĭ la tóte cele-l-alte părţĭ ale lumeĭ Trecêndŭ aceste soróce, assiguraţiĭ nu vorŭ fi primiţĭ a face părăsire. (Co. Fr. 373).

533. La înpregiurările în carĭ este iertatŭ de pravilă a se face părăsire, şi la orĭ-ce alte întâmplărĭ primejdióse pentru asigurătorĭ, assiguratulŭ este datorŭ sĕ încunosciinţeze formalŭ assigurătorului vestirile ce a primitŭ în sorocŭ de treĭ ţile de la primirea vestireĭ (Co. Fr. 374).

534. Dacă după trecerea unuĭ anŭ socotinduse de la plecarea corăbieĭ, séŭ din ţiua în care a primitŭ cele maĭ din urmă vestirĭ pentru obicinuitele călĕtoriĭ, — după doĭ anĭ, pentru călĕtoriile cele depărtate, — assiguratulŭ arată că n'a primitŭ nicĭ o veste

pentru corabia sá, atunci elŭ póte să facă părăsirea către asigurătorŭ, şi să cére plata assigurăreĭ, fără a mai fi trebuinţă să aducă dovadă pentru perdanie. — După trecerea de unulŭ séŭ de doĭ anĭ, assiguratulŭ are sorócele rânduite de Art. 532, spre a face părăsirile sale. (Co. Fr. 375).

535. La întêmplare de assigurare făcută pe vreme mărginită, după trecerea sorócelorŭ cuprinse în Art. de mai susŭ pentru călĕtoriile cele obicinuite cum şi cele depărtate, perdania corăbieĭ se înţelege întêmplată în vremea assigurăreĭ. (Co. Fr. 376.)

536. Călĕtoriĭ depărtate se socotescŭ acelea ce se facŭ spre Indiile de rĕsăritŭ şi de apusŭ, spre marea Pacinică, spre Canada, spre Téra-Nova, spre Groenland, şi spre cele-l-alte ţĕrmurĭ, şi ostróve ale Americeĭ despre miadă-di şi despre miadă-nópte, spre ostróvele Asore, Canare, spre Madera, şi spre cele-l-alte ţĕrmurĭ şi locurĭ ce sunt pe Océnŭ, dincolo de strîmtórea Gibraltaruluĭ şi a Sundului. (Co. Fr. 377).

537. Assiguratulŭ, prin formala înţunosciinţare cuprinsă în Art. 533, póte orĭ să facă părăsirea cu somaţie către assigurătorŭ de a plăti summa assigurată în soroculŭ hotărîtŭ prin contractŭ, orĭ să'şĭ păstreze dreptulŭ de a face părăsirea la sorócele hotărite de pravilă. (Co. Fr. 378).

538. Assiguratulŭ, făcândŭ părăsirea, este datorŭ a arăta tóte assigurările ce a făcutŭ séŭ elŭ însuşĭ, séŭ prin alţiĭ, cum şi pe cele ce însuşĭ a poroncitŭ a se face, şi banĭ ce s'a împrumutatŭ ala-grosa séŭ pe séma corăbieĭ, séŭ pe a mărfurilorŭ; nefăcându-se acésta, soroculŭ plăteĭ, care trebue să înceapă a merge din ţiua părăsireĭ, se va amâna până în ţiua în care va face cunoscută maĭ susŭ ţisa arătare, fără însă a isvorî dintr'acésta vre-o prelungire la soroculŭ hotărîtŭ pentru pornirea jalbeĭ de părăsire (Co. Fr. 379).

539. Întêmplându-se a fi arătarea vicléna, assiguratulŭ este lipsitŭ de folosurile isvorîte din assigurare, şi este datorŭ a plăti tóte sumele luate împrumutŭ, macar de şi se va fi perdutŭ séŭ se va fi luatŭ corabia de către vrăjmaşĭ, orĭ corsarĭ. (Co. Fr. 380).

540. Intêmplându-se a se naufrânge corabia, séŭ a se înomoli pe prunturĭ şi a se sfărâma, assiguratulŭ este datorŭ a pune tótă silinţa spre scóterea şi strîngerea lucrurilorŭ înnecate, fără însă a perde dreptulŭ de a putea face părăsirea la vreme şi la locŭ cuviinciosŭ.—După încredinţarea ce va face assiguratulŭ înaintea judecăteĭ, cheltuelile ce va fi făcutŭ elŭ pentru scóterea şi strîngerea lucrurilorŭ, i se ţinŭ în sémă până la suma preţuluĭ lucrurilorŭ scăpate. (Co. Fr. 381).

541. De nu s'a hotarâtŭ în contractŭ vremea plăteĭ, assigurătorulŭ este datorŭ să plătéscă assigurarea în sorocŭ de treĭ luní după formula încunosciinţare a părăsireĭ. (Co. Fr. 382).

542. Actele doveditóre de novóră şi de perdanie, se facŭ cunoscute assigurătoruluĭ maĭ înainte de a fi trasŭ în judecată pentru plata sumelorŭ assigurate. (Co. Fr. 383).

543. Assiguratorulŭ este primitŭ a dovedi faptele împotrivitóre la celè ce se cuprindŭ în înscrisele mărturiĭ ce va aduce.— Primirea de a face asemene dovadă nu oprescе osîndirea asigurătoruluĭ la vremelnicésca plată a summeĭ asigurată, îndatorânduse însĕ assiguratulŭ a da chedăşie;—îndatorirea chedăşieĭ se stinge după trecerea de patru anĭ, de nu se va fi făcutŭ vre o pornire judecătorésсă. (Co. Fr. 384).

544. După ce se va face părăsirea cunoscută formalicesce, şi se va primi orĭ se va hotărî de judecată că este bine cuvêntată, lucrurile assigurate rĕmânŭ ale assigurătoruluĭ din ziua în care s'a făcutŭ părăsirea—Assigurătorulŭ nu se póte apăra de plata summeĭ assigurate, sub pricinuire că s'a întorsŭ corabia (Co. Fr. 385).

545. Chiria pentru mărfurile scăpate, şi chiarŭ cândŭ se va fi plătitŭ înainte, se cuprinde în părăsirea corăbieĭ, şi este totŭ a asigurătoruluĭ fără a vătăma drepturile împrumutătorilorŭ ala-grosa, drepturile marinarilorŭ pentru simbria lorŭ şi cheltuelile ce s'a făcutŭ în vremea calătorieĭ. (Co. Fr. 386).

546. Întêmplându-se a sĕ opri corabia din partea vre uneĭ puterĭ, assiguratulŭ este datorŭ a face acésta asigurătoruluĭ cunoscutŭ formalicesce, în sorocŭ de treĭ zile de la primirea vestireĭ.—Părăsirea lucrurilorŭ oprite sĕ póte face numaĭ după unŭ sorocŭ de şase luní, după formala încunosciinţare a oprireĭ, de s'a făcutŭ pe mârile Europeĭ, pe marea Mediteranâ, séŭ pe marea Baltică;—după soroculŭ de unŭ anŭ, de s'a săvîrşitŭ oprirea în ţĕrĭ maĭ depărtate.—Aceste soróce începŭ a se socoti din ziua în care s'a făcutŭ cunoscută oprirea.—Dacâ mărfurile cele oprite vorŭ fi supuse la stricăciune, sorócele maĭ susŭ zise se scadŭ la o lună şi jumătate pentru întêmplarea cea d'ântêĭ, şi la treĭ luní pentru cea de a doua. (Co. Fr. 387).

547. În curgerea sorócelorŭ însemnate în Art. de maĭ susŭ, asisiguraţiĭ sunt datorĭ a pune tótă silinţa ce le e prin putinţă ca sĕ dobîndéscă sloboḑirea lucrurilorŭ oprite.—Iar assigurătorĭĭ vorŭ putea, orĭ dinpreună cu assiguraţiĭ orĭ deosebitŭ în partele, sĕ întrebuinţeḑe tóte mijlocele spre acelaşi sfîrşitŭ. (Co. Fr. 388).

548. Părâsirea cu cuvêntŭ că corabia nu este în stare de plutire, nu se póte face, cândŭ corabia înomolită pe prunturĭ şi sfărâmată

se póte rêdica, drege şi aduce în stare de a 'şĭ urma drumulŭ sĕŭ câtre locŭlŭ orânduitŭ eĭ.—La acéstă întêmplare, assiguratulŭ păstrédă dreptulŭ de a se porni înpotriva assigurătorilorŭ spre a cere cheltuelile şi stricăciunile pricinuite din înomolirea corăbieĭ (Co, Fr. 389).

549. Dacă corabia s'a declaratŭ în stare de neplutire, assiguratulŭ pe povóră e datorŭ a face acésta cunoscută assigurătorilorŭ în sorocŭ de treĭ dile de la primirea aceştiĭ vestirĭ. (Co. Fr. 390).

550 Căpitanulŭ e datorŭ, la o asemene întâmplare, a şi pune tótă silinţa spre a găsi o alta corabie ca sĕ transportéde mărfurile la locŭlŭ cel hotârâtŭ. (Co. Fr. 391).

551. Primejdile mărfurilorŭ încârcate în altă corabie sunt pe séma assigurătoruluĭ la întêmplarea pomenită în art. de maĭ susŭ, pînă la sosîrea şi descărcarea lorŭ (Co. Fr. 392).

552. Assigurătorulŭ, osebitŭ de acésta, este datorŭ a plăti stricăciunile, cheltuelile descărcăreĭ, ale magasinăreĭ, ale reîncărcăreĭ, adausulŭ chirieĭ, şi tóte cele-l-alte cheltueli ce se voru fi făcut pentru scăparea mărfurilorŭ, până la împlinirea sumeĭ assigurate. (Co. Fr. 393),

553. Cândŭ, în sorócele hotărâte prin art.. 546, căpitanulŭ n'a pututŭ găsi altă corabie ca să reîncarce mărfurile, şi să le aducă la locŭlŭ orânduireĭ lorŭ, atunci asssiguratulŭ póte se facă părâsire. (Co. Fr, 394).

554. Întêmplându-se a se prinde corabia, assiguratulŭ, de n'a pututŭ însciinţa de acésta pe assigurâtorŭ, póte să rescumpere lucrurile fără a maĭ aştepta ordinulŭ sĕŭ.—Assiguratulŭ este datorŭ a încunosciinţa formalŭ assigurâtoruluĭ învoirea ce va fi făcutŭ pentru rescumpĕrare, îndată ce va avea mijlóce. (Co. Fr. 395).

555. Assigurâtorulŭ póte alege de a priimi, pe séma sa, învoirea ce va fi făcutŭ, séŭ de a se lepâda de dînsa, şi se îndatorédă a face assiguratuluĭ cunoscută alegerea sa în sorocŭ de douădecĭ şi patru césurĭ după formala încunosciinţare a învoireĭ.—De va declara că primesce învoirea pe séma sa, e datorŭ a contribui fără zâbavă, la plata rescumpărĕreĭ după cuprinderea înscrisuluĭ de învoială, şi după analogia pârţeĭ assigurate dĕ dînsulŭ, neîncetândŭ de a fi respundĕtorŭ pentru urmâtórele primejduirĭ ale călâtorieĭ, întocmaĭ după cuprinderea contractuluĭ de assignrare.—Iar de va declara că se lépădă de folosulŭ învoeleĭ, e datorŭ a plăti summa assigurată, fără a putea să facă vre o pretenţie asupra lucrurilorŭ rescumperate,—Cândŭ assiguratulŭ, în soroculŭ de maĭ susŭ, n'a făcutŭ cunoscută alegerea sa, se socotéşte că s'a lepâdatŭ de folosulŭ învoleĭ. (Co. Fr. 396).

TITLULŬ XI.

Pentru stricâciuni.

556. Tóte cheltuelele estraordinare, fâcute pentru corabie şi mârfuri, pentru amândouă împreună, séŭ pentru fie-care în parte, tótă paguba ce se întêmplă corâbiei şi mâtfurilorŭ, de la încârcarea lorŭ, şi pereere până la întórcerea şi descârcarea lorŭ,—se socotesce stricâciuni. (Co. Fr. 597).

557. Nemijlocindŭ între tóte pârţile tocmeli speciale pentru fiecare lucru în parte, atunci stricâciunile se regulédă după disposiţiile urmâtóre. (Co. Fr. 398).

558. Stricâciunile suntŭ de două feluri, adică stricâciuni d'avâlmăşescĭ, şi stricâciuni simple séŭ particulare. (Co. Fr. 399).

559. Stricâciuni d'avâlmăşeşcĭ sunt:—1. lucrurile date prin învoială şi pentru rescumpărarea corâbiei şi a mârfurilorŭ:—2. lucrurile cele aruncate în mare;—3. otgónele séŭ catarturile rupte orĭ tâiate:—4. ancorele şi cele-l-alte lucruri părăsite pentru isbâvirea obştéscă:—5. pagubile şi stricâciunile ce din aruncare s'aŭ pricinuitŭ mârfurilorŭ remase în corabie:—6. câutarea ranelorŭ şi hrana marinarilorŭ rânitĭ, apărândŭ corabia; simbriile şi hrana marinarilorŭ în vremea opreleĭ, cândŭ corabia e oprită în câlĕtoria eĭ din porunca vre uneĭ puteri, şi în vremea dregereĭ pentru stricâciunile suferite de bună voiă spre isbâvirea obştéscă, dacă corabia este închiriată cu luna: —7. cheltuelile descârcăreĭ spre uşurarea corâbiei şi întrarea eĭ în vre unŭ portŭ séŭ rĕŭ, cândŭ corabia este silită la acésta din pricina vre uneĭ furtunĭ orĭ a vre uneĭ góne de câtre vrăjmaşĭ: — 8. cheltuelile fâcute ca să dea iarăşi pe apă corabia înomolită spre a o scâpa de totala perdanie, orĭ deprindere;—şi de obşte, pagubele suferite de bună voiă şi chieltuelile făcute după chibsuiri, râdemate pe cuvinte destoinice pentru folosulŭ şi obştésca scăpare a corâbiei şi a mârfurilorŭ, de la încărcarea şi purcederea lorŭ până la întórcere şi descărcare. (Co. Fr. 400).

560. Stricâciunile d'avâlmâşescĭ privescŭ, după analogie, pe séma mârfurilorŭ şi pe jumătatea preţuluĭ corâbiei şi a chirieĭ. (Co Fr. 401).

561. Preţulŭ mârfurilorŭ se hotărâsce după preţuirea lorŭ la loculŭ descârcăreĭ. (Co. Fr. 402).

562. Stricăciuni particulare sunt: 1. stricâciunea ce se întêmplă mârfurilorŭ din însuşi metéhna lorŭ din furtună, prindere, naufrângere şi înnomolire; 2. chieltuelile fâcute spre a le scăpa;—3. perdania otgónelorŭ, a ancorelorŭ, a pândelorŭ, a catarturilorŭ, şi a

fringhiilorŭ, prĭcinuită din furtună şĕŭ altă întĕmplare de mare;— chieltuelile isvorîte din ori ce poposire pricinuită sĕŭ din întĕmplătóre perdere a diselorŭ lucruri, sĕŭ din trebuinţa de a se aprovisiona, orĭ de a drege corabia la întĕmplare de a lua apă; — 4 hrana şi simbria marinarilorŭ în vremea opreleĭ, cândŭ se opresce pe drumŭ corabia din porunca vre uneĭ puterĭ, şi pe vremea în care e silitŭ cârpitanulŭ a drege corabia, de este închiriată pe călĕtorie;—5. hrana şi simbria marinarilorŭ pe vremea carantineĭ, fie corabia închiriată pe călătorie sĕŭ cu luna; şi de obşte, chieltuelile făcute şi paguba suferită numaĭ pentru corabie, sĕŭ numaĭ pentru mârfurĭ, de la încărcare şi purcedere până la întórcere si descărcare. (Co. Fr. 403).

563. Stricăciunile cele particulare privescŭ pe séma proprietaruluĭ lucruluĭ ce a cercatŭ vătămare, orĭ a pricinuitŭ, chieltuială şi se plătescŭ totŭ de dînsulŭ. (Co. Fr. 404).

564. Stricăciunile pricinuite mârfurilorŭ din pricină că cârpitanulŭ n'a închisŭ bine uşile podeleĭ, n'a priponitŭ bine corabia, n'a datŭ frîngiĭ bune pentru încărcarea şi descârcarea mârfurilorŭ, şi din pricina tuturorŭ celorŭ-l-alte întĕmplarĭ ce vinŭ din neîngrijirea cârpitanuluĭ; orĭ a echipagiuluĭ, sunt asemene stricăciunĭ particulare ce privescŭ pe séma propietaruluĭ mărfurilorŭ, şi pentru carĭĭ acesta póte a se porni prin judecată împotriva cârpitanuluĭ, a corâbieĭ, şi a chirieĭ. (Co. Fr. 405).

565. Plata de călĕuţie, de edecŭ, de cărmă spre a înlesni întrarea în vaduri de mare orĭ în rîurĭ, orĭ spre a esi dintr'acésta, tacsa de luarea voieĭ de drumŭ, de visitaţie, de raporturĭ, tacsa pentru burie góle şi orĭ ce alte semne se punŭ asupra stâncelorŭ şi a prunturilorŭ pentru apărarea corâbiilorŭ de primejdie, tacsa de ancoragiŭ, şi orĭ ce alte tacse de navigaţie, nu se socotescŭ stricăciunĭ, ci sunt simple chieltuelĭ privitóre pe séma corâbieĭ. (Co. Fr. 406).

566. Întêmplându-se a sĕ isbi două corâbiĭ, daca acea isbire s'a pricinuitŭ din vre-o nebiruită întĕmplare, stricăciunea privesce pe séma corâbieĭ ce a cercat'o, fără a puté să cérĕ vre o despăgubire; — de s'a întêmplatŭ isbirea corâbiilorŭ din greşiala unuia din cârpitaniĭ lorŭ, plătesce paguba celŭ ce a pricinuit'o; — de va fi îndoială asupra pricineĭ isbireĭ, paguba se va plăti de o potrivă de corâbiile carĭ o vorŭ fi făcutŭ şi o vorŭ fi cercat'o. La aceste din urmă două întêmplărĭ, preţuirea pagubeĭ se face de oamenĭĭ cu sciinţă. (Co. Fr. 407).

567. O cerere pentru stricăciunĭ nu este priimită, dacă stricăciunea d'avalmăşiască nu covîrşasce unuluĭ la sută din preţulŭ co-

răbieĭ şi alŭ mărfurilorŭ împreună, şi dacă stricăciunea particolară nu covîrşiasce asemene unulŭ la sută din preţulŭ lucruluĭ vătămatŭ. (Co. Fr. 408).

568. Disposiţia contractuluĭ cuprinḑĕtóre de ḑicerile: *apăratŭ de stricăciune*: apără pe assigurătorŭ de tóte stricăciunile atâtŭ d'avălmăşescĭ câtŭ şi particulare, afară numaĭ de întêmplarile ce daŭ dreptŭ de pârăsire; şi la aceste întêmplârĭ, asiguraţiĭ aŭ dreptulŭ de a alege orĭ sĕ facă pârăsirea, orĭ să se pornéscă pentru cererea de stricăciunĭ. (Co. Fr. 409).

TITLULŬ XII.

Pentru aruncarea mărfurilorŭ şi pentru contribuire (cisluire).

569. Dacă căpitanulŭ, din furtună, orĭ din gónă vrăjmăşiască, se vede silitŭ a arunca în mare, pentru isbâvirea corăbieĭ o parte din povóra sa, a tâia catarturile, séŭ a nâpusti ancorele sale, se sfâtuesce maĭ înainte cu ceĭ interesaţĭ la povóră aflâtorĭ în corabie, şi cu fruntaşiĭ echipagiuluĭ — De vorŭ fi pârerile împărţite, se va urma dupe pârerea căpitanuluĭ şi a echipagiuluĭ corâbieĭ. (Co. Fr. 410).

570. Ântêiŭ se aruncă lucrurile cele maĭ puţinŭ trebuincióse, cele maĭ grele şi de maĭ puţin preţŭ, şi apoĭ mărfurile cele după podéla ântêia a corâbieĭ, după alegerea căpitanuluĭ, şi după pârerea fruntaşilorŭ echipagiuluĭ. (Co. Fr. 411).

571. Căpitanulŭ este datorŭ, îndată ce va gâsi prilejŭ şi va avea înlesnire, se astérnă înscrisŭ acéstă chibḑuire. — Acea chibḑuire va cuprinde:—pricinile, din cariĭ s'a hotărîtŭ aruncarea, — lucrurile ce s'aŭ aruncatŭ orĭ s'a vâtâmatŭ. — Va avea iscâlitura chibḑuirilorŭ şi va arâta cuvintele pentru cariĭ împotrivitoriĭ n'aŭ voitŭ să iscâléscă. — Acéstă chibḑuire se va trece în registrulŭ corâbieĭ (Co. Fr. 412)

572. La celŭ d'ântêiŭ portŭ, în care va poposi corabia, căpitanulŭ este datorŭ, în sorocŭ de două-ḑecĭ şi patru césurĭ după sosirea sa, a supune la adeverirea Tribunaluluĭ séŭ a Dregetorieĭ locale întêmplările cuprinse în actulŭ de chibḑuire trecutŭ în registru. (Co. Fr. 413)

573. Alegerea perḑanţilorŭ şi a pagubilorŭ se face la loculŭ descârcăreĭ corâbieĭ, dupe silinţa căpitanuluĭ şi prin ómenĭ cu sciinţă; — aceştĭ din urmă se orânduescŭ de câtre tribunalulŭ de comerciŭ, de se face descârcarea în vre unŭ portŭ alŭ Românieĭ. — Iar unde nu va fi tribunalŭ de comerciŭ, aceĭ ómenĭ cu sciinţă

se orânduescŭ de câtre Tribunalul localŭ, orĭ în lipsa acestuĭ, de câtre Dregĕtoria locală. — Cândŭ se face descârcare în vre unŭ portŭ străinŭ, se orênduescŭ de agentulŭ ţĕreĭ, şi nefiindŭ asemene agentŭ, de Dregĕtoria locală. — Acĕştĭ ómenĭ cu sciinţă facŭ jurâmîntŭ maĭ înainte de a începe lucrările lorŭ. (Co. Fr. 414).

574. Mârfurile ce s'aŭ aruncatŭ în mare, se preţuescŭ dupe preţulŭ curgĕtorŭ la locŭlŭ descărcăreĭ; calitatea lorŭ se dovedesce prin înfăţişarea cârţuliilorŭ de încârcare, şi a facturilorŭ, de vorŭ fi. (Co. Fr. 415).

575. Ómeniĭ cu sciinţă rânduiţĭ dupe cuprinderea articolului de maĭ susŭ facŭ împărţirea perdaniilorŭ şi a pagubilor.— Împărţirea se pune în lucrare de agentulŭ ţĕreĭ, iar de nu va fi, de orĭ ce locală judecătorie competentă. (Cp. Fr. 416).

576. Împărţirea pentru plata perdaniilorŭ şi a pagubilorŭ se face asupra lucrurilorŭ aruncate în mare şi scâpate, şi pe jumătatea din preţulŭ corăbieĭ şi alŭ chirieĭ după analogia preţului lorŭ la locŭlŭ descărcăreĭ (Co. Fr. 417).

577. Dacă calitatea mârfurilorŭ s'a plăsmuitŭ prin cârţiulia de încărcare, şi mărfurile se gâsescŭ de unŭ preţŭ maĭ mare, atuncĭ ele contribuescŭ dupâ adevărata lorŭ preţuire, de aŭ scăpatŭ.— Mărfurile perdute se plătescŭ după calitatea numită în cărţiulia de încărcare.—Cândŭ mărfurile declarate sunt de o calitate maĭ de josŭ de câtŭ cea însemnată în cărţiulie, atuncĭ mărfurile scăpate contribuescŭ dupâ calitatea cuprinsâ în cărţiulia de încârcare;— iar de s'aŭ aruncatŭ în mare orĭ s'aŭ stricatŭ, se plătescu după preţulŭ lorŭ (Co. Fr. 418).

578. Muniţiile de resboiŭ, de hrană şi străilé de îmbracâminte a ómenilorŭ echipagiuluĭ nu se supunŭ la contribuţia aruncăreĭ; preţulŭ celorŭ ce se vorŭ fi aruncatŭ se va plăti prin contribuire din tóte cele-l-alte lucrurĭ. (Co. Fr. 419).

579. Lucrurile ce nu se cuprindŭ în cărţiulia de încărcare séŭ în declaraţia căpitanuluĭ, de se vorŭ fi aruncatŭ, nu se plătescŭ; iar de aŭ scăpatŭ, contribuescŭ. (Co. Fr. 420).

580. Lucrurile încărcate pe podéla corăbieĭ contribuescŭ, de a scăpatŭ.—De s'aŭ aruncatŭ în mare, orĭ s'aŭ stricatŭ prin aruncare, atuncĭ proprietarulŭ lorŭ nu este primitŭ a face cerere de a le supune la contribuire; pótè însе a se porni cu cerere numaĭ înpotriva căpitanuluĭ. (Co. Fr. 421)·

581, Contribuirea pentru paguba pricinuită corăbieĭ se face numaĭ cândŭ acea pagubă s'a făcutŭ spre a înlesni aruncarea. (Co. Fr. 422).

582. Dacă aruncarea nu isbăvesce corabia, nu se va face nicĭ o

contribuire;—mărfurile scăpate nu sunt nicĭ dè cum supuse la plata nicĭ la pespăgubirea celorŭ aruncate în mare séŭ vătămate. (Co. Fr. 423).

583, Dacă, după aruncare, scapă corabia, şi urmânduşĭ drumulŭ, se prăpădesce,—atunci lucrurile scăpate contribuescŭ la aruncare după preţuirea lorŭ în starea, în care se află, scăḑêndu-se cheltuelile ce s'aŭ făcutŭ pentru scăparea lorŭ (Co. Fr. 424).

584 Lucrurile aruncate în mare nu contribuescŭ la nicĭ o întêmplare, la plata pagubilorŭ ce se vorŭ fi întêmplatŭ, în urma aruncăreĭ, la mărfurile scăpate.—Mărfurile nu contribuescŭ nicĭ de cum la plata corăbieĭ perdute, séŭ ajunsă în stare de a nu maĭ putea pluti (Co. Fr, 425).

585. Dacă, în puterea uneĭ chibḑuiriĭ, s'a spartŭ corabia la unŭ locŭ spre a sĕ scóte dintr'însa mârfurile, atunci acestea contribuescŭ la cheltuelile dregereĭ stricăciuneĭ pricnnuite corăbieĭ (Co. Fr. 426).

586. Întêmplânduse a se perde din mârfurilĕ puse în bărcĭ spre a uşura corabia la intrarea eĭ în vre un portŭ séŭ în vre unŭ rîŭ, înpărţirea se face pe corabié şi pe tótâ povóra.—Iar de va peri corabia cu rĕmăşiţa povereĭ sale, atunci nu se face nicĭ o înpărţiré pe mărfurile, puse în bărcile uşurătóre, de şi acestea sosescŭ cu norocire. (Co. Fr. 427).

587. La tóte întêmplările aci maĭ susŭ arătate, căpitanulŭ şi echipagiulŭ corabieĭ aŭ privelegiŭ asupra mărfurilorŭ séŭ a preţiuluĭ lor pentru totalulŭ costului contribuireĭ. (Co. Fr. 428).

588. Dacă, după înpărţire, aŭ găsitŭ proprietariĭ lucrurile cele aruncate în mare, atunci eĭ sunt datorĭ a întórce căpitanuluĭ şi celorŭ interessatĭ ceia ce aŭ primitŭ din contribuire, scăḑênduse însĕ pagubile pricinuite prin aruncare, şi chieltuelile făcute pentru găsirea lorŭ. (Co. Fr. 429).

TITLULŬ XIII.

Pentru prescripţiĭ:

589. Căpitanulŭ nu póte dobândi proprietatea corăbieĭ prin prescripţie. (Co. Fr. 430).

590. Cererea pentru părăsire este supusă la prescriptia hotărâtă prin articolulŭ 532. (Co. Fr. 431).

591. Orĭ-ce cerere isvorită dintr'unŭ contractŭ ala-grosa, orĭ dintr'unŭ contractŭ de assigurare, are prescripţie de cinci ani, socotinduse de la data contractului. (Co. Fr. 432).

592. Sunt supuse la prescripție:—tóte cererile pentru plata de chirie, de corab e, pentru sumbr ile slujbaș lorŭ, a marinarilorŭ și altorŭ oameni ai echipagiului, în curgere de unŭ anŭ după savîrșirea călătoriei; — pentru hrana dată marinarilorŭ cu ordinulŭ căpitanului, într'unŭ anŭ după predarea hranei; pentru dări de cherestea și de alte materialuri trebuincióse la clădirea corăbiei, pentru căpuirea și provisionarea ei cu cele spre hrană, într'unŭ anŭ după darea lor;—pentru plata lucrătorilorŭ și pentru lucrurile făcute, într'unŭ anŭ după primirea lucrurilorŭ; —ori-ce cerere pentru predarea mărfurilorŭ, într'unŭ anŭ după sosirea corăbiei. (Co. Fr. 433).

593. Prescripția nu'și are loculi, candŭ e la mijlocŭ zapisŭ orĭ sub iscălitură înparte, orĭ adeveritŭ, închiere de socotélă iscălită, séŭ cerere făcută prin judecată. (Co. Fr. 434).

TITLULŬ XIV.

Cuvinte de neprimirea unorŭ cererĭ la judecata.

594. Sunt neprimite: — tóte cererile înpotriva căpitanuluĭ și asigurătorilorŭ pentru paguba pricinuită mărfei, de s'a primitŭ marfa fără protestŭ; — tóte cererile pornite, înpotriva chiriașiului pentru stricăciuni, dacă căpitanulŭ a predatŭ mărfurile și a primitŭ chiria sa fără a se face protestŭ înpotriva lui; - tóte cererile atingĕtóre de despăgubire pentru pagubile pricinuite prin isbirea corăbiei cu alta într'unŭ locŭ, unde căpitanulŭ a pututŭ sĕ'și facĕ reclamația și n'a făcut'o. (Co. Fr. 435).

595. Aceste protesturi și reclamații nu au nicĭ o tărie, de nu s'aŭ încunosciințiatŭ formalŭ protivnicilorŭ în sorocŭ de două-decĭ și patru césuri, și dacă, în curgere de o lună de la data loru, nu s'a făcutŭ cerere prin judecată. (Co. Fr. 436).

Procedura Cod. Comercialŭ.(1)

PARTEA I.

PROCEDURA

Pentru judecătoriile de comercŭ.

Art. 1. Orĭ-ce jalbă prin care se pornesce pîră înnotriva cuiva, trebue să cuprindă cererea jĕluitorului, mijlócele prin carĭi o dovedesce, să fie iscălită de dînsulŭ, séŭ de scriitorŭ, de nu va scĭ carte, séŭ de vechilelŭ ce'lŭ orânduesce în acéstă pricină, care va înfaţişa vechiletŭ adeveritŭ de vre o dregĕtorie; va arâta locuinţa jăluitorului, precum şi locŭlŭ hălăduirei, porecla şi meseria pârîtului.

2· Pentru tóte jălbile ce se daŭ la judecătoriile comerciale, se voru păzi dispoziţiile legiuite prin art. 247 prin §§. 1, 3, 4 şi partea 1-iŭ a paragrafului 5, de la art. 248, precum şi glăsuirea art. 249, şi 250 din Regulamentulŭ organicŭ.

3. Cândŭ pîrâtulŭ nu va avea hălăduirea sa în cuprinsulŭ judeţului unde judecătoria comercială se află aşedată, Preşidentulŭ 'ĭ va trămite râvaşŭ de sorocŭ, prin mijlocirea ocârmuireĭ locului în care se va afla. Ocârmuitorulŭ este datorŭ, chiarŭ în ziua ce primesce citaţia, să o trămită în primirea chematuluĭ.

4. Se voru păzi pentru citaţiĭ dispoziţiile art. 248 din Regulamentulŭ organicŭ cuprinse în §§. 1, 3 şi 4; iar pricinile commerciale fiindŭ de fire maĭ grabnică, Preşidentulŭ va putea să hotărască unŭ sorocŭ maĭ scurtŭ, dupe trebuinţă.

5. Asupra înfăţişăreĭ, de se va cere sorocŭ de pregătire, acelŭ

(1) Procedura Codicelŭĭ de Comerciŭ se compune atâtŭ din nisce anexe, carĭ eraŭ alăturate pe lingă ediţiunea din 1840, cătŭ şi din maĭ multe articole din Regulamentulŭ Organicŭ şi alte legĭ posterióre. Noĭ publicăm tóte dispoziţiunile diferitelorŭ legĭ, relative la acéstă procedură, urmându, pre cătŭ s'a pututŭ, ordinea materieler din ediţiunea din 1840.

sorocă se va mărgini dupe gâsirea cu cale a judecătorieĭ, luându-se şi mâsurile priincióse dupe felulŭ înprejiurârilorŭ.

6. Partea interessata în vre o pricină commercială va putea, în urma jâlbeĭ pentru sorocire şi chiarŭ înaintea hotărâreĭ, să céră a se pune secuestru asupra avereĭ protivniculuĭ sĕŭ, cu chipulŭ arâtatŭ maĭ josŭ.

7. Secuestrantulŭ, prin jalba sa de sesuestru, va arâta locului hălăduinţeĭ sale şi alŭ protivniculuĭ sĕŭ; pe ce anume înţelege a se pune secuestru, unde se află lucrurile pe carĭĭ voesce a pune secuestru; summa pentru care cere secuestru; va alâtura destoinică cheḑeşie, séŭ va depune zălogŭ, şi va numĕra leĭ 20, tacsa publicaţieĭ secuesrtuluĭ.

8. Secuestrantulŭ şi cheḑaşulŭ sĕŭ sunt respunḑĕtorĭ solidarĭ pentru temeinicia secuestruluĭ; judecătoriĭ sunt respunḑĕtorĭ pentru destoinicia assigurâreĭ ce aŭ primitŭ.

9. Jalba de cerere de secuestru, Presidentulŭ judecătorieĭ, chiar în ḑiua primireĭ sale, saŭ multŭ a doua-ḑi, o va supune în chibḑuirea judecătorieĭ, care, în aceiaşĭ ḑi, se va îndeletnici întru cercetarea cereriĭ. Vorŭ fi faţă la cercetare atâtŭ secuestrantulŭ câtŭ şi cheḑaşulŭ sĕŭ, de va avea, séŭ vechilulŭ din partele, cu împuterniciriĭ adeverite de vre-o Dregătorie. Jalba de cerere de secuestru se va încunosciinţa secuestratuluĭ cu o ḑi celŭ puţinŭ maĭ înainte de a se pune secuestru. Judecătoria cercetându cererea de secuestru, nu va cere de la secuestrantŭ sĕ dovedéscă fiinţa datorieĭ pentru care cere secuestru.

10. Pentru tóte chibḑuirile judecătorieĭ asupra cereriĭ de secuestru, se vorŭ aşterne jurnaluriĭ cu tóte cerutele formalităţĭ.

11. Chiar în ḑiua cându se va închiea jurnalŭ prin care se va priimi cererea de secuestru, Presidentulŭ va scrie autorităţeĭ competente să înfiinţeḑe cerutulŭ secuestru, dacă lucrurile asupra cărora se cere a se pune secuestru se află în judeţŭ osebitŭ de acela unde este aşeḑată judecătoria care a primitŭ cererea de secuestru, Presidentulŭ va scrie, pentru înfiinţarea aceluĭ secuestru, câtre ocârmuirea locală. Acela câtre care se scrie a pune unŭ secuestru, este datorŭ să'lŭ înfiinţeḑe chiar în ḑiua cându primesce asemene vestire, séŭ multŭ adoua-ḑi, dacă lucru ce se secuestréḑă se află în residenţa sa; 'lŭ va înfiinţa în două-ḑecĭ şi patru de césurĭ, dacă locului residenţeĭ sale este depărtatŭ, cu şése césurĭ, de locului unde se află lucrurile ce se secuestréḑĕ, séŭ în de atâtea orĭ câte 24 de césurĭ de câte orĭ acele două locurĭ se află depărtate câte şése césurĭ unului de altulŭ. Orĭ-ce reclamaţie s'ar ivi din partea orĭ-căruia împotriva secuestruluĭ, nu va opri din lu-

crarea sa pe slujbaşulŭ însărcinatŭ cu alŭ înfiinţa; va fi însă datorŭ ca fără zăbavă să facă acéstă împregiurare cunoscută judecătorieĭ unde s'a făcutŭ cererea de secuestru; Presidentulŭ fără zăbavă va vesti acésta secuestrantuluĭ.

12. Pentru orĭ-ce abatere în ceia ce se atinge de soroculŭ în care Presidentulŭ, ceĭ-l-alţĭ judecătorĭ şi slujbaşulŭ însărcinatŭ cu înfiinţarea secuestruluĭ, aŭ să facă lucrările ce asupra secuestruluĭ li se prescrie, acestia suntŭ răspunzătorĭ cu dintr'alorŭ către partea interessată, cândŭ dintr'acésta i s'ar întâmpla pagubă.

13. Pentru citaţiile ce s'aŭ datŭ întêiaşĭ-dată prin ocârmuire, dacă atâtŭ partea prigonitóre câtŭ şi nimene din ceĭ orânduiţĭ de pravilă a primi citaţia în lipsa sa, nu vorŭ să o priméscă, séŭ să iscăléscă în condică, slujbaşulŭ ocârmuireĭ, fără cea maĭ mică zăbadă, va face cunoscută acéstă împrejurare aceluia ce'lŭ a trămisŭ cu citaţia, care va trămite împreună cu dînsulŭ unŭ altŭ orânduitŭ spre a o da iarăşĭ aceluia ce se împotrivea să o priméscă. La de iznóvă împotrivire din parte'ĭ, amândoĭ slujbaşiĭ ocârmuireĭ, séŭ sub-ocârmuireĭ, vorŭ iscăli, în condică, arătându împregiurarea şi pricina împotrivireĭ; ocârmuirea îndată va face cunoscută Tribunaluluĭ de comerciŭ urmarea sa.

14. După împlinirea formelorŭ prescrise prin §. 3 şi 4 de la art. 250 din Regulamentulŭ organicŭ şi acelorŭ prescrise prin art. 13 şi 16 din Procedura comercială, acela către care era trămisă citaţia, se va socoti că a primit'o.

15. Cândŭ în pricinĭ maritime se află prigonitorĭ ce nu aŭ hălăduire statornică, dacă corabia stă gata să pornéscă, Presidentulŭ va putea să sorocéscă pricina chiar în ziua în care primesce jalba.

16. Citaţia ce se dă în corabie celorŭ ce suntŭ să pornéscă cu dînsa este temeĭnică.—Chiematulŭ este datorŭ să iscăléscă de primire în condica slujbaşuluĭ, — În lipsa luĭ, citaţia se va da căpitanuluĭ séŭ celuĭ maĭ însemnatŭ după dînsulŭ, care va iscăli în condică şi va fi datorŭ a o da chiematuluĭ cu luare de adeverinţă Dacă nicĭ chiematulŭ, nicĭ ceĭ orânduiţĭ dupe pravilă a priimi citaţia în lipsa sa, nu vorŭ voi să o priiméscă, slujbaşulŭ împreună cu uuŭ marturŭ vorŭ arâta în condică, sub a lorŭ iscălitură, împrejurarea şi pricina neprimireĭ, şi citaţia se va lipi pe corabie, arătându-se într'însa anulŭ, luna şi ziua afişiăreĭ sub iscălitura slujbaşuluĭ şi a marturuluĭ.

17. Jaluitorulŭ póte, după alegerea sa, să tragă pe pîrâtŭ la judecătoria în ţinutulŭ căria se află hălăduirea pîrîtuluĭ, orĭ la aceia în ţinutulŭ căria s'a făcutŭ tocméla séŭ s'a datŭ marfa. In

pricini de tovărășie, câtă vreme ea este în ființă, pîrîtulŭ se va trage la judecătoria în ținutulŭ căria se află așeḑată. In pricini de falimentŭ, la judecătoria în ținutulŭ caria este hălăduirea falitului. Falimentulŭ fiindŭ făcutŭ de vre o tovărășie, tovarășii se voru trage la judecătoria în ținutulŭ căria se află casa tovărășéscă, ori așeḑĕmîntulŭ lorŭ de tovărășie, séŭ unulŭ dintr'acele așeḑăminte, de voru fi mai multe. In pricini de cheḑășie, pîrâtulŭ se va trage la judecătoria unde se judecă pricina principală. Dacă acea pricină va fi luatŭ izbrănire prin dare de hotărâre, chieḑașulŭ se va trage la judecătoria, în ținutulŭ câria va fi datŭ chieḑășia, séŭ se va fi afiândŭ cu hălăduirea. Tovărășiile, în câtă vreme se voru afla în ființă, se voru trage în persóna directorilorŭ eĭ, la judecătoria în ţênutulŭ câria ea este așeḑată, séŭ unde unulŭ din directorĭ va avea hălăduirea sa, orĭ neavândŭ vre unŭ așeḑămêntŭ nicĭ directorulŭ, se va trage în persóna vre unuia din tovarășĭ la judecătoria unde elŭ va arăta hălăduirea. Unirea creditorilorŭ se va trage în persóna sindicilorŭ. la judecătoria unde și voru avea hălăduirea. Străinii ce nu aŭ hălăduire cunoscută în țérra Românéscă, se voru trage la judecătoria în ţênutulŭ câria eĭ se află cu șederea.

18. Nici o sorocire nu se va face în ḑile de prăznice legiuite, afară numaĭ cândŭ judecătoria o va găsi de cuviință prin închiere de jurnalŭ.

19. La ḑiua însemnată în citație, prigonitorii sunt datorĭ a se înfățișa, séŭ însuși, séŭ prin vechilĭ înputerniciți chiarŭ în pricina de prigonire. — Dacă prigonitorii înțelegŭ că vechilii lorŭ aŭ puterea de a da izbrănire pricinei prin împăciuire, voru arăta și acésta cu deslușire în vechiletŭ.

20. Dacă prigonitorii se înfățișiază la ḑiua sorocită, însĕ asupra pricineĭ uu se dă hotărâre, prigonitórea parte ce nu va fi șeḑătóre în orașulŭ așeḑăreĭ judecătorieĭ, va fi datóre, înfățișându-se, se arăte pe unulŭ din locuitorĭ statorniciți într'acelŭ oraşŭ, care se va însărcina, prin înscrisŭ iscălitŭ de amândoĭ, a primi în lipsa aceĭ prigonitóre părți, tóte chârtiile câte voru privi la acé prigonitóre parte, și care îndreptându-se la acea gazdă se voru socoti întocmaĭ ca cândŭ ar fi îndreptate câtre însuși acea parte. Aceasta se va arăta în jurnalulŭ închiatŭ asupra pricineĭ.

21. Dacă judecătoria nu are căḑere a judeca o prigonire ce nu va fi de fire comercială, o va trămite a se judeca de catre judecătoria competentă, de și prigonitorii n'ar face o asemene cerere. La orĭ ce altă întêmplare ar voi prigonitorii să tâgăduiască căḑerea

Tribunalului de a'i judeca, asemene propuneri le potŭ face numai până a nu întra ei în desbatere asupra pricinei.

22. Judecătoria, de nu va primi propunerea ce s'a făcutŭ, cum că nu are cădere să judece prigonirea, va putea, prin aceiaşi carte de judecată, să hotărască şi asupra acestei propuneri şi asupra prigonirei, însă prin dispositii osebite una de alta. Dispositia asupra căderei va putea, la ori ce înpregiurare, să fie atacată prin apelatie.

23. Dacă înscrisulŭ înfăţişiatŭ la judecătorie se va tăgădui séŭ se va defăima de minciunosŭ, acea tagă séŭ defăimare se va judeca de Tribunalulŭ commercialŭ; iar de se va aduce înpotriva aceluĭ înscrisŭ pîră de plăzmuire înpotriva cuĭva anume, judecătoria supuindŭ pe pîrâşŭ a da înscrisŭ că stăruiesce a se cerceta pîra sa cu chipŭ criminalŭ, o va înainta la judecătoria competentă, şi până a se da hotărârea de acolo, va conteni cercetarea prigonirei principale.

24. Pîra de viclenie adusă de cine-va asupra tovarăsîului sĕŭ, se va cerceta de Tribunalulŭ comercialŭ, care dovedindu lŭ în adevĕrŭ de viclénŭ, 'lŭ va trămite la Tribunalulŭ corecţionalŭ spre a i se hotărâ pedépsa ce i se cuvine.

25. Prigonitorii potŭ sĕ nu priméscă ale cerceta socotelile şi catastişele pe neguţiătorii aleşi şi orânduiţi de către judecătorie, pentru aceléşi pricini pentru care potŭ sĕ nu priméscă nici pe judecători sĕ judece prigonirea dintre dînşii. Acésta însĕ o potŭ face numai în sorocŭ de cinci dile dela închierea jurnalului prin care s'a hotărâtŭ alegerea şi orânduirea acelorŭ negutiători socotinduse şi diua închierei aceluĭ jurnalŭ. În acestŭ sorocŭ prigonitorii sunt datori sĕ 'şi dovedéscă pricina pentru care nu primescŭ pe aceĭ neguţiători. Peste acestŭ sorocŭ nu vorŭ mai fi ascultaţi.

26. Neguţiătorii ceĭ orânduiţi séŭ aleşi, potrivitŭ cu glăsuirea Art. 310 din Regulamentulŭ organicŭ, ca sĕ se facĕ ceia ce acolo se dice, sunt datori sĕ priméscă acéstă sarcină.

27. Prigonitori, potŭ alege şi obraze ce nu sunt neguţiători, ca sĕ le cerceteție socotelile şi catastişele.

28. Nimine nu se va putea orândui séŭ alege socotitorŭ, potrivitŭ cu glăsuirea Art. 310 din Regulamentulŭ organicŭ şi 26–27 din Procedura commercială, în mai multŭ de treĭ pricini într'unŭ anŭ.

29. Socotitorii nu potŭ sĕ se lepede de sarcina pusă asupră-le, fără numai de vorŭ dovedi că sunt sĕ purcédĕ unde-va pentru vre-o pricină neapărată, neputându-se amâna călĕtoria fără vătă-

mare, și fiindŭ siliți sĕ zăbovéscă mai multŭ de o lună; de li se va întêmpla vre-o bólă ce nu se póte tămădui, séŭ de vorŭ dovedi că li s'aŭ întêmplatŭ trebi neapărate, din pricina cărora nu se potŭ îndeletnici aiurea fără vătămare.

30. Socotitorii vorŭ hotărî prin jurnalŭ în ce locŭ sunt a se aduna și ḑiua înfățișăreĭ, și vorŭ vesti despre acésta pe prigonitorĭ, chiemându'i a veni cu tóte înscrisurile doveditóre. Prigonitorii sunt datorĭ a da adeverință de primirea vestireĭ ce li s'a făcutŭ. Dacă la înfățișare nu se va putea isprăvi așternerea socotelilorŭ, prin jurnalŭ iscălitŭ de dînșii cu létŭ, lună și ḑi, închiatŭ înaintea prigonitorilorŭ, vorŭ hotărâ ḑiua înfățișării. În jurnalŭ se va ḑice ce s'a lucratŭ și pentru ce s'a amânatŭ prisosulŭ lucrăreĭ. Prigonitorii vorŭ arăta, sub alelorŭ iscâlituri, de li s'a citităŭ jurnalulŭi. Dacă prigonitorii séŭ vreunulŭ din prigonitori, dupe vestirea ce li s'a făcutŭ, nu vorŭ veni la ḑiua sorocită, socotitorii vorŭ face cunoscută acésta Presidentuluĭ judecătorieĭ, care prin citație va chema pe prigonitori ca însorocŭ de ḑece ḑile sĕ se arâte la socotitorĭ. Dacă vre unulŭ din prigonitorĭ nu se va arăta la socotitorĭ, nicĭ la ḑiua hotârâtă prin citație, nicĭ la ḑiua hotărâtă prin jurnalŭ la înfățișare, atuncĭ socotitorii vorŭ așterne socotelile numaĭ pe temeiulŭ documentelorŭ înfățișate, față numaĭ cu partea ce nu va fi dositŭ.

31. După ce se va primi la judecătorie raportulŭ socotitorilorŭ, Presidentulŭ va soroci pe prigonitori spre înfățișare.

32. In pricinĭ comerciale nu se vorŭ face două sorociriĭ, ci numaĭ una.

33. Dacă la ḑiua sorocită jăluitorulŭi nu se arată séŭ nu stăruesce, Tribunalulŭ va judeca pricina în lipsă, și va apăra pe pîrâtŭ de cererea protivniculuĭ sĕŭ. Dacă la aceiași ḑi pîrâtulŭ va dosi, judecându-se asemene pricină în lipsă, se va priimi cererea jăluitoruluĭ, de se va găsi dréptă și bine dovedită.

34. Hotărârea Tribunaluluĭ dată în lipsă se va putea pune în lucrare numaĭ până la oposiția osînditului, și numaĭ de a doua ḑi de cândŭ se va fi datŭ hotărârea în primirea acestuia. In jalba prin care jăluitorulŭ va cere a se pune în lucrare acea hotărâre potrivitŭ cu glăsuirea Art. 313 din Regulamentulŭ organicŭ, este datorŭ sĕ facĕ cunoscută alegerea sa de hălăduire în orașulŭ aședăreĭ judecătorieĭ ce a judecatŭ pricina în lipsa, e nu va avea hălăduirea sa acolo; sĕ arâte cine este chedașulŭ și unde se află hălăduitŭ; séŭ de pune zălogŭ, ce anume ḑălogesce, și ḑălogulŭ fiindŭ lucru nemișcătorŭ, va arăta unde este aședatŭ.

35. Nicĭ o oposiție nu se va primi peste optŭ ḑile din ḑiua în care

se va fi pusŭ în lucrare hotorîrea datâ în lipsă, cuprinḑêndu-se şi acea ḑi precum şi ḑiua oposiţieĭ.—Dacă oposantulŭ nu este hălăduitorŭ judeţuluĭ aşeḑăreĭ judecătorieĭ, atunci, peste soroculŭ de optŭ ḑile va avea câto patru ḑile slobode pentru fiă-care judeţŭ prin care trebue sĕ trécĕ ca să ajungă în judeţulŭ aşeḑăreĭ judecătorieĭ. Dar, şi când se va amâna punerea în lucrare a hotărîreĭ, iarăşĭ nu póte fi primită nicĭ o oposiţie dacă acela în lipsa căruia s'a datŭ hotărîrea, a lăsatŭ să trécă două luni din ḑiua primireĭ hotărâreĭ, fără sâ dea jalbă de oposiţie la judecătoria ce a judecatŭ pricina principală.—Hotărârea judecâţeĭ se socotesce pusâ în lucrare, cândŭ, pe temeiulŭ aceleĭ hotărârĭ, osînditulŭ se pune la închisóre, orĭ se pune secuestru pe averea sa cea miscătóre séŭ nemişcătóre (punerea secuestruluĭ se socotesce la acéstă înpregiurare din ḑiua publicaţieĭ sale prin gazeta oficială), orĭ s'a vêndutŭ averea sa miscătóre, orĭ s'a făcutŭ vre o lucrare din care se vĕdesce curatŭ că dositorulŭ a cunoscutŭ hotărârea.

36. Jalba de oposiţie va cuprinde pricinile ce aŭ oprit pe oposatŭ de a se înfăţişa la ḑiua sorocită, şi alegerea sa de hâlâduire în oraşulŭ aşeḑâreĭ judecătorieĭ ce a judecatŭ pricina în lipsă, dacă hâlâduirea sa va fi aiurea, sub osînda de a nu sĕ ţinea în sémă oposiţia.

37. Presidentulŭ, fără zâbavă, va soroci pe oposantŭ, ca în sorocŭ celŭ multŭ de cinci ḑile de la ḑiua primireĭ jălbeĭ de oposiţie, sĕ vie în judecată şi faţă cu potrivnicŭlŭ sĕŭ, căruia înpreună cu cuitanţa i se va trămite şi copie după jalba de oposiţie, sĕ dovedéscă pricinile bine-cuvêntate ce'lŭ aŭ opritŭ de a veni la ḑiua sorocireĭ. — La acestŭ sorocŭ oposantulŭ este datorŭ sĕ înfăţişeḑe doveḑile séŭ marturiĭ ce 'ĭ va fi avêndŭ întru acésta. Mărturiĭ înscrise, fără a fi marturiĭ de faţă, nu vorŭ fi primite, afară numaĭ dacă acele mărturiĭ vorŭ fi luate dè vre o judecătorie din faţa loculuĭ, potrivitŭ cu glăsuirea art. 33 de faţa 97 din pravila ţereĭ. Preste acelŭ sorocŭ, nu se va maĭ da oposantuluĭ nicĭ unŭ sorocŭ sub nicĭ unŭ felĭŭ de pricinuire. — Dacă, la ḑiua sorocită, oposantulŭ va dosi, séŭ nu va avea doveḑĭ destoînice de pricinĭ binecuvêntate, hotărîrea mijlocită va avea tăria eĭ ca cândŭ ar fi fost datá prin judecată urmată faţă cu prigonitórele părţĭ; iar dacă va dosi potrivnicŭlŭ sĕŭ, se va cerceta în lipsa luĭ destoînicia pricinilorŭ propuse de oposantŭ. — Asupra cerereĭ făcute prin jalba de oposiţie, se va face carte de judecată, în care se va aşterne cu deslusire şi pe scurtŭ jalba de oposiţie, lucrările ce se vorŭ fi făcutŭ, înfăţişarea séŭ dosirea, propunerile, împotrivirile, mijlócele doveḑitóre şi găsirea cu cale a judecâţeĭ. Acéstă hotărîre va fi supusă la apelaţie; însă, fiindŭ osînditóre pentru oposantŭ, nu

va opri punerea în lucrare a hotărîreĭ date în lipsa luĭ asupra pricineĭ.

38. Judecătoria va primi, dreptŭ pricinĭ bine-cuvêntate opritóre de a se înfăţişa la ḑiua sorocită, pe cele următóre: bólă a chiematuluĭ, bólă grea a soţieĭ sale şi a rudelorŭ sale până la a doua spiţă, cuprinḑêndu-se şi acésta; ardere a namestiilorŭ chiematuluĭ, séŭ pentru care elŭ este în respundere, ardere a namestiilor părinţilorŭ séĭ, potópe întêmplate, punere la arestŭ, oprire prin silnicie.

39. In sorocŭ de şépte ḑile de la ḑiua închiereĭ jurnaluluĭ hotărâtorŭ asupra jălbeĭ de oposiţie, hotărârea se va trece în condică şi se va da copiĭ după dînsa la mâna prigonitorilorŭ. În acele şépte ḑile se cuprinde şi ḑioa încheiăreĭ jurnaluluĭ, şi ḑioa dăreĭ copiilorŭ dupe hotărâre la mâna prigonitorilorŭ.

40. Îndată ce se va da hotărâre asupra jalbeĭ de oposiţie, dacă acésta se va primi, judecătoria îndată va întra în de iznóvă cercetare a pricineĭ principale.

41. Pentru tóte înscrisele ce prigonitoriĭ vorŭ da în judecată, li se va da adeverinţă sub iscălitura grefieriuluĭ.

42. Se vorŭ păḑi întocmaĭ disposiţiile art. 256, 257 din Regulamentulŭ organicŭ.

43. Pentru darea copiilorŭ de hotărâre la mâna prigonitorilorŭ se vorŭ păḑi întocmaĭ disposiţiile art. 3, 13 şi 14 din acéstă Procedură. Dacă copiile de hotărârĭ se daŭ prigonitorilorŭ de către grefieriĭ, aceia vorŭ iscăli în condică de primire cu létŭ, lună şi ḑi; la întêmplare de a nu sci carte, se va arĕtă acéstă împrejurare şi se vorŭ iscăli după ḑisa lorŭ de altŭ cineva, faţă cu două persóne care vorŭ iscăli de marturĭ.

44. Orĭ-cine primesce, pentru sine orĭ pentru altulŭ, séŭ citaţie, séu copie de hotărâre, este datorŭ se însemneḑie în condica slujbaşiuluĭ anulŭ, luna, şi ḑiua primireĭ.

45. Celŭ ce se va osîndi prin hotărârea judecătorieĭ commerciale, va avea sorocŭ de treĭ luni ca se pornéscă apelaţie înpotriva aceleĭ hotărârĭ către Divanulŭ înaltŭ. — Acestŭ sorocŭ va începe, pentru hotărârile date prin judecată urmată faţiă cu amândouă prigonitórele părţĭ, din zioa ce s'a priimit copia de hotărîre de către prigonitórŭ, séŭ de către ceĭ orânduiţĭ a o primi pentru dînsulŭ în lipsa luĭ, séŭ din ḑiua în care acea copie s'a afişiatŭ cândŭ urmédiă a se afişia. Iar pentru hotărârile date în lispă, dacă osînditulŭ, în sorocŭ de optŭ ḑile de la punerea în lucrare a hotărâreĭ, nu va face nicĭ o oposiţie, séŭ dacă prin hotărârea mijlocită asupra jălbeĭ de oposiţie nu se vorŭ primi dreptŭ bine-cuvêntate pricinile dosireĭ, soroculŭ apelaţieĭ va începe, precum maĭ

susŭ s'a ḑisŭ, din ḑiua ce se va fi primitŭ copia de hotărâre dată în lipsă. Dacă hotărârea dată asupra jelbeĭ de opositie va fi spre favorulŭ oposantuluĭ, şi în urmă va fi mijlocitŭ hotărâre asupra pricineĭ principale, soroculŭ apelatieĭ va începe din ḑiua încunosciinţiăreĭ acesteĭ dè prè urmă hotărârĭ.

46. Spre a se împlinĭ dispositiile art. 313 din regulamentulŭ organicŭ, se vorŭ păḑi regulile următóre: Presidentulŭ judecătorieĭ va trămite către osînditŭ copia după jalba dată, potrivitŭ cu glăsuirea art. 37 din acéstă Procedură, sorocindu'lŭ a veni spre înfăţisiare cu protivniculŭ sĕŭ. La ḑiua sorocită, înfăţişânduse prigonitoriĭ, judecătoria, prin jurnalulŭ ce va închia, va arăta propunerile şi împotrivirile prigonitorilorŭ şi găsirea cu cale a sa.— Dacă la ḑiua sorocită, celŭ ce a datŭ jalbă de a se pune în lucrare hotărârea, nu va fi următorŭ a veni, se va înţielege că nu voĭesce a o pune în lucrare până se va judeca pricina de către maĭ înaltă istanţie, afară numaĭ de va fi opritŭ de vre una din pricinile bine-cuvêntate despre carĭĭ se glăsuiesce la art. 38 din acéstă Procedură. — Dacă va dosi osînditulŭ, fără a fi opritŭ precum mai susŭ se ḑice pentru jăluitorŭ, judecătoria va cerceta în lipsă cererea de a se pune în lucrare hotărârea, şi prin jurnalŭ înhiatŭ va da a sa hotărâre. — Jurnalulŭ va fi iscălitŭ de judecătorĭ cu létŭ, lună şi ḑi, şi numeraţie, şi se va trece prin estractŭ în condica procuroruluĭ; prigonitoriĭ cè aŭ fostŭ faţiă, şi cheḑasĭulŭ, vorŭ însemna că 'lŭ-a ascultatŭ. La închierea jurnaluluĭ, cheḑasiulŭ trebue sĕ fie faţiă. — Orĭ-ce assigurare va primi judecătoria pentru punerea în lucrare a hotărârei sale, de nu se va socoti destoinică de către osînditŭ, rĕmâne în rĕspunderea judecătorieĭ. Cândŭ, pentru aducerea la îndeplinire a hotărârieĭ, se va depune zălogŭ lucru nemişcătorŭ, judecătoria comercială, prin judecătoria loculuĭ unde se află zălogŭ, va cerceta dacă lucrulŭ zălojitŭ este alŭ celuĭ ce îlŭ depune, şi dacă nu èste supusŭ la vre o împregiurare.

PARTEA II.

Pentru partea judecătorésca în pricini comerciali. (1)

1. (art. 3 din legea din 10 decèm. 1863) In ţinuturile unde nu se

(1) Acéstă parte se află coprinsă în ediţiunea din 1840, afară de modificaţiunile introduse prin legĭ posteriorĭ.

află Tribunalŭ de comerciŭ, pricinile de natură comercială, se vor judeca de Tribunalul civile de întîia instanță, cu adjuncție de doui negustiători, luați dupe o listă de negustiători, ce vor plăti cea mai mare patentă și care se va întocmi în conformitate cu dispositiunile cuprinse în art. 305 din Regulamentulŭ țereĭ românescĭ.

2. În Bucurescĭ, Craiova și Brăila se întocmesc Tribunaluri de comerciŭ, alcătuit fie-care din doue fețe orînduite de stăpînire, din care unulŭ va fi prezidentŭ, și de treĭ negustători, aleși dintre dînșiĭ.

La Tribunalulŭ comercialŭ din Bucurescĭ vor fi și doui supleanți din care unulŭ boierŭ și celŭ-l-altŭ negustătorŭ; iar la celle-lalte doue, Craiova și Brăila, numaĭ câte unŭ supleantŭ negustătorŭ, aleși și acestia totŭ dintre dînșiĭ.(1).

3. (art. 5 din legea din 10 decem. 1863). Otărîrile Tribunalului de comerciŭ câte vor trece peste suma de leĭ 1500, sunt supuse la apelŭ către Curtea Apelativă civilă în cercŭlŭ căria se va afla fie-care Tribunalŭ.

4. Soroculŭ de a porni apelația la curtea apelativă împotriva otărîrilorŭ Tribunalelorŭ date în pricinĭ comerciale, este de treĭ lunĭ, socotit din zioa primireĭ copiilorŭ de otêrîrĭ de către prigonitórele părțĭ.

5. (art. 4 din legea din 10 decem. 1863). Tribunalele de întîia instanță, în pricinĭ comerciale, aŭ cădere a judeca cu desâvîrșire și fără apelŭ pînă la suma de leĭ 1500.

Assemenea otărîrĭ vor fi supuse numaĭ la casațiune, în casurile specificate de legea organică a Curțeĭ de casațiune.(2).

6. (abrogatŭ).

7. Negustătoriĭ ce se vor orîndui pe la aceste judecătoriĭ vor fi aleși dintre negustătoriĭ pâmîntenĭ, adică nesupușiĭ la alte protecțiĭ streinĭ, înțelegêndu-se că aŭ acestŭ dreptŭ și aceĭ negustători ce aŭ dobêndit ranguri alle țereĭ, și se vor alege dupe dispositile art. 300, 301, 302, 303, 304 și 305 din Reg. Org.

8. 9. (Dispositiuni transitorii și locale).

10. Pricinile de fire comerciale se deslușescŭ în Regulamentulŭ Organicŭ la secția 4 de la cap. 7, precum și în condica comercială.

11. Judecătorilorŭ negustători și supleanți, nepriimind simbrie li se vor da pentru cheltuelile ce firesce li se pricinuescŭ cu

(1) Tribunaluri de comerciŭ sunt acum în maĭ multe orașe.

(2) Dupe legea din 1840 tribunalele comerciale judecaŭ definitivŭ pênă la leĭ 1000; o lege din 1847 a redusŭ acéstă țifră la leĭ 500; și în fine în 1863 țifra s'a urcat la leĭ 1500.

mergerea la slujbă, spre despăgubire pe fie-care lună, suma banilorŭ dupe statulŭ întocmit.

12. (Dispositiuni financiarĭ).

PARTEA III.

Organisarea judecătoriilor comerciale și competința lor. (1).

Art. 243. Reg. Org. Osebimŭ sub numire de judecătoriĭ de întêia cercetare, judecătoria ce se va aședa în orașulŭ scaunuluĭ ocârmuireĭ a fie-căruĭ județŭ, avêndŭ puterea să judece, la întêia cercetare și cu pornire de apelație înpotriva hotărâreĭ eĭ, tóte pricinile politicescĭ, corecționale și de commerciŭ ce se vorŭ întêmpla în județulŭ acela în care va fi aședată.

„Privindŭ însă la mulțimea pricinilorŭ din orașele Bucurescĭ și „Craiova, judecătoria de întêia cercetare a județuluĭ Ilfovu și „Dolju' se vorŭ deosebi în despărțirĭ alcătue fie-care de acelașĭ „numĕrŭ de mâdularĭ și slujbașĭ, ca și judecătoriile celorŭ-l-alte „județe."

„Judecătoria Ilfovuluĭ se va deosebi în treĭ secțiĭ: politicéscă, „commercială și corecțională. Însă la secția commercială numaĭ „presidentul va fi dintre boerĭ, iar cele-l-alte două mâdulare vorŭ „fi naguțătorĭ."

„Fie-care din maĭ susŭ numitele despârțirĭ va judeca numaĭ „pricinele carĭĭ vorŭ privi înparte la ale sale căderĭ, fără a pu- „tea să se amestece la cercetarea pricinilorŭ carĭĭ vorŭ atârna de „altă despărțire. Așa dar despârțirea cea politicéscă va cerceta „numaĭ pricinile ce vorŭ privi la: călcare de locŭ, hotărnicĭĭ, moș- „tenirĭ, dieți, prigoniri între propietarĭ și între clâcașĭ, datoriĭ ca- „rĭĭ nu se vorŭ nasce din faptele de commerciŭ, și orĭ câte alte „pricinĭ se vorŭ întêmpla în totŭ cuprinsulŭ județuluĭ Ilfovŭ și în „orașulŭ Bucurescĭ, fără a fi nicĭ commerciale nicĭ corecționale- „Despărțirea commercială va judeca numaĭ pricinile câte prin ar- „ticolulŭ 306 alŭ Regulamentuluĭ osganicŭ se numescŭ fapte de

(1) În art. 2 allŭ legeĭ din 10 Decem. 1863 se zice: „Art. 243, 303, 304, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312 și 313 din Reg. Org. ale țereĭ românescĭ, atingĕtóre de natura actelorŭ de comerciŭ și de competința tribunalelorŭ în pricinĭ de comerciŭ, se vor aplica assemenea în tótă România, și se vor publica de o dată cu codica de comerciŭ cu anexŭ la procedură."

„commerciŭ. Şi în sfîrşitŭ despârţirea corecţională va judeca tóte „vinile a cârorŭ cercetare 'i este dată prin art. 262 alŭ acestuĭ „Regulamentŭ.

„Iar Tribunalulŭ judeţuluĭ Doljŭ se va osebi în două secţiĭ, a„vêndŭ fie-carĕ aceléşi câderĭ; însă jălbile se vorŭ îndrepta numaĭ „către presidentulŭ uneĭ secţiĭ, care le va împârţi de o potrivă la „amândouă secţiile, îngrijindu-se ca celŭ ce va fi însârcinatŭ cu „primirea şi împârţirea jelbilorŭ, se fie maĭ mare în rangŭ şi cer„catŭ în slujbă "

303. Reg. Org. Nimene nu va putea să se alégă judecătorŭ, de nu va fi în vîrstă de treĭ-ḑecĭ anĭ deplinŭ, si de nu va fi neguţătoritŭ cu cinste cincĭ anĭ.

304. Reg. Org. Judecătoriĭ se vorŭ alege de iznóvă la fie-ce doĭ anĭ, câcĭ o vreme maĭ îndelungată petrecută în slujbă publică, póte să vatâme interesele cele particulare.

Domnulŭ va orândui la aceste judecătoriĭ pe toţĭ ceia-l-alţĭ cinovnicĭ trebuincoşi.

306. Reg. Org. Judecătoriĭ commerciuluĭ vorŭ judeca tóte prigonirile ce se vorŭ nasce din vre o fŭptă de commerciŭ.

Se socotescŭ fapte de commerciŭ:

I. Cumpĕratulŭ zahereliloră şi a mărfurilorŭ spre a sĕ vinde de a doua-óră séŭ a se închiria, orĭ în natură séŭ după ce se vorŭ lucra şi se vorŭ face bune de întrebuinţatŭ.

II. Orĭ-ce întreprindere de fabricĭ, commissióne, transporturĭ pe apă, orĭ pe uscatŭ.

III. Orĭ-ce trămitere de mărfurĭ de orĭ ce feliŭ vorŭ fi.

IV. Tóte aşeḑămintele dintre bancherĭ, neguţiătorĭ şi neguţătoraşi şi tóte îndatoririle ce se nascŭ din poliţe.

307. Reg. Org. Căderile judecătorieĭ de comerciŭ se hotărâscŭ după firea pricineĭ, fără sĕ se socotéscă starea şi meseria prigonitórelorŭ părţi. (Art. 307. Regul.)

Aşia dar, cândŭ prigonirea va fi pentru vre o faptâ de comerciŭ, judecătoriĭ commerciuluĭ se cuvine a o judeca, de şi nu va fi una din prigonitórele părţi neguţâtorŭ.

Asemene prigonirile dintre neguţâtorĭ pentru pricinĭ politicescĭ şi neînclinate cu negoţulŭ, precum vênḑare de lucrurĭ nemişcătóre, împărţire de moştenire, socotelĭ de epitropie şi altĕ asemene, se vorŭ judeca numaĭ de judecătoriile politicescĭ.

308. Reg. Org. Biletele de orânduială iscălite de neguţătorĭ şi fâcute pentru lucrărĭ neguţătorescĭ se vorŭ judeca de judecătoria de commerciŭ.

Însĕ dacă aceste bilete vorŭ fi fâcute pentru alte lucrârĭ, iar nu

de negoţŭ, precum cele ce se daŭ pentru zestre făgăduită şi neplătită, pentru dobândire de lucrurĭ nemişcătóre, pentru cumpĕratŭ de zaherele în trebuinţa cumpĕrătorului şi a familiei sale, se vorŭ judeca numaĭ de judecătoria politicéscă.

De vorŭ fi biletele de orânduială achitate în dosŭ de vre unŭ neguţătorŭ, atunci iaŭ caracterulŭ polităilorŭ, şi trebue sĕ se judece de judecătoria de commerciŭ, de şi nu vorŭ privi la niscaĭ-va fapte de negoţŭ.

Iar achitate de vre unŭ obrazŭ care nu este neguţătorŭ se vorŭ judeca de judecătoria politicéscă, afară numaĭ de vorŭ fi făcute pentru lucrurĭ neguţătorescĭ.

309. Reg Org, Judecătoria de commerciŭ va judeca pe lîngă aceste tóte pîrîle câte se pornescŭ de neguţătorĭ înpotriva commissionerilorŭ, factorilorŭ, calfelorŭ şi slugilorŭ precum şi pîrîle acestora înpotriva acelora pentru platâ de simbrie.

Judecătoria de commerciŭ va judeca asemene bilanţiulŭ şi cele-l-alte catastişe ale mofluzuluĭ negutătorŭ, şi va cerceta datoriile ce se cerŭ dela dînsulŭ; va preţui lucrurile ce dă elŭ spre plata datornicilorŭ sĕĭ.

310. Reg. Org. Cândŭ se va întêmpla a se cerceta socotelĭ şi catastişe de commerciŭ, judecătoria va orândui într'adinsŭ unulŭ séŭ treĭ neguţătorĭ după trebuinţă, de nu se vorŭ învoi prigonitórele pârţĭ a'ĭ alege ele, ca sĕ cerceteţle de aceste socotelĭ, şi catastişe; însa acestia trebue maĭ nainte de tóte, sĕ încerce a înpâca pe prigonitórele pârţĭ, şi numaĭ cândŭ nu'ĭ vorŭ înpâca, atunci vorŭ putea intra în cercetare ca sĕ făcĕ în urmă raportulŭ lorŭ înscrisŭ către judecătorie.

311. Reg. Org. Moştenitorii şi văduva unuĭ neguţătorŭ se vorŭ judeca la judecătoria de commerciŭ pentru tóte faptele ce privescŭ la negotulŭ rĕposatuluĭ.

312. Reg. Org. Cândŭ la o cerere ce se va fi făcutŭ înaintea judecătorieĭ de comerciŭ, pîrâtulŭ se va împotrivi, făcêndŭ altă cerere de la jăluitorŭ, pe care numaĭ judecătoria politicéscă póte să o judece, atunci cererea cea d'ântêiŭ nu se va judeca până când judecătoria politicéscă va hotărî pe cea de á doua a jăluitoruluĭ, precum adecă: când unulŭ trasŭ fiindŭ în judecata judecătorieĭ de comerciŭ ca să plătéscă unŭ biletŭ, va cere şi elŭ de la jăluitorŭ unŭ legatŭ, séŭ o socotélă de epitropie, atunci judecătoria de comerciŭ trebue să nu judece pricina biletuluĭ până cândŭ judecătoria politicéscă va hotărî asupra cereriĭ pîrâtuluĭ pentru legatŭ séŭ pentru darea socoteleĭ epitropieĭ.

313. Reg. Org. Hotărîrile judecătorieĭ de comerciŭ se vorŭ pune

în lucrare, cu tóte că s'a pornitŭ apelaţie împotriva lorŭ; însĕ celŭ ce a câstigatŭ judecata este îndatoratŭ să dea destoinică chezăşie séŭ să pune la judecătorie lucrurĭ de preţŭ îndestulatŭ, ca, cândŭ va căsciga judecata celŭ ce a perdut'o, după apelaţia ce a datŭ, sĕ fie assiguratŭ pentru pagubile ce i s'aŭ pricinuitŭ din pricina săvîrşireĭ ceĭ d'ântêiŭ.

Acéstă siguranţă să se facă înaintea celuĭ ce s'à osînditŭ, ca să se pótă împotrivi, cândŭ chezăşia orĭ lucrurile ce s'aŭ pusŭ la judecătorie, nu vorŭ fi destoĭnice ca să'lŭ despăgubéscă.

FINE.

TABLA

DE

Materiele Codicelui de Comerciŭ şi a procedureĭ selle.

CARTEA I

Pentru negoţiulŭ de obşte.

		Pagina.
Titlulŭ	I. Pentru neguţâtorĭ.	1
Titlulŭ	II. Pentru catastişele neguţâtorilorŭ. . .	3
Titlulŭ	III. Pentru tovarăşiĭ.	4
Secţia	I. Pentru ossebitele felĭurĭ de tovărăşiĭ şi pentru regulile lorŭ	4
Secţia	II. Pentru prigonirile între tovarăşĭ şi pentru chipulŭ de a le izbrăni	8
Titlulŭ	IV. Pentru obştirea avereĭ femeieĭ neguţiătorului	10
Titlulŭ	V. Pentru bursele de commerciŭ, mijlocitorĭ de schimbŭ şi samsarĭ.	
Secţia	I. Pentru bursele de commerciŭ . . .	11
Secţia	II. Pentru mijlocitoriĭ de schimbŭ şi samsarĭ .	11
Titlulŭ	VI. Pentru commissionarĭ	
Secţia	I. Pentru commissionarĭ de obşte . . .	13
Secţia	II. Pentru comissionarĭ de transporturĭ pe uscatŭ şi pe apă	14
Secţia	III. Pentru cărăusiu	15
Titlulŭ	VII. Pentru cumpĕrârĭ şi vânzerĭ . . .	16
Titlulŭ	VIII. Pentru poliţie, bileturĭ de orânduială, şi pentru prescripţie (paragrafie)	
Secţia	I. Pentru poliţe	17

*

		Pagina
§ 1.	Pentru forma poliței	17
§ 2.	Pentru provisie	18
§ 3.	Pentru primire	18
§ 4.	Pentru primirea prin mijlocire	19
§ 5.	Pentru împlinirea soroculuĭ poliței (scadințiă)	19
§ 6.	Pentru girŭ	20
§ 7.	Pentru împreună rĕspundere	20
§ 8.	Peutru avalŭ, sĕŭ chieḑiășie de plata poliței	21
§ 9.	Pentru plată	21
§ 10.	Pentru plata prin mijlocire	22
§ 11.	Pentru drepturile și datoriile infățisiătoruluĭ	23
§ 12.	Pentru protesturĭ	25
§ 13.	Pentru preschimbarea poliței	26
Secția II.	Pentru biletŭ la ordinŭ	27
Secția III.	Pentru prescripție (paragrafie).	27

CARTEA II

Pentru falimente și bancrute.

Titlulŭ I.	Pentru falimentŭ	28
Cap. I.	Pentru darea pe fatiă a falimentuluĭ, și urmările lŭĭ	28
Cap. II.	Pentru orânduirea judecâtoruluĭ comissarŭ	31
Cap. III.	Pentru punerea pecețielorŭ, și pentru celle d'ântêiŭ rîndueli despre persóna falituluĭ	31
Cap. IV.	Pentru orânduirea și schimbarea sindicilorŭ celorŭ vremelnicĭ	32
Cap. V.	Pentru îndatoririle sindicilorŭ	33
Secția I.	Rânduelĭ obștescĭ	33
Secția II.	Pentru râdicarea pecetielorŭ, și pentru inventariŭ (catagrafie).	35
Secția III.	Pentru vêndarea mărfurilorŭ și a lucrurilorŭ mișcâtóre, si pentru împlinirea banilorŭ	36
Secția IV.	Pentru actele assigurâtóre	38
Secția V.	Pentru cercetarea și adeverirea datoriilorŭ falituluĭ	38
Cap. VI.	Pentru concordatŭ și unire	41
Secția I.	Pentru chemarea și adunarea creditorilorŭ	41
Secția II.	Pentru concordatŭ	42
§. 1.	Pentru facerea concordatului	42

Pagina.

§. 2. Pentru urmările contractului 44
§. 3. Pentru nimicirea séü desfiinţarea concordatului 45
Legiuirea complimentară din 1850 Noem. 2 atingătóre de încetarea operaţiilorü falimentului pentru neajungerea de activü. 47
Secţia III. Pentru unirea creditorilorü 47
Cap. VII. Pentru osebitele feliurï de creditorï şi pentru drepturile lorü la întêmplare de falimentü . 50
Secţia I. Pentru ceï împreună îndatoraţi şi pentru cheḑăşi. 50
Secţia II. Pentru creditorii zălogasï, şi pentru ceï privilegiaţi pe averï mişcătóre. 51
Secţia III. Pentru drepturile creditorilorü ipotecasï şi zălogasï assupra lucrurilorü nemişcătóre. . 52
Secţia IV. Pentru drepturile muiereï 53
Cap. VIII. Pentru împărţirea între creditorï, şi pentru desfacerea avereï mişcătóre a falituluï. . . 54
Cap. IX. Pentru vênḑarea avereï mişcătóre a falituluï. 55
Cap. X. Pentru cererea înapoï a mărfurilorü şi a altorü lucrurï. 55
Cap. XI. Pentru împotrivire şi apelaţie asupra hotârîrilorü dată în pricină de falimentü. . . . 56
Titlulü II. Pentru bancrute. 57
Cap. I. Pentru bancruta simplă. 57
Cap. II. Pentru bancruta vicléná. 58
Cap. III Pentru vinï marï şi vinï corecţionale sävîrşite în falimentü de alte persóne afară de falitü. 59
Oap. IV. Pentru cârmuirea averilorü la întêmplare de bancrută. 60
Titlulü III. Pentru restatornicirea faliţilorü. . . . 61

CARTEA III.

Pentru negoţulü maritimü.

Titlulü I. Pentru corâbiï şi alte vase de mare. . 62
Titlulü II. Pentru apucarea şi vênḑarea corâbiilorü. . 65
Titlulü III. Pentru proprietarï de corâbiï. . . . 68
Titlulü IV. Pentru căpitanü. 68
Titlulü V. Pentru tocméla marinarilorü şi a celorü-l-alţï ómenï aï echipagiuluï, cum şi pentru unele folosurï ce li se daü. 73

Pagina.

Titlulŭ VI. Pentru tocmelĭ de închiriere de corâbiĭ. . 76
Titlulŭ VII. Pentru cărţulia de încârcare. . . . 77
Titlulŭ VIII. Pentru chirie. 78
Titlulŭ IX. Pentru contractele ala-grosa 81
Titlulŭ X. Pentru assigurărĭ 85
Secţia I. Pentru contractulŭ de assigurare, a sa formă, şi alŭ sĕŭ objectŭ 85
Secţia II. Pentru îndatoririle assigurătorulŭĭ şi ale assiguratuluĭ . , ... 88
Secţia III. Pentru părăsirea maritimă. 90
Titlulŭ XI. Pentru stricăciunĭ 95
Titlulŭ XII. Pentru aruncarea mărfurilorŭ şi pentru contribuire (cisluire). 97
Titlulŭ XIII. Pentru prescripţiĭ 99
Titlulŭ XIV. Cuvinte de neprimirea unorŭ cererĭ la judecată 100
Procedura pentru judecătoriile de comerciŭ. Partea I. . . 101
Pentru partea judecătorĕscă în priciriĭ comercialĭ.—Partea II. 109
Organisarea judecătoriilorŭ comerciale şi competinţa lorŭ.—Partea III. , ... 111

FINELE TABELEI.

CODICELE PENALE.[a]

(In P. St. Decret. la 22 Oct. 1864. Prom. la 30 Oct. 1864.)

ESPLICAȚIUNEA SCURTĂRILORŬ:

P. St. să se citéscă:	in Puterea statutului din 2 Iulie 1864.
P. . . .	Codicele Penale.
Pro. P. . . .	Procedura penală.
C. Civ. . . .	Codicele civile.
P. Fr. . . .	Cod. Penalŭ Francesŭ.
C. P. abr. . .	Codicele penale abrogatŭ.
C. P. Pr. . . .	C. Penalŭ allŭ Prusiei din 1851.
Pr. P. Fr. . .	Procedura penală a Franței.
ur. . . .	următori.
Con. Par. . . .	Convențiunea din Paris din 7/19 Aug. 1858
l. Cur. Cas. . .	Legea Curții de Casațiune.
C. Com. . . .	Codicele Comercialŭ.
alin. . . .	aliniatulŭ.

Dispositiuni preliminarie.

Art. 1. Infracțiunea ce se pedepsesce de lege cu pedepsele:
Munca silnică,
Reclusiunea,
Detențiunea, și
Degradațiunea civică, se numesce crimă. (P. 7).
Infracțiunea ce se pedepsesce de lege cu:
Închisórea corecționale,
Interdicțiunea unora din drepturile politice, civile, orĭ de familie, și amendă de la două-decĭ și șése leĭ în sus, se numesce delict. (P. 8.—Pr. P. 176).
Infracțiunea pe care legea o pedepsesce cu:
Închisórea polițienéscă și cu amendă, se numesce contravențiune. (P. 381 — Pro. P. 139).

(a) Codicele penale cellŭ vechiŭ allŭ țereĭ românești, cu Procedura sa, era lucrat subt Domnulŭ Barbu Stirbeiŭ, prin Divanul Obscescŭ; întărit și promulgat la 5 Decemvrie 1850; și pusŭ în lucrare la 1 Ianuarie 1852.
Atăt acestŭ codice, cât și acella allŭ Moldoveĭ, sunt abrogate de la punerea în lucrare a noului codice penalŭ.

2. Nici o infracțiune nu se va pedepsi, daca pedepsele nu vor fi fost hotărîte înaintea sĕvêrșirei sale. (c. Civ. 1.)(P. Fr. 4).

Infracțiunile sevêrșite în timpul legiuirii celei vechi, se vor pedepsi dupe acea legiuire; éră când pedepsele prevĕdute prin legea de față, vor fi mai ușore, se va aplica pedépsa cea mai ușóră.

Infracțiunile sĕvêrșite sub codicile vechiŭ, darĕ nevrevĕdute de codicele actuale, nu se mai pedepsescŭ. (1)

3. Disposițiunile acestui codice, se aplică la infracțiunile comise pe pămêntul României. (C. P. Pr. §. 3.)

4. Veri-care Român va sĕvêrși, afară din pămêntul României, veri-o crimă impotriva altui Român, saŭ împotriva unui străin, dupe întórcerea sa în Țéră, se va urmări și judeca dupe acestu codice, dacă nu s'a urmĕritŭ și nu s'a judecat în locul străin(2) (C. P. Pr. §. 4)(Pr. P. Fr. 7)

5. Veri-care Român va sĕvêrși, afară din pămêntul României veri-o crimă în contra siguranței Statului, saŭ veri-o crimă de contra facerea sigiliului Statului, a monedei naționale, avênd cursŭ, acte de creanțe de ale Statului, a biletelor de bănci autorisate de lege, se va putea, în lipsă, urmări, judeca și pedepsi în România, dupe disposițiunile legilor Române.

Acéstă disposițiune se va aplica și străinilor, cari, ca autorĭ saŭ complicĭ ai acelorași crime, se vor prinde în România, saŭ a cărora estradițiune s'ar obține de către Guvernŭ. (C. P. Pr. §. 4.-Pr. P. Fr. 5 și 6).

6. Disposițiunile acesteĭ legĭ se aplică și la militarĭ, afară de casurile speciale prevĕdute de legea penală militară. (C. P. Pr. §. 5)

---

(1) Art. 5. C. P. abr.: „ Crimele și vinele sĕvêrșite în vremea pravileĭ celleĭ vechi, și care, dupe acea pravilă, se pedepsea cu pedépsă mai ușióră, de cât cea etărită de acéstă condica; precum și acellea pentru care, acésta nouă pravilă, hotărasce o pedépsă mai ușióra de cât pravila cea veche, se vor pedepsi cu pedépsa cea mai ușióră.„

(2) În legea Franciei (Pr. P. art. 7) se pedepsesce crima ce unŭ francesŭ a comisŭ în străinătate, numai în cont a unui Francesŭ; și acésta este facult tivŭ pentru Tribunale, și numai în cazulŭ când francesulŭ ofensatu s'ar plange.— Dupe legea Prusiei (§. 4) se pedepsesce atât crima, cât și delictulŭ ce a comisŭ unŭ Prusianŭ în străinătate, fără distincțiune de naționalitate. Însa urmărirea e tot facultativă pentru procurorĭ și se adaoga condițiunea ca acea crimă séŭ delictŭ să fiă pedepsitŭ și de legile țereĭ unde s'a comisŭ infracțiunea. Observăm că vom cita câte o dată legea penală a Prusieĭ din 1851, fiindŭ că pe lîngă legea Francesă, a servitŭ și a Prusieĭ, spre a se elabora actuala nóstră lege penală.

CARTEA I.

Despre pedepse și efectele lor.

TITLUL I.

Despre natura pedepselor.

7. Pedepsele pentru crime suntŭ:

1. Munca silnică pe tótă viața (P. 10—14)

2. Munca silnică pe timpŭ marginit, de la cinci pînă la douăzeci ani. (P. 10, 11, 13, 14).

3. Reclusiunea într'o casă de muncă de la trei ani pînă la zece. (P. 15-19).

4. Detențiunea de la trei ani pînă la zece. (P. 20. 21).

5. Degradațiunea civică de la trei ani pînă la zece. (P. 22 23) (1).

8. Pedepsele pentru delicte sunt:

1. Închisórea de la șése dile pînă la doi ani. (P. 24-26).

2. Interdicțiunea, de la șése luni pînă la trei ani, a unora din drepturile politice, civile ori de familie. (P. 22, 27).

3. Amenda de la doŭă-zeci și șése lei în sus. (P. 28) (2).

9. Pedepsele pentru contravenți̦iuni sunt:

1. Închisórea de la o di pînă la cinci dile. (P. art 29).

2. Amenda de la cinci pînă la doŭă-zeci și cinci lei (P. 30) (3)

---

(1) Art. 7, din C. P, abr:„ Pedepsele în pricini criminale sunt celle următóre: 1 mórtea; 2. Munca silnică în ocnă pe tótă viața; 3. Munca silnică la ocnă pe vreme marginită, însă nu mai puținŭ de cinci ani nici mai multŭ de cinci spre-zece; 4. Închisórea cu muncă la temnițile din Brăila, din Giurgiu séŭ în altŭ de o potrivă locŭ, pe vreme marginită, însa nu mai puținŭ de unŭ anŭ și jumătate, nici mai multŭ de cinci; 5. Bătaia de la cinci-zeci pînă la una sută cinci-zeci nuele; 6 Închisórea fara munca la Znagovŭ, de la unŭ anŭ și jumătate pînă la zece; 7. Degradarea cetățenéscă."

(2) Art. 8 din C. P. abr.: „Pedepsele în pricini corecționale sunt: 1. Bătaia de la 25 pînă la 50 nuele; 2. punerea la închisórea din Bucuresci, din Craiova, și din orașele de căpetenie de prin județe, de la șése dile pînă la doi ani; 3. Interdicția séŭ poprirea, pe vreme mărginită, de óre cari drepturi cetățenești, civile séŭ de familie; 4 globirea.

Punerea sub privigherea poliției, precumŭ și globirea, sunt pedepse, cari se potŭ aplica atât la pricini criminale cât și la celle corecționale„

(3) Art. 366, din C. P. abr.: „Pedepsele polițienești sunt: 1 arestuirea; 2. globirea; 3 bătaia; 4 confiscarea de óre care lucruri ce se vor fi prinsŭ."

TITLUL II.

Despre aplicarea și esecutarea pedepselor.

§ I. — Munca silnică.

10. Munca silnică se va face, saŭ în minele Statuluĭ, saŭ în stabilimente penitențiare.

Aceĭ condamnați la asemenea pedépsă, vor fi supuși la un regimŭ aspru.

Pînă la înființarea sistemuluĭ penitențiar, osîndiții la asemenea pedépsă se vor întrebuința la lucrările cele maĭ aspre în întrul minelor, saŭ și afară din mine, pentru lucrările de utilitate publică.

Eĭ vor fi puși în fére.

Aceĭ care lucréză la mine, nóptea se vor scóte afară și se vor închide în temniță, avênd și fére de picióre. (P. 31) (P. Fr. 15) (1)

11. Femeele condemnate la muncă silnică, se vor închide în deosebite stabilimente, tot-d'a-una separate de bărbați și supuse la muncă, potrivit cu vîrsta și cu secsul lor.

Ele vor fi asemenea supuse la un regim aspru. (P. 31) (P. Fr. 16)

12. Osîndiții saŭ osînditele la munca silnică pe viață, se vor ține osebiți de aceĭ osîndiți la munca silnică pe timpŭ mărginit și se vor deosebi prin costumul lor.

13. În timpul pedepseĭ lor, aceĭ osîndiți la munca silnică, vor fi incapabili d'a'și administra starea și a dispune de dînsa prin acte între viĭ.

Eĭ vor fi puși sub curatelă, dupe formele admise pentru numirea curatorilor, și nu li se va putea da, în timpul durateĭ pedepseĭ lor, nicĭ o parte din starea saŭ venitul lor.

Averea osînditului i se va da înapoĭ dupe încetarea osîndeĭ, și curatorele îĭ va da socotéla despre administrarea avereĭ sale.

Osînda la munca silnică, atrage dupe sine degradațiunea civică pe timpul osîndeĭ. (P. 22). (C. P. Pr. §. 11) (P. Fr. 29. 30. 31).

14. Osînda la munca silnică pe viață, saŭ pe timpŭ mărginit, nu se va putea pronunța în contra acelora cari, la pronunțarea sentenței definitive, vor fi împlinit al șése-decelea an, și în lo-

(1) Art. 13 din C. P. abr.: „Ceĭ osîndiți la munca Ocneloră, pe vreme mărginită, se vor întrebuința ḑiua la tăere de sare; iar nóptea se vor scóte afară, se vor închide în temniță, avendŭ și fiare de picióre—Iar ceĭ osîndiți în ocnă pe tótă viața, își vor face osînda în ocnă."

cul acesteĭ pedepse se vor osîndi la reclusiune pe acelaşĭ timpŭ pe care ar fi trebuit a se osîndi la munca silnică. (P. Fr. 70-72.)

§ *II. — Reclusiunea.*

15. Osîndítul la reclusiune se va închide într'o casă de muncă, destinată pentru acésta.

Va fi întrebuinţat la lucrărĭ determinate prin regulamentele aceĭ case de reclusiune.

Folosul ce va resulta din productul munceĭ sale, se va împărţi între Stat şi osîndit; éră din partea ce se cuvine osîndituluĭ, jumĕtate i se va da în cursul osîndeĭ, iar cea-l-altă jumĕtate se va pune de o-parte, spre a forma pentru osîndit un capital de reservă care i se va da la liberarea luĭ, conformŭ dispositiunilor regulamentare ce se vor face întru acésta.

Eĭ vorŭ fi puşĭ în fére. (P. 7 §. 3, 31, 34) (P. Fr. 21).

16 Se va aplica osîndiţilor la reclusiune dispositiunile Art 13.

In timpul osîndeĭ însă se va putea da osînditului o mică parte din veniturile sale, care se va fi determinat prin hotărîrea judecătorésca, ca să'ĭ serve numaĭ drept ajutor la a sa vieţuire, de va merita prin a sa conduită.

17. Regimul special al caselor de reclusiune, va fi în principiŭ basat pe muncă obligătórie.

18. Pînă la înfiinţarea caselor speciale de reclusiune, un Regulament de administraţiune publică va determina locurile unde se vor ţinea provisoriŭ osîndiţiĭ la acéstă pedépsă.

19. Femeile osîndite la reclusiune se vor închide într'o casă separată.

§ *III — Detenţiunea.*

20. Osîndiţiĭ la acéstă pedépsă se vor închide într'una din Monastirile ce se vor determina anume prin regulamente de administraţiune publică.

Eĭ vor fi liberĭ a comunica atât cu persónele din întru, cât şi cu orĭ ce alte persóne din afară, în timpul şi conformŭ regulamentelor de poliţie întărite printr'un decret Domnesc.

Asemenea, osîndiţiĭ la detenţiune nu vor purta costumul de închisóre, şi 'şĭ vor putea procura, prin propriele lor mijlóce, orĭ-ce îndulcire în locuinţă şi nutriment, compatibilă cu regimul închisoriĭ.

Eĭ nu vor fi supuşĭ la nicĭ un feliŭ de muncă. (P. 7 §4).

21. Femeele osîndite la detenţiune se vor închide într'o monastire, separată de bărbaţĭ.

§ *IV. — Degradaţiunea civică.*

22. Degradaţiunea civică consistă:

I. În destituirea şi escluderea condamnaţilor de la orĭ ce funcţiune şi oficiŭ publicŭ.

II. În perderea dreptuluĭ de vot, alegere şi eligibilitate, şi în general de tóte drepturile civile şi politice şi de dreptul de a purta vr'o decoraţiune, saŭ vr'un alt semnŭ orĭ titlu distinctivŭ de onoare.

III. În incapacitatea de a fi numit jurat saŭ espert, de a fi întrebuinţat ca martor în acte şi de a depune mărturie în judecată, de cât pentru a da nisce simple aretărĭ.

IV. În incapacitatea de a face parte din vre un consiliŭ de familie, de a fi tutore, curatore, subrogatŭ-tutore saŭ consiliarŭ judecătoresc, de cât numaĭ alŭ copiilor sĕĭ, şi atuncĭ, dupĕ chibzuirea familieĭ.

V. În perderea dreptuluĭ de a purta arme, de a servi în armata Română, de a ţine scólă, saŭ de a fi impiegat în vr'unul din stabilimentele de instrucţiune ca profesore, institutore, învĕţător, repetitor saŭ privighĕtor. (P. 7 § 5). (P. Fr. 34).

23. Degradaţiunea civică, cândŭ va fi pronunţată ca pedépsă principală, va putea fi însoţită şi de o închisóre corecţională a căria durată, ficsată prin hotărîrea de condamnaţiune, nu va putea trece peste douĭ anĭ.

Când culpabilul va fi străin, saŭ un român, care'şĭ a perdutŭ dreptulŭ seŭ de naţionalitate, pedépsa închisóreĭ va trebui neapĕrat a fi pronunţată. (P. 34) (P. Fr. 35).

§ *V. — Inchisórea.*

24. Osînditul la închisóre va fi închis într'o casă de corecţiune. El va fi întrebuinţat la lucru pre cât sé va putea, potrivit cu a sa meserie şi dupĕ a sa alegere.

Folosul ce va produce lucrul fie-căruĭ arestat, se va întrebuinţa, parte pentru cheltuelile caseĭ de închisóre, parte spre a'ĭ procura óre-care îndulcire şi parte spre a forma pentru dînsul un capital de reservă, care să i se dea la a sa liberare, conformŭ regulamentelor speciale (P. 8 § 1, 49) (P. Fr. 40).

25. Regimul închisoriĭ corecţionale va fi maĭ blândŭ de cât al celor-alte închisorĭ, se va putea însă agrava pentru ceĭ cu rele

purtări, conformŭ regulamentelor disciplinarii, care vor putea prescrie chiar punerea în fére, numaĭ pentru causă de securitate saŭ de disci linĭă.

26. Pe cât putința va sta, se vor deosebi osîndiții, dupĕ categoria infracțiunilor lor.

Femeile vor fi separate de bărbați și se vor întrebuința la lucru potrivitŭ secsuluĭ lor.

§ *VI.-Interdicțiunea corecțională.*

27. La întîmplările prevĕdute de lege, judicătoriile vor putea pronunța interdicțiunea unuĭ saŭ maĭ multorŭ din drepturile arĕtate la art. 22. (P. 8 § 2).

§. *VIII-Amende.*

28. Amenda se pronunță, saŭ singură saŭ însoțită de altă pedépsă.

La cas de nesolvabilitate a condamnatuluĭ amenda se va înlocui cu închisórea.

Durata închisoriĭ se va determina de judecătorie, socotinduse drept ḑece leĭ de amendă o ḑi de închisóre; durata însă a închisórei nu va putea fi, în aseminea cas, maĭ mare de un an (P. 8 § 3).

§ *VII-Închisórea polițienéscă.*

29. Aceĭ osîndiți la închisóre polițienéscă, se vor închide în vre una din casele de arest ce vor fi întocmite într'adinsŭ pentru acésta.

Nu vor putea fi întrebuințați la lucru, fără voia lor, nicĭ în închisóre, nicĭ afară din închisóre.

Regimul va fi fórte blândŭ și la nicĭ un cas nu se va putea agrava prin punerea férelor.

Femeile vor fi separate de bărbați. (P. 9 § 1; 381, 382).

§. *IX-Amendă polițienescă.*

30 Amenda se pronunțiă, saŭ singură, saŭ însoțită cu închisóre polițienéscă.

La cas de nesolvabilitate a condamnatuluĭ, amenda se va înlocui cu închisórea, a cărĭa durată se va determina de judecătorie socotindu-se drept ḑece leĭ amendă o ḑi de închisóre. (P. 9 § 2; 383)

31. Condamnaţiĭ la muncă silnică, reclusiune, închisóre corecţională, precum şi închisóre poliţienéscă, vor fi liberĭ a comunica cu părinţiĭ, copiiĭ, soţiul, precum şi cu cele-l-alte rude de maĭ apróp: acésta însă numaĭ coformându-se întru tot condiţiunilor prescrise de regulamentele speciale ale fie-cării închisorĭ. (P. 10, 15, 24).

32. Durata pedepselor se va socoti, daca condamnatul nu va fi făcutŭ apel saŭ recursŭ, din ḑiua sentinţeĭ saŭ a hotărîreĭ, fără a se împedica acésta de apelul saŭ recursul Ministeriuluĭ Publicŭ, şi orĭ-care ar fi resultatul acestuĭ apel saŭ recursŭ.

Asemenea se va urma şi în casul când pedépsa se va reduce de instanţa maĭ înaltă dupe apelul saŭ recursul condamnatuluĭ. (P. Fr. 23, 24).

33. Când durata pedepselor este hotărîtă pe ḑile, lunĭ saŭ anĭ, ḑioa se socotesce de 24 ore, luna de 30 ḑile şi anul de 365 ḑile.

Dióa din care începe pedépsa, şi ḑioa în care încetéză, se vor ţine în sémă osînditului ca ḑile depline (C. P. Pr. § 15).

34. Tóte hotărîrile ce vor pronunţia pedépsa la muncă silnică pe tótă viaţa, saŭ pe timpŭ mărginit, la reclusiune, la detenţiune, la degradaţiune civică, se vor publica în estract, se vor afige în oraşulŭ unde se va fi pronunţiat hotărîrea, în comuna loculuĭ unde s'a comisŭ crima, la locul unde se va esecuta pedépsa şi la locul domiciliuluĭ condamnatuluĭ. (C. Civ. 87, ur.) (P. Fr. 36).

35. Pedépsa pecuniară, adică amenda, nu va putea fi ésecutată asupra moscenireĭ condamnatuluĭ, de cât în casul când hotărîrea de condamnaţiune va fi devenită nerevocabilă înaintea morţeĭ sale. (C. P. Pr. §. 20).

36. Condamnatul, afară de restituţiune, când va avea loc, va putea fi asemenea osîndit şi la alte desdaunărĭ(1) către partea civilă, daca acésta o va cere. (Pr. P. 3).

In acest cas, suma desdaunăreĭ se va determina de judecători, dacă nu este determinată chiar de lege.

Judecătoriĭ însă, nu vor putea, chiar prin consimţirea ḑiseĭ părţi, să încuviinţeḑe întrebuinţarea desdăunăreĭ saŭ a restituţiunii, pentru orĭ care altŭ sfîrşitŭ, chiar când ar fi vorba de vre o operă de utilitate publică.

37. Judecătoriĭ vor putea ordona să se confisce:

I. Lucrurile produse prin crimă, delict saŭ contravenţiune.

(1) Prin desdaunări se înţelege despăgubiri.

II. Lucrurile cari aŭ servitŭ, saŭ cari aŭ fost destinate spre a comite vre o infracțiune, daca aceste lucruri vor fi ale autoreluĭ infracțiunii, saŭ ale vre unuĭ complice.

III. Scrierile, imaginile saŭ figurele care ar presenta elementele uneĭ acțiunĭ condamnabile: pentru acésta se va ordona în acelaș timpŭ și destrucțiunea tutulor esemplarelor ce se vor fi găsit, precum și a planchetelor, formatelor saŭ typarelor cari vor fi destinate spre a le reproduce.

Confiscarea saŭ destrucțiunea vor fi parțiale, la cas când numaĭ unele pasage, saŭ unele părți din planchete, formaturĭ saŭ typarurĭ vor fi contrariĭ legeĭ.

IV. Tóte lucrurile făcute sáŭ menținute în contra regulamentelor polițienescĭ.

Acestea, la cas de a fi vătămătórie sănĕtățeĭ publice, se vor distrui în total saŭ în parte. (P. 381) (C. P. Pr. §. 19).

TITLUL III.

Despre tentativă

38. Tentativa de crimă, adică orce început de esecuțiune a crimeĭ, chiar de se va fi curmat din împregiurărĭ cu totul neatîrnate de voința autoreluĭ eĭ, se va pedepsi cu o pedépsă de o tréptă maĭ jos de cât aceea ce s'ar fi cuvenit de s'ar fi esecutatŭ crima.

Crima sĕvĕrșită dar neisbutită se va pedepsi cu minimum pedepseĭ ce s'ar fi cuvenit, de s'ar fi esecutat crima. (P. 67, 263) (C. P. Pr. §. 32)(1).

39. Tentativa de vre-un delict, precum și delictul chiar neisbutit, se vor pedepsi numaĭ la întîmplările prevĕdute prin vre o dispositiune specială a legeĭ. (P. 193, 195 §. 2. 308. 309. 334).

---

(1) Atât la Francesi cât și la Prusienĭ tentativa de crimă se pedepsesce ca și crima. La Prusienĭ numaĭ se acordă o micsiorare de pedépsă cándŭ crima nu a fost isbutită: acea ce s'a admisŭ și în §. 2 din art. nostru. Cât pentru pedépsa tentativeĭ, art. 38 a menținut dispositiunea art 2 din codicile abrogatŭ, de a o prescrie cu unŭ grad maĭ jos.

Codicele penale alle Moldoveĭ abrogat pedepsea tentativa ca și crima. Eacă ce zicea art. 171: „se'nvinovățește în faptă de criminal și acellŭ ce aŭ cercatŭ măcar ca să facă vre o faptă rea și n'aŭ sĕvîrșit'o, oprindu-se din óreși care înpregiurărĭ, séŭ din neputință, slăbiciune, séŭ din vr'o întimplare nenădăjduită„

TITLUL IV.

Despre concursul mai multor infracțiuni și despre recidivă.(1).

40. Când inculpatul se va fi dat în judecată pentru mai multe crime sau delicte, se va aplica numai osînda cea mai grea, daca acele crime sau delicte vor fi de deosebite naturi și supuse la osebite pedepse; iar de vor fi de aceeași natură și supuse la aceleași pedepse, judecata va hotărî maximum pedepsei.(C. P. Pr. §. 55.)

41. Ori care, osîndit fiind, printr'o hotărire nerevocabile, la o pedépsă criminală, daca după împlinirea pedepsei, va fi comis a doua crimă, se va condamna la o pedépsă cu un gradu mai mare de cât aceea ce hotărasce legea pentru crima ce a sevêrșit. (P. 7.) (P. Fr. 56)

42. Acela care, fiind osîndit mai naintè pentru crimă, dupe îndeplinirea pedepsei va sevêrși vre-un delict care va merita pedépsa corecțională, se va osîndi la maximul pedepsei prescrisă de legi pentru acel delict, și acea pedépsă póte a se și îndoi, când osînda prescrisă pentru delictul sevêrșit ar fi chiar acel maximu.(P 8-P. P.. 176) (P. Fr. 57).

43. Aceia cari vor fi fost osîndiți pentru pricini corecționale la închisóre mai mult de șésse luni, la întîmplare de recidivă de delict, se vor supune la maximul pedepsei prescrise de lege pentru acel delict, și acea pedépsă póte a se și îndoi când osînda prescrisă pentru delictul sevêrșit va fi chiar acel maximu.(P. 8, 166) (P. Fr. 58).

44. Acela care, fugind din munca Ocnei, sau dintr'o casă de închisóre criminala sau corecțională, sau în timpul când sufere una din aceste pedepse, va comite o a doua crimă sau delictu, se va pedepsi dupe chipul următoru:

I. Daca pedépsa ce legea hotărasce pentru a doua faptă este mai grea de cât cea d'âintêiu, atunci se va aplica maximul pedepsei hotărîtă de lege pentru cea din urmă faptă.

II. Daca pedépsa fapteî a doua este mai ușóră de cât cea d'âintêiu, atunci inculpatul își va împlini pedépsa cea d'âintêiu fără altu adaosu.

Insă, când, scăzîndu-se timpul ce mai rémâne până la împlinirea pedepsei âintêiu din timpul ce legea hotărasce pentru pedépsa a doua,

(1). Se află în stare de recidivă acellu care, fiindu condamnat, printr'o otărire definitivă, pentru o crimă séu unu delict, comite apoi érăși o crimă sau unu delict.

vă rĕmânea un prisos de timpŭ, atunci condamnatul, dupe ce va eşi din cea d'ântêiŭ închisóre, va împlini şi acestŭ rest în cea de a doua închisóre (P. 41, 43).

45. Nu se socotesce în stare de recidivă acela care, osîndit fiind pentru un delict a sevêrşit la urmă o crimă.

46. Agravarea pedepsei de recidivă nu se va pronunţia dacă aŭ trecutŭ dece anĭ din momentul de când condamnatul 'şi a terminat pedépsa celei din urmă crime saŭ delict. (C. P. Pr. §. 60).

TITLUL V.

Despre complicitate.(1)

47. Sunt agenţi provocatorĭ aceĭ cari, prin darurĭ, promisiunĭ, amerinţărĭ, abus de autoritate saŭ de putere, uneltiri culpabile, vor fi provocat la acéstă infracţiune saŭ vor fi dat instrucţiuni spre a o comite.

Acestĭ agenţi se pedepsescŭ întocmaĭ ca autorii. (P. 168, 169, 195, 269, 272) (P. Fr. 59, 60).

48. Complicele se va pedepsi cu un gradŭ maĭ jos de cât autorele principal, însă dupĕ natura crimei privită ca comisă de el, iar nu dupe natura saŭ agravarea ce póte lua crima saŭ delictul în raport cu autorele principal din circonstanţe personale ale acestuia, saŭ din circonstanţe survenite în cursul esecuţiuneĭ crimeĭ saŭ delictului, fără scirea complicelui. (P. 7).

49. Când pedépsa autorelui principal va fi închisórea corecţională, pedépsa complicelui va fi minimum acesteĭ pedepse. (P. 8).

50 Vor fi pedepsiţi ca complicĭ a uneĭ fapte calificate crimă saŭ delictŭ:

I. Aceia cari, vor fi procurat arme, instrumente, saŭ orĭ ce alte mijlóce, care aŭ servit la comiterea faptei, sciind că o să servéscă la acéstă comitere.

II Aceia cari, cu bună sciinţă, vor fi ajutat saŭ vor fi asistat pe autorul saŭ pe autorii acţiunii, în faptele cari aŭ pregătit'o, saŭ aŭ

(1) Complicii sunt nisce agenţi, a cărorŭ participare le o infracţiune aŭ fóst nu mai secundară şi accesoriă. În sensulŭ juridicu, complicii nu sunt coautorĭ; căcĭ participarea lorŭ la infracţiune n'a fost destulŭ de directă ca să fiă consideraţi ca agenţi autorĭ. Cu tóte astĕ ei aŭ participat la infracţiunea, comisă de altulŭ, aŭ protectat'o, aŭ ajutat'o, aŭ încorajiat'o, de şi n'aŭ făcut'o. În principiŭ, complicele se pedepsesce ca şi autorulŭ Principalŭ, afară de cazurile cînd legea otărăsce alt-felŭ.

înlesnit'o, saŭ în acelea cari aŭ sĕvêrşit'o, fără prejudiţiul pedepselor cari sunt prevĕḑute pentru autoriĭ de comploturĭ saŭ de provocaţiune în contra sicuranţeĭ interióre saŭ esterióre a Statuluĭ, chiar în casul când crima ce avea în vedere conspiratoriĭ saŭ provocatoriĭ, nu se va fi esecutat. (P. 47, 67, ur., 76. ur., 91) (P. Fr. 60).

51. Complicele se va pedepsi întocmaĭ ca şi autorele principale, când cooperaţiunea luĭ a fost ast-fel în cât fără ea delictul nu s'ar fi comis. (P. 47).

52. Aceia cari, cunoscênd culpabila purtare a făcătorilor de rele în uneltire de tâlhăriĭ saŭ de silniciĭ în contra sicuranţeĭ Statuluĭ, a liniscii obscescĭ, a persónelor saŭ a proprietăţilor, suntŭ deprinşĭ a le da maĭ tot d'auna găzduire, loc de scăpare orĭ de întîlnire, se vor pedepsi ca complicĭ aĭ acelor făcĕtorĭ de rele. (P. 47, 56, 86, 216) (P. Fr. 61).

53. Aceia cari, cu bună sciinţă, vor fi ascuns în tot saŭ în parte lucrurile saŭ baniĭ ce provinŭ din furtŭ, saŭ din sĕvêrşirea verĭ-căriĭ alte crime saŭ delict, sunt tăĭnuitorĭ iar nu complicĭ.

Tăinuitorĭ suntŭ aceĭ cari, cu sciinţiă vor cumpĕra, vor primi în scîmbŭ saŭ darŭ, vor lua ca să neguţătoréscă, să desfiinţeze orĭ să prefacĕ, orŭ vor priimi dreptŭ plată saŭ zălogŭ, lucrurĭ saŭ banĭ proveniţĭ din vre-uă crimă saŭ delictŭ.

Rudele de susŭ şi de josŭ, bărbatulŭ şi muerea, fraţiĭ şi surorile, nu se socotescu tăinuitorĭ. (P. 55, 56.) (P. Fr. 62) (1)

54. Tăinuitoriĭ se vor pedepsi cu închisóre corecţionalá.

55 Tăinuitoriĭ de lucrurĭ molipsite, se vor pedepsi cu maximul pedepseĭ corecţionale de maĭ sus. (P. 54, 377, 378).

56 Aceia cari maĭ'nainte saŭ în timpulŭ sĕvêrşireĭ crimeĭ saŭ a delictuluĭ, ar fi avut înţelegere ca să ascunḑĕ lucrurile ce vor proveni din infracţiune, se vor pedepsi ca complicĭ. (P. 47 ur. 53 ur.)

TITLUL VI.

Despre causele cari apără de pedépsă, saŭ micsoréză pedépsa.

57 Nu se socotesce nicĭ crimă nicĭ delictŭ faptulŭ sĕvêr-

---

(1) Vechiulŭ art. 50. abrogat: „Aceia carĭ, cu bună sciinţă, vor fi ascunsŭ tóte séŭ parte din lucrurile hrăpite, furate, luate cu viclenie, ori dobîndite prin săvîrşirea vre uneĭ crime séŭ vine, se vor pedepsi ca nişce părtaşĭ la acea crimă séŭ vină.

„Nu vor fi supuşi ca părtaşi la aceste împrejurări, fiiĭ, părinţiĭ, soţiĭ şi fraţiĭ.“

ştitŭ în stare de sminţire şi în orĭ care altă stare de perderea usuluĭ raţiunii sale prin cause independinţi de voinţa sa. (P. 59) (P. Fr. 64 — C. P. Pr: § 40).

58. Nu este nicĭ crimă nicĭ delictŭ cândŭ fapta va fi sĕvêrşită din causă de legitimă apărare.

Apĕrarea este legitimă cândŭ este necesarie spre a respinge unŭ atacŭ materiale, actual şi injustŭ, în contra persónei sale saŭ a altuia.

Se socotesce ca legitimă apĕrare şi casul cândŭ agentul, sub imperiulŭ turburării, temerii saŭ terórii, a trecut peste marginile apĕrărei. (P. 59) (P. Fr. 328, 329) (C. P. Pr. §. 41).

59. Nicĭ o crimă saŭ delict nu póte fi scusatŭ nicĭ pedépsa nu se va putea micşora de cât în casurile şi în circonstanţiele acelea în care legea declară fapta scusabilă saŭ permite de a aplica o pedépsă maĭ puţinŭ rigurósă. (P. 57, 58, 60—65; 92. 99. 114. 116. 159. 174. 197. 250. ur. 274, 276, 281, 282, 307.) (P. Fr. 65).

60. Afară de causele de scusĕ, anume prevĕdute de lege, maĭ sunt şi alte cause de micşorarea pedepseĭ, lăsate cu totulŭ la apreciarea juriuluĭ, saŭ a judecătoruluĭ corecţionale, cari se numescŭ *circonstanţe atenuanţi*.

Cândŭ jurĭul va declara că esistŭ în favórea acusatuluĭ recunoscut culpabile, circonstanţe atenuanţi, pedepsele ce pronunţiă legea în contra unorŭ asemenea acusaţi, se vor modifica dupe cum urmézĕ:

Daca pedépsa ce pronunţiă legea este munca silnică pe viaţă, Curtea va aplica pedépsa munceĭ silnice, pe timpŭ mărginit, saŭ reclusiunea.

Dacă pedépsa este aceea a muncei silnice pe timpŭ mărginit, Curtea va aplica pedépsa reclusiunii saŭ maximul închisórei.

Dacă pedépsa va fi aceea a reclusiunii, detenţiunii saŭ a degradaţiunii civice, Curtea va aplica închisórea corecţională, fără a o putea reduce la maĭ puţin de un anŭ.

Curtea va putea âncă aplica şi o amendă de la 500 pînă la 1,500 leĭ.

În casulŭ cândŭ legea pronunţă *maximul* uneĭ pedepse criminale, Curtea va aplica *minimul* aceliaşĭ pedepse saŭ chiar pedépsa ce vine cu un gradŭ maĭ jos.

Dacă legea pronunţă pedépsa închisórei saŭ acea a amenzeĭ, şi dacă tribunalele corecţionale vor constata circonstanţe atenuanti, ele suntŭ autorisate, chiar în cas de recidivă, a reduce pedépsa închisórei pînă la minimul de şése dile şi chiar maĭ jos; precum asemenea şi pedépsa amenzeĭ pînă la minimul de leĭ 26 şi chiar

maĭ jos. Tribunalele potŭ să substitue în asemenea cas, închisóreĭ amenda, fără însă să se pótă coborî în nicĭ un cas mai jos de simplă poliţie. (P. 7. 8. 9) (P. Fr 463)

61. Infracţiunea comisă de un copil maĭ micŭ de opt anĭ deplinĭ, nu se pedepsesce. (P. 59) (1).

62. Crimele saŭ delictele comise de unŭ minore, ce are vîrsta de la opt anĭ deplinĭ pînă la cinci-spre-ḑece anĭ deplinĭ, nu se vor pedepsi, daca se va decide de judecată că acusatul a lucrat fără pricepere; dar dupe împregiurărĭ se va încredinţa părinţilor sĕĭ, spre a avea o îngrijire maĭ de aprópe, saŭ se va pune într'o monastire ce într'adinsŭ se va determina pentru corecţiunea unor asemenea copiĭ, unde se va ţine într'un timpŭ de anĭ determinaţĭ prin hotărîrea judicăţeĭ, fără însă ca acestĭ anĭ să pótă covîrşi vîrsta de douĕ-ḑecĭ anĭ a culpabiluluĭ. (P. 63—65. 59. 218—Pr. P. 364) (P. Fr. 66) (2)

63 Cândŭ se va decide că acusatul a lucratŭ cu pricepere, saŭ de va fi în etate de la 15 anĭ deplinĭ pîna la douĕ-ḑecĭ anĭ deplinĭ, pedepsele se vorŭ pronunţia dupe chipul următor:

Daca a sa infracţiune va merita pedépsa de muncă silnică pe viaţa saŭ pe timpŭ mărginitŭ, se va condamna de la trei până la cinci-spre-ḑece anĭ la închisóre.

În cele alte casurĭ, judecătorul este autorisat a aplica pedépsa închisóreĭ pe un timpŭ egal cel puţinŭ cu a treia parte, saŭ cel mult cu jumĕtatea timpuluĭ pentru care ar fi putut fi condamnat la una din pedepsele privitóre la acele casurĭ.(P. 59· 62. 64. 65.) (P. Fr. 67,)(3).

---

(1) Art. 54. abrogat, din vechea leginire:„ Vinovatulŭ pênă la optŭ anĭ deplinŭ aĭ vîrsteĭ salle, nu se osîndesce nicĭ la pedépsă, nicĭ la despăgubire„

(2) Art. 55 abrogat:„ De la optŭ anĭ deplin pînă la 15 anĭ deplinŭ, daca, dupe preţuirea tutulor împrejurărilorŭ se va dovedi c'a urmat fară pricepere şi fără cugetare, atuncĭ se va da sub cea de aprópe privighere şi îngrijire a părinţilor, sub respunderea civilă a acestora, la întîmplare cand neputând a săvîrşi îngrijirea şi privigherea cuvenită, nu vor da pe nesupuşiĭ copiĭ judicăţiĭ spre a-i mărgini, iar la din potrivă, se va osîndi la închisóre de la treĭ lunĭ pînă la treĭ anĭ în vro o mănăstire, ce într'adinsŭ se va orîndui de stăpânire, dupe firea şi marimea crimeĭ séŭ a vineĭ.„

(3) Art 56 abrogatŭ :„De la 15 anĭ deplin pînă la 20 ani deplinŭ aĭ vîrsteĭ sale, se va osîndi, pentru crimele celle de mórte séu de munca ocnelor pe tótă viaţa, la macsimumŭ pedepseĭ di temniţele Giurgiuluĭ, Braileĭ, orĭ a închisóreĭ Znagovuluĭ. De va fi crima pentru munca silnica a ocnelor pe vreme mărginită, se va osîndi la închisórea Znagovuluĭ pe unŭ cursu de vreme, care va fi jumatate din soroculŭ ce hotărasce legea pentru acea crimă.

„La amîndoue aceste din urmă întimplărĭ, judecata póte hotărî ca vinovatulŭ, dupe împlinirea pedepseĭ salle, să sa puie sub osebită privighiere a poliţieĭ, nu maĭ puţinŭ de şése lunĭ, nicĭ maĭ multŭ de unŭ anŭ şi jumătate.

64. În tóte casurile prevĕdute în articolul precedent, pedépsa închisorii se va esecuta saŭ într'un stabiliment anume destinat pentru acésta saŭ într'o parte separată a caseĭ de închisóre corecţională.(P. 63. 59).

65. Cei mai mici în vîrsta de doue-dece ani deplini, cari nu vor avea complici de faţă mai mari de acéstă vîrstă, şi cari vor fi acusaţi de crime. se vor judeca de către judecătoriile corecţionale, iar nu de Curtea juraţilor.

Judecătoriile corecţionale însă se vor conforma articolilor 62, 63 şi 64 (P. 59)(P. Fr. 68).

CARTEA II.

Despre crime şi delicte în specialŭ, şi despre pedepsele lor.

TITLUL I.

Crime de înaltă trădare.

CAP. I.

Crime în contra sicuranţeĭ esterióre a Statuluĭ. (1)

66. Ver-ce Românŭ va fi purtat armele în contra ţereĭ, se va pedepsi cu munca silnică pe tótă viaţa.(P. 7. 10.)(P. Fr. 75)

67. Ver-ce Românŭ va fi uneltit machinaţiuni saŭ se va fi pus în înţelegere cu guverne străine, saŭ cu agenţii lor, spre a provoca resbel în contra patrieĭ sale, spre a înlesni şi a aduce ocupaţiune străină, spre a resturna cu ori-ce mijlocŭ guvernul ţereĭ, se va pedepsi cu munca silnică pe tótă viaţa.(P. 7. 10).

Daca însă resbelul, ocupaţiunea saŭ resturnarea nu se va fi urmatŭ, se va pedepsi cu reclusiunea.(P. 7, 15.) (P. Fr. 76).

68. Asemenea vor fi pedepsiţi cu munca silnică pe viaţă acei cari în timpul unuĭ resbel în contra ţereĭ:

I. Vor fi predat cu trădare inimicului oraşe, porturĭ, locurĭ întărite, saŭ ori-ce alte posturĭ de apĕrare.

Iar de va fi crima pentru munca Giurgiuluĭ, orĭ a Brăileĭ, séŭ închisórea Znagovuluĭ, orĭ bătaia, vinovatulŭ va lua a treia parte din osînda ce legea hotarasce pentru acea crimă, închizîndu-se numaĭ la Znagovu."

(1) În Codicele Penale abrogat nu se prevedea nicĭ una din crimele în contra siguranţeĭ esterióre a Statuluĭ.

II. Vor fi predat, tot cu trădare, case publice, arsenaluri, magazii saŭ depositе de arme, muniţiuni saŭ alte objecte de resbel, saŭ orĭ-ce fel de bastimente ale ţereĭ.

III. Vor fi procurat inimiculuĭ ajutóre de soldaţi, ómenĭ, boĭ, provisiuni de hrană, arme saŭ muniţiuni de resbel, saŭ vor fi indemnat pe soldaţii armateĭ Române a trece la inimicŭ.

IV. Vor fi comunicat inimiculuĭ planurile de operaţiuni militare, saŭ planurile locurilor saŭ posturilor întărite.

V. Vor fi servit inimiculuĭ de spionĭ saŭ călăuzi, saŭ vorŭ fi ajutat şi ascuns pe spioni inimiculuĭ.

VI. Vor fi aţiţat revoltă în trupele de apĕrare ale Ţereĭ, (P. 10) (P. Fr. 77).

69. Daca corespondenţa cu supuşiĭ uneĭ puteri străine, n'a avut de obiect una din crimele enunţiate în articolele precedentĭ, dar a avut cu tóte astea resultatul de a da inimiculuĭ instrucţiuni vătămătóre situaţiuniĭ militare saŭ politice a Românieĭ, aceĭ cari aŭ întreţinut aceste corespondenţe, vor fi pedepsiţi cu detenţiunea, fără a fi scutiţi de pedepse mai grele, în casŭ când aceste instrucţiuni ar fi urmarea uneĭ înpreună înţelegeri, ce ar constitui un faptŭ de spionagiŭ. (P. 20.) (P. Fr. 78).

70. Va fi supus munceĭ silnice pe viaţă orĭ-ce fonctionar public, orĭ-ce agent al guvernuluĭ, saŭ orĭ-ce altă persónă care, însărcinată saŭ încunosciinţată oficial, saŭ din causa situaţiuniĭ în care se află, de secretul uneĭ negoţiaţiuni, saŭ uneĭ espediţiuni, va trăda acel secret agenţilor uneĭ puterĭ străine saŭ inimiculuĭ. (P. 10, 71). (P. Fr. 80).

71. Va fi asemenea supus munceĭ silnice pe viaţă, orĭ-ce fonctionarŭ public, orĭ ce agentŭ care, însărcinat din causa fonctiuneĭ sale ,cu păstrarea planurilor de fortificaţiune, de arsenaluri, porturĭ saŭ radĕ, ar da aceste planurĭ, saŭ unul din planurĭ, inimiculuĭ saŭ agenţilor inimiculuĭ. Pedépsa va fi detenţiunea, cândŭ planurile se vor da agenţilor uneĭ puterĭ străine neutre saŭ aliate. (P. 10, 20, 70) (P. Fr. 81).

72. Orĭ-ce altă persónă care reuşind, prin corupţie, fraude saŭ violenţă, a sustrage ţisele planurĭ, le ar da inimiculuĭ, saŭ agenţilor uneĭ puterĭ străine, vor fi pedepsiţi cu munca silnică pe timpŭ mărginit.

Daca ţisele planurĭ se găsescŭ, fără să se fi intrebuinţat mijlócele arĕtate, în mânele persónеĭ ce le a dat, pedépsa va fi reclusiunea (P. 10, 15) (P. Fr. 82).

73. Se va pedepsi cu reclusiunea acela care cu bună sciinţă, sfăramă, falsifică saŭ ascunde documente, saŭ acte carĭ stabi-

lescŭ nisce drepturĭ ale Statuluĭ Românŭ în raport cu un guvernŭ străinŭ. (P. 15).

74. Orĭ-cine prin acţiunĭ ostilĭ, neaprobate de guvernŭ, va espune Statul la o declaraţiune de resbel, va fi pedepsit cu detenţiunea, şi daca dintr'acésta resbelul s'a şi făcutŭ, pedépsa va fi reclusiunea. (P. 15, 20.) (P- Fr. 84).

75. Orĭ-cine, prin acte neaprobate de guvernŭ, va espune pe Românĭ la represalie (1), se va pedepsi cu detenţiunea. (P. 15.) (C. Fr 85).

CAP. II,

Crime şi delicte în contra sicuranţeĭ interióre a Statuluĭ

Secţiunea I.

Despre atentate şi complotură în contra persóneĭ Domnuluĭ şi a familieĭ Sale.

76. Orĭ-ce atentat în contra vieţeĭ Domnuluĭ saŭ în contra persóneĭ sale, se va pedepsi cu munca silnică pe tótă viaţa. (P. 10 87, 88) (P. Fr. 86) (2).

77. Orĭ-ce ofensă, comisă în public, în contra persóneĭ Domnuluĭ saŭ a Dómneĭ, saŭ a fiilor lor, se va pedepsi cu închisórea de la unŭ anŭ pînă la douĭ anĭ. (P. 24) (P. Fr. 86).

78. Atentatulŭ ce ar avea de scopŭ de a surpa, prin mijlóce resvrătitóre şi rădicare de poporŭ, forma guvernuluĭ, saŭ de a aţiţa pe locuitorĭ de a se scula în contra autorităţiĭ Domnuluĭ, se va pedepsi cu reclusiunea (P. 15, 87, 88) (P. Fr. 87.) (3)

79. Complotulŭ ce arŭ avea de scopŭ vre una din crimele menţionate la Art. 76 şi 78, daca a fostŭ urmatŭ de unŭ actŭ sevêrşitŭ saŭ începutŭ spre a pregăti esecutarea acelor crime, se va pedepsi cu detenţiunea; iar dacă complotul n'a fost urmat de nicĭ unŭ actŭ sĕvêrşit saŭ început spre a prepara esecutarea ver-unuia din acele crime, pedépsa va fi aceea a închisóreĭ (P. 20, 24).

Complotul este atunci cândŭ, prin sfătuire se va fi luatŭ întré-

(1) Prin represalie se înţele ge actulŭ de resbunare ce un străinŭ ar facc în contra Românilorŭ, pentru o vătămare ce acestia i-ar fi causatŭ.

(2) Art. 68 din con. P. abrogat „Pornirea cu fapta împotriva vieţeĭ Domnuluĭ, de se va fi adusŭ la săvîrşire se va pedepsi cu pedépsa ucigaşilor de părinţi, iar de nu la ocnă pe tótă viaţa.„

(3) Art, 69 din con. P. abrogat.: „Cea cu faptă pornire, prin mizlóce resvrătitóre şi ridicare de norodŭ spre'asurpa'cea în fiinţă stăpînire, se va pedepsi cu mórtea.“

ga hotărîre şi se va fi făcut punerea la cale între două saŭ mai multe persóne spre a ajunge la sĕvêrşirea vre uneia din acele două crime prevĕdute la Art 76 şi 78. (P. Fr. 89).

80. Când un individ va lua singur hotărîrea de a comite crima prevĕdută la Art. 76 şi 78, şi va comite saŭ va începe a face el singur şi fără ajutorul nimănuĭ vre un actŭ prin care pregătesce esecutarea crimeĭ, se va pedepsi cu detenţiunea. (P. 20) (P. Fr. 90.)

Secţiunea II.

„Crime şi delicte în contra liniştei Statuluĭ prin resbelŭ civilŭ, prin ilegala întrebuinţare a forţeĭ armate, prin devastaţiuni şi jefuirĭ publice.

81. Atentatul, care va avea de scopŭ a aţiţa resbel civil, înarmându, saŭ rădicându pe locuitorĭ a se înarma unii în contra altora, orĭ a sĕvêrşi omorurĭ şi jefuirĭ într'unul saŭ mai multe oraşe saŭ sate, se va pedepsi cu munca silnică pe tótă viéţa.

Complotul uneltit, spre acest sfîrşit, se va pedepsi cu pedepsile hotărîte la art. 79. conformŭ deosebirilor ce se facŭ într'acel articolŭ. (P. 10, 87, 88) (P. Fr. 91).

82. Se vor pedepsi cu munca silnică pe tótă viéţa aceĭ care fără ordine saŭ autorisare din partea autorităţeĭ legale, vor fi rădicat saŭ vor fi făcut a se rădica trupe armate, şi le vor fi dat saŭ le vor fi înlesnit dare de arme orĭ muniţiunĭ; aseminea se vor pedepsi şi aceĭ carĭ vor fi îngajat saŭ înrolat, saŭ vor fi făcut a se îngaja saŭ înrola soldaţĭ. (P. 10) (P. Fr. 92).

83. Se vor pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginitŭ:

a). Aceĭ carĭ fără cădere saŭ fără causă ertată de lege vor fi luat comanda unuĭ corpŭ de oştire, unuĭ postŭ, unui portu, saŭ unuĭ oraşŭ, a unuĭ saŭ mai multorŭ bastimente de resbel, a uneĭ cetăţĭ saŭ locŭ întărit.

b). Aceĭ cari, în contra ordinuluĭ Guvernuluĭ, vor mai ţinea vre o comanda militară.

c). Comandirĭ care vor ţinea adunată oştirea lor în contra ordinilor ce li se va fi dat de a o libera saŭ a o desfiinţa. (P. 10) (P. Fr. 93.)

84. Orĭ ce persónă, care, putându dispune de forţă publică, va fi cerut, saŭ va fi ordonat mişcarea acesteĭ forţe, saŭ întrebuinţarea eĭ în contra uneĭ înrolărĭ saŭ rădicărĭ de ómenĭ pentru oştirea întocmită de lege, se va pedepsi cu reclusiunea.

Dacă aseminea ordin, va fi avut efect, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe viéţă. (P. 10, 15) (P. Fr. 94).

85. Orĭ ce persónă va fi incendiat saŭ destruitŭ, prin esplosiunea uneĭ mine, edificiurĭ, magasine, arsenalurĭ, corăbiĭ saŭ alte proprietăţĭ ale Statuluĭ, se va pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit. (P. 10) (P. Fr. 95)

86. Se va pedepsi cu munca silnică pe viéţă acela care, orĭ ca să hrăpéscă banĭ publicĭ, orĭ ca să jefuéscă oraşe saŭ sate, magasine, arsenalurĭ de ale Statuluĭ, case publice, fortereţe, posturĭ, porturĭ, corăbiĭ saŭ bastimente ale Statuluĭ, orĭ în fine ca să atace saŭ că să resiste în contra puteriĭ publice, care se va afla în góna sĕvêrşitorilor unor aseminea crime, se va fi pusŭ în capul unor cete armate, saŭ va fi esercitat într'însele vre o funcţiune orĭ comandă óre-care.

Se vor supune la munca silnică pe viéţă şi aceĭ cari vor fi directatŭ, vor fi rădicat saŭ vor fi făcut a se rădica acele cete, saŭ care le vor fi dat, orĭ le vor fi înlesnit, cu bună sciinţă şi voinţă, arme, muniţiunĭ şi unelte de crime, saŭ care le vor fi trimes mijlóce de vieţuire, saŭ care, în orĭ ce altŭ chipŭ, vor fi avut înţelegere culpabilă cu Directoriĭ saŭ comandiriĭ acelor cete. (P. 10, 168, 244, 354) (P. Fr. 96).

87. Dacă vre una saŭ maĭ multe din crimile menţionate în articlele, 76, 78, 81, se vor fi sĕvêrşit saŭ încercat d'a se sĕvêrşi de către vre o cétă, se vor pedepsi cu munca silnică pe tótă viéţa, fără osebire, toţĭ aceia cari vor face parte din acea cétă şi se vor fi prins la locul rĕsvrătitóreĭ întâlnirĭ.

Acela care fără a se prinde la locul resvrătitóreĭ întâlnirĭ, va fi avut în cétă vre o comandă, se va pedepsi iarăşi cu munca silnică pe tótă viéţa. (P. 10) (P. Fr. 97).

88. Afară de casul în care reuniunea sediţiósă ar fi avut de object saŭ de resultat una saŭ maĭ multe din crimile enunciate în art. 76, 78, şi 81, indivizĭĭ ce facŭ parte din bandele, de care s'a vorbit maĭ sus, fără să esérciteze într'însele vre o comandă saŭ funcţiune, şi care s'ar prinde pe locŭ, se vor pedepsi cu reclusiunea. (P. 15) (P. Fr. 98).

89. Aceĭ care cunoscênd scopul şi caracterul numitelor cete, şi fără a fi siluiţĭ, le vor fi găzduit, orĭ le vor fi dat loc de ascundere saŭ de întâlnire, se vor pedepsi cu reclusiunea (P. 15) (P. Fr. 99).

90. Întruninduse adunărĭ, saŭ cete turburătóre liniseĭ obscescĭ, dacă, dupe treĭ somaţiunĭ ce li se vor face de câtră autorităţile competinţĭ, nu se vor risipi şi va mijloci lucrarea putereĭ armate, câţĭ vor fi complicĭ la dînsele, şi se vor prinde acolo pe loc, se

vor pedepsi cu închisóre de la 6 luní pînă la duoĭ anĭ; iar căpiteniele lor se vor pedepsi cu maximum închisoriĭ. (P. 24, 170. ur)

Insă aceĭ din complicĭ saŭ din capitenii care vor fi cu arme, se vor pedepsi cu reclusiunea. (P. 15, 91) (P. Fr. 100) (1)

91. Se socotescŭ arme orĭ ce unelte, saŭ machine, saŭ instrumente înţepătóre, tăetóre saŭ sdrobitóre, precum: puşcă, pistolŭ, lance, suliţă, cósă, topor, bardă, cuţit, ciomag şi alte asemene.

Cuţitele de buzunar, fórfecele, şi bastónele nu vor fi considerate ca arme de cât atunci când se vor fi întrebuinţat a lovi, a răni saŭ a omorî. (P. 50, 310 §. 6, 318) (P. Fr. 101).

92. Vor fi apăraţi de pedepsile pronunciate în contra autorilor de comploturĭ saŭ de alte crime în contra siguranţeĭ interióre saŭ esterióre a Statuluĭ, aceĭ culpabilĭ cari .naintea sĕvêrşireĭ saŭ a tentativeĭ acestor comploturĭ saŭ crime şi maĭ nainte de orŭ ce urmărire, vor fi dat, eĭ ceĭ d'întêiŭ Guvernuluĭ saŭ autorităţilor administrative, orĭ poliţieĭ judeciare, cunoscinţă despre aceste comploturĭ saŭ crime, şi despre autoriĭ şi complicii lor, saŭ care, chiar dupe ce s'a început urmăririle saŭ descoperirea culpabililor, vor fi înlesnit arestarea acelor autorĭ saŭ complicĭ. (P. 59.) P. Fr. 108).

TITLUL. II.

Crime şi delicte în contra Constituţiuneĭ

CAP I.

Crime şi delicte în contra esercitiuluĭ drepturilor politice.

93. Atentatul, al căruĭ scopŭ este de a risipi cu violenţă adunarea legiuitóre ce se află în esercitiul legal al mandatuluĭ eĭ, de a o sili să ia, saŭ să nu ia o otărîre, de a-isgoni cu violenţă pe unul saŭ pe maĭ mulţĭ din membriĭ seĭ, se va pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit. (C. P. Pr. §. 82).

---

(1) Art. 77 din con. P. abrog: „întrupânduse adunărĭ turburâtóre liniştеĭ obstescĭ, déca, dupe treĭ chemărĭ ce li se vor face de către dregătoriĭ competenţi, nu se vor risipi, şi va mizloci lucrarea putereĭ înarmată, câţĭ vor fi părtaşi la dînsele, şi se vorŭ prinde acolo pe locŭ, se vor pedepsi cu închisóre de la şése lunĭ pênă la douĭ anĭ, orĭ cu bătaia de la 50 pênă la 100 nuele; iar căpeteniile lorŭ se vor pedepsi cu munca Giurgiuluĭ saŭ a Brăileĭ de la unŭ anŭ şi jumătate pênă la treĭ. Însă aceia din părtaşi, saŭ din căpeteniĭ, care vor fi cu arme, se vor osîndi la macsimum osîndeĭ ocneĭ.“

94: Acela care prin violență, va împiedica pe unŭ membru alŭ corpuluĭ legiuitor de a merge la adunare saŭ de a vota, se va pedepsi cu reclusinnea. (C. P. Pr. § 83).

95. Când se împiedică prin atrupăment, violență saŭ amenințărĭ unul saŭ maĭ mulțĭ cetățenĭ de a'şĭ esercita drepturile lor civice, fie care din culpabilĭ va fi pedepsit cu închisóre de şése lunĭ celŭ puțin, şi cu interdicțiunea dreptuluĭ de a vota şi de a fi eligibil în timpŭ de cincĭ anĭ celŭ puținŭ şi ₫ece anĭ celŭ multŭ. (P. 22. 24) (P. Fr 109—C. P. Pr. §. 84.)

96. Daca acéstă crimă, s'a comisŭ în urmarea unuĭ planŭ concertat ca să fie esecutat, fie in tótă țéra, fie într'unul saŭ maĭ multe județe, fie într'una saŭ maĭ multe plăşĭ, pedépsa va fi detențiunea. (P. Fr 110).

97 Se va pedepsi cu închisóre de la unŭ anŭ în sus:

I. Acela care fiind însărcinat de a aduna bileturĭ de votare, a adăugit saŭ a micşorat, cu rea credință, numĕrul lor legitimŭ;

II. Acela care falsifică saŭ scîmbă un biletŭ de votare, saŭ înscrie pe bileturile persónelor, care nu sciŭ carte, alte nume de cât acelea care i s'a dictat.

III. Acela care, fiind însărcinat cu ținerea procesuluĭ verbale al uneĭ operațiunĭ electorale, a inscris într' însul alte nume de cât acelea care i s'aŭ dictat.

In tóte aceste casurĭ, judecătorul va pronunța şi interdicțiunea pe timpŭ mărginit. (P. 22, 24—V. şi art. 29 l. elect. din 2 Iulie 1864)(1)

98. Orĭ cine va cumpĕra saŭ va vinde un votŭ intru o alegere se va pedepsi cu inchisórea de la treĭ lunĭ pînă la un an, şi va pu-

(1) Art. 83 din vechia con. P: „ Amploiatulŭ acela care, însărcinat fiindŭ cu direcția unei alegeri, se va abate prin sciință assupra lucrăreĭ alegereĭ, din legiuirĭ şi din regulile întocmite pentru acésta, se va depărta indată din slujbă, şi pe unŭ cursŭ de şése anĭ va perde dreptulŭ de înaintare la rangŭ, de a fi orînduitŭ în slujbă publică, şi de a maĭ fi alegătorŭ séŭ alesŭ într'acestŭ cursŭ de vreme'„

Art. 84 din vechia C. P:" Acella care, însărcinatŭ fiind la o alegere cu deschiderea bileturilorŭ coprinzătóre de glasurile alegătorilorŭ, orĭ cu trecerea lorŭ în lista orînduita pentru acésta, se va dovedi asupra fapteĭ plăzmuind acelle bileturĭ orĭ ascuzênd dintr'însele, orĭ adăogând altele, orĭ scriind pe bileturĭ alte nume de cătŭ acelea ce i se vor fi aretat, se va pedepsi cu degradația cetățenéscă.„

Art. 85 din vechia C. P: „ Orĭ care altă persónă va cădea într'o vină din cele pomenite în cellŭ din urmă articolŭ, se va pedepsi cu închisórea dela treĭ lunĭ pînă la unŭ anŭ, şi cu poprirea dreptuluĭ de a fi alegătorŭ séŭ alesŭ de la cincĭ anĭ pênă la zece.„

tea fi osîndită și la interdicțiunea pe timpŭ mărginit — (P. 22. 24 — V. art. 32 din l. elect. din 2 Iulie 1864).

CAP. II.

Atentate în contra libertățeĭ.

99. Când vre un funcționar publicŭ, unŭ agentŭ saŭ un însărcinat al guvernuluĭ va fi ordonat saŭ va fi făcutŭ vre un act arbitrariŭ prin care să se atace libertatea individuală a unuia saŭ maĭ multorŭ cetățenĭ, saŭ constituțiunea țereĭ, se va pedepsi cu închisórea de la șése lunĭ pînă la doĭ anĭ și cu interdicțiunea pe timpŭ mărginit.

Cu tóte acestea, când se va dovedi că elŭ a săvêrșit asemine faptă dupe ordinea superiorilor seĭ, în pricinĭ ce privescŭ la atribuțiunile acestora, și pentru care elŭ era datorŭ să le dea supunere în ordinea ierarchieĭ, va fi apĕratŭ de pedépsă, care, în asemine cas, se va aplica numaĭ superiorilor ce vor fi dat asemenea ordine (P. 50,100,159) (P. Fr. 114).

100 Despăgubirea pentru pagubile cercate în urmarea faptelorŭ pomenite în art. 99 se va hotărî conformŭ cu persónele, cu împrejurările și cu vatămarea ce va fi suferit siluitul, fără înse a putea fi, nicĭ o dată și pentru orĭ cine macar, acea despăgubire maĭ puținŭ de doue-decĭ și cincĭ leĭ pe ḑi, pentru fie care ḑi de arestare ilegală și arbitrară. (Pr. P. 3, 63) (P. Fr. 117.)

101. Dacă fapta arbitrare saŭ atentătóre drepturilor cetățenescĭ se va fi sevêrșit prin plăsmuită sub-scriere a vre unui Ministru saŭ altuĭ funcționar public, plastografiĭ, precum și ceĭ ce, cu bună sciință, se vor fi servit cu acea plastografie, se vor pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit. (P. 10. 125. 126.) (P. Fr. 118).

102. Funcționariĭ publicĭ însărcinați cu poliția administrativă saŭ judecătorescă care aŭ refusatŭ, saŭ care aŭ nĕgrijit de a da ascultare uneĭ reclamațiunĭ legale, ținând a constata detențiunile ilegale și arbitrariĭ, fie în închisorile destinate pentru paza deținuților, fie chiar în orĭ ce altŭ loc, și care nu vor justifica că a denunțat acésta autorităților superióre, se vor pedepsi cu degradațiunea civică, și vor fi respundĕtorĭ de pagube și interese care se vor regula dupe cum se arată în art. 100. (P. 22, 103.) (P. Fr. 119).

103. Directoriĭ, superioriĭ saŭ custodiĭ închisorilor, saŭ a orĭ cărĭ alte case de arest, care vor fi priimit unŭ arestat fără ordinea provisorie a autorităților competințĭ, aceia care'lŭ vor ține închisŭ, saŭ vor refusa de al înfățișa oficeruluĭ de poliție saŭ aceluia ce aduce

ordinile sale, fără a justifica că opunerea luĭ provine din ordinea procuroruluĭ, saŭ judecătoruluĭ, aceia care vor refuza de a înfăţişa registrele lor oficeruluĭ de Poliţie, se vor pedepsi ca culpabili de închidere arbitrarie, cu închidere de la o lună pînă la un an şi cu amendă de la o sută pînă la treĭ sute leĭ. (P. 24—Pr. P. 579, ur). (P. Fr. 120).

104. Se vor pedepsi cu degradaţiunea civică orĭ ce oficer alŭ poliţieĭ judecătorescĭ, orĭ ce procuror, sub-stitut saŭ judecător care va fi provocat, datŭ, saŭ sub semnatŭ o sentinţă, o ordonanţă saŭ unŭ mandat de urmărire personală, saŭ de acusaţiune a vre unuĭ Ministrŭ, saŭ a vre unuĭ Membru al Senatuluĭ, alŭ Adunăreĭ legislative, saŭ al Consiliuluĭ de Statŭ, saŭ al Curţiĭ de compturĭ, saŭ al Curţiĭ de Casaţiune, fără autorisaţiunile si formele prescrise de legĭ, saŭ care afară de delictŭ flagrant vor fi dat saŭ subsemnat, fără acele autorisaţiunĭ şi formalităţĭ, mandatul de a prinde saŭ de a aresta pe vre unul saŭ maĭ mulţĭ Ministri, saŭ pe unul saŭ maĭ mulţĭ Membri aĭ Senatuluĭ, aĭ Adunăreĭ legiuitóre, aĭ Curţeĭ de Casaţiune, aĭ Consiliuluĭ de Statŭ, saŭ aĭ Curţiĭ de Compturĭ. (P. 22—art. 36 din l. elector. 2 Iulie 1864). (P. Fr. 121).

105. Aseminea se vor pedepsi cu degradaţiunea civică, procurorĭĭ, sub-stituţĭĭ, judecătorĭĭ, saŭ oficerĭĭ publicĭ, care vor fi arestat saŭ vor fi făcut a se aresta unŭ individ în alte localităţĭ de cât celе determinate prin legĭ saŭ regulamente, saŭ care vor fi trimesŭ înaintea judecăţiĭ Curţiĭ juraţilor pe un cetăţean fără de a fi pusŭ maĭ nainte în acusaţiune conformŭ legeĭ. (P. 22, 272—Pr. P. 304, ur. 589) (P. Fr. 122)

106. Orĭ ce concertare de mĕsurĭ contrariĭ legilor, făcută saŭ prin adunare de individe saŭ de corpurĭ depositare de ver o parte a autorităţiĭ publice, saŭ prin deputaţiune, orĭ corespondinţe între dînşiĭ, va fi pedepsită cu închisóre de două lunĭ celŭ puţin, şi de şése lunĭ cele mult, contra orĭ căruĭ culpabil, care va putea încă să fie condamnat la interdicţiune pe timpŭ mărginit. (P. 22 24) (P. Fr. 123.)

107. Dacă prin unul din mijlócele esprimate maĭ sus, s'aŭ concertatŭ mĕsurĭ contra esecutăreĭ legilor, saŭ contra ordinilor Guvernuluĭ, pedépsa va fi maximul închisóreĭ corecţionale.

Dacă acéstă concertare s'a făcut între autorităţile civile şi corpurile militare saŭ şefiĭ lor, aceia cari vor fi autorĭĭ saŭ provocatorĭĭ, vor fi pedepsiţĭ cu detenţiune; ceĭ alţĭ culpabilĭ vor fi pedepsiţĭ cu macsimul închisóreĭ corecţionale. (P. 20, 24.) (P. Fr 124).

CAP. III.

Pentru călcare de atribuțiuni din partea autorităților administrative și judecătorești.

108. Se vor pedepsi cu degradațiunea civică:

I. Judicătorii, procurorii și substituții lor, oficerii de poliție care se vor fi amestecat în esercițiul drepturilor puterii legiuitóre, saŭ prin reglemente care cuprindŭ dispositiuni legiuitóre, saŭ poprind, orĭ suspendându esecutarea uneĭ saŭ mai multor legĭ, saŭ deliberând asupra punctuluĭ de a sci dacă legile trebuescŭ a fi publicate saŭ esecutate.

II. Judicătorii, procurorii și substituții lor, oficerii poliții judecătorescĭ care vor fi trecutŭ peste competența lor, poprind esecutarea ordinilor emanate de la administrațiunĭ, saŭ dupe ce aŭ permisŭ saŭ aŭ ordonat de a se chiema în judecată administratorii pentru fapte relative la esercițiul funcțiuneĭ lor, vor stărui în esecutarea actelor lor, de și de către autoritățile competente li s'a notificat anularea acelor acte, saŭ esistența unuĭ conflict. (P. 22, 109 — Con. Par. 4, 5, 7.) (P. Fr. 127).

109. Se vor pedepsi cu amendă de la 100 pînă la 1500 leĭ, judecătoriĭ cari, peste atribuțiunile lor, se vor fi amestecat în materiĭ date de legĭ autoritĕțĭ administrative.

Cu aceeași pedépsă se vor pedepsi și membriĭ Ministeriuluĭ public, cari vor fi luat conclusiunĭ, saŭ vor fi cerut a se face asemene procederĭ. (P. 28, 108.) (P. Fr. 128).

110. Prefecții, sub-prefecții și alți funcționarĭ administrativĭ, cari se vor fi amestecat în esercițiul drepturilor puterii legiuitóre, dupe cum se prevede la art. 108, §. I. saŭ care vor fi dat ordine ilegale a se opri esecutarea decisiunelor judecătoriilor saŭ Curților, se vor pedepsi cu degradațiunea civică. (P. 22) (P. Fr. 130.)

111. Aceiași funcționarĭ administrativĭ se vor pedepsi cu amendă de la 100 pînă la 1500 leĭ când, peste atribuțiunile lor, se vor amesteca în materiĭ date de legĭ autorității judecătorescĭ, și când, dupe reclamațiunea uneia saŭ amânduror părților interesate, vor fi decisŭ o afacere înainte ca autoritatea superióră să se fi pronunciat asupra casuluĭ. (P. 28) (P. Fr. 131.)

TITLUL III.

Crime şi delicte în contra intereseloră publice.

CAP I.

Despre plăsmuiri saŭ falsificări. (1)

SECŢIUNEA I.

Plăsmuire de monedă. (2)

112. Cine va contra-face, orĭ va falsifica monedele de aurŭ saŭ de argint din acelea ce aŭ cursŭ în România, se va pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit; iarŭ pentru monedele de aramă, se va pedepsi cu reclusiunea. (P. 10, 113, 116) (P. Fr. 132.)

113. Acela care va participa la contra-facerea uneĭ asemene monedă, orĭ o va introduce în ţéră, saŭ o va pune în circulaţiune se va pedepsi ca plasmuitorul de monedă falsificată. (P. 112; 116) (P. Fr. 134).

114. Cine, socotind de bună şi adevĕrată o monedă falsificată, ce ĭ va fi căḑut în mână, o va pune în circulaţiune, nu se va pedepsi, iar dupe ce o va cunósce că este falsă şi nu va înceta a o întrebuinţa, se va osîndi să plătéscă drept amendă, îndoit suma ce va fi pusŭ în circulaţiune. (P. 28, 112) (P. Fr. 135)

115. Care se va dovedi răḑênd, tăind saŭ sub-ţiind monedă prin orĭ-ce meşteşugŭ, se va pedepsi cu amendă de la 200 pînă la 5000 leĭ şi cu închisóre de la treĭ lunĭ pînă la duoĭ anĭ. (P. 24, 28).

116. Vor fi apĕraţi de osîndele hotărîte pentru plasmuitoriĭ despre care se vorbesce în articolile 112 şi 113, aceĭ culpabilĭ, cari, înaintea sĕvêrşireĭ saŭ a pnnereĭ în lucrare alŭ acelor crime, şi înainte

(1) Materia plăsmuirilorŭ şi falsificărilorŭ în codica penală din 1850, abrogată, se aseamănă cu aceea ce se tractează în codicele actualŭ, de vreme ce şi atunci, ca şi acum, acéstă materiă s'a luatŭ totŭ din codicele penalŭ francesŭ Codicele luĭ Caragea din 1817 care, coprindea şi materiĭ penale, avea câte va dispositiuni relative la plăsmuiri şi falsificărĭ.

(2) Dupe vechiul Cod. Caragea. Part. 5. Cap. 8 („pentru tăeturi de banĭ:)„ Art. 1. Tăetorĭ de banĭ înţelegem nu numaĭ pre ceĭ ce tae monedă mincinósă de totŭ séŭ în parte, ci şi pre ceĭ ce tae monedă de argintŭ bunŭ şi adeverat, séŭ de aurŭ, întocmaĭ cu care îmblă.

Art. 2. Câţĭ se vor vădi tăetorĭ de banĭ, să se osîudescă la mórte.“

de a se începe orĭ ce urmărire, vor fi descoperit autorităţilor competente, acele crimĭ, precum şi pe autorii săŭ pe complicii lor.

Asemenea vor fi apĕraţi de pedepse, şi aceĭ culpabilĭ cari, chiar dupe începerea urmăririlor, vor fi înlesnit arestuirea autorilor saŭ a complicilor lor. (P. 59, 122.) (P. Fr. 138.)

SECTIUNEA II.

Plasmuirĭ de sigille ale Statuluĭ saŭ ale altor autorităţĭ de bileturĭ de bancă, de efecte publice şi altele.

117. Se vor pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit:

a). Aceia care vor fi falsificat sigillulŭ Statuluĭ, saŭ carĭ cu bună sciinţă, vor fi întrebuinţat asemenea sigillŭ falsificatŭ.

b). Aceia cari vor fi falsificat saŭ alterat efecte emise de către tesaurul publicŭ, şi purtând timbrul seŭ, saŭ bilete de bancă autorisate de legĭ, saŭ care cu sciinţă, vor fi întrebuinţat aceste efecte şi bilete falsificate, saŭ alterate, saŭ le vor fi introdus în cuprinsul ţereĭ. (P. 10, 122) (P. Fr. 139) (1).

118. Se vor pedepsi cu reclusiunea:

Aceia care vor fi falsificat saŭ alterat orĭ ce timbru naţionalŭ, saŭ orĭ ce marcă publică, destinată pentru probe la materiĭ de argint saŭ de aurŭ.

Asemine se vor pedepsi şi aceia care, cu sciinţă se vor fi servit cu hârtiĭ saŭ efecte purtând timbrurĭ mincinóse, saŭ cu mărcĭ, orĭ timbrurile falsificate saŭ alterate. (P. 15, 119, 121). (P. Fr. 140).

119. Se vorŭ pedepsi cu minimum reclusiuneĭ orĭ cine, fără a avea drept, va lua şi va întrebuinţa adevĕratulŭ sigillŭ a Statuluĭ, saŭ timbrurile orĭ mărcile prevĕdute la art: 118, făcênd cu dînsele o întrebuinţare vĕtămătóre drepturilor şi intereselor Statuluĭ. (P. 7 §. 3, 10, 118) (P. Fr. 141).

120. Se va pedepsi cu minimum reclusiuneĭ:

a). Aceia care vor fi falsificat mărcile destinate spre a fi puse în numele Guvernuluĭ, asupra productelor saŭ mărfurilor, saŭ cari vor fi întrebuinţat, cu sciinţă, asemene falşe mărcĭ.

b). Aceia care, vor fi falsificat sigillulŭ, timbrul, saŭ marca uneĭ autorităţĭ orĭ care, saŭ a unuĭ stabiliment particular de bancă saŭ de

(1) Din vechia con. Caragea, part. V. cap. V:

Art. 3. Câţĭ facŭ iscălitura Domnéscă séŭ pecetea, să li se taie mâna; câţĭ dregŭ cuvinte, orĭ slovnirĭ, orĭ slove, orĭ numere, orĭ veleatŭ, orĭ lună, orĭ zi, din scrisorĭ Domnescĭ, să se osîndească la ocnă în sorocŭ de cincĭ anĭ.“

comerciŭ, saŭ cari, cu sciinţă, le vor fi întrebuinţat. (P. 7 §, 3; 10). (P. Fr. 142).

121. Se va pedepsi cu închisóre acela care fără dreptŭ va lua şi va întrebuinţa adevěratele sigille, timbru, saŭ mărcĭ, prevědute la Art, 118, făcênd cu dînsele o întrebuinţare vătămătóre drepturilor şi intereselor Statuluĭ orĭ a uneĭ autorităţĭ publice, orĭ chiarŭ a unuĭ stabiliment particularŭ de banca saŭ de comerciŭ. (P. 8. 24) (P. Fr. 143).

122. Disposiţiile Art. 116 se aplică şi la crimele prevědute prin Art. 117.

SECTIUNEA III-a.

Despre falsificarea de inscrisurĭ publice saŭ autentice, şi de comerciŭ saŭ de bancă.

123. Orĭ ce funcţionariŭ saŭ ofcierŭ publicŭ, în serviciul funcţiuneĭ sale, va face vre o plăsmuire orĭ prin subscrierĭ falsificate, orĭ prin schimbarea saŭ prefacerea la vre unŭ actŭ, vre o scriere, saŭ vre o sub-scriere prin arětare de alte persóne, iară nu de celle adevěrate, orĭ prin scrierĭ adaogite în urmă în registru saŭ în alte acturĭ publice, terminate saŭ încheiate de maĭ înainte, se va pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit. (P. 7, 10). (P. Fr. 145).

124. Assemenea se va pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit, orĭ ce funcţionarŭ saŭ oficierŭ publicŭ, care alcătuindŭ inscrisurĭ privitóre la atribuţiunile funcţiuneĭ salle, va fi denaturat cu viclenie substanţa saŭ circomstanţele acestor inscrisurĭ, saŭ scriindŭ conventiunĭ deosebite dě cellě ce i se vor fi însemnat, saŭ dictat de către părţĭ, saŭ constatându ca dreptŭ adevěrate fapte mincinóse, saŭ ca mărturisite fapte nemărturisite. (P. 7, 10, 123) (P. Fr. 146).

125. Vor fi pedepsite cu muncă silnica pe timpŭ mărginit orĭ ce alte persóne care vor fi falsificat vre unŭ actŭ autenticŭ şi publicŭ, saŭ inscrisurĭ de comerciŭ saŭ de bancă, fie prin contra facerea saŭ alterarea scrierĭĭ, saŭ a subsemnatureĭ, fie prin plăsmuirea de conventiunĭ, dispositiunĭ, obligaţiunĭ, saŭ liberaţiunĭ, saŭ prin inserţiunea lor posterióră, fie prin adăogirea saŭ alterarea de clause, declaraţiunĭ saŭ fapte ce aceste acte aveaŭ de objectŭ de a conţine şi a constata. (P. 7, 10) (P. Fr. 147).

126. Se va pedepsi cu reclusiunea acela care cu bună sciinţă, se va servi cu plăsmuitele înscrisurĭ despre care se vorbesce în ăcele din urmă treĭ articole. (P. 7, 15. 123. 124. 125) (P. Fr. 148).

§. II. — *Despre falsificarea în scrieri private.*

127. Se va pedepsi cu maximum închisórei orĭ ce persónă va fi făcut vre o plăsmuire orĭ ce felŭ la înscrisurĭ particularie, prin unul din modurile esprese prin 125, precum şi cel ce cu bună sciinţă, se va servi cu asemenea inscrisurĭ plăsmuite. (P. 8. 24) (P. Fr. 150).

128. Plasmuitorŭ de înscrisurĭ este şi acela care, în privire de a trage unŭ folosŭ pentru sine saŭ pentru altulŭ, saŭ de a aduce vătĕmare altuia, împle o hârtie, pe care se află subscrierea uneĭ persóne în contra voinţeĭ acesteia, şi o întrebuinţédă ca unŭ titlu.

Orĭ cine va comite înfracţiunea prevĕdută la art. 128, se va pedepsi cu închisórea de la şése lunĭ pînă la doĭ anĭ şi cu amendă de la 100 pînă la 3,000 leĭ, dacă hârtia 'ĭ se va fi încredinţat de însuşi subscriitorul; iară décă nu'ĭ se va încredinţat, se va pedepsi cu maximum închisóreĭ. (P. 8. 24) (P. Fr. 407).

§. *III. — Despre falsificarea de pasporturĭ, foĭ de drum şi certificate,*

129. Se va pedepsi cu închisórea de la treĭ anĭ pînă la doĭ anĭ verĭ cine se plăsmui pasporturĭ saŭ va drege, orĭ va preface unŭ pasportu adevĕrat, saŭ va odăoga într'însul vre uuŭ cuvênt saŭ cifră saŭ literă, precum şi cel ce cu bună sciinţă se va servl cu asemenea pasport. (P. 8. 24). (P. Fr. 153).

130. Cine va lua pentru sine un pasportŭ pe nume închipuit, saŭ va fi mijlocit ca martorŭ spre a libera unŭ pasportŭ pe nume străinŭ, se va pedepsi cu închisóre de la treĭ lunĭ pînă la unŭ anŭ. (P. 8.24 (P. Fr 154).

131. Fonctionarul publicŭ, care cunoscândŭ acea schimbare de nume va fi datŭ pasportŭ pe nume închipuitŭ se va pedepsi cu maximul închisóreĭ (P. 8. 24.) P. Fr. 155).

132. Orĭ cine va fabrica saŭ va falsifica o fóe de drum pentru sine saŭ pentru vitele salle, saŭ se va servi de asemenea fóie de drum, se va pedepsi cu închisóre de la o lună pînă la unŭ anŭ. (P. 8 24. (P. Fr 156).

133. Asemenea se va pedepsi cu închisóre de la o lună până la şése lunĭ orĭ ce persónă va face să i se dea de funcţionariĭ publicĭ uă fóie de drum sub nume închipuitŭ. (P. 8, 24 (P. Fr. 157).

134. Otelieri, hangiĭ, şi carciumarĭĭ, care cu sciinţă vorŭ inscrie în registrele lorŭ, sub nume mincinóre saŭ închipuite pe persónele ce lĕ, vor găsdui la dênşiĭ, se vor pedepsi cu închisóre de la şése ḑile pînă la o lună. (P. 8. 24—(P. Fr 154 §. 2).

135. Acela care fabrică pentru dânsulŭ saŭ pentrn altulŭ unŭ certificat falsŭ de bólă, sub numele unuĭ medicŭ, hirurgŭ saŭ uneĭ alte persóne care esercitésă arta de a tămĕdui saŭ care falsifică unŭ asemenea certificatŭ adevĕratŭ, şi se serveşte cu dînsulŭ spre a încela pe autorităţi saŭ pe societăţile de asigurare, se va pedepsi cu închisóre de la o lună pînă la unŭ anŭ. (P. 8. 24. 138 (P. Pr. §. 256).

136. Funcţionarul care va fi liberat o asemenea fóie, sciindŭ că numele pe care o dă este închipuit, se va pedepsi cu închisóre de la treĭ luni până la doĭ anĭ. (P. 8. 24. 135).

137. Medicii, hirurgiĭ, saŭ alte persóne, esercitândŭ artă de a tămădui, care daŭ cu sciinţă asupra stăreĭ sănĕtăţeĭ uneĭ persóne certificate contra adevĕruluĭ, spre a servi la autorităţi saŭ la societăţi de asicurare, se vor pedepsi cu închisóre de la o lună până la unŭ anŭ.

Iară dacă vor fi primit şi dărurĭ saŭ făgăduelĭ de dărurĭ, sĕ vor pedepsi cu închisórea de la treĭ luni pînă la unŭ anŭ şi jumătate. (P. 8. 24)(C. P. Pr. §. 257).

138. Acela care, spre a încela pe o autoritate saŭ pe o societate de asicurare, în privinţa sănĕtăţeĭ sale, saŭ a uneĭ alte persóne, se va servi cu un certificat din cele coprinse la Art. 135, se vapedepsi cu închisóre de la o lună până la unŭ anŭ. (P. 8. 24) (P. Pr. §. 258).

139. Orĭ care va plăsmui sub numele vre unuĭ funcţionarŭ publicŭ, vre unŭ atestatŭ pentru sineşi, orĭ pentru altulŭ, de bună purtare, de neavere, orĭ de alte împrejurărĭ menite spre a recomenda pe cel aretat într'însul la milostivirea Guvernuluĭ, saŭ la a particularilorŭ, spre a dobêndi funcţiunĭ, creditŭ orĭ ajutorŭ, se va pedepsi cu închisóre de la douĕ pînă la şése lunĭ.

Ascmenea se va pedepsi şi verĭ cine va preface pe numele sĕŭ, saŭ pe numele altuia, vre unŭ atestatŭ adevĕratŭ.

Totŭ asemenea se va pedepsi, şi cel ce cu bună sciinţă se va servi cu acestŭ felŭ de atestat plăsmuit. (P. 8. 24—Pr. P 450 ur). (P. Fr. 161.(1)

(1). Crimele de falsificare, prevezute în vechia condică Caragea (part. 5. cap. 5.) eraŭ coprinse în următórele articole:

Art. 1. Plastografi zicem celor ce facŭ scrisorĭ mincinóse, sĕŭ de totŭ, sĕŭ în parte.

De totŭ mincinóse scrisorĭ sunt, în câte peceţile sĕŭ iscăliturile sunt mincinóse.

Art. 2. în parte mincinóse sunt, în câte cuvîntulŭ celorŭ scrise, sĕŭ împreunarea slovelorŭ, sĕŭ slovele, sĕŭ numerile, sĕŭ veleatulŭ, sĕŭ luna, sĕŭ zioa sunt dresse sĕŭ rase, şi în locŭlŭ lorŭ scrise altele.„

CAP. II.

Crime şi delicte comise de fonctionarĭ publicĭ în esercițiulŭ functiuneĭ lor.

SECȚIUNEA I.

Sustracțiunĭ comise de depositariĭ publicĭ.

140. Orĭ-ce perceptor, orĭ-ce funcționar însărcinat cu percepțiune: orĭ ce depositar saŭ comptabil publicŭ, care va fi deturnat saŭ sustrasŭ banĭ publicĭ saŭ privațĭ, saŭ efecte țiind loc de banĭ, saŭ acte, titlurĭ şi alte lucrurĭ mişcătóre, care se vor afla în mânile luĭ, în puterea însărcinărĭĭ sale, se va pedepsi cu reclusiunea, dasă lucrurile deturnate saŭ sustrase, vor fi de o valóre peste treĭ miĭ leĭ.

Daca valórele sustrase saŭ deturnate, suntŭ maĭ jos de treĭ miĭ leĭ, pedépsa va fi închisórea de la unŭ anŭ pină la doĭ.

În ambele aceste casurĭ, condamnatul va perde dreptul la pensiuue şi se va declara incapabilŭ de a ocupa orĭ ce funcțiune publică pe tótă viața. Orĭ ce judecător, administrator, funcționar saŭ oficier publicŭ care va fi stricat, desființat, sustrasŭ saŭ deturnat actele şi titlurile, al căror era depositar, saŭ care i se încredințase, saŭ comunicase în virtutea funcțiuneĭ sale, se vă pedepsi cu reclusiunea, perdénd şi dreptul la pensiune.

Orĭ ce agenți saŭ însărcinați, orĭ aĭ Guvernuluĭ, orĭ aĭ depositarilor publicĭ, carĭĭ vor fi culpabilĭ de acelèşi sustracțiunĭ, vor fi supuşi la aceaşi pedépsă. (P. 8. 24; 7, 15, 323.—Pr. P 491,) (P. Fr. 169-173).

SECȚIUNEA II.

Pentru nedrepte luărĭ sĕvĕrşite de fonctionarĭ publicĭ.

141. Orĭ-care din funcționarĭ publicĭ, orĭ care din oficerĭ pu-

---

Art. 3. (citat în nota precedentă).

Art- 4. Câți facŭ zapise mincinóse de datorĭĭ particulare, să plătéscă îndoitŭ de cea ce era să căstige cu zapisulŭ cellŭ mincinosŭ.

Art. 5. Iar câți vor areta cârți mincinóse prin nesciință, şi se va dovedi că nu le aŭ sciut de mincinóse, aceia sunt nevinovați."

blicĭ; saŭ încărcinaţiĭ lor; orĭ carĭ perceptori de drepturĭ, taxe, contribuţiunĭ, banĭ, venituri publice saŭ comunale, precum şi orĭ carĭ însărcinaţi din partea perceptoruluĭ vor fi ordonat să se percépă, vor fi cerut, saŭ vor fi primit ceea ce nu avea drept a lua saŭ maĭ mult de câtŭ ceea ce se cuvinea să ia ca drnpturĭ de taxe, contribuţiunĭ, banĭ, saŭ venituri, saŭ ca simbrie, orĭ apuntamente, se vor pedepsi fonc̦ionariĭ şi oficeriĭ publicĭ cu minimum reclusiuneĭ; iară însărcinaţi lor, cu închisórea de la şése lunĭ pînă la doĭ anĭ.

Culpabiliĭ se vor osîndi încă şi la o amendă de o a patra parte cel multŭ, şi de a doua-spre-ḑecea parte cel puţin din suma restitnţiunelor şi a daunelor înterese, ce vor fi datorĭ a plăti perḑênd şi dreptul la pensiune. (P. 8. 24. 7. 15. 28.— Pr. P. 494 ur.) (P. Fr. 174.

SECŢIUNEA III.

Despre infracţiunile privitóre la amestecarea funcţionarilor publicĭ în afaceri saŭ comerciurĭ necompatibile cu a lor cualitate.

142. Orĭ-ce funcţionar, oficierŭ publicŭ saŭ agent al Guvernuluĭ, care, saŭ făţişŭ, saŭ prin acte simulate, saŭ prin interposiţiune de persóne, va fi luat saŭ priimit vre un interesŭ óre care în acte, adjudecaţiunĭ, înterprinderĭ, saŭ regiĭ cu a căror administrare saŭ priveghiere totală saŭ parţială, este saŭ a fostŭ însărcinat, în timpul sĕvêrşirii fapteĭ, se va pedepsi cu închisórea de la şése lunĭ până la doĭ anĭ, şi cu amendă care nu va trece a patra parte, nicĭ va fi maĭ mică de a doua-spre-ḑecea parte din restituţiunele şi desdaunările ce va trebui a plăti.

Către acestea se va declara necapabil pentru tot-d'auna a maĭ ocupa funcţiunĭ publice.

Aceléşi pedepse se aplică şi orĭ căruia funcţiunarŭ saŭ agentŭ al Guvernuluĭ, care va fi luat vre unŭ interesŭ în vre o pricină întru care el va fi fostŭ însărcinat de a ordonanţa o plată saŭ licuidare de banĭ. .(P. 8, 24. 28.—Pr. P. 493, ur.) (P. Fr. 175).

143. Orĭ-ce comandant de divisiunĭ militare, de judeţe saŭ de oraşe; orĭ ce prefectŭ şi sub-prefectŭ, care în întinderea ocoluluĭ unde are dreptul a'şĭ esecuta autoritatea sa, va face facişŭ, saŭ prin acte simulate, saŭ prin interposiţiune de persóne, comerţŭ de grâŭ, vinuri, saŭ alte producte, afară din acele care ar proveni din

proprietăţile sale, se va pedepsi cu amendă de la 500 până la 10,000, leĭ. (P. 8. §. 3. 28)(P. Fr. 176)(1).

SECŢIUNEA IV.

Despre mituirea funcţiunarilor publicĭ.

144. Orĭ-ce funcţionarŭ de ramul administrativŭ saŭ judecătorescŭ, orĭ ce agent saŭ însărcinat al uneĭ administraţiunĭ publice care va fi primit saŭ va fi pretinsŭ daruri saŭ presenturĭ, saŭ care va fi acceptat promisiunĭ de asemenea lucrurĭ, spre a face saŭ spre a nu face unŭ act privitor la funcţiunea sa, fie şi drept, dar pentru care n'ar fi determinată de lege o plată, se va pedepsi cu maximum închisorĭĭ şi cu amendă îndoită a valóreĭ lucrurilor primite saŭ făgăduite, fără ca acéstă amendă să pótă fi maĭ mică de căt două sute leĭ; éra banĭĭ saŭ darurile, orĭ valórea lor, se vor lua pe séma ospiţelor saŭ caselor da bine facere ale localităţeĭ unde s'a comis mituirea.

Eĭ nu vor maĭ putea ocupa funcţiune pubică, şi vor perde şi preptul la pensiune.

Cu aceaşĭ pedépsă se va pedépsi şi orĭ-ce arbitru saŭ espert numit saŭ de către un tribunal saŭ de părţĭ, care va fi acceptat promisiunĭ, saŭ primit darurĭ saŭ presente pentru a da o decisiune saŭ a emite o opiniune favorabilă uneia din părţĭ. (P. 8. 22. 24. 28—Pr. P. 491. ur.) (P. Fr. 177—C. P Pr. § 309 310).

145. Dacă mituirea s'a urmat asupra unuĭ judecător saŭ jurat, pronunţând în materiĭ criminale în favórea saŭ în contra acusatuluĭ, pedépsa va fi reclusiunea şi perderea dreptuluĭ de a maĭ fi admis in serviciŭ pe tótă viaţa; el va perde şi dreptul la pensiune. (P. 7. 15. 22.) P. Fr. 178) (2).

---

(1). Vechiulŭ art. 141 din C. P. abrog: „Slujbaşiulŭ administrativŭ care, în întinderea ocoluluĭ supusŭ dregătorieĭ sélle, va face de faţă, séŭ prin acturĭ iconomicóse, séŭ prin mizlocire de alte persóne, negoţŭ cu bucată, care nu vor fi rodŭ allŭ proprietăţilorŭ selle, se va pedepsi cu globire de o potrivă cu a zecea parte o totaluluĭ preţuluĭ mărfi cumpărate orĭ tocmită; iar de va fi prin împilare către locuitorĭ la tocmelĭ asupritóre şi nepriimite de dînşiĭ cu bună voie pentru orĭ ce felurime de negoţŭ, atuncĭ se va scóte şi din postŭ, fără a putea lua de la cinci pênă la zece anĭ, nicĭ rangŭ nicĭ slujba publicŭ, şi se va îndatora a despăgubi şi pe ceĭ asupriţĭ."

(2) Afară de aceste doue articule, cari, de şi într'unŭ modŭ incomplectŭ, se afla şi în codicele abrogatŭ, maĭ conţinea acellŭ codice şi următorulŭ articolŭ care s'a abrogatŭ.

Art. 144: „Acela care va încerca séŭ să înfricosieze pe vre-unŭ slujbaşiŭ, saŭ

146. Orĭ-care particular, care în numele sĕŭ, saŭ în numele vre unuĭ funcţionarŭ public, administrativ saŭ judecătoresc, cu ştirea saŭ fără ştirea acestuia, într'unŭ chip direct saŭ indirect, va cere, va lua, saŭ va face să'ĭ se promită daruri saŭ alte folóse nelegitime, spre a interveni, spre a se face, saŭ a nu se face vre unŭ act din cele privitóre la atribuţiunile acelui funcţionarŭ, se va pedepsi cu închisóre de la şése luni pînă la doĭ anĭ, şi cu amendă, valórea îndoită a lucrurilor luate saŭ promise, fără ca acéstă amendă să fie maĭ mică de cât două sute leĭ.

Lucrurile primite saŭ valórea lor, se vor lua în folosul ospiţelor saŭ caselor de bine-facere ale localităţeĭ unde s'a comis faptul.

Iar daca mijlocitorul va fi funcţionar, va perde dreptul d'a maĭ ocupa funcţiunĭ, şi nu va putea primi pensiune. (P. 8. 22. 28. 144. 145.)

SECŢIUNEA V.

Abusŭ de putere.

§. I. — *Abusŭ de putere în contra particularilor.*

147. Orĭ ce funcţionar administrativŭ saŭ judecătorescŭ va abusa de puterea ce'ĭ dă calitatea sa, spre a sili pe nedreptŭ pe o persónă a face saŭ a suferi un act, saŭ a se abţine de dênsul, se va pedepsi cu închisórea de la o lună in sus, şi se va putea încă declara incapabil d'a ocupa funcţiunĭ publice de la un anu la treĭ. (P. 8. 22. 24) (C. P. Pr. §. 315).

148. Orĭ ce funcţionar care în esercitiul, saŭ cu ocasiunea funcţiuneĭ sale, va maltrata prin ofense orale pe o persónă, se va pedepsi cu închisóre pînă la şése luni.

Acel funcţionar se va putea încă declara incapabil de a ocupa funcţiunĭ publice de la un anŭ la treĭ. (P. 8. 22. 24) (P. Fr 186, C. P. Pr. §. 316).

149. Orĭ ce funcţionar càre, afară din casurile şi formele prevĕdute de lege, va aresta saŭ va ordona a se aresta o persónă, saŭ care va prelungi într'un modŭ ilegale ţinerea luĭ la închisóre, se va pedepsi cu închisórea de la treĭ luni în sus, şi se va putea

---

să-lŭ amăgéscă prin banĭ, daruri, orĭ făgăduelĭ pentru orĭ măcar care pricină, dovedinduse, se va supune a plăti dreptŭ glóbă suma făgăduită, séŭ se va pedepsi cu închisóre care nu va trece peste şése luni.„

încă declara de incapabil, de la unu an pînă la trei, de a ocupa funcțiuni publice.

Daca arestarea ilegale a ținutu mai multu de trei ḑile, minimum pedepsei va fi de patru luni și se va declara incapabil de a mai ocupa funcțiuni publice de la un anu la trei ani.

Dacă arestarea ilegale va ține mai mult de o lună, osînda va fi maximum închisórei.

In aceste din urmă două casuri, funcționarul va perde și dreptul la pensiune. (P. 8. 22. 24) (C. P. Pr. §. 317.)

150. Ori ce funcționar care, în instrucțiunea causelor corecționale, ori criminale, va fi întrebuințat saŭ va fi ordonat a se întrebuința casnă, spre a sili pe bănuiți a face mărturisiri saŭ declarații, se va pedepsi cu maximum închisorii fără a se apĕra prin acésta de alte pedepse mai mari pentru răniri saŭ loviturĭ prevĕḑute de lege. (P. 8. 24. 238, ur.) (C. P. Pr. §. 319) (1).

151. Ori ce funcționar administrativ saŭ judecătorescŭ, ori ce oficer de justiție saŭ de poliție, or ce comandant saŭ agent al forței publice, care se va introduce în a sa calitate în domiciliul unui cetățénŭ, în contra voinței acestuia, afară din casurile prevĕḑute de legi, și fără formalitățile ce ea prescrie, se va pedepsi cu închisóre de la șése ḑile pînă la trei luni, și cu o amendă de la 50 până la 1,000 lei, avêndu-se însă în vedere aplicarea § 2 de la Art. 99.

Ori ce particolar care, prin amerințări saŭ mijlóce silnice, se va fi întrodus în domiciliul unui cetățén, se va pedepsi cu închisórea de la 6 ḑile la trei luni și cu amendă de la 30 pînă la 500 lei. (P. 8. 24. 28. (P. Fr. 184).

152. Ori ce judecător saŭ autoritate judecătorésca, ori ce administrator saŭ autoritate administrativă, care, sub pretestŭ de tăcere saŭ de nedeslușire a legi, va denega dreptatea ce este dator pĕr-

(1). Cazna esista în C. Caragea din 1817:

Art. 56 (part. 6. cap. 2): Când cellŭ pîrît pentru vină se va dovedi vinovatŭ, și va tăgădui ori tótă vina, ori parte din vină, atunci să se căznească ca să spue adevĕrulŭ.

Art. 57. Vinovații care se căznescŭ, să nu se crézĕ de odată, măcar că vor și spune că sunt vinovați, căci de multe-ori de frică și durere zicŭ și ceea ce nu este.„

Regul. însă org. desființiase cazna, prin art. 298 § 2. care zicea: „Pedepsele cu tăerea mănilorŭ, precum și cazna séŭ muncile, se strică și se desputernicézĕ fără a se mai putea urma de acum înainte.„

Osînda confiscarei avuturilorŭ, ca una ce este împotriva pravilei și a obiceiului țereĭ, nu se va puté urma nicĭ o data.“

ţilorŭ ce îĭ vor fi cerut'o, şi care va fi stăruitŭ în denegarea sa chiar în urmă de prevestirile saŭ ordinile ce va fi primit de la superiorii seĭ competinţi, se va putea urmări şi pedepsi cu amendă de la o sută pînă la o mie leĭ, şi se va declara incapabil d'a ocupa funcţiunĭ publice de la unŭ anŭ pînă la treĭ anĭ (P. 8. §. 3. 22. 28.—l. Cur. Cas. 36 §, 2.) (P. Fr. 185).

153. Orĭ ce funcţionar, care va esecuta o pedépsă ce nu a fost pronunciată de judecată, saŭ care o esecută peste mĕsura prevedută de judecată, se va pedepsi cu închisórea (P. 8. 24) (C. P. Pr. §. 320).

154. Orĭ ce funcţionar, însărcinatŭ cu urmărirea crimelorŭ, saŭ cu esecutarea pedepselor care, cu scop de a sustrage pe un individŭ de la o pedépsă legale, nu va urmări crima saŭ delictulŭ, saŭ care nu esecută pedépsa pronunciată, orĭ esecută o pedépsă maĭ mică de câtŭ cea pronunciată de judecată, se va pedepsi cu închisórea, saŭ cu amendă de la 100 pînă la 3,000 leĭ, şi se va declara încapabil de la unŭ an pînă la treĭ anĭ, d'a ocupa funcţiunĭ publice (P. 8. 24. 28. 22.) (C. P. Pr. §. 321)

155. Orĭ ce funcţionar care, de la sine, în contra legiĭ, fără competinţă şi fără a mijloci o hotărîre a autorităţiĭ competinte, va deposeda pe unŭ particolar, se va pedepsi cu închisóre, şi se va declara încapabil de a ocupa funcţiunĭ publice de la un anŭ pînă la treĭ anĭ. (P. 8. 22. 24).

156. Orĭ ce supresiunĭ, orĭ ce deschidere de scrisorĭ încredinţate la poştă, făcută saŭ inlesnită de vre un funcţionr saŭ agent al Guvernuluĭ, orĭ al administraţiuneĭ postelor, se va pedepsi cu închisórea şi cu amèndă de la 50 pînă la 500 leĭ.

Culpabilul se va declara necapabil d'a ocupa funcţiune publică de la un anŭ pînă la duoĭ anĭ. (P. 8. 22. 24. 28) (1).

157. Orĭ ce funcţionar superior care, prin amăgire, va face pe subordonaţiĭ sĕĭ de a comite o crimă saŭ un delict în esercitiul funcţiuneĭ lor, saŭ care, cunoscând asemenea crime saŭ delicte din partea subordonaţilor sĕĭ, le tolerédă, se va pedepsi cu pedépsa aplicabilă acelor crime saŭ acelor delicte. (Pr. P. 491, ur). (C. P. Pr. §. 330).

§. II *Abus de autoritate în contra lucrului publicŭ.*

158. Orĭ ce funcţionar public, orĭ ce agent saŭ însărcinat al Gu-

(1). Vechiulŭ art. 150 din C. Pen. abrog: „Slujbaşiulŭ acella care va ascunde orĭ va despecetlui scrisorile încredinţiate administraţieĭ postelorŭ, şi acésta fără vre-o porunca a stăpânireĭ, se va pedepsi cu închisóre de la treĭ lunĭ pênă la douĭ anĭ, şi cu depărtare din slujbă de la unŭ anŭ pînă la patru."

vernului de orĭ ce gradŭ saŭ stare, care va cere saŭ va ordona, va face a se cere, saŭ a se ordona mişcarea saŭ întrebuinţarea forţeĭ publice în contra esecuţiuneĭ uneĭ legĭ, în contra percepţiuneĭ uneĭ contribuţiunĭ legale, saŭ în contra esecuţiuneĭ uneĭ ordonanţe, saŭ mandat al Justiţieĭ, saŭ în contra orĭ cărui alt ordin al autorităţiĭ legitime, se va pedepsi cu reclusiunea; iară dacă o asemenea cerere saŭ ordine a isbutit a se şi pune în lucrare şi a produce efect, pedépsa va fi maximum reclusiuneĭ. (P. 7. 15, 159. 160) (P.Fr. 188)

159. Pedépsa hotărîtă în articolul de maĭ sus nu va înceta d'a se aplica la funcţionarul, agentul saŭ însărcinatul ce va fi sĕvêrşit asemenea infracţiune din ordinul maĭ marilor sĕĭ, afară numaĭ dacă acest ordin se va fi dat de către aceĭ maĭ marĭ, în casurĭ dè a lor competinţă şi pentru care acel funcţionar saŭ agent, era dator să arate supunere de ierarchie.

Atunci se vor supune la pedépsa hotărîtă în acel articol aceĭ maĭ marĭ, care vor fi fost ceĭ d'ântêiŭ a da asemenea ordin. (P. 59. 99. 158) (P. Fr. 190)

160. Dacă în urma acelor ordine sâŭ cereri, vor nasce alte crime supuse la pedepse maĭ marĭ de cât cele esprimate la art. 158, aceste pedepse maĭ marĭ se vor aplica funcţionarilor, agenţilor, saŭ însărcinaţilor culpabilĭ de asemenea ordine saŭ cereri. (P. 159) (P. Fr. 191).

SECTIUNEA VI.

Despre óre care delicte privitóre la ţinerea actelorŭ Statuluĭ civilŭ.

161. Oficieriĭ Statuluĭ civil, cari nu vor fi înscris actele civile, sâŭ care le vor fi înscris pe foĭ libere, iară nu în registrele destinate spre acest sfêrşitŭ, se vor pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la treĭ şi cu o amendă de la 50 pînă la 200 leĭ. (P. 8. 24. 28 — C. Civ. 21. 27. ur. 36. 38) (P. Fr. 192)

162. Oficierul statuluĭ civil, care nu se va fi asicurat maĭ întêiŭ despre fiinţa consimţimêntului tatălui, mumeĭ saŭ altorŭ persóne, cerut de lege pentru validitatea căsătorieĭ, se va pedepsi cu închisórea de la două pînă la şése lunĭ, şi cu amendă de la 100 pînă la 1,500 leĭ. (P. 8. 24. 28 — C. civ. 59. 62) (P. Fr. 193).

SECTIUNEA VII.

Esercitiul autorităţeĭ publice anticipate saŭ prelungite în contra legeĭ.

163. Funcţionarulŭ publicŭ care va intra în lucrarea funcţiuneĭ

sale pînă a nu depune jurămêntulŭ cerut, se va pedepsi cu o amendă egală cu onorariul pe o jumĕtate lună, neputênd nicĭ o dată ocupa acea funcţiune fără a depune jurămêntulŭ cerut. (P. 8 § 3. 28.) (P. Fr. 196)

164. Funcţionarulŭ care, fiind suspendat saŭ destituit, nu va înceta din lucrarea funcţiuneĭ sale, precum şi funcţionarul alesŭ pe un timpŭ, care va fi esersatŭ funcţiunele sale dupe ce a fostŭ înlocuitŭ cu altulŭ, se va pedepsi cu închisórea de la douĕ lunĭ pînă la un anŭ, păḑindu-se totŭ într'un timpŭ şi disposiţiunile art. 83. (P. 8. 24.) (P. Fr. 197).

Dìsposiţiunĭ particolare.

165. Afară de întîmplările în care legea hotăraşce pedepsile pentru crimele orĭ delictele sĕvêrşite de către funcţionariĭ publicĭ, aceĭ funcţionarĭ carĭ vor fi participat la alte crime saŭ delicte, a căror priveghiere saŭ înfrênare era puse asupră-le, se vor pedepsi dupe cum urméză:

De va fi vre un delict, se vor supune la maximum pedepseĭ hotărîte de lege pentru acel delict.

De va fi o crimă, se va osîndi la maximum pedepseĭ dictată de lege pentru acea crimă, afară de casul când crima va atragè dupe sine aplicarea munceĭ silnice pe timpŭ mărginit, in care casŭ pedépsa i se va aplica fără nicĭ o agravaţiune. (P. Fr. 198).

CAP. III.

Despre turburările aduse ordiniĭ publice de către feţele bisericeştĭ.

166. Orĭ ce preot, de orĭ ce cultŭ, care va celebra o cununie maĭ înaintea îndeplinireĭ actelor şi a formelor cerute de legea civile, se va pedepsi pentru prima óră cu amendă de la o sută pînă la 1,000 leĭ; iar în casŭ da recidivă, se va pedepsi cu închisórea. (P. 8. 24. 28 — C. Civ, 49, 50. ur. 60. 61). (P. Fr. 199).

167. Orĭ ce preotŭ saŭ obrazŭ bisericescŭ de orĭ ce cult, care, în adunarea publică, în eserciţiulŭ funcţiuneĭ sale, va pronunţa un discurs coprinḑênd vre o critică, saŭ censură contra Guvernuluĭ, în contra Adunăreĭ Legiuitóre, în contra uneĭ legĭ, a unuĭ Decret Domnescŭ, saŭ orĭ căruĭ actŭ al autorităţeĭ publice, se va pedepsi cu închisórea de la treĭ lunĭ pînă la doĭ anĭ. (P. 8. 24. 168) (P. Fr. 201).

168. Daca un asemenea discurs coprinde o provocaţiune directă

la nesupunerea către legĭ saŭ către alte acte ale autorităţiĭ publice, saŭ daca tinde a rădica saŭ a arma o parte dintre cetăţenĭ în contra altora, preotulŭ saŭ obrazulŭ bisericescŭ care 'lŭ va fi pronunţatŭ, se va pedepsi cu închisórea pînă la un anŭ, dacă provocarea n'a fost urmată de nicĭ un efect.

Iar daca a dat nascere la nesupunere se va pedepsi cu maximum închisóreĭ.

Daca acéstă nesupunere a ajuns pînă a se transforma în sediţiune, saŭ în revoltă, care va da locŭ în contra unuia saŭ maĭ multora dintre culpabilĭ, la aplicare de pedepse maĭ aspre, atunci preotul saŭ obrazul bisericescŭ se va pedepsi cu aceaşĭ pedépsă. (P. 8. 24. 167. 169) (P. Fr. 202. 203).

169. Aceliaşĭ pedepse arĕtate în art. 168 se vor aplica în aceiaşĭ gradaţiune, preoţilorŭ saŭ obrazelor bisericeştĭ, cândŭ aceléşĭ delicte s'aŭ comis prin scrierĭ date sub forma de instrucţiunĭ păstorale. (P. Fr. 204).

CAP. IV.

Resistenţa, nesupunere şi alte necuviinţe în contra autorităţiĭ publice.

SECŢIUNEA I.

Rebeliunĭ.

170. Orĭ ce atacŭ, orĭ ce resistenţă cu violenţă prin faptŭ în contra vre unuĭ funcţionar administrativŭ orĭ judecătorescŭ, de orĭ ce tréptă şi calitate, care ar fi în lucrarea esecuţiuneĭ legilor, ordinilor saŭ ordonanţelor autorităţeĭ publice, a ordinilor, a mandatelor, saŭ a hotărîrilorŭ judecătoreşcĭ, se numeşce rebeliune şi se pedepsesce, dupe împrejurărĭ, ca crimă saŭ ca delictŭ. (P. Fr. 209).

171. Dacă rebeliunea s'a urmat de maĭ mult de douĕ-ḑecĭ persóne armate, culpabiliĭ se vor pedepsi cu reclusiunea, iar de nu vor fi fost armaţĭ, se vor pedepsi cu minimum reclusiuneĭ. (P. 7. 15. 90. 91) (P. Fr. 210)

172. Daca rebeliunea s'a urmat de un numĕr de maĭ mult de treĭ individe pînă la douĕ-ḑecĭ inclusiv, pedépsa va fi minimum reclusiuneĭ, de vor fi fost armaţĭ, iar de nu vor fi fost armaţĭ, pedépsa va fi închisórea de la treĭ lunĭ la douĭ anĭ. (P. 7. 8. 15. 24. 91) (P. Fr. 211)

173. Daca rebeliunea nu s'a urmat de cât de una saŭ de douĕ

persóne armate, se va pedepsi cu închisórea de la trei luni pînă la doui ani; iar daca rebeliunea s'a urmat fără arme, pedépsa va fi închisórea de la şése çile pînă la şése luni. (P. 8. 24. 91) P. Fr. 212).

174. La casŭ de rebeliune urmată de o cétă saŭ atrupament, nu se va aplica nicĭ o pedépsă rebelilor, ce se vor afla fără vre o însărcinare saŭ întrebuinţare în cétă şi care se vor fi retras la cel d'ăntêiă avertisment al autorităţeĭ publice saŭ chiar în urma aceluĭ avertisment, de se vor fi prins fără arme, afară din locul rebeliuneĭ şi fără noĭ resistenţe din partele.

Însă vor fi supuşi la pedépsă pentru crimele saŭ delictele particolare, ce fie care va fi sĕvêrşit personal. (P. 90) (Fr. 213)

175. Orĭ ce adunare de persóne pentru o crimă saŭ delict, se va socoti ca o adunare înarmată când maĭ mult de treĭ din acele persóne vor purta arme de faţă. (P. 91) (P. Fr. 214)

176. Ceĭ ce vor avea asuprále arme ascunse, şi cari vor fi făcut parte dintr'o cétă saŭ adunare, care nu se va socoti înarmată, se vor supune fie-care la o pedépsă întocmaĭ ca când ar fi făcut parte dintr'o cétă orĭ adunare înarmata. (P. 91. 171) (P. Fr. 215).

177. Ceĭ ce vor fi sĕvêrşit crime orĭ delicte în timpul şi cu ocasiunea rebeliuneĭ, vor fi supuşi la pedepsele hotărîte pentru fie-care dintr'acele crime, daca acele pedepse vor fi maĭ marĭ de cât cele cuvenite pentru rebeliune. (P. 171) (P. Fr. 216).

178. Arestanţiĭ aceia care, fiind preveniţi, acusaţi, saŭ condamnaţi pentru alte crime saŭ delicte, se vor condamna pentru faptul de rebeliune cu violenţă saŭ amenińţare în contra autorităţiĭ saŭ puterei publice, vor lua osînda pentru rebeliune îndată dupe împlinirea soroculuĭ pedepseĭ pentru acele-lalte crime saŭ delicte.

Daca arestanţiĭ se vor achita saŭ absolva pentru crimele orĭ delictele pentru care aŭ fost închişi, pedépsa hotărîtă pentru rebeliune o vor lua îndată dupe darea hotărîreĭ definitive pentru apărarea lor de acele crime séŭ delicte. (P. 171) (P. Fr. 219.)

179. Străinul care, dupe ce a fost gonit din ţéră, reintră fără autorisarea speciale a Guvernuluĭ, se va pedepsi cu închisórea de la treĭ luni la doĭ anĭ. (P. 8. 24.) (C. P. Pr. §. 115)

SECŢIUNEA II.

Ultragiulŭ şi violinţa în contra forţeĭ publice, în contra autorităţiĭ publice, şi depositarilorŭ lorŭ.

180. Se va pedepsi cu amendă de la treĭ sute leĭ pînă la 5000 leĭ, saŭ cu inchisórea de la o lună pînă la 2 anĭ.:

I. Acela care, cu ştiinţă si în contra prohibiţiuneï autorităţeï, rădică, vinde saŭ respândesce în orï ce chipŭ în locurï saŭ într'uniri publice steagurï saŭ alte semnaluri de natură a propaga rebeliunea saŭ a turbura pacea publică.

II. Aceia cari, în locurï saŭ întruniri publice, portŭ semne esterióre de întruniri, care aŭ fostŭ oprite în interesul ordineï şi al siguranţeï publice de către autorităţile judeţuluï.

III. Aceia cari, cu rea cugetare, scotŭ, strică saŭ sfăramă stégurile saŭ alte semne ale autorităţiï publice. (P. 8. 24. 28.) (C. P. Pr. §. 93).

181. Cel ce, prin cuvinte saŭ scrieri înjurătóre, va atinge onórea unuia saŭ mai multorŭ funcţionarï administrativï saŭ judecătoreşcï, saŭ unuï jurat, în lucrarea, saŭ cu ocasiunea esersiciuluï funcţiuneï lor, se va pedepsi cu închiórea de la 15 ḑile pînă la şése lunï; iar daca ultragiul se va fi urmat în sala şedinţelor uneï Curţï saŭ tribunal, osînda va fi închisórea de la două lunï pînă la unŭ anŭ. (P. 8. 24. 189 — Pr. P. 177. 516) (P. Fr. 222).

182. Ultragiul făcut prin gesturï ofensătóre saŭ prin amerinţărï, în contra unuï asemenea funcţionar public saŭ jurat în esercitiul, saŭ cu ocasiunea funcţiuneï sale, se va pedepsi cu închisórea de la şése ḑile pînă la treï lunï; iar de se va fi urmat ultragiul în sala şedinţelor uneï curţï saŭ tribunal, se va pedepsi cu inchisórea de la o lună pînă la şése lunï. (P. 8. 24. 189 — Pr. P. 177. 516.) (P. Fr. 223).

188. Ultragiul făcut prin cuvinte, gesturï saŭ amerinţărï, în contra orï căruï funcţionarŭ publicŭ, precum şi în contra orï căruï cetăţeanŭ insărcinat cu un serviciŭ public saŭ munîcipal, saŭ agent însărcinatŭ cu forţa publică, în esersiciulŭ saŭ cu ocasiunea funcţiuneï sale, se va pedepsi cu închisórea de la şése ḑile pînă la 2 lunï saŭ cu amendă de la 50 pînă la 200 leï. (P. 8. 24. 28 — Pr. P. 177. 516) (P. Fr. 224).

184. Orï cine va lovi, chiar fără armă şi chiar fără a resulta rănire, pe orï ce funcţionar administrativŭ saŭ judecătorescŭ, în esercitiul funcţiuneï sale, saŭ cu ocasiunea acestuï esercitiŭ, se va pedepsi cu închisóre de la un anŭ pînă la douï anï.

Iar daca lovirea se va fi urmat în sala şedinţelor a uneï curţï saŭ a unuï tribunalŭ, culpabilul se va osîndi încă şi cu interdicţiunea pe timpŭ mărginit. (P. 8. 22. 24. 185. 189 — Pr. P. 177. 516) (P. Fr. 228).

185. Atacurile prevĕḑute la art. 184, de vor fi făcute în contra unuï impiegatŭ saŭ officierŭ ministerial, contra unuï agent al forţeï publice, saŭ în contra unuï jurat, orï alt cetăţénŭ însărcinatŭ

cu un serviciŭ public în timpul esercițiuluĭ serviciuluĭ lorŭ, saŭ cu ocasiunea acestuĭ esercițiŭ, se vor pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la un anŭ. (P. 8. 24. 185. 188) (P. Fr. 230).

186. Daca atacurile urmate in contra funcționarilor și agenților prevĕduți la Art. 184 și 185, aŭ fost pricinuitóre de vĕrsare de sînge, de rănirĭ saŭ de bóle, pedépsa va fi reclusiunea; iar daca din aceasta se va fi urmat și mórte în termen de 40 ḑile, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit. (P. 7. 10. 15, 187. 189). (P. Fr. 231).

187. Chiar când nisce asemenea atacurĭ nu vor fi causat vĕrsare de sânge, rănirĭ saŭ bóle, culpabilul se va pedepsi cu reclusiunea, daca lovirea s'a sĕvĕrșitŭ cu precugetare saŭ prin pîndire. (P. 186. 189. 227. 228) (P. Fr. 232).

188. De s'a urmat lovirea orĭ rănirea cu cuget de a omorî, asupra vre-unuia din funcționariĭ citați la Art. 184 și 185, în timpŭ când aceștia se află în lucrare, saŭ cu ocasiunea funcțiuneĭ lorŭ, culpabilulŭ se va pedepsi cu munca silnică pe tótă viéța. (P. 7. 10 189. 226) (P. Fr. 233).

189. Pedepsele prevĕḑute la Art. 181, 182, 184, 186, 187 și 188. se vor aplica și acelor cari vor insulta saŭ vor ataca pre un membru al corpurilor legiuitóre, în localulŭ Adunăreĭ saŭ în curtea eĭ, pentru opiniunele emise de dînsul în sînul Adunăreĭ.

SECȚIUNEA III.

Refusŭ de serviciŭ datorit legalmente.

190. Orĭ ce comandant saŭ oficer de oștire, precum și orĭ ce funcționar ce are forța publică, care dupe legala cerere ce 'i se va face de cătră o autoritate civilă, nu va voi a întrebuința puterea ce are sub ordinile sale, se va pedepsi cu închisórea de la 15 ḑile pînă la două luni, îndatorânduse a plăti și pagubile ce vor fi resultat din acestŭ delict. (P. 8. 24) (Pr. P. 24 399). (P. Fr. 234).

191. Acela care cu voință se va pune în stare de a nu fi propriŭ pentru serviciul militar, prin ciuntirĭ saŭ alte mutilațiuni făcute de sine saŭ prin altul, se va pedepsi cu închisóre de la o lună pînă la treĭ.

Aceeași pedépsă se va aplica și aceluia care va pune pe un individ, dupe cererea luĭ, în stare de a nu fi propriŭ serviciuluĭ militar. (P. 8. 24.) (C. P. Pr. §. 113).

192. Martoriĭ și jurațiĭ în materie penală cari, sub un pretestŭ neadevĕrat, nu vor veni la chemarea ce li se va face, se vor putea

os.ndi pe lîngă amendele ce se vor pronuncia pentru nevenirea lor şi la o închisóre de la sése ḑile pînă la două luni. (P. 8. 24. 28.—Pr. P. 77. 78. 83. 155. 156. 329. 287. 288) (P. Fr. 236).

SECTIUNEA. IV.

Despre scăparea arestanţilor, şi despre ascunderea criminalilor.

193. Se va pedepsi cu închisórea, de la 14 ḑile pînă la duoĭ anĭ, acela care cu voinţa înlesnesce saŭ încearcă a înlesni scăparea saŭ face a se scăpa un arestantŭ care se află pus într'o închisóre, saŭ sub paḑa forţeĭ armateĭ, a funcţionarului orĭ a agentului însărcinatŭ de a'l conduce orĭ de a'l privighea. (P. 8. 24) (C. P. Pr. §. 94).

194. Când un arestant va scăpa, păḑitorul saŭ conductorul care va fi causa voluntarie a acesteĭ scăpărĭ, se va pedepsi cu închisórea de la treĭ luni pînă la doĭ anĭ.

Daca va fi numaĭ negligenţă, pedépsa va fi închisórea de la 15 ḑile pînă la un anŭ. (P. 8. 24) (C. P. Pr. §. 95).

195. Arestaţiĭ cari prin atrupamente saŭ însoţire, vor fi scăpatŭ dintr'o închisóre, prin întrebuinţare de violenţa saŭ de resistenţă în contra custoḑilor (păzitorilor), saŭ aceia cari vor fi silit pe aceştia ca să facă niscaĭ-va acte saŭ să 'ĭ poprésca de a le face, precum asemenea şi aceia care vor fi participat la o asemenea nesupunere, se vor pedepsi cu închisórea de la şése luni pînă la duoĭ anĭ.

Aceĭ cari se vor fi încercat a face vre una din infracţiunele prevĕḑute din acest articol, fără însă a isbuti, se vor pedepsi tot deauna cu minimum închisóreĭ prevĕḑut maĭ sus.

Pedépsa prevĕḑută maĭ sus se va pronunţa contra arestanţilor, peste pedépsa pentru care eraŭ condamnaţi, şi se va esecuta dupe împlinirea acesteĭ pedepse, saŭ dupe pronunciarea sentinţeĭ definitive de achitare saŭ de absoluţiune, fără prejudiţiul de alte pedepse maĭ grele ce li s'ar cuveni pentru alte crime saŭ delicte ce vor fi comis prin violenţile întrebuinţate de dînşiĭ cu ocasiunea scăpariĭ lor (P. 8. 24.) (C. P. Pr. §. 96).

196. Daca scăparea, prin spargere orĭ cu mijlóce silnice, s'a înlesnit prin dare de arme, pasniculŭ şi conducătorele, cari se vor fi împărtăşitŭ la acésta, se vor pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit, iar ceĭ alţi cu reclusiunea. (P. 7. 10. 15. 195) (P. Fr. 243).

197. Aceia cari vor fi ascunsŭ orĭ vor fi mijlocit a se ascunde

persóne, pe care le cunoșceaŭ de sĕvĕrșitóre de crime, se vor pedepsi cu închisórea de la o lună la un anŭ.

Iar daca ascunderea orĭ mijlocirea de ascundere, se va fi făcut pentru în parteși folosŭ, pedépsa va fi maximum termenuluĭ închisori. Vor fi însă apĕrațĭ de osînda coprinsă într'acest articol, rudele de sus și de jos, soțul saŭ soția, și chiar de vor fi despărțiți, frații saŭ surorile culpabililor celor ascunși, și afinii până la aceiaș spiță. (P. 8. 24. 59) (P. Fr. 248).

SECTIUNEA V.

Despre spargerea sigilelor și luarea actelor saŭ lucrurilor aflate în deposite publice.

198. Când sigilele puse din ordinul uneĭ dregătoriĭ administrative saŭ judecătorești, se vor sparge din neîngrijirea custodilor, atunci acești custodi se vor pedepsi cu închisórea de la șése ḑile până la patru luni. (P. 8. 24) (P. Fr. 249)

199. Daca spargerea sigilelor se va face la hârtiĭ și lucruri ale uneĭ persóne; care saŭ va fi sub pîră de crimă supusă la pedépsă munceĭ silnice, saŭ se va fi osîndit la acéstă pedépsă, neîngrijitorul custode se va osîndi la închisórea de la treĭ luni până la un anŭ (P. 8. 24. 200) (P. Fr. 250).

200. Acela care într'adinsŭ va sparge sigilele puse pe hârtiĭ saŭ lucruri despre care se vorbesce în articolul precedent, orĭ va fi complice la spargera peceților, se va pedepsi cu macsimum închisóreĭ; iar de va fi însuși custodele, pedépsa va fi reclusiunea. (P. 7. 8. 15. 24) (P. Fr. 251).

201. Pentru orĭ ce alt fel de spargere de sigile culpabiliĭ se vor pedepsi cu închisórea de la o lună până la un anŭ, și de va fi însuși custodele, pedépsa va fi închisórea de la șése luni până la un anŭ și jumĕtate. (P. 8. 24. 198) (P. Fr. 252).

202. Orĭ ce furt sĕvĕrșit prin spargere de sigile se va pedepsi ca și furtulŭ sĕvĕrșit cu spargere. (P. 310) (P. Fr. 253).

203. La întîmplare de sustracțiune, ascundere, și desființarea de inscrisurĭ, de lucrărĭ, saŭ de procedură criminală, saŭ de alte hârtiĭ, registrurĭ, acturĭ și lucrurĭ puse în arhivă, în cancelariĭ, orĭ în alte deposite publice, saŭ date în păstrarea unui fonctionar public, pedepsile vor fi, pentru grefierĭ, portărei, arhivarĭ, registratorĭ saŭ alțĭ depositarĭ, carĭ nu aŭ avut cuviincósa îngrijire, închisórea de la o lună până la un anŭ, și o amendă de la 300, până la 1,000 leĭ, (P. 8. 24. 28. 204) (P. Fr. 254).

***

204. Cel ce va fi culpabil de sustracțiuni, ascunderi saŭ desființări de hartii orĭ lucruri mencionate în articolul precedent, se va pedepsi cu maximum închisórei; iară daca culpabilul ve fi însuși depositarul, se va pedepsi cu reclusiunea. (P. 8. 24. 7. 15. 323.) (P. Fr. 255).

205. Daca spargerea sigilelor, sustragerea, ascunderea saŭ desființarea hărtiilor s'aŭ sĕvêrșit, prin violență, în contra vre-uneĭ persóne, pedépsa va fi pentru orĭ-ce persónă, reclusiunea, fără prejudițiŭ însă de alte pedepse și maĭ grele, la care a pututŭ da loc natura violenților saŭ a crimelor ce se vor fi sĕvêrșitŭ, (P. 7. 15 (P. Fr. 256).

SECȚIUNEA VI.

Despre degradarea monumentelor publice.

206. Verĭ-cine va fi distrus, dărămat, ciuntit, saŭ degradat în totul saŭ în parte, monumente, statue și alte lucrurĭ, cari servesc spre folosul, orĭ podóbă publică, și sunt făcute de către autoritatea publică saŭ cu voia eĭ, se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la unŭ anŭ, și cu amendă de la 100 pînă la 500 leĭ. (P. 8 24. 28) (P. Fr. 257).

SECȚIUNEA VII.

Usurpare de titluri saŭ funcțiuni publice.

207. Orĭ-care, fără cădere, se va amesteca în funcțiuni administrative, judecătorescĭ, orĭ ostășescĭ, orĭ municipale, saŭ va face acte ale unia dintr'aceste funcțiuni, se va pedepsi cu închisórea de la șése lunĭ pînă la doĭ anĭ, fără prejiudițiul pedepsiĭ de plăsmuire, daca actul pórtă caracterul acesteĭ crime. (P. 8. 24. 123) (P. Fr. 258).

208. Orĭ-cine va purta în publicŭ vre un costum, o uniformă, saŭ o decorațiune care nu i se cuvine, saŭ pentru care nu are autorisare, se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la șése. (P. 8. 24) (P. Fr. 259).

SECȚIUNEA VIII.

Inpedicări la liberul esercițiŭ a uneĭ religiuni.

209. Orĭ-cine care, prin fapte saŭ amenințări, va sili saŭ va po-

pri pe una saŭ mai multe persóne de-aşi esercita cultul religiuneĭ lor, de a asista la esercițiul acestuĭ cult, saŭ de a celebra serbătorile lor, se va pedepsi cu amenda de la 100 leĭ până la 1,000 leĭ. (P. 8. §. 3. 28. 212) (P. Fr. 260).

210. Aceia cari vor impedica, vor interdia saŭ vor curma indeplinirea datoriilor uneĭ religiuni prin turburărĭ orĭ desordine facute in Biserică, saŭ în alt loc otărît spre acest sfêrşit, se vor pedepsi cu închisóre de la şése dile pînă la o lună şĭ cu amendă de la 16 pînă la 200 leĭ. (P. 8. 24. 28. 212) (P. Fr. 261).

211. Acel care va lovi pe preotul uneĭ religiuni pe când este în lucrarea funcțiunilor sale se va pedepsi cu închisórea de la un anŭ pînă la doĭ.

Acelŭ care prin gesturĭ saŭ cuvinte va ultrage pe Ministrul unuĭ cult pe când se aflĕ în esercițiulŭ funcțiuneĭ sale, se va pedepsi cu închisóre de la şése dile la treĭ luni şi cu amenda de la 16 pînă la 100 leĭ. (P. 8. 24. 28. 212)(1). (P. Fr. 262. 263).

212. Disposițiunile *acestuĭ paragraf* se aplică numaĭ asupra turburărilor, ultragilor, loviturilor, saŭ altorŭ desordine a cărora natură orĭ împrejurărĭ, nu vor da ocasiune de a se aplica pedepse mai grele, dupe alte disposițiunĭ ale acestuĭ codice. (P. 209. 210. 211) (P. Fr. 264).

CAP. V.

Despre asociarea făcătorilor de rele şi despre Vagabonzĭ.

SECȚIUNEA I.

Despre asociarea făcătorilor de rele.

213. Orĭ- ce asociare de făcătorĭ de rele, spre vătămarea persónelor, saŭ a proprietăților, este crimă în contra linischeĭ publice. (P. 171, ur. 214, ur. 354, ur) (P. Fr. 265).

214. Acéstă crimă esistă prin singurul fapt al organisăreĭ cetelor, orĭ al corespondenței intre dânsele cu căpiteniile lor, orĭ alŭ învoireĭ privitóre la darea de socotélă, saŭ la împărțirea lucrurilor provenite din delicte (P. 213. 215. 216) (P. Fr. 266)

(1) Legiuitorulŭ a comisŭ o eróre, din scăpare de vedere, când dice „Disposițiunile *acestuĭ Paragrafŭ*“: câcĭ trebuia să zică: „Disposițiunile *acesteĭ secțiuni*“, de vreme ce art. acesta 212, se raportéză la tóte articolile ce-lŭ precedéză, începând de la art. 209. Erórea se vede şi mai bine comparându-se cu testulŭ francesŭ, în care se zice „*acestŭ paragrafŭ*“, pentru că Francesiĭ, în locŭ de Secțiunea VIII, aŭ §. VIII.

215. Când acéstă crimă nu va fi însoțită, nicĭ urmată de o altă crimă, autorii, directorii, asociații și căpeteniile saŭ sub-căpeteniile acestor cete, se vor pedepsi cu reclusiunea. (P. 7. 15.) (P. Fr. 267)

216. Se vor pedepsi cu macsimum închisórei orĭ-ce alte persóne care vor fi fost însărcinate cu vre un serviciŭ într'aceste cete, precum și aceia care, cu bună sciință și voință, vor fi dat cetelor arme, muniținni, instrumente pentru crime, locuință, scăpare, saŭ loc de întâlnire. (P. 8. 24.) (P. Fr. 268).

SECȚIUNEA II

Pentru Vagabonḑi.

217. Vagabonḑii, adică ómenii fără căpătâiŭ, sunt aceia care n'aŭ nicĭ domiciliulŭ statornicŭ, nicĭ mijlocŭ de hrană, nicĭ eserséza obicinuitŭ vre o profesiune saŭ mestesugŭ. (P. 218. ur. Civ. 87) (P. Fr. 270)

218. Niminea nu se póte declara vagabond de cât numaĭ prin sentința judecătorésca.

Nimenĭ nu póte fi declarat de vagabondŭ de cât de la etatea de 16 anĭ impliniți în sus.

219. Aceĭ declarați de vagabonḑi se vor aduna într'o Monastire, s'aŭ un alt loc anume determinat, prin un regulament de administrațiune publică, și se vor supune a învăța o meserie cu care să se pótă hrăni, saŭ vor fi obligați a lucra în meseria ce cunoscŭ.

Timpulŭ ședereĭ lor în un asemenea locŭ va fi de la 6 lunĭ pînă la un anŭ.

220. Aceĭ declarați de vagabonḑi de națională streină, se vor putea și isgoni din țéră. (P. Fr. 272.)

221. Înainte de a se trimite un individŭ declaratŭ de vagabond în unul din locurile prevădute prin art. 219, i se va pune unŭ soroc de cel mult o lună, în care elŭ va putea să'și găséscă un mijloc regulat de esistență, în care cas va fi scutitŭ de a merge în casa destinată vagabonților.

222. Dacă comuna unde este născut vagabondulŭ, saŭ verĭ o persónă cunoscută și solvabilă, va reclama pe vagabond supt oferta de garanție, individul ast-fel reclamat se va trimite în comuna care lŭ a cerut saŭ în aceia pe care garantul a arătat'o (P. Fr. 273).

223. Vagabondul care se va prinde îmbrăcat cu port schimbat saŭ purtând arme, de și nu le va fi întrebuințat, saŭ având asupră'ĭ pile, cărlige saŭ alte unelte îndemănatice, orĭ spre sevîrșire de furtișaguri, saŭ de alte delicte, orĭ spre a-ĭ înlesni mijlócele de

a intra prin case, se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la unŭ anŭ. (P. 8. 24.) (P. Fr. 277)

224. Pedepsile hotărîte într'acestŭ codice pentru ceĭ ce vor avea paşaporturĭ saŭ rĕvaşurĭ de drum falşe, se vor urca la macsimum pentru vagabondĭ, când aseminea paşaporturĭ orĭ revaşe de drum se vor găsi la dânşiĭ. (P. 129, ur.) (P. Fr. 281.)

TITLUL IV.

Crime şi delicte în contra particularilor.

CAP. I.

Crime şi delicte în contra persónelor.

SECTIUNEA I.

Pentru omorŭ şi alte crime marĭ. Amerinţărĭ de omor în contra persónelor.

§. *I — Omor, asasinat (ucidere), părintucidere, pruncucidere, otrăvire. (1).*

225. Omuciderea sĕvârşită cu voinţă se numeşce omorŭ. (P. 234. 248, ur; 255. ur; 363. 370. 371. 374. 375. 376) (P. Fr. 295).

---

(1). În privinţa crimeĭ de omucidere, condica lui Caragea din 1817, coprindea numaĭ următórele dispositiuni:

Pentru omorŭ. (cap. 1; part. 5)

Art. 1. Omorulŭ este, séŭ maĭ nainte cugetat, séŭ necugetat.

Art. 2. Maĭ nainte cugetat omorŭ se dice când ilŭ face ucigasiulŭ cu gând de a omorî, şi necugetatŭ celŭ împotrivă.

Art. 3-Cine va face omorŭ cugetat singur séŭ dinpreună cu altulŭ, să se omóre

Art. 4-Omorulŭ celŭ necugetat, dupe întîmplărĭ, micşoréză séŭ măresce vina, adică:

a). Cine va omorî apărîndu-şĭ viaţa de primejdie, nevinovat este.

b). Cine fiind copilŭ micŭ, séŭ nebunŭ, séŭ smintit la minte, va omorî, nevinovat este.

c). Cine asvîrlind ceva cu nebăgare de sémă, va omorî, să rescumpere cu banĭ omorulŭ de la rudele celuĭ omorît.

d) Cine din beţie va omorî de va fi săracŭ, să se bată şi să se osîndéscă la

226. Omorul comis cu precugetare sau cu pândire, se numesce asasinatu. (P. 227. 228. 232) (P. Fr. 296).

227. Precugetare este atuncea când mai înaintea fapteĭ s'aŭ făcut hotărâre de a se porni asupra vieţeĭ uneĭ persóne anume, orĭ asupra aceluia ce se va găsi, saŭ se va nemeri, şi chiar când hotărârea ar atârna de vre o împrejurare orĭ condiţiune. (P. Fr. 297)

228. Pândirea este a ascepta pe cine-va, óre-care timp, într'unul orĭ maĭ multe locurĭ, saŭ ca să'lŭ omóre, saŭ ca să esercite asupra luĭ acte de violenţă. (P. Fr. 298)

229. Parintuciderea este omorul sĕvêrşit asupra părinţilor legitimĭ, naturalĭ saŭ adoptivĭ, saŭ asupra orĭ căruĭ alt ascedinte (rude de sus) legitime. (P. 225. 232. 252) (P. Fr. 299)

230. Pruncuciderea se numesce omorul copiluluĭ sĕŭ născut de curând. (P. 225. 232) (P. Fr. 300).

231. Otrăvirea este omorul uneĭ persóne prin întrebuinţare de substanţe care potŭ causa mórte, maĭ curênd saŭ maĭ târdiŭ, orĭ şi în ce modŭ ar fi fost întrebuinţate saŭ date acele substanţe (P. 232. 368) (P. Fr. 301).

232. Tot culpabilul de omorŭ cu precugetare, de parintucidere, pruncucidere şi de otrăvire, se va pedepsi cu munca silnică pe viéţă. (P. 226-233. 7. 10.) (P. Fr. 302).

Pruncuciderea când se va sĕvêrşi asupra unuĭ copil nelegitimŭ de către muma sa, se va pedepsi cu reclusiunea. (P. 7. 15.)

233. Se vor pedepsi ca nisce ucigaşi cu precugetare, toţi aceĭ făcĕtorĭ de rele cari vor întrebuinţa casne orĭ chinurĭ spre sĕvêrşirea crimelor lor. (P. 232. 266) (P. Fr. 303).

234. Omorul se va pedepsi cu munca silnică pe tótă viéţa când se va fi sĕvêrşit maĭ nainte, saŭ de odată, saŭ în urma alteĭ crime.

Omorul se va pedepsi asemenea cu munca silnică pe tótă viaţa, când va fi avut de scopŭ orĭ a prepara, orĭ a înlesni, orĭ a esecuta unŭ delict, saŭ de a ajuta dosirea, orĭ a asigura nepedepsirea autorilor saŭ a complicilor aceluĭ delict. (P. 7. 10. 225.)

In tóte cele alte casurĭ culpabilul de omor se va pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit. (P. 7. §. 2. 15.225) (P. Fr. 304)

---

surghiunie de treĭ anĭ; iar de va fi bogatŭ, să rescumpere cu bani omorul de la rudele omorîtuluĭ, şi érăşi să se osîndéscă la surghiunie assemenea.

e) Care la mînie lovind, va omorî, de va fi lovit cu armă tăindŭ, séŭ săgetând séŭ împungând séŭ împuşcând va omorî, să se ómóre; iar de nu va lovi cu armă şi va omorî, să se pedepséscă ca ucigaşiulŭ din beţie. „

§. *II.* — *Amerinţări.*

235. Acela care va fi amerinţat prin înscris anonimŭ saŭ subscris de a asasina, de a otrăvi, orĭ de a face asupra vre uneĭ persóne orĭ ce alt atentat supus la munca silnică pe tótă viéţa saŭ pe timpŭ mărginit, se va pedepsi cu reclusiunea, daca amerinţarea se va fi făcut cu cerere de a depune o sumă de banĭ la un loc hotărît, saŭ de a împlini orĭ-ce alte condiţiunĭ. (P. 7. 15. 236. 273. 366.) (P. Fr. 305).

236. Daca amenińţarea înscris nu va fi însoţită de nicĭ o cerere saŭ condiţiune, osîndа va fi închisórea dela un anŭ la doĭ, şi amenda de la 100 pînă la 5000 leĭ. (P. 8. 24. 237. 366.) (P. Fr. 306).

237. Daca amerinţarea însoţită de cerere saŭ de vre o condiţiune, s'a făcut prin graiŭ, culpabilul se va osîndi la închisóre de la treĭ lunĭ pînă la un anŭ şi la o amendă de la 100 pînă la 500 leĭ. (P. 8. 24. 236. 366) (P. Fr. 307.)

SECŢIUNEA. II.

Răniri, loviri, şi alte crime şi delicte, comise cu voinţă.

238. Acela care cu voinţa va lovi, saŭ răni pe o persónă saŭ i va causa orĭ ce alte lesiuni corporale (1), se va pedepsi cu închisóre de la şése ţile pînă la şése lunĭ.

Iar daca rănirile saŭ loviturile vor fi fost cu precugetare saŭ pîndire, pedépsa va fi închisóre de-la douĕ lunĭ pînă la un anŭ şi jumĕtate

Pedepsele prevĕdute prin acest articol nu se raportă de cât la rănirile şi lovirile care n'aŭ causat nicĭ bóla, nicĭ vre-o incapacitate de lucru. (P. 8. 24. 243. 250.) (C. P. Pr. § 187).

239. Daca lovirile saŭ rănirile aŭ causat o vătămare însemnată sănĕtăţiĭ saŭ unuĭ membru al corpuluĭ victimeĭ, orĭ daca aŭ datŭ nascere vre uneĭ incapacităţi de lucru, culpabilul se va pedepsi cu închisórea de la două lunĭ pînă la un an şi jumĕtate.

Iar daca se va fi urmat cu precugetare, minimum pedepseĭ va fi de şése lunĭ (P. 8. 24. 243. 250.) (C. P Fr. §. 192.)

240. Daca în urmarea loviriloŕ saŭ rănirilor volontariĭ, pătimaşul a rămas slutit saŭ în incapacitate pe tótă viéţa de a lucra, séu mutŭ,

(1). Prin lesiun corporale se înţelege orĭ ce maltratare asupra corpuluĭ nostru, care-ĭ va causa o vătămare materială.

saŭ orbŭ, saŭsurdŭ, saŭ a perdut facultatea de a procrea, saŭ a remas smintit de minte, orĭ nebun, saŭ imbecil, culpabilul se va pedepsi cu macsimum închisórei(P. 8. 24. 242. 243. 250) (C.P. Pr. § 193).

241. Daca rănirile saŭ lovirile voluntariĭ aŭ causat mórtea, culpabilul se va pedepsi cu reclusiunea. (P. 7. 15. 238. 243. 250) (P. Fr. 309 §. 2)..

242. Daca rănirile saŭ lovirile s'aŭ făcut cu precugetare saŭ cu pîndire, de s'a urmat mórtea, pedépsa va fi munca silnică, pe timpŭ mărginit, iar daca nu s'a urmat mórtea ci una din lesiunile prevĕdute prin art. 240 se va pedepsi cu minimum reclusiuneĭ. (P. 7. 10. 15: 227. 228. 250) (P. Fr. 310).

243... In casurile prevĕdute la art. 238, 239, 240, 241, daca culpabilul a comis fapta, în contra părinţilor seĭ legitimĭ, naturali saŭ adoptivĭ, saŭ în contra altor ascendenţi legitimĭ, i se va aplica maximum pedepseĭ prevĕdute la fie care articol, afară de casul art. 240 unde pedépsa se va îndoi. (P. Fr. 312)

244. Daca crimele şi delictele prevĕdute prin acéstă secţiune şi prin secţiunea precedinte, s'aŭ sĕvîrşit de vre o adunare turburătóre, cu rebeliune saŭ cu jefuire, acele crime şi delicte sunt imputabile căpeteniilorŭ, uneltitorilor, şi invitatorilor acelor adunărĭ, rebeliunĭ saŭ jefuirĭ, cari se vor pedepsi ca culpabilĭ de acelle crime orĭ delicte şi se vor osîndi la acelaşĭ pedepse ca şi aceia care le vor fi sĕvĕrşit în persónă. (P. Fr. 313).

245. Orĭ cine va causa altuia o bólă saŭ o incapacitate de lucru, dându cu voinţa şi cu orĭ-ce chipŭ, substanţe, care, fără a fi de natură a causa mórtea, sunt vătămătóre sănĕtăţiĭ, se va pedepsi cu închisórea de la o lună la doĭ anĭ şi cu o amendă de la 100 pînă la 5000 leĭ.

Daca delictul s'a comis în contra părinţilor, ast fel precum sunt, specificaţi la art. 243, pedépsa va fi maximum închisóreĭ. (P. 8. 24. 28.) (P. Fr. 317 §. 4).

246. Orĭ-care prin lucrurĭ de mâncare, beuturĭ, doctoriĭ violinte saŭ prin orĭ-ce altŭ mijloc, va face cu sciinţa pe o femee însărcinată să lepede, orĭ cu voia eĭ saŭ nu, se va pedepsi cu minimum reclusiuneĭ. (P. 7. 15).

Femeea care de sineşĭ va fi făcutŭ vre un mijloc ca să lepede, saŭ va fi primit să întrebuinţeze mijlócele de lepĕdare, ce i se vor fi arĕtat, orĭ i se vor fi dat spre acest sfîrşit, se va pedepsi cu închisórea dela şése lunĭ pînă la doĭ anĭ, de va fi resultat lepĕdarea prunculuĭ. (P. 8. 24) (P. Fr. 317 §. 1. 2).

In cas când lepădarea prunculuĭ se va fi efectuat asuprâ unuĭ

pruncŭ nelegitim de cătră muma sa, pedépsa va fi închisórea de la şése luni până la un anŭ. (P. 8. 24).

Medicii, hirurgii, oficerii de sănĕtate, spiţerii şi móşele care vor arĕta, saŭ vor da, saŭ înlesni aceste mijlóce, se vor pedepsi cu reclusiunea pe un cursŭ de timpŭ, care nu va fi nici odată mai puţin de patru ani, daca lepĕdarea va avea locŭ. (P. 7. 15.) (P. Fr. 317 §. 3)

Daca din lepĕdare se va fi causat mórtea mumeĭ, pedépsa se va aplica cu un gradŭ mai sus.

247. Verĭ-cine va vinde beuturĭ prefăcute şi amestecate cu materiĭ vĕtămătóre sănĕtăţii, se va pedepsi cu închisóre de la şése ţile până la două luni şi cu amendă de la 16 leĭ, până la 500 leĭ, iar prefăcutele beuturĭ, ce se vor dovedi a fi ale vĕnţătorilor, se vor confisca. (P. 8. 24. 28.) (P. Fr. 318).

Amenda se va pronunţa în favórea doveditoruluĭ.

SECŢIUNEA III.

Omucidere, rănirĭ şi lovirĭ fără voiă. Crime şi delicte scusabile şi casurile în care nu potŭ fi scusate. Omucidere, rănirĭ şi lovirĭ care nu suntŭ nicĭ crime nicĭ delicte.

§. *I. — Omucidere, rănirĭ şi lovirĭ fără voie.*

248. Orĭ-care din nedibăcie, din nesocotinţă, din nebăgare de sémă, din neîngrijire saŭ din nepăţirea regulamentelor, va sĕvârşi omoru fără voie, orĭ va fi fost causa involontarie de a se sĕvârşi omorul, se va pedepsi cu închisórea de la treĭ luni până la un anŭ şi jumĕtate şi cu amenda de 50 până la 1,000 leĭ.(P. 8. 24. 28. 249) (P. Fr. 319).

249. Daca din una din causele precedente, vor fi resultat numaĭ rănirĭ orĭ lovituri, închisórea va fi de la 6 ţile până la două luni şi amenda de la 26 leĭ până la 500 leĭ. (P. 8. 24. 28) (P. Fr. 320).

§. *II. Crime şi delicte scusabile şi casurĭ când nu potŭ fi scusate.*

250. Omorul, rănirile şi loviturile sunt scusate, daca aŭ fost provocate prin lovirĭ saŭ violinţe marĭ urmate asupra uneĭ persóne. (P. 251. 254. — Pr. P. 363. ur. 390) (P.Fr. 321).

251. Crimele şi delictele menţionate în acel din urmă articol suntŭ asemenea scusabile, daca se vor fi comis respingênd ţioa escaladarea saŭ efracţiunea îngrădirilor, a ţidurilor orĭ a intrărilor uneĭ case locuite saŭ a unuĭ apartament locuit orĭ a dependinţelor acestora.

Daca faptulŭ s'aŭ urmat nóptea, acest casŭ este regulat de art. 257. (P. 254. 309 §. 5. 310. §. 2. 312. 313) (P. Fr. 322)

252. Paricidiul nu este nicĭ o dată scusabile. (P. 229.) (P. Fr. 323).

253. Omorul sĕvêrşit de către bărbat asupra femeeĭ sale, saŭ de către acésta asupra bărbatuluĭ sĕŭ nu este scusabil, daca viéţa soţuluĭ saŭ a soţieĭ care a comis omorul nu a fost pusă în pericol chiar în momentul când s'a comis omorul. În cas însă de adulteriŭ, omorul comis de către soţŭ asupra soţieĭ sale saŭ asupra complicelui, saŭ de către soţia asupra soţuluĭ sĕŭ, saŭ asupra complicei, în momentul surprinderei în flagrant delict în casa conjugală, este scusabilŭ. (P. 59. 225. 269—Pr. P. 40) (P. Fr. 324)

254. Când fapta scuseĭ va fi dovedită, la casŭ de verĭ-o crimă, care trage dupe sine pedépsa munceĭ silnice pe tótă viéţa saŭ pe timpŭ mărginit saŭ reclusiunea, pedépsa se va reduce la închisóre de la 6 luni până la duoĭ anĭ.

Iar la casŭ de orĭ-ce alte crime, pedépsa va fi închisórea de la treĭ luni pînă la un anŭ.

La casŭ de un delict, pedépsa se va reduce la închisóre de la 6 ţile pînă la 6 luni. (P. 7. 8. 24) (P. Fr. 326.)

§. III. — *Omucidere, rănirĭ şi lovirĭ care nu sŭnt calificate nicĭ crime nicĭ delicte.*

255. Nu se socotesce nicĭ crimă nicĭ delict când omuciderea, rănirile şi loviturile eraŭ ordonate de lege şi comandate de autoritatea legitimă. (P. 57. 256) (P. Fr. 327.)

256. Nu este nicĭ crimă nicĭ delict când cel ce a sĕvêrşit omuciderea, rănirile şi loviturile a fost silit la acésta prin necesitatea actuală a uneĭ legitimĭ apĕrări conformŭ Art. 58. (P. 255. 257) (P. Fr. 328.)

257. Sunt coprinse în casurile de necesitate actuală de legitima apărare şi următórele treĭ casurĭ:

I. Daca omuciderea, rănirile saŭ loviturile s'aŭ sĕvêrşit respingênd nóptea escaladarea saŭ efracţiunea a îngrădirilor, ţidurilor saŭ întrărilor uneĭ case locuite, saŭ a unuĭ apartament locuit saŭ a dependinţilor acestora.

II. Daca fapta s'a sĕvêrşit apĕrându-se cine-va în contra autorilor de furtişaguri saŭ de jefuire esecutate cu violenţa.

III. Daca omuciderea, rănirile saŭ lovirile comise de o femee vor fi fost provocate immediat de o siluire, esercitată asupra persónei sale. (P. 251. 309. 310. 312. 313. 354) (P. Fr. 329.)

SECȚIUNEA IV.

Despre duelŭ. (1).

258. Acela care într'un duelŭ, servindu-se cu arme, nu a ocasionat nicĭ omor, nicĭ rănirĭ, se va pedepsi cu închisórea de la 6 ḑile pînă la 6 lunĭ și cu amendă de la 200 leĭ pînă la 1,000 leĭ (P. 8. 24. 28).

259. Când dintr'un duelŭ ar fi resultat mórte saŭ rănirĭ, pedépsa luptătorilor va fi închisórea de la 6 ḑile pînă la doĭ anĭ. (P. 8. 24).

Judecătoriele dupe împrejurărĭ póte urca penalitatea și pînă la patru anĭ de închisóre. (2).

260. Daca luptătorii se vor bate la duelŭ fără secondanțĭ orĭ martorĭ, saŭ daca regulile otărîte de martorĭ, orĭ secondanțĭ nu se vor fi observat, și daca din acest duel a resultat mórtea saŭ rănirea unuia, culpabilul se va pedepsi dupe dispozițiunile generale coprinse în acéstă lege asupra omorului saŭ alte rănirĭ corporale. (P. 225 — 233. 238 - 247) (C. P. Pr. §. 171).

261. Când un militar se va bate în duel cu un individ, care nu este militar, se va supune la juridicțiunea ordinară a Tribunalelor civile.

SECȚIUNEA V.

Atentaturĭ în contra bunelor moravurĭ.

262. Orĭ-cine va comite un ultragiŭ public în contra pudoreĭ, se va pedepsi cu închisóre de la treĭ lunĭ pînă la un anŭ și cu amenda de la 50 pînă la 200 leĭ. (P. 8. 24. 28) (P. Fr. 330)

263. Orĭ ce atentat în contra pudóreĭ îndeplinit saŭ cercat „fără violență“ asupra persóneĭ unuĭ copil de secsŭ bărbătescŭ saŭ

(1), Pentru o maĭ întinsă cunoscință a legilor privitóre la duelŭ se maĭ póte consulta: legea Belgieĭ asupra duelului din 8 Ianuarie 1841, legea penală a Prusieĭ de la §. 164 pînă la 174, și proĭectulŭ codiceluĭ nostru penal așia precum s'a votat de Adunare în Martie 1864.

(2) Maximum închisórei corecționale, dupe art 8 § 1, este de douĭ anĭ; prin urmare, într'unŭ modŭ escepționalŭ, acestŭ maximŭ se urcă în astŭ alineat pînă la patru anĭ.

femeescŭ de vîrstă maĭ micŭ de patru-spre-ḑece anĭ, se va pedepsi cu minimum reclusiuneĭ. (P. 7. §. 3; 15; 265) (P. Fr. 331)

264. Orĭ cine va comite un atentat în contra podóreĭ îndeplinit saŭ cercat „cu violinţă“ în contra vre unuĭ individ de secsŭ bărbătescŭ saŭ femeescŭ, se va pedepsi cu reclusiunea de la treĭ pînă la şése anĭ.

Dacă crima s'a comis în contra persónеĭ unuĭ copil, maĭ micŭ de 15 anĭ împliniţĭ, culpabilul se va pedepsi cu maximum reclusiuneĭ. (P. 7. §. 3, 15, 265, 266) (P. Fr. 332).

265. Dacă culpabiliĭ sunt ascendenţiĭ persónеĭ asupra căria saŭ comis siluirea, saŭ dacă sunt dintr'aceia care aŭ o autoritate asupră'ĭ, dacă sunt institutoriĭ saŭ servitoriĭ seĭ saŭ a persónelor maĭ sus însemnate, dacă aceştĭ culpabilĭ sunt funcţionarĭ a unuĭ cult, saŭ preoţĭ orĭ călugĕrĭ, saŭ dacă culpabilul, orĭ care ar fi, a fost ajutat în crima sa de către una saŭ maĭ multe persóne, pedépsa va fi pentru casul prevĕḑut de art. 263 şi 264 maximum reclusiuneĭ. (P. 7. §. 3).

Când siluirea se va fi comis de către persónele menţionate în acest articol asupra unuĭ copil de secsŭ bărbătescŭ saŭ femeescŭ în vîrstă maĭ mic de cinci-spre-ḑece anĭ, pedépsa va fi maximum munceĭ silnice pe timpŭ marginit. (P. 7 §. 2. 266;) (P. Fr. 333)

266. Dacă din crimile prevedute la art. 263, 264 şi 265 va resulta mórtea, culpabilul se va pedepsi cu muncă silnică, pe viéţă. (P. 7 §. 1; 10).

267. Orĭ cine va fi atentat la bunele moravurĭ aţătándŭ, favorisând saŭ înlesnind obicinuitŭ desfrânarea saŭ corupţiunea tinerilor de ambe secse maĭ micĭ de 21 anĭ, se va pedepsi cu închisórea de la şése lunĭ pînă la douĭ anĭ, şi cu amenda de la 100 pînă la 3,000 leĭ.

Dacă indemnătoriĭ, ajutoriĭ saŭ înlesnitoriĭ desfrênăreĭ aŭ fost tatălŭ, saŭ muma, epitropiĭ, saŭ alte persóne însărcinate cu privigherea lor, pedépsa va fi închisórea de la un an pînă la douĭ anĭ, şi amenda de la 100 pînă la 1000 leĭ. (P. 8. 24. 28. 268) (P. Fr. 334).

268. Ceĭ căduţĭ în delictul menţionat în cel din urmă articol se vor maĭ condémna şi la interdicţiunea dreptuluĭ de a fi tutorĭ, curatorĭ şi părtaşĭ la consiliile de familie, de la unŭ anŭ pînă la douĭ anĭ, pentru individiĭ cărora se aplică întêiulŭ paragraf alŭ aceluĭ art; de la douĭ anĭ pînă la patru, pentru ceĭ de care se vorbesce în paragraful alŭ doilea alŭ aceluiaşĭ articolŭ. (P. 22. §. 4).

Dacă delictul s'a comis de către tatăl saŭ muma, culpabilul va fi încă lipsit de drepturile ce i se acordă de condica civilă asu-

pra persónei copilului în virtutea puterei sale părintesci. (V. C. Civ. Despre puterea părintéscă, art. 325-341). (P. Fr. 335).

269. Acelŭ culpabil de adulteriŭ (précurvie) precum şi complicele seŭ, se vor pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la şése luni. (P. 8. 24. 253. 270. — C. Civ. 211) (1).

270. Acţiunea de adulteriŭ nu se va putea intenta dacă sociul inocent nu va cere-o formal.

Sociul inocent póte cere şi dobîndi orĭ cându în cursul procesului stingerea acţiunei publice, precum şi dupe darea sentinţei definitive, încetarea pedepsei, daca va consimţi a remânea în căsătorie. În casul acest din urmă, complicele osîndit nu póte fi apărat de penalitate. (Pr. P. 1—6) (2)

271. Se va pedepsi cu detenţiunea de minimum 5 anĭ persóna aceea care, fiindŭ căsătorită, se căsătoresce din noŭ, maĭ 'naintea desfacerii căsătoriei celeĭ precedinţi, dacă acea căsătorie va fi fost valabilă.

Asemenea se va pedepsi, şi acela care, ne fiind căsătorit, se căsătoresce din noŭ cu o persónă căsătorită, şi pe care o scia că era căsătorită.

(1). Dupe acestŭ articolŭ nu se maĭ face distincţiune între adulteriulŭ comisŭ de bărbatŭ şi acellŭ comisŭ de femee. Adulteriulŭ, conformŭ cu morala şi justiţia, se consideră de aceeaşĭ natură pentru ambi soţi. Aşia dupe art 211 allŭ nouluĭ nostru codice civile, ambiĭ soţi potŭ cere divorţiul pentru causă de adulteriŭ. Aşia, dupe articolulŭ nostru 269 orĭ-care soţiŭ inocentŭ póte intenta acţiunea penală în contra soţului culpabil, spre a se pedepsi. Acéstă reformă este salutariă pentru moralitatea familieĭ. Dupe vechea nóstră condică a luĭ Caragea, la art. 43 (Part 3. cap. 16), pentru bărbatŭ nu era adulteriŭ de cât când hrănea ţiitóre; assemenea şi acţiunea penală ce da legea femei în contra bărbatuluĭ adulterinŭ era, dupe art. 4. (part. 5. cap. 10) şi art. 42. (part. 3. cap. 16) numaĭ când bărbatulŭ hrănea ţiitóre. Iar femeea se considera ca adulterina fără assemenea distincţiunĭ.

Acellaşĭ sistemŭ s'a urmat şi de condica penală din 1850. la art. 266. 269. şi 270. Totŭ astŭ sistemŭ se allă şi în cod. Penalŭ francesŭ la art 336-339. În cod însă penalŭ allŭ Moldoveĭ care s'a abrogat, nu se făcea distincţiune între natura adulteriuluĭ comisŭ de bărbatŭ séŭ femee, precum se póte vedea din §. 229. — 231. Assemenea astă ne dréptă distincţiunea nu se face în cod. penalŭ allŭ Prusieĭ, la §. 140. Deosebirea este numaĭ că, în Prusia, ca şi in celle maĭ multe state alle Germanieĭ, şi maĭ alesŭ în Brunswick şi în Bavaria, adulteriulŭ în generalŭ nu dă locŭ la o acţiune penală de cât când a motivat divorţiulŭ. Astă dispositiune merită de a fi meditatŭ—(V. următórea notă).

(2) Dupe Con. Caragea, part. 5. cap. 10.

„Art. 1 — Numaĭ bărbatulŭ, iar nu altulŭ, este volnicŭ să pornéscă pîră de pré-curviă asupra femeĭ, şi numaĭ femeea asupra bărbatuluĭ.

Art. 2. Când dupe curviă se va împăca bărbatulŭ cu femeea sa cea curvă, nu maĭ póte aduce pîră asupră-ĭ pentru acea curviă.

Art. 3. De se va dovedi că bărbatulŭ, ce aduce pîră de pré-curviă asupra nevesteĭ selle, i-a fost mizlocitorŭ, nevasta să fiă apĕrată.

Acesta pedépsă se va aplica şi preotuluĭ sêŭ oficeriuluĭ Statuluĭ civilŭ care, cunoscêndŭ că o persónă este căsătorită, îşĭ dă concursul Ministeriuluĭ saŭ la o nouă căsătorie a aceleiaşĭ persóne. (P. 7. §. 4; 20 — C. Civ. 130. 171) (P. Fr. 340)

SECTIUNEA. VI.

Arestaţiunĭ ilegale, secestraţiunĭ de persóne şi alte atentate la libertatea individuală.

272. Se va pedepsi cu maximum închisorĭĭ orĭ cine fără ordinul autorităţeĭ competinte, şi afară de casurile unde legea ordonă saŭ permite anume arestarea uneĭ persóne, va fi arestatŭ, va fi deţinut, saŭ va fi secestrat pe o persónă pentru un motiv óre-care şi fără scopŭ de a comite un delictŭ special.

Se va pedepsi cu aceiaşĭ pedépsă şi acela care va fi dat locuinţa spre a se esecuta arestuirea, închiderea, saŭ secestrarea persóneĭ. (P. 8.24. 99. 273. 274. — Con. Par. 46 — Pr. P. 589 (P. Fr. 341).

273. Culpabilulŭ de infracţiunea prevĕdută în articolul precedent, se va pedepsi cu reclusiunea:

1). Dacă din faptul chiar al arestăreĭ victimeĭ saŭ al tratamentuluĭ la care a fostŭ supusă în timpul secestrăreĭ sale, a resultat o lesiune corporală grava, saŭ dacă va fi fostŭ supus la vre o tortură.

2). Dacă secestrarea a ţinut maĭ multŭ de o lună.

3). Dacă crima s'a comis asupra unuĭ ascendinte legitimŭ saŭ natural.

Art. 4. Când muerea se va dovedi pré curvă saŭ bărbatulŭ eĭ pré curvarŭ, să se pedepséscă precum s'a zisŭ. (Bărbatulŭ e pré curvarŭ, dupe art. 43 (part. 3. cap. 16) când hrănesce ţiitóre, iar pedépsa consta dupe art. 42 (id.) în perderea a jumătatea séŭ intrégă zestre).

Art. 5. Cine curvesce cu muere măritată să se osîndéscă la surghiunire în sorocŭ de douĭ anĭ.„

Dupe Cod. Penalŭ Moldavŭ.

„ §. 229. Bărbatulŭ are voe din pravili, să pornéscă pîră de pré curviă assupra femeĭ sale cum şi femea asupra bărbatuluĭ, însă îndată sunt îndatoriţĭ, ca să dovedéscă fapta prin dovezĭ încredinţiate.

§. 230. Daca bărbatulŭ va certa pe femee, seŭ în curgere de treĭ lunĭ de ziie, dupe ce aŭ aflat fapta, nu va porni pîră, în urmă nu este slobodŭ din pravilă a maĭ porni pîră pentru aceeaşĭ faptă.

§. 231. Femea dovedindu-se pre curvindŭ, se pedepsesce nu numaĭ dupe politicestile legiuirĭ, ci şi cu canonisire bisericéscă, adică cu închiderea în monastire: asemenea şi bărbatulŭ dovedindu-se pré curvariŭ.“

4) Dacă arestarea saŭ secestrarea(1) s'a esecutat cu port schimbatŭ, cu nume mincinos, saŭ cu vre un ordin, orĭ mandat plăsmuit al autorităţeĭ publice, şi

5). Dacă individul arestat saŭ secestrat a fostŭ amenințat cu mórtea. (P. 7. §. 3; 15. 235. 272.) (C. P. Pr. §. 210 — P. Fr. 344).

274. Pedépsa se va scădea la închisóre de la o lună la un an, dacă ceĭ culpabili de delictele menţionate la art. 272, pînă a nu se porni pîra asupra-le, vor fi liberat pe persóna arestată, închisă saŭ secestrată, înaintea împlinireĭ ţileĭ celeĭ de al ţecelea, socotite din ţioa arestăreĭ, a închisóreĭ séŭ a secestrărei. (P. 8. 24). (P. Fr. 343).

SECTIUNEA VII.

Crime şi delicte privitóre la poprirea saŭ destrugerea dovedireĭ statuluĭ civil a uneĭ copil, saŭ la compromiterea esistenţeĭ sale, răpire de minorĭ, infracţiune contra legilor asupra îmmormîntărilor.

§. I. — *Crime şi delicte în contra unuĭ copil.*

275. Culpabiliĭ de răpire, de tăinuire, de suprêsiunea unuĭ copil, de substituţiunea unuĭ copil în locul altuia, saŭ aceia care vor face să trécă un copil ca născut dintr'o femee, care însă nu l'a născut, se vor pedepsi cu reclusiunea.

Acéstă pedépsă se va aplica şi acelora cari, fiindŭ însărcinaţi cu ţinerea unuĭ copil, nu'l vor înfăţişa persónelor care aŭ dreptul de a'l reclama. (P. 7. §. 3; 15. 280—C. Civ.300,ur.) (P.Fr. 345.)

276. Verĭ ce persónă care asistându la o naşcere de copil nu va fi făcut declaraţiunea prescrisă de codicele civile, în timpul cerut de acea lege, se va pedepsi cu închisórea de la şése ţile lă şése luni şi cu amendă de la 26 la 300 leĭ.

Asemenea se va pedepsi şi orĭ care persónă care găsindŭ un pruncŭ de curêndŭ născut nu'l va da celor însărcinaţi cu a luĭ luare şi căpătuire.

Nu va fi supus la pedépsă acela care găsindŭ vre un copil, va voi să se însărcineze cu crescerea luĭ; va fi însă dator să dea asemenea înscris la institutul orfanilor, saŭ la Municipalitatea locală. (P. 8. 24. 28—C. Civ. 41. 44) (P. Fr. 346. 347)

277. Ceĭ cari vor lepăda în vre un loc singuratic un copil mai

(1) A secestra pe o persónă va să zică a o închide, a o ţine ascunsă, fără voia eĭ, şi într'unŭ modŭ ilegalŭ, într'unŭ locŭ separatŭ séŭ retrasŭ.

mic de șépte anĭ deplinĭ, precum și ceĭ ce vor ordona a se lepăda copilul, dacă însă ordinul se va fi îndeplinit, se vor pedepsi numaĭ pentru acest fapt cu închisórea de la șése lunĭ pînă la doĭ anĭ, și cu amendă de la 26 leĭ pînă la 300 leĭ. Iar de se va fi lepădat copilul de către părinții, tutoriĭ saŭ îngrijitoriĭ seĭ, orĭ din ordinul lor, atuncea pedépsa va fi închisórea de la un an în sus și amenda de la 50 la 500 leĭ. (P. 8. 24. 28) (P. Fr. 349. 350)

278. Dé se va fi schilodit, orĭ se va fi betejit copilul din causa lepădăreĭ, fapta se va privi ca o rănire *desĕvêrșită* (1) cu voința celuĭ ce l'a lepădat; iar de se va întîmpla mórtea copiluluĭ, fapta se va privi ca omor. In cel dintêiŭ cas culpabilul se va supune la pedépsa otărîtă pentru rănire cu voință, și în cel de al doilea la cea otărîtă pentru omor. (P. 225. 234. 238. ur.) (P. Fr. 351).

279. Aceia care vor lepĕda în loc care nu e singuratic un copil maĭ mic de șépte anĭ deplinĭ, se vor pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la șése lunĭ, și cu amendă de la 26 pînă la 100 leĭ.

Iar de se va fi lepădat copilul de către părinții seĭ, de către tutoriĭ, orĭ îngrijitoriĭ seĭ, pedépsa va fi închisórea de la doue lunĭ pînă la un anŭ și amendă de la 50 pînă la 200 leĭ. (P. 8. 24. 28.) (P. Fr. 352. 353).

§. *II.* — *Răpire de minorĭ.*

280. Verĭ care prin viclenie saŭ violență va răpi saŭ va face a se răpi minorĭ, saŭ va îndupleca, orĭ va ascunde, saŭ va strămuta, saŭ va face a se ascunde saŭ a se strămuta din locul unde eraŭ așeḑați de către aceia sub a cărora autoritate, saŭ direcțiune eraŭ supuși orĭ încredințați, se va pedepsi cu închisórea de la un an pînă la doĭ ani. (P. 8. 24. 275 — C. Civ. 342) (P. Fr. 354).

281. Acela care prin vicleșugŭ saŭ prin violință va răpi pe o fată maĭ mică de 16 anĭ, se va pedepsi cu maximum închisóreĭ.

Iar daca fata a consimțit la așa răpire, orĭ de bună voie a mersŭ dupe răpitorul eĭ, fără însă a cunósce și părinții saŭ tutoriĭ eĭ, răpitorul se va pedepsi cu închisórea de la treĭ lunĭ pînă la doĭ anĭ (P. 8. 24.) (P. Fr. 355. 356.)

282. Dacă răpitorul se va fi căsătorit cu fata răpită, el nu va putea fi urmărit de cât dupe plângerea persónelor acelora, care dupe codicile civil aŭ dreptul de a cere nulitatea uneĭ asemenea

(1) Credem că vorba *desăvîrșită* este o eróre de tiparŭ; fiind că esactŭ cată să se ḑică *săvîrșită*.

căsătorii, și nici va putea fi condemnat de cât dupe ce se va fi pronunciat nulitatea căsătoriei (C. Civ 162. 164 ur. 307.)(P. Fr. 357)

283. Acela care prin amăgire saŭ prin violință răpesce o persónă mai mică de 16 ani spre a o întrebuința ca să cerșetoréscă, saŭ a o deprinde la desfrânare orĭ la alte sfîrșituri spre a împărtăși folos, se va pedepsi cu reclusiunea (P. 7. § 3; 15)(C. P. Pr. § 205).

§. III.—*Călcarea legiurilor asupra îmormîntărilor.*

284. Cei care fără autorisarea prealabilă a oficeriului publicŭ competinte, la întîmplările când se cere asemenea autorisare, vor îngropa vre un mortŭ, se vor pedepsi cu închisórea de la 6 dile pînă la o lună, fără a fi apĕrați cu acésta de osînda cuvenită pentru crime saŭ delicte ce aŭ însocit acestŭ delictŭ.

La asemenea pedépsă se vor supune și cei care vor călca, orĭ în ce chipŭ, legiuirile și regulamentele relative la îmormîntările grăbite. (P. 8. 24.—C. Civ 63. ur.) (P. Fr. 358).

285. Orĭ care va ascunde cadavrul unei persóne omorîte, orĭ mórte, în urmare de loviri saŭ rănirĭ, se va pedepsi cu închisórea de la șése luni pînă la doĭ anĭ, fără a fi apĕrat cu acésta de alte pedepse mai marĭ de va fi participat la acea crimă.

Iar dacă ascunderea se va fi făcut cu împărtășĭ folos, atuncea se va pedepsi cu închisórea de la unŭ anŭ la doĭ anĭ. (P. 8. 24.) (P. Fr. 359).

286. Se va pedepsi cu închisórea de la treĭ luni pînă la unŭ anŭ și cu amendă de la 26 pînă la 300 leĭ, verĭ cine violéză mormintele saŭ comite alte acte de profanațiune asupra lor, fără a fi apĕrat și de alte pedepse pentru crimele saŭ delictele care se vor fi comis cu ocasiunea acesteĭ violărĭ. (P. 8. 24. 28) (P. Fr. 360) (V. la *suplim.* l. asupra Îmmormântărilorŭ din 27 Marte 1864).

SECȚIUNEA VIII.

Mărturie mincinóse, calomniĭ, injurii, revelațiunea secretelor.

§. *1. Mărturie mincinósă.*

287. Verĭ care va da mărturie mincinósă, în materie criminală, saŭ în contra acusatuluĭ, saŭ în a sa favóre, se va pedepsi cu reclusiunea.

Dacă însă acusatul din causa unei asemenea mărturiĭ se va fi osîndit la munca silnică pe timpŭ mărginit, pedépsa va fi reclusiunea de la patru pînă la dece anĭ; iar dacă osînda acuzatuluĭ a fost mun-

ca silnică pe tótă viaţa, martorul mincinos se va osîndi la munca silnică pe timpŭ mărginit. (P. 7 §. 2. 3; 10. 15.—Pr. P. 355.) (P. Fr. 361).

288. Orĭ care va da mărturie mincinósă în pricinĭ corecţionale, orĭ în contra acusatuluĭ, orĭ în favórea luĭ, se va pedepsi cu maximum închisóreĭ. (P. 8. 24. 291) (P. Fr. 362).

289. Orĭ care va da mărturie mincinósă în pricinĭ poliţienescĭ, se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la şése lunĭ. (P. 8. 24. 291) (P. Fr. 362).

290. Celŭ ce va da mărturiĭ mincinóse în pricinĭ civilĕ, se va pedepsi cu închisórea. (P. 8. 24. 291) (P. Fr. 363).

291. Martorul mincinos care va fi priimit orĭ ce fel de mită, orĭ resplătire înfiinţată saŭ promisă, se va pedepsi cu reclusiunea, de va fi pentru pricinĭ corecţionale saŭ civile, iar de va fi pentru pricinĭ Poliţienescĭ cu închisórea de la un anŭ pînă la doĭ.—Către acestea, ceea ce va fi primit martorul mincinos se va lua pe séma ospicielor. (P. 7. §. 3; 8. 15. 24) (P. Fr. 364).

292. Ceĭ ce prin ce orĭ mijloc vor amăgi pre martorĭ spre a da mărturie mincinósă, se vor pedepsi întocmaĭ ca mărturiĭ mincinoşĭ dupe dispositiunile celor din urmă cincĭ articolĭ. (P. 289 — 291) (P. Fr. 365).

293 Când în pricinĭ civilĕ, prigonitórele părţĭ vor propune una alteia a face jurămênt, saŭ când jurămêntul se va propune de către judecător uneia din părţĭ, şi partea, primind propunerea, va sêvêrşi jurămênt mincinos, sevêrşitorul unuĭ asemenea jurămênt se va pedepsi cu degradaţiunea civică. (P. 7. §. 5; 22). (P. Fr. 366) (1).

§. *II, — Calomniĭ, injurĭi, revelaţiune de secrete.*

294. Va fi culpabĭl de delictulŭ de calomnie acela care, saŭ în

(1) Condica Caragea, la part. 5. cap. 6, coprindea unŭ singurŭ articolŭ asupra marturilorŭ mincinoşi:

„Art. 1. Câţĭ se vor vădi marturĭ mincinoşĭ, să se dea prin târgŭ bătându-se, şi să se trécă în condicele judecătoriilorŭ."

Dupe cond. penală abrog. a Moldovieĭ, la §. 253. se considera ca martorĭ mincinoşĭ, şi se pedepsea cu bătae, orĭ cu închisóre de şése lunĭ:

1 Celŭ ce va înfăţişa martorĭ mincinoşi, năimiţi de dînsulŭ.

2 Celŭ ce va mărturisi înaintea judecăţiĭ minciunĭ.

Acestia, atât îndemnătoriĭ cât şi săvârşitoriĭ, se vor veghea cu bătae la pórta curţiĭ, globindu.se şi cu dare la cutia milclorŭ.

3. Celŭ ce va giura strîmbŭ, să se bată la treĭ locurĭ pe uliţă, şi să se globéscă la cutia milelorŭ; iar daca vinovatulŭ va fi evgenist, se va spăşi cu închiderea la monastire pe şése lunĭ.

locurĭ, orĭ adunărĭ publice, saŭ în vre un actŭ autentic şi public, saŭ în vre o scriere tipărită orĭ nu, care însă se va fi afişat, se va fi vêndut, orĭ se va fi împărţit, va propune asupra cuĭ-va fapte care, de ar fi adevĕrate, ar supune pe prepusul la pedepse criminale, orĭ corecţionale, saŭ măcar la dispreţuirea şi la ura cetăţenilor.(P. 299. 300). (P. Fr. din 1810. art. 367) (1).

295. Se socotesce mincinósă orĭ ce împutare pentru care nu se înfăţişĕdă legiuită dovadă. Prin urmare împutătorulŭ nu póte fi priimit a cere spre a sa apĕrare de a se dovedi împutarea sa de către alţiĭ, nicĭ va putea să se apere ḑicêndŭ că înscrisurile, piesele, saŭ faptele doveditóre ale crimeĭ orĭ delictuluĭ împutatuluĭ sunt cunoscute, saŭ că împutarea pentru care împutătorul se află trăsŭ în judecată, s'a copiat orĭ s'a scosŭ din scrierĭ străine saŭ din alte scrierĭ tipărite. (P. 296. ur.) (P. din Fr. 1810 art. 368).

296. Când fapta împutată asupra cuĭ-va se va dovedi adevĕrată, împutătorulŭ va fi apĕrat de orĭ ce pedépsă.

Se va socoti ca dovadă legiuită numaĭ aceea ce va resulta dintr'o otărîre de judecată, saŭ din orĭ ce alt actŭ autentic, saŭ din vr'un înscrisŭ cu scrierea şi cu sub-scrierea împutatuluĭ.

Cândŭ împutarea va avea de obiectŭ faptele unuĭ funcţionar publicŭ, relative la atribuţiunile sale, atunci faptele împutate se potŭ proba dupe regula comună. (P. Fr. din 1810. art. 370.)

297. Acela care nu va sprijini propunerea sa cu dovadă legiuită, se va pedepsi ca calomniator dupe cum urmĕḑă: Dacă fapta împutată va fi de natură a se pedepsi cu munca silnică pe tótă viĕţa saŭ pe timpŭ mărginit, culpabilul se va pedepsi cu închisórea de la un an şi jumĕtate pînă la doĭ, şi cu amendă de la 100 pînă la 2500 leĭ.

In tóte cele-lalte casurĭ osînda va fi închisórea de la o lună pînă la şése, şi amenda de la 50 pînă la 2000 leĭ (P. 8. 24. 28) (P. Fr. din 1810 art. 371.)

298. Acela care, cunoscêndŭ că acusaţiunea sa este mincinósă, face înaintea uneĭ autorităţi publice, saŭ înaintea oficeruluĭ de poliţie judecătorescă o înscrisă denunciaţiune calomniatóre, prin care să acuse o persónă că ar fi comis o faptă supusă pedepseĭ,

(1) Tóte articolile din Cod. Francesŭ, pe care le citezŭ, însemnând şi anulŭ când s'a făcut acel Codice 1810, sunt astăzĭ abrogate prin o lege din 17 mart. 1819, şi prin cea din 25 martie 1822; causa este că la Francesi acele articole s'aŭ suplinit prin legea asupra Preseĭ. Belgia însă, care şi ea are o lege asupra preseĭ, nu a abrogat acelle articole.

saŭ că ar fi călcat datoriile sale de funcționar public, se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la un an.

Se va putea încă condemna și la interdicțiunea pe timpŭ márginit (P. 8 § 1 și 2; 24.) (C. P. Pr. §. 133).

299. Injuriele saŭ espresiunele ocărîtóre, prin care nu s'ar aduce asupra cuĭ-va împutare pentru vre o faptă lamurită, ci pentru un năravŭ saŭ viciŭ arĕtat anume, de se vor fi rostit în locurĭ saŭ adunărĭ publice, saŭ de vor fi trecut în scrierĭ tipărite, orĭ nu, care scrierĭ să se fi împrăștiat saŭ să se fi împărțit, se vor pedepsi cu amendă de la 30 pînă la 2000 leĭ, saŭ cu închisórea de la șése dile la treĭ lunĭ. (P. 8. 24. 28. 385 § 7.) (P. Fr. din 1810 art. 375.)

300. Orĭ ce alte injurĭĭ săŭ espresiunĭ ocărîtóre, care nu vor avea gravitatea împrejurărilor de maĭ sus, nicĭ se vor fi urmat în adunărĭ orĭ prin scrierĭ publice, se vor pedepsi cu simple pedepse polițienescĭ (P. 385 § 7—Pr. P. 141 §. 4) (P. Fr. 376.)

301. Nu se va socóti injurie dojenirea ce va face un stăpînŭ servitorilor seĭ, saŭ un părinte copiilor seĭ, saŭ un mester orĭ învĕțător ucenicilor seĭ.

302. In privința împutărilor și injuriilor care s'ar coprinde în scrierile relative la apĕrarea părților, saŭ în pledoariile lor, judecătoriĭ întru a cărora cercetare se va afla acea pricină, vor putea, judecându contestațiunea, saŭ să hotărască a se suprima injuriile, saŭ scrierile injurióse, saŭ să mustre pe autorii injuriilor, saŭ să suspinde pe avocați, când sunt autorii acestor scrierĭ, saŭ pleduarĭ injurióse, din esercițiul profesiuneĭ lor.

Acéstă suspendare nu va putea ține maĭ mult de treĭ lunĭ, iară la casŭ de recidivă va ținea de la șése luni pînă la un anŭ. (P. 303—V. l. avoc. art. 15) (P. Fr. din 1810, art. 377).

303. Dacă injuriile, saŭ scrierile injurióse de care se vorbesce în artic. precedentŭ, vor avea caracterul uneĭ calomniĭ grave, în câtŭ judecătoriĭ, întru a cărora cercetare se va afla pricina prigonitorilor, să nu pótă judeca acestŭ delictŭ, atuncea eĭ vor suspenda provisoriŭ procesul și'ĭ vor trimite pentru judecarea delictuluĭ la judecătoriile competinte. (P. Fr. din 1810 art. 377 §. 2)

304. Dacă ceĭ ce se arată cu asemenea înscrisurĭ împutătóre și injurióse nu vor scĭ nicĭ să citéscă, nicĭ să scrie, atuncea delictul va cădea asupra alcătuitoruluĭ înscrisuluĭ.

305. Doctorii, Hirurgiĭ, Spițerii, Mășele și orĭ ce alte persóne care, urmându a fi dupe natura profesiuneĭ lor cunoscătóre și păstrătóre a secretelor ce li se încredințédă, le vor da pe față,

afară din întîmplările cându legea cere o asemenea destăinuire, se vor pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la șése luni, și cu amenda de la 100 pînă la 500 lei. (P. 8. 24. 28. 116. 122) (P Fr. 378)(1)

(1) În privința calomnielorŭ și ingiurilorŭ, aflăm următórele dispositiuni abrogate în vechia Condică a luĭ Caragea, la partea 5:

Cap. 7. — Pentru prepuitorĭ séŭ pîrîtorĭ.

Art. 1. „Prepuitorŭ se chiamă cellŭ ce pornesce pîră de învinovățire asupra unuĭ nevinovat.
Art. 2. Prepuitoriĭ să se osîndéscă la pedépsa ce era să pătiméscă cellŭ prepusŭ, când s'ar fi găsit vinovat.„

Cap. 9. — Pentru necinstitorĭ.

Art. 1. Necinstitoriĭ necinstescŭ séŭ cu cuvêntulŭ, séŭ cu fapta.
Cu cuvêntulŭ necinstescŭ înscrisŭ, séŭ prin graiŭ ocărînd în multe chipurĭ.
Cu fapta necinstescŭ bătînd, séŭ alt cevașĭ spre necinste făcênd.
Art. 2. Mărimea necinsteĭ se socotesce:
a) Dupe felulŭ eĭ.
Precum când bate cineva maĭ mult necinstesce de cât când ocărasce.
b) Din înclinarea caracterului ce are cellŭ ce necinstesce către cellŭ ce se necinstesce:
Precum când fiulŭ necinstesce pre tatălŭ seŭ, maĭ mult greșiaste de cât când ar necinsti pre altulŭ, și când sluga séŭ robulŭ va necinsti pre stăpînulŭ seŭ și când unŭ particularŭ va necinsti un boerŭ séŭ judecător, și celle-l-alte.
c) Dupe locŭlŭ unde se face necinstea.
Precum când se va necinsti boerulŭ séŭ judecătorulŭ în locŭlŭ dregătorieĭ selle, unde'și împlinesce datoria sa, séŭ judecă, orĭ preotulŭ unde slujasce, și celle-l-alte.
Art. 3. Necinstitorulŭ să se pedepsésca dupe mărimea necinsteĭ (art: 2).
Art. 4. Felurĭ de pedepse pentru necinstitorĭ sunt: dare de banĭ, bătae, închisóre, surghiniе, care să se orînduiască cum, și unde, și când va găsi cu cale judecătorulŭ.
Art. 5. Cellŭ ce dupe ce s'a necinstitŭ, se va împăca cu necinstitorulŭ, séŭ se va învoi, nu e slobodŭ să maĭ jeluească pentru acca necinste.“
Cod. penale a Moldovieĭ coprindea dispositiunĭ maĭ analoge cu acellea alle Cod. Caragea. Așia, calomniatoriĭ se pedepseaŭ cu aceeașĭ pedépsă ce ar fi luat calomniatul de ar fi fost culpabilŭ. Gradulŭ necinsteĭ se mesura totŭ dupo aceleașĭ distincțiunĭ făcute de Cod. Caragea; și pedépsa necinstitorilorŭ era érăși globirea, închiderea la o monastire, séŭ bătaia *pentru ceĭ prostĭ*: (V. §. 259 — 262).

CAP. II.

Crime şi delicte contra proprietăţilor.

SECŢIUNEA I.

Furturi.

306. Acela care va lua printr'ascuns un lucru mişcător al altuia cu cuget de a şi'l însuşi pe nedreptŭ, sĕvêrşesce un furtŭ (C. P. Pr. §, 215.)

307. Tainicile luărĭ urmate orĭ de către bărbatŭ, spre paguba mueriĭ sale, orĭ de către muere spre paguba barbatuluĭ seŭ, orĭ de către un veduvŭ saŭ vĕduvă despre lucrulŭ soţuluĭ celuĭ rĕposat, orĭ de către copiĭ săŭ alte rude de jos, spre paguba tatăluĭ saŭ a mumeĭ, saŭ alte rude de sus, orĭ de către tatăl sĕŭ saŭ muma saŭ alte rude de sus, spre paguba copiilor lor saŭ altor rude de jos, orĭ de către afinĭ de aceiaşĭ linie, orĭ de către fraţĭ şi surorĭ între dînşiĭ, nu se potŭ socoti furturĭ, ci sunt supuse numaĭ la despăgubirea civilă. (P. 59. 329) (P. Fr. 380).

308. Furtul, precum şi cercarea de furt, se va pedepsi cu închisóre de la şése dile pînă la doĭ anĭ, şi câte odată cu amenda de la 50 pînă la 1000 leĭ.

Judecătoriile vor putea însă pedepsi preculpabilĭ şi cu interdicţiunea pe timpul mărginit. (P. 8. 22. 24. 28.) (C. P. Pr. § 216).

309. Se va pedepsi cu închisóre de la treĭ lunĭ pînă la doĭ anĭ şi cu amendă de la 100 pînă la 1000 leĭ.

1. Acela care va fi furat saŭ va fi cercat să fure dupe câmpurĭ, caĭ orĭ dobitóce de povară, de tras saŭ de călărie, precum şi alte vite marĭ orĭ micĭ, saŭ unelte de agricultură, orĭ vînatul aflat în parcurĭ închise, saŭ pescĭ din cotețe orĭ alte locurĭ închise, stupĭ de albine, postavurĭ, pânțe saŭ alte țesăturĭ, care se întîndŭ în locurile determinate spre a se usca saŭ a se albi.

2. Acela care va fi furat saŭ va fi cercat să fure, lemne tăiete din pădure saŭ din magaziĭ destinate pentru lemnărie, saŭ lemne de pe la herăstrae, orĭ lemne plutitóre, saŭ din câmpurĭ, liveḑĭ orĭ grădinĭ, finŭ, bucate, fructe saŭ alte folositóre producte secerate, cosite saŭ nu.

3. Acela care fiindŭ servitor cu simbrîe, va fi comis un furt saŭ va fi cercat a'l comite de la stăpînul sĕŭ, saŭ chiar de la persóne străine care se aflaŭ în casa stăpînuluĭ sĕŭ, saŭ în casa unde el va fi mers cu stăpînul sĕŭ, saŭ acela care fiind lucrător, calfă saŭ ucenic, va fi sĕvêrşit furtul în casa, atelierulŭ, saŭ ma-

gazinul stăpînuluĭ sĕŭ, saŭ în locuinţa, atelierul, orĭ magazia unde lucréţă obicĭnuit.

4. Birtaşul, hangiul, cărciumarul, otelierul, cărăuşul, căruţaşul, luntraşul saŭ vre unul din ómenĭĭ lor care va fi furat orĭ va fi cercat a fura tóte orĭ parte din lucrurile încredinţate lor în acésta a lor calitate, precum asemenea şi călătorĭĭ care vor fi furat saŭ vor fi cercat să fure lucrurĭ din birtul, hanul, cărciuma saŭ otelul unde aŭ fost priimiţĭ.

Cu aceeaşĭ pedépsă se va pedepsi.

5. Furtul sĕvĕrşit într'o casă locuită şi în timpul nopţiĭ, saŭ de către două saŭ maĭ multe persóne, saŭ numaĭ cu una din aceste două împrejurărĭ.

In tóte aceste casurĭ maĭ susŭ arĕtate culpabiliĭ se vor putea osîndi afară de pedépsa principală şi la interdicţiunea pe timpul mărginitŭ. (P.8. 22. 24. 28) (C. P. Pr. §. 217).

310. Se va pedepsi cu reclusiunea de la 3 pînă la şése anĭ, acela care va sĕvîrşi vre un furt în casurile următóre:

1. Cândŭ furtul se va fi urmat într'un locaşŭ consacrat vre unuĭ cultŭ asupra obiectelor consacrate cultuluĭ.

2. Cândŭ furtul s'a comisŭ prin efracţiune saŭ escaladare într'o casă locuită saŭ servindŭ spre locuinţă, saŭ în dependinţele eĭ, saŭ într'o curte închisă.

3. Daca spre a comite furtul culpabilul a întrebuinţat cheĭ mincinóse spre a intra într'o casă, apartament, odae saŭ bastimentŭ, saŭ într'o curte închisă, saŭ spre a deschide uşile, mobilele, casele de fierŭ, dulapurile, lădile şi orĭ ce alte lucrurĭ destinate spre păstrarea banilor, a sculelor, saŭ a altor obiecte care se află în întru.

4. Daca culpabilul, prin tăerea legăturilor, prin ruperea sigillelor, prin deschiderea coperişilor, saŭ prin întrebuinţarea de cheĭ mincinóse, a furat pe drumurĭ publice saŭ pe strade, orĭ pieţe publice, într'o diligenţă, saŭ în curtea orĭ casa poştiĭ, în drumul de fier saŭ în vre o staţiune, în vapor saŭ alte vase dupe rîurile navigabile, vre unul din lucrurile călătorilor saŭ din cele destinate spre a se transporta.

5. Daca culpabilul a furat vre un lucru din cele ce avea asupră'ĭ, saŭ purta cu sine un nebun saŭ smintitŭ, orĭ un copil maĭ micŭ de 12 anĭ.

6. Daca furul saŭ unul dintre furĭ, saŭ unul dintre aceia care aŭ participat la furtŭ purta asuprăşĭ arme de faţă saŭ pe ascunsŭ.

7. Daca furtul s'a comis de către doĭ saŭ maĭ mulţĭ complicĭ, asociaţĭ pentru sĕvîrşirea de tâlhariĭ saŭ furturĭ.

8. Daca furtul s'a comis în timpul unuĭ incendiŭ saŭ uneĭ inundaţiunĭ asupra obiectelor ce se aflaŭ încă espuse pericoluluĭ, orĭ depusŭ într'un loc de siguranţă. (P. 7. §. 3; 15. 91. 311. 313. 314) (C. P. Pr. §. 218).

311. Agravarea pedepseĭ furtuluĭ comis într'o casă locuită, prin efracţiune saŭ escaladare, se aplică şi chiar atunci, cândŭ locuitoriĭ casiĭ nu se aflaŭ în întru în momentul furtuluĭ. (P. 310, 312, ur.) (C. P. Pr. §. 220.)

312. Sunt asemĕnate cu casele locuite:

1. Vasele de apă, şi orĭ ce altă clădire mişcătóre, de vor fi locuite.

2. Edificiele destinate unuĭ cultŭ.

3. Edificele publice destinate pentru esersiciul uneĭ profesiunĭ saŭ pentru conservaţiunea de lucrurĭ.

4. Împrejmuirea care face parte dintr'o casă locuită saŭ dintr'un edificiŭ asemuit cu o casă locuită (No. 2 si 3), precum şi orĭ ce alte clădirĭ saŭ îngrădirĭ se vor fi aflândŭ în întrul împrejmuireĭ.

Se socotesce împrejmuit saŭ îngrădit orĭ ce locŭ închisŭ, unde nu póte cine-va pĕtrunde de cât prin mijlocul cheilor, saŭ întrebuinţândŭ efracţiunea saŭ escaladarea. (P. 309. 310. 313. 314.) (C. P. Pr. §. 221)(1).

313. Escaladarea se numesce orĭ ce intrare în case, clădirĭ, orĭ împrejmuirĭ sĕvêrşită prin suire peste ţidurĭ, porţĭ, învelitorĭ, uluce saŭ alte îngrădirĭ închise, precum asemenea şi orĭ ce intrare

---

(1) Urmează, din definiţiunea ce noua lege dă loculuĭ împrejmuit sĕŭ îngrădit, că, de acum înainte, locŭ îngrădit nu se maĭ socotesce acella în care póte intra cineva fără să întrebuinţeze o cheiă, şĕŭ fără să escaladeze, orĭ fără să spargă îngrădirea. Aşia nu intră în categoria articoluluĭ nostru intrarea pe o pórtă, care era închisă numaĭ cu o verigă, sĕŭ cu orĭ-ce altŭ obstacolŭ, care nu ar cere întrebuinţiarea uneĭ cheĭ. Acesta este şi sistemulŭ care se urmézĕ şi de jurisprudinţa Prusieĭ, de unde s'a copiat acestŭ articolŭ.

Prin astŭ sistemŭ, mult maĭ raţionabilŭ, de câtŭ cellŭ vechiŭ, s'a schimbat cu desăvîrşire şistemulŭ Condiceĭ nóstre penale din 1850.

Eacă cum art. 324, care s'a abrogatŭ, definea loculŭ împrejmuit:

Art. 324. „Împrejmuire se socotesce orĭ-ce pămînt încungiurat de sianţŭ, de pari, de mărăcinĭ, de gardŭ sĕŭ de zidŭ clădit cu orĭ-ce felŭ de materialŭ, orĭ măcar care va fi înălţimea, adîncimea, vechimea sĕŭ starea acestor osebite îngrădiri, atât când nu va fi avindŭ pórtă ca să se închidă cu cheie sĕŭ într'alt chipŭ, cât şi când pórta ar fi făcută cu zăbrele şi deschisă maĭ totŭ-d'a-una. Într'aceeaşi categoriă de împrejmuire întrŭ şi îngrădirile miscătóre precum stînă, strungă, saele şi altele; şi când acestea se ţinŭ de şiurle, colibi sĕŭ de alte clădiri miscătóre otărîte spre adăpostirea paznicilorŭ, se socotesce atîrnate de case locuite.„

pre ferestre, prin coşiurĭ (hornurĭ), prin ferestrue de pivniţă, saŭ prin orĭ ce alte găurĭ pe sub pămêntŭ care nu sunt destinate pentru a servi de intrare. (P. 310, ur.) (C. P. Pr. §. 222).

314. Efracţiune (spargere) se numesce:

1. Orĭ ce siluire, rupere, spargere, dărîmare a ţidurilor, a ulucilor saŭ alte îngrădirĭ închise, a învelisurilor, a porţilor, a pardoselelor, a ferestrelor, a închueturilor, a lacătelor saŭ a orĭ-căror altor unelte saŭ instrumente destinate a popri intrarea, prin siluirea căror agentul 'şi deschide o trecere care nu esista maĭ 'nainte saŭ care era închisă, orĭ lărgeşce pentru ca să pótă intra o gaură ce se află în fiinţă, saŭ face o deschidere óre-care prin mijloculŭ căria elŭ să se pótă introduce în întru spre a comite furtu, saŭ chiar fără a se întroduce în întru.

2. Când agentul, în interiorul caseĭ saŭ clădireĭ orĭ îngrădireĭ aflânduse, a deschisŭ prin vre unul din mijlócele arętate maĭ sus, uşile, îngrădirile saŭ închuetorile din întrul, dulapurile, lădile, cofrele, saŭ orĭ ce alte mobile saŭ locurĭ închise, destinate pentru păstrarea banilorŭ, sculelorŭ saŭ altor objecte.

In rîndulŭ acestor efracţiunĭ interióre se socotesce şi ridicarea de case de banĭ, cutiĭ, bale înfăşurate cu pânză şi legate cu fringhiĭ saŭ funiĭ, şi de orĭ ce alte mobile mişcătóre închuete, care coprind lucrurĭ de orĭ-ce feliŭ, de şi nu se vor fi deschisŭ, ruptŭ, saŭ spartŭ acolo pe loc. (P. 310. ur. 315.) (C. P. Pr. §. 223).

315. Cheĭ mincinóse se înţelegŭ orĭ ce cărlige, cheĭ diverse, prefăcute saŭ semuite, şi orĭ ce feliŭ de unealtă care să nu fi fostŭ otărîtă de către proprietar, chiriaş saŭ birtaş a deschide saŭ a închide brósce, lacăte şi orĭ-ce închetóre va fi descuiat cu dînsele culpabilulŭ. (P. 309. ur.) (C. P. Pr. §. 224)

316. Cel ce cu sciinţă de rea întrebuinţare va preface saŭ va preschimba cheĭ mincinóse, se va osîndi la închisóre de la o lună şi jumĕtate pînă la un anŭ. (P. 315) (P. Fr. 399) (1)

---

(1) În privinţa Furtelorŭ aflăm în Con. Caragea următórele disposiţiunĭ.

Cap. III. (Part. 5).

Art. 1. „Furŭ zicem celuĭ ce fură, adică ia pre ascunsŭ.

Art. 2. Cine va fura de la omŭ particularŭ, să se dea prin tîrgŭ cu bătae, să plătéscă ce a furat, şi să se închiză la puşcărie unŭ anŭ.

Când totŭ acela va fura de al doilea, să se dea prin tîrgŭ cu bătae, şi să se osîndească la ocnă cinci anĭ.

Art. 3. Câte lucruri se vor vinde de furi la alţi şi le va cunósce stăpînulŭ, să se urmeze la acelea ca şi la cele jefuite de tîlhari. (Vezi nota următóre.)

*

SECŢIUNEA II.

Tâlhării.

317. Acela care prin întrebuinţare de violenţă în contra persónelor saŭ prin amerinţărĭ de a omorî saŭ de a răni îndată, va răpi

---

Art. 4. Gazda de furi să se pedepséscă ca furulŭ.
Art. 5. Furulŭ de lucrurĭ sfinte din biserică, să se osîndéscă ca şi cellŭ ce fură de la particularĭ, dar maĭ straşnicŭ, şi gazdele lorŭ assemenea; iar cele furate şi vîndute, unde se vor găsi, să se ia fără de plată.
Art. 6. Furiĭ de lucrurĭ Domneştĭ şi obstestĭ să se osăndéască ca şi furiĭ de lucrurĭ sfinte."
In Condica penală abrogată a Moldovieĭ aflăm următórele dispositiunĭ:

Cap. 14.

Despre furtişagulŭ şi tăinuirea lucrurilor furate.

„§ 237. Celŭ ce va fura din averea altuia, banĭ saŭ lucrurĭ, cade sub vinovăţie de furtişagŭ.
§ 238. Vinovăţia furtişaguluĭ, cum şi pedépsa, se măresce saŭ se micşoréză dupe următórele împrejiurărĭ:
1)Dupe persónă, precum când sluga fură de la stăpînŭ şi drumeţul de la gazdă.
2)Dupe lucru, precum când fură cineva lucrurĭ sfinte, séŭ banĭ domnescĭ, saŭ a visterieĭ.
3)Dupe locŭ, precum când se face furtişiagŭ în biserică.
4) Dupe vreme, precum cândŭ fură cineva nóptea séŭ în vremea ciumeĭ, a arderiĭ, saŭ când este răsvrătire.
5) Dupe chip, adică când furulŭ va sparge casă, séŭ dugheană, saŭ va intra înarmat, séŭ când furulŭ pe ascunsŭ va intra prin feréstră, séŭ va deschide cu meşteşugŭ.
6) Dupe cătime, precum când va fura o sumă mică séŭ o sumă mare.
7) Dupe felurime, când furtişiagulŭ se va face făţişŭ séŭ pe ascunsŭ.
§. 239. Cellŭ ce va fura de la unŭ om particularŭ, să se veghească ca bătaie plătind şi ceia ce aŭ furatŭ, şi să se închidă în temniţă cu vreme otărîtă, dupe mărimea furtişiaguluĭ Déca totŭ acella va fura şi de allŭ doilea, atuncea să e bată pe uliţă şi să se osîndéască la temniţă pentru unŭ anŭ de dile.
§ 240. Furulŭ de lucrurĭ sfinţe din bisericĭ, cum şi acelŭ de lucrurĭ domnescĭ şi obstescĭ, care înarmat călcând aŭ furat, va cade subt maĭ cumplită pedépsă de cât acellŭ ce fură de la particularĭ, bătânduse pe tóte uliţele şi osîndinduse la grópa ocneĭ, pe tótă viaţa sa.
§ 241 Acelŭ ce va fura în vremea ardereĭ de focŭ, séŭ în vreme de răzvrătire, séŭ ciumă, să se pedepséscă maĭ cumplit cu bătae de către gelat, pe tóte uliţele, şi apoĭ cu trimiterea în grópa ocneĭ pentru treĭ anĭ.
§ 242. Părtaşiŭ furtişaguluĭ se socotesce şi acel ce tăinuesce luĭurĭ furate, şi se pedepsesce întocmaĭ ca şi furulŭ dupe mărimea fapteĭ.
§ 243. Totŭ subt aceiaşĭ pedépsă se socotescŭ şi gazdele furilorŭ.
§ 244.Stăpînulŭ lucrurilorŭ furate séŭ prădate, orĭ unde le va găsi, are dreptate a le lua, fără a se îudatori să plătéscă preţutŭ cumpărătoriĭ şi acellŭ ce le aŭ cumperat să-şĭ caute cu vînzătoriulŭ. Şi acésta hotărîre a pravilii privesce maĭ multŭ, pentru ca cumpărătoriĭ să privegheze de la cine cumpără."

lucrulŭ altuia cu cugetŭ de a şi-lŭ însuşi pe nedrept, sĕvêrsesce o tâlhărie.

Se socotesce asemenea că comite o tâlhărie şi acela care, suprins fiind în flagrantŭ delict de furt, întrebuinţézĕ violenţă asupra uneĭ persóne saŭ amerinţă că va omorî saŭ va răni îndată spre a putea să scape saŭ să ţină lucrul furat. (C. P. Pr. §. 230)

318. Se pedepsesce cu reclusiunea de la cinci anni în sus, tâlhăria sĕvêrşită în împrejurările următóre:

1. Daca tâlharul saŭ unul din tâlhari, saŭ unul dintre complicii lor, avea asupră-şĭ arme de faţă saŭ pe ascuns.

2. Daca tâlhăria s'a sĕvêrşit de către doua saŭ maĭ multe persóne.

3. Daca tâlhăria s'a sĕvêrşit pe drumurĭ publice saŭ pieţe publice.

4. Daca tâlhăria s'a sĕvêrşit prin bătăĭ saŭ rele tratamente, fără însă se fi causat răniriĭ. (P. 7. 15. 91. 317) (C. P. Pr. §. 232).

319. Se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit:

1. Orĭ-care va fi comis tâlharia întrebuinţând casne, răniriĭ saŭ schilodiriĭ asupra persóneĭ.

2. Acela care a comis tâlhărie întrebuinţând bătăĭ, violenţe, amerinţărĭ, saŭ rele tratamente, din care s'a pricinuit victimeĭ vre o bólă a minţiĭ, saŭ o necapacitate la lucru, saŭ perderea auduluĭ orĭ a limbiĭ saŭ a facultăţiĭ de a procrea. (P. 7. §. 2; 10) (C. P. Pr. §. 233).

320. Se va pedepsi cu munca silnică pe tótă viéţa orĭ-care sĕvêrşasce vre o tâlhărie prin întrebuinţarea de violenţe, amenințărĭ, rele tratamente, bătăĭ, casne, schilodiriĭ saŭ alte lesiuni corporale din care s'a pricinuit mórtea paţientuluĭ. (P. 7. §. 1; 10) (C. P. Pr. §. 233)(1).

---

(1) Pentru tâlhăriĭ Condica Caragea coprindea următórele dispositiuni:

Cap. II. (Part. 5)

Pentru tîlhari.

Art. 1 „Tîlhari sunt căţĭ înarmaţĭ esŭ înaintea ómenilorŭ, séŭ îĭ pîndescŭ la drumuri, séŭ năvălescŭ la locaşiurile lorŭ şi-ĭ jefuescŭ, şi-ĭ despóie.

Art. 2. Căţĭ tâlhari se prindŭ, să se omóre.

Art. 3. Câte lucruri jefuite se găsescŭ la tîlhari, să se cercetese ale cui sunt, şi să se dea stăpînuluĭ acelorŭ lucruri.

Art. 4. Câte lucruri jefuindu-le tîlhariĭ, le vor vinde, de se va dovedi că cumpărătorulŭ, sciind că vînzătorulŭ, era tîlharŭ, séŭ că lucrurile eraŭ de hoţie, le a cumpărat, să le pearză şi să le ia stăpînulŭ lorŭ; iar de se va dovedi că

SECȚIUNEA III.

Strĕmutare saŭ desfiinţare de hotare

321. Se va pedepsi cu închisórea saŭ cu amenda de la 100 pînă la 1000 leĭ, acela care, cu cugetŭ de a-şĭ însuşi pămêntul posedat de altul, şi într'un modŭ ilegal, va strĕmuta saŭ va face a se strĕmuta semnele de hotare dintre proprietăţĭ. C. P. 8. 24. 28.)

SECȚIUNEA IV.

Despre abusul de încredere.

322. Orĭ-care va specula asupra trebuinţelor, slăbiciunilor saŭ patîmelor unuĭ minor ca să-l facă să sub scrie spre a sa paguba obligaţiunĭ, chitanţe, saŭ vre-un înscris de răfuire pentru împrumutare de banĭ, orĭ de lucrurĭ mişcătóre, orĭ de inscrisurĭ comerciale, saŭ de orĭ ce alte înscrisurĭ îndatoritóre, sub orĭ care formă se va fi făcutŭ aseminea tocmélă, se va pedepsi cu închisórea de la douĕ lunĭ până la doĭ anĭ, şi cu amendă care nu va putea trece peste a patra parte a sumeĭ orĭ a preţuluĭ lucrurilor, ce va urma a se întórce înapoĭ vătămatuluĭ, nicĭ să fie maĭ mică de 50 leĭ. (P. 8. 24. 28. 323) (P. Fr. 406).

323. Orĭ care va pune la o parte saŭ va risipi spre paguba proprietarilor, a posesorilor orĭ a detentorilor, obligaţiunĭ, banĭ, mărfurĭ, biletурĭ, chitanţe, saŭ orĭ-ce alte acte coprinděnd vre-o obligaţiune, saŭ apĕrare, şi care i se vor fi dat sub titlul de închiriere, de deposit, de mandat, saŭ pentruvre unŭ lucru cu plata orĭ fără plată, cu îndatorire de a'l întórce înapoĭ saŭ de a'l înfăţişa orĭ de a'l întrebuinţa într'unŭ chipŭ otărît, se va pedepsi dupre cuprinderea articoluluĭ 322.

Daca abusul de încredere prevĕdut prin paragraful de maĭ sus se va rĕvârşi de vre-o slugă, omŭ cu simbrie, ucenic, calfă, gră-

---

nesciind cumpărătorulŭ le a cumpăratŭ, atuncĭ stăpînulŭ lucrurilorŭ să-ĭ plătéscă pre jumătate preţulŭ cumpărătorĭĭ, şi să şi le ia; apoĭ amîndouĭ să se despăgubéscă din averea tîlharuluĭ (de va avea ceva), luând adică stăpînulŭ lucrurilorŭ jumătatea preţurilorŭ ce a dat, şi cumpărătorulŭ jumătatea ce a perdut.

Art. 5. Căţĭ se vădescŭ gazde de tîlhari, să se cerceteze, şi când siliţĭ fiind de fricĕ priimeaŭ pre tîlhari şi-ĭ tăinuiaŭ, să se erte, iar de nu, să se osîndéscă la ocnă în sorocŭ de cinciĭ anĭ"

Dispoziţiunile codiceĭ penale abrogate a Moldovieĭ, asupra tîlharilorŭ, sunt maĭ identice cu acellea ale Condiceĭ Caragea. (Vezĭ §. 248 până la §. 252.)

măticŭ, lucrătoriŭ, adjutorŭ, spre paguba stăpînuluĭ sĕŭ, pedépsa va fi închisórea de la șése luni pînă la doĭ anĭ. (P. 8. 24. 28.)

Tóte acestea, fără prejudițiulŭ acelor ce s'a dis la articoliĭ: 203, 204 și 205 pentru punerea la o parte saŭ ridicarea banilor, a obligațiilor orĭ a altor acte, orĭ lucrurĭ aflate în deposite publice. (P. Fr. 408).

324. Advocatulŭ carĕ, prin daruri, oferte saŭ promisiuni, se va îndupleca a se înțelege cu partea adversă și va vătăma, prin fapte positive saŭ prin omisiuni dolóse,(1), causa clientuluĭ sĕŭ, va fi pedepsit prin închisóre, prin suspensiune din esercițiulŭ profesiuniĭ de advocat, și prin interdicțiune de la funcțiunile publice pînă la 15 anĭ, și prin amendă de leĭ 300 pînă la 3000 leĭ. (P. 8. 22. 24. 28. V. la Supl. l. Advocațilorŭ art. 15).

325. Când advocatul va vătăma cu viclenie, prin fapte positive saŭ prin omisiuni, causa unuĭ acusat saŭ a unuĭ prevenit, se va pedepsi precumŭ urmézĕ.

In casŭ de crimă, prin interdicțiune de la profesiunea de advocatŭ și de la verĭ ce funcțiune publică și prin reclusiune. (P. 7. §. 3; 8. 15. 22).

In casŭ de delictŭ, prin interdicțiune de la profesiunea de advocatŭ și de la orĭ care altă funcțiune, la care pedépsă se va puté adăogi și închisórea. (P. 8. 22. 24.)

In casŭ de contravențiune, prin interdicțiune de la profesiunea de advocatŭ și de la orĭ-care altă funcțiune publică, nu pe maĭ puțin de șése lunĭ, și prin amendă pînă la 300 leĭ. (P. 8, §. 2; 22. 28).

326. Cel ce, dupe ce va produce vre-un document înscrisŭ saŭ memoriŭ la o judecătorie pentru vre o prigonire, 'lŭ va sustrage în orĭ ce modŭ, se va pedepsi cu o amendă de la 26 la 300 leĭ. (P. 8. § 3; 28) (P. Fr. 409).

Acéstă pedépsă se va otărî de acelașĭ Tribunal în a căruia cercetare se află prigonirea.

327. Cel ce, găsindŭ pe drumurĭ orĭ pe uliță lucrurĭ ce nu sunt ale sale, intrebându-se despre ele, le va tăgădui, se socotesce că a comisŭ un abusŭ de încredere și se va pedepsi cu închisórea de la 15 dile pînă la 2 lunĭ. (P. 8. 24. 328).

328. Cel ce va găsi într'o curte, grădină, în grajdurĭ orĭ în altă încăpere, banĭ orĭ lucrurĭ ce nu sunt ale sale, și nu le va arĕta stăpînuluĭ loculuĭ orĭ chiriașuluĭ, se va pedepsi cu pedépsa prevĕdută la Art. precedent.

---

(1) *Dolóse* va să zică viclene.

329. Disposițiunile art. 307 se vor aplica și la casul de abus de încredere urmat între persónele acolo arётate.

330. Se vor pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la un anŭ:

1. Tutorii, curatorii, executorii testamentari, acei însărcinați cu paza lucrurilor secuestrate, administratorii de fondațiuni, cari, cu rea credință, lucrézà în vătămarea persónelor, saŭ lucrurilor încredințate direcțiuneĭ saŭ administrațiuneĭ lorŭ.

2. Samsarii, agenții de schimbŭ, espeditorii, comisionarii și alte persóne esercitând o profesiune cu care sunt anume însărciuați de autoritatea publică, daca în afacerile care le sunt încredințate aducŭ, cu rea credință, vătămare acelora cari le aŭ încredințatŭ afacerile. (P. 8. 24) (C. P. Pr. §. 246).

331. Cărăușii, văslașii, saŭ ómenii lor cari, prin amestecarea de materii vătămătóre, vor fi preschimbatŭ calitatea vinurilorŭ, saŭ orĭ ce alt-felŭ de beuturi, orĭ de mărfurĭ alŭ cărora transportŭ li s'a fost încredințat, se va pedepsi cu închisórea de la 2 luni la doĭ anĭ; iar daca preschimbarea nu se va fi făcut prin amestecare de materii vătămătóre, osînda va fi închisórea de la o lună pînă la 6 luni, saŭ amenda dela 26 pînă la 500 leĭ. (P. 8. 24. 28.).

SECTIUNEA V.

Incelăciune saŭ escrocherie.

332. Acela care, în vedere de a împărtăși folos, face să nască o amăgire în paguba averii altuia, saŭ făcênd să trécă de adevărate fapte mincinóse, saŭ prefecând în mincinóse fapte adevărate, orĭ suprimîndule de tot, este culpabil de incelăciune.(C. P. Pr. §. 241)

333. Incelăciunea, de nu va fi a nume pedepsită de lege cu o pedépsă specială, se va pedepsi îndeobește cu închisórea de la o lună pînă la un anŭ și cu amendă de la 26 pînă la 2000 leĭ. (P. 8. §. 1 și 3; 24. 28).

334. Cel ce va întrebuința saŭ nume saŭ calităț mincinóse, saŭ uneltiri vicleene ca să înduplece pe ómenĭ a crede vre o întreprindere mincinósă, vre o putere saŭ vre un credit închipuit; orĭ ca să facă a se nasce speranța saŭ temerea vre unei isbutirĭ, vre unei nenorociri saŭ a vre unei întîmplări himerice, și printr'aceasta va amăgi pe cineva să'i dea banĭ, mobile saŭ obligațiunĭ, dispositiunĭ, biletură, promisiunĭ, chitanțe, saŭ înscrisurĭ liberătóre, și prin vre unul dintr'acele mijlóce va lua saŭ va cerca să ia cu viclenie tótă saŭ parte din averea altuia, se va pedepsi cu închisórea de la șése luni pînă la doĭ anĭ și cu amendă de la 50 pînă la 200 leĭ fără,

a se apĕra cu acésta de alte maĭ marĭ pedepse ce i sar cuveni de va cădea în crimă de plăsmuire.

Culpabilul va putea încă fi osîndit şi la interdicţiunea pe timpŭ mărginit. (P. 8. 22. 24. 28). (P. Fr. 405).

335. Verĭ-cine va călca regulamentele de administraţiune publică privitóre la productele, industria şi la manufacturele Românesti, care se esportă în străinĕtate şi care aŭ de scopŭ a garanţa buna calitate, dimensiunile şi natura fabricaţiuneĭ, se va pedepsi cu amendă de la 100 pînă la două miĭ leĭ.(P. 8. §. 3; 28)(P. Fr. 413)

336. Cel ce va înşela pe cumpĕrător asupra probeĭ lucrurilor de aur saŭ argint, asupra cualităţeĭ uneĭ petre mincinóse, vêndutĕ de bună, saŭ asupra felului orĭ căria mărfi, precum şi acela care prin întrebuinţarea de mincinóse dramurĭ saŭ mĕsurĭ, va înşela asupra cătimeĭ lucrurilor vêndute, se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la şése şi cu amendă care nu va putea fi nicĭ maĭ mare de a patra parte a despăgubireĭ cuvenită înşelatuluĭ, nicĭ maĭ mică de 50 leĭ.

Lucrurile acele cu probă mincinósă, saŭ preţul lor, de se vor afla încă în mânele vêndĕtoruluĭ, se vor lua în folosul Stabilimentelor publice de bine făcere a loculuĭ unde s'a urmat delictul, iar dramurile şi mĕsurile mincinóse se vor sfărâma. (P. 8. 24. 28. 337) (P. Fr. 423).

337. Dăca vêndĕtorul şi cumpĕrătorul s'aŭ servitŭ în tărguiala lor cu alte dramurĭ, saŭ cu alte mĕsurĭ, iar nu cu cele otărîte de guvernŭ, cumpărătorul nu va avea dreptul a se porni în contra vêndĕtoruluĭ care 'lŭ va fi înşelatŭ, cu dramurĭ saŭ cu mĕsurĭ poprite, fără prejudiţiul acţiuneĭ publice pentru pedepsirea atâtŭ a fraudeĭ (înşelăciune) cât şi chiar a întrebuinţăreĭ greutăţilor şi mĕsurilor mincinóse.

Pedeapsa, în casŭ de înşelăciune, este prescrisă la Art. precedent, iar pedépsa pentru simpla întrebuinţare de mĕsurĭ şi greutăţĭ mincinóse este prevĕdută la *cartea IV.* (1) a acesteĭ condice, privitórea la pedepse de simpla poliţie. (P. Fr. 424) (V. Supli. l. pentru mesurĭ şi greutăţĭ din 21 Sept. 1864).

338. Se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la unŭ anŭ acela care strică, sfaramă, rupe saŭ desfiinţézĕ în paguba altuia, titlurĭ saŭ acte care nu eraŭ ale luĭ saŭ care eraŭ ale luĭ numaĭ în parte. (P. 8. 24.) (C. P. Pr. § 243. ali. 8).

339. Orĭ ce ediţiune de scrierĭ, de compuneri musicale, de desemnuri, de pictură saŭ de orĭ ce altă producţiune care se va fi tipărit

(1) Cu greşială se vorbesce aci de Cart. IV; căci tótă condica fiind împărţită în treĭ cărţi, cea din urmă carte este Cartea III.

saŭ gravat cu orĭ ce mijlocŭ fără voia autoruluĭ, se socotesc̀ contrafacere şi verĭ ce contra-facere este delictŭ (P. 341. 342.) (P. Fr. 425)

340. Vênd̨area de scrierĭ contra-făcute, introducerea în Românĭa de scrierĭ care, dupĕ ce s'aŭ tipărit aicea se vor fi contra-făcut în surăinĕtate, este delictŭ totŭ de acelŭ felŭ. (P. 341. 342) (P. Fr.426.)

341. Pedépsa contra-facătoruluĭ, saŭ a introducătoruluĭ va fi amenda de la 100 pînă la 2000 leĭ, iară pentru vênd̨ĕtor amenda də la 26 pînă la 500 leĭ.

Confiscaţiunea ediţiuneĭ contra-făcute se va otârî, atâtŭ în privinţa contra-făcătoruluĭ, câtŭ şi în contra introducătoruluĭ şi a vînd̨ătoruluĭ.

Asemenea se vor confisca şi tablele şi tiparul, cu care se va fi făcut contra făcuta ediţiune (P. 8. §. ; 28.) (P Fr. 427).

342. Orĭ ce directorŭ, orĭ ce intreprind̨ĕtoriŭ de teatre, orĭ ce asocĭaţiune de artiştĭ care va representa pe ţeatru scrieri teatrale fără voia autoriuluĭ, se va pedepsi cu amenda de la 50 pînă la 500 leĭ, şi cu confiscaţia banilor ce se vor fi strîns la acea representaţiune. (P. 8. 28.) (P. Fr. 428).

La intîmplările prevĕd̨ute prin cele dĭn urmă patru articole, productul confiscaţiunilor se va da proprietaruluĭ spre a luĭ despăgubire. (P. 339. 340. 341. 342. §. 1). (P. Fr. 429.) (1).

SECŢIUNEA VI.

Bancrute.

343. Aceia carĭ, în casurile prevĕd̨ute de legea comercială, se vorŭ declara culpabilĭ de bancrută fraudulósă, se vor pedepsi cu reclusiunea. (P. 7 §. 3; 15.) (V. C. Com. 326) (P. Fr. 402).

344. Aceĭ cari conformŭ codiceluĭ de comerciŭ, se vor declara complicĭ de bancrută fraudulósă, se vorŭ pedepsi cu aceiaşĭ pedépsă ca şi bancrutariĭ frauduloşĭ, (C. Com. 328). (P. Fr. 403).

345. Aceĭ carĭ în casurile prevĕd̨ute de Codicele Comercialę se vor declara culpabilĭ de bancrută simplă, se vor pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la douĭ anĭ. (P. 8. 24—C. Com. 324. 325) (P. Fr. 402.)

346. Totŭ sindicul care va fi culpabilŭ de viclénă şi rea întrebuinţare în împlinirea datoriilor sale de administrare, se va pedepsi cu închisórea de la douĕ lunĭ la douĭ anĭ şi cu amendă de

(1) Vezi la supl. pag. 42, asupra proprietăţiĭ literare şi a contra-facerilorŭ, şi legea presei din 13 aprilie 1862, de la §. 1 la §. 11.

la 200 pînă la 2000 leĭ. (P. 8 24. 28 — C. Com. 331) (C. Com. Fr. 596).

347. Se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la unŭ anŭ şi cu amendă care nu va putea trece peste suma de leĭ 2000, creditorul care va fi făcut orĭ cu falitul, orĭ cu verĭ care altă persónă, învoirĭ spre alŭ seŭ înparte folos, ca să dea votul sĕŭ spre paguba meseĭ creditorîlor, saŭ care va fi sĕvêrşit vre o înparte tocmélă fraudulósă, din care ar resulta pentru dĕnsulŭ un folos în sarcina activuluĭ falituluĭ. Sorocul închisórei se va putea urca pînă la douĭ anĭ, dacă creditorul este sindic alŭ falituluĭ. (P. 8. 24. 28 —C. Com. 332) (C. Com. Fr. 597).

348. Mijlocitorii de schimbŭ şi samsarii, daca se vorŭ declara bancrutarĭ simplĭ, se vor pedepsi cu muximum închisoreĭ. (P. 8. 24. 28).

Daca se vor declara bancrutarĭ frauduloşĭ, se vor pedepsi cu reclusiunea de la cincĭ anĭ în sus. (P. 7. 15.—C.Com. 71. 86) (C Fr. 404) (1).

SECŢIUNEA VII.

Jocurĭ de norocŭ, lotării, turburărĭ şi fraude intrebuinţate la licitaţiunĭ publice.

349. Aceĭ carĭ facŭ meserie din jocurĭ de norocŭ, se vor pedepsi cu amenda de la 100 pînă la 4000 leĭ. (P. 8 §. 3). (C. P. Pr. § 266).

350. Aceia carĭ vorŭ ţine casă de jocurĭ de norocŭ, primind obşteşte pe jucătorĭ saŭ dupĕ recomandaţiune, precum şi aceia care, fără autorisaţinuea legeĭ, vor fi deschis o lotărie publică, se vorŭ pedepsi cu închisórea pînă la şése luni şi cu amendă de la 100 pînă la 4000 leĭ.

Către acestea se vorŭ lua pe séma stabilimentelorŭ publice de binefacere toţĭ banii saŭ biletele de bancă saŭ alte valorĭ, orĭ lucrurile care vor fi espuse la jocurĭ, saŭ la lotăriĭ, precum şi tóte uneltele ce vor fi servitŭ la acésta. (P. 8. 24. 28. 389. 391.) (P. Fr. 410.)

351. Ceĭ carĭ în adjudecaţiunile proprietâţiĭ, usufructuluĭ saŭ

(0). Cu promulgarea acestuĭ Codice s'a abrogat tóte dispoşiţiunile legilorŭ anterióre relative la pedepsele bancrutarilorŭ, precum dispoşiţiunile de la anexulŭ II. din Cod. Comercialŭ (ediţiunea din 1840, p. 211), de la art. 1 pănă la art. 5, şi dispoşiţiunile din Cod. penalŭ din 1850, de la art. 336 pănă la art. 340, carĭ nu erau de cât o reproducţiune a celloră coprinse în anexulŭ Cod Comercialŭ.

închirierii lucrurilorŭ mișcătóre, orĭ a vre uneĭ întreprinderĭ saŭ orĭ careĭ aprovisionarĭ, vor împedica saŭ turbura libera concurență la licitațiunĭ, saŭ la sumisiunĭ prin oferte, întrebuințând violență saŭ amenințărĭ, orĭ înaintea saŭ în timpulŭ licitațiunelor, orĭ sumisiunilor, se vorŭ pedepsi cu închisórea de la 15 ḑile pînă la șése lunĭ și cu amenda de la 100 pînă la 2500 leĭ.

Aceia ce formândŭ asociațiunĭ cu scopulŭ de a speculă asupra licitațiunilorŭ publice, vorŭ depărta pe concurenți, prin daruri, promisiunĭ saŭ alte mijlóce spre a face să scadă prețurile objectelor puse în licitatiune, se vor pedepsi cu închisóre de la o lună pînă la unŭ anŭ. (P. 8. 24. 28). (P. Fr. 412).

SECTIUNEA. VIII.

Destrucțiunĭ, degradațiunĭ și alte pagube.

352. Acelŭ care cu rea voință și fără drept, distruge saŭ degradă lucrurile altuia mișcătóre saŭ nemișcătóre, se va pedepsi cu închisórea pînă la șése lunĭ. (P. 8. 24). (C. P. Pr. §. 281).

353. Orĭ care cu voință va dărăma orĭ va surpa prin orĭ ce mijlóce, întrŭtotŭ saŭ în parte, ḑidirĭ, podurĭ, zăgaze, șosele saŭ alte clădirĭ, sciindule că suntŭ străine, se va pedepsi cu închisóre de la 15 ḑile pînă la unŭ anŭ, orŭ cu amendă care nu va trece peste a patra parte din despăgubirea cuvenită. (P. 8. 24. 28). (C. P. Pr. § 282).

354. Orĭ ce jefuire, stricăciune saŭ destrucțiune de producturĭ, mărfurĭ, efecte saŭ alte lucrurĭ mobile orĭ imobile ce vor fi alle altuia, de se va fi sĕvêrșitŭ de maĭ mulțĭ ómenĭ împreunați în cétă și cu voință, se va pedepsi cu reclusiunea. (P. 7. 15. 171. ur.) (C. P. Pr. § 284).

355. Acelŭ care va desființa orĭ ce semnŭ saŭ orĭ ce lucrare care servia de hotarŭ între propietățiĭ se va pedepsi cu închisórea pînă la șése lunĭ orĭ cu amendă de la 50 pînă la 1000 leĭ. (P. 8 24. 28). (P. Fr. 456.)

356. Se vor pedepsi cu amendă care nu va putea fi maĭ mare de a patra parte a despăgubireĭ, ce se va cuveni, proprietariulŭ saŭ arendașiulŭ, seŭ or ce altă persónă care, avêndŭ morĭ, herăstrae, pive, și alte asemenea, va înălța cu voință apa prin zăgazurĭ maĭ susŭ de cumpĕna cuvenită și va causa înecăciune la drumurĭ saŭ la proprietățile altora.

Iară meșterul care va fi lucrat înălțarea apeĭ cu voința fără a păzi cuvenita cumpĕnă, se va supune la închisóre de la o lună pî-

nă la șése luni. (P. 8. 24. 28) (Dupe art. 364 allŭ C. Penale abrogate).

SECTIUNEA IX.

Crime și delicte care punŭ in pericol vieța a mai multor persóne.

357. Ver cine cu voință va pune focŭ la zidiri, corăbii, magazii, fabrici saŭ orŭ ce alte clădiri, când suntŭ locuite saŭ servescŭ spre locuință și îngeneral la încăperi locuite, saŭ servindŭ spre locuință, de vor fi, saŭ nu ale aprinzătorului, se va pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit.

La aceeași pedépsă se va supune cel ce va pune focŭ cu voință, la clădiri ce servescŭ provisoriŭ pentru adunări de ómeni în timpulŭ când aŭ obiceiul de a se aduna acolo, fie ale sale aceste clădiri, fie ale altora (P. 7. 10) (P. Fr. 434. §. 1. 2.)

Asemenea se va pedepsi și acela care va da focŭ la trăsurile de drumŭ de fer, la mine saŭ la alte locuri închise, care servescŭ (provisoriŭ) pentru adunări de ómeni, în timpulŭ cândŭ aceștia aŭ obiceiul de a se aduna acolo, fie ale sale aceste trăsuri, mine saŭ locuri închise, fie ale altuia. (C. P. Pr. §. 285 alin.3).

358. Orĭ care cu voință va pune focŭ la zidiri, corăbii, fabrici, magazii de obște saŭ de cherestele saŭ le orĭ ce alte clădiri când nu suntŭ locuite, nicĭ servescŭ spre locuință, saŭ la păduri orĭ la bucate nesecerate, saŭ fênețe necosite, se va pedepsi cu reclusiunea de la treĭ anĭ pînă la cincĭ anĭ, dacă acele lucruri nu vor fi ale luĭ. (P. 7. 15. 359.) (P. Fr. 434 §. 3.)

359. Acela care puind focŭ la unul din lucrurile mencionate în Art. de maĭ susŭ, fiind al sĕŭ, va causa, cu voință, orĭ ce pagubă altuia, se va pedepsi cu închisórea de la șése luni pînă la douĭ anĭ. (P. 8. 24) (P. Fr. 434 §. 4.)

360. Orĭ care, cu voință, va pune focŭ la lemne tăiate în pădure saŭ la bucate secerate saŭ la fênețe cosite, fie acele lemne grămădite, orĭ aședate aprópe unele de altele, precumŭ și bucate grămădite, orĭ făcute stoguri, saŭ fênul strîns în căpițe, clăi, orĭ șire, dacă aceste lucruri nu vor fi ale luĭ, se va pedepsi cu reclusiunea de la treĭ pînă la cincĭ anĭ. (P. 7. 15. 361) (P. Fr. 434 §. 5)

361. Cel care, puind focŭ la unul din lucrurile menționate în articolul de maĭ sus, fiind al sĕŭ, va causa, cu voință, orĭ ce pagubă altuia, se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la douĭ anĭ. (P. 8. 24.) (P. Fr. 434 §. 6.

362. Cel care va fi comunicat focul la unul din lucrurile men-

ţionate în articolele de mai sus, puindŭ cu voinţă focŭ la orĭ ce lucru al sĕŭ, orĭ străinŭ, dară aşedat cu chipŭ în cât să pótă a se întinde focul, se va pedepsi cu pedépsa otărîtă pentru ceĭ ce d'a dreptul vor fi pus focŭ la unul dintr'acele lucrurĭ. (P. 357—361) (P. Fr. 434 §. 7)

363. La tóte casurile mai sus menţionate, dacă focul a causat mórte la una séŭ la mai multe persóne care se aflaŭ în locurile aprinse, când s'a ivit focul, pedépsa va fi munca silnică pe timpŭ mărginit (P. 7. 10) (P. Fr. 434 §. 8)

364. În tóte casurile prevĕdute prin Art. 357, 358, 359, 360, 361, 362, dacă paguba causată prin punerea foculuĭ nu va trece peste suma de 1500 leĭ, judecătorul va put-a scoborî penalitatea precumŭ urmĕdă: când pedépsa va fi munca silnică, va putea aplica reclusiunea; când pedépsa va fi reclusiunea, va putea aplica închisórea corecţională, neputând'o scădea la mai puţinŭ de unŭ anŭ; cândŭ penalitatea va fi închisórea, o va putea scădea pînă la minîmum de şése ţile.

365. Ceĭ ce vor surpa orĭ vor dărâma, cu voinţă, prin mijlocul esplosiuniĭ vre uneĭ mine saŭ erbăriĭ, zidăriĭ, corăbiĭ, magiziĭ publice saŭ de cherestele, se vor supune la pedepsele otărîte prin articolile de mai sus, potrivitŭ cu osebirile ce se facŭ într'acele articole. (P. 357-359) (P, Fr. 435).

366. Ameninţarea de a pune focŭ la vre o locuinţă, saŭ la orĭ ce altă proprietate, se va pedepsi întocmai ca amerinţarea de omorî dupĕ osibirile prescrise prin Art. 235. 236 şi 237. (P. Fr. 436)

367. Orĭ care cu voinţă va arde saŭ va desfiinţa, prin orĭ ce mijlóce, registrurĭ, copiĭ saŭ acte originale ale vre uneĭ autorităţi publice, documente, biletурĭ, polițe, efecte de comerciŭ saŭ de bancă, în care se va coprinde saŭ din care va resulta vre'o obligaţiune, dispoziţiune, saŭ apĕrare, se vă pedepsi precum urmĕdă:

Dacă lucrurile desfiinţate suntŭ acte ale vre uneĭ autorităţi publice, saŭ efecte de comerciŭ, orĭ de bancă, pedépsa va fi reclusiunea de la treĭ pînă la cincĭ anĭ. (P. 7 §. 3; 15).

Eră dacă lucrurile desfiinţate vor fi, orĭ ce alt actŭ saŭ înscris, culpabilul se vă pedepsi cu închisórea de la un anŭ pînă la douĭ anĭ, şi cu amendă de la 100 leĭ pînă la 500 leĭ. (P. 8. 24. 28) (P. Fr. 439.)

368. Cel ce va otrăvi, cu voinţă, peştĭ în bălţi, heleştaie, orĭ pavazurĭ, se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la douĭ anĭ, şi cu amendă de la 16 leĭ pînă la 200 leĭ (P. 8. 24. 28) (P. Fu. 452).

369. Acel care cu voinţă, ocasionă o înecăciune care aduce

cu sine mórtea vre uneĭ persóne, se va pedepsi cu munca silnică pe timpŭ mărginit. (P. 7. §. 2; 10) (C. P. Pr. §. 290).

370. Acela care pune în pericol transportul pe drumul de ferŭ, saŭ stricând cu voinţă drumul, orĭ mijlócele de transport, saŭ cele-l'alte depedinţĭ ale drumuluĭ, saŭ rădicând, sau aşeçând, puind or aruncând objecte pe cale, saŭ scoţênd din locu railurile saŭ puind în cale orĭ ce alt obstacol, se va pedepsi cu reclusiunea. (P. 7 § 3; 15.)

Dacă actul a causat lesiunĭ corporale grave vre uneĭ persóne, pedépsa va fi munca silnică pe timpŭ mărginit; iară dacă se va fi causat mórtea vre uneĭ persóne, culpabilulŭ se va pedepsi cu munca silnică pe tótă viéţa. (P. 7. § 1; 10. 371.) (C. P. Pr. §. 294)

371. Acela care, printr'unul din actele prevĕçute la art. de mai sus, pune fără voinţă în pericol transportul pe un drumŭ de fer, se va pedepsi cu închisóre pînă la un anŭ cel mult; iar dacă actul a causat mórtea vre uneĭ persóne, se va pedepsi cu închisórea de la douĕ lunĭ pînă la douĭ anĭ.

Aceeaşĭ pedépsă se va aplica conductorilor de Trenurĭ şi Inspectorilor căilor saŭ al serviciilor de transport, carĭ, prin neglijenţa datoriilor lor, punŭ transportul în pericol. (P. 8. 24) (C. P. Pr. §. 295).

372. Acela care cu voinţă comite acte de natura a împiedica orĭ a stavili serviciul unuĭ stabiliment telegraficŭ al Statuluĭ sĕŭ al uneĭ companii, se va pedepsi cu închisórea de la o lună pînă la douĭ anĭ. (P. 8. 24. 373, nr.) (C. P. Pr. §. 296).

373. Actele de asemenea natură suntŭ maĭ cu deosebire: scóterea, destrucţiunea, saŭ degradaţiunea firelorŭ telegrafice, a stîlpilor telegrafici, a aparatelor saŭ a altor materialurĭ ale stabilimentelor telegrafice, atêrnarea de obiecte streine pe firele conducĕtóre alé telegrafuluĭ, falsificarea semnelor date de către telegrafŭ, împedicarea adusă saŭ la reparaţiunea unuĭ stabiliment telegraficŭ distrus, orĭ degradat, saŭ la îndeplinirea serviciuluĭ împiegaţilor. (C. P. Pr. § 296 alin. 2).

374. Daca împiedicarea saŭ stavilarea adusă cu voinţă la servi ciul telegraficŭ a ocasionat lesiunĭ corporale saŭ bóla uneĭ persóne, culpabilul va fi pedepsit cu reclusiunea, iar daca se va fi urmat mórtea uneĭ persóne, osînda va fi munca silnică pe timpŭ mărginit. (P. 7. §. 2. 3; 10. 15) (C. P. Pr. §. 297).

375. Acela care fără voinţă va împedica saŭ va stavili servicinl unuĭ stabiliment telegraficŭ alŭ Statuluĭ saŭ a uneĭ companii, se va pedepsi cu închisórea cel mult pînă la şése lunĭ; iar daca se

va fi urmat dintr'acésta mórtea uneĭ persóne, pedépsa va fi închisórea de la o lună pînă la un anŭ.

Daca faptul se va fi urmat din partea împiegaţilor telegrafuluĭ prin neglijenţa datoriilor lor, pedépsa va fi închisórea pîna la un anŭ; iar de se va fi urmat mórtea vre-uneĭ persóne, închisórea va fi de la douĕ lunĭ pînă la douĭ anĭ. (P. 8. 24) (C. P. Pr. §. 298)

376. Acela care cu voinţa va destruge saŭ va degrada şoselele, poduri, ape-duce, stăvilare, leşĭ, zagazurĭ, iazurĭ, saŭ alte lucrărĭ idraulice orĭ de siguranţă, acela care împedică navigaţiunea pe rîurĭ, pe gârle saŭ pe canalurĭ navigabile, se va pedepsi cu închisórea pînă la şése lunĭ saŭ cu amendă de la 26 pînă la 2000 leĭ.

Iar daca din aseminea acte se va compromite sănătatea saŭ viéţa vre uneĭ persóne, pedépsa va fi închisórea de la o lună pînă la doui anĭ, séŭ amenda de la 100 pînă la 5000 leĭ.

Daca actulŭ a causat lesiunĭ corporale grave uneĭ persóne, pedépsa va fi maximum închisorei; iar déca va fi causat mórtea vre uneĭ persóne, pedépsa va fi reclusiunea. (P. 7. § 3; 8. 15. 24. 28.) (C. P. Pr. § 301).

377. Acela care nu execută mĕsurile luate de Guvernŭ privitóre la isolarea, la privegherea saŭ la poprirea de a importa spre a întîmpina introducerea saŭ întinderea uneĭ bóle contagióse (molipsitóre), se va pedepsi cu închisórea pînă la douĭ anĭ; iar daca din causa uneĭ asemenea infracţiunĭ vre o persónă se va fi molipsit, pedépsa va fi închisórea de la douĕ lunĭ pînă la douĭ anĭ. (P. 8. 24) (C. P. Pr. §. 306).

378. Acela care, nu execută mĕsurile prescrise de guvernŭ relative la isolarea, privegherea saŭ la poprirea de a importa spre a preîntîmpina introducerea saŭ întinderea epizootieĭ, se va pedepsi cu închisórea pînă la un anŭ cel mult.

Iar daca în urma uneĭ asemenea infracţiunĭ se vor fi molipsit vite, pedépsa va fi închisórea de la o lună pînă la un anŭ şi jumĕtate. (P. 8. 24.) (C. P. Pr. §. 307).

379. Acela care, dupe ce a încheiat cu autoritatea publică contracturĭ pentru aprovisiunea armatei în timpŭ de resbel, saŭ pentru transporturĭ de obiecte de hrană, destinate a preîntîmpina saŭ a face să înceteze vre o calamitate publică, se abţine cu voinţa de a esecuta contractul la timpul saŭ la locul ficsat, saŭ care nu execută contractul conformu cu tocméla, se va pedepsi cu închisórea de la şése lunĭ pînă la douĭ anĭ.

Iar daca neesecutarea contractuluĭ provine din negligenţă şi va ocasiona vre o pagubă, culpabilul se va pedepsi cu închisórea celŭ mult pînă la un ânŭ (P. 8. 24. 380) (C. P. Pr. §. 308)

380. Aceste pedepse se vor aplica şi sub-contractanţilor saŭ agenţilor orĭ înputerniciţilor de contracte cari, cunoscênd scopul aprovisionărilorŭ, aŭ făcut cu voinţă saŭ din negligenţă a nu se îndeplini serviciul. (C. P. Pr. §. 308 alin. 3).

CARTEA III.(1)

Contravenţiunĭ poliţieneştĭ şi pedepsele lor.

CAPITOLUL I.

Pentru pedepse.

381. Pedepsile Poliţieneştĭ sunt:
1. Inchisórea (P. 9. 29. 382)
2. Amenda (P. 9. 30. 383)
3. Confiscaţiunea de óre care lucrurĭ ce se vor fi prins. (P. 384) (P. Fr. 464)

382. Pentru abaterile poliţienescĭ, închisórea nu va putea fi maĭ puţină de o ḑi, nicĭ maĭ mare de 5 ḑile, dupe osebirile ce se vor arĕta maĭ jos.

Ḑilele de închisóre vor fi de 24 ore pe deplin fie care. (P. 385 387. 388, 389, ur; 399, ur) (P. Fr. 465)

383. Amenda pentru abaterile poliţienescĭ, va fi de la 5 leĭ pînă la 25 leĭ dupe deosibirile ce se vor arĕta maĭ josŭ. Amendele se vor lua în folosul comuneĭ unde s'a comis contravenţiunea. (P. 385; 389; 393) (P. Fr. 466)

384. Tribunalele poliţienescĭ vor putea în casurile prescrise de legiuire să otĕrască confiscaţiunea saŭ a lucrurilor prinse în fapte de abaterĭ saŭ a lucrurilor provenite din abaterĭ, saŭ a lucrurilor orĭ a instrumentelorŭ care a servit, orĭ era a servi spre sĕvêrşirea abaterii. (P. 386; 391; 395) (P. Fr. 470.)

CAPITOLUL II.

Contravenţiunĭ şi pedepse.

SECŢIUNEA I.

Intêia clasă.

385. Se vor pedepsi cu amenda de la 5 pînă lá 10 leĭ:

(1) Din greşélă în testulŭ promulgatŭ, s'a însemnat aci Cart. IV; câcĭ tótă condica, fiind împârţită în treĭ cârţi, acésta este Cartea III.

1. Cei ce nu vor îngriji să țină în bună stare, să drégă saŭ să mâture coșurile (ogégurile) saŭ orĭ ce alt locŭ unde se află focŭ.

2. Cei ce vor călcă ordinul Guvernuluĭ ce popresce de a da puscĭ și pistóle prin orașe și târgurĭ saŭ focurĭ de artifiție în óre care locurĭ.

3. Cei ce nu vor îngriji să curețe ulițile la locurile unde acéstă îngrijire este dată pe séma locuitorilor.

4. Cei ce vor împedica circulațiunea stradelor puind pe dînsele fără neapărată trebuință, materialurĭ saŭ orĭ ce alte lucrurĭ, care împiedică orĭ împuținéză libera trecere, precum și cei ce nu vor îngriji a lumina nóptea cu felinare materialurile ce vor fi grămădite de dînșiĭ saŭ găurile ce vor fi săpăt lîngă strade și piețe publice.

5. Cei ce nu se vor supune ordinuluĭ ce li se va da de către vre o autoritate competintă ca să drégă saŭ să dărîme ḑidirĭ în stare próstă.

6. Cei ce vor arunca înaintea locuințeĭ lor, lucrurĭ care vor fi de natură a vătăma prin căderea saŭ putórea lor, sănătatea.

7. Cei ce fără a fi fost provocați, vor fi rostit în contra cuiva injuriĭ saŭ alte cuvinte ocărîtóre afară din cele prevĕḑute de la articoliĭ 299 și 302.

8. Cei ce nu vor ucide omiḑile, prin grădinĭ saŭ pe locurĭ sădite dupe moșiĭ, când se va pune o asemenea îndatorire de către autoritatea competintă și se va publica în totŭ coprinsul eĭ.

9. Cei ce cu nesocotință vor arunca asupra cuiva lucrurĭ puturose.

10. Aceia care vor călca regulamentele făcute dupe lege de către puterea administrativă saŭ de către autoritatea municipală săŭ comunală.

11. Aceia care, afară din casurile de furtișagŭ, se vor prinde culegêndŭ saŭ mâncând chiar pe locŭ, fructe ale altuia.

12 Acela care fără dreptŭ calcă și vatămă saŭ cu piciorulŭ saŭ cu vita holdele altuia.

13. Acela care în publicŭ va maltrata dobitócele saŭ le va supune la poverĭ maĭ presus de puterea lor. (P. 9. 30. 383. 386—388) (P. Fr. 471).

386. Se vor confisca încă și obiectele de artifiții în casul prevĕḑut de aliniatulŭ al duoileaal Art. 385. (P. 384.) (P. Fr. 472.)

387. Pedépsa închisorii de la o ḑi pînă la duoé ḑile se va putea aplica pe lîngă amenda dupe circonstanțe în contra celor căḑuți în contravențiunea prevĕḑută la aliniatul 2. al Art. 385. (P. 9. 29. 382) (P. Fr, 473).

388. La întîmplare de recidivă din partea celor menționați în-

tr'acéstă secţiune, osîndiţii se vor supune la închisóre de treĭ ḑile. (P. 9. 29. 382. 397.—Pr. P. 139.) (P. Fr. 474.)

SECTIUNEA II.

Adoua clasă.

389. Se vor pedepsi cu amenda de la 10. pînă la 15 leĭ:

1. Birtaşiĭ, hangiĭ, şi orĭ ce asemenea închirietorĭ care nu vor îngriji se scrie îndată într'unŭ registru regulat, numele, pronumele, data intrăriĭ şi a eşireĭ a orĭ căriea persóne în casele lor, precum şi ceĭ ce nu vor înfăţişea asemenea registru, cândŭ li se va cere de dregătoriĭ competinţi.

2. Căraŭşiĭ, chirigiĭ, şi orĭ ce conducătorĭ de trăsurĭ saŭ de dobitóce de povară, cari nu vor sta tot d'auna lîngă caiĭ saŭ dobitócele lor, nu vor ţinea o parte numaĭ a stradelor saŭ a drumurilor ca să lase pe cea laltă libera, spre trecerea celor-lalte trăsurĭ, ce vor umbla pe aceléşĭ strade sau drumurĭ.

3. Ceĭ ce vor da drumul saŭ vor lăsa să alerge caiĭ, dobitócele de tras, de povară, saŭ de călărie în întrulŭ unuĭ locŭ locuit.

4. Ceĭ ce umblând cu trăsurĭ prin stradele oraşelor, saŭ nu'şĭ vor păḑi rêndulŭ, orĭ vor alerga prea iute.

5. Birjariĭ şi ceĭ cu diligenţe publice carĭ nu vor avea numĕrŭ la trăsura lorŭ, orĭ carĭ vor lua plată maĭ mare de cât cea otărâtă.

6. Ceĭ ce vor aşeḑa pe strade, pe drumurĭ, în pieţe saŭ bĕlciurĭ, jocurĭ de loterie, saŭ orĭ ce altŭ jocŭ de noroc.

7. Ceĭ ce vor vinde bĕuturĭ prefăcute, fără apĕrarea de osîndă otărîtă la intîmplarea cândŭ acele bĕuturĭ vor fi amestecate cu materiĭ vătĕmătóre sănĕtăţiĭ.

8. Ceĭ ce vor lăsa să îmble liberĭ nebuniĭ séŭ furioşiĭ, carĭ vor fi sub paḑa lor, saŭ vor da drumulŭ la dobitóce facătóre de răŭ, precum şi ceĭ ce vor aţiţa saŭ nu vor opri câinĭi lor, când se pornescŭ asupra trecătorilor, şi chiar de n'ar fi resultat dintr'acésta vre unŭ reŭ saŭ vre o pagubă.

9. Ceĭ ce vor arunca pietre saŭ alte lucrurĭ tarĭ, orĭ gunóe pe casele, ḑidirile si împrejmuirile altuia, saŭ în grădinĭ orĭ în împrejmuirĭ străine, precum şi ceĭ ce cu voinţă vor arunca lucrurĭ tarĭ saŭ puturóse asupra cuĭva.

10. Aceia cari fără dreptŭ vor intra în grădinile altuia, cândŭ suntŭ pe picior saŭ în viile orĭ grădina altuia, când fructele suntŭ cópte saŭ aproape de cócere.

11. Ceĭ ce nu vor da ajutorul ce li se va cere, la întîmplare

de înecăciune, de aprindere, de tâlhării, jefuiri, flagrant delictu, clamóre publică saŭ alte asemenea nevoi.

12. Cei ce vor pune spre vêndare lucruri de mâncare stricate, clocite saŭ vĕtămătóre, orĭ póme crude. (P. 9. 30. 381. 383, 390—392) (P. Fr. 475.)

390. Se va putea dupe împrejurări, pronunța, afară din amendă, și închisórea pînă la trei dile cel mult, la casurile prevĕdute de alineat, 2, 3, 4, 7 și 9, al Art. 389. (P. 9. 29. 382. 392. 397) (P. Fr. 476.)

391. Se vor confisca:

1. Mesele, instrumentele și gătirile de jocuri, saŭ de loterii aședate pe strade, pe drumuri și prin locuri publice, precum și banii orĭ lucrurile de loterie propuse jucătorilorŭ.

2. Beuturile prefăcute ce se vor găsi a fi ale vêndĕtorilor se vor vĕrsa.

3. Scrierile séŭ gravurele în contra bunelor moravuri, se vor rumpe și se vor desființa.

4. Lucrurile de mâncare stricate, clocite, saŭ vătĕmătórie și pómele crude se vor lepĕda. (P. 381. 384. 389.) (P. Fr. 477).

392. La întîmplare de recidivă din partea celor menționați într'acéstă secțiune, osînda va fi închisórea de cinci dile deplin; éră pentru cei menționați în paragraful al 6 Art. 389, de vor cădea în recidivă, fapta lor se va socoti delictu, și se vor pedepsi cu închisórea de la șése dile pînă la o lună, orĭ cu amendă de la 26 pînă la 200 lei. (P. 9. 29. 30; — 8 §. 1 și 3; 24. 28—382. 397—Pr. P. 139) (P. Fr. 478).

SECTIUNEA III.

A treia clasă.

393. Se vor pedepsi cu amenda de lei 15 pînă la 25 lei.

1. Cei care, afară de întîmplările prevĕdute la Art. 352 pînă la art. 380 inclusivŭ, vor causa cu voință pagubă la proprietățile miscătóre ale altuia.

2. Cei ce vor causa mórte saŭ răniri dobitócelor altuia prin lăsarea fără pază de nebuni saŭ furioși, orĭ de dobitóce făcătóre de rĕŭ saŭ prin repedĭciunea orĭ réoa conducere a trăsurilor orĭ prin covĕrșitórea lor povară, saŭ a cailorŭ, a dobitócelor de trasŭ, de povară saŭ călărie.

3. Cei ce vor causa acelĕși stricăciuni prin întrebuințare de ar-

me cu nedibăcie, orĭ fără cuviinciósă pașă saŭ prin aruncare de pietre orĭ de alte lucrurĭ tarĭ.

4. Ceĭ ce vor causa acelĕșĭ stricăciunĭ saŭ pericole prin învechirea, derăpănarea și nedregerea saŭ neținerea în bună stare a caselor orĭ a clădirilorŭ, saŭ prin astuparea stradelor, orĭ prin vre o spărtură saŭ prin orĭ ce altă lucrare făcută pe străḑĭ, pieț̦e saŭ locurĭ publice orĭ lângă dĕnsele, fără a fi luatŭ despre acésta nicĭ o mĕsură de paḑă, nicĭ să fi pus trebuinciósele semne.

5. Ceĭ ce vor avea dramurĭ saŭ mesurĭ mincinóse în magaziile, în prăvăliile saŭ casele lorŭ de negoț̦ŭ, saŭ în tîrgurĭ orĭ bălciurĭ, fără a fi apĕrați cu acésta de osîndele corecț̦ionale otărîte pentru dênșiĭ cândŭ vorŭ întrebuința asemenea mincinóse dramurĭ saŭ mĕsurĭ.

6. Ceĭ ce vorŭ întrebuința alte dramurĭ saŭ mĕsurĭ de câtŭ acele prevĕḑute de legile în vigóre.

7. Brutarĭĭ, măcelarĭĭ și lumînărarĭĭ, carĭĭ vorŭ vindè pâine, carne saŭ lumînărĭ cu preț̦ŭ maĭ mare de câtŭ celŭ otărât și publicat, orĭ cu lipsă de dramurĭ orĭ de calitate maĭ próstă de câtŭ cea cuvenită și otărîtă.

8. Aceĭ care causéză saŭ contribuescŭ a causa sgomotŭ saŭ lărmă nóptea, turburând cu acésta liniștea locuitorilor.

9. Ceĭ ce vor deslipi saŭ vor rupe cu cugetŭ rĕŭ afișele lipite din ordinea autorităț̦ilor.

10. Ceĭ ce vor strica orĭ în ce chipŭ drumurile publice saŭ vor lua locŭ din lărgimea lorŭ.

11. Ceĭ ce vor tăia lemne dintr'o pădure poprită orĭ vor rădica printr'ascunsŭ lemne tăeate, saŭ cărbunĭ, precum și aceia cari fără a fi autorisați, vor rădica dupe drumurile publice, brasde, pămênturĭ saŭ pietrișŭ, saŭ cari vor fi luat, dupe locurile ce suntŭ proprietăț̦ĭ a le comunelorŭ, pămênturĭ saŭ alte materialurĭ.

12 Ceĭ ce vor rupe orĭ strica instrumente de agricultură, surle orĭ colibĭ a le pasnicilorŭ. (P. 9. 30. 381. 383. 394-396) (P. Fr. 479).

394. Se va putèa, dupĕ împrejurărĭ, pronunț̦a, pe lîngă amenda, și pedépsa închisorĭĭ pînă la 5 ḑile celŭ multŭ, în contra acelora ce se vor afia în casurile prevĕḑute la aliniatele 2, 4, 5, 6, 7, și 8 de la Art. 393. (P. 9. 29. 382. 396) (P. Fr. 480)

395. Se vor confisca încă dramurile și mĕsurile mincinóse, precum și dramurile saŭ mĕsurile osebite de cele prevĕḑute de legile în vigóre. (P. 381, 384, 393) (P. Fr. 481)

396. La întîmplare de recidivă din partea celor însemnați într'a-

céstă secțiune, culpabilii se vor supune totŭ-dauna la închisórea de 5 ḑile. (P. 9. 29. 382. 396—Pr. P. 139) (P. Fr. 482)

Dispositiuni comune la cele trei Secțiuni de mai sus.

397. Este recidivă la tóte întîmplările prevĕḑute de cartea a III, când, în contra celui abătutŭ, se va fi dat otărîre pentru vre o altă abatere polițienéscă în curgere de 12 luni, socotite de la darea acei otărâri pînă la sĕvârșirea celei din noŭ abateri sĕvârșită în ocolul juridicțunei aceluiași Tribunalŭ. (P. 388. 392. 396) (P. Fr. 483)

Dispositiuni generale.

398. Suntŭ și rĕmânŭ abrogate tóte legiuirile penale anterióre din România, afară de dispositiunele privitóre la delictele de presă ce se prevĕḑŭ în legea de presă din anulŭ 1862. (V. la supl. l. Presei din 13 Aprilie 1862).

399. Nicĭ una din pedepsele prescrise prin acestŭ codice, nu se va putea aplica, fără otărîre dată de către autoritățile judecătorescĭ competinți.

Dispositiuni transitorie

400. Acestŭ codice va fi obligatoriŭ, și se va aplica dupĕ șése luni de la data promulgării luĭ.

FINE.

TABELA MATERIELORU
CODICELUI PENALU.

Pagina.

Disposițiuni preliminare. 1

CARTEA I.

Despre pedepse și efectele lorŭ.

Tit. I. — **Despre natura pedepselorŭ** . . . 3
Tit. II. — **Despre aplicarea și esecutarea pedepselorŭ.** 4
§. I. — Munca silnică. 4
§. II. — Reclusiunea. 5
§. III. — Detențiunea. 5
§. IV. — Degradațiunea civică. 6
§. V. — Închisórea. 6
§. VI. — Interdicțiunea corecțională. . . . 7
§. VII. — Amende. 7
§. VIII. — Inchisórea polițienească. . . . 7
§. IX. — Amenda polițienéscă. 7
Tit. III. — **Despre tentativă** 9
Tit. IV. — **Despre concursulŭ maĭ multorŭ infracțiunĭ și despre recidivă.** . . . 10
Tit. V. — **Despre complicitate.** 11
Tit. VI. — **Despre causele cari aperă de pedépsă, séŭ micșoréză pedépsa** . . . 12

CARTEA II.

Despre crime și delicte în specialŭ și despre pedepsele lorŭ.

Pagina.

Tit. I. — **Crime de înaltă trădare** . . . 15
Cap. I. — Crime în contra sicuranței esterióre a Statului. 15
Cap. II. — Crime și delicte în contra sicuranței interióre a Statului. 17
Secțiunea I. — Despre atentaturi și comploturi în contra persónei Domnului și a familiei sale. . . 17
Sect. II. — Crime și delicte în contra liniștei Statului prin resbelŭ civilŭ, prin ilegală întrebuințiare a forței armate, prin devastațiuni și jefuiri publice. 18
Tit. I. — **Crime și delicte în contra Constituțiunei.** 20
Cap. I. — Crime și delicte în contra esercițiului drepturilorŭ politice. 20
Cap. II. — Atentate în contra libertății. . . . 22
Cap. III. — Pentru călcare de atribuțiuni din partea autorităților administrative și judecătorești. 24
Tit. III. — **Crime și delicte în contra intereselorŭ publice.** 25
Cap. I. — **Despre plăsmuiriĭ séŭ falsificăriĭ.** . 25
Sect. I. — Plăsmuire de monedă. 25
Sect. II. — Plăsmuiriĭ de sigile alle Statului séŭ ale altorŭ autorități, de bileturi de bancă, de efecte publice și altele. 26
Sect. III. — §. I. Despre falsificarea de înscrisuri publice séŭ autentice, și de comerciŭ séŭ de bancă 27
§. 2 — Despre falsificarea în scrieri private 28
§. 3 — Despre falsificarea de pasporturi, foĭ de drumŭ și certificate. 28
Cap. II. — **Crime și delicte comise de fonctionariĭ publicĭ în esercițiulŭ fonctiunei lorŭ.** . 30
Sect. I. — Sustracțiuni comise de depositariĭ publicĭ. . 30
Sect. II. — Pentru nedrepte luări sevîrșite de fonctionariĭ publicĭ 30
Sect. III. — Despre infracțiunile privitóre la amestecarea

Pagina.

		fonctionarilorŭ publicĭ în affaceri séŭ comerciurĭ necompatibile cu a lor cualitate. .	31
Sect.	IV.	— Despre mituirea fonctionarilorŭ publicĭ. .	32
Sect.	V.	— Abusŭ de putere.	33
§.	1.	— Abusŭ de putere în contra particularilorŭ. .	33
§.	2.	— Abusŭ de autoritate în contra lucruluĭ publicŭ.	35
Sect.	VI.	— Despre óre-carĭ delicte privitóre la ţinerea actelorŭ Statuluĭ civilŭ.	36
Sect.	VII.	— Esercitiulŭ autoritătiĭ publice anticipate séŭ prelungite în contra legeĭ. . . .	36
Cap.	III.	— **Despre turburările aduse ordineĭ publice de către fetele bisericescĭ.** . .	37
Cap.	IV.	— **Resistentă, nesupunere şi alte necuviinte în contra autoritătetĭ publice.** . .	38
Sect.	I.	— Rebeliuni.	38
Sect.	II.	— Ultragiulŭ şi violenta în contra forteĭ publice, în contra autoritătiĭ publice, şi depositarilorŭ lorŭ.	39
Sect.	III.	— Refusŭ de serviciŭ datorit legalmente. .	41
Sect.	IV.	— Despre scăparea arestantilorŭ şi despre ascunderea criminalilorŭ.	42
Sect.	V.	— Despre spargerea sigilelorŭ şi luarea actelorŭ séŭ lucrurilorŭ aflate în deposite publice. .	43
Sect.	VI.	— Despre degradarea monumentelorŭ publice. .	44
Sect.	VII.	— Usurpare de titlurĭ séŭ fonctiunĭ publice.	44
Sect.	VIII.	— Impedecărĭ la liberulŭ esercitiŭ a uneĭ religiuni.	44
Cap.	V.	— **Despre asociarea făcătorilorŭ de rele şi despre vagabonzĭ.**	45
Sect.	1.	— Despre asociarea făcătorilorŭ de rele. . .	45
Sect.	II.	— Despre vagabonzĭ.	46
Tit.	IV.	— **Crime şi delicte în contra particularilorŭ.**	47
Cap.	I.	— **Crime şi delicte în contra persónelorŭ.**	47
Sect.	I.	— Pentru omorŭ şi alte crime marĭ. Amerintiărĭ de omorŭ în contra persónelorŭ. .	47
§.	1.	— Omorŭ, asasinatŭ, părintucidere, pruncucidere, otrăvire.	47
§.	2.	— Amerintiărĭ.	49

Pagena.

Sect. II. — Răniri, loviri și alte crime și delicte comise cu voință. 49
Sect. III. — Omucidere, răniri și loviri fără voie. Crime și delicte scusabile și casurile în cari nu potu fi scusate. Omucidere, răniri și loviri care nu sunt nici crime nici delicte. 51
§. 1. — Omucidere, răniri și loviri fără voie. . 51
§. 2. — Crime și delicte scusabile și cazuri când nu potu fi scusate. 51
§. 3. — Omucidere, răniri și loviri care nu sunt calificate nici crime, nici delicte. . . 52
Sect. IV. — Despre duelu. 53
Sect. V. — Atentaturi în contra bunelorŭ moravurĭ. . 53
Sect. VI. — Arestațiuni ilegale, secuestrațiuni de persóne și alte atentate la libertatea individuală. . 56
Sect. VII. — §. 1. — Crime și delicte în contra unuĭ copilu. 57
§. 2. — Răpire de minorĭ. 58
§. 3. — Călcarea legiuirilorŭ asupra înmormîntărilorŭ. 59
Sect. VIII. — §. 1. — Mărturiă mincinósă. . . . 59
§. 2. — Calomniĭ, injuriĭ, revelațiuni de secrete. . . 60
Cap. II. — **Crime și delicte în contra proprietățilorŭ.** 64
Sect. I. — Furturĭ. 64
Sect. II. — Tîlhării. 68
Sect. III. — Strămutare și desființiare de otare. . . 70
Sect. IV. — Despre abusu de încredere. . . . 70
Sect. V. — Incelăciune séu escrocheriă. 72
Sect. VI. — Bancrute. 74
Sect. VII. — Jocurĭ de norocu, lotării, turburări și fraude întrebuințiate la licitațiuni publice. . . 75
Sect. VIII. — Destrucțiuni, degradațiuni și alte pagube. . 76
Sect. IX. — Crime și delicte cari punu în pericolu viața a mai multor persóne. 77

CARTEA III.

Contravențiuni polițienescĭ și pedepsele lorŭ.

Cap. I. — **Pentru pedepse.** 81

Pagina.

Cap. II. — **Contravenţiunĭ şi pedepse.** . . . 81
Sect. I. — Intîia clasă. 81
Sect. II. — A doua clasă. 83
Sect. III. — A treia clasă. 84
Dispoziţiunĭ comune la celle treĭ secţiunĭ de maĭ susŭ. . 86
Dispoziţiunĭ generale. 86
Dispoziţiunĭ transitoriĭ. 86

FINELE TABELEI.

CODICE

de

PROCEDURA CRIMINALE

(In P. St. Decret. la 11 Noem. 1864; prom. la 2 Decem. 1864.

ESPLICAȚIUNEA SCURTĂRILORŬ:

P. St. să se citéscă:		în Puterea statutului.
Decret.	. . .	Decretatŭ.
Prom.	. . .	Promulgatŭ.
Pr.	. . . .	Procedura criminală séŭ penală.
ur.	. . . .	următorii.
Pr. Fr.	. . .	Procedura penală Francesă.
P.	. . .	Codicele penalŭ.
C. Civ.	. . .	Codicele Civile
Supli.	. . . .	Suplimentŭ.

Dispositiunĭ prelimirariĭ.

Art. 1. Verĭ ce infracțiune(1) a legiĭ penalĭ dă nascere la o acțiune publică, și póte produce și o acțiune privată.

2. Acțiunea publică are de obiectŭ pedepsirea faptelor carĭ vétĕmă ordinea sociale; ea este a societățiĭ.

3. Acțiunea privată are de obiectŭ repararea daunelor causate prin vre-o infracțiune a legiĭ penalĭ; ea este a cellor carĭ aŭ suferit acelle daune.(2).

4. Acțiunea pentru aplicarea pedepselor se essercită de funcționariĭ publicĭ cărorŭ este încredințată prin lege. (Pr. 21; 143. 164. 174. 178. 197. 211. 306. 396, ur.).

(1) Infracțiune: călcare.

(2) — Art. 1, 2 și 3 sunt conforme cu art. 4. 5 și 6 din vechea condică penală francesă numită „condica de delicte și pedepse „din 3 brumariŭ, anulŭ VI (25 Octom. 1795.)

Acțiunea pentru repararea de daune, causate prin vre-o infracțiune a legiĭ penalĭ se póte urmări de ceĭ carĭ aŭ suferitŭ acele daune saŭ de representatoriĭ lor. (Pr. Fr. 1)

5. Acțiunea cea publică se intentă saŭ în urma uneĭ denunțiârĭ saŭ în urma uneĭ plângerĭ, saŭ din propria inițiativă a funcționaruluĭ competente a o intenta.

Denunțare se numesce încunosciințarea făcută, către funcționarul însărcinat cu Ministeriul public, de un altŭ funcționarŭ competente saŭ de ver-care particularŭ, despre vre-o călcare a legiĭ penalĭ.

Plângerea nu póte procede de cât de la persóna care directe saŭ indirecte, a suferit o vătămare în urmarea uneĭ infracțiunĭ.

Ea póte fi adresată saŭ la ministeriulŭ pulic, saŭ judecătorulŭ de instrncțiune. (Pr. 21. 53).

6. Celŭ ce aduce o plâugere nu va puté avé calitate de parte litipaate în precesulŭ născut dein acea plângere, de ccât dacă va declara formalé că se constitue parte civile, saŭ dacă, în lipsă de asemene declarare, va fi făcutŭ o cerere de daune irterese. (Pr. 63—67; 142: 178; 381).

7. Celŭ căḑutŭ sub o acțiune publică se numesce:

Inculpatŭ, pe cât timpŭ nu i s'ŭ trmisŭ de cât o chiămare d'a se înfățișa.

Prevenitŭ, din momentulŭ în care uuritatea competente a luatŭ contrb sa niscarĭ-va mĕsurĭ asigurătóre;

Acusatŭ, cândŭ)n materie criminalĭ, camera de acusațiune a a pronunțatŭ darea în judecată.

Condemnatŭ, după ce, judecând faptulŭ, tribunalul saŭ curtea pronunță pedépsa otărîtă prin lege.

Certatŭ de judecată, celŭ cé a suferit cândŭ-va maĭ 'nainte o condamnațiune criminale.

Recidivistŭ, în materiă criminale și corecționale, celŭ ce, fiindŭ condamnatŭ pentru o crimă, a comisŭ, în ceĭ ḑece anĭ dupe împlinirea condamnațiuniĭ, o altă crimă saŭ unŭ delictŭ. Asemenea și celŭ ce, fiindŭ condamnat pentru delictŭ, la o închisórea maĭ mult de șése lunĭ, a comisŭ, în acelaș termin de 10 anĭ, un altŭ delictŭ.

8. Acțiunea privată (civile) se póte urmări de odată cu cea pupublică, și înaintea aceloraș judecătorĭ. Ea se póte întenta și singură, în parte, înaintea judecătorilor civilĭ.

În casulŭ acesta, acțiunea privată se va suspende, pînă maĭ întêĭ se va pronunța definitive asupra acțiuniĭ publice, intentate maĭ înnainte saŭ în cursulŭ acțiuniĭ private, afară de casurile în carĭ

legea dispune esprese din contra (Pr. 63 — 67; 143; 178; 381). (Pr. Fr. 3).

9. Renunțiarea la o acțiune privită nu póte să oprésca nici să suspindă esercițiul acțiunii publice, afară de casurile in cari legea dispune esprese din contră. (Pr. 63. ur.) (Pr. Fr. 4).

10. Ver-ce acțiune ia finitu prin otărîrea judecâții în ultima instanțiă.

Asupra unei acțiuni publice, judecata trebue să pronunție, prin a sa otărâre, saŭ aquitare, saŭ absolvire, saŭ condemnare, însă:

Aquitarea, când se recunósce că faptul imputat nu are ființiă, saŭ că inculpatul nu póte fi respundetor de acel fapt;

Absoluțiunea, când se recunósce că faptulŭ imputabil înculpatuluĭ și a cărui ființă este constatată, nu cade sub previsiunile nicĭ unuĭ test de lege.

Condemnațiunea, când și autorul, și ființia, și imputabilitatea legale a faptuluĭ sunt constatate.

11. Otărârea absolutóriă saŭ condemnătóriă, în materia penale, nu împedică pe partea vătămată, care n'a luatŭ conclusiuni în instanțiă, de a esercita acțiunea sa privată, înaintea tribunaluluĭ civile competente.

Otărârea aquitătóriă închide pârțiĭ civilĭ ori ce drum de judecată înaintea tribunalelor civilĭ.

12. Acțiunea publică se stinge prin mórtea prevenituluĭ; acțiunea privată se póte esercita în contra prevenituluĭ, și în contra represintaților seĭ. (Pr. Fr. 2.) (1)

CARTEA I.

Despre poliția judeciară și oficiariĭ de poliție cari o esercită.

CAP. I.

Despre poliția judeciară. (2)

13. Poliția judiciară urmăresce descoperirea crimelor, delicte-

(1) Atât acțiunea publică, cât și acțiunea privată se maĭ stingŭ prin prescripțiune, precum se reguleaza la art. 593 și ur:

(2) Cea maĭ completă definițiune a poliției judecătorescĭ se află în condica penală francesă din 1795, numită condică de delicte și pedepse. Eacă coprinsulŭ eĭ asupra acesteĭ materiĭ.

Art. 18. Poliția se împarte în poliție administrativă și poliție judeciară.

Art. 19. Poliția administrativă are de objectŭ menținerea obicinuită a ordineĭ

lor şi contravenţiunilor, adună probele despre dînsele şi dă pe făptuitorii lorŭ în judecata tribunalilor însărcinate cu aplicarea pedepselor. (Pr. 14, ur.) (Pr. Fr. 8).

14. Poliţia judiciară va fi esercitată sub autoritatea curţilor de apèl, şi după distincţiunile următóre:

I. De comisarii şi sub comisarii de poliţiă; (Pr. 16. 46).

II. De ministeriul public de pre lîngă tribunalile corecţionali saŭ judeţiane (Pr. 28, ur.)

III. De oficiârii şi sub-oficiârii de dorobanţi şi de gendarmi (Pr. 46).

IV. De judecătorii de instrucţiune. (Pr. 53. ur; 311. 494).

V. De primarii şi de ajutorii lorŭ (Pr. 16 ur; 46, ur; 164, ur.)

VI. De sub-prefecţi saŭ ajutorii lor. (Pr. 16. ur; 46, ur; 141, ur;) (Pr. Fr. 9)

15. Prefecţii de judeţie şi prefecţii de poliţiă vor puté să facă eî înşii saŭ vor îndatora pe oficiârii poliţieî judiciare, ca fie care din eî, dupe competinţa ce are, să facă tóte actele necesarie spre constatarea crimelor, delictelor şi contravenţiunilor, şi să trădea pe autorii lor tribunalilor însărcinate a'î pedepsi, conform art. 13 de mai sus (Pr. Fr. 10).

CAP. II.

Despre primarî, ajutorî de primarî, despre comisari de politiă şi sub-prefecţi.

16. Comisariî de poliţiă, poliţaiî in oraşele unde nu sunt comisarî, iar în comunele, unde lipsescŭ şi uniî şi alţiî, sub-prefecţiî şi ajutoriî, primariî şi, în lipsă-le, ajutoriî lor, vor urmări descoperirea contravenţiunilor poliţienescî.

Eî vor primi raporturile, denunţiârile şi plângerile atingêtóre de contravenţiunile poliţiănescî.

Eî vor face procese verbalî, în carî vor arĕta natura şi circumstanţele contravenţiunilor, timpul şi locŭlŭ în cari vor fi fost comise, probele şi indiciele ce ar veni îngreutatea celor presupuşi culpabilî (Pr. 14. 46. 311-P. 1. 381) (Pr. Fr. 11.)

17. In comunele despărţite în mai multe secţiunî (ocóle), co-

---

publice în fie-care localitate, şi în fie-care parte a administraţiuneî generale. Ea tinde mai cu sémă a preveni delictele-Legile cari o privescŭ facŭ parte din codicele administraţiunilorŭ civile

Art. 20. Poliţia judeciară urmăresce descoperirea delictelorŭ ce poliţia administrativă n'a putut să oprescă de a se comite, adunând probele şi dând pe autori tribunalelorŭ însărcinate de lege spre aî pedepsi.„

misarii de poliţiă vor îndeplini aceste funcţiuni în tótă întinderea comuneï unde sunt stabiliţi, fără a distinge daca contravenţiunea s'a făcut în propriul lor ocol, saŭ în altul din aceaşi comună.

Aceste ocóle nu mărginéscŭ puterea lor respectivă, ci numaï formezá circonscripţiunea în carè sunt datorï a'şi îndeplini funcţiunile într'un mod statornic şi regulat. (Pr. Fr. 12).

18. Când vre unul din comisariï de poliţiă aï aceleiaşi comune se va afla, pentru legitime cuvinte, împedicatŭ de a funcţiona, comisarul ocoluluï vecinŭ este îndatoratŭ a'l suplini, fără să pótă întârdia serviciul pentru care va fi cerutŭ, sub-pretest că el n'ar fi cel maï apropiat, saŭ că împedicarea alegată n'ar fi legitimă saŭ n'ar fi probată. (Pr. Fr. 13).

19. În comunele unde este un singur comisar de poliţiă, dacă acela se află împedecat pentru cuvinte legitime, primarul comuneï saŭ, în lipsă'ï, ajutorul sĕŭ, îl va suplini pre cât timpŭ va ţine impedicarea (Pr. 18) (Pr. Fr. 14).

20. Primariï comunelor, saŭ, în lipsăle, ajutoriï lor, vor da tribunaluluï saŭ iudecătoruluï poliţiănescŭ, după localităţi şi împrejurări, conform celor prescrise în art. 139, şi următórele, tóte actele, obiectele şi informările, în termin de treï ţile celŭ mult coprinḑundu-se în acest termin şi ţiuă în care au făcutŭ cercetarea (Pr. 142) (Pr. Fr. 15),

CAP. III.

Despre ministeriul public de lîngă tribunalĭ.

SECŢIUNEA I.

Despre competinţia ministeriuluï publicŭ întru câtŭ se atinge de poliţia judiciară

21. Procurorii tribunalilor corecţionalï şi, în localităţile unde asemenea tribunalĕ nu sunt, procurorii tribunalilor civilï, sunt însărcinaţi cu descoperirea şi urmărirea tutulor delictelor şi crimelor carï sunt de competinţa tribunalilor lor saŭ a curţiï juraţilor. (Pr. 22—45; 49, ur). (Pr. Fr. 22).

22. Sunt de o potrivă competinţi pentru funcţiunile prescrise prin articolulŭ precedinte, procurorul loculuï unde s'a comis delictulŭ sau crima, al loculuï unde este reşedinţa prevenituluï şi al loculuï unde prevenitulŭ se va puté afla. (Pr. 60; 66) (Pr. Er 23).

23 Aceste funcțiuni, în casu de crime saŭ de delicte comise afară din teritoriulŭ României și menționate în art. 4 și 5, din codicile penale, vor fi îndeplinite de procuratorulŭ de lîngă tribunalulŭ de întêia instanță al loculuĭ unde va reședea prevenitulŭ, saŭ de cel de la loculŭ unde prevenitul se va putea afla, saŭ de alŭ loculuĭ unde se află cea dupe urmă reședință cunoscută a prevenituluĭ. (Pr. Fr. 24).

24. Procurorii de lîngă tribunalul de întêia instanță și toți ceĭ-alțĭ oficiarĭ aĭ poliției judiciare, vor avé, în esercițiul funcțiunilor lor, dreptul de a cere nemijlocit ajutorul puterii publice. (Pr. 14; 101; 110; 399—P. 190) (Pr. Fr. 25).

25. Procurorul, la cas de împedicare, va fi înlocuit prin substitutul seŭ, saŭ, cândŭ acésta nu s'ar putea, printr'unŭ judecător însărcinat special de președinte. (Pr. 80, ur.) (Pr. Fr. 26.)

26. Procurorii de lîngă tribunalile de întêia instanță vor fi îndatoriți, îndată ce află un delict, să dea în știre procurorului generale al curții de apel, și să esecute ordinile sale în ceea ce privesce tóte lucrările poliției judiciare, fără ca printr'acésta să se împedice de a prinde la timpŭ și de a contsata urmele delictuluĭ. (Pr 244, 245, 307—309) (Pr. Fr. 27).

27. Ei vor îngriji de a se trămite, de a se not fica și de a se esecuta ordonanțele ce vor fi date de judecătorulŭ de instrucțiune, dupe regulile stabilite la capul *Despre judecătorii de instrucțiune.* (Pr. 53) (Pr. Fr. 28).

SECȚIUNEA II.

Modulŭ de procedere al procurorilor de tribunalĭ în esrcițiulŭ funcțiunilor lor.

28. Orĭ ce autoritate constituită, orĭ ce funcționarŭ saŭ oficiâr publicŭ, care, în esercițiulŭ funcțiunilorŭ sale, arŭ lua conoscință de vre o crimă saŭ delict, va fi dator de a informa îndată pe procuratorulŭ tribunaluluĭ în acărui circonscripțiune se va fi comisŭ crima saŭ delictul, saŭ pe procuratorul de lîngă tribunaluluĭ unde prevenitul s'ar puté afla, și de a transmite acestui magistrat tóte informările, procesele verbali și actele relative la faptulŭ încriminatŭ. (Pr. 21, ur. 29, ur. 60, ur) (Pr. Fr. 29).

29. Orĭ cine va fi avŭt ocasiune de a cunósce prin sine însuși vre un atentat, fie în contra siguranțeĭ publice, fie în contra vieței saŭ propietățiĭ cuiva, de asemenea va fi dator să informeze pe procuratorul loculuĭ fantuluĭ saŭ pe procuratorul loculuĭ unde prevenitulŭ se va puté afla. (Pr. 21, 63—P. 298) (Pr. Fr. 30)

30. Denunțările vor fi redactate de denunțători, saŭ de un împuternicit din parte-le special pentru acésta, saŭ de procuratorul tribunalului dupe cererea denunțătorilor.

Ele vor fi tot d'auna sub-scrise de procurator pe fie-care fóiă și de denunțători saŭ de împuterniciții lor.

Daca denunțătorii saŭ împuterniciții lor nu sciŭ saŭ nu voesc să sub-scrie, procuratorul va face mențiune de acésta.

Procurațiunea va remâné tot d'auna alăturată la actul de denunțare, și denunțătorul va fi admis a scóte copiă după actul sĕŭ de denunțare. (Pr. 60; 62; 381. ur.) (Pr. Fr. 31.)

31. In tóte casurile de delictŭ flagrante, daca faptul va fi de natură a trage dupe sine o condemnațiune criminale, procuratorul tribunalului va merge fără nici o întârdiare la fața locului spre a face procesele verbali necesare pentru a se constata ființa și starea corpului delictului, starea locului, și spre a primi declarârile persónelor, carî arŭ fi fost față, saŭ carî arŭ avé informâri de dat.

Procurorul va înscliința de mergerea sa pe judecătorulŭ de instrucțiune, fără cu tóte acestea, a fi dator să'l aștepte spre a procede.(P. 32; 39, ur; 45; 56) (Pr. Pr. 32)

32. Procurorul va puté încă, în casul articolului precedente, să chiâme la procesul sĕŭ verbale pe rude, vecinî saŭ pe ómenii caseî, pe carî îi va crede în stare să dea lĕmuriri asupra faptului, va primi declarârile lor pe carî numiții le vor sub-scrie; declarârile priimite în urmarea acestuî articol și a articolului precedente, vor fi sub-scrise de pârți, iar nesciind saŭ nevoind a le subscrie, se va face mențiune de acéstă. (Pr. 41) (Pr. Fr. 33).

33. Procurorul va puté oprî pe orî cine de a eși din casă, saŭ de a se depărta de la locul unde se face cercetarea pînă după încheerea procesului sĕŭ verbale.

Contravenitorii se vor pune la arest, daca se vor puté prinde. Acéstă pedésă va fi pronunțată de judecătorul de instrucțiune, în urma conclusiunilor procuratorului și după ce contravenitorul va fi fost citat; iar daca acesta nu se va înfățișa, pedépsa se va pronunța și în lipsa luî, fără nici o altă formalitate saŭ termin, și fără opositiune, nici apel.

Pedésa nu va puté trece peste dece dile de închisóre și una sută leî amendă. (Pr. 31, ur; 45, 515. ur.) (Pr. Fr. 34).

34. Procurorul va pune mâna pe arme și pe orî ce altŭ lucru va păré că a servit saŭ a fost destinat la comiterea crimeî saŭ a delictului, precum și pe orî ce va păré un product al acelui fapt, cu un cuvêntŭ pe tóte câte ar puté servi spre descoperirea adevêrului; elŭ va interpela pe prevenit să se esplice asupra lucrurilor

luate cari i se vor arĕta, va încheia despre tóte un proces verbale care se va subscrie de prevenit, iar nevoind saŭ nesciind a-lŭ sub-scrie, se va face menţiune de acésta (Pr. 37, ur. 86.) (Pr. Fr. 35).

35. Daca crimà saŭ delictulŭ este de aşa natură încât să fie de creḑut că s'ar putе face probe din niscarĭ-va hărtiĭ saŭ alte lucrurĭ ce se aflà în posesiunea prevenitului, procuratorul se va transporta îndatà în locuinţa luĭ, spre a face perquisiţiunea(1) obiectelorŭ ce i s'ar părĕ că ar puté să ajute la darea pe faţă a adevĕrului. (Pr. 36, 38, 86 — P. 151.) (Pr. Fr. 36).

36. Daca se află în domiciliul prevenituluĭ ceva hărtiĭ saŭ obiecte, cari ar puté servi ca probă în greutatea sàŭ spre uşurarea luĭ, procuratorul va face proces verbale de dînsele, şi va pune mâna pe ele (Pr. 37. ur. 86) (Pr. Fr. 37).

37. Obiectele luate de procurator vor fi încuiate saŭ învĕluite orĭ numaĭ închise dupe natura lor, etiquetate(2) şi sigilate cu sigiliul sĕŭ. (Pr. 34. ur. 38. 86) (Pr. Fr. 38).

38. Operaţiunile prescrise prin articolile de maĭ sus, se vor face in presenţa prevenituluĭ, daca va fi arestatŭ, saŭ, daca el însuşĭ nu va voi saŭ nu va putĕa să asiste, în presinţa unuĭ al seŭ împuternicit.

Obiectele i se vor presinta spre a le recŭnósce şi a le însemna cu mâna sa, daca ar cere trebuinţa, şi la cas de nesciinţă saŭ refus din parte-ĭ se va face menţiune de acésta în procesulŭ verbale. (Pr. 34 ur 86). (Pr. Fr. 39).

39. Procurorul tribunaluluĭ, la cas de flagrante delict, şi când faptul va fi de natură a trage dupe sine o pedépsă criminale, va pune la oprélă pe preveniţiĭ presenţĭ în contra cârora ar fi indicie grave

Daca prevenitul nu este presinte, procurorul va da o ordonanţă spre a'l indatora să se înfăţişeḑe; acésta ordonanţă se numesce mandat de aducere.

Denunţarea singură nu constitue o presumţiune îndestulă spre a motiva darea acesteĭ ordonanţe în contra unuĭ individŭ ce are domiciliŭ.

Procurorul va procede chiar în acea ḑi la interogarea prevenituluĭ adus înaintea sa. (Pr. 29. 30. 40. 45. 93, ur. — P. 104) (Pr. Fr. 40)

40. Flagrante delict se numesce delictul ce se comite acum, saŭ care de curînd se comise.

Se va socoti asemenea flagrante delict casul când prevenitul este urmărit prin strigătul public, şi casul când se găsescŭ asu-

(1) Pequisiţiune: cercetare. — (2) Etiquetate: însemnate.

pra luĭ lucrurĭ, arme, instrumente saŭ hârtiĭ, carĭ daŭ prepus că elŭ este autor saŭ complice, îndestul numaĭ ca acéstea să se fi petrecut aprópe de locul şi de timpul comiterei delictuluĭ. (Pr. 31. ur. 45. 108) (Pr. Fr. 41).

41. Procesele verbalĭ ce va face procurorul, în virtutea articolelor precedenţi, vor fi redactate în fiinţa şi cu sub-semnătura comisaruluĭ de poliţiă al comuneĭ unde s'a comis crima saŭ delictulŭ, saŭ a prefectuluĭ orĭ a adjunctuluĭ seŭ, saŭ a primaruluĭ orĭ a ajutoruluĭ seŭ, saŭ a doĭ cetăţianĭ domiciliaţi în aceiaşĭ comună. Va putea cu tóte aceste procurorul să facă procesele verbalĭ fără asistenţă de marturĭ, când nu va fi putinţă să şi-ĭ procure îndată.

Fie care fóiă a procesuluĭ verbale va fi sub scrisă de procurator şi de persónele carĭ vor fi asistat la făcerea luĭ; la cas de nevoinţă saŭ neputinţă din parte-le de a sub-scrie, se va face menţiune de acésta în procesulŭ verbale. (Pr. 42) (Pr. Fr. 42)

42. Procurorul, cerênd trebuinţa, va lua împreună cu dînsulŭ una séŭ doue persóne, presupuse, prin artea saŭ profesiunea lor, capabilĭ de a apreţia natura şi circumstanţele crimeĭ saŭ delictuluĭ. (Pr. 43) (Pr. Fr. 43).

43 In casŭ de vre o mórte violente saŭ de vre o mórte a cărĭĭ causă e necunoscută saŭ bănuită, procurorul va cere asistenţa unuĭ saŭ doĭ medicĭ saŭ chirurgĭ, carĭ vor face raport despre causele morţiĭ şi despre starea cadavruluĭ.

Persónele chiămate în casul acestuĭ articol şi al articoluluĭ precedente, vor face, înaintea procuratoruluĭ, jurământ de a rosti arrĕtările şi părerile ce ar avé, pe a lor onóre şi consciinţă. (Pr. 40. 45,—C. Civ. 67. 68) (Pr. Fr. 44).

44. Procurorul va transmite fără întârdiare judecătoruluĭ de instrucţiune procesele verbalĭ, actele, hârtiile, şi instrumentele făcute saŭ luate în urmarea articolelor precedenţi, pentru ca să se pótă procede dupĕ cum se va areta la capul *despre judecătorii de instrucţiune*, şi, în terminul acesta, prevenitul va rĕmânĕ sub mâna judecăţiĭ supus mandatuluĭ de aducere. (Pr. 56, 57) (Pr. Fr. 45).

45. Afară de casul arĕtat în art. 31, procurorul, informat, saŭ printr'o denunţiare, saŭ prin orĭ care alt mod, că s'a comisŭ în circonscripţiunea sa vre o crimă saŭ delictŭ, saŭ că vre o persónă prevenită de vre o crimă saŭ delict se află în circonscripţiunea sa, va fi datoriŭ a cere de la judecătorul de instrucţiune ca să ordone cercetările cuvenite, şi chiar ca să se transpórte la faţa loculuĭ, de este trebuinţă, pentru a face acolo procesele verbalĭ necesarie, precum se va arĕta la capul *Despre judecătorii de instrucţiune*. (Pr. 28; ur; 58, ur.) (Pr. Fr. 47).

CAP. IV.

Despre oficiării de poliţiă, ausiliarĭ aĭ procuratoruluĭ.

46. Sub-prefecţiĭ şi ajutorĭĭ lor, primarĭĭ, şi ajutorĭĭ lor, comisarĭĭ de poliţiă şi poliţaĭi, oficiârii şi sub oficiârii de dorobanţĭ şi de gendarmĭ, vor primi denunţârile crimelor şi delictelor comise în locurile unde îşĭ esercită funcţiunile lor obicĭnuit.

Eĭ vor căuta să descopere crimele şi delictele comise în circumscripţiunea lor, vorŭ face procese verbalĭ spre a constata natura, circumstanţele, timpul, locul delictuluĭ, precum şi probele şi indiciele ce vor fi putut aduna. (Pr. 14. 29. 30. 49, ur.) (P. Fr. 48).

47. În cas de flagrante delict, eĭ vor face procesele vorbalĭ, vor primi declarârile marturilor, vor face visitele şi alte acte carĭ, în aretatulŭ casŭ, sunt de competinţa procuratoruluĭ, tóte aceste, după formele şi regulele întocmite la capulŭ *Despre ministeriulŭ publicŭ*. (Pr. 31 — 45; 48. ur.) (Pr. Fr. 49).

48. Primarĭĭ şi ajutorĭĭ lor vor primi asemenea denunţiârile şi vor face actele enumerate în articolul precedente conformându-se aceloraşĭ regule. (Pr. 14. §. 29—45, 49. ur.) (Pr. Fr. 50).

49. Când pentru îndeplinirea funcţiunilorŭ maĭ susŭ arĕtate, se vor presenta şi oficiarĭĭ enumeraţĭ în articolele precedinţĭ şi procuratorul, acesta va fi competente a face actele atribuite poliţieĭ judeciare; dacă oficiarĭĭ sus numiţĭ 'ĭ vor fi apucat înainte, procuratorul, va puté saŭ să urmeze procedura el însuşĭ, saŭ să autoriseze pe oficiarul care o va fi început ca să o urmeze. (Pr. 21, ur; 46. ur; 50, ur. (Pr. Fr. 51).

50. Procuratorulŭ aflânduse în esercitarea ministeriuluĭ seŭ prescrisŭ prin art 31, va puté, daca va judeca folositorŭ şi necesarŭ, să însărcineze pe unul din oficiarĭĭ poliţieĭ ausiliare a face o parte din actele de competinţa sa. (Pr. Fr. 52).

51. Oficiarĭĭ de poliţiă ausiliariă, vor trămite fără întârdiere denuţiările, procesele verbalĭ şi alte acte făcute de dînşiĭ în casurile de competinţa lor, la procurator, care va fi dator a esamina îndată procedurele şi a le transmite la judecătorul de instrucţiune împreună cu requisiţiunile ce va judeca de cuviinţă a face. (Pr. 46; 48; 52; 53; 61). (Pr. Fr. 53).

52. În casurile de denunţare de alte crime saŭ delicte de cât cele ce suntŭ însărcinaţĭ a constata eĭ înşiĭ dé dreptulŭ, oficiarĭĭ de poliţiă judiciară vor transmite şi eĭ la procurator denunţârle ce li se vor fi făcut, şi procuratorulŭ le va da judecătoruluĭ de in-

strucțiune împreună cu requisitoriulŭ sĕŭ. (Pr. 29, ur; 46 — 48; 61). (Pr. Fr. 54.)

CAP. V.

Despre judecătorii de instrucțiune.

SECȚIUNEA I.

Judecătorul de instrucțiune.

53. Unul dintre judecătorii tribunalului saŭ supleantul va fi numit prin decret Domnesc ca să facă și funcțiune de judecător de instrucțiune.

Va puté să se numéscă mai mulți judecători de instrucțiune acolo unde trebuința serviciului va cere. (Pr. 51, ur; 56, ur.) (Pr. Fr. 55.)

54. Judecătorii de instrucțiune vor fi supuși la privegherea procurorului generale alŭ curții de apelŭ, întru cât se atinge de funcțiunile lor de poliție judiciară. (Pr. Fr. 57).

55. Daca judecătorul de instrucțiune lipsesce, saŭ se află bolnav orĭ împedicat de vre o altă causă, elu va fi suplinit de către unul din judecătorii saŭ de supléntul tribunalului pe care 'l va însărcina presedintele. (Pr. Fr. 58)

SECȚIUNEA II.

Funcțiunile judecătorului de instrucțiune.

Prima Distincțiune.

Despre casurile de flagrante delictŭ.

56. Judecătorul de instrucțiune, în tóte casurile de flagrante delictŭ, póte face dé dreptul și prin sine însuși, tóte actele atribuite procurorului, conformându-se regulelor întocmite la Cap. III.

Judecătorul de instrucțiune póte să céră aflarea de față a procurorului, fără însă să se aducă dintr'acésta vre o întârdiare lucrărilor prescrise în ĝisul cap (Pr. 31, ur; 40; 44; 57) (Pr. Fr. 59.)

57. Când flagrantele delict va fi fost constatat, și procurorul va transmite actele la judecătorul de instrucțiune, acesta va fi dator să esamine fără întârdiâre procedura.

El póte să refacă tóte actele, saŭ acele din acte carĭ nu s'arŭ părea complete orĭ regulate. (Pr. 31, ur. 56) (Pr. Fr. 60.)

A DOUA DISTINCŢIUNE.

Despre instrucţiune.

§ I. *Dispoşiţiunĭ generalĭ.*

58. Afară de casurile de flagrante delict, judecătorul instructor nu va procede la nicĭ o instrucţiune saŭ urmărire, maĭ înainte de a comunica procuroruluĭ procedura ce are să urmeze. Procurorul va puté să şi céră acéstă comunicare la verĭ ce epocă, cu îndatorire însă de a întórce actele în doue-decĭ şi patru ore.

Cu tóte aceste judecătorul de instrucţiune va da, dacă va cere trebuinţa, mandat de aducere şi chiar mandat de depunere, fără să aştepte conclusiunile procuroruluĭ (Pr. 88, ur.) (Pr. Fr. 61).

59. Când judecătorul de instrucţiune se va transporta în faţia loculuĭ, el va fi tot d'auna însoţit de procuror şi de un scriitor al tribunalulnĭ. (Pr. 21; 56.) (Pr. Fr. 62).

§ *II. Despre plângerĭ.*

60. Orĭ cine se va socoti vĕtămatŭ prin vre o crimă saŭ delict va puté aduce plângere şi a se constitui parte civile, la judecătorul de instrucţiune, saŭ al loculuĭ unde s'a petrecut faptulŭ, saŭ al loculuĭ resedinţeĭ prevenituluĭ, saŭ alŭ loculuĭ unde acesta s'ar puté afla. (Pr. 61, ur. 66; 179) (Pr. Pr. 63).

61. Plângerile adresate câtre procuror, vor fi transmise de dînsul la judecătorul de instrucţiune, împreună cu requisitoriul seŭ ; cele adresate câtre ofic arĭi ausiliarĭ de poliţiă, vor fi trămise de aceştia la procuror, care le va transmite judecătoruluĭ de instrucţiune, ĭarăşi cu requisitoriul sĕŭ.

In materiele corecţionalĭ, partea cea vătĕmată va puté să se adreseze dé drentul la tribunal în forma ce se va arĕta maĭ josŭ (P. 45. 51. 52. 143. 176. 178, ur.) (Pr. Fr. 64).

62 Dispoşiţiunile art. 30 relative la denunţiărĭ se vor aplica şi la plângerĭ. (Pr. Fr. 65)

63. Cel ce aducênd o plângere voesce a se constitui parte civile, póte face declararea saŭ cererea prescrisă prin art. 6, saŭ în chiar actul saŭ de plângere, saŭ prin actŭ posterior. El va puté

să se lepede de calitatea de parte civile în două ţecĭ şi patru ore din momentul când s'a constituit în acea calitate.

In acestŭ cas el va fi scutit de cheltuelele procesuluĭ din momentul lăpĕdârĭĭ sale, dĕră nu va fi scutit de daune interese către prevenit, daca se va cădé. (Pr. 60. 64. ur. 381. 382—P.298) (Pr. Fr. 66.)

64. Ceĭ ce facŭ plângere se vor puté constitui parte civile orĭ când, pînă în momentul încheiărĭĭ desbaterilor, dĕră în nicĭ un cas lăpedarea lorŭ în urma sentinţeĭ nu póte fi valabile, chiar şi de va fi fost făcută în termin de două-ţecĭ şi patru ore dela a lorŭ constituire ca parte civile (Pr. 63, 382) (Pr. Fr. 67).

65. Partea civile care nu va locui în ocolul comunale, unde se face instrucţiunea, va fi datóre să alégă acolo un domiciliŭ printr'un actŭ depus la grefa tribunaluluĭ. — Nealegând domiciliŭ, ea nu va puté opune la actele, carĭ dupe lege vor fi trebuit a'ĭ fi notificate, neîndeplinirea formalităţiĭ de notificare. (Pr. 119; 183; 534) (Pr. Fr. 68).

66. În căsŭ când judecătorul de instrucţiune, către care s'a adus plângerea, n'ar fi al loculuĭ unde s'a petrecut faptul, nicĭ alŭ loculuĭ reşedinţeĭ prevenituluĭ, nicĭ alŭ loculuĭ unde prevenitul se va puté afla, elŭ va trămite plângerea la judecătorul de instrucţiune competinte. (Pr. 60) (Pr. Fr. 69)

67. Judecătorul de instrucţiune competente va ordona ca plângerea să fiă comunicată procuroruluĭ, pentru ca acesta să pótă face requisiţiunile ce va socoti. (Pr. 58; 66) (Pr. Fr. 70).

§. *III. — Despre ascultarea marturilor.*

68. Judecătorul de instrucţiune va cita înaintea sa persónele ce vor fi fost arĕtate saŭ prin denunţiare, saŭ prin plângere, saŭ de către procuror, saŭ orĭ cum altŭ fel, ca avênd cunoscinţă despre crime saŭ delictŭ saŭ despre circonstanţele sale (Pr. 69, ur) (Pr. Fr. 71).

69. Marturiĭ vor fi chiămaţĭ prin aprod, saŭ prin vre un alt aginte alŭ puteriĭ publice, după cererea procuratoruluĭ (Pr. 71; 167; 341, ur.) (Pr. Fr. 72).

70. Deposiţiunile se vor lua de judecătorul de instrucţiune, asistat de scriitor, dela fie care martur în parte şi în nefiinţia prevenituluĭ. (Pr. 59; 72; 342; 357) (Pr. Fr. 73).

71. Maĭ nainte de a fi ascultaţĭ, marturiĭ vor înfăţişa citaţiunea prin care aŭ fost chiămaţi, şi se va face menţiune de acésta în procesul verbale. (Pr. 69; 74) (Pr. Fr. 74).

72. Marturiĭ vor face jurămênt de a spune tot adevĕrul, nimic alt de cât adevĕrul.

Judecătorul de instrucțiune îĭ va întreba maĭ întâiŭ de numele, prenumele, etatea, starea, profesiunea, locuința lor, precum și daca sunt servitori, consângenĭ orĭ afini (cuscri) aĭ părților și în ce grad; se va face mențiune de aceste întrebărĭ și de respunsurile marturilor. (Pr. 74; 76; 153; 342; 347. — P. 22 §. 3) (Pr. Fr. 75).

73. Depositiunile vor fi sub-scrise de judecător, de scriitor și de martur, dupe ce 'ĭ se vor fi citit și acesta va fi declarat câ stăruesce într'însele; daca marturul nu voesce saŭ nu póte a sub scrie, se va face mențiune de acésta. Fie care pagină a dosariuluĭ de instrucțiune va fi sub scrisă de judecător și de scriitor (Pr. 74) (Pr. Fr. 76).

74. Neîndeplinirea formalităților prescrise prin cele treĭ articole precedenți, supune pe judecător la acțiune recursoriă civile(1) din partea celuĭ vătămat, și, în tóte casurile, elŭ va fi condemnat la o amendă de una sută leĭ. (P. 162) (Pr. Fr. 77).

75. Orĭ ce adaus de scriptură între rânduri saŭ cu semn de trămitere, orĭ ce stersătură saŭ răsătură, va trebui să fie aprobată și sub-scrisă de judecătorul de instrucțiune, de scriitor și de martur; la din contra urmare, se vor aplica pedepsele arĕtate în articolul precedente; scripturele între rânduri saŭ cu semn de trămitere, răsăturele și stersăturile neaprobate se vor socoti ca și cum n'ar fi de loc. (Pr. Fr. 78).

76. Copiĭ de ambe secsele, cari nu vor fi împlinit etatea de 16 anĭ, vor puté fi auditi numaĭ sub formă de declarare și fără a face jurământ. (Pr. 364) (Pr. Fr. 79).

77. Verĭ ce persónă chiămată spre a da mărturiă va fi datóre a se conforma întru tóte citațiunii ce i s'a trămis. La din contra urmare, ea va puté fi constrînsă la acésta de judecătorul de instrucțiune printr'o amendă celŭ multŭ de douĕ sute leĭ, pronunțiată dupe conclusiunile procuratoruluĭ, fără nicĭ o altă formalitate, nicĭ termin, și fără apel. — Judecătorul de instrucțiune va puté asemenea să ordóne, în contra aceleĭ persóne, constrîngerea corporale spre a o aduce să'și dea mărturia. (Pr. 78. 83; 94; 155; 329; 378) (Pr. Fr. 80).

78. Marturul care, pentru motiv de nevenire, va fi fost condemnat la amendă, și care, în urma celeĭ de alŭ doilea citațiunĭ, va produce înaintea judecătoruluĭ de instrucțiune legitime motive carĭ l'aŭ impedecat de a veni, va puté să fie, dupe conclusiunile procuratoruluĭ, descărcat de plata amendeĭ. (Pr. 156; 379)(Pr. Fr. 81).

79. Judecătorul de instrucțiune va defige, pentru fie carĕ mar-

(1) Acțiune recursoriă civile este dreptulŭ ce are partea vătămată de a cere des păgubire de la judecătorulŭ abătut.

turŭ, în casŭ de cerere, o indemnitate, pentru transportul seŭ şi pentru vetemarea ce i s'a putut aduce în interese prin lipsa sa de la ale sale (Pr. 601) (Pr. Fr. 82)

80 Când, prin atestarea unuĭ medic, saŭ acolo unde nu este medic, prin veri ce alt mod, se va constata că marturiĭ sunt în neputinţă de a se înfăţişa dupe citaţiunea ce li s'a trămis, judecătorul de instrucţiune va merge la locuinţa lor, daca aceea se află în comuna domiciliuluĭ sĕŭ.

Daca marturiĭ locuescŭ afară din acea comună, judecătorul de instrucţiune va puté însărcina pe primarul comuneĭ în care locuescŭ ca să priméscă depoşiţiunile lor.

Spre acésta judecătorul de instrucţiune va trămite primaruluĭ note spre a'ĭ face cunoscute faptele asupra câror marturiĭ vor trebui să depună (Pr. 82 ur.) (Pr. Fr. 83)

81. Dacă marturiĭ îşĭ aŭ reşedinţa afară din judeţul judecătoruluĭ de instrucţiune, acesta va cere de la judecătorul de instrucţiune al reşedinţeĭ lor, ca să mérgă la dînşiĭ şi să priméscă depoşiţiunile lor.

In casŭ când marturiĭ nu vor locui în comuna acestuĭ depe urmă judecător de instrucţiune, se va urma procedura arĕtată în articolul precedente. (Pr. 82, ur, 87; 328) (Pr. Fr. 84).

82. Judecătorul saŭ primarul carè va fi primit depoşiţiunile marturilor, în urmarea celor douĕ articole precedintĭ, le va trămite închise şi sigilate la judecătorul de instrucţiune al tribunaluluĭ unde procesul este în căutare. (Pr. 83; 105). (Pr. Fr. 85).

83. Daca marturul la care se va fi dus judecătorul în casurile prevĕdute prin articolele 80 şi 81 precedenţi, nu se află în neputinţă de a se înfăţişa după citaţiunea ce i s'a fost trămis, judecătorul de instrucţiune va da un mandat de depunere în contra luĭ, şi în contra mediculuĭ, saŭ oficiărului municipale care 'ĭ va fi liberat certificatul mai susŭ menţionat.

Pedépsa lor se va pronunţa în asemenea casurĭ de judecătorul de instrucţiune al loculuĭ unde sunt marturiĭ şi după requisiţiunea procuratorului, conform celor prescrise prin art, 77. (Pr. 157) (Pr. Fr. 86).

§. *IV.— Despre probele scrise şi despre actele înculpătórie.*

84. Judecătorul de instrucţiune se va transporta, daca va fi cerut, şi va puté să se transpórte şi din oficiŭ, la domiciliul prevenituluĭ, ca să facă perquisiţiunea hărtiilor, a lucrurilor şi în genere a tutulor obiectelor ce se vor judeca de folos pentru descoperirea advĕruluĭ (Pr. 35; 59; 85, ur.) (Pr. Fr. 87)

*

85. Judecătorul de instrucțiune va puté asemenea să se transpórte și în alte locurĭ unde ar da cu socotéla că s'ar afla ascunse obiectele de carĭ se vorbesce în art precedente. (Pr. Fr. 88).

86. Dispositiunile articolelor 34, 35, 36, 37 și 38, privitóre la luarea obiectelor a câror perquisițiune póte fi făcută de ministeriul public în casŭ de flagrante delict, se aplică și la judecătorul de instrucțiune. (Pr. 40) (Pr. Fr. 89)

87. Daca hârtiele saŭ lucrurile ce ar urma să fie perquisite se află afară din județul judecătoruluĭ de instrucțiune, acesta va cere de la judecătorul de instrucțiune al loculuĭ unde acele s'ar putea găsi, să procédă la operațiunile prescrise prin articolele precedenți. (Pr. 81; 105; 468) (Pr. Fr. 90).

CAP. VI.

Despre mandatele de înfățișare, de depunere, de aducere și de arestare.

88. Mandatŭ se numesce ordinea prin care oficiârii de poliție, judecătorul de instrucțiune, orĭ ministerul publicŭ, în puterea facultății ce le este dată esprese și în casurĭ anume determinate, prin lege, pun o persónă în fața, sub pază, saŭ sub mâna judecății.

89. Sunt patru felurĭ de mandate: mandat de înfățișiare, mandat de aducere, mandat de depunere și mandat de arestare.

90. Mandatele de înfățișiare și de aducere aŭ de scopŭ a pune, pe cel chiămat, înaintea judecății.

Mandatul de aducere se póte esecuta și prin putere, după formele maĭ jos arĕtate.

91. Mandatul de arestare are de object închisórea preventivă a uneĭ persóne după formele maĭ jos prescrise.

92. Mandatul de depunere este ordinea de a se aresta, de urgență și pentru scurt timp, o persónă, care de o cam dată nu póte nicĭ a se libera, nicĭ a se aresta dupe tóte formele asigurătóre libertățiĭ individualĭ.

93. Când inculpatul va fi domiciliat și faptul va fi de natură a trage după sine numaĭ o pedépsă corecționale, judecătorul de instrucțiune va puté, daca va judeca de cuviință, să nu dea în contra luĭ de cât un mandat de înfățișare, rămâindu-ĭ facultatea de a puté, dupe ce l'a întrebat, să scâmbe acelŭ mandat în verĭ care altul, după împrejurările ce s'ar desveli.

Daca inculpatul nu vine la înfățișare, judecătorul de instrucțiune va da în contra luĭ un mandat de aducere.

Asemenea va da mandat de aducere în contra orĭ cărĭĭ persóne de orĭ ce cualitate, în casul când acea persónă ar fi înculpată de un delict care trage dupe sine pedépsă criminale. (Pr. 39; 58; 94, ur; 491, ur, — P. 7. 8. 99, ur) (Pr. Fr. 91)

94. Elŭ póte asemenea să dea mandate de aducere în contra marturilor, carĭ refusă de a se înfățișa după citațiunea ce li s'a trămis, conform art. 77, și fără ca acésta să împedece de a se condamna marturul la amenda legiuită prin același articol. (Pr. Fr. 92).

95. În cas de mandat de înfățișare, judecătorul va face interogarea îndată; în cas de mandat de aducere, elŭ o va face cel maĭ târdiŭ în douĕ-ₔecĭ și patru de orĕ. (Pr. 39. 93. 114) (Pr. Fr.93)

96. Dupe interogatoriŭ, judecătorul va puté să dea un mandat de depunere.

In cursul instrucțiunĭĭ, elŭ va puté, după conclusiunile conforme ale procurorului și or care ar fi natura înculpărĭĭ, să libereze pe inculpat de sub orĭ-care mandat de depunere, îndatorându-l a se înfățișa la tótĕ actele procedurei, precum și pentru esecutarea sentinței, îndată ce va fi cerut.

Ordonanța de liberare nu va puté fi atacată pe calea opositiunĭĭ.

Judecătorul de instrucțiune va puté, după ce a audit pe înculpatŭ și pe ministeriul public, să dea un mandat de arestare, după forma maĭ josŭ arĕtată, în cas când faptul ar trage dupe sine pedépsă criminale, saŭ închisóre corecționale. (P. 7, 8 §. 1.) (Pr. Fr. 94).

97. Mandatele de înfățișare, de aducere și de depunere, vor fi sub-scrise de cel ce le va fi dat și sigilate cu sigiliul sĕŭ. Prevenitul va fi într'însele numit și desemnatŭ cât se va puté maĭ clarŭ. (Pr. 98; 114) (Pr. Fr. 95).

98. Acelești formalități vor fi observate și în mandatul de arestare; însă acest mandat va coprinde încă și denunțiarea faptului pentru care este dat, precum și citațiunea legiĭ care califică acel fapt crimă saŭ delict. (Pr. 97; 114) (Pr. Fr. 96)

99. Mandatele de înfățișare, de aducere, de depunere saŭ de arestare, vor fi notificate prevenitului prin aprodŭ, saŭ printr'un aginte al puterĭĭ publice, care 'l va înfățișa prevenitului în original și 'i va lăsa copiă dupe dînsul.

Mandatul de arestare va fi înfățișat prevenitului, chiar când a-

cesta s'ar afla la oprélă, şi i se va lása copiă dupé dînsul. (Pr. 107; 111; 114 — P. 170, ur.) (Pr. Fr. 97).

100. Mandatele de aducere, de înfăţişare, de depunere şi de arestare, vor fi esecutorie în tótă întinderea Statului Român.

Dacă prevenitul se află afară din judeţul oficiârului care va fi dat mandatul de depunere saŭ de arestare, el va fi condus înaintea sub-prefectului, saŭ, în lipsa acestuia, înaintea adjunctului, orî înaintea primarului saŭ a ajutorului sĕŭ, orî înaintea comisarului de poliţiă al loculuî, şi acela va viza mandatul, fără a puté opri esecutarea sea. (Pr. 102; 114) (Pr. Fr. 98).

101. Prevenitul care va refusa de a se supune la mandatul de aducere, saŭ care, după ce va fi declarat că este gata a se supune, sa încerca sâ scape, va trebui să fie constrînsŭ.

Purtătorul mandatului de aducere va chiăma, de va cere trebuinţa, puterea publică a loculuî celuî maî de aprópe; ea va fi datóre să mérgă, dupe cererea coprinsă în mandatul de aducere. (Pr. 24; 110) (Pr. Fr. 99).

102. Cu tóte aceste, dacă, după maî mult de douĕ ḑile de la data mandatuluî de aducere, prevenitul se va fi găsit afară din judeţul oficiâruluî care a dat acest mandat, şi la o distanţă de maî mult de douĕ miriametre de la domiciliul aceluî oficiâr, acel prevenit va puté să nu fie constrînsŭ de a se supune mandatuluî, dară atunci procurorul judeţuluî în care se va fi găsitŭ şi înaintea cărui va fi condus, va da un mandat de depunere în virtutea cârui el va fi reţinut la închisóre.

Mandatul de aducere va trebui să fiă pe deplinŭ esecutat, dacă prevenitul a fost găsit avênd asupra sa lucruri, hârtiî saŭ instrumente, carî vor face să se nască prepusŭ cum câ el ar fi autor saŭ complice al délictuluî pentru care este căutat, orî care ar fi terminul saŭ distanţa în care ar fi găsit. (Pr. 97; 100; 103 ur; 112) (Pr. Fr. 100).

103. In douĕ-ḑecî şi patru de ore dupe esecutarea mandatuluî de depunere, ministeriul public care 'l va fi dat, în casul prevĕḑut la art. precedente, va da în scire şi va transmite procesele verbalî ce se vor fi făcut, la oficiârul care a dat mandatul de aducere. (Pr. 102; 104) (Pr. Fr. 101)

104. Oficiârul, care a dat mandatul de aducere şi cârui vor fi transmise actele procesuluî, precum s'a ḑisŭ în articolul precedinte, va comunica tóte acestea, tot într'un terminŭ de douĕ-ḑecî şi patru ore, la judecătorul de instrucţiune pe lîngă care funcţionéză; acest judecător se va conforma cu dispoşiţiunile art. 87. (Pr. Fr. 102).

105. Judecătorul de instrucțiune, care este intrat în cercetare saŭ d'a dreptul saŭ prin trămiterea făcută conform art. 87, va transmite, sub sigiliŭ, la judecătorul de instrucțiune al loculuĭ unde s'a găsit prevenitul, actele, notele, și înformările relative la delict, spre a supune pe acel prevenit la interogatoriŭ.

Tóte actele vor fi, după acésta, întórse la judecătorul care se află intrat în cercetare, împreună cu înterogatorul. (Pr. Fr. 103)

106. Dacă, în cursul instrucțiuniĭ, judecătorul ce se află intrat în cercetare, va da un mandat de arestare, el va puté ordona, prin acel mandat, ca prevenitul să fie transmutat la arestul loculuĭ unde se face instrucțiunea.

Dacă nu se coprinde în mandatul de arestare ca să se facă acea transmutare a prevenituluĭ, el va rĕmâné la arestul județuluĭ în care se va fi găsit, pînă ce se va otărî de judecătorul de instrucțiune, conform art. 128, 129. 130, 131, 132, 133, 134, 135. (Pr. 96; 102; 112; 576 ur, 580, ur.) (Pr. Fr. 104.)

107. Dacă prevenitul, în contra căruĭ s'a dat un mandat de aducere nu póte fi găsit, acel mandat va fi înfățișat la sub-prefectul, primarul, orĭ la ajutorii lor, saŭ la comisarul de poliție al comuneĭ, unde este reședința prevenituluĭ. Numiții vor visa actul de notificare. (Pr. 93 94; 99; 100; 111) Pr. Fr. 105).

108. Orĭ care depositariŭ al puteriĭ publice, și chiar orĭ ce persónă, vorŭ fi datorĭ a pune mâna pe prevenitul surprins în flagrante delict saŭ în casurile aseménate flagranteluĭ delict, și a-lŭ conduce înaintea ministeriuluĭ publicŭ, fără să fie trebuința de mandat de aducere. (Pr. 29; 39; 40—P. 389 § 11) (Pr. Fr. 106).

109. Asupra înfățișăriĭ mandatuluĭ de depunere la directorulŭ închisoreĭ de către aprodulŭ saŭ agintele puteriĭ publice, însărcinatŭ cu esecutarea aceluĭ mandat, prevenitul va fi primit și ținutŭ în casa de oprélă.

Directorul închisoreĭ va da funcționaruluĭ, însărcinat a esecuta mandatul, adeverință de primirea prevenituluĭ. (Pr. 113; 576, ur) (Pr. Fr. 107).

110. Oficiârul însărcinat cu esecutarea mandatuluĭ de depunere saŭ de arestare, va lua cu sine putere îndestulă pentru ca să nu scape prevenitul.

Acea putere o va lua din apropiarea loculuĭ unde va trebui să se esecute mandatul de arestare saŭ de depunere; ea va fi datóre să mérgă dupe cererea făcută dea dreptul comandanteluĭ orĭ superioreluĭ și cuprinsă în mandat. (Pr. 24; 101) (Pr. Fr. 108)

111. Daca prevenitul nu póte fi prins, mandatul de arestare va

fi notificat (1) la cea dupe urmă locuință ce a avut, și se va face procesŭ verbale de perquisițiune. (2)

Acest proces verbale se va face în presența celor doui mai de aprópe vecini ai prevenituluĭ, pe carĭ îĭ va puté găsi purtătorul mandatuluĭ; eĭ îl vor subscrie, saŭ daca nu sciŭ orĭ nu vor să subscrie, se va face mențiune de acésta, precum și de interpelarea ce li se va fi făcut pentru a subscrie.

Purtătorul mandatuluĭ de arestare va fáce dupe aceea să se vizese procesul sĕŭ verbale de sub-prefectŭ orĭ de adjunctul sĕŭ, saŭ, lipsind aceștia, de primarul orĭ de adjutorul sĕŭ, saŭ de comisarulŭ de poliție al loculuĭ, și'ĭ va lăsa copiă dupe dînsul,

Mandatul de arestare și procesul verbale vor fi dupe aceea date la grefa tribunalului. (Pr. 107) (Pr. Fr. 109.)

112. Prevĕnitul, prins în puterea unuĭ mandatŭ de arestare saŭ de depunere, va fi condus fară întârdiare la arestul aretat în mandat. (Pr. 106; 576, ur; 580, ur.) C. Pr. Fr. 110).

113. Oficiârul însărcinat cu esecutarea mandatuluĭ de arestare saŭ de depunere, va da pe prevenit în mână directoruluĭ închisóreĭ, care îĭ va întórce înscrisŭ de primire după forma prescrisă la art. 109.

Va duce dupe aceea la grefa tribunalului actele relative la arestare și va lua o adeverință de a lor predare.

Elŭ va înfățișa atât înscrisul de primire cât și adeverința, în doue ḑecĭ și patru de ore, la judecătorul de instrucțiune, care le va visa pe amîndouĕ, și acéstă visă o va data și o va subscrie (Pr. Fr. 111).

114. Neobservarea formalităților prescrise pentru mandatele de înfățișare, de depunere, de aducere și de arestare, va fi pedepsită prin mustrâri în contra procuratoruluĭ saŭ a judecătoruluĭ de instrucțiune: ceea ce nu impedică pe cel vĕtĕmat de a esercita in contra lor *acțiune recursoriă civile*, daca are motive. (Pr. 95; 97, 98, 99, 100) (Pr. Fr. 112) (3).

---

(1) Notificat: încunnosciințatŭ.

(2) Perquisițiune: cercetare spre a se afla.

(3). *Prin acțiune recursoriă civile*, se înțelege dreptulŭ ce se dă părților, ce aŭ sufferitŭ pagubă, de a dobîndi, prin callea justițieĭ civile, despăgubirea cuvenită de la procurorulŭ séŭ judecătorulŭ abătut. În art. 112. din legea francesă, care corespunde cu allŭ nostru, legiuitorulŭ s'a servitŭ cu espresiunea *prise a partie*, adică că se recunósce părților *dreptŭ de pornire* în contra unuĭ judecătorŭ spre a căpăta reparația pagubeĭ ce lea adusŭ greșiala acelluĭ judecătorŭ (Vezĭ la noĭ și art. 36. §. 2. allŭ legi curții de Casațiune).

CAP. VII

Despre libertatea provisorie și despre cauțiune (1)

115. Prevenitul care, în cursul instrucțiunii, va fi fostŭ arestat în urmarea unui mandat saŭ ordonanțe, póte, maĭ înainte de a se da otărîrea definitivă, să căștige liberarea sa provisoriă, în casurile, după regulele și sub condițiunile maĭ jos arĕtate.

116. Liberarea provisoriă în cursul instrucțiunii nu va puté fi dată prevenitului, când judecătorul de instrucțiune va recunósce că faptul este supus la pedépsă criminale. (P. 7.) (Pr. Fr. 113)

117. Daca faptul nu póte cădé sub maĭ grea pedépsă de câtŭ închisórea corecționale, judecătorul de instrucțiune, în urma cererei prevenitului, va puté ordona, audind conclusiunile procuratorului, liberarea sa provisoriă, de va da maĭ întêiŭ o cauțiune solvabile(2) că se va presenta, la tóte actele procedurei, cum și pentru esecutarea otărîrei, îndată ce va fi cerut.

Liberarea provisoriă sub cauțiune va puté fi cerută și dată în orĭ ce stare a procesului, chiar în timpul recursului de casațiune. (Pr. 8. §. 1) (Pr. Fr. 114).

118. Cu tóte acestea vagabonzii și certații de judecată pentru crime nu vor puté fi în nici un casŭ liberați pe cauțiune. (Pr. 7. 117.) (P. 217) (Pr. Fr. 115).

119. Cererea de liberarea provisoriă va fi notificată părții civile, la domiciliul seŭ saŭ la cel de dînsa ales. (Pr. 65). (Pr. Fr. 116).

120. Solvabilitatea cauțiunii va fi cercetată de procurator și de partea civile chiămată dupe formele legali.

Daca cauționatorul nu va depune în casa tribunalului suma cauționării, el va fi datorŭ să justifice solvabilitatea sa prin avere de nemișcătóre, care să prețuiască, deducându-se(3) sarcinele ce ar avé, odată și jumĕtate suma cauțiunii (Pr. 121, ur.) (Pr. Fr. 117).

121. Prevenitul va fi primit să dea cauțiune el însuși pentru sine, saŭ depunêndŭ suma cauționării, sáŭ justificând că are nemișcătóre carĭ să aibă o valóre de odată și jumĕtate suma cauțiunii, scădute fiind sarcinele ce ar avé acele nemișcătóre. Intr'un

(1). Vezĭ în privința liberărei provisoriă și a închisorei preventive și legea Belgie din 18 fevr. 1852, care a modificat cu totulŭ acéstă parte a Pr. penale francese

(2). *Cauțiune* va să zică chezășiă, *cauționatorŭ* este chezașiu, și *cauționatŭ* este chezășuitŭ.

(3). A se deduce, va să zică a se scădea

cas saŭ altul, el va trebui să facă sumisiunea (1) de care se va vorbi mai jos. (Pr. 120; 123) (Pr. Fr. 118)

122. Cauţionarea nu va puté fi mai mică de 500 leĭ.

Daca pedépsa corecţionale ar fi fost de o dată o închisóre şi o amendă a cărĭi sumă îndoită arŭ trece de leĭ cinci sute, nu se va puté cere cauţionamentŭ de o mai mare sumă de cătŭ amenda în douită.

Daca din delicte a resultat o daună civile, apreţiabile în banĭ, cauţionarea va fi cât de treĭ orĭ valórea daunei, dupe cum aceea va fi apreţiată, pentru acest scopŭ numaĭ, de judecătorul de instrucţiune, fără ca cu tóte acestea cauţionarea să fie în acest cas mai mică de 500 leĭ. (Pr. 116; 120) (Pr. Fr. 119)

123. Cauţiunatorul admis va face sumisiune (declaraţiune îndatoritóre) la grefa tribunaluluĭ, de a plăti suma cauţionăreĭ, la cas când prevenitul n'ar fi următorŭ a se înfăţişa.

Copia despre acéstă sumisiune, în formă esecutoriă, va fi dată la mână părţiĭ civilĭ mai nainte de a se da prevenituluĭ libertatea provisoriă. (Pr. 116; 125.) (Pr. Fr. 120).

124. Banii depuşĭ saŭ nemişcătórele carĭ formézĕ obiectulŭ cauţionării vor fi destinate:

1) la plata reparaţiunelor civilĭ şi cheltuelelor făcute de partea civile.

2) la amendă.

Aceste creanţe vor fi primate(2)de creanţa fisculuĭ pentru cheltuelile făcute de ministeriulŭ public. (Pr. Fr. 121).

125. Judecătorul de instrucţiune va da la timp, dupe conclusiunile procuratoruluĭ saŭ dupe cererea părţiĭ civili, o ordonanţă pentru plata sumeĭ cauţionate. Acéstă plată va fi urmărită dupe cererea ministeruluĭ public, şi sumele primite se vor trămite la casa Statuluĭ, fără ca din acésta să se împedice urmăririle şi drepturile părţiĭ civilĭ. (Pr. 123; 127) (Pr. Fr. 122).

126. Prevenitul nu va puté căstiga libérarea sa provisoriă prin dare de cauţiune, de cât dupe ce maĭ întêiŭ va fi ales un domiciliŭ la reşedinţa tribunaluluĭ corecţionale printr'un actŭ făcut la grefa aceluĭ tribunal. (Pr. Fr. 124)

127. Prevenitul care va lăsa pe cauţionatorul sĕŭ să fie urmărit şi esecutat la plată, nu va maĭ fi primit în viitor nicĭ într'un

(1) Prin sumisiune se înţelege o declaraţiune îndatoritóre.

(2). Termenulŭ de *primatŭ* este sinonimŭ cu acella de privilegiŭ; adică că creanţa fisculuĭ este priveligiată, se plătesce înaintea cellorŭ-l-alte creanţe.

cas a cere din nou liberarea sa provisoriă pe cauțiune. (Pr. 123; 125) (Pr. Fr. 126).

CAP. VIII.

Despre ordonanțele judecătorului de instrucțiune dupe completarea procedurei.

128. Indată ce procedura va fi terminată, judecătorul de instrucțiune o va comunica procurorului care va fi dator a-i adresa requisițiunile sale, cel mult pînă în trei ȝile. (Pr. 21; 106, 129, ur) (Pr. Fr. 127)

129. Daca judecătorul de instrucțiune este de părere că faptul nu înfățișézā nici crimă, nici delict, nici contravențiune, saŭ că nu póte fi imputat inculpatului, elŭ va declara prin o ordonanță, că nu esiste casŭ de urmărire, și, daca inculpatul va fi fost arestat, se va libera îndată. (Pr. 106; 130; 137, ur. — P. 1) (Pr. Fr. 128).

130. Daca el este de părere că faptul nu este de cât o contravențiune polițiănéscă, va trămite pricina înaintea judecătorului polițiănescŭ competente și va ordona liberarea inculpatului daca este arestat.

Dispositiunile acestui articol și ale articolului precedente nu vor puté aduce nici o vătămare drepturilor părții civili saŭ părții publice, precum mai jos se va esplica. (Pr. 63, ur; 129; 137, ur, 139, ur; 225) (Pr. Fr. 129)

131. Daca delictul este recunoscut de natură a fi pedepsit prin pedépsă corecționale, judecătorul de instrucțiune va înainta procesul la tribunal spre a-lŭ lua în cercetare.

Daca în acest cas, delictul póte să tragă dupe sine pedépsa închisórei, prevenitul, de se va afla închis, va remâné la închisóre provisoriŭ. (Pr. 132, 176, ur) (Pr. Fr. 130)

132. Daca delictul nu trage dupe sine pedépsa închisórei, prevenitul va fi liberat, cu îndatorire de a se reînfățișa, la ȝiua defiptă, înaintea tribunalului competente. (Pr. 131, 137) (Pr. Fr. 131)

133. In tóte casurile de trămiterea acusatului saŭ înaintea poliției municipali, saŭ înaintea tribunalului de județŭ, ministerul public este dator să trămiță, în terminŭ de doue ȝeci si patru óre, numerotate, tóte actele procesului la grefa tribunalului care are să pronunțe. (Pr. 130; ur) (Pr. Fr. 132).

134. In cas de trâmiterea prevenitului înaintea tribunalului de județŭ, procurorul este dator în același termin să facă a i se tră-

mite chiămarea de înfățișare pentru cel mai scurtu termin, observându-se însă, în privința acésta, terminele prescrise prin art. 180 (Pr. Fr. 132).

135. Daca judecătorul de instrucțiune găsesce că faptul e de natură a fi pedepsit cu pedepse criminali, și că prevențiunea în contra inculpatului este îndestul de stabilită, va ordona ca actele instrucțiunii, procesul verbale care constată corpul delictului, și o listă de actele inculpătóre, fără întârdiere, să se transmită de procurorul tribunalului la procurorul generale alu curții de apel, spre a se procede dupe cum se arétă la capul *Pentru punerea sub acusațiune.*

Actele inculpătóre vor remâné la tribunal, afară numai de cele ce se dispun prin art. 223. (Pr. 136; 212; 245—P. 7) (Pr. Fr. 133).

136. În casul articolului precedinte, mandatul de arestare saŭ de depunere ce s'a dat contra prevenitului va conserva puterea sa esecutoriă până ce se va statui de câtre curtea de apelŭ.

Ordonanțele date de judecătorul de instrucțiune, în virtutea dispositiunilor articolelorŭ 120, 130, 131, 132 și 135, se vor înscrie la sfîrșitulŭ requisitoruluĭ procuroruluĭ. Ele vor trebui să coprindă numele și prenumele prevenituluĭ, domiciliulŭ, locul nascerii, etatea și profesiunea, daca vor fi cunoscute; precum asemenea și espunerea faptuluĭ, natura delictuluĭ și declarațiunea că sunt saŭ că nu sunt probe îndestulătóre în sarcina prevenituluĭ. (Pr. 97, ur; 226, ur). (Pr. Fr. 134),

137. Ministeriulŭ publicŭ va puté în tóte casurile să formeze opositiune la ordonanțele judecătoruluĭ de instrucțiune.

Partea civile va puté forma opositiune la ordonanțele date în casurile prevĕdute prin articolele 117. 129, 130, 132 și 523 și la verĭ care ordonanțe ar vătăma interesele sale civilĭ.

Prevenitulŭ nu va puté forma opositiune de cât la ordonanțele date în virtutea articoluluĭ 117, și în casul prevĕdut prin art. 523.

Opositiunea va trebui să fiă formată în termin de doue decĭ și patru ore, care va curge: pentru opositiunea din partea procuroruluĭ, din diua de când s'a dat ordonanța; pentru opositiunea părții civili și a prevenituluĭ nearestat, din diua notificării ordonanțeĭ la domiciliulŭ de dinșii alesŭ la locul reședințeĭ tribunaluluĭ; pentru opositiunea prevenituluĭ închisŭ, din diua de cândŭ ordonanța i se va comunica de grafiâr.

Notificarea și comunicarea menționate în paragraful precedinte se vor face în termin de doue decĭ și patru ore de la data ordonanțeĭ.—Opositiunea se va face câtre camera de acusațiune a curții de appelŭ care va statui asupră-i îndată ce o va priimi.

Actele vor fi transmise, precum se arétă la art. 135.—Prevenitulŭ arestat va remâné la închisóre pînă cândŭ se va statui asupra oposiţiunii, şi în tóte casurile pînă la espirarea terminuluĭ oposiţiunii.

In tóte casurile, dreptulŭ de oposiţiune se cuvine şi procuratoruluĭ generale de lîngă curtea de apelŭ. Acesta va fi dator a notifica a sa oposiţiune în cele dece dile ce vor urma dupe darea ordonanţeĭ judecătoruluĭ de instrucţiune.

Disposiţiunea ordonanţeĭ care pronunţiă liberarea prevenituluĭ, se va esecuta provisoriŭ cu tótă oposiţiunea făcută în contră-ĭ. (Pr. 65; 119. 138; 212; 224) (Pr. Fr. 135).

138. Partea civile care va cădé în oposiţiunea sa, va fi condamnată la daune interese câtre prevenit(1). (Pr. 64; 389) (Pr. Fr. 136).

CARTEA II.

Despre judecată.

TITLUL I.

Despre tribunalile poliţiănescĭ şi corecţionalĭ.

CAP. I.

Despre tribunalile şi judecătoriele poliţiănescĭ.

139. Sunt considerate ca contravenţiunĭ poliţiănescĭ faptele carĭ după disposiţiunile cârţiia *patra (2)* din Codicele penale, pot să dea locŭ saŭ la o amendă de leĭ doue-decĭ şi cincĭ şi maĭ puţin, saŭ la o închisóre de cincĭ dile saŭ maĭ puţin, fără a deosebi daca, cu ocasiunea uneĭ asemenea infracţiunĭ, s'a făcut saŭ nu confiscarea lucrurilor aducate, şi orĭ-care ar fi valórea acelor lucrurĭ. (Pr. 20 140—P. 1; 381—396) (Pr. Fr. 137).

140. Cercetarea şi judecata contravenţiunilorŭ poliţiănescĭ sunt atribuite, dupe distincţiunile maĭ jos stabilite:

a) Tribunalilor poliţiănescĭ propriŭ dise în Bucurescĭ şi în oraşele unde asemenĭ tribunalĭ se vor maĭ institui.

---

(1) Prin *daune interese* se înţelege perderea ce cineva a încercat şi căştigul de care a fost lipsitŭ.

(2) Cod. penale, neavând de cât treĭ cârţĭ, de cartea a treia a voit să vorbéscă legiuitorulŭ.

b) polițailor, în orașele unde nu sunt tribunalĭ polițiănescĭ propriŭ ḑise,

c) sub prefecților, în comunele rurali;

d) primarilor. (Pr. 141, ur; 164, ur; 188) (Pr. Fr. 138).

§ I. *Despre tribunalĭ polițienescĭ, potițaĭ și sub-prefecțĭ.*

141. Tribunalile polițiănescĭ, propriŭ ḑise, polițaiĭ și sub prefecțiĭ sunt singurĭ competenți a judeca:

1. Contravențiunile comise în comuna reședinței lor.

2. Contravențiunile comise în celealte comune ale plășeĭ saŭ ocolulŭ lor, carĭ nu sunt flagranți delicte și aĭ câror autorĭ saŭ marturĭ lipsescŭ din acele comune.

3. Contravențiunile silvice urmărite dupe cererea particularilor.

4. Injuriele verbalĭ.

5. Affiștele, anunțiele, vĕnḑêrile și distribuțiunile de opere, scripte saŭ gravure contrarie bunelor morală.

6. Acțiunea în contra celor ce aŭ meseria de a *ghici*, de a spune viitorul, de a esplica visele.

7. Contravențiunile pentru carĭ partea reclamante cere daune interese de o suma nedeterminată, saŭ care trece peste cinci-spreḑece leĭ. (Pr. 142; 188—P. 393 §. 9, ur.) (Pr. Fr. 139.)

142. Tribunalile polițiănescĭ, polițaiĭ, sub-prefecțiĭ și primariĭ sunt în concursŭ competenți a judeca tóte cele alte contravențiunĭ comise în circonscripțiunea lor (Pr. 141; 164, ur.) (Pr. Fr. 140)

143. Citațiunile pentru contravențiunile polițiănescĭ se vor face dupe cererea celor în drept.

Citațiunea se va notifica printr'un aprod saŭ alt funcționar analog, care va lăsa copiă dupe dînsa prevenitului saŭ persónei responsabilĭ de reparațiunĭ saŭ restituțiunĭ civilĭ (Pr. 144, ur; 166) (Pr Fr. 145)

144. Citațiunea nu va puté fi dată pe un termin maĭ mic de doue ḑeci și patru ore, osebit de câte o ḑi pentru fiecare distanță de douĕ miriametre. (1) La din contra urmare, atât citațiunea cât și sentința ce s'ar da, va fi nulă. Însă acéstă nulitate nu va puté fi propusă de cât numaĭ la cea dîntêiŭ înfățișare, maĭ 'nainte de orĭ-ce apărare. În casurĭ urgenți terminul va puté fi maĭ scurt, și părțile vor puté fi citate a se înfățișa chiar în acea ḑi și la o oră arĕtată în virtutea uneĭ cedule (biletŭ) de citațiune, dată de judecătorŭ. (Pr. 143. 166.) (Pr. Fr. 146.)

(1) Vezĭ la supl. legea pentru măsurĭ, din 21. Sept. 1864.

145. Părțile vor puté să se înfățișeze de bună voiă, și după un simplu advertiment, fără să fie trebuință de citațiune. (Pr. 166) (Pr. Fr. 147).

146. Tribunalul polițiănesc, polițaiul, sub-prefectul vor ordona, mai nainte de ḑiua înfățișării, tóte actele cari nu sufer întârḑiare, precum facere de procese verbali, prețuire de daune și altele asemenea (Pr. 63) (Pr. Fr. 148).

147. Daca persóna citată nu se înfățișează la ḑioa și la ora defiptă(1) prin citațiune, ea va fi judecată în lipsă. (Pr. 144. 148. ur. 168) (Pr. Fr. 149).

148. Persóna condemnată în lipsă nu va mai fi priimită a se opune la esecutarea sentinței, daca nu se înfățișéză la audiența arétată în articolul următor, afară de cele ce se vor ḑice mai josu despre apelu și despre recursul de casațiune (Pr. 147; 149; 169, 174) (Pr. Fr. 150).

149. Oposițiunea la sentința dată în lipsă se va puté forma prin declarațiune făcută drept respunsu în josul actului prin care i se notifică acea sentință, saŭ printr'un act notificat în termin de trei ḑile de la încunosciințarea sentinței, osebit de câte o ḑi pentru fie care distanță de doue miriametre.

Cel ce va forma oposițiune se va înfățișâ îndată dupe espirarea sorócelorŭ aretate mai sus, fără a mai aștepta citațiune. La din contra, oposițiunea se va socoti ca neînființată (Pr. 148) (Pr. Fr. 151).

150. Persóna citată se va înfățișa ea însăși saŭ printr'unŭ împuternicitŭ din parte-i prin procurațiune speciale. (Pr. 181) (Pr. Fr. 152.)

151. Instrucțiunea fie cărui proces va fi publică sub pedépsă de nulitate.

Ea se va face în următórea ordine:

Procesele verbali, daca sunt, vor fi citite de grefiâr saŭ de ajutorŭ.

Marturii chiămați în contra înculpatului vor fi ascultați, daca cere trebuința.

Partea civile va face conclusiunile sale.

Persóna citată va propune apărarea sa și va produce marturii aduși, întru cât acésta i se permite prin articolul următor.

Ministeriul public, la tribunalile polițiănesci propriŭ ḑise, va fi audit în ale sale conclusiuni.

Partea citata va puté propune observațiunile sale.

---

(1) Prin zioa și ora *defiptă* se înțelege zioa și ora otărîtă, ficsată.

Tribunalul saŭ judecătorul va pronunța sentința în audiență publică, chiar în acea ḑi, fără să o pótă amâna pe altă ḑi, de cât pentru neîndepliniri de instrucțiune (Pr. 186, 392; 485.) (Pr. Fr. 153).

152. Contravențiunile se vor-proba saŭ prin procesele verbalĭ, orĭ raporturile offiċiârilor poliției judecătorescĭ, saŭ prin marturĭ, în lipsă de asemenĭ procese verbalĭ și raporturĭ, orĭ spre întemeiarea acelora, dupe următórea distincțiune:

Nimenĭ nu va fi priimit, sub pedépsă de nulitate, a proba prin marturĭ, peste cele saŭ în contra celor coprinse în procesele verbalĭ ale procurorului, sub-prefectului, polițaiului și primarului. Procesele verbalĭ și raporturile acestor oficiârĭ de poliție nu pot fi atacate, în materiă de contravențiunĭ, de cât dupe regulele procedurei falsului.

Procesele verbalĭ și raporturile celor lalțĭ oficiârĭ de poliție judiciară, vor puté fi desbătute prin probe contrarie, saŭ scrise saŭ testimonialĭ, daca tribunalul saŭ judecătorul va judeca de cuviință să admită acele probe. (Pr. 14; 16; 34; 168; 185) (Pr. Fr. 154).

153. Marturiĭ vor face, la audiență, sub pedépsă de nulitate, jurământ de a spune tot adevêrul, nimic alt de cât adevêrul: greffârul saŭ ajutorul va lua notă de acésta, precum și de numele, pronumele, etatea, profesiunea, locuința și declarațiunile lor cele mai principalĭ. (Pr. 72; 154, ur; 185; 432, ur) (Pr. Fr. 155).

154. Ascendenții și descendenții(1) înculpatului, frații, surorile, saŭ afinii (cuscrii) sĕĭ în aceleași grade, femeia saŭ bărbatul, chiar și după despărțirea lor otărîtă dupe legĭ, nu vor fi nicĭ chiămațĭ, nicĭ priimiți a da mărturiă, fără însă ca mărturia persónelor mai sus numite să pótă causa vre-o nulitate, când ministeriul public, partea civile și inculpatul nu s'aŭ opus la admiterea lor ca marturĭ. (Pr. 72; 342, ur. 347) (Pr. Fr. 156).

155. Marturiĭ carĭ nu se vor conforma citațiunii, vor puté fi constrînși de tribunalŭ dupe requisițiunea ministeriului public, saŭ de judecător, prin amendă pentru cea de întêiŭ lipsă, și prin constrîngere corporale pentru cea d'al doilea, pronunțate una saŭ alta chiar în audiența la care aŭ fost chiămați. (Pr. 77; 78; 156; 378) (Pr. Fr. 157).

156. Marturul condamnatŭ la amendă pentru o primă lipsă, și care, după cea de al doilea citațiune, se va înfățișa și va produce înaintea tribunalului cuvinte legiuite de apărare, va puté fi liberatŭ de amenda la care a fost condemnat. — Daca marturul nu este

(1) *Ascendenții* sunt rudele de susŭ; *descendenții* sunt rudele de josŭ.

citat din nou, el va puté să se înfăţişeze de bună voiă, în persónă saŭ printr'un împuternicit prin procuraţiune speciale, la audienţa următóre, spre a presenta cuvintele sale de apărare şi a quĕştiga, daca se va cuveni, liberarea sa de amendă. (Pr. 78; 379) (Pr. Fr. 158)

157. Daca faptul nu presintă, nicĭ delict, nicĭ contravenţiune poliţiănéscă, tribunalul va anula citaţiunea şi tot ce va fi urmat, şi va statui prin aceiaşi sentinţă asupra cererilor de daune interese (Pr. 63 ur; 187; 207; 224; 389) (Pr. Fr 159).

158 Daca faptul este un delict, care atrage dupe sine pedépsă corecţionale saŭ şi maĭ gravă, tribunalul saŭ judecătorul poliţiănesc va trămite pe părţi înaintea procurorului tribunalului corecţionale saŭ judeţianŭ. (Pr. 28, ur; 169) (Pr. Fr. 160).

159. Daca inculpatul este dovedit făptuitor al uneĭ contravenţiunĭ poliţiănescĭ, judecătorul saŭ tribunalul va pronunţa pedépsa şi va otărî, prin aceiaşĭ sentinţă, asupra cererilor de restituţiunĭ şi de daune interese. (1) (Pr. 4; 8; 63; 139; 143) (Pr. Pr. 161).

160. Partea care va cădé va fi condamnată la chieltuele, chiar şi către partea cé publică.

Cheltuelile vorŭ fi liquidate (limpedite) prin sentinţă. (Pr. 63; 143; 190; 391) (Pr. Fr. 162).

161. Orĭ-ce sentinţă de condemnare va fi motivată şi téstul legiĭ aplicate se va insera într'însa sub pedépsă de nulitate.

Se va face menţiune într'însa dacă este dată în ultima saŭ prima instanţă. (Pr. 151; 162; 169; 191; 392; 412; 413) (Pr. Fr. 163)

162. Originalul sentinţeĭ va fi subscris de judecătorul care va fi ţinut şedinţa, fără să pótă aměna subscrierea pe altă ḑi.

La din contră urmare, grefiărul saŭ ajutorul se va condemna la o amendă de leĭ treĭ-ḑecĭ, şi o *acţiune recursorică civile* va puté esercita cel interesat atât în contra judecătoruluĭ saŭ tribunaluluĭ cât şi în contra grefiăruluĭ saŭ ajutoruluĭ. (Pr. 192; 229; 393) (Pr. Fr. 164).

163. Ministeriul public, saŭ, unde nu este ministeriŭ public, judecătorul şi partea civile vor urmări esecutarea sentinţeĭ, fie-care în ceea ce'l privesce. (Pr. 4; 143; 193) (Pr. Fr. 165.)

§. *II. — Despre jurisdicţiunea primaruluĭ ca judecător poliţiănescŭ.*

164. In comunele carĭ nu sunt reşedinţă de tribunalŭ poliţiă-

(1). Cererea de restituţiunĭ este aceea prin care cineva pretinde a i se înapoia *lucrulŭ* ce i s'a luat de către altulŭ.

nesc, de poliţaiŭ, nicĭ de sub-prefect, primariĭ sunt competenţĭ, ca şi acele autorităţĭ, a judeca:

1. Tóte contravenţiunile carĭ sunt flagranţĭ delicte.

2. Tóte cele-alte contravenţiuni întâmplate în comuna lor, dacă atât autoriĭ, cât şi marturiĭ contravenţiunilor se vor afla presenţi în acea comună, şi când cererea pârţii reclamanţĭ de daune interese va fi de o sumă determinată şi nu va trece peste 15 leĭ.

Primariĭ nu vor puté judeca nicĭ o dată contravenţiunile atribuite prin art. 141 tribunalilor poliţiănescĭ şi sub-prefecţilor. (Pr. 14; 16; 40; 139; 165, ur.) (Pr. Fr. 166)

165. Funcţiunile de grefiâr al primarului, în materiele poliţiănescĭ, vor fi împlinite de scriitorul satului saŭ de un scriitor al consiliului comunale.

166. Citaţiunile vor puté fi făcute printr'un advertiment (1) al primarului, care va anunţia inculpatului faptulŭ ce i se impută, ḑiua şi ora când trebue să se înfăţişeze. (Pr. Fr. 169)

167. Se va urma tot aşa şi pentru citaţiunile către marturĭ; ele vor puté fi făcute printr'un advertiment care va arĕta momentul când se va primi depoşiţiunea lor. (Pr. Fr. 170)

168. Primarul va ţiné şedinţele sale în casa consiliului comunale saŭ în casa Municipalităţii; audienţile vor fi publice.

Se vor observa încă şi dispoşiţiunile articolelor 147, 148, 149. 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157 şi 160. (Pr. Fr. 171)

§. *III. — Despre apelul în contra sentinţelor poliţiănescî.*

169. Sentinţele date în materiă poliţiănéscă vor puté fi atacate prĕ calea apeluluĭ, când acelea vor pronunţia închisórea, saŭ când amendele, restituţiunile şi reparaţiunile civili vor trece de leĭ ḑece, deosebit cheltuelile. (Pr. 143, 195) (Pr. Fr. 172.)

170. Apelul va fi suspensivŭ: în tot timpul terminului de a face apel, precum şi în timpul judecârii apeluluĭ, esecutarea sentinţeĭ va fi suspensă. (Pr. Fr. 173)

171. Apelul sentinţelor tribunaluluĭ saŭ judecătoruluî poliţiănesc se va face către tribunalul corecţionale al judeţului, în termin de ḑece ḑile de la primirea copieĭ de sentinţă de către persóna interesată, saŭ la domiciliul sĕŭ. (Pr. Fr. 174.)

172. Când asupra apeluluĭ, ministeriul public saŭ vre-una din pârţi va cere, se vor puté asculta marturiĭ din nuoŭ şi se vor puté chiăma şi alţiĭ nuoĭ. (Pr. 153) (Pr. Fr. 175).

(1) Prin *avertimentŭ* se înţelege o înscriinţare.

173. Dispositiunile articolelor precedenți despre solemnitatea instrucțiunii, natura probelor, forma, autenticitatea și sub-semnătura sentinței definitive, condamnarea la cheltuele, precum și despre pedepsele pronunțiate prin acele articole, se vor aplica și la sentințile date, în apel, de tribunalile județiane saŭ de tribunalile județiane saŭ de tribunalile corecționali propriŭ qise. (Pr. 151, ur.) (Pr. Fr. 176)

174. Ministeriul public și părțile vor puté, fiind casŭ, să facă recurs pentru casare în contra sentințelor date, în ultimă instanță, de tribunalile polițiănescĭ, de sub-prefecți, polițaĭ saŭ primarĭ, orĭ în contra sentințelor date în apel de tribunalile corecționali saŭ de tribunalile județiane.

Recursul se va face după forma și în terminilé ce se vor prescrie mai jos. (Pr. 161; 169; 412; 416, ur.) (Pr. Fr. 177)

175. La începutul fie-cărui trimestru, tribunalile polițiănescĭ, sub-prefecțiĭ, polițaiĭ și primariĭ vor transmite ministerului public de lângă tribunalul județean saŭ corecționale, estractul sentințelor polițiănescĭ ce se vor fi dat în trimestrul precedinte și cari vor fi pronunțiat pedépsa închisóreĭ. Ministeriul public va depune acest estract la grefa tribunalului corecționale. El va da o socotélă sumariă de acestè estracte câtre ministeriul public de lângă curtea de apel. (Pr. 26; 141, ur; 164; 169; 194) (Pr. Fr. 178)

CAP. II.

Despre tribunalĭ în materiă corecționale.

176. Tribunalile de județe, pe lângă însărcinările puse asuprăle prin articolele precedenți, vor judeca și delictelé silvice urmărite după cererea administrațiunii, cum și tóte delictele a câror pedépsă trece peste cincĭ dile de închisóre și douĕ decĭ și cincĭ leĭ de amendă. (Pr. 130; 139; 171, — P. 65) (Pr. Fr. 179)

177. Daca se comitè un delict corecționale în localul și în timpul audienței, președintele va face proces verbale despre faptul întîmplat, va asculta pe prevenit și pe marturĭ, și tribunalul va aplica, fără a se redica de pe loc, pedepsele prescrise prin lege. Acéstă dispositiune își va avé aplicarea la delictele corecționalĭ comise în localul și timpul audiențelor curților de apel, și chiar a le audiențelor tribunalilor când judecă în civile, remâind însă celuĭ condamnat prin sentința dată în asemenea casurĭ, dreptul de apel în contra aceleĭ sentințe. (Pr. 515, ur. — P. 181) (Pr. Fr. 181).

178. Tribunalul în materiă corecționale va intra în cercetarea delictelor de competința sa, saŭ în urma trămiterii ce i se va fi făcut conform art. 131 și 158, saŭ prin dé dreptul cerere din partea celuĭ vetémat; iar în delicte silvice, din partea administrațiunii, și în tóte casurile din partea ministeriuluĭ public. (Pr. 61; 131; 225.) (Pr. Fr. 182)

179. Partea civile va face, prin actul seŭ de plîngere câtre tribunal, alegere de domiciliŭ în orașul unde se afiă tribunalul. (Pr. 63; 64) (Pr. Fr. 183).

180. Se va da unŭ termin cel pțin de treĭ ḑilé, osebit de câte o ḑi pentru fie-care distanță de douĕ miriametre, de la citațiune până la judecată, sub pedépsa de nulitatea condamnațiunii ce s'ar pronunța în lipsă în contra persóneĭ citate. Acéstă nulitate însă nu se va puté propune de cât la cea d'întêiŭ audiență și maĭ înainte de orĭ-ce apărare. (Pr. 144; 182) (Pr. Fr. 184).

181. In procesele relative la delicte carĭ nu atrag pedépsa închisóreĭ, prevenitul va puté fi representat de un vechil; tribunalulŭ însă va puté ordona înfățișarea sa în persónă. (Pr. 150) (Pr. Fr. 185).

182. Dacă prevenitul nu se va înfățișa, el va fi judecat în lipsă. (Pr. 147; 183. ur.) (Pr. Fr, 186).

183. Condamnarea în lipsă va remâné ca cum nu ar fi fost, daca prevenitul, în termin de cincĭ ḑile, adăugit cu câte o ḑi pentru fie-care distanță de douĕ miriametre, socotite de la primirea copieĭ de sentință de dînsul, saŭ la alŭ sĕŭ domiciliŭ, va forma opositiune la esecutarea sentinței.

Cu tóte ăceste cheltuelele ocasionate printr'o opositiune vor rĕmâné în sarcina prevenituluĭ (Pr. 64; 148; 149; 179; 184) (Pr. Fr. 187).

184. Daca dupe citațiunile făcute de tribunal în urma uneĭ opositiunĭ, oponentele(1) nu se înfățișéză, opositiunea sa va rĕmâné nulă, și sentința ce va fi dat tribunalul asupra opositiunii nu se va maĭ puté ataca de oponente de cât pe calea apeluluĭ după cum se va arĕta maĭ jos. (Pr. 149; 195; 203) (Pr. Fr. 188).

185. Probă delictelor corecționalĭ se va face după modul prescris prin art. 152 relativ la contravențiunĭ polițiănescĭ, cu deosebire că procesele verbalĭ și raporturile oficiărilor polițieĭ judecătorescĭ, cu escepțiune de acelea ale procurorilor, substituților și ju-

(1) *Oponente* este acella care a făcut opposițiunea, care a reclamat adică de a se judeca din noŭ, de către acellași tribunalŭ care a dat sentința în lipsa luĭ.

decătorilorŭ de instrucțiune, pot fi combătute de inculpat prin probe contrarie, saŭ scrise saŭ testimoniali.

Grafiărul va lua note de declarațiunile marturilor și de respunsurile prevenitului.

Aceste note se vor visa de către președinte în termin de trei dile dela pronunțiarea sentinței.

Dispositiunile articlelor 155, 156, 157, 158 și 159, se aplică și la tribunalile corecționali. (Pr. Fr. 189).

186. Instrucțiunea va fi publică sub pedépsa de nulitate.

Ministerul public, partea civile saŭ apărătorul sĕŭ, și în privința delictelor silvice, delegatul administrațiunii, vor espune causa; procesele verbali saŭ raporturile, daca s'aŭ făcut, vor fi citite de grafiăr, marturii pentru saŭ contra vor fi ascultați, daca cere trebuința, și imputările ce li se pot face vor fi propusĕ și judecate; actele ce pot servi spre ușurarea saŭ în greutatea prevenitului vor fi presentate marturilor și părților, prevenitulŭ va fi întrebat; prevenitul și persónele responsabili de reparațiuni saŭ restituțiuni civili vor propune apărările lor; ministerul public va resume procesul și 'și va face conclusiunile. — Prevenitul și persónele responsabili de reparațiuni saŭ restituțiuni civili vor puté replica.(1)

Sentința va fi pronunțiată chiar în aceea di daca s'a terminatŭ instrucțiunea. (Pr. 151; 168; 185) (Pr. Fr. 190).

187. Daca faptulŭ nu este socotit nici delict, nici contravențiune polițiănéscă, tribunalul va anula instrucțiunea, citațiunea și tot ce va fi urmat, va da drumul prevenitului și va statui asupra cererilor de daune interese. (Pr. 157; 207. 389) (Pr. Fr. 191)

188. Daca faptul este o contravențiune polițiănească și daca partea publică, saŭ partea civile, saŭ prevenitul n'aŭ cerut trămiterea procesului la tribunalul polițiănesc, tribunalul corecționale va aplica pedépsa și va statui, daca cere tribuința, asupra daunelor interese.

In acest casŭ sentința sa va fi fără apel. (Pr. 139, ur, 208) (Pr. Fr. 192).

189. Daca faptulŭ e de natură a merita o pedépsa criminale, tribunalul va puté da îndată mandatul de depunere, saŭ mandatul de arestare, afară de crimele pedepsite numai prin degradațiunea cetățenéscă, și va trămite pe prevenit înaintea judecătorului de in-

(1)Prin vorba: „ vor putea replica „ se înțelege că atât prevenitulŭ, cât și celle-lalte persóne responsabile, vor putea respunde totŭ dé una procurorului, adică vor putea totŭ dé una avea cuvîntulŭ cellŭ din urmă. Acésta are locŭ la tóte causele de natură penală.

strucțiune competente. (Pr. 53; 60; 97; 209 — P. 7.) (Pr. Fr. 193).

190. Or ce sentință de condamnare în contra prevenitului și în contra părții responsabili de reparațiuni saŭ restituțiuni civili, va condamna și la cheltuele, chiar și la cele făcute de către partea cea publică.

Cheltuelele vor fi liquidate (limpedite) prin aceeași sentință. (Pr. 63; 143; 160; 391; 441) (Pr. Fr. 194).

191. In dispositivul(1) ori cărei sentințe condemnatorie, se vor enunția faptele de cari persónele citate se vor socoti culpabili saŭ responsabili, pedépsa și condamnațiunile civili.

Testul legii ce se va aplica va fi citit la audiența de președinte; se va face mențiune în sentință de acéstă lectură, și testul legii se va însera într'însa sunt pedépsă de o amendă de cinci-deci lei în contra grafiârului. (Pr. 161; 392) (Pr. Fr. 195).

192. Originalul sentinței va fi subscris chiar în acea di de judecătorii ce aŭ pronunțiat'o; grafiârul care va da copiă dupâ o sentință care nu este încă sub-scrisă, se va urmări ca inculpat de abusŭ de încredere.—Ministerul public va cere să i se înfățișeze în tóte lunele originalele sentințelor, și găsind vre-o contravențiune la acest articol, va face proces verbale pentru a se procede după cum se va cuveni. (Pr. 162; 393—P. 322, ur.) (Pr. Fr. 196).

193. Sentința se va esecuta după cererea ministerului public și a părței civili întru ceia ce privesce pe fie care.

Cu tóte acestea urmăririle pentru adunarea amendelor și a confiscârilor vor fi făcute, în numele ministerului public, de casiârii fisculŭi (Pr. 163) (Pr. Fr. 197).

194. Ministerul public va fi dator, în termin de cinci spre-dece dile după pronunțiarea sentinței, să trimiță un estract dupe dînsa ministerului public de lîngă curtea apelativă (Pr. 26; 175) (Pr. Fr. 198).

195. Sentințele date în materiă corecționale se vor puté ataca pe calea apelului. (Pr. 169; 188; 516) (Pr. Fr. 199)

196. Apelul se va face către curtea apelativă în circumscripțiunea câria se află tribunalul. (Pr. Fr. 201).

197. Facultatea de a apela o vor avé:

1. Părțile prevenite saŭ responsabili.

2. Partea civile, întru ceea ce privesce numai interesele sale civili.

(1) Dispositivulŭ unei sentinți este partea aceea a sentinței care coprinde acea ce judecători pronunță asupra contestațiilorŭ dintre părți

3. Administraţiunea, pentru delictele silvice.

4. Ministerul public de lîngă tribunalul de întîia instanţă.

5. Ministerul public de lîngă curtea apelativă. (Pr. 4; 60; 194) (Pr. Fr. 202)

198. Dreptul de apel va fi perdut, afară de casul art. 200, daca nu s'a făcut declaraţiunea de apel la grefa tribunalului care a dat sentinţa, în termin de ţece ţile cel mult după pronunţiarea eï; daca sentinţa este dată în lipsă, acele ţece ţile se vor socoti din ţiua în care s'a primit copia sentinţei de către partea cea condemnată saŭ la domiciliul sâŭ, osebit de câte o ţi pentru fie care distanţă de douĕ miriametre.

In tot timpul acestor ţece ţile, cum şi în timpul judecârii apelului, esecutarea sentinţei va fi suspensă. (Pr. 170; 171; 199, ur.) (Pr. Fr. 203)

199. Cererea coprindĕtóre de mijlócele apelului va puté fi dată la aceeaşi grefă în acelaşi termin; ea va fi sub-scrisă de către apelante saŭ de unŭ anume al sĕŭ împuternicit pentru acésta.

In acest de pe urmă casŭ procuraţiunea va rămînĕ anecsată la cerere.

Acéstă cerere va pute fi dată şi dé dreptul la grefa curţii. (Pr. 202; 417) (P. Fr. 204)

200. Ministerul public al curţii apelative va fi dator a notifica recursul sĕŭ, saŭ prevenitului, saŭ persónei responsabilï civile despre delict, în termin de douĕ luni din ţiua pronunţârii sentinţei, saŭ daca sentinţa i s'a notificat legale de către una din pârţi în termin de o lună din ţiua acestei notificâri. In casŭ de a nu observa aceste termine, ministerul public va perde dreptul de apel. (Pr. 194; 197) (Pr. Fr. 205).

201. Liberarea prevenitului aquitat nu va puté fi suspensă când nicï un apel nu va fi fost declarat saŭ notificat în cele treï ţile după pronunţarea sentinţei. (Pr. 198) (Pr. Fr. 206.)

202. Cererea de apel, daca se va fi dat la grefa tribunalului de întĕia instanţă, va fi trămisă, împreună cu or ce alte acte, de ministerul public la grefa curţii, în douĕ ţecï şi patru ore de la declararea, saŭ de la notificarea apelului.

Daca celŭ în contra cărui sentinţa a fost pronunţată se află la arest, el va fi în acelaşi termin şi după ordinea ministerului public, strămutat la casa de arest a locului unde se află curtea apelativă. (Pr. 199: 580, ur.) (Pr. Fr. 207).

203. Otărîrile date în lipsă asupra apelului vor puté fi atacate pe calea opositiunii în aceeaşi formă şi în aceleaşi termine ca şi sentinţele date de tribunalile corecţionali.

Opositiunea va remâné nulă daca oponentele nu se înfățișéză după citațiunea ce i se va trămite în urma opositiunii sale.

Decisiunea ce se va da asupra opositiunii nu va puté fi atacata de partea ce o va fi format de cât înaintea curții de casațiune (Pr. 183; 211; 416) (Pr. Fr. 208).

204. Apelul va fi judecat la audiență, în curs de trei-dieci dile de la primirea sa, dupa raportul unuĭ judecător. (Pr. 205) (Pr. Fr. 209).

205. In urma raportului și maĭ nainte de a emite raportorul și judecătoriĭ curțiĭ opiniunea lor, prevenitul. saŭ de a fost aquitat, saŭ de a fost condamnat de instanța inferióre, persónele civile responsabilĭ de delict, partea civile și ministerul public, vor fi auditi în forma și după ordinea prescrise prin art. 180. (Pr. 63; 204) (Pr. Fr. 210).

206. Dispositiunile articolelor precedenți despre solemnitatea instrucțiunii, natura probelor, forma, autenticitatea și sub semnătura sentinței definitive a celeĭ din têiŭ instanțe, despre condemnațiunea la cheltuele și despre pedepsele ce pronunțiă acele articole, se vor aplica și la otărîrile date în apel. (Pr. 185—187; 190—192) (Pr. Fr. 211).

207. Daca sentința este reformată pe temeiŭ că faptul nu e recunoscut nicĭ delict, nicĭ contravențiune polițiănéscă prin nicĭ o lege, curtea va apăra pe prevenit, și va statui, daca se va cuveni, asupra daunelor interese. (Pr. 129. 157; 187; 224) (Pr. Fr. 212).

208. Daca sentința este anulată din causă că faptul presentează numaĭ o contravențiune polițienéscă, și daca nicĭ partea publică, nicĭ partea civile, nicĭ prevenitul n'a cerut trămiterea procesului înaintea tribunalului polițiănesc competente, curtea va pronunța pedépsa și va statui asemenea, daca cere casul, și asupra daunelor interese (Pr. 139; 188) (Pr. Fr. 213).

209. Daca sentința este anulată pentru cuvênt că faptul este de natură a merita o pedépsă criminale, curtea va da, daca cere casul, mandat de depunere și chiar mandat de arestare, și va trămite pe prevenit înaintea unuĭ din funcționariĭ competinți, afară de cel ce a făcut instrucțiunea și de cel ce a luat parte la judecată (Pr. 97; 189-P. 7.) (Pr. Fr. 214)

210. Daca sentința este anulată pentru vre o violațiune saŭ omisiune de forme din cele prescrise prin lege sub pedépsă de nulitate, curtea va statui ea însăși asupra fondului (Pr. Fr. 215)

211. Partea civile, prevenitul, partea publică, persónele supuse pentru delict, la respundere civile, vor puté face recursŭ pentru

casarea decisiuniĭ. (Pr. 21. 63; 174: 412, ur; 416, ur.) (Pr. Fr. 216).

TITLULU II.

Despre causele carĭ trebuesc a fi supuse juraţilor.

CAP. I.

Despre punérea supt acusare.

212. Ministerul public de lângă curtea de apel, în termin de cinci ḑile de la primirea actelor carĭ i se vor fi transmis, conform cu art. 135, va fi dator a pune causa în stare de a fi judecată şi a'şĭ face raportul în alte cinci ḑile următóre cel mult.

În acest timp partea civile şi prevenitul vor puté da or ce memoriŭ ar voi, fără ca prin acésta să se pótă întîrḑia raportul (Pr. 63; 304) (Pr. Fr. 217).

213. Judecătoriĭ curţiĭ de apel ce vor fi desemnaţi spre a constitui camera de acusaţiune, vor statui asupra requisiţiunilor sale.

Eĭ se vor aduna când va cere ministerul public; în lipsă de asemenea cerere, eĭ se vor aduna cel puţin odată pe sĕptĕmână.

Ei vor fi aleşi prin sorţi pe timpŭ de un an (Pr. 248) (Pr. Fr. 218).

214. Preşedintele camereĭ de punere sub acusaţiune va fi dator a face să se pronunţie decisiunea acesteĭ camere îndată dupe ascultarea raportuluĭ ministeriuluĭ public; la cas de imposibilitate, camera se va pronunţa cel mult în treĭ ḑile dupe acel raport. (Pr. 213) (Pr. Fr. 219).

215. Daca causa este de natură de a fi judecată de înalta curte de justiţiă saŭ de casaţiune, ministeriul public este dator a cere suspensiunea şi trămiterea causeĭ la acea curte, şi camera de acusaţiune a ordona acesta. (l. Curţi cas. art. 42) (Pr. Fr. 220).

216. Afară de casul prevĕḑut în articolul precedente, camera de acusaţiune va procede a esamina dacă esiste în contra prevenituluĭ probe saŭ indicie de vre un fapt calificat de crimă prin lege, şi daca aceste probe saŭ indice sunt destul de grave pentru ca să se pronunţie punerea sub acusaţiune. (Pr. 224, ur;—P. 1; 7) (Pr. Fr. 221).

217. Grefierul va da lectura, de tóte actele procesuluĭ în fiinţa ministeriuluĭ public. Acele acte, împreună cu memoriele, ce vor fi dat partea civile şi prevenitul, se vor lăsa pe masă înaintea judecătorilor (Pr. 212) (Pr. Fr. 222).

218. Partea civile, prevenitul și marturii nu se vor înfățișa. (Pr. Fr. 223).

219. Ministeriul public, dupe ce va fi depus pe masă requisițiunea sa scrisă și sub-scrisă, se va retrage împreună cu grafiârul (Pr. 306, 309) (Pr. Fr. 224).

220. Judecătorii vor delibera între sine îndată, fără a se redica de pe loc și fără a comunica cu nimini (Pr. 218) (Pr. 225).

221. Camera de acusațiune va statui, prin una și aceași decisiune, asupra delictelorŭ conese (înclinate) ale câror acte se vor afla produse în acelaș timp înaintea sa. (Pr. 222; 332; 333; 523 ur) (Pr. Fr. 226).

222. Delictele sunt conese, saŭ dacă aŭ fost comise în acelaș timp de maĭ multe persóne adunate, saŭ dacă aŭ fost comise de diferite persóne, chiar în diferite timpurĭ și în diverse locurĭ, ênsă dupe înțelegere formată maĭ dinainte între dênsele, saŭ dacă culpabiliĭ aŭ comis unele delicte numaĭ ca să și procure mijlóce spre a comite altele, ca să faciliteze, ca să înplinéscă punerea lor în lucrare saŭ ca să se asigureze în contra pedepseĭ. (Pr. 221; 522, ur.) (Pr. Fr. 227).

223. Camera de acusațiune va puté ordona, de va cere trebuința, înformărĭ nouĕ, ênsă în cel maĭ scurt termin. Ea va puté cere asemenea de la tribunalul deântêia instanță trâmiterea actelor ce vor fi remas depuse acolo în urmarea articolului 135. (Pr. 230 ur.) (Pr. Fr. 228).

224. Daca Camera de acusațiune nu descopere nicĭ uă urmă de vre'un delict prevĕ̦ut prin lege, saŭ dacă nu află îndestule indicie de culpabilitate, va ordona liberarea prevenitului, și acésta se va esecuta îndată, afară dacă prevenitul nu e reținut pentru vre uă altă causă.

Tot asemenea se va urma și în casŭ când curtea va statui asupra uneĭ opositiuni făcute, conform art 138, la liberarea prevenitului pronunțiată prin ordonanța judecătorului de instrucțiune; ea va confirma acea ordonanță dacă nu descopere nicĭ uă urmă de vre un delict prevĕ̦ut prin lege, și acésta se va esecuta precum s'a ḑis în paragraful precedente. (Pr. 129; 157; 187; 241, ur.) (Pr. Fr. 229).

225. Daca Camera de acusațiune socotesce că faptul prevenitului este de natura polițiănéscă saŭ corecționale, ea pronunția darea sa în judecata tribunalului competente.

In cas de trămiterea prevenitului la un tribunal polițiănesc, el va fi liberat de la închisóre. (Pr. 130; 140; 176) (Pr. Fr. 230).

226. Dacă faptul este calificat de crimă prin lege, și dacă ca-

mera de acusaţiune află îndestulătorie probele aduse în contra prevenitului, va ordona trămiterea acestuia înaintea curţii juraţilor.

In tóte casurile şi ver care ar fi ordonanţa judecătorului de instrucţiune, curtea va fi datóre, dupe requisiţiunile ministeriului public, că statuiéscă, pentru fie care din preveniţii trămişi înaintea sa asupra tutor faptelor de crime, delicte saŭ contravenţiuni carî resultă din procedură. (Pr. 136, ur; 216; 227, ur, 304) (Pr. Fr. 231).

227. Când camera va pronunţa punerea prevenitului sub acusaţiune, va da în contra lui o ordonanţă de arestare. Acéstă ordonanţă va fi conformă celor prescrise la art 136 al acestui codice (Pr. 228; 234) (Pr. Fr. 232).

228. Ordonanţa de arestare va fi înserată în decisiunea camereî de acusaţiune. Acea decisiune va coprinde şi ordinea de conducerea acusatului la casa de oprélă de lângă curtea juraţilor d'înaintea cârii este trămis. (Pr. 136; 226; 580, ur.) (Pr. Fr. 233).

229. Decisiunea camereî de acusaţiune va fi sub-scrisă de toţi judecătorii cari o aŭ dat; se va face într'însa menţiune, sub pedépsă de nulitate, atât de requisiţiunea ministeriului public cât şi de numele fie-cărui judecător (Pr. 162; 192; 393; 405) (Pr. Fr. 234).

230. În tóte causele, camera de acusaţiune, maî âutêiŭ de a fi decis dacă se cuvine a pronunţia punerea sub acusaţiune, va puté *din oficiŭ*(1) să ordóne urmăriri, aducere de alte acte, înformări, fără a distinge dacă este saŭ nu începută o instrucţiune de ceî d'âutêî judecătorî, şi apoî să statuéscă cele de cuviinţă. (Pr. 223; 231, ur.) (Pr. Fr. 235).

231. În casul articolului precedinte unul dintre membriî camereî va face funcţiune de judecător instructor (Pr. 232, ur.) (Pr. Fr· 236).

232. Judecătorul va asculta pe marturî saŭ va însărcina cu primirea depositiunilor lor pe unul din judecătoriî tribunalului în acârui circonscripţiune se află cu locuinţa lor; va face interogatoriŭ prevenitului; va face să se constate înscris tóte probele saŭ indiciele ce vor puté fi adunate; se va da, dupe împrejurârî, mandate de aducere, de depunere saŭ de arestare. (Pr. 68, ur; 84, ur; 88, ur. 234) (Pr. Fr. 237 .

233. Ministeriul public îşi va face raportul în cinci ţile, după remiterea ce-i va fi făcut judecătorul instructor de actele procesului. (Pr. 212; 231) (Pr. Fr. 238).

234. Daca va resulta din cercetare că este cas de a trămite pe prevenit înaintea curţii juraţilorŭ, camera va pronunţa dupe cum

(1) Prin vorba din *oficiŭ* se înţelege *de la sine.*

s'a ḑis în articolele 226, 227 şi 228. Daca se cuvine a trămite pe prevenit înaintea poliţieĭ corecţionalĭ, camera se va conforma disposiţiunilor art. 225.

Daca, în casul acesta, prevenitul a fost arestat, şi daca delictul póte atrage pedépsa închisoreĭ, elŭ va remîné în închisóre pîna la a sa judecare. (Pr. 115. ur.) (Pr. Fr. 239).

235. Se vor observa încă şi cele-l-alte disposiţiunĭ ale presenteluĭ codice carĭ nu sunt contrarie celor cinci articole precedinţĭ. (Pr. Fr. 240).

236. In casurile când camera de acusaţiune va trămite pe preveniţĭ înaintea curţ.i juraţilorŭ, ministeriulŭ publicŭ va redacta un act de acusaţiune în care vor fi espuse:

1 Natura delictuluĭ care formézä basea acusaţiuniĭ; 2. faptul şi tóte circonstanţele care potŭ îngreuna saŭ uşura pedépsa. Prevenitul va fi numit într'însul şi descrisŭ cu lămurire.

Actulŭ de acusaţiune se va termina prin următorul resumptŭ: „Prin urmare, N. este acusatŭ că a comis cutare omorŭ, cutare furtŭ, séŭ cutare altă crimă, cu cutare şi cutare circumstanţă.“ (P. 226; 234; 237, ur; 338.) (Pr: Fr. 241).

237. Decisiunea prin care prevenitul este dat în judecata curţiĭ juraţilorŭ, precum şi actul de acusaţiune, vor fi significate (1) şi lăsate în copiă acusatuluĭ. (Pr. 226; 232; 236; 238) (Pr. Fr. 242)

238. In două-zecĭ şi patru de ore după darea acestor copie în mîna acusatuluĭ, el va fi strămutat la casa de oprélă a curţiĭ juraţilor de care are să fie judecatŭ. (Pr. 237; 580, ur.) (Pr. Fr. 243)

239. Daca acusatulŭ nu se póte prinde, saŭ nu se înfăţişézä, se va judeca în lipsă, procedînduse în contra luĭ dupe regulele stabilite la Cap. II Titlul IV al acesteĭ cărţĭ. (Pr. 240; 470 — 482). (Pr. 244).

240. Ministeriulŭ publicŭ va da în scire despre decisiunea prin care camera de acusaţiune a trămis pe acusatŭ înaintea curţiĭ juraţilor, atît primaruluĭ comuneĭ loculuĭ unde se află domiciliul acusatuluĭ, daca acelŭ domiciliŭ este cunoscutŭ, cît şi primaruluĭ loculuĭ unde s'a comis delictul. (C. Civ. 87. ur.) (Pr. Fr. 245).

241. Prevenitul, în privinţa căruia camera de acusaţiune va fi decis că nu se află în cas de a fi trămis înaintea curţii juraţilor, nu va maĭ puté fi tras în judecată pentru acelaşĭ faptŭ, afară numaĭ dacă s'ar face niscarĭ-va nouĕ descoperirĭ în greutatea sa. (Pr. 224; 242). (Pr. Fr. 246).

---

(1). A significa unŭ actŭ cuĭ-va, este a i-lŭ da în cunosciinţa printr'unŭ oficiârŭ publicŭ.

242. Sunt considerate ca descoperiri nouĕ în greutatea prevenitului, declaraţiunile de martori, actele şi procesele verbali cari neputînd fi supuse la cercetarea camerei de acusaţiune, sunt cu tóte aceste de natură, saŭ a întări probele pe cari camera le va fi aflatŭ pré slabe, saŭ a da faptelor nouĕ desvoltări folositóre întru descoperirea adevĕrului. (Pr. 241; 243) (Pr. Fr. 247).

243. In casul acesta, oficiârulŭ poliţiei judiciare, saŭ judecătorul de instrucţiune va procede la nouă cercetare.

Judecătorulŭ de instrucţiune, intrînd în cercetare, va puté da, daca va cere trebuinţa, mai 'nainte de trămiterea actelor sus ḑise la ministerulŭ publicŭ, un mandat de depunere în contra prevenitului care va fi fostŭ liberat dupe dispoşiţiunile art. 224. (Pr. 21; 68, ur; 97. 99, ur). (Pr. Fr. 248.)

244. Ministeriulŭ public de lîngă tribunalul judeţului va trămite la fie-care opt ḑile, la ministeriul public de lîngă curte, o însemnare de tóte causele criminali, corecţionali şi poliţienesci cari se vor fi ivit. (Pr. 26. 245; 307, ur). (Pr. Fr. 249).

245. Cînd în însemnarea causelor corecţionali saŭ poliţienesci, ministeriul public de lîngă curte va găsi unele cari înfăţişézĕ caractere mai grave, va puté ordona aducerea actelor în termin de douĕ ḑeci ḑile de la priimirea însemnării, şi va face, în alt termin de cinci-spre-ḑece ḑile de la priimirea lor, requisiţiunile ce va judeca; iar camera de acusaţiune va ordona, în termin de trei ḑile, cele de cuviinţă. (Pr. 213; 214; 230; 244; 383). (Pr. Fr. 250)

CAP. II.

Despre formarea curţii juraţilor.

246. Se va forma cîte o curte de juraţi în fie-care din cele patru oraşe cari sunt reşedinţe de curţi de apel. (Pr 226; 324; 247, ur.)

247. Aceste curţi se vor compune de trei membri aĭ curţii de apelŭ, dintre cari unulŭ va fi preşedinte, şi de o comisiune de doui-spre-ḑece juraţi.

Funcţiunile ministeriului public, vor fi îndeplinite de ministeriul public al curţii de apel. (Pr. 246, 248) (Pr. Fr. 252.)

§. *I—Despre curtea juraţilorŭ.*

248. Membrii curţii de apelŭ cari vor fi votatŭ punerea sub acusare, nu vor puté, în acea causă, să facă parte din curtea juraţilor sub pedépsă de nulitate (Pr. 213) (Pr. Fr. 257).

249. Curtea juraţilor va ţiné sesiune, de patru ori pe-an, la începutul fie-cărui trimestru. Fie-care sesiune va dura pînă cînd se vor decide tóte causele criminali cari vor fi fost puse în stare

de a fi judecate în precedentele trimestru (Pr. 250; 305) (Pr. Fr. 259. 260).

250. Pentru fie-care sesiune a curții juraților și înainte de deschiderea ei, președintele curții de apelŭ va desemna pe ceĭ treĭ membri aĭ acesteĭ curți carĭ aŭ să asiste pe jurați în lucrările lor și să pronunțe pedépsa, conform celor prevĕdute în procedura Codicelui penale. (Pr. 213).

251 Diua deschiderii sesiunii se va defige de președintele curții juraților. (Pr. 252) (Pr. Fr. 260).

252. Acusații cari vor fi fost aduși în casa de arest dupe deschiderea sesiunii, nu vor puté fi judecați de cât daca ministeriul public va cere, daca acusații vor consimți și daca președintele va ordona judecarea lor; in acest cas ministeriul public și acusații vor fi considerați că aŭ renunțiat la facultatea de a face recurs pentru nulitate în contra decisiunii de punere sub acusațiune. (Pr. 321, ur.) (Pr. Fr. 261).

253. Decisiunile curții juraților nu vor puté fi atacate de câtŭ înaintea curții de cassațiune și în formele determinate prin lege. (Pr. 324, ur. 405. 416, ur.) (Pr. Fr. 262)

254. Daca, dupe notificarea făcută juraților, conform art. 278, președintele curții juraților, a venit în casŭ de a nu mai putea îndeplini funcțiunile sale de președinte, va fi înlocuitŭ prin celŭ mai vechiŭ judecător ce curtea va delega din sînul sĕŭ. (Pr. 255) (Pr. Fr. 263).

255. Judecătoriĭ curții juraților vor fi, la cas de lipsă saŭ de veri-ce altă împedicare, înlocuiți de președintele curții prin alți judecatori aĭ aceleași curți de apelŭ, séŭ prin judecătoriĭ aĭ tribunalului locale. (Pr. Fr. 264).

256. Membriĭ judecătoriĭ carĭ vor fi destinați a forma curtea juraților în timpul vacanțiunilorŭ, vor fi permanenți în totŭ acestŭ timpŭ. Eĭ se vor trage la sorți.

Numele acestor judecătoriĭ nu vor mai fi puse la sorți în anulŭ fiitorŭ.

257. Procuratorul generale va puté, chiar fiind presinte, să delege funcțiunile sale la unul din substituți.

Acéstă dispositiune se aplică atâtŭ la curtea de apelŭ câtŭ și la curtea juraților. (Pr. 247; 304, ur.) (Pr. Fr. 265).

§. *II. — Despre comisiunea juraților.* (1).

258. Aŭ dreptŭ de a fi jurați:

1). Ceĭ ce vor puté proba prin certificate că aŭ trecutŭ învĕță-

(1) Asupra formăreĭ comisiuneĭ juraților să se consulte în legile Franței, și decretulŭ din 12 August. 1848, și mai cu sémă legea din 10 Iuniŭ 1853, de unde s'aŭ luatŭ mai multe dispositiuni ce compunŭ acestŭ paragrafŭ.

turele unei scóle secundarie în ver-care ramură, saŭ alte studie superióri.

2). Cei ce se bucură de un venit de una sută galbeni, de orĭ ce natură.

3). Profesorii foşti, saŭ în activitate în momentul promulgării acesteĭ legi, carĭ vor avé unŭ serviciŭ de şése anĭ şi nu vor puté justifica de nicĭ o alta din condiţiunile cerute spre a fi juraţi.

4). Cel ce esercită o profesiune liberale, comercianţii şi industrialiĭ carĭ plătesc o patentă pînă la gradul al patrulea inclusiv.

5). Funcţionariĭ civilĭ şi militarĭ în retragere carĭ se bucură de o pensiune anuale de la treĭ miĭ de leĭ în susŭ.

6). Funcţionariĭ publicĭ în activitate ale câror funcţiunĭ sunt gratuite. (Pr. 259, ur; 266, ur.) (Pr. Fr. 382).

259. Nimenĭ nu va puté împlini funcţiunĭ de jurat daca nu va fi în etate de treĭ-deci de anĭ împliniţi, daca nu se va bucura de drepturile publice, civilĭ şi de familiă, şi daca se va afla în vreunul din casurile de necapacitate saŭ de necompatibilitate prevĕdute prin cele patru articole următórie. (Pr. 258; 266, ur.) (Pr. Fr. 381)

260. Sunt necapabilĭ de a fi juraţi:

1. Ceĭ condamnaţi la o pedépsă criminale.

2. Ceĭ condamnaţi la o pedépsă corecţionale pentru:

a). Falsificare, rumpere de sigilie şi sustragere de acte depuse în locurĭ publice.

b) Furtŭ.

c) Înşelăciune.

d) Abusŭ de încredere.

e) Atentat la bunele moravurĭ.

3. Ceĭ ce sunt puşi sub acusaţiune şi în stare de contumaciă.

4. Funcţionariĭ neamovibilĭ carĭ vor fi fost destituiţi după formele legali şi pentru fapte imputabilĭ lor şi recunoscute *ca atarĭ* (1).

5. Ceĭ ce se află sub mandatŭ de depunere saŭ de arestare, pe cât timpŭ vor remâné în acéstă stare. (Pr. 266, ur).

261. Sunt necapabilĭ, pentru treĭ anĭ numaĭ, ceĭ ce vor fi fost condemnaţi la o închisóre de o lună cel puţin.

262. Sunt în fine necapabilĭ de funcţiunile de jurat:

1. Faliţiĭ nereabilitaţi

2. Servitoriĭ cu simbriă

3. Interdicţiĭ

4. Ceĭ ce nu sciŭ citi şi scrie românesce. (Pr. 266, 267, ur.)

263. Funcţiunile de jurat suntŭ necompatibilĭ cu funcţiunile de ministru, preşedinte al corpurilor legiuitóre, membru al consiliuluĭ

(1) *Ca atarĭ*: ca ast-felŭ.

de stat, director de ministeriŭ şi cap de secţiune, prefect şi subprefect, judicătoriŭ şi oficiâriŭ al ministeruluĭ public, oficiâr al poliţieĭ judecătorescĭ, militariŭ în activitate, învĕţătoriŭ de scóle primarie, revisor şi sub-revisor, perceptoriŭ de contribuţiunĭ, funcţionariŭ al serviciuluĭ telegrafic şi preot de mir. (Pr. Fr. 383).

264. Vor fi scutiţi de funcţiunile de jurat, după a lor cerere:

1. Ceĭ trecuţĭ de şése-ḑecĭ de anĭ.

2. Ceĭ ce 'şĭ ţinŭ viéţa cu munca lor manuale şi diurnă. (Pr. 258.)

265. Vor fi iertaţi de funcţiunile de jurat, după a lor cerere, membriĭ corpurilor legiuitóre, pe cât timpŭ ţine sesiunea. (Pr. 258; 263).

266. La împlinitul fie-câruia period de treĭ anĭ, prefecţiĭ judeţelor vor forma o listă generale de tóte persónele domiciliate în judeţele lor şi cari după articolele 258, 259, 260, 261, 262, şi 264 (1) se vor găsi avênd aptitudinea de a fi juraţi. (Pr. 267, ur; 269, ur.)

267. Aceste liste se vor publica în tótă întinderea judeţuluĭ, şi se vor afige în timpŭ de douĕ-ḑecĭ ḑile la primăriă şi în locurile principalĭ ale fie-cărĭĭ comune, prin îngrijirea primaruluĭ, care va încheia proces verbale de îndeplinirea acesteĭ formalităţĭ, arĕtând ḑiua în care s'a făcut afigerea.

Copiă după acest proces-verbale va fi dator primarul a îngădui orĭ-cui ar cere, în termin de patru-ḑecĭ de ḑile de la ḑiua afigeriĭ. (Pr. 266; 269).

268. Prefectul va primi, în acelaşĭ termin de patru-ḑecĭ de ḑile, şi va judica de urgenţă orĭ-ce reclamaţiunĭ pentru înscrierĭ nelegalĭ, pentru omisiunĭ, saŭ pentru scutelĭ.

Apelul de sentinţa prefectuluĭ se va puté face în termin de douĕ-ḑecĭ ḑile de la data sa către curtea de apelŭ, care va judeca de urgenţă validitatea reclamaţiuniĭ.

Apelul se va primi fără plata de tacsă (Pr. 258; 259-265; 269, ur.)

269. Formalităţile prescrise prin celĕ treĭ articole precedinţi se vor îndeplini, pentru prima oră, în cele d'âmtêiŭ treĭ lunĭ, socotite dela completa publicare, prin Monitorŭ, a acestuĭ codice.

270. In fie care an, la ăntâiŭ August, prefecţiĭ judeţelor vor compune după lista generale trienale de care se face menţiune în articlele precedinţi, o listă anuale ordinară de persónele carĭ aŭ să ḑe chiămate, în cursul anuluĭ judecătoresc următor, a face funcţiunĭ de juraţi.

(1) Credem că din greşială de tiparŭ legea citézĕ art, 264, ci art 263 a voit să citeze, căeĭ în art 263 se coprindŭ *inaptitudinĭ* de a fi juratŭ, iar nu în art. 264, care se ocupă de persóne, cari aŭ *aptitudine* de a fi juraţi, însă cari potŭ fi scutite numaĭ dupe cererea lorŭ.

Deosebit de acésta, prefectul de la reşedinţa fie cărîi curţi de apel va forma şi o listă suplementariă de persóne domiciliate la reşedinţa curţiĭ pentru serviciulŭ aceluiaşi anŭ. (Pr. 266, ur; 271. ur, 275, ur).

271. Lista cea ordinariă va coprinde, pentru serviciul uneĭ curţi de apel, patru sute de nume.

Lista cea suplementariă va coprinde dupe trebuinţă, de la patru-ḑeci pînă la una sută de nume. (Pr. 270).

272. In fie care anŭ, în cele d'întâiŭ cinci-spre-ḑece ḑile ale luĭ Iuliŭ, ministrul din întru, va face pentru fie-care curte de apel, repartiţiunea numeruluĭ de patru sute între judeţele coprinse în circumscripţiunea aceleĭ curţi, şi va notifica fie-cărui prefectŭ numerulŭ aferente la judeţulŭ sĕŭ.

Acéstă repartiţiune se va face după proporţiunea listelor trienali comparate ale judeţelor fie-cărîi circonscripţiunĭ de curte de apel (Pr. 270; 273, ur).

273. Pefectulŭ, în conformitate cu cele prescrise prin art. 270, va lua din lista trienale, după ordinea alfabetică, numerulŭ de nume ce i s'a fost însemnatŭ, în virtutea art. precedinte.

274. Încheierea definitivă a acesteĭ liste anuali nu se va puté face decât după îndeplinirea aceloraşĭ formalităţi carĭ sunt prescrise prin articlele 266, 267, 268 şi 269.

275. Dupe încheiarea definitivă a listeĭ anuali şi maĭ 'nainte de întâiŭ Noembre, fie-care prefectŭ o va comunica de dreptulŭ preşedinteluĭ curţiĭ de apel în a cărîi circumscripţiune se află judeţul sĕŭ. (Pr. 270, 272, 276.)

276. Tot de o dată prefectul va îngriji ca numele înscrise pe lista anuale să fiă făcute cunoscute persónelor carĭ aŭ a esercita în anul următor funcţiunea de juraţi.

277. Cu ḑece ḑile înaintea deschiderii sesiuniĭ, preşedintele curţiĭ de apel va trage la sorţi, din lista trămisă de prefectŭ, treĭ-ḑeci şi şése de nume carĭ aŭ să formeze lista juraţilor pe tot timpul sesiuniĭ.

Se vor maĭ trage la sorţi încă patru nume, carĭ aŭ să servéscă ca juraţi suplementarĭ. (Pr. 278, ur, 281; 285) (Pr. Fr. 388)

278. Numele eşite la sorţi se vor notifica persónelor ce aŭ să servéscă ca juraţi cu cinci ḑile cel puţin înaintea ḑileĭ când aŭ să servéscă.

Acéstă notificare se va face către persóna ce a eşit la sorţi saŭ se va lăsa la domiciliul saŭ residenţa sa: — Ea va cuprinde ḑiua când persóna are să se afle la curte şi pedepsele ce atrage lipsa sa. (Pr. 286; 287, ur. 290) (Pr. Fr. 389).

279. Daca, din cele patru-dece de persóne trase la sorți, unele aŭ murit saŭ aŭ perdut qualitățile spre a fi jurați, președintele va trage la sorți, după ce va asculta ministeriulŭ publicŭ, alte nume în locul lor. (Pr. 277, ur.) (Pr. Fr. 390).

280. Din persónele eșite la sorți, acele cari vor avé cause de scusă saŭ de iertare valabilĭ le vor arĕta înscrisŭ președinteluĭ maĭ 'nainte de deschiderea sesiuniĭ. Curtea, ascultând conclusiunile ministeriuluĭ public, va statui. (Pr. 378).

281. In ajunul fie-cărĭ dile când juraților aŭ să judice, președintele curțiĭ de jurați va esamina daca din lista menționată la art. 277 aŭ remas, afară din ceĭ legale iertați saŭ scusați, încă treĭ-decĭ de persóne.

Daca vor fi maĭ puțini de treĭ-decĭ, acest numĕr se va completa prin alte nume trase la sorți, din lista anualĕ suplementariă, și persónele eșite se vor înscriința îndată.(Pr. 278, 287, ur.)(Pr. Fr. 393).

282. Lista de sesiune, formată conform articlelor precedinți, nu va servi de cât pentru cincĭ-spre-dece dile, afară de casulŭ când o causă, începută maĭ 'nainte de espirarea acestuĭ terminŭ, nu s'ar fi putut săvîrși, și ar fi trebuință să se continuéscă și în dilele următóre. (Pr. 283) (Pr. Fr. 391).

283. Daca pînă la împlinirea celor cincĭ-spre-dece dile, nu se vor fi terminat tóte causele, conform art 249, se va forma pentru următórele cincĭ-spre-dece dile, o altă listă de sesiune dupe regulele de maĭ susŭ.

284. Lista juraților se va comunica acusaților saŭ acusatuluĭ în ajunulŭ dileĭ de judecată. (Pr. 290, ur.) (Pr. Fr. 395)

285. În diua otărîtă pentru judicarea fie cărĭi cause, toți jurații înscriși în lista menționată la art. 277, saŭ cel puțin treĭ-decĭ dintr'înșiĭ, se vor afla presinți înaintea curțiĭ juraților. (Pr. 287; 290, ur).

286. Numele juraților, carĭ aŭ luat parte la serviciulŭ uneĭ curți de jurați într'o sesiune, nu se vor maĭ pune la sorți nicĭ o dată în cursulŭ anuluĭ (Pr. 249; 251)

287. Orĭ-ce juratŭ care nu se va aduce la postul sĕŭ, dupe chiămarea ce i se va face, fără a justifica o causă, lgale de iertare séŭ scusă, va fi codamnatŭ pentru întêia óră la o amendă de doŭĕ sute leĭ, pentru a doua óră la o amendă de cincĭ sute leĭ, pentru a treia óră la o amendă de una mie leĭ, și se va declara incapabile de a esercita funcțiunea de jurat în acelŭ anŭ.

Acéstă amendă se va pronunța de judecătorii curțiĭ printr'o sentință dată fără recurs și cáre se va publica în Monitorul Oficiale (Pr. 278, 281, 285; 288). (Pr. Fr. 396).

288 Aceaşĭ pedépsă se va aplica în acelaş mod, şi in contra aceluĭ jurat care, după ce s'a dus la postulŭ sĕŭ, s'a retras maĭ 'nainte de terminarea misiunĭĭ sale, fără vre-o causă judecată legale de *judecătorĭĭ curţiĭ*(1). (Pr. 247; 287; 367, ur).

289. Numĕrul de douĭ-spre-ḑece juraţi este necesariŭ spre a forma comisiuñea uneĭ şedinţe.

Când însă un proces va fi complicat şi se va crede că ar puté da locul la lungĭ desbaterĭ, preşedintele curţiĭ va trage la sorţĭ pe douĭ din supleanţi cari să aibă a asista la desbaterĭ.

In casŭ când unuiŭ saŭ douĭ din ceĭ douĭ-spre-ḑece juraţi va fi împedicat de a urma desbaterile până la declaraţiunea definitivă a juraţilor, eĭ vor fi înlocuiţi prin juraţiĭ suplénţi.

Inlocuirea se va face după ordinea în care juraţii suplénţi vorŭ fi traşi la sorţĭ. (Pr. 290; 334; 367, ur). (Pr. Fr. 394).

290. In ḑiua otărîtă, şi pentru fie-care causă, se va face apelul juraţilor nescusaţi şi nedispensaţi, înaintea deschiderii audienţeĭ, în presenţa lor, a acusatuluĭ şi a ministeruluĭ public.

Numele fie cărui jurat, care va respunde la apel, se va pune într'o urnă.

Acusatul maĭ întêiŭ, saŭ apăratorul sĕŭ, şi ministeriul publicŭ, vor puté recusa pe juraţii carĭ vor afla de cuviinţă, în momentul câud se va scóte din urnă numele fie-cărui.

Nicĭ acusatulŭ saŭ apărătorul sĕŭ, nicĭ ministeriu public nu vor fi datori a arĕta motivele recusârii.

Comisiunea juraţilor va fi formată îndată ce numerul juraţilor nerecusaţi se va fi redicat la douĭ-spre-ḑece. (Pr. 289; 291, ur.) (Pr. Fr. 399).

291. Recusârile vor înceta când numĕrul juraţilor nerecusaţi, adăugit la numĕrul numelor remase în urnă, s'a redus la douĭ spre-ḑece, în urmarea recusârilor făcute. (Pr. 289; 292, ur.) (Pr. Fr. 400).

292. Acusatul şi ministeriul public vor puté să recuse un numĕr egal de juraţi.

Dacă însă numerul juraţilor este fără soţiŭ, acusatul va puté să recuse un jurat maĭ multŭ de cât ministeriulŭ publicŭ. (Pr. 290) (Pr. Fr. 401).

293. Dacâ sunt maĭ mulţi acusaţi, eĭ se potŭ înţelege ca să 'şĭ esercite recusaţiunile saŭ împreună saŭ despărţit.

---

(1) Prin *judecătorĭĭ Curţiĭ* se înţelege ceĭ treĭ membriĭ aĭ Curţiĭ de apelŭ de care se vorbesce în art. 247 Prin urmare numaĭ acestĭ judecătorĭ vor pronunţa pedepsele prevezute prin art. 287, şi 288.

In ambe casurile recusațiunile nu potŭ trece peste numĕrul defipt în articlele precedenți (Pr. 289; 291) (Pr. Fr. 402).

294. Daca acusații nu se pot înțelege împreună spre a recusa, se va otări prin sorți ordinea în care să'și facă fiă care dintr'ênșii recusațiunile.

In acest cas juratul recusat de un acusat după acésta ordine, va fi recusatu pentru toți, pînă ce se va acoperi numĕrul recusațiunilor. (Pr. 291; 293; 295) (Pr. Fr. 403)

295. Acusații se mai pot înțelege ca să recuse în comun numaĭ parte din juați, iar pentru rest să recuse fie-care după rîndul ce i se va otărî prin sorți. (Pr. 293; 294) (Pr. Fr. 404).

296. Odată ce comisiunea juraților va fi formată, se va începe cercetarea acusatului saŭ a acusaților, conform procedureĭ penalĭ. (Pr. 289; 318, ur.) (Pr. Fr. 405.)

297. Dăcă din orĭ ce întâmplare, cercetarea acusaților pentru faptele imputate, se va amâna pentru sesiunea viitóre, se va face atunci o altă listă, se va procede la noue recusațiuni și se va forma lista de douĭ-spre-dece juați, conform regulelor prescrise mai sus. (Pr. 375. 377, ur. 282; 290, ur; 405) (Pr. Fr. 406).

§. *III.* — *Funcțiunile președinteluĭ curții juraților.*

298. Președintele este însărcinat: 1-iŭ, a asculta pe acusați îndată după venirea lor la casa de arest de lîngă curte; al 2-lea a convoca pe juați și a-ĭ trage la sorți. (Pr. 299; 318.) (Pr. Fr. 266).

299. El este aseminea dator să dirégă pe juați în esercițiul funcțiunilor lor, să le espună causa asupra cărĭa sunt chiămați a delibera și, de va fi trebuință, să le aducă chiar aminte datoriele lor, să preside la tótă instrucțiunea procesuluĭ, și să determine ordinea între ceĭ carĭ vor cere cuvêntul. (Pr. 344) (Pr. Fr. 267).

300. El va avé poliția audienței. (Pr. 177; 515) (Pr. Fr. 267)

301. Președintele este învestit cu putere discreționariă, în virtutea cărĭa va puté lua tóte mesurele ce va judica folositóre întru desvĕlirea adevĕruluĭ; legea pune în sarcina onorĭ și a consciinței sale datoria de a se strădui în tóte modurile pentru darea pefață a adevĕruluĭ. (Pr. 302) (Pr. Fr. 268).

302. El va puté, în cursul desbaterilor, să chiâme, chiar și prin mandatŭ de aducere, și să asculte orĭ ce persóne.

Asemenea va puté să facă a i se aduce orĭ ce acte nouĕ i s'ar pârĕ, după desvoltârile făcute la audiență saŭ de acusați saŭ de marturĭ, că ar puté răspândi lumina asupra faptuluĭ.

Marturiĭ chiămaţĭ cu modul acesta nu vor face jurămêntŭ, ci declarârile lor vor fi considerate ca nisce simple informârĭ. (Pr. 97; 99, ur; 301) (Pr. Fr. 269)

303. Preşedintele nu va puté închide desbaterile, înainte de a consulta pe juraţi dacă sunt îndestul de luminaţi asupra cestiuniĭ.

§. *IV. — Funcţiunile ministeriuluĭ public de lângă curtea juraţilorŭ.*

304. Ministeriul public de lîngă curtea de apel va urmări ver ce persónă pusă sub acusare, dupĕ formele prescrise la Cap. I. al acesteĭ cărţĭ.

El nu va puté aduce câtră curte o altă acusaţiune: ver ce urmare din contra va fi nulă, şi cel vĕtĕmat va puté esercita în contra ministeruluĭ publicŭ acţiune recursoriă civile. (Pr. 212; 245) (Pr. Fr. 271.)

305. Indată după primirea actelor, ministerul public va stărui a se face lucrările preliminarie şi a se pune causa în stare de a fi judecată, pentru ca să pótă începe desbaterile, la deschiderea sesiuniĭ juraţilor. (Pr. 135; 137; 251) (Pr. Fr. 272)

306. Ministerul public va asiste la desbatere, va cere aplicarea pedepseĭ, va fi de faţă la pronunţiarea decisiuniĭ, nu însă la deliberare. (Pr. 4; 324; 385) (Pr. Fr. 273)

307. Ministeriul public, saŭ din oficiŭ, saŭ dupe ordinea ministruluĭ justiţieĭ, póte însărcina cu urmărirea delictelor carĭ aŭ venit la cunoscinţa sa, pe ministeriul public de lîngă tribunal. (Pr. 21; 26; 244; 308) (Pr. Fr. 274)

308. El priimesce denunţârile şi plângerile carĭ îĭ sunt adresate dé dreptul saŭ de câtre curtea de apelŭ, saŭ de vre un funcţionar public, saŭ de un simplu cetăţianŭ, şi ţine registre de dînsele.

El le transmite ministeruluĭ public de lîngă tribunal. (Pr. 29, ur; 60, ur.) (Pr. Fr. 275)

309. El face în numele legiĭ tóte requisiţiunile ce judecă de folos; curtea este datóre să constate acésta; şi să delibereze asupra lor. (Pr. 219; 310. 311; 405) (Pr. Fr. 276)

310. Requisiţiunile ministeriuluĭ public trebue să fie subscrise de dînsul; cele făcute în cursul uneĭ desbateri se vor trece de grefiâr în procesul verbale al şedinţeĭ, şi vor fi subscrise de ministerul public. Tóte decisiunile date în urmarea acelor requisiţiunĭ, vor fi subscrise de judecătorul care va fi de preşedutŭ şi de grefiâr. (Pr. Fr. 277.)

311. Cînd curtea nu va ţine sémă de requisiţiunile ministeriului public, nu se va opri nicĭ suspinde instrucţiunea saŭ decisiunea, remănênd ministeriului public, dupe pronunţiarea decisiunii, facultatea de a face, dacă cere casul, recurs pentru casare.

Toţi oficiârii poliţieĭ judeciare, chiar judecătorii de instrucţiune, sunt puşi sub preveghiarea ministeriului public de lîngă curtea de apel. (Pr. 54; 309; 312; 405; 416) (Pr. Fr. 278; 279)

312. Toţi ceĭ ce, dupe art. 14 al acestuĭ codice, sunt, în funcţiunile lor, chiar şi administrative, chiămaţi prin lege a face niscarĭ-va acte de poliţiă judeciară, se află, numaĭ în privinţa acésta, supuşi aceleaşi preveghiârĭ (Pr. Fr. 279)

313. La cas de negligenţă a oficiârilor poliţieĭ judeciare saŭ a judecătorilor de instrucţiune, ministeriul public de lîngă curte le va adresa un advertiment.

Acest advertiment se va trece de dînsul într'un registru anume ţinut pentru acésta. (Pr. 314; 315) (Pr. Fr. 280)

314. La cas de recidivă ministerul public îĭ va denunţa la curte.

După autorisaţiunea ce va da curtea, ministeriul public va stărui a fi citaţi înaintea curţiĭ în camera de consiliŭ.

Curtea le va ordona să fie în viitor maĭ esacţi întru împlinirea datorielor lor (Pr. 313; 315; 414; 493, ur.) (Pr. Fr. 281.)

315. In ambe casurile prevĕdute prin art, 313 şi 314, ministerul public este dator să insciinţeze pe ministrul justiţieĭ.

316. Recidiva în casul acesta se va socoti cînd funcţionarulŭ va fi certat, pentru óre care cause, maĭ înainte de espirarea unuĭ anŭ din ţiua advertimentuluĭ trecut în registre. (Pr. 7; 314; 315, 317) (Pr. Fr. 282).

317. In tóte casurile cînd ministeriul public şi preşedinţiĭ curţilor de apel sunt autorisaţi a esercita funcţiunĭ de oficiârĭ de poliţiă judeciară şi de judecătorĭ de instrucţiune, eĭ vor puté delega aceste funcţiunĭ, afară de puterea de a da mandate de aducere, de depunere şi de arestare, la ministeriul public şi la judecătorul de instrucţiune de pe lîngă tribunalulŭ iudeţuluĭ în care s'a comis delictul. (Pr. 31, 80; 81; 87; 328; 494; 498) (Pr. Fr. 283).

CAP. III.

Despre procedura înaintea curţiĭ de juraţi.

318 In doue-ţecĭ şi patru ore cel mult, după priimirea actelor la grefă şi intrarea acusatuluĭ la arestul curţiĭ, acesta va fi inte-

rogat de președintele curții juraților saŭ de judecătorul carĕ va fi delegat. (Pr. 95; 298) (Pr. Fr. 293).

319. Acusatul va fi interpelat a declara dacă și-a alesŭ unŭ apĕrĕtor; dacă nu va fi ales, președintele saŭ judecătorul va desemna îndată pe un advocat din oficiŭ, subt pĕdépsă de nulitate a tutulor lucrărilor ce vor urma.

Acéstă desemnare nu se va ține în sémă și nulitatea nu va fi pronunțată daca acusatul își va alege un apărător în urmă (Pr. 290; 320, ur; 327; 330; 336; 344; 357; 405; 473) (Pr. Fr. 294).

320. Acusatul va puté să'și alégă apărător pe orĭ cine va voi. In lipsă, saŭ chiar în ajutorul alegerii acusatuluĭ, președintele îĭ va numi apărător pe unul dintre advocații domiciliați la reședința curții (1) (Pr. Fr. 295).

321. Președintele saŭ judecătorulŭ va înșciința încă pe acusatŭ că dacă s'ar crede în drept a face vre o cerere de nulitate, trebue să declare acésta în următórele cinci ḑile și că, dupe espirarea acestuĭ termin, nu va maĭ fi priimit să o facă.

Esecutarea acestuĭ art. și a celor douĕ precedenți va fi constatată printr'unŭ proces-verbale, pe care îlŭ vorŭ subscrie acusatulŭ, judecătorulŭ și grefierul: daca acusatul nu scie saŭ nu voesce să subscrie, procesul-verbale va face mențiune de acésta. (Pr. 252; 322) (Pr. Fr. 296).

322. Daca acusatulŭ n'a fost înscințatŭ dupe cum se prescrie în art. precedinte, causa nulității nu se va sterge prin tăcerea sa; drepturile sale vor fi conservate, însă le va esercita după definitivă decisiune. (Pr. 405; 416, ur.) (Pr. Fr. 297.)

323. Ministerulŭ publicŭ este dator să facă declarațiunea sa în acelașĭ terminŭ socotit din ḑiua interogatoruluĭ și sub aceiașĭ pedépsă, prescrise prin art. 321. (Pr. 324, ur.) (Pr. Fr. 298).

324 Cererea de nulitate nu se póte face de cât în contra decisiunii prin care s'a trămisŭ acusatul înaintea curții juraților și numaĭ în următórele patru casurĭ:

1. Daca faptul nu este qualificat crimă prin lege.
2. Daca ministeriulŭ public n'a fost audit.
3. Daca decisiunea n'a fost pronunțiată de numerul de judecătorĭ defiptŭ prin lege.
4. Pentru causă de necompetință. (Pr. 416; 433) (Pr. Fr. 299).

325. Declarațiunea trebue să fie făcută la greflă. Indată ce grefiărulŭ o va fi primit, o copiă dupe decisiunea camereĭ de acusa-

(1) Avocații apărătorĭ, dupe legea posterióră din 6 Decemvrie 1864, nu potŭ fi de cât ceĭ înscriși în tabloŭ, și carĕ unescŭ condițiunile cerute de acea lege.

ţiune se va trămite de ministeriul public al curţii de apelŭ la ministeriulŭ publicŭ de lîngă curtea de casaţiune, care va fi datóre să pronunţe îndată, lăsînd la o parte ori ce altă causă. (Pr. 326; 432. ur.) (Pr Fr. 300).

326. Cererea de nulitate nu împedică instrucţiunea de a se continui pînă la desbateri esclusiv, dar daca o asemene cerere s'arŭ face dupe împlinirea formalităţilorŭ şi espirarea terminelorŭ cari sunt prescrise prin art. 321, se va procede la deschiderea desbaterilorŭ şi la judecată.—Cererea de nutilitate şi mijlócele pe carî este fundată nu vor fi supuse curţii de casaţiune decât dupe definitiva decisiune a curţii juraţilor.

Tot asemine se va urma cu orî ce recurs făcut, saŭ dupe espirarea terminuluî legale, saŭ în cursul termenuluî după tragerea juraţilor, verî care ar fi causa aceluî recursŭ. (Pr. 328. ur; 416, ur.) (Pr. Fr. 301).

327. Apărătorul va puté comunica cu acusatul dupe interogatoriulŭ sĕŭ.

Va puté asemine să ia comunicare de tóte actele, fără să le strămute din locŭ, şi fără să întârdie instrucţiunea. (Pr. 330) (Pr. Fr. 302).

328. Daca cere trebuinţa să se asculte alţi martorî nouî, care locuescŭ în óre care depărtare de locul unde se află curtea, preşedintele saŭ judecătorulŭ care îl înlocuesce va puté însărcina pe judecătorul de instrucţiune din judeţul locuinţeî lor spre a primi depoziţiunile lor; acesta le va trămite închise şi sigilate la preşedintele curţii. (Pr. 80, ur; 317) (Pr. Fr. 303).

329. Martorii carî nu se vor fi înfăţoşat după citaţiunea preşedinteluî saŭ a judecătoruluî ce-lŭ înlocuesce şi carî nu vor fi justificat de niscarî va împedicărî legalî ce i aŭ oprit de a se înfăţoşa, saŭ carî vor refusa de a da a lor mărturiă, vor fi judecaţi de curte şi pedepsiţi conform art. 77. (Pr. Fr. 304).

330. Acusaţiî saŭ apărătorii lor vor puté lua copiă dupe actele ce vor judeca de folos pentru apărare. (Pr. Fr. 305).

331. Daca ministeriulŭ public saŭ acusatul are motivé a cere ca să nu se înfăţişeze causa la cea d'âutêiŭ şedinţă a curţii juraţilor, eî vor face către preşedinte cerere de amânare.

Preşedintele va decide daca amânarea trebue să fie încuviinţată saŭ nu. El va puté şi din oficiŭ se amâne causa pentru o altă şi a sesiunii. (Pr. 301) (Pr. Fr. 306).

332. Când se vor fi făcut pentru acelaşi delict maî multè acte de acusaţiune în contra maî multor acusaţi, ministeriul public va

puté cere întrunirea lorŭ, şi preşedintele o va puté ordona chiar din oficiŭ. (Pr. 221; 222; 236; 333) (Pr. Fr. 307).

333. Când actul de acusaţiune va coprinde maĭ multe delicte nu conese (nu înclinate), ministeriulŭ public va puté cere să nu fie judecaţi acusaţiĭ de o cam dată de cât asupra unuĭ saŭ câtorva din acele delicte, şi preşedintele o va puté ordona chiarŭ din oficiŭ. (Pr. 221, 222; 309) (Pr. Fr. 308).

334. La ḑiua defiptă pentru judecată, judecătoriĭ vor ocupa locurile lor în faţia publiculuĭ, şi douĭ-spre-ḑece juraţi se vor aşeḑa, în rêndulŭ cum aŭ eşitŭ la sorţi, în faţia bâncheĭ acusaţilorŭ, separat de public, de părţi şi de martorĭ. (Pr. 251; 285, ur) (Pr. Fr. 309).

CAP. IV.

Despre cercetare, judecată şi esecuţiune.

SECŢIUNEA I.

Despre cercetare.

335 Acusatul se va înfăţişa liber, însoţit numaĭ de pasnicĭ pentru ca să nu scape. Preşedintele îl va întreba numele, prenumele, etatea, profesiunea, locuinţa şi locul nascerii sale. (Pr. Fr. 310).

336. Preşedintele va insciinţa pe apărătorul acusatuluĭ de a nu rosti nimic în contra consciinţeĭ sale şi în contra respectuluĭ cuvenit legilor; şi de a se esprime cu cuviinţă şi cu moderaţiune. (Pr. 319, ur. 359) (Pr. Fr. 311).

337. Preşedintele va adresa urmatoriul discurs juraţilor, carĭ vor sta în picióre şi cu capul descoperitŭ:

„Juraţi şi legati-vĕ, inaintea luĭ Dumneḑeŭ şi a ómenilor, că „veţi cercetа cu cea maĭ întinsă luare aminte faptele ce se vor a„duce în greutatea luĭ N; că nu veţi trădă nicĭ interesile acusa„tuluĭ, nicĭ ale societâţiĭ care îl acusă; că nu veţi comunica cu „niminí pînă după declararea vóstră; ca nu veţi asculta nicĭ ura „saŭ rĕutatea, nicĭ temerea saŭ afecţiunea; că, în faţia faptelorŭ „îngreunătóre şi a mijlócelor de apărare, veţi otărî în cuget cu„rat şi după intimă convingere, cu nepărtinirea şi cu tăria de om „onest şi liber.“

Fie care din juraţi, chiămat pe nume de preşedinte, va respunde redicând mâna:

„Jurŭ“

Acéstă formalitate este prescrisă sub-pedépsă de nulitate. (Pr. 405) (Pr. Fr. 312).

338. Indată după acésta președintele va invita pe acusat să fie cu luare aminte la acele ce are să audă.

Va ordona grafiârului să citésca otărîrea camerei de acusațiune și actul de acusațiune.

Grafiârul va face acésta lectură, cu voce tare și rar. (Pr. 226; 236) (Pr. Fr. 313).

339. După acéstă lectură președintele va repeti pe scurt acusatului cele ce se cuprind in actul de acusare și 'i va dice:„ Ecă faptul de care ești acusatu, aĭ să audĭ acum dovedile acestei acusârĭ.„ (Pr, Fr. 314).

340. Ministeriul public va espune subiectul acusațiunii, va înfățișa lista marturilor carĭ vor trebui să fie ascultați saŭ după a sa cerere, saŭ după a pârțiĭ civilĭ, saŭ după a acusatului.

Acéstă listă va fi citită cu voce tare de grafiârŭ. Ea nu va puté coprinde de câtŭ pe marturii ale câror nume, profesiune și locuință vor fi fost notificate, cel puțin cu patru dețĭ și opt de ore maĭ nainte de cercetare, acusatului, de câtră ministeriul public saŭ de cătră partea civile, și ministeriului public de câtră acusat, fără ca aceste formatități să împedice întru ceva facultatea dată președinteluĭ prin art. 302.

Prin urmare acusatul și ministeriul public se vor puté opune la ascultarea unuĭ martur care nu va fost arĕtat în actul de notificare, saŭ care nu va fi fost desemnat cu destulă lămurire.

Curtea va statui îndată asupra acesteĭ opositiunĭ (Pr. 63, ur; 77, ur; 349) (Pr. Fr. 315).

341. Presedintele va ordona marturilor să se retragă în camera ce li se va destina. Nicĭ unul din eĭ nu va eși de acolo pînă în momentul când va fi chiămat să'și dea mărturia.

Președintele va lua mĕsurĭ spre a opri pe marturĭ de a vorbi unĭĭ cu altĭĭ despre delict și despre acusat maĭ inainte de a-și face depositiunile. (Pr. 342, ur.) (Pr, Fr. 316).

342. Marturiĭ vor face arĕtările fie care în osebi, după ordinea ce va stabili ministeriul public. Maĭ 'nainte de a lor depositiune, eĭ vor face, înaintea curțiĭ, jurămênt de a vorbi fără ură, fricâ și fără părtinire, de a spune tot adevĕrul și nimic alt de cât adevĕrul, ear la din contra, nejurând, mărturia lor va fi nulă.

Presedintele îĭ va întreba de numele, prenumele, etatea, profesiunea, domiciliul saŭ resedința lor, precum asemenea și dacă cunoscea pe acusat maĭ înainte de faptul menționat în actul de acusațiune, dacă sunt rude orĭ afinĭ (cuscrĭ) saŭ aĭ acusatuluĭ saŭ aĭ pârțiĭ civilĭ și în ce grad; el îĭ va maĭ întreba dacă nu se află în

serviciul acusatului sau al părţii civile; după acésta marturii vor de pune verbale. (Pr. 70; 72; 76; 153, ur; 343, ur; 405) (Pr. Fr. 317)

343. Preşedintele va îndatori pe grefiárŭ să însemneze adausele, scămbările sáŭ variaţiunile ce ar puté fi între depoziţiunea unui martur şi cele de mai 'nainte declarări ale sale.

Ministeriul public şi acusatul vor puté cere acésta de la presedinte, (Pr. 395) (Pr. Fr. 318).

344. După fie-care depoziţiune, preşedintele va întreba pe marturŭ, dacă, dându-şi mărturia, a înţeles că vorbesce chiar despre acusatul care e de faţă; pe urmă va întreba pe acusatŭ dacă voesce să respundă la cele ce s'aŭ dis în contra sa.

Marturul nu va puté să fie întrerupt; acusatul saŭ apărătorul séŭ vor puté să adreseze, prin organul preşedintului, întrebări marturului, dupe ce acesta va fi terminat arĕtările sale; vor puté încă să dică, atât în contra marturului, cât şi în contra mărturiei tot ce ar crede de folos la apărarea acusatului.

Preşedintele va puté să céră de la marturi şi de la acusat tóte lămuririle ce va judeca necesarie pentru desvĕlirea adevĕrului.

Judecătorii, ministeriulŭ public şi juraţii vor avé aceeaşi facultate, după ce mai întêiŭ vor cere cuvêntul de la preşedinte. Partea civile nu va puté să facă întrebări marturilor saŭ acusatului de cât prin organul preşedinteluĭ. (Pr. 350) (Pr. Fr. 319)

345. Fie care martur, după depoziţiunea sa, va remâné în auditoriŭ, dacă preşedintele nu ordónă alt feliŭ, pâna când se vor redica juraţii ca să trécă în camera de deliberaţiune. (Pr. 351) (Pr. Fr. 320)

346. După ascultarea marturilor produşi de ministeriul public şi de partea civile, acusatul va cere să se asculte marturii séi, pe cari îi va fi notificat prin listă mai din ainte; ei vor fi ascultaţi saŭ asupra faptelor menţionate în actul de acusaţiune, saŭ pentru a încredinţa că acusatul este omŭ de onóre, de probitate şi de o purtare neînputabile.

Cheltuélile marturilor vor fi în sarcina acusaţilor, afară numai dacă marturii fiind arĕtaţi de acusat ministeriuluĭ public, şi acesta judecând că declararea lor ar fi de folos pentru desvĕlirea adevĕrului, ar cere el însuşi ca să fie citaţi. (Pr. 340; 349) (Pr. Fr. 321).

347. Nu vor puté fi primite depoziţiunile:

1. Tatăluĭ, mameĭ, moşuluĭ (bunŭ), móşeĭ (bună), saŭ ale verícăruĭ alt ascedente (rudă de sus) alŭ acusatulni saŭ alŭ unuĭ din acusaţiĭ presinţi şi supuşi la aceeaşi desbatere;

**

2. Ale fiiului, fiiei, nepotului de fiiu, nepótei de fiiă, saŭ ale vre unui alt descedinte (rudă de jos)

3. Ale fraţilor şi surorilor.

4. Ale afinilor (cuscri) de acelĕşi grade:

5. Ale bărbatului şi ale femeiei, nici chiar dupĕ desfacerea căsătoriei pronunţiată dupe legi.

6. Ale denunţătorilor a căror denunţare ar fi recompensată în bani prin vre o lege.

Cu tóte aceste, audirea persónelor mai sus arĕtate nu va fi o causă de nulitate, când ministeriul public, partea civile şi acusatul nu se vor fi opus la a lor mărturire. (Pr. 29, ur; 76; 154; 348; 381) (Pr. Fr. 322).

348. Denunţătorul, afară de cei a căror denunţare ar fi recompensată în bani prin vre o lege, vor puté fi ascultaţi ca marturi, dar juraţii vor trebui să fie înformaţi de calitatea lor de denunţători. (Pr. 29; ur; 347) (Pr. Fr. 323)

349. Marturii produşi de ministeriul public saŭ de acusat vor fi ascultaţi la desbateri chiar şi fără să fie făcut mai din nainte arĕtările lor înscris, precum asemenea şi fără să fi fostŭ arĕtaţi în lista menţionată, prin articlulŭ 340. (Pr. 341, ur.) (Pr. Fr. 324).

350. Marturii, de veri cine vor fi fost produşi, nu vor puté nici o dată să se interpelede unii pe alţii. (Pr. 344) (Pr. Fr. 325)

351. Acusatul va puté cere, după depunerea marturilor, retragerea lor din auditoriŭ saŭ a unorŭ dintr'ênşii, întroducerea şi ascultarea lor din noŭ, saŭ în parte, saŭ în presenţa celor-lalţi.

Ministerul public va avé aceeaşi facultate.

Preşédintele va puté ordona acésta şi din oficiŭ. (Pr. 341; 345) (Pr. Fr. 326).

352. Preşedintele va puté mai nainte, în cursul saŭ în urma ascultării unui martur, să ordóne retragerea unui saŭ mai multor acusaţi şi să-i cerceteze în osebi asupra óre căror circonstanţe ale procesului, dar va avé aminte ca să nu reîncépă urmarea desbaterilor generali de cât după ce va fi făcut cunoscut fie-căruia acusat cele petrecute în lipsa sa şi cele ce vor fi resultat din acésta. (Pr. 301, ur.) (Pr. Fr. 327)

353. In timpul cercetării, juraţii, ministeriul public şi judecătorii vor puté lua note de ceea ce li se va păré importante saŭ în deposiţiunile marturilor, saŭ în apărarea acusatului, fără însă ca discuţiunea să fie întreruptă din acéstă causă. (Pr. 343; 395) (Pr. Fr. 328).

354. In cursul saŭ în urma deposiţiunilor, preşedintele va ordona să se pună înaintea acusatului tóte actele cari pot servi la vĕdirea delictului, î-lŭ va interpela să declare elŭ însuşi dacă recu-

nósce saŭ nu cele într'însele coprinse. — Preşedintele va ordona a se înfăţişa aceleaşĭ acte şi marturilor, daca cere trebuinţa (Pr. 34. 86) (Pr. Fr. 329).

355. Dacă din desbaterĭ ar resulta că depositiunea unuĭ martur séměnă a fi falsă, preşedintele va puté, saŭ dupe cererea ministeriuluĭ public, saŭ dupe a pârţiĭ civilĭ, saŭ dupe a acusatuluĭ, saŭ chiar din oficiŭ, să ordone îndată punerea marturuluĭ la arestŭ; ministeriul public şi preşedintele, saŭ unul din judecătoriĭ însărcinaţĭ de dînsul, vor împlini, în privinţa sa, cel d'întĭiŭ funcţiunĭ de oficiărŭ de poliţiă judeciară, celŭ de al douile funcţiunile atribuite judecătorilor de instrucţiunĕ în cele-l-alte cazurĭ. — Actele instrucţiuniĭ se vor transmite după acésta la curtea de apel spre a se statui asupra punerii marturilor sub acusaţiune (Pr. 39, ur; 68, ur; 212, ur; 356; 447; 448—P. 287, ur.) (Pr. Fr. 330).

356. În casul articoluluĭ precedinte, ministeriul public, partea civile saŭ acusatul va puté cere amănarea procesuluĭ pentru altă ḑi. Curtea va puté incuviinţa acéstă cerere. Ea va puté şi din oficiŭ să ordone o asemenea amănare. (Pr. Fr. 331).

357. Cînd acusatul, marturiĭ sàŭ vre unul dintr'înşiĭ n'ar vorbi aceeaşĭ limbă, preşedintele din oficiŭ va numi, sub pedépsă de nulitate, un interprete, în etate cel puţin de doue-ḑeci şi cinci de anĭ, şi-l va pune, tot sub pedépsă de nulitate, să jure că vă traduce fidele cuvintele ce aŭ a se scămba între ceĭ ce vorbescŭ limbe diferite.

Acusatulŭ şi ministeriulŭ public vor puté recusa pe interprete dând motive de acea recusaţiune.

Curtea va pronunţia.

Interpretele nu va puté, sub pedépsă de nulitate, nicĭ chiar cu consimţimêntulŭ acusatuluĭ şi al ministeriulŭ publicŭ, să fie luat dintre martorĭ, judecătorĭ saŭ juraţĭ.

Daca acusatulŭ este surdo-mut şi nu scie să scrie, preşedintele va numi din oficiŭ dreptŭ interprete persóna care va avé maĭ multă deprindere de a vorbi cu dînsulŭ.

Tot asemenea se va urma şi în privinţa martoruluĭ surdo-mut.

Cele-alte dispositiunĭ *alĕ articoluluĭ precedinte*(1) vorŭ avé a lorŭ esecutare şi în acest cas.

---

(1) În locŭlŭ vorbelorŭ *articoluluĭ precedentŭ*, cată să se citéscă *paragrafelor precedente*. Causa este că la Francesĭ paragrafele relative la surdo-muţi făcŭ obiectulŭ unuĭ altŭ articolŭ (art 333); aşia în cât în testulŭ francesŭ s'a putut zice *articolulŭ precedentŭ*; iar la noĭ, fiind unŭ singurŭ articolŭ, cată să se zică *paragrafele precedente*.

In casŭ când sordo-mutul ar sci să scrie, grefiârul va scrie întrebările şi observările ce i se vorŭ adresa; ele vorŭ fi puse sub ochiĭ acusatuluĭ, saŭ aĭ marturuluĭ care va da încrisŭ respunsurile saŭ declaraţiunile sale. Grefiârul va da citire tutulor acestor (Pr. 405) (Pr. Fr. 332. 333).

358. Presedintele va determina pe cel dintre acusaţi care va trebui să fie supusŭ la desbaterĭ maĭ 'nainte de ceĭ-alţĭ, începênd de la acusatulŭ principale, dacă este vre unŭ asemenea acusatŭ. Se va face dupe acésta o desbatere particulariă asupra fie-cârui dintre ceĭ alţĭ acusaţĭ (Pr. 299) (Pr. Fr. 334).

359. In urma deposiţiunilorŭ marturilor şi a ţiselorŭ respective la carĭ acelea vor fi datŭ locŭ, partea civile saŭ representantulŭ saŭ şi ministeriulŭ publicŭ, vor fi ascultaţi în desvĕlirea miţlócelor sprijinitóre acusaţiunii.

Acusatul saŭ apărătorul seŭ vor puté să le respundă. Replica va fi permisă pârţii civilĭ şi ministeriuluĭ public, dar acusatul saŭ apărătorul sĕŭ va avé tot d'auna cuvêntul cel dupe urmă.

Preşedintele va declara dupe acésta că desbaterile sunt terminate. (Pr. 336; 341) (Pr. Fr. 335)

360. Preşedintele va resuma causa, va atrage atenţiunea juraţilor asupra principalilor probĕ pentru saŭ contra acusatuluĭ.

Le va reaminţi funcţiunile ce sunt chiămaţĭ a împlini.

Va pune cestiunile aşa precum se va specifica maĭ la vale. (Pr. 337, 361, ur. 369;) (Pr. Fr. 336).

361. Cestiunea ce resultă din actul de acusaţiune se va pune în terminiĭ următorĭ:

Acusatul este culpabile ca făptuitor al cutâruĭ omorŭ, cutâruĭ furtŭ, sau a orĭ cârĭi alte crime, în tóte circonstantele cuprinse în resumptul (1) actuluĭ de acusaţiune? (Pr. 365) (Pr. Fr. 337).

362. Dacă din desbaterĭ resultă, una saŭ maĭ multe circonstanţe îngreunătóre, nemenţionate în actul de acusaţiune, preşedintele va maĭ adăugi şi cestiunea următóre:

Acusatul suvârşit'a crima cu cutare saŭ cutare circonstanţiă? (Pr. 361; 369) (Pr. Fr. 338).

363. Când acusatul a propus o scusă din cele admise de lege ca atare, preşedintele va trebui sub pedépsă de nulitate, a pune cestiunea următóre:

Cutare faptŭ este binĕ constatat? (Pr. 370; 390; 405-P. 250, ur) (Pr. Fr. 339)

(1) *Resumptŭ* va să zică *prescurtare.*

364. Dacă acusatul are mai puțin de șése-spre-dece ani, președintele va pune, sub pedépsă de nulitate, următórea cestiune:

Acusatul lucrat'a cu precepere? (Pr. 405-P. 62, ur.) (Pr. Fr. 340)

365. In veri ce materiă criminale, chiar în casu de récidivă, președintele, punênd cestiunile ce resultă din actul de acusațiune și din desbateri, va instința pe jurați, sub pedépsa de nulitate, că daca ar crede cu majoritate de voturi că esistu niscari-va circonstanțe usurătórie în favórea unui saŭ mai multorŭ acusați recunoscuți culpabili, vor trebui să declare acésta în terminii următori:

„Comisiunea juraților declară cu majoritate de voturi, că sunt circonstanție ușurătórie în favórea cutăruĭ acusat.„

Dupe acésta președintele va da scrise în mâna primuluĭ juratŭ cestiunile la carĭ jurații vor trebui să respundă și, deosebit, actulŭ de acusațiune, procesele verbali carĭ constată delictul și actele procesului, afară de declarațiunile scrise ale marturilor.

Președintele va însciința pe jurați, că ori ce votŭ trebue să se dea prin scrutinŭ secretŭ.

Președintele va ordona să se scótă acusatul din auditoriŭ. (Pr. 368, ur; 374) (Pr. Fr. 341)

366. Jurații se vor retrage în altă cameră ca să delibereze.

Primulŭ juratŭ este cel întêiŭ eșitŭ la sorți, saŭ cel alesŭ, cu consimțimêntul seŭ, de ceĭ alți jurați,

Mai înainte de deliberațiune, primul juratŭ va citi colegilor sĕi următórea instrucțiune, care, deosebitŭ de acésta, va fi scrisă cu litere marĭ și va sta afiptă în camera juraților la locul cel mai în vedere:

„Legea nu cere semă juraților de miḑlócele prin carĭ s'aŭ con„vinsŭ, nu le prescrie nicĭ o regulă pentru cumpănirea probelor. „Legea îĭ îndatoréză să se întrebe eĭ înșiĭ pe sine, în tăcere și „cu mințele adunate, și să caute în curățiă de cugetŭ, ce înti„părire aŭ produsŭ asupra rațiuneĭ lor probele aduse în contra „acusatuluĭ și miḑlócele apărăriĭ sale.“

„Legea nu ḑice juraților: luați dreptŭ adevĕratŭ verĭ ce faptŭ „este mărturisitŭ de atâțiĭ saŭ atâțiĭ martorĭ; nu le ḑice nicĭ acésta: „considerați ca neîndestulătória verĭ-ce probă care nu va consiste „în cutare procesŭ verbale, în cutari acte, în mărturiile atâtor mar„torĭ saŭ în atâtea indicie (semne). Legea face juraților numaĭ acé„stă întrebare, care coprinde tótă mĕsura datorielorŭ lor. Aveți „intimă convingere?

„Este de mare însemnătate a nu se perde nicĭ unŭ moment din „vedere că jurații sunt datorĭ să delibereze numaĭ asupra actuluĭ

„de acusare; numaĭ faptele cuprinse în acel actŭ şi cele ce depindŭ „de dînsulŭ trebue să-ĭ ocupe; şi-ar călca cea maĭ de căpetenie „datoriă, dacă, ducânduse cu mintea la dispoziţiunile legilor penalĭ, „arŭ considera urmările ce va puté să aĭbă pentru acusatŭ declara- „raţiunea ce aŭ să facă; urmărirea şi pedepsirea delictelor, nu acestea „sûnt în a lor misiune; eĭ sunt chiămaţi numaĭ spre a decide dacă „acusatul este saŭ nu culpabile de crima ce i se impută (Pr. Fr. 342)

367. Juraţiĭ nu vor puté să ésă din a lor cameră de cât numaĭ după ce 'şĭ aŭ format a lor declaraţiune.

Nimene nu va puté intra în camera lor în timpul deliberaţiunii orĭ care ar fi causa, de cât numaĭ cu voia în scrisŭ a preşedinte luĭ curţiĭ.

Preşedintele este dator a ordona în scrisŭ capuluĭ gendarmilor de serviciŭ din acea ţi ca să păzéscă eşirile camereĭ lor. In ordinea dată de preşedinte se va înscrie numele şi calitatea capuluĭ gendarmilor.

Juratulŭ care va călca dispoziţiunile maĭ sus coprinse va puté fi condamnat de către judecătoriĭ curţiĭ la o amendă până la cinci sute leĭ. Asemenea orĭ care altul ar călca ordinea preşedinteluĭ, saŭ care nu o ar fi făcut a se esecuta, va puté fi pedepsitŭ cu închisóre de doue ţeci şi patru óre. (Pr. 376) (Pr. Fr. 343)

368. Juraţiĭ vor delibera asupra faptuluĭ principale şi apoĭ asupra fie-cărĭĭ din circonstanţele acestuĭ faptŭ. (Pr 361, ur; 369) (Pr. Fr. 344).

369. Primul juratŭ va citi pe rândŭ fie-care din cestiunile puse cum s'a ţis la art. 360, şi votul se va da apoi prin scrutinŭ secretŭ, atât asupra faptului principale şi asupra circonstanţelor îngreunătóre, cât şi asupra esistenţeĭ circonstanţelor usuratórie. (Pr. 361, ur; 365) (Pr. F. 345).

370. Se va procede tot asemenea prin scrutinŭ secretŭ asupra cestiunilor ce s'ar pune în casurile prevĕţute prin art. 363 şi 364 (Pr. Fr. 346).

371. Decisiunea juraţilor în contra acusatuluĭ asupra faptuluĭ principale, precum şi declararea de circonstanţe usuratorie, se va forma, sub pedépsă de nulitate, prin majoritate de voturĭ.

Declaraţiunea juraţilor va constata, sub pedépsă de nulitate, acéstă majoritate, fără a arĕta numerul voturilor.

În casŭ de paritate de voturĭ asupra verĭ-cărĭĭ cestiunĭ, afară de cestiunea pentru circonstanţe usuratorie, părérea cea maĭ favorabile acusatuluĭ va prevalida. (Pr. 405) (Pr. Fr. 347).

372. Juraţiĭ vor intra după aceea în auditoriul curţiĭ şi 'şĭ vor relua locurile.

Preşedintele îĭ va întreba care este resultatul deliberaţiunii lor. Primul juratŭ se va redica şi cu mâna pe ânimă va dice: „Pre consciinţa şi pre onórea mea, înaintea luĭ Dumneḑeŭ şi înaintea ómenilor, declaraţiunea juraţilor este: Da, acusatul, ş. c. l. Nu, acusatul ş. c. l.“ (Pr. Fr. 348).

373. Declaraţiunea juraţilor va fi sub-scrisă de primul juratŭ şi se va da de câtre dînsul preşedinteluĭ. Tóte aceste se vor face în presinţa juraţilor.

Preşedintele o va sub-scrie şi va pune şi pe grefiâr a o subscrie. (Pr. Fr. 349)

374. Declaraţiunea juraţilor nu va puté fi supusă nicĭ odată la nicĭ un fel de recursŭ. (Pr. 375; 383) (Pr. Fr. 350)

375. În casŭ când acusatul va fi recunoscut culpabile, şi dacă curtea va fi convinsă câ juraţiĭ, de şi aŭ observat formele, s'aŭ înşelatŭ însă în fondŭ, curtea va declara câ judecata este suspensă, şi va amâna causa pentru sesiunea viitóriă, spre a fi supusă la alţĭ juraţi, între carĭ nu va puté fi nicĭ unul din juraţiĭ carĭ aŭ luatŭ parte la declaraţiunea ce s'a anulat.

Nimene nu va avé drept de a provoca acéstă mĕsură. Curtea numaĭ din oficiŭ va puté să ordóne, şi acésta îndată ce se va fi pronunţiat în publicŭ declaraţiunea juraţilorŭ.

După declaraţiunea acestorŭ după urmă juraţi, curtea va fi datóre a pronunţia îndată decisiunea, chiar când acéstă declaraţiune ar fi conformă cu a celor-alţi juraţi. (Pr. 374) (Pr. Fr. 352)

376. Cercetarea şi desbaterile, odată fiind începute, vor trebui să fie continuite fără întrerupere şi fără nicĭ un fel de comunicare în afară, pînă după declaraţiunea juraţilor.

Preşedintele nu va puté să le suspendă de cât când trebuinţa va cere, ca să se repauseze judecătoriĭ, juraţi, marturĭ şi acusaţiĭ. (Pr. 367) (Pr. Fr. 353)

377. Când ver-un marturŭ care a fost citat nu se va înfăţişa, curtea, dupe cererea ministeriulŭ publicŭ, şi maĭ înainte de a se deschide desbaterile prin depunerea celuĭ dîntêiŭ martorŭ înscrisŭ pe listă, va puté amâna procesul pentru sesiunea viitóre. (Pr. 297) (Pr. Fr. 354).

378. Daca din causa neînfăţişârii marturuluĭ, procesul se amână pentru sesiunea viitóre, tóte cheltuelele procesuluĭ vor fi puse, chiar prin decisiunea de amânare, în sarcina marturuluĭ neurmătorŭ a veni, şi după cererea ministeriuluĭ publicŭ se va pune la cale împlinirea.

Aceeaşi decisiune va ordona încă ca acel martur să fie adusŭ prin putere publică înaintea curţiĭ spre a fi ascultat.

Şi cu tóte astea, în tóte casurile, marturul care nu se va înfăţişa, saŭ care va refusa orĭ de a jura, orĭ de a mărturi, va fi condamnat la pedépsa prescrisă prin art. 77. (Pr. 78; 155, ur; 329) (Pr. Fr. 355)

379. Calea opositiunii va fi deschisă în contra acestor condamnărĭ, în terminŭ de ḑece ḑile, mai mult câte o ḑi pentru fie-care distanţă de doue mariametre, socotindu-se acest terminŭ din ḑiua primirii decisiunii condamnatórie, în copiă, de marturul condamnatŭ saŭ la domiciliul seŭ.

Opositiunea va fi primită atuncĭ când marturul va proba că a avut legitime împiedicărĭ, saŭ că amenda pronunţiată în contra sa trebue se fie micşiorată (Pr. 378) (Pr Fr. 356).

SECTIUNEA II.

Despre judecare şi esecutare.

380. Preşedintele va chiăma din noŭ pe acusatŭ în auditoriŭ şi grefiârul va citi în al seŭ auḑŭ declaraţiunea juraţilorŭ. (Pr. 335) (Pr Fr 357).

381. Daca acusatul este recunoscut a nu fi culpabile, preşedintele va pronunţia că este aquitatŭ de acusaţiune, şi va ordona ca să fie îndată lăsatŭ liberŭ, afară numaĭ daca nu va fi reţinutŭ pentru o altă causă.

Curtea va decide dupe aceea asupra daunelorŭ interese respectivŭ pretinse, după ce maĭ întêiŭ pârţile vor fi propusŭ apărârile lor, şi după ce ministeriul publicŭ va fi fost ascultatŭ.

Curtea va puté cu tóte astea, daca arŭ judeca de cuviinţă, să însărcineze pe unul din judecătorĭ a asculta pe pârţĭ, a lua cunoscinţă de actele lor şi a face raport la audienţă, unde părţile vor puté să maĭ facă încă observârĭ şi ministeriulŭ publicŭ să fie ascultat din noŭ.

Acusatulŭ aquitatŭ va puté asemenea cere dăune interese de la denunţiatorii seĭ, pentru fantul de calomniă, fără însâ ca membriĭ autoritaţilor constituite să pótă fi şi eĭ urmăriţĭ, cu modul acesta, pentru părele ce sunt datorĭ să facă în privinţa delictelorŭ ce aŭ crediut că aŭ descoperitŭ în esercitiulŭ funcţiunilorŭ lorŭ; ceea ce nu impedică de a se intenta în contra lorŭ acţiune recursoriă civile.

Ministeriulŭ publicŭ va fi datorŭ, după cererea acusatuluĭ, să 'ĭ facă cunoscuţi pe denunţiatorii seĭ. (Pr. 29, ur; 63, ur; 382; 383; 389; 407; 411—P. 298) (Pr. Fr. 358.)

382. Cererile pentru daune interese, făcute fie de către acusatŭ contra denunţiatorilor sei saŭ contra părţii civilĭ, fie de către partea civile contra acusatuluĭ saŭ condamnatuluĭ, se vorŭ adresa la judecătoriĭ curţii juraţilorŭ.

Partea civile este datóre se formeze cererea sa de daune-interese maĭ înainte de darea decisiunii; maĭ târziŭ o asemenea cerere nu va maĭ fi primită.

Tot asemenea se va urma şi în privinţa acusatuluĭ, daca acesta a cunoscutŭ pe denunţiatorulŭ seŭ, saŭ cătăţimea daunelorŭ-interese.

La casŭ contrariŭ, elŭ îşĭ va îndrepta cererea la tribunalile civilĭ.

Persónele carĭ n'aŭ figurat ca parte în acelŭ procesŭ, nu vorŭ puté adresa cereri de asemene natură de câtŭ la tribunalulŭ civile. (Pr. 29, ur; 63, ur; 381, 389) (Pr. Fr. 359).

383. Orĭ ce persónă aquitată după lege, nu va maĭ puté fi apucată nicĭ acusată pentru acelaşĭ faptŭ. (Pr. 241; 407). (Pr. Fr. 360).

384. Când, în cursulŭ desbaterilor, acusatulŭ va fi fostŭ inculpatŭ pentru ver-unŭ altŭ faptŭ, saŭ prin niscarĭ-va acte produse saŭ depositiunĭ de marturĭ, preşedintele, după ce va rosti ordonanţa de aquitare, va ordona să fie urmăritŭ pentru faptulŭ celŭ noŭ: prin urmare îlŭ va trămite, sub mandatŭ la înfăţişare saŭ de aducere, după distincţiunile stabilite prin art. 93 şi următórie, şi chiar sub mandat de arestare, daca cere casulŭ, înaintea judecătoruluĭ de instrucţiune competinte spre a se procede la o nouă instrucţiune.

Acéstă dispositiune nu se va esecuta cu tóte astea de câtŭ la casŭ cândŭ ministeriulŭ publicŭ 'şĭ ar fi reservatŭ maĭ înainte de închiderea desbaterilorŭ dreptulŭ de urmărire. (Pr. 402) (Pr. Fr. 361).

385. Când acusatul va fi declarat culpabile, ministeriul public va cere de la curte aplicare legiĭ.

Partea civile asemenea va face a sa cerere în privinţa restituţiunilorŭ şi a daunelorŭ interese. (Pr. 4; 63, ur; 382). (Pr. Fr. 362).

386. Preşedintele va întreba pe acusatŭ daca nu maĭ are ceva de disŭ.

Acusatulŭ saŭ apărătorul seŭ nu vor maĭ puté pleda saŭ vorbi asupra faptuluĭ susţiindŭ ce n'arŭ fi adevĕratŭ, ci numaĭ că acest faptŭ n'ar fi poprit de lege, saŭ că n'ar fi calificatŭ de dăunsa ca delictŭ, s'aŭ n'ar merita pedépsa a cărĭĭ aplicaţiune s'a cerutŭ de ministeriul publicŭ, saŭ că faptul nu ar trage dupe sine

daune-interese în favórea părţii civilĭ, saŭ că în fine acésta cere o pré mare sumă pentru daunele-interese ce i se cuvinŭ. (Pr. 385) (Pr. Fr. 363).

387. Curtea va pronunţia absoluţiunea acusatuluĭ, daca faptul de care elŭ este declarat culpabile nu este oprit prin legea penale (Pr. 224; 389; 407; 435) (Pr Fr 364).

388. Daca acel faptŭ este oprit, curtea va pronunţa pedépsa stabilită prin lege, chiar la casŭ când după desbaterĭ s'ar găsi că el numaĭ este de competinţa curţiĭ juraţilor.

La casŭ de a se vĕdi maĭ multe crime saŭ delicte imputabilĭ acusatuluĭ, curtea va pronunţa numaĭ pedépsa cea maĭ grea care s'ar aplica, după lege, la unul din acele delicte. (Pr 389) (Pr. Fr. 365)

389. La cas de absoluţiune, de condamnare saŭ de aquitare, curtea va hotărî asupra daunelor interese pretinse de partea civile saŭ de acusatŭ; ea le va liquida prin aceeaşĭ decisiune saŭ va însărcina pe unul din judecătorĭ să asculte pe părţĭ, să ia cunoscinţa de acte, şi să facă despre tóte raportŭ dupe cumŭ se arétă în art. 381.

Curtea va ordona asemenea ca lucrurile ce s'aŭ fost luat se fie restituite proprietaruluĭ lor.

Cu tóte aceste daca curtea a pronunţiat condamnarea, acéstă restituţiune nu se va face de cât când proprietarul va justifica că nu a urmat din partea condamnatuluĭ cerere de casaţiune în terminul legale, saŭ că de şi asemene cerere a urmatŭ, însă causa este definitivŭ terminată. (Pr. 157; 187; 207; 382; 396) (Pr. Fr. 366).

390. Daca juraţiĭ vor fi declarat că acusatul este scusabile, curtea va pronunţia conformŭ codiceluĭ penale. (Pr. 363—P. 59; 250 ur.) (Pr. Fr. 367).

391. Acusatul saŭ partea civile care va perde causa, va fi condamnat la cheltuele către Statŭ şi către cea altă parte.

In procese criminalĭ, partea civile, care nu va perde causa, nu va fi nicĭ odată îndatorată la cheltuele, şi daca în vre-unŭ casŭ ea va fi depusŭ maĭ din înainte cheltuelele judecăţiĭ, i se vor restitui (Pr. 160; 190; 441; 483) (Pr. Fr. 368)

392. Judecătoriĭ vor delibera şi'şĭ vor da părerile în secret, saŭ în sala audienţeĭ, vorbindu'şi încetŭ, saŭ retrăgêndu-se în camera de consiliŭ.

Decisiunea va fi pronunţată cu voce tare de preşedinte în faţa publiculuĭ şi a acusatuluĭ.

Preşedintele maĭ înainte de a pronunţa otărîrea, este datorŭ a citi testulŭ legiĭ, pe care este întemeiată.

Grefiârul va scrie decisiunea şi va coprinde într'însa testul legiĭ ce s'a aplicat de curte sub pedépsă de o amendă de leĭ una sută (Pr. 161; 191; 410.) (Pr. Fr. 369).

393. Originalulŭ decisiuniĭ va fi sub-semnat de câtre judecătoriĭ carĭ aŭ dat'o, chiar în acea ḑi săŭ celŭ mult dupe douĕ ḑecĭ şi patru de ore, sub pedépsă de o amendă de una sută leĭ contra grefiârului, şi daca cere casul, de acţiune recursoriă civile atât în contra grefiârului câtŭ şi în contra judecătorilor. (Pr. 162; 192) (Pr. Fr. 370).

394. Dupe pronunţarea hotărîriĭ, preşedintele va puté, după circomstanţe, să îndemne pe acusatŭ ca să-şĭ ţie coragiul, să se supună aplicaţiuniĭ pedepseĭ cu resemnaţiune şi să'şĭ reforme purtarea în viitorŭ.

Elŭ îĭ va face cunoscutŭ că legea îĭ dâ facultatea de a face recursŭ pentru casare, şi-ĭ va spune terminul ce are pentru acésta (Pr. 396, ur; 405, 416, ur.) (Pr. Fr. 371).

395. Grefiârul va face un procesŭ verbale despre şedinţă pentru a constata că formalităţile prescrise aŭ fostŭ observate.

Nu se va menţiona însă în acest procesŭ verbale nicĭ despre respunsurile acusaţilor, nicĭ despre coprinsul depositiunilor, dar se vor arĕta într'însul schimbârile, variaţiunile şi contraḑicerile marturilor conformŭ art. 343.

Procesulŭ verbale va fi sub-scrisŭ de preşedinte şi de grefiârŭ, şi nu va puté fi tipăritŭ de maĭ înainte.

Dispositiunile acestuĭ articol vor fi esecutate sub pedépsă de nulitate.

Lipsa acestuĭ procesŭ verbale saŭ ne esecutarea dispositiunilor paragrafuluĭ al treilea precedente, vor fi pedepsite cu amendă de leĭ douĕ sute în contra grefiârului (Pr. 310, 405, ur.) (Pr. Fr. 372).

396. Condamnatul va avé un terminŭ de treĭ ḑile libere din ḑiua când s'a pronunţatŭ decisiunea, ca să declare la grefă daca face recursŭ pentru casaţiune saŭ nu.

Ministeriul publicŭ va puté în acelaşĭ terminŭ să declare la grefă că cere casarea decisiuniĭ.

Partea civile va avé şi ea acelaşĭ terminŭ, dar nu va puté face rescursŭ de câtîn contra dispositiunilor relative la interesele sale civilĭ.

In cursul acestor treĭ ḑile, şi daca s'a făcut recurs pentru casaţiune, pînă la primirea decisiunii curţiĭ de casaţiune, esecutarea decisiunii curţiĭ juraţilor va fi suspensă (Pr. 394, 397 ur. 417; 444) (Pr. Fr. 373).

397. In casurile prevĕḑute prin art. 407 şi 408 din acestŭ co-

dice, ministeriul publicŭ saŭ partea civile vor avé numaĭ douĕ-ḑecĭ şi patru de ore spre a face recursŭ pentru casaţiune. (Pr. Fr. 374).

398. Condamnaţiunea se va esecuta, în terminŭ de douĕ-ḑecĭ şi patru ore, dupe espirarea terminelor menţionate în art. 396, dacă nu s'a făcut recursŭ pentru casaţiune, iar în casŭ de recursŭ, în douĕ-ḑecĭ şi patru de ore de la primirea decisiunii de respingerea recursuluĭ. (Pr. 399, ur.) (Pr. Fr. 375).

399. Condamnarea se va esecuta dupe ordinile ministeriuluĭ publicŭ; el va avé facultatea de a cere dé dreptul asistenţa puterii publice, pentru acestŭ sfîrşitŭ (Pr. 24; 25) (Pr. Fr. 376).

400. Daca condamnatul voesce să facă vr'o declaraţiune, aceea va fi primită de unul dintre judecătoriĭ loculuĭ, unde se face esecutarea, asistat de grefiâr. (Pr. Fr. 377).

401. Procesul verbale despre esecutare se va face de grefiâr, sub pedépsă de o amendă de una-sută leĭ, şi se va transcrie de dînsulŭ în terminŭ de douĕ-ḑecĭ şi patru ore în josulŭ originaluluĭ decisiuniĭ.

Grefiârul va sub-semna acéstă transcripţiune, şi va face menţiune de tóte pe marginea procesuluĭ verbale, sub aceeaşĭ pedépsă. Acéstă menţiune va fi asemenea sub-semnată şi transcripţiunea va puté face probă ca şi însuşĭ procesul verbale. (Pr: Fr. 378)

402. Când în cursul desbaterilor făcute cu ocasiunea otărîriĭ de condamnare, acusatul va fi fost inculpat saŭ prin acte, saŭ prin depoşiţiunĭ de marturĭ, de niscarĭ-va alte crime de cât cele de carĭ era acusat, daca acele crime în urmă descoperite merită o pedépsă maĭ grea de cât cea d'âmtêiŭ, saŭ daca acusatul are complicĭ carĭ se află la casa de arest, curtea va ordona urmărirea sa pentru aceste fapte nouĕ, dupe formele prescrise în acest Codice. In ambe aceste casurĭ ministeriul publicŭ va suspende esecutarea otărîriĭ care a pronunţat cea d'âmtêiŭ condamnare, pînă când se va statui asupra celuĭ de al douile procesŭ. (Pr. 384; 388; 398) (Pr. Fr. 379.

403. Tóte procesele criminalĭ în stare de a fi judecate, în ḑiua punerii în lucrare a acestuĭ Codice de procedură criminale, se vor judeca de juraţĭ, fără a trece prin camera de acusaţiune.

TITLUL III.

Despre diferitele recursurĭ în contra decisiunilor şi sentinţielorŭ.

CAP. I.

Despre anularea instrucţiunĭĭ şi a judecâţeĭ.

404. Decisiunîle curţilor, sentinţele tribunalilor, date în materie criminale, corecţionale şi poliţiănéscă, şi în contra câror nu maĭ esiste nicĭ o cale ordinară de reformare, precum şi instrucţiunea şi urmăririle după care aŭ intervenitŭ acele decisiunĭ şi sentinţe, vor puté fi anulate în următórele casurĭ şi după recursurile făcute conformŭ dispositiunilor maĭ jos arătate. (Pr. 405—449) (Pr. Fr. 407).

§. *I.* — *Materie criminală.*

405. Dacă, în casŭ de condamnarea acusatuluĭ, se va fi făcut, saŭ în decisiunea camereĭ de punere sub acusaţiune, saŭ în instrucţiunea şi în procedura urmate înaintea curţiĭ juraţilor, saŭ chiar în decisiunea de condamnare, vre o călcare saŭ vre o omisiune de niscarĭ-va din formalităţile pentru a câror neobservare acestŭ Codice de procedură pronunţă nulitatea, o asemenea omisiune saŭ violaţiune va da locŭ, în urmarea recursuluĭ pârţiĭ condamnate saŭ al ministeriuluĭ publicŭ, la anularea decisiunii şi a tutor lucrărilor precedenţi, începînd de la cel maĭ vechiŭ act nulŭ. (Pr. 414; 439.) (Pr. Fr. 408)

406. Tot aşa se va urma, în casŭ de necompetinţă şi în casŭ când se va fi omisŭ saŭ se va fi refusat de a pronunţa asupra vre uneĭ saŭ maĭ multor cererĭ ale acusatuluĭ, saŭ asupra verĭ-uneĭ saŭ maĭ multor requisiţiunĭ ale ministeriului publicŭ, când acea cerere saŭ requisiţiune va fi fost făcută pentru a reclama vre o facultate saŭ verĭ un drept ce dă legea, de şi pedépsa de nulitate nu ar fi pronunţată prin verĭ unŭ test de lege pentru neobservarea formalităţii cerute de acusat saŭ de ministeriul public. (Pr. 309; 311; 416) (Pr. Fr. 408)

407. In casu de aquitarea acusatuluĭ, anularea ordonanţeĭ preşedenţiali care a pronunţat'o şi a actelor cari aŭ precesŭ, nu se va puté urmări de ministeriul publicŭ de cât în interesul legiĭ. (Pr. 383; 397; 411; 444) (Pr. Fr. 409)

408. Când curtea va condamna pe acusat, aplicând o altă pe-

dépsă de cât cea prescrisă prin lege, anularea decisiunii va puté fi urmărită atât de ministeriul publicu cât şi de partea condamnată.

Aceeaşi acţiune de anulare va avé ministeriul publicu în contra decisiunii absolutorie. (Pr. 397; 405; 439;) (Pr. Fr. 410).

409. Recursul ministeriului publicu, în casu de aquitare, nu póte vetéma nici odată pe acusatul aquitat; este din contra în casu de absoluţiune (Pr. Fr. 410).

410. Când pedépsa cea pronunţată de curte va fi tot aceeaşi cu pedépsa ce legea aplică crimeni, nimeni nu póte cere anularea decisiunii sub cuvênt că este o eróre în citarea testului legii. (Pr. 161; 191; 392; 413) (Pr. Fr. 411).

411. Partea civile nu va puté în nici un casu, să céră anularea unei decisiuni de aquitare sau de absoluţiune. Dar daca decisiunea a pronunţatu în contra sa condamnări civili mai mari de cât cele cerute de câtre partea aquitată sau absolvită, acésta disposiţiune a decisiunii va puté fi anulată dupe cerérea pârţii civile. (Pr. 381; 397; 441) (Pr. Fr. 412).

§. *II. — Materie corecţionali şi poliţiănesci.*

412 In materie corecţionale şi poliţiânéscă, câile de anulare arétate în art. 405, sunt deschise pârţii urmărite, ministeriului publicu şi pârţii civile, în ceea ce privesce pe fie care, în contra decisiunilor date în ultima instanţă, fără a distinge pe cele condamnatórie de cele liberatórie.

Cu tóte aceste, liberarea pârţii urmărite fiind pronunţată, nimeni nu va puté invoca în contra ei călcarea sau omiterea formelor ţintitóre la asigurarea apărării sale. (Pr. 63; 174; 211; 407; 413) (Pr. Fr. 413)

413. Disposiţiunea art. 410 este aplicabile la decisiunile date, în ultimă instanţă, în materie corecţionale şi poliţienéscă (Pr. Fr. 414).

§. *III. — Disposiţiuni comune la cele doue paragrafuri precedenţi.*

414. In casul când sau curtea de casaţiune sau o curte de apel va anula o instrucţiune, ea va puté ordona ca spesele celei d'alu doule proceduri să fie în sarcina oficiârului, sau a judecătorului de instrucţiune care a comisu nulitatea în cea d'ântêiu procedură. (Pr. Fr. 415 §. 1).

415. Cu tóte acéste, dispositiunea din art. precedente nu se va aplica de cât pentru greşelĭ pré grave şi numaĭ la nulităţile, ce vor fi comise dupe un anŭ de la punerea în lucrare a acestuĭ Codice. (Pr. Fr. 415 §. 2)

CAP. II.

Despre cererile de casaţiune.

416. Recursulŭ de casaţiune făcut în contra decisiunilor şi sentinţelor preparatorie şi de instrucţiune, nu va fi deschisŭ de cât dupe darea celeĭ definitive decisiunĭ saŭ sentinţe, fără ca, cel ce voesce a face un asemenea recursŭ să fie împedicat saŭ respinsŭ prin aceea că s'ar fi supusŭ de bună voiă la esecutarea unor asemenea decisiunĭ saŭ sentinţe preparatorie, pe carĭ le atacă.

Dar decisiunile şi sentinţele date asupra competenţeĭ pot fi atacate la curtea de casaţiune îndată ce vor fi date şi fără a se astepta eşirea celeĭ definitive decisiunĭ (Pr. 311; 324 — 326; 405; 412; 433) (Pr. Fr. 416).

417. Când recursul se va face de câtre partea cea condemnată, acésta va trebui, saŭ în persónă saŭ prin al sĕŭ împuternicit, să facă, la grefa instanţeĭ judecătorescĭ a cărĭĭ decisiune voesce a ataca, declarare verbale cum că voesce a merge înaintea curţiĭ de casaţiune.

Grefiârul va constata acéstă declarare în scrisŭ şi va îngriji ca să fie sub-scrisă atât de recurente cât şi de sine însuşĭ.

Daca recurentele nu va puté saŭ nu va voi s'o subscrie, grefiârul va face menţiune de acésta.

Declararea va fi înscrisă într'un registru destinat la acésta, şi care va fi publicŭ, în cât verĭ-cine va avé dreptul să céră a i se da estracte dintr'însul.

Fiind făcută prin împuternicit, actul de împuternicire va rămâné anessat la declaraţiune. (Pr. 174; 211; 396, ur) (Pr. Fr. 417).

418. Partea civile, care va face recursŭ de casaţiune, este datóre să alâture, pe lîngă cererea sa de casare, şi o copiă adeverită de grefiârŭ a decisiuniĭ saŭ sentinţeĭ în contra cărĭĭ recurge la curtea de casaţiune.

Ea este datóre să depună o amendă de galbenĭ ḑece, saŭ, daca decisiunea ce atacă este dată în lipsa eĭ, de galbenĭ cinci. (Pr. 63; 419, ur; 421) (Pr. Fr. 419)

419. Indatorirea de a depune o amendă după distincţiunile sta-

bilite în art. 418, cade şi asupra celor condamnaţi în materie corecţionale şi poliţiănéscă, când acestia vor face recurs pentru casaţiunea sentinţei prin care aŭ fost condamnaţi. (Pr. 420, 421.)

420. Persónele supuse la consemnare de amendă, vor fi scutite de a depune amenda, în casŭ când vor alătura la cererea lor de casaţiune un certificat de scăpătăciune, conformŭ art. 46 din legea curţii de casaţiune. (Pr. Fr. 420)

421. Amenda se va perde de cel ce a depus'o când recursul séŭ va fi respinsŭ, şi i se va restitui în casul contrariŭ. (Pr. 418; 419).

422. Cei condamnaţi chiar în materie corecţionalĭ saŭ poliţienesci, la o pedépsă privativă de a lor libertate, nu vor fi admişi a face recursŭ pentru casaţiune de cât când vor fi în stare de închisóre saŭ liberaţi pe cauţiune.

Actul de închisóre saŭ de liberare pe chezăşie va fi alăturat la recursul lor. (Pr. 117, ur. 427) (Pr. Fr. 421).

423. Cu tóte aceste, când recursulŭ, va fi motivatŭ pe necompetinţă, va fi destulŭ pentru admisiunea sa, ca recurentul să justifice că a intrat de bună voiă la închisórea de la reşedinta curţiĭ de casaţiune. Spre acésta directorul închisóreĭ îlŭ va puté priimi pe simpla înfaţişare a cereriĭ sale adresate câtre ministeriulŭ publicŭ alŭ curţii de casaţiune şi visate de acestŭ magistratŭ. (Pr. Fr. 421).

424. Condamnatulŭ saŭ partea civile, şi după ce a făcutŭ recursŭ pentru casare, va puté, în terminŭ de ḑece ḑile, să depună la grefa instanţeĭ a cuĭ otărîre voesce a ataca, un memoriŭ coprindĕtor de mijlócele sale de casaţiune. (Pr. 418, ur. 425) (Pr. Fr. 422).

425. Grefiârulŭ, dând recurentelŭĭ o adeverinţă de primirea cereriĭ sale de casaţiune, o va înainta îndată ministeriuluĭ publicŭ, împreună cu cele alte documente relative la recursul de care e vorba. (Pr. Fr. 422).

426. Ministeriul publicŭ locale va transmite îndată tóte hărtiile priimite de la grenăr la ministeriul Justiţieĭ şi acesta le va adresa, în doue-ḑeci şi patru ore, la curtea de casaţiune, şi va înforma de acésta pe magistratul care i le va fi trămisŭ. (Pr. Fr. 423, 424).

427. Condemnatul şi partea civile vor puté să transmiţă şi dé dreptul la grefa curţii de casaţiune cererile lor de casare. (Pr. Fr. 424),

428. Curtea de casaţiune va trebui să dea decisiunea sa asupra recursuluĭ, cel mai târḑiŭ într'o lună de ḑile după împlinirea ce-

lui de pe urmă din termenile mărginite în acest capŭ. (Pr. Fr. 425).

429. Cererea de casaţiune fiind respinsă, partea care o va fi format nu va mai puté să o reînoéscă sub nici un pretest şi în nici un modŭ (Pr. Fr. 438).

430. Decisiunea de respingere va fi, în terminŭ de trei ţile, împărtăşită ministeriului publicŭ de lângă curtea de casaţiune de către grefiâr, în formă de estract sub semnătura acestuia.

Ministeriul publicŭ va îndrepta acelŭ estractŭ la ministeriul publicŭ al instanţiei a cui decisiune va fi fost atacată. (Pr. 398; 399; 429) (Pr. Fr. 439).

431. Când curtea de casaţiune va anula o sentinţă saŭ o decisiune, fie în materiă corecţionale, fie în materiă de poliţiă, ea va trămite procesulŭ şi pé pârţi înaintea unei curţi saŭ tribunalŭ de aceeaşi calitate cu instanţa a cui sentinţă saŭ decisiune va fi anulată. (Pr. 412) (Pr. Fr. 427).

432. Când curtea de casaţiune va anula o decisiune dată în materiă criminale, se va procede întocmai precum se arétă în cele şépte articole următóre. (Pr. 405, ur.) (Pr. Fr. 428).

433. Curtea de casaţiune va pronunţia trămiterea procesului: la o altă curte de apel de cea care a regulat competinţia, saŭ care a pronunţat punerea sub acusaţiune, daca decisiunea s'a anulat pentru vre una din causele cuprinse în art. 324;

La o altă curte de juraţi de cea care va fi datŭ decisiunea, daca decisiunea şi instrucţiunea s'a anulat pentru causă de nulităţi comise de curtea de juraţi;

La un alt tribunal de cel în care se va fi aflat judecătorul de instrucţiune, daca decisiunea şi instrucţiunea sunt anulate numai în ceea ce privesce interesele civili (Pr. Fr. 429 §. 1. 2. 3).

434. Daca decisiunea şi procedura sunt anulate pentru causă de necompetinţă, curtea de casaţiune va desemna tribunalul saŭ curtea care trebue a cerceta procesulŭ.

Cu tóte aceste, daca competenţa ar fi a tribunalului pe lângă care se află judecătorul care va fi făcut cea d'antêiŭ instrucţiune curtea va trămite procesul la un alt tribunal. (Pr Fr. 429 §. 4).

435. Daca decisiunea a fost anulată pentru causă că faptul condemnat se găsesce a nu fi delict calificat prin lege, curtea nu va pronunţa trămiterea procesului de cât daca se află o parte civile; în casul acesta trămiterea se va face la un alt tribunal. de cel la care se va fi aflat judecătorul de instrucţiune. (Pr. Fr. 429 § 5).

436. In tóte casurile când curtea de casaţiune este autorisată a alege o curte saŭ un tribunal pentru judecarea procesului de dên-

sa trămis, ea va trebui să facă acéstă alegere, după o deliberaţiune speciale în camera de consiliŭ, îndată după pronunţarea decisiuniĭ de casaţinne, în care se va şi face menţiune de acésta. (Pr. 431. 433-435) (Pr. Fr. 430)

437. Când trămiterea s'a făcutŭ la o curte de apel, acésta după ce va îndrepta, în ceea ce o privesce, instrucţiunea; va trămite procesulŭ înaintea curţiĭ juraţilorŭ care va trebui să judece procesulŭ. (Pr. Fr. 432,

438. Când procesulŭ se va trămite înaintea curţiĭ juraţilorŭ, şi se vor afla complicĭ carĭ nu vorŭ fi în stare de acusaţiune, unŭ judecător de instrucţiune, însărcinat de acéstă curte, şi ministeriul public vor face, fie-care în ceea-ce 'l privesce, instrucţiunea.

Actele acesteĭ instrucţiunĭ se vor adresa după aceea la curtea de apelŭ, a cărĭĭ cameră de punerea sub acusaţiune va pronunţa de este saŭ de nu este locŭ de punére sub acusaţiune. (Pr. 221, ur; 226) (Pr. Fr. 433).

439. Daca decisiunea a fostŭ anulată pentru motivŭ că a pronunţiat o altă pedépsă de cât cea după legĭ aplicabile la natura crimeĭ; judecătoriĭ curţiĭ juraţilorŭ, la carĭ se va fi trămis procesulŭ, vor trebui să se mărginéscă numaĭ în a pronunţia decisiunea, aplicându pedépsa legiuită, în urmarea declaraţiuniĭ de maĭ 'nainte a juraţilorŭ.

Daca decisiunea va fi anulată pentru altă causă, se va procede la nouĕ desbaterĭ înaintea curţiĭ juraţilor, la care s'a trămis procesulŭ.

Curtea de casaţiune va anula decisiunea numaĭ în parte, daca nulităţile comise atingŭ numaĭ unele din dispositiunile sale. (Pr. 405; 408; 440 (Pr. Fr. 434).

440. Acusatulŭ, a cuĭ condamnaţiune va fi fost anulată şi care va trebui să se supună la nouă judecată criminale, va fi tradusŭ fără a fi liberatŭ de la închisóre, înaintea curţiĭ de apelŭ saŭ a curţiĭ juraţilorŭ la care s'a trămisŭ procesulŭ. (Pr. 439) (Pr. Fr. 435).

441. Partea civile al căruĭ recurs va fi respins în materiă criminale, corecţionale saŭ poliţiănéscă, va fi condemnată a plăti celeĭ-lalte parţĭ o desdaunare de leĭ 150 şi cheltuelele judecăţiĭ.

Partea civile va fi încă condamnată către stat a perde amenda depusă în virtutea art. 418.

Administraţiunile saŭ regiele Statuluĭ şi agenţiĭ publicĭ nu vor fi nicĭ odată condemnaţĭ la amendă către Stat, în casŭ cândŭ recursulŭ lorŭ ar fi respins, ci numaĭ la desdaunărĭ şi cheltuele. (Pr. 418, ur; 429) (Pr. Fr. 436).

442. Dupe respingerea uneĭ cereri de casaţiune, partea ce o va fi format nu va maĭ puté face recurs în contra aceleiaşĭ decisiunĭ saŭ sentinţe sub niciŭ unŭ pretest şi pentru niciŭ un mijlocŭ. (Pr. 429) (Pr. Fr. 438).

443. Când, dupe o ordine formale a Ministeriuluĭ Justiţieĭ câtre ministeriulŭ publicŭ al curţiĭ de casaţiune, acesta va denunţa la secţiunea criminale acte judecătorescĭ, decesiunĭ saŭ sentinţe contrarie legiĭ, ele vor puté fi anulate şi autoriĭ lor urmăriţĭ, dacă cere casul, dupe Cap. III, de la Titlu IV. al acesteĭ cârţĭ. (Pr. 491 - 514) (Pr. Fr. 441).

444. Când se va fi dat vre-o decisiune saŭ sentinţă supusă la casaţiune şi niciĭ una din pârţĭ nu va fi făcut recurs în termenul legiuit, ministeriul publicŭ de lângă curtea de casaţiune va puté face recurs din oficiŭ chiar dupe espirarea termenuluĭ.

Daca în asemenea cas, decisiunea saŭ sentinţa va fi casată, pârţile nu vorŭ puté să se întemeeze pe acésta spre a se opune la esecutarea eĭ. (Pr. 396, 397) (Pr. Fr. 442).

CAP. III.

Despre cererile de revisiune.

445. Când un acusat va fi fost condemnat pentru o crimă, şi un alt acusat va fi fost, printr'o altă decisiune, condamnat ca autor al aceleiaşĭ crime, daca aceste douĕ decisiunĭ nu se pot concilia, în cât a lor coesistenţiă probézĕ câ unul saŭ altul dintre condemnaţĭ este inocinte, esecutarea ambor decisiunĭ or se va suspende, chiar şi daca recursul făcut pentru casarea lor saŭ a uneĭ dintr'însele, va fi fost respinsŭ, saŭ chiar daca în lipsă de vre un recurs, decisiunile vor fi dobândit autoritate nerevocabile.

Ministeriul Justiţieĭ, saŭ din officiŭ, saŭ dupe cererea ministeriuluĭ public, saŭ dupe reclamaţiunea unuĭ saŭ ambor condamnaţilor, va însărcina pe ministeriul publicŭ al curţiĭ de casaţiune să denunţe la acea curte ambe decisiunile.

Curtea de casaţiune secţiunea criminale, după ce va verifica câ cele douĕ condemnaţiunĭ nu se pot concilia, le va casa, şi va trămite pe acusaţĭ înaintea uneĭ curţĭ alta de cele ce aŭ pronunţiat decisiunile casate. (Pr. 433, ur.) (Pr. Fr. 443).

446. Când, în urma uneĭ condemnaţiunĭ pentru omucidŭ, se vor adresa, din ordinea espresă a Ministeriuluĭ Justiţieĭ, câtre curtea de casaţiune, secţiunea criminale, acte presentate în urma condemnăriĭ şi de natură a produce indicie îndestulătóre despre esistenţa per-

sónei a cării mórte presupusă a dat loc la condemnațiune, curtea de casațiune va puté însărcina o curte de apel a face o cercetare pregătitóre spre a recunósce esistența și identitatea persónei presupuse ucisă, și a constata acésta prin interogatoriulŭ ce va face aceleĭ persóne, prin ascultare de marturĭ, și prin tóte mijlócele proprie de a pune în evidență faptul prin care s'ar desființa condemnarea.

Esecutarea condemnațiunĭ va fi de drept suspensă, prin ordinea Ministeriuluĭ Justițieĭ, pînă ce va pronunția curtea de casațiune, iar în urmă, de se va cuveni, prin decisiunea preparatóriă a acesteĭ curțĭ.

Curtea de apel, pronunțiând simplu asupra cestiunii de identitatea persónei, va trămite decisiunea și actele cercetărĭ sale la curtea de casațiune care va puté să caseze decisiunea condemnatoriă, și chiar cerênd casul, să trămiță procesul în cercetarea uneĭ alte curțĭ de juraț de cea care va fi pronunțiat maĭ 'nainte condemnarea. (Pr. 449; 484, ur. — P. 225, ur) (Pr. Fr. 444).

447. Când, dupe condemnarea unuĭ acusat, unul saŭ maĭ mulțĭ din marturiĭ ce aŭ depus în contra sa vor fi urmăriți ca marturĭ mincinoșĭ în acel proces, daca acusațiunea de mărturiă mincinósă este primită în contra lor, saŭ chiar daca s'aŭ dat în contra lor mandate de arestare, esecutarea condemnațiunii se va suspinde, chiar și când curtea de casațiune ar fi respins recursul celuĭ condemnat.

Daca marturiĭ vor fi dupe acésta condemnați ca marturĭ mincinoșĭ în contra acusatuluĭ, Ministeriul Justițieĭ, saŭ din oficiŭ, saŭ dupe cererea ministeriuluĭ public, saŭ dupe reclamarea individuluĭ condemnat prin cea d'âutêiŭ decisiune, va însărcina pe ministeriulŭ public al curțiĭ de casațiune să denunție curțiĭ acel fapt.

Curtea de casațiune, verificând declarațiunea juraților în urmarea cărĭi s'a pronunțat cea d'al doile decisiune, va anula pe cea d'întêiŭ, daca prin aceea declarațiune s'aŭ dovedit mincinóse mărturiele aduse în contra celuĭ d'întâiŭ condemnat; iar spre a se procede în contra acusatuluĭ pe basea actuluĭ de acusațiune în ființă, curtea de casațiune îl va trămite inaintea uneĭ curțiĭ de juraț care nu va puté fi nicĭ cea care a judecat pe condemnatŭ, nicĭ cea care a judecat pe marturĭ.

Daca ceĭ acusați ca marturĭ mincinoșĭ sunt aquitați, suspensiunea decisiunii condemnatorie va înceta de drept și condemnarea se va esecuta. (Pr. 355; 448) (Pr. Fr. 445).

448. Marturiĭ ceĭ condemnați pentru măturie mincinósă, nu vor

puté să mai facă nici o depositiune la cea de a doua cercetare a procesului. (Pr. 447) (Pr. Fr. 446).

449. In cas de revisiunea unei condemnaţiuni pentru causa indicată în art. 445, daca condemnatul va fi murit, Curtea de casaţiune va numi un curator memoriei sale, şi acesta va esercita drepturile condemnatului.

Daca, în urma acestei noue procedure, se va descoperi că cea d'ântîiu condemnaţiune a fost pronunţiată pe nedrept, noua decisiune a curţii va uşura memoria condamnatului de acusarea ce i s'a fost adus. (Pr. Fr. 447).

TITLU IV.

Despre câte-va procedure particularie.

CAP. I.

Despre falsu.

450. Falsul în scripturi se póte defăima saŭ prin acţiune principale saŭ incidinte, şi, în acest după urmă casŭ, saŭ pe cale criminale saŭ pe cale civile. (Pr. 451, ur.— P. 123 — 139) (Pr. Fr. 448)

451. In tóte procesele pentru falsŭ, înscrisul atacat, îndată ce se va produce, se va depune la grefă, subsemnat pe tóte paginile de grefiârŭ, şi de persóna care l'a depus, daca va sci să subscrie.

Grefiârul va face un proces verbale detăiat de starea materiale a înscrisului, şi în care va menţiona, fiind casŭ, de neputinţa saŭ nesciinţa persónei ce a înfăţişatŭ înscrisulŭ de a-lŭ subsemna.

Grefiârul care va primi asemenea înscrisŭ fără îndeplinirea sus ţiselor formalităţi, se va supune la o amendă de lei cinci-ţeci. (Pr. 450).

452. Daca înscrisulŭ atacatŭ se va lua din vre un loc publicŭ, funcţionarulŭ, care 'l va da, îl va subsemna şi elŭ precumŭ s'a ţisŭ mai sus, iar de nu, se va pedepsi cu aceiaşi amendă de lei cinci-ţeci. (Pr. Fr. 449).

453. Inscrisul atacatŭ de falsŭ se va subsemna încă de oficiârul poliţiei judiciarie şi de partea civile, daca acésta se înfăţişază; asemenea se va subsemna şi de prevenit în momentul înfăţişârii.

Daca aceste persóne saŭ unele dintr'însele nu pot saŭ nu vor a subsemna, se va face menţiune in procesul verbale; în cas de ne-

gligenţă saŭ de omisiune, grefiârul se va pedepsi cu amendă de cincĭ ḑecĭ leĭ. (Pr. Fr. 450).

454. Verĭ-care depositariŭ public orĭ particulariŭ al unuĭ inscris atacat ca fals este dator să'l predea în urma ordonanţeĭ ce ar primi pentru acésta, saŭ de la ministeriul public saŭ de la judecătoriul de instrucţiune, iar ne-voind, va fi silit prin constrîngere corporale.

Acea ordonanţă şi actul ce se va da depositaruluĭ despre predarea înscrisuluĭ îĭ vor servi de apărare câtre ceĭ interesaţĭ de acel înscris. (Pr. 452) (Pr. Fr. 452)

455. Inscrisurile ce se vor aduce spre a servi de comparaţiune vor fi subsemnate, precum s'a ḑis în art. 450, 451 şi 452, şi sub aceleaşĭ pedepse. (Pr. 456, ur) (Pr. Fr. 453).

456. Verĭ-ce depositariŭ public de înscrisurĭ carĭ pot servi de comparaţiune, este dator să le producă sub pedépsă de constrîngere corporale.

Ordonanţa şi actul ce vor primi pentru a lor predare, le vor servi de apărare câtre ceĭ ce ar puté să aibă interes de acele înscrisurĭ. (Pr. 454; 457) (Pr. Fr. 454).

457. Daca trebuinţa ar cere să se strămute un act autentic, se va lăsa depositariuluĭ o copiă după dînsul verificată şi adeverită de preşedintele tribunaluluĭ care va face proces verbale de acésta.

Daca depositariul este public, acéstă copiă o va pune în locul originaluluĭ ca să serve drept original, şi va puté libera alte copie dupe acea copiă, fâcênd menţiune despre procesul verbale care constată luarea originaluluĭ, pînă când acela i se va înapoia.

Cu tóte aceste, daca acelŭ înscrisŭ face parte dintr'unŭ registru în câtŭ nu póte fi scosŭ de acolo, tribunalulŭ va puté, ordonândŭ a i se aduce registrulŭ, să dispenseze de formalitatea stabilită în acestŭ articolŭ. (Pr Fr. 455).

458. Scripturele private pot servi şi ele ca înscrisurĭ de comparaţiune, daca pârţile le recunoscŭ.

Cu tóte aceste, particulariĭ, cari vorŭ mărturi înşiĭ că posedŭ asemenĭ înscrisurĭ, nu vorŭ puté fi îndată constrînşĭ prin închisóre ca să le producă, dar dacă, dupe ce vor fi fost chiămaţĭ înnaintea tribunaluluĭ, care se află în cercetarea procesuluĭ, pentru a preda acele înscrisurĭ saŭ a arăta motivele refusuluĭ lor, nu li se vorŭ încuviinţa acele motive, decisiunea saŭ sentinţa va puté pronunţa în contra lorŭ constrîngerea corporale. (Pr. Fr. 456).

459. Când marturiĭ se vor esplica asupra unuĭ act al procesuluĭ, eĭ îlŭ vor parafa şi sub-semna saŭ, neputând, se va constata acésta prin procesulŭ verbale. (Pr. Fr. 457).

460. Daca, în cursulŭ uneĭ instrucțiunĭ saŭ procedure, un actŭ propusŭ se va defăima ca falsŭ de una din părțĭ, acésta va interpela pe cea laltă să declare, daca voesce să se servéscă de act (Pr. 481, ur.) (Pr. Fr. 458).

461. Daca adversarulŭ va declara că nu voesce a se servi de acelŭ înscris, saŭ, daca, în termin de opt ḑile libere de când a fost interpelat, nu va face nicĭ o declarare, va înceta orĭ-ce cercetare și judecată asupra aceluĭ înscris, care se va scóte din procesŭ.

Daca acel adversariŭ va declara că voesce a se servi de acelŭ înscris, instrucțiunea asupra falsuluĭ se va urma în mod incidente din aintea curțiĭ saŭ tribunaluluĭ care se află în cercetarea procesuluĭ principale. (Pr. 460) (Pr. Fr. 459).

462. Daca partea care a defăimatŭ înscrisul ca falsŭ, susține că cel ce l'a produs este autorul saŭ complicele falsuluĭ, saŭ daca resultă din procedură că autorul saŭ complicele falsuluĭ este viŭ, și acțiunea crimeĭ încă nu e stinsă prin prescripțiune, acusațiunea se va urma pe cale criminale, dupe formele maĭ sus prescrise. (Pr. 450; ur; 593) (Pr. Fr. 460).

463. Daca procesul în cursul cârui s'a născut incidentele de falsŭ criminale, este un proces civile, se va amâna procedura sa până când instanțiele criminalĭ vor da decisiunea lor asupra falsuluĭ. Iar daca procesul principalé este de natură criminale, corecționale saŭ polițiănéscă, curtea saŭ tribunalul ce se află în cercetarea sa este dator să decidă maĭ întêiŭ, după ce va asculta pe ministeriul public, daca trebuința procesuluĭ principale cere a se amâna saŭ nu judecata până la cercetarea și judecata falsuluĭ.(1).

464. Prevenitulŭ saŭ acusatul se va puté îndatora a produce o scriere a sa, și a scrie cu mâna sa propriă înaintea judecâțiĭ. În cas de refus saŭ tăcere din parteĭ, procesulŭ verbale va face mențiune de acésta. (2).

---

(1) Art. 261 din Pr. Penalŭ abrogatŭ:

„ Daca partea aceea, care a ponosluit înscrisulŭ de plâsmuit séŭ neadeveratŭ va stărui zicând că acella care a produs este săvîrșitorulŭ ori părtașiulŭ plazmuireĭ; ori daca din procedură se va cunósce că acea persónă ce este pîrîtă întru acésta se află în viață și judecata crimeĭ nu este precurmată prin prescripțiă, pîra se va judeca criminalicesce dupe formele mai josŭ prescrise; însă daca pricina este de fire civilă, se va amîna procedura pînă când judecătoriele criminalicesci vor da hotărire asupra viniĭ plăzmuireĭ seŭ neadeveruluĭ.

„Daca pricina este de fire criminalicéscă, corecțională séŭ polițienéscă, judecătoria séŭ curtea criminalicéscă va otărî maĭ întiiŭ daca trebuința pricineĭ principala cere a se amîna séŭ nu, judecata luĭ.„

(2) Art. 262 din Pr. Penală abrogată: „Bănuitulŭ orĭ pîrîtulŭ se va putea îndatora a scrĭ cu slova sa înaintea judecățiĭ.“

465. Daca o curte saŭ unŭ tribunal află, în cercetarea unuĭ proces chiar civile, niscarĭ va indicie asupra vre-unuĭ falsŭ, şi asupra persónеĭ care 'lŭ va fi făcut, ministeriulŭ public saŭ preşedintele orĭ judecătorul va transmite actele ministeriuluĭ public de lângă judecătoriul de instrucţiune din circonscripţiunea unde se va păré câ s'a fi făcut delictul saŭ unde cel prevenit ar puté fi prins, şi va puté să şi dea în contra luĭ un mandat de aducere. (Pr. 452) (Pr. Fr. 462).

466. Când acte publice se vor declara false, în tot saŭ în parte, curtea saŭ tribunalul care va fi judecat falsul va ordona să se îndrepteze acele acte, stergêndu-se saŭ adăugindu-se, şi despre tóte aceste se va face procesŭ verbale. (Pr. Fr. 463).

467. Înscrisele de comparaţiune se vor trămite inapoĭ la locurile de unde s'aŭ luat, saŭ se vor întórce la acele persóne carĭ le vor fi comunicat.

Acéstă trămitere se va face în termin de cinci-spre-dece dile dela data decisiuniĭ saŭ a sentinţeĭ, supunêndu se grefiârul la o amendă de leĭ cinci-decĭ pentru neobservarea acesteĭ formalităţĭ. (Pr. 456—458) (Pr. Fr. 463).

468. În tóte cele-alte, instrucţiunea falsuluĭ se va face ca a tutor celor-alte delicte, afară de următórea dispositiune, care este speciale la falsŭ.

Preşedinţiĭ curţilor de juraţi, ministerul public al aceloraşi curţĭ şi judecătoriĭ de instrucţiune, pentru îndeplinirea uneĭ instrucţiuni incepute în circumscripţiunea lor, vor puté păşi şi afară din acea circumscripţiune, spre continuirea cercetârilor necesarie la persónele prepuse că ar fi fabricat, introdus, împărţitŭ monetă mincinósă, fie de metal, fie de hârtiă, saŭ câ ar fi contra-făcut sigiliul Statuluĭ. (P. 112—121) (Pr. Fr. 464).

469. Plângerea şi denunţarea pentru falsul uneĭ scripturĭ va puté avé urmare chiar şi daca înscrisulŭ în contra cârui este adusă va fi servit de temeiŭ la niscari-va acte publice saŭ private. (1).

---

(1) Art. 254 din Pr. Penală abrogatŭ: „jeluirile şi pîrele pentru plăzmuirea séŭ neadeverulŭ înscrisurilorŭ vor avea urmarea lorŭ, măcar şi déca assemenea înscrisuri voi fi slujit de temeiŭ la niscai-va acturi judecătorescĭ orĭ particulare.„

CAP. II.

Despre Contumacĭ. (1)

470. Când în urma uneĭ decisiunĭ de punere sub acusaţiune, acusatul nu se va fi putut prinde saŭ nu se va înfăţişa la judecată în termin de ḑece ḑile după notificarea făcută la domiciliul sĕŭ, saŭ când, dupe ce s'aŭ înfăţişat ori s'a prins, se va fi făcut nevĕḑut, preşedintele curţiĭ juraţilor, saŭ în lipsa luĭ, judecătorul care îi ţine locul, va da o ordonanţă în care se va coprinde: că acusatul e dator să se înfăţişeze într'un alt termin de ḑece ḑile dela ḑiua publicării aceleĭ ordonanţie, iar de nu, că va fi declarat rebel legiĭ, că va fi suspensŭ din esercitiul drepturilor cetăţianescĭ, că averea sa va fi sequestrată în cursul instrucţiunii contumacieĭ, că ver ce acţiune către judecătoriĭ îĭ va fi oprită în curgerea aceluiaş timp, că se va procede în contra luĭ, şi că ver-cine este datorŭ să aréte locul unde se află.

Acea ordonanţă va face încă menţiune despre crimă şi despre ordonanţa pentru punerea la poprélă a acusatuluĭ. (Pr. 226; 239; 471, ur; 600) (Pr. Fr. 465).

471. Acea ordonanţă va fi publicată prin tobă în cea d'întêiŭ duminică următóre, şi afiptă la pórta locuinţeĭ acusatuluĭ, la a primărieĭ şi la pórta auditoruluĭ curţiĭ juraţilor.

Ministeriul public va trămite aceeiaşĭ ordonanţă la tribunalul în a cărui circonscripţiune se află averea ce urméză a se sequestra. (Pr. 470.) (Pr. Fr. 466).

472. După ḑece ḑile de la publicare se va procede la judecata contumaceluĭ. (Pr. 471.) (Pr. Fr. 467).

473. Nicĭ un advocat nu se va puté înfăţişa spre a apăra pe acusatul contumace.

Daca acusatul se va fi aflând afară din România saŭ în absolută neputinţa de a veni, rudele saŭ amiciĭ sêĭ vor putea să aréte împedicarea în care se află de a veni şi să susţină legitimitatea eĭ. (Pr. 474) (Pr. Fr. 468).

474 Daca curtea va judeca împiedecarea legitimă va face să se amîne judecata acusatuluĭ şi sequestrarea averiĭ sale, pentru un termin

---

(1) *Contumace* este acea persónă, care fiind acusată, nu se presintă înaintea justiţieĭ criminale, séŭ dupe ce s'a presintat ori s'a prinsŭ, se face nevezută. Acestŭ termenŭ se întrebuinţézĕ numai când este vorba de o acusare de crimă; în materiă civilă persóna de allŭ cărĭĭ căpătĭiŭ nu se scie, şi care s'a făcut nevezută, se numesce *absentŭ*. (V. art. 98 şi ur. din C. Civ).

*

se va găsi cu cale, dupe natura împiedicării şi distanţa locurilor (Pr. 470; 474) (Pr. Fr. 469).

475. Afară de casul precedinte, curtea va păşi de îndată la judecarea causeï prin citirea decisiuniï de trămitere la curté juraţilor, a ordonanţeï prescrise prin art. 227, şi a proceselorŭ verbalï făcute prin constatarea publicăriï şi afigeriï aceleï ordonanţe.

După acéstă lectură, curtea, asupra conclusiunilor ministeriuluï public, va pronunţa despre contumace

Daca instrucţiunea contumacieï nu este conformă regulelor maï sus arĕtate, curtea o va declara nulă şi va ordona să se reîncépă din noŭ de la cel maï vechiŭ act nelegale.

Daca instrucţiunea este regulată, curtea va pronunţa asupra acusatuluï şi va decide şi asupra desdaunăriï reclamantului.

Tóte aceste însă se vor face fără asistenţa saŭ intervenirea juraţilor. (Pr. 226; 405; 470, ur.) (Pr. Fr. 470)

476. Daca contumacele este condamnatŭ, averea sa va fi, din ţiua esecutăriï decisiuniï, consideratā şi administrată ca averea de absente. Atâtŭ despre dînsa câtŭ şi de a sa administrare se va da sémă cui se va cuveni, după ce condamnaţiunea va fi devenit irevocabile prin espirarea terminuluï de purgaţiunea contumacieï (1) (Pr. 481, şi nota; 600—C. Civ. 106, ur). (Pr. Fr. 471)

477. În termin de opt ţile după darea decisiuniï, un estract dintr'însa va fi inserat, după stăruinţa ministeriuluï public, în fóia oficiale şi afiptu: 1 la pórta celuï după urmă domiciliu alŭ condemnatuluï: 2-lea la pórta primărieï loculuï unde s'a comis crima 3-lea în sala auditoruluï curţiï cu juraţï. — Asemenea estract se va trămite în acelaşï termin la tribunalulŭ în a cărui circonscripţiune se află averea contumaceluï. Efectele legalï ale esecutăriï uneï decisiuni date în contumaciă, se vor produce de la data ţileï celuï maï după urmâ proces verbale, constatătoriŭ de formalitatea afigeriï prescrise prin acestŭ articolŭ. (Pr. 471) (Pr. Fr. 472).

478. Recursul de casaţiune în contra decisiuniï date în contumaciă, nu va fi deschis de cât ministeriuluï public şi părţiï civilï, în ceea ce se atinge de interesul eï. (Pr. 396, ur; 416, ur) (Pr. Fr. 473).

479. In nicï un cas contumacia unuï acusat nu va suspinde nicï

(1) *Purgaţiunea contumacieï*, adică nimicnicirea otărîreï dată în lipsă, are locŭ când cellŭ condamnat în contumaciă séŭ lipsă, prin singurulŭ faptŭ că s'a dat singurŭ prinsŭ séŭ că s'a prinsŭ, înaintea trecereï prescripţiuneï, a nimicnicit otărîrea prin care se condamna ca contumace. (vezï şi art. 481).

intêrdia, prin sine însăşĭ, instrucţiunea în privinţa cuacusaţilor sêĭ presinţĭ; curtea va puté ordona, după judecată acestora, ca lucrârile depuse la grefă drept acte *inculpatorie (1)* să se întórcă, când se vor cere, proprietarilor lor, saŭ celui în drept ale lua. Curtea va puté ordona asemenea întórcerea acelor acte, sub condiţiune de a fi din noŭ înfăţişate, daca va cere trebuinţa. La întórcerea lor se va face de grefiâr un procesŭ verbale descriptivŭ de starea lor materiale, sub pedépsă, contra grefiârului pentru neurmare, de o amendă de leĭ cinci-decĭ. (Pr. Fr. 474)

480. In cursulŭ sequestruluĭ, se vor întreţiné, din starea secuestrată soţia, copiiĭ, ţatăl şi mama contumaceluĭ, daca nu aŭ mijlóce proprie îndestule. Autoritatea judeciară va regula acésta. (Pr 470, 476) (Pr. Fr. 475).

481. Daca acusatul se dă prinsŭ, orĭ daca se va aresta maĭ înnainte de stingerea pedepseĭ prin prescripţiune, decisiunea dată în contumaciă şi procedurele făcută în contra luĭ începând de la ordonanţa de închisóre saŭ de reînfăţişare, vor fi de sine nimicite şi se va procede în privinţa luĭ după formele ordinarie(2) (Pr. 482: 596; 600 şi nota) (Pr. Fr. 476).

482. In casul prevĕdut prin articolul precedinte, daca marturiĭ nu pot fi produşĭ înaintea judecăţiĭ din vre o causa óre-care, încredinţările lor scrise, precum şi respunsurile scrise ale celor-alţĭ acusaţĭ de acelaşĭ delict, vor fi citite la înfăţişare.

Asemenea se va urma şi cu câte alte acte se vorŭ socoti de preşedinte de natură a lumina pe judecătorĭ asupra crimeĭ şi asupra celor culpabilĭ. (Pr. Fr. 477).

483. Contumacele care, dupe ce se va fi reînfăţişiată, va căştiga achitarea séŭ absolvirea sa, va fi condamnatŭ la plata cheltuelelor ocasionate prin cotumacia sa. (Pr. Fr. 478).

---

(1) Prin *acte inculpatorii* se înţelege acte învinovăţitóre, séŭ maĭ esactŭ zisŭ, *piese de convicţiune*; acestŭ din urmă termenŭ se şi află în testulŭ francesŭ.

(2) In astŭ articolŭ se zice positivŭ, că daca prescripţiunea nu a trecut, adică déca termenulŭ de două decĭ anĭ însemnat prin art. 596 nu a espirat, contumacele va puté nimici otărîrea dată în lipsă-ĭ In art. 600 se zice din contra că contumacele nuva puté, *în nicĭ unŭ casŭ*, a se descărca de condamnarea ce s'a pronunţiatŭ în contră-ĭ. Credem însă că în art 600 este o simplă greşială de tiparŭ, adică a uitat a se trece cuvintele *„ pe cât timpŭ pedépsa s'a prescrisŭ* „De nu am admite astă greşială de tiparŭ ar fi o manifestă contradicţiune între art 481 şi chiar art 476 cu art 600.

CAP. III.

Despre recunóscerea identităţii individilorŭ condamnaţi, scăpaţi şi reprinşi.

484. Recunóscerea identităţii unui individ care, după ce a fost condamnatŭ, a scăpat şi apoi s'a reprins, va fi făcută tot de acea judecătoriă saŭ curte care va fi pronunţatŭ condamnarea sa.

Acea judecătoriă saŭ curte, pronunţiând identitatea, va otărî tot-de-uă-dată şi pedépsa legiuită pentru fuga luĭ, daca legea o cere. (Pr. 485) (Pr. Fr. 518).

485. Curtea saŭ tribunalul va asculta pe marturiĭ aduşĭ, saŭ după cererea ministeriuluĭ public, saŭ după cererea individuluĭ reprins, daca acesta va fi arĕtat că are marturi.

Cercetarea identităţiĭ se va face în audienţă publică, şi prinsulŭ va trebui să fie faţiă, iar la din contra urmare, vor fi nule tóte câte se vor lucra.

Decisiunile curţiĭ în asemene materiă se vor da fără asistenţa juraţilor. (Pr. 341, ur.) (Pr. Fr. 519).

486. Ministeriul publicŭ şi reprinsulŭ vor puté face recurs la curtea de casaţiune în forma şi în terminiĭ arĕtaţi în acestŭ Codice, în contra otărîreĭ date asupra urmăririĭ pentru recunóscerea identităţiĭ. (Pr. 396, ur. 405, ur.) (Pr. Fr. 520).

CAP. IV.

Modul de procedere in casul de destrucţiunea saŭ răpirea actelor saŭ a otărârĭi unuĭ proces.

487. Când, în urmarea unuĭ incendiŭ, a uneĭ inundaţiunĭ saŭ a orĭ-cărĭi altĕ cause estraordinare, niscari-va originale de otărîrĭ date în materiă corecţionale saŭ criminale şi încă ne esecutate, saŭ niscari-va procedure încă neîndeplinite, se vor fi stricat, se vor fi răpit saŭ vor fi perit, şi nu va fi fost cu putinţă ca să se restabiléscă, se va procede aşa precum urméză: (Pr. 488, ur.—P. 203, ur.) (Pr. Fr. 521).

488. Daca esiste vre o copiă autentică a decisiunĭĭ, aceea va fi considerată ca original şi prin urmare va fi dată la depositulŭ destinat pentru conservarea decisiunilor.

Spre acest scop, orĭ cine, fie particulariŭ, fie funcţionariŭ, ar fi depositariŭ al uneĭ copie autentice a decisiunĭĭ, este dator să o

depună la grefa curții care o va fi dat, în urmarea ordinii ce i se va da pentru acésta de președintele acelei curți; iar nefind următoriu, va puté fi supus chiar la constrîngere corporale.

Acea ordine a președintelui îi va servi de apărare către cei ce vor avé interesu de acel document.

Depositariul ziseï copie autentice va puté, dând'o la depositariul public, să céră a i se da dupe dênsa o copiă legalisată. (Pr. 454) (Pr. Fr. 522).

489. Când, în materiă criminale, nicï originalul, nicï vre o copiă autentică a decisiuniï nu va esiste, iar originalul saŭ vre o copiă autentică a declarațiuniï juraților va esiste, se va procede după acea declarațiune la altă din noŭ judecată. (Pr. 490) (Pr. Fr. 523)

490. Iar daca declarațiunea juraților nu se va maï puté înfățișa saŭ daca causa s'a fost judecat fără juraț, și nu se va fi maï aflând nicï un actŭ scris, instrucțiunea procesuluï se va reîncepe de la cel din urmă actŭ în ființă originale saŭ în copiă autentică. (Pr. 489) (Pr. Fr. 524).

CAP. V.

Despre darea sub judecată a funcționarilor.

491. Funcționariï de orï ce ramŭ, pentru crime și delicte comise de dênșiï afară din funcțiunile lor, se vor urmări și judeca după legea comună, dându-se maï âinteiŭ în cunoscința ministeriuluï respectivŭ.

492. Agenții administrativï, aï guvernuluï afară de ministri, de consiliarii de stat, de membriï și procuratorul curții de compturï, nu vor puté fi urmăriț pentru delicte relative la funcțiunile lor, de cât dupe o decisiune încuviințătóriă a consiliuluï de stat.

In acest cas urmărirea se va face în naintea tribunalilorŭ ordinarie.

Nu se prejudecă prin acésta dispositiunile art. 46 și 47, din legea consiliuluï de stat. (V. Sud. 33, 51, l. Cons. de Stat).

493. Când un oficiăr de polițiă judiciară, un judecătoriŭ polițiănesc saŭ unŭ judecătorŭ de tribunal comerciale orï județian, un membru al ministeriuluï public de pe lângă vre-una din aceste autoritățï, va fi prevenit ca făptuitorŭ, în esercițiul funcțiunilor sale, de un delict care trage dupe sine o pedépsă corecționale, ministeriul public de pe lângă curtea de apel îlŭ va cita înaintea acesteï curți care va pronunța fără apel. (Pr. 152) (Pr. Fr. (494).

494. Când funcționariĭ arĕtaţĭ în art. precedinte vor fi prevenițĭ ca făptuitorĭ, în esercițiul funcțiunĭĭ lor, de o crimă care trage dupe sine pedépsa destituțiunii saŭ alta maĭ mare, însărcinările carĭ, în casurĭ ordinarie, cad asupra judecătoruluĭ de instrucțiune și asupra ministeriuluĭ public de pe lângă tribunal, vor fi îndeplinite de președintele curțiĭ de apel și de ministeriul public de lângă acéstă curte, de fie-care din aceștia în ceea ce-lŭ privesce: ele vor puté fi îndeplinite, și de orĭ care alțĭ oficiarĭ a nume numițĭ, pentru acésta, unul de câtre președinte și altul de ministeriul public aĭ curțiĭ apelative.

Până să se facă acéstă delegare și în casŭ când ar esiste un corp de delict, acesta va puté fi constatat de orĭ ce oficiăr alŭ poliției judeciare, iar pentru restul procedureĭ se vor urma dispositiunile generalĭ ale acestuĭ codice. (Pr. 495.) (Pr. Fr. 484).

495. Când crima comisă în esercițiul funcțiunilor, și care ar trage dupe sine pedépsa destituirii saŭ alta maĭ mare, va fi imputată saŭ unuĭ tribunal întreg, saŭ individuale unuĭ saŭ maĭ multor membri de curte, saŭ unuĭ membru al ministeriuluĭ public de pe lângă o curte, se va procede precum urméză: (Pr. 494, 496, ur.) (Pr. Fr. 485).

496. Crima va fi denunțiată ministeriuluĭ justiției care va da ordine ministeriuluĭ public de pe lângă curtea de casațiune a urmări după denunțiare.

Crima va puté asemenea fi denunțiată dé dreptul curțiĭ de casațiune de câtre persónele carĭ se vor pretinde vĕtĕmate, dar acésta numaĭ atuncĭ când ele vorŭ cere a esercita acțiune recursóriă civile în contra aceluĭ tribunal saŭ judecătorŭ, orĭ când denunțiarea va fi incidente într'un proces pendinte la curtea de casațiune (Pr. 495) (Pr. Fr. 486).

497. Ministeriul public de la curtea de casațiune, ori după ordinile ce va priimi de la ministrul justiției, ori după denunțiarea făcută de pârți, va face lucrările cuvenite spre urmărire.

Primul președinte va numi pe unul din membrii curții ca să procédă la ascultarea marturilor și la facerea tutulor actelor de instrucțiune, cari pot fi trebuincióse a se face în orașul unde este curte de casațiune. (Pr. Fr. 487).

498. Când vor fi marturĭ de ascultat saŭ acte de instrucțiune de făcut afară din orașulŭ unde este reședința curțiĭ de casațiune, primul președinte al acesteĭ curțĭ va face pentru acésta tote delegațiunile necesarie la un judecător de instrucțiune luat chiar și afară din județul unde se află tribunalul saŭ judecătoriul prevenit. (Pr. 81, 499) (Pr. Fr. 488).

499. Dupe ce va fi ascultat pe marturĭ, și va fi terminat instruc-

ţiunea, care i a fost delegată, judecătorul de instrucţiune menţionat în articolul precedente va trămite procesele verbali şi celelalte acte închise şi sigilate la primul preşedinte al curţii de casaţiune. (Pr. 82) (Pr. Fr. 489).

500. Asupra actelor trămisse de ministeriul justiţiei saŭ produse de pârţi, saŭ asupra informârilor ânterióri ce-'şi va fi procurat, primul preşedinte va da mandat de depunere, daca cere casul.

Acest mandat va arĕta casa de arest în care prevenitul va trebui să fie depus (Pr. 97. 99, ur; 511; 576; 580) (Pr. Fr. 490).

501. Primul preşedinte al curţii de casaţiune va ordona îndată să se comunice procedura ministeriului public, care în cele cinci ţile următóre va adresa secţiunii civili requisitoriulŭ sĕŭ coprinţlĕtorŭ de denunţarea prevenitului (Pr. 502) (Pr. Fr. 491).

502. Fie precedată saŭ nu de un mandat de depunere, denunţiarea adresată la secţiunea civile, în puterea articolului precedente, numita secţiune, transformată în camera de punere în acusaţiune, pronunţă asupra acestei cestiuni mai înainte de ori ce alta.

Daca respinge denunţiarea, va ordona liberarea prevenitului.

Daca o admite, va trămite pe tribunal saŭ pe judecătorul prevenitŭ înaintea secţiunilor unite (Pr. 503) (Pr. Fr. 492).

503. Denunţiarea incidente (1) într'un proces pendinte la curtea de casaţiune, se va face înaintea secţiuniĭ care se află în cercetarea acelui procesŭ; daca este admisă, ea va fi trămisă la cea altă secţiune, care va procede precum se arĕtă la art. precedente. (Pr. 503, 507, ur.) (Pr. Fr. 493).

504. Curtea de casaţiune, secţiuni unite, transformată în înaltă curte de justiţiă, va înfăţişa pe acusat saŭ pe acusaţi, va da citirea în audul publicului decisiunii prin care s'a pronunţiat punerea sub acusaţiune, precum şi actului de acusaţiune al ministeruluĭ public, va asculta pe marturi, conclusiunile ministeriului public, apărarea, şi va pronunţia decisiunea cu majoritatea voturilorŭ (V. Supl. l. Curt. Cass. art. 42).

505. Când asupra cercetârii unui proces óre care, saŭ în urmarea uneĭ cereri de acţiune recursoriă civile, una din secţiunile curţii de casaţiune va da, fără denunţare nici directă nici incidente, peste vre un delict de natură a atrage dupe sine urmărire criminale în contra unui tribunal saŭ unui judecător dintre ceĭ enumeraţi în art. 493 ea va puté din oficiŭ, să ordone trămiterea sa

(1) Prin denunţiarea *incidente* într'unŭ procesŭ pendinte, se înţelege căud *în cursulŭ unuĭ procesŭ principalŭ* s'a ivitŭ unŭ cazŭ de denunţiare, de aretare seŭ plângere pentru o crimă comisă de unŭ judecătorŭ în esercitiul funcţiuneĭ sale

în cercetarea celeĭ alte secțiunĭ, care va pronunția asupra punerii sub acusațiune, conform art. 503. (Pr. 495; 506) (Pr. Fr. 494).

506. Procesul care se află în cercetarea secțiunilor unite, se va trămite, la casul prevĕdut în precedentele articol, înaintea secțiunii civili. (Pr. Fr. 495).

507. În tóte casurile, secțiunea la care s'a trămis o causă, saŭ după denunțiare saŭ din oficiŭ, va pronunția asupra punerii sub acusațiune.

Președintele sĕŭ va face funcțiuni de judecător de instrucțiune (Pr. 58, ur. 508, ur) (Pr. Fr. 496).

508. Acest președinte va puté delega ascultarea marturilor și interogatoriul preveniților la un alt judecător de instrucțiune, luat chiar și afară din județul în care se va afla prevenitul (Pr. 81; 498) (Pr. Fr. 497).

509. Mandatul de arestare ce va da președintele va arĕta casa de arestare în care prevenitul va trebui să fie condus. (Pr. 98, ur; 500; 576; 580, ur.) (Pr. Fr. 498).

510. Ședința secțiunii nu va fi publică; judecătorii vor fi în numĕr fără soțiŭ. Daca majoritatea nu află casŭ de punere sub acusațiune, denunțiarea va fi respinsă printr'o decisiune, și ministeriulŭ publicŭ va ordona liberarea prevenitului. (Pr. 218; 220; 224) (Pr. Fr. 499).

511. Daca majoritatea judecătorilor este pentru punerea sub acusațiune, acésta va fi pronunțiată printro decisiune, vare va coprinde și ordinea de arestarea prevenituluĭ.

Trămiterea în judecată se va face saŭ la curtea juraților, saŭ la curtea de casațiune transformată în curte de justiție, conform distincțiunilor făcute în acest cap. (Pr. 229, ur; 576; 580, ur.) (Pr. Fr. 500).

512. Instrucțiunea fiind făcută cu modul acesta înaintea curțiĭ de casațiune, ea nu va puté fi atacată în câtŭ pentru formă.

Ea se va aplica și la complicii tribunaluluĭ saŭ judecătoruluĭ, chiar și când aceia nu vor fi în funcțiuni judiciare. (Pr. 221, ur. P. 48, ur.) (Pr. Fr. 501).

513. Vorŭ avé asemenea aplicare tóte acele dispositiunĭ ale acestuĭ codice câte nu vor fi contrarie formelor de procedură prescrise în acest cap. (Pr. Fr. 502).

514. In casŭ de recurs contra decisiuniĭ curțiĭ juraților, în a cărĭi cercetare s'a fost trămis un proces de secțiunea cu ții de casațiune care a pronunțat punerea sub acusațiune, daca în secțiunea criminale, competinte pentru acel recurs, s'ar afla judecătorĭ, carĭ vor fi luat parte la judecata în care s'a pronunțiat pu-

nerea sub acusaţiune, aceĭ judecătorĭ nu vor lua parte la cercetarea recursuluĭ, ci vor fi înlocuiţĭ prin alţiĭ.

Cu tóte acestea în casulŭ unuĭ alŭ doilea recursŭ care va da locŭ la înpreunarea secţiunilorŭ curţiĭ, toţĭ judecătoriĭ vorŭ puté lua parte la judecata aceluĭ recursŭ. (Pr. Fr. 503).

CAP. VI.

Despre delicte în contra respectuluĭ cuvenitŭ dregătorielorŭ constituite.

515. Dacă în sala şedinţelorŭ tribunaluluĭ saŭ în orĭ care altŭ locŭ unde se face publicé o instrucţiune judecătorésca, unulŭ saŭ maĭ mulţĭ asistenţĭ vor da semne publice saŭ de aprobare saŭ de desaprobare, saŭ vorŭ face sgomotŭ în orĭ ce modŭ, preşedintele saŭ judecătoriulŭ le va ordona respectulŭ cuvenit; şi daca desordinea se va continuĭ, el va ordona aprodilor să 'l scóţă afară, şi dacă după acésta se opune de a eşi, saŭ daca după ce a eşitŭ intră iarăşĭ, preşedintele saŭ judecătorul va ordona să pue la oprélá pe turburător; se va face menţiune de acéstă ordine în procesulŭ verbale, şi după înfaţişarea acestuĭ procesŭ verbale la directorulŭ închisoriĭ, turburătoriĭ vor fi primiţĭ la casa de arestŭ şi reţinuţĭ doue-decĭ şi patru de ore. (Pr. 516, ur. 521). (Pr. Fr. 504).

516. Cândŭ sgomotulŭ va fi fost însoţitŭ de injuriĭ saŭ de porniriĭ de faptŭ, cariĭ arŭ fi de natură a da locŭ la aplicare de pedepse corecţionali saŭ poliţiănescĭ, judecata se va puté face chiar în acea şedinţă, şi îndată ce acele fapte vorŭ fi fostŭ constatate.

Insă fiindŭ casŭ de pedépsă poliţiănéscă, o va pronunţia fără apelŭ orĭ-care tribunalŭ séŭ orĭ-care judecătoriŭ; iarŭ fiindŭ casŭ de pedépsă corecţionale, nu o póte pronunţia de câtŭ cu dreptŭ de apelŭ unŭ tribunalŭ de prima instanţă saŭ unŭ singurŭ judecătoriŭ. (Pr. 177; 195, ur.) (Pr. Fr. 505).

517. Daca se va fi comisŭ o crimă la audienţa unuĭ singurŭ judecătoriŭ saŭ a unuĭ tribunalŭ ale cui sentinţe suntŭ supuse apeluluĭ, judecătoriulŭ saŭ tribunalulŭ, după ce vorŭ aresta pe culpabile şi vorŭ face procesŭ-verbale de faptele petrecute, vorŭ trămite hârtiile şi pe prevenitŭ înaintea judecătorilor competinţi. (Pr. 515; 521) (Pr. Fr. 506).

518. In privirea pornirilorŭ de faptŭ cariĭ vorŭ fi degeneratŭ în crime, saŭ a orĭ cârorŭ altorŭ crime comise la audienţa curţiĭ de casaţiune saŭ a uneĭ curţi apelative, curtea va procede îndată şi fără întrerupere la judecată.

***

Ea va asculta pe marturi, pe delinquent (1) şi pe advocatulŭ ce'şi va fi alesŭ, saŭ care i se va fi datŭ de preşedinte, şi după ce va fi constatatŭ faptele şi va fi ascultatŭ pe ministeriul publicŭ, în şedinţă publică, va aplica pedépsa printr'o decisiune motivată. (Pr. 516; 518; 519) (Pr, Fr. 507).

519. Crimele comise, în circonstanţele prevĕdute prin articolulŭ precedinte, d'înaintea uneĭ curţĭ de juraţĭ le va judeca secţiunea curţiĭ de apelŭ din care facŭ parte judecătoriĭ curţiĭ juraţilorŭ.

520. In casul articluluĭ 518 condamnarea nu se va puté pronunţia de câtŭ cu unanimitate de voturĭ; iar la din contra, se vor începe urmăririĭ conformŭ dreptuluĭ comunŭ.

521. Prefecţiĭ, sub-prefecţiĭ, primariĭ comunalĭ şi oficiârii de poliţiă administrativă saŭ judiciară, precumŭ asemenea şi preşedintele de dreptŭ saŭ prin alegere alŭ uneĭ adunârĭ publice ce s'a întrunitŭ ca să eserciteze după legĭ prin votŭ unŭ dreptŭ politicŭ, când se vorŭ afla întru îndeplinirea publică de niscarĭ-va acte ale funcţiunii lorŭ, vorŭ avé tóte acele căderĭ legiuite prin art. 514, şi după ce vorŭ ordona să se pună mâna pe turburătorĭ, dacă faptulŭ acestora va fi datŭ nascere la unŭ delictŭ, vorŭ face procesŭ verbale şi 'lŭ vorŭ trămite, precumŭ şi pe preveniţi, înaintea judecătorilorŭ competinţi. (Pr. 517) (Pr. Fr, 509).

TITLULU V.

Despre competinţa în óre carĭ casurĭ escepţionalĭ.

CAP. I.

Despre regulamente de competinţă. (2)

522. Când douĕ tribunalĭ poliţiănescĭ, verĭ carĭ, se vorŭ afla în cercetarea aceleaşĭ contravenţiunĭ, saŭ a douĕ conese (înclinate) contravenţiunĭ, pârţile vorŭ puté cere regulareà competinţeĭ de la tribunalul de prima instanţă sub a cărĭĭ jurisdicţiune staŭ ambe tribunalile poliţiănescĭ.

Dacă cele douĕ tribunalĭ poliţiănescĭ staŭ sub jurisdicţiunea a diferite tribunalĭ de prima instanţă, pârţile se vor adresa la cur-

(1) *Deliquente* se numesce acella care a comisŭ delictulŭ.

(2). Se chiamă *Regulamentŭ de competinţă*, séŭ regulare de competinţă, cândŭ doue tribunale, aflându-se în cercetarea aceliaşĭ infracţiuni, amîndoue se pretind în acelaşĭ timpŭ competiute, séŭ amîndoue pe rîndŭ se pretindŭ incompetinte.

tea apelativă sub a cărĭi jurisdicțiune staŭ acele tribunalĭ de prima instanță și vorŭ avé dreptŭ de recursŭ în casațiune.

Daca și celé doué tribunalĭ polițiănescĭ între carĭ s'a ivitŭ conflictulŭ staŭ, sub juridicțiunea a diferite tribunalĭ de prima instanță, și aceste după urmă, sub juridicțiunea a diferite curțĭ apelative, pârțile se vor adresa dé dreptulŭ la curtea de casațiune spre a cere regularea competințeĭ. (Pr. 221, 222; 524) (Pr. Fr. 540 § 2)

523. Când duoĭ judecătorĭ de instrucțiune, saŭ duoé tribunali de prima instanță, stabilite în circonscripțiunea aceleiașĭ curțĭ apelative, se vor află în cercetarea aceluia-și delictŭ, saŭ a diverse dăr conese (inclinate) delicte, pârțile se vor adresa la acea curte spre a cere unŭ regulamentŭ de competință, și vorŭ avé dreptŭ dé recursŭ de casațiune (Pr. 221; 222. 524; 525) (Pr. Fr. 540).

524. Când prevenitul saŭ acusatulŭ, ministeriul public saŭ partea civile va fi propus necompetința tribunaluluĭ de prima instanță saŭ a judecătoruluĭ de instrucțiune, primită saŭ respinsă de arŭ fi acéstă escepțiune, nimeni nu va puté recurge la curtea de casațiune spre a cere regularea de competință; darŭ se va puté apela în contra sentințeĭ tribunaluluĭ saŭ a judecătoruluĭ de instrucțiune la curtea apelativă și a se face recursŭ la curtea de casațiune în contra decisiuniĭ acesteĭ curțĭ, dacă cere casul. (Pr 416) (Pr. Fr. 539)

525. Curtea de casațiune este dé dreptulŭ chiămată a pronunța în casŭ de conflicte în materiă criminale, corecționale și polițiănéscă, regulamente de competință:

a). Când maĭ multe tribunalĭ ordinare dé orĭ ce gradŭ, nesupuse la juridicțiunea vre-uneĭ instanțe ordinare saŭ supuse la jurisdicțiunea a diferite instanțe ordinare, se vor afla în cercetarea aceliașĭ contravențiunĭ. (Pr. 221, 222, 522, 523) (Pr. Fr. 526).

b). Cândŭ unŭ tribunalŭ militarŭ, eclesiasticŭ saŭ orĭ-care altŭ tribunalŭ escepționale de o parte, și o curte apelativă saŭ unŭ tribunalŭ corecționale, saŭ unŭ tribunalŭ polițienescŭ, saŭ unŭ judecătorŭ de instrucțiune, de altă parte, se vorŭ afla în cercetarea aceluiașĭ delictŭ saŭ a delicte conese orĭ a aceleiașĭ contravențiunĭ. (Pr. 522; 523). (Pr. Fr. 527).

526. Tóte cererile pentru regulamente de competință vor fi instruite și judecate în mod sumariŭ,(1) și după simple memorie

(1) Se judecă o cerere în *modŭ sumariŭ*, când se judecă pe scurtŭ, repede și fără multe forme.

întocmaĭ precumŭ maĭ josŭ se reguléză pentru curtea de casaţiune. (Pr. 527. ur). (Pr. Fr. 525).

527. Primind cererea şi actele, curtea de casaţiune, secţiunea criminale, va puté saŭ a decide îndată definitivŭ, lăsând dreptul de opositiune părţii interesate, saŭ, nefiind îndestulŭ de luminată, a ordona să se facă părţilorŭ comunicare de actele ce i s'aŭ pusŭ înainte asupra conflictului. (Pr. 528, ur.) (Pr. Fr. 528).

528. Recursulŭ pentru conflictŭ fiind făcutŭ de prevenitŭ, de acusatŭ saŭ de partea civile, decisiunea, prin care curtea va fi ordonatŭ comunicaţiunea, va pune îndatorire funcţionarilor însărcinaţi cu ministeriulŭ publicŭ pe lângă autoritâţile între carĭ se pretinde că esiste conflictulŭ, să transmită tóte hârtiele procesuluĭ şi părerea lor motivată asupra conflictuluĭ. (Pr. 527) (Pr. Fr. 529).

529. Cândŭ comunicaţiunea va fi fostŭ ordonată în urma recursuluĭ vre unuĭ din acestĭ funcţionarĭ, decisiunea curţiĭ va pune îndatorire celuĭ altŭ să transmită hârtiele şi părerea sa motivată. (Pr. 527) (Pr. Fr. 530)

530. Decisiunea de comunicare va areta pe scurtŭ actele din carĭ se nasce conflictul şi va otărî, după distanţa locurilor, terminulŭ în carĭ vor trebui să fie aduse la grefă hârtiele procesuluĭ şi părerile motivate.

Notificarea ce se va face părţilor de acéstă decisiune va suspende de drept judecata procesuluĭ, şi, în materiă criminale, punerea sub acusaţiune, saŭ, daca acésta este pronunţată, compunerea comisiuniĭ juraţilor. Nu se vor suspinde însă actele şi procedurele conservatorie saŭ de instrucţiune.

Prevenitul saŭ acusatul şi partea civile vor puté presenta temeiurile lor asupra conflictului după forma şi regulele de la Cap, II. Titlu III. din acestŭ codice, pentru recursul de casare. (Pr. 416 444; 528, 533) nota (Pr. Fr. 531).

531. Când după uă simplă cerere, se va fi datŭ decisiune asupra regulăriĭ de competinţiă, acea decisiune, după stăruinţa ministeriului publicŭ alŭ curţiĭ de casaţiune şi prin ministrulŭ justiţieĭ va fi notificată funcţionaruluĭ însărcinatŭ cu ministeriulŭ public pe lângă curtea saŭ tribunaluluĭ, saŭ mag stratul care trebue să înceteze cercetarea procesuluĭ în care intrase.

Se va notifica acésta decisiune şi prevenituluĭ saŭ acusatuluĭ, precum şi părţ i civile. (Pr. 527; 537) (Pr. Fr. 532).

532. Prevenitul saŭ acusatulŭ şi partea civile vor puté face opositiune la decisiunea datâ, în termin de treĭ ţile de la notificarea eĭ şi după formele prescrise la Cap. II. Titlu III. din acestŭ

codice, pentru recursulŭ de casare (Pr. 416,' ur; 533, ur.) (Pr Fr. 533).

533. Oposiţiunea de care se vorbesce în articlulŭ precedente are putere de a suspende judecarea procesuluĭ, precum se ḑice în art: 529. (1) (Pr. Fr. 534).

534. Prevenitulŭ care nu se va găsi arestatŭ, acusatulŭ care nu se va fi pusŭ la proprélă şi partea civile nu vor fi admişĭ a face oposiţiune, daca nu şi-aŭ alesŭ, saŭ maĭ nainte saŭ în terminulŭ otărîtŭ prin art. 532, domiciliu la loculuĭ reşedinţeĭ uneĭ din autorităţile judecătorescĭ în conflictŭ.

Nefiindŭ făcută acéstă alegere de domiciliŭ din partea celorŭ susu arĕtaţĭ, promotorulŭ conflictuluĭ va fi şi elŭ scutitŭ de orĭ ce comunicare în privinţa lor, aşia în câtŭ numiţiĭ nu vor putea să se prevalideze (2) de neîndeplinirea acesteĭ forme. (Pr. Fr 535).

535. Curtea de casaţiune, judecând conflictulŭ, va decide asupra tutulor actelor ce arŭ puté să fi fost făcute de curtea, tribunalulŭ saŭ magistratul pe care se va găsi necompetinte. (Pr. Fr. 536).

536. Decisiunile date asupra conflictelor nu vor puté fi atacate prin oposiţiune, cândŭ, maĭ nainte de dênsele, va fi intervenitŭ o decisiune de comunicare care se va fi esecutatŭ întocmaĭ precumŭ maĭ susŭ se arĕtă. (Pr. 527, ur.) (Pr. Fr. 537).

537. Decisiunea ce se va da saŭ în urma celuĭ de comunicare, saŭ după oposiţiune, va fi notificată acelorașĭ părţi şi în aceeaşĭ formă ca şi decisiunea ce o va fi precedatŭ (Pr. 531; 536) (Pr. Fr. 538).

538. Partea civile, prevenitulŭ saŭ acusatulŭ, care nu va reuşi în cererea ce va fi întrodusŭ pentru regularea competinţeĭ, va puté fi condamnatŭ la o amendă, care nu va trece peste treĭ sute leĭ, şi din care jumĕtate va fi pentru adversariulŭ seŭ. (Pr. 532) (Pr. Fr. 541).

---

(1) Credem că din greşială, de tiparŭ s'a citat aci art 529; căcĭ art 530 trebue a fi citat.

(2) A se *prevalida* de neîndeplinirea uneĭ forme, este a trage unŭ avantagiŭ din acésta că partea contrariă nu a îndeplinit o formă.

CAP. II.

Despre strămutarea unuĭ procesŭ de la unŭ tribunalŭ la altulŭ.

539. In materiă criminale, corecţionale, şi poliţianéscă, curtea de casaţiune póte, după requisiţiunea ministeriului public de lângă acéstă curte, să strămute cercetarea unuĭ procesŭ de la o curte apelativă saŭ de juraţi la alta, de la unŭ tribunal corecţionale saŭ poliţiănescŭ la altulŭ de aceeaşĭ qualitate, de la unŭ judicătorŭ de instrucţiune la unŭ alt judicător de instrucţiune, pentru cuvinte de siguranţă publică saŭ de legitimă suspiciune(1).

Acéstă strămutare póte fi ordonată şi după requisiţiunea părţilorŭ interesate, însă numaĭ pentru causa de legitimă suspiciune (Pr. 540, ur.) (Pr. Fr. 542).

540. Partea interesată care va fi procesŭ de bună voiă înaintea uneĭ curţi, a unuĭ tribunale saŭ a unuĭ judicător de instrucţiune, nu va fi priimită să céră strămutarea procesuluĭ, de cât pentru circumstanţe întâmplate în urmă, daca ele vorŭ fi de natură a da nascere la o legitimă suspiciune. (Pr. 541; 549) (Pr. Fr. 543).

541. Funcţionariĭ însărcinaţi cu ministeriul publicŭ vor puté face recursŭ dé dreptulŭ la curtea de casaţiune, spre a cere strămutarea procesuluĭ pentru causă de legitimă suspiciune, dar când cererea de strămutare va avé de causă siguranţa publică, eĭ vor fi datorĭ să o adreseze, împreună cu cuvintele şi dovedile ce vor avé, la ministrulŭ justiţieĭ, care le va transmite, daca cere casulŭ, la curtea de casaţiune. (Pr. 539; 540) (Pr. Fr. 544).

542. Curtea de casaţiune, secţiunea criminale, pótea să decidă definitivé după cerere şi după acte, şi să lase dreptŭ de opositiune celuĭ interesatŭ; ea póte asemenea să ordone ca să se comunice maĭ întâiŭ celuĭ interesatŭ cererea de strămutare şi temeiurile pentru carĭ este făcută, aşa precum se arétă în articolele următóre (Pr. 527; 543, ur.) (Pr. Fr. 545).

543. Când strămutarea va fi cerută de prevenitŭ, de acusatŭ saŭ de partea civile, şi curtea de casaţiune nu va judica de cuviinţă nicĭ să priméscă acea cerere, nicĭ să o respingă îndată, decisiunea va ordona comunicarea acesteĭ cereriĭ la oficiarul însărcinatŭ cu ministeriulŭ publicŭ pe lângă judecătorulŭ de instrucţiune însărcinatŭ cu cercetarea delictuluĭ, şi lŭ va îndatora să trămiţă a-

(1) *Suspiciune* va să zică bănuială.

ctele împreună cu părerea sa motivată asupra cererii de strămutare Decisiunea va ordona încâ, daca cere trebuința, ca comunicarea să se facă și celeï-lalte pârți. (Pr. Fr. 546).

544. Când cererea de strămutare va fi făcută de către ministeriul publicu, curtea de casațiune, daca nu va decide definitivu asupra eï îndată, va ordona, cerêndu casulu, ca acea cerere să se comunice pârților saŭ va pronunția orï ce altă dispositiune preparatoriă ar judeca trebuinciósă. (Pr, 541; 542) (Pr, Fr. 547).

545. Orï ce decisiune a curții de casațiune, prin care, în neființa pârții interesate și numaï după cerere și acte, se va fi statuitu definitivă asupra uneï cereri de strâmutare, va fi, prin stăruința ministeriului publicu de la curtea de casațiune și prin ministeriulu justițieï, notificată saŭ ministeriului publicu de lîngă curtea, tribunalul orï judecătorulu de instrucțiune cel desărcinatu, saŭ pârții civilï, prevenitului orï acusatului în persónă saŭ la domiciliulu alesu (Pr. 531; 542) (Pr. Fr. 548).

546. Oposițiunea nu va fi primită daca nu e făcută în termenulu și după regulele prescrise la cap. I. al acestuï titlu (Pr. art. 532, ur; 547) (Pr. Fr. art. 549).

547. Oposițiunea priimită suspinde de dreptu cursul judecâții, precum s'a disu la art. 529 (1) (Pr. Fr. 550).

548. Articlele 526, 529, 530, 533, 534, 535, 536, 537, și 538, vor fi aplicabilï și la cererile de strămutarea unuï procesu de la unu tribunal la altulu. (Pr. Fr. 551).

549. Decisiunea care va fi respinsu o cerere de strămutare, nu va esclude o nouă cerere de strămutare fundată pe fapte întâmplate în urmă. (Pr. 539; 540) (Pr. Fr. 552).

CAPU. III.

Despre recusațiune.(2)

550. Ver ce judicatoru póte fi recusatu pentru următórele cause:

1). Daca judecătoriulu este consângenu(3) saŭ afinu (cuscru) cu

(1) Si aci se vede aceiași greșială de tiparu, ca și la art 533; adică nu trebue citat art 529, ci art 550

(2) Materia recusațiuuilor la Francesï se află în Procedura Condiceï civile. La noï legiuitorulu a preferit a o pune în procedura Cod. Penale. Vom trimete dar și noi la sorgintea ei sub acésta scurtare: „ (Pr. C. Fr.“) (adică Procedura civilă Francesă).

(3) Prin *consângeni* se înțelege rudă.

părțile saŭ cu una dintr'însele pînă la alŭ patrulea gradŭ inclusivŭ.

2). Daca soția judecătoruluĭ este consângenă saŭ daca judecătorulŭ este consângenŭ saŭ afinŭ cu soția uneĭ dintre părțĭ pînă la gradulŭ maĭ sus arătatŭ, în casŭ când acea femeiă este în viéță saŭ când, fiind mórtă, sunt copiĭ dintr'însa.

In casŭ când acea femeiă este mórtă și nu suntŭ copiĭ dintr'însa, socrulŭ, ginerile și cumnatulŭ nu vorŭ puté fi judicătorĭ.

Dispositiunea relativă la femea cea mórtă se va aplica și la femeia despărțită, daca sunt copii din căsătoria eĭ.

3). Daca judecătorulŭ este consângenŭ saŭ afinŭ pînă la a doua spițiă inclusivŭ cu advocațiĭ părțilorŭ saŭ alŭ uneĭ dintr'însele.

4). Daca judicătorulŭ, soția sa, ascendențiĭ, descendențiĭ saŭ afiniĭ sĕĭ în aceeașĭ liniă, aŭ vre o prigonire asemănată cu cea ce se urmézĕ între părțĭ.

5). Daca ceĭ maĭ sus numițĭ aŭ vre un procesŭ alŭ lorŭ propriŭ la tribunalulŭ unde vre una din părțĭ este judecătoriŭ.

6). Daca în cursŭ de cincĭ anĭ înaintea recusațiunii a mijlocitŭ procesŭ criminale între eĭ și vre una din părțĭ, soția, consângeniĭ saŭ afiniĭ aceleia în liniă drépță.

7). Daca între judicătorŭ soția, ascendențiĭ, descendențiĭ saŭ afiniĭ seĭ în aceiașĭ liniă și una dintre părțĭ se urmézĕ saŭ s'a urmatŭ, în cele șésĕ lunĭ maĭ 'nainte de recusațiune, vre-un procesŭ civile.

In casŭ de asemenea proces intentatŭ de una din părțĭ în contra judicătoruluĭ, nu va fi admisibile recusațiunea propusă de acea parte, fără numaĭ daca procesulŭ civile va fi începutŭ maĭ 'nainte de instanța în care se propune recusațiunea.

8. Daca judecătorul este tutorŭ saŭ curatorŭ, saŭ mostenitorŭ presumptivŭ,(1) saŭ donatarŭ, saŭ stăpénŭ al uneĭ dintre părțĭ; daca mănâncă obicinuit la masa uneĭ din părțĭ saŭ una din părțĭ la a sa; daca este administrator al vre unuĭ stabiliment, societățĭ saŭ direcțiunĭ care este parte în procesŭ; daca una din părțĭ este mostenitórea sa presumptivă.

9. Daca judecătorul a apărat în judecată acelașĭ procesŭ, saŭ numaĭ daca a scrisŭ saŭ a dat consultațiune asupra prigonirii; daca a participatŭ la acel procesŭ maĭ 'nainte, ca judecătorŭ, ca

(1). Moscenitor presumptivŭ este acella care se află în gradulŭ cellŭ maĭ apróape de rudeniă, și care, pentru astŭ cuvêntŭ, este presupusŭ că va veni la moscenire.

arbitru saŭ ca marturŭ; daca de la începutulŭ procesuluĭ a priimitu daruri de la vre-una din părți.

10. Daca este inimiciția capitale între judecător și una din părțile litigante; daca din partea judecătoruluĭ a urmatŭ în contra vre uneĭ din părți, în celle șése luni din aintea recusațiunii, agresiuni(1) injurie saŭ amenințări, verbale saŭ înscrisŭ.(Pr. C. Fr. 378)

551. Nu va fi casŭ de recusațiune cândŭ judecătorulŭ ar fi consângen alŭ tutoreluĭ saŭ curatoreluĭ vre uneĭ din părți saŭ al membrilorŭ or administratoriloru unuĭ stabilimentŭ, societăți, direcțiunĭ saŭ uniunĭ, care ar fi parte în procesŭ, afară numaĭ daca dișiĭ tutorĭ. administratorĭ saŭ interesați n'arŭ avé unŭ interesŭ distinctŭ și personale (Pr. 550) (Pr. C. Fr. 379).

552. Ver-care judecătoru va cunósce în persóna sa o causă de recusațiune va fi dator s'o declare către judecătoria din care face parte și care va otărî daca trebue să se abțină. (Pr. C. Fr. 380).

553. Causele de recusațiune relative la judecătorĭ, sunt aplicabile la ministeriul publicŭ, când acesta figuréză în calitate de parte, alăturată; dar nu este recusabile când figuréză cu parte principale (Pr. C. Fr. 381).

554. Cel ce va voi să recuse va trebui să eserciteze acestŭ dreptŭ, maĭ 'nainte de începutul desbaterilor contradictorie la audiență, afară numaĭ când causa de recusațiune s'a ivit în urmă. (Pr. C. Fr 382)

555. Recusațiunea în contra judecătorilor însărcinați cu cercetărĭ în fața loculuĭ, instrucțiunĭ saŭ alte asemenea lucrărĭ, nu va puté fi propusă de cât în terminŭ de treĭ ḑile începute:

1. din ḑiua otarîriĭ preparatorie, în casŭ când judecata a fost contradictoriă.

2. Din ḑiua espirăriĭ terminuluĭ de opositiune, în casŭ când judecata s'a făcut în lipsă și opostiiune din partea celuĭ în dreptŭ nu a urmat.

3. Din ḑiua respingerĭĭ opositiunii, chiar în lipsă de ar fi pronunțiată acea respingere, în casŭ când judecata s'a făcut în lipsă, și opositiunea făcută de cel în drept nu s'a admisŭ. (Pr. C, Fr. 383)

556. Recusațiunea va fi propusă înscrisŭ, împreună cu mijlócele sale, de către chiar partea litigante saŭ de un alŭ seŭ împuternicit prin procurațiune speciale, care va rĕmâné alăturată la actŭ. (Pr. C. Fr. 384).

557. Verĭ ce propunere de recusațiune va trebui să fie făcută în forma ce se arétă în articolul precedinte, cu șése ḑile maĭ 'nain-

(1) Agresiunĭ: atacurĭ.

te de ḑiua înfățișării; la din contra, și în lipsă de vre un cuvêntŭ împedicătorŭ admisibile, o asemenea propunere nu va puté fi primită. (Pr, 562).

558, Indată ce o va primi, saŭ cel mult la următórea audiență, tribunalul saŭ curtea, judecând admisibilitatea cereriĭ, va otărî, dupe ce va asculta conclusiunile ministeruluĭ publicŭ, saŭ respingerea sa când nu o ar judeca admisibile, saŭ, la casul contrariŭ, comunicarea sa:

1. la judecătorul recusat, spre a se esplica asupra faptelor, în terminŭ scurtŭ, defiptŭ în otărîrea de admisiune;

2. la ministeriul publicŭ. (Pr. 559. ur.) (Pr. C. Fr. 385).

559. Judecătorul recusat va face declararea sa în josul actuluĭ de recusațiune. (Pr. 556) (Pr. C. Fr. 386).

560. Daca judecătorul recusatŭ recunósce faptele carĭ aŭ motivatŭ recusațiunea sa, saŭ daca acele fapte sunt probate, tribunalul saŭ curtea va ordona prin otărîre ca să se abstină. (Pr. C. Fr. 388)

561. Daca recusantele n'aduce probă înscrisŭ, saŭ unŭ început de probă despre causele recusațiuniĭ, va rĕmâné la prudința tribunaluluĭ, saŭ se ordone proba testimoniale, saŭ să respingă recusațiunea, pe simpla declarare a judecătoruluĭ. (Pr. C. Pr. 389).

562. Tóte formalitățile prescrise prin cele cinci articole precedinți vor trebui să fie terminate în cele șése ḑile următóre dupe propunerea recusațiuniĭ, (Pr. 557).

563. Daca recusantele, aflându-se în casul escepționale de împedicare menționat la art. 557, ar propune recusațiunea tocmaĭ asupra înfățișăriĭ procesuluĭ, tribunalul saŭ curtea va delibera îndată și va otărî, ascultând conclusiunile ministeruluĭ publicŭ, asupra admisibilitățiĭ propunerĭĭ de recusare, și, în casŭ de admisiune, va statui asupra recusațiuniĭ saŭ chiar în acea ḑi saŭ la una din următórele audiențe dupe împrejurărî (Pr. 550; 564, ur),

564. In tóte casurile, cercetarea procesuluĭ principale nu va puté începe de cât după ce se va statui asupra propunerĭĭ de recusare.

Nicĭ o propunere de recusare nu va fi admisibile dupe începerea apărârilor în fondŭ la audiență ale părților litiganți. (Pr. 554 ur 563)

565. Asupra uneĭ propunerĭ de recusare, judecătorul recusat nu va puté să asiste nicĭ la audiență, nicĭ în camera de consiliŭ, pînă când se va statui definitivé asupra acestuĭ incidinte. (Pr. 564).

566. Recusantele care nu va reuși să facă a se admite recusațiunea, va fi condemnat la o amendă de leĭ una sută (Pr. 567) (Pr. C. Fr. 390).

567. Otărîrile date asupra recusațiuniĭ vor fi supuse apeluluĭ în terminŭ de cinci ḑile de la data lor. (Pr. C. Fr. 391, 392).

568. Otărîrea asupra recusaţiuniĭ în contra cârii s'a făcut apel, va deveni esecutoriă dupe doue-ḑecĭ şi cincĭ de ḑile de la data sa, daca în terminul acesta recusantele nu presentă copiă după otărîrea instanţeĭ de apel care o va fi reformat. (Pr. C. Fr. 396).

569. În casu cândŭ recusaţiunea s'a priimitŭ, saŭ de instanţia înaintea cârii a fost propusă, saŭ de instanţia de apel în terminul celor 25 de ḑile prescrise în art. precedinte, judicătorul recusat se va înlocui, pentru acelu proces, printr'un alt judicător saŭ printr'un suplént dintr'o secţiune a aceleiaşĭ instanţiĕ.

570. Apelul se va face printr'un act sub scrisu de parte saŭ de unu împuternicit al sĕŭ prin procuraţiune speciale, şi de pus la instanţia în contra otărîrii cârii se apeléză. (Pr. C. Fr. 392).

571. Apelul se va priimi fără plată de taxă; grefiârul va transmite chiar în acea ḑi la instanţa către care s'a făcut apelu, actul de recusare şi procuraţiunile de vor fi, declaraţiunea judecătorului, otărîrile pronunţiate şi ver ce alte acte relative.

La din contra urmare grefiârul va fi pasibile de o amendă de una sută leĭ, şi va puté fi supus şi la acţiune recursoriă civile. (Pr. C. Fr. 393).

572. Apelul va trebui să fie judicat în curs de cincĭ-spre-ḑece ḑile de la a sa priimire, sub pedépsă de acţiune recursoria civile în contra judicătorilor. (Pr. C. Fr. 394).

TITLU VI.

Despre câte-va objecte de interes public şi de securitate generale.

CAP I.

Despre depositul generale alu notiţielor otărîrilorŭ.

573. Grefiâriĭ tribunalelor corecţionalĭ şi ai curţilor de juraţi vor fi datorĭ a înscrie, pe ordine alfabetică, într'un registru speciale, numele, profesiunea, etatea şi locuinţa celor condamnaţi la o închisóre corecţionale saŭ la o pedépsă maĭ mare. Acest registru va cuprinde o notiţă sumariă despre proces şi despre condemnare; grefiărulŭ se va supune la o amendă de leĭ cincĭ-zecĭ pentru fie care procesŭ netrecutŭ. (Pr. Fr. 7ọ. 600).

574. La fie care trimestru grefiârul va trămite o copiă de pe acest registru la ministrulŭ justiţieĭ şi o alta la ministrulŭ din întru: urmarea din contra supune pe grefiâru la o amendă de leĭ cincĭ-ḑecĭ. (Pr. Fr. 601).

575. Acestĭ doui ministri vorŭ ține, după forma mai sus aretată, unŭ registru generale compus de aceste copie priimite de la grefiări. (Pr. Fr. 602).

CAP. II.

Despre închisorĭ și despre case de oprélă.

576. Afară de închisorile întocmite pentru pedepse, va fi lîngă fie-care tribunal câte o casă de arest, unde se vor ține prevenițiĭ, și lîngă fie-care curte de juraţi câte o casă de oprélă unde se vor închide aceĭ în contra cărorŭ se va fi dat o ordonanță de punere la oprelă (P. 105) (Pr. Fr. 603).

577. Aceste doue locurĭ de închisóre vor fi cu totul distinse de casele de închisóre pentru pedepse. (Pr. 576; 578) (Pr. Fr. 604).

578. Prefecții vor veghia ca aceste differite case să fie nu numaĭ sigure, dar încă sănětóse și curate (Pr. 583. ur.) (Pr. Fr. 605).

579. Directoriĭ acestor diferite case vor fi datorĭ să țină unŭ registru. Acest registru va fi sub-semnat și parafat pe tóte paginele de judicătorul de instrucțiune pentru casele de arest; de președintele curții de juraţi pentru casele de oprélă, și de prefectŭ pentru închisórele pedepsitóre. (Pr. 577, 580, ur; 592) (Pr. Fr. 607).

580. Orĭ ce esecutor al unuĭ mandat de arestare, alŭ uneĭ ordonanțe de oprélă, saŭ alŭ uneĭ decisiuni orĭ sentințe de condemnațiune, este datoriŭ, maĭ 'nainte de a da în mâna directoreluĭ închisorii persóna ce conduce, să stăruéscă a se înscrie în registru actul în virtutea caruĭ se face închiderea; actul de darea aceleĭ persóne se va înscrie înaintea luĭ.

Aceste înscrierĭ vor fi sub-semnate atît de el cât și de directore. (Pr. 579; 581) (Pr. Fr. 608).

581. Nicĭ un director nu va puté să priiméscă, nicĭ să retină la închisóre o persónă de cât în virtutea saŭ a unui mandat de depunere saŭ a unui mandat de arestare, dat după formele prescrise prin lege, saŭ a uneĭ decisiuni de trămitere înaintea curții de juraţi, saŭ a uneĭ decisiuni orĭ sentințe de condamnare la o pedépsă de închisóre criminale or corecționale, și numaĭ după ce va trănscrie în registrul sĕŭ actul care ordona închisórea.

La din contra urmare, el va fi urmărit și pedepsitŭ ca culpabile de detențiune arbitrariă (P. 102: 103, 105) (Pr. 579; 582) (Pr. Fr. 609).

582 Registrul directoruluĭ va cuprinde aseminea, pe marginea actuluĭ de darea în mâna sa a persóneĭ închise, data eşirii arestatuluĭ, precum şi ordonanţa, decisinnea saŭ sentinţa în puterea cârii arestatul a eşit de la închisóre. (Pr. Fr. 610).

583 Judicătorul de instrucţiune e dator să visiteze celu puţin odată pe lună pe arestaţii de casa din arest a tribunaluluĭ; preşedintele curţii de juraţi e dator să visiteze pe arestaţiĭ din casa de oprélă a aceleĭ curţi celŭ puţinŭ odată în curgerea uneĭ sesiunĭ; Prefectul e dator să viziteze celŭ puţin de douĕ orĭ pe anŭ atît casa de oprélă cât şi casa de arest şi tóte închisorile din judeţul seŭ (Pr. 578; 584, ur,) (Pr. Fr. 611).

584. Primariul fie-cării comune şi poliţiaiul, orĭ comisarul sunt datorĭ asemenea să visiteze tóte închisorile ce se vor afla în acea comună, spre a se asicura de buna observare a regulelor prescrise în acele case, precum şi de buna întreţinere a arestaţilor. (Pr. 578) (Pr. Fr. 612),

585. Primariul, poliţiaiul saŭ comisarul de poliţiă vor avé privighiare ca hrana arestaţilor să fie suficiente şi sănĕtósă; eĭ vor avé poliţia acestor case de oprélă saŭ de arest.

Cu tóte aceste judecătorulŭ de instrucţiune şi preşedintele curţiĭ de juraţi vorâ puté da, fie care în ceea ce-lŭ privesce, ordinele ce vor trebui a se esecuta în aceste case, şi pe carĭ le vorŭ crede eĭ necesarie saŭ pentru instrucţiunea saŭ pentru judecata procesuluĭ (Pr. 578; 583) (Pr. Fr. 613).

586. Daca vre unulŭ dintre arestaţĭ întrebuinţézĕ ameninţărĭ, injurie saŭ violenţe fie în contra directoruluĭ orĭ a subalternilorŭ seĭ, fie în contra celor-l-alţĭ arestaţĭ, ellŭ va fi dupe ordinile cuĭ se va cuveni. pusŭ in mai mare stîmtorare, închisŭ singurŭ şi chiarŭ aruncatŭ în fére în casŭ de furóre saŭ violenţă gravă, deosebitŭ de urmărirea judecătorésca, la care arŭ puté să dea locŭ purtarea sa. (Pr. Fr. 614).

CAP. III.

Despre mijlócele de a asigura libertatea individuale în contra închiderilorŭ nelegalĕ saŭ altorŭ acte arbitrarie.

587. Pentru ca unŭ actŭ, care ordónă arestarea saŭ punerea la oprélă a uneĭ persóne, să pótă fi esecutatŭ, trebue:

a. ca acelŭ actŭ să aréte formale motivulŭ arestăriĭ şi legea în puterea cărĭ este ordonată arestarea;

b. ca elŭ să fie eşitŭ de la unŭ funcţionarŭ, cărui legea a datŭ formalè acea putere.

c. ca elŭ să fie notificatŭ persónei arestate şi să i se lase copiă după dînsulŭ.(1)

588. Toţi cei cari, neavênd dată de lege puterea de a aresta, vorŭ ordona, vorŭ sub-scrie, vorŭ esecuta arestaţiunea unei persóne; toţi cei cari chiarŭ în casurile când arestaţiunea este autorisată prin lege, vorŭ priimi saŭ vorŭ reţine o persónă arestată într'unŭ altŭ locŭ de cele destinate prin lege pentru acésta, se vorŭ supune la pedépsa legiuită pentru crima de arestaţiune arbitrariă (P. 99)

589. Orĭ cine va avé cunoscinţă că o persónă se află arestată într'unŭ altŭ locŭ de cele destinate prin lege pentru acésta, este datorŭ să înscinţeze pe ministeriulŭ publicŭ, saŭ pe sub-prefectŭ, poliţaiŭ, orĭ pe primarŭ, saŭ pe judecătorul de instrucţiune, saŭ pe ministeriulŭ publicŭ de lângă curtea de apelŭ. (Pr. Fr. 615).

590. Orĭ care din funcţionarii enumeraţi în art. precedinte este datorŭ, din oficiŭ, saŭ dupe încunoscinţarea ce va fi primitŭ, să se ducă în dată la casa unde se află arestatulŭ, şi să-lŭ libereze, saŭ în casŭ când arŭ întîmpina o alegaţiune de orĭ ce causă legale de arestare, să-lŭ trămiţă, fără întărdiare, la magistratul competinte.

La din contra urmare, numiţii funcţionarĭ vorŭ fi urmăriţi şi pedepsiţi ca complicĭ de detenţiune arbitrariă.

De tóte aceste sunt datorĭ a face procesŭ verbale. (P. 102) (Pr. Fr. 616).

591. Dacă va cere casul, funcţionarii mai susŭ numiţi potŭ să dea mandate de înfăţişare, de aducere saŭ de arestare. (Pr. 97; 98.)

Numiţii funcţionarĭ vorŭ puté cere asistenţa puterii publice, şi orĭ ce persónă chiămată este datóre să dea ajutorŭ, în casŭ de resistenţă saŭ din partea persónei deţinute de a merge la magistratulŭ competinte, saŭ din partea autorilorŭ acesteĭ arestărĭ nelegalĭ orĭ a complicilorŭ lorŭ. (Pr. Fr, 617).

592. Orĭ ce custode saŭ director, care va refusa de a arĕta pe persóna închisă aceluĭ care are ordinea unuĭ funcţionarŭ însărcinat cu poliţia închisorĭ saŭ a caseĭ de oprélă, saŭ dacă nu va întemeia refusulŭ sĕŭ pe aretarea uneĭ ordinĭ care-lŭ opresce de a presenta pe închisŭ, saŭ daca nu va arĕta unuĭ oficiărŭ poliţiănescŭ

---

(1) Acestŭ articolŭ este luat dupe art 77 din Constituţiunea Franţeĭ diu 22 primar anu VIII (sĕŭ 13 Decem, 1799).

ministeriului publicŭ saŭ judecătoruluĭ de instrucţiune registrele ce i se vor cere, orĭ dacă nu va lăsa pe aceştia sa ia copiă după o parte din aceste registre, se va urmări ca culpabile saŭ complice de arestare arbitrariă. (Pr. 579; 580) (Pr. Fr. 618) (P. 103).

CAP. IV (1)

Despre prescripţiune.

593. Acţiunea publică şi acţiunea privată carĭ resultă dintr'o crimă se vor prescrie prin ḑece anĭ împliniţĭ, socotindu-se acestŭ terminŭ din ḑiua când crima a fostŭ comisă, dacă în acestŭ intervalŭ nu s'a făcut nicĭ unŭ actŭ de instrucţiune nicĭ de urmărire. Darŭ dacă in intervalulŭ acesta se vor fi făcutŭ niscarĭ-va acte de instrucţiune saŭ de urmărire, fără să fi fostŭ urmate de o decisiune, ceĭ ḑece anĭ de prescripţiune se vor numera începîndŭ dela celŭ-după urmă actŭ, şi acésta chiar în privinţa persónelor carĭ nu vor fi fostŭ împlicate în acelŭ actŭ de instrucţiune saŭ de urmărire. (Pr. 12; 594; 599—P. 7) (Pr. Fr 637).

594. În ambe casurile articluluĭ precedente şi dupe deosebirile de epoce acolo stabilite, curgerea prescripţiunii se mărginesce la treĭ anĭ pentru delictele carĭ se pedepsescŭ cu pedepse corecţionalĭ (Pr. 599—P. 8) (Pr. Fr. 638).

595. Acţiunea publică şi acţiunea privată pentru o contravenţiune poliţiănéscă se vor prescrie printr'un anŭ împlinitŭ din ḑiua în care s'a comisŭ, chiar şi daca se va fi urmatŭ în acest decursŭ de timpŭ vre-o cercetare saŭ lucrare fără să fi mijlocitŭ sentinţă de condemnare (Pr. 599, ur—P. 9) (Pr. Fr. 640).

596. Pedepsele pronunţate printr'o decisiune în materiă criminale se vor prescrie prin douĕ-ḑecĭ de anĭ împliniţĭ dela data decisiuniĭ care le a pronunţatŭ, orĭ daca s'a făcutŭ saŭ nu recurs pentru casare în contra aceleia.

Cu tóte acestea condamnatulŭ nu va puté să-şĭ aibă locuinţa în judeţulŭ unde locuesce, saŭ celŭ asupra cârui orĭ în contra proprietăţiĭ cârui s'a făcutŭ crima, saŭ moştenitoriĭ sĕĭ în liniă dréptă. Guvernulŭ va puté otărî condamnatuluĭ locŭlŭ domiciliuluĭ sĕŭ. (Pr. 599—P. 7) (Pr. Fr. 635).

---

(1) Acestŭ capitolŭ este precedat în legea Francesă, şi în cea belgică, de unŭ altŭ capitolŭ relativŭ la *Reabilitarea condamnaţilorŭ* (art 619—634). Nu cunóscem pentru ce legiuitorul romănŭ a suprimat acestŭ capitolŭ.

597. Pedepsele pronunțiate printr'o decisiune saŭ sĕntință, în materiă corecționale, se vor prescrie prin cinci anĭ împliniți de la data decisiunii saŭ a sentinției care le a pronunțatŭ în ultimă instanță.

Pentru pedepsele pronunțate de tribunalĭ în prima instanță, terminulŭ de cinci anĭ va începe a curge din ḑiua în care sentința nu se va maĭ puté ataca pe calea apeluluĭ. (Pr. 198; 200; 599—P. 8) (Pr. Fr. 636).

598. Pedepsele pronunțate pentru contravențiunĭ polițiănescĭ se vor prescrie după douĭ anĭ împliniți, însă: pentru cele pronunțate în ultima instanță, din ḑiua sentinției; ear pentru cele pronunțate în prima instanță, din ḑiua când sentința nu se va maĭ puté ataca pe calea apeluluĭ (Pr. Fr. 639).

599. Condemnațiunile civilĭ coprinse în decisiunile date în materiă criminale, corecționale saŭ polițiănéscă și devenite nerevocabilĭ, se vor prescrie după regulele codiceluĭ civile. (Civ. 1837—1911). (Pr. Fr. 642).

600. În nicĭ un casŭ condemnațiĭ în contumaciă, saŭ în lipsă nu vor puté fi priimiți a se înfățișa ca să se descarce de condemnarea ce a fostŭ pronunțată în contra lorŭ. (1) (Pr. 147; 182; 481, nota, și ur.) (Pr. Fr. 641).

Dispositiunĭ transitorie.

601. In terminŭ de treĭ lunĭ de la promulgarea acestuĭ codice se vor determina prin regulamente de administrațiune publică, diverse specie de cheltuelĭ de justiție în materiă criminale, corecționale și polițiănéscă, tarifulŭ lorŭ, locurile de unde și modulŭ cum trebue să se facă a lorŭ împlinire, fiă provisoriă, fiă definitivă.

Acele regulamente se vor tipări la finele acestuĭ codice.

602. Acestŭ codice de procedură criminale nu se va pune în lucrare de cât după șése lunĭ, din ḑiua promulgâriĭ codiceluĭ penale.

Prin urmare, tóte procesele ce se vor intenta după espirarea acelorŭ șése lunĭ se vorŭ instrui și se vorŭ judeca după dispositiunile acestuĭ codice.

(1) În art 641 francesŭ care corespunde cu alŭ nostru, se zice așia: În nicĭ unŭ cazŭ condamnațiĭ în lipsă séŭ în contumaciă, *a cărora pedépsă s'a prescrisŭ*, nu vor putea fi primiți a se înfățișia spre a se descărca (a purga) condamnațiunea în lipsă séŭ în contumaciă „ În art nostru 600 vedem lipsindŭ vorbele „ a căror pedépsă s'a prescrisŭ. „ Credem însă să acésta e o greșială de tipar; căcĭ în art 481 se zice anume, că daca pedépsa nu s'a stinsŭ prin prescripțiune, contumacele se póte descărca de condamnare. Ar fi dar o adevărată contrarietate între aceste doue articole, déca nu am presupune o greșială de tipar, și prin urmare esistința cuvintelorŭ ce am aretat.

Dispositiuni generale.

603. Tóte dispositiunile legilorŭ de procedură penale anteriorĭ, tóte ordonanţele domnescĭ, tóte instrucţiunile ministeriali şi tóte datinele ce se aplica în trecutŭ, sunt şi remânŭ abrogate, întru totŭ ce ar coprinde contrariŭ dispositiunilorŭ acestuĭ codice.

FINE.

TABELA MATERIELORU
CODICELUI
DE
PROCEDURA PENALĂ.

Pagina.

Dispositiuni preliminare. 1

CARTEA I.

Despre poliția judeciară și oficiarii de poliță cari o esercită.

Cap. I. — Despre poliția judeciară. 3
Cap. II. — Despre primari, ajutori de primari, despre comisari de poliță și sub-prefecți. . 4
Cap. III. — Despre ministeriulu publicu de lîngă tribunali. 5
Sect. I. — Despre competința ministeriului publicu, întru cât se atinge de poliță judeciară. . 5
Sect. II. — Modulu de procedere alu procurorilor de tribunali în esercițiulu funcțiuniloru loru. . 6
Cap. IV. — Despre oficiarii de poliță, ausiliari ai procurorului. 10
Cap. V. — Despre judecătorii de instrucțiune . . 11
Sect. I. — Judecătorulu de instrucțiune. . . . 11
Sect. II. — Funcțiunile judecătorului de instrucțiune. . 11

		Pagina.
	Prima distincțiune:	11
	Despre casurile de flagrante delict.	11
	A doua distincțiune.	12
	Despre instructiune.	12
§. I.	— Dispositiuni generali.	12
§. II.	— Despre plângeri.	12
§. III.	— Despre ascultarea marturilorŭ.	13
§. IV.	— Despre probele scrise și despre actele inculpătorie.	15
Cap. VI.	— Despre mandatele de înfățișare, de depunere, de aducere și de arestare.	16
Cap. VII.	— Despre libertatea provisoriă și despre cauțiune.	21
Cap. VIII.	— Despre ordonanțele judecătoruluĭ de instrucțiune dupe completarea procedureĭ.	23

CARTEA II.

Despre judecată.

Tit. I.	— **Despre Tribunalele polițiănescĭ și corecționale.**	25
Cap. I.	— Despre tribunalele și judecătoriele polițienescĭ.	25
§. I.	— Despre tribunali polițiănescĭ, polițai și subprefectĭ.	26
§. II.	— Despre juridicțiunea primaruluĭ ca judecătorŭ polițiănescŭ.	29
§. III.	— Despre apelulŭ în contra sentințelorŭ polițiănescĭ.	30
Cap. II.	— Despre tribunalĭ in materiĭ corecționalĭ.	31
Tit. II.	— **Despre causele cari trebuescŭ a fi supuse juraților.**	37
Cap. I.	— Despre punerea sub acusare.	37
Cap. II.	— Despre formarea curțiĭ juraților.	41
§. I.	— Despre curtea juraților.	41
§. II.	— Despre comisiunea juraților.	42
§. III.	— Funcțiunile presedinteluĭ curțiĭ juraților.	48
§. IV.	— Funcțiunile ministeruluĭ publicŭ de lîngă curtea juraților.	49
Cap. III.	— Despre procedura înaintea curțiĭ de juraț.	50

Pagina.

Cap. IV. — Despre cercetare, judecată și esecuțiune. 53
Sect. I. — Despre cercetare. 53
Sect. II. — Despre judecare și esecutare. . . 62
Tit. III. — **Despre diferitele recursurĭ în contra decisiunilorŭ și sentențilorŭ.** . . 67
Cap. I. — Despre anularea instrucțiuneĭ și a judecățiĭ. 67
§. I. — Materie criminale. 67
§. II. — Materie corecționalĭ și polițiănescĭ. . . 68
§. III. — Dispositiuni comune la celle două paragrafurĭ precedințĭ. 68
Cap. II. — Despre cererile de casațiune. . . . 69
Cap. III. — Despre cererile de revisiune. . . 73
Tit. IV. — **Despre câte-va procedure particolare.** 75
Cap. I. — Despe falsŭ. 75
Cap. II. — Despre contumacĭ. 79
Cap. III. — Despre recunóscerea identitățiĭ indivizilorŭ condamnațĭ, scăpațĭ și reprinșĭ. . . . 82
Cap. IV. — Modulŭ de procedere în casulŭ de destrucțiunea séŭ răpirea actelorŭ séŭ a otărîreĭ uneĭ procesŭ. 82
Cap. V. — Despre darea sub judecată a fonctionarilor. 83
Cap. VI. — Despre delicte în contra respectuluĭ cuvenit dregătorielorŭ constituite. . . . 87
Tit. V. — **Despre competință în orĭ-cari casurĭ escepționalĭ.** 88
Cap. I. — Despre regulamente de competința. . 88
Cap. II. — Despre strămutarea unuĭ procesŭ de la unŭ tribunalŭ la altulŭ. 92
Cap. III. — Despre recusațiune. 93
Tit. VI. — **Despre câte-va objecte de interesŭ publicŭ și de securitate generale.** . . 97
Cap. I. — Despre depositulŭ generale allŭ notițielorŭ otărîrilorŭ. 97
Cap. II. — Despre închisorĭ și despre case de oprélă. 98
Cap. III. — Despre mizlócele de a asigura libertatea individuale in contra închiderilor nelegalĭ și altorŭ acte arbitrariĭ. 99
Cap. IV. — Despre prescripțiune. 101
Dispositiunĭ transitoriĭ. 102
Dispositiunĭ generale. 103

FINELE TABELEI.

SUPLIMENTU

dupe

ORDINEA CHRONOLOGICA

coprinḍându

Legile, decretele si regulamentele celle mai noui si maĭ usuale, cari se raportéză la aplicarea legilorŭ.

ESPLICAŢIUNEA SCURTĂRILORŬ:

Decret. să se citească: decretat.
Prom. . . . promulgat.
Reg. Org. . . Regulamentul. Organicŭ.
V. . . . . Vezi.
V. s. . . . Vezĭ maĭ susŭ.
Arog. . . . Abrogatŭ.
C. Civ. . . . Codicile civilc.
St. . . . . Statutulŭ din 2 Iuliŭ 1864.
Con. P. . . . Convenţia din Paris.
l. . . . . lege.
P. st. . . . Puterea statutului.
St. Des. Con. . . Statutul desvoltător Convenţieĭ.

DECRETU

Din 22 Fevruariu 1859; prom. la 23 Febr. 1859.

Relativŭ la atribuţiunile centralisătóre alle Ministerului diu afară şi la contra-semnarea Ministrilorŭ responsabilĭ.

Art. 1. Cancelaria ministeruluĭ trebilorŭ străine încetează de a maĭ fi centrulŭ tutulorŭ trebilorŭ publice, pentru a căror espeduire autorisaţia şefuluĭ Statuluĭ este neapărată. (1) (V. art. 14. Con. P.)

(1) Acestŭ articolŭ a abrogat disposiţiunea art. 153 din Regulamentulŭ organicŭ, ca necompatibilă cu forma constituţională a guvernului din 1859.
Eacă disposiţiunile art. 153 care s'a abrogat: "Marele Postelnicŭ (adică ministrulŭ din afară) este şefulŭ cancelarieĭ Domnului, atât pentru trebile din lăuntru cătŭ şi pentru celle din afară; asia dar prin mĭdlocirea luĭ se vor face cunnoscute către deosebitele departamenturĭ cum şicătre obicinuita obstească adunare, toate decreturile Domnului „ ect.

Art. 2. Fie-care ministru, fiind secretarŭ de statŭ, şi după art. 15 allŭ Conventieĭ, respunzătorŭ de lucrările salle, va suppune însuşĭ d'acum înainte la a nóstră cunoşcinţă raporturile privitóre la lucrările Departamentuluĭ seŭ, şi va contra-semna decretele Nóstre căte vor privi în parte la acellŭ Ministerŭ; aducând însuşĭ d'a dreptulŭ la îndeplinire şi resolutiile ce vom da asupra raporturilor ce ni se vor înfăţişa. (V. art. 15. Conv. P.)

LEGE

Decret. la 7 Sept. 1859, prom. la 12 Sept. 1859.

Asupra recrutaţieĭ.(1)

Art. 1-iŭ. Conform art. 46 din Convenţie, legiuirea din regulament de la anecsa 1, titlul 2, § 5 prin care „*se apără clasele privilegiate de a da recruţi*“ se desfiinţésă. (V. art. 42 Conv. P.)

Art. 2. Dispositiele legiuitóre asupra tragereĭ la sorţĭ din anecsa 1, titlul 2, art. 9 şi 10. se vor pune în lucrare chiar de la fiitórea recrutaţie. (V. art 9 şi 10 Reg. Org. Cap. IX.)

ORDONANŢA

Decret. la 2 Oct. 1859, prom. la 4 Oct. 1859.

Asupra Presеĭ.2)

Va fi poprit orĭ-căreĭ scrierĭ:

1. De a defăima pe Domnitorulŭ ţereĭ séŭ attaca demnitatea Domniei.
2. De a defăima religia Domnitóre în ţéră, precum şi celle-l-alte religiĭ recunoscute în Principate.
3. De a defăima clerulŭ în esercitiulŭ funcţiilorŭ salle spirituale; precum şi clerulŭ religiilorŭ streine recunoscute în ţéră.
4. De a ataca onórea şi demnitatea Domnitorilorŭ staturilorŭ streine, şi alŭ representanţilorŭ lorŭ.
5. De a provoca la arme.
6. De a provoca la intervenţiĭ streine.
7. De a provoca la nesupunere către lege, saŭ la resturnarea assezămîntuluĭ fundamentalŭ allŭ ţereĭ şi allŭ principiuluĭ proprietăţeĭ.
8. De a zădări la ură şi dispreţŭ asupra guvernuluĭ: Printr'acéstă restricţiă nu va fi poprită o discuţiă, în cercululŭ cuviinţeĭ, a actelorŭ ministrilorŭ.
9. De a ultrajia funcţionariĭ publicĭ în privinţa funcţiilorŭ lorŭ; fără ca acésta să împedece discuţia actelorŭ lorŭ.
10. De a ataca moralitatea publică.

---

(1) Recrutaţia armateĭ, care se făcea dupe unŭ Regulamentă, decret la 21 Noem. 1859, prom. la 30 Decem. 1859, s'a abrogatŭ prin legea asupra recrutăreĭ armateĭ din 19 Decem. 1864, singură astădĭ în vigore pentru recrutarea armateĭ.

2) Acéstă ordonanţă se desfiinţase prin legea asupra presseĭ (v. s.), din 13 Aprilie 1862; s'a reînfiinţatŭ éră, într.unŭ modŭ provisoriŭ, prin decretulŭ din 2 Maiŭ 1864, (vedĭ şi art. 398 din Cond. Penală, decretată la 22 Octomvrie 1864, promulgală la 30 Octomvrie 1864).

11. De a ataca onórea séŭ viaţia privată a vre-unuĭ cetăţeanŭ.

12. De a ultrajia demnitatea Camereĭ legiuitóre, orĭ legile votate de dînsa, séŭ vre-unŭ deputat întru îndeplinirea mandatuluĭ seŭ; fără ca acésta să împedece băgările de sémă ce ar sugera acelle legĭ.

Către acésta, nimenĭ nu va putea publica o fóie fără autorisaţia prealabilă a Ministruluĭ din năuntru, care autorisaţiă se va putea refusa, déca acellŭ care o cere nu ar înfăţişia destoinice garanţe morale.

Celŭ ce va dobîndi acea autorisaţiă va fi datorŭ a depune la Ministerulŭ Interiorŭ, dreptŭ cauţie, suma de leĭ cinci miĭ, No. 5000, care, la cazŭ de osîndă a redactoruluĭ, va servi întru plata amenzilorŭ.

Să facă cunoscut titlulŭ foĭ, felulŭ şi timpulŭ publicăreĭ eĭ;

Numele redactoruluĭ şi alŭ garantuluĭ respunzătorŭ, precum assemenea numele şi locuinţa tipografuluĭ.

Pentru ceea ce se atinge de grivigherea ce guvernulŭ este dator a esersa asupra publicităţiĭ, se va cere publicistilorŭ în deobsce ca, din fie-care fóie periodică, brosiură séŭ stampă ce vor da la lumină, să depuie, d'o dată cu a eĭ împărţire, câte doue esemplare la Ministerulŭ din năuntru.

În cazŭ de infracţiă a dispositiilorŭ de maĭ susŭ, Ministerulŭ din năuntru, dupe doue prevestirĭ ce va face redactoruluĭ, va suspenda jurnalulŭ abătut, pe termenulŭ de o lună, iar dupe recidivă ilŭ va suprima de totŭ; va putea asemenea suprima jurnalele care s'ar osîndi de tribunalŭ pentru deosebite vinĭ.

La cazurĭ gravo, Ministrulŭ din năuntru, prin ordonanţă domnească, va suprima jurnalulŭ abătut, şi fără prevestire, ca mĕsură de siguritate publică.

LEGE

Decret. la 27 Sept. 1859, prom. la 5 Oct. 1859.

Relativă la abrogarea legeĭ asupra pensiunilorŭ din 1853.(1)

Art. 1—Legiuirea din anulŭ 1853, atingătóre de pensiĭ, se desfiinţează de acum înainte.

Art. 2—Toţĭ fonctionariĭ d'o potrivă vor priimi în viitorŭ pensiĭ dupe aniĭ serviţiuluĭ lorŭ, conformŭ legiuireĭ din regulamentulŭ organicŭ de la art. 27, 28 şi 29, Cap. III Secţ. I şi II, pênă la întocmirea uneĭ noui legiuirĭ.(2)

LEGE

Decret. la 7 Oct. 1859, prom. la 12 Oct. 1859.

Pentru înfiinţarea unei a 3-a secţiĭ civile la Tribunalulŭ de Ilfovŭ.

Art. 1. Se înfiinţează o a treea secţie civilă a tribunaluluĭ de Ilfov:

Art. 2. Se vorŭ da în atribuţiile acesteĭ secţiĭ:

a. Legalisarea, pentru locuitorĭ judeţuluĭ Ilfovŭ şi oraşuluĭ Bucureştĭ, a ac-

1 Legiuirea din 1853, care se abrógă, era întărită prin ofisulŭ din 11 Martie 1853, şi se raporta la pensionariĭ micĭ.

2 Vedĭ Reg. Org. "pentru pensiile ce aŭ a se da la slujbaşiĭ obşteştĭ," de la art. 27 pînă la art. 34.

telorŭ de ipotecĭ şi a foilorŭ de ḑestre, cari astăḑĭ se află în atribuţiile Ministeruluĭ Justiţieĭ; şi această secţie va trimite Ministeruluĭ copii adeverite dupe actele de ipotecă şi foile de ḑestre, întocmaĭ precum urmează cele-lalte tribunale ale ţereĭ (art. 337 secţia VIII din Regulament Organicŭ).

b. Vĕnḑările prin licitaţie silite, saŭ de bună voe, a averilor mişcătóre, şi nemiscătóre; adeveririle de orĭ-ce acte de natură civilă, secuestrele pentru datoriĭ civile şi alte asigurărĭ, se vor face de către această secţiune.

Art. 3. Actele civile de nascere, de cununie şi de moarte, se vor trimite la această secţiune; dară Ministrulŭ Justiţiĭ va avea facultatea a le trimite celor lalte secţiunĭ cándŭ interesulŭ serviciuluĭ o va cere. (V. art. 28 şi 30 c. civ.)

Art. 4. Personalulŭ acesteĭ secţiĭ a 3-a va fi tot acela ce se află şi la celelalte secţiĭ civile ale tribunaluluĭ de Ilfovŭ, asemenea şi lefile fonc̦ionariior, precum se vede din alăturatulŭ statŭ.

Aceste lefi şi cheltueala cancelariĭ se vor respunde de Ministru Finanţelor tot cu orînduiala păzită pînă acum.

Art. 5. Contabilitatea acesteĭ secţiĭ a 3-a va urma a se ţine de casierul tribunaluluĭ de comerciŭ.

Art. 6. Contestaţiile ce se vorŭ nasce, relative la chestiile m ĭ sus enunciate, se vor judeca de această secţĭune.

Art. 7. Se va face un registru în care se va transcrie actele a căror transcriere va fi cerută de vre una din părţile interesate.

LEGE

Decret. la 13 Maiŭ 1860, prom. la 24 Maiŭ 1860.

pentru instrucţiunea armateĭ Principatelor-Unite Române.

Art. I. Instrucţiunea, eserciţiul şi disciplina armateĭ Principatelor-Unite ale Românieĭ, precum şi formarea Statelor eĭ maiore, modul administraţiuneĭ şi al comptabilităţiĭ eĭ vor fi de acum înainte uniforme.

Art. II. Se vor înfiinţa în Bucurescĭ detaşamente model de tóte armele, pentru formarea de instructorĭ aĭ armateĭ întregĭ.

Aceste detaşamente vor fi compuse pentru infanterie de un batalion de linie şi de o companie de vînătorĭ, pentru cavalerie de un escadron, pentru artilerie de o baterie pedestră şi de o baterie călare, şi pentru geniŭ de o companie, iar pentru marină se va aşeḑa în Ismail un detaşament spre organisarea uneĭ flotile.

Fie-care detaşament va fi compus de ostaşĭ din ambele Principate în proporţiunea oştirilor ce se recrutésă în fie-care Principatŭ, urmând a se face şi cheltuelile tot în acéstă proporţiune din ambele visterii.(a)

Aceste detaşamente vor fi permanente şi vor forma un corp a parte; personal l lor se va schimba treptat, dând armateĭ instructoriĭ necesarĭ şi înlocuindu'i cu din ostaşiĭ care vor fi arĕtat maĭ multă aptitudine; iar la soldaţĭ se va cere şi condiţiunea de a fi servit un an.

Art. III. Pentru instruirea şi comandarea detaşamentelor modele, pentru organisarea statelor maiore, pentru reformarea administraţiuneĭ şi a comptabilităţeĭ armateĭ, se vor cere de la guvernul frances oficerĭ şi sub-oficerĭ dupĕ cum urmésă.

A. Pentru detaşamentele de infanterie: 1 Comandir de batalion. 1 Căpitan ajutor. 4 Sub-oficerĭ. 1 Capitan de vînătorĭ şi doĭ sub-oficerĭ tot din acea armă.

(a) Acest alineat s'a modificatŭ prin unirea definitivă a Principatelorŭ.

B. Pentru detașamentul de cavalerie: 1 Comandir de escadron. 1 Locotenințe ajutor. 3. Sub-oficieri și 1 Viterinar.

C. Pentru detașamentul de artileriă: 1 Comandir de baterie pedestră și 2 Sub-oficieri. 1 Comandir de baterie călare. 2 Sub-oficieri. 1 Pirotechnic.

D. Pentru compania de geniŭ: 1 Ofițer de geniŭ și 4 Sub-oficieri din acéstă armă.

E. Pentru stat maior: 1 Comandir de escadron de statul maior pentru derijarea lucrărilor de geodesie. 1 Căpitan de stat maior cu misiunea specială de a dirige scóla militară care va fi în Bucurescĭ una pentru ambele Principate.

F. Pentru intendența militară: 1 Sub-intendente pentru administrațiunea și comptabilitatea armateĭ.

G. Pentru detașamentul de marină: 1 Oficier de marină. 2 Sub-oficier. 1 Șef-de construcțiunea navală.

Art. 4. In fiă-care detașament se va numi un comitet compus de cinci oficieri, din care comandirii detașamentelor fac parte de drit și presidă acele comitete. Aceste comitete vor modifica și vor redige tóte regulamentele militare necesarii și vor priveghia tipărirea lor.

Asemenea se va urma și pentru administrațiunea și compatibilitatea armateĭ.

Art. 5. Spre a se aduce de'ndată sus arĕtații oficerĭ și sub-oficerĭ francesĭ, se deschide guvernuluĭ un credit de 400 miĭ leĭ din care 200 miĭ leĭ din țéra Românéscŭ și 200 miĭ leĭ din Moldavia.

Art. 6. Tot d'odată se vor trimite cu cheltuiala Statuluĭ tineri Românĭ pentru a studia sciințele militare în scólele speciale ale Francieĭ.

Numĕrul acestor elevĭ și modul alegerilor vor fi precum urmĕsă:

a. Opt pentru infanterie și patru pentru cavalerie la scóla de la S. Cyr.

Aceștia se vor alege prin concurs din junii Românĭ civilĭ și militarĭ care nu vor fi trecutŭ vîrsta de 18 anĭ; Militarii însă, din aceĭ care până la acéstă vîrstă nu vor fi dobândit gradul de oficerĭ.

Programul concursuluĭ va fi acela al admisibilitățeĭ junilor în scóla de St. Cyr.

b. Șése pentru geniŭ la scólă politecnică, cu obligațiune de a trece pe urmă în scóla speciale pe la Metz.

Programul concursuluĭ va fi acel al admisibilității în scóla politecnică, iar cel -l-alte condițiunĭ vor fi acele coprinse la litera a.

c. Pentru scóla de Stat maior patru sub-locotenenți eșiți din scóla militară, și care se vor lua din ceĭ maĭ d'ântêiŭ dupŏ lista de clasificare la eșirea lor din scólă.

d. Șése tineri, din care duoĭ pentru medicină și patru pentru arta viterinară. Aceștia se vor lua din ceĭ maĭ d'ântêiŭ elevĭ aĭ scóleĭ militare de hirurgie din Bucurescĭ care vor fi terminat studiile lor.

LEGE

Decret. la 7 Iuliŭ 1860, prom. la 12 Iuliŭ, 1860.

Pentru diurna deputaților Adunăreĭ elective.

Art. 1. Membri aleși aĭ Adunăreĭ aŭ și vor avea de la începutulŭ presenteĭ sesiunĭ o diurnă de douĭ galbenĭ pe ḑi (V. Art. 10 St. Des. Con.)

Art. II. Deputații impiegați seŭ pensionarĭ aĭ statuluĭ, allŭ căror salariŭ séŭ pensiă mensuală este de doue miĭ leĭ în susŭ, nu vor avea dreptŭ la acéstă diurnă.

Ceĭ ce aŭ unŭ salariŭ séŭ o pensie maĭ mică, vorŭ priimi dreptŭ diurnă numaĭ suma necesariă spre a se complecta remuneraţia de şase-zeci galbenĭ pe lună în cursulŭ sesieĭ.

Art. III. Deputaţiĭ perdŭ dreptulŭ diurneĭ pe totŭ timpulŭ în care se află în congediŭ. Assemene 'l perdŭ de câte orĭ nu asistă la şedinţele Adunăreĭ séŭ la lucrările secţielorŭ până la rădicarea lorŭ, fără a motiva a lorŭ lipsă.

Art. IV. Dreptulŭ la diurnă încetează totŭ d'auna la espirarea termenuluĭ de treĭ lunĭ fixatŭ de Convenţie, chiar déca în faptă sesia va fi maĭ lungă.

LEGE

Decret. la 9 Iuliŭ 1860; prom. la 21 Iuliŭ 1860.

Pentru adunarea de către guvernŭ a veniturilorŭ indirecte din vămi, saline, esportaţie şi importaţie.

Art. 1. Veniturile Statuluĭ şi anume: Venitulŭ vămilorŭ, alŭ salinelorŭ, esportaţieĭ şi importaţieĭ cerealelorŭ, esportaţieĭ vitelorŭ de totŭ soiulŭ, esportaţieĭ seuluĭ şi alŭ cervişuluĭ, venitulŭ oerituluĭ şi alŭ cornărituluĭ vitelorŭ păstorilor din Ardélŭ, se vorŭ administra şi strânge de către guverne, pe conta lorŭ, fără a se maĭ putea arendui la particolarĭ, precumŭ s'a urmatŭ până acum.

Art. 2. Aceste ramurĭ de venitŭ, atâtŭ din Ţéra Românéscă câtŭ şi din Moldavia, îndată dupĕ espirarea termenuluĭ, până la care suntŭ arenduite, se vorŭ uni sub o singură administraţie, şi veniturile se vor aduna în o singură casă.

Art. 3. Transportarea silnică şi cu preţiŭ otărâtŭ a sării, de la grópa ocnelorŭ la schelele Dunăreĭ, séŭ la orĭ-ce altŭ punctŭ, este oprită pentru totŭ d'auna.

Guvernulŭ nu va putea efectua de acumŭ înainte assemenea transporturĭ, de câtŭ numaĭ prin tocmele de bună voe.

Art. 4. Venitulŭ esportaţieĭ şi importaţieĭ seuluĭ şi alŭ cervişuluĭ, care până acumŭ în Moldavia a fostŭ datŭ în folosulŭ municipalităţiĭ de Iaşi, va intra în rêndulŭ veniturilorŭ Statuluĭ, îndată dupŏ espirarea contractuluĭ, cu care acestŭ venitŭ este arenduitŭ de acea municipalitate.

LEGE

Decret. la 11 Oct. 1860; prom. la 19 Oct. 1860.

Pentru contribuţia fonciera(1)

Art. 1-iŭ O dare anuală se va aşeda pe venitulŭ curatŭ (revenu-net) a proprietăţilorŭ fonciare de orĭ ce valóre.

Subŭ-numire de proprietate fonciară se înţelege tótă proprietatea nemişcătóre (bien-fond) fără escepţiune.

---

1 Acéstă legiuire, prin legea din 31 Martie 1862, s'a aplicat şi la proprietăţile imobile de dincolo de Milcovŭ. Eacă testul legeĭ din 1862.

Art. I. Contribuţia fonciară de la proprietăţile imobile de verĭ-ce natură, se statornicesce la un impositŭ egalŭ în ambele părţi alle Principatelorŭ-Unite.

Art. II. Cifra impositului fonciarŭ pentru annulŭ curente cu începere de la

Proprietăţile embaticare suntŭ supuse la acéstă dare d'o potrivă cu cele-l-alte.

Adunările elective cu ocasia votăreĭ budgetelorŭ anuale, ficsésă cotitatea acestorŭ dări, adăogându'o saŭ scădându'o dupŏ trebuinţă.

Respunderea acesteĭ contribuţiuni se va efectua de către contribuabilĭ pe trimestru. (V. S. l. de urmăriri din 24 aprilie 1862).

Art. 2-a. Subŭ-numire de venitŭ curatŭ se înţelege folosulŭ ce remâne din productulŭ uneĭ proprietăţĭ dupŏ scăderea tutulorŭ chieltuelilorŭ, adică: pentru proprietăţile rurale, a tutulorŭ avansurilorŭ de esploataţie şi de întreţinere; şi pentru încăperĭ, a chieltuelilorŭ de întreţinere şi de reparaţiunĭ anuale.

Constatarea venituluĭ curatŭ se va face în următorulŭ chipŭ:

a. Pentru proprietăţile rurale arenduite, se ia de basă preciurile de arenduire stipulate prin contractele lucrătóre, atâtŭ acele legalisate, câtŭ şi acele care prin a lorŭ notorietate n'arŭ fi supuse îndoielilĭ.

b. Pentru încăperile închiriate asemenea se ia de basă preţiulŭ de chirie lucrătorŭ prin scăderea de o a patra parte pentru întreţinere, reparaţiunĭ şi deteriorare.

c. Cândŭ contractele de arenduire, saŭ de chirie, pe lângă preţiulŭ anualŭ bănescu arŭ pune în sarcina arendaşiuluĭ, saŭ a chiriaşuluĭ, dări în natură saŭ îndatoririĭ d'a face încăperĭ din nuoŭ, valórea acésta se coprinde în evaluarea venituluĭ curatŭ.

d. La evaluarea venituluĭ proprietăţilorŭ nemişcătóre supuse plăţiĭ unuĭ embaticŭ (besmanŭ) cătimea anuală a embaticuluĭ (a besmanuluĭ) se scade din venitulŭ embaticaruluĭ (a besmanaruluĭ) şi se trece în sarcina proprietaruluĭ fondoluĭ.

e. Venitulŭ proprietăţilorŭ nemiscătóre câte n'arŭ fi date în arendă saŭ închirie, se socotesce conformŭ baselorŭ mai susŭ espuse, dupŏ preţiulŭ ce s'arŭ putea lua de pe ele prin arenduire saŭ închiriere.

f. Încăperile aflate pe proprietăţile rurale, producătóre de venitŭ şi coprinse în contractulŭ arenduireĭ, nu suntŭ supuse la deosebită dare. Iar pentru încăperile destinate la vr'o speculaţie industrială care n'arŭ face parte în esploataţia agricolă şi nu s'arŭ afla coprinse în evaluaţia preţiuluĭ de arendă a proprietăţiĭ rurale pe care ele s'arŭ afla, precumŭ şi pentru cele aşedate în circonscripţiunea vr'unuĭ oraşŭ saŭ târgŭ, venitulŭ curatŭ se socotesce dupŏ ce se scade dintr'ânsulŭ o treime dreptŭ chieltueli de întreţinere si de reparaţiunĭ anuale.

Se bucură de acestŭ scădĕmêntŭ de o a treia parte, şi tóte fabricele şi maşinele, precumŭ: morĭ, velniţe (poverne), salhanale şi alte asemenea, chiarŭ cândŭ suntŭ date în arendă împreună cu întréga moşie.

g. La moşiile răzăşescĭ (moşnene) venitulŭ părţilorŭ otărâte şi stâlpite (pietrite) se va socoti în deosebĭ; iarŭ acela alŭ părţilorŭ neotărâte şi nestâlpite se va evalua în totalŭ, şi darea ce'lŭ va privi se va respunde fisculuĭ de câtre obştea coproprietarilorŭ, care apoĭ va face repartiţiunea dăriĭ între eĭ în proporţiune cu venitulŭ părţiĭ stăpânite de fie-care.

---

1 aprilie, va fi de patru leĭ la % asupra venituluĭ anualŭ curat, de la menţionatele proprietăţĭ situate în Principatele-Unite.

Art. III. Basele fondamentale pe care se aşează acéstă contribuţia va fi legea de la 2 sept 1860(a), votată şi priimită de corpurile legiuitóre de dincóce de Milcovŭ, alle cărĭi dispositiĭ nu aŭ luatŭ pênă acum vre-o modificaţie.

Art. IV. La proprietăţile din oraşiulŭ Iaşi contribuţia de patru la % se va calcula pe jumătatea venituluĭ anualŭ currat.

Art. V. Legea pentru impositulŭ fonciar, admisă şi promulgată dincolo de Milcovŭ la 16 Fevruarie annulŭ 1859, este şi remâne desfiinţată.

a) Acéstă lege din 2 Septemvrie este cea care o raportămŭ mai susŭ din 19 Oct. La 2 Septem. 1860 s'a votatŭ de către Adunare acéstă lege; însă promulgarea ei s'a făcutŭ la 19 Oct. 1860

h. Venitulŭ viilorŭ se va evalua dupŏ venitulŭ pămêntuluĭ de arătură alŭ localităţiĭ unde se află.

Art. 3. Nu suntŭ supuse dăriĭ prevĕḑute prin acéstă legiuire, încăperile rurale neproducĕtóre de venitŭ, precumŭ: case de locuinţă, hambare, coşare, grajdurĭ, şurĭ şi alte asemenea cu îngrăditurile lorŭ.

Art. 4. Pădurile în deobşte, pe câtŭ timpŭ nu sunt esploatate, nu suntŭ supuse dăriĭ; asemenea şi locurile unde se seamănă saŭ se va sădi pădure, suntŭ scutite de dare, ca tóte sădirile, până vorŭ începe a fi esploatate.

Pădurile cele esploatate plătescŭ în proporţiune cu càtimea tăiată pe fie-care anŭ dupe preciurile de miḑlocŭ a diferitelorŭ localităţĭ, scăḑêndu-se o ḑecime pentru chieltuelile de pasă şi de întreţinere.

Pădurile nefiindŭ esploatate pe conta proprietarilorŭ, ci arenduite, contractele de arenduire servă de bază evaluăriĭ.

Contribuţiunea pentru părţile de pădure date arendaşilorŭ în puterea contractelorŭ de arenduire împreună cu venitulŭ anualŭ alŭ proprietăţiĭ, se socotesce coprinsă în darea generală a acesteĭ proprietăţĭ.

Lemnele tăiate pentru trebuinţă casnică saŭ rurală a însuşĭ proprietaruluĭ, nu suntŭ supuse dăriĭ.

Locurile de tuferisŭ date în curăţire pentru a se preface în locurĭ de hrană, nu sunt supuse la nicĭ o contribuţiune, şi dupe curăţirea şi punerea lorŭ în lucru suntŭ scutite de orĭ-ce dare ânchĕ pe unŭ termenŭ de cincĭ anĭ;

Asemenea nu suntŭ supuse dâriĭ nicĭ locurile de baltă scurse artificialŭ, pe acelaşĭ termenŭ de cincĭ anĭ, dupe ce se vor pune în stare de cultură.

Art. 5 Locurile unde se sémănă saŭ se va sădi pomĭ roditorĭ, saŭ duḑĭ, pentru ḑece anĭ, suntŭ scutite de dare, de la semănarea saŭ sădirea lorŭ.

Art. 6. Zidirile nouĕ suntŭ scutite de orĭ-ce dare:

a. Celle lucrate în paente şi cele cu unŭ catŭ inferiorŭ pe termenŭ de treĭ anĭ, socotiţĭ de cândŭ vorŭ fi abitabile. (de locuitŭ).

b. Celle cu duĕ caturĭ de zidŭ întregŭ pe treĭ anĭ.

c. Cele cu maĭ multe caturĭ pe treĭ anĭ.

Art. 7. Vitele de esploataţiune rurală, de reproducere şi acele puse la îngrăşatŭ nu intră in evaluaţia venituluĭ fonciarŭ.

Art. 8. Proprietarulŭ care se va socoti asupritŭ cu evaluarea venituluĭ proprietăţiĭ sale, póte reclama prin prefectura districtuluĭ îndreptarea evaluăriĭ în termenŭ de treĭ lunĭ, socotitŭ din ḑioa în care va priimi notificaţiunea de cătimea dăriĭ ce i s'arŭ fi impusŭ.

La unŭ asemenea casŭ ânsĕ contribuitorulŭ este datorŭ a plăti darea ce i se cere, remâindŭ a se scădea la termenulŭ următorŭ, daca s'arŭ descoperi că este încărcatŭ cu tacsarea.

Assemenea şi fisculŭ cândŭ se va încredinţa că evaluarea venituluĭ uneĭ moşiĭ nearenduite este micşorată spre paguba Statuluĭ, saŭ că contractele de arendă, fie şi legalisate, suntŭ economicóse şi arată unŭ preçiŭ maĭ josŭ de câtŭ acel adevĕrat, póte contesta reclamândŭ totŭ prin prefectură o din nouĕ evaluare, saŭ constatarea fraudeĭ.

Art. 9. În casurile maĭ sus preveḑute, prefectura va lua cuvenitele disposiţiunĭ spre a se face a doua evaluare în termen d'o lună dupĕ modulŭ următorŭ:

Se numescŭ comisiunĭ de preçiuire compuse de patru arbitri, duoĭ aleşĭ de către fiscŭ şi duoĭ de către proprietarulŭ interesatŭ. Acestĭ arbitri decidŭ asupra contestaţiuneĭ cu majoritatea glasurilorŭ, iarŭ neputêndŭ forma majoritatea, alegŭ unŭ supr'arbitru, şi cândŭ şi asupra alegeriĭ de sub arbitru nu se vorŭ putea înţelege atuncĭ municipalitatea locală va fi chiămată a numi pe acelŭ supr'arbitru.

Art. 10. Sunt scutite de acéstă contribuţiune următórele proprietăţĭ:

a. Încăperile menite pentru eserciţiulŭ osebitelorŭ culte recunnoscute, cu locurile şi zidirile coprinse în îngrăditurile lorŭ, precumŭ şi locuinţele cleruluĭ de

mirŭ, şi ale servitorilorŭ bisericeşti de orĭ-ce religiune, fŏră ânsĕ a se coprinde în acĕstă escepţiune, casele ce asemenea feţie saŭ stabilimente arŭ avea pentru închiriere şi speculaţiune:

b. Moşiile şi încăperile ce sunt proprietate a Statuluĭ, episcopiile şi seminarele cu îngrăditurile lorŭ, ospitalurile, aşedămintele publice de bine facere, încăperile publice de învĕţĕtură, casele municipale şi comunale, casele de locuinţă saŭ de cancelarie ale representanţilorŭ puterilorŭ străine, pe câtŭ arŭ fi proprii ale lorŭ, saŭ ale guvernuluĭ lorŭ, casermele, închisorile, casa societăţiĭ de medicĭ şi naturalişti din Iaşi, fŏră ânsĕ a se aplica acĕstă scutire şi la încăperile luate în chirie de către Statŭ, municipalităţi şi comune.

c. Drumurile şi pieţele publice în câtŭ aceste pieţe n'arŭ fi proprietate privată, producĕtóre de venitŭ; casele a cărora chirie anuală n'arŭ trece peste două sute leĭ.

Art. 11. Evaluaţiunea generală a venituluĭ se va reînoi din cinci anĭ în cinci anĭ.

Art. 12. Contribuabilĭ, care în scopŭ d'a păgubi fiscul, se vorŭ dovedi c'aŭ arătatŭ prin unŭ contractŭ economicosŭ, saŭ almintrelea, unŭ venitŭ maĭ micŭ de câtŭ adevĕratulŭ venitŭ curatŭ ce tragŭ dupĕ proprietatea lorŭ, vorŭ plăti dreptŭ globire, contribuţiunea îndoită pe totŭ timpulŭ în care arŭ fi fraudatŭ fiscul.

Asemenea şi agentulŭ fisculuĭ care cu rea credinţă arŭ fi trasŭ pe contribuabilŭ la o dare asupritóre, se va putea prigoni în naintea tribunaluluĭ competentŭ, spre a se judeca şi a-şĭ priimi legiuita pedépsă, întorcêndu-se contribuabilului asupritŭ totŭ odată contribuţiunea ce cu nedreptŭ i s'arŭ fi luatŭ.

Dispoziţiuni transitorii.

Venitulŭ proprietăţiĭ fonciare fiindŭ supusŭ la darea directă prin acĕstă legiuire, impoziţiunile indirecte plătite până acumŭ sub titlu de esportaţiunea cerealorŭ, a vitelorŭ şi a seuluĭ, vorŭ conteni îndată ce o lege va veni să supue la acĕstă contribuţiune directă pe toţĭ producĕtorii de asemenea obiecte.

Contribuţiunile fonciare sub orĭ-ce numire care s'aŭ plătitŭ până acumŭ asupra proprietăţilorŭ rurale, vorŭ înceta îndată dupĕ punerea în lucrare a acesteĭ legiuiri.

LEGE

Decret. la 11 Oct. 1860, prom. la 19 Oct. 1860.

relativă la tacsa de transmitere asupra proprietăţilorŭ aşedămintelorŭ publice.(1)

Art. 1. Tóte proprietăţile nemişcătóre supuse la contribuţiunea fonciară, ale tutulorŭ aşedămintelorŭ publice, precumŭ sunt: Metropolia, episcopiile, monastirile

1) Această legiuire, prin legea din 31 Martie 1862 s'a aplicatŭ şi la immobilele de dincolo de Milcovŭ. Eacă testulŭ legeĭ din 31 Marte 1862.

Art. 1. Tóte proprietăţile nemiscătóre din partea de dincolo de Milcovŭ, supuse la contribuţiunea fonciară, alle tutulor assezămintelorŭ publice precum sunt: Mitropolia, Episcopiile, monastirile închinate şi neînchinate cu metósele lorŭ, chinoviile, monastirile şi bisericile de sub diferite tutele şi dupe diferite dispositiĭ testamentare, municipalităţile, comunele, spitalele, scoalele, seminarele şi orĭ-ce alt assezâmînt de bine-facere, sunt supuse tot o dată pe séma fiscului, şi la o a doua imposiţie denumită „taxă de trasmitere“ a proprietăţilorŭ lorŭ.

Art. 2. Acĕstă taxă remâne statornicită in cifra de leĭ 10 la % pe anŭ, asupra venituluĭ curat (net), aşia precum este fixată şi în partea de dincóci de

închinate şi neînchinate cu metóşele lorŭ, chinoviile, monastîrile şi bisericile de sub diferite tutele şi după diferite dispositiuni testamentare, municipalităţile, comunele, spitalele, scólele, seminarele şi orî-ce altŭ aşedĕmîntŭ de bine facere, suntŭ supuse totŭ de o dată pe séma guvernuluĭ şi la o a doua impositiune, ce represintă tacsa de transmitere a proprietăţilorŭ lorŭ, de la unulŭ la altulŭ, saŭ între viĭ şi morţĭ.

Art. 2. Acéstă tacsă este de 10 la sută pe anŭ asupra venituluĭ netŭ (curatŭ) a fiecăria proprietăţĭ nemişcătóre ale menţionatelorŭ aşedĕminte publice, se rĕspunde de dênsele de o dată cu impositiunea fonciară şi după aceleaşĭ regule de percepţiune şi de comtabilitate, prescrise de legea specială pentru impositiunea asupra venituluĭ fonciarŭ.

LEGE

Decret. la 12 Ianuarie 1861, prom. la 24 Ianuar. 1861.

Pentru înfiinţarea Curţiĭ de Casaţiune şi de justiţiă. (1)

TIT. I.

Organisarea Curţiĭ de Cassaţiune.

CAPITULŬ I.

Pentru întocmirea Curţiĭ de Cassaţiune.

Art. 1. O înaltă curte de cassaţiune şi de justiţiă se înfiinţează pentru întregulŭ statŭ allŭ Principatelorŭ-Unite Moldova şi ţéra Românéscă.

Art. 2. Tóte tribunalele şi Curţile de apelŭ alle Statuluĭ Principatelorŭ-Unite sunt suppuse juridicţiuneĭ Curteĭ de Casaţiune.

(abrogat) *Tribunalele bisericesci, carĭ azĭ esercită în faptŭ óre-carĭ atribuţiunĭ în materiĭ de căsătorică, sunt assemenea suppuse juridicţiuneĭ Curţiĭ de Casaţiune.*(2)

Assemenea sunt supuse jurisdicţiuneĭ Curţiĭ de Cassaţiune şi tribunalele militare, în cazurile şi dupe modulŭ prevezutŭ la art. 36.

Art. 3. (l. 1864 art. 1). Curtea de casaţiune este împărţită în doue secţiunĭ, şi se compune: de unŭ Prim-preşedinte, de doui preşedinţĭ de secţiunĭ şi de patru-spre-zece Membri, peste totŭ şépte-spre-zece Membri.(3)

Milcovŭ. — Ea (taxa) se va rĕspunde cu începere de la 1 Aprilie viitor a. c. de acele aşezăminte, de o dată cu impositia fonciară dupe aceleaşĭ regule de percepţie şi de contabilitate.

Art. 3. — Escepţiele stipulate prin legea impositului fonciar adoptată în partea de dincócĭ de Milcovŭ, vor fi aplicabile întocmaĭ şi în partea de dincolo de Milcovŭ.

1) Cortea de casaţiune s'a instalat şi a începutŭ a fonctiona la 15 Marte 1862—Greffa eĭ era formată şi primea recursurĭ încă de la 11 Februariŭ 1862.

2) Acestŭ alineatŭ este abrogatŭ prin art. 216 allŭ codiceluĭ civilŭ din 4 decem. 1864, care dă questiunile de divorţiŭ în atribuţiuneatribunalelorŭ civile.

3) Art. 3 din legea din 1861, era ast-felŭ: „Curtea de casaţiune este îm-

Art. 4. (l. 1864 art. 2). Secţiunile iaŭ numirea de: „Secţiunea civilă şi secţiunea criminală.“

Fie-care secţiune se compune de şépte membri şi unŭ Preşedinte.

Acum la începutŭ, şi pentru prima şi singura óră, secţiunile se vor forma prin sorţi.

Toţi membrii cari compunŭ o secţiune dinpreună cu preşedintele lorŭ, vor schimba la începutulŭ fie-căruĭ anŭ, de dreptŭ, pe membrii celleĭ-l-alte secţiuni.(4)

Art. 5. (l. 1864 art. 3) Secţiunea civilă pronunţă asupra tutulorŭ cererilorŭ de casaţiune în materiĭ civile.

Secţiunea criminale pronunţă asupra cererilorŭ în Casaţiune în materiĭ criminalĭ, corecţionalĭ şi de simplă poliţie.

Conflictele de jurisdicţiune între autorităţi de ordinea judecătoréscă, se judecă de către secţiunile unite.(5)

Art. 6. (l. 1864 art. 4). Primul Preşedinte presidă Curtea întrégă în Secţiuni unite şi póte presida, cândŭ va găsi de cuviinţă, şi dupe trebuinţa serviciuluĭ, şi fie-care secţiune în parte.(6)

---

părţită în treĭ secţiuni şi se compune: de unŭ Prim-Preşedinte, de treĭ preşedinţi de secţiuni, şi de doue-zecĭ şi unŭ membri; peste totŭ 25 Membri.“

Prin legea, decret. la 6 August 1864, prom. la 7 August 1864, în puterea statut: din 2 Iuliŭ, s'a desfiinţiatŭ sect. I a reclamaţiunilorŭ.

Eacă cuprinsulŭ acesteĭ legĭ:

Art. 1. Secţiunea I a reclamaţiunilorŭ a Curţiĭ de casaţiune se suprimă. Prin urmare, unŭ Preşedinte de secţiune, şépte membri din aĭ Curţiĭ de casaţiune, unŭ procurorŭ de secţiune, unŭ grefierŭ şi personalulŭ care compune una din celle treĭ grefĭ, sunt desfiinţiaţĭ.

Art. 2. Secţiunea II civile va adopta aceeaşĭ procedură ca secţiunea a III criminală, în totŭ ceea ce privesce introducerea causelorŭ. Tóte dispositiunile din legea Curţeĭ de casaţiune, relative la secţiunea reclamaţiunilorŭ, sunt abrogate.

Art. 3. Tóte procesele pendinte înaintea secţiuneĭ I. a reclamaţiunilorŭ vor trece, la punerea în lucrare a acestuĭ decretŭ, în cercetarea secţiuneĭ civile.“

Apoĭ legea, decret. la 17 August. prom. la 19 August 1864, în puterea stat. din 2 Iuliŭ, a prescrisŭ tóte modificările causate prin suprimarea uneĭ secţiuni.

(4) Art. 4 abrogat din legea din 1861 era redactat aşia: „Secţiunile iaŭ numirea de: Sect. I a reclamaţiunilorŭ; Sect. II civile şi sect. III criminală; ele se formează prin sorţi.

La fie care început de anŭ, care va fi la redeschiderea şedinţelorŭ dupe vacanţiile marĭ, se prenoescŭ în parte prin prefacerea a patru membri din fie-care secţiune, care prin tragere la sorţi trecŭ în altă secţiune.

Fie-care secţiune se compune: de şépte membri şi de unŭ Preşedinte.

(5) Art. 5. abrogat era redactat aşia: „Sect. I. a reclamaţiunilorŭ pronunţă asupra admisiuneĭ séŭ a respingereĭ tutulorŭ cererilorŭ adresate la Curtea de casaţiune.

„Secs. II. civile pronunţă definitivŭ asupra tutulorŭ cererilorŭ în casaţiune, dupe ce reclamaţiunile s'aŭ primitŭ de 1-a secţiune.

„Secţi. III. criminală pronunţă asupra cererilorŭ în casaţiune în materiĭ criminale, corecţionalĭ şi de simplă poliţiă.

„Conflictulŭ de atribuţiune (de competinţă) se judecă de secţiunile-Unite.

(6). Din vechiulŭ art. 6 s'a suprimat prin legea din 1864 unmaĭ alineatulŭ întiiŭ, care era redactat ast-felŭ;

„Preşedinţiĭ de secţiune se tragŭ la sorţi ca şi judecătoriĭ, pentrŭ a determina secţiunea ce aŭ a presida.“

CAPITULŬ II.

Pentru grefa Curţii de Casaţiune.

Art. 7. (l. 1864. art. 5) Grefa Curţii de Casaţiune se compune de unŭ primŭ grefierŭ, de duoĭ grefieri de secţiune, de cinci capi de masă, duoĭ-spre-ḑece scriitorĭ, unŭ registratorŭ generale şi duoĭ registratorĭ de secţiune.(7)

Art. 8. Primulŭ grefierŭ este capulŭ tutulorŭ funcţionarilorŭ grefeĭ; elŭ îngrijesce a se păzi buna rînduială în ţinerea registrelorŭ, a condicelor şi a tutulorŭ hârtiilorŭ din cancelariile secţiunilorŭ.

Grefierul redige otărîrea definitivă, sub-controlulŭ Preşedinteluĭ, şi o sub-semnéză dupe modulŭ prescrisŭ în Art. 59.

Grefierii de secţiune aŭ acelaşĭ însărcinărĭ, fie-care în grefa secţiunii sale. Aceştia se împartŭ la secţiunĭ de către primulŭ Preşedinte şi iaŭ loculŭ primuluĭ grefierŭ dupe vechime, în lipsa luĭ.

Art. 9. Curtea va avea nouĕ aprodĭ (uşierĭ), din care unulŭ va fi capulŭ lorŭ, şi carĭ toţĭ trebuie să sciă să scriă şi să citéscă.

Asemenea va avea pentru serviciulŭ eĭ duoĭ odăiaşĭ şi duoĭ rîndaşĭ.

Toţĭ aceştĭ impiegaţĭ şi servitorĭ vorŭ fi numiţĭ de curte dupe o îndoită listă, presentată de primulŭ Grefierŭ.

CAPITULU III.

Despre Ministeriulŭ publicŭ.

Art. 10 (l. 1864. art. 6). Ministeriulŭ Publicŭ, aşeḑatŭ lângă Curtea de Casaţiune, se compune: de unŭ procurorŭ generalŭ şi de duoĭ procurorĭ de secţiune.(8)

Art. 11. Procurorulŭ generalŭ are dreptul să asiste la şedinţele generalĭ ale secţiunilorŭ unite şi la şedinţele fiă-căria secţiunĭ; elŭ împarte lucrările Procurorilorŭ de pre la secţiunĭ şi ĭ însărcinésă a'lŭ supleea dupe trebuinţă.

În lipsa procuroruluĭ generale, loculŭ luĭ se ţine de către ceĭ-l-alţĭ procurorĭ, dupe rîndulŭ vechimeĭ.

Art. 12. Procurorii aŭ dreptulŭ de a vorbi în tóte causele ce se desbatŭ înaintea curţii, de a'şĭ da părerea despre aplicaţiunea legiĭ şi de a lua conclusiunĭ.

În cause civilĭ eĭ suntŭ datorĭ a opina maĭ cu sémă spre a apĕra interesele nevîrsnicilorŭ, interesele dotalĭ ale femeilorŭ, starea civile a persónelorŭ, interesele celorŭ zămisliţĭ şi ne născuţĭ încă, a acelorŭ înstrăinaţĭ fără represintanţĭ în Ţară, acelorŭ supuşĭ interdicţiunĭĭ, a Statuluĭ şi a osebitelorŭ aşeḑĕminte publice, şi de bine-facere.

Procurorii, nicĭ într'unŭ casŭ, nu aŭ voie să asiste, nicĭ să ia parte la deliberaţiunile judecĕtorilorŭ, carĭ sunt totŭ-d'auna secrete, ci numaĭ la tratatea pricinilorŭ.

Procurorii nu potŭ fi recusaţĭ, cândŭ fonctionéză în interesulŭ obştescŭ saŭ în interesele propriĭ ale Statuluĭ.

Art. 13. Ministeriulŭ publicŭ, d'a dreptulŭ, saŭ luândŭ înţelegere cu Departamentulŭ dreptăţiĭ, va ataca, pentru rea interpretare a legiĭ înaintea Curţiĭ de Casaţiune, otărîrile desăvîrşite şi actele celorŭ-l-alte instanţe judecĕtorescĭ în pricinĭ civile, chiarŭ cândŭ nu se vorŭ ataca de părţile interesate, însă numaĭ în interesulŭ legiĭ şi dupĕ espirarea termenuluĭ de apel.

---

7) După vechiulŭ articolŭ 7 abrogatŭ eraŭ treĭ grefierĭ de secţiunĭ, seaşe capi de masă şi treĭ registratorĭ.

8) Dupe art. 10 abrogat eraŭ treĭ procurorĭ de secţiune.

Otărîrea de casaţiune ce va interveni la asemenea casă, n'are nici unŭ efectŭ pentru prigonitorii carĭ n'aŭ atacatŭ în Casaţiune otărîrea casată a instanţeĭ de josŭ.

Art. 14. Procurorulŭ generalŭ are dreptulŭ de controlŭ şi de priveghiere asupra conclusiunilorŭ pregătite de Procurorii de secţiune, pentru a se înfăţişa Curţiĭ de Casaţiune.

Dacă Procurorulŭ generalŭ nu încuviinţézŭ conclusiunile Procuroruluĭ de secţiune, şi acestŭ din urmă insistă în părerea sa, atuncĭ procurorulŭ generalŭ însărcinézŭ pre celŭ-l-altŭ procurorŭ de secţiune a ţinea cuvêntulŭ, saŭ ţine elŭ însuşĭ cuvêntulŭ, la şedinţa de înfăţişare a pricinii.

Art. 15. Ministeriulŭ Publicŭ are pentru cancelaria sa treĭ scriitorĭ aleşĭ de primulŭ procurorŭ şi pre carĭ ĭĭ va pune sub immediata direcţiune şi ordine a unuia din procurorĭ de secţiune în însuşire de capŭ alŭ cancelarieĭ sale.

Membriĭ Curţiĭ de Casaţiune, funcţionariĭ Ministeriuluĭ publicŭ, grefierulŭ şi sub-grefieriĭ acesteĭ Curţĭ, nu potŭ fi în acelaşĭ timpŭ membri aĭ adunărĭĭ Elective, aĭ Comissiunĭĭ Centrale, nicĭ Ministri.(a)

CAPITOLU IV.

Despre rînduirĭ la Curtea de Casaţiune.

Art. 16. Membriĭ Curţiĭ de Casaţiune, procurorĭĭ şi grefierĭĭ se numescŭ de Domnŭ; ceĭ-l-alţĭ funcţionarĭ aĭ grefeĭ, precum şi aprodiĭ, se numescŭ de Curtea de Casaţiune, care încunoscinţézŭ despre acésta pre Ministeriulŭ dreptăţiĭ.

Pentru a putea fi numitŭ membru la Curtea de Casaţiune, trebuie a avea urmĕtórele însuşirĭ:

1. A fi mirénŭ, născutŭ pămênténŭ, saŭ a fi dobînditŭ împămîntenirea cea mare şi a nu fi supusŭ la nicĭ o protecţiune străină.

2. A avea vîrsta de 30 anĭ deplinŭ.

3. A avea întrebuinţarea depturilorŭ civilĭ.

4. A nu fi falitŭ nereabilitatŭ, saŭ osînditŭ la vre o pedépsă infamantă şi aflictivă, saŭ numaĭ infamantă.

5. A avea domiciliulŭ în Principatele-Unite.

Dispensiune nu se póte accorda pentru nicĭ una din aceste însuşirĭ.

Totŭ membrulŭ care va perde în cursulŭ funcţiunĭĭ sale vre una din aceste însuşirĭ, va fi consideratŭ ca eşitŭ din funcţiune *eo ipso* (de la sine), şi va fi înlocuitŭ prin altulŭ, însă numaĭ în puterea uneĭ hotărîrĭ ad-hoc, dată de câtre Curtea de Casaţiune.

Membriĭ la Curtea de Casaţiune se numescŭ:

a. Dintre persónele carĭ, avêndŭ diplomă de doctorŭ saŭ de licenţiatŭ in dreptŭ, de la una din facultăţile Principatelorŭ-Unite, saŭ din streinătate, vorŭ fi esercitatŭ pofesiunea de advocatŭ saŭ funcţiunĭ judiciare, în curgere de 7 anĭ, saŭ vorŭ fi fostŭ profesorĭ la una din facultăţile de legĭ ale Principatelor-Unite, în timpŭ de şépte anĭ.

Orĭ-cine se presintă în Ţérră cu o diplomă din strĕinătate, pe alŭ căria temeiŭ arŭ cere esercitiulŭ uneĭ specialităţĭ, să fie supusŭ unuĭ esamenŭ seriosŭ înaintea uneĭ comisiunĭ speciale, ca să dovedéscă de meritĕ esercitiŭ.

b. Preşedinţiĭ Curţiĭ de Casaţiune se numescŭ de Domnŭ dintre membri eĭ.

c. Procurorii la Curtea de Casaţiune trebue să aibă vêrsta de 30 anĭ deplinŭ şi să posede însuşirile prescrise la puncturile 1, 3, 4, 5 şi a, din acestŭ articolŭ.

d. Pentru a putea fi numitŭ grefierŭ la Curtea de Casaţiune, trebuie a avea însuşirile prevĕdute la puncturile 1, 3, 4 şi 5 din acestŭ articolŭ.

a) Dupe art. 7 allŭ statut. din 2 Iulie 1864, prim-preşedintele este de dreptă membru allŭ senatuluĭ.

Grefieri la Curtea de Casaţiune se potŭ numi numai:

a. Aceĭ carĭ vorŭ avea diplomă de studiĭ în dreptŭ, celŭ puţinŭ de duoĭ anĭ, într'o facultate din Ţérră, saŭ străinătate, şi vorŭ fi practicatŭ profesiunea de advocatŭ în cursŭ de treĭ anĭ, saŭ vorŭ fi servitŭ acelaşŭ timpŭ în ramura judecătorescă.

b. Aceĭ cari vorŭ fi servitŭ în cursŭ de cinci anĭ celŭ puţinŭ, saŭ în cualitate de grefieri pe la curţile judecătoresci, saŭ ca judecătorĭ de Tribunale saŭ ca cap de secţiune la Ministeriulŭ dreptăţiĭ.

c. Aceĭ cari, avêndŭ autorisaţiunea Ministeriuluĭ dreptăţiĭ, vorŭ fi practicatŭ profesiunea de advocatŭ celŭ puţinŭ cinci anĭ. a)

Osebitŭ de aceste condiţiunĭ de sciinţă şi esperienţă, grefieriĭ urmézĕ să aibă şi vêrsta deplină de 25 anĭ.

Ceĭ-l-alţĭ funcţionarĭ aĭ grefeĭ trebue neapăratŭ să aibă diplomă de învĕţĕturĭ colegialĕ şi vêrsta de 21 anĭ deplinŭ, saŭ să fiă servitŭ ca funcţionarĭ în vre o cancelarie publică în timpŭ de 5 anĭ, ca scriitorĭ, registratorĭ, saŭ capĭ de masă.

Art. 17. Funcţiunile de Preşedinte şi de Membriĭ la Curtea de Casaţiune sunt inamovibile.

Funcţiunile de procurorŭ şi celle-l-alte sunt amovibile.

CAPITULŬ V.

Despre serviciulŭ Curţiĭ.

SECŢIUNEA I.

Despre ţinerea şedinţelorŭ.

Art. 18. În şedinţele Secţiunilorŭ-Unite, Curtea de casaţiune se presidă de primulŭ Preşedinte; în lipsa acestuia, se presidă de Preşedinţiĭ de secţiunĭ, celŭ maĭ vechiŭ orînduitŭ dupĕ listă; în lipsa şi a acestora, Curtea se presidă de celŭ maĭ vechiŭ dintre membriĭ eĭ.

Secţiunile, în lipsa preşedinţilorŭ lorŭ, saŭ a primuluĭ preşedinte, se presidă de celŭ maĭ vechiŭ dintre membriĭ lorŭ.

La casŭ cândŭ preşedintele primarŭ ocupă scaunulŭ preşedinţialŭ, Preşedinţiĭ de Secţiune funcţionésă ca membriĭ.

Secţiunile-Unite facŭ instrucţiunile trebuitóre pentru menţinerea ordineĭ în şedinţe şi în întrul cancelarieĭ, care, încuviinţându-se de Domnŭ, se vorŭ punŭ în lucrare.

Arr. 19. Preşedinţiĭ şi membriĭ Curţiĭ de Casaţiune îşĭ iaŭ rêndulŭ lorŭ de şedere, în şedinţele generalĕ şi în şedinţele de Secţiunĭ, dupĕ rêndulŭ numiriĭ lorŭ.

Art. 20. O secţiune nu póte lucra şi judeca, de nu vorŭ fi celŭ puţinŭ şépte membri de faţă.

Cândŭ acestŭ numĕrŭ nu se póte împlini din pricină de bólă, de congediŭ, de recusaţiune, saŭ alte asemenea împrejurărĭ, numĕrulŭ se complectă cu membriĭ din cele-l-alte secţiunĭ traşĭ la sorţĭ. (art. 7. l. 864; 19 Aug.)

Art. 21. Niciŏ otărâre nu póte eşi din Secţiune daca nu împreună cinci glasurĭ.

Art. 22. Întêmplându-se a nu se împlini numĕrulŭ de majoritatea cerută de Art. precedentŭ, se vorŭ chiăma alţĭ treĭ membri, traşĭ le sorţĭ, de la cele alte secţiunĭ, şi se va cerceta pricina din noŭ; daca nu se va putea nicĭ atuncea forma majoritate, se va amâna pricina, de la una lună până la treĭ celŭ multŭ, şi daca şi la

a) Acestŭ alineat s'a modificat prin legea Avocaţilor din 6 Decem. 1864 (V. 8.)

acestŭ termenŭ nu se va putea obține majoritatea, se va judeca pricina de Secțiunile-Unite. — Se esceptă însă pricinile urginte, care, în acestŭ casŭ, se judecă îndată de Secțiunile-Unite. (art. 8 l. 864, 19 Aug.)

Art. 23. Judecătorii deosebitelorŭ Secțiuni se potŭ supleca unii pre alții dintr'o Secțiune la alta prin sorți, la casurĭ cândŭ, dupre lege, unŭ judecătorŭ nu póte lua parte la judecată în secțiunea luĭ.

Art. 24. Suppleearea și chiămarea judecătorilorŭ de la o secțiune la alta, cu modulŭ determinatŭ la casurile prevĕdute maĭ susŭ, se urmésă prin scirea și mijlocirea primuluĭ Președinte, saŭ a celuĭ ce ține locŭlă sĕŭ.

Art. 25 (art. 9 l. 1864) Cândŭ Curtea de Casațiune judică în Secțiuni-Unite, trebuie să fie față și să ia parte la judecată celŭ pucinŭ 12 Membri, pe lîngă Președinte saŭ Vice-Președinte.

La asemenea casŭ o otărâre nu se póte da de nu împreună 8 glasurĭ.—Eară cândŭ Secțiunile suntŭ întrunite în întregulŭ complectŭ, majoritatea absolută este de ajunsŭ.(1)

Art. 26. Fie-care Secțiune în parte, ține celŭ puținŭ câte treĭ ședințe pe sĕptĕmână.

Secțiunile-Unite ținŭ ședințe de câte-orĭ trebuința va cere.

SECȚIUNEA II.

Despre vacanțe.

Art. 27 (art. 10 l. 1864) Curtea de Casațiune are vacanțe la Crăciunŭ 15 dile, începêndŭ din ajunulŭ Crăciunuluĭ, și la Paștĭ 15 dile, începêndŭ din ḑioa Floriilorŭ.

Deosebitŭ, secțiunea civilă are vacanții marĭ de la 1 Iulie până 15 August.

Peste totŭ celŭ-altŭ cursŭ alŭ anuluĭ, Curtea de Casațiune ține ședințe regulate în tóte ḑilele, afară de duminici și sĕrbătorĭ marĭ.

(Art. 28.) (Abrog.) pentru timpulŭ vacanțiilorŭ marĭ, se formă, prin tragere la sorți, o secțiune sub numire, de secțiunea vacanțiilorŭ, întocmită de șépte Membrii, spre a espedia pricinile criminale, și a otărî asupra cererilorŭ de Casațiune celorŭ maĭ urginte.

Secțiunea permanentă, alésă pentru timpulŭ vacanțiilorŭ, va fi compusă de șépte Membrii, și numele membrilorŭ ce vorŭ fi îndeplinitŭ acea missiune în anulŭ precedinte, nu vorŭ maĭ figura în urna sorțilorŭ, ci se vorŭ trage în anulŭ II și III. (V. art. 14. l. 1864).

SECȚIUNEA III.

Despre congedii.

Art. 29. Membrii Curții de Casațiune potŭ dobêndi congedii pentru trebuințe otărâte.

Congediile se daŭ de către însuși Curtea de Casațiune, în secțiuni întrunite, și numaĭ unul în cursul unuĭ anŭ se póte acorda unuĭ membru. Congediŭ de douĕ luni nu se póte acorda de câtŭ în casŭ de bólă, saŭ de neapărată necesitate; iar de va trece de douĕ luni în susŭ până la patru, membrulŭ perde léfa, și de va trece și de patru luni, se socotește demissionatŭ.

Art. 30. Procurorii de secțiuni cerŭ congediŭ de la procurorulŭ generalŭ,

1) Dupe vechiulŭ art. 25, abrogat, se cerea a fi față în secțiuni-Unite 16 membri, carĭ să întrunească 11 voturĭ spre a da o otărîre

cându congediele nu trecu peste o lună; eră dacă cererea de congediu este pentru mai multu de o lună, se adresă către Ministeriulu Dreptăţii, prin procurorulu generale.

Art. 31. Procurorulu generale îşi adresă cererile de congediu totu-de-una la Ministeriulu dreptăţii.

Art. 32. Ori-ce cerere de congediu din partea unui membru alu Curţii, trebue să se facă înscrisu şi să fie sprijinită de primulu preşedinte, carele constată şi încredinţéză că numerulu judecătoriloru ce remâne în fiinţă, este de ajunsu pentru lucrările Curţii şi că serviciulu nu va suferi din lipsă.

Cererea de congediu a primului preşedinte se va supune Domnului.

Art. 33. Tóte congediele acordate se scriu într'unu registru speciale de congediu ce stă în păstrarea şi îngrijirea primului grefieru.

Art. 34. La capulu fie-căria luni, grefierulu face un estractu de congediele acordate în luna trecută. — Acestu estractu se încredinţéză şi se subscrie de primulu preşedinte, care 'lu trimite Ministeriului dreptăţii, spre a 'lu publica în Monitorulu Officiale.

TITLU II.

Despre jurisdicţiune şi procedură.

CAPITOLU I.

Despre jurisdicţiune.

SECŢIUNEA I.

Despre competinţa Curţii cu atribuţiunile de Casaţiune.

Art. 35. În cause de dreptu privatu, Curtea funcţionéză ca curte de Casaţiune. În cause politice şi de disciplină Curtea de Casaţiune judecă ca Înaltă Curte de Justiţie.

Art. 36. Curtea de Casaţiune, judecă în acésta cualitate, cererile de Casaţiune pornite:

a). În contra otărârilorŭ Tribunaleloru de întêia instanţă, nesupuse la apelaţiune, şi în contra otărârilorŭ desăvêrşite pronunţate de instanţele de Apelu.

Între aceste se socotescu şi Tribunalulu de comerciu din Galaţi, Tribunalulu Criminalu şi Curtea de Confirmaţiune din Iaşi.

b). În contra desevêrşitelorŭ otăriri de arbitri, cându aceştia judecă ca Tribunalu, dupe rânduiala Art. 50 din Condica de Comerciu a Ţĕrrei Românescĭ.

c). În contra otărârilorŭ Tribunaleloru militare, însă numai:

1) Pentru causă de necompetinţă saŭ abusu de putere, cându se va fi datu în contra unui individu, ce nu este militaru, nici assimilatu prin a sa funcţiune, de câtre lege, cu militarii.

2) Când vor fi atacate de către Guvernu dupe coprinderea Art. 41, din acésta legiuire, în care casu militarulu condamnatu se póte folosi de cererea în Casaţiune formată de Guvernu.

Asemenea Curtea de Casaţiune pronunţă:

1) Asupra cererilorŭ de strămutare a pricinilorŭ de la unu Tribunalu la altulu, saŭ de la o Curte de Apelu la alta, pentru cuvêntulu de bănuială legitimă saŭ de siguranţă publică.

2) Asupra cererilorŭ în contra otăririlorŭ (fie şi nedesăvîrşite), saŭ acteloru judecătorescĭ de ori-ce instanţă, care arŭ cuprinde un escesu de putere, saŭ arŭ fi făcute fără competinţă.

Asemenea şi asupra reclamaţiuniloru în contra Tribunaleloru, pentru togadă

de dreptate (déni de justice, nevoință de a judeca) pentru fraudă saŭ mituire a).

3) Asupra conflictelorŭ*) de jurisdicțiune între douĕ saŭ mai multe Curți și Tribunale, de vorŭ fi supuse acestea la Curți de Apelŭ differite.

Iar conflictele de jurisdicțiune între douĕ saŭ mai multe Tribunale, supuse la aceeași Curte de Apelŭ, se judecă de Curtea de Apelŭ la care suntŭ supuse.

4) Asupra otărârilorŭ contrarii date de aceeași Curte, saŭ de douĕ differite Curți, saŭ de un Tribunalŭ și Curte, în una și aceeași pricină, între aceleași persóne și în aceleași împrejurări de prigonire.

5) Asupra tânguirilorŭ pornite în contra otărârilorŭ atingĕtóre de reclamațiunile isvorâte din causa uneĭ espropriațiuni.

6) Asupra reclamațiunilorŭ electorale, în contra otărârilorŭ tribunaluluĭ care admite saŭ respinge înscrierea cuĭ-va în listele electorale în contra legilorŭ.**

7) (Abrog.) Asupra conflictelorŭ de atribuțiuni ivite între autoritatea judecĕtorĕscă și acea esecutivă. (abrog. V. l. 1864 art. 14)***

8) Și în genere asupra tutulorŭ materiilorŭ ce i se vor atribui de lege.

Ari. 37. Casațiunea uneĭ otărâri se póte cere și în împrejurările următóre:

1) Când pricina s'a judecatŭ și otărârea s'a datŭ de un numĕrŭ de judecĕtorĭ maĭ puținŭ de câtŭ celŭ cerutŭ de lege.

2) Când otărârea s'a datŭ de un numĕr de judecătorĭ cari n'aŭ luatŭ parte la tóte ședințele de înfățișare.

3) Când otărârea, în dispositivulŭ eĭ, nu coprinde temeiurile pe care este basată, saŭ când se întemeiază pe articole cu totulŭ streine de firea pricineĭ.

4) Cândŭ tribunalulŭ saŭ Curtea, ce aŭ judecatŭ pricina, vorŭ fi fostŭ compuse de judecătorĭ ce n'aŭ îndeplinitŭ condițiunile cerute de lege.

5) Când încheierile tribunalelorŭ saŭ Curțilorŭ de Apelŭ, date cu titlulŭ de deslușirĭ la împiedicările ivite cu ocasiunea punerĭĭ în lucrare a uneĭ otărâri definitive, saŭ aducereĭ întru îndeplinire, se vorŭ ataca ca contrarii otărârilorŭ definitive.

6) Cererea în Casațiune, pornită în contra uneĭ otărâri, sub cuvêntulŭ de rea interpretare a tocmeleĭ, nu va fi priimită, decâtŭ când interpretațiunea datŭ tocmeleĭ prin acea otărâre, arŭ schimba însăși natura tocmeleĭ.

Art. 38. Curtea de Casațiune nu judecă nicĭ odată pricina în fondŭ, ci cassésă (oboară) otărârile date cu călcare de lege și procedurile vicióse în care se cunoscŭ călcate formele essențiale, cerute pentru validitatea lorŭ, și anulésă ac tele făcute fără competință.

Curtea de Casațiune nu póte priimi cereri în cassațiune, de câtŭ în contra otărârilorŭ judecătorescĭ definitive, éră nu și în contra otărârilorŭ nedesăvîrșite, cari suntŭ încă supuse apelațiuniĭ la Curtea de Apelŭ, (afară de casulŭ prevĕdutŭ la Art. 41 din acéstă legiuire), precumŭ nicĭ în contra otărârilorŭ pregătitóre și deslușitóre (jugements préparatoires et interlocutoires), căcĭ cassarea acestora nu se póte cere, de câtŭ dupe ce s'aŭ datŭ otărârea definitivă în fondŭ a aceleĭ pricini.

La casŭ când procedura va fi cassată, se va reîncepe de la lucrarea cea abătută din forme.

Art. 39. Curtea de Casațiune, cândŭ va cassa o otărâre saŭ va anula o procedură, va rîndui totŭ-de-una o altă judecătorie, (Tribunalŭ saŭ Curte) care

---

a) (Prise à partie) pornire în contra unuĭ Tribunalŭ saŭ a uneĭ Curți întregĭ, saŭ numaĭ asupra unora din judicătorĭ.

*) Este conflictŭ de jurisdicțiune atunci când două saŭ maĭ multe Tribunale, orĭ Curțĭ, și ar însuși competința de a judeca una și aceeași pricină, saŭ când fie căre s'ar declara necompetință de a o judeca.

**) V. art. 7. l. elect. 2 Iuliŭ 1864.

***) Dupe art. 45 alŭ l. Cons. de Stat, astă atribuțiune este dată Consiliuluĭ de Statŭ.

va fi mai apropiată de judecătoria ce a judecatŭ întêiŭ, și care va urma să judece fondulŭ pricinii, dacă pricina este de fire a priimi o urmare de judecată, afară de casurile prevĕdute la Art. 40.

Judecĕtoria urmĕsă a fi de aceeași trĕptă cu aceea a căria otărâre se cassĕsă.

Art. 40 Curtea de Casațiune nu trimite pricina în nuoă judecată la altŭ Tribunalŭ saŭ Curte:

a. Când Casațiunea se pronunță, pentru cuvêntulŭ că otărârea cassată a condamnatŭ fapte neprevĕdute de lege.

b. Când desființĕsă o otărîre, pentru că s'a priimitŭ apelațiune saŭ opositiune peste termenulŭ legiuitŭ.

c. Când anulĕsă otărîrĭ pentru contrarietate cu alte otărârĭ desĕvîrșite și încheierĭ de deslușirĭ pentru punerea în lucrare a otărârilorŭ definitive, contrariĭ acestorŭ otărârĭ.

d. În pricini electorale, când casĕsă otărârea Tribunalului care admite saŭ respinge înscrierea în contra prescripțiunelorŭ legi.

e. Când desființĕsă otărârĭ în materiĭ penale prin care acusatulŭ a fostŭ declaratŭ nevinovatŭ.

Art. 41. Ministeriulŭ Justițieĭ, adresêndu-se prin procurorulŭ Curții de Casațiune, saŭ d'a dreptulŭ, saŭ în urma inițiativeĭ luate de acesta și fără prejudiciulŭ (vătămarea) dreptuluĭ părților interesate, va denuncia Curții de Casațiune orĭ-ce actŭ prin care judecĕtoriĭ și arŭ fi însușitŭ atribuțiunĭ peste competința lorŭ și arŭ fi comisŭ vre-unŭ escesŭ de putere, saŭ delicte relative la funcțiunile lorŭ.

În casŭ de delicte, când Curtea va anula acele otărârĭ saŭ acte, se va constitui îndată în Curte de Justiție, conformŭ art. 42, și va proceda la judecata culpabililorŭ.

SECȚIUNEA II.

Despre competința Curții de Casațiune ca Înaltă Curte de Justiție.

Art. 42. Ca Înaltă curte de Justiție, Curtea de Casațiune judecă d'a dreptulŭ pîrile pornite în contra Ministrilorŭ și a celorŭ-l-alți funcționarĭ înalți, cariĭ până acum eraŭ de jurisdicțiunea înaltei Curțĭ și a Divanuluĭ Domnescŭ.

Ea judecă asemenea și pre toți membriĭ părții judecătorescĭ și aĭ Ministeriuluĭ publicŭ.

Ea are dreptulŭ de jurisdicțiune esclusivă asupra Membrilorŭ eĭ în pricinĭ penale, și esercită drepturile de censură și de disciplină asupra Curților de Apelŭ și asupra Tribunalelorŭ.

La asemenea casurĭ, Curtea judecă și otărăsce în fondŭ.

Otărârile Curțĭ de Justiție, date în puterea acestuĭ articolŭ, se aducŭ întru împlinire prin Ministeriulŭ Dreptățiĭ.

CAPITULŬ II.

Despre procedură.

SECȚIUNEA I.

Despre cererea în Casațiune.

Art. 43. Cererea de Casațiune se face prin petițiune înscrisŭ depusă la grefa Curții.

Ministeriului publicu, cându este parte principală, adresésă cererea sa de Casaţiune prin actu formalu către Preşedintele Curţii.

Art. 44. Termenulu cereriĭ în Casaţiune pentru prigonitorĭ, în tóte pricinile, afară de cele criminale, este de treĭ luni, socotitu de la priimirea saŭ de la predarea copieĭ de otărire, în mâna părţii ce o ataca saŭ în mâna împuternicituluĭ eĭ, saŭ de la lăsarea copieĭ la locuinţa eĭ.

Ḑioa întru care începe terminulu, şi ḑioa în care se sfîrşesce, nu se socotescu în acestu terminu.

Art. 45. Daca partea interesată móre, în cursulu acestuĭ terminu, fără să fiă pornitu cerere în casaţiune, atunci terminulu curge: pentru moştenitorĭ presenţĭ şi majorĭ, din minutulu morţiĭ; pentru moştenitorĭ minorĭ, saŭ declaraţĭ de incapabilĭ din orĭ-ce altă causă, saŭ pentru casulu cându mostenirea va fi vacantă, terminulu va curge din ḑioa în care se va nnmi o tutelă saŭ o curatelă, saŭ se va fi datu moştenirea în administrarea obşteşteĭ Epitropiĭ.

Apelulu în Casaţiune, orĭ în ce casu, nu se socotesce o faptă de priimirea moşteniriĭ.

Art. 46. Cererea în Casaţiune este însoţită de copia otărâriĭ atacate şi de o tacsă de 20 galbenĭ în pricinĭ civilĭ şi comercialĭ.

Suntu apĕraţĭ de acésta tacsă: aceĭ cari vorŭ produce de la autorităţile locale, dovadă de a lorŭ scăpătéciune, însoţită de biletulu de contribuţiune ce plătescu.

Nu suntu supuse la plata tacseĭ: cererile în Casaţiune pornite de către Ministeriulu Publicu, saŭ de către Agenţiĭ publicĭ, pentru afaceri cari privescu directu administraţiunea şi domeniele saŭ veniturile Statuluĭ.

Tacsa se restitue cându otărîrea saŭ sentinţa se va casa; saŭ cându se va recunósce că depunerea tacseĭ s'a făcutu în contra prescripţiuniĭ legiĭ.

Art. 47. Odată cu, saŭ dupĕ presentarea cereriĭ în Casaţiune, părţile împricinate potŭ presenta unu memoriu deslusitoru în pricină, însă înainte de darea otăririĭ Curţiĭ.

Art. 48. În pricinĭ criminale, pornirea în casaţiune se face în modulu şi termenile cerute de condica de procedură criminală a Ţĕreĭ Romăneşcĭ, pentru apelaţiunĭ către înalta Curte.

SECŢIUNEA II.

Despre împărţirea pricinilorŭ la secţiunĭ.

Art. 49. Tóte pricinile intrate se trecŭ chiarŭ în momentulŭ intrăriĭ lorŭ, într'un registru generalu cu numĕrŭ dupre data şi rîndulu intrăriĭ.

Primulu preşedinte le împarte apoĭ între secţiunĭ, unde şi acolo se trecŭ în deosebitu registru, érăşi cu numĕrŭ, dupre data şi rândulu intrăriĭ.

Art. 50. (art. 11. l. 1864). În fie-care secţiune suntu doue registre, într'unulu se trecŭ pricinile urginte (grabnice), în celu-l-altu cele ordinare.

Primulu preşedinte, prin una şi singură citaţiune, adresată tutulor părţilor interesate, le va sorocipentru zioa determinată spre înfăţişare.

Pricinile se sorocescu dupre rândulu intrăriĭ lorŭ, afară numaĭ de cele grabnice, care aŭ precădere. (1)

Art. 51. Se socotescu urginte acele pricinĭ, pentru care procurorĭĭ cerŭ cercetarea cu precădere (requisitoire du Minitère public), pricinile pentru care s'aŭ pronunţatu mórtea, pricinile civilĭ şi criminale în care se găsesce interesată Naţiunea, şi în deobşte tóte cele reputate ast-felu prin o lege.

---

(1)—În vechiulu art. 50 nu se afla alineatulu al doilea.

Tóte lucrările venite în Curte se vor trece în condica grefei, cu numĕrulŭ şi data ei şi a venirii lorŭ în Curte.

Lucrările se vorŭ împărți la secțiunile cuvenite şi se vorŭ înscrie, cele grabnice, într'unŭ registru speciale, şi cele ordinare într'unŭ altŭ registru; deci fie-care secțiune va avea două a nume registre.

Procesele nu se vorŭ presenta secțiunii, chiĕmate a otărî asupra lorŭ, decâtŭ dupre ce ele vorŭ fi puse în stare (mise en état).

Procesulŭ este consideratŭ ca pusŭ în stare, cândŭ tóte lucrările trebuitóre, între care se coprinde şi memoriulŭ datŭ de părțile interesate, s'aŭ comunicatŭ curții, saŭ cândŭ termenele înceuviințate pentru comunicarea lorŭ, aŭ espiratŭ; pricinile se judecă după rîndulŭ lorŭ din registru. Cu tóte aceste preşedintele póte, dupre requisitoriile Ministeriuluĭ publicŭ, să judece maĭ întêiŭ pricinile maĭ urginte, dintre acele înscrise în registru ca urginte.

Requisitoriele Ministeriuluĭ publicŭ, care nu sufere întârdiere, potŭ fi presentate la fie-care şedință, şi se judecă de către curte, fără a urma trebuința de a fi înscrise la rîndŭ.

Pricinile puse în stare, se vorŭ împărți de câtre primulŭ preşedinte, saŭ de către celŭ ce'i ține locŭlŭ în lipsă-i, între membrii carĭ urmézŭ a face raportŭ asupra lorŭ.

Art. 52. Grefierulŭ secțiunii este datorŭ, dupre ordinul Preşedinteluĭ, să țiiă listă pe o condică specială de pricinele sorocite în fie-care di.

Listele de sorocire a pricinilorŭ se afișézŭ în grefă, şi în sala şedințelorŭ până în diua otărârii pricinii.

Art. 53. Pricinile puse în stare, se împartŭ de către Preşedintele între membrii presenți, pentru a face raportŭ asupra lorŭ; raportorii se tragŭ la sorți.

Raportulŭ coprinde relațiunea cursuluĭ pricinii, cu împrejurările ei şi cu arătare de temeiurile luate în otărârile lorŭ de instanțele ce aŭ judecatŭ pricina, dar fără conclusiune din partea raportoruluĭ.

Se va însemna dioa cândŭ s'a însărcinatŭ membrulŭ ca să facă raportŭ şi dioa presentării raportuluĭ la grefă.

In pricinile grabnice raportulŭ trebue să fie gata şi presentatŭ celŭ multŭ în 15 dile, óră în cele-l-alte pricini celŭ multŭ într'o lună.

Nu vorŭ putea raportorii să întârdie presentarea raportuluĭ sub cuvênt că le maĭ trebuescŭ spre lămurirea lorŭ, lucrări necomunicate încă şi cari trebuescŭ aşteptate.

Dacă raportorulŭ însărcinatŭ cu facerea raportuluĭ, nu'lŭ presentă în termenulŭ prescrisŭ, elŭ este datorŭ să dea sémă preşedinteluĭ despre motivele care l'aŭ silitŭ să întârdiă presentarea luĭ, peste termenulŭ prescrisŭ. Preşedintele aprobându aceste motive, otărasce raportoruluĭ un alŭ duoilea termenŭ, pentru presentarea raportuluĭ, şi daca dupe espirarea şi acestuĭ alŭ duoilea termenŭ, elŭ n'arŭ înfățişa raportulŭ, atunci preşedintele de îndată va lua dosarulŭ (acta) de la acelŭ raportorŭ şi va însărcina pre unŭ altŭ judecătorŭ cu acelŭ raportŭ, înscriindu-se în elŭ de preşedinte acestŭ incidentŭ a schimbării de raportor.

Asemenea incidinte potŭ da locŭ pentru întêia óră, la observațiunĭ din partea preşedinteluĭ, óră la a doua óră, ele se vorŭ aduce la cunoscința Ministeriuluĭ Dreptății spre cuvenita din parte-i lucrare.

Art. 54. Raporturile judecătorilorŭ se citescŭ de câtre raportori la unŭ biuroŭ speciale, anume destinatŭ pentru acestŭ sfîrşitŭ în sala şedinței. In procesele în care preşedintele însuşi este raportorŭ, elŭ trece la acestŭ biuroŭ, şi şedința se presidă în locŭlŭ sĕŭ, de celŭ maĭ vechiŭ rânduitŭ dintre judecătorĭ.

Inainte de citirea însă a raportuluĭ, Preşedintele este datorŭ a'lŭ comunica Procurorului generale împreună cu dosarulŭ, pentru ca şi Ministeriulŭ Publicŭ să-'şĭ pótă forma conclusiunile sale.

Art. 55. Procurorulŭ înapoiasă Curții dosarulŭ cu tóte hârtiile, cu treĭ dile libere înaintea dileĭ de înfățişare.

SECȚIUNEA III.

Despre cercetarea pricinilorŭ.

Art. 56. Ședințele Curții de Casațiune suntŭ publice, afară numaĭ cândŭ publicitatea lorŭ arŭ putea amerința bunelŏ moravurĭ, în care casŭ se declară acésta prin încheiere de jurnalŭ cu majoritatea voturilorŭ.

Unŭ asemenea jurnalŭ, cândŭ se atinge de cercetarea delictelorŭ politice și de presă, saŭ de cercetarea pricinelorŭ prevădute la art. 42 din acéstă legiuire, nu se póte încheia decâtŭ în unanimitate.

Fie-care ședință a Curții va ține celŭ puținŭ cinci ore; ea va începe la 11 ore de diminéță și va ține până la 4 ore dupe amiadĭ.

Va fi supusŭ globiriĭ totŭ judecătorulŭ, care va veni dupĕ 11 ore, saŭ va eși înainte de ridicarea ședinței.

In fie-care di de ședință, grefierulŭ va ține registru despre judecătoriĭ absenți saŭ supuși globiriĭ. — Acestŭ registru se adeverésă de Președinte la 11 ore și rămâne nemodificatŭ.

Jumĕtate din salariulŭ judecătorilorŭ înscrișĭ în registrulŭ globiriĭ, fie eĭ absinți cu congediŭ saŭ fără congediŭ, se va scădea de la fie-care din eĭ, pe fie-care di de absință saŭ de întârdiere, și se va împărți între ceĭ-l-alți judecătorĭ, cari aŭ fostŭ față la tactŭ în acea di la ora prescrisă.

Numaĭ judecătoriĭ absinți, pentru causă de bólă constatată și adusă la cunoscința Curții, suntŭ scutiți de acéstă globire, dari nici se vorŭ folosi de globirile celorŭ absinți.

Aceste mĕsurĭ vorŭ privi și pe grefieri și pe toți ceĭ-l-alți impiegați aĭ curții, cu acésta că globirile luate se vorŭ împărți între ceĭ-l-alți impiegați cariĭ aŭ îndeplinitŭ loculŭ și îndatoririle globiților impiegați.

Atâtŭ Ministeriulŭ Justițieĭ prin organulŭ Procuroruluĭ, câtŭ și Procurorulŭ de la sine, aŭ dreptulŭ de a controla stricta păzire a mĕsurilorŭ prescrise prin acestŭ articolŭ.

Până la facerea unuĭ regulamentŭ speciale pentru desciplina și poliția grefierilorŭ și a celorŭ-l-alți impiegați aĭ Curții, pirile pornite în contra neîndeplinirii îndatoririlorŭ lorŭ, vorŭ fi cercetate de Președinte și Procurorŭ cariĭ împreună vorŭ otărî cele de cuviință, dupre dreptatea și înțelepciunea lorŭ.

Art. 57. Dupĕ citirea petițiunii de Casațiune, a memoriuluĭ apelantuluĭ, și a raportuluĭ judecătoruluĭ raportorŭ, părțile prigonitóre, saŭ advocații și apĕrĕtoriĭ lorŭ, potŭ să vorbéscă, cerênd voie de la Președintele Curții

Art. 58 În tóte pricinile procurorulŭ vorbesce celŭ din urmă. Numaĭ atunci părțile prigonitóre potŭ vorbi cele din urmă, cândŭ Ministeriulŭ publicŭ va fi însușĭ parte prigonitóre.

Art. 59, Desbaterile fiindŭ terminate, Curtea se retrage în camera de deliberațiune.

Părerile se adună de către Președinte, dupre rândulŭ numirilorŭ, începêndŭ de la judecătorulŭ celŭ din urmă numitŭ. Raportorulŭ însă opină înaintea tutŭrorŭ și președintele celŭ din urmă.

Părerile fiindŭ adunate și otărîrea scrisă și sub-scrisă de membriĭ, Curtea reintră în pretoriŭ și grefierulŭ citesce în audulŭ tutulorŭ cuprinderea eĭ.

Art 60 Otărîrile Curții de Casațiune se pronunță în numele Domnuluĭ; ele menționésă lămuririle raportuluĭ, întîmpinările părțilorŭ, conclusiunile Procuroruluĭ, motivele și dispositivulŭ, numĕrulŭ și numele judecătorilorŭ ce aŭ luatŭ parte la judecată.

Art. 61. Otărîrile Curții de Casațiune suntŭ privite de lege ca acte colective ale întregeĭ Curți, ĕră nu a uneĭ părți din Membriĭ ce o compunŭ.

De accea nici unulŭ din judecătoriĭ disidinți de majoritate, nu are dreptulŭ de

a'şi da părere scrisă în parte, ci toţi suntŭ datorĭ să subscrie otărîrea majorităţii ca să o constate şi să o încredinţese.

Dacă în cursulŭ deliberaţiunii asupra uneĭ pricini, tratată în Secţiuni-unite, se ivescŭ maĭ multŭ de cătŭ două opiniuni, fără ca niciŭ una să întrunéscă maiori tatea voturilorŭ, atunci opiniunea celorŭ maĭ puţinŭ la numerŭ trebue să se unéscă cu una din cele două opiniuni care întrunescŭ maĭ multe glasurĭ, spre a se putea da în pricină o otărîre în majoritate.

Registrele sesiilorŭ fiă-căria secţiuni vorŭ fi visate şi adeverite la fie-care săptămână de către Preşedintele şi de către grefierulŭ respectivŭ.

Totŭ acéstă măsură se va păzi şi pentru registrulŭ sesiilorŭ a Secţiunilorŭ-unite.

(Art. 62.) (abrog.) Secţiunea reclamaţiunilorŭ cercetéză cererile de Casaţiune faţă numaĭ cu jeluitorulŭ apelantŭ şi otărasce dacă cererea este temeinică saŭ nu şi de se admite saŭ se respinge. (abrog. l. 1864. art. 14.)

(Art. 63) (abrog.) Incuviinţânduse cererea de Casaţiune de către secţiunea reclamaţiunilorŭ, Preşedintele Secţiunii comunică jurnalulŭ otăritorŭ primuluĭ Preşedinte alŭ Curţii şi acesta apoi sorocesce pricina la rândulŭ eĭ, spre a fi judecată de secţiunea competintă, saŭ de secţiunile-unite, faţiă cu prigonitorii interesaţi. (abrog. l. 1864. art. 14.)

(Art. 64 abrog). Încuviinţarea cereriĭ de Casaţiune se face prin unŭ simplu jurnalŭ nemotivatŭ, dupe care se dă apelantuluĭ copie adeverită sub-semnătura Preşedinteluĭ şi a grefieruluĭ Secţiunii şi sub sigiliulŭ eĭ (abrog. l. 1864. art. 14).

(Art. 65. abrog.) Respingerea cereriĭ de Casaţiune trebue în totŭ-d'auna să se facă prin otărîre formală şi motivată a secţiunii. (abrog. l. 1864 art. 14).

(Art. 66. abrog.) Dupe admiterea cereriĭ de Casaţiune, primulŭ Preşedinte, prin una şi singură citaţiune o comunică pîrîtuluĭ şi 'lŭ sorocesce la ḑi determinată a veni spre înfăţişare, sorocindŭ pentru acea ḑi şi pe reclamantŭ. (abrog. l. 1864 art. 14.)

Art. 67. (art. 12 l. 1864). În cazŭ de pîră pornită contra foncţionarilorŭ publicĭ, secţiunea civilă, va cerceta maĭ intiiŭ admisibilitatea pireĭ, şi la casŭ de admitere, acusatulŭ va merge înaintea secţiunilorŭ-Unite. Când în cercetarea uneĭ cereri de casaţiune, secţiunea civilă séŭ criminală va descoperi fapte vinovate comise de judecătorĭ, atingătóre de foncţiunile lorŭ, atunci secţiunea criminală va denunţa pe judecătorĭ la secţiunea civilă, care maĭ înainte va face cuvenita cercetare de admitere, iar déca descoperirea de fapte vinovate se va face de secţiunea civile, atunci va face ea însăşĭ cuvenita cercetare de admitere (11).

Art. 68. Pîrile în contra Ministrilorŭ pornite de Domnŭ, saŭ de Adunarea generale, precumŭ şi pîrile pornite în contra Membrilorŭ Curţii de Casaţiune, se judecă totŭ-d'auna de complectulŭ Curţii în Secţiuni-Unite, (V. art. 15 l. 1864. (12).

Art. 69. La casulŭ prevĕḑutŭ de articolulŭ precedentŭ, întîmplându-se de a nu

---

11) Vechiulŭ art. 67 era redactat aşa: „În pricini criminale, corecţionali şi poliţienescĭ, nu se cere cercetarea prealabilă de admitere din partea secţiuneĭ reclamaţiunilorŭ, ci sect. a III crimĭnale, judecă d'adreptulŭ şi otărasce. — Se deosebescŭ însă pîrile pornite în contra foncţionarilorŭ daţi sub jurisdicţiunea Curţii de Casaţiune, cariĭ urmézăă maĭ intiiŭ a trece prin aseminea prealabilă cercetare de admitere şi apoĭ a se judeca de secţiunile-Unite.

„Când în cercetarea uneĭ cereri de Casaţiune, secţiunea civilă séŭ criminală va descoperi fapte vinovate, comise de judecătorĭ, atingătóre de funcţiunile lorŭ, atunci secţiunea va denunţia pe judecător, la secţiunea reclamaţiunilorŭ care maĭ nainte va face cuvenita cercetare de admitere.„

(12) Acestŭ art. se termina prin frasa:„ fără a trece prin cercetarea prealabilă de admitere cerută de Art. 62„ Acéstă frasă s'a abrogatu, prin abrogarea art. 62, de legea din 19 aug. 1864.

se putea forma complectulŭ din pricină de recusaţiune saŭ altele, numĕrulŭ judecătorilorŭ se complectă cu Membrii de la Curţile de Apelŭ, prin tragere la sorţi, urmată în pretoriulŭ Curţii de Casaţiune, în şedinţă publică şi în fiinţa acusaţilorŭ celŭ puţinŭ cu 15 ḑile înaintea înfăţişăriĭ.

Atâtŭ acusaţiĭ câtŭ şi Ministeriulŭ Publicŭ, aŭ dreptulŭ de recusaţiune şi în contra membrilorŭ traşi la sorţi.

Art. 70. Acusaţiĭ aŭ dreptulŭ de a 'şĭ alege apĕrătoriĭ lorŭ. Cândŭ eĭ se refusă de a'şĭ alege apĕrătoriĭ, Preşedintele le dă unŭ advocatŭ ex-oficio

SECŢIUNEA IV.

Despre otărîrile de Casaţiune.

Art. 71. Otărîrile Curţiĭ de Casaţiune dupe ce se voru înscrie în registrulŭ eĭ, se transcriŭ şi în condica de otăriri a Tribunalelorŭ saŭ a Curţilorŭ ale cărora sentinţe s'aŭ casatŭ; prin îngrijirea părţilorŭ interesate, a procurorilorŭ şi a ministeriuluĭ dreptăţiĭ.

Art. 72 Otărîrea casată se socotesce ca cumŭ n'arŭ fi fostŭ şi nu maĭ are niciŏ putere. De aceea orĭ ce acte de asigurare saŭ de esecuţiune se voru fi făcutŭ în puterea unorŭ asemenea otăriri se desfiinţésă cu totulŭ.

În casulŭ cândŭ o procedură se va fi anulatŭ, ea se va reîncepe de la celŭ d'întêiŭ actŭ pentru care nu se voru fi observatŭ formele. Pricina se va pleda din noŭ în întregulŭ seŭ, şi se va maĭ putea face cereri de cassaţiune, în contra otărîreĭ a doua ce se va da.

Art. 73 Cândŭ partea prigonitóre chiămată în judecată, nu se înfăţişésă însăşi saŭ prin împuternicitŭ, pricina se judecă în lipsă şi jurnalulŭ otăritorŭ i se încunostiinţésă în copie. Ea are dreptulŭ a se arăta cu opositiune în termenŭ de optŭ ḑile libere, socotite de la priimirea copieĭ jurnaluluĭ, şi a justifica cuvintele legale ce aŭ poprit'o de a veni şi a cere înfăţişare. Daca în acestŭ termenŭ nu se înfăţişésă, opositiunea se respinge şi otărirea se dă afară.

Art. 74. Cândŭ, dupĕ casaţiunea uneĭ otăriri, Curtea de Apelŭ saŭ Tribunaluluĭ la care s'aŭ trimisŭ pricina a se judeca din noŭ, va da o a doua sentinţiă în aceeaşĭ pricină, între aceleaşĭ persone, procedându în aceeaşĭ cualitate, şi va fi atacată şi acéstă a doua otărire, atunci Curtea de Cassaţiune judecă cestiunea în secţiuni unite.

Dacă a doua sentinţă a unuĭ Tribunalŭ, saŭ Curte, este casată pentru aceleaşĭ motive, ca şi cea d'ăntêiŭ Curtea atunci, Civilă saŭ Tribunalulŭ la care pricina va fi trimisă, se va conforma cu decisiunea Curţii de Casaţiune asupra punctuluĭ de dreptŭ judecatŭ de acea curte.

In acestŭ casŭ, Curtea de Casaţiune, va comunica îndată ministeruluĭ Justiţieĭ cestiunea de dreptŭ controversată, ca la cea dintêiŭ sesiune a Camereĭ, saŭ chiarŭ în cursulŭ sesiuniĭ, de va fi deschisă Camera, să se céră de Guvernŭ interpretarea oficiale a legiĭ de la puterea legislativă. (V. art. 13 l. 1864).

Art. 75. Tóte otărîrile Curţiĭ de Casaţiune se publică într'o anume colecţiune ce va purta titlulŭ de: *Buletinulŭ Curţiĭ de Casaţiune a Principatelorŭ-Unite.*

TITLULŬ III.

Dispositiuni generali.

Art. 76. Otărîrile Curţilorŭ de Apelŭ, din ḑiua puneriĭ în lucrare a acesteĭ legiuiri, voru fi desăvîrşite fără niciŏ osebire. Elle voru fi supuse numaĭ la Casaţiune pentru rea aplicaţiune a legiĭ, pentru călcare de procedură, saŭ pentru escesŭ de putere şi necompetinţă, precumŭ s'a aretatŭ maĭ susŭ.

Curțile de Apelŭ civile suntŭ asemenea îndrituite a judeca în genere în fondŭ și într'unŭ chipŭ desăvîrșitŭ, însă cu reserva recursuluĭ în Casațiune, și acele pricinĭ, carĭ prin osebite legiuirĭ, eraŭ date pînă acumŭ în cercetarea directă și esclusivă a Divanuluĭ Domnescu; afară de casurile prevĕdute prin art. 42 din acéstă legiuire.

Complectulŭ Curțilorŭ de Apelŭ va fi în viitorŭ de 7 membri.

Art. 77. Impricinațiĭ vorŭ putea cere punerea în lucrare a otărîrilorŭ date de Curțile de Apelŭ, însă acéstă punere în lucrare se póte stăvili de partea protivnică, prin asigurarea saŭ depunerea valóreĭ corespundĕtóre, în casŭ numaĭ cândŭ va porni cerere în Casațiune.

Cererea în Casațiune suspendă și fără asigurare saŭ depunere a valóreĭ procesuluĭ, punerea în lucrare a otărîrilorŭ privitóre la strămutarea de otare și la desființare de ziduri.

Art. 78. Dispositiunile capitoluluĭ IV din titul IV alŭ codiceĭ de procedură criminală a țĕrreĭ Românescĭ, privitóre la pricinile și modulŭ de recusațiune alŭ judecătorilorŭ, se vorŭ aplica fără distincțiune la tóte treptele judecătorescĭ în pricinile civilĭ și comercialĭ, precum și în cele criminalĭ.

Art. 79. Nimenĭ nu póte apĕra ca advocatŭ priciniĭ civile și criminale înaintea Curțiĭ de Casațiune întru cătŭ nu are gradulŭ academicŭ, saŭ autorisațiune de la Ministeriulŭ Justițieĭ, dupĕ legile esistinte.

Curtea de Casațiune își va putea alcătui din acestia unŭ tabloŭ de advocațĭ pentru casulŭ prevĕdutŭ la art. 70 (1)

Art. 80. Dreptulŭ de censură și de disciplină asupra Curțilorŭ de apelŭ, și asupra Tribunalelorŭ civilĭ, comercialĭ și criminalĭ din Principatele-Unite fără osebire, se va esercita de către Curtea de Casațiune.

Ministeriulŭ Justițieĭ nu va maĭ da deslegărĭ în pricinĭ judecătorescĭ.

Art. 81. Curtea de Casațiune, la finele fie-căruia anŭ, va comunica Ministeriuluĭ Justițieĭ viținrile saŭ neajunsurile ce va fi observatŭ în cursulŭ anuluĭ la legislațiunea esistintă, supuindŭ totŭ-de-odată și Domnuluĭ printr'o deputațiune din sînulŭ eĭ, relațiune motivată și deslușită, în care se vorŭ însemna reformele ce esperiența arŭ fi doveditŭ necesariŭ a se întroduce în vre o parte a legislațiuniĭ.

Acéstă relațiune se va publica și se va comunica de către Domnŭ Comisiuniĭ Centrale.

Art. 82. Instalarea și reintrarea în lucrare a Curțiĭ de Casațiune dupĕ vacanțele cele marĭ, se facŭ în ședință solemnă, în care Procurorulŭ generalŭ ține unŭ cuvêntŭ asupra unuĭ objectŭ atingătorŭ de magistratură, saŭ de Justiție și de lucrările judecătorescĭ, la care respunde primulŭ Președinte.

In ședințele plenare, adică cu secțiunile întrunite, atâtŭ Curtea cătŭ și Ministeriulŭ publicŭ. suntŭ în uniformă; éră în ședințele secțiunilorŭ separate, în mică uniformă.

Aceste se vorŭ otărî printr'unŭ regulamentŭ administrativŭ.

TITLULŬ IV.

Dispositiuni transitorii.

Art. 83. Otărîrile Curțilorŭ de apelŭ din Principatele-Unite, ale Tribunalelorŭ de Comerciŭ, în contra cărora nu s'aŭ făcutŭ apelațiune în termenulŭ legiuitŭ, și otărîrile Divanuluĭ Domnescŭ, în contra cărora nu se va face apelŭ la Curtea de Casațiune în termenulŭ prescrisŭ, remânŭ definitive.

---

(1) V. s. l. avocațilorŭ din 6 Decem. 1864.

Eară otărîrile Curţii Inalte din Valahia fiindŭ ele desevêrşite în puterea legilorŭ astăḑĭ lucrătóre, rĕmânŭ definitive şi nu-maĭ suntŭ supuse cercetării Curţii de Casaţiune.

Câte din aceste otărârĭ devenite definitive, vorŭ fi date de Înalta Curte, şi de divanulŭ Domnescŭ, se vorŭ aduce la îndeplinire de către Departamentulŭ Dreptăţiĭ respectivŭ; cele-alte se vorŭ pune în lucrare de către înseşĭ j decătoriile cari le aŭ datŭ.

Art. 84. Tóte otărârile Civilĭ saŭ Criminalĭ, pendente la Înalta Curte şi la Divanulŭ Domnescŭ în momentulŭ promulgării acesteĭ legiuirĭ, se vorŭ trimite la Curtea de Casaţiune, care le va cerceta conformŭ cu atribuţiunile eĭ, determinate în titlulŭ II, secţiunea I din acéstă legiuire.

Tóte otărârile date de către Curţile de Apelŭ, civilĭ şi criminalĭ, şi de către Tribunalele comercialĭ din Principatele-Unite, urmândŭ cerere de casaţiune în chipulŭ prescrisŭ de art. 44, vorŭ veni la Curtea de Casaţiune, care le va esamina conformŭ procedureĭ cuprinsă în acéstă legiuire.

Art. 85. Urmândŭ cerere în Casaţiune în contra otărârilorŭ date de către curtea princiară (Divanulŭ Domnescŭ) din Iaşĭ, şi sfărâmându-se aceste otărârĭ de către Curtea de Casaţiune, pricinile se vorŭ trimite în din noŭ cercetare la una din curţile de Apelŭ, instituite ca instanţe definitive, şi care va judeca potrivitŭ art. 74 din acéstă legiuire.

Art. 86. Din ḑioa instituirii curţilorŭ de Apelŭ ca Instanţe definitive, cauţiunea cerută prin art. 303 şi 328 din Regulamentulŭ Moldoveĭ remâne desfiinţată.

Art. 87. In pricinile criminale § 89 din condica penală a Moldoveĭ se desfiinţéză, şi toţĭ pîrîţiĭ din Principatele-Unite suntŭ îndrituiţĭ întru apĕrarea lorŭ prin advocaţĭ, a se folosi de dispositiunile Art. 165. din condica de procedură criminale a Ţĕrreĭ Românescĭ.

Art. 88. Otărârea ce va desfiinţa o otărâre întărită de unŭ Domnŭ sub regulamentŭ, se va casa.

Art. 89. Tóte procesele civilĭ şi comerciale, întărite de foştiĭ Caimacamĭ, şi pentru care arŭ urma reclamaţiunĭ în termenŭ, vorŭ fi supuse revisiuniĭ Curţii de Casaţiune.

Art. 90. La înfiinţarea Curţii de Casaţiune şi până în optŭ anĭ, de la înfiinţarea eĭ, se vorŭ putea numi Preşedinţĭ, Membri şi Procurorĭ la Curtea de Casaţiune:

a). Dintre foştiĭ şi actualiĭ Ministri, Preşedinţĭ aĭ Înalteĭ Curţiĭ, aĭ Curţiĭ Princiare, aĭ Curţilorŭ de apelŭ, aĭ Curţiĭ Criminale, aĭ Curţiĭ de confirmaţiune, şi dintre fostiĭ şi actualiĭ membriĭ aĭ Comisiuniĭ Centrale.

b). Dintre foştiĭ şi actualiĭ Procurorĭ de la Înalta Curte, de la Curtea Princiară, saŭ de la Curţile de Apelŭ, dintre foştiĭ şi actualiĭ Membriĭ aĭ Curţiĭ Înalte, aĭ Curţiĭ Princiare, aĭ Curţilorŭ de Apelŭ, aĭ Curţiĭ de confirmaţiune, aĭ Curţiĭ Criminale; dintre foştiĭ şi actualiĭ Preşedinţĭ şi Membriĭ aĭ Comisiunii Epitropicescĭ, şi dintre foştiĭ şi actualiĭ Preşedinţĭ aĭ Tribunalelorŭ de întêia instanţă, întru câtŭ aceştia vorŭ fi servitŭ, celŭ puţinŭ şépte anĭ, în ramulŭ judecătorescŭ.

c). Dintre doctoriĭ saŭ licenţiaţiĭ în dreptŭ cu diplome, cari vorŭ fi esercitatŭ funcţiunĭ judecătorescĭ, saŭ profesiunea de advocatŭ, saŭ vorŭ fi fostŭ profesorĭ la una din facultăţile de legĭ a Principatelorŭ-Unite în timpŭ de duoĭ anĭ celŭ puţinŭ; dintre advocaţiĭ fără diplomă, autorisaţĭ numaĭ de Ministeriulŭ Justiţieĭ după legile în vigóre, cari vorŭ fi esercitatŭ profesiunea lorŭ în curgere de şépte anĭ, şi dintre directoriĭ şi inspectoriĭ generalĭ aĭ Scólelorŭ Publice naţionalĭ, cari vorŭ fi esercitatŭ funcţiunile lorŭ în cursŭ de patru anĭ.

Dupe optŭ anĭ de la înfiinţarea acesteĭ curţĭ, nu se vorŭ maĭ putea nnmi Membri şi procurorĭ la ea, de câtŭ dintre persónele ce arŭ avea însuşirile prescrise la Art. 16 puntul a din acéstă legiuire.

Art. 91. De odată cu înființarea Curții de Casațiune, Inalta Curte și Divanulŭ Domnescŭ se vorŭ desființa și funcțiunile lorŭ încetéză.

LEGE

Decret. la 28 Fev. 1861, prom. la 17 April. 1861.

Pentru instituirea unuĭ corpŭ de avocați pe lîngă Minist. Culteloră și Instrucțiuneĭ publice.(a)

Art. 1. Advocații acum în ființă pe la județe vor urma ca și în vremea trecută cu îndeplinirea datoriilor lorŭ.(1)

Art. 2. Se va numi unŭ consiliŭ speciale de treĭ advocați eminenți cari, subŭ nume de Efori, se vorŭ aduna în tóte dilele la Ministeriŭ, dupe trebuință, spre a esamina procesele și a provoca pe acelea ce trebuința arŭ reclama în favorulŭ dreptuluĭ vre unuĭ aședemêntŭ publicŭ.

Art. 3. Acestŭ consiliŭ se va ocupa regulatŭ de cercetarea tutulorŭ proceselorŭ stabilimentelorŭ publice, dându instrucțiunile trebuincióse pe la advocații publicĭ de districte cari vorŭ fi sub privigherea consiliuluĭ.

Art. 4. Procesele cele maĭ importante se vorŭ apĕra de unulŭ din eforĭ, iară procesele corente se vorŭ încredința advocațilorŭ curenți cari vorŭ fi datorĭ a le apĕra, conformŭ cu instrucțiunele înscrise ce vorŭ priimi de la eforĭ.

Art. 5. Ministeriulŭ Culteloră și Instrucțiunii Publice, prin înțelegere cu consiliulŭ advocațilorŭ, va putea numi câte unŭ advocatŭ provisoriŭ pe lîngă advocatulŭ stabile, cândŭ procesele vorŭ fi prea numeróse și complicate; asemenea va suprima pe advocatulŭ locale din acelŭ districtŭ unde nu se va simți necesitatea unuĭ advocatŭ permanentŭ. La aceste din urmă casurĭ se va îndatora advocatulŭ districtuluĭ învecinatŭ d'a se înfăcișa pentru procesele ce se vorŭ întêmpla cu stabilimentele publice.

Art. 6. Unŭ regulamentŭ speciale de administrațiune publică va regula punerea în lucrare a acesteĭ legĭ.

7. Eforiĭ vorŭ avea fiă-care unŭ remunerariŭ de leĭ una mie No. 1000 pe lună și leĭ cinci sute No. 500 pe lună ca diurnă.

REGULAMENTU

Decret, la 10 Noem. 1861, prom. la 23 Noem. 1861.

Pentru aplicarea legeĭ corpuluĭ de advocați de lîngă Ministerŭ.

Art. 1. Consiliulŭ de advocați Eforĭ, se va aduna la Ministeriŭ, conformŭ art. 2 din legiuire spre a se ocupa de administrațiunea proceselorŭ, potrivitŭ cu art. 2 și 3, din legiuire.

Art. 2. Lipsa unuia din membri consiliuluĭ nu va împedica pe ceĭ-l-alțĭ doĭ a se ocupa de administrațiunea proceselorŭ și a le da cursulŭ ce va chibdui.

(a) Acestŭ corpŭ de avocați, a trecut, pre lîngă Ministerulŭ Finanțelor, unde se află și administrarea domenurilorŭ, în virtutea decretuluĭ. din 10 August. 1864.

(1) V. pentru capacitatea ce trebue să unéscă acestĭ avocați, legea avocațilorŭ din 6 Decem. 1864.

Art. 3. Se va înființa o masă atașată la secțiunea judecătorescă pentru lucrările Consiliului de Advocați.

Art. 4. Eforii esaminîndŭ și deliberîndŭ pentru fiă-care procesŭ în parte voră încheia jurnalŭ, prin care voră esprima opiniunea lorŭ, iară urmarea definitivă, remâne la aprețierea și decisiunea Ministeriului.

Art. 5. Se va întocmi unŭ registru speciale, pentru procesele verbale ce se voră încheia de Consiliŭ cu numerațiunea lorŭ, și lucrările Consiliului se voră păstra în dosiere pentru fiă-care procesŭ în parte.

Art. 6. Cândŭ se va ivi divergență de opiniuni, jurnalulŭ va coprinde opiniunea fiă-căruia membru în parte.

Art. 7. Spre îndeplinirea art. 5, din legiuire, cândŭ se va ivi trebuință, saŭ a se orîndui advocatu provisoriŭ, saŭ a se suprima din advocații județelorŭ și a se îndatora advocatulŭ unuĭ județŭ învecinatŭ cu procesele aceluĭ suprimatŭ, Consiliulŭ, motivîndŭ trebuința, va încheia procesŭ verbalŭ pe carc 'lŭ va supune la aprobarea și decisiunea Ministeriului.

Art. 8. Ordinile către advocații județelorŭ și celorŭ dupe lîngă Curți, pentru procesele esaminate de consiliŭ se voră da totŭ de Ministru comunicîndu-le chibsuirea Consiliuluĭ, aseminea și orĭ ce raportŭ alŭ acestora, se va adresa ca și în trecutŭ către Ministru.

Art. 9. Cândŭ se va socoti de trebuință ca unulŭ din Efori să apere vre unŭ procesŭ conformŭ art. 4 din legiuire, Ministrulŭ va otărî pe Eforulŭ ce trebue să mérgă.

Art. 10. Membrulŭ care va fi tratatŭ vre unŭ procesŭ în contra Statuluĭ, maĭ nainte de a face parte din acéstă Eforie, nu va putea lua parte în deliberațiunile ce se voră ținea în privința aceluĭ procesŭ.

Art. 11. Advocații Efori suntŭ popriți d'a pleda contra Statuluĭ, iară câte procese voră avé luate înaintea chiămării lorŭ la acestŭ postŭ, voră înfăcișa lista Ministruluĭ; Ministrulŭ va otărî pe unulŭ din ceĭ-l-alțĭ doui Efori, saŭ unŭ altŭ advocatŭ pe din afară, ca să apere interesulŭ așeḑémintelorŭ înaintea instanțielorŭ judecătorescĭ.

Art. 12. Consiliulŭ avêndŭ dreptŭ a privegia pe advocații județelorŭ, orĭ cândŭ se va încredința din citirea otăririlorŭ, că, apărarea lorŭ n'a fostŭ demnă, saŭ va dovedi negligență, incapacitate orĭ rea credință, va încheia procesŭ verbalŭ pe care 'lŭ va supune Ministruluĭ, spre a lua dispositiunile ce va crede de trebuință.

Art. 13. Congediurile se voră cere de la Ministru.

Art. 14. Consiliulŭ va avé vacanțiele câte aŭ și tribunalile saŭ Curțile judecătoresci, ânsĕ unulŭ din Efori va sta în lucrare pentru împregiurârĭ maĭ urgente, iară la trebuință Ministrulŭ va puté să convóce Consiliulŭ și în timpŭ de vacanță.

LEGE

Decret. la 30 Maiŭ 1861, prom. la 8 Iuniŭ 1861.

Pentru împărțirea stipendiilorŭ la scolarĭ.

Art. 1. De la promulgarea acesteĭ legĭ stipendiele se împartŭ în patru grade:

a). Stipendie de o valóre de 1500 leĭ, cari se voră da la elevii ce voră fi terminatŭ cursulŭ învĕțăturilorŭ primariĭ, și voră voi să trécă în gimnasiĭ saŭ scolĭ profesionalĭ.

b). Stipendie de o valóre de 2000 leĭ, cari se voră da elevilorŭ din cele douĕ cursurĭ superióre ale gimnasiuluĭ.

c). Stipendie de o valóre de 3500 leĭ, cari se voră da elevilorŭ cari voră fi terminatŭ cursulŭ învĕțăturilorŭ secundarie și cari voră voi să trécă în facultățĭ.

**

d). Stipendie de o valóre de 6300 leĭ, cari se vorŭ da la elevii ce vorŭ fi terminatŭ cursulŭ învĕțăturilorŭ din facultățile indigene și vorŭ voi să mérgă a asculta și alte cursurĭ prin facultățile străine.

Art. 2. Nu se vorŭ acorda burse de câtŭ la aceĭ elevĭ cari dându esamenŭ pentru învĕțăturele gimnasialĕ vorŭ avea necesitate să se perfecționese în facultățĭ streine pentru specialitățile ce nu vorŭ fi esistându încă în scólele din Principatele-Unite, saŭ cari vorŭ voi a se perfecționa în specialitățile ce aŭ urmatŭ în facultățile indigene.

Art. 3. Tóte stipendiele, de orĭ-ce catigorie vorŭ fi, cari se vorŭ acorda din fonduri publice, se vorŭ da de aicĭ înainte prin concursŭ și numaĭ la fiiĭ și fiicele celorŭ născuțĭ românĭ și lipsiți de mĭdlócele materialĕ.

Art. 4. Pentru maĭ mare înlesnire a părinților și spre a se putea întinde maĭ multŭ bine facerea acestorŭ adjutóre, stipendiele se vorŭ acorda saŭ întregĭ, într'unŭ modŭ escepționale numaĭ pentru ceĭ definitivŭ săracĭ, saŭ pe jumătate pentru aceĭ cari aŭ óre-carĭ mĭdlóce materialĕ.

Art. 5. Gradulŭ dupe avere alŭ părinților se va constata prin o listă dupe recomandațiunile Municipalităților și dupe o listă de contribuțiune.

Aceste recomandațiunĭ, pînă la înființarea consiliuluĭ generale de județe, se vorŭ controla de comitetele de inspecțiune și se vorŭ aproba de Prefectŭ, carele le va îndrepta către Ministeriulŭ Instrucțiunii Publice. (1)

Lista va sta permanentŭ la Ministru, revisuindu-se la începutulŭ fie-căruĭ anŭ scolasticŭ cu acelĕșĭ formalităț.

Art. 6 Jumĕtate din numĕrulŭ totalŭ alŭ stipendielorŭ se va acorda în totŭ de-una fiilorŭ și fiicelorŭ celorŭ ce aŭ servitŭ Statuluĭ celŭ puçinŭ 15 anĭ, și carĭ n'aŭ alte mĭdlóce de a plăti chieltuiala învĕțăturelorŭ.

Art. 7. Lista vechilorŭ împiegațĭ aĭ Statuluĭ aĭ cărorŭ fiĭ și fiice vorŭ fi în dreptŭ de a priimi asemenea stipendie, se va alcătui dupĕ recomandațiunile Ministerielorŭ competente și în acordŭ cu indicațiunile tablouluĭ de strimtorare menționatŭ la Art. 5.

Acea listă va sta permanentŭ la Ministeriulŭ Instrucțiunii Publice unde se va revisui pe totŭ anulŭ, și concursulŭ va otări între tinerii cu dreptŭ chiemațĭ pentru acestŭ stipendiŭ.

Art. 8. Ministeriulŭ Instrucțiunii Publice va determina în budgetŭ la începutulŭ fie-căruĭ anŭ numĕrulŭ burselorŭ și semi-burselorŭ câtŭ mĭdlócele sale 'ĭ vorŭ permite a da.

Art. 9. Forma concursuluĭ se va otărî de Ministeriulŭ competentŭ dupĕ chibsuirea consiliuluĭ superiorŭ alŭ Instrucțiunii publice.

Art. 10. Unŭ regulamentŭ speciale de administrațiune publică va privi la esecutarea acesteĭ legĭ regulându totŭ ce privesce la vârstă, la dovedĭ de moralitate, la cunoscințele ce trebuescŭ a se cere de la concurenți, la termenulŭ pentru care se vorŭ acorda stipendiele căpătate, precumŭ și la suspendarea lorŭ pe cuvinte temeĭnice.

Art. 11. Fie-care june care și-a făcutŭ studiele cu chieltuelile publice în streinătate, să fie obligatŭ a servi ca profesorŭ, cându guvernu va avea trebuință, în termenŭ de anĭ îndouiți pe câtŭ timpŭ a priimitŭ stipendiulŭ.

(1) Acum că consiliile permanente județene s'aŭ înființatŭ prin legea din 2 Aprilie 1864, aceste recomendațiunĭ se vor controla de aceste consiliĭ.

LEGE

Decret. la 28 Mart. 1862, prom. la 4 April. 1862.

Pentru înaintarea în rangurile militare.(1)

Art. 1. Nimenĭ nu póte fi caporal de n'a servit în activitate ca soldat minimum şése luni într'un corp al armateĭ.

Art. 2. Nimenĭ nu póte fi sub-ofiçer, de n'a servit şése luni cel puçin în activitate ca caporal.

Art. 3. Nimenĭ nu póte fi sub-locotenent:

1. De nu va avea etate de nouĕ-spre-ḑece anĭ cel puçin.

2. De n'a servit duoĭ anĭ minimum ca sub-ofiçer într'unul din corpurile armateĭ, saŭ de n'a fost elev al scóleĭ militare, şi de n'a împlinit condiţiunile esamenilorŭ eşireĭ din scólă.

Art. 4. Nimenĭ nu póte fi locotenent de n'a servit cel puçin douĭ anĭ în gradul de sub-locotenent.

Art. 5. Nimenĭ nu póte fi căpitan de n'a servit cel puçin duoĭ anĭ în gradul de locotenent.

Art. 6. Nimenĭ nu póte fi maior de n'a servit cel puçin treĭ anĭ în gradul de căpitan.

Art. 7. Nimenĭ nu póte fi locotenent-colonel de n'a servit cel puçin duoĭ anĭ în gradulŭ de maior.

Art. 8. Nimenĭ nu póte fi colonel de n'a servit cel puçin duoĭ anĭ în gradul de locotenent-colonel.

Art. 9. Nimenĭ nu póte fi recomandat la unul din gradele superióre celuĭ de colonel, de n'a servit cel puçin patru anĭ în gradul îndată inferior.

Art. 10. O a treia parte din gradele de sub-locotenent, vacante în corpurile de trupe ale armateĭ, se va da sub-oficerilor din corpurile unde se află vacanţĭ, cele-l-alte douĕ treimĭ se vor păstra elevilor ce es din scólă militară şi ofiçerilor chiemaţĭ din neactivitate.

Art. 11. Douĕ treimĭ din gradele de locotenent şi de căpitan se vor da dupe vechime, cea-l-altă treime dupe merit.

Art. 12. Jumĕtate din gradele de maior se va da dupe vechime, cea-l-altă jumĕtate dupe merit.

Art. 13. Tóte gradele superióre celuĭ de şef de batalion (maior) se vor da dupe merit.

Art. 14. Vechimea pentru înaintare se va determina prin data brevetuluĭ graduluĭ, saŭ la date asemenea, prin acceea a brevetuluĭ graduluĭ inferior.

Art. 15. Cândŭ un ofiçer va înceta de a face parte din cadrele armateĭ în tóte cele-l-alte casurĭ, afară de acelea de inmisie pentru serviciul de licenţiare şi de desfiinţarea funcţiuni, timpul ce a lipsit din cadre, se va scădea din vechime.

Se va scădea din vechime asemenea timpul petrecut într'un serviciŭ care nu depandă de Ministeriul de Resbel. Se esceptézĕ dintr'acésta dispositiune, timpul petrecut pentru serviciul detaşat într'o misiune diplomatică, saŭ în scólele de aplicaţiune în străinĕtate.

Se va deduce în fie-ce cas, timpul trecut în serviciul uneĭ puterĭ străine.

Ofiçeri cari incetézĕ de a face parte din cadrele armateĭ în urma desfiintări vre-uneĭ funcţiunĭ, saŭ în cas de licenţiare, se vor împărţi pentru înaintare pîntre diferitele corpurĭ ale armateĭ din care facŭ parte şi cari vor fi conservate saŭ create.

---

1) Vezi mai susŭ şi legea asupra Puterei armate din 6 Decem. 1864.

Art. 16. Ofiçerĭ prisonierĭ de resbel îşĭ vor păstra drepturile de vechime pentru înaintare.

Nu vor putea dobêndi cu tóte acestea de cât gradul de îndată superior celuĭ ce 'l aveaŭ în minutul când aŭ fost făcuţĭ prisonierĭ.

Art. 17. Timpulŭ de serviciŭ, cerut spre a puté trece dintr'un grad într'altul se va reduce la jumĕtate în timp de resbel.

Art. 18. Nu se va puté abate din condiţiunile de timp impuse prin art. precedent, spre a trece dintr'un grad într'altul, de cât în casele următóre:

1. Pentru un fapt strălucit bine justificat şi pus în ordinul de ḑi pe armată.

2. Când̆ŭ va fi cu neputinţă a se înlocui într'alt chip., lipsurile din corpurĭ aflate în presinţa inemiculuĭ.

Art. 19. În timpul de resbel şi în corpurile aflate în presinţa inemiculuĭ se vor da adică:

Dupe vechime jumĕtate din gradele de Locotenenţĭ şi de capitan, şi dupe merit, saŭ dupe alegere, tóte gradele de Majorĭ.

Art. 20. Nicĭ într'un cas nu se va puté da un grad fără fonc̦iune saŭ peste complectul cadrelor, nicĭ să se acorde grade onorariĭ.

Nu se va puté da aseminea nicĭ într'un cas un grad superior aceluĭ corespondent fonc̦iunĭĭ.

Art. 21. Tóte înaintările de ofiçerĭ se vorŭ publica înserându-le în Monitorulŭ oficialŭ cu arĕtarea rîndeluĭ de înaintare, de numele ofiçeruluĭ ce era însărcinatŭ cu funcţiunea vacantă şi de causa vacanţeĭ.

Art. 22. Nicĭ unŭ ofiçerŭ admisŭ în retragere nu se va maĭ putea repriimi în cadrele armateĭ.

Acéstă dispositiune neputêndŭ avé retroactivitate, ofiçerĭ retraşĭ din serviciŭ înaintea promulgări legiuirĭ de façă, păstrésă dreptulŭ de re-intrare, în coprinde rea legĭ anterióre: acestŭ dreptŭ se regulézĕ ânsĕ în urmĕtorulŭ chipŭ:

Toţĭ ofiçerĭ retraşĭ înaintea promulgări acesteĭ legiuirĭ aŭ facultatea de a încunosciinţa pe Ministeriulŭ de Resbelŭ într'unŭ termenŭ de duoĭ anĭ, de voescŭ saŭ nu, a se folosi în viitorŭ de beneficiulŭ încheḑăşiuitŭ lorŭ prin vechea legiuire; acelora ce, dupe acestŭ termenŭ de duoĭ anĭ nu vorŭ fi îndeplinitŭ ceruta formalitate, se va aplica legea de façă.

Art. 23. Funcţiunea este deosebită de gradŭ.

Nicĭ unuĭ ofiçerŭ nu i se póte lua gradulŭ de câtŭ în casurile şi dupe formele determinate de lege.

Art. 24. Romăni cari până astăḑĭ aŭ dobînditŭ graduri militare în armatele puterilorŭ Garante şi a altorŭ Staturĭ cu armate regulate, întru câtŭ vorŭ dovedi prin acte autentice atât rangulŭ dobînditŭ câtŭ şi neprihănita purtare, potŭ fi priimiţĭ în armata Română cu rangulŭ dobîndit în oscirile maĭ sus citate, socotinduli-se ani serviciului, în gradulŭ celŭ dupe urmă. Acéstă facultate, nu este dată de câtŭ până la rangulŭ de Locotonent-Colonel inclusiv.

Art. 25. De la promulgarea acesteĭ legiuirĭ, tineri romănĭ ce sunt astăḑĭ şi cari în viitor vorŭ intra în şcolĭ militare străine, saŭ în armate străine, vorŭ fi datorĭ, întermenŭ de unŭ anŭ, a cere şi a dobîndi consimţimântulŭ Guvernuluĭ. Aceĭ ce nu se vorŭ conforma acesteĭ dispositiunĭ nu vorŭ puté a se folosi de dreptulŭ priimiri în óstea Romană, cu gradulŭ dobîndit în străinĕtate.

Art. 26. Tóte dispositiunile contrariĭ legiĭ de façă, suntŭ şi vorŭ rĕmânea desfiinţate.

LEGE

Decret. la 28 Martie 1862, prom. la 4 April. 1852.

pentru ierarchia militară.

Art. 1. Erarhia Militară în armata Românieĭ este determinată precum urmézĕ:

General de divisiune.	Maior.	Sub-ofiçer.
General de brigadă.	Căpitan.	Caporal.
Colonel.	Locotenent.	Soldat.
Locot. Colonel.	Sub-Locot.	

Art. 2. Regulamentele speciale vorŭ determina atribuţiunile fiă-căruĭ grad, precum relaţiunile şi raporturile între ele.

LEGE

Decret. 28 Martie 1862 prom. la 5 Aprilie 1862.

Pentru casa de dotaţiunea ósteĭ.

TITLULŬ. I.

Art. 1. O dotaţiune este creată în interesulŭ ósteĭ sub privighierea şi garanţia Statuluĭ.

Dotaţiunea ósteĭ este formată de veniturile otărîte prin acéstă lege, ca póte priimi daruri şi legături.

Casa de dotaţiune priimesce asemenea spre păstrare vărsările de bună voie ce i se facŭ de militari de tóte gradele în cursulŭ serviciulŭ lorŭ.

Aceste vărsări daŭ dreptulŭ la o dobîndă a căreĭ plată se va regula de către comisiunea întocmintă prin art. 5.

Casa de dotaţiune constituie unŭ serviciŭ special sub direcţiunea şi gerarea comisiuni.

Budgetul şi socotelile eĭ se înaintezŭ la finitulŭ anuluĭ Ministeriuluĭ de Resbel spre a se supune Adunăreĭ odată cu budgetulŭ general alŭ ósteĭ.

Art. 2. Dotaţiunea ósteĭ plătesce numaĭ sumele otărîte prin legea de façă.

Art. 3. Escedentele disponibile se vorŭ întrebuinţa dupe găsirea cu cale a comisiuni de dotaţiune spre a mări veniturile caseĭ şi spre a face instituţiunĭ folositóre în óste.

Art. 4. Tóte sumele caseĭ de dotaţiune, întru cât nu aŭ o întrebuinţare nemiḍlocită se varsă la tesaurul public, care plătesce dobîndă legiuită, pe cât timpŭ vorŭ fi în dispositiunea sa.

La întîmplare ca fiscul să nu aibă trebuinţă de asemenea sume ce cerŭ dobîndă, se vor da cu acelĕşĭ condiţiunĭ la alte case publice, precum cele Municipale, şi numaĭ cu precăderea acestora se vor puté da particolarilor cu garanţiĭ valabile, în condiţiunile şi formele ce se vor regula prin regulamente administrative.

Art. 5. O comisiune superióră compusă de noă membri numiţĭ de noĭ şi ale cărora funcţiunĭ sunt gratuite, geréză tóte operaţiunile privitóre la dotaţiunea ósteĭ.

În numĕrul acestor membri se va coprinde celŭpucin treĭ membri luaţĭ din sînul corpuriloŕ legiuitóre, şi duoĭ membri aĭ Curţi de Casaţiune.

TITLULŬ. II.

Despre esonerațiunea din serviciŭ.

Art. 6. Tineri coprinși în contigentulŭ anuluĭ dobîndescŭ esonerațiunea din serviciul prin mijlocul primelor vărsate de dînși în casa de dotațiune și destinate a asigura reînlocuirea lor în óste, prin reangajarea vechilor militarĭ în activitate.

Acea primă de esonerațiune va fi tot-d'auna individuală și la nicĭ un cas nu se va tolera ca să fie făcută prin contribuirea uneĭ comunităț óre-care.

Art 7. Suma de esonerațiune este otărîtă la începutul fie-căruĭ an dupe propunerea Ministeriuluĭ printr'o ordonanță a nóstră.

Art. 8. Vărsarea sumeĭ de esonerațiune în casa de dotațiune trebuiesce efectuată în cele cincĭ-spre-dece ḑile dupe încheierea listelor de către cosiliurile de revisiune.

Art. 9. Casa de dotațiune este autorisată a priimi în numele tinerilor înaintea chiămărĭ claseĭ lor, răspunderĭ în banĭ, privitóre la esonerațiunea lor ulterióră, daca va fi trebuință.

TITLULŬ III.

Despre reangajărĭ.

Art. 10. Reangajările se fac cel puçin pe un timp de treĭ anĭ; și cel mult pe șése anĭ.

Ele nu pot fi contractate de cât de militarii ce aŭ împlinit al 6-lea an de serviciŭ în armata activă, saŭ de înrolați de bună voie ce aŭ împlinit asemenea al 6-lea an de serviciŭ.

Timpul lor este regulat ast-fel ca militari să nu fie opriț sub drapel dupe vîrsta de 47 anĭ.

Art. 11. Întêia reangajare dă dreptul la o sumă de $^1/_5$ din prima esonerațiuneĭ plătită în douĕ rînduri, cea 1 jumătate în ḑiua reangajărĭ saŭ încorporărĭ, și cea-laltă jumĕtate la espirarea termenuluĭ.

A doua reangajare pe 6 anĭ dă drept la o sumă de $^3/_5$ a primeĭ de esonerare, plătită precum s'a ḑis maĭ sus.

Reangajarea pe treĭ anĭ dă drept numaĭ la jumĕtatea sumelor a cărora proporțiune se determină maĭ sus și se plătesce cu acelașĭ mod.

Dupe 12 anĭ de serviciŭ reangajatul n'are drept de cât la o remunerare de 20 parale pe ḑi,

Art. 12. În cas ca numĕrul reangajaților să nu fie de ajuns în comparațiune cu al esonerațiunilor, se efectues reînlocuirĭ de bună voie dintre foștĭ militarĭ și tineri ce n'aŭ maĭ servit; prima acestor reînlocuirĭ este în sarcina dotațiuni óstеĭ; prima precum și modul plătireĭ se otărasce de comisiunea superióră, în formele arătate prin articolul precedent.

Art. 13. Sub-oficeri numiți oficerĭ saŭ chiemați la vre o altă funcțiune militară în conformitate cu legile și regulamentele în vigóre, aŭ drept din sumele alocate pentru reangajărĭ la o parte proporționată cu timpul serviciuluĭ ce aŭ făcutŭ.

Art. 14. Dispositiunile art. precedent se aplică la militari reformați și la ceĭ ce trecŭ într'un corp ce nu se recrutéză prin sorțĭ.

Sumele datorite acestor din urmă li se plătescŭ numaĭ dupe cererea consiliuluĭ de administrațiune al nouluĭ corp, și atuncĭ în parte saŭ în total.

Art. 15. Sumele atribuate prin art. 11 reangajaților nu se potŭ nicĭ ceda nicĭ secuestra.

În cas de mórte, o parte din aceste sume proporțional cu timpul serviciuluĭ, revine moștenitorilor sĕĭ, în cas de nu va avé moștenitorĭ, sumele datorite rĕmân dotațiuni ósteĭ.

TITLU IV.

Dispositiunĭ generale și transitorii.

Art. 16. Sub-oficeri, caporali, brigadierii și soldați aflați astădĭ sub steag suntŭ datorĭ,orĭ care ar fi vîrsta și timpul serviciuluĭ lor, de a împlini timpul angajamentelor lor.

Aceiași militarĭ cari în ḑiua promulgărĭ legeĭ nu vor avé încă 25 anĭ de serviciŭ pot fi autorisațĭ a se reangaja chiar când vor fi în vîrstă maĭ mult de 47 anĭ.

Art. 17. Reglementul de administrațiune al caseĭ de dotațiune va cuprinde.

1. Formele cererilor de esonerațiune și a condițiunilor de admisiune.

2. Organisarea caseĭ de dotațiune a ósteĭ și a serviciuluĭ sĕŭ special.

REGULAMENTU

pentru punerea în lucrare a legeĭ relativă la casa de dotațiune a ósteĭ.

TITLULŬ I.

Despre Comisiunea superióră a dotațiuneĭ ósteĭ.

Art. 1. Conformŭ Articoluluĭ 5 din legea pentru Casa de Dotațiune, Comisia superióră geréḑă tóte operațiunile privitóre la acéstă Dotațiune.

Conformŭ Art. 1 din acea lege, ea înaintéḑă Budgetele și socotelile Dotațiuneĭ Oasteĭ Ministruluĭ de Resbel, spre a se supune adunărĭ Generale, odată cu Budgetulŭ general al Oasteĭ.

Art. 2 La sfîrșitulŭ fie-căruia anŭ, Comisia superióră supune la cunoscința Ministruluĭ de Resbel propunerĭ în privința următórelor punctură:

1. În privința sumeĭ cu care militarii ce aŭ a trage la sorțĭ potŭ, dupe condițiile arĕtate print'acest Regulament, dobândi ecsonerarea din serviciul ostășescŭ. (Art. 7 al legeĭ).

2. În privința preciuluĭ și moduluĭ de plată, pentru înrolările de bună voe în sarcina Caseĭ de Dotațiune, fie din întîmplare, fie la casulŭ unde numĕrulŭ celor ce cer ecsonerarea din serviciŭ, covărșesce numĕrul celor ce vor a se înrola din noŭ, dupe espirarea termenuluĭ lor legiuit.

Art. 3. Președintele și Vice-președintele Comisiuneĭ superióre se numescŭ de Domn, dintre Membri Comisiuneĭ determinați în Art. 5 al legeĭ Caseĭ de Dotațiune.

Art. 4. Ședințele Comisiuneĭ sunt ordinare la întîia Duminică a luneĭ, estraordinare, dupe chibsuirea Președinteluĭ și a Vice-Președinteluĭ eĭ.

Art. 5. Comisia nu póte delibera, de nu vor fi cel puținŭ cinceĭ Membrĭ presenți; deliberațiunile sunt priimite cu majoritate absolută; în casŭ de paritate, votul Președinteluĭ este preponderent.

Procesulŭ Verbal al fie-căriĭ Şedinţe este transcrisŭ într'unŭ registru special şi se sub-iscălesce de Membriĭ ce aŭ luatŭ parte la deliberaţiune.

Minoritatea póte înscri părerea sa.

Art. 6. Cancelaria Comisiuneĭ face dupe Procesul Verbal al Comisiuneĭ, împărtăşirele cuviincióse Ministruluĭ de Resbel, sub respunderea eĭ, atît de esacta coprindere cât şi de imediată comunicare.

Decisiunele Ministruluĭ date pentru esecutarea propunerilor făcute de Comisiune, se publică prin Monitorul Oficial şi cel al Oasteĭ.

TITLULŬ II.

Despre casa dotaţiuneĭ Oasteĭ.

CAP. I.

Modul de administrare.

Art. 7. Cancelaria Comisiuniĭ este însărcinată, sub Direcţiunea Comisiuneĭ, cu comptabilitatea Caseĭ de Dotaţiune; ea ţine tótă corespundenţa atingătóre de casa de Dotaţiune, şi tóte scripturile relative la veniturile, cheltuelile şi la socotelile Caseĭ de Dotaţiune, avênd în vedere regulile Generale ale Comptabilităţiĭ, aşedate prin Regulamentulŭ Financial din 24 Noembriŭ 1860,(1) şi dispoşiţiunile particulare prescrise de Regulamentulŭ de faţă, ca lămurescе mişcarea vĕrsărilorŭ volontarie, efectuate de militariĭ de tóte gradele.

Art. 8. La finitulŭ fie-căruia anŭ, Comisia superióră verifică şi certifică un tabloŭ, în care se trecŭ tóte mişcările banilor din cursul anuluĭ, întocmitŭ de Cancelaria eĭ, şi 'l înfăţişédă Ministruluĭ de Resbel.

Art. 9. La fie-care trimestru, Comisiunea superióră presintă un tabloŭ în prescurtare, de situaţiunea Caseĭ de Dotaţiune.

Art. 10. Baniĭ Caseĭ de Dotaţiune, întru cât nu aŭ o întrebuinţare nemijlocită, se daŭ cu dobîndă legiuită, conformŭ Art. 4 din legea Dotaţiuneĭ.

Art. 11. Cheltuelile Administraţiuneĭ şi ale Cancelarieĭ Comisiuneĭ sunt în sarcina Caseĭ eĭ.

CAPŬ. II.

Veniturile Caseĭ Dotaţiuneĭ.

§. I.

Despre venituri.

Art. 12. Veniturile Caseĭ de Dotaţiune se compunŭ:

1. Din vĕrsările făcute de tineri chemaţi a intra în serviciulŭ Osteĭ în urma tragereĭ la sorţi, spre a dobêndi liberarea lor din serviciŭ.

2. Din daruri şi legaturi făcute Dotaţiuneĭ Osteĭ.

3. Din dobînda ce se plătesce, pentru capitalurile Caseĭ de Dotaţiune.

4. Din respunderile voluntariĭ de baniĭ, sub titlu de deposite făcute de militariĭ, de orĭ-ce grad, în cursulŭ serviciuluĭ lor.

5. Din respunderile de baniĭ făcute, saŭ d'a dreptul, saŭ în numele lor de tineri cariĭ, înainte de a fi chiemaţi să tragă la sorţi, vorŭ să'şi asigurede liberarea lor din serviciŭ, la casul unde ar face parte din contingentul anual.

6. Din respunderi de baniĭ făcute, sub diferite titule.

---

1) Acestŭ regulamentŭ fiind abrogat, s'a substituit prin legea asupra comptabilităţiĭ generale din 14 Aprilie 1864. (V. S.)

§ 2.

Respunderile de bani, făcute de tineri coprinși în cotingentul anului.

Art. 13. Vêrsarea primeĭ de exonerare se face la Casieriĭ Fisculuĭ, în Districtul unde este chiemat.

Tinĕrul va trage la sorți, saŭ de sine însuși, saŭ în numele luĭ pe temeiulŭ certificatuluĭ dat de Prefectulŭ Districtuluĭ, în care are să tragă la sorți, în conformitate cu Art. 36 din Regulamentul de față.

Art. 14. Pentru aceste respunderi Casieriĭ Generalĭ, saŭ Casieriĭ de plăși, sunt obligați a da recipise care formédă titlu către Stat, cu îndatorire pentru părțile care aŭ respunsŭ prima, a le supune în cele 24 ore, dupe data lorŭ, la vida Prefectuluĭ saŭ a Sub-Prefectuluĭ.

§ 3.

Respunderile voluntariĭ

Art. 15. Respunderile voluntariĭ, făcute sub titlu de deposite, conformŭ Art. 1 din legea de dotațiune de către militarii de orĭ-ce grad, în cursul serviciuluĭ lor, saŭ de către alte persóne în numele lor, nu sunt priimite de cît de la 10 leĭ înainte și fără fringerĭ; vărsarea banilor se efectuédă la Consiliurile de Administrațiune, în numele Caseĭ de Dotațiune.

Aceste deposite daŭ dreptul la o dobîndă anuală cu 2% maĭ micĕ de cît dobînda legiuită ce se plătește Caseĭ de Dotațiune.

Nu se priimescŭ deposite la Casă de Dotațiune de cît cel puținŭ pe unŭ sorocŭ de treĭ luni.

Art. 16. Un livret întocmit de Comisiunea superióră și timbrat de dînsa se va da fie-căruia depositariŭ la cea dintîiŭ respundere de banĭ.

Tóte sumele respunse saŭ retrase se vor înregistra succesivŭ de către șefulŭ cancelarieĭ caseĭ de dotațiune și se vorŭ controla de către Comisiunea superióră.

Livretul va avea un numĕrŭ curent și va copriude numele, pronumele, porecla titluaruluĭ, data nascereĭ luĭ, numĕrulŭ Regimentuluĭ sĕŭ și gradul sĕŭ, precumŭ și tóte dispositiunile relative la aceste deposite și la modul retragerĭĭ lor.

Costul livretuluĭ este în sarcina depositaruluĭ și se va plăti de dînsulŭ odată cu întîia vĕrsare de banĭ.

La cadul unde ar perde livretul, i se dă unul noŭ, în socotéla titularuluĭ și dupe formele prescrise, pentru reînlocuirea unuĭ titlu de datorie a Statuluĭ.

Art. 17. Oposițiunile și cesiunile ce s'ar putea face pentru respunderea plăților voluntariĭ, efectuate de către militarii sub arme, nu pot fi primite de cît la Comisiunea superióră.

§. 4.

Respunderile de banĭ făcute înaintea chemăriĭ a tragerĭĭ la sorți.

Art. 18. Nu se potŭ priimi la casa de Dotațiune respunderĭ de banĭ în numele tinerilorŭ care n'aŭ trasŭ încă, spre a dobîndi inventua'ceșteĭ ecsonerarea lor ulterióră, de cât daca acești tinerĭ vor fi împlinitŭ vîrsta de 15 anĭ.

Respunderile de banĭ nu se primescŭ de cât fără fringerĭ pînă la dioa d'întîiŭ a anuluĭ în care trebue să se înfațiséde tinĕrulŭ spre a trage la sorți, ele nu pot fi maĭ micĭ de cît 100 leĭ, nicĭ urca în totalitate peste prima de ecsonerare; plata banilor se face conformŭ Art. 13, la Casieriĭ Generali saŭ la Casieriĭ de plăși din Districtulŭ unde ar fi domiciliați în momentulŭ unde o să tragă la sorțŭ.

Art. 19. Pentru aceste respunderĭ se libéréză, ca titluri asupra Statuluĭ și

cu împlinirea formalităților prescrise în Art. 14 din Regulamentulŭ de față, de către Casierii Generalí saŭ ceĭ de plăși, recipise de priimire.

Aceștĭ banĭ daŭ plătitoruluĭ dreptŭ la o dobîndă anuală calculată, conformŭ Art. 15 din Regulamentul de față, plătită pînă la momentulŭ unde urmédă a trage tînărul la sorțŭ, și nu se póte retrage înaintea acestuĭ termenŭ, de cât la casulŭ unde ar fi murit titularulŭ.

Art. 20. Depositarul saŭ intermediarul sĕŭ, este dator a înfățișa în momentul unde respunde întîia sumă, actulŭ de naștere a titularuluĭ sĕŭ; la caḑŭ unde nu va avea unŭ asemenea act, în locul luĭ un act de notorietate publică admis de legea civilă.

Dacă depositarulŭ care depune acéstă sumă în numele luĭ, n'a împlinitŭ încă 18 anĭ, el trebue să dovedéscă că a fostŭ autorisatŭ saŭ de Mumă-sa saŭ de Tatăl sĕŭ saŭ de Epitropulŭ sĕŭ a depune aceștĭ banĭ.

Acéstă autorisare póte fi dată nevîrsniculuĭ într'unŭ chipŭ general, pentru tóte plățile ce ar urma a maĭ face încă, în socotéla primeĭ, dar pote fi cu tóte acestea revocată.

Dacă depositariul, n'are nicĭ mumă, nicĭ tată, nicĭ epitropŭ, saŭ dacă acela ce ar fi în dreptŭ a da nevîrsniculuĭ o asemenea autorisare, nu s'ar putea înlesni a i-o da, nevîrsniculŭ póte cere autorisarea de la Tribunalul Civil, din Districtulŭ unde 'șĭ are domiciliulŭ sĕŭ.

Art. 21. Dacă respunderea de banĭ în socotéla primeĭ de rescumpărare se face de o altă persónă, și cu banĭ eĭ, acésta póte stărui a se trece în recepisul ce i se liberédă, ca la casŭ unde ar urma a se înapoia parte din eĭ saŭ toțĭ banĭĭ, acéstă sumă să se întórcă iarăși la adevĕratul lor proprietar, saŭ că ea să trécă în mîinile acelui a pentru care aŭ fost acest deposit.

Art. 22. Ministerul Financelor înaintédă Comisiuneĭ superióre la finitulŭ fiecârui trimestru unŭ tablóŭ, în care sunt înscrise sumele încăsuite de agenții eĭ, în socotéla Caseĭ de Dotațiune.

Art. 23. Oposițiunile asupra depositelor efectuate de cătră tinerĭĭ înaintea chiemărĭĭ claseĭ lor, spre a putea fi ecsonerați din serviciŭ, trebuescŭ adresate Comisiuneĭ superióre a Dotațiuneĭ; aceste oposițiunĭ se vor respinge dacă vor fi făcute dupe data dilei în care s'aŭ început operațiunile Consiliurilor de revisie pentru clasa în chestiune.

CAPŬ I.

Cheltuelile Caseĭ de Dotațiune.

§. 1.

Despre Cheltuelĭ.

Art. 24. Casa de Dotațiune respunde plățile următóre:

1. Alocările și adaosul la soldă, ce sunt determinate în Art. 11 al legiĭ de Dotațiune, pentru soldații ce se reînrolédă pe prime dupe espirarea uneĭ reangajărĭ, saŭ a termenuluĭ legiuitŭ, în corpurile care se recrutédă prin tragerr la sorțĭ.

2. Prima reînlocuirilorŭ efectuate pe bună voe.

3. Reînapoierea sumelorŭ ce s'aŭ depusŭ de bună voe de militarĭ în casa de Dotațiune, saŭ acelora ce s'aŭ depusŭ drept rescumpĕrare de tinerĭ, înainte d'a fi chiemați a trage la sorțĭ.

4. În sfîrșitŭ deosebitele cheltuelĭ prevĕdute în Art. 11 al Regulamentuluĭ de față.

§. 2.

Plata înlocuirilorŭ şi a adaosuluĭ la soldă cuvenite soldaţilorŭ în corpurile ce se recrutéză prin tragere la sorţĭ pentru reangajărĭ.

Art. 25 Întêia jumĕtate din prima pentru Întêia angajare, se plăteşte în momentulŭ angajărĭĭ saŭ încorporărĭĭ, dacă s'aŭ încuviinţatŭ angajarea de Ministerŭ, a doua jumĕtate se plăteşte în momentulŭ liberĕrĭĭ fără dreptŭ de dobîndă; amăndouă aceste sume se plătescŭ din fondurile caseĭ de Dotaţiune, în urma unuĭ mandat presentatŭ de Casierulŭ Corpuluĭ din care face parte angajatulŭ, şi ordonanţat de Comisiunea superióră la Ministerul de Finanţe saŭ la impiegaţiĭ luĭ plătitorĭ; pe foiea individuală acuitéză militarul angajat priimirea primeĭ, saŭ la casŭ de nu ştie carte, Şeful companieĭ baterieĭ, saŭ escadronuluĭ; în acelaşŭ chipŭ se plăteşte şi prima pentru a doua angajare.

Art. 26. Angajĕrile pe treĭ anĭ se plătescŭ în acelaşŭ chipŭ ca în articolul precedentŭ.

Art. 27 Dupe 12 anĭ de serviciŭ se plăteşte angajatuluĭ 20 parale pe ḑi, afară din ḑilele de absenţă ilegală, cu începere din ḑioa reangajĕrĭĭ.

Aceste sume se plătescŭ cu avans din casa Consiliurilor de Administraţiune şi se cerŭ de Casierĭĭ corpurilor pe mandate deosebite numerice, la finitulŭ fie căruia trimestru, în urma ordonanţărĭĭ de către Comisiunea superióră de la Ministerul Financelor, saŭ de la plătitoriĭ eĭ, şi se daŭ în priimirea Comandanţilorŭ de companiĭ, escadróne saŭ baterĭĭ pe foĭ speciale, spre a fi împărţite pe la ceĭ îndreptăţ, pe care iscăleşte titular de priimire.

Art. 28. Părţile din primă ce se cuvinŭ militarilorŭ a cărora termenŭ espiră saŭ acelora ce se află în casurile prevĕḑute în Art. 13 şi 14 din legea Dotaţiuneĭ, se plătescŭ de corpurile respective în socotéla Caseĭ de Dotaţiune, de la care se despăgubeşte prin modul indicat din Art. 25 şi 29 al Regulamentuluĭ de faţă; părţile din primă se calculéḑă în chipul următor:

1. Dacă mutarea, reformarea şi înaintarea cade în întîia jumătate a termenuluĭ pentru care s'a reangajat, nu i se maĭ cuvine nimic; iar dacă cade în a doua jumătate, i se plăteşte din suma ce i se maĭ cuvenea, o sumă proporţională cu timpul ce a servit.

2. Pentru ceĭ cari priimescŭ unŭ adaosŭ la soldă, se plăteşte analogia pe numĕrul ḑilelor, pînă la ḑioa mutărĭĭ inclusivŭ.

Calculul părţiĭ proporţionale ce le vine moştenitorilorŭ la caḑŭ de mórte a militaruluĭ angajat, se face în chipul de maĭ sus.

Moştenitorilorŭ saŭ celor în drept li se dă dupe înfăţişarea actelor certificate de tribunal, care dobîndescŭ dreptul lor d'a moşteni, mandate de suma ce li se cuvine, cu care se presintă la Comisiunea superióră, spre a se ordonanţa la Ministerul de Finance de a priimi banĭĭ.

Consiliurile de Administraţie comunică în casurile sus citate Comisieĭ superióre mărimea sumeĭ ce se cuvine militarilorŭ saŭ moştenitorilorŭ lor.

Analogiile ce se cuvinŭ dupe chipul de maĭ sus militarilorŭ ce se osîndescŭ la o pedépsă care ĭi esclude din rîndurile ósteĭ, pînă la ḑiua în care a comisŭ faptulŭ pentru care aŭ fost osîndiţĭ, se plătescŭ acelora ce sunt în dreptŭ a priimi pentru dînşiĭ.

Art. 29. Corpurile trupeĭ sunt datóre a ţine unŭ registru, jurnalŭ deosebitŭ în care să trécă cheltuelele şi veniturile făcute de dînsele în socotéla Dotaţiuneĭ Oasteĭ..

Reîncăsuirile ce li se facŭ prin Ministerulŭ Financelor, în socotéla caseĭ de Dotaţiune, se înscriŭ în livretele lorŭ de soldă, într'o colónă despărţită, prin impiegaţiĭ plătitorĭ aĭ sus numituluĭ Ministru.

Sumele ce se plătescŭ militarilorŭ se înscriŭ asemenea în fie-care trimestru

într'o colónă deosebită a livretului lorŭ individual, prin îngrijirea Comandanţilorŭ de companiĭ, escadróne saŭ baterie.

Art. 30. Tóte scripturile atingĕtóre de plata primelorŭ, saŭ a adaosuluĭ la soldă, sunt supuse pe câtŭ privescŭ corpurile, controluluĭ Intendenţeĭ militare.

§ 3.

Reînapoerea sumelor ce s'aŭ depusŭ de militarĭ cu dobîndă la Casa Dotaţiuneĭ

Art. 31. Cererile militarilorŭ în activitate d'a li se întórce banii depuşĭ de bună voia lorŭ în Casa Dotaţiuneĭ se facŭ prin calea ierarchică la Consiliurile de Administraţiune ale corpurilorŭ.

Acestea înaintedŭ cererea printr'un borderoŭ la Comisiunea superióră, şi acésta înapoiadă borderoul ordonanţat.

Cu acestŭ borderoŭ merge Casierulŭ corpuluĭ, saŭ la Ministerulŭ Finanţelor, saŭ la impiegaţiĭ luĭ plătitorĭ şi primesce banii în socotéla Caseĭ Dotaţiuneĭ.

Banii se daŭ apoĭ de Consiliulŭ de Administraţiune prin calea ierarchică, în mîna titularuluĭ, pădind pentru trecerea lor, formele prescrise în Art. 29 şi 30.

Daca se înapoiadă banii, dupe liberarea militaruluĭ din oştire, i se respundŭ banii, saŭ în momentulŭ unde pleacă de la corpŭ, saŭ acolo unde aŭ cerut el.

În cadulŭ din urmă este dator militarulŭ a înainta pe calea indicată în Articolulŭ precedent, pe lîngă cererea luĭ şi livretul sĕŭ, spre a se trimite Comisiuneĭ superióre pentru ordonanţare, şi autorisarea Casieruluĭ respectivŭ, din plasa în care se află, loculuĭ unde vrea militarul să i se respundă banii.

Art. 33. Dacă se cere reînapoierea banilorŭ de moştenitorii militaruluĭ ce a depusŭ banĭ în Casa Dotaţiuneĭ, acestia se adreseadă d'a dreptulŭ la Comisiunea superióră, alăturîndŭ tot d'odată livretul militaruluĭ, şi actele care constat conformŭ moduluĭ indicatŭ în Art. 28, dreptul lor la moştenire.

Dacă acestŭ dreptŭ s'a recunoscut, atuncĭ Comisiunea superióră ordonanţédă cererea de banĭ, şi o înapoiadă petiţionaruluĭ spre a i se respunde banii, de către Casierul special alŭ plăşiĭ, în care se află loculuĭ reşedenţeĭ sale.

§. 4.

Reînapoerea sumelor plătite înainte spre a se rescumpĕra la întîmplare de la serviciul ostăşescŭ.

Art. 34. Sumele respunse prin anticipaţie de tineri, fie de sine însuşĭ fie în numele lor, spre a fi scutiţĭ de îndatorirea serviciuluĭ, se întorcŭ celor în drept dupe cererea lor, dacă tînărul declară că a renunţat a mai fi ecsonerat din serviciŭ; asemenea se întorcŭ îndĕrăt:

1. Escedentul respectiv, dacă capitalul depusŭ dimpreună cu dobênda luĭ, covîrşate prima fiscată pentru anul în care a trasŭ tînărul la sorţĭ.

2. Sumele respunse înaintea tragereĭ la sorţĭ, de tineri carĭ apoĭ dobîndescŭ printr'un certificat subiscălit de Prefectul Districtuluĭ, că nu facŭ parte din contingentul plăşeĭ lor şi că sunt scutiţĭ de serviciul ostăşescŭ.

3. Respunderile de banĭ făcute de tineri înaintea tragereĭ la sorţĭ, care aŭ murit înaintea formĕriĭ contigentuluĭ claseĭ lor.

Tóte aceste sume căpital şi dobînda lor, se respunde în socotéla Caseĭ Dotaţiuneĭ celor în drept, de către Casieriĭ Fisculuĭ, pe temeiulŭ uneĭ autorisărĭ dată de comisiunea superióră.

Pentru acest sfârşit sunt datorĭ ceĭ ce cerŭ înapoiarea banilorŭ a se adresa la Comisiunea superióră alăturând şi piesele justificative trebuincióse.

TITLU. III.

Despre formele cererilorŭ de ecsonerare şi despre condiţiunile primireĭ lor.

Art. 35. Mărimea primeĭ ce trebue plătită, spre a dobîndi dreptul d'a fi ecsonerat de datoria de a servi în oştire se hotăraşte de Ministeriul de Resbel, se publică şi se afişéză în fie-care comună, înainte d'a proceda la tragerea la sorţi.

Art. 36. În timpul celor cinci-spre-dece ḑile ce urméḑă dupĕ tragerea la sorţi, Prefectul liberéḑă pe rîndŭ tinerilorĭ coprinşi în contigent, saŭ persónelor care vor să plătéscă prima în numele lor, un certificat coprinḑênd numele, pronumele, porecla, vîrsta, locul naşterei, domiciliul, profesiunea şi posiţiunea tînăruluĭ în privinţa recrutĕrii.

Art. 37. Cu acest certificat se înfăţişéḑă tînărul saŭ representantul luĭ la Casierii Fisculuĭ, şi respunde acolo prima individuală determinată pentru acel anŭ, spre a fi scutit de serviciul ostăşescŭ; saŭ daca acest tinĕrŭ s'a rescumpĕrat maĭ din nainte, spre a respunde deosebirea eventuală trebuinciósă, spre a complecta sumele dinpreună cu dobênda lor, depuse înaintea chiĕmării luĭ la prima individuală determinată pentru acel anŭ.

În casul din urmă eĭ reîntorcŭ Casierilor, recepisele priimite succesivŭ pentru respunderile făcute înaintea tragerii la sorţi, (Art. 19) şi cerŭ de la aceştia o declarare în care să constate totalul respunderilor de banĭ făcute şi dobîndile ce aŭ produsŭ.

Recipisele pentru respunderile făcute înaintea tragerii la sorţ nu se pot priimi de cât, dacă vorŭ fi însoţite de un certificat al Comisiuneĭ superióre, prin care se recunósce validitatea lor şi dacă vor fi plătit Timbrul Statuluĭ.

Art. 38. Cinci-spre-dece ḑile dupe închiderea operaţiunilorŭ recrutării se adună în fie-care District, Consiliul de revisie în Capitala luĭ, şi consfinţeşte pe temeiul presentării recipiselorŭ maĭ sus citate, ecsonerările cerute. Hotărîrile Consiliuluĭ de revisie sunt definitive şi nu se potŭ revoca.

Tóte hotărîrile Consiliuluĭ de revisie să înscriŭ pentru fie-care clasă împarte într'un registru special, şi se trecŭ în lista contingentuluĭ anual.

Art. 39. Prefectul dă la mâna tînăruluĭ un certificat, prin care se constată că a trasŭ la sorţi şi că s'a ecsonerat.

Art. 40. Dupĕ ce s'a hotărît asupra tutulor cererilor de ecsonerare, prefectul înaintéḑă prin Ministrul de Resbel, Comisiuneĭ superióre pentru Districtul sĕŭ, un Stat nominativŭ de ecsonerările săvîrşite.

Numĕrul ecsonerĕrilor se publică, în dările de sémă anuale asupra recrutări·

Art. 41. Asemenea comunică Ministerul Financial în cursul trimestruluĭ întîiŭ Comisiuneĭ superióre, un Stat nominativŭ colectic de tóte primele încăsuite de aghenţii sĕĭ în socotéla Caseĭ de Dotaţiune, în urma tragereĭ la sorţi a anuluĭ curgĕtor, precum şi de primele ce este dator a plăti Statului, Caseĭ Dotaţiuneĭ, pentru acele individe care aŭ căḑutŭ la sorţi şi pentru care este însărcinatŭ Statul a'ĭ scuti cu banii sĕĭ.

TITLULŬ. IV.

Despre reangajare.

CAPŬ I.

Reangajările.

Art. 42. Nu se pot reangaja maĭ mulţi militarĭ, de cât-s'aŭ plătit prime de ecsonerare, în urma tragerii la sorţi a anuluĭ curgĕtor.

Art. 43. Militarii care doresc a se reangaja facu cererea lor prin canalul ierarsic, în cursul anului din urmă al termenului, în care sunt datori a servi; Şeful Regimentului înaintédă cererea Ministeriului de Resbel dacă militarul împlinesce condiţiunile de admisibilitate prevédute în legea Dotaţiunei şi în Art. 43 din Regulamentul de faţă, şi dacă el aprobédă sub respunderea sa reangajarea acestui militar, în urma priimirei tutulor cererilor de reangajare.

Ministerul de Resbel reîntórce la finitul trimestrului, dupe ce cunóşte numĕrul primelor depuse, cererea de reînrolare cu aprobarea saŭ desaprobarea ei, avînd în vedere următórele:

1. Dacă cererile de reînrolare pe 6 saŭ 3 ani nu covîrşesc primele plătite în urma tragerii la sorţi, ele se pot autorisa.

2. Daca cererile de reînrolare pe 6 saŭ 3 ani covîrşescu aceste prime, Ministerul alege reînrolările ce póte aproba în chipul urmĕtor: să ia suma totală a recruţilorŭ şi suma totală a cererilorŭ de reînrolare şi se împarte pe corpuri reînrolările admisibile, în raport cu procentul ce se cuvine luĭ din numĕrul recruţilorŭ ce are a priimi acest corpŭ; în cercul acestuĭ procent se dă precăderea militaruluĭ dupe recomandaţiunea făcuă de Şeful Corpuluĭ.

Ministerul trimite Comisiuneĭ superióre la sfîrşitul întâiuluĭ trimestru, o listă nominativă de militarĭ reînrolaţi în cursul anuluĭ în care se trece numele, pronumele, porecla, vîrsta, corpul, nnmărul reangajeriĭ şi termerul eĭ.

Art. 44. Şeful Regimentuluĭ este dator pe lîngă atestaturile de bună purtare, moralitate şi aptitudine a înainta Ministeruluĭ şi acte medicale prin care să constate că militarii ce se recomandă pentru reînrolare sînt de o constituţiune bună în momentul reînrolăriĭ.

Art. 45. Dacă militarii reangajaţi să libereadă din serviciŭ înnaintea termenuluĭ respectivŭ, pentru răni dobîndite în resbel saŭ infirmitate, li se plăteşte din prima alocată o parte proporţionată cu timpul slujit, calculat conformŭ Art. 28 din Regulamentul de faţă.

Art. 46. Dacă militarii desertédă, eĭ pierdŭ pe tot timpul lipseĭ ilegale dreptul la primă şi pe tot timpul pedepseĭ corecţionale; în urma uneĭ condamnăriĭ, militarii nu se pot bucura de prima ce li se cuvenea; în acest cas, să calculédă prima ce se opreşte în spiritul Art. 28.

TITLULŬ V.

Implinirile prin inrolări de bună voe.

Art. 47. Dacă numĕrul reînrolărilorŭ militarilorŭ ce se află în rîndurile ósteĭ nu sînt de aj ns spre a împlini golurile produse prin plata primeĭ, Comisia superióră propune Ministerului de Resbel, înlocuirile prin calea Administrativă, hotăraşte prima ce este a se plăti şi modul plăţiĭ eĭ în sarcina caseĭ Dotaţiuneĭ. Daca Ministerul de Resbel autoriédă propunerile făcute, el publică şi pune a se afişa în fie-care Comună hotărirea sa.

Art. 48. Îndată dupe priimirea acesteĭ decisiunĭ ministeriale, deschidŭ în fie-care District autorităţile Comunale, o listă în care se trecŭ ómenii ce doresc a împlini pe prime, locurile vacante în óste cu numele, pronumele, porecla, vîrsta, profesiunea ş. c. l.

Dupe ce s'a împlinit termenul ficsat de Ministru, spre a priimi asemenea cereri să închidŭ listele şi să trimit sub-iscălite de dînsele din preună cu piesele înfăţişate de doritorĭ de a întra în óste de autorităţile Comunilor, la Prefectul Districtuluĭ.

Art. 49. În Capitala Districtelor, în care se află corpurĭ de trupă, care aŭ rebuinţă de înlocuitorĭ, se întocmeşte pentru esaminarea pieselorŭ înfăţişate de doritorĭ şi a aptitudineĭ lor militare:

O comisiune compusă:

1. De Prefectul Districtuluĭ.
2. De oficierul superior ce se află în Capitala aceluĭ District.
3. De Preşedintele Magistratuluĭ, şi
4. De un oficier delegat de corpul care are maĭ mare trebuinţă de înlocuirĭ.

Art. 50. Listele înaintate Prefecţilor unde nu sînt întocmite asemenea Comisiunĭ, se trimit de dînşiĭ la Comisiunea cea maĭ apropiată de Districtulŭ sĕŭ. Ministeriul de Resbel înştiinţédă Comisiunea sus indicată câte înlocuirĭ are a priimi în districtul respectiv şi căruĭ corpŭ are a trimite pe înlocuitoriĭ înrolaţi.

Spre a avea o reservă la cadŭ unde înaintea altor Comisiunĭ, nŭ s'ar fi înfăţişat destuĭ doritorĭ, Comisiunile sînt datóre a însemna în actele lor, pe lîngă înrolaţi desăvîrşiţĭ, un numĕr de doritorĭ disponibilĭ, spre a se trimite, dacă va fi trebuinţă, în corpurile din alte Districte.

Art. 51. Oamenii înscrişĭ spre a înlocui se convócă la ḑiua ficsată de către autorităţile Comunale dinaintea Comisiuneĭ; înlocuitorul e dator a înfăţişa pe lîngă relaţiunile date autorităţiĭ Comunale:

1. Un certificat de bune purtărĭ, liberat de autoritatea reşedinţeĭ sale.
2. Un certificat că nu are nicĭ o îndatorire contractată cu alte persóne, saŭ autorităţĭ.
3. Un certificat că este Românŭ.
4. Un certificat de la Grefierul Tribunaluluĭ din Districtul sĕŭ, constatînd relaţiile ce se află trecute pe numele luĭ.

Dupe ce s'a pronunţat Comisiunea instituită prin Art. 49, asupra admitereĭ înlocuitoruluĭ, i se dă un act sub iscălit de dînsa, arĕtător pe ce temeiŭ, şi cu ce condiţiune s'a contractat priimirea luĭ, şi să trimite la Corpul pentru care s'a înrolat.

În procesul verbal încheiat asupra priimireĭ, iscăleşte şi înlocuitorul admis. Înlocuitorul este dator a se înfăţişa la corpul sĕŭ, 15 ḑile dupe pronunţiarea admitereĭ luĭ.

Art. 52. Dupe ce s'aŭ încheiat tóte operaţiunile, Comisiunile înaintédă Ministeruluĭ un tabloŭ numeric şi arĕtător de înlocuirile contractate; Ministeriul a duce în cunoştinţa Comisiuneĭ superióre înlocuirile contractate.

Art. 53. Înlocuitoriĭ priimescŭ primele ce li se cuvinŭ dupe publicaţiunea Ministeruluĭ de la Consiliurile de Administraţiune, dupe formalităţile din Art. 25, 29 şi 30, socotind ca ḑiua însumăriĭ lor în Corp, ḑiua unde li s'aŭ dat de către Comisiunea din Art. 49, actul de priimire.

Dacă însă înlocuitorul ḑăbovéşte maĭ mult de 15 ḑile, spre a se înfăţişa la Corpul luĭ, el nu intră în drepturile luĭ de cât de la ḑiua înfăţişărĭĭ luĭ la Corp.

TITLU VI.

Despre cheltuelile pentru instituţiunĭ folositóre oasteĭ.

Art. 54. Propunerile în privinţa instituţiunelor folositóre ósteĭ, se facŭ de către Comisiunea superióră, la Ministerul de Resbel; dupe autorisarea Ministeriuluĭ de Resbel, propunerile se supunŭ de dînsul la aprobarea Corpurilor Legiuitóre.

TITLU VII.

Despre Cancelaria Caseĭ Dotaţiuneĭ.

Art. 55. Cancelaria Comisiuneĭ superióre se compune de un Director civil, pe lună cu 500 leĭ; un scriitor cu 300 leĭ pe lună, plătiţĭ din Casa Dotaţiune.

Art. 56. Cheltuelile Cancelarieĭ se trecŭ dupe chibsuirea Comisiuneĭ supe-

rióre, în Budgetul eĭ; iar pentru punerea în lucrare, Comisia póte dispune din fondurile eĭ de suma de 300 leĭ.

Art. 57. Cancelaria Comisiuneĭ este însărcinată a ţine tóte scripturile, registrele şi corespondenţele Comisiuneĭ.

LEGE

Decret, la 1 Aprilie 1862, prom. la 13 Aprilie 1862.

Asupra Preseĭ.(a)

PARTEA I.

CAPŬ I.

Despre proprietatea literară.

§ 1. Autorii de totŭ felulŭ de scrieri, compositorii de musică, pictorii saŭ desemnatorii, cari vorŭ săpa saŭ vorŭ litografisi tablourile orĭ desemnurile lorŭ, în totŭ cursulŭ vieţeĭ lorŭ, se vorŭ bucura ca de o proprietate a lorŭ, de dritulŭ esclusivŭ de a reproduce şi a vinde operile lorŭ în totŭ Principatulŭ, saŭ de a trece către alţiĭ acéstă proprietate a lorŭ, fiindu-le acestŭ dritŭ recunoscutŭ dupe legile în fiinţă.

§ 2. Moştenitorii acestora saŭ cesionarĭ către carĭ a trecutŭ dritulŭ lorŭ se vorŭ bucura de acesta-şi dritŭ, în termenŭ de 10 anĭ, dupĕ mórtea autoruluĭ saŭ a compuitoruluĭ.

§. 3. Jurnalele şi alte foĭ periodice sunt proprietate a persónelorŭ saŭ a societăţilorŭ carĭ le publică, dritulŭ proprietăţĭ le este închezăsuitŭ întocmaĭ dupĕ §.§. de maĭ susŭ; articolele ce autori saŭ proprietarĭ lorŭ nu vorŭ voi ca să se reproducă în alte jurnale, vorŭ trebui a purta la începutŭ nota, că reproducerea este oprită, se înţelege numaĭ articolele literale şi sciinţifice.

§. 4. Compunerile dramatice asemenea în termenile de maĭ susŭ nu potŭ fi represintate pe nicĭ unŭ teatru, nici nu potŭ fi publicate, fără învoirea autoruluĭ.

§. 5. Traducţiunile nu intră în categoria §§. de maĭ susŭ, de câtŭ pentru tecstulŭ traducerii, fiindŭ fie-care liberŭ pe a face alte traduceri de pe testulŭ originalŭ al scrierii, asemenea estractele ce se facŭ din alte scrieri spre a se încunosciinţa pe publicŭ despre valórea acestora prin critice şi comentarii nu jicnescŭ proprietatea străină.

§. 6. Tóte dregătoriele administrative sunt dutóre a confisca dupĕ cererea şi în folosulŭ autoruluĭ, a compuitoruluĭ, a desemnatoruluĭ, a traducĕtoruluĭ saŭ a moştenitorilorŭ acestora orĭ a cesionarilorŭ, tóte esemplarele ediţiunelorŭ tipărite, săpate saŭ litografiate fără învoirea anume şi înscrisŭ a proprietarilorŭ.

§. 7. Pe lângĕ esemplarele confiscate, totŭ contra-factorulŭ va fi datorŭ a plăti adevĕratuluĭ proprietarŭ o sumă ecuivalentă cu preţulŭ de 1000 esemplare a ediţiuni originale.

§. 8. Orĭ-ce vêndĕtorŭ a uneĭ ediţiuni contra-făcute, *dupĕ a căruia făcĕtutior*(1)

(a) Vezĭ şi art. 398 din C. Penale.

(1) Frasa *„dupe a căruia fĕcĕtuitorŭ nu va fi ellŭ“* nu se înţelege bine; ea este luată dupe art. 6. din legea Franţeĭ din 1793 asupra proprietăţiĭ literale. Acellă art. zice aşia: „orice vinzător a uneĭ ediţiuni contrafĕcute, *dĕca nu e recunoscut că elŭ este contrăfactorulŭ*, va plăti etc.“

nu va fi elŭ, va plăti proprietaruluĭ o sumă ecuivalentă cu preçiulŭ de 200 esemplare.

§. 9. Orĭ-cine va da la lumină o operă, fie tipărită, săpată saŭ litografiiată va fi datorŭ a depune 4 esemplare la Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ Publice, ĕră în judeţe va depune 2 esemplare la prefecturĭ, şi unulŭ la biblioteca din Iaşi.

§. 10. Dupe trecerea de 10 anĭ, dupĕ mórtea autoruluĭ, tótă opera pică în domenulŭ publicŭ şi fie-care este liberŭ a o reproduce prin tiparŭ, sculptură saŭ litografie.

§. 11. Tóte aceste drepturĭ ce închezăşuescŭ, şĭ autorilor, compuitorilorŭ, desemnătorilorŭ, traducĕtorilorŭ din staturile strĕine, cari cu reciprocitate vorŭ închezăşui, în coprinsulŭ teritorielorŭ lorŭ, proprietatea literală.

CAPŬ II.

Despre Librărie.

§. 12. Librăria, adică speculaţiunea în cărţi este unŭ negoţŭ liberŭ, fie-care póte deschide unŭ asemenea aşedĕmêntŭ, făcêndŭ o declaraţiune către secretariatulŭ de Statŭ, eară de va fi strĕinŭ, în declaraţiune va adăogi că se va supune legilor pămêntuluĭ atingĕtóre de presă.

§. 13. Librariulŭ care se va dovedi că ţine saŭ vinde cărţi saŭ alte publicaţiunĭ obscene şi oprite prin dispoziţiunile §.§. atingĕtóre de jurnale, pentru întêia-şĭ dată se va osândi la o amendă (glóbă) de 2000 leĭ, a doue óră la o amendă de 4000 leĭ, a treia óră la o amendă de 8000 leĭ şi va fi tot-d'odată datorŭ a se desface de librărie.

§. 14. Librarulŭ ce va edita o scriere fără nume de autorŭ prin însu-şĭ acesta va fi respunzĕtorŭ întocmaĭ ca autorulŭ, şi prin urmare supusŭ tutulorŭ legilorŭ privitóre pe autorŭ, precumŭ maĭ josŭ se va otărî.

CAP. III.

Despre tipografie şi litografie.

§. 15. Fie-care pământeanŭ saŭ strĕin în vêrsta legiuită este liberŭ a deschide în ţĕră typografie, lytografie saŭ atelie de sculptură şi de pictură, datorŭ fiindŭ numaĭ a încunoscciinţa în capitală pe Ministeriulŭ din Întru, eară în ţinuturĭ, pe administraţiune.

§. 16. Tipografiile şi litografiile clandestine sunt oprite; se numesce clandestină tótă atelia care nu va fi declarată maĭ nainte secretariuluĭ de stat saŭ administraţiunilorŭ, pe la ţinuturĭ; pretutindenĭ unde asemenea se vorŭ găsi, ele vorŭ fi sfărămate şi stăpânii saŭ depositari acestora vorŭ fi supuşĭ la o amendă de 2000 leĭ, şi uneĭ închisorĭ de 6 lunĭ la Monastire.

§. 17. Fie-care typografŭ, saŭ lytografŭ, este dator a tipări pe orĭ-ce operă care va eşi de sub-téscurile sale, numele şi domiciliulŭ sĕŭ; totŭ acela ce va călca acéstă dispoziţiune va fi supusŭ la o amendă de 1000 leĭ, fiindŭ trasŭ pe lângă acésta şi la rĕspunderea amendeĭ şi a închisoreĭ statornicită prin legea preseĭ. Cândŭ opera publicată de elŭ arŭ trage dupĕ sine urmĕrĭ penale, typografulŭ saŭ lytografulŭ ce pentru a treia óră va călca dispoziţiunea de maĭ susŭ, adică de a nu'şĭ pune numele şi domiciliulŭ pe fie-care productŭ alŭ teascurilorŭ sale, va fi datorŭ a se desface de *atelia sa*(1).

§. 18. Typografulŭ saŭ lytografulŭ carele va publica în jurnalŭ o descriere saŭ orĭ-ce alte opere, a căruia redactorŭ, garantŭ, autorŭ saŭ editorŭ va fi cunoscutŭ şi înscrisŭ în capulŭ saŭ la sfârşitulŭ opereĭ, nu va fi împreună rĕspun-

1) Prin *atelia* sĕŭ atelierŭ se înţelege magazia cu téscurĭ şi litere.

dĕtorŭ, la casŭ cândŭ opera arŭ motiva prigonire pentru delictŭ de presă; eară dacă opera arŭ fi anonimă, atunci typografulŭ saŭ lytografalŭ, orĭ va fi datorŭ a înfăçişa pe făcĕtorŭ saŭ va fi singurŭ supusŭ rĕspunderi întocmaĭ dupĕ rostirea legilorŭ.

§ 19. Fe-care typografŭ, lytografŭ saŭ săpĕtorŭ, va fi datorŭ a ţine unŭ registru, numĕratŭ, parafatŭ şi sigiliatŭ de secretariatulŭ de Stat, în care pe rândŭ şi dilnicŭ va înscrie titlulŭ literalŭ alŭ uvragelorŭ ce-şĭ propune a tipări, numĕrulŭ cólelorŭ, a tomurilorŭ saŭ a esemplarelorŭ, formatulŭ ediţiuni şi numele autoruluĭ a traducătoruluĭ saŭ a editoruluĭ.

Acestŭ registru va fi datorŭ a-lŭ înfăçişa la orĭ ce cerere din partea ocârmuiri.

§. 20. Trecerea uneĭ typografiĭ, lytografiĭ, saŭ atelie de sculptură către altă façă se va face prin simpla declaraţiune către Ministeriulŭ din untru, éră pe la ţinuturĭ câtre administraţiunea locală; călcările făcute de către librarĭ, typografi, litografĭ vorŭ fi constatate prin jurnalele încheiate de poliţie.

§. 21. Procuroriĭ Statuluĭ vor trage pe călcĕtorĭ înaintea tribunalelorŭ, dupĕ denonsaţia şefuluĭ poliţieĭ, în capitală, şi trădarea uneĭ copiĭ a jurnalelorŭ în cestiune, de poliţie, eară pe la ţinuturĭ de administraţiunile locale.

CAPŬ IV.

Despre cărţile religióse.

§§. 22. Cărţile românescĭ de dogmă, de cultŭ, comentariile asupra scrierilorŭ sacre şi alte asemenea scrierĭ nu potŭ fi publicate pentru întêia óră, daca nu vorŭ fi censurate de către şefulŭ religiilorŭ respective: acéstă invoire va trebui pururea a fi produsă la începutulŭ scrieri.

§§. 23. Cărţile teologice, comentariile asupra dogmelorŭ şi alte asemenea compunerĭ religióse originale, cari vorŭ avea autorulŭ lorŭ anume, vorŭ fi proprietatea acestuia întocmaĭ dupĕ §.§. de maĭ susŭ.

§. 24. Bibliele, cărţile de cultŭ, de rugăciunĭ şi alte asemenea scrierĭ, încuviinţate de maĭ nainte şi întrebuinţate maĭ de multŭ suntŭ de domenulŭ publicŭ, ele vorŭ putea fi reproduse de fie-care, cu acésta însă, că nicĭ o modificaţiune în ele nu se va putea face.

§. 25. Editorulŭ saŭ typografulŭ, care arŭ introduce orĭ-ce modificaţiune va fi supusŭ pedepseĭ de la §: 45 Art. 3 şi 4.

PARTEA II.

CAPU I.

Dispositiunĭ generale.

§. 26. Censura este şi rĕmâne pentru tot-d'auna desfiinţată.

§. 27. Liberŭ va fi orĭ-cine să-şĭ esprime ideile prin organulŭ preseĭ, păzindŭ regulele statornicite prin acestŭ aşezĕmântŭ.

§§. 28. Feluritele organe ale publicităţeĭ prevĕdute suntŭ:

a). Jurnalele politice.

b). Foĭ periodice, literale, sciinţifice, comerciale, industriale, etc.

c). Cărţi de orĭ-ce fel.

d). Afişe şi deosebite însciinţărĭ.

§. 29. Numaĭ jurnalele politice vorŭ fi obligate a depune cauţiune despre care se va vorbi maĭ josŭ.

CAPŬ. II.

Despre publicaţiunile periodice.

§. 30. Totŭ românulŭ ce va avea vârsta legiuită şi nu va fi supusŭ interdicţiuni, saŭ vre uneĭ pete criminale va putea fonda unŭ jurnalŭ politicŭ.

§. 31. La fondarea unuĭ jurnalŭ, fie-care va fi datorŭ a declara la Ministeriulŭ din întru, urmĕtórele:

a). Titlu foieĭ, felulŭ şi timpulŭ publicărieĭ eĭ.

b). Numele redactoruluĭ saŭ alŭ garantuluĭ respunzĕtorŭ.

c). Numele şi locuinţa typografuluĭ.

§. 32. Este supusŭ amendeĭ de 2,000 leĭ, celŭ ce va deschide o fóiă periodică politică fără prealabila însciinţare către loculuĭ competentŭ, iară fóie se va închide; pentru foile nepolitice amenda va fi de 500 leĭ.

§. 33. Afişele se vor putea publica dupĕ o simplă încunosciinţare la poliţia locală.

§. 34. Indată ce vre'unŭ numĕrŭ a orĭ căria foĭ periodice va eşi de sub presă, se va depune unŭ esemplarŭ sub-scris de redactorulŭ saŭ garantulŭ respunzĕtorŭ la procurori competenţi, osebitŭ de acésta se va conforma § 204 din aşezĕmêntulŭ scolariŭ(1), îndatorându-se totŭ-d'odată a da câte unŭ esemplar şi la Stabul-generalŭ alŭ ósteĭ.

§. 35. Prin mĕsura § 34 împărţirea şi espedierea jurnalelorŭ nu vor fi împedicate.

§. 36. Jurnalele literale, comerciale, s. c. l. fiindŭ oprite de a publica şi articole politice, în casŭ cândŭ ele vorŭ păşi preste menirea lorŭ, vorŭ fi supuse uneĭ amende de 500 leĭ.

§. 37. Orĭ ce fóiă periodică e datóre a priimi în colónele sale însciinţările oficiale ce i se vorŭ trămite de către guvernŭ, avêndŭ a le publica în celŭ d'ântêiŭ numĕrŭ, cu plata inserţiuneĭ, iară împărtăsirile oficiale, destinate a rectifica o erére saŭ a refuta o alegaţiune neadevĕrată, va fi datóre ale tipări fără schimbare şi fără plată.

Fie-care persónă care va fi citată într'unŭ jurnalŭ saŭ prin nume saŭ indirectŭ, va avea dreptŭ ca să cĕră reproducerea respunsuluĭ ce va socoti de cuviinţă a face, cu acésta ânsă ca să nu prindĕ maĭ multŭ locŭ de câtŭ îndouitŭ celuĭ ocupatŭ prin Articolulŭ care a provocatŭ acestŭ rĕspunsŭ. Respunsulŭ acela va fi în alŭ douilea numĕrŭ, care va eşi de la depunerea la biuroulŭ jurnaluluĭ, căci la din contra, pentru fie-care zi de întârziere, redactorulŭ va plăti câte 120 leĭ strafŭ în folosulŭ persónei citate prin jurnalulŭ sĕŭ, şi la împotrivire, redactorulŭ va fi esecutatŭ de administraţiune la reproducerea rĕspunsuluĭ.

§. 38 Pentru coprinsulŭ jurnaluluĭ este rĕspunzĕtorŭ redactorulŭ saŭ garantulŭ declaratŭ, supuindu-se penalităţilorŭ însemnate maĭ josŭ.

§. 39. Orĭ-ce schimbare în titlulŭ jurnaluluĭ şi în persóna redactoruluĭ saŭ a garantuluĭ respunzĕtorŭ este supusŭ uneĭ nuoĭ încunosciinţĕrĭ.

§. 40. În casŭ de mórte, bólă, absenţă saŭ închidere a redactoruluĭ saŭ a garantuluĭ rĕspunzĕtorŭ, proprietarulŭ saŭ proprietari fóieĭ periodice, vorŭ fi datorĭ a'ĭ substitui altŭ redactorŭ saŭ garantŭ rĕspunzĕtorŭ, carele trebue să aibă cualităţile cerute.

CAPŬ III.

Despre cauţie.

§ 41. Orĭ-ce junnale saŭ scriere periodică, politică, carĭ vorŭ eşi pe sĕptemână maĭ multŭ de douĕ orĭ, vorŭ fi datóre a depune o cauţiune de 5,000 leĭ.

(1) Acestŭ asiezĕmêntŭ s'a abrogatŭ prin legea Instrucţiunei publice, din 5 Decem. 1864. (V. S.)

Acea cauțiune va fi de 3,000 leĭ pentru acele jurnale saŭ scrierĭ periodice, cari vorŭ eși numaĭ de douĕ orĭ, saŭ maĭ puçinŭ pe sĕptĕmână.

Cauțiunea va fi de 2,500 leĭ pentru acele jurnale saŭ scrierĭ periodice ce se vorŭ publica în orașe cu o populațiune maĭ mică de 100,000 locuitorĭ.

§ 42. Suma cauțiuni va fi păstrată totŭ-d'auna în deplinătate, în casŭ cândŭ redactorulŭ respundĕtorŭ alŭ unuĭ jurnalŭ va fi condamnatŭ la o amendă în urma sentinței dată de tribunalulŭ competentŭ; va fi datorŭ de la publicarea acesteĭ sentințe, până în termenŭ de 8 ḑile a aduce suma amendeĭ la fiscŭ, din contra urmândŭ, amenda se va împlini din suma cauțiuni depusă, și dacă până în alte 8 ḑile de la încunoscințare nu va aduce la casă suma spre complectarea cauțiuni, atunci fóia va fi suspendată pênă la îndeplinirea acesteĭ condițiuni.

§ 43. Dacă vre-unŭ redactorŭ saŭ garant rĕspundĕtorŭ a vre-uneĭ foĭ periodice va fi acusatŭ la tribunalŭ pentru vre-unŭ articolŭ și condamnatŭ, sentința ce va da Tribunalulŭ competentŭ este datorŭ a o tipări în numĕrulŭ urmĕtorŭ alŭ foi sale, fără plată de inserțiune și vre-o schimbare.

PARTEA III.

CAPŬ I.

§. 44. Aceĭ cariĭ prin discursurĭ, prin strigări și amenințări rostite în locurĭ saŭ adunări publice, saŭ prin scrierĭ, prin tipăriri, prin desemnurĭ, prin gravurĭ, prin picturĭ saŭ embleme(1), vêndute saŭ distribuate, puse în vêndare saŭ espuse în locurĭ și adunări publice, saŭ prin placarde și afișe espuse la ochiĭ publiculuĭ, vorŭ urma în contra dispositiunilorŭ ce vor fi precisate prin articolile următóre, sunt supușĭ penalităților ce prin ele se vorŭ pricisa.

§. 45. Orĭ-ce atacŭ în contra persónei Domnitoruluĭ, în contra drepturilorŭ și autorități sale, în contra drepturilorŭ și autorități corpurilorŭ legiuitóre, în contra legilorŭ constitutive ale Țĕreĭ, se vorŭ pedepsi cu închisóre de la 2 lunĭ până la 2 anĭ, și cu globire de la 300 până la 5,000 leĭ.

§. 46. Orĭ-ce injurii în contra corpurilorŭ legiuitóre se va pedepsi cu o închisóre de la o lună la unŭ anŭ și cu globire de la 100 până la 3,000 leĭ.

§. 47. Or-ce atacŭ în contra religieĭ domnitóre și a celor-l-alte rituri recunoscute, precumŭ și orĭ ce atacŭ în contră clerului, în contra principiuluĭ proprietățiĭ și a drepturilorŭ familieĭ va fi pedepsitŭ cu închisóre de la o lună până la 2 anĭ și cu globire de la o sută până la 3,000 leĭ.

§. 48. Orĭ-care va afița la ură saŭ la dispreț în contra Guvernuluĭ, la ură saŭ la dispreț a locuitorilorŭ unora în contra altora, va fi pedepsitŭ cu închisóre de la o lună până la 2 anĭ, și cu o globire de la 100 până la 4,000 leĭ.

§. 49 Orĭ-ce atacŭ în contra respectuluĭ ce se datorește legilorŭ și a inviolabilităților prin ele consfințită, orĭ ce apologie(2) a faptelorŭ calificate de crime saŭ delicte prin legea penală, vorŭ fi pedepsite cu închisóre de la o lună până la unŭ anŭ și cu globire de la 50 până la 1,000 leĭ.

§. 50. Publicarea saŭ reproducerea făcută cu rea credință a unor veștĭ mincinóse, a unorŭ documente închipuite, falsificate, saŭ pe nedreptŭ atribuite altora, cândŭ nisce asemenea veștĭ ar fi de natură a turbura liniscea publică, saŭ a vătăma morala publică, saŭ ar fi de natură a aduce dispreț asupra agenților autorități publice, va fi pedepsită cu o închisóre de la o lună până la unŭ anŭ și cu o globire de la 50 până la 1000 leĭ.

---

(1) Emblama (orĭ ce semnŭ copriuḑĕtorŭ de unŭ înțelesŭ care directŭ saŭ indirectŭ ar coprinde unŭ atacŭ în contra ordinului publicŭ) (Nota legeĭ).
Apologie (cuvêntare în favorŭ) (Nota legeĭ).

§. 51. Ori-ce defăimare în contra depositarilorŭ saŭ agenţilorŭ autorităţi publice pentru fapte relative la funcţiile lor va fi pedepsită cu închisóre de la 10 ḑile până la unŭ anŭ şi cu globire de la 100 până la 3,000 leĭ.

Legiuirea de faţă, ânsĕ, nu opresce dreptulŭ discuţiunĭ acturilorŭ guvernuluĭ şi a Ministrilorŭ.

§. 52. Orĭ-ce atacŭ în contra onórei şi demnităţiĭ Suveranilorŭ Străinĭ, şi a representanţilorŭ lorŭ, se va pedepsi cu închisóre de la 15 ḑile până la 6 lunĭ şi cu globire de la 200 până la 2,000 leĭ.

§. 53. Orĭ-ce defăimare saŭ injurie în contra feţelorŭ particulare, va fi pedepsîtă cu închisóre de la o lună până la unŭ anŭ şi cu globire de la 50 până la 2,000 leĭ, saŭ de una numaĭ din aceste douĕ pedepse dupĕ împrejurărĭ.

CAPŬ. II.

Dispositiunĭ generale.

§. 54. Nimenĭ nu póte fi trasŭ la rĕspundere pentru cuvintele rostite în sânulŭ corpurilorŭ legiuitóre saŭ pentru documente reproduse saŭ alte documente ce s'ar tipări din ordinulŭ lorŭ.

§. 55. Nu se va putea urmări reproducerea esactă a şedinţelorŭ publice, a corpurilorŭ legiuitóre, făcută cu bunĕ credinţă prin jurnale; vorŭ fi ânsĕ datorĭ acei jurnalişti carĭ vorŭ reproduce desbaterile camerilorŭ înaintea publicĕrĭ lorŭ oficiale prin procesele verbale ale Adunărĭ, a rectifica întâiŭ orĭ-ce neesactitate din partea lorŭ care ar fi injuriósă saŭ nepotrivită cu cuvintele rostite în Cameră, saŭ vorŭ atribui unuĭ oratorŭ vre o rostire de natură a-ĭ atrage ura şi disprețulŭ publiculuĭ. Asemenea vorŭ fi datorĭ a publica în acelŭ întâiŭ No. orĭ-ce rectificare s'arŭ cere de cătră vre un oratorŭ în conformitatea procesuluĭ verbalŭ oficialŭ; la din contra urmare din partea lorŭ, pentru întâia óră vorŭ fi pedepsiţĭ cu globire de la 500 până la 2,000 leĭ; iar pentru a doua óră cu închisóre de la 10 ḑile până la unŭ anŭ.

§. 56. Nu va avé locŭ de urmărire pentru defăimare saŭ injurie reproducerea cuvintelor rostite saŭ înscrisurile presintate înaintea Tribunaluluĭ.

§. 57. Este opritŭ d'a reproduce desbaterile proceselorŭ pentru defăimărĭ saŭ injurie, în care procese dovada faptelorŭ defăimătóre nu este admisă de lege; căcĭ la din contra se va aplica penalitatea prevĕḑută la §, 55.

§. 58. Este opritŭ de a deschide în publicŭ sub-scripţiunĭ, care ar avea de scop de a desdauna de globire saŭ cheltueli saŭ pagube ocasionate de la aplicaţiunea legiuireĭ de faţă; la din contra urmare, penalitatea va fi de la o lună de închisóre până la unŭ anŭ şi o globire de la 100 până la 1000 leĭ.

§. 59. Unŭ jurnalŭ saŭ scrierĕ periodică póte fi subŭ-semnată de cătrĕ unŭ membru al corpurilorŭ legiuitóre în cualitate de garantŭ responsabilŭ, ânsĕ la asemenea casŭ acelŭ representatŭ nu se maĭ află acoperitŭ de neviolabilitatea garantată unuĭ membru alŭ corpurilorŭ legiuitóre pentru orĭ-ce delictŭ urmĕrităŭ în contra sa în puterea legiĭ de faţă.

§. 60. Delictele de presă ce se vorŭ urmări ex-oficio de cătrĕ procurorĭ, se vor judeca de cătrĕ secţiunea criminală a Curţiĭ de apelŭ, iară cele-l-altre de cătră instanţiile ordinare competente în materie penală. Ex-oficio ce vorŭ urmĕri de procurorĭ delictele prevĕḑute prin §.§. 45, 46, 47, 48, 49, şi 50 (1).

§. 61. Procurorulŭ va porni şi va urmĕri acusaţiunea cerêndŭ ca autorulŭ saŭ redactorulŭ rĕspundĕtorŭ să fie citatŭ ca la ḑioa judecăţi să aĭbă a se înfăţişa înaintea Tribunaluluĭ Competent.

(1) Curţile criminale fiind desfiinţiate prin noua Cond. de Procedură penală, remâne ca delictele de presă să se judece de juriŭ, conformŭ art. 212 şi următori din acea procedură.

§. 62. În urmărirea proceselor de defăimare saŭ de calomnie, nimenuĭ nu-ĭ este ertat a produce doveḑi sprijinitóre, de cât numaĭ în protiva singuririlor funcţionarĭ publicĭ în a lor atribuţiune, şi în potriva celorŭ ce vorŭ fi lucratŭ într' unŭ caracterŭ publicŭ. În acest cas faptele imputate vor putea fi dovedite prin disele doveḑi înaintea Tribunaluluĭ competent fără d'a fi împedicat şi pîritul a'şi arĕta ale sale din contra doveḑi tot prin acelaşi canalŭ.

Adeverirea faptelorŭ imputate apără pe autorulŭ imputaţiilorŭ de orĭ-ce pedépsă, precumŭ şi neadeverirea lorŭ nu 'l scutesce de pedepsele hotărîte în asemenea casŭ.

§. 63. Dovada prin martorĭ nu va fi priimită spre a statornici realitatea faptelorŭ imputate.

§. 64. Dritul urmăriri delictelorŭ de presă se stinge în termen de treĭ lunĭ pentru aceĭ de faţă în Ţéră.

§. 65. Ministeriul Justiţieĭ va pregăti regulamentele trebuitóre întru aplicarea acesteĭ legiuirĭ.

Prin acéstă legiuire nu se va abroga din condica penală de câtŭ acele dispositiunĭ carĭ vorŭ fi contrariĭ legĭ de faţă. (V. art. 398. din C. Pen.)

REGULAMENTU

pentru aplicarea legeĭ de presă(a).

PARTEA I.

CAPU I.

Despre proprietatea literară.

Art. 1. Spre constatarea dreptuluĭ de proprietate garantată autorilorŭ de scrierĭ şi publicaţiunĭ literarĭ şi artistice, se va ţine unŭ registru specialŭ la Ministeriulŭ instrucţiuni publice, în care se vorŭ înscrie cererile şi declaraţiunile autorilorŭ şi compositorilorŭ.

În acestŭ registru se va însemna numele autoruluĭ saŭ compositoruluĭ, titlulŭ opereĭ, data publicaţiuneĭ şi data depuneréĭ făcută în comformitate cu rênduéla §. 9 din legea preseĭ.

Art. 2. Autorĭĭ şi compositorĭĭ vor fi datorĭ, ca de odată cu depunerea operilorŭ lorŭ, să facă cerere în scrisŭ către Ministeriulŭ instrucţiuneĭ publice, spre a li se constata dreptulŭ de proprietate. Pe temeiulŭ acesteĭ cererĭ, Ministrulŭ le va da unŭ actŭ estrasŭ dupe scrierea din registru, adeveritŭ cu iscălitura sa, şi subŭ sigiliulŭ departamentuluĭ.

Art. 3. Formalităţile cerute de articolii de maĭ susŭ, se vorŭ observa şi la casŭ de cesiune a dreptuluĭ de proprietate din partea autoruluĭ către o a treia persónă.

Art. 4 Propietariĭ prin succesiune, saŭ subŭ orĭ-ce altŭ titlu, se vorŭ bucura de acelĕşĭ drepturĭ ca şi autorĭĭ pentru tóte operile postume, când acestea se vorŭ imprima separatŭ şi nu vorŭ fi intrunite într'unŭ corpŭ cu o nouă ediţiune a operilorŭ publicate maĭ 'nainte şi intrate in domenul publicŭ.

Art. 5. Declaraţiunĭ şi depunerĭ însoţite cu acte justificative se vorŭ face şi din partea străinilorŭ in consecuinţa §. 11 din legea preseĭ.

a) Decret. la 24 Aprilie 1862 prom. la 4 Maiŭ 1862.

CAPŬ II.

Despre negoțulŭ de librărie.

Art. 6. Librarii cu stabilimente de librărie, în urma declarațiuneĭ ce voru face conformŭ §. 22 din legea preseĭ, voru priimi de la Ministeriulŭ din Întru unŭ brevetŭ încuviințătoru.

Art. 7. Dispositiunea Art. de mai susŭ se aplică de o potrivă și neguțătoriloru de stampe cu stabilimente de magazii.

Art. 8. Librarii sunt datori să ție registre de tóte scrierile din magasinele loru, și să comunice Ministruluĭ din întru în Bucuresci, iarŭ în județe prefectureĭ locale, copiĭ dupĕ facturile de operile ce priimescŭ din streinătate.

Art. 9. Aceĭ ce se speculézā cu cărțĭ și stampe pe ulițe și piețe publice și cari n'aŭ magazii, suntŭ datori să céră și să dobândéscă autorisațiunea Poliției locale. Poliția va scrie numele lorŭ într'unŭ registru și le va da actŭ de autorisațiune sigilatŭ și sub-semnĕtura șefuluĭ Poliției.

Art. 10. Asemenea autorisațiunĭ nu se potŭ da, de câtŭ la ómenĭ cari sciŭ să scrie și să citéscă, domiciliați în orașulŭ unde 'și ęsercită industria și cari să aibă vârsta legiuită.

CAPŬ III.

Pentru typografi și lytografi.

Art. 11. Fie-care typografŭ și lytografŭ va fi datorŭ să aibă unŭ registru șnuruitŭ și pecetluitŭ în forma cerută de Art. 9 din Condica de comerțŭ, în care să scrie dupĕ data lorŭ, și cu numĕrŭ, titlulŭ tutuloru operiloru ce priimescŭ a imprima, numĕrulŭ foiloru, volumeloru și esamplareloru, precumŭ și formulatulŭ edițiuneĭ.

Acestŭ registru va fi datorŭ a'lŭ înfățișa la orĭ-ce cerere din partea Comisariloru poliției saŭ a procuroriloru.

Art. 12. Typografulŭ saŭ lytografulŭ îndată ce priimesce o operă la imprimatŭ și o trece în registru, trimite o însemnare în copie dupĕ acea transcriere, sub a sa semnătură, în Bucuresci la ministeriulŭ din Întru, iar în districte la Prefectura locală, și priimesce unŭ recipisŭ de depunere.

Art. 13. Typografulŭ și litografulŭ voru trimite asemenea la autoritățile arĕtate mai susŭ unŭ esemplarŭ sub a sa semnătură dupĕ ultima corectură a fie-căria operă.

PARTEA II.

CAPŬ I.

Despre pnblicațiunile periodice.

Art. 14. Ministrulŭ din Întru va da redactoriloru saŭ garanțiloru responsabilĭ actŭ doveditoru de declarațiunea ce voru face în conformitatea celoru prescrise de §. 31 alŭ legeĭ de presă.

Art. 15. Garanții și redactoriĭ responsabilĭ unuĭ jurnalŭ, cari voru voi să renunțe la aceste ale lorŭ funcțiunĭ, precumŭ și proprietarii jurnaleloru cari voru voi să înceteze întreprinderea lorŭ, voru fi datori a'și face declarațiunea lor despre acésta în Bucuresci la Ministeriulŭ din Întru, iarŭ în județe la prefectura locală.

În lipsă de asemenea declarațiunĭ, voru fi priviți ca în funcțiune și respensabilĭ dupĕ lege.

Art. 16. Ministrulŭ din întru va trimete Ministruluĭ de finanțe și Ministruluĭ de justițiе însemnare de jurnalele ce se publică. Acéstă însemnare va anunța condițiunile și modulŭ de publicațiune, numele garanțilorŭ, allŭ redactorilorŭ responsabilĭ, și suma cauțiuneĭ ce este dator a depune fie care jurnalistŭ.

Assemenea însemnare se va da și la casŭ de schimbare de titlu, de garanțĭ séŭ de redactorĭ responsabilĭ aĭ jurnalelorŭ.

Art. 17. Esemplarulŭ subscrisŭ de redactorulŭ responsabilŭ séŭ de garantulŭ cerutŭ de §. 34 din legea preseĭ a se depune la procurorii competințĭ, se va depune la procurorii curțelorŭ criminale în orașele unde sunt Curțĭ de apelŭ, iarŭ în cele-l-alte orașe la procurorulŭ judecătorieĭ locale.

Art. 18. Nimĭnĭ nu este liberŭ să colporteze jurnale de vîndare cu numĕrulŭ de nu va avea prealabilă autorisațiune de la Poliție.

CAPŬ II.

Despre cauțiune.

Art. 19. Cauțiunile se vorŭ vĕrsa în Bucurescĭ la casieria centralĕ a Ministeruluĭ Finanțelorŭ, iarŭ în județe la casieriele generale.

Casieriĭ vor libera recipise numerotate dreptŭ dovadă de depunerea cauțiuneĭ.

Art. 20. Nicĭ unŭ privilegiŭ, nicĭ o ipotecă și nicĭ unŭ secuestru pentru datoriĭ private nu potŭ fi priimite asupra sumelorŭ versate în casele Statuluĭ dreptŭ Cauțiune.

LEGE

Decret. la 31 marte 1862, prom. la 18 aprilie 1862.

Pentru unificarea contribuțieĭ de poduri și șoselle în ambele părțĭ alle Principatelorŭ-Unite.

Art. 1. Contribuțiunea de poduri și șosele esistentă în partea de dincócĭ de Milcov în cifra de leĭ 12 dupe legea de la 2 septemb. anul 1860, se va aplica întocmaĭ și în partea de dincolo de Milcov, cu începere de la 1-iŭ aprilie, anul curent, dupe aceleași regule de percepțiune și de comptabilitate ca și dincócĭ de Milcov.

Art. 2. Între escepțiunile prevĕdute în legea sus-menționată vor face parte și obștea satelor granicere, precum și cantonierĭ șoselelor; ceĭ d'antêĭu, conform legi ce a creat acest corp de ómenĭ, și ceĭ de al douilea, pentru că angajarea lor în serviciul de cantonierĭ de dincolo de Milcov este cu prerogativa de a remânea apărațĭ de acéstă contribuțiune.

Art. 3. Legea admisă dincolo de Milcov pentru menționata contribuțiune, care acolo se prevaléză în cifra de leĭ 14 este și remâne desființată de la arătata ḑi.(1).

---

(1) Legea din 2 Sept. 1860, pentru contribuțiunea de sossele și poduri, este acésta:

Art. I. Toțĭ locuitoriĭ Principatelorŭ-Unite, domiciliațĭ în orașe, în tîrguri și în sate, fără escepțiă de condiția socială séŭ de profesie, carĭ aŭ vîrsta de 25 anĭ, și facultățile lorŭ fisice, séŭ carĭ fără a avea vîrsta de 25 anĭ, administrează însile casa și averea lorŭ, vor plăti o contribuție a nume pentru construcția de poduri și sosele.

Art. 2. Acéstă contribuțiă va fi de leĭ douĭ-spre-dece pe anŭ, pentru fie-care fără osebire. Adunarea modifică cătimea acesteĭ dări dupe trebuința bugetuluĭ.

LEGE

De urmăriri în materiĭ de contribuţiuni directe şi alte venituri alle Statuluĭ.

Decret. la 31 Mart. 1862. prom. la 24 Aprilie 1862.

PARTEA I.

Indatoririle contribuabililorŭ şi drepturile împliniторilorŭ înainte de urmărire.

Art. 1. Contribuţiunile directe se plătescŭ pe trimestru, în cursul celleĭ d'întêiŭ luniĭ, din fiă-care trimestru.

Art. 2. În cas de mórte, nevolnicie, faliment şi închisóre, trimestru în care se ivesce casul, se plătesce din averea contribuabiluluĭ, înainte de orĭ ce altă datorie, cu care ar fi împovărată averea datorniculuĭ.

Art. 3. Când un contribuabil plecând fără scirea Consiliuluĭ comunal, va lipsi de la locuinţa sa, în termen de o lună fără să fi îndeplinit datoriile sale fiscale pe trimestrul în care a plecat, Consiliulŭ local va înscriinţa îndată dosirea, predând şi act de constatare pentru acésta către sub-prefectul local, ca şi sub-prefectul să se refere la Prefect, şi acesta la Ministeriul Finanţelor, spre a dobîndi deslegare pentru scăderea fugaruluĭ din No. contribuabililor. — La împotrivă urmare, Consiliul Comunal local va fi supus a plăti contribuţiunea fugaruluĭ petot timpul pînă la dovedirea luĭ.

Art. 4. Consiliul comunal ce va priimi pe contribuabilul din nuoŭ venit, fără a înscriinţa îndată sub-prefectureĭ locale, va fi supusŭ, pentru tăcerea ce va păstra în cursul unuĭ trimestru, a plăti contribuţiunea luĭ pe acel trimestru; daca tăcerea se va păstra în cursul a douĕ trimestre, va plăti contribuţiunea îndouită, şi aşa maĭ departe pînă la 4 trimestre (împătrite).

Penalitatea prevĕdută la acest art. se va aplica şi asupra orĭ căria persóne care nefiind în radia satuluĭ, saŭ locuind prin oraşe, va găsdui maĭ mult de o lună pe un asemenea contribuabil, fără a înscriinţa pe autoritate.

Art. 5. Numaĭ împliniтori (agenţi fisculuĭ) aŭ dreptul a strânge şi urmări contribuţiunile către Stat şi decimele comunale saŭ municipale învoite prin legile de finanţe.

Art. 3. Sunt apăraţĭ de acéstă contribuţiă: a) clerulŭ de mirŭ, călugăriĭ şi servitoriĭ bisericilorŭ; b) gradele de josŭ, militariĭ de orĭ ce armă, pompieriĭ, pioniериĭ, geandarmiĭ, dorobanţiĭ şi grănicerii, pe cât timpŭ se vor afla sub stindardulŭ lorŭ; c) Militariĭ cariprin serviciulŭ lorŭ aŭ dobîndit scutirea de imposiţie personală; d) învăţătorŭ scólelorŭ de prin sate; e) Nevolniciĭ.

Art. 4. Împlinirea acesteĭ contribuţiĭ se va face pe trimestrn, de o dată cu contribuţia personală, şi vărsându-se în casa tesauruluĭ publicŭ, va figura între veniturile bugetuluĭ normalŭ.

Nu se va ţine însă, ca pênă acum, casă osebită. Fondurile necesariĭ pentru construcţia de poduriĭ şi sosele, se vor aloca pe totŭ anulŭ din zisulŭ bugetŭ, dupe projectele făcute de Ministeriulŭ competinte, votate de puterea legislativă şi sancţionate de şefulŭ statuluĭ.

Art. 5. Legiuirile ce aŭ regutat pênă acum acéstă contribuţiă sunt şi remânŭ desfiinţate. Iară rămăşiţele dupe aceste legiuirĭ, cari se vor găsi incă neimplinite din aniĭ trecuţĭ, se vor împlini.„

Art. 6. Împlinitori nu potŭ cere vre o sumă de la contribuabilĭ, afară de acelea ce suntŭ legiuite şi indicate prin tarifele Ministeriuluĭ de Finanţe, publicate mai 'nainte de începerea fiă-căruia semestru.

Art. 7. Tesaurul public are privilegiul înainte de orĭ-ce datorie particolară a fi plătit pentru veniturile fiscale, precum urméză:

I. Din cereale, róde, băuturile, chiriĭ saŭ orĭ-ce alte venĭturĭ ale datornicului;—din imobile, orĭ unde se va afla aceste imobile.

II. Din mobile şi orĭ ce alte efecte şi obiecte ale datoruluĭ, orĭ unde se vorŭ găsi.— Iar pentru acele provenite din alte venĭturĭ ale Statuluĭ, şi din imobile.

Art. 8. Suntŭ escluse de mĕsura poprireĭ:

a). Paturile şi îmbrăcămintea necesarie datoruluĭ şi familieĭ sale.

b). Doui trăgĕtorĭ de muncă, o vacă cu lapte saŭ patru capre, saŭ şése oĭ, saŭ douĭ rîmătorĭ, dupe alegerea datoruluĭ, din preună cu nutreţul trebuincios, pentru douĕ lunĭ, precum asemenea şi semińţele trebuincióse pentru arătura sa.

c). Caru saŭ căruţa, saca, plug saŭ alte asemenea trăsurĭ de muncă saŭ de transportŭ.

d). Cărţile trebuincióse unuĭ comerciant, industriaş, artist, profesor, şi alte pînă la concurenţa de 30 galb. dupe alegerea datoruluĭ.

e). Maşinele şi tot felul de unelte şi instrumente trebuincióse la învĕţătura practică, saŭ esersiţiul sciinţelor, artelor pînă la valórea de 50 galbenĭ, dupe alegerea datoruluĭ, érŭ pentru alt meşteşug saŭ îndeletnicire, pînă la concurenţa de 20 galb. dupe alegerea datoruluĭ.

f). Echipementele militarilorŭ, dupe gradul fie-căruia.

g). Stupi cu miere, gândaci de mătase, frunde de dudĭ pe timpul crescereĭ lor, spre a nu se întrerumpe îmulţirea lor.

Art. 9. Proprietari de imobile, daca nu vor locui în proprietate, vor fi datorĭ a delega datoriele fiscale prin arendaşi saŭ chiriaşĭ.

Art. 10. Arendaşi şi chiriaşi suntŭ datorĭ a popri la sinele şi a plăti impositele ce va datora proprietatea, căcĭ în cas contrariŭ vor fi urmăriţĭ ca şi contribuabilul chiar.

Art. 11. Chiriaşi saŭ arendaşi maĭ nainte de a eşi din închirierea caseĭ, prăvălieĭ, moşieĭ, pădureĭ, móră, baltă, herăstrae şi altele, vor fi datori cu o lună inainte de strămutare a declara Prefectureĭ saŭ sub prefectureĭ locale: satul, tîrgul, oraşul, şi mah. unde otărasce nuoua aşedare.

Nu se va puté rĕdica, pînă nu va plăti sumele ce va datora către fiscŭ de orĭ-ce natură, pînă la trimestrul inclusiv în care se face strămutarea.

La contra urmare, chieltuielile ce se vor face cu urmărirea, şi cari se vor socoti din diua de când a părăsit vechiul domiciliu, vor privi în povara sa.

Art. 12. Împlinitorul care în curs de un trimestru nu va cere contribuţiunea de la verĭ unuiŭ din contribuabilĭ în înscrişĭ registrele sale şi nu va întrebuinţa tóte midlócele prescrise de lege va rĕmâneu singur rĕspundĕtor către fisc.

Art. 13. Mĕsurile privitóre la strângerea contribuţiunilor saŭ orĭ-cari alte venĭturĭ ale Statuluĭ, şi urmăririle cari isvorăscŭ din acéstă împlinire, suntŭ de resortul (căderea) autorităţilor administrative.

Urmăriri.

Art. 14. Contribuabilul, care nu va rĕfui datoria sa fiscală de orĭ-ce natură ar fi, în cursul celeĭ d'ăntêiŭ lună, a fie-căruia trimestru chiar la locul împlinitoruluĭ prin oraşe, iară prin sate la casa de sfat a comuneĭ, saŭ la casierul de plasă, este supus casuluĭ de urmărire.

Art. 15. Antreprenorul de arendi de moşiĭ, de păduri, de poduri, domenurĭ, şaualurĭ, saŭ orĭ-ce altă întreprindere a Statuluĭ, daca nu va rĕfui datoria sa în

termenile ficsate prin contractulŭ de arenduire saŭ închiriere, este aseminea supus casuluĭ de urmărire.

Art. 16. Împlinitorul nu póte începe urmărirea de cât dupe ce va prevesti pe dator printr'o însciinţare înscrisă dupe formele imprimate ce se vor da de la Ministeriul de Finanţe.

Acéstă vestire se va lipi pe uşa de intrare a caseĭ datoruluĭ, care în termen de ḑece ḑile va fi dator a rĕfui datoria ce se cere, iară dacă impositul este pentru imobile, însciinţarea se va lipi pe uşa caseĭ chiriaşuluĭ saŭ arendaşuluĭ.

Art. 17. Vestirea în scris de care se vorbesce în art. 16 va fi gratuită, adică fără vre o chieltuială în povara datoruluĭ.

PARTEA II.

Miḑlóccle şi gradele de urmărire.

Art. 18. Gradele de urmărire suntŭ cele ce urmezĕ:

I. Grad.—Prin ordonanţă în scris care prevestesce pe dator, ca în ḑece ḑile de nu va plăti datoria sa, vor fi poprite şi secuestrate mobile şi obiectele de orĭ-ce natură şi chiar bunurile sale imobile.

II. Grad.—Prin catagrafisire în termen de ḑece ḑile a mobilelor şi orĭ ce alte efecte şi obiecte de preţ analog cu datoria şi poprirea lor (secuestru) sub pecetie; aşeḑêudu-se tóte acestea într'una saŭ maĭ multe camere, cari se vor închide şi sigila, — din acel moment, proprietarul lor rĕmâne depositariu.

La cas de a cuteza să strice peceţile puse de Agenţi fisculuĭ, adică de prefectul saŭ comisarul financial, saŭ casierul general, saŭ sub prefectul orĭ casierul de plasă, saŭ va sparge uşile saŭ ferestrele, orĭ va înstrăina din obiectele poprite, procurorul Tribunalului local îl va urmări contorm legilor penale.

III. Grad.—Prin vêndarea obiectelor saŭ cerealelor, orĭ imobilelor şi altele arătate la art. 7 de către agenţi fisculuĭ, citaţi în alinia II-a de maĭ sus prin licitaţiune, dupe ḑece ḑile de la catagrafisire şi proprire, iară pentru imobile dupe articolul 25 de maĭ jos.

Art. 19.—Faptul prevĕḑut la alinia II-a şi a III-a de maĭ sus de sub art. 18, se va esecuta dupe închierea de proces verbal, de către una din persónele acolo arătate cu doui martorĭ asistenţi, dupe dobîndirea autorisaţiunilor învoite prin art. 24 şi 25.—Procesul verbal odată încheiat, se va publica înainte de aprobare în ocolul plăşi târgului saŭ oraşiului unde este a se face vêndarea.

Art. 20.—Gradele de urmărire prescrise în art. 18 de maĭ sus, se va aplica în termenile acolo prescrise pînă la achitarea datorieĭ.

Art. 21.—Chieltuelile făcute pentru urmărire, de către agenţi fisculuĭ şi care se arată în tarifa de la art. 22, nu vor produce vre un venit pentru casa statuluĭ.—Ei nu represintă de cât îndemnisarea chieltuielilor de urmărire.

Aceste chieltueli se vor plăti îndată de către contribuabilul întârḑietor.

Împlinitorul va da cuitanţă imprimată din registrul cu matcă (à souche).

Art. 22.—Tarifa acestor chietueli este următórea:

1 leŭ pe ḑi pentru urmărire prin ordonanţă îndatoritóre (veḑi alinia 1-iŭ de sub art. 18).

2 leĭ pe ḑi pentru urmărire prin poprire (secuestru) a obiectelor citate la art. 7 (veḑi alinia 2-a de la art. 18.)

2 leĭ pe ḑi pentru vêndarea aceloraşi obiecte (veḑi alinia 3-ea de la art. 18)

Art. 23.—Administratori saŭ superiori aşeḑămintelor publice şi de bine-facere, daca nu vor rĕfui datoriele către Stat impuse asupra proprietăţilor imobile de orĭ-ce natură, vor fi urmăriţi dupe art. 18.

Ordonanţa însĕ prevestitóre pentru poprire-şi asigurarea detorielor fiscale în veniturile, séŭ obiectele imobilele ce asemenea persóne administréză, se va libera de

prefectul local, dupe un referat al sub-prefectuluĭ, séŭ comisar fiscal, orĭ casier de plasă.

Art. 24. — Vêndarea obiectelor, cereale și alte asemenea mișcătóre, se face prin autorisațiunea prefectuluĭ, daca datoria imposituluĭ derivă din contribuțiunea personală, tacsa de poduri și șosele și tacsa de patentă: iar dacă derivă din contracte de arenduire, vêndarea nu se póte face, de cât dupe autorisațiunea Ministeriuluĭ de Finanțe, urmată dupe referatul Prefectuluĭ.

Art. 25. — Vêndarea imobilelor de orĭ-ce natură ale datoruluĭ saŭ ale garantuluĭ sĕŭ, pentru despăgubirea fisculuĭ, nu se va puté face, de cât cu autorisațiunea Ministeriuluĭ de finanțe, pe basa uneĭ închieri a Consiliuluĭ de Ministri, prin mĭdlocirea Tribun. competinte în termen de douĕ luni fiscŭ, și fără urmare de judecată.

Art. 26. — Daca obiectele supuse vêndări vor fi mobile, saŭ alte asemenea efecte, vêndarea se póte face chiar la localul unde ele se găsescŭ, iară de vorŭ fi cereale saŭ alte producte, vêndarea se va face in piețile saŭ târgurile cele maĭ apropiate dupe probele ce se vor presinta.

Art. 27. — Agentul fisculuĭ, care execută vêndarea, este poprit a cumpĕra vre unul din obiectele mișcătóre saŭ nemișcătóre otărite pentru vêndare, sub-pedépsă de a fi supus la amendă de împătrit prețŭ.

Art. 28. — Agentul fisculuĭ iscălesce actul de licitațiune chiar în faça loculuĭ, priimesce toțĭ bani produșĭ din vêndarea obiectelor secuestrate, potrivit alinieĭ 2-a de la art. 18, popresce sumele ce are să plătéscă datorul, atât către fisc, cât și sub-titlu de chieltueli de urmărire, și dă cuitanță din registrul *à souche*, în mâna datoruluĭ, iară restul banilor se va da proprietaruluĭ dator. — Acesta iscălesce în actul de licitațiune, constatând operațiunea licitațiuni și resultatul eĭ. La cas de opunere, agentul fisculuĭ, ia douĭ martorĭ din amatoriĭ presenți și constată opunerea.

Art. 29. Mĕsurile de urmărire suntŭ aplicabile asupra contribuabiluluĭ saŭ garantuluĭ ce înfățișézĕ solvabilitate.

Art. 30. Insolvabilitatea datoruluĭ saŭ a garantuluĭ sĕŭ ce constată dupe ce se esercită urmăririle prescrise la alinia I-iŭ și II-a de sub art. 18. Acéstă constatare în orașe și târgurĭ se face de comisarul financial, saŭ unde nu esistă comisar, de sub-prefectulŭ local, însoțitŭ de douĭ martorĭ dintre vecinĭ, persône onorabile, și unŭ preotŭ, prin proces-verbal. — Acestŭ proces-verbal, trebue a fi încredințatŭ de sub-prefect prin sate, târgurĭ și orașe; iară acolo unde esistă comisarĭ financialĭ, legalisarea se face de Comisar chiar.

Art. 31. Împlinitorĭ strângêndŭ acele procese-verbale vorŭ justifica pe fie-care trimestru imposibilitatea de a împlini datoria fiscală, înaintea Casieruluĭ de plasă saŭ înaintea Casieruluĭ general, și acesta înaintea Ministeriuluĭ de Finanțe care va autorisa rĕfuirea unor asemenea contribuțiunĭ din sumele alocate în budgetŭ pentru asemenea sfîrșitŭ (de non valeur) Din momentulŭ ce se va constata insolvabilitatea împlinitoruluĭ nu va esercita nicĭ o altă mĕsură asupra întârdietoruluĭ contribuabil.

Art. 32. Orĭ-ce dispositiunĭ legiuitóre, contrarĭĭ presenteĭ legĭ suntŭ și vorŭ fi abrogate (desființațe).

REGULAMENTU

Decre', la 22 August. 1862; prom. la 17 Sept. 1862.

Asupra împlinirei și urmăririlorŭ în materiĭ de contribuțiĭ directe și alte venituri ale Statuluĭ.

PARTEA I.

Despre îndatoririle contribuabililor și drêpturile împlinitorilor.

Art. 2. §. 1. Contribuțiile directe se plătescŭ pe trimestrn, în cursulŭ celeĭ d'ântêiŭ luni a fie-căruia trimestru.

§. II. Arendile de moșiĭ, de poduriĭ, de păduriĭ, de domenuriĭ și orĭ-ce alte întreprinderĭ ale Statuluĭ, se plătescŭ la termenile prescrise prin contractulŭ de arenduirĭ saŭ închirieĭ.

Aceste termene se vorŭ încunosciința Agenților fiscalĭ de către Ministru Finanțelorŭ (Art. 1 din lege).(1)

Art. 3. Contribuțiunile arĕtate la Art. 1, §, 1 și 2, nu se vorŭ putea strânge și urmări, de cât de către unŭ Agentŭ recunoscutŭ de Ministrul de Finanțe (vedĭ Art. 5 din lege.)

Art. 4. Împlinitoriĭ nu potŭ cere vr'o sumă de la contribuabiliĭ, afară de acelea ce sunt legiuite și arĕtate prin tarifele Ministeruluĭ de Finanțe, publicate maĭ 'nainte de începerea fie-căruia trimestru; precumŭ și acelea care vorŭ fi împosate de Comune și autorisate de Guvernŭ. (vedĭ Art. 6 din lege.)

Art. 5, §. I. La întîmplare de mórte, nevolnicie, faliment, închisóre, dosire, încetare de comerciŭ saŭ industrie, trimestrul în carĕ se ivește casul de asemenea natură, se plătesce din averea contribuabiluluĭ înainte de orĭ-ce altă datorie cu care ar fi împovărată averea datoruluĭ. (Art. 2 din lege).

§. II. În caĭurĭ de mórte, de arestare, și faliment, impositile se vor cere maĭ întêiŭ de la casa datoruluĭ, și când acésta ar refusa, atunci se va proceda la împlinirea prin urmărire dupĕ regulile prescrise la Art. 29 de maĭ jos.

Art. 6. Contribuabilul care ar lipsi maĭ mult timp de la casa luĭ pentru felurite interese casnice, este îndatorat a'și achita maĭ întêiŭ datoriile fiscale și comunale pentru timpul ce va lipsi, și a lua chitanță tipărită din registru cu matcă, pe care o va purta la dînsu orĭ unde ar merge, spre a justifica refuirea datoriilor sale înaintea orĭ-cărĭĭ autorităț saŭ Agent fiscal, ce ar cere asemenea chitanță.

Art. 7. § I. Contribuabilul de orĭ-ce categorie ar fi, voind să'și strămute domiciliul în altă parte, este îndatorat a încunosciința formal Prefectuluĭ, saŭ Sub-Prefectuluĭ saŭ Comisaruluĭ Financial, cu o lună înainte de stămutarĕ, locul unde voiește a se statornici, neputînd părăsi vechiul domiciliŭ pînă nu va achita contribuțiunile pînă la trimestru inclusiv în care se va face strămutarea. Asemenea îndatorire aŭ și arendașiĭ, saŭ chiriașiĭ.

§ II. La contra urmare, chieltuelile ce se vor face cu urmărirea și care se vor socoti din diua când contribuabilul a părăsit domiciliul, vor privi în povara luĭ.

§ III. Prefectul, saŭ sub-Prefectul, saŭ Comisarul financial, nu vor putea autorisa strămutarea de la un loc la altul a contribuabiluluĭ înscris în rol, de cât dupe împlinirea condițiilor de maĭ sus, sub pedépsă de a plăti contribuțiile individuluĭ strămutat pînă la finele anuluĭ în care se face strămutarea. (Dispositiile arĕtate în § 1 de maĭ sus se raportă la Art. 11 din lege).

Art. 8. Când unŭ contribuabilŭ va pleca fără știrea autorității arĕtată la Art. 6, § 3 de maĭ sus, saŭ va lipsi de la locuința sa în termen de o lună fără să fi

(1) Tóte trimeterile din acestŭ regulament sunt făcute de legiuitorŭ.

achitat contribuțiile pe trimestru în care a plecat, Consiliul comunal prin sate și împlinitorii în orașe, vor încheia act de constatare pentru acésta, și în puterea luĭ vor cere deslegare pentru scăderea aceluĭ individ din numĕrul contribuabililor. La împotrivă urmare Consiliul comunal va fi supus a plăti contribuția fugaruluĭ pe tot timpul ce va trece până la formarea nuoilor rolurĭ (Art. 3 din lege).

Art. 9. § I. Consiliul comunal care va priimi pe contribuabilul din noŭ venit fără să dea de știre îndată împlinitoruluĭ, va fi supus pentru tăcerea ce va păstra în cursul unuĭ trimestru, a plăti contribuția luĭ pe acel trimestru; daca tăcerea se va păstra în cursul a douĕ trimestre, va plăti contribuția îndoită, și așa maĭ departe pînă la 4 trimestre.

§. II. Penalitatea prevĕdută prin Articolul precedent se va aplica și asupra orĭ-căria persŏne care, nefiind în raĭia satuluĭ saŭ locuind prin orașe, va găzdui maĭ mult de o lună pe un asemenea contribuabil fără a înscinția pe autoritatea locală. (vedĭ Art. 4 din lege).

Art. 10. Administratorii saŭ superiorii aședĕmintelor publice și de bine facere, daca nu vor refui datoriile fiscale impuse asupra proprietăților imobile de orĭ-ce natură, vor fi urmăriți ca și ceĭ-l-alți contribuabilĭ. (Art. 23 din lege).

Art. 11. Contribuabilii cari se credŭ asupriți cu contribuțiile ce li se cerŭ, vor putea reclama prin Sub-prefectură saŭ Comisarul financial îndreptare în termen de treĭ luni de la publicarea rolurilor. — Acésta ânsĕ nu'ĭ póte scuti de îndatorirea de a respunde contribuțiile. — Dovedindu-se adevărate arătările lor, contribuțiunile ce vor respunde maĭ mult se vor ținea în sémă în trimestrul următor.

Art. 12. §. I. Tarifele se publică prin Monitor și prin afișe, ânsĕ prin sate afișele se lipescŭ pe ușa caseĭ de sfat, iar în orașe, pe la răspântiĭ și la intrarea biserieiĭ.

§ II. Data ḑileĭ când se lipescŭ acele tarife, se adeverĕză chiar cu condeiul și semnătura Perceptoruluĭ local.

§ III. De la acea ḑi se începe luna 1-iŭ a trimestruluĭ de care se vorbesce în Art. 14 al legi de urmărire.

Art. 13. Numĕrul total al contribuabilor de tóte catigoriile ce remân buni de plată în fie-care trimestru și în fie-care Comună și Pîrcălăbie, se va publica prin afișe lipite la acele locurĭ însemnate în Art. 12 de maĭ sus.

Art. 14. §. I. În tótă curgerea luni 1 a fie-căruia trimestru, despre care se vorbesce la § 2 și 3 de sub Art. 12 de maĭ sus, împlinitorul este obligat prin sate a stărui la casa de Sfat, iar prin orașe la Biuroul de percepție spre a priimi contribuțiile de la diferiții contribuabilĭ înscriși în rolul comuniĭ saŭ Părcălăbiĭ.

§. II. Acĕstă obligație nu slăbesce întru nimic îndatorirea împlinitoruluĭ de a merge din 10 în 10 ḑile la Casierul particolar de plasă pentru vărsarea sumelor adunate din contribuțiĭ.

Art. 15. §. I. În minutul priimirĭ banilor de la contribuabil, împlinitorul este dator a înscrie în condica de chitanți în colónele respective, numele plătitoruluĭ, locuința luĭ, No. roluluĭ unde este înscris, trimestru saŭ cîștu pentru care face plata, suma priimită dupe categoria contribuțiĭ și data priimirĭ banilor.

§. II. Dupe acéstă înregistrare tae tot din acéstă condică, în presența plătitoruluĭ, chitanța din față cu aceleași însemnărĭ prescrise la §. I. de sub acest Art, și iscălindu-o o dă vărsătoruluĭ.

(Art. 84 din ordonanța Domnéscă de la Noemvriŭ 1860.)

§. III. Numaĭ asemenea chitanță constitue pentru cotribuabilĭ un drept de descărcare.

Art. 16. Dupe espirarea termenuluĭ de o lună arătată în Art. 11, § 2 și 3 împlinitorul începe urmărirea prescrisă de Art. 18 din lege.

Art. 17. Împlinitori impositelor se vor adresa cu blîndețe către debitori ca să nu provóce protestațiĭ saŭ alte necuviințe.

Art. 18. §. I. Împlinitorii nu vor putea priimi impositele de cât în monedile, și cursul aprobat de Ministerul finanțelor.

§. II. Monedile găurite saŭ șterse vor fi refuzate. — Cele falșe se vor tăia în două încredințându-se proprietarilor.

§. III. Monedile în aramă nu se vor priimi de cât pînă la valoarea (prețuluĭ) unuĭ sfanțic.

Art. 19. Împlinitorul care în cursul unuĭ trimestru nu va cere contribuția de la vre unul din contribuabilĭ înscriși în registrele sale și nu va întrebuința tóte mĭdlócele de urmărire prescrise de lege, va remânea singur respundĕtor către fiscŭ. (Art. 12 Legea Urmăririĭ.)

Art. 20 Când vre un împlinitor s'ar dovedi că a împlinit de la contribuabilĭ sume maĭ marĭ de cât cele legiuite, va fi scos și dat judecățĭ ca abusator de banĭ publicĭ, conform legi penale.

PARTEA II.

Despre precăderea tesaurului public asupra contribuțiilor și alte venituri ale Statului.

Art. 21 §. I. Tesaurul public, casele comunale, municipale și corporale, aŭ precădere de a fi plătite înainte de orĭ-ce datorii particolare a debitorilor Statuluĭ.

§. II. Tesaurul public, casele comunale, municipale și corporale esercită precăderile vorbite la §. I. de maĭ sus asupra obiectelor următóre:

a. Din cereale, róde, bĕuturĭ, chirii și orĭ ce alte venituri ale datorniculuĭ, produse din imobile, or unde se vor afla aceste imobile.

b. Din imobile și orĭ ce alte efecte ale datoruluĭ orĭ unde se vor găsi ele.

c. Din imobile orĭ unde se vor găsi. (vedĭ Art. 7 din lege.)

Art. 22. Precăderea tesauruluĭ asupra obiectelor de maĭ sus, se va esercita în ordina arătată la literile a, b, c, fără a se putea supune la urmăririĭ articolele arătate la litera B. înainte de cele însemnate la litera A, saŭ cele arătate la litera C, înainte de cele însemnate la litera a și b.

Art. 23. Cumpĕrătorul orĭ căria proprietățĭ nemișcătóre, trebue, în consecuința principiilor de maĭ sus, să se asigurese înainte de săvîrșirea cumpĕrărĭ, fiă prin bună tocmélă saŭ prin licitație, daca contribuțiile ce privesc pe nemișcătóre sunt plătite pînă în ḑiua vînḑărĭĭ; căcĭ în cas contrariŭ va remânea însuși rĕspunḑător.

Art. 24. Arendași saŭ chiriașĭ sunt datorĭ a poprĭ la sinele și a plăti impositele ce va datora proprietatea chiar când prin contracte nu vor avea obligație de a plăti asemenea imposite; căcĭ în cas contrariŭ vor fi urmăriți ca și contribuabilĭĭ chiar (Art. 10 legea urmăririĭ).

Art. 25. Proprietarĭĭ sunt îndatorați deaține în sémă arendașuluĭ saŭ chiriașuluĭ, chitanțile de plata contribuțiilor cuverite de la proprietățile d-lor.

Art. 26. Proprietarii de imobile, daca nu vor locui în proprietate, vor fi datorĭ a delega datoriile fiscale prin arendașĭĭ saŭ chiriași lor. (Art. 9. legea urmăririĭ).

Art. 27. Chiar când proprietarul va delega plata datoriilor fiscale câtre arendași saŭ chiriași, nu póte fi scutit de respundere daca numiții vor fi insolvabilĭ.

Despre obiectele scutite de măsura popriri.

Art. 28. Aceste obiecte sunt:

I. Paturile și îmbrăcămintea necesarie a datoruluĭ și familiĭ sale.

II. Douĭ trăgătorĭ de muncă, o vacă cu lapte saŭ 4 capre, saŭ 6 oĭ, saŭ douĭ rămătorĭ, dupe alegerea datoruluĭ, din preună cu nutrețul trebuincios pentru două lunĭ, precum asemenea și semințele trebuinciósе pentru arătura sa.

III. Caru saŭ căruța, saca, plug, saŭ alte asemenea trăsurĭ de muncă saŭ de transport.

IV. Cărțile trebuincióse unuĭ comerciant, industriaș, artist, profesor și altele pînă la concurența sumeĭ de 30 galbenĭ, dupe alegerea datoruluĭ.

V. Mașinele și tot felul de unelte și instrumente trebuincióse la învățătura practică saŭ esercițiul sciințelor și artelor pînă la valuare de 50 galbenĭ, dupe alegerea datoruluĭ.

Iar pentru alt meșteșug saŭ îndeletnicire pînă la concurența de 20 galbenĭ dupe alegerea datoruluĭ.

VI. Echipementele militarilor dupe gradul fie-căruia.

VII. Stupĭ cu miere, gŏndacĭ de mătase, spre a nu se întrerupe imulțirea lor. (veḑĭ Art. 8 din legea Urmăririlor.)

PARTEA III.

Despre urmăriri.

Art. 29. §. I. Contribuabilul care nu va refui datoria sa fiscală de orĭ ce natură la epocele hotărîte prin Art. I din acest Reglement chiar la localul împlinitorului prin orașe, iar prin sate la casa de Sfat a comuni saŭ la casierul de plasă, este supus casuluĭ de urmăriri. (Art. 14 legea urmăriri).

Antreprenorĭ de arendĭ de moșiĭ, de păduri, domenurĭ, canalurĭ saŭ orĭ-ce alte întreprinderĭ a Statuluĭ, daca nu vor refui datoria lor în termenile ficsate prin contractul de arenduire, saŭ închiriere, către casierul particolur saŭ general, sunt asemenea supușĭ casuluĭ de urmărire. (veḑĭ Art. 15 din legea de urmărire.)

Art. 30. Împlinitoriĭ nu pot începe urmărirea cu cheltuelĭ, de cât dupe ce a prevestit pe contribuabilĭ întîrzietorĭ, printr'o însciințare înscris dupe formula No. I. (Art. 16 legea de urmărire).

Art. 31. Acest avertisment va fi fără nicĭ o chieltuială în povara datoruluĭ.

§. I. Avertisment gratuit (fără plată) se liberéză de împlinitor și se va lipi de către el pe usa de intrare a casi datoruluĭ, la cas când acesta ar lipsi de la locuința sa, saŭ când ar refusa priimirea luĭ.

§. II. Daca contribuțiile sunt pentru imobile, însciințarea se va lipi pe ușea caseĭ proprietaruluĭ, saŭ în lipsa acestuia, pe aceea a casi chiriașuluĭ saŭ a arendașuluĭ.

§. III. Data lipiri avertismentuluĭ de maĭ sus, se va însemna chiar în minutul lipiri luĭ de către împlinitorul contribuțiilor. (veḑĭ Art. 16 și 17 din lege).

Art. 32. §. I. Ordonanța prevestitóre pentru gradul I. de urmărire se liberéḑă de către sub-Prefect sub viḑa și a Casieruluĭ particolar în urmarea unuĭ raport al împlinitoruluĭ.

Art. 33. Ordonanța pentru al 2-lea grad de urmărire, adică pentru secuestrarea obiectelor arătate la Art. 21, litera A și B, se liberéză de către Prefect sub viza și a Casieruluĭ General, în urmarea unuĭ referat al Casieruluĭ Particolar.

Art. 34. Autorisația pentru alŭ III-lea gradŭ de urmărire, adică pentru vîndare, se liberéză dupe regula de maĭ josŭ adică:

a.) Daca datoria este de contribuțiile directe, vîndarea se face dupe autorisația Prefectuluĭ visată de Casierulŭ General.

b.) Daca datoria resultă din arendĭ saŭ închirierĭ, atunci vîndarea se face dupe autorisația specială a Ministeriuluĭ de finanțe dupe unŭ raportŭ alŭ Prefectuluĭ. (veḑĭ Art. 24 din lege.)

Art. 35. Ordonanțele vorbite la Art. 32, 33 și 34 îndată ce vorŭ sosi în Comună se vorŭ publica de către Consiliulŭ Comunalŭ prin sate, iar prin orașe de către împlinitorŭ, însemnănduse ḑiua presentării eĭ către datorŭ chiar cu slova perceptoruluĭ și a doĭ martorĭ dintre vecinĭ.

Art. 36. Ordonanțele vorbite la Art. 32, 33 și 34 se potŭ face și pentru mai mulți datorĭ de odată, dacă însă aceĭ datorĭ vorŭ fi locuitorĭ din aceiași Comună.

PARTEA IV.

Despre Agenții de urmărire.

Art. 37. Agenți de urmărire sunt: Prefectulŭ saŭ Casierulŭ Generalŭ, saŭ Comisarulŭ financialŭ, saŭ Casierulŭ particolar. (vedĭ aliniatul 3-lea de sub Art. 18 din lege.)

Art. 38. §. I. Agenți citați la Art. 37 de mai susŭ suntŭ însărcinați cu punerea sub pecețiе a obiectelorŭ mișcătóre ale contribuabilorŭ, cu vîndarea lorŭ și cu formarea proceselorŭ vorbalĭ de însolvabilitate.

§. II. Aceste însărcinărĭ se potŭ îndeplini și de câtre alte persóne dupe delegațiile înscrise ale Agenților de urmărire, subt a lor deplină responsabilitate pentru orĭ ce abatere întreprinsă de acele persóne.

Art. 39. Agenți dn urmărire trebue să fie în totŭ d'auna însoțiți de o comisiune (ordonanță) espresă, conformŭ modeluluĭ No. 8.

Art. 40. Cheltuielile de transportŭ ale Agenților de urmărire se vorŭ mărgini numaĭ în sumele ce se vorŭ strînge din chieltuilile de urmărire.

§. I. Tóte sumele strînse de împlinitorĭ în cursulŭ timpuluĭ de urmărire din fie-care trimestru, se vorŭ vĕrsa la Casierulŭ Generalŭ prin celŭ Particularŭ.

§. II. Totala sumă a banilorŭ strînșĭ se comunică Prefectuluĭ de Casierulŭ Genaralŭ printr'unŭ ștatŭ (borderou) dupe formula No. 9, cândŭ totŭ odată pe lîngă acelŭ borderoŭ se alătură și originalele ordonanțe de urmărire.

§. III. Prefectulŭ priimindŭ borderoulŭ și ordonanțele doveditóre de efectuarea urmăririlorŭ, ordonanțează fără altă formalitate asupra Casieruluĭ generalŭ.

Plata cuvenită fie-căruia Agentŭ ce a întreprinsŭ urmărirea, ordonanțézĕ asemenea și plata costuluĭ imprimări acelorŭ ordonanțe, costŭ care se va regula de Ministerŭ printr'unŭ ordinŭ specialŭ.

Art. 41. Agenți de urmăriri, adică Prefectulŭ saŭ Casierulŭ generalŭ, saŭ Comisarulŭ financiarŭ, saŭ Casierulŭ particolarŭ, nu potŭ sub nicĭ unŭ cuvîntŭ să priiméscă vr'o sumă de banĭ de la împlinitor saŭ de la contribuabil, în contra reguli stabilită prin Art. 40, §. 1, 2 și 3 sub pedépsa de a fi dați judecățiĭ,

Art. 42. Agenți de urmărire suntŭ datorĭ a ține unŭ registru dupe modelulŭ No. 10. șnuruitŭ și sigilatŭ.

Acestŭ registru va conține numaĭ operațiile făcute în materie de urmărire.

PARTEA V.

Pentru gradele de urmărire

Art. 43. §. I. Gradele de urmărire sunt cele următóre:

1. Grad prin ordonanță prevestitóre..
2. Grad prin poprirea obiectelor.
3. Grad prin vîndarea obiectelorŭ.

§. II. Fie-care grad de urmărire are unŭ termenŭ de dece dile (vedĭ Art. 18 din lege)..

Art. 44. Tarifa cheltuielilorŭ la care sunt supușĭ contribuabilĭ pentru fie-care grad coprinsŭ în Art. 43, sunt cele următóre:

De unŭ leŭ pe di pentru gradulŭ 1.
De doĭ leĭ idem.....2.
De doĭ leĭ idem.....3.
(Art. 22 din lege).

***

Art. 45. Tacsele coprinse la art. 44, nu producŭ unŭ venitŭ pentru casa Statuluĭ. (vedĭ Art. 21. din lege).

Aceste tacse se plătesc de contribuabiliĭ urmăriţĭ către împlinitorul local dupe regulile următóre:

a.) Daca contribuabilul nu achitézĕ datoriile sale în termenulŭ graduluĭ 1 de urmărire, se scie că conformŭ legi va plăti pentrn fie-care ḑi, din cele ḑece ale acestuĭ grad de urmărire câte un leŭ pe ḑi.

b.) Daca cotribuabilul va intra în alŭ 2 grad de urmărire, adică în secuestrare, să cunoscă că conform legi, preste leĭ 10 arătaţi în §. a) de maĭ susŭ, va maĭ plăti câte leĭ doĭ pe fie-care ḑi din cele ḑece otărîte pentru acéstă din alŭ 2 grad de urmărire.

c.) Daca contribuabilulŭ ve intra în alŭ 3-lea grad de urmărire, (vîndare), să cunóscă că conformŭ legi, este obligatŭ atâtŭ la leĭ 10 aĭ graduluĭ 1 litera a) de maĭ susŭ, cât şi la leĭ 20 aĭ graduluĭ alŭ 2-lea litera b), precum şi pentru fiecare ḑi din cele otărite pentru gradulŭ alŭ 3, va plăti câte leĭ 2 adlcă: de va trece prin câte trele gradele de urmăriri trebue a plăti în total leĭ 50, afară din datoriile către Stat.

Art. 46. Împlinitoriĭ sunt datorĭ a trece sumele împlinite din cheltuelile de urmărire, în cuitănţile imprimate ce se daŭ din registru cu matcă pentru plata datoriilorŭ către Stat.

Desvoltări asupra graduluĭ 1 de urmărire, adică ordonanţe prevestitóre.

(vedĭ Art. 19 § 1, din lege)

Art. 47. Împlinitoriĭ vĕzînd că contribuabilul nu'şĭ răfuesce datoriile sale dupe însciinţarea gratis coprinsă la Art. 30 de maĭ sus, se referă îndată către sub-Prefect, însemnând prin al sĕŭ referat, numele contribuitorilor, Comuna din care sunt, No. roluluĭ la care se găsesc trecuţĭ, suma ce datoréză dupe felul şi natura contribuţiĭ şi trimestrele pentru care se cere datoria.

§. II. Sub-Prefectul prin sate, iar în oraşe unde esistă Comisariate financiarĭ, Comisarul, îndată ce priimesce raportul împlinitoruluĭ, formézĕ împreună cu Casierul particolar local o ordonanţă înscris dupe modelul No. 2 în numĕr îndoit, din care un esemplar îl înaintézĕ îndată împlinitoruluĭ saŭ alteĭ persóne în care aŭ încredere a delega dreptul de urmărire, iar cel-l-alt esemplar îl aşéḑă într'un dosar special întitulat „Dosar pentru ordonanţele prevestitóre saŭ 1 grad de urmărire.“

§. III. Împlinitorul saŭ persóna delegată priimind ordonanţa vorbită la §. II de maĭ sus, o înfăţişéḑă la Consiliul Comunal; acesta însemnézĕ asupra ordonanţiĭ, ḑiua sosiri eĭ, şi tot asemenea face şi cândŭ împlinitorul saŭ persóua delegată pentru urmăriri se ridică din Çomună.

Desvoltări asupra graduluĭ al 2 din urmărire.

(vedĭ Art. 18 § II, din lege).

Art. 48. §. I. Daca în urma ordonanţeĭ prevestitóre coprinsă la Art. 47 din acest Reglement, contribuabilul nu'şĭ va răfui datoria sa, împlinitorul se va refera iarăşĭ către Subprefect şi Casierul particolar, şi aceştia către Prefect, care îndată formézĕ ordin de poprire în condiţiile arĕtate la Art. 33 de maĭ sus, a mobililor şi alte obiecte de preţŭ analogŭ cu datoria, Modelul No. 3, şi se procede la catagrafisire cum urmézĕ:

§. II. Catagrafisirea unor asemenea obiecte saŭ mobile, se va face în sate

față cu Consiliul Comunal, datorul și împlinitorul local, iar în orașe unde sunt Comisariate, de Comisarul Finanțialăcu 2 martorĭ.

§. III. Pentru obiectele ce se vor hotărî a se pune sub secuestru (poprire) se va încheia un proces verbal dupe formula No. 4 saŭ 5, dupe felul datorieĭ, care sub-scriinduse de tóte persónele arătate la § II de maĭ sus, pe de o parte se va publica în coprinsul arondismentuluĭ, otărîndu-se de Agentul urmăririeĭ ḑiua vînzări acelor obiecte, care nu va trece peste ḑece ḑile de la data popriri, constatată prin procesul verbal; iar pe de alta va refera pe dată la prefectură și acésta la Ministeru de Finanțe, spre a obține autorisația de vîndare, daca datoriele vor fi din arenzĭ saŭ închirierĭ, iar de vor fi din contribuțiile directe, Prefectul însu'și autorizâ vêndarea. (vedi art. 24 din lege).

Art. 49. §. I. Obiectele proprite și secuestrate se vor închide într'o Cameră și pecetluindu-se cu pecetia Sub-prefecturĭ saŭ Casieriĭ Particolare, se va lăsa în păstrarea proprietaruluĭ lor pînă la ḑiŭa otărîtă pentru vîndare. Din momentul puneri peceților, proprietaru obiectelor puse aub-poprire, rămîne depositarul lor. (vedi §. II. Art. 18 din lege).

§. II. Daca însă proprietarul nu se află la locuința sa, atunci pentru obiectele secuestrate saŭ poprite, se lasă copiĭ dupe procesul verbal încheiat pentru poprire, la mâna îngrijitoruluĭ saŭ familieĭ sale.

Art. 50. La cas ca depositarul obiectelor poprite să cuteze a strica pecețile puse de agenții de urmărire, saŭ va sparge ușile saŭ ferestrile, orĭ va înstrăina din obiecte, Procurorul Tribunaluluĭ local îl va urmĕri conform legilor penale. (Art. 18. §. II. din legea urmăririĭ).

Art. 51. §. I. Daca în momentul esecutări secuestruluĭ saŭ popriri obiectelor arătate la Art. 50 de maĭ sus, contribuabilul întîrḑietor refuește datoria sa, atunci Agentul însărcinat cu urmărirea, suspendă lucrarea îndată ce i se înfățișeadă chitanța împlinitoruluĭ de desfacere a datorieĭ. Acéstă suspendare se constată printr'un proces verbal în care se crată data și No. chitanțeĭ de refuire, suma pentru care este dată, și din ce anume a provenit datoria. (Modelu No. 6).

§. II. În asemenea casurĭ, contribuabilul întîrḑietor plătesce chieltuielile urmăririĭ numaĭ pentru ḑilele cît ea a fost în lucrare.

§. III. Daca contribuabilul nu va refui întréga sumă ce datoreadă pentru acea urmărire, ci numaĭ un acont, urmărirea nu va putea fi suspendată.

Art. 52. Când agentul pentru urmărire de gradul al 2-lea arătată la Art. 48 de maĭ sus, nu va putea îndeplini însărcinarea din causă că proprietarul îĭ refusă intrarea, el are drept pe de o parte de a orîndui un păḑitor spre a nu se ascunde mobilile saŭ alte obiecte, iar pe de alta prin autoritatea Administrativă locală saŭ polițienească va cere intrarea sa în casa datoruluĭ, și ast-fel va face inventariul de obiectele poprite față chiar și cu delegatul administrativ saŭ cel polițienesc.

Acéstă faptă se va constata printr'un proces verbal dupe povățuirea §. III de la Art. 48 de maĭ sus, și se sub-scrie de tóte persónele presente.

Desvoltări asupra gradului al 3-lea de urmăriri, adică vîndarea obiectelor mișcătóre.

Art. 53. §. I. Daca contribuabilul datorŭ nu-și va refui datoria nicĭ în urma ordonanțieĭ de poprire coprinsă la Art. 48, Agentulŭ de urmărire îndată ce primește autorisația de vîndare procedeadă la vêndarea obiectelor poprite dupe cum urmează:

§. II. Vîndarea obiectelor poprite se face prin licitație în fața Consiliuluĭ Comunal, a datoruluĭ și a împlinitoruluĭ local prin sate; iar în orașe în presența datoruluĭ și a 2 martorĭ.

§. III. Când obiectele supuse vîndări vor fi mobile, se vor vinde chiar în locul unde sunt așezate, iar de vor fi cereale, licitația se va face în orașul saŭ târgul ce va fi maĭ cu apropiere de acea lucalitate, dupe probele ce se vor aduce

de către Agentul de urmărire, care se vor espune publicului mai nainte de ziua adjudecaţii; preţul ce va fi mai avantagios se va lua de temeiŭ. (Art. 26 din lege).

§. IV. Operaţia vînzări obiectelor mişcătóre poprite se va constata printr'un proces verbal dupe Modelu No. 7. care se va subscri de Agentul de urmărire, Consiliul comunal, datorul şi cumpărătorul.

Art. 54. Implinitoru va asista la adjudecaţie-şi'şi va priimi pe dată atît suma datorată de contribuabil cît şi chieltuelile făcute cu urmărirea, dînd chitanţă din registru cu matcă pentru sumele priimite; iar baniĭ ce vor prisosi din vînzărĭ, se vor înapoia proprietaruluĭ sub-iscălitură chiar în procesul verbal vorbit la §. 4. Art. 53 de mai sus.

Art. 55. La cas de opunere din partea contribuabiluluĭ dator de a iscăli în procesul verbal pentru resultatul licitaţiĭ, saŭ când datorul nu s'ar afla de faţă spre a priimi prisosul resultat din vînzărĭ, Agentul însărcinat cu urmărirea va constata casul chiar asupra procesuluĭ verbal prin iscălitura martorĭ a doruĭ din persónele presente.

Art. 56. Este cu desăvîrşire poprit Agenţilor însărcinaţĭ cu vînzarea, de a cumpĕra vre unul din obiectele oprite, direct saŭ indirect, sub-pedépsă de a fi supus la o amendă de împătrit preţ. (Art. 27 din lege).

Desvoltărĭ asupra obiectelor nemişcătóre.

Art. 57. §. I. Vînzarea nemişcătórelor de orĭ-ce natură a le datoruluĭ saŭ ale garăntuluĭ, pentru despăgubirea fisculuĭ, nu se va putea face de cât cu autorisaţia Ministeruluĭ de Finance, în urma unuĭ raport al Prefectuluĭ iscălit şi de Casierul General.

§. II. Autorisaţia Ministeruluĭ de Finance va fi basată pe încheirea Consiliuluĭ de Ministri.

§. III. Prefectul şi casierul General priimind autorisaţia de mai sus, o comunică Tribunaluluĭ local unde imobilul se află situat şi tot o dată însemnédă şi numele Agentuluĭ ce urméză a asista la operaţia vînzări şi a priimi bani cuveniţĭ fisculuĭ şi chieltuielile de urmăririĭ.

§. IV. Tribunalul îndată ce priimeşte asemenea comunicare, stărueşte ca în curs de două luni fics, şi fără mĭdlocire de judecată, să vîndă nemişcătorul supus urmăriri în presenţa Agentuluĭ ce i se va însemna de Prefect, care Agent, dupe terminarea operaţiĭ vînzărĭĭ, priimeşte atât bani cuveniţĭ fisculuĭ cît şi chieltuielile de urmăririĭ, resultate din câte trele gradele de urmăririĭ, şi libereadă Tribunaluluĭ recipisă din registru cu matcă.

§. V. Resultatul licitaţiĭ şi operaţiile făcute în urmă, se vor face cunoscute de către Tribunal îndată către Ministerul de Finanţe (veḑĭ pentru tóte acestea Art. 25 din lege).

PARTEA VI.

Despre insolvabilitatea datoruluĭ seaŭ a garantuluĭ seŭ.

Art. 58. Mĕsurile de urmărire sunt aplicabile asupra contribuabiluluĭ saŭ garantuluĭ ce înfăţişédă solvabilitate. (Art. 29 legea urmăriri.)

Art. 59. §. I. Când dupe urmăririle de gradul 1-iŭ şi 2-lea se iveşte insolvabilitatea contribuabiluluĭ dator, ea se constată printr'un certificat din cele imprimate ce sunt în lucrare astădĭ pentru nevolnicĭ, daca însă datorul are garant, urmărirea se esercită asupra garantuluĭ; iar daca şi acesta se găseşte în aceiaşĭ stare ca şi datorul, atunci se încheie un proces verbal de insolvabilitate pe hîrtie slobodă în 2 esemplare, dupe Modelul No. 11, care proces-verbal se va încredinţa de Sub-Prefect, doĭ marturĭ dintre vecinĭ (persóne onorabile, şi un preoţŭ,

§. II. Aceste procedări în sate, orașe și târguri unde este Sub-prefect, se face de chiar Subprefectu, iar unde esistă Comisarii financiali, încredințerea se face de Comisarĭ, conform Art. 30 din legea urmăriri.

§. III. Unul din procesele verbale coprinse în paragraful I, se va lua de sub-Prefect, care va fi dator ale înainta Prefectului și acesta la Ministeriul de Finanțe pe lîngă un borderoŭ conform cu modelu No. 12, de unde se va da autorisații de descărcare către casierul General din sumele destinate prin Budgetul Statului pentru asemenea pierdere; iar cel-l-alt proces-verbal se va da împlinitorului spre a justifica pe fie-care trimestru către Casierul particolar imposibilitatea de a împlini datoria fiscală conform Art. 31, din legea de urmăriri.

Art. 60. Din momentul ce se va constata insolvabilitatea, împlinitorul nu va esercita nicĭ o altă măsură asupra întîrzietoruluĭ contribuabilŭ.

Dispositiĭ Generale.

Art. 61. Tarifa chieltuielilor de urmărire va fi afișată atât în biuroul împlinitoruluĭ cât și în cancelariile Consiliurilor comunale.

Art. 62. Ministeriul Financelor procură Agenților de urmăriri tóte formulele trebuincióse tipărite.

Art. 63. Actele tutulor gradelor de urmărire fără escepția pînă la autorisația de vîndare, se vor imprima pe hîrtie de diferite culori pentru fie-care grad de urmărire si care vor fi:

1. Însciințare gratis pe hîrtie galbenă.
2. Ordonanța prevestitóre — albastră.
3. Ordonanță de poprire - roșia.

Tóte cele-l-alte acte vor fi tipărite și pe hîrtie albă.

Art. 64. Chieltuielile tipăriri acestor acte se vor arăta într'o tarifă specială.

Art 65. Prefecții sunt îndatorați ca în termen de 12 ore de la priimirea cereri de ordonanțe de urmărire să le și espedieze, remâind în cas contrariŭ respunzători către Stat pentru orĭ-ce reŭ provenit din întîrzieri.

Art. 66. Orĭ-când împlinitorul denunță vre un cazŭ de urmărire, Sub-prefectul saŭ în orașele unde esistă Comisaru financial, Comisarul, revisuește rolul împlinitoruluĭ spre a se încredința daca acel împlinitor, face denunțări pentru toți contribuabili întîrzietorĭ. La casŭ de al dovedi cu părtinire către vre unul, constată fapta părtiniri prin proces-verbal bine motivat și trimite acest proces-verbal prin Prefectură la Ministeriul de Finanțe spre a judeca despre gradul abateri.

Art. 67. Se vor respinge și se vor pune în sarcina Agenților care a esecutat și împlinitorilor care a provocat:

1. Chieltuelele resultând din urmăriri care n'aŭ fost autorisate în regulă.
2. Tóte chieltuelile făcute în contra contribuabililor cunoscuți de insolvabilĭ.
3. Chieltuelile escedând tarifa saŭ termenul durateĭ fie-câria ordonanțe de urmărire în contra celor hotărîte prin acest regulament.

Art. 68. Orĭ-ce contribuabil de la care se reclamă chieltuielĭ de urmărire, are drept a cere să i se arate ordonanțele în virtutea cărora aŭ fost urmărit, precum și staturile de chieltuelile acestor urmăriri.

Art. 69. Împlinitorul care, înainte saŭ după urmărire, va cere o chieltuială mai mare de cât cele hotărîte prin tarifă, va fi scos și dat în judecată.

Art. 70. Orĭ-ce vîndare făcută în contra formelor prescrise prin acest reglement, va da loc la urmăriri în contra acelor ce le aŭ săvîrșit, și atât chieltuelile făcute cât și pagubile pricinuite remîn în povara lor.

Art. 71. Tóte mĕsurile Administrative și instrucțiunile contrarii Regulamentuluĭ de față sunt și remân abrogate.

REGULAMENT DE NAVIGATIUNE

Pentru marina comercială a Principatelor-Uuite.

(Decret. la 2 August. 1862, prom. la 9 August. 1862.)

Art. I. Orĭ-ce bastimentŭ de mare, spre a se bucura de privilegile naţionalităţiĭ Române, trebuie saŭ să fiă proprietatea unuĭ Românŭ care esersă tóte drepturile civile şi politice, saŭ a unuĭ străinŭ, care a dobînditŭ drepturile de mică naturaţisaţie, printr'o renunciare formală şi definitivă la protecţia străină.

Art. II. Aceste condiţiĭ vorŭ fi constatate printr'unŭ *act de Romanisaţie*, dupe formula aci alăturată, şi care va anuncia numele, profesia şi domiciliulŭ proprietaruluĭ, afirmarea luĭ că este singurulŭ proprietar, saŭ împreună cu alţiĭ Românĭ, alŭ căror va arăta numele, profesia şi domiciliul.

Numele bastimentuluĭ, portulŭ de unde este, locul şi timpul când s'a construitŭ, vorŭ fi asemenea menţionate în disul act, care se va privi ca unŭ actŭ de Stat-civil alŭ bastimentuluĭ şi valabil pentru tótă durata luĭ.

Art. III. Orĭ-ce mutare în proprietatea naveĭ, se va trece în dosul sus-disuluĭ actŭ.

Art. IV. Nava perde naţionalitatea Romană, prin vînd̦area totaluluĭ saŭ a uneia din părţile sale către unŭ străin.

Art. V. Dreptulŭ de a ridica bandiera naţională, se póte acorda navelorŭ de construcţie străină, cumpĕrate de către unulŭ saŭ maĭ mulţiĭ pămênteniĭ, cu condiţia de a plĕti unŭ dreptŭ de o jumĕtate galben de tonelă, şi a îndeplini formalităţile sus menţionate.

Art. VI. Tacsa ce se va priimi pentru liberarea actuluĭ de Romanisaţie, numitŭ impropriŭ diplomă, se va înfiinţa dupe scara următóre:

Pentru un bastiment în jos de 100 de tonele..... 1 leŭ. —
Detto, detto de la 100 pînă la 200... 4 galbenĭ de bastiment.
Detto, detto de la 200 pînă la 300... 6 galbenĭ detto.
Pentru fie-care sută de tonele peste 300, un galben.

Pe lîngă sumele de maĭ sus, vor fi încă datorĭ să plătéscă un alt galben pentru membrană, timbrul actuluĭ şi alte cheltuelĭ.

Art. VII Bastimentele de mare, naţionale, nu vor putea să întreprindă un voiagiŭ, fără să fiă căpuite de un act, numit *congediŭ*, dupe modelul coprins aci, liberat de vamă şi tacsat şése sfanţihĭ.

Acestŭ congediŭ va fi renoit la fiă-care voiagiŭ.

Art. VIII, Pentru batelele, barcele şi alte destinate esclusivŭ la navigaţie pe Dunăre şi pe afluenţiĭ sêĭ, proprietariĭ saŭ patroniĭ vor fi supuşi la plata anuală de patentă, ca şi chirigiĭ pentru trăsurile lor, şi acésta proporţional cu tonajul vaselor lor.

Art. IX. Afară de aceste douĕ acte, toţiĭ căpitaniĭ sunt datorĭ să aibă piesele următóre, prescrisse prin codul comercial:

1. Rol de echipagiŭ (mod. No. 3).
2. Jurnal oficial de bord („ No 4).
3. Carte de pedépsă („ No. 5).
4. Patentă de sănĕtate („ No. 6).
5. Inventariŭ al obiectelor mobilare precum: lanţurĭ, ancore, pînze, catarturĭ, verguri, atât aşedate cât şi de schimb, care se vor afla în corabie.

Acéstă din urmă piesă, care nu e prevĕdută de codul comercial, va servi

să constate obiectele imbarcate în porturile Principatelor-Unite și să le recunóscă acelea care, cumpĕrate în cursul voiagiuluĭ, ar fi supuse la drepturile de importație.

Ast-fel, unŭ căpitanŭ, care ar fi cumpĕratŭ în străinĕtate obiecte de schimb de neapĕrată trebuință, la întórcerea sa în Principatele-Unite, le va declara la vamă și va respunde drepturile. Aceste obiecte de schimb vorŭ fi trecute de vamă în inventar și vor face parte a armamentuluĭ naveĭ. Fără acéstă formalitate căpitanul ar putea fi espus la plata acestor drepturĭ o a doua óră.

Inventariulŭ se face de vamă împreună cu căpitanulŭ saŭ armatorulŭ (proprietar) și se vizéză de Capulŭ biurouluĭ vamal.

Art. X. Căpitaniĭ vorŭ fi asemenea datorĭ să aĭbă pe bord unŭ esemplar alŭ coduluĭ disciplinar și penalŭ alŭ marineĭ comerciale, precum și unŭ codŭ de signale alŭ luĭ Reinolds. Cât pentru filele destinate să priméscă actele Statuluĭ civil, aceste vor fi anecsate pe lîngă rolul de echipagiŭ la care vorŭ urma.

Art. XI. Căpitanulŭ portuluĭ împreună cu unŭ Agentŭ vamal, vor visita fiă-care bastiment Românŭ, cabotori la fiă-care anŭ, navele de lungŭ cursŭ la începutulŭ fiă-căruia voiagiŭ și unele și altele, orĭ de câte orĭ, în urmă de avarie, de înomolire saŭ de abordagiŭ, aŭ avut a face reparațiĭ maĭ multŭ saŭ maĭ puçinŭ importante, saŭ cândŭ ar esista vr'o îndoială asupra buneĭ lor stărĭ.

Acéstă visitație se va face de esperțĭ numițĭ printr'unŭ ordinŭ alŭ Prefectuluĭ saŭ alŭ Agentuluĭ la Constantinopole, cari esperțĭ vorŭ depune raportulŭ lorŭ în cancelaria respectivă a localitățiĭ.

Acestŭ raportŭ trebue se fiă afirmatŭ prin jurămêntŭ și o copie autentică va fi dată căpitanuluĭ naveĭ care va fi datorŭ să o înfăçișese la orĭ-ce cerere.

Visitația navelorŭ póte, la trebuință, să fiă ordonată la orĭ-ce locŭ și în orĭ-ce timpŭ, uniĭ din neguțătorĭ avêndŭ dreptulŭ să o pretindă înainte de a încărca corabia; dar în acestŭ casŭ vorŭ fi sloboḑĭ eĭ să numéscă unŭ espertŭ spre a proceda la acéstă visitație oficiósă.

Art. XII. Mediculŭ, directorŭ alŭ sanĕtățiĭ portuluĭ, va constata maĭ înainte de plecarea uneĭ nave, că acéstă navă este căpuită cu tóte medicamentele neapĕratŭ trebuincióse, și va da căpitanuluĭ naveĭ unŭ certificatŭ, constatândŭ îndeplinirea acesteĭ formalitățĭ.

Art. XIII. Cartea de pedépsă, alcătuită dupĕ modelulŭ aci-alăturatŭ de tribunalulŭ localŭ, și la Constantinopole de Agent, se va da în urmă căpitanuluĭ, spre a însemna într'ênsa orĭ-ce faptă de disciplină, care va fi menționată de dênsulŭ, séŭ de sub-căpitan. Căpitanul va trece în colóna pedepselorŭ penalitățile de disciplină ce va fi aplicatŭ anume în cursulŭ voiagiuluĭ.

Cartea de pedépsă se va supune la viza Tribunaluluĭ competent în porturile Principatelor-Unite, precum și la aceea a Agențieĭ Române din Constantinopole, dupe cum va fi casul, când vr'o culpă de desciplină se va fi comisŭ în intervalulŭ între cea din urmă pornire și sosire saŭ poposire.

Penalitățile ce se vorŭ putea aplica căpitanuluĭ meșterŭ saŭ patronuluĭ naveĭ, fără să se refere la autoritatea competentă, cu îndatorire d'a o informa fără întîrḑiere sunt:

1. Arestul pentru opt ḑile.
2. Reducerea rațiilor pentru treĭ prănḑurĭ.
3. Șederea în vîrful catartuluĭ pentru o oră.
4. Férele pentru o ḑi.

Art. XIV. Jurnalulŭ oficialŭ de bord ca fi asemenea numerotatŭ, sigilatŭ și vizat de tribunalulŭ local tot dupe formula arătată în modelulŭ No. 4.

Căpitaniĭ vorŭ fi datorĭ, la intrarea lorŭ în porturile Principatelor-Unite, să înfăçișeze acestŭ jurnal la impiegațiĭ vămeĭ pe dată ce acestia vorŭ veni în navă, și în urmă va fi vizat de Șeful biurouluĭ vamal, saŭ de Agenția la Constantinopole.

Art. XV. Manifestul séŭ declarația mărfurilorŭ cuprinse în navă, va fi asemenea supusŭ la viza Tribunaluluĭ saŭ a Agenției la Constantinopole, de către căpitanulŭ la plecarea bastimentuluĭ séŭ din portŭ.

În ceea ce privesce cele-lalte drepturĭ cu care sunŭ tacsate actele de navigație, acestea se vorŭ plăti dupe noua tarifă în vigóre.

Art. XVI. Cât pentru navele fără osebire, care în trecutŭ și în împrejurărĭ escepționale, aŭ pututŭ dobîndi de la fostiĭ Agenți la Constantinopole diplome provisoriĭ, care le autorisă să ridice bandiera Română, se va da în cunoscința proprietarilor séŭ căpitanilorŭ lorŭ, și acésta prin maĭ multe publicațiĭ și afișări, că li se pune îndatorire de a merge în termen de unŭ anŭ, socotit de la data acelorŭ publicațiĭ, saŭ la Constandinopole saŭ în Principate, spre a înapoia acele diplome și a priimi în locu-le unŭ actŭ de Romanisație, care nu li se va libera, de cât dupe ce autoritățile competente ale Principatelor-Unite, vorŭ constata drepturile ce vorŭ avea acele nave de a putea continua să se bucure de naționalitatea Română; iar la casŭ contrariŭ, acéstă facultate nu se va recunósce la navele de categoria acésta, și diplomele saŭ alte acte provisoriĭ ce se vor afla în mânile proprietarilorŭ, se vorŭ lua din posesia lor.

Aceste regule și condițiĭ se vorŭ publica prin monitorul Statuluĭ și alte organe de publicitate, și vor fi afișate în cancelariele publice din porturile Principatelor-Unite, spre cunoscința persónelor interesate.

DECRETU.

Din 21 sept. 1862 pentru eliberarea actelorŭ de vêndări silnice.

(Reglementarea art. 36, lit: a, din legea Curțiĭ de Casațiune).

Art. 1) Actele de vêndeŕi silnice a immobililorŭ care se facŭ de Tribunale, ca acte judicătorescĭ definitive și nessuppusse la Appelŭ, se vorŭ elibera de adreptulŭ de câtră Tribunalulŭ care effectuéză licitațiunea, fără nicĭ uă altă întărire.

Art. 2) Depe actul eliberatŭ cumpărătoriuluĭ se va da uă copiĕ adeverită persónei espropriată ca, la cadŭ de nemulțemire, să și pótĕ face recursulŭ în Cassațiune pe temeiulŭ Art. 36: litr: a) și în terminulŭ prescrissŭ de art. 44 din legea Organică a Curțiĭ de Casațiune.

Art. 3) Actulŭ de vêndare se va pune în lucrare de îndată, iar părțiĭ nemulțemită iĭ rĕmâne facultatea prevĕdută prin Art. 77. din legea Organică a Curțiĭ de Cassațiune.

LEGE

Decret. la 26 Ianuar. 1863, prom. la 27 Marte 1863.

Asupra patentelor.

Art. 1. Tot individul Romînŭ saŭ streinŭ, care esercită în Principatele-Unite un comerciŭ, industrie, saŭ o profesie din acelea care nu vor fi coprinse în escepțiile hotărîte prin presenta lege, este supusŭ la contribuția patentelor.

Art. 2. Contribuțiunea patentelor este un drept fiscu anual, regulat dupe tabelile litera A. B. C. anecsate la presenta lege.(1).

Acéstă contribuție se aşédă:

I. Dupe populație și dupe o tarifă generală pentru industriile și profesiunele enumerate în tabloul A.

II. Dupe populație și dupe o tarifă escepțională, pentru industriile și profesiunele arĕtate în tabloul B.

III. Dupe mijlócele de producere pentru acele industrii, și profesii, care se coprindŭ în tabloul C.

Art. 3. Comerciurile, industriile și profesiunele, care nu sunt denumite în menționatele tabele, vor fi supuse la patentă, dupe analogia operațiilor séŭ a obiectelor de comerciŭ, și dupe o hotărîre specială a Ministeriului de Finance, prin concursul Comisiunei prevădută la Art. 13 de mai jos.

În fie-care cinci ani tablourile adiționale de profesiuni vor fi sancționate de Adunarea Legislativă.

Art. 4. Pentru profesiuni al cărora drept variadă dupe populațiunea loculuĭ, unde ele se esercită, tarifele vor fi aplicate dupe populațiunea, care va fi fost determinată prin cel din urmă recensement.

Cu tóte ac stea, cându la un noŭ recensement se va trece o comună într'o altă categorie superioră acelia în care făcea parte mai 'nainte, adăogirea dreptuluĭ patenteĭ nu va fi aplicată de cât cu o jumĕtate în ceĭ dintêiŭ treĭ ani.

Art. 5. Patentabilul care va esercita mai multe comerciurĭ, industriĭ saŭ profesiunĭ, va fi supusŭ la dreptul patentelor în modul următor:

Dacă esercită mai multe comerciurĭ, industriĭ etc. în acelaș locală, va fi supusŭ numaĭ la o singură tacsă, cea mai redicată din comerciul sau industria sa. Dacă esercită comerciurile saŭ industriile e,t,c. într'una și aceeași Comună, dar în diferite prăvălii, va plăti dreptul de patentă întregŭ pentru comerciurile saŭ industria sa cea mai redicată, și osebit jumĕtate pentru fie-care prăvălie, dupe categoria aceluĭ comerciŭ saŭ industrie.

Dacă comerciurile saŭ industriile sunt esersate în diferite Comune saŭ orașe, vor fi supuse la atîtea drepturĭ principale câte stabilimente separate are.

Art. 6. În orașele saŭ comunele, unde populațiunea este mai puținŭ de 3,000 suflete, patentabiliĭ de clasa 7 și 8 nu vor fi supușĭ la acel drept al patenteĭ, cum se vede în tarifa generală pentru profesiunele supuse la impositul patentelor dupe populație.

Art. 7. Nu vor fi supușĭ la patentă:

I. Pictotiĭ, sculptoriĭ, săpătoriĭ, (gravoriĭ), desemnatoriĭ și musiciĭ, consideraţĭ ca artiștĭ.

II. Profesoriĭ de bele litere, sciinţĭ și arte, șefiĭ de institute particolarĭ, editoriĭ de foĭ periodice și artistiĭ dramaticĭ.

III. Proprietariĭ cultivatoriĭ de pămînt numaĭ pentru vîndarea și manipulația recoltelor și ródelor produse din proprietățile lor și pentru vitele ce crescŭ, întreținŭ și îngrașă.

IV. Comițiĭ (însărcinaţĭ cu căutarea trebilor uneĭ prăvălii, unuĭ comptuar), și tóte persónele lucrînd cu simbrie saŭ cu ḑioa în casele, atelierurile saŭ magasinele persónelor de profesiunea lor, precum și lucrătoriĭ ce lucréză în casele lor saŭ la particolarĭ fără ucenicĭ și fără prăvălie.

Nu sunt consideraţĭ ca calfe saŭ ucenicĭ, femeia ce lucréză cu bărbatul eĭ, copiĭ neînsuraţĭ ce concură la lucrul părinţilor lor, și simplu salahor cu mîinele, al căruĭ concurs este îndispensabil în ecsersițiul uneĭ profesiunĭ.

V. Persónele care fac comerciul umblînd cu coșurĭ (panere) saŭ tave pe

(1) Aceste tablourĭ nu le am reprodusă, fiind posedate de fie-care agentŭ allŭ fiscului.

uliți, prin pasagiurĭ, prin pieţe, prin sate, prin bălciurĭ (iarmaróce). Asemenea şi obiectele de consumaţiĭ saŭ medelicurĭ şi alte, fără prăvălie saŭ magherniţe (baracă) statornice.

Cărpaciĭ, umblătoriĭ, sacagiĭ şi spoitoriĭ saŭ reparatoriĭ de obiecte de bucătărie.

VI. Móşile, care nu întreţinŭ case de nascere.

Art. 8. Toţĭ ambulanţiĭ, aceia cari vîndŭ umblînd obiecte ce nu pot fi considerate ca articole de prima necesitate, (de nutriment), precum sunt ceĭ ce pórtă mărfurile lor pe spate (Colporteurs), tolbaşi de stofe, de pînză, de sticlărie, de dantele şi alţiĭ, sunt supuşĭ a plăti jumătate din dreptul ficsat al patenteĭ pentru comercianţĭ cari vînd asemenea obiecte în prăvăliĭ.

Art. 9. Persónele ce vinŭ provisoriŭ din streinătate cu diferite manufacturĭ şi alte obiecte, şi care le vînd saŭ cu bucata pe la particolarĭ saŭ în total la comercianţĭ, se vor considera ca ambulanţĭ şi vor fi supuşĭ a plăti jumătate dreptul patenteĭ pe un anŭ înainte, după clasa la care sunt aşedaţĭ negutătoriĭ cu prăvăliĭ de asemenea articole, şi nu vor putea fi îngăduiţĭ nicĭ pe uliţe, nicĭ pe alte locurĭ a vinde asemenea mărfurĭ, pănă ce nu vor justifica plata dreptuluĭ patenteĭ cuvenită.

Art. 10. Patentele sunt nominale, şi nu pot servi de cât acelora pe numele cărora sunt date.

Pentru asociaţiile în nume colectivŭ, patenta se impune Şefuluĭ ce represintă asociaţia; ceilalţĭ tovarepşĭ vor fi supuşĭ la patenta cu tacsa pe jumatatea dreptuluĭ ficsŭ impusŭ Şefuluĭ asociaţieĭ.

Art. 11. Pe fie-care anŭ se va proceda la recensiarea patentabililor prin revĭduirea listelor precedente de către o comisie compusă în modul următorŭ:

De un delegatŭ din partea Fisculuĭ.

De un delegatŭ din partea Poliţieĭ.

De un delegat al comercĭuluĭ alesŭ.

Listele vor sta depuse în cursŭ de douĕ-decĭ dile la Biuroul Municipalităţiĭ, ca în acest termenŭ părţile interesate să pótă lua cunoscinţă, şi să facă reclamaţiunele lor, care vor fi hotărăte conformŭ dispoditiilor Art. 13 de maĭ jos.

Art. 12. Patentariĭ cari vor reclama în contra clasificaţieĭ saŭ a tacseĭ, nu vor fi priimiţĭ dacă nu vor justifica reclamaţiunea prin veri un actŭ legal, registre şi jurnale pentru operaţiunele comercĭuluĭ lor, ţinute în buna regulă, saŭ orĭ-ce alte documente vrednice de credinţă.

Art. 13. Reclamaţiunele patentabililor vor fi cercetate de Prefecţi şi hotărâte de Ministeriul de Finance, prin concursul uneĭ comisiunĭ compusă de:

Directorele Ministeruluĭ.

Şeful Secţiuneĭ Contribuţiunelor directe.

De doĭ delegaţi aĭ comercĭuluĭ aleşĭ şi

Un membru Municipal.

Art. 14. Contribuţia patentelor este plătitóre prin a 12 parte şi pe lună; cu tóte acestea ambulanţiĭ, colportoriĭ, şi orĭ-ce alt patentabilŭ, a căruia profesiune nu se esercită într'un locŭ statornicŭ, vor fi obligaţĭ d'a rĕfui tacsa întrégă pînă la finele anuluĭ, în momentul ce li se va da patenta.

Plata pe maĭ multe lunĭ înainte, saŭ şi chiar pe un anŭ întregŭ, va fi facultativă pentru ceĭ ce vor fi esersĕnd conmerciul saŭ industria lor într'un locstatornicŭ.

Art: 15. Contribuţiunea patentelor este hotărâtă a se plăti pentru un anŭ întregŭ de către tóte persónele, care în luna lanuarie a fie căruia anŭ, se vor constata că esercită o profesiune imposabilă; cu tóte acestea în casŭ de închidere a verĭ-unuĭ stabiliment, prăvălie, magasie saŭ atelier, urmată de mórtea comerciantuluĭ saŭ de faliment declarat, de schimbarea domiciliuluĭ, saŭ încetarea şi restringerea comercĭuluĭ orĭ a industrieĭ sale, dreptul patenteĭ, la care este aşedat, nu se va plăti de imposabil saŭ casa luĭ, de cât pînă în trimestrul inclusivŭ în care s'a întîmplat asemenea casŭ; scăderea la aceste căduri se va

acorda în urmarea reclamaţiunei părţii interesate. Aceia cari vor întreprinee dupe luna luĭ Ianuarie o profesiune supusă la dreptul patenteĭ, sîntŭ supuşi la plată, de la 1-ia ḑi a trimestruluĭ în care a început întreprinderea; asemenea se va face şi cu aceia cari întreprind o profesiune de o clasă superioră acelia ce vor fi esersat maĭ nainte şi vice-versa.

Art. 16. Patentabilul ce va voi a se strămuta din oraşul saŭ Comuna rurală în care este înscrisŭ, va fi dator a se conforma dispoşiţiilor Art. 11. din legea de urmărire, a încunoscinţa, adică, Controloruluĭ saŭ Sub-Prefectuluĭ, orĭ Comisaruluĭ Financial respectiv cu o lună 'nainte, locul unde voesce a se strămuta şi a achita maĭ întêiŭ sumele ce ar datora din tacsa patenteĭ pînă la finele anuluĭ.

Art. 17. Patentele sunt valabile pentrn un anŭ numaĭ, ele trebue a fi renoite şi espediate în cea întêiŭ lună în care se publică tarifa patentelor.

Art. 18. Patentabilul este dator a înfăţişa patenta sa orĭ de câte orĭ va fi cerută de agenţiĭ autorităţilor administrative şi judecătorescĭ.

I. Nimenea nu va putea formula vre o cerere, nicĭ a face verĭ un act judecătoresc relativŭ la comerciul, industria saŭ proffesiunea sa, pînă ce maĭ întêiŭ nu va înfăţişa patenta la care este imposat.

II. Impiegaţiĭ ce ar contraveni la acéstă dispoşiţiune, vor fi supuşĭ uneĭ amende de la 100 până la 500 leĭ.

III. Urmărirea acestor amende se va face de către Procurorĭ înaintea Tribunaluluĭ competent.

IV. Accla care va esersa comerciul saŭ industria, fără să plătéscă dreptul patenteĭ, precum şi acela care se va servi cu patenta altuia, va fi supusŭ la îndoĭtă tacsă pentru tóte lunile care va fi păgubit Fiscul.

Acestă îndoită tacsă nu va putea covîrşi îndoita tacsă pe un anŭ.

Art. 19. Patentabilul care va pierde patenta sa, va putea reclama alta duplicată prin Prefectura locală cu obligaţiune d'a fi supus la amenda prevĕḑută la §. 2 Art. 18 în cas d'a se dovedi că a făcut cu cea d'întêiŭ patentă verĭ o întrebuinţare păgubitóre Fisculuĭ.

Art. 20. Contribuţiunea patentelor va fi aşeḑată conformŭ cu dispoşiţiunile presenteĭ legĭ, cu începere de la I-iŭ Aprilie 1863.

Art. 21. Dispoşiţiile contrariĭ presentuluĭ proiect de lege vor fi şi vor remînea desfiinţate, cu începere de la aceeaşĭ epocă.

LECE

Decret. la 8 Ianua. 1863 prom. la 28 martie 1863.

Pentru unificarea contribuţiunii personale şi a scutirilor de care urmézĕ a se bucura uniĭ din contribuabilĭ.

Art. 1. Sunt supuşĭ la contribuţiunea personală, toţĭ locuitorĭ statorniciţĭ în sate, în tîrgurĭ şi în oraşe fără escepţie de condiţie socială saŭ de profesie, avînd vîrsta de 25 anĭ şi facultăţile lor fisice (1)

Asemenea sunt supuşi la contribuţiunea personală, aceĭ carĭĭ de şi n'aŭ vîrsta de 25 anĭ, dar administréḑă înşiĭ casa şi averea lor.

Art. 2. Cotitatea contribuţiuneĭ personale pentru vîrsnicĭ saŭ căsătoriţĭ, se statornicesţe la cifra de leĭ 36 pe anŭ.

Art. 3. Cotitatea contribuţiuneĭ personale pentrn nevîrsnicĭ şi necăsătoriţĭ, de la etatea de 20 până la 24 anĭ împliniţĭ (cari se administrésă de sine saŭ vor fi agonisindŭ vre unŭ venitŭ pe séma lor), pentru epitropisiţii de aceeaşĭ vîrs-

(1) Dupe art. 342 allŭ C. Civ. sunt majorĭ aceia ce aŭ etatea de 21 anĭ împliniţĭ.

tă, cari se vor fi bucurîndŭ de veniturile averilor lor, se staterniceşte la cifra de leĭ 30 pe an.

Art. 4. Contribuţiunile în principiŭ, se vor plăti pe fie-care lună cîte o a 12-a parte, (contribuabiliĭ însă vorŭ putea respunde facultativŭ contribuţiunile înainte pe un trimestru, semestru saŭ şi pe un an); cu tóte aceste a, în casul d'-întêiŭ, ceĭ ce vorŭ întîrdia plata pe fie-care lună, nu vorŭ putea fi urmăriţi de cît în termenele prescrise de legea urmăririlor.

Art. 5 Vor fi apăraţi de Contribuţiunea personală:

1-iŭ Clerul în genere,

2-a Patentabiliĭ meseriaşi de a V-a Clasă, strarea II-a din partea de dincóce de Milcov, şi ceĭ de a III-a treptă de dincolo de Milcovŭ.

De la I-iŭ Aprilie 1863, de cînd urmeasă a se aplica legea patentelor acum votată, patentabiliĭ arĕtaţi în acest Articol, nu vor maĭ fi scutiţi de darea personală.

3-a. Tóte persónele prevĕdute în statul litera A aci anecsat.

Art. 6. Legile şi dispositiunile Guvernamentale, care aŭ regulat pînă acum cotitarea contribuţiuneĭ personale şi a diferitelor scutiriĭ, sunt şi remînŭ de sfiinţate de la promulgarea legiĭ de faţă.

LEGE.

Decret. la 11. Mart. 1863, prom. la 9 Aprilie 1863.

Pentru taxa de 10% din tóte lefile funcţionarilorŭ şi din pensiunile maĭ micĭ de 500 leĭ pe lună.

Art. 1. Pînă la regularea definitivă a pensiilorŭ prin o lege nouĕ specială pentru unificarea în tótă întinderea ambelorŭ Ţeri ce formésă Principatulŭ Românieĭ, se ficséză poprirea de la tóte lefile fonctionarilorŭ publici la o taxă de 10%.

Art. 2. Acéstă taxă de dece la sută se va popri şi de la tóte pensiile plătite de statŭ, cât va trece peste suma de cinceĭ sute leĭ pe lună.

Tóte pensiile de cinci sute şi maĭ josŭ sunt şi remînŭ apărate de orĭce poprire.

Art. 3. Acéstă lege va avea lucrare de la 1. Ianuare 1864.

LEGE

Decret. la 12 marte 1863, prom. la 9 aprilie 1863

Pentru unificare de taxe judecătoreseĭ în ambele Principate.

Art. 1. Legea timbruluĭ din Moldova, promulgată la 12 Ianuarie 1856, remâne desfiinţată de la 1 Aprilie 1863.

Art. 2. Din aceiaşi dĭ, se întind şi în districtele de peste Milcov legile ţereĭ româneseĭ a nume aicĭ arĕtate:

A) Legea din 28 fevruarie 1847, pentru taxe de judecăţi.(1)

(1) Eacă testulŭ acesteĭ legiuirĭ:

Legiuire pentru adăogirea şi reformarea primireĭ taxeĭ de înfăţişare în judecată.

B) Articolile 10 și 11 din Regulamentŭ, pentru mazaturĭ atingătóre de taxele transmiterilorŭ cu licitațiune(2).

Prețulŭ taxeĭ.

Art. 1. Taxa înfățișărilorŭ la judecătoriele țereĭ în pricinĭ civile și comerciale, se legiuiesce pe fiitorŭ dupe prețurile următóre:
a) Pentru întêia pornire la judecătoriele de întêia cercetare gableni 2 (îndoit, galb. 4. v. art. 3).
b) Pentru apelație la *Curtea apelativă de Comerciŭ* și la Curțile apelative civile, galbeni 5 (îndoit, galb. 10, V. art. 3.)(a).
c) (abrog). Pentru apelația d'adreptulŭ către Domnŭ, prin departamentul dreptățiĭ galbeni 10.(b).
Art. 2. Se deosebescŭ de acéstă respundere pricinile carĭ vorŭ fi apucatŭ a intra în cercetarea judecățiĭ, încheindu-se jurnalele pregătitóre, și se vorŭ fi împlinit tacsele dupe cea de maĭ nainte legiuire.

Rînduiala dâreĭ taxeĭ și a priimireĭ reclamațieĭ.

Art. 3. Reclamantulŭ séŭ avocatulŭ seŭ, vrîndŭ să pornéscă jalbă cu cerere de judecată, se înfățișează la procurorulŭ judecătorieĭ, plătesce taxa îndoită, adică una pentru dînsulŭ și alta pentru prigonitorulŭ seŭ, pentru care de va dobîndi dreptate, se despăgubesce de la acela, cu adăogirea ce va face judecătoria la alegerea cheltuelilorŭ judecățiĭ; ia de la numitulŭ procurorŭ adeverință de priimire în coprindere că: „cutare pornindŭ judecată în potriva cu„tăruia, pentru moșiă (séŭ orĭ-ce altŭ va fi), aŭ plătit la acéstă procuroriă „taxă legiuită, dupe care este în dreptŭ a-și înfățișia jalba către Presi„denția acestuĭ Tribunalŭ"; o alăturĕ pe lîngă jalbă, și apoĭ dă jalba în mâna presidentuluĭ, carele numaĭ de cât însemnează pe dînsa ḑioa priimireĭ, și porunceșce prin rezoluție la registratura grefeĭ, să o trécă în registru, să-ĭ pue numerulŭ dupe orînduială, și să dea în mâna reclamantuluĭ adeverință sub a sa iscălitură, cu însemnare de leatŭ, lună și ḑi, și în coprinderea următóre: „Cutare a pornitŭ judecată pentru moșiă (séŭ orĭ-ce alt va fi) la acestŭ tribu„nalŭ alŭ județuluĭ cutare, și plătindŭ taxa judecățiĭ la procuroria acestuĭ Tri„bunalŭ, i s'aŭ poprit jalba dimpreună cu adeverința procurorieĭ, s'aŭ trecutŭ „în registru la No. cutare și i saŭ datŭ acéstă adeverință spre dovadă."
Se va da dreptŭ Cărmuitorilorŭ dupe la județe de a împlini până la suma de leĭ doue sute cinci-deci în locŭ de leĭ una sută ce aŭ avutŭ dreptŭ până acum, dupe dispositiile art. 11 din legiuirea îndeplinitóre la partea judecătorésca din anulŭ 1836.
Art. 4. Acéstă orînduială se va păzi și pentru apelațiile ce se vor da (*la Curtea apelativă, comercială*) și la celle-l-alte Curțĭ apelative civile, (*precum și pentru apelațiile ce se daŭ d'adreptulŭ către Domnŭ prin mizlocirea departamentuluĭ dreptățiĭ, cu modificație numaĭ că în departamentulŭ dreptățiĭ va îndeplini pe procurorulŭ, Casierulŭ, și pe Prezidentŭ, șeful departamentului, saŭ Directorele în lipsa celuĭ dîntîiŭ*).
Art. 5. Dovezile ce aŭ să se dea și de Procurorĭ și de registratorĭ (*precum*

(a) Curtea apel. de Comerciŭ din Bucurescĭ s'a desființiatŭ prin art. 6 allŭ leg 1 din 10 Decem. 1863.
(b) Acestŭ aliniatŭ e abrogatŭ prin art. 14 allŭ Conv. P. Apelațiile către Domnŭ sunt suplinite prin recursurĭ la Casația, a cărorŭ taxă, pentru pricinĭ civile și comerciale, este de 20 galbeni.

c.) Legea din anulŭ 1852 Aprilie 22, atingatóre de taxa vînzărilorŭ de bună voie, prin tocmeli particularie.3)

Art. 3. In privinţa celorŭ în neputinţă de a respunde taxa de judecăţi, se va urma în tótă întinderea Romănieĭ dupe alineatulŭ allŭ 2-lea allŭ art. 46 din legiuirea Curţiĭ de Casaţiune.

şi de casierulŭ, şi registratorulŭ departamentuluĭ dreptăţiĭ) se vor tipări intr'unŭ numerŭ d'ajunsŭ, cu locurĭ deschise pe unde cere trebuinţa, şi se vor împărţi pe la tóte procuroriile şi grefele judecătorescĭ *(!ăsăduse şi în departamentulŭ Drepţăţiĭ numerulŭ trebuincios pentru priimirea apelaţiilorŭ ce se vor da d'adreptulŭ câtre Domnŭ)*.

Art. 6. Dupe întărirea acestuĭ projectŭ, orĭ-ce jalbă începătóre cu pîra de judecată s'ar înfăţişea în departamentŭ, orĭ datá câtre Domnŭ şi cu rezoluţia Domnească orînduită la logofeţiă, se va înapoia reclamantuluĭ cu rezoluţiă, iscălită de şefulŭ Departamentului séŭ Directorulŭ, ca să se îndrepteze reclamantulŭ cu assemenea jalbă la prezidenţiă locală, dupe ce va plăti maĭ întîiŭ taxa legiuită la procuroria de acolo.

Contabilitate.

Art. 7. Toţĭ procurorii de obşte sunt datorĭ, a doua ḑi dupe sfîrşitulŭ fiă-cării lunĭ să trimeţă la logofeţiă pe lingă raporturĭ formale, banii adunaţi din taxe cu listă anume, de ce nume şi în care ḑi a luat.

Art. 8. Se îndatoréză şi prezidenţii totŭ într'acea ḑi să trimeţă şi D-lorŭ, pe lingă adresurĭ şi raporturĭ formale, liste de jelbile începătóre ce aŭ priimitŭ în cursulŭ aceĭ lunĭ, şi arĕtătóre de numele reclamantuluĭ, de ḑioa priimireĭ, de firea pricineĭ, în puţine cuvinte şi cu însemnare împotrivă pe osebită colónă, de lucrarea făcută pentru fie-care din aceste jelbĭ.

(Art. 9, 10 şi 11 relativĭ la taxele priimite prin departamentulŭ Dreptăţiĭ sunt abrogaţi.)

Art. 11, în fine: Banii se vor trimite d'adreptul la visterie ca să se facă venitŭ allŭ Statuluĭ.

Întărit cu ofiţŭ de la 28 fevruariŭ 1847, No. 181.

(2) Reg. Org. Cap VII Anex. 5. Pentru mezaturĭ.

Art. 10. Fiind de trebuinţă a se întocmi la Logofeţia cea mare, o secţiă deosebită pentru corespondinţa ce va avea cu tóte judeţele în pricina mezaturilorŭ, cheltueala acesteĭ cancelariĭ, precum şi plata telarilorŭ, se va trage din banii vînḑărilorŭ, poprindu-se căte leĭ treĭ la sută din preţulŭ lucrurilorŭ ce se vor vinde prin mezatŭ, adăogânduse şi cheltueala gazetelorŭ.

Art. 11. Când celŭ ce va fi dat vre-unŭ lucru nemiscătorŭ allŭ seŭ la mezatŭ va voi pe urmă să-lŭ ridice, câcĭ nu se va mulţămi pe preţulŭ ce va eşi, saŭ pentru vre-o altă pricină, va fi datorŭ a plăti maĭ întîiŭ câte leĭ unu şi jumĕtate la sută pentru preţulŭ la care se va fi suit acelŭ lucru în cea dupe urmă strigare, adăogând şi cheltueala Gazetelorŭ.

3) Legea din 1852 Aprilie 22, întărită cu ofiţulŭ No. 531:

Art. 1. De la tóte vînzările de bună voie a lucrurilorŭ nemiscătóre ce se vor face prin adeverirea tribunalelorŭ, şi pentru carĭ se facŭ tóte cuvenitele judecătorescĭ cercetărĭ, se va lua căte unŭ leŭ la sută din preţulŭ lucruluĭ vîndutŭ, adică a trea parte de cătŭ se ia la vînzărĭ prin mezatŭ.

Art. 2. Acéstă taxă se va împlini d'odată cu adeverirea zapisuluĭ de vînzare, şi maĭ 'nainte d'a se da zapisulŭ afară din Tribunalŭ.

LEGE

Decret. la 7 Decemb. 1863, prom. la 10 Decemb. 1863.

Pentru punerea în lucrare în tótă România a Condicei de Comerciŭ a ţerei Românesci, desfiinţarea Curţii Apelative de Comerciŭ din Bucuresci, şi trecerea competinţei acei Curţi la Curţile de Apel civile respective, în cercuiŭ căria se va afla fie-care Tribunalŭ.

Art. 1. Condica de Comerciŭ a ţerei Românesci, cu procedura ei şi legiuirea complementariă din anul 1850, Noembre 2, atingătore de încetarea operaţiilor falimentului pentru neajungere de activŭ, se va pune în lucrare în tótă România.

Art. II. Art. 243, 303, 304, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, şi 313 din Regulamentul Organicŭ al Ţerei Românesci, atingătore de natura actelor de comerciŭ şi de competinţa Tribunalelor în pricini de comerciŭ, se vor aplica asemenea în tótă România, şi se vor publica de odată cu Condica de Comerciŭ ca anecsŭ la proccdură.

Art. 314. din Regulamentul Ţerei Românesci, remâne suspendat, pînă la promulgarea legei peutru constrângerea corporală.(1)

Art. III. În ţinuturile unde nu se află Tribunal de Comerciu, pricinile de natură comerciale, se vor judeca de Tribunalele civile de întêia instanţă, cu adjuncţiă de duoi negustători, luaţi dupe o listă de negustători ce vor plăti cea mai mare patentă, şi care se va întocmi în conformitate cu dispositiunile cuprinse în Art. 305 din Regulamentul Ţerei Românesci.

Art. IV. Tribunalele de întêia instanţă, în pricini comerciale, aŭ cădere a judeca cu desevărşire şi fără apel, pînă la suma de lei 1,500.

Asemenea hotăriri vor fi supuse numai la Casaţiune în casurile specificate de legea organică a Curţei de Casaţiune.

Art. V. Hotărîrile Tribunalelor de comerciŭ, câte vor trece peste suma de lei 1,500, sunt supuse la apel către Curtea Apelativă civilă în cercul căria se va afla fie care Tribunal.

Art. VI. Curtea de Apelŭ de Comerciŭ din Bucuresci se desfiinţéză şi com-

---

Art. 3. Pe la sfîrşitulŭ condicei în care se treceŭ zapisele vînzărilorŭ lucrurilorŭ nemiscătóre de bună voie, se va alcătui o scară deslusită, în rigle: a) de suma preţuluĭ vêndutŭ; b) de numele vînzătoruluĭ, allŭ cumpărătoruluĭ şi allŭ lucrului ce se vinde; c) de numerulŭ şi data ce a priimitŭ actulŭ vînzării.

Art. 4. Indată dupe sfîrşitulŭ fie-cărei luni, fie-care judecătoriă va trimete la Logofeţia Dreptăţii listă întocmai dupe acea scară, pentru tóte vînzările de bună voie săvîrşite în cursulŭ precedentei luni, subt iscălită lista de totŭ complectulŭ judecătorieĭ, şi de procurî însoţită de toţi banii adunaţi din acésta taxă.

Art. 5. Aceste liste ce se vor priimi de la tóte judecătoriile Principatelorŭ, se vorŭ trece într'o condică ce se va întocmi într'adinsŭ la masa adeveririlorŭ din cancelaria Logofeţiei dreptăţii, iar banii se vor face venit la casă.

Art. 6. La sfîrşitulŭ fie-căruĭ trimestru adică în cursulŭ celeĭ de a patrulea lună, Logofeţia Dreptăţii va trimete la Visteriă sumele ce se vorŭ aduna în cursulŭ trimestruluĭ trecutŭ, de unde este a se plăti lefile slujbaşilorŭ adăogaţi cu aceeaşi orînduială cu care se trimitŭ şi sumele adunate din taxa pricinilorŭ de judecăţi şi a vînzărilorŭ prin mezatŭ.

Art. 7 şi 8 (Dispositiunî de contabilitate a Ministeruluĭ).

(1) Legea Const. Corp. s'a promulgat la 12 Sept. 1864. V. 8.

petința ei trece la Curțile de Apel respective, conformu cu dispositiunile Articolului precedente.

Art. VII. Guvernul va îngriji a da o edițiune oficiale a acestoru legi, pe care le va publica prin aceeași Ordonanță Domnéscă cu care se va promulga și legea de față.

Art. VIII. Acéstă lege se va aplica trei luni dupe promulgarea ei.

LEGE

Decret. la 15 decem. 1863, prom. la 17 Decem. 1863.

Pentru secularisarea averilorŭ Monastirescĭ.

Art. I. Tóte averile monastirescĭ din Romănia suntŭ și rĕmânŭ averĭ ale Statuluĭ.

Art. II. Veniturile acestoru averĭ se înscriŭ între veniturile ordinarie ale budgetuluĭ Statuluĭ.

Art. III. O sumă se afectă Locurilorŭ Sânte către care eraŭ închinate unele din monastirile pământene, și acésta numaĭ subŭ titlu de adjutorŭ, în conformitate cu intențiunea dedicațiuneĭ lorŭ.

Acéstă sumă se va mărgini în maximumŭ cifreĭ de 82 milióne leĭ, cursulŭ de Constantinopole, odată pentru totŭ d'auna, cuprinḑendu-se în acéstă sumă și 31 milióne ce Locurile Sânte datorescŭ Țereĭ-Românescĭ dupe stipulațiuni anteriorĭ.

Art. IV. Comunitățile religióse ale locurilorŭ de josŭ, vorŭ fi datóre a da socotele anualĭ despre întrebuințarea veniturilorŭ sus-disuluĭ capitalŭ.

Art. V. In nicĭ unŭ casŭ și subŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ, comunitățile religióse nu vorŭ putea atinge cea maĭ mică parte din capitalŭ, nicĭ a întrebuința veniturile afară de destinațiunea lorŭ speciale, adică întreținerea bisericeĭ ortodocse din Oriinte, și a stabilimentelor de bine facere lipite către ea.

Art. VI. Guvernulŭ va lua înapoĭ de la Egumeniĭ grecĭ ornamentele, cărțile și vasele sacre, cu cari pietatea strĕmoșilorŭ nostri îndestrase aceste așeḑăminte; precumŭ și documentele ce aŭ fostŭ încredințate dișilorŭ Egumeni, și acésta conformŭ cu inventariele ce se găsescŭ în archivele Țereĭ.

Art. VII. Se afectéză încă o sumă de 10 milióne leĭ, banĭ cursuluĭ de Constantinopole, pentru fondarea la Constantinopole a uneĭ scóle laice, și a unuĭ spitalŭ, în care vor fi priimiți creștinii de tóte riturile.

Art. VIII. Stabilimentele citate la Art. VII vorŭ fi puse subŭ direcțiunea unuĭ consiliŭ presidatŭ de către Agintele Românieĭ din Constantinopole, și compusŭ de duoĭ membri Românĭ, numiți de Guvernulŭ Românŭ, și de duoĭ membri aleșĭ de către comunitățile religióse ale Locurilorŭ Sânte.

Art. IX. Guvernulŭ va lua mĕsure de a se garanta atâtŭ capitalulŭ de 51 de milióne câtŭ și întrebuințarea veniturilorŭ acestuĭ capitalŭ.

LEGE.

Decret. la 30 Decem. 1863, prom. la 3 Ianuarie 1864.

Pentru înființarea unei Curți de apelŭ în orașiulŭ Focșiani.

Art. 1. Se institue o Curte de apelŭ în orașiulŭ Focșianĭ.

Art. 2. Acéstă Curte compusă din o secțiune, va avea sub jurisdicțiunea sa eritorială, Tribunalele județelorŭ Putna, Rîmnicŭ-săratŭ, Brăila, Covurluĭ, Ismail și Tecuciŭ.

Art 3. Curtea de apelŭ din Focșiani va însuși acelleași căderi ce și cel-l-alt Curți de apelŭ în ființă; ea va judeca tóte apelurile în contra otărîrilorŭ date de Tribunalele de districte din jurisdicțiunea sa, în pricinĭ civile, comerciale, criminale și corecționale.

Art. 4. Tóte pricinile de competința acesteĭ Curțĭ câte se vor găsi pendinte (însă nesorocite și nepuse în stare da se judeca) la secțiile criminale și civi e alle curțilorŭ de apelŭ din Iași și Bucuresci, provenite de la districtele ce se punŭ sub jurisdicțiunea Curțeĭ de apelŭ din Focșiani, în zioa instalăreĭ eĭ, se vor trimete în judecata acesteĭ Curțĭ.

Art. 5. Curtea de apelŭ din Focșiani se va compune de acelașĭ personalŭ ca și Curtea de apelŭ secția I. din Craiova.

Ministerulŭ publicŭ va fi represintat de unŭ procurorŭ și unŭ substitut.

Art. 6. Emolumentele membrilorŭ Curțiĭ, alle impiegațilorŭ grefeĭ, alle aprozilor și ómeniĭ de serviciŭ, vor fi tot acelleași ca și alle Curțiĭ de apelŭ secția I. din Craiova.

Art. 7. Cheltuelile de cancelariă, calculate pe acelle alle Curțeĭ de apelŭ secția I. din Craiova, chiria localuluĭ și statulŭ lefilorŭ se vor trece în bugetulŭ Ministeruluĭ justițieĭ, pe care temeiŭ se vor repunde și baniĭ de la Ministerulŭ Financelorŭ, trecându-se și în bugetulŭ generalŭ allŭ statuluĭ.

LEGE.

Decret. și prom. la 24 Ianuarie 1864.

Pentru înființarea Curțiĭ de Compturĭ.

TITLUL I.

Despre instituirea Curțeĭ de Compturĭ.

CAPITOLU I.

Despre organisarea curțeĭ.

Art. 1. O înaltă curte de compturĭ se institue în Bucuresci pentru tóta Romania.

Art. 2. Curtea de compturĭ se compune de:

Un președinte.
Opt membri judecătorĭ.
Un procuror.
Un substitutŭ.
Opt Referendarĭ.

Un grefier și personalul cancelarieĭ maĭ jos arătatŭ.

Art. 3. Curtea de Compturĭ lucrésă saŭ în adunare generală saŭ împărțită în două secțiunĭ de câte treĭ membri.

Art. 4. Președintele presidă Curtea în Adunare generală; asemenea el presidă orĭ care din două secțiunĭ va voi. Cea altă secțiune se presidă de cel maĭ vechiŭ dintre membrĭ, după rêndul numireĭ.

Art. 5. Încheerile uneĭ secțiunĭ, nu potŭ fi făcute de câtŭ când vor fi față treĭ membri. La casŭ de lipsă a unuĭ membru, secțiunea se va complecta printr'unŭ membru din cea-l'altă secțiune, numitŭ de Președinte.

Art. 6. Curtea de Compturĭ va ține regulat celŭ puținŭ două ședințe pe sĕptĕmână în adunare generală.

Președintele va putea, la casŭ de trebuință, a o convoca și estraordinarŭ în Adunare generală.

Art. 7. Curtea nu póte ține ședințe în Adunare generală cu maĭ puținŭ de cincĭ din membri sĕĭ.

CAPITOLUL II.

Despre admisibilitate.

Art. 8. Președintele și membriĭ Curțiĭ de Compturĭ sunt inamovibilĭ și se numescŭ de Domnitorŭ dupe lista de pesentație, în numĕrulŭ îndoit de candidațĭ, dată de Adunarea Electivă.

Art. 9. La casŭ de vacanță, daca Adunarea Electivă va fi în lucrare, Ministrul de Finanțe va refera Adunăreĭ acestŭ casŭ, spre a procede la complectarea Curțiĭ totŭ dupe modulŭ de maĭ susŭ; iar daca Adunarea nu va fi în lucrare, atunci Domnulŭ va numi în locŭlŭ vacantŭ, dupe cea din urmă listă de presentație a Adunăreĭ.

Art. 10. Procurorulŭ și substitutulŭ Curțiĭ sunt numițĭ d'a dreptul de Domnitorŭ dupe recomandația Ministeruluĭ de Finance, și sunt revocabilĭ.

Art. 11. Membri vor trebui se aibă etatea, celŭ puținŭ de 35 anĭ, iar Procurorulŭ etatea de 30 anĭ; eĭ trebue să fie românĭ saŭ naturalisațĭ Românŭ.

Art. 12. Președintele, membriĭ Curțiĭ și Procurorulŭ depunŭ jurămîntulŭ în mâĭnele Domnitoruluĭ, iar referendariĭ, grefierulŭ și ceĭ-l-alțĭ funcționarĭ, înaintea Curțiĭ. Substitutulŭ depune jurămîntulŭ înaintea Ministruluĭ de Finance.

Art. 13. Membriĭ Curțiĭ de Compturĭ nu potŭ fi rude saŭ cuscrĭ între dînșiĭ până la a 4-a spiță inclusivŭ.

Funcțiunea lor, precumŭ și aceea de Procurorĭ, este necompatibilă cu cualilatea de Deputatŭ, precumŭ și cu orĭ-ce altă funcțiune retribuită de Statŭ.

Eĭ nu potŭ fi interesațĭ direct saŭ indirectŭ, nicĭ impiegațĭ, în vre-o întreprindere saŭ afacere supusă la comptabilitate către Statŭ, saŭ la vre una din administrațiunele publice ale cărora socoteli sunt supuse revisuireĭ Curțeĭ.

Nici unul din Membriĭ Curțiĭ de compturĭ nu póte să ia parte la cercetarea uneĭ pricinĭ supuse controlului eĭ, în care ar fi interesatŭ orĭ elŭ saŭ vre o rudă a sa, saŭ cuscru până la a 4-a spiță inclusivŭ.

Art. 14. Membriĭ curțiĭ de Compturĭ, precum și Procurorulŭ eĭ, sunt justițiabilĭ aĭ Curțiĭ de Casațiune, și se daŭ în judecată ca toțĭ ceĭ-l-alțĭ funcționarĭ superiorĭ.

TITLUL II.

Despre competința Curței de Compturi și procedura ei.

CAPITOLUL I.

Despre Competință.

Art. 15. Curtea este însărcinată cu cercetarea și hotărîrea socotelilorŭ atingătóre de veniturile Tesaurului, casierielorŭ generalĭ de județe, alle regielorŭ și ale administrațielorŭ contribuțielorŭ indirecte, precum și cu încheerea socotelilorŭ atingătóre de cheltuelele făcute de toți agenții comptabilĭ.

Veniturile și cheltuelile, fondurile și încăssuirile speciale ce isvorăscŭ din budgetele județelorŭ, confirmate de șeful statuluĭ, precum și cercetarea și licuidarea socotelelorŭ caselorŭ comunale, municipale și districtale, suntŭ asemenea de competința Curțiĭ.

Art. 16. Comptabilii din orĭ ce ramură a administrațiuneĭ, vorŭ fi datorĭ a depune socotelele lorŭ, atâtŭ pentru venitŭ, câtŭ și pentru cheltuelĭ, la grefa curțiĭ în termenŭ de treĭ lunĭ dupe espirarea fiă-căruia esercițiŭ anualŭ.

Art. 17. Comptabilii cari, la termenele arătate în art. precedentŭ nu vor depune socotelele, se vorŭ chema spre înfățișare înaintea curțeĭ, și dacă îndreptările lorŭ nu se vorŭ găsi valabile, se vorŭ osîndi la o amendă egală cu retribuțiunea lorŭ, de la o lună până la treĭ.

Curtea va putea la întâmplare, să céră de la Guvernŭ suspendarea lorŭ pe același termenŭ, saŭ și chiarŭ destituirea lorŭ.

Art. 18. Curtea va regula și va verifica compturile care 'ĭ vorŭ fi fostŭ presintate; ea va statornici, prin hotărîrĭ definitive, daca comptabilii sunt achitați către tesaurŭ, saŭ daca aŭ făcutŭ avansurĭ tesaurului, saŭ dacă 'ĭ datorescŭ vr'o sumă.

În cele d'âncêiŭ douĕ casurĭ, ea va pronunța descărcarea lorŭ definitivă, saŭ restituirea sumelorŭ avansate de dânșii, și va ordona anularea ipotecelorŭ saŭ a secuestrelorŭ puse asupra averei lorŭ, saŭ a chezășilorŭ lorŭ pentru întrebuințarea sumelorŭ a cărorŭ socotelĭ suntŭ hotărîte de curte.

În alŭ treilea casŭ, ea 'ĭ va condamna a plăti datoria lorŭ către tesaurŭ, celŭ multŭ în termenŭ de treĭ lunĭ de la data hotărîreĭ.

În tóte casurile, o copie dupe hotărîrile sale va fi înaintată Ministeriuluĭ Financelorŭ, care va ordona aducerea lorŭ la îndeplinire prin agenții sĕĭ speciali.

Art. 19. Curtea va putea revisui o socotélă asupra căria ea va fi datŭ o hotărîre definivă, cândŭ comptabilulŭ o va cere într'adinsŭ și va susținea cererea sa prin piese justificative dobîndite de la data încheereĭ; saŭ cândŭ se va dovedi că în hotărîrea uneĭ socotelĭ, s'a comisŭ o eróre, o scăpare din vedere, saŭ că s'a trecutŭ de douĕ orĭ o sumă în duoă părțĭ deosebite.

Art. 20. Dacă, prin verificarea socotelelorŭ, Curtea va dobândi încredințarea că în vre o socotélă a vre unuĭ comptabilŭ, suntŭ plastografiĭ, saŭ urme de mituire, saŭ deturnărĭ (sfeterisire) de banĭ, ea va însciința îndată despre acésta pe Ministrul Financelor și pe acela al Justițieĭ, spre a da pe vinovatŭ în judecata Tribunalelorŭ competente, conformŭ legilorŭ.

Art. 21. Hotărîrile curțiĭ în contra comptabililorŭ se vorŭ pune în lucrare de către administrațiunile interesate. Spre acest sfârșitŭ Procurorul Curțiĭ de Compturĭ va îngriji a trămite copie legalisată ministerelorŭ și administrațiunelor respective.

Art. 22. Când un comptabil, saŭ chedașul seŭ, va voi să atace o hotărîre a Curțiĭ de Compturĭ, sub cuvênt de violare a legeĭ saŭ de călcare de formă, își va îndrepta recursul către Curtea de Casațiune, fără ca acest recursŭ să pótă împiedeca esecutarea otărîriĭ Curțiĭ de Compturĭ. Termenul de recurs la Curtea

de Casaţiune este de trei luni, socotit din ḑioa în care s'a dat copia de hotărîre a Curţii de Compturi în priimirea părţii interesate.

Art. 23. În tóte casurile de recursŭ la Curtea de Casaţiune, Procurorul pe lîngă acéstă curte înfăţişéḑă şi sprijină interesele fiscului şi ale administraţiilor publice, ca representant al lor legal; prin urmare, şi orî ce recursŭ în Casaţiune din partea fiscului şi acelor administraţiuni se va adresa curţii prin Procurorul eî.

Art. 24. Când Curtea de Casaţiune va casa o otărîre a curţii de Compturi, pricina se va înapoia în cercetarea aceleiaşi Curţi de Compturi, care în termenŭ cel multŭ de trei luni, o va înfăţişa din noŭ în tot complectulŭ membrilorŭ eî şi va pronuncia.

Art. 25. Dacă Curtea va stărui în otărîrea sa de maî înainte, partea interesată va putea iarăşi în termenul legiuitŭ de trei luni a face din noŭ recursŭ în casaţiune.

În casul acesta, Curtea de Casaţiune va judeca în secţiuni unite şi pronunţând definitivŭ asupra motivelorŭ recursuluî, va trimite pricina înapoî la Curtea de compturi, care se va conforma întocmaî.

Art. 26. Curtea nu va putea în nicî unŭ casŭ întinde juridicţia sa asupra ordonatorilorŭ, nicî a refusa comptabililorŭ sumele care le vor fi plătit pe temeiulŭ uneî ordonanţe în regulă, şi întovărăşită atâtŭ de cuitanţa persónelorŭ în dreptŭ, câtŭ şi de pieselc justificative pe care ordonatorulŭ le va fi recunoscutŭ că suntŭ trebuincióse pentru achitarea aceî ordonanţe.

Art. 27. Unŭ regulamentŭ special va determina amănuntele de procedare în verificarea socotelilorŭ.

CAPITOLULŬ II.

Despre forma verificăreî socotelelor şi despre otăriri.

Art. 28. Preşedintele împarte lucrările la fie-care secţiune.

Art. 29. Una din secţiunî va cerceta tot ce priveşte la venituri şi cred te, precumŭ şi la licuidarea compturilorŭ administraţieî generale şi administraţielor districtale şi comunale, şi esercită controlulŭ seŭ asupra tutulorŭ comptabililorŭ acestorŭ administraţiunî. Incheerea compturilorŭ eî se va depune Curţii prin raport care va statua asupra lorŭ definitivŭ în Adunarea generală.

Cea-l'alta secţiune va avea în sarcina sa esaminarea şi controlulŭ cheltuelilorŭ, precum şi privegherea registrelorŭ datorieî publice şi a pensiunilorŭ. La casŭ de vre o difficultate, secţiunea face raportul sĕŭ către Curte, care asemenea va statua definitivŭ în Adunarea generală.

Art. 30. Încheerile Curţii în Adunarea generală, precumŭ şi otărîrile eî, se pronunţă cu majoritate absolută a membrilor presenţi. Membriî minorităţii însă suntŭ datorî a inscri în jurnalul majorităţii părerea lor motivată.

Art. 31. Preşedintele Curţii priimind socotelile, le împarte la membriî secţiunilorŭ respective, şi fie care din aceştia cercetândŭ partea ce li s'a încredinţatŭ, o supune la chibsuirea secţiuneî sale, însocită de unŭ referatŭ cu observaţiunele sale.

Art. 32. Daca judecătorul însărcinatŭ cu verificarea uneî socotelî va avea trebuinţă de lămuriri, saŭ prin înfăţişarea de acte saŭ prin înfăţişarea comptabiluluî, îşî va face raportul seŭ deslușitŭ către Preşedinte, şi acesta va cere actele saŭ va chema pe comptabilŭ.

Chemarea se va face cu o singură citaţiune.

Art. 33. Curtea trebue să aîbă tot-dauna, şi este în drept să ceară, spre a le avea în vedere, esemplare de pe osebitele budgete alle fiă-căruia essersiciŭ dupe registrul datorieî publice, precumŭ şi dupe lista de pensiunile în sarcina

tesaurului, ca dupe dînsele să pótă compara veniturile cu cheltuelele şi regularitatea lor.

Art. 34. Defectele unei socotelĭ potŭ privi saŭ pe guvern saŭ pe contabilŭ; pe guvernŭ când elŭ aŭ ordonatŭ împlinirea de dări în contra legilorŭ, saŭ că a effectuat chieltuelĭ peste marginea budgetelorŭ şi a creditelorŭ.

Găsindŭ Curtea asemenea defecte în cercetarea unei socotelĭ, ea se va mărgini a le lămuri numaĭ printr'unŭ jurnalŭ de chibsuire, care remâne apoĭ să se supue Adunăreĭ Elective odată cu presentarea socotelelorŭ

Deffectele privescŭ pe comptabilŭ, cândŭ socotelele nu se vorŭ găsi asternute dupe regulă, cândŭ nu se vorŭ afla coprinse într'ânsele parte din veniturile ce eĭ aŭ încasatŭ saŭ a trebuitŭ să încăsuiască; când unele din condeele de cheltuelĭ nu vor fi sprijinite cu dovedĭ îndestulătóre, precumŭ şi pentru orĭ-ce altă neîndeplinire.

Art. 35. Referatulŭ fiă-cărui membru raportor, în câtŭ privesce pe comptabil, trebue să coprindă apreţierĭ de treĭ naturĭ:

I. Cea privitóre la încărcările saŭ scădămintele ce 'ĭ se vor fi părut că presintă diferitele paragrafe şi articolĭ aĭ socotelilorŭ.

2-lea. Cea privitóre la conformitatea primirilorŭ cu legile şi documentele financiare, şi a cheltuelelorŭ cu budgetele şi creditele deschise.

3-lea Cea atingătóre de apreţierea validităţeĭ actelorŭ şi a dovedilorŭ înfăţişate.

Art. 36. Când Judecata Curţiĭ se va atinge de unŭ comptabilŭ, jurnalul chibsuireĭ sale va lămuri daca comptabilulŭ este rĕfuit saŭ daca rĕmâne datorŭ, şi la acestŭ din urmă casŭ va hotărî mĕsurele de esecuţiune şi de împlinire, precumŭ şi termenul în care trebue a se împlini banĭ.

În acest casŭ, Curtea îşĭ va da tot-d'auna hotărîrea eĭ în formă de sentinţă, şi acéstă orînduială se va păzi şi la casul când Curtea nu va încuviinţa o cheltuea'ă ordonată şi făcută de unŭ Ministru saŭ de o altă administraţiune.

Art. 37. Copiĭ dupe hotărîrĭ se vor da părţilor interesate şi chezaşilorŭ lorŭ.

Curtea este datóre a elibera copie legalisate şi chiar dupe încheerile ce nu se vor da în formă de hotărîrĭ tutulor părţilor înteresate cari le vor cere.

TITLUL III.

Despre Agenţiĭ comptabilĭ asupra cărora Curtea de Compturĭ are juridicţiune.

Art. 38: Sunt justiţiabilĭ de Curtea de Compturĭ:

1. Toţĭ cassierĭ generalĭ aĭ judeţelorŭ şi aĭ plăşilorŭ.

2. Toţĭ şefĭ biurourilorŭ, cari îndeplinescŭ tot odată şi funcţiunile de casierĭ pe lângă acele biurourĭ.

3. Toţĭ casierĭĭ de regiment saŭ de corpurĭ speciale, precum şi oficerĭĭ comptabilĭ ataşaţĭ pe lângă vre o administraţiune militară şi carĭĭ aŭ o mânuire de banĭ publicĭ.

4. Toţĭ economiĭ de spitaluri, monastirĭ şi aşedĕminte de bine-faceri.

5. Toţĭ casierĭĭ Municipalĭ.

6. Toţĭ priimitorĭĭ de banĭ din administraţiunea veniturilor indirecte.

TITLUL IV.

Despre Ministerul publicŭ.

Art. 39. Procurorulŭ ţine o listă generală de toţĭ comptabilĭ diferitelorŭ Ministere şi administraţiunĭ publice. Elŭ îngrijesce a cunósce şi a afla daca eĭ aŭ

înfățișatu socotelele lor în terminii prescriși; și cere aplicarea penalităților în contra celor ce vor întârdia a le presinta.

Art. 40. Procurorul priveghésă esacta îndeplinire a serviciului Curții, și în casu de neurmare, adreseadă cererea sa înscrisu către Președintele spre a lua mesuri de îndreptare.

Art. 41. Procurorul asistă la ședințele Curții și ia conclusiuni, când socóte de trebuință. El este în drep a cere de a avea cunoscință de tóte lucrările atingătóre de competința Curți și adreséză Ministrului Financelorŭ copie dupe tóte hotărîrile ei.

Art. 42. Când în cercetarea unei socoteli se va ridica vre o bănuială de plastografie, saŭ de sfeterisire, în contra vre unui comptabilŭ, Procurorul va fi chemat în camera de chibsuire, și curtea nu va putea statua nimicŭ în acestŭ casŭ mai 'nainte de a lua Procurorul conclusiunele sale.

Art. 43. In lipsa Procurorului, funcțiunile luĭ se îndeplinescŭ de către substitutulŭ sĕŭ.

Art. 44. Scriitorii trebuincioși în lucrările Ministeriului Publicŭ se vor da de către Președinte dintre copiștii cancelarieĭ Curții.

TITLUL V.

Despre congedii.

Art. 45. Președintele nu va putea acorda congediŭ pe mai multŭ de o lună. Cererile de congedii mai mari vorŭ fi adresate Ministruluĭ de Finance.

Art. 46. Președintele Curții nu va putea acorda congediŭ de câtŭ pentru cause neapăratŭ necesarii și bine constatate, și numai întru câtŭ absența celuĭ care 'lŭ cere nu causă suferință serviciului. La casŭ cândŭ congediulŭ va urma a fi cerut de la Ministru, cererea va trebui a fi însoțită de declarațiunea Președinteluĭ că serviciulŭ permite acea absință.

Art. 47. Veri-care Membru va lipsi fără congediŭ, va perde léfă pe timpulŭ lipsireĭ sale, care léfă va intra la economiĭ; iar daca acésta lipsire va trece peste o lună, se va socoti demisionat.

Art. 48. Nicĭ unŭ congediŭ nu se va putea acorda de câtŭ celŭ multŭ pentru două luni în cursulŭ unuĭ anŭ.

Art. 49. Nu se va putea acorda nicĭ cum congediŭ, daca nu se vorŭ afla presenți, cinci din numĕrulŭ Membrilorŭ Curții.

TITLUL VI.

Despre referendarii, grefă și Agenții Curții.

Art. 50. Referendarii assistă pe Membrii Curții în cercetarea compturilorŭ, daŭ lămuririle trebuincióse Curții și Membrilorŭ în parte, și sunt datorĭ a face și alte lucrări în ajutorulŭ Curții, după însărcinarea ce le va da Președintele.

Art. 51. Referendarii se vorŭ numi de Domnitorŭ dupe recomandațiunea Curții de Comptuĭ prin mijlocirea Ministruluĭ de Finance. Ei vorŭ trebui să aibă celŭ puținŭ etate de 25 anĭ și certificatŭ că aŭ urmatŭ cursulŭ de dreptŭ administrativŭ, saŭ de sciințe financiare, și să fi servitŭ celŭ puținŭ unŭ timpŭ de 5 anĭ în vre unŭ Ministeriŭ. Se vorŭ alege cu preferință dintre șefiĭ de secțiuni și șefiĭ comptabilĭ aĭ acestor Ministere.

Art. 52. Grefierul trebue a avea etatea de 30 anĭ, certificat că a urmat cursul de drept administrativŭ saŭ de sciințe financiare, și un serviciŭ cel puținŭ de treĭ anĭ în partea judecătorésca. El se va numi de Domnŭ dupĕ recomandația Curții prin mijlocirea Ministruluĭ de finanțe.

Art. 53. El va asista la adunările generale pentru a nota opiniunile Membrilor și a redige încheierile și hotărârile Curții. El este însărcinat a ține diferite registre precum și pe acela al deliberațiunilor Curții.

Art. 54. El este însărcinat a îngriji pentru păzirea și conservarea originalelor hotărîrî, a face să se espediuiască dupe dînsele esemplarele și comunicațiile cuvenite, a conserva tóte actele ce'i sunt încredințate și tóte hârtiile grefeî.

Art. 55. Compturile depuse de comptabilî vor fi înregistrate dupe ordinul numěruluĭ și ḑileĭ în care aŭ fost presintate.

Art. 56. Grefa Curți va fi deschisă în tóte ḑilele, afară de Duminicî și sěrbătorî legale, la orele ficsate de Președinte.

Art. 57. Președintele va nota pe marginea originalelor hotărîrî numele tutulor Membrilor presenți la ședință.

Art. 58. Originalul uneĭ hotăriri va fi subscrisŭ de Membri ce aŭ luatŭ parte la judecată, și de Grefier; iar copiile se vor espedui sub semnătura Președinteluĭ și a Grefieruluĭ.

Art. 59. Formula esecutăriĭ a hotărîrilor Curți va fi redigiată ast-fel:

„Noĭ (numele Prințuluĭ Domnttor), cu mi'a luĭ Dumneḑeŭ și voința Națională Domnŭ Românieĭ.

„La toți de față și viitorî sănătate.

„Curtea de compturî a dat următórea hotărîre:

„(*Copia otârîreĭ*).“

„Facem cunoscut și ordonămŭ la toți agenți competinți de a pune in esecutare acéstă hotărîre, și la toți comandanți, și oficeri polițienescî de a da concursul lor, când vor fi legal ceruți.

„Spre încredințare, hotărîrea de față s'aŭ subscrisŭ de Președintele Curți și de Grefier.“

Art. 60. Grefierul va subscri și va libera certificatele protocolite, și estractele de tóte actele eșite din grefă, arhive și deposite, precum asemenea și după corespondința Curți. La casŭ de trebuință, Președintele va numi un ajutor de Grefier pentru asemenea lucrări.

Art. 61. Se va numi de Curte, dupe presentația Grefieruluĭ, numěrul necesariŭ de impiegați pentru serviciul cancelarieĭ.

TITLUL VII.

Dispositiunĭ generale.

Art. 62. In fie-care anŭ Curtea de Compturĭ, cu o lună înaintea deschidereĭ sesiuneĭ ordinare a Adunăriĭ, va fi datóre a întocmi și a publica prin Monitorul Oficial o espunere generală despre lucrările eĭ de peste anŭ, însocită și de un tabloŭ relativŭ la starea socotelilor esaminate de dînsa.

TITLUL VIII.

Dispositiunĭ transitorii.

Art. 63. De la publicarea acesteĭ legĭ, pînă în cursŭ de 5 anĭ, se acordă dispensă de condițiunea diplomeĭ saŭ a certificatuluĭ cerut prin Articoliĭ 51 și 52.

Art. 64. Ministeriul de Control se desființḑă. Tóte registrele și dosarile vor trece la Curtea de Compturĭ.

Tóte socotelile cele vechĭ ale anilor trecuți se vor lua îndată în cercetarea Curții și se vor lămuri cel mult în termen de douĭ anĭ. Spre acestŭ sfîrșit se adaogă provisoriŭ încă douĭ Membri și douĭ Referendarĭ, ale cărora fonc̦țiunĭ vor înceta dupe espirarea acestuĭ termen.

Art. 65. De ocam dată, la cea întâiŭ formare a listelor, nu se vor admite între candidaţi pentru Membrĭ la Curtea de Compturĭ, de cât persónele carĭ se vor fi distinsŭ printr'un serviciŭ de cincĭ anĭ cel puţin, maĭ cu seamă în ramul financiarŭ, şi carĭi vor fi ajunsŭ în ierarhia serviciuluĭ pînă la fonc̦iunele de Membrĭi la Curţile de Apelŭ, Preşedinţi de Tribunalurĭ, Procurorĭ de Curţĭ, Membrĭ la fosta Comisiune Centrală, Membrĭ saŭ Directorĭ la fosta Eforie a Scólelor, Directorĭ de Ministere, Prefecţi de districte şi Casierĭ Centralĭ.

Art. 66. Un reglement special va regula aplicaţiunea legeĭ de faţă.

LEGE

Decret. la 11 fevr. 1864; prom. la 13 fevr. 1864.

Pentru înfiinţarea unuĭ Consiliŭ de Statŭ.

CAPITUL I.

Dispositĭi generale.

Art. 1. Consiliul de Statŭ se află pusŭ lîngă Puterea esecutivă spre a prepara proiectile de legĭ ce Guvernul va avea să presinte Adunăreĭ Elective, şi regulamentele administrative, relative la punerea în lucrare a legilorŭ.

El esercită şi atribuţiunĭ contencióse care i se daŭ de legĭ în materiĭ administrative, şi nu are atribuţiunĭ legislative(1).

Art. 2. Consiliul de Statu, dupe iniţiativa Guvernuluĭ, eată să fie consultat asupra tuturor legilor şi regulamentelor de administraţiune publică.

Art. 3. Consiliul de Statu póte să nu fie consultat asupra proiectelor de legĭ relative:

1. La ficsarea Budgetuluĭ anual.
2. La credite suplementare saŭ estraordinare.
3. La regularea definitivă a socotelilorŭ fiă-căruia esercitiŭ.
4. La ficsarea contingentuluĭ anual al armateĭ şi la chiemarea claselorŭ sub drapelŭ.

Art. 4. Domnul va putea tot-d'auna retrage din deliberaţiunea Consiliuluĭ de Statŭ proiectele saŭ propunerile de proiecte ce'ĭ le-aŭ trimisŭ.

Art. 5. Consiliul de statŭ, în ordinea ierarhieĭ, este egalŭ cu Curtea de Compturĭ şi vine îndată dupe Curtea de Casaţiune.

CAPITUL II.

Compunerea Consiliuluĭ de Stat.

Art. 6. Consiliulŭ de Statŭ se află pusŭ sub direcţiunea şi preşedinţa Domnuluĭ.

Art. 7. El se compune:

a). De un Vice-Preşedinte.
b). De nouă Membrĭ consiliarĭ;
c). De un Secretar general şi duoĭ Secretarĭ secondarĭ:
d). De nouă auditorĭ fără léfă.

Art. 8. Ministriĭ potŭ asista la tóte lucrările Consiliuluĭ de Statŭ, afară

1) Atribuţiunĭ legislative a esercitat escepţională, de la 2 Maiŭ 1864 pênă la 5 Decemvrie 1864, în puterea art. 18 allŭ statutului din 2 Iuliŭ 1864. (Vezĭ şi art. 5 din St.).

numaĭ când deliberă în materiĭ contencióse saŭ asupra uneĭ acusaţiunĭ pornită de un Ministru în contra unuĭ funcţionar administrativŭ.

Eĭ vor avea numaĭ votŭ consultativŭ.

Art. 9. Vice-Preşedintele, Membriĭ, auditoriĭ, şi Secretariĭ Consiliuluĭ de Statŭ se numesŭ de Domnŭ şi se potŭ revoca.

Revocarea consiliarilorŭ va fi personală şi motivată, şi se va face prin Decret Domnescŭ în urma unuĭ raport din partea Consiliuluĭ de Ministri.

Art. 10. Ceĭ-l-alţĭ impiegaţi aĭ Consiliuluĭ de Statŭ se numescŭ de Domnŭ, dupe recomandaţia Consiliuluĭ, prin Preşedintele Cabinetuluĭ de Ministri.

Art. 11. Consiliul de Statŭ cată să fie compusŭ de persóne care prin capacitatea şi varietatea cunoşcinţelorŭ lorŭ teoretice şi practice, vor representa trebuinţele diverselorŭ ramure de administraţiune publică.

Membriĭ seĭ se vorŭ alege dintre persónele care aŭ ocupatŭ funcţiunele: de Ministrĭ, de Agenţĭ aĭ Ţereĭ pe lîngă Puterile străine, de Membrĭ aĭ Comisiuneĭ Centrale, fóstei Înaltei Curţĭ saŭ Curţĭ Princiare, fóstei Eforiĭ a Scólelorŭ, de Membrĭ aĭ Curţiĭ de Casaţiune şi aĭ Curţiĭ de Compturĭ, de Presedinţĭ, Membriĭ saŭ Procurorĭ aĭ Curţelorŭ de Apelŭ, de Directorĭ de Ministere, de Rectorĭ saŭ profesorĭ de facultăţĭ, de Inspectorĭ Generalĭ, de Prefecţĭ şi de Ingineriĭ Capĭ.

Aceştia cată să aĭbă unŭ serviciŭ de şése anĭ celŭ puţinŭ în funcţiunĭ administrative saŭ judecătorescĭ, fără a se socoti în numĕrul acestor anĭ funcţiunile cele micĭ ce aŭ fostŭ remunerate cu maĭ puţinŭ de o mie leĭ pe lună.

Pentru persónele care vorŭ avea tot-d'odată şi diplome de doctorĭ saŭ licenţiaţĭ în dreptŭ saŭ sciinţe, e de ajunsŭ justificarea unuĭ serviciŭ de patru anĭ numaĭ în arĕtatele ramurĭ, saŭ unŭ esercitiŭ de cinciĭ anĭ a profesiuneĭ libere de advocatŭ, Medicŭ saŭ Inginerŭ.—Potŭ fi asemenea numiţĭ Membrĭ la Consiliulŭ de Statŭ: Preşedinţiĭ Consiliilorŭ generale de districte, Preşedinţiĭ Municipalităţilorŭ de Bucurescĭ, Iaşi, Craiova şi Galaţĭ, Directoriĭ pămînteniĭ aĭ companiilorŭ de căĭ ferate, şi aĭ bancelorŭ publice, dupe unŭ esercitiŭ de cinciĭ anĭ.

Art. 12. Auditoriĭ se vorŭ numi de Domnŭ, dupe o îndoită listă presentată de Consiliul de Statŭ, dintre tineriĭ ce aŭ etatea de 21 anĭ celŭ puţinŭ, şi o diplomă într'o specialitate.

Aceştia unindŭ, pe lîngă condiţiunele cuprinse în Art. 11. şi unŭ serviciŭ cu distincţiune de patru anĭ celŭ puţinŭ ca auditorĭ, se vorŭ numi cu preferinţă la posturile vacaute de Consiliarĭ.

Art. 13. Membriĭ consiliuluĭ de Statŭ cată să fie Romînĭ saŭ naturalisaţĭ Romănĭ şi să aĭbă etatea de 35 anĭ celŭ puţinŭ.

Art. 14. (art. 1. l. 1864, 25 August). Funcţiunea de membru allŭ Consiliuluĭ de Statŭ este incompatibilă cu orĭ-ce altă funcţiune salariată, afară de funcţiunea de Profesor la Facultate, şi acésta cândŭ va fi îndeplinit funcţiunea de Profesorŭ într'unŭ spaţiŭ de timpŭ de celŭ puţinŭ şése anĭ.(1)

Art. 15. La intrarea lor în funcţiune, Consiliariĭ depunŭ jurămêntŭ în mâinile Domnuluĭ.

Secretariĭ şi ceĭ-l-alţĭ impiegaţĭ jură înaintea Adunăreĭ Generale a Consiliuluĭ.

Art. 16. Vice-Preşedintele Consiliuluĭ de Statŭ va putea chiema în Adu-

---

1) Acestŭ articolŭ este introdusŭ prin legea, în P. St. decretată la 22 August 1864, prom. la August 1864.

Eacă tecstulŭ cellŭ vechiŭ allŭ art. 14. care s'a abrogatŭ:

„Eĭ (membri consiliuluĭ de Statŭ) nu potŭ fi deputaţĭ la Adunarea Electivă, şi posturile lorŭ sunt incompatibile cu orĭ-ce altă funcţiune publică salariată.

„Generalĭ armateĭ potŭ fi numiţĭ consiliarĭ de Statŭ; însă eĭ se vorŭ considera ca afară din cadru, şi priimescŭ numaĭ léfa de Consiliarŭ, fără a-şĭ perde dreptulŭ de vechime."

narea generală, saŭ în adunările parțiale ale comitetelorŭ, pe orĭ ce persóne saŭ funcționarĭ, distinși prin cunoscințele lorŭ speciale, spre a'și da opiniunea lor asupra cestiunilorŭ ce li s'ar pune.

CAPITUL III.

Procedura consiliuluĭ de Statŭ.

Art. 17. Otărîrile Consiliuluĭ da Statŭ se iaŭ în Adunarea sa generală.

Art. 18. Adunarea generală a Consiliuluĭ de Statŭ se va presida de Domnŭ. În lipsa Domnuluĭ, Vice-Președintele îĭ va ține locul.

Când și Vice-Președintele va lipsi, îĭ va ține locul cel maĭ vechiŭ dintre Consiliarĭ.

Art. 19 Consiliulŭ de Statŭ nu va putea delibera în Adunare generală, daca nu vor fi presenți șépte cel puținŭ din membriĭ seĭ, socotindu-se și Vice-Președintele.

La casŭ de împărțire a voturilorŭ, votulŭ Vice-Președinteluĭ va fi preponderent.

Art. 20. Consiliulŭ de Statŭ se va împarți în treĭ Comitete; fie-care Comitetŭ va fi compusŭ de treĭ membrĭ.

Cel maĭ vechiŭ dintre Membriĭ fie-căruia Comitetŭ va presida Comitetul.

Art. 21. Vice-președintele Consiliuluĭ de Statŭ va putea presida orĭ-care din Comitete, și în casŭ de împărțire a voturilorŭ, votulŭ sĕŭ va fi preponderentŭ.

Art. 22. Câte un Secretar va fi alăturatŭ pe lângă fie-care Comitetŭ.

Art. 23. Comitetele vorŭ fi însărcinate cu prepararea lucrărilorŭ și cu instrucțiunea generală, fără însă a'și putea da opiniunea lorŭ în cestiuni de natură contenciósă.

Art. 24. Propunerile saŭ proiectele de legĭ și de regulamente se trimitŭ de Domnŭ saŭ de Președintele Consiliuluĭ de Ministri către Vice-Președintele Consiliuluĭ de Statŭ.

Acesta împarte diferitele aceste lucrărĭ între Comitetele Consiliuluĭ, avênd în vedere atât egalitatea împărțireĭ sarcinilorŭ, cât și specialitatea Membrilor din Comitet.

Art. 25. Tóte cele-l-alte cestiunĭ, care intră în atribuțiunile Consiliuluĭ de Statŭ, se trimitŭ tot Vice-Președinteluĭ Consiliuluĭ de Statŭ, de către Președintele Cabinetuluĭ Ministrilor, și se împartŭ între diferitele comitete.

Art. 26. Reclamațiunile aridicate de particularĭ pentru apărarea intereselor lor, în casurile anume determinate de legĭ, se potŭ adresa direct la Cosiliul de Statŭ dacă aceĭ particularĭ aŭ reclamat maĭ înainte la Ministrulŭ respectivŭ și n'aŭ dobândit îndestulare în timpŭ de 15 ḑile, cel mult, de la data priimireĭ reclamăreĭ.

Consiliul de Statŭ va intra direct in esaminarea unor asemenĭ reclamațiunĭ.

Art. 27. Secretariul fie-căruia Comitetŭ va prepara lucrările ce suntŭ a se discuta în Comitetŭ, și va aduna elementele trebuincióse în discuțiune, maĭ alesŭ pentru cestiunĭ contencióse.

Art. 28. Vice-Președintele va însărcina pe auditorĭ cu diferite lucrărĭ privitóre la Comitete saŭ la Adunarea Generală a Consiliuluĭ.

Art. 29. Fie-care lucrare, care s'a terminatŭ în Comitetŭ, se va supune la deliberarea Adunăriĭ generale.

Un membru al Comitetuluĭ va face un raportŭ asupra lucrăreĭ, și va susține discuțiunea în Adunarea generală.

Art. 30. Proiectele de legĭ și orĭ ce alte lucrărĭ ale Consiliuluĭ de Statŭ, discutate și priimite în Adunarea generală, se vor adresa Ministrilor prin Vice-președintele Consiliuluĭ de Statŭ.

Art. 31. Domnul sună Președintele Consiliului de Miniștri vor putea înapoia Consiliului de Statu o lucrare a sa, cu nouă observațiuni, pentru ca Consiliulu de Stat să'și dea încă opiniunea sa.

Art. 32. Când o lucrare a Consiliului de Statu se va adopta de Puterea esecutivă, Decretul ce se va da asupra ei va purta formula: „audiud și opiniunea Consiliului de Statu."

Proiectele de legi, ce aŭ a se da în deliberarea Corpului legiuitoru, vor putea asemenea purta aceeași formulă.

Art. 33. În materii contencióse, când se atinge interesul unui particular saŭ persóne juridice, otărîrea Consiliului de Stat nu închide drumul jurisdicțiunei Tribunalelorŭ ordinare, de cât în casurile care anume se vor determina de lege, saŭ în casu când părțile vor da înscrisă mulțumire pe otărîrea Consiliului.

Art. 34. Asupra unei otăriri definitive, saŭ asupra unei încheieri consultative a Consiliului de Statu, partea nemulțumită în materie contenciósă, va putea cere, în terminu de trei luni de la comunicarea otărîrei saŭ încheierei, revisuirea aceleĭ otăriri saŭ încheieri, în casurile următóre:

a). Când otărîrea e efectulu unei erori de fapt, care resultă din actele și documentele ce s'aŭ presintatu.

b). Când în urma dăreĭ hotărîrei s'aŭ descoperit noue documente, care potŭ să schimbe starea cestiuneĭ.

c). Când prin otărîre s'a dat mai mult de cât s'a cerutu.

d). Când otărîrea s'a dat cu călcarea formelor cerute de legi și regulamente.

Art. 35. În materii contencióse și de disciplină, unulu din membrii Consiliului de Statu, va putea fi însărcinatu a face anchetă la fața loculuĭ.

Art. 36. Deliberațiunele Consiliului de Statu atât în Adunarea generală cât și în Comitete, nu sunt publice.

În materii însă contencióse și de disciplină, deliberațiunele în Adunarea Generală sunt publice, și fie-care din părți se va putea apăra verbal saŭ înscrisu, directu saŭ prin advocatu. În aceste materii, Comitetul va putea chema pe părți înaintea sa spre a le lua interogatoriu saŭ a le cere ori-ce informațiuni.

Art. 37. Nu vor putea pleda înaintea Consiliului de Statu, ca advocați, de cât aceĭ carii potŭ pleda înaintea Curțeĭ de Casațiune.

Art. 38. În materii contencióse și de disciplină, Consiliul de Statu, în Adunare generală, va putea să otărască, înainte saŭ dupe ce va asculta pe partea reclamantă saŭ pe apărătorul sĕŭ, și mai înainte de a încheia lucrarea, ca să céră informațiunele trebuincióse de la Ministri saŭ de la ceĭ-l-alți agenți administrativi.

În asemenea materiĭ, unulu din Membri va fi însărcinatu de Vice-Președintele a îndeplini în Adunarea generală, funcțiunea de Minister publicu, și va lua conclusiuni. Acest Membru nu va putea lua parte la votu.

Art. 39. Vice-Președintele Consiliului de Statu va regula ordinea dileĭ în adunările generale, și va chema pe părți în materii contencióse și de disciplină.

Art. 40. Chemarea părților se va face prin o singură citație.

Art. 41. Tóte hotărîrile Consiliului de Statu în Adunarea generală, saŭ în Comitete, se vor lua dupe majoritatea voturilorŭ.

Minoritatea își va formula înscrisu opiniunea sa.

Art. 42. Un regulamentu interiorŭ, dat în forma reglementelorŭ de administrațiune publică, va regula mai pe largu cele relative la disciplină, la ordinea și la specificarea lucrărilorŭ pe comitete.

CAPITUL IV.

Atribuțiunile Consiliului de Statu.

Art. 43. Consiliul de Statu, afară de misiunea ce are de a prepara proiectele de legi și de reglemente, va mai avea în special atribuțiuni relative la materii de administrațiune, și atribuțiuni relative la materii contencióse.

a). Atribuțiuni relative la materii de administrațiune.

Art. 44. Consiliul de Statu va putea fi consultatu asupra tuturor cestiunilor administrative, care i se voru pune de Domnu saŭ de Ministri.

Art. 45. El va putea fi consultatu mai alesu:

a). Asupra redactării contractelorŭ de arenduire ale averilorŭ Statului saŭ stabilimenteloruŭ publice, și a altorŭ contracte de intreprinderi publice:

b). Asupra neînțelegerilor și dificultăților ivite în aplicarea acelor contracte.

c). Asupra închirierilor saŭ vinderilor obiectelor Statului.

d). Asupra reglementelor de poliție și igienă publică.

e). Asupra conflictelor ivite între autoritățile județéne, comunale saŭ municipale; precum și asupra conflictelor de atribuțiuni dintre autoritatea administrativă și cea judecătorească.

f). Asupra cererilorŭ de estradițiune.

g). Asupra cererilorŭ de naturalisațiune.

h). Asupra concesiunilorŭ de drumuri ferate, de canaluri și altorŭ intreprinderi de lucrări publice.

i). Asupra formăreĭ stabilimentelorŭ de utilitate publică, și în fine.

j). Asupra tuturor cestiunilor care i se vor însemna prin legi și regulamente.

Art. 46. Consiliulŭ de Statu va esercita unu dreptu de disciplină asupra funcționarilorŭ de ramura administrativă, care i se voru deferi de Domnu saŭ Ministri.

Art. 47. Pedepsele disciplinare, ce Consiliulŭ va putea propune, vor fi: mustrarea, suspendarea provisorie de la o lună pînă la treĭ, saŭ revocarea.

Mustrarea se va putea pronunța și fără a se asculta inculpatulŭ.

Suspendarea provisorie și revocarea se vor propune, dupe ce se va asculta inculpatulŭ, în modulŭ prevĕdutŭ la Art. 37, 38 și 39, și se vor esecuta, dupe ce mai ântêiŭ se vor supune prin Ministeriul respectivŭ, la aprobarea Domnului.(1)

Art. 48. Consiliulŭ, afară de pedepsele disciplinare ce póte propune, saŭ fără chiarŭ a propune o asemenea pedépsă, își va da opiniunea sa, dacă actulŭ imputatŭ funcționaruluĭ este de natură a da locŭ la competința instanțelorŭ judecătorescĭ.

b) Atribuțiuni relative la materii contencióse.

Art. 49. Consiliul de Statu va putea judeca, ca primă saŭ ultimă instanță, tóte causele de natură contenciósă administrativă câte i se vor atribui prin o anume lege.

Art. 50. În tóte cele-l-alte cause, în care Consiliul de Statu va fi chemat a judeca cestiuni prin care se atingu interesele unuĭ particular, otărîrea Consiliuluĭ va avea caracterŭ consultativŭ, conformŭ cu cele regulate la Art. 34.

Art. 51. Particularii, saŭ și alte persóne juridice a căror interese se află vătămate prin o mĕsură administrativă, potu reclama la Consiliul de Statu:

a). În contra otărîrilor Ministrilor date cu escesu de putere saŭ cu călcarea legilor și reglementelor în ființă.

b). În contra otărîrilorŭ, saŭ actelor de esecutare ale Prefecților, saŭ altor Agenți administrativi, date cu călcare de legi saŭ regulamente.

---

(1) Veți și art. 452 din Pr. C. Penale.

c). În contra otărîrilor comisiunelor de lucrări publice.

Art. 52. Particularii se potŭ adresa direct la Consiliul de Statŭ, spre a cere interpretarea unuĭ decret, ordonanțe saŭ regulamentŭ, date în materiĭ administrative, dacă însă cererea se referesce la unul saŭ maĭ multe puncte din acel decret, ordonanță saŭ regulament, prin care s'ar atinge un interesŭ al lor particular, și dacă acea cerire nu este relativă la o otărire a Consiliului de Statŭ, dată în materie contencióssă și sancționată odată de Domnŭ.

Guvernulŭ va putea cere aseminea interpretărĭ, cândŭ elŭ va fi în contactŭ de interesŭ cu particularii.

Art. 53. În nicĭ unulŭ din casurile susŭ citate (Art: 51, 52) recursulŭ înaintea Consiliului de Statŭ, nu póte suspenda esecutarea otărîrilorŭ administrative, afară numaĭ dacă Comitetulŭ la care a fostŭ trimisă cestiunea, saŭ însușĭ Guvernulŭ va regula espresŭ acea suspendare.

Art. 54. Otărîrile Consiliului de Statŭ în materiĭ contencióse se citescŭ în publicŭ, se transcriŭ într'unŭ registru specialŭ, și se vorŭ înaintea Ministruluĭ respectivŭ.

Art. 55. Dacă otărîrea este definitivă, saŭ dacă se dă cu mulțumirea părților, conformŭ cu cele prevĕdute la Art. 34, se va esecuta prin Ministeriulŭ respectivŭ, saŭ directŭ, saŭ prin Decret Domnescŭ.

Art. 56. Poliția audiențelorŭ Consiliuluĭ de Statŭ, în materie contențióse și de disciplină, este încredințată Vice-Președinteluĭ.

Art. 57. Membriĭ Consiliuluĭ de Statŭ, pentru crimele saŭ delictele relative la atribuțiunile funcțiuneĭ lorŭ, suntŭ justițiabilĭ înaintea Curțeĭ de Casațiune.

CAPITOLU V.

Despre congedĭ și vacanță.

Art. 58. În fie care anŭ Consiliulŭ de Statŭ își însemnéză, cu încuviințarea Domnuluĭ, epoca vacanțiilor, care nu potŭ trece peste doŭă lunĭ în tot cursul anuluĭ.

Art. 59. Pentru timpulŭ vacanțiilor se va trage la sorțĭ un Comitet, compusŭ de treĭ membri, care va îngriji de espedŭirea afacerilor urgente.

Fie-care membru nu póte figura în Comitetul vacanțiilor, maĭ mult de cât odată la treĭ anĭ.

Art. 60. Congediul ce nu va trece peste opt ḑile, se va acorda membrilor Consiliuluĭ de Statŭ de Vice-Președinte; congediul ce va trece peste acest termenŭ se va acorda de Domnŭ, dacă cererea va fi sprijinită de declararea Vice-Președinteluĭ că nu va suferi serviciul.

Art. 61. Nu se póte acorda congediŭ ce va trece peste doue lunĭ într'un anŭ. Când acest terminŭ va trece, Consiliarul se va considera ca demisionatŭ.

Art. 62. Secretariĭ, auditoriĭ, și ceĭ-l-alțĭ impiegațĭ își cerŭ congediul de la Vice-Președinte.

Art. 63. Orĭ-ce absență, fără congediŭ, saŭ fără a fi justificată printr'un certificat de bólă, trage dupe sine perderea remunerăreĭ pe tot timpul absenței.

Art. 64. La finele fie-căria lunĭ, Vice-Președintele va înfățișa Domnuluĭ un estract de lucrările Consiliuluĭ și de lipsele motivate saŭ nemotivate ale membrilor seĭ.

Art. 65. La finele anuluĭ, se va forma unŭ tabloŭ de tóte lucrările Consiliuluĭ de Statŭ de peste anŭ, care se va publica prin Monitorulŭ oficialŭ.

LEGE

Decret. la 18 Mart. 1864, prom. la 27 Martie 1864.

Pentru înmormîntări.

Art. 1. Tóte culturile suntŭ datóre a'şi întocmi cimitiruri pentru înmormîntare, în depărtare, cel puţinŭ, de 200 metre de la marginea fie-căruia oraşŭ saŭ satŭ.

Art. 2. Indată ce se vor înfiinţa asemene cimitiruri, nu se va mai putea face nicĭ o înmormîntare în biserici, templuri, sinagoge, spitaluri, capele, în nicĭ un edificiŭ unde se adună credincioşĭ de orĭ ce religie pentru celebrarea cultuluĭ lorŭ, nicĭ chiar afară din aceste edificiĭ, dacă aceste locuri s'află în ocolul oraşelor şi satelor.

Art. 3. In orĭ-ce cimitiriŭ creştinŭ, va fi admisŭ a se înmormînta, saŭ în parte saŭ în morminte de familiĭ, orĭ cine, fără osebire de ritŭ. Asemenea se va admite în cimitirul ortodocsŭ a se înmormînta şi aceĭ morţĭ de alte religiuni, pentru care nu vor fi cimitiruri speciale.

Art. 4. Acéstă lege se va esecuta pentru Bucureşcĭ cel mult în termenŭ de un anŭ de la data promulgăreĭ eĭ, de optŭ-spre-dece luni pentru cele-l'alte oraşe ale ţereĭ, şi de treĭ anĭ pentru sate, fără a se opri satele a face mai înainte chiar cimitiruri, de vorŭ voi.

La casŭ de neesecutare a acesteĭ legĭ, în termenile arătate mai sus, Municipalităţile, şi la neurmare din parte-le, Departamentulŭ competinte, va înfiinţa cimitiruri pe conta coreligionarilorŭ nesupuşi.

Art. 5. Pretutindinea unde Statulŭ are moşii în aproprierĭ de oraşe saŭ sate, Guvernulŭ este autorisatŭ a da locului gratisŭ pentru asemenea trebuinţe.

Art. 6. Cimitirurile actuale se vor menţinea îngrădite în termenŭ de cinci-spre-dece anĭ, afară de casurĭ cândŭ mormintele s'ar deşerta de părţile îndrituite; dupe acestŭ termenŭ ele vorŭ putea priimi o altă destinaţiune.

O singură escepţiune se va face în favorea acelorŭ cimitire din oraşe, care, de către respectivele autorităţi comunale, se vor destina a fi prefăcute în pieţe saŭ grădini publice, însă dupe strĕmutarea mormintelor.

LEGEA COMUNALĂ

(Decret. la 31 Mart. 1864, prom. la 1 April. 1864.)

CAPITOLUL I.

Formarea comuneĭ.

Art. I. Tóte satele, oraşele şi orăşelele (târgurile) Romănieĭ, vor forma pe viitor comune îndipendente, supuse legeĭ de faţă.

Comunele se împartŭ în comune rurale, compuse din unul saŭ mai multe sate, cătune etc., şi în comune urbane, adică oraşe şi orăşele.

Art. 2. Comuna îngrijesce singură interesele sale şi se administră de sine în margina legilor. Ea formézĕ o persónă juridică.

Art. 3. Tot locuitorul face parte dintr'o comună şi contribue la sarcinele comunale. Aceĭ carĭ locuescŭ afară de un centru de populaţiune, suntŭ îndatoriţĭ să se înscrie şi să facă parte din comuna ceĭ mai apropiată de locuinţa lor.

Art. 4. Nicĭ o comună nu va putea numĕra maĭ puţinŭ de una sută familiĭ saŭ cinceĭ sute locuitorĭ.

Satele care nu vor ajunge la acest numĕrŭ, precumŭ şi cătunele şi locuinţele isolate, se vor uni cu comuna cea maĭ apropiată.

Satele care, avênd maĭ puţinŭ de una sută familiĭ, ar declara că potŭ să susţie singure sarcinele comunale, se vor putea recunósce ca comune.

Art. 5. Neputênd o comună purta singură tóte sarcinele ce îĭ suntŭ impuse, va avea dreptul să se întrunéscă cu una, saŭ maĭ multe comune vecine, spre a forma numaĭ o singură comună în privinţa acelor sarcinĭ.

Asemenea şi cârd administraţiunea uneĭ comune ar întîmpina dificultăţĭ din causa prea mareĭ întinderĭ saŭ prea mareluĭ numĕrŭ de familiĭ domiciliate în întrul eĭ, comuna se va putea subdespărţi în maĭ multe secţiunĭ, dar care totuşĭ, în interesele cele marĭ şi în raporturile sale esterióre, va înfăţişa una şi singură comună, şi va avea o unitate de administraţiune.

Nicĭ o întrunire saŭ deslipire a uneĭ comune nu se va putea face de cât din treĭ în treĭ anĭ, socotindu-se de la întêia clasificare.

Art. 6. Tóte întrunirile şi deslipirile despre care se vorbesce în Articolul de maĭ sus, nu se vor putea efectua de cât dupe următórele moduri:

Consiliul comunal, despre care se va vobi maĭ la vale, al comuneĭ care ar dori întrunirea sa cu o altă comună, saŭ deslipirea uneĭa din părţile sale, va fi dator a esamina prealabilŭ cestiunea, consultând şi pe ceĭ maĭ impuşĭ dintre contribuabiliĭ comuneĭ. Asemenea consultare se va face şi de către Consiliele celor alte comune interesate în cestiune.

La casŭ de învoirea tutulor părţilor interesate, Consiliele comunale respective vor constata decisiunea luată prin un procesŭ verbal, care se va aduce la cunoscinţa Prefectuluĭ; Prefectul, în urma chibsuireĭ făcută cu comitetul permanent, va raporta Ministeruluĭ de Interne, spre a se întări lucrarea prin Ordonanţă Domnéscă, iar la casŭ de contestaţiune din partea uneia din părţile interesate, cestiunea se va supune aprobăreĭ Comitetuluĭ permanent de district, remâind decisiunea difinitivă la acest din urmă.

Comitetu ŭ permanent, aflând nedomerire în otărîrea chestiuneĭ, va putea numi o Comisiune consultativă compusă dintre membriĭ ceĭ maĭ luminaţĭ aĭ comunelor interesate; acea Comisiune întrunindu-se cu consiliele comunale respective sub-preşedinţa Sub-prefectuluĭ arondismentuluĭ în care se află comuna care cere întrunirea saŭ dislipirea, va espune resultatul deliberaţiuneĭ printr'un prescript-verbalŭ, care se va comunica Comitetuluĭ permanent.

Art. 7. Orĭ ce întrunire saŭ deslipire de comună ar modifica circonscripţĭ unea unuĭ district, nu se va putea pronuncia de cât prin o lege.

Art. 8. Averea proprie a comuneĭ întregĭ, saŭ a uneĭ părţĭ din comună care se întrunesce cu o altă comună vecină rĕmâne a sa proprie.

Art. 9. Clasificarea comunelor în rurale şi urbane, dupe cuprinderea Art. 1-iŭ, se va face de către Guvernŭ şi se va supune Camereĭ în cea întêiŭ sesiune dupe promulgar a acesteĭ legĭ.

Nicĭ o schimbare în clasific rea acésta nu se va putea apoĭ face de cât în interululŭ de cinceĭ anĭ, tot prin lege.

CAPITUL II.

Datoriele Comunelor.

Art. 10. Fie care comună este datóre a avea o casă a comuneĭ numită Primărie.

Art. 11. Fie care comună este datóre a îngriji de cultulŭ, de biserica saŭ de bisericele religiuneĭ la care aparţine. Ea este datóre a plăti pe preoţiĭ şi ser-

vitorii bisericelor sale. Nimeni însă nu este îndatorat să contribue pentru serviciulŭ unuĭ cultŭ care nu este alŭ sĕŭ.

Art. 12. Contribuţiunea pentru serviciulŭ cultuluĭ va fi deosebită de celle alte dări.

Art. 13. Fie care comună este datóre a îngriji de neputincioşiĭ sĕĭ şi de copiĭ găsiţi.

Art. 14. Fie care comună va fi datóre a avea una saŭ maĭ multe scóle de băeţi şi de fete, conformŭ dispositiilorŭ legeĭ de instrucţiune publică.(1)

Art. 15. Fie care comună urbană va avea unŭ corpŭ de pompieri bine disciplinaţi, instruiţi la meşteşugulŭ lorŭ şi înarmaţi.

Art. 16. Fie care comună urbană de la 6,000 locuitorĭ în sus va îngriji a avea unŭ spitalŭ pentru bolnavi saŭ scăpătaţi, în mărginile trebuinţelor şi mijlócelor sale, dacă nu esistă spitalul centralŭ, şi fără a se prejudica subsidiile ce asemenea spitalŭ comunalŭ ar priimi din casa judeţiuluĭ saŭ a Statuluĭ.

Art. 17. Fie care comună rurală de la 500 locuitorĭ în sus, va fi datóre a avea taurĭ, armăsarĭ şi berbecĭ de soiŭ, pentru îmbunătăţirea vitelorŭ.

Asemenea fie care comună rurală este datóre a avea o grădină de plantaţiune pentru respîndirea dudilor (aguzilor).

CAPITOLUL I.

Compunerea autorităţiĭ comunale

Art. 18. Fie comună este representată prin unŭ consiliŭ comunalŭ, a căruia compunere, alegere şi atribuţiunĭ se determină maĭ josŭ.

Administraţiunea trebilor fie căria comune este încredinţată uneĭ persóne care pórtă numele de *Primarul Comuneĭ*.

Atribuţiunile acestuĭ magistrat se vor determina maĭ josŭ.

Art. 19. Consiliulŭ comunalŭ se compune de cinci membriĭ saŭ consiliarĭ în comunele pînă la 1,500 locuitorĭ:

De 7	membriĭ saŭ consiliarĭ în acele de la	1,500	pînă la	3000	locuit.
De 9	—	—	—	—	—	—	3,000	—	5000	—
De 11	—	—	—	—	—	—	5,000	—	15,000	—
De 13	—	—	—	—	—	—	15 000	—	30,000	—
De 15	—	—	—	—	—	—	30,000	—	50,000	—
De 17	—	—	—	—	—	—	50,000	—	în sus.	

Art. 20. Nu potŭ fi consiliarĭ în comunele urbane ceĭ ce nu sciŭ scrĭ şi citi.

CAPITUL IV.

Despre alegĕtoriĭ comunalĭ.

Art. 21. Membriĭ Consiliilorŭ comunale se alegŭ directŭ de către adunarea alegătorilorŭ comuneĭ.

Art. 22. Suntŭ alegătorĭ în comună:

a). Româniĭ ce se află în condiţiunĭ stipulate prin legea de faţă.

b). Străiniĭ carĭ vorŭ fi dobândit împământenirea mică.

c). Toţi aceştia vorŭ trebui să aibă vêrsta legiuită, să fie domiciliaţi în comună cu şése lunĭ înainte şi să plătéscă către Statŭ contribuţiunea directă în următórea proporţiune:

In comunele rurale o dare către Statŭ de leĭ 48.

In comunele urbane, de la 3000 la 15,000 locuitorĭ, leĭ 80.

In acele de la 15,000 în susŭ, leĭ 110.

(1) Vezi mai susŭ l. Instru. Publ. art. 44-54.

Aceste imposite în comunele urbane se compunŭ de 48 leĭ contribuţiunea personală şi de şosele, iar restulŭ de imposit fonciar.

d). Suntŭ asemenea alegĕtorĭ, patentariĭ până la a cincea clasă inclusivŭ, carĭ se vor bucura de cualităţile însemnate de la litera a) şi b), şi carĭi vor avea vîrsta şi timpulŭ domiciliuluĭ prescrise la litera c).

Art. 23. Contribuţiunile plătite de către femeiă se potŭ ţinea în sĕma bărbatuluĭ, asemenea şi contribuţiunile plătite de către minorĭ tatăluĭ lor.

Vĕduva va putea, de va voi, socoti fiuluĭ sĕŭ celuĭ maĭ mare, saŭ ginerelui sĕŭ, contribuţiunele ce plătesce spre a 'ĭ procura dreptul de alegătoriŭ.

Art. 24. Dreptul de alegătorŭ se constată dupe cătimea contribuţiunilor plătite în cursul anuluĭ espirat înaintea alegereĭ.

Art. 25. Suntŭ alegătorĭ fără niciŭ un censŭ (contribuţiune), toţĭ preoţiĭ, profesoriĭ şi institutoriĭ de orĭ ce gradŭ, doctoriĭ şi licenţiaţiĭ, advocaţiĭ, medicĭĭ, inginerĭĭ, arhitecţiĭ, toţĭ aceştia avênd diplome liberate, saŭ recunnoscute de Guvernŭ, precum şi funcţionariĭ civilĭ saŭ militarĭ retraşĭ din serviciŭ, carĭi vor justifica că priimescŭ o pensiune anuală de 2000 leĭ cel puţinŭ.

Art. 26. Israeliţiĭ pămêntenĭ, până ce vor areta că aŭ simţimêntele şi moravurile românescĭ şi până la o modificare a legeĭ de faţă, nu vor putea esercita drepturile comunale de cât în condiţiunele următóre:

a). Daca servind în armata Română aŭ dobîndit rangul de Sub-oficerŭ.

b). Dacă a sĕvîrşit cursul de colegiŭ saŭ de facultate în Romănia.

c). Dacă dupe studiĭ regulate aŭ dobîndit de la o facultate străină diploma de doctorŭ saŭ de licenţiat în orĭ ce specialitate, trebuind însă ca acésta diplomă să fie recunoscută de Guvernul Ţĕreĭ.

d). Dacă a întemeiat în Romănia o fabrică saŭ o manufactură folositóre ţĕreĭ şi care ocupă cel puţinŭ 50 meseriaşĭ.

Art. 27. Nu potŭ fi alegĕtorĭ comunalĭ, orĭ care ar fi contribuţiunea ce plătescŭ către Statŭ:

I). Servitoriĭ carĭi priimescŭ simbrie.

II). Interdicţiĭ.

III). Faliţiĭ nereabilitaţĭ.

IV). Ceĭ osândiţĭ judecătoresce la o pedépsă criminală saŭ la o pedépsă corecţională pentru următórele delicte:

a). Furtişigŭ.

b). Abusŭ de încredere.

c). Înşelăciune.

d). Spargere de peceţĭ şi sustragere de acte depuse în locurĭ publice.

V). Aceĭ ce în publicŭ suntŭ cunoscuţĭ că ţinŭ case de pro tituţiune saŭ de jocŭ de cărţĭ.

Art. 28. Listele alegĕtorilor se pregătescŭ pe fie care anŭ de către Primariĭ comunelor pe basa ultimelor roluri de contribuţiunĭ.

Aceste liste provisoriĭ se afişézĕ în cea d'ântêiŭ Duminică a luneĭ luĭ Ianuarie, în fie care comună.

Art. 29. Reclamaţiunile se vor adresa Prefectureĭ în cele d'ântêiŭ treĭ sĕptămâni de la data afişăreĭ, iar la comunele rurale la Sub-prefect, care le îndreptézĕ Prefectuluĭ. Dupe ce Prefectul, cu asistenţa consiliuluĭ permanent, va fi hotărît asupra tutulor reclamaţiunelor ivite, el încheiă listele definitive şi le publică negreşit până la cea d'ântêiŭ Duminică a luneĭ luĭ Fevruarie.

Art. 30. In cele treĭ sĕptămâni ce urmézĕ, nemulţumiţiĭ vor putea apela în contra hotărîrilor Prefectului la Tribunalul districtului, iar în contra hotărîrilor Tribunaluluĭ, la Curtea de Casaţiune până în 30 çile dupe priimirea hotărîreĭ Tribunaluluĭ.

Tribunalul şi Curtea de Casaţiune statuézĕ de urgentă.

Orĭ ce persónă admisă în listele electorale póte reclama înscrierea saŭ şter-

gerea ori cărui individŭ omisŭ, saŭ nedreptŭ înscrisŭ în lista alegĕtorilor comuneĭ, din care el însuşĭ face parte.

Art. 31. Listele odată redigiate dupe îndeplinirea formalităţilor de maĭ sus, devinŭ definitive de la 1 Martie şi pentru tot cursul anuluĭ, pînă la următorul 1 Martie.

CAPITUL V.

Despre adunarea alegătorilorŭ Comunalĭ.

Art. 32. Adunarea alegĕtorilor în comunele urbane are locŭ din patru în patru anĭ spre alegerea membrilor consiliuluĭ comunalŭ, reînoinduse aceştia pe jumĕtate prin tragerea la sorţĭ din duoĭ în duoĭ anĭ.

La comunele rurale alegerea se face din duoĭ în duoĭ anĭ, reînoinduse numaĭ o a treia parte din membrĭ la un anŭ.

Acĕstă adunare se face la cea ăntêiŭ Duminică a luneĭ luĭ Noemvrie. Ea nu se convócă estraordinarmente, de cât la casŭ de vacanţă cel puţinŭ de o a treia parte a numĕruluĭ întregŭ al consilierilor.

Art. 33. Primarele comuneĭ convócă pe alegătorĭ cel puţinŭ cu 15 dile înaintea dileĭ ficsate pentru alegere. Convocarea se face prin publicarea şi afişĕrea dileĭ ficsate la Primărie şi în tot cuprinsul comuneĭ.

Art. 34. Alegĕtorii se întrunescŭ într'o singură adunare, dacă numĕrul lor nu trece peste 300. Cândŭ numĕrul va fi maĭ mare, colegiul se împarte în maĭ multe secţiunĭ analóge cu secţiunile în care este despărţită comuna. In afişurile saŭ publicaţiunile de convocare, se arată anume în ce secţiune fie-care alegĕtorŭ are să voteze.

Art. 35. Adunarea alegĕtorilor nu se póte ocupa de cât numaĭ de alegerile pentru care ea este convocată.

Art. 36. Primarele comuneĭ, orĭ în lipsă-i cel maĭ în vîrstă din membriĭ consiliuluĭ, presidă adunarea; Secretarii sunt ceĭ duoĭ maĭ tinerĭ din alegĕtorĭ.

Art. 37. Fiind maĭ multe secţiunĭ, fie care are de Preşedinte pe un membru al consiliuluĭ, şi Secretarŭ precum sus.

Art. 38. Lipsindŭ membriĭ Consiliuluĭ, Biuroulŭ se formézĕ de către persónele din sînulŭ corpuluĭ alegătorilorŭ, aleşĭ de către însuşĭ alegĕtorĭ.

Art. 39. Preşedintele are singurŭ poliţia adunăreĭ; nicĭ o putere armată şi nicĭ unŭ agentŭ alŭ poliţieĭ nu va putea sta în sala saŭ împrejurulŭ săleĭ adunăreĭ, afară de casulŭ cêndŭ acésta se va cere de către Preşedintele.

Art. 40. Preşedintele face cunoscutŭ adunăreĭ numĕrulŭ persónelorŭ de alesŭ.

Art. 41. Fie care alegătorŭ chematŭ la rêndulŭ sĕŭ, depune biletulŭ seŭ scrisŭ pe hărtie albă şi închisŭ într'o cutie cu două încuetorĭ, ale cărora cheĭ se păstrézĕ una de către Preşedinte şi alta de către celŭ maĭ bătrânŭ dintre secretarĭ.

Celŭ ce nu scie să scrie chiamă pe unulŭ dintre alegătorĭ în care are încredere şi 'ĭ scrie biletulŭ.

Art. 42. Dupe ce aŭ fostŭ chemaţĭ toţĭ alegătorĭĭ succesivŭ dupe ordinulŭ alfabetuluĭ, se maĭ face o ultimă chiemare acelorŭ carĭĭ póte aŭ lipsitŭ din sală, iar scrutinulŭ rĕmâne deschisŭ pînă la 4. ore séra. Pentru asigurarea luĭ se vor pune peceţile maĭ multora dintre alegătorĭ şi vor putea chiar rĕmânea în sală pentru paza luĭ.

Art. 43. La deschiderea urneĭ, fie-care biletŭ se desface înaintea publicului, numele eşit se scrie de către fie-care Secretarŭ pe o listă, şi resultatulŭ generalŭ se proclamă de către Preşedinte.

Art. 44. Biletele care cuprind nume neînţelese, saŭ semne de orĭ ce natură, care ar presupune o prealabilă înţelegere, sunt nulă.

Art. 45. Alegerea se face prin majoritate relativă, iar în casŭ când nu se va putea întruni o treime de voturĭ, se va procede la o nouă alegere în termenŭ de 15 dile.

Art. 46. Procesele verbale ale alegĕtorilor, constătătóre tutulor operaţiunelor săvîrşite, se trimitŭ de îndată Consiliuluĭ permanent; iar în oraşele Bucurescĭ, Iaşĭ, Craiova, Galaţĭ, Brăila, Ismail şi Ploescĭ, Ministeriuluĭ de Interne. Un al douilea esemplar al acestor procese verbale se conservă în cancelaria comunală.

Art. 47. Orĭ-ce contestaţiune asupra alegerilor se face la consiliile permanente în termenŭ de 10 dile; iar în oraşele Bucurescĭ, Iaşĭ, Craiova, Galaţĭ, Brăila, Ismail şi Ploiescĭ, se adreséză Ministeriuluĭ de Interne, care, consultând Consiliul de Statŭ, va putea casa alegerile dacă se constata iregularităţĭ grave; în acestŭ casŭ se procede la alegerĭ noui în termenŭ de 30 dile.

Casarea saŭ menţinerea alegerilor nu póte prejudeca întru nimicŭ acţiunea publică, care se póte intenta în contra acelor ce ar fi comisŭ în cursulŭ operaţiunelor electorale, orĭ ce felŭ de delictŭ, prevĕdut şi pedepsit de lege.

CAPITOLUL VI.

Despre eligibilĭ;

Art. 48. Pentru a fi alesŭ Membru unuĭ Consiliŭ comunalŭ se cerŭ acelea-şĭ condiţiĭ ca şi pentru a fi alegĕtor.

Art. 49. Funcţiunile de membrĭ aĭ Consiliuluĭ Comunalŭ, sunt necompatibile cu orĭ-ce funcţiune salariată a Statuluĭ.

Art. 50. Membriĭ unuia şi aceluiaşĭ Consiliŭ nu potŭ fi uniţĭ între dînşiĭ prin legăturĭ de înrudire, saŭ alianţe de familie, pînă la alŭ treilea gradŭ inclusivŭ.

Art. 51. Membriĭ Consiliuluĭ, la intrarea în funcţie, pronunţă următorulŭ jurămîntŭ în faţa unuĭ delegatŭ alŭ Guvernuluĭ, iar aceĭ aĭ oraşuluĭ Bucurescĭ in faţa Ministeriuluĭ de Interne: „jurŭ credinţă Domnitoruluĭ, supunere legilor Ţereĭ, „şi sprijinŭ intereselor comuneĭ. Aşa să'mĭ ajute Dumneḑeŭ.“

Art. 52. Membriĭ Consiliuluĭ comunale rurale îşĭ daŭ demisiunea lorŭ către Sub-prefect, iar aceĭ aĭ Consiliilor urbane către Prefectĭ. Membriĭ Consiliuluĭ comunale din cele şépte oraşe menţionate în Art. 47, îşĭ daŭ demisiunea d'a dreptulŭ către Ministeriulŭ de Interne.

CAPITOLUL VII.

Despre întrunirea şi deliberările Consiliilor comunale.

Art. 53. Consiliul se adună de câte orĭ îlŭ cerŭ trebile speciale ale comuneĭ; regulatŭ însă elŭ se convócă celŭ puţinŭ odată pe lună, afară de acésta se adună în şedinţe estraordinare, orĭ de câte orĭ interesulŭ comuneĭ ar cere.

Convocarea se face prin Primarele comuneĭ, saŭ dupe cererea uneĭ treimĭ a Membrilor Consiliuluĭ comunal.

Convocarea se face celŭ puţinŭ cu o ḑi înainte prin circulară, în care fie-care consiliar subscrie că a vĕḑutŭ chemarea.

Art. 54. Consiliulŭ nu póte delibera de cât fiindŭ faţă majoritate absolută a Membrilorŭ sĕĭ. Dacă însă s'a făcutŭ de două orĭ convocare regulată fără niciunŭ resultat, atunci la a treea convocare Consiliulŭ lucréḑă cu Membriĭ presenţi.

Art. 55. Primarele comuneĭ, séŭ în lipsăĭ âncĕiulŭ sĕŭ ajutor, orĭ în lipsa şi a cestuia celŭ maĭ în vîrstă dintre Membrĭ, deschide, presidă şi închide şedinţa. Hotărîrile se daŭ cu majoritate absolută de voturĭ, la casŭ de paritate, propunerea asupra căria se desbate cade.

Art. 56. Toţi Membriĭ şĭ daŭ votulŭ pe faţă, afară numaĭ de casurile unde

suntŭ persóne în jocŭ. precumŭ numirĭ în fucţiunĭ, revocărĭ şi suspendărĭ de funcţiunĭ etc, în asemenea casurĭ votul este secret.

Primarul votéză cel de pe urmă.

Art. 57. Ori-ce Membru al cumuneĭ este opritŭ:

1. De a sta faţă la deliberarea cestiunilor în care are un interesŭ personal, adică când hotărîrea ce se va lua va putea aduce luĭ saŭ rudelor şi aliaţilor luĭ vre un avantagiŭ saŭ pagubă.

2. De a lua parte la vre un serviciŭ, la vre o strîngere de dărĭ, la vre o dare în antreprisă, saŭ a figura ca garant în vre o antreprisă a comuneĭ.

3. De a interveni ca Advocaţĭ saŭ plenipotenţĭ în procesele pornite în contra comuneĭ, precum nicĭ a apĕra cu plată vre un procesŭ al comuneĭ.

Art. 58. Tóte hotărîrile Consiliuluĭ se înscriŭ într'o condică ţinută de Secretarĭ; ele se subsemnéză de Membri, şi suntŭ pururea la disposiţiunea orĭ-căruĭ cetăţénŭ din comună, saŭ a orĭ-căria autorităţĭ, care ar voi să le cunóscă.

Cu tóte acestea, Consiliul póte decide pentru un timpŭ mărginit secretul decisiunilor luate cu uşile închise. Acest secretŭ este însă numaĭ în privinţa particularilor, iar nu şi a autorităţeĭ.

Art. 59. In tot anul Consiliul comunal, înainte de a se ocupa de budget, face un raport detailat aspura administraţiuneĭ şi asupra trebilor comuneĭ, care se va şi publica.

Art. 60. Şedinţele Consiliuluĭ sunt tot d'auna publice, când va fi de tratat o cestiune de budget, de dărĭ nuoĭ, de înstrăinare de vre o avere comunală, de contractare, de împrumuturĭ, de înfiinţărĭ de stabilimente de utilitate publică, şi într'un cuvênt de orĭ ce cestiune care atinge direct interesele comunale, fără a pune în jocŭ nicĭ opersónă.

Art. 61. Primarul are poliţia adunărilor; el are facultate de a pune să aresteze şi a trămite înaintea Tribunaluluĭ Poliţienescŭ pe orĭ-ce individŭ care ar veni să turbure liniscea şi buna ordine a Adunăriĭ prin o purtare necuviinciósă.

Art. 62. Consiliul comuual face insuşĭ regulamentul seŭ de ordine şi de serviciŭ interior.

Art. 63. In acest regulament, Consiliul va hotărî amende, pentru aceĭ din Membriĭ, cariĭ ar lipsi la şedinţă fără vre un motivŭ priimit de majoritate. Productul acestor amende va intra în casa comunală.

Art. 64. Consiliul comunal nu póte delibera asupra obiectelor străine atribuţiilor sale.

Când Consiliul ar fi luat o resoluţie abătută de atribuţiile sale, saŭ care vatămă interesul generalŭ, capul comuneĭ este dator a închide şedinţa şi a însciinţa pe Sub-prefect, care va raporta neîntîrdiat casul Prefectuluĭ; pentru oraşele mencionate la Art. 47. însciinţarea se va face către Ministeriul de Interne.

La asemenea întêmplare autoritatea póte suspenda punerea în lucrare a uneĭ resoluţiĭ a Consiliuluĭ şi chiar adunările acestuia.

Comitetul permanent decide dacă suspendarea póte fi menţinută.

Atât Prefectul cât şi Consiliul comunal potŭ apela la Ministeriul de Interne, de resoluţia comitetuluĭ permanent, şi Ministeriul hotărasce luând avisul Consiliuluĭ de Statŭ.

Motivele suspendăreĭ se comunică nemijlocit Consiliuluĭ comunal.

Daca anularea resoluţieĭ Consiliuluĭ comunal nu intervine pînă în 60 ḑile de la comunicarea motivelor, suspendarea este rêdicată

Art. 65. Domnul póte, printr'o ordonanţă motivată, să anuleze actele autorităţilor comunale care ar fi abătute de atribuţiile lor, contrarie legilor, saŭ ar vĕtĕma interesul general.

Cu tóte acestea actele aprobate de Comitetul permanent vor trebui a fi anulate în termen de 60 ḑile de la data aprobăreĭ.

Dupe trecerea acestor 60 dile actele Consiliilor comunale nu potŭ fi anulate de cât prin puterea legislativă.

Art. 66 Daca Consiliul comunal ar urma a se depărta de atribuţiile sale saŭ daca actele sale ar fi de natură a turbura ordinea publică, Domnul póte pronunţa disolvarea Consiliuluĭ şi anularea deliberaţiunilor sale; două luni cel mult dupe disolvare se facŭ nuoĭ alegerĭ; în acest interval afacerile comuneĭ se administră de o Comisiune numită de Guvernŭ şi compusă de persónele ce aŭ întrunit maĭ multe voturĭ la cea din urmă alegere.

CAPITOLU VIII.

Atribuţiile Consiliuluĭ comunal.

Art. 67. Deliberaţiunile Consiliuluĭ comunal coprindŭ în de obşte privegherea şi apĕrarea tutulor intereselor speciale ale comuneĭ, precum şi obiectele ce'ĭ suntŭ supuse spre deliberare de autorităţile administrative superióre.

Consiliul controléză, deştéptă şi ajută pe capul comuneĭ şi pe ajutorii sĕĭ, în administraţiunea trebilor locale ale comuneĭ. Deliberaţiile Consiliuluĭ suntŭ precedate de o cercetare prealabilă când Guvernul o judecă de trebuinţă, saŭ când ea se prescrie de regulamentele administrative.

Art. 68. Deliberaţiile Consiliuluĭ privescŭ:

a). Obiectele pe care le reguléză d'a dreptul prin chibsuirile sale. Aceste chibsuirĭ devinŭ lucrătóre, daca în termenŭ de 30 dile nu s'aŭ anulat de Comitetul permanent saŭ de ministerul de Interne.

b). Obiectele asupra cărora deliberările Consiliuluĭ comunal, pentru a se putea pune în lucrare, aŭ trebuiţă de aprobarea Comitetuluĭ permanent saŭ a Ministeruluĭ de Interne, de o ordonanţă Domnéscă saŭ de o lege.

c). Obiectele asupra cărora Consiliul este chemat a 'şi da numaĭ socotinţa.

d). Obiectele lăsate regulăreĭ Consiliuluĭ.

e). Obiectele asupra cărora Consiliul póte a'şi esprima dorinţele sale.

Art. 69. Consiliul reguléză prin deliberarea sa:

1. Păstrarea, îmbunătăţirea şi chipul administraţieĭ avereĭ comunale, pentru ca să nu se risipéscă, să aducă pururea cel maĭ mare folosŭ putinciosŭ, şi locuitoriĭ comuneĭ să se bucure de o potrivă de rodurile eĭ.

2. Condiţiile arenduirilor (împosesier lor) şi a închirierilor proprietăţilor, productelor şi a veniturilor comuneĭ, când termenul lor nu trece peste treĭ anĭ, precum şi condiţiile adjudicaţiilor.

3. Chipul întrebuinţăreĭ şi împărţirea păşuneĭ şi a rodurilor comunale, şi condiţiile la care aŭ a se supune feţele împărţitóre, afară daca ar urma reclamaţiune în contra regulăreĭ Consiliuluĭ comunal, când atunci lucrarea este supusă aprobaţieĭ Comitetuluĭ permanent saŭ Ministeruluĭ de Interne pentru cele şépte orase menţionate la Articolul 47.

4. De ar avea comuna pădure proprie, chipul împărţireĭ aceştia între locuitorĭ, conformân duse legilor forestiere.

Art. 70. Orĭ-ce regulare a Consiliuluĭ comunal asupra obiectelor arĕtate în Articolul precedent, se comunică nemijlocit Sub-Prefectuluĭ de către capul comuneĭ, sub luare de adeverinţe de priimire, spre a se transmite Comitetuluĭ permanent. Daca acesta nu anuléză, pînă în 30 dile de la data adeveriuţeĭ, regularea Consiliuluĭ comunal ca abatută de legile şi regulamentele administrative, saŭ dupe reclamaţia vre uneĭ feţe interesate, ea se póte pune în lucrare. Reclamantului îĭ rĕmâne recursul deschisŭ şi peste acest termenŭ.

Prefectul statuând în Comitetul permanent póte însĕ amâna punerea în lucrare a regulăreĭ Consiliuluĭ comunal încă alte 30 dile, făcêndu'ĭ cunoscut înaintea espirăreĭ termenuluĭ întâiŭ.

Art. 71. Obiectele pentru care chibzuirea Consiliului comunal este supusă aprobației formale a Comitetului Permanent, și în unele casuri chiar dobîndirea unei ordonanțe Domnesci saŭ unei legi, suntŭ urmĕtórele:

1. Budgetul cheltuelilor comunale și mijlócele pentru a le acoperi.

2. Sumele anuale ale veniturilor și ale cheltuelilor comunale.

3. Cumpĕrările, înstrăinerile, schimbările de averi nemișcătóre saŭ de drepturi ale comunei, constituirea de ipotece (amanetările), delimitația și împărțirea de nemișcătóre în de a vălmășie, afară daca acéstă împărțire s'ar ordona de către autoritatea judițiară.

Daca valórea celor de maĭ susŭ, întrece treĭ miĭ leĭ, saŭ duoă decimi din venitul obicinuit al comuneĭ, se cere încuviințarea Domnéscă.

4. Darea cu dobîndă și întrebuințarea banilor comuneĭ.

5. Condițiile împosesiereĭ saŭ închiriereĭ de nemișcătóre ale comuneĭ către alte fețe, precum și de acele pe care comuna însăși ar voi ale lua în posesie saŭ în chirie, daca termenul ar întrece un an.

6. Aședarea, schimbarea saŭ oborîrea de contribuțiĭ comunale, și de Regulamente atingătóre de ele.

7. Proiectele de clădiri, de reparațiĭ însemnate, saŭ de dĕrîmări ce arŭ voi să întreprinză comuna.

8. Deschiderea și închiderea de uliță și piețe publice, precum și proiectele de aliniare.

9. Direcția și deschiderea drumurilorŭ vecinale și laterale, potrivit legilor și reglementelorŭ, și fără jicnirea legilor privitóre la espropriațiunea pentru folosința publică.

10. Brudinile (tacsa de poduri) și alte dări de asemenea natură ce s'ar proiecta a se statornici pe teritoriulŭ comuneĭ.

11. Reglementele saŭ tarifele atingătóre de strîngerea venituluĭ, de închirierea locurilor de bîlciurĭ (iarmaróce), tîrguri, piețe și zalhanale, de dejugătóre pe drumurile publice, precum și tacsa cântarului, a mĕsurilor și a cotitului.

12. Priimirea darurilorŭ și a legaturilorŭ făcute comuneĭ, saŭ aședĕmintelor. comunale, cândŭ valórea lorŭ nu întrece dece miĭ leĭ.

De aŭ urmatŭ reclamațiĭ în contra darului saŭ legatului, aprobarea Comitetului permanentŭ se notifică totŭ odată părțeĭ reclamante pe calea administrativă.

Orĭ-ce reclamație în contra aprobației Comitetului permanent, trebue a se face celŭ multŭ până în 30 dile dupe notificare.

Cândŭ valórea darului saŭ a legatului trece peste dece miĭ leĭ, priimirea eĭ este supusă încuviințăreĭ Domnului.

13. Ficsarea numerului și împărțirea parohiilor comuneĭ, cercetarea și aprobarea budgetelor parohiilor prelucrate de respectivele epitropiĭ ale parohiilor.

La acéstă lucrare vor fi ascultați preoții parohieĭ precum și protoiereul de care parohiele atîrnă.

14. Procesele și învoelile comuneĭ, precum și tóte obiectele, în privirea cărora legile și regulamentele supunŭ deliberațiunile Consiliului comunal aprobației Comitetului permanent, a Ministerului de Interne saŭ încuviințăreĭ Domnului, orĭ dobîndireĭ uneĭ legĭ.

Art. 72. Deliberările Consiliilor comunale rurale, asupra obiectelor arĕtate în Articolul precedent, se adresĕza de asemenea Sub-Prefectului, iar ale Consiliilor urbane, la Prefectŭ: Prefectul este datorŭ a le transmite nemijlocit Comitetului spre aprobare. Se face escepțiune pentru acele șépte orașe ale cărora Consiliurĭ comunale se adresĕză la Ministeriul de Interne.

Comitetul permanent saŭ Ministerul refusând aprobarea, Consiliul comunal póte apela la Consiliul de Statŭ.

Art. 73. Obiectele asupra cărora Consiliului comunal este chemat a'și da numaĭ socotința, sunt următórele:

1. Proiectele de aliniare ale drumurilor mari în întrul oraşelor, târgurilor, şi satelor.

2. Priimirea darurilor şi legaturilorŭ făcute aşeḑămintelorŭ de bine-facere, atîrnate de comună.

3. Autorisarea ce ar cere aceste aşeḑăminte de a se împrumuta, de a cumpĕra, de a schimba, de a înstrăina, de a porni procese, de a se învoi.

4. Întrunirea de sate, cătune, sloboḑii, într'o singură comună; deslipirea uneĭ seḑiĭ de satŭ pentru a forma o singură comună saŭ pentru a se lipi la o altă comună.

5. Cererile de împământenire ale străinilor domiciliaţi în comună.

Nicĭ o împământenire nu va putea fi cerută dacă nu va fi însoţită de certificatŭ liberatŭ de Consiliulŭ comunalŭ unde postulantulŭ va fi petrecător.

6. În fine, tóte obiectele asupra cărora consiliile comunale sînt chemate a'şĭ da socotinţa, prin legile saŭ regulamentele administrative, saŭ asupra cărora s'ar cosulta de către administraţia superióră.

Art. 74. Consiliile comunale potŭ a'şĭ esprima dorinţele asupra tutulor obectelor de interesŭ local.

Consiliile comunale nu potŭ a se pune în comunicaţiune cu alte consilii comunale, de câtŭ în chestiĭ de interese locale recipróce; le este oprit a face saŭ a publica vre-o protestaţiune, proclamaţiune saŭ adrese:

Art. 75. Consiliile comunale deliberă asupra sumelor presentate în fie-care anŭ de către primariĭ saŭ capul comuneĭ.

Ele cercetéză şi fixéză socotelile celor alţĭ funcţionarĭ aĭ comuneĭ fără prejudiciul acţiuneĭ Comitetuluĭ permanentŭ, a Ministeruluĭ de Interne şi a Curţeĭ Compturilor.

Art. 76. În şedinţele unde se cercetéză sumele capuluĭ comuneĭ, consiliul însemnéză prin vot secret pe acel din membriĭ seĭ, care are să înlocuéscă pe capul comuneĭ în preşidenţia consiliuluĭ.

Capul comuneĭ póte asista la deliberaţiunĭ pentru a da lămuririle trebuitóre, el se retrage însa la votŭ.

Locuţiitorul sĕŭ în preşedenţia trămite d'a dreptul deliberaţiunea Sub-prefectuluĭ saŭ Ministeruluĭ de Interne pentru acele şépte oraşe arĕtate la Art. 47.

Art. 77. Consiliul face reglementele pentru administraţia interióră a comuneĭ şi ordonanţele de poliţie comunală.

Aceste reglemente şi ordonanţe nu potŭ fi contrariĭ legilor şi reglementelor de administraţie generală saŭ districtuală.

Copie dupe aceste să trămitŭ pînă în 48 ore, la comunele rurale, Sub-prefectuluĭ, la comunele urbane Prefectuluĭ, pentru a o transmite comitetuluĭ permanent, şi pentru cele şépte oraşe Ministeruluĭ de Interne.

Consiliile comunale potŭ fixa pedepse pentru călcătoriĭ regulamentelor şi ordonanţelor lor interióre, dacă asemenea pedepse n'ar fi otărîte încă de legĭ, ele însă nu vor putea întrece pedepsele de simplă păliţie.

Art. 78. Consiliul numesce:

1. Pe funcţionariĭ de orĭ-ce gradŭ în comună.

2. Architecţiĭ şi impiegaţiĭ însărcinaţi cu clădiriĭ saŭ conservarea edificiilor comunalĭ.

3. Directoriĭ şi conservatoriĭ de aşăḑăminte de folosinţă publică, saŭ de petrecere, atîrnate de comună, precum şi membriĭ tutulor consiliilor ce s'ar rĕndui în privirea administraţieĭ comuneĭ.

4. Doctoriĭ, chirurgiĭ şi veterinariĭ ce se întreţinŭ cu cheltuéla comuneĭ se numescŭ de Consiliul comunal, dintre ceĭ recunoscuţi de Consiliul medical superior, cu dreptul de a esercita profesiunea lor.

5. Profesoriĭ şi institutoriĭ scólelor întreţinute de comună, se numescŭ de

Consiliul comunal, dintre ceĭ recunoscuţi de Consiliul superior al Instrucţiuneĭ publice.

Art. 79. Consiliul revócă saŭ suspendă impiegaţiĭ plătiţĭ de comună şi a cărora numire îĭ este atribuită. Aceştia însă potŭ apela la comitetul permanentŭ.

Art. 80. Consiliile comunale ale oraşelor Bucuresci, Iaşĭ, Craiova, Galaţi, Brăila, Ploescĭ şi Ismail, în tóte casurile prevĕdute prin Articolul de maĭ susŭ şi în cele următóre unde consiliile suntŭ datóre a se adresa spre notificare saŭ aprobare către comitetul permanentŭ, se vor adresa la Ministerul de Interne.

Stricând Ministerul otărîrea acestor consiliuri saŭ refusându-le aprobarea sa, ele potŭ a se adresa Censiliuluĭ de Statŭ şi în de pe urmă apelŭ la Consiliul Ministrilor.

Art. 81. Comunele îşĭ vor păstra vechile lor numirĭ. Preschimbările nu se potŭ face de cât dupe cererea comuneĭ, încuviinţată de comitetul permanent şi aprobată prin decretŭ Domnescŭ.

CAPITUL IX.

Despre primarele şi atribuţiunile sale.

Art. 82. Fie-care comună urbană saŭ rurală, are în capul eĭ un magistrat numit primarul comuneĭ.

Art. 83. Primarul comuneĭ în comunele rurale se alege de alegĕtoriĭ comuneĭ de odată cu membri consiliuluĭ şi se aprobă de Prefectŭ; în comunele urbane se numescŭ de Domnŭ dintre aceĭ treĭ consiliarĭ care vor fi întrunit voturĭ maĭ multe la alegerĭ.

Art. 84. Puterea esecutivă alege şi întăresce dintre consilierĭ şése ajutóre pentru oraşele ce trecŭ peste 40,000 locuitorĭ, patru pentru oraşele până la 15,000, treĭ pentru oraşiele de la 15,000 până sa 6000, duoĭ pentru comunele de la 6000 până la 3000 suflete,şi unul pentru comunele maĭ micĭ.

Art 85. Primariĭ comunelor şi ajutórele lor se reînoescŭ de odată cu membriĭ ce esŭ jumătate plus unu, din duoĭ în duoĭ anĭ în comunele urbane, şi la un anŭ la comunele rurale, conformŭ Art. 32. In comunele urbane Primarul se numesce dintre ceĭ nuoĭ aleşĭ conformŭ Art. 83, iar ajutórele dintre toţĭ consilieriĭ.

Art. 86. Tragerea la sorţĭ a membrilor ce esŭ, se va face în şedinţă publică. Acéstă şedinţă se va anunţa cel puţinŭ cu şépte dile înaintea tragerii la sorţĭ a membrilor ce esŭ.

Alegĕtoriĭ nu se vor putea convoca pentpu alegeri de cât peste 15 dile dupe ce se va publica nnmele membrilor eşiţi. Membriĭ ce esŭ vor funcţiona până se vor face nouĕ alegeri.

Art. 87. Primarulŭ este singurŭ însărcinatŭ cu administrarea comuneĭ, elŭ póte însă delega parte din căderile sale unuia saŭ maĭ mulţĭ din ajutoriĭ sĕĭ, orĭ în lipsa acestora la însuşĭ unĭĭ din membriĭ comuneĭ cudritŭ de alegĕtorŭ.

88. Primarulŭ fiindŭ tot odată şi unŭ delegatŭ alŭ administraţieĭ centrale, se află sub autoritatea Guvernuluĭ. Elŭ este unŭ magistratŭ însărcinatŭ cu privigherea poliţieĭ, mantinerea ordinceĭ publice, cu uarea tutulor mĕsurilorŭ privitóre la buna stare şi liniştea locuitorilorŭ comuneĭ, şi în sfîrşitŭ cu orĭ-ce alte îndatoriri ce i s'ar pune de lege.

Art. 89. Primarulŭ este însărcinatŭ cu sub-autoritatea administraţiuneĭ superióră cu urmărórele îndatoriri:

a). Cu publicarea şi esecutarea legilorŭ şi regulamentelor generale.

b). Cu esecutarea mĕsurilorŭ de asigurare publică.

c). Cu poliţia comunală a pieţelor publice, a stradelor etc.

d). Cu conservarea şi administrarea proprietăţilor comuneĭ şi a drepturilorŭ eĭ.

e). Cu articolele de îndestulare publică.

f). Cu căutarea veniturilor, privegherea stabilimentelor comunale, și cu comptabilitatea comunală.

g). Cu redacțiunea budgetului și darea socotelilor de cheltueli.

h). Cu propunerea către Consiliŭ a creărei de nuoi venituri comunali.

i). Cu învoirea târgurilor, facerea contractelor și adjudecarea lucrărilorŭ comunale, conformŭ încheerilorŭ Consiliului comunalŭ, în marginea legilor și a regulamentelor în ființă.

k). Cu înfățișarea drepturilor comunale înaintea justiției, ca reclamantŭ saŭ ca aparĕtor, saŭ cu delegarea acestuĭ dreptŭ către ómenii de specialitate.

j). Cu dresarea listelor electorale.

Art. 90. Mĕsurile luate de Primarŭ în cercului atribuțiunelorŭ sale, se daŭ sub formă de dispositiuni.

Art. 91. In orașele care trecŭ peste o populațiune de 3000 locuitori, Domnulŭ are dreptulŭ de a încredința privegherea și menținerea ordineĭ publice unuĭ anume funcționarŭ de Poliție, care în Bucuresci pórtă titlu de Prefectŭ de Poliție, iar în cele-alte orașe de Capŭ, orĭ de Comisarŭ de poliție.

Art. 92. Primarulŭ este însărcinatŭ cu actele civile și le póte delega la unul din ajutorii sĕĭ, saŭ la unulŭ din consilieri.

Art. 93. Primarulŭ este însărcinatŭ cu judecățĭ de contravențiuni de simplă poliție, conformŭ legeĭ de instrucțiune penală.(1)

Art. 94. Nu potŭ fi Primarŭ nicĭ ajutorŭ, funcționariĭ Statuluĭ sub orĭ-ce denumire, saŭ întreprindĕtorii de venituri și lucrări publice ale comuneĭ.

Art. 95. Primariĭ și ajutorii lor, potŭ fi suspendați de către Prefecți în comunele maĭ josŭ de 3,000 locuitori; iar la cele de o maĭ mare populațiune numaĭ de către Ministerulŭ de Interne.

Revocarea lor la comunele de maĭ puținŭ 3,000 locuitori, se face numaĭ de către Ministeriulŭ de Interne; iar la comunele se trecŭ peste 3,000 locuitori, numaĭ de către Domnŭ.

Art. 96. Primarele are supra-vegherea ospeciilor, biurourilorŭ de bine facere, scólelorŭ, caselorŭ de închisóre ale comuneĭ, bisericilorŭ, întru cât se atinge de conservarea și întreținerea lor.

In privința acésta, ilŭ visitézĕ disele stabilimente de câte orĭ socóte de cuviință și arată Consiliuluĭ abusurile ce a descoperitŭ și îmbunătățirile ce suntŭ trebuitóre.

Art. 97. In casŭ de rescólă, atrupamente ostile, de loviri grave făcute păcei publice, saŭ de alte evenimente neprevĕdute, cândŭ cea maĭ mică întârdiere arŭ putea causa pericole saŭ pagube pentru locuitorĭ, primarulŭ póte face reglemente și ordonanțe polițienescĭ (afară de orașele unde sunt Prefecți, Capĭ și Comisarĭ de poliție) cu condițiune de a le comunica de îndată Consiliuluĭ comunalŭ, și de a trămite de îndată copie către Prefecți, alăturându'ĭ și motivele pentru care elŭ a credutŭ a se dispensa de a recurge la Consiliŭ. Esecuțiunea va putea fi suspendată de către Prefectŭ saŭ Sub prefect. Aceste regulamente și ordonanțe vor conteni de îndată de a avea efect, dacă nu vor fi întărite de Consiliul comunal în cea întêiŭ a sa ședință.

Art. 98. Primarulŭ este însărcinatŭ cu îngrijirea de a feri și a opri întîmplările ce ar putea fi ocasionate de furioșiĭ și nebuniĭ lăsați în libertate.

Daca va fi necesitate, Primarulŭ póte ordona depunerea furiosuluĭ saŭ a nebunuluĭ cu a căruia pază și îngrijire nu s'ar îusărcina familia, într'o casă de sănătate saŭ ospiciŭ, cu acésta însă de a însciința în termenŭ de treĭ ĝile pe Procurorulŭ de lîngă Tribunalulŭ județuluĭ.

Art. 99. Primarele are datorie de a priveghea persónele și locuințete dedate

(1) Instrucțiune penale va să ĝică Procedură penală. (V. din C. Pr. Penale art' 14, 16, ur,. 46, ur; 164, ur.).

prostituţiuneĭ. Elŭ ia tóte mĕsurile cuvenite pentru a asigura sĕnĕtatea şi liniştea publică.

Consiliulŭ face în privinţa acésta regulamentele ce le socóte trebuitóre şi folositóre.

Art. 100. Poliţia spectacolelorŭ aparţine Primaruluĭ; elŭ póte opri în împrejurărĭ grave orĭ-ce representaţiune pentru a asigura paza ltniştеĭ şi a moralităţeĭ publice.

Primarele esecută regulamentulŭ făcutŭ de Consiliulŭ comunalŭ în privinţa spectacolilor.

Consiliulŭ priveghédă de a nu se da nicĭ o representaţiune contrarie ordinuluĭ publicŭ.

Art. 101. Primarulŭ. saŭ în lipsă-ĭ ajutorulŭ delegat de elŭ, verifică celŭ puţinŭ o dată pe lună starea caseĭ comunale.

Elŭ redige unŭ procesŭ verbalŭ de verificare, şi 'lŭ supune Consiliuluĭ comunalŭ.

Art. 102. Primarele póte suspenda pentru un termen ce nu va trece însă peste şése sĕptemănĭ, pe impiegaţiĭ comuneĭ, afară însă de Secretar (scriitor) şi Perceptor (strîngătorul de dărĭ).

La casŭ de necesitate de a se suspenda unul din acestĭ funcţionarĭ, primarele propune acéstă mĕsura Consiliuluĭ.

Art. 103. Primarele priveghéză la păstrarea archivelor, titlurilor, documentelor comuneĭ şi registrelor stăreĭ civile şi priveghéză ca aceste acte să nu se pérdă, saŭ să se înstrăineze din depositŭ. Un îndoit inventariŭ se face despre tóte aceste acte.

Art. 104. Regulamentele, ordonanţele, corespondenţele, fie ale Consiliuluĭ, fie ale Primaruluĭ, se subscriŭ de către Primariŭ saŭ ajutorul ce'l înlocuesce, şi se contrasemnéză de Secretarŭ.

Dacă casul s'a hotărît în Consiliŭ, acésta se menţionéză în publicaţiune şi în cele alte acte.

Art. 105. Regulamentele şi ordonanţele Consiliuluĭ saŭ ale Primaruluĭ se publică prin îngrijirea Primaruluĭ prin proclamaţiunĭ şi afişe.

In sate publicaţiunea se face prin citirea în publicŭ la eşirea din biserică şi la casa comunală. Aceste regulamente devinŭ îndatoritóte a cincea ḑi dupe publicaţiunea lor, afară de casurile când termenulŭ va fi determinat prin însuşi regulamentul saŭ ordonanţa dată.

Aceste regulamente şi ordonanţe se daŭ în forma următóre:

Primarul (saŭ Primarul şi Consiliul comunal) din comuna . . . . . judeţul . . . . plasa . . . . otărasce saŭ ordonă . . . .

Art. 106. Primariĭ suntŭ plătiţi din cutia comunală. Lefile lor se hotărăscŭ de către Consiliul comunal. Comitetul permanent însă are dreptul de a modifica cătimea lor în proporţiune cu greutatea funcţiuneĭ şi cu miḑlócele comuneĭ. Ajutoriĭ vor avea numaĭ o diurnă pentru ḑilele în care vor fi lucrat.

Art. 107. Semnul distinctivŭ al Primarilor comunalĭ va fi o eşarpă cu colorile Naţionale purtate la cingătóre.

Art 108. In casŭ de rescólă, atrupamente ostile, saŭ de loviri grele, făcute păceĭ publice, primarul saŭ acela ce'l înlocuesce, va putea cere d'a dreptul interveniţunea puteriĭ armate comunale saŭ a autorităţeĭ militare care vor fi datóre a se conforma acesteĭ cereri.

Cererea va trebui a fi pururea făcută înscrisŭ.

CAPITOLUL X.

Despre secretarul (Scriitorul) Consiliuluĭ comunal.

Art. 109. In fie-care comună urbană este un Secretar, în fie-care comună

rurală este un scriitor. Acest funcţionar este numit, suspendat şi revocat de către Consiliul comunal.

Numirile, suspendările şi revocările, trebuie a fi încuviinţate de Comitetul permanent.

Suspensiunea póte însă fi aplicată provisoriŭ de către Consiliul comunal.

Art. 110. Afară de casurile de bólă saŭ de serviciŭ publicŭ nesalariat, când absenţa Secretaruluĭ saŭ a scriitoruluĭ va dura maĭ mult de o lună, acela care îl va fi înlocuit se va bucura de salariul sĕŭ.

Art. 111. Consiliul comunal, cu apreciaţiunea Comitetuluĭ permanent, hotărasce salariul Secretarilor şi al scriitorilor.

Art. 112. Secretarul şi scriitorul este în special însărcinat cu redacţiunea proceselor verbale, şi cu transcripţiunea tutulor deliberaţiunilor. El pentru acésta ţine un registru sub-scrisŭ şi parafatŭ de Primarulŭ comuneĭ.

Procesele verbale transcrise sunt adeverite de Primarŭ şi de Secretar saŭ scriitor.

Art. 113. Secretarul (scriitorul), este dator a se conforma cu instrucţiunile ce'ĭ sunt date, fie de Consiliŭ, fie de Primarŭ, saŭ de ajutorul ce'l înlcouesce.

CAPITOLUL XI.

Despre perceptorul saŭ strîngătorul dărilor comuneĭ.

Art. 114. Consiliul comunal numesce, suspendă saŭ revócă pe perceptor, însă cu apreciaţiunea Comitetuluĭ permanent.

Art. 115. Consiliul comunal hotărasce onorariul saŭ alte trebuinţe ale perceptoruluĭ. Tot Consiliul comunal hotărasce garanţia ce este a se cere de la dênsul.

Art. 116. Primarul priveghéză ca acéstă garanţie, o dată hotărîtă, să fi depusă şi reînoită la casŭ de trebuinţă.

Art. 117. Perceptorul este însărcinat singurŭ şi pe respunderea sa, a efectua recetele comunale şi a achita dupe mandatc regulate, cheltuelile ordonanţate pînă la sumele speciale ale fie-căruia Articol al budgetuluĭ sĕŭ al creditului special.

CAPITOLUL XII.

Despre chieltuelele comunale.

Art. 118. Cheltuelele comunelor se împartŭ în obligatoriĭ şi facultative.

Art. 119. Consiliul comunal este ţinut de a cuprinde anual în budget tóte acele cheltuelĭ, câte sunt rostite de legĭ ca obligatóre.

Cele maĭ de căpetenie sunt următórele:

a). Intreţinerea localuluĭ Primărieĭ şi cheltuiala cancelarieĭ comuneĭ.

b). Cheltuelile de tiparŭ în trebuinţa comuneĭ.

c). Abonamentul la gazeta oficială.

d). Cheltuelile pentru recensiunea populaţiuneĭ.

e). Cheltuelile pentru registrele Statuluĭ civil, şi partea tabelelor statistice privitóre la comună.

f). Plata Primaruluĭ, a perceptoruluĭ comunal, şi a însărcinaţilor cu strîngerea acsizelor.

g). Plata guardistilor, a sergenţilor, a pompierilor, a vătăşeilor şi a celor-l-alţi funcţionarĭ de comune urbane, saŭ rurale.

h). Ptata şi cheltuelile oficiuluĭ, comisarilor şi impiegaţilor poliţieĭ, precum sunt determinate de legĭ.

i). Pensiunile funcţionarilor municipalĭ şi comunalĭ.

k). Cheltuelile de chirii și reparațiile localului judecătorilor de plăși (ocóle), precum și cumpărarea și întreținerea mobilieruluĭ.

l). Cheltuelile instrucțiuneĭ publice, conformŭ legilor.

m). Léfa preoților și a altor servitorĭ aĭ bisericilor, acolo unde bisericile nu aŭ venitură proprii indestulătóre.

n). Cheltuéla și întreținerea ospiciilor, a săracilor, neputincioșĭ, a copiilor găsiți, a caselor de poprélă.

o). Reparațiunile cele marĭ și micĭ ale edificiilor comunalĭ, afară de clădirile militarĭ și edificiile consacrate cultuluĭ, ale cărora construcțiunĭ se cuvine a forma obiectul de contribuțiunĭ estraordinare.

p). Ingrădirea cimitirelor, întreținerea și mutarea lor în casurile otărîte de legĭ și de regulamentele de administrațiune publică.

q). Cheltuelile pentru iluminarea și pavarea stradelor, pentru ape, grădinĭ și plantațiunĭ publice și alte asemenea.

r). Cheltuelile pentru planurĭ și alinierĭ.

s). Cheltuelile consiliuluĭ de espertă în comunele unde se vor institui prin legĭ.

t). Contribuțiunile și plățile stabilite de legĭ, asupra averilor și veniturilor comunale.

u). Plata datoriilor a căror se póte cere plată, și îngeneralŭ tóte cele-l-alte cheltuelĭ puse prin dispositiunĭ de lege, în sarcina comunelor.

Art. 120. Cându una din cheltuelile obligătóre interesézá maĭ multe comune, ele contribuescŭ la dênsele în proporțiune cu interesulŭ ce'lŭ aŭ ele, în casŭ de refusŭ saŭ de neințel gere asupra proporțiuneĭ acestuĭ interesŭ, și asupra sarcinilor ce sunt de purtat, Comitetul permanentŭ intervine și otărasce, lăsând însă parțilorŭ interesate recursŭ către Ministeriulŭ de Interne. Dacă însă obiectul se atinge de comune din județe deosebite, cestiunea se otărasce de Domnŭ dupe raportulŭ Ministeriuluĭ de Interne.

Art. 121. In tóte comunele, când Consiliile comunale ar căuta a se feri de plata datoriilor obligătóre ce legea pune în sarcina lorŭ, refusând alocațiunea lor în totulŭ saŭ în parte, Comitetulŭ permanentŭ, dupe ce va fi ascultat pe Consiliulŭ comunalŭ, va înscrie ex-oficio cheltuéla la budget, în proporțiune cu trebuința.

Consiliulŭ comunalŭ va putea apela la Ministeriulŭ de Interne.

Art. 122. In orașele Bucurescĭ, Iașĭ, Craiova, Galațĭ, Brăila, Ploesci și Ismail, înscrierea acestor cheltuelĭ se va face ex-oficio de către Ministeriul de Interne. Consiliul comunal va putea apela la Consiliul Ministrilor, care va otărî dupe ce va avea avisul Consiliuluĭ de Statŭ.

CAPITOLUL XIII.

Despre veniturile comunale.

Art. 123. Consiliul comunal este datorŭ a înscrie anual în budgetŭ și specificându-se tóte veniturile comuneĭ, precum și acelea care legea îĭ atribue, acelea ce ea 'șĭ crează din noŭ, și escedintele anilor trecuțĭ.

Art. 124. Fie-care comună are dreptul a se impune estraordinarŭ; acésta se otărasce de către Consiliulŭ Comunal, prin majoritatea absolută a tutulor membrilor.

Nuoa contribuțiune, înainte de a se pune în lucrare, se afișézá în cursŭ de 15 dile la ușa caseĭ comunale, spre a se putea cunósce de contribuabilĭ. In acestŭ timpŭ contribuabiliĭ ce s'ar socoti loviți, saŭ prin nuoa dare saŭ prin cotisațiune, vor putea reclama la Consiliul comunal.

Orĭ-care să fie otărîrea Consiliuluĭ asupra acestor reclamațiunĭ, Consiliul odată cu procesul-verbal ce va trebui să'și închee despre nuoa dare, va fi dator a trămite Comitetuluĭ permanent și tóte cererile și reclamațiunile ce va fi primit în contra nuoelor dărĭ.

Art. 125. Nuoele Contribuțiuni nu se vor putea strînge de cât dupe ce cu avisul Comitetului permanent se va fi încuviințat strîngerea lor prin Ministerul de Interne, la comunele rurale, și ordonanță Domnéscă, la comunele urbane.

CAPITOLUL XIV.

Despre comptabilitatea comunală.

Art. 126. Consiliul comunal al fie-căria comune urbane saŭ rurale, se adună în fie-care anŭ la 2 Maiŭ, spre a proceda la regularea provisorie a socotelilor anului trecut.

Elŭ se adună la 1 Septemvrie, spre a delibera asupra budgetului cheltuelilor și al veniturilor comuneĭ pe anul viitorŭ.

Art. 127. Budgetele și socotelile comunelor se depunŭ la casa comunală, unde fie-care contribuabil póte lua cunoscințe de ele.

Aceste budgete și socotelĭ se vor și publica și anume prin afișe tipărite, de câte orĭ disele budgete vor fi de o sumă ce va trece peste 50,000 leĭ, iar neajungênd acéstă cifră, publicarea se face numaĭ prin afișe scrise și lipite la ușa caseĭ comunale.

Art. 128. Budgetele și socotelile se supunŭ de către Primarŭ aprobațiuneĭ Comitetului permanent, iar pentru cele șépte orașe Ministeriului de Interne, carele încuviințéză cu reserva însă a cercetăreĭ definitive a socotelilor de către Curtea de Compturĭ.(1)

Orĭ-ce alocațiune pentru o cheltuélă facultativă, care va fi fost redusă de către Comitetul permanent, nu va putea fi cheltuită de către Primarŭ, fără o nouă deliberațiune a Consiliului comunal.

Consiliile comunale sunt datóre, când supunŭ budgetul și socotelile lor la aprobațiunea Comitetului permanent, să certifice că ele aŭ fost publicate și afișate.

Art. 129. Socotelile trebue a fi trămise în fie-care anŭ Comitetului permanent, înainte de 1 Iulie. Budgetele trebue a fi trămise înainte de 15 Octomvrie.

Comitetul permanent va trămite comisarĭ pe compta personală a autorităților comunale care ar fi întârdiat cu trămiterea socotelilor și a budgetelor.

Art. 130. Când prin împregiurărĭ neprevĕdute, o administrațiune comunală va fi recunoscut necesitatea de a face o cheltuială care nu era alocată în budgetŭ, acésta va face obiectul uneĭ cereri speciale către Comitetul permanent.

Art 131. Nicĭ o plată din casa comunală nu se va putea face de cât în puterea uneĭ alocațiunĭ cuprinsă în budgetŭ, încuviințată de Comitetul permanent, saŭ a unuĭ credit special încuviințat de acesta și Comitet permanent.

Nicĭ un Articol din cheltuelile budgetului, nu póte fi covîrșit și nicĭ un virement(2) nu se póte face fără învoirea Comitetului permanent.

Art. 132. Cu tóte acestea, Consiliile urbane saŭ rurale potŭ face cheltueli reclamate de împrejurărĭ neapărate și neprevĕdute, lŭând într'acésta o resoluțiune motivată, care trebue a fi de îndată adresată Comitetuluĭ permanent saŭ Ministeruluĭ de Interne pentru cele șépte orașe maĭ marĭ.

In casul când cea maĭ mică întârdiere ar ocasiona o pagubă vederată, Primarul póte, sub respunderea sa, face trebuitórele cheltueli, cu îndatorire însă, că de îndată să încunoscințeze Consiliul comunal, care deliberă dacă priimesce saŭ respinge cheltuéla, și Comitetul permanent pentru a aproba. Mandatele asupra caseĭ comunale, ordonanțiate de Primarŭ, trebue să fie subscrise de el, saŭ de înlocuitorul seŭ și contrasemnate de Secretarul saŭ scriitorul comunal.

1) V. S. l. Curții de Compturĭ.
2) Prin *Virementŭ* se înțelege schimbare de la o destinațiă la altă.

Dispositiuni transitorii.

Tóte consiliile urbane şi rurale dupe noua legiuire se vor reînoi în totimea lor în cursul anuluĭ al punereĭ în lucrare a legeĭ de faţă.

Guvernul va determina epocile în care trebue a se efectua operaţiunile electorale relative la confecţionarea listelor, la întâia convocare a adunărilor alegĕtorilor comunalĭ, precum şi epoca alegerilor, observând termenile prescrise de Art. 28, 29, 30, 31 inclusivŭ, pentru formarea listelor şi de Art. 32, 33 pentru convocarea alegĕtorilor.

La întâile alegerĭ, în oraşele de reşedinţe, Biuroul principal se va presida de către preşedintele Tribunaluluĭ de întâia instanţă. Décă vor fi maĭ multe secţiunĭ, fie-care va fi presidată de către un judecĕtor din Tribunalul de întâia instanţă.

In comunele unde nu suntŭ Tribunaluri de întâia instanţă, Biuroul se va presida de către cel maĭ în vîrstă şi de către preoţĭ.

Pentru cele alte dispositiuni se vor observa formele prescrise prin aceste legĭ.

Preşedinţii şi membrlĭ Consiliuluĭ Municipal şi comunal astădĭ esistente, vor urma a'şĭ îndeplini funcţiunile în coprinderea legilor anterióre pînă cînd eĭ vor fi înlocuiţĭ conformŭ cu legea actuală.

LEGE

Decret. la 31 mart. 1864, prom. la 2 April. 1864.

Pentru înfiinţarea Consiliurilor judeţiane.

TITLUL I.

Despre representaţiunea intereselor locale ale judeţilorŭ.

Art. 1. În fie-care judeţŭ se statornicesce un Consiliŭ care se adună periodicŭ şi represintă interesele localĭ colective şi economice ale judeţuluĭ.

Art. 2. Fie.care plasă (ocol) trămite câte duoĭ membrĭ la Consiliul judeţianŭ. Oraşele de residenţă care nu facŭ parte din nicĭ o plasă, se vor alătura pe lîngă plasa cea maĭ apropiată printr'o Ordonanţă Domnéscă.

Când numĕrul plaselor într'un judeţŭ va fi maĭ micŭ de cinci, în cât să nu se pótă complecta minimum de ₫ece membrĭ, atunci acest numĕrŭ se va complecta împărţindu-se pe plăşĭ în proporţiune cu populaţiunea lor.

Art. 3. (art. 1. l. 5 sept. 1864) Preşedintele Consiliuluĭ judeţianŭ se numeşte de către guvernŭ din ceĭ treĭ consiliarĭ cari aŭ întrunit celle maĭ multe voturĭ la alegere.

Comisar al Guvernuluĭ, pe lîngă Consiliŭ, este Prefectulŭ judeţuluĭ(1).

Art. 4. Consiliul judeţianŭ alege din sînul sĕŭ un Comitet permanent compus

---

(1) Acest art. 3 s'a redactat ast-felŭ prin legea în P. st. decret. la 4 sept. 1864, prom. la 5 sept. 1864.
Eacă testulŭ vechiuluĭ art. 3 abrogatŭ:
„Preşedintele consiliuluĭ judeţean se alege de Consiliŭ din sînulŭ sĕŭ.
„Comisarŭ allŭ guvernuluĭ, pe lîngă consiliŭ, este Prefectulŭ judeţuluĭ."

de trei membri. Acestŭ Comitet funcţionéză în lipsa Consiliuluĭ şi se presidă de Prefectul judeţuluĭ.

Art. 5. Pe lîngă numĕrul otărît al membrilor Consiliuluĭ, fie-care plasă alege încă câte un membru supleant, pentru a îndeplini vacanţele întîmplătóre în cursul mandatuluĭ consiliarilorŭ.

Tot pentru acest sfîrşit, Consiliul alege de asemenea, pe lîngă membriĭ activi aĭ Comitetuluĭ permanent, şi treĭ membriĭ supleanţi.

Art. 6. Pe lîngă Consiliul judeţian şi Comitetul permanent, funcţionéză un secretar numitŭ de Domnŭ, din treĭ candidaţi presintaţi de Consiliul judeţian.

Domnul îlŭ póte revoca numaĭ dupĕ cererea Consiliuluĭ saŭ a comitetuluĭ permanent.

TITLUL II.

Despre alegătoriĭ Consiliuluĭ judeţianŭ, şi listele electorale.

Art. 7. Sunt alegătorĭ direcţi aĭ Consiliuluĭ judeţianŭ toţi aceĭ cariĭ întrunescŭ condiţiunile prescrise de legĭ pentru a lua parte la alegerile Deputaţilorŭ la Adunarea Legislativă.

Listele electorale formate dupe acea lege vor servi şi pentru alegerea Consilielorŭ judeţiane.

Art. 8. Alegătoriĭ fiă-căreia plase formézŭ unŭ singurŭ colegiŭ electoralŭ.

Aceleaşĭ dispoziţiunĭ care regulézŭ alegerile Deputaţilor la Adunarea Electivă se aplică şi la alegerea membrilor Consiliurilorŭ judeţiane.

TITLUL III.

Despre adunarea alegătorilorŭ judeţuluĭ.

Art. 9. Convocarea colegiilor electorale, pentru a procede la alegerile generalĭ de membrĭ aĭ Consilielor, se face prin Ordonanţă Domnéscă, celŭ puţinŭ cu treĭ sĕptămâni înaintea dilei ficsate pentru alegerĭ; ea se publică prin diarele oficiale şi se afişéză în tóte comunele; ea arată dioa, ora şi locul întâlnireĭ colegielorŭ, precumŭ şi numĕrul consiliarilor ce aŭ a se alege de fie-care colegiŭ.

Art. 10. Convocarea ordinară a colegielor de ocóle urméză în cea întâiŭ Duminică a luneĭ luĭ Maiŭ.

Colegiele se potŭ convoca şi estraordinar în casŭ de disolvare a vre-unuĭ Consiliŭ judeţianŭ, saŭ pentru a îndeplini locurile vacante.

Art. 11. Alegătoriĭ membrilor Consiliuluĭ judeţianŭ se întrunescŭ în reşedinţa ocoluluĭ, unde 'şĭ aŭ domiciliulŭ lor publicŭ.

Votul se dă în persónă.

Nicĭ unŭ alegător nu póte vota de câtŭ într'unŭ singurŭ colegiŭ.

Art. 12. Preşedinţa provisorie a colegiuluĭ electoral este dată celuĭ maĭ în vîrstă dintre alegătoriĭ de faţă; patru din ceĭ maĭ tinerĭ (cu sciinţă de carte) îndeplinescŭ provisoriŭ funcţiunile de scrutatorĭ şi de Secretarĭ.

Biuroulŭ provisoriŭ fiindŭ aşa formatŭ se procede la alegere, prin unŭ singurŭ scrutiniŭ şi cu simplă majoritate, a biuroului definitivŭ, compusŭ de asemenea de unŭ Preşedinte, de duoĭ Scrutatorĭ şi de duoĭ Secretarĭ.

Art. 13. Colegiele electorale nu se potŭ ocupa de alta de câtŭ numaĭ de alegerile pentru care s'aŭ convocat. Orĭ-care cuvênt, orĭ-ce discuţiune saŭ deliberaţiune politică, sunt cu tot dinadinsulŭ oprite.

Art. 14. Preşedintele colegiuluĭ are singur poliţia Adunăreĭ.

Nimenĭ nu póte intra înarmat.

Nicĭ o putere armată nu póte fi pusă în localul alegerilor saŭ în giurul luĭ. În casŭ de neorêndnélă, Preşedintele póte încă cere ajutorul putereĭ urmate.

Autoritățile civilĭ și militarĭ suntŭ datóre a urma cererilorŭ sale în cea ce privesce alegerile.

Art. 15. Președintele însciințéză pe Adunare de numărulŭ consiliarilor și al supleanțilorŭ ce urméză a se alege, și de numele acelor ce urméză a se înlocui.

Art. 16. Întîmplându-se ca numĕrulŭ votanțilorŭ unuĭ colegiŭ să se găséscă maĭ micŭ de cât jumătatea și unulŭ a sumeĭ alegătorilor înscrișĭ în lista oficială, operațiunea se întrerupe și alegerea se amână pînă dupe treĭ sĕptămânĭ.

Causa întreruperei se însemnéză în procesul verbal, care sub-scrisŭ chiar în ședință de toțĭ membriĭ biurouluĭ, se trimite nemijlocit Prefectuluĭ.

În cele dece dile ce urméză, Prefectulŭ este datorŭ a face o nouă convocare colegiuluĭ, observându-se formele statornicite maĭ sus.

La espirarea termenuluĭ de treĭ sĕptămînĭ se procede la alegere, orĭ-care ar fi numĕrulŭ alegătorilor de față.

Art. 17. Pentru candidațiĭ carĭi n'ar fi dobînditŭ majoritatea absolută a voturilor, se procede la unŭ alŭ duoilea scrutinŭ.

Aceĭ carĭ la acestŭ alŭ duoilea scrutinŭ vor fi dobînditŭ în colegiŭ cele maĭ multe voturĭ, fie chiar maĭ puținŭ de cătŭ jumătate și unulŭ a sumeĭ voturilorŭ rostite (majoritate relativă) suntŭ aleșĭ.

În casŭ de paritate a voturilorŭ se va decide prin sorțĭ.

Art. 18. Procesulŭ verbalŭ alŭ alegerilorŭ, din preună cu biletele și hârtiele atingătóre de ele, (care trebuescŭ a se parafa de Membriĭ biurouluĭ și de reclamanțĭ) lista votanțilorŭ și foile pe care Secretariĭ aŭ însemnatŭ voturile date, tóte aceste acte, sub-scrise în ședință de biurouluĭ întregŭ, se trimitŭ Comitetuluĭ permanentŭ, din preună cu lista oficială a alegătorilorŭ care aŭ servitŭ la apelulŭ nominalŭ.

Comitetulŭ supune tóte actele, din preună cu lista lor, Consiliuluĭ județianŭ în ḍioa deschiderei.

Copia dupe procesulŭ verbalŭ, adeverită de biroŭ, se depune la cancelaria Sub-prefectuluĭ plaseĭ (ocoluluĭ) în reședința județuluĭ la cancelaria Prefectureĭ, unde orĭ-cine va putea cere a o vedea.

Art. 19. Comitetulŭ permanentŭ vestesce fără întârdiere tutulorŭ aleșilorŭ alegerea lor de membri activĭ saŭ supleanțĭ la Consiliulŭ județianŭ.

Art. 20. Orĭ-ce reclamațiune în contra uneĭ alegerĭ, se adreséză Consiliuluĭ județianŭ înaintea verificăreĭ titlurilorŭ.

Art. 21. Numaĭ Consiliul județianŭ decide definitivŭ despre validitatea operațiunelor colegielor electoralĭ, întru cât privesce alegerea membrilorŭ sĕĭ. Iar în cât se atinge de otărîrea definitivă în contestațiunele pentru dreptul de alegător, ea este esclusiv de competința părțeĭ judiciare.

Art. 22. Consilierul alesŭ în maĭ multe colegie, vestește opțiunea sa Comitetuluĭ permanent, și neîngrijindu-se a o vesti acestuia, o declară Consiliuluĭ județianŭ, pînă în două ḍile dupe verificarea titlurilorŭ; în casul contrariŭ, Consiliul decide prin sorțĭ pe care plasă represintă Consiliarul care n'ar fi declarat opțiunea sa.

Art. 23. În casŭ de vacanță prin opțiune, mórte, demisiune saŭ altmintrelea, atât a membrilorŭ activĭ cătŭ și a celor supleanțĭ, aleșĭ de ver o plasă, Prefectulŭ va întruni colegiul respectiv în termenŭ de o lună.

Art. 24. În timpul întrunireĭ Consiliuluĭ județianŭ, el singurŭ are dreptul a priimi demisiunea membrilorŭ sĕĭ, iar în intervalul sesiunelorŭ, demisiunele se notifică Comitetuluĭ permanent.

Art. 25. Nimenĭ nu póte refusa funcțiunele de membru alŭ Consiliuluĭ județianŭ la care s'ar alege, nicĭ a se demisiona înaintea termenuluĭ mandatuluĭ sĕŭ, de cât pentru cuvintele următóre:

a). Vîrsta de 60 anĭ împliniță.

b). Orînduire în serviciul Statuluĭ și mandatul de deputat.

c). Îndeplinirea anterióră de funcțiuni de Consiliar, în cursu de un termenu d'a rindul.

d). Bólă și slăbiciune trupéscă, saŭ o altă forță majoră dovedită.

Consiliul județianŭ otărasce asupra admisibilității cuvintelorŭ refusului.

Orî cine, fără legiuite cuvinte admise de Consiliul județianŭ, ar refusa disele funcțiuni, saŭ s'ar demisiona înaintea termenului mandatului sĕŭ, se va îndatora a plăti o amendă de la 15 pînă la 50 galbeni în folosul județului.

Cătimea globirei se pronunță de consiliul județianŭ, și încăsuirea ei se urmăresce de către Comitetul permanent.

Apelul se face către Consiliul de Statŭ.

TITLUL IV.

Despre eligibilitate.

Art. 26. Sunt eligibilî la consiliurile județiane toți Românii în vîrstă de 30 anî, cariî se bucură de tóte drepturile civile și politice, acordate de lege.

Spre a putea fi alesŭ membru saŭ supleant la Consiliurile județiane, trebue să fi declarat cu 6 lunî înaintea alegeriî că în acéstă privință își are domiciliulŭ seŭ politicŭ în acel județŭ.

Art. 27. Nu potŭ lua parte la consiliul județianŭ, Prefectul, judecătoriî Tribunaluluî județului, Sub-prefecții, Casieriî și toți Comtabiliî județului, împiegații Prefectureî saŭ aî Sub-prefecturilorŭ, Secretarul Consiliului județianŭ, Inginerii și architecții în serviciul județului, Prefectul și Comisariî de Poliție, militariî în serviciul activŭ în județŭ și călugăriî.

Nimenî nu póte face parte la două Consiliî județiane.

Art. 28. Rudele de aprópe, tatăl și fiul, bunul (moșul) și nepotul, frații, cumnații, unchiul, nu potŭ fi tot într'un timpŭ membri aceluiașŭ Consiliŭ județianŭ.

La asemenea alegeri este preferit acel care a dobîndit voturî mai multe, și la casŭ de paritate, cel mai în vîrstă, iar la alegerile prin scrutinŭ succesivŭ, cel întêiŭ alesŭ.

Inrudirea ce s'ar întîmpla între duoî consiliarî în urma alegerilor, nu trage dupe sine revocarea mandatului lor.

Inrudirea se socotesce desființată prin mórtea femeii de la care provine.

TITLUL V.

Despre Consiliul județian.

CAPITUL I.

Dispositiuni atingătóre de întrunirea Consiliului și de modul deliberațiunelor sale.

Art. 29. Ordonanța Domnéscă de convocare precede fie-care întrunire a Consiliului județianŭ, cel puținŭ cu trei sĕptămîni; ea se publică prin Monitorul Oficial. Prefectul invită anume pe Consiliarî prin bilete pe la locuințele lor.

Art. 30. Consiliul județénŭ se întrunesce în sesiune ordinară la 15 Octomvrie a fie-căruî anŭ, în reședința județului.

Afară de sesiunea ordinară, Consiliul se póte convoca și în sesiune estraordinară.

Art. 31. Tóte sesiunele suntŭ deschise și închise în numele Domnului, de Prefectul județului.

Prefectul presidă provisoriŭ Consiliul, duoĭ din membriĭ ceĭ maĭ tinerĭ asistă de o cam dată ca Secretarĭ.

Dupĕ verificarea titlurilor, Consiliul procede la alegerea de un Preşedinte, de un Vice-preşedinte şi de duoĭ Secretarĭ, formând aşa biurou sĕŭ definitivŭ pentru tóte sesiunile anuluĭ.

Art. 32. Dăinuirea sesiuneĭ ordinare este de treĭ sĕptĕmîniĭ; ea nu se póte prescurta de cât prin împreună înţelegere a Consiliului cu Prefectul; se póte însă prelungi de optŭ ţile în urmarea uneĭ otărîrĭ a Consiliuluĭ.

Pentru o maĭ mare prelungire, învoirea Domnuluĭ este neapărată; ea se cere prin mijlocirea Prefectuluĭ.

In acest casŭ, Consiliul este dator a se ocupa, înainte de tóte, de budgetulŭ judeţuluĭ, dacă încă nu s'ar fi votat; sub nicĭ un cuvêntŭ sesiunea ordinară nu se póte prelungi peste cincĭ sĕptĕmîniĭ.

Art. 33. Cândŭ Domnulŭ convócă vre unŭ Consiliŭ judeţénŭ în sesiune estraordinară, saŭ cândŭ autorisă prelungirea uneĭ sesiuni ordinare, actulŭ convocăreĭ saŭ alŭ prelungireĭ menţionézĕ obiectele şi ordinea deliberaţiunilor, din carĭ Consiliulŭ nu póte eşi.

Art. 34. Suspendarea sesiuneĭ ordinare şi închiderea sesiuneĭ estraordinare înaintea sĕvârşireĭ lucrărilorŭ pentru care a fostŭ Consiliulŭ convocatŭ, se potŭ tot-d'auna pronuncia de Prefectŭ.

Suspendarea se referă prin Ministrulŭ de Interne la Consiliulŭ de Stat, care statuézĕ asupra otărîreĭ Prefectuluĭ.

Art. 35. Adunarea verifică titlurile alegeriĭ membrilorŭ seĭ, şi otărasce contestaţiunele care s'ar ivi în privirea lor.

Ea nu póte delibera dacă nu sunt faţă celŭ puţinŭ jumĕtate şi unulŭ din numĕrulŭ membrilorŭ Consiliuluĭ anume ficsat pentru fie-care judeţŭ.

Art. 36. Dupe verificarea titlurilor, membriĭ Consiliuluĭ judeţénŭ depunŭ următorulŭ jurămîntŭ în mâinile Prefectuluĭ:

„Jurŭ credinţă Domnitoruluĭ şi supunere Constituţiuneĭ şi legilorŭ Ţereĭ mele."

Nicĭ unŭ membru nu póte lua parte la deliberaţiune până a nu depune acestŭ jurămînt.

Membrulŭ care l'ar refusa, se consideră ca demisionat, şi se înlocuesce îndată prin unŭ membru supleant.

Art. 37. Consiliulŭ determină prin unŭ regulament interior modul dupe care esercită, conformŭ legeĭ de faţă, atribuţiunile încredinţate luĭ.

Art. 38 Şedinţele Consiliuluĭ nu sunt publice, afară cândŭ deliberaţiunile aŭ de obiect votarea budgetuluĭ şi a impositelor ce urmézĕ a se aşeda asupra judeţuluĭ, precum şi darea sămelorŭ.

Tóte încheierele Consiliuluĭ se publică în Monitor, nu însă şi desbaterile.

Art. 39. Consiliulŭ votézĕ cu glasŭ tare prin apelŭ nominalŭ, saŭ prin şedere şi sculare, iar asupra întregeĭ propuneri saŭ încheieri, elŭ votézĕ numaĭ prin apelŭ nominalŭ.

Tóte cestiunile de persóne, presentaţiunĭ de candidaţĭ, numirĭ, revocărĭ saŭ destituţiunĭ, se resolvă pururea prin scrutinŭ secret.

Art. 40. Orĭ-ce propunere, pentru a putea fi priimită în discuţiune, trebue a fi sprijinită de treĭ Membrĭĭ; Consiliulŭ însemnézĕ ţioa desbatereĭ.

Consiliulŭ are dreptulŭ de a despărţi orĭ-ce propunere şi de a'ĭ face amendamentŭ.

Art. 41. Tóte încheierele se facŭ cu majoritate absolută a voturilorŭ membrilor presenţĭ.

In casŭ de împărţirea voturilorŭ, propunerea este respinsă.

Art. 42. Şedinţele se închidŭ şi se deschidŭ de Preşedinte; ele începŭ neapă-

ratŭ prin citirea procesuluĭ verbalŭ alŭ şedinţeĭ trecute, care, dupe ce s'a aprobatŭ de Consiliŭ, se subsemnézĕ de Preşedinte şi de secretar.

Fie-care membru are dreptulŭ de a reclama în contra procesuluĭ verbalŭ. Majoritatea absolută otărăsce.

De asemenea, fie-care membru are dreptulŭ de a cere mencionare anume în procesulŭ verbalŭ că a votatŭ pentru saŭ contra uneĭ resoluţiuni adoptate.

Art. 43. Afară de casulŭ de urgenţă, recunoscut de două treimĭ a membrilorŭ de faţă, preşedintele hotărăsce ordinea ţileĭ, celŭ têrdiŭ cu o ţi înaintea şedinţeĭ respective, dupe ce maĭ întêiŭ a consultatŭ Adunarea; ordinea ţileĭ se afişézĕ în sală.

Art. 44. Preşedintele are singurŭ poliţia adunăreĭ. In şedinţele publice elŭ póte, dupe chemarea la ordine adresată publiculuĭ, a ordona depărtarea turburătoruluĭ şi chiar arestarea luĭ pe timpŭ de 24 ore, fără prejudiciulŭ pedepseĭ ce ar putea urma acţiuneĭ Ministeriuluĭ publicŭ.

Poliţia este datóre a priimi pe persóna trimisă de Preşedinte la arestŭ, şi a o ţinea închisă timpulŭ arĕtatŭ în ordinea Preşedinteluĭ.

Art. 45. Membriĭ consiliuluĭ nu potŭ lua cuvêntulŭ de cât dupe ce 'lŭ aŭ cerut, şi li s'aŭ datŭ de preşedinte.

Preşedintele rechiamă la cestiune pe oratorulŭ care se depărtézĕ de ea.

Orĭ-ce personalitate, orĭ-ce injurie, orĭ-ce imputare, cu rea intenţiune, se socotesce violare a ordineĭ.

In acestŭ casŭ, Preşedintele rechiamă pe oratorulŭ anume la ordinŭ, dupe ce maĭ înainte adunarea va fi ascultatŭ esplicările sale.

Rechemarea la ordine însă se mencionédă în procesul-verbal numaĭ în urmarea cerereĭ majorităţiĭ.

Art. 46. Funcţiunile de membru alŭ Consiliuluĭ judeţianŭ nu sunt retribuite.

Art. 47. Fie-care membru represintă în Consiliŭ judeţulŭ întregŭ, iar nu numaĭ circumscripţiunea electorală care 'lŭ a alesŭ.

Art. 48. Niciŭnŭ membru alŭ Consiliuluĭ nu póte lua parte la o deliberaţiune în care elŭ, saŭ o rudenie a sa de aprópe, (Art. 28) ar avea unŭ interesŭ personalŭ directŭ.

CAPITUL II.

Atribuţiunile Consiliuluĭ judeţianŭ.

Art. 49. Consiliulŭ judeţianŭ se pronunţă asupra tutulorŭ intereselorŭ esclusivŭ locale ale judeţuluĭ, fără prejudiciulŭ aprobaţiuneĭ cerute pentru validitatea încheierilorŭ sale, în casurile şi modulŭ prevĕdutŭ în capitolulŭ următor.

Elŭ este chematŭ a se rosti şi asupra tutulorŭ obiectelor ce i se deferă de către corpulŭ legiuitor saŭ de către guvernŭ.

Art. 50. In fie-care anŭ Consiliulŭ votézĕ budgetulŭ cheltuielelor anuluĭ viitor şi mijlócele pentru a-le acoperi; asemenea cercetézĕ şi închee sumele venitorilor şi cheltuielilor anuluĭ trecutŭ.

Art. 51. Veniturile judeţuluĭ se compunŭ acum de odată:

1). De contribuţiunile adiţionalĭ pentru trebuinţele judeţuluĭ, votate de Consiliul judeţeanŭ, în marginele autorisăreĭ putereĭ legiuitóre, pe lîngă contribuţiunea directă către Statŭ.

Aceste contribuţiuni suntŭ:

a). *Obligatorie*, pentru acoperirea cheltuielelor ce legea pune în sarcina judeţuluĭ.

b). *Facultative*, pentru acele cheltuelĭ, ce Consiliul judeţeanŭ ar găsi cu cale a vota, spre întîmpinarea vre unuĭ alt interesŭ al judeţuluĭ.

2). Din o subvenţiune din casa Statuluĭ în proporţiune cu cheltuielile ce

trecŭ de la administraţiunea centrală în sarcina judeţuluĭ. Cifra acesteĭ subvenţiunĭ se ficséză pe fie-care anŭ de legea financială (Budgetŭ).

3). De alte venitură întîmplătóre ce se potŭ înfiinţa, de trecătórea pe poduri stabilite cu cheltuiala judeţului, etc.

Art. 52. Cheltuielele judeţuluĭ sunt: 1) obligatorii, 2) facultative.

Obligatoriĭ sunt tóte cheltuielele ce legea pune în sarcina judeţuluĭ şi pe care Consiliul este dator a le trece neapĕrat pe fie-care anŭ în budgetul judeţuluĭ.

Ele suntŭ maĭ cu osebire următórele:

1). Chiria şi reparaţiunile localurilor pentru Tribunal, Prefectură şi Casarma de jéndarmĭ, destinate judeţuluĭ; cumpărarea şi întreţinerea mobiliarului trebuitor pentru acestea.

2). Lefile membrilor comitetuluĭ permanent, aceea a sécretariuluĭ Consiliuluĭ judeţeanŭ şi a celor-l-altĭ impiegaţĭ ce depindŭ de acest Consiliŭ, precum şi tóte cheltuielele cancelarieĭ.

3). Înfiinţarea, când vor ajunge mijlócele, iar până atunci chiria localuluĭ, precum şi întreţinerea şi mobilarea închisorilor civile ale judeţuluĭ, în care nu se cuprindŭ însă închisorile centrale atîrnate directŭ de Statŭ.

4). Întreţinerea drumurilor şi podurilor judeţeane, precum şi a altor lucrărĭ publice ce legea le ar pune în sarcina judeţuluĭ.

5). Lefile şi cheltuelile de drumŭ, până la cifra ce se va ficsa prin o dispositiune specială, a inginerilor şi a altor impiegaţĭ de poduri şi şosele în serviciul judeţuluĭ.

6). Cheltuiala tipărireĭ listelor electorale ale judeţuluĭ şi a listelor juraţilor, când se va înfiinţa acéstă institutiune.

7). Cheltuiala drumuluĭ membrilor Consiliuluĭ ce s'ar trimite de către el cu vre o însărcinare în judeţŭ.

8). Cheltuiala aşedemintelor de instrucţiune, conformŭ legeĭ de instrucţiune publică, ajutorul ce s'ar acorda comunelor sărace pentru instrucţiunea primară.

9). Jumĕtate din cheltuiala alçătuireĭ tabelelor decemalĭ pentru statul civilŭ.

10). Întreţinerea spitalelor şi aşedemintelor de bine-facere atîrnate de judeţŭ, cheltuiala întreţinerĭĭ copiilor găsiţĭ (lepădaţĭ) şi a smintiţilor, întru cât acestia n'ar găsi adăpostire în aşedămintele Statuluĭ, ale judeţuluĭ saŭ ale particolarilor astăzi în fiinţă, şi întru cât s'ar recunósce de Consiliŭ saŭ de Comitetul permanentŭ neputinţa comunelor respective de a acoperi acea cheltuială.

11). Cheltuiala organisăriĭ şi întreţinerĭĭ unuĭ serviciŭ de postă de scrisorĭ, între capitala judeţuluĭ şi comunele principalĭ.

12). O sumă destinată pentru cheltuelile întêmplătóre şi neprevĕdute ale judeţuluĭ.

Cheltuelele facultative se votéză de Consiliŭ în mărginile mijlócelor ce rĕmânŭ judeţuluĭ dupe acoperirea cheltuelelor obligatoriĭ.

Art. 53. Tóte veniturile şi cheltuielele judeţuluĭ trebue să figureze în budget şi în semile judeţeane.(1)

Nicĭ o strămutare de cheltuelĭ nu se póte face de la un capitol la altul nicĭ de la un Articol la altul al budgetuluĭ, fără prealabila autorisare a Consiliuluĭ judeţeanŭ şi fără aprobarea Domnuluĭ.

Art. 54. În luna ce urmézĕ închiderea sesiuneĭ Consiliuluĭ, un estractŭ al semilor judeţuluĭ, regulat dupe natura veniturilor şi a cheltuelelor, se publică în Monitorul Oficialŭ şi se depune în arhivele Camereĭ Legiuitóre.

Asemenea se va urma şi cu budgetele până într'o lună dupe aprobarea lor.

Semile se depunŭ tot-odată în cancelaria Comitetuluĭ permanentŭ, unde vor sta deschise în timpŭ de o lună, orĭ cuĭ va voi a le cerceta.

Art. 55. Consiliulŭ judeţeanŭ otărasce lefile tuturor impiegaţilor plătiţĭ de judeţŭ.

(1) Prin *semme* se înţelege socotelĭ.

El numesce d'a dreptul pe toți împiegații carii priimescŭ retribuțiune de la dînsul.

Art. 56. O casă de pensiune se va institui în fie-care reședință de județŭ de către Consiliul județeanŭ, pentru impiegații seĭ particularĭ.

Art. 57. Consiliul decide despre înființarea și îmbunătățirile stabilimentelor publice atêrnate de județŭ.

Art. 58. El autorisă împrumuturile ce ar fi de neapĕrată nevoe a se contracta pe compta județuluĭ, înstrăinările și schimbările avereĭ ce ar posedа județul, precum și transacțiunile atingătóre de acéstă avere.

Art. 59. El autorisă p rnirea și urmărirea înaintea Tribunalelor a proceselor privitóre la averea județuluĭ, fie pentru a reclama, fie pentru a apĕra, fără prejudițiul glăsuireĭ Art. 88, alineatul 5 a legeĭ de față.

Urmărirele proceselor se vor face potrivit Art. 106.

Art. 60. Consiliul statuézĕ asupra construcțiuneĭ drumurilor și podurilor județeane, canalelor și altor lucrărĭ publice, ce ar avea a se face, saŭ în total, saŭ în parte, cu cheltuiala județuluĭ.

Art. 61. Urmând a se esecuta vre o lucrare de înființare, de întreținere saŭ de reparațiune, atingătóre de maĭ multe județe, fie-care județŭ interesat este chiemat a se pronunța asupra unor asemenea cestiunĭ; în casŭ de neunire, Guvernul otărăsce, dupe ce a ascultat întêmpinările fie-căruia consiliŭ în parte, consultând și opinia Consiliuluĭ de Statŭ.

Art. 62. Consiliul adoptă proectele, planurile, divisiunile (smeturile) acelor lucrărĭ a căror cheltueală se votează de el, afară dacă ar însărcina cu acésta pe Comitetul permanent.

Art. 63. Clasificarea drumurilor județiane, ca și a acelora ale Statuluĭ, se face prin o lege, după ce se va supune maĭ nainte Camereĭ L giuitóre socotința Consiliilor județeane respective.

Art. 64. Consiliul pronunță asupra esecutăreĭ lucrărilor ce intereséză tot odată pe maĭ multe comune ale județuluĭ, precum și asupra părțeĭ de cheltuială ce se cuvine a se purta de fie-care comună, dupe ce va fi cerut maĭ nainte socotința Consiliurilor respective. Acesta păstrézĕ însă dreptul de a reclama la consiliul de Stat, asupra hotărireĭ Consiliuluĭ județianŭ până în 40 ḑile de la notificarea otăririĭ.

Art 65. Consiliul pronunță asupra cererilor privitóre la înființarea, desființarea saŭ schimbarea ḑilelor de târgŭ în județŭ.

Art. 66. Consiliul își dă socotința asupra modificărilor propuse la circonscripțiunea (otarele) actuale ale județelor, ale plaselor (ocólelor) și ale comunelor, precum și asupra desemnațiuneĭ(1) residențelor de Sub-prefectură.

Art. 67. Consiliul póte însărcina pe unul saŭ pe maĭ mulțĭ din membriĭ seĭ de a aduna la fața loculuĭ sciințele de care ar avea trebuință în marginea atribuțiunelor sale.

El póte corespunde cu autoritățile constituite și cu funcționariĭ publicĭ pentru a dobîndi asemenea sciințe.

Dacă dupe două cererĭ, constatate prin corespondință, vre o autoritate administrativă subalternă n'ar fi urmat a da sciințele cerute, Consiliul póte delega pe unul saŭ pe maĭ mulțĭ din membriĭ sĕĭ pentru a le dobîndi la fața loculuĭ, pe cheltuiala personală a ḑiseĭ autorități, afară când eă ar dovedi că întârdierea n'a provenit din vina sa.

Art. 68. Consiliul județianŭ póte face reglemente pentru administrarea intereselor speciale ale județuluĭ, pe care le publică în forma prevĕḑută la Art. 98. și 99 a legeĭ de față; pentru a asigura esecutarea lor el póte statorici pedepse bănescĭ până la 200 leĭ.

1) Prin desemnațiune se înțelege însemnare.

Aceste reglemente nu potŭ însă atinge obiecte deja prevĕdute de legĭ şi de reglementele administraţiuneĭ generale, ce suntŭ de sine desfiinţate de îndată ce administraţiunea generală ar statua în urmă asupra obiectelor reglementate de Consiliul judeţianŭ.

La casŭ de nemulţumire asupra hotărîreĭ administraţiuneĭ generale, se referă la Consiliul de Statŭ.

Art. 69. Consiliulŭ judeţianŭ póte adresa d'a dreptul Ministeriuluĭ din Intru, prin Preşedintele sĕŭ, reclamaţiunele ce ar găsi de nevoie a face în interesul esclusivŭ speciale şi local al judeţuluĭ, esprimând opiniunea şi dorinţele sale asupra stăreĭ şi trebuinţelor diferitelor servicĭĭ publice, întru eât privesce pe acel interesŭ.

A doa di dupe închiderea fie-căreia sesiunĭ, biuroul trimite Ministeriuluĭ din Intru tóte procesele verbalĭ ale şedinţelor.

Până într'o lună dupe închiderea Consilielor judeţiane, Ministeriul din Intru este dator a presenta Domnuluĭ raportul sĕŭ despre resultatele lucrărilor acestor Consilie, precum şi despre trebuinţele şi dorinţele districtelor esprimate de Consilie.

El va propune tot-odată Domnuluĭ mĕsurile cuvenite pentru a remedia la defectuositătile dovedite în serviciul public al judeţelor.

CAPITUL III.

Despre aprobarea şi intervenirea Domnuluĭ saŭ a puterеĭ legiuitóre în privinţa actelor Consiliuluĭ judeţianŭ.

Art. 70. Suntŭ supuse aprobărеĭ Domnuluĭ, înainte de a se pune în lucrare, încheierile Consiliuluĭ asupra obiectelor următóre:

1). Budgetul cheltuielelor judeţuluĭ, mijlócele pentru a le acoperi, precum şi împrumutările pe care judeţul s'ar vedea nevoit a le contracta, şi care nu întrecŭ o ḑecime a venituluĭ anual al judeţuluĭ.

Iar acele ce ar întrece acea ḑecime, suntŭ supuse încuviinţărеĭ Camereĭ Legiuitóre.

Datoriile ce ar contracta un judeţŭ, precum şi dobînḑile lor, se trecŭ neapĕrat potrivit cu scadenţa lor (echeance) în rîndul cheltuielelor obligătóre ale budgetuluĭ şi suntŭ supuse tutulor regulelor prevĕḑute pentru acele cheltuielĭ.

2). Crearea de stabilimente de folosŭ publicŭ pe cheltuiala judeţuluĭ.

3). Cumpĕrările, schimburile, instreinările şi transacţiunile judeţuluĭ, privitóre la averĭ mişcătóre, a cărora valóre ar trece peste o ḑecime a venituluĭ anual al judeţuluĭ; pentru asemenea acte relative la o valóre inferióră aprobarea Prefectuluĭ este de ajunsŭ.

Iar când aceste acte privescŭ averĭ nemişcătóre ce suntŭ de o valóre mai mare de câtŭ a treia parte din venitul anual al judeţuluĭ, ele suntŭ supuse încuviinţărеĭ Adunărеĭ Generale.

4). Construcţiunea de drumurĭ, podurĭ, canale şi alte lucrărĭ publice, făcute în totul saŭ în parte, cu cheltuiala judeţuluĭ, când costul lor total trece peste o a cincea parte din venitul judeţuluĭ.

Pentru lucrărĭ de o valóre inferióră, se cere numaĭ aprobarea Prefectuluĭ.

5). Reglementele privitóre la administraţiunea interesĕlor specialĭ ale judeţuluĭ.

Art. 71. Domnul aprobă deliberările asupra obiectelor arĕtate în Articolul precedent, fără modificare, adică aşa precum s'aŭ votat de Consiliŭ, saŭ le respinge cu totul.

Iar dacă Guvernul ar judeca că încheierea Consiliuluĭ se póte amenda, el o întórce cu observările sale şi amână aprobarea saŭ respingerea până dupe altă deliberare.

Domnul însă póte refusa aprobarea sa la unul saŭ maĭ mulțĭ Articolĭ aĭ budgetuluĭ județianŭ, încuviințându-l pentru restŭ.

Dacă Consiliul n'ar înscrie în budget totul saŭ partea alocațiunelor trebuitóre pentru acoperirea cheltuielelor obligatóre ce legile punŭ în sarcina județuluĭ, saŭ daca nu s'ar întruni, saŭ s'ar despărți fără a vota cheltuielele obligătóre, atuncĭ Comitetul permanent, și in lipsa și acestuia, Prefectul trece de datorie (ex-oficio) în budget acele cheltuielĭ în proporțiune cu trebuințele județuluĭ. În orĭ ce casŭ însă, budgetul devine lucrător numaĭ prin ordonanță Domnéscă.

Dacă mijlócele județuluĭ n'ar ajunge pentru acoperirea tutulor cheltuielelor obligătóre, Guvernul propune Camereĭ o lege pentru a se acoperi neajunsul prin crearea de nouĭ mijlóce.

Nicĭ o cheltuială facultativă nu se póte înscrie de datorie (ex-oficio) în budgetul județianŭ fără a se vota maĭ ânteiŭ de Consiliul județianŭ.

Art. 72. Incheierile Consiliuluĭ asupra obiectelor arĕtate în Art. 70 se considerĕ de dreptŭ ca aprobate de Domnŭ, dacă în termenŭ de 40 ḑile de la data împărtășireĭ încheiareĭ n'a întervenit din partea Guvernuluĭ o decisiune contrarie, saŭ cel puținŭ o încheiere motivată prin care ficséză noul termenŭ ce'ĭ este trebuitor spre a se pronunța.

Art. 73. In termenul ficsat în Art. precedinte, Domnul póte anula tóte actele Consiliilor de județe, care ar fi contrarie interesuluĭ general saŭ eșite din atribuțiunile lor.

Domnul maĭ póte suspenda aducerea întru îndeplinire a acelor acte, fără a ficsa un termenŭ, dar atuncĭ Guvernul este dator a presenta un proiect de lege Corpurilor legiuitóre.

Incheierile Consiliuluĭ județianŭ ce nu vorŭ fi fostŭ anulate de Domnŭ, în termenulŭ arĕtatŭ, saŭ asupra cărora, dupe ce le a suspendatŭ, guvernulŭ n'ar fi presentatŭ unŭ proectŭ de lege Corpuluĭ legiuitor în sesiunea cea maĭ apropiată, devinŭ lucrătóre și nu se maĭ potŭ anula de cât în puterea unuĭ votŭ alŭ Camereĭ.

Ordonanțele Domnescĭ cuprinḑênd anularea saŭ suspendarea încheierilor Consiliilor sunt motivate și se publică în Monitorul Oficial; sub nicĭ un cuvênt Consiliele județelor nu potŭ refusa de a se conforma acestor ordonanțe.

Art. 74. Orĭ-ce întrunire a Consiliilor județiane, care s'ar constitui și ar delibera afară de timpul și contrariŭ moduluĭ arĕtat de Art. 30, 31, 32, 33, 34, 35 și 36, este nelegală.

Orĭ-ce actŭ saŭ încheiere s'ar face într'o asemenea întrunire, se considerĕ ca neurmate și nu potŭ avea nicĭ un efectŭ.

In asemenea casŭ Prefectul ia mĕsurile trebuitóre pentru ca Adunarea să se despărțéscă îndată.

El redige procesul-verbal despre cele întîmplate și 'l transmite Ministeriuluĭ Publicŭ spre legiuita urmărire prin canalul judecătorescŭ.

Consiliariĭ ce vor fi luat parte la întruniriĭ nelegalĭ se vor pedepsi cu închisóre de la o lună pênă la duoĭ anĭ; tot acea otărîre îĭ póte declara escluși din Consiliul județianŭ pe timpŭ până la 4 anĭ din ḑioa condamnăreĭ.

Pentru Consiliariĭ însă care ar dovedi că de și aŭ asistat la asemenea întruniri nelegalĭ, nu s'aŭ împărtășit la încheieri eșite din atribuțiunile Consiliuluĭ saŭ vătămătóre interesuluĭ general, Tribunalul va putea admite împrejurărĭ atenuante și reduce pedépsa.

Art. 75. Nicĭ un consiliŭ județianŭ nu se póte pune în corespondință cu consiliul unuĭ alt județŭ, asupra unor obiecte eșite din atribuțiunile sale, asemenea nicĭ nu póte face proclamărĭ saŭ adrese către locuitorĭ.

In aceste casurĭ, Prefectul are dreptul a suspenda deliberările Consiliuluĭ până la decisiunea Domnuluĭ.

Art. 76. Domnul póte proroga (amâna) o sesiune începută a Consiliului, pe timpŭ de treĭ luni, şi 'l póte şi desolva.

In acest din urmă casŭ se proceda până în duoă luni la o nouă alegere.

Art. 77. Consiliul judeţianŭ póte să esprime Guvernului dorinţe privitóre la interesele generale ale judeţului.

CAPITUL IV.

Despre dăinuirea funcţiunilor membrilor Consiliului judeţianŭ.

Art. 78. Membriĭ Consiliului judeţianŭ se alegŭ pe timp de 4 anĭ.

Consiliul se prenoesce pe jumĕtate din duoĭ anĭ în duoĭ anĭ, cea ântêiŭ prenoire se face prin urmare duoĭ anĭ dupe începerea sesiuneĭ ântêia, afară de casul de disolvare, unde Consiliul se renoesce cu totul.

In ântêia sesiune Consiliul împarte pe Membriĭ sĕĭ activĭ şi suplianţi, în duoă seriĭ prin tragerea la sorţi. Membriĭ cariĭ vor trage cele ântêiŭ numere com punŭ seria destinată a eşi maĭ nainte.

Membriĭ eşiţĭ potŭ fi realeşĭ.

Art. 79. Demisiunele Consiliarilor trebue a se adresa Consiliului; când acesta n'ar fi adunat, Comitetului permanent.

La prilegiŭ de vacanţă prin anulare, obţiune, demisiune, mórte saŭ perdere a uneĭ saŭ maĭ multor condiţiunĭ de eligibilitate a vre unuĭ Membru activŭ, Comitetul chiamă îndată pe Consilierul supleant, alesŭ de plasă, care a remasŭ nerepresintat.

Dacă vacanţa ar privi tot odată şi pe Membrul activŭ şi pe supleantul uneĭ circonscripţiunĭ electorale, Prefectul în urmarea împărtăşireĭ Consiliului judeţianŭ saŭ a comitetului permanent, convócă colegiul electoral respectivŭ pentru a procede până în duoă luni la o nouă alegere.

TITLUL VI.

Despre Comitetulŭ permanent alŭ Consiliului de judeţŭ.

CAPITUL I.

Numĕrulŭ membrilor. Necompatibilităţi. Dăinuirea funcţiunelor.

Art. 80. Comitetulŭ permanent alŭ Consiliului judeţianŭ se compune de treĭ Membrĭ în fie-care judeţŭ, afară de preşedinte.

Art. 81. Casurile de necompatibilitate pentru funcţiunele de Membru Comitetului permanent, sunt tot acelea ca şi pentru Membriĭ Consiliului judeţianŭ, cu adăogire că ceĭ ântêiŭ nu potŭ fi totŭ într'unŭ timpŭ şi în serviciulŭ vre uneĭ Comune.

Nu potŭ figura în Comitetulŭ permanent, douĭ Membrĭ totŭ aĭ aceliaşĭ plase. La alegerea de duoă asemenea persóne, acea care a dobînditŭ maĭ multe voturĭ se preferă. În casŭ de paritate, sórta decide.

Membriĭ comitetului ce s'ar numi de Guvernŭ saŭ de vre o comună, la o funcţiune retribuită, încetézĕ îndată de a face parte din Comitet, şi se înlocuescŭ prin unul din suplenţiĭ aleşĭ de Consiliŭ.

Art. 82. Supleantulŭ care înlocuesce pe unŭ membru eşit, funcţionézĕ până la espirarea mandatului predecesorului sĕŭ, afară dacă în cursulŭ acestuĭ termen ar perde cualitatea sa de Consiliar.

Art. 83. Membriĭ Comitetului permanent se alegŭ pentru termenŭ de 4 anĭ, eĭ se prenoescŭ din duoĭ în duoĭ anĭ; unulŭ la termenulŭ ântêiŭ şi duoĭ la celŭ

din urmă. Membrul ce urmézá a eşi la celŭ întêiŭ termenŭ se determină prin sorţi la întêia sesiune a Consiliuluĭ, dupe modul prevĕdutŭ la Art. 78. Ĕĭ funcţionézá până la instalarea succesorilor lor.

Membrii eşiţi potŭ fi realeşi.

Art. 84. Congediile Membrilor se acordă de Comitetŭ.

Dacă absenţa unuĭ Membru s'ar prelungi preste treĭ şedinţe, el se înlocuesce, pe timpulŭ absinţeĭ, prin unŭ Membru supleant, dupe ordiua glasurilor dobîndite la alegerĭ.

Supleantulŭ priimesce jumĕtate lĕfa Membruluĭ absent în congediŭ pe totŭ timpulŭ înlocuireĭ sale, şi lĕfa tótă, cândŭ înlocuesce pe unŭ Membru absent fără congediŭ.

CAPITUL II.

Dispositiuni generalĭ atingătóre de comitetul permanentŭ.

Art. 85. Comitetulŭ este presidat de Prefect. Preşedintele are votŭ deliberativŭ, şi la paritatea glasurilor, vot preponderent.

Art. 86. Comitetulŭ supune regulamentulŭ sĕŭ interior Consiliuluĭ judeţianŭ şi apoĭ Domnuluĭ spre aprobare.

Pentru a putea delibera, trebue să fie faţă celŭ puţinŭ duoĭ membri aleşi de Consiliŭ.

Orĭ-ce încheiere se face prin majoritatea glasurilor.

Procesele verbalĭ ale şedinţelorŭ sunt sumare, şi dupe aprobarea lor, se trec, subsemnate de toţĭ membrii care aŭ tostŭ faţă, într'unŭ înadinsŭ protocolŭ parafatŭ de Preşedintele Consiliuluĭ judeţianŭ.

Nu se póte procede la ordinea ḑileĭ până a nu se aproba procesulŭ verbalŭ alŭ şedinţeĭ din urmă.

Art. 87. Fie-care membru priimeşte pe anŭ o lĕfă de 8,000 leĭ; iar în oraşele Bucurescĭ, Iaşĭ, Craiova, Galaţĭ, Brăila, Ploeştĭ şi Ismail câte 10,000 leĭ.

Atribuţiunele Comitetuluĭ.

Art. 88. Comitetulŭ permanentŭ este representantulŭ Consiliuluĭ judeţian, în intervalulŭ sesiunelor.

Elŭ pregăteşte elementele şi culege lămuririle trebuitóre pentru cestiunele ce urmézá a se supune Consiliuluĭ la sesiunea următórie.

Elŭ îşĭ dă socotinţa asupra tutulor obiectelor ce ĭ sunt supuse de legĭ saŭ i se deferă de Guvernŭ.

În timpulŭ sesiuneĭ, Membrii comitetuluĭ aleşi de consiliŭ nu încetézá de a lua parte la tóte deliberările acestuia, iar în intervalulŭ, precum şi în timpulŭ sesiuneĭ, în ḑilele libere, Comitetul deliberă asupra orĭ ce priveşte administrarea ḑilnică a intereselor esclusivŭ locali ale judeţuluĭ, precum şi asupra moduluĭ esecutăreĭ acelor legĭ, care chiamă intervenirea Comitetuluĭ.

Elŭ apără înaintea tribunalelor procesele pornite în contra judeţuluĭ, fără a maĭ aştepta deliberarea Consiliuluĭ judeţianŭ, cândŭ acesta n'ar fi adunat. In privinţa avereĭ mişcătóre a judeţuluĭ, elŭ póte chiar porni procesŭ, intenta acţiunĭ posesorĭĭ (de proprietate) şi face actele de conservare; tóte acestea însă prin stăruinţa şi îngrijirea Prefectuluĭ.

Art. 89. În intervalul sesiunelor consiliuluĭ şi în casŭ de urginţă absolută, comitetul permanent póte pronuncia şi asupra cestiunilor maĭ special reservate consiliuluĭ cu îndatorire de a le aduce la cunoştinţa acestuia la cea întêiŭ întrunire.

Acéstă facultate nu se întinde ênsă la budgetŭ şi la socotelile judeţuluĭ,

*

nici la numirile și presintările de candidați pentru posturile atîrnate de Consiliŭ, precum nici la distituirele, care aceste tóte rĕmînŭ reservate otărârilor Consiliuluĭ, afară de numirile și presentările ce le ar fi delegat Comitetuluĭ anume.

În casurĭ grave însă, Comitetul póte suspenda pe un impiegat numit de consiliŭ și a 'l înlocui, dar numaĭ pînă la cea maĭ apropiată întrunire a Consiliuluĭ. Consiliulŭ póte revoca saŭ modifica decisiunile comitetuluĭ autorisat prin articolul de față, în cât ele n'ar fi încă puse în lucrare.

Art. 90. Membriĭ comitetuluĭ nu pot lua parte, nici directŭ nici indirectŭ, la vre-o antreprisă saŭ adjudecare de lucrărĭ publice, saŭ alte care ar atîrna de Stat, de județŭ, saŭ de vre-o comună a județuluĭ.

Art. 91. Comitetulŭ póte însărcina pe membriĭ sĕĭ activĭ sĕŭ supleanți cu misiunĭ atingătóre de interesele județuluĭ, de câte orĭ va cere trebuința.

Art. 92. Décă dupĕ douĕ invitărĭ succesive, dovedite prin corespondență, autoritățile administrative subalterne n'ar fi urmat însarcinărilor Comitetuluĭ, el póte trimite pe un membru al sĕŭ la fața loculuĭ, pe cheltuiala personală a acelor autorități, pentru a aduna lămuririle saŭ observările cerute, și pentru a pune în lucrare mĕsurele prescrise de Consiliŭ saŭ de Comitet.

Art. 93. Comitetul verifică prin un membru de aĭ sĕĭ starea veniturilor și a cheltuielelor județuluĭ de câte orĭ va găsi cu cale, și cel puținŭ odată pe anŭ.

Art. 94. La începutul fie căreia trilunii, Ministeriul de finance pune la dispositiunea Comitetelor permanente a tulorŭ Consilielor de județe, productul dărilor prelevate în trilunia trecută, de către impiegații sĕĭ pe séma județelor, precum și sumele ce legile le acordă din casa Statuluĭ.

Art. 95. Nu se póte dispune de banĭ județuluĭ de cât numaĭ pe rînduelĭ (mandate) regulat liberate de Comitetul permanent.

Aceste rînduelĭ trebue a fi sub-scrise tot odată de Presidiatele, de un membru al Comitetuluĭ și de Secretar, ele sunt adresate Casieruluĭ județuluĭ; acesta nu le va putea plăti în marginea Articoluluĭ corespundĕtor al budgetuluĭ județianŭ saŭ al credituluĭ relativŭ, votat de Consiliŭ și aprobat de Domnŭ saŭ de puterea legiuitóre, dupe competință.

La începerea fie căria lunĭ, Comitetul va adresa Ministeriuluĭ din Intru socoteala sumelor cerute și plătite în luna trecută din fondurile județiane.

Art. 96. Casierul județuluĭ este dator a ține o comptabilitate deosebită de fondurile județuluĭ, neamestecîndu-le, sub rĕspunderea sa personală, cu fondurile Statuluĭ.

Comitetul are dreptul de a face revisiunea caseĭ județiane, orĭ cândŭ va găsi de cuviință, și a reclama la Ministeriŭ în contra abusurilor ce ar descoperi din partea Casieruluĭ.

Art. 97. Cu douĕ sĕptămînĭ înaintea deschidereĭ fiă-căreia sesiunĭ a Consiliuluĭ județianŭ, Comitetul permanent trimite tutulor membrilor programa lucrărilor de care urméză a se ocupa Consiliul.

In fie-care anŭ, la deschiderea sesiuneĭ ordinare, Comitetul espune Consiliuluĭ situațiunea județuluĭ, sub tóte privirile ce intră în atribuțiunele sale. Acéstă espunere se publică în Monitor.

Comitetul maĭ supune Consiliuluĭ tóte semele veniturilor și cheltuielelor esersiciuluĭ precedinte, și propune budgetul cheltuielilorŭ anuluĭ viitor și mijlócele pentru a le acoperi, însocite și semele și budgetul de tóte piesele justificative.

Art. 93. Art. 48 și 70 în casurile prevĕdute la Art. 89 și Art. 73 și 75 a legeĭ de față, se aplică și Comitetuluĭ permanent.

In casul prevĕdut la Art. 89, resoluțiunele și actele Comitetuluĭ se publică îndată în Monitor.

Art. 99. Reglementele și ordonanțele Consiliuluĭ județianŭ, saŭ ale Comitetuluĭ permanent, îndestrate, în casurile prevĕdute maĭ sus, cu aprobarea Dom-

nului său a Camerei Legiuitóre, se subscriu de Președintele respectivu și se contrasemnează de Secretar.

Prin îngrijirea Prefectului ele se publică în Monitor în forma următóre:

„In urmarea aprobărei (Domnului său a camerei Legiuitóre) său“ conformu „Art. 72 al legei pentru înființarea Consiliilor județiane.

„Consiliul județianu (său comitetulu permanent al Consiliului județian) ju„dețului.... încheie său ordonă.... (urmézá reglementul său ordonanța.)“

Art. 100. Aceste reglemente și ordonanțe se trimitu autorităților competinte, și devinu obligatóre optu dile dupe publicarea lor în Monitoru, afară de casurile unde acest termenu s'ar fi scurtat prin însuși regulamentul său ordonanță.

Pe lîngă publicarea în Monitor, Prefectul póte întrebuința, la nevoe, și al modu de publicare.

TITLUL VII.

Despre Secretarul Cousiliului județianu și al Comitetului permanent.

Art. 101. Secretarul asistă la tóte ședințele Consiliului județianu și a Comitetului permanent. El este special însărcinat cu redigearea proceselor verbale și cu transcrierea teaturilor deliberărilorú în protocóle, care vor fi deosebite pentru Consiliu și Comitet, însă și unul și altul numerotate și parafate de Președintele Consiliului. Actele așa transcrise, precum și originalele proceselorú verbale, se subscriu ântêiu de Secretarú și apoi de Președinte și de toți membrii carii aú fost față la deliberări.

In casu de împedecare a Secretariului, Comitetul rînduesce pe un membru al séu spre a 'l înlocui. Actele Consiliului, originale și copii, se subsemnéză de președinte, de Consiliari, Secretari și de Secretarul Consiliului, iar acelea ale Comitetului, de Prefect și de Secretarú. Sigiliul județului stă în păstrarea Secretarului, și se pune pe tóte espediținile.

Arhiva iarăși stă în păstrarea Secretarului; el este datorú a comunica membrilor Consiliului și Comitetului tóte hârtiile ce i s'ar cere. Aceștia însă nu potú a le scóte din Cancelarie.

El remite fie-căruia membru un esemplar de orí ce s'ar tipări în numele Consiliului său al Comitetului.

El priveghează cancelaria, sub direcțiunea Prefectului și conformu ordinelor sale.

Leafa sa este de 8000 leí pe anú; el este dator a resida în capitala județului.

Art. 102. Suspendarea său disolvarea Consiliului județianu și a Comitetului permanent, nu trage dupe sine încetarea funcțiunilor Secretarului care urméză a contra-semna actele atingatóre de atribuțiunile Comitetului permanent, conformu Art. 108.

In asemenea casu, în sesiunea urmatóre Consiliul județianu póte menține pe Secretarú în funcțiune său presinta Domnului condidați pentru numirea unui alt Secretar.

Art. 103. Secretarul nu póte ocupa nicí o altă funcțiune, salariată de Guvernu, de județu său de vre o comună.

Ellu nu póte figura ca advocat său ca plenipotent în pricinile unde județul ar avea un interesu direct său indirect.

Disposițiunile Art. 28, privitóre la înrudirea cu membrii Comitetului, și Art. 81. privitor la împărtășirea lor la vre un serviciu, antreprisă său adjudecare, se aplică de asemenea și Secretarului.

TITLUL VIII.

Despre relaţiunile Prefectuluĭ cu Consiliul judeţianŭ şi cu Comitetul permanent.

Art. 104. Prefectul din preună cu membriĭ Comitetuluĭ îngrijescu de pregătirea prealabilă a lucrărilor ce urméză a se supune Consiliuluĭ.

Art. 105. El are dreptul de a asista la tóte deliberările Consiliuluĭ judeţianŭ, afară la acele ce privescŭ la cercetarea semilor sale atingătóre de interesele speciale ale judeţuluĭ.

Consiliul este dator a 'l asculta orĭ când cere cuvêntul.

Prefectul póte face Consiliuluĭ propunerile ce le ar găsi cu cale, fără ca Consiliul să pótă refusa a le lua în deliberare.

Prefectul nu ia nicĭ odată parte la votarea Consiliuluĭ; Consiliul póte cere presinţa Prefectuluĭ la orĭ ce deliberare.

Art. 106. Prefectul e singur însărcinat cu esecutarea încheierilor Consiliuluĭ şi a Comitetuluĭ permanent. Tóte acţiunile în justiţie, privitóre la interesele speciale ale judeţuluĭ, se esercită în numele Comitetuluĭ permanent prin stăruinţa şi îngrijirea Prefectuluĭ.

Art 107. Dacă Consiliul saŭ Comitetul aŭ făcut încheieri eşite din atribuţiunile lor, saŭ care ar vătăma interesul judiţianŭ, Prefectul este dator a face recursul sĕŭ la Guvernŭ pînă în 10 ḑile, şi a notifica Consiliuluĭ saŭ Comitetuluĭ a doua-ḑĭ dupe ce 'l aŭ făcut.

Recursul Prefectuluĭ suspendă închierea Consiliuluĭ saŭ a Comitetuluĭ în timpŭ de 30 ḑile de la data notificărĭĭ. Dacă în acest termen Guvernul nu s'a pronunciat, închierea este lucrătóre.

Art. 108. In casŭ de disolvarea a Consiliuluĭ judecianŭ, ordonanţa Domnéscă se rosteşte tot odată dacă acea disolvare privesce numaĭ pe Consiliŭ saŭ şi pe Comitetul permanent.

Desolvânduse şi acesta, Prefectul singurŭ remâne însărcinat cu administrarea intereselor locale ale judeţuluĭ pînă la instalarea nouluĭ Comitet alesŭ din noul Consiliŭ, având a'ĭ da sémă de administrarea intereselor locale ale judeţuluĭ în acest interval.

TITLUL IX.

Despre Sub prefect în relaţiunile sale cu Consiliul judeţianŭ şi cu Comitetul permanent.

Art. 109. Sub-prefectul este dator a priveghia esecutarea ânchierilor urmate de Consiliul judecianŭ şi de Comitetul permanentŭ.

Când Comitetul trimite încheierile sale direct vre uneĭ comune, el le comunică tot odată şi Sub-prefectuluĭ.

Art. 110. Sub-prefectul visitéză tóte comunele plaseĭ sale, inspectă registrele statuluĭ civil şi verifică starea caselor comunalĭ, cel puţinŭ de două orĭ pe anŭ, şi orĭ când va găsi de cuviinţă, raportând Comitetuluĭ orĭ ce neregularitate, neîngrijire saŭ abusŭ ar descoperi.

Art. 111. Cu o lună înaintea întrunireĭ Consiliuluĭ judeţianŭ, el adresă Comitetuluĭ permanent un raport despre trebuinţele plaseĭ, despre îmbunĕtăţirile ce s'ar putea introduce şi despre orĭ care alt obiect în atribuţiunile Consiliuluĭ.

Art. 112. Asemenea va face Comitetuluĭ, în luna Ianuarie a fie căruĭ anŭ, un raport despre starea plaseĭ în cursul anuluĭ trecut, raport însocit de notiţele statistice ce ar fi putut aduna saŭ ce 'ĭ s'ar cere de Comitet.

Art. 113. Pînă la înfiinţarea Consiliilor judeţene şi a Comitetelor perma-

nente. Prefecții județelor sunt însărcinați cu tóte lucrările atingătóre de alegerile Consiliului ce suntu atribuite Comitetului în legea de față.

LEGE ORGANICA.

Asupra comptabilității generale a Statului.(1)

(Decret. la 31 Marte 1864 prom. la 14 aprilie 1864.

CAPITOLUL I.

Budgetul general allu Statului.

Art. 1. Serviciulu și Comptabilitatea legislativă a finanțelor Statului sunt supuse legei de față.

Art. 2. Tóte veniturile Statului și chieltuielile neapărate spre îndeplinirea osebitelorŭ serviciurĭ, aședate conformŭ legilorŭ, trebuescŭ autorisate pentru fiăcare anŭ de o lege anuală de finance și formézăbudgetulŭ generalŭ alŭ Statului.

Tóte veniturile se trecŭ în budgetulŭ veniturilorŭ în întregimea lorŭ, după legea specială a fiă-căruia impositŭ, iar urmândŭ nevoie a se modifica cătimea unuĭ impositŭ, acésta se va face maĭ întêiŭ prin o osebită lege, privitóre anume pe acelŭ impositŭ, și atuncĭ numaĭ se va putea trece în budgetŭ cu acea modificare.

Tóte chieltuielile precumŭ și acele ocasionate cu împlinirea dărilorŭ se trecŭ în budgetulŭ cheltuielilorŭ.

---

(1) Prin acésta lege s'a abrogatŭ Regulamentulŭ relativŭ la comptabilitatea publică din 29 Noemvre 1860

Totŭ de o dată acésta lege a comptabilității a priimit maĭ multe modificărĭ printr'unŭ decretŭ din 27 Noem. 1864, prom. la 3 Decem. 1864. și ast-felŭ modificată ea s'a maĭ promulgat încă o dată la 15 Ianuarie 1865. Noĭ o publicăm cu data sa din 14 Aprilie, însă cu modificările de la 27 Noem. Eacă preambululŭ decertuluĭ din 27 Noem. 1864, care a modificat unele articole din astă lege:

„Noĭ Alessandru Ioan ect.

„Considerând că legea comptabilității ce va fi lucrătóre de la 1 Ianuarie 1865, de și în unele dispositiuni este bună și aplicabilă, are, însă câte-vu articole care, pe lîngă altele, sunt în contradicțiune între elle, în contradicțiune și cu alte legi promulgate, și chiar cu Conventiunea, pactulŭ nostru fundamentalŭ;

„Avênd în vedere că acelle articole, în starea în care se găsescŭ, în locŭ să aducă folósele la care tindŭ veri-ce dispositiuni alle uneĭ legĭ; elle, din contra, ar paralisa lucrările de comptabilitate;

„Considerând propunerile de modificațiuni făcute asupra acestor articole;

„Avênd în vedere decisiunea luată de consiliulŭ de Ministri asupra acestor modificațiuni;

„Ascultând în acellași timpŭ și opiniunea consiliuluĭ nostru de Statŭ:

„Am decretat și decretăm;

„Am promulgat și promulgăm:

Art. 1. Modificațiunile propuse sunt priimite și articolile de maĭ josŭ din legea comptabilității se vor redacta în modulŭ următorŭ:

(urmează modificațiunile).

Art. 3. Guvernulŭ presintă Adunăreĭ în fie-care anŭ, în luna întêia a sesiuneĭ ordinare, budgetulŭ, aşa în câtŭ elŭ să fiă pururea votat celŭ puţinŭ cu ₫ece luni înaintea fie-căruĭ esercițiŭ.

Art. 4. Sunt considerate ca făcêndŭ parte dintr'unŭ esercițiŭ serviciile făcute şi drepturile dobândite, atâtŭ pe séma Statuluĭ, câtŭ şi pe séma creditorilorŭ sĕĭ, în cursulŭ anuluĭ pentru care este făcutŭ budgetulŭ respectivŭ.

Fiă-care anŭ financiarŭ începe la 1 Ianuarie şi se termină la 31 Decembrie acelaşŭ anŭ.

Cu tóte acestea, durata periodului în care trebuie a se îndeplini şi tóte factele de venituri şi de cheltueli ale fiă-căruia esercițiŭ, se prelugesce:

a). Până la 1 Fevruarie dupe finele anuluĭ financiarŭ respectivŭ, pentru a îndeplini, în limitele creditelorŭ deschise, serviciulŭ materialuluĭ a căruĭ esecutare începută nu s'ar fi pututŭ indeplini înaintea ultimuluĭ Decemvrie pentru causă de forță majoré séŭ de interesŭ publicŭ, care cause trebue a fi anunciate prin o declarație a ordonatoruluĭ, anecsată pe lângĕ ordonanță saŭ mandatŭ.

b). Până la 31 Iulie pentru licuidarea şi ordonanțiarea summeloră datorite creditelorŭ.

c). Până la 30 Septemvrie, totŭ după finele anuluĭ financiarŭ respectivŭ, pentru a complecta tóte operațiile relative la strîngerea şi la plata chĭeltuĭelilorŭ.

Art. 5. (Decret. 27 Noem. 1864) Déca bugetulŭ nu s'ar vota în timpulŭ o portunŭ, atunci guvernulŭ, conformŭ Art. 6 din Statulŭ din 4 Iulie anulŭ 1864, va îndestula serviciele conformŭ ultimuluĭ bugetŭ votat.(1)

CAPITUL II.

Comptabilitatea Generală.

§. 1.

Venituri.

Art. 6. După cererea Guvernuluĭ şi prin unŭ votŭ alŭ Adunăreĭ, budgetulŭ se va putea rectifica în cursulŭ anuluĭ în părțile care nu s'ar putea aplica.

Art. 7. Nicĭ unŭ impositŭ nu póte fi aşeḑatŭ nicĭ împlinitŭ daca nu este votatŭ de Adunare şi sancționatŭ de Domnŭ.

Împlinirea unuĭ impositŭ nu se póte face de câtŭ o lună celŭ puţinŭ după promulgarea legeĭ ce'lŭ aşeḑă.

Art. 8. (Decret. 27 Noem. 1864) Împlinirea impositelorŭ de tot felulŭ, directe saŭ indirecte, se va face pe tot timpulŭ, pe câtŭ budgetulŭ care le coprinde va fi în lucrare, afară déca chiar legea care le-a aşiḑatŭ ar fi determinatŭ o durată maĭ scurtă.(2)

Art. 9. Modulŭ licuidăreĭ, strângereĭ şi alŭ urmărireĭ, relativŭ la fie-care feliŭ pe percepere, se determină de legile şi regulamentele speciale.

Art. 10. Pentru orĭ-ce versemêntŭ séŭ trămitere de bani în numerariŭ şi alte valorĭ făcute în casele Statuluĭ pentru unŭ serviciŭ publicŭ, se va da îndată de

---

(1) Vechiulŭ art. 5 abrogatŭ: „Déca budgetulŭ presintat Adunăreĭ, conformŭ art. 3, nu ar fi votat în timpulŭ cuvenitŭ, atunci guvernulŭ indeplinesce serviciile publice conformŭ budgetuluĭ anuluĭ precedentŭ, fără însă a putea eşi câtuşi de puţinŭ din cifra cheltuelilorŭ votate în acestŭ bugetŭ, şi fără ca acésta să pótă urma maĭ mult de cât unŭ anŭ."

(2) Vechiulŭ art. 8 abrogatŭ: „Împlinirea impositelorŭ de totŭ felulŭ, directe séŭ indirecte, se votează numaĭ pe unŭ anŭ."

către Comptabilĭ o recipisă cu talonŭ în care se va înscrie versemêntulŭ făcutŭ şi natura monedelorŭ.

Acéstă recipisă este descărcătóre pentru acelŭ care a făcutŭ vĕrsamêntulŭ, şi formédă pentru elŭ unŭ titlu în privinţa Tesauruluĭ publicŭ, sub îndatorile însă din parte'ĭ, ca să facă a se viza recipisa şi a se tăia talonulŭ sĕŭ, în timpŭ de 24 ore, de către funcţionariĭ şi agenţiĭ administrativĭ însărcinaţĭ cu asemenea îndatoriri.

Art. 11. Orĭ ce intrare de fonduri în casele publice, din orĭ ce serviciŭ ar fi, se face în socotéla Ministeriuluĭ de finance, carele centralisă tótă summa în registre şi în Comptabilitatea generală.

Art. 12. Împlinirea banilorŭ Statuluĭ nu se va putea efectua de cât de către unŭ comptabilŭ alŭ Tesauruluĭ şi în virtutea unuĭ titlu făcutŭ după lege.

Ar. 13. Funcţiunile de ordonatorĭ şi de administratorĭ sunt necompatibilĭ cu funcţiunea de Comptabilŭ.

Afară din escepţiunile prevĕdute de lege, orĭ ce agentŭ însărcinatŭ cu mânuirea banilorŭ publicĭ, este privitŭ ca Comptabilŭ chiar prin faptulŭ primireĭ acelorŭ fonduri, constatată prin a sa chitanţă sĕŭ recipissă.

Nicĭ o manutenţiune (mişcarea banilorŭ de la o mână la alta) a acestorŭ banĭ, nu va putea fi esercitată, şi nicĭ o casă publică nu va fi gerată, de cătŭ de unŭ agentŭ pusŭ sub ordinile Ministeriuluĭ de finance, numitŭ de dinsulŭ sĕŭ după a sa presentaţiune, responsabilŭ către dinsulŭ pentrn a sa gestiune şi justiţiabilŭ alŭ Curţeĭ compturilorŭ.

Art. 14. Funcţiunile de Comptabilŭ şi de Casierŭ sunt incompatibile ca esersiciulŭ orĭ-căruia profesiunĭ de comerciŭ sĕŭ de industrie.

Art. 15. Nicĭ unŭ Comptabilŭ sĕŭ Casierŭ nu va putea lua parte directă sĕŭ indirectă la adjudicaţiunile de furniture sĕŭ de lucrări publice.

Art. 16. Nimenĭ nu va putea fi instalatŭ în esersiciulŭ funcţiuneĭ sale de Comptabilŭ alŭ banilorŭ publicĭ, numaĭ în virtutea titluluĭ funcţiuneĭ sale, ci va trebui maĭ întêiŭ sĕ justifice că aŭ sĕvârşitŭ jurĕmêntulŭ şi că aŭ depusŭ cauţiunea in forma şi înaintea autorităţilorŭ prescrise de legĭ şi regulamente.

Art. 17. Tesaurulŭ publicŭ, conformŭ legilorŭ stabilite, are privilegiulŭ asupra averiĭ orĭ-căruia Comptabilŭ, Casierŭ, depositarŭ sĕŭ însărcinatŭ cu mânuirea banilorŭ publicĭ.

Art. 18. Verĭ-ce Comptabilŭ este responsabilŭ pentru împlinirea capitolelorŭ, a veniturilorŭ, a tacselorŭ, a drepturilorŭ şi a impositelorŭ a cărora percepţiune 'ĭ este încredinţată.

Spre a putea obţine descărcare pentru articole neîmplinite, elŭ este datorŭ maĭ întêiŭ de a face ca sĕ se constate că neînplinirea nu provine din a sa neglijenţiă şi că a întrebuinţatŭ în timpŭ oportunŭ tóte silinţiele şi urmăririle necesarie.

Comptabilulŭ care nu a împlinitŭ sumele datorite póte fi silitŭ a le plăti cu de la sine, considerêndu-se aceste sume ca şi înplinite. La asemenea casŭ, elŭ este subrogatŭ d'adreptulŭ în creanţiele şi privilegiele Statuluĭ, în privinţia debitorilorŭ.

Art. 19. Verĭ ce primitorŭ, casierŭ, depositarŭ sĕŭ altŭ însărcinatŭ cu banĭ publicĭ, nu va putea fi descărcatŭ sub cuvêntŭ că'ĭ s'aŭ furatŭ sĕŭ aŭ pierdutŭ banĭ, de nu se va justifica că furtişagulŭ sĕŭ pierderea aŭ provenitŭ dintr'o forţiă majoră şi că s'aŭ luatŭ tóte precauţiunile prescrise de regulamente în acéstă privinţiă.

Ministrulŭ financelorŭ, maĭ înaintea hotărâreĭ ce va da Curtea de compturĭ, şi fără a prejudeca nimicŭ, póte ordona ca sĕ se verse provisoriŭ sumele furate, pierdute sĕŭ contestate.

Art. 20. Orĭ ce contribuţiunĭ directe sĕŭ indirecte, altele de cătŭ acelea ca-

re sunt autorisate de legile de finance, sub verĭ-ce titlu séŭ verĭ-ce numirĭ s'ar înplini, sunt cu desĕvêrşire oprite.

Autorităţile care ar ordona înplinirea lorŭ, funcţionarii carii ar face repartiţia lorŭ, precumŭ şi listele şi taritele, şi în sfîrşitŭ toţi funcţionarii publicĭ care ar sĕvârşi înplinirea unorŭ asemenea dărĭ nelegale, se vorŭ da sub judecată şi se vorŭ pedepsi după legĭ.

Iar persónele carii vorŭ fi plătitŭ, dacă nu li s'ar înapoia îndată aceea ce aŭ datŭ, vorŭ putea în timpŭ de treĭ anĭ sĕ'şi céră banii înapoĭ, de la orĭ care funcţionarŭ publicŭ va fi ordonatŭ séŭ făcutŭ înplinirea, şi nu vorŭ avea trebuinţă spre a'şi esersa acţiunea lorŭ înaintea Tribunalelorŭ de nicĭ o prealabilă autorisaţiune a Guvernuluĭ.

§ II.

Chieltuelĭ.

Art. 21. Legea anuală de finance deschide fiă-căruia Ministru asupra Ministrului de finance, creditele necesarie pentru chieltuelile prevĕḑute pentru fiă-care esercitiŭ.

Aceste credite să plătescŭ din mijlócele cuprinse în budgetul veniturilorŭ.

Art. 22. Ministriĭ nu potŭ nicĭ chiar sub a lorŭ respundere chieltui nicĭ contracta îndatoriri de chieltuielĭ peste creditile deschise fiă-căruia din eĭ.

Art. 23. Ministrulŭ de finance nu póte nicĭ chiar sub a sa respundere autorisa plăţi covêrşitóre creditelorŭ deschise fiă-căruia Ministru.

Art. 24. Ministriĭ nu potŭ cresce prin nicĭ unŭ mijlocŭ particularŭ şi din nicĭ o altă sorginte suma creditelorŭ afectate chieltuelilorŭ lorŭ respective, prin urmare, orĭ ce banĭ ar întra în casa Statuluĭ peste sumele veniturilorŭ prevĕḑute în budgetŭ, se vorŭ trece în budgetulŭ curentŭ, sub numire de venituri estra-ordinariĭ.

Cândŭ verĭ unele din obiectele mobile séŭ imobile ale Statuluĭ ar fi lăsate în dispositia Ministrilorŭ şi ne maĭ fiind în stare a se întrebuinţa, vor fi primitóre de a se vinde, atunci vênḑarea lorŭ se va face prin licitaţiĕ publică şi cu concursulŭ Ministruluĭ de finance séŭ alŭ delegatuluĭ sĕŭ; iar sumele produse din asemenea vĕnḑărĭ se vorŭ trece asemenea în budgetulŭ curentŭ, sub numire de venituri estra-ordinarie.

Totŭ în rândulŭ veniturilorŭ estra-ordinarie ale esersiciuluĭ curentŭ se vorŭ trece şi sumele ce vor fi fostŭ plătite fără cuviinţă saŭ din greşélă, după ordonanţele Ministeriale, şi carii vor trebui restituite în Tesaurŭ, precumŭ şi acelea cari, fiindŭ avansate în virtutea serviciilorŭ cari nu s'aŭ esecutatŭ, aŭ remasŭ fără destinaţiune, şi pe cari primitorii nu lear fi întorsŭ de câtŭ după închiderea esersiciuluĭ.

Cătŭ pentru sumele întórse în cursulŭ durateĭ esercitiuluĭ pe seama căruia s'a dat ordonanţe de plată, Ministriĭ ordonatorĭ vorŭ putea dispune din noŭ de aceste sume, pentru trebuinţele la care eraŭ afectate, însocind însĕ cererea lorŭ către Ministrulŭ financelor de recipisa Comptabiluluĭ care va fi priimitŭ acele fonduri, de numele persónelĭ care aŭ întorsŭ aceste sume în casa Tesauruluĭ, de ordonanţa de restituire şi de arĕtarea causelorŭ carii facŭ necesarie reîntórcerea acesteĭ sume la creditele Ministeriuluĭ ordonatorŭ.

Art. 25. (Decr. 27 noem. 1864) Cândŭ creditele deschise de legea anuală de finance nu adjungŭ a acoperi serviciile la care sunt afectate, Domnulŭ, după cererea Ministrilorŭ respectivĭ, póte sĕ le deschidă credite suplimentarii prin ordo-

nanțe Domnescĭ, fără ca aceste credite să trécă în nicĭ unŭ cazŭ peste o a trea parte din creditulŭ serviciuluĭ votat.(1)

Acele credite se vorŭ supune Adunăreĭ la cea dintêiŭ sesiune spre a se legitima.

Art. 26. Ordonanțele Domnescĭ carĭ, în lipsa Adunăreĭ, aŭ deschisŭ sub verĭce titlu credite Ministrilorŭ, nu se potŭ pune în lucrare de către Ministrulŭ de finance, de cătŭ dacă vorŭ fi basate pe părerea Consiliuluĭ de Ministri. Ele sunt contrasemnate de ministru care a cerutŭ creditulŭ, și publicate îndată în Monitorulŭ oficiale.

Art. 27. Aceste ordonanțe se întrunescŭ tóte în unŭ singurŭ proiectŭ de lege și se supunŭ Adunăreĭ de către Ministrulŭ de finance la cea dintêiŭ sesiune și înaintea presintăreĭ budgetuluĭ.

Art. 28. Facultatea de a deschide prin ordonanțe Domnescĭ credite suplimentarie conformŭ Art. 25, nu se aplică de cătŭ la cheieltuelĭ privitóre la unŭ serviciŭ votatŭ și a căruĭa nomenclatura este cuprinsă în fiă-care anŭ în legea anuală relativă la budgetulŭ chieltuelilorŭ.

Art. 29 (Decr. 27 Noem. 1864). Credite estra-ordinarie se potŭ creea numaĭ la trebuința care nu s'aŭ pututŭ prevedea la votares budgetuluĭ, nicĭ s'ar putea amâna până la întrunirea Adunăreĭ.

În asemine casŭ, Domnulŭ póte deschide Ministrilorŭ respectivĭ credite estra-ordinarie cu îndeplinirea dispositiilorŭ art. 26.

Regularea acestorŭ credite se va urma conform art. 27.(2)

Art. 30. Fiă-care creditŭ estraordinariŭ deschisŭ unuĭ Ministru formédă unŭ capitalŭ osebitŭ în socoteala esercițiuluĭ pe séma căruia s'aŭ deschisŭ acelŭ creditŭ.

Art. 31. Creditele deschise prin legea anuală de finance, pentru chieltuielile unuĭ esersiciŭ, nu potŭ fi întrebuințate la cheltuelele unuĭ altŭ esersițiŭ, nicĭ acele alocate pentru unŭ Ministeriŭ nu se potŭ întrebuința la cheltuielile unuĭ altŭ Ministeriŭ.

Art. 32. Budgetulŭ chieltuielelorŭ fiă-căruia Ministeriŭ este împărțitŭ în capitole speciale și articole. Fiă-care capitolŭ cuprinde serviciurĭ corelative, séŭ de aceeașĭ natură, artiloliĭ fiă-căruia capitolŭ cuprindŭ împărțirea amenunță a serviciuluĭ prevĕdutŭ prin acelŭ articolŭ.

Art. 33. Sumele afectate de lege la chieltuiala unuĭ capitolŭ, nu se pot întrebuința la chieltuiala unuĭ altŭ capitolŭ; assemenea și summa efectată la unŭ articolŭ, nu se póte întrebuința la chieltuiala unuĭ altŭ articolŭ.

Art. 34. Nicĭ o creare cu chieltuiala Statuluĭ de drumurĭ, canaluri, poduri,

---

(1) Vechiulŭ art. 25 abrogatŭ era redactat ca și noulŭ art. 25., cu deosebire numaĭ că la alin. întêiŭ, în locŭlŭ fraseĭ: „fără ca aceste credite să trécă ect.“ se afla frasa:“ în marginile prĕvĕdute prin unŭ articolŭ specialŭ din legea budgetară.“

(2) Vechiulŭ. art. 29 abrogatŭ: „Credite estraordinare se potŭ creea numaĭ la trebuința care nu s'a pututŭ prevedea la votarea budgetuluĭ, nicĭ s'ar putea amîna pînă la întrunirea Adunăreĭ.

În asemenea cazurĭ, Domnulŭ póte deschide Ministrilorŭ respectivĭ credite estraordinare în marginile prevĕdute prin unŭ articolŭ specialŭ din legea budgetară.

La cazurĭ estraordinare care ar necesita deschiderea de credite maĭ marĭ și covêrșitóre acestuĭ fondŭ, se va convoca Adunarea, și Ministeriulŭ va cere unŭ creditŭ legislativŭ propuindŭ totŭ-o-dată căile și mijlócele pentru acoperirea luĭ.“

părîurĭ, edificiurĭ publice şi altele, nu se potŭ face de cătră în temeiulŭ séŭ a uneĭ legĭ speciale séŭ a unuĭ creditŭ deschisŭ unuĭ capitolŭ specialŭ în budgetŭ.

În asemenea casŭ, cererea celuĭ d'ântêiŭ creditŭ trebue sa fiă neapărat însoţita de evaluarea chieltuieleĭ întregĭ.

Art. 35. Orĭ-ce lucrărĭ publice de o mare importanţă, precumŭ, căĭ ferate, canalisărĭ de rîurĭ, drumurĭ, canaluri şi altele, fiă a se face cu chieltuiala Statuluĭ, fiă prin companiĭ particolare, nu potŭ fi esecutate de cătră în temeiulŭ uneĭ legĭ speciale.

Acéstă lege trebue să fiă basată pe o cercetare administrativă.

Art. 36. În fiă-care lună, Ministrulŭ de finance propune Domnitoruluĭ, dupe cererea celor-l-alţĭ Ministrĭ, împărţirea fondurilorŭ ce fiă-care are a întrebuinţa în luna viitóre.

Art. 37. Nicĭ o chieltuială pe séma Statuluĭ nu póte fi plĕtită de către Ministrulŭ financelorŭ de cătră în puterea unuĭ ordonanţe a Ministruluĭ respectivŭ séŭ a funcţionarilorŭ delegaţĭ de elŭ.

Art. 38. O asemenea ordonanţare, ca sĕ pótă fi priimită de Ministrulŭ de finance, trebue sĕ se raporte la unŭ creditŭ deschisŭ într'unŭ chipŭ regulatŭ şi se fiă coprinsă în marginile împărţireĭ mensuale a fondurilorŭ disponibile.

Art. 39. Ordonatoriĭ sunt responsabiliĭ de plăţile mandate de dînşiĭ în contra legilorŭ şi a regulamentelor de administraţiune.

Comptabiliĭ şi casieriĭ, maĭ înainte de a procede la plata ordonanţelorŭ şi a mandatelor liberate pe séma lorŭ, séŭ de a le visa spre a fi plătite de alţĭ comptabiliĭ, sunt datorĭ sub a lorŭ respundere a se încredinţa că s'a observatŭ tóte formalităţile şi s'a produsŭ tóte piesele justificative prevĕdute prin regulamente.

Art. 40. (Decr. 27 Noem. 1864) Ministriĭ în genere nu potŭ face nicĭ unŭ contractŭ, tocmélă séŭ adjudicaţie care ar trece peste terminulŭ durateĭ unuĭ budgetŭ.

Se esceptă din acéstă re gulă contractele de arendare, de închiriere, de lucrărĭ publice şi de întreţinere, carĭi potŭ fi întocmite pentru unŭ terminŭ maĭ lungŭ; la acestŭ casŭ, se va trece în fie-care budgetŭ, partea din venitulŭ séŭ din chieltuiala cuvenită, în sarcina anuluĭ la care se raportă budgetulŭ, fără prejudiţiul art. 34 şi 35.(1).

Art. 41. Nicĭ o creanţiă nu se póte licuida de cătră prin un Ministru séŭ prin unulŭ din delegaţiĭ sĕĭ, în numele numaĭ alŭ celorŭ în dreptŭ.

Art. 42. Titlurile fiă-căria lichidărĭ trebue sĕ înfăţişeze dovedile despre drepturile dobândite asupra Statuluĭ, şi să fiă redigéte în formele prescrise prin regulamentele speciale ale fiă-căruia serviciŭ.

Art. 43. Ordonatoriĭ chĭeltuielilorŭ nu vorŭ putea sub nicĭ un pretestŭ sĕ încheie vre o stipulaţiĕ de dobândă séŭ comisiune de bancă în folosulŭ vre unuĭ contracciŭ séŭ antreprenorŭ, precumŭ nicĭ a cere de la aceştia vre unŭ asemenea folosŭ.

---

(1) Vechiulŭ art. 40 abrogat:„ Ministriĭ nu potŭ face nicĭ unŭ contractŭ, tocmélă séŭ adjudicaţiă care ar trece peste termenulŭ durateĭ unuĭ budgetŭ; la din contra, contractulŭ va remânea fără effectŭ pentru termenulŭ escedentŭ şi contracciulŭ nu va putea trage la respundere de cât numaĭ pe Ministru.

Se esceptă din acéstă regulă contractele de închiriere séŭ de întreţinere, carĭi potŭ fi întocmite pentru unŭ terminŭ maĭ lungă; la acestŭ cazŭ se va trece în fie-care budgetŭ, partea de cheltueală cuvenită în sarcina anuluĭ la care se raportă budgetulŭ, însă cu încuviinţarea prealabilă a Adunăreĭ pentru assemenea contractărĭ.

Când lucrarea nu se póte realisa în timpulŭ budgetuluĭ şi este necesitate a se împărţi pe maĭ mulţĭ anĭ, Ministriĭ nu vor putea contracta pentru unŭ terminŭ maĭ lungŭ de cât în virtutea uneĭ legĭ speciale.„

Art. 44. Nicĭ unŭ avansŭ nu se va putea acorda la încheierea unuĭ contractŭ pentru lucrărĭ, furnisurĭ séŭ transporturĭ, de câtŭ pe garanţia uneĭ valóre ipotecare saŭ depositŭ de alte valorĭ şi până o a $^1/_{10}$ parte din costulŭ totalŭ.

Nicĭ un acontŭ nu se va putea da de câtŭ numaĭ pentru partea serviciuluĭ împlinitŭ.

Tóte aconturile liberate nu vorŭ putea trece însumate peste cincĭ părţĭ din şése din lucrările, furniturile saŭ transporturile efectuate.

La fie-care acontŭ se va opri o parte proporţională din avans, în câtŭ să fie acesta refuitŭ la terminarea serviciulnĭ contractatŭ.

Art. 45. Tóte tocmelile în numele Statuluĭ se vorŭ face prin concurenţă şi publicitate.

Art. 46. Se vorŭ putea însă face tocmelĭ prin bună învoire:

I. Pentru predările, transporturile şi lucrările a cărorŭ chieltuială nu va covîrşi suma de leĭ 10 miĭ, saŭ dacă va fi vorba d'o tocmélă făcută pentru cincĭ anĭ, a căria cheltuială anuală nu va trece peste suma de leĭ treĭ miĭ.

II. Pentru orĭ-ce predărĭ, transporturĭ saŭ lucrărĭ, cândŭ împrejurările vorŭ cere ca operaţiile Guvernuluĭ sĕ se ţie secrete. Aceste tocmelĭ trebue maĭ întêiŭ să fiă autorisate de Domnitorŭ după unŭ raportŭ specialŭ.

III. Pentru obiecte a cărora fabricaţiune este esclusivŭ proprietatea cu brevetŭ de invenţiune saŭ de importaţiune aceluĭ ce le are.

IV. Pentru obiecte cari nu s'ar putea găsi de câtŭ la o singură persónă.

V. Pentru lucrările şi obiectele de artă şi de precisiă a cărora esecutare nu se va putea încredinţa de cât la artiştiĭ încercaţĭ.

VI. Pentru esploatările, fabricările şi predările carĭi nu s'ar fi făcutŭ de câtŭ ca probe.

VII. Pentru materiale şi prednete de hrană care, după natura lorŭ particulară şi specialitatea întrebuinţăreĭ la care suntŭ destinate, vorŭ fi a se cumpăra şi alege în locurile unde se producŭ, saŭ care vorŭ fi a se preda de către însuşĭ producătoriĭ fără mijlocitorĭ.

VIII. Pentru predările, transporturile saŭ lucrările cari nu vorŭ fi dobînditŭ la licitaţie nicĭ unŭ preţŭ, saŭ în privinţa cărora se vorŭ fi propusŭ preţurĭ ce nu putea fi primite.

IX. Pentru lucrările acelea cari, în casŭ de urgenţă evidentă provocată de împrejurărĭ neprevĕdute, nu vorŭ putea suferi adăstarea termenilorŭ de licitaţie.

Art. 47. În casŭ cândŭ o tocmélă ce va fi de natură a se face prin concurenţă şi publicitate, nu s'ar putea realisa din lipsa de oferte saŭ din esageraţia preţurilorŭ propuse, va trebui să se facă o nouă încercare de licitaţie într'unŭ terminŭ minimumŭ de la 15 la 30 ţile, iar pentru licitaţiile maĭ importante care ar trece peste suma de una sută miĭ leĭ, acelŭ minimumŭ va fi de douĕ lunĭ de la data publicaţiuneĭ.

Art. 48. În casŭ cândŭ predările ce vor fi a se da prin licitaţie nu vor fi de natură a găsi în ţéră o concurenţă îndestulătóre pentru a garanta preciurile cele maĭ avantagióse, publicaţiunile se vorŭ face şi în străinătate.

Art. 49. In condiţiile aşiedate la începutŭ se vorŭ determina, natura şi importanţa garanţiilorŭ ce contraccii saŭ antreprenoriĭ vorŭ fi datorĭ a înfăţişa, saŭ pentru ca să fiĕ primiţĭ la licitaţie saŭ pentru ca să asigurese îndeplinirea contractuluĭ. Ele vorŭ determina aseminea acţia ce administraţia va esercita asupra acestorŭ garanţiĭ în casŭ de neîndeplinire a contractuluĭ.

Art. 50. Insciinţarea despre licitaţiile ce vorŭ fi a se ţine se va publica, afară de cazurile de urgenţă, cel pucin cu 30 ţile înainte prin afişe, prin jurnalile oficiale şi cele maĭ rĕspîndite prin ţéră şi prin tóte mijlócele de publicitate, iarŭ pentru licitaţiile maĭ importante cari ar covîrşi suma de 100,000 leĭ, terminulŭ publicaţieĭ va fi de două lunĭ celŭ puţinŭ.

Acéstă însciinţare va face cunoscutŭ:

I. Locului unde se póte vedea condițiunile,

II. Autoritățile însărcinate cu facerea licitației.

III. Locului, ḑioa, și ora pentru adjudicație.

Art. 51. Licitațiile se facŭ prin oferte. Ofertele se vorŭ depune sigilate în ședința publică. Când Ministerulŭ respectivŭ saŭ împuternicitulŭ din parteĭ va fi determinatŭ de maĭ înainte un macsimumŭ de suirea prețuluĭ saŭ un minimumŭ de coborîre, acest macsimumŭ saŭ minimum va trebui să se depue sigilatŭ pe biuroŭ la deschiderea ședinței. (Decr. 27 noem. 1964): Licitațiile se vor putea face și prin strigărĭ, déca acestŭ modŭ va părea maĭ priinciosŭ.(1).

Art. 52. Maĭ înainte de deschiderea ofertelorŭ se deschidŭ și se cercetédă garanțiile, respingîndu-se acelea ce nu ar fi valabile saŭ n'ar îndeplini condițiunile prescrise prin caetele de însărcinărĭ.

Apoĭ se procede la deschiderea ofertelorŭ respingîndu-se maĭ întêiŭ acele a cărora garanție n'aŭ fostŭ îndestulătóre.

Art. 53. In casulŭ cîndŭ maĭ mulțĭ doritorĭ ar oferi acelașŭ prețŭ, și cîndŭ acestŭ prețŭ va fi cel maĭ de jos din cele cuprinse în oferte, se va proceda la o de isnóvă adjudecație chiarŭ în acea ședință, saŭ prin noue oferte saŭ prin strigărĭ până la stingerea a treĭ focurĭ d'arîndulŭ și numaĭ între doritoriĭ carii aŭ oferitŭ acelașŭ prețŭ.

Art. 54. Resultatulŭ fiă-cărĭi adjudecațiĭ se va constata printr'unŭ procesŭ-verbalŭ, care să arate tóte împrejurările operațieĭ.

Acestŭ procesŭ-verbalŭ se va încheia în ședință, chiar îndată după deschiderea ofertelorŭ, și se va constata adjudecația față cu toțĭ concurenții, însemnîndu-se atâtŭ numele fiă-căruia concurentŭ câtŭ și prețulŭ cuprinsŭ în oferta sa. Prețulŭ va fi scrisŭ nu numaĭ în cifre, darŭ și în litere.

Acestŭ procesŭ-verbalŭ se va sub-semna nu numaĭ de Ministru saŭ de delegatulŭ sĕŭ, și de adjudicătorĭ, dar încă și de ceĭ-l-alțĭ concurenți.

Nevoința saŭ neputința de a subscrie din partea acestora se va menționa în procesulŭ-verbalŭ.

Contravenirea la aceste dispositiunĭ se va pedepsi conformŭ legilorŭ.

Art. 55. Adjudecațiile și de isnóvă adjudicațiĭ vorŭ fi totŭ-d'a-una supuse la aprobarea Ministruluĭ competinte, și nu vorŭ fi valabile și definitive de câtŭ după acéstă aprobare.

Art. 56. Orĭ-ce concesionarŭ este supusŭ, în casŭ de neesecutare a contractuluĭ, la o adjudicațiune din noŭ făcută în contra luĭ.

Art. 57. Orĭ-ce licitație abătută din formile prescrise din acéstă lege va fi considerată ca nulă.

Art. 58. Testulŭ articoluluĭ 40 pînă la art. 57 esclusiv, vorŭ fi totŭ-d'auna afișiate în sala adjudecațiilorŭ.

Asemenea se va face mențiune în publicațiunile ce se vor face, despre aceste articole.

Art. 59. Tocmelile prin bună învoire încheiate de către delegațiĭ unuĭ Ministru și cumpărătórea ce vor face, vor fi asemenea supuse la aprobarea sa, și vorŭ trebui a fi însocite de actele justificative.

CAPITUL III.

Regularea definitivă a budgetului.

Art. 60. Regularea definitivă a unuĭ budgetŭ va face obiectulŭ uneĭ legĭ speciale, pe lângĕ care se vor anecsa socotelile Ministrilor.

---

(1) Acestŭ allŭ doilea alineatŭ lipsea din testulŭ primitivŭ allŭ legeĭ din 14 aprilie.

Acéstă lege se va supune adunăreĭ în aceaşĭ forma şi în acelaşŭ cadru ca si budgetulŭ.

Art. 61. Unŭ tabloŭ alŭ budgetuluĭ încheiatŭ va fi anecsatŭ pe lîngĕ proiectulŭ de lege pentru regularea fiă-căruia esersiţiŭ şi va cuprinde lămuritŭ şi anume:

a) În partea veniturilorŭ:

I. Elaboraţiile veniturilorŭ.

II. Drepturile constatate asupra contribuţiilorŭ şi veniturilorŭ publice.

III. Împlinirile efectuate.

IV. Remăşiţele.

b). În partea chieltuelilorŭ.

I. Creditele deschise prin legĭ

II, Creditele dobândite pe séma creditorilorŭ Statuluĭ.

III. Plăţile efectuate, şi.

IV. Chieltuelile ce remânŭ a se plăti.

Art. 62. Guvernulŭ presintă Adunăreĭ socotéla fie-căruia esersiţiŭ în termenulŭ multŭ de duoĭ anĭ de la închiderea luĭ. Curtea de compturĭ supune Adunăreĭ o lună după deschiderea sesiuneĭ ordinare, împreună cu ale eĭ observaţiunĭ, Comptulŭ generalŭ alŭ stăreĭ aceluiaşĭ esersiţiŭ precumŭ şi documentele sprijinitóre.

Art. 63. Sumele realisate din remăşiţele veniturilorŭ esersiţiuluĭ încheiatŭ, se vorŭ trece la venitурĭ în socotéla anuluĭ în curgerea căruia se vor împlini.

Art. 64. Creditile séŭ plăţile de credite remase neîntrebuinţate la închiderea esersiţiuluĭ, se vorŭ anula în comptabilitate.

Art. 65. Mandatele a cărora plată nu se va fi reclamatŭ până la închiderea esersiţiuluĭ, se vorŭ anula; plata lorŭ se va putea cerc şi efectua prin o nouă ordonanţiare în cursŭ de cinci anĭ socotitŭ de la 1 Ianuariŏ alŭ anuluĭ care dă numele sĕŭ essersiţiuluĭ în care s'a datŭ mandatele.

Art. 66. Cândŭ la închiderea unuĭ essersiţiŭ, unele alocaţiĭ din budgetŭ se găsescŭ încărcate cu drepturĭ în favórea creditorilorŭ Statuluĭ pentru lucrărĭ adjudicate şi în cursŭ de esecuţiune, partea alocaţiuneĭ necesarĭĭ pentru a plăti creanţie, se va transfera la esersiţiulŭ corentŭ.

Art. 67. Plăţile remase a se efectua pentru chĭeltuelile unuĭ esersiţiŭ încheiat, se vorŭ ordonanţia asupra fonduluĭ esersiţiuluĭ anuluĭ în care s'aŭ reclamatŭ.

(Decret. 27 Noem. 1864). Assemenea cheltuelĭ se vor repurta în bugetulŭ anuluĭ curentŭ, dupe o încheiere a Consiliuluĭ Ministrilorŭ, aprobată de Domnŭ, trecêndu-se la unŭ capitolŭ specialŭ fără alocaţiune de fonduri.(1).

Art: 68. Îndată ce comptulŭ definitivŭ al unuĭ esersiţiŭ este încheiatŭ, Ministriĭ ordonatorĭ alcătuescŭ state nominative de creanţiele neplătite la închiderea aceluĭ esersiţiŭ, şi trimit o îndoită copiĕ la Ministrulŭ de finance.

Art. 69. Ordonanţele pentru plata acelorŭ creanţe nu se efectuadĕ de câtŭ după ce Ministrulŭ de fiuanţe a recunoscutŭ prin acele staturĭ nominative că creanţele ordonanţiate se aplică la credite remase la dispoziţia Ministrilorŭ.

Art. 70. Cândŭ creanţe bine constatate asupra unuĭ esercĭţiŭ încheiatŭ vorŭ fi remasŭ netrecute prin legea de regulare aceluĭ budgetŭ, partea alocaţiilorŭ care le ar fi fostŭ afectată nu se maĭ póte transfera la alte esercĭţiĭ de câtŭ numaĭ prin o anume lege.

Art. 71. La espirarea termenuluĭ de cinci anĭ, care se dă celorŭ în dreptŭ pentru a reclama efectuarea creanţelor rêmase neplătite, esercĭţiul încheiatŭ la

---

(8) În vechiulŭ articolŭ 67, aliniatulŭ allŭ doilea era redactat aşia:„ Ele se vor trece la unŭ capitol specialŭ fără alocaţiune de fonduri.„

care privescu acele creante se socotesce închisu pentru totu-d'auna, şi creditile la care s'ar aplica acele creanţe se anulésă într'unu modu definitivu.

Art. 72. Ministrulu de finance va trămite pe totu anulu la Curtea de compturi cu arĕtare de operaţiile relative la esercitiuri încheiate până la a lorŭ definitivă închidere, una din copiile staturilorŭ nominative, menţionate la art. 68, pentru ceĭ în dreptu cu creanţe reclamate asupra acelorŭ esercitiuri, precumu şi actele doveditóre pentru respunderea banilorŭ.

Art. 73. Ministriĭ aşternu fiă-care în parte socotelile lorŭ.

Ele se alăturá pe lângă socotéla generală a esercitiului.

Art. 74. Aceste socoteli coprindu tóte operaţiunile ce s'aŭ urmatu pentru fiŭ-care serviciu de la deschiderea şi până la închiderea fiă-căruia esercitiŭ.

Art. 75. Socotelile fiă-căruia esercitiŭ trebue tot-d'auna făcute într'un modu uniformu cu aceleaşi împărţiri, aceleaşi capitole şi articole ca şi budgetulu disului esercitiŭ, afară de chieltuelile neprevĕdute în budgetu şi pentru cariĭ se facu articole şi capitole adiţionale şi osebite.

Art. 76. Fiă-care Ministru înfăţişédă pe totu anulu Adunăreĭ legislative unu statu sumariu de tóte adjudicaţiile, de tóte contractile şi de tóte cumpărătórele făcute în cursulu anului încetatu.

Acestu statu arată numele şi locuinţa părţilorŭ contractante, dăinuirea şi principalile condiţiĭ ale contractelorŭ.

Art. 77. Tótă averea mobiliară a Statuluĭ, precumu şi mobilile, se voru trece într'un inventariu după care se va depune câte un essemplaru la arhiva Ministeriului financelorŭ, la Curtea de compturi şi la Ministeriĭ séu Administraţiile respective.

Inventariile se vor revisiui şi se voru îndrepta la finitul fiă-cărui anu şi la fiă-care schimbare de funcţionari în a cărora sémă sunt date prin agenţi aĭ administraţiei numiţi de Guvernu.

Art. 78. Ministriĭ vor da la Curtea de compturi:

1. Un Tablou detailatu de proprietăţile Statuluĭ şi veniturile ce producu.

2. Copiĭ de procesele verbale dupe adjudecaţiĭ, tacse de poduri, tăeri de păduri, închirieri séu arenduiri de proprietăţi, vênzări de fineţuri, producte ş alte assemenea.

3. Estracte de cătăţimea sumelorŭ impositelorŭ directe după roluri, împărţite pe districte şi comune, şi în genere de tóte documentele care constată unu dreptu dobânditu alu Statului.

4. Un tabloŭ de tóte procesele câştigate saŭ pierdute de Statu, cu însemnare d: sumele ce are a plăti saŭ a priimi pe fiă-care anu.

CAPITOLUL IV.

Despre stingerea creanţelor contra Statuluĭ prin prescripţiŭ şi prin opriri judecătoresci.

Art. 79. Suntu prescrise şi cu devĕvârşire stinse în folosulu Statuluĭ tóte creanţele remase nelicuidate, neordonanţate şi neplătite în termenu de cinci aniĭ, socotitu de la deschiderea esercitiului.

Acésta prescripţie nu se aplică la contracte şi cumpĕrătoriĭ cariĭ voru cuprinde unu termenu mai scurtu de prescripţie şi nu prejudică întru nimicu alte prescripţiuni mai scurte prevĕdute de legi

Art. 80 Cu tóte acestea, dispositiile articolului precedentu nu voru fi aplicabile la casulu când creanţele nu s'aŭ ordonanţatu saŭ plata lorŭ nu s'aŭ efectuatu la terminile prescrise, din fapta chiar a administraţiei saŭ din causa judecăţilorŭ ce s'aŭ urmatu înaintea Tribunalelorŭ.

Verĭ ce creditor va fi în dreptŭ a cere de la Ministru competinte sĕ'ĭ dea unŭ actŭ prin care să constate data cereriĭ şi piesele aduse în sprijinireĭ eĭ.

Art. 81. Verĭ ce mandatŭ a căruia plată nu s'aŭ reclamatŭ în termenŭ de cinci anĭ, începêndŭ de la 1-iŭ Ianuarie a anuluĭ ce dă numele sĕŭ esercițiuluĭ, este prescrisŭ în folosulŭ Tesaurului.

Acéstă prescripție însă nu privesce pe acele mandate de plată cari se vorŭ fi opritŭ în urmarea verĭ uneĭ cereri de secuestru séŭ de oposiție.

Art. 82. Summa mandatelorŭ de plată oprită prin cereri de secuestru séŭ oposițiunĭ se va vĕrsa în cassa de deposite şi consemnațiunĭ, spre a sta acolo pentru assigurarea drepturilorŭ celorŭ ce li se va cuveni. Prin acéstă depunere Tesaurulŭ publicŭ este cu desâvêrşire liberatŭ.

Aceste feliurĭ de consemnațiunĭ nu daŭ dreptŭ de nicĭ o dobândă pe séma părților interesate.

Pănă la înființiarea unei casse de consemnațiunĭ şi deposite, asemenea summe se vorŭ depune în cassele Tribunalelorŭ respective.(1)

Art. 83. Sunt definitivŭ rĕmase pe séma Statuluĭ sumele vĕrsate în casile agenților de poştiĭ séŭ de drumurĭ de ferŭ ale Statuluĭ, spre a se trămite la destinațiunea lorŭ şi a cărora plată nu s'a reclamatŭ de cătră cei în dreptŭ în terminŭ de trei anĭ din ḍioa predăreĭ acelorŭ summe.

Art. 84. Verĭ-ce cereri de opririĭ séŭ oposițiunĭ asupra sumelorŭ cuvenite a se plăti de cătră Statŭ, verĭ-ce semnificațiune despre cesiunea séŭ transportuluĭ unorŭ aseminea sume la o a treia persónă şi verĭ-ce alte notificațiunĭ cari ar avea de obiectŭ a popri plata lorŭ, trebuescŭ, sub osînda de nulitate, a fi date în cunoscința Ministruluĭ pe care privesce plata séŭ a delegatului sĕŭ în județiu; iar la casŭ de urgențiă, chiar agentuluĭ Tesauruluĭ însărcinatŭ a efectua plata.

CAPITOLUL V.

Despre perderĭ şi deficiturĭ.

Art. 85. Pe fiă-care anŭ se adaogă la budgetŭ o alocațiune specială spre a acoperi şi a regularisa pierderile ce vorŭ resulta din deficite, evenimente estraordinare şi păgubĭ şi chieltueli provenite din procesele Statuluĭ.

Aseminea pierderĭ vorŭ fi constatate de Ministru respectivŭ care 'şĭ va pune tóte silințele spre a asigura despăgubirea din cauțiunile şi averea debitorilorŭ.

Art. 86. Dacă în curgire de cinci anĭ de la data hotărâreĭ Curțeĭ de compturĭ, creanța deschisă pe séma Statuluĭ pentru cause de deficitŭ séŭ de orĭ-ce evenimentŭ de forța majoră, nu s'aŭ pututŭ acoperi, se va constata neputința împlinireĭ printr'unŭ procesŭ verbalŭ care se va însoți în sprijinirea comptuluĭ general alŭ Statuluĭ. Copiĕ legalisată dupe un asemenea procesŭ-verbale se va anesca la comptulŭ Comptabiluluĭ însărcinatŭ cu împlinirea deficituluĭ.

Art. 87. Funcționariĭ însărcinați specialŭ şi directŭ cu survigherea Comptabililorŭ şi cu controlulŭ comptabilităței lor, sunt responsabilĭ de orĭ-ce deficitŭ ce nu se póte acoperi, şi care arŭ fi provenitŭ din causa lipseĭ de verificațiune asupra gestiuneĭ Comptabiluluĭ ce se va afla în deficitŭ.

La unŭ assemenea casŭ, unŭ decretŭ Domnescŭ motivatŭ ficsédiă, după propunerea Ministruluĭ de finanțe totalulŭ séŭ partea deficituluĭ de care funcționarulŭ este responsabilŭ.

Cu acésta însĕ nu se atinge dreptulŭ acestuia de a se arĕta cu cererea la Curtea de Compturĭ spre a 'ĭ se face legiuită îndreptare la casŭ de a fi năpăstuitŭ.

(1) Vezĭ la valle Legea de depuneriĭ şi cosemnațiunĭ, din 1 Decemvrie 1864

CAPITUL VI.

Despre darea compturilorŭ.

Art. 88. Orĭ-ce comptŭ declaratŭ de sincerŭ şi adeverătŭ, este datŭ şi subsemnatŭ de Comptabilulŭ care l'a încheiat şi înaintatŭ la autorităţile competinte în terminile prescrise de legĭ, cu alăturare de actele justificative.

Nicĭ o preschimbare nu se mai póte face la ele după presentarea lorŭ de cătră prin o sentinţiă a Curţeĭ de compturĭ.

Art. 89. Comptulŭ generalŭ alŭ financelorŭ va cuprinde patru compturĭ desvoltate:

I. Comptulŭ primirilorŭ.

II. Comptulŭ chieltuielilorŭ.

III. Compturile de gestiune.

IV. Comptulŭ budgetarŭ.

Art. 90. Compturile speciale ale Ministrilorŭ vorŭ cuprinde:

1. O tablă generală pe capitole a tutulorŭ operaţiunilorŭ esercitiuluĭ presentatŭ.

2. Arĕtarea desvoltată de chieltuielile constatate, plăţile efectuate şi creanţele remase a se solda.

3. O tablă comparativă pe capitole a chieltuielilorŭ esercitiulŭĭ presintatŭ cu acelŭĭ care a precedatŭ, arătêndŭ causile diferinţelorŭ.

4. Tabla operaţiilorŭ relative la esercitiurĭ încheiate.

Art. 91. Orĭ-ce comptabilitate publică este basată pe scripte oficiale şi pe documente justificative.

Scriptele prescrise de lege se ţinŭ în formă de *dopia-scriptură*:

1. Într'unŭ jurnalŭ generalŭ pentru înscrierea operaţiunilorŭ de tótă ḑioa.

2. Într'o carte mare de partidă în care se resummă tóte operaţiunile după natura lorŭ.

3. În registre ajutătóre în care se descriŭ acele operaţiunĭ în tóte amĕnunţimile lorŭ.

Art. 92. În primile ḑece ḑile ale fiă-căria lunĭ, casierii trămitŭ ordonatorilor secundarĭ, borderourĭ de plăţile făcute în luna precedintă, pe esercitiŭ, pe Ministerĭ şi capitole.

La închiderea esercitiuluĭ, eĭ adaogă borderourĭ de plăţile ce maĭ remânŭ a se efectua pentru acelŭ esercitiŭ, cu arĕtare de natura creanţeĭ şi de numele celorŭ în dreptŭ.

Art. 93. Ordonatoriĭ secundarĭ aĭ creditelorŭ Ministeriale ţinŭ o comptabilitate strictă pentru tóte operaţiunile ce le sunt încredinţiate, după cumŭ se espune în art. 91.

Art. 94. În ḑece ale fiă-căria lunĭ, eĭ trămitŭ către Ministriĭ lorŭ socotelĭ mensuale aşeḑiate în formile ce se vorŭ ficsa prin regulamente speciale.

Unŭ comptŭ generalŭ este trămisŭ de eĭ la închiderea definitivă a esercitiuluĭ, cândŭ se vor închide totŭ de odată şi registrile lorŭ.

Art. 95. Comptabiliĭ sunt datorĭ sĕ adreseḑe pe tótă luna la Comptabilitatea generală a financelorŭ unŭ borderoŭ de primirĭ şi cheltuelĭ, însoţite de acte justificative şi adeverite contormŭ prescripţiunilorŭ regulamentare.

Art. 96. Orĭ ce primitoriŭ séŭ agente comptabilŭ alŭ diferitelorŭ administraţiunĭ financiare este datorŭ a preda pe fie-care anŭ şi maĭ înainte de 1 Aprilie la Curtea de compturĭ socotéla gestiuneĭ sale.

Acéstă socotélă coprinde tóte faptele gestiuneĭ în cursul periodului anualŭ, orĭ care ar fi natura lorŭ, şi orĭ care ar fi serviciulŭ publicŭ séŭ particularŭ la care ele se raportă.

Aceste socotelĭ presintă:

1. Tabloulŭ valórelorŭ în fiinţiă în casă şi în porto-foliurĭ şi alŭ creanţelorŭ remase neînplinite la începutul gestiuneĭ anuale, séŭ alŭ sumelorŭ cu care ar fi deschisŭ Comptabilulŭ la aceeaşĭ epocă.

2. Primirile şi cheltuielile de orĭ ce natură făcute în cursulŭ acesteĭ gestiuni cu arĕtare anume a esercițiilorŭ şi adrepturilorŭ la care sunt privitóre.

Totalulŭ valórelorŭ ce va afla în casă şi în porto-foliulŭ Comptabiluluĭ precumŭ şi alŭ creanţelorŭ remase neînplinite la sfîrşitulŭ gestiuneĭ anuale séŭ alŭ sumilorŭ cu care ar fi deschisŭ la aceeaşĭ epocă.

Art. 97. Socotelile şi registrile Comptabililorŭ de banĭ publicĭ se închidŭ la 31 Decemvrie alŭ fiă-căruia anŭ, séŭ la epoca încetăreĭ funcţiuniloru lorŭ.

La aceleaşĭ epoce se verifică situaţiunea caselorŭ şi a portofeliilorŭ lorŭ şi se constată printr'unŭ procesŭ-verbalŭ de către agenţiĭ administrativĭ orĕnduiţĭ pentru acésta.

Art. 98. O comisiune specială, alésă de Adunare, va încheia jurnalulŭ şi carta mare de partide a Comptabilităţeĭ generale la finile luĭ Decemvrie, şi va constata prin procesŭ-verbalŭ, comunicatŭ Adunăreĭ, concordanţia socotelilorŭ Ministeriale cu scriptele centrale ale financelorŭ.

Art. 99. Cándŭ se va întêmpla ca comptabiliĭ Statuluĭ sĕ fiă în acelaşĭ timpŭ primitorĭ aĭ banilorŭ comunilorŭ séŭ aĭ stabilimentelorŭ publice, agenţiĭ Guvernuluĭ verificêndŭ casa lorŭ, verifică în acelaşiŭ timpŭ şi starea socotelilorŭ caselorŭ comunale districtuale, séŭ ale stabilimentelorŭ publice cu carĭi aceştĭ Comptabilĭ sunt însĕrcinaţĭ, fără a se jigni însĕ cu acésta dreptul de priveghere şi de control alŭ autorităţilorŭ comunale, districtuale saŭ altele.

Art. 100. Şefulŭ comptabilităţeĭ generale verifică pe tótă ḑioa saldosulŭ caseĭ centrale alŭ Tesauruluĭ publicŭ şi constată a sa conformitate cu scriptile centrale.

Art. 101. Casieriĭ centralĭ vorŭ ţine în formă de *dopie-scriptură*:

1. Registre de prima înscriere ţinute de sub-casieriĭ primitorĭ şi plătitorĭ.
2. Unŭ jurnalŭ resumêndŭ operaţiunile pe fiă-care ḑi.
3. O carte mare de partide.
4. Registruri pentru desvoltarea chieltuelilorŭ şi primirilorŭ.
5. Carneturĭ de scadenţie şi alte registruri de porto-feliurĭ.
6. Registruri de amenunte pentru chietuelile aşeḑiate pe Ministeriĭ şi pe esercițiurĭ.
7. Carneturĭ de ordonanţie înfăţişêndŭ, pe articolĭ şi capitolĭ de budgetŭ, suma ordonanţelorŭ Ministeriale, emisiunea mandatelorŭ de către ordonatoriĭ secundarĭ şi plăţile făcute asupra acelorŭ ordonanţie şi mandate.

Art. 102. Casieriĭ centralĭ comunică pe tótă séra Ministruluĭ transcriptele, borderourile şi documentile carĭi justifică situaţiunea sa de ḑi. Elŭ comunică pre tótă luna la direcţia Comptabilităţeĭ generale borderourĭ desvoltate arĕtêndŭ amenuntele plăţilorŭ pe esercițiurĭ, Ministeriĭ şi capitole budgetare, precumŭ şi staturĭ sumariĭ de reţineriĭ.

Asemenea şi statulŭ plăţilorŭ făcutŭ pe esercițiurĭ încheiate.

Art. 103. Comptulŭ finalŭ alŭ Casieruluĭ centralŭ va presenta plăţile făcute atâtŭ într'unŭ modŭ sumariŭ pe Ministeriĭ şi esercițiurĭ, câtŭ şi desvoltate pe materie prin o tablă anecsată sub adeverirea direcţieĭ Comptabilităţeĭ pentru conformitate cu scriptile generale.

Art. 104. Toţĭ ceĭ-l'alţĭ Casieriĭ aĭ Statuluĭ vorŭ adresa la finile fiă-căria sĕptămâni la comptabilitatea generală copie de jurnallulŭ lorŭ, şi la finile fiă-căria lunĭ borderourĭ de amenunte cu actile justificative şi cu balanţia Carteĭmariĭ de partide, precumŭ şi table de operaţiunile lorŭ pe esersiţiŭ, pe Ministeriĭ şi pe serviciŭ.

Art. 105. Pentru orĭ ce plată din casa publică achitarea se va înesrie de primitorĭ chiar pe mandatulŭ de liberare în minutulŭ primireĭ. Cándŭ primitorulŭ

nu va sci sĕ scrie, elŭ este în dreptŭ a achita prin unŭ cunoscutŭ alŭ sĕŭ, care va sub-semna pentru regulă. Cându nu va voi sâ se serve de acestŭ dreptŭ, elŭ este datorŭ sĕ producă o cuitanție legalisată după formele prescrise de lege.

Art. 106. Comptabilii fondurilor departamentali și ai stabilimentelor de utilitate publică suntŭ datorĭ a ține comptabilitatea lor în formă de dopie-scriptură.

Registrele lor, neapĕrat cerute de legĭ, vor fi:

1. O condică cu suțe pentru înscrierea chitanțelor.

2. Un jurnal general pentru înscrierea priimirilor și respunderilor dupe ordina datelorŭ.

3. O carte de partide pentru înscrierea priimirilor și a cheltuielilor, dupe natura alcătuirilor budgetare a fie-căruia anŭ.

Art. 107. Perceptorii comunali sunt datorĭ a ține o comptabilitate regulată în formă de scriptura simplă. Registrele lor neapĕrat cerute de legĭ vor fi:

1. O condică cu suțe pentru înscrierea și tăerea chitanțelor.

2. Un jurnal general pentru înscrierea priimirilor și respunderilor dupe ordina datelor.

Art. 108. Comptabilitatea generală a financelor este însărcinată cu privigherea tutulor comptabilităților publice. Ea controléză pe acte justificative tóte elementele de comptabilitate pentru priimirĭ și respunderĭ câte ĭ se trimit de diferiții comptabilĭ, recapitulându-le în borderourĭ lunarĭ pentru tótŭ țéra. Aceste borderourĭ servescŭ de bază pentru scriptele centrale ale Comtabilității generale.

Art. 109. La termenul prevĕdut prin legea Curței de Compturĭ, compturile de gestiune ale diferiților Comtabilĭ suntŭ verificate de către Comptabilitatea generală care le transmite la Curtea de Compturĭ cu resumatele așeḑate pe Departamente, pe clasa de Comptabilĭ și pe natura de servicii.

Art. 110. Compturile generale pe gestiunea anuală și pe servicii, regularea definitivă a budgetelor precum și situațiunile financiale ce va fi dator Guvernul a publica pe tot anul, trebue să fie conforme cu scriptele Comptabilității generale.

Aceste resultate generale se vor trimite Curței de Compturĭ sub forme de table comparative spre a se putea constata atât esactitatea lor cât și conformitatea lor cu sentințele pronunțate de acea Curte asupra compturilor individualĭ ale diferiților Comptabilĭ.

Art. 111. Agenții administrațiunelorŭ generale însărcinați cu privegherea, cu conservațiunea saŭ cu întrebuințarea materialuluĭ Statuluĭ, suntŭ responsabilĭ de aceste materiale și daŭ socotélă de dinsele pe fie-care anŭ la Curtea de Compturĭ. Acéstă socotélă trebue să constate cantitățile, calitățile și valórele ce se află în magaziĭ, intrările, eșirele, punerea în consumațiune, în vîndare și scădămintele precum și părțile desființate; constatările acestor diferite mișcări și prefaceri se facŭ prin procese verbale.

Acestĭ agenți suntŭ supușĭ, ca Comptabilii de banĭ publicĭ a da cauțiune către Statŭ.

CAPITOLUL VII.

Dispositĭi transitorĭi.

Art. 112. Comptabilii cari arŭ contraveni la dispoșiția Art. 10 vorŭ fi supușĭ pentru ântêia óră la o amendă egală, jumĕtate din léfa lorŭ mensuală, pentru a doua óră amenda va fi ecuivalentă lefii lorŭ pe o lună, iar la a treea abatere de acest fel vor fi destituiți.

Aceste tóte fără prejudițiulŭ respundereĭ banilorŭ pentru care ar fi liberatŭ o chitanță particulară și care nu ar fi întrat în casa Statuluĭ.

Art. 113. Verĭ-ce lipsă de banĭ din case publice, bine constatată, va produce în favorul Statuluĭ, fără prejudițiŭ de alte penalități pronunțate de legĭ, dobîndа

legală, începênd de la ḑioa când vĕrsarea bani or a trebuitŭ să fie efectuată în casă, saŭ de la aceea în care s'a ivit lipsa saŭ s'a făcut greşélă de cifre, care a produsŭ deficitul constatat, saŭ s'a respinsŭ actele justificative pe care s'ar fi liberat fără temeiŭ bani publicĭ din casă.

Guvernul nu este în drept a descărca prin modŭ de ertare pe Comptabilii ce se vor găsi responsabilĭ pentru aceste casurĭ nici în total nicĭ în parte.

Art. 114. Verĭ-ce Comptabil va fi făcut în esercițiul funcțieĭ sale o specŭlă de comerciŭ saŭ de industrie saŭ va fi participat la adjudecațiunile publice într'un mod direct séŭ indirectŭ, va fi pasibil de o amendă pînă la treĭ miĭ leĭ.

Art. 115. Disposițiunile legeĭ de faţă vor fi esecutoriĭ pentru tótă România de la 1 Ianuarie 1865.

Se vor aplica însă îndată dupe promulgarea legeĭ disposițiunile atingătóre de facultatea Ministrilor de a deschide credite suplementariĭ şi estraordinariĭ.

Art. 116. Guvernul va îngriji a alcătui regulamente speciale pentru aplicarea acesteĭ legĭ şi instrucțiunĭ practice pentru ţinerea comptabilităţeĭ publice atât în formă de dopie scriptură, cât şi în formă de scriptură simplă, înfiinţând şi cursurĭ publice pentru acésta, unde va fi trebuinţă.

Articoliĭ privitorĭ la ţinerea comptabilităţeĭ în formă de dopie-scriturĭ pentru Comptabiliĭ şi casieriĭ Statuluĭ şi pentru ceĭ orînduiţĭ la fondurile departamentale saŭ la stabilimente de utilitate publică, precum şi ceĭ privitorĭ la ţinerea comptabilităţeĭ în formă de scriptură simplă, pentru toţĭ perceptoriĭ şi comptabiliĭ comunalĭ, se vorŭ aplica unŭ anŭ după publicarea regulamentelorŭ şi instrucțiunilorŭ maĭ sus specificate.

Art. 117. Tóte legiuirile vechĭ privitóre la materiele coprinse în acéstă legiuire, suntŭ şi remânŭ abrogate.

LEGE

În P. St. Decret. la 14 aug. 1864, prom. la 15 aug. 1864.

Pentru regularea proprietăţiĭ rurale.(a)

CAPŬ. I.

Pentru dreptulŭ de proprietate alŭ săteanuluĭ clăsaşŭ, şi pentru rescumpărarea sarcinelor sale către stăpênul moşieĭ.

Art. 1. Sătenĭĭ clăcaşĭ (pontaşĭ) suntŭ şi rĕmânŭ deplinĭ proprietarĭ pe locurile supuse posesiuneĭ (stăpînireĭ) lorŭ, în întinderea ce se otărasce prin legile înfiinţă.

Acéstă întindere (peste loculŭ ce aŭ sătenĭĭ în vatra satuluĭ, pentru casă şi grădină) este:

a). In judeţele de dincóce de Milcovŭ (Ţéra Românéscă):

1. Pentru săténulŭ cu patru boĭ şi o vacă, unŭ-spre-ḑece pogóne.

2. Pentru săténulŭ cu doĭ boĭ şi o vacă, şépte pogóne nouă-spre-ḑece prăjinĭ.

3. Pentru săténulŭ ce are o vacă seŭ toporaşiŭ, patru pogóne şi cinci-sprezece prăjini.

b). In judeţele de dincolo de Milcovŭ, (Moldova):

1. Pentru săténulŭ cu patru boĭ şi o vacă, cinceĭ fălcĭ patru-ḑecĭ prăjinĭ.

(a) Pentru legiuirile anterioare în acéstă materiă, Veḑĭ: Cond. Caragea, part. 3. cap. 6; Reg. Org. art. 138—146; legea din 23 Aprilie 1851.

2. Pentru săténulŭ ce are doĭ boĭ şi o vacă, patru fălcĭ.

3. Pentru săténulŭ ce are o vacă, saŭ pălmaşŭ, duoă fălcĭ patru-ḑecĭ prăjinĭ.

c). In judeţele de peste Prutŭ (Basarabia):

1. Pentru săteanul cu patru boĭ şi o vacă, şése fălcĭ şi treĭ-ḑecĭ prăjinĭ.

2. Pentru săteanul cu doĭ boĭ şi o vacă, patru fălcĭ şi treĭ-ḑecĭ prăjinĭ.

3. Pentru săteanul ce are o vacă saŭ pălmaşŭ, douĕ fălcĭ şi şépte-ḑecĭ prăjinĭ.

Art. II. Locuitorilor, carĭi nu se bucură de întinderea pămêntuluĭ ce li se cuvine dupĕ Art. precedent, li se va împlini întinderea legală de pămênt.

Art. III. Nicĭ într'unŭ casŭ, suma locurilor rĕmase în deplină stăpênire a săteanuluĭ, nu va fi maĭ mare de cătŭ douĕ treimĭ ale uneĭ moşiĭ.

Se înţelege că pădurile nu intră în acéstă socotélă.

Art. IV. Văduvile fără copiĭ, nevolniciĭ, sătenii carĭi n'aŭ meserie de agricultorĭ, şi n'aŭ făcutŭ clacă, şi prin urmare n'aŭ avut pămêntŭ de hrană, mărginiţĭ fiindŭ numaĭ în locul caselor şi al ingrăditurilorŭ lor, toţĭ aceştia devinŭ proprietarĭ numaĭ pe locurile legiuite, cuvenite pentru casă şi grădină, adică:

In judeţele de dincóce de Milcovŭ:

Patru sute stânjenĭ pătraţĭ la câmpŭ, şi treĭ sute la munte, stînjenulŭ ţereĭ românescĭ.

In judeţele de dincolo de Milcovŭ, ḑece prăjinĭ fălceştĭ.

In judeţele de peste Prut: ḑece prăjinĭ fălceştĭ pentru palmaşŭ, un-spre-ḑece prăjinĭ pentru locuitorul cu doĭ boĭ, doĕ-spre-ḑece prăjinĭ pentru locuitorulŭ cu patru boĭ.

Nevîrsnicilorŭ unuĭ săténŭ li se va da acelaşŭ pământŭ ce a avutŭ şi părintele lorŭ la epoca morţeĭ sale, dacă vĕduva va oferi a plăti despăgubirea cuprinsă în acestŭ decretŭ.

Art. V. Nu vorŭ avea dreptŭ de a cere pămêntulŭ ce să dă sătenilorŭ clăcaşĭ, dupĕ Art. I alŭ acestuĭ decretŭ, locuitoriĭ verŭ căruia satŭ, carĭi, prin învoelĭ speciale cu proprietarulŭ moşieĭ, nu aveaŭ de cătŭ casă şi grădină în satŭ, fără a fi clăcaşĭ, şi prin urmare, nu avea dreptulŭ de a priimi locurĭ de hrană şi cele-l-alte. Asemenea locuitorĭ aŭ însă facultatea de a priimi pămêntŭ pe moşiile Statuluĭ.

Art. VI. Vorŭ avea facultatea a se stămuta pe moşiile Statuluĭ cele maĭ apropiate:

a). Sătenĭĭ, cârora din doue treimi ale moşieĭ, nu li se póte împlini întinderea locurilor legiuite.

b). Spornicii (însuraţeiĭ) ce nu vor avea locurĭ în cuprinderea legilor în fiinţă.

Şi uniĭ şi alţiĭ, strămutându-se pe moşiile Statuluĭ, aŭ voe d'a se desface de casele şi sădirile făcute de dênşiĭ pe moşiile pe care le părăsescŭ, avêndŭ Comuna dreptulŭ de preempţiune (rescumpĕrare).

Art. VII. De la promulgarea decretuluĭ acestuia, în termenŭ de treĭ-ḑecĭ anĭ, săténnlŭ, saŭ moştenitoriĭ seĭ, nu va putea înstrăina nicĭ ipoteca proprietatea sa, nicĭ prin testamentŭ, nicĭ prin acte între viĭ, de cât către comună saŭ către ver-unŭ altŭ săténŭ.

Dupĕ trecerea de treĭ ḑecĭ anĭ, el va putea dispune de proprietatea sa, dupĕ regulile dreptuluĭ comun, şi în casŭ de vêndare, cu reserva dreptuluĭ de preempţiune a Comuneĭ.

Art. VIII. Cândŭ unŭ săteanŭ va muri fără testamentŭ, saŭ fără a avea moştenitorĭ legitimĭ, partea luĭ de pământŭ o va lua Comuna, cu îndatorire de a plăti datoria luĭ pentru despăgubirea clăceĭ, dupe Art. XXII,

Tot către comună va trece şi proprietatea săteanuluĭ, carele până la licuidare, nu va fi în stare de a respunde, din orĭ ce împrejurare, despăgubirea cuvenită stăpînuluĭ de moşie, şi carele va declara că nu voeşte a păstra proprietatea sa.

Art. IX. Dreptulŭ la pădure ce aŭ sătenĭĭ de pe moşiile din Moldova dupe

Art. 44. al legii muntelui, (adică județele Putna, Bacău, Némțu și Sucéva), și ceĭ de pe moșiile din țéra Românéscă, în virtutea Art. 140 § 4 din legea de la 23 Aprilie 1851, li se păstréză neatinsu și în viitoru.

După cinci-spre-ḑece ani, proprietarii vor fi în dreptu a cere liberarea pădurilor de sub acéstă servitute, prin buna învoială, saŭ prin otărîre judecătoréscă.

Acest drept îl vor putea esercita și comunele, așeḑemintele publice și Statulŭ.

Art. X. Se desființéḑă odată pentru totŭ-d'auna și în tótă întinderea Românieĭ: claca (boerescului), dijma, podveḑile, ḑilele de meremetŭ, carele de lemne și alte asemenea sarcine, datorite stăpânilorŭ de moșii saŭ în natură saŭ în baniĭ, unele și altele stabilite prin legĭ, hrisóve, saŭ învoele perpetue orĭ timporale.

Art. XI. Dreptu clacă, dijmă și cele-alte sarcine desființate prin decretulŭ de față, se va da stăpênilorŭ de moșiĭ, odată pentru totŭ-d'auna, o despăgubire dupe cum se reguléză la Capŭ III.

Art. XII. Claca nu mai este permisă; însurăței nu vorŭ putea face cu proprietariĭ de cât învoelĭ timpurale.

Invoelile sunt slobode între proprietarĭ și sătenĭ; darŭ cândŭ cu aceste învoelĭ sătenulŭi își obligă chiar munca sa, ele nu se vorŭ putea face de cătŭ numaĭ pe unŭ termenŭ de cinci anĭ.

Invoelile astă-ḑĭ în ființă pentru prisóse pe unŭ timpŭ mărginitŭ, nu se desființéză; afară numaĭ de vor fi făcute pe unŭ timpŭ maĭ mare de cinci anĭ, și afară de casul cândŭ proprietarulŭi uneĭ moșiĭ va fi făcutŭ cu sătenulŭi o învoială peste totŭ, atâtŭ pentru cele legiuite cât și pentru prisóse.

Art. XIII. Sătenii aŭ facultatea de a priimi în locurile legiuite, pometurile ce le aŭ astă-ḑĭ.

Orĭ-ce alte pometurĭ maĭ are sătenul peste locurile legiuite, remânŭ în folosulŭ luĭ, dupe învoelile sĕvĕrșite, saŭ dupe îndatoririle obicĭnuite pînă acumŭ.

Art. XIV. Locurile de izlazŭ (imașŭ), arătură și fânéță, care, prin legĭ speciale, stăpânii de moșiĭ suntŭ datorĭ a da preoțilorŭ bisericelorŭ sătescĭ, nu se atingŭ prin decretulŭ de față. Aceste locurĭ vor urma și în viitoriŭ a servi pentru întreținerea clerului din respectivele comune.

Art. XV. Islasurile, (imașele), locurile de fĕnéță și arătură rĕmase în proprietatea sătenilorŭ, dupĕ decretulŭ de față, se vorŭ hotărnici și petrui. Ingineri topografi îndestulătorĭ, orĕnduițĭ și plătițĭ de Statŭ, se vor numi pentru-fie care județŭ, spre a dirige și a activa lucrarea de maĭ susŭ.

Art. XVI. Când locurile menționate în Articolulŭ precedentŭ, vor fi risipite (diseminate) în multe părți, ele se vorŭ întruni pe cât va fi cu putință. Acéstă lucrare se va face prin comisiuni adhoc, compuse de doĭ membri, aleși unul de proprietarulŭ respectiv și celŭ-l-altŭ de autoritatea comunală a loculuĭ. La casŭ de neînțelegere între membriĭ comisiuneĭ în lucrările lorŭ, ea va alege un superarbitru prin sorțĭ dintre membriĭ comitetuluĭ permaninte alŭ județului.

In casŭ de întrunirea pămênturilorŭ, se va da săteanuluĭ cât va fi cu putință locurĭ de aceeași cualitate și întindere.

CAPŬ. II.

Despre vatra statuluĭ.

Art. XVII. Vetrele satelorŭ se vorŭ petrui și hotărnici dupe modul arătatŭ în Articolul XV.

Art. XVIII. Proprietariĭ de moșiĭ păstréḑă pe séma și în folosul lor tóte clădirile, sădirile, usinele, cu îngrăḑiturile lor, precum și eleșteele (iazurile) și morile ce vorŭ fi avînd în cuprinsulŭ vetrelorŭ.

Art. XIX. Asupra iazurilor de care se face mențione în Art. precedinte, sătenii păstréză și în viitoru facultatea de a'și adăpa vitele; cu îndatorire însă, de

a contribui împreună cu proprietarul pentru întreţinerea iezăturilor, întru cât trebuinţa adăpătóreĭ ar cere.

Art. XX. Tóte locurile şi clădirile din cuprinsul vetreĭ satuluĭ, care, dupe Art. de mai susŭ nu remânŭ nicĭ în proprietatea sătenilorŭ, nicĭ în a stăpînuluĭ de moşie, precum: bisericile, cimitirele, casele comunale, şcólele, casele şi îngrăditurile menite şi făcute de comună pentru preoţiĭ bisericilor, pieţele, uliţele şi locurile ocupate de pătule (coşiere) şi alte stabilimente comunale astă-dĭ în fiinţă, remânŭ proprietatea comunelorŭ rurale, fără despăgubire.

Art. XXI. Verĭ ce monopol, precumŭ: de măcelărie (căsăpie), de brutărie (pitărie), de bĕuturĭ şi altele în coprinsul vetreĭ satuluĭ se desfiinţésă.

Proprietariĭ păstrésă dreptul de a face în cărciumile, hanurile şi alte asemenea clădirĭ, remase lor conformŭ Articoluluĭ XVIII, verĭ-ce speculaţiunĭ înzoite de lege, supuindu-se la tóte îndatoririle legale către Statŭ şi către comună.

CAPITUL III.

Despre determinarea preţuluĭ rescumpĕrăreĭ clăceĭ şi celor-l-alte sarcine.

Art. XXII. Sătenĭĭ, pentru rescumpărarea clăceĭ, a dijmeĭ şi celor-l-alte sarcine, care s'aŭ desfiinţat prin presentulŭ decretŭ, vor plăti pentru dobînd̆ĭ şi amortisementŭ pe fie-care anŭ, într'un termenŭ de 15 anĭ, cel multŭ, şi în monedă dupe cursulŭ Visterieĭ, conformŭ alăturateĭ tabele, însă:

Cel cu 4 boĭ şi o vacă, leĭ 133.

Cel cu 2 boĭ şi o vacă, leĭ 100 par. 24.

Cel cu mânele şi o vacă, leĭ 71 par. 20.

Săteanul, din satele de munte de peste Milcovŭ, va plăti pe fie-care an:

Cel cu patru boĭ şi o vacă, leĭ 94 par. 10.

Cel cu 2 boĭ şi o vacă, leĭ 73 par. 2.

Cel cu mâinile şi o vacă, leĭ 51 par. 36.

Acéstă plată se va respunde o dată şi în aceleaşi termine cu dările fiscale.

Art. XXIII. Suma pentru rescumpĕrare se determină, înmulţindu-se cu dobênda legale de 10 % preţul în baniĭ al clăciĭ şi al dijmeĭ. Aşa dar, proprietariĭ de moşiĭ vor avea a priimi în totŭ:

a). Pentru sarcinile săténuluĭ ce are pămîntŭ, pentru patru boĭ şi o vacă, leĭ 1521 parale 10.

b). Pentru ale celuĭ cu douĭ boĭ şi o vacă, leĭ 1148 par. 20.

c). Pentru ale celuĭ cu mâinile şi o vacă leĭ 816.

Pentru săténulŭ din satele de munte de peste Milcovŭ:

a). Pentru sarcinele celuĭ cu patru boĭ şi o vacă, leĭ 1076.

b). Pentru ale celuĭ cu douĭ boĭ şi o vacă, leĭ 834 par. $1^1/_2$.

c). Pentru ale celuĭ cu mâinile şi o vacă, leĭ 592 parale 2.

Art. XXIV. Pentru a se constata numĕrulŭ clăcaşilorŭ de pe fie-care moşie, deosebitele lor categoriĭ, precumŭ şi suma de despăgubire, cuvenită proprietaruluĭ dupĕ Art. 23, se intitue în fie-care plasă câte o Comisiune compusă de unŭ delegat, alesŭ de toţĭ proprietariĭ plăşiĭ, de unŭ delegatŭ alesŭ de Consiliele comunale ale satelorŭ locuite de clăcaşi, şi de unŭ delegat alŭ fisculuĭ.

Aceste Comisiunĭ vor fi datóre, în termenŭ de optŭ lunĭ de la instituirea lor, a sĕvîrşi lucrarea

Art. XXV. Constatările prescrise în Articolulŭ precedentŭ se vorŭ face de Comisiunĭ, dupe statu-quo, din ḑioa promulgăreĭ acestuĭ Decretŭ.

Art. XXVI. Incheerile acestor Comisiunĭ, la casŭ de nemulţumire a părţilor interesate, suntŭ supuse la recursŭ către Consiliele judeţene, saŭ către Comitetele permaninte.

Art. XXVII. In contra otărîrilorŭ Consiliilorŭ judeţene, saŭ ale Comitetelorŭ permanente, Consiliulŭi de Statŭ se rostesce în ultima instanţă asupra recursuluĭ.

Art. XXVIII. In modul maĭ susŭ prescris, constatîndu-se cuantulŭ despăgubireĭ, la care fie-care proprietarŭ are dreptŭ, Comisiunea de care se face menţiune în Art. 24, va libera proprietaruluĭ, în numele Comuneĭ, unŭ titlu doveditorŭ despre suma ce'ĭ se cuvine dreptŭ despăgubire.

Aceste titlurĭ, dupe ce se vor verifica şi legalisa de Comitetul permaninte saŭ de Consiliulŭ judeţeanŭ, se vor presinta la Comitetulŭ central din Bucurescĭ, spre a se schimba în obligaţiunĭ pe numele fie căreia comune.

Art. XXIX. Când s'ar ivi contestaţiunĭ asupra lucrărilorŭ Comisiuneĭ, titlul liberat de dînsa şi atacat dinaintea instanţelor administrative, dupe modul maĭ sus prescrisŭ, va fi, în casŭ de infirmare, suplinit prin definitiva otărîre administrativă ce va intervenĭ.

Art. XXX. Termenul pentru recursŭ la Consiliulŭ judeţianŭ, saŭ la Comitetulŭ permaninte, va fi de ₫ece ₫ile de la liberarea titluluĭ mencionatŭ în Art. 28.

Termenul recursuluĭ către Consiliul de Statŭ, în contra otărîrilorŭ Consilielorŭ judeţiene, saŭ alŭ Comitetelorŭ permaninte, va fi de douĕ lunĭ de la data lorŭ.

Art. XXXI. Consiliele judeţiene saŭ Comitetele permaninte, nu vor putea verifica şi legalisa titlurile liberate de Comisiunele plaselor, de cât dupe trecere de ₫ece ₫ile de la liberarea lorŭ.

Art. XXXII. Comitetul centralŭ nu va putea schimba în obligaţiunĭ titlurile saŭ definitivele otărîrĭ administrative, de cătŭ dupe trecerea de treĭ lunĭ de la data lorŭ.

Art. XXXIII. În cât se atinge de despăgubirea ce se cuvine stăpînilorŭ de moşiĭ pentru locul caselor şi îngrăditurilor, ce dupe Art. 4 din acéstă lege, remînŭ proprietate absolută a nevolnicilor, a sătenilor cari n'aŭ meserie de agricultorĭ şi avĕduvelor nesupuse clăcii, acéstă despăgubire se evaluază în suma de un galbenŭ, saŭ monetă corespun₫ĕtóre, şi care se va rĕspunde directŭ către stăpînii de moşiĭ, şi anume câte jumĕtate galbenŭ la fie care şése lunĭ dupe promulgarea Decretuluĭ de faţă.

Art. XXXIV. Îndată ce cu adjutorul subvenţiuneĭ acordată de Statŭ prin Art. 50, se vor despăgubi stăpînĭi de moşiĭ de capitalul ce li se cuvine pentru desfiinţarea clăci şi a celor-l-alte sarcine, plata ce suntŭ obligaţi sătenii a da ca despăgubire prin Art. 22, va înceta.

CAPŬ. IV.

Despre casa de despăgubire.

Art. XXXV. Se institue în oraşulŭ Bucureştĭ un Comitet centralŭ sub numele de: *Comitetul de licuidare al obligaţiunilor comunale, rurale.*

Art. XXXVI. Acestŭ Comitetŭ se compune de:

a). Ministrul de finance.

b). Unŭ membru al Consiliuluĭ de Statŭ.

c). Unŭ Membru al Curţiĭ de Comptur̆ĭ.

Art XXXVII. De odată cu alegerea acestor membri de către Corpurile din care facŭ parte, se va alege şi câte un al doilea membru care va suplini locul celor-l-alţĭ în casŭ de lipsă.

Art. XXXVIII. Acestŭ Comitet nu va putea lucra de cât fiind presenţi toţĭ membriĭ.

Ministrul va presida acestŭ Comitet. În lipsă'ĭ va presida membrul Consiliuluĭ de Statŭ, al căruĭ locŭ se va suplini de unul dintre membriĭ supleanţĭ.

Art. XXXIX. Comitetul centralŭ priimind de la proprietarĭ titlurile de despăgubire, liberate de respectivele lor comisiunĭ, saŭ definitivele otărîrĭ administrative date asupra acestor titlurĭ, le va schimba în obligaţiunĭ comunale rurale.

Obligaţiunile se vor face la înfăţişătoriŭ; vor fi transmisibile prin simpla remitere a actuluĭ.

Art. XL. Maximul obligaţiuniĭ va fi pînă la valórea despăgubireĭ cuvenită pentru 50 clăcaşĭ; minimul se va ficsa dupe voinţa proprietarului respectivŭ.

Numĕrul obligaţiunelor date unuĭ proprietar va compune o serie.

Art. XLI. Înscrierea seriilor de obligaţiunĭ se va face în partide pe séma fie-căria Comune.

Art. XLII. Tragerea la sorţĭ se va face pe serii de obligaţiunĭ; un numĕrŭ de serii trasŭ pe fie-care an se va plăti de către Comitetul de licuidaţiune, astfel, în cât cel mult într'un termenŭ de cinci-spre-dece anĭ, tóte obligaţiunile comunale rurale să se pótă stinge.

Acéstă tragere la sorţĭ se va face în şedinţa publică, care va fi anunţată prin foile oficiale cu o lună maĭ'nainte. Numĕrul seriilor şĭ al obligaţiunilor eşite la sorţĭ, se va publica prin Monitorŭ. Ele vor fi plătite multŭ în termen de cinci-spre-dece dile dupe tragerea la sorţĭ, fără ca acestŭ termenŭ să pótă constitui, prin espirarea luĭ, un casŭ de decadenţă pentru ceĭ în dreptŭ.

Art. XLIII. Obligaţiunile comunale cuvenite aşedămintelor publice, ale cărora venitură nu intră în casa Statuluĭ, se vor trage la sorţĭ numaĭ dupe ce maĭ întĕiŭ se vor fi licuidat obligaţiunile proprietarilor particularĭ.

Art. XLIV. Aceste obligaţiunĭ vor produce dobândă de 10 la sută, care dobândă se va respunde celor în drept la finele fie-căruia semestru.

Art. XLV. Cupónele dobânditor esigibile se priimescŭ, după valórea lor nominală, de catre tóte casele Statuluĭ.

Art. XLVI. Obligaţiunele comunelor rurale se vor priimi de tóte casele Statului şĭ ale aşedămintelor publice şĭ de tóte autorităţile administrative dreptŭ cauţiune.

Art. XLVII. La casŭ când o moşie s'ar afla ipotecată la epoca promulgării acestuĭ Decretŭ, obligaţiunele datorite stăpênuluĭ acesteĭ moşiĭ, se vor depune la Visterie prin Tribunalul unde s'a înfiinţatŭ ipoteca, şĭ nu se vor libera de cât cu consimţimêntul creditoruluĭ ipotecarŭ, saŭ în urma stingereĭ legale a ipotecеĭ.

Art. XLVIII. Obligaţiunele comunale rurale şĭ cupónele dobênditor ce se vor strica saŭ se vor rupe, vor putea fi reînoite.

Falsificarea acestor obligaţiunĭ este supusă la penalităţile ce prescrie legea în casŭ de fabricare de monedă falsă.

Art, XLIX. La începutul fie-căreĭ sesiuni, Ministeriul de Finance comunică Puterilor legislative o espunere lămurită despre tóte operaţiunile Comitetuluĭ de licuidaţiune.

Art. L. Fondurile puse în dispositiunea Comitetuluĭ de licuidaţiune, pentru licuidarea obligaţiunilorŭ comunale-rurale, suntŭ:

1. Sumele ce suntŭ dupe Art. 22 obligaţĭ sătenii a plăti.

2. Sumele ce vor proveni din vêndarea porumbuluĭ şĭ a meiuluĭ (păpuşoiŭ si malaiŭ) de reserva din tóte satele locuite de sătenĭ supuşĭ clăciĭ.

3. Sumele ce se vor aduna din vînzarea părţilorŭ de pământŭ de pe moşiile Statuluĭ, conform Articolilor 54 şĭ 61.

Art. LI. Proprietarul saŭ coproprietarĭĭ fie-căreia moşiĭ, pentru asigurarea creanţelor, vor avea dreptŭ de ipotecă pe locurile fie căruia sătean.

Art. LII. Sub nicĭ unŭ cuvênt şĭ în nicĭ un casŭ, fondurile maĭ sus afectate la despăgubirea proprietarilorŭ de moşiĭ, nu vorŭ putea fi distrase de la destinaţiunea lor.

Aceste sume se vor păstra în tesaurulŭ publicŭ sub cheile membrilor Comitetuluĭ centralŭ.

Art. LIII. Lefile şi cheltuelele cancelarieĭ Comitetului de licuidaţiune se vor plăti din Budgetul Statuluĭ. Tóte sumele ce vor prisosi peste plata cupoanelor de dobîndĭ ale obligaţiunelor comunale-rurale, se vorŭ întrebuinţa anual spre treptata licuidare a obligaţiunelor.

CAP V.

Despre vîndarea de pămînturĭ de pe moşiile Statuluĭ.

Art. LIV. Pentru licuidarea obligaţiunilor comunale-rurale, Guvernul este autorisat a vinde locurĭ pe moşiile Statuluĭ la însurăţeĭ, precum şi la sătenĭĭ carĭ se vor afla în casul Art. 5 şi 6.

Nu se va putea vinde la o singură familie de cât pînă la maximum de două-spre-ḑece pogóne.

Art. LV. Pe fie care moşie a Statuluĭ, se va determina cât maĭ curînd, prin un regulament de administraţiune publică, partea în care va avea a se vinde locurĭ. La acéstă determinare se va alege un locŭ propriŭ pentru formarea uneĭ comune.

LVI. Preţul unuĭ pogonŭ pe aceste moşiĭ va fi de cinci galbenĭ. Plata se va respunde în cursŭ de cinci-spre-ḑece anĭ, şi anume câte o a cincĭ-spre-ḑece parte din preţŭ la începutul fie căruia an, fără dobîndă. Dupe trecere de cinci-spre-ḑece anĭ, Guvernul va putea rădica preţul pogonuluĭ pentru viitoriĭ cumpĕrătorĭ.

Otărîrea nouluĭ preţŭ trebue maĭ întêiŭ să fie încuviinţată prin o lege.

Art. LVII. Sătenĭĭ cumpĕrătorĭ de pămînt de pe domeniile Statuluĭ nu vor putea, în cursŭ de treĭ-ḑecĭ anĭ, să instreineze pămînturile lor de cât la alte familiĭ de sătenĭ.

În acest din urmă casŭ, pămîntul ce va trece la noul cumpĕrător, nu va trece de cât cu sarcinele prevĕḑute la Art. 56.

Art. LVIII. Vînḑările de pămînt la sătenĭ se vor face sub dirigerea şi controlul Ministeriuluĭ de Finance.

Cîţĭ din sătenĭ'şĭ vor fi înconjuratŭ pămîntulŭ cumpĕratŭ şi vor fi plătit căştiul din urmă, vor priimi actŭ definitivŭ de proprietate şi de mĕsurătórea pămîntuluĭ.

Actul de vînḑare se va subscrie de Ministrul Financelor şi se va legalisa numaĭ dupe istovirea plăţeĭ şi dupe regulile dreptuluĭ comunŭ.

Art. LIX. Ministeriul, pe fie-care anŭ, va înfăţişa Puterei legiuitóre unŭ tablóŭ de vînḑările făcute în cursul anuluĭ şi de sumele încasate. Comptabilitatea acesteĭ operaţiunĭ va fi supusă Curţeĭ de Compturĭ.

Art. LX. În modul şi cu condiţiunile prescrise maĭ sus, Guvernul este autorisat a vinde pe moşiile Statuluĭ, numite Colonii, cât locŭ prisosesce peste pămîntul ocupat astăḑĭ de aceste colonii.

Art. LXI. Guvernulŭ va avea facultatea, în cursŭ de treĭ anĭ de la aplicarea acestuĭ Decretŭ, simţindu-se trebuinţă, a veni în ajutorul caseĭ de licuidare, înstreinând din domeniile Statuluĭ, loturĭ de la 100 pînă la 500 popóne. Cantitatea loturilor ce se vor pune în vînḑare, precum şi forma vînḑăreĭ, se vor determina prin regulament administrativŭ posteriorŭ. Obligaţiunile rurale, la vînḑarea acestor loturĭ, se vor priimi ca monedă.

Art. LXII. Acest Decret se va pune în lucrare de la 23 Aprilie 1865 (una mie optŭ sute şése ḑecĭ şi cincĭ). Pînă atuncĭ însă guvernul va înainta lucrările pregătitóre de constatare şi de demarcare prevĕḑute prin acest aşeḑemênt.

***

CAP. VI.

Dispositiuni diverse.

Art. LXIII. Arendaşii moşiilor Statuluĭ, care nu vor voi a se folosi de beneficiul ce le este dat prin contract, d'a fi desfăcuţi de arendă, în urmarea aplicărĭ noueĭ legiuirĭ rurale, drept despăgubire pentru desfiinţarea clăceĭ şi a celor alte sarcinĭ ale sătenilor statorniciţi pre aceste moşii, vor fi scăduţi din câştiurile moşiĭ cu valórea munceĭ şi a celor-lalte sarcini desfiinţate, precum acésta este statornicit prin Art. 22 al legeĭ de faţă, şi acésta dupe numerul şi categoria sătenilorŭ.

Art. LXIV. În privinţa părţilor de pĕmĕnt ce dupe Cap. V al acestuĭ Decretŭ suntŭ a se vinde sătenilor, arendaşiĭ, dacă nu vor voi a renunţa la contract, aŭ dreptul a fi despăgubiţi, pentru pogónele luate din stăpênirea lor, cu câte jumĕtate galbenŭ de pogonŭ, şi acésta pe fie-care anŭ pînă la ecspirarea contractuluĭ.

LEGE

In P. St., decret. la 19 August 1864, prom. la 20 August 1864.

Pentru dreptulŭ străinilorŭ domiciliaţi în ţĕră de a cumpera imobile.

Art. 1. Străiniĭ, de orĭ-ce ritŭ crestinescŭ, domiciliaţi în România, vor avea dreptulŭ de a cumpera proprietăţi imobiliare, sub condiţiunea însă de a se supune, în ceea ce se atinge de assemenea proprietăţi, la legile pămîntuluĭ, şi numaĭ pe cât şi Românii se vor bucura de asemenea dreptŭ în ţerile lorŭ.

Nu se prejudecă printr'acésta întru nimicŭ dispositiunile legale relativa la naturalisaţiune.

Art. 2. Legea de faţă nu va privi întru nimicŭ colonisările ce sunt poprite.

Art. 3. Tóte dispositiunile contrariĭ acesteĭ legĭ sunt şi remânŭ abrogate.

LEGE.

In P. St. decret la 27 Aug. 1864, prom. 2 Sept. 1864.

Pentru reinfiinţarea provisoriă a dreptuluĭ de esportaţiune.

Art. 1. Dreptulŭ de esportaţiunŏ, suspendat prin legea de la 1 Aprilie 1862 pînă la votarea budgetuluĭ, se pune în vigóre provizoriŭ, începând de la 1 Oct. anulŭ curentŭ 1864.

Art. 2. Cerealile, vitele, seurile, peile, lîna şi, într'unŭ cuvîntŭ tóte productele naturale şi materiale brute (nemanufacturate) din producţiunea Principatelorŭ-Unite Române, sunt supuse la plate dreptuluĭ de esportaţiune.

Art. 3. Dreptulŭ de esportaţiune se ficséză la 5% din preţulŭ de mizlocŭ, constatat pentru fie-care objectŭ: constatarea preţuluĭ de mizlocŭ se va face pe fie-care anŭ dupe mercurialele oficiale.

Dupe aceste constatări se vor întocmi tarife speciale pentru percepere, publicându-se assemenea pe fie-care anŭ.

Art. 4. Se scutescŭ de plata dreptuluĭ de esportaţiune:

a). Mărfurile şi obiectele străine împămîntenite prin plată la importaţiune.

b). Mărfurile şi obiectele produse din fabricele şi din manufacturile indigene.

c). Sarea şi cărbunii de pămêntŭ indigene.

d). Lâna, brînza, laptele, miţele, untulŭ şi altele relative, ce ar scóte păstoriĭ Austriacĭ din producţiunea vitelorŭ lorŭ aduse la păşiune în Principatele-Unite-Române, conformŭ legeĭ speciale.

Aceste producţiunĭ se vor calcula dupe numerulŭ şi felulŭ vitelorŭ aduse de fie-care.

e). Objectele pentru zilnica hrană a pasagerilorŭ.

f). Objectele necesarĭĭ pentru iluminarea, hrana ómenilorŭ de echipagiŭ şi conservarea vaselorŭ plutitóre de orĭ-ce caricŭ, ce ar ancora în porturile Principatelor-Unite-Române. Pentru vasele de mare, se vor scuti de plata dreptuluĭ de esportaţiune şi objectele necesarĭĭ pentru iluminarea, hrana şi conservarea cu care ar urma să se aprovisioneze, pornind din porturile Principatelorŭ-Unite-Române,

j). Objectele şi zilnica îndestulare ce s'ar cumpăra de locuitorĭĭ Statelor limitrofe də la ceĭ din Principatele-Unite-Române, în ţillele de tîrgŭ, ce se facŭ pe la diferitele puncte de graniţă.

h). Cărţile de orĭ-ce limbă cari s'ar tipări în Principatele-Unite-Române.

Art. 5. Modulŭ de percepţiă allŭ dreptuluĭ de esportaţiune şi controlulŭ operaţiunilorŭ de esportaţiune în genere, va fi statornicit printr'unŭ reglementŭ specialŭ.

Art. 6. Dispositiunile contrariĭ legeĭ de faţă sunt abrogate.

LEGE.

In P. St. decrt. la 3 sept. 1864, prom. 7 sept. 1864.

Pentru pensionariĭ funcţionari.

Art. I. Pensionariĭ chiemaţi la funcţiunĭ publice, aŭ facultatea de a opta între pensiunĭ şi onorariul postuluĭ lor.

Art. II. Dupe ce vor înceta de a fi funcţionarĭ, eĭ vor intra de îndată şi de dreptŭ între pensionarĭ, cu rangul şi pensiunea ce aŭ fost avut maĭ 'nainte.

Art. III. Tóte dispositiile contrariĭ acestuĭ decretŭ, suut şi remânŭ abrogate.

LEGE.

In P. St. decre. 1 sept. 1864 prom. 12 sept. 1864.

Pentru constringerea Corporală.

CAPŬ. I.

Dispositiunĭ generale.

Art. I. Constrîngerea corporale este ţinerea uneĭ persóne la închisóre pentru îndeplinirea uneĭ îndatoriri.

Art. II. Constrîngerea corporale nu se póte esecuta fără o inadinsă sentinţă judecătorésca.

Art. III. Constringerea corporale, pentru neplată de datorii, nu póte avea locŭ de cât în casurile când datoria, pentru a cărĭĭ împlinire acestŭ modŭ de esecutare este autorisat, se ridică la suma cea determinată prin acéstă lege.

Nu este permisŭ a compune acea sumă din datoriele uneĭ persóne către maĭ mulțĭ creditorĭ, când creanțele lor, luate în parte, ar fi maĭ micĭ de cât suma cerută pentru aplicarea constringerĭĭ corporale.

Maĭ mulțĭ creditorĭ cerênd în acelașĭ timpŭ și putênd căsciga în contra debitoreluĭ lor aplicarea constringereĭ corporale, durata închisóreĭ se va mĕsura dupe o singură din acele datorĭĭ, cea maĭ mare la sumă.

Art. IV. Debitorĭĭ arestațĭ în puterea acesteĭ legĭ, vor fi întreținuțĭ la închisóre cu cheltueala creditorilor lor numĕrată înainte.

Statul fiind creditor, nu este dispensat de acéstă obligațiune.

Art. V. În nicĭ o materie, constringerea corporale nu se va putea aplica bărbatuluĭ și femeeĭ sale, la amânduoĭ de odată, nicĭ chiar pentru datorĭĭ deosebite.

In casŭ de a se pronunța constringerea corporale pentru o datorie comună a socilorŭ, aplicarea sa la unul dintre dênșĭĭ dispenséză pe cel-altŭ de a fi în urmă închisŭ pentru aceeașĭ datorie.

Bărbatulŭ și femeea vor fi admișĭ, la casul prevĕdut prin alinea precedinte, a se oferi la constringerea corporale, unul dintr'ênșĭĭ pentru tot termenul, saŭ fie-care pentru o parte.

In tóte casurile tribunalele potŭ, în interesul copiilor minorĭ aĭ debitoreluĭ, să amâne punerea în lucrare a închisoreĭ pentru termenul de un anŭ cel mult.

Va fi scutit asemenea de constringerea corporale fiiul unicŭ al uneĭ vĕduve, precum și unicul fiŭ ver-unuĭ tată bĕtrînŭ, saŭ infirmŭ și fără mijlóce de esistență, și acésta când suma datorită nu va trece peste suma de una mie leĭ.

Art. VI. Constringerea corporale nu póte fi pronunciată nicĭ esecutată în folosul bărbatuluĭ și al femeeĭ, al rudelor de sus și al rudelor de jos, al fraților saŭ al surorilor, al unchiuluĭ (moșŭ) saŭ al mătușeĭ, al nepotuluĭ saŭ al nepóteĭ, nicĭ în folosul affinilorŭ (cuscri) de acelașĭ gradŭ.

Art. VII. Debitorele arĕstat saŭ recomendatŭ, dupe formele prescrise prin acéstă lege, are dreptul de a apela în contra dispositiunei relative la constringerea corporale în termenŭ de șése dile dupe închisóre saŭ dupe recomandare, chiar atuncĭ când sentința ar fi dată în ultima instanță, saŭ când debitorele ar fi declarat că se mulțumesce pe dênsa, saŭ când termenul legale de apel ar fi espirat.

Debitornl, apelând, va rĕmânea cu tóte acestea în închisóre.

Termenul de șése dile este deosebit de termenul cel de drept comun al apeluluĭ și nu póte curge de odată cu acesta.

Art. VIII. In nicĭ un alt casŭ, afară de cele anume prevĕdute prin acéstă lege pentru aplicarea constringerĭĭ corporale, nu este permisŭ nicĭ tribunalelorŭ a o pronuncia, nicĭ verĭ cărĭĭ autorități notariale a o trece în acte, nicĭ verĭ-cărui Românŭ a o consimți prin contract.

Verĭ-ce urmare din contră va fi nulă, și contravenitorul se va supune la respundere de cheltuelĭ, daune și folóse.

Art. IX. Inchisórea pentru neplată de datorie, nu lĭbĕréză de datorie pe debitore, ca nu împedică esecutarea cea reală asupra avereĭ luĭ.

CAP. II.

Dispositiunĭ relative la constringerea corporale în materiĭ comerciale.

Art. X. Constringerea corporale va fi pronunciată, însă cu escepțiunele și

modificările aci mai josŭ arĕtate, în contra verĭ-căreĭ persóne condamnate pentru datorie comercială la plata uneĭ sume de una mie leĭ capete saŭ mai mult.

Ea este facultativă pentru judecătorĭ, de la leĭ cinci sute pînă la una mie inclusivŭ.

Art. XI. Femeile măritate care facŭ comerciŭ, nu suntŭ supuse la constrîngerea corporale, când formalităţile prevĕdute prin Art. 5 din Condica de comerciŭ nu se vor fi îndeplinit.

Art. XII. Nu suntŭ supuşi la constrîngerea corporale nicĭ minoriĭ, parte bărbătéscă saŭ femeéscă, care facŭ comerciŭ, fără ea formalităţile cerute prin Art. 2 din Condica comerciale să se fi îndeplinit.

Art. XIII. Suntŭ încă scutiţi de constrîngerea corporale moştenitoriĭ şi vĕduvele justiţiabililor Tribunaluluĭ de comerciŭ, în casŭ când suntŭ condamnaţi, nu în a lorŭ proprie cualitate, ci numaĭ ca nisce înfăţişetorĭ aĭ dreptăţilor autorului lorŭ.

Art. XIV. Constrîngerea corporale în materie comerciale, nu va putea fi pronunciată în contra debitorilor care vor fi intraţi în al şése-ḑecelea anŭ al etăţeĭ.

Art. XV. In verĭ-ce condamnare la o sumă maĭ mică de leĭ una mie capete, chiar în materiĭ de poliţă şi de bilet la ordine, Tribunalul va putea hotărî ca închisórea debitoruluĭ să nu se pue în lucrare de cât dupe un termen de treĭ luniĭ cel mult, socotit din ḑioa când datoria a devenit esigibile.

Art. XVI. Inchisórea pentru datorie comerciale va înceta de sine dupe treĭ luniĭ, când condamnaţiunea are de obiect o sumă maĭ mică de una mie leĭ capete; pentru sumele maĭ marĭ de una mie leĭ, termenul închisoreĭ se va adăogi cu câte treĭ luniĭ maĭ mult, pentru fie-care adaosŭ de cincĭ sute leĭ peste o mie, fără a putea însă să trécă în nicĭ un casŭ peste macsimul de treĭ anĭ.

CAP. III.

Dispositiuniĭ relative la constrîngerea corporale în materiĭ civile.

Art. XVII. Constrîngerea corporale nu va avea locŭ în materie civile de cât în casurile arĕtate în Articolile următóre.

In tóte casurile de constrîngere corporale în materie civile, termenul va fi mărginit, prin sentinţa de condamnare, de la şése luniĭ pînă la cincĭ anĭ, saŭ, dacă este facultativă, de la treĭ luniĭ pînă la treĭ anĭ.

Art. XVIII. Verĭ-cine se va face culpabile de stelionat, va fi constrînsŭ la desdăunarea părţeĭ vĕtămată, chiar şi prin închisóre.

Stelionat se numesee:

I. Fapta de a vinde saŭ de a ipoteca un nemişcător sciind că nu este al seŭ.

2. Fapta de a ipoteca unnemişcător al seŭ, presentându'l, cu sciinţă, în contra adevĕruluĭ, prin declarare espresă, ca liber, saŭ ca numaĭ în parte supusŭ la alte ipotece saŭ privilegie.

Art. XIX. Verĭ ce depositarŭ va fi constrînsŭ prin închisóre să restituéscă lucrurile ce i s'aŭ fostŭ incredinţatŭ saŭ să plătéscă daune şi folóse; însă, depositariĭ necesarĭ, cărăuşiĭ şi ospĕtătoriĭ, în casul când nu vor putea proba că nu sunt culpabilĭ de dolŭ;

Depositariĭ ceĭ voluntarĭ, în casul când vor fi dovediţi culpabilĭ de dolŭ.

Depositul se numesce necesarŭ când deponentele a fost nevoit să'l facă prin vre-o întêmplare nefericită, precum un focŭ, o înecăciune, depredare şi altele.

Art. XX. Orĭ cine, prin fapte silnice, usurpă posesiunea unuĭ fond de la posesorul seŭ cel legiuit, va fi condamnat prin constrîngere corporale să reîntegreze şi să desdauneze atâtŭ pentru fructe cât şi pentru alte daune şi folóse.

Art. XXI. Cel care printr'o sentință dată în materie pețitóriă(1) și devenită irevocabile, va fi fostŭ condamnat a lăsa din mânĭ posesiunea unuĭ fond, póte să fie, la casŭ de nesupunere, condamnat printr'o al doilea sentință, la constrîngerea corporale, dupe 15 ḑile de la data primireĭ celeĭ d'ântêiŭ sentințe.

Dacă fondul, de care este vorba, se află depărtat de domiciliul părțiĭ condamnate maĭ mult de o postă, termenul de 15 ḑile se va adăogi cu câte o ḑi pentru fie-care distanță de o postă.

Art. XXII. Arendatoriĭ de moșie vor putea fi condamnațĭ prin constrîngerea corporale la îndeplinirea îndatoririlor lor coprinse în contractele de arendare, dacă acestŭ modŭ de esecutare va fi fostŭ anume stipulat în contractul lor.

Art. XXIII. Orĭ-ce persónă publicâ care are cualitatea de a primi în mânele sale sume consemnate, saŭ lucrurĭ depuse, saŭ acte încredințate de particolarĭ, va fi condamnată la închisóre, dacă va refusa a lorŭ restituire saŭ representare.

Art. XXIV. Grefieriĭ și orĭ ce altŭ funcționar publicŭ, pentru representarea vre unor acte publice, cândŭ ea ar fi ordonată, vor fi constrînșĭ prin închisóre în casŭ de nesupunere.

Art. XXV. Tutoriĭ, curatoriĭ, administratoriĭ de orĭ-ce așeḑăminte, și aceĭ cărora a fost încredințată o administațiune óre-care, saŭ prin legĭ saŭ de către vre-o autoritate, vor fi supușĭ la constrîngerea corporale, atât pentru darea socotelilor, cât și pentru orĭ ce restituțiune ar fi de făcut în urma dăreĭ socotelilor.

Art. XXVI. Constrîngerea corporale este facultativă pentru judecătorĭ în casurile următóre.

a). Pentru daune și folóse în materiĭ civile cari trecŭ de leĭ treĭ sute.

b). În contra celorŭ ce cu rea credință vor fi negat saŭ vorŭ fi declaratŭ că nu cunoscŭ înaintea justițieĭ scriptura saŭ sub-semnătura lor, pentru daune și folóse.

c). In contra deținătoruluĭ, care nu este foncționar publicŭ, alŭ unuĭ actŭ de comparațiune necesariŭ spre verificarea uneĭ scripturi, saŭ alŭ unuĭ actŭ defăimat de falsŭ, pentru aducerea acestor acte, ordonată de judecătorĭ.

d). In contra esperțilorŭ, în casŭ de întârḑiere saŭ refusu de a depune raportulŭ lorŭ.

e). In contra femeilor.

Art. XXVII. In casurile Articoluluĭ precedente, Tribunalul póte ordona, prenunțând constringerra corporale, ca ea să nu fie pusă în lucrare într'unŭ termen ce elŭ va mărgini.

Acéstă suspendare nu va putea fi pronunțată de cât cu arĕtarea motivelorŭ eĭ, și prin sentința dată asupra contestațiuneĭ.

La espirarea acestuĭ termenŭ închisórea se va pune în lucrare fără o a doua sentință.

Art. XXVIII. Constrîngerea corporale, în materiĭ civile, nu póte fi pronunțată pentru o sumă maĭ mică de una mie leĭ.

Art. XXIX. Ea nu póte fi pronunțată în contra minorilorŭ neemancipațĭ, nicĭ în contra sesagenarilor (intrațĭ în alŭ șése-ḑece-lea anŭ.)

Art. XXX. Constrîngerea corporale pentru causa de stelionat, în timpul căsătorieĭ nu póte avea locŭ în contra femeilor măritate, de cât în casul când ele aŭ o avere estradotale, saŭ celŭ puținŭ o avere a căriĭ administrațiune 'șĭ-aŭ oprit'o pe sémăle, și numaĭ pentru îndatoririle născute cu ocasiunea cărmuireĭ aceleĭ averĭ.

Art. XXXI. Debitorele care n'are cualitatea de comerciant, este supusŭ la constrîngerea corporale când a subscrisŭ o poliță saŭ unŭ bilet la ordin.

---

(1) *Materiă petitorie*, adică chestiunea de stăpînire a unuĭ fondŭ.

CAP. IV.

Procedura constrîngerei corporale în materii civile şi comerciale.

Art. XXXII. Constrîngerea corporale nu se va putea pune în lucrare de cât dupe o ḑi liberă de la primirea copiei de hotătîre care o va fi pronunţat, şi a ordinului capuluĭ aproḑilor pentru esecutarea voluntarie a aceleĭ hotărîrĭ.

Aceste acte vorŭ fi trămise debitoruluĭ printr'unŭ aprodŭ anume desemnatŭ

In ordinulŭ pe lîngă care se va trămite debitoruluĭ copia de hotărîre, se va arĕta şi locul unde creditorulŭ 'şĭ va fi alesŭ domiciliulŭ în comuna residenţeĭ Tribunaluluĭ care a dat hotărîrea, daca însă creditorulŭ nu va fi locuind acolo.

Art. XXXIII. Inchisórea se va face prin capulŭ de aproḑĭ, saŭ singurŭ, saŭ însoţitŭ de unulŭ saŭ maĭ mulţĭ aproḑĭ.

Art. XXXIV. Debitorulŭ nu va putea fi arestatŭ:

I. Maĭ 'nainte de rĕsăritulŭ nicĭ dupe apusulŭ sóreluĭ.

II. În ḑilele de sĕrbătorĭ legalĭ.

III. În locurile consacrate cultuluĭ pe cât timpŭ ţine oficiulŭ religiosŭ.

IV. În loculuĭ şi în timpulŭ şedinţelor autorităţilor întocmite.

V. Într'o altă casă de cât a sa, şi nicĭ în propriul sĕŭ domiciliŭ, afară numaĭ când Preşedintele Tribunaluluĭ va fi autorisat acésta şi va fi însărcinat anume unŭ Comisar de Pol ţie saŭ pe Poliţaiulŭ oraşuluĭ ca s'o esecuteze.

VI. In cele d'ăntêiŭ doua-ḑecĭ ḑile dupe facerea societĭ saŭ dupe mórtea unuĭ dintre membriĭ familieĭ sale.

Art. XXXV. Debitorul nu va putea asemenea să fie arestat când este chemat ca martorŭ înaintea unuĭ judecător de instrucţiune, unuĭ Tribunale de ăntêia instanţă saŭ uneĭ Curţĭ Criminale, nicĭ în timpul cât 'ĭ trebuie ca să mérgă la înfăţişare şi ca să se întórcă.

Nimenĭ nu va fi admisŭ să probeze chemarea sa ca martorŭ în materie criminale, de cât prin producerea unuĭ salvŭ-conduct (într'adins voe).

Acéstă dispensă se aplică şi la verĭ-ce alegător, fie în materie politică, fie municipale, pe cât timpŭ ţine scrutinul, în care casŭ nu este trebuinţă de un salvŭ conduct.

Art. XXXVI. Închisórea debitoruluĭ se va constata printr'un procesŭ verbale care va coprinde:

I. Data ḑileĭ, luneĭ şi anuluĭ în care se face.

II: Numele, profesiunea, domiciliul creditoruluĭ; saŭ alegere de domiciliŭ, dacă el nu locuesce acolo, precum şi numele, profesiunea şi locuinţa debitoruluĭ.

III. Obiectul cereriĭ creditoruluĭ.

IV. Aretare de tribunalulŭ şi de numerul hotărîreĭ prin care a fost pronunţată închisórea.

V. Aretare de termenul pentru care ea a fostŭ pronunţată.

VI. Menţiune că creditorul a depusŭ suma necesarie pentru nutrimentul debitoruluĭ.

VII. Menţiune că s'a lăsat debitoruluĭ copia sentinţeĭ de condamnare, conformŭ Art. 32, cum şi a acestuĭ procesŭ verbalŭ.

Capul aproḑilor însărcinat a face acest procesŭ verbalŭ, 'l va subscrie împreună cu Directorul închisoreĭ, care va trebui să fie faţă la a sa redactare.

Art. XXXVII. În casŭ de resistenţă materiale din partea debitoreluĭ, se va cere ajutorul puterĕĭ armate şi debitorele va fi încă urmăritŭ dupe Condicile penale ca împrotivitor la ordinile autorităţeĭ.

Art. XXXVIII. Dacă însărcinatul cu esecutarea închisoreĭ ar reţinea pe debitore închisŭ în vre un alt locŭ, care nu este destinatŭ prin lege pentru acésta, acela va fi urmărit ca culpabil de crimele de arestaţiune arbitrară.

Art. XXXIX. Creditorul este îndatorat să depue maĭ din nainte o sumă des-

tinată pentru întreţinerea debitoreluĭ sĕŭ în închisóre, socotită pentru 30 de ḑile cel puţinŭ.

Consemnarea uneĭ sume pentru maĭ puţinŭ de treĭ-ḑecĭ ḑile, se socotesce drept nimicŭ.

Asemenea consemnare pe maĭ mult de treĭ-ḑecĭ ḑile nu se mesóră după ḑilele pe cât este făcută, ci după periódele de treĭ-ḑecĭ ḑile ce se coprindŭ în timpul pe care este făcută.

Art. XL. Suma ce e dator creditorul a depune pentru întreţinerea debitoreluĭ sĕŭ la închisóre, va fi de una sută leĭ; din acésta douĕ-ḑecĭ leĭ se va reţinea pentru Statŭ.

Art. XLI. Directorul închisóreĭ va transcrie pe registrul sĕŭ estract din sentinţa care autoriséză arestaţiunea.

Dacă capulŭ de aproḑĭ nu va înfăţişa acea sentinţă, Directorul închisóreĭ va trebui să nu priiméscă la închisóre pe debitore.

Art. XLII. Debitorul închisŭ va putea fi recomandat de verĭ-ce alt creditor al sĕŭ care ar fi putut cere şi dobêndi punerea sa în închisóre.

Asemenea va putea fi recomandat şi cel prevenitŭ de un delict, şi va fi prin efectul recomandaţiuneĭ reţinut în închisóre chiar şi la casŭ de achitarea sa.

Art. XLIII. Recomandaţiunea este cererea de a se ţine un debitore la inchisóre, pentru o altă datorie, care n'a fost causa primarie a închisoreĭ sale.

Se vor observa pentru recomandaţiune aceléşĭ formalităţĭ ca şi pentru închisóre, afarĕ numaĭ că suma de una sută leĭ necesară pentru întreţinerea debitoreluĭ se va împărţi între recomandator şi creditorul cel d'ântêiŭ, dacă acest din urmă o va cere.

Art. XLIV. În casŭ de neîndeplinirea formalităţilor arĕtate maĭ sus, debitorul va putea cere nulitatea închisoreĭ sale; cererea o va face la Tribunalul local unde se află închisŭ, singurŭ competinte pentru nulităţile de formă.

Dacă însă cererea de nulitate este întemeétă pe nulităţĭ de fondŭ, precum pe alegaţiunea unuĭ eveniment estinctivŭ al obligaţiuneĭ, întêmplat în urma sentinţei de închisóre şi care merită a fi desbătut judecătoresce, cererea va fi trămisă la Tribunalul care a pronunciat sentinţa.

Art. XLV. La tóte casurile, cererea de nulitatea închisoreĭ se va judeca de urgenţă şi în urma conclusiunilor Ministeriuluĭ Publicŭ.

Art. XLVI. Nulitatea închisoreĭ pentru verĭ-ce causă ar fi pronunciată, nu trage dupĕ sine nulitatea şi a recomandaţiunilor, pe cât timpŭ nu ar fi şi pentru acestea o înadinsă hotărîre.

Art. XLVII. Debitorul, a căruĭ închisóre este declarată nulă pe temeiŭ de lipsă de formă, póte fi arestat pentru aceiaşĭ datorie, prin îndeplinirea formalităţilor cerute, însĕ nu maĭ curênd de cât dupe treĭ ḑile de la eşirea sa de la închisóre.

Art. XLVIII. Dacă închisórea este declarată nulă, creditorul va putea fi condamnat către debitore la daune şi folóse.

Art. XLIX. Debitorul a căruĭ închisóre este legală, 'şĭ va recăşciga libertatea:

I. Prin consimţimêntul creditoruluĭ care a cerut închisórea sa şi al recomandatorilor, dacă suntŭ.

II. Prin nedepunerea de maĭ 'nainte a sumeĭ pentru întreţinerea debitoreluĭ.

III. Prin intrarea debitoreluĭ în al şése-ḑecelea anŭ al etăţeĭ.

IV. Prin espirarea termenuluĭ de închisóre mărginit prin sentinţă.

V. Prin stingerea datorieĭ dupe unele din modurile de stingere a obligaţiunilor, precum plata, ertarea datorieĭ, etc.

VI. Prin cesiunea averilor sale în casul când constrîngerea corporale a fost pronunciată în materiĭ civile, când debitorul nu este culpabile de dolŭ.

Art. L. Consimţimîntul pentru eşirea debitoreluĭ de la închisóre, va putea fi dat de creditor saŭ la judecătorie, saŭ pe registrul închisoreĭ.

Art. LI. Liberarea pentru nedepunerea banilorŭ de nutrimentŭ se va face în modul următorŭ:

Debitorul va adresa către Presidentul Tribunaluluĭ de ântêia istanță o cerere sub semnată de dênsulŭ și de Directorul închisóreĭ, saŭ dacă debitorul nu scie sĭ scrie, certificată de adevêrată de numitulŭ Directore.

Acéstă cerere se va face în duplicată, și una va remânea la Directorul închisoreĭ.

Art. LII. Dacă creditorul va depune suma maĭ înainte de ce debitorul ar fi dat Presidentuluĭ cererea sa, precum se arată în Articolĭ de maĭ susŭ, acea cerere nu va fi priimită.

Art. LIII. Ordonanța Presidentuluĭ de liberarea debitoruluĭ pentru cauda arĕtată în Art. 50, va fi dată în duplicată, și una se va depune la Grefă, alta se va trimite la Directorul închisoriĭ.

Art. LIV. Debitorulŭ închisŭ va recâstiga libertatea sa plătindŭ saŭ depuindŭ a trece parte din datorie capete cât și dobîndĭ, cheltuelile de judecată și cele pentru întreținerea sa în închisóre, și dând pentru rĕmășiță o cauțiune (chezășie) priimită de bună de creditorŭ saŭ încuviințată de Tribunalul de ântêia instanță alŭ loculuĭ unde debitorul se afla închisŭ.

Aceleași condițiuni îndeplinite fiindŭ din partea debitoruluĭ, 'lŭ vor scuti de a fi pusŭ la închisóre.

Art. LV. Cauționatorul (chezașul) va trebui să se oblige solidarŭ cu debitorulŭ de a plăti rĕmășița datorieĭ într'unŭ termenŭ care nu va putea să trécă peste unŭ anŭ, afară dacă creditorulŭ va comsimți la unŭ termenŭ maĭ lungŭ.

Art. LVI. La espirarea termenuluĭ mărginitŭ prin Art. precedentŭ, creditorul dacă nu se găsesce plătit pe deplinŭ, va putea esercita din noŭ constrîngerea corporală în contra debitoruluĭ principalŭ, fără ca să'și pérdă dreptulŭ ce are în contra cauționatoruluĭ.

In tóte casurile, termenulŭ uneĭ alŭ doilea constrîngerĭ ce ar esecuta creditorulŭ, nu va putea fi maĭ lungŭ de câtŭ timpul ce debitorele maĭ avea de ședutŭ la închisóre dupe cea d'ântêiŭ sentință.

Art. LVII. Debitorulŭ liberatŭ prin vre unulŭ din modurile enumerate prin Art. 49, nu va maĭ putea fi arestatŭ pentru aceeași datorie.

Art. LVIII. Debitorele care va fi câstigatŭ liberarea sa prin espirarea termenuluĭ închisoriĭ, nu va maĭ putea fi închisŭ pentru datorii contractate maĭ 'nainte de închisórea sa și alŭ căror termenŭ va fi împlinitŭ în momentulŭ liberăreĭ séle, afară de casulŭ cândŭ aceste datoriĭ, prin natura și cuantulŭ lorŭ, ar cere o maĭ lungă închisóre de cât cea din care a eșit debitorul.

In casul acesta, fiind din noŭ pusŭ la închisóre, durata celeĭ d'ântêiŭ închisori se va prinde în calcululŭ durateĭ închisoreĭ celeĭ dupĕ urmă.

Art. LIX. Cererile pentru eliberarea unuĭ debitore închisŭ vor fi adresate către Tribunalul loculuĭ unde debitorul se află închisŭ. Creditorul va fi chematŭ la judecată în celŭ maĭ scurtŭ terminŭ.

In diua mărginită se va cerceta causa maĭ 'nainte de cele-l-alte cause din aceeași dĭ, și Tribunalulŭ va da hotărîrea sa, dupe ce va asculta conclusiunile Ministeruluĭ Publicŭ.

CAP. V.

Constringerea corporale în materiĭ criminale, corecționale și polițienescĭ.

Art. LX. Decisiunele Curților și sentințele Tribunalelorŭ coprindĕtóre de condamnări în folosul Statuluĭ la mulctă (globire), restituțiuni, daune-tolóse și cheltueli de judecată, nu vor putea fi esecutate prin constringerea corporale de câtŭ

dupĕ cinci ḑile libere de la primirea acteloru de condemnare de către celŭ condamnatŭ.

Dacă debitorulŭ se află în închisóre pentru alte datorii recomanderea luĭ va putea fi ordonată îndată.

Art. LXI. Închisórea făcută în puterea Articoluluĭ precedent nu va putea avea locŭ de cât dupĕ trecerea de unŭ anŭ din ḑiua de când 'şi a făcut pedépsa pentru delict.

Art. LXII. Ceĭ arestaţĭ în puterea Art. 60 vorŭ remânea închişĭ pînă vorŭ plăti suma la care sunt condamnaţĭ saŭ pînă vorŭ da cauţiunea primită de bună de celŭ înteresatŭ, orĭ la casŭ de contestare, declarată bună şi valabilă de Tribunalŭ.

Cauţiunatorulŭ va trebui să plătéscă în termenŭ de o lună, saŭ de nu, va putea fi urmăritŭ.

Art. LXIII. Cu tóte acestea, condamnaţiĭ carĭ vorŭ justifica neputinţa de a plăti dupe modulŭ prescrisŭ de Art..... din Condicele de procedură criminală, vor fi liberaţĭ dupe 15 ḑile de închisóre, când condamnaţiunele pecuniare nu trecŭ de douĕ-ḑecĭ leĭ; dupe o lună de închisóre, când acelea se vor ridica de la 20 pînă la 60 leĭ; dupa douĕ lunĭ, când se vor ridica de la 60 pînă la 200 leĭ; dupe treĭ lunĭ, cândŭ vor trece de 200 leĭ.

Art. LXIV. Când închisórea va fi încetatŭ în puterea Art. precedent, ea va putea să reincépă, însă numaĭ o dată, numaĭ pentru restituţiunĭ, cheltuelĭ, daune şi folóse şi numaĭ când Tribunalul va constata şi va pronuncia de faţă cu debitorele, că acesta a venit în stare de a plăti.

Art. LXV. Decisiunele şi sentinţele cuprinḑĕtóre de condemnărĭ în favórea particolarilorŭ pentru reparaţiunea de vătămărĭ ce li s'ar fi făcut prin crime, delicte şi contravenţiunĭ, vor fi esecutate dupe acelĕşĭ formĕ şi prin acelĕşĭ mijlóce de constrîngere ca şi hotărîrile coprinḑĕtóre de condamnărĭ în folosulŭ Statuluĭ.

Art. LXVI. Când condamnaţiunea pronunciată nu va trece peste treĭ sute leĭ, liberarea condamnaţilor deţinuţĭ dupe cererea şi în interesulŭ particolarilor, nu va putea avea locŭ, fără numaĭ când validitatea cauţiunilor date, saŭ neputinţa condamnaţilor de a plăti, vor fi fostŭ, la casŭ de contestare, judecate faţă cu creditorul.

Durata închisoreĭ, în acestŭ casŭ, va fi cea legiuită priu Art. 63.

Art. LXVII. În tóte casurile, şi chiar atunci când neputinţa debitoruluĭ de a plăti ar putea fi constatată, dacă condamnarea pronunciată, saŭ în favórea Statuluĭ saŭ în favórea vre unuĭ particolar, trece de treĭ sute de leĭ, durata închisoriĭ va fi determinată prin sentinţa de condamnare de la treĭ lunĭ pînă la treĭ anĭ. Cu tóte acestea, dacă debitorul a intrat în al şése-ḑecilea anŭ al etăţeĭ maĭ înainte de darea sentinţeĭ, Tribunalul va putea reduce minimum la 2 lunĭ, şi nu va putea trece pesté macsimum de douĭ anĭ.

Dacă debitorul ajunge dupe darea sentinţeĭ la etatea de şése-ḑecĭ anĭ, termenul închisoriĭ ce are să maĭ curgă, conformŭ sentinţeĭ, va fi de sine redusŭ la jumĕtate.

CAP. VI.

Dişpositiunĭ diverse.

Art. LXVIII. Nicĭ un fel de constrîngere corporale nu póte avea loc în contra unuĭ deputat al corpurilor legiuitóre, în timpulŭ sesiuneĭ, nicĭ în decursŭ de şése septĕmânĭ, maĭ înainte de deschiderea saŭ dupĕ închiderea lor.

Art. LXIX. Constrîngerea corporale, pronunciată contra unuĭ fonctionar, nu se va putea pune în lucrare de cât dupe ḑece ḑile de la espedirea priu Preşedin-

tele Tribunaluluĭ, a uneĭ adrese încunoscinţătóre către autoritatea de care deprinde acel funcţionar.

Art. LXX. Sunt supuşĭ la constrîngerea corporale toţĭ ceĭ ce aŭ în mânele lor sume saŭ objecte mişcătóre ale Statuluĭ, ale aşedemintelor publice, ale municipalităţilor saŭ ale comunelor, când nu vor voi să dea socotelile saŭ când, dupe darea socotelelor, nu vor putea respunde pe deplinŭ acele sume saŭ a represinta acele objecte.

Disposiţia acésta se aplică şi la ceĭ carĭ aŭ dat cauţiune pentru ceĭ de susŭ, precumŭ şi la agenţiĭ saŭ prepuşiĭ acelora-şĭ.

Art. LXXI. Suntŭ asemenea supuşĭ la constrîngerea corporale:

1. Toţĭ carii aŭ contractat cu Statulŭ saŭ cu stabilimentele publice, ca întreprindătorĭ, aprovisionatorĭ, sumisionarĭ, la casurĭ când vor fi declaraţĭ debitorĭ în urmarea întreprinderilor lor.

2. Ceĭ carĭ aŭ datŭ cauţiunea (chezăşie) pentru eĭ, cum şi agenţiĭ şi prepuşiĭ lor, care aŭ avut cărmuirea nemizlocită a întreprinderei şi tóte persónele declarate responsabile de acelĕşi servicii.

Acéstă dispositiune 'şi va avea a sa aplicare fără restrîngerea celor legiuite prin Art. 15 şi 18 din legea pentru urmărirĭ, de la 31 Martie 1862.

Art. LXXII. Suntŭ încă supuşĭ la constrîngerea corporale toţĭ debitoriĭ şi aĭ lor garanţĭ de contribuţiunĭ indirecte, precum de saline, de vămĭ, de accize şi altele carĭ, avênd dobêndit credit, nu vor refui, la scandenţă, suma la care se urcă obligaţiunile lor.

Mijlócele de esecutare reale, întocmite prin Art. 18 al legeĭ pentru urmăriri de la 31 Martie 1862, suntŭ şi rĕmânŭ singure aplicabile la debitoriĭ fisculuĭ în materiĭ de contribuţiunĭ, fie personale fie fondane.(1)

Art. LXXIII. Sentinţele pronunciate contra militarilor se vor comunica prin Departamentul Justiţieĭ, Ministeriuluĭ de Resbel, spre a lua în privinţa militarilor osândiţĭ mesurile permise de regulile militare.

CAP. VII.

Dispositiunĭ transitorii.

Art. LXXIV. Se va înfiinţa în fie-care capitală de judeţŭ o casă pentru arestul debitorilor în materiĭ civile şi comerciale, şi o altă casă pentru arestul debitorilor din cause criminale, corecţionale şi poliţienescĭ.

Art. LXXV. În termenŭ de treĭ lunĭ cel mult de la promulgarea acesteĭ legĭ, un regulamentŭ de administraţiune publică va determîna poliţia şi administraţiunea caselor prevĕdute prin Art. precedent.

Art. LXXVI. Acéstă lege nu se va pune în lucrare de cât începênd de la dece dile dupĕ esecutarea acelor legiuite prin Art. 74 şi 75, anunciată în Monitorul Oficiale.

Art. LXXVII. Pentru datoriile care aŭ luat nascere înaintea promulgâreĭ acesteĭ legĭ, ea nu se va aplica de cât dupĕ un anŭ de la promulgare.

Art. LXXVIII. Tóte dispositiunile legalĭ pentru esecutarea personale, prin ocuparea locuinţeĭ datorului, se abrogă.

---

(1) Contribuţiunĭ *fondane*, adică celle puse asupra unuĭ fondŭ, celle fonciare.

REGULAMENTU

Pentru închisorile de datorii(1).

(Decret. 23. Decembre. 1864 — Prom. 3. Ianuariŭ 1865).

CAPUL I.

Administraţiunea.

Art. I. Personalul închisorei pentru datorie va fi compusŭ cum urmédă:
1). Unŭ Directore.
2): Unŭ grefier comptabil.
3). Unŭ scriitor.
4). Unŭ şetŭ custode.
5). Treĭ custodĭ.
6). Unŭ rêndaşŭ.

El va putea fi însă restrênsŭ proporţionalmente cu poporaţiunea şi uşurinţa serviciuluĭ, mai ales prin oraşe de o populaţiune maĭ mică.

Art. II. Eĭ fi vor supuşĭ la tóte îndatoririle şi prescripţiunele de comptabilitate în vigóre în cele alte case de închisóre.

CAPITUL. II.

Închiderea.

Art. III. Dupe ce se va îndeplini formalităţile prescrise de Art. 36 din lege, Directorul liberédă adeverinţa de primirea arestantuluĭ, îl înscrie în registru de închidere şi îl pune în închisóre.

Art. IV. La casŭ de nedepunere a consignaţieĭ de întreţinere 24 ore înainte de espirarea periodului plătit, Directorele va încunosciinţa pe datornicŭ, care conformŭ Art. 51 din lege, póte petiţiona la Tribunal.

CAPITUL. III.

Aşternutul.

Art. V. Asternutul fie-căruia arestat va fi compusŭ cum urmédă:
1. Patŭ de ferŭ.
1. Mindir.
1. Saltea.
1. Tufecŭ (pernă de paie).
1. Pernă.
1. Invelitóre (plapumă).
3. Ciarciafurĭ.
1. Vasŭ de nópte.
1. Mică măsuţă cu sertarŭ.
4. Şervete.

Art. VI. Deţinutul pentru datoriĭ 'şĭ póte procura, cu propriele sale mijlóce

(1) Acestŭ regulamentŭ, făcând parte integrantă din legea pentru constrîngerea corporală, precum se zice la art. 75 allŭ aceleĭ legĭ, ilŭ publicăm îndată după acéstă lege, de şi s'a promulgat maĭ tîrziŭ.

orĭ-ce amelioraţiune în amobiliment, nutriment, precum şi alte resurse compatibile cu regimul uneĭ închisorĭ.

CAPITOL. IV.

Ospitalul.

Art. VII. Arestaţiĭ bolnavĭ vor fi trataţĭ în ospitalul închisóreĭ; acest ospital va fi in totul conformŭ cu ospitalele civile ale oraşuluĭ.

Art. VIII. Arestuiţiĭ carii nu vor voi să fie căutaţĭ în ospitalul închisóreĭ, vor putea să se caute în odaia lor, unde vor fi visitaţĭ de medicul închisóreĭ, dar atuncĭ cheltuelile de medicamente şi de căutare vor fi pe sarcina lor.

Eĭ vor putea asemenea să aducă şi unŭ altŭ medicŭ de cel al închisoreĭ.

CAP V.

Poliţia interióră

Art. IX. Camerile închisóreĭ vor fi deschise în tóte ḑilile la 6 ore de diminéţă, de la 1 Aprilie pînă la 1 Octombrie, şi la 7 ore de la 1 Octombrie pînă la 1 Aprilie.

Ele vor fi închise la 9 ore séra, de la 1 Aprilie pînă la 1 Octombrie, şi la 7 ore de la 1 Octombrie pînă la 1 Aprilie.

Art. X. De patru orĭ pe sĕptămînă, în ḑilele şi orele însemnate de Directore, arestaţiĭ vor putea fi visitaţĭ de rudele, de advocaţĭ, de consiliariĭ de familie. Eĭ vor putea comunica în libertate.

În casŭ când unŭ arestat ar vrea să priméscă visite maĭ dese şi maĭ prelungite, elŭ va face cerere prin înscrisŭ şi motivată Directoruluĭ care o va transmite Inspectoruluĭ general.

Art. XI. Arestaţiĭ se vor putea deda la orĭ-ce ocupaţiune vor pofti, pe câtă vreme acele ocupaţiunĭ nu vatămă în nimicŭ ordinea interió.ra.

Le va fi permisŭ să priiméscă cărţĭ şi să scrie; eĭ vor putea să priiméscă şi epistole care nu vor fi supuse la nicĭ o revidŭire de către administraţiune, însă tóte obiectele aduse lor, vor trebui să trécă prin cancelarie, unde vor fi esaminate înainte de a le fi date.

Art. XII. La intrarea lor în închisóre, arestaţiĭ vor putea depune obiectete lor în cancelarie saŭ să 'şi le păstrede eĭ. Însă în acestŭ din urmă casŭ administraţia nu este nicĭ cum respundĕtóre de perderile ce li s'ar putea întêmpla.

Art. XIII. La fie-care treĭ ḑile, Directorele va distribuĭ arestaţilor banĭ consemnaţĭ pentru hrana lor. Unŭ registru special va constata sub-adeverirea fiăcăruia priimirea sumelor.

Art. XIV. Jocurile de norocŭ sunt cu totul poprite.

Art. XV. Tot ţipetul şi orĭ ce petrecere sgomotósă în stare de a turbura liniscea şi ordinea închisóreĭ, sunt poprite arestaţilor.

Art. XVI. De asemenea sunt oprite ameninţările între arestaţĭ saŭ contra împiegaţilor administraţiuneĭ.

Art. XVII: Unul saŭ maĭ mulţĭ comisionarĭ liberĭ vor fi ataşaţĭ pe lîngă închisóre pentru alergăturile de care vorŭ avea nevoe arestaţii, dupe interesele şi trebuinţele lorŭ. Plata de fie-care alergătură va fi otarîtă de Inspectorulŭ generalŭ.

LEGE

In P. St. decret. la 15 Sept. 1864. prom. la 21 Sept. 1864.

Pentru adoptarea sistemuluĭ metricŭ de mĕsurĭ şi greutăţĭ în Romănia(a).

TITLUL I.

Pentru greutăţĭ şi mesurĭ.

Art. 1. Sistemul metricŭ de greutăţĭ şi mĕsurĭ se adoptă, şi mĕsurile întrebuinţate pînă acum se desfiinţéză în tótă întinderea Romănieĭ.

Art. 2. Unitatea fundamentală a sistemuluĭ metricŭ de greutăţĭ şi mĕsurĭ este *metrul*, dupe etalonul prototipŭ al Francieĭ, care este a 10 milióne parte din cuartul meridianuluĭ pămêntuluĭ.

Art. 3. Greutăţile şi mĕsurile sistemuluĭ metricŭ sunt împărţite în cinci categoriĭ precum se arată aci la literile a, b, c, d şi e.

a)	*Mesurĭ de lungime*(1).	*Valórea.*
	Miria-metru, . .	Ḑece miĭ metri.
	Kilometru.. . .	Una mie metri.
	Ectometru. . .	Una sută metri.
	Decametru. . .	Ḑece metri.
Metru.	. . . . .	Unitatea fundamentală a greutăţilor şi mesurilor.
	Decimetru. . .	A ḑecea parte din metru.
	Centimetru. . .	A suta parte din metru.
	Milimetru . . .	A mia parte din metru.
b)	*Mesurĭ agrarĭ*(2)	
	Ectarie . . .	Una sută arĭĭ.
Arie.	. . . . .	Una sută metri patraţĭ saŭ unŭ patrat de 10 metri în laturĭ.
	Centiarie. . .	A suta parte din arie saŭ unŭ metru patratŭ.
c)	*Mesurĭ de capacitate*(3).	
	Kilolitru. . .	Una mie litre.

(a) Mesurile şi greutăţile care esistaŭ la noĭ înaintea legeĭ actuale eraŭ:

(a) *Pentru lungime*: stînjenulŭ, palma, degetulŭ şi cotulŭ.

(b) *Pentru suprafeţe séu mĕsurĭ agrarĭĭ*: stînj. pătratŭ şi pogonulŭ; în Moldova, Falcea-Falcea are 2880 st. pătraţĭ, adică cu 298 st. pătraţ.. moĭd. mai mare de cât îndoitulŭ pogonuluĭ.

(c) *Pentru mesurĭ de capacitate*:—1). Pentru objecte liquide avem: vadra, ocaoa, litra şi dramulă; vadra are 10 oca; ocaoa 4 litre, litra *100* dramurĭ;—2). Pentru objecte solide avem: baniţa de 20 oca, ocaoa de 4 litre, litra de 100 dramurĭ. La Moldova se maĭ afla pentru objecte uscate *dimirlia*, ce are 12 oca; 10 dimirlĭĭ facŭ *o Merţă*; 2 merţe facŭ o Kilă.

(d) *Pentru mesurĭ de soliditate* avem: stînjenulŭ cubŭ, adică unŭ volumŭ cu şése feţe, având 1 st. lungŭ, 1 st. latŭ, 1 st. înaltŭ séu adîncŭ. Din astă mĕsură derivă numele de st. lemne, de clae, copită, stogŭ, carŭ de mesură.

(e) *Pentru greutăţĭ séu ponderĭ* avem: ocaoa de 4 litre, litra de *100 dramurĭ*, dramulă de 2 tenchiurĭ; 44 oca facŭ unŭ cântarŭ.

	Ectolitru. . .	Una sută litre.
	Decalitru. . .	Ḍece litre.
Litru.	. . . . .	Un decimetru cub, saŭ un cub avênd fie-care latură de un decimetru.
	Decilitru. . .	A ḍecea parte dintr'un litru.
	Centilitru . .	A suta parte dintr'un litru.
d)	*Mesurĭ de soliditate.*(4)	
	Decasterii. . .	Ḍece metri cubĭ.
Steru.	. . . . .	Un metru cub saŭ unŭ cub avênd latura de un metru.
	Decisteru . .	A ḍecea parte dintr'un steru.
e)	*Greutăţĭ saŭ ponderĭ*(5)	
	Tonela . . .	Una mie chilograme saŭ greutatea unuĭ metru cub de apă.
	Cantaru. . .	Una sută Kilograme.
	Kilogramu . .	Una mie gramurĭ, greutatea unuĭ litru de apă distilată la temperatura + 4°; cântărirea litruluĭ de apă pentru greutatea unuĭ kilogramŭ se socotesce făcută în golŭ
	Ectogramu . .	Una sută grame.
	Decagramu. .	Ḍece grame.
Gramu	. . . . .	Greutatea unuĭ centimetru cub de apă la temperatura de + 4°.
	Decigramu . .	A ḍecea parte din gramŭ.
	Centigramu. .	A suta parte din gramŭ.
	Miligramu . .	A mia parte din gramŭ.

Art. 4. Unităţile de mĕsurĭ coprinse în catigoria literi *c* şi *e*, de la Articolul precedent, şi anume, Litrul şi Gramul, cu multipli şi sub-multipli lor vor putea fi întrebuinţaţĭ şi dublĭ saŭ în jumĕtăţĭ.

---

(1) Stînjenulŭ Munteniei Şerban vodă e de o potrivă cu 1 metru 962, adică cu 38 părţi din o sută (0,38) mai micŭ de cât doue metre. Stînjenulŭ Moldoveĭ e d'o potrivă cu 2 metre 2172 adică mai mare de doue metre.

(2) Aria are o sută metre pătraţi; ectaria are o sută arii, sĕŭ 9oo metre pătraţi. O ectariă este aprópe doue pogóne de ale nóstre, şi e mai mică de cât o falce moldovenească, de vreme ce o falce e aprópe 2 pogóne şi un sfertŭ de ale nóstre.

(3) Litru, care se va aplica pentru mesurarea objectelorŭ liquide şi uscate, este de o potrivă cu 252 dramurĭ de ale nóstre, adică cu doue litre şi jumĕtate de cele vechĭ.

(4) Acĕstă mĕsură se întrebuinţează pentru mĕsurarea gropilor de puturĭ, de pivniţe ect., şi mai cu sémă *sterulŭ* în Francia se întrebuinţează pentru mĕsurarea lemnelorŭ de focŭ.

(5) Un gramŭ este greutatea unuĭ centimetru cubŭ de apă destilată; 13 gramurĭ facŭ 4 dramurĭ de cele vechĭ. Unŭ Kilogramŭ, adică o miiă de gramurĭ este de o potrivă cu 316, 2 a 3, dramurĭ de cele vechĭ.

TITLUL II,

Etaloane(a) pentru verificarea mĕsurelor.

Art. 5. Un etalon metru dupe cel prototipŭ al Francieĭ, timbrat cu marca Ţĕreĭ, se va conserva în Archiva Generală a Statuluĭ.

Art. 6. Etaloane asemenea timbrate pentru metru şi pentru mesurile de capacitate şi de greutăţĭ dupe sustemul metricŭ, se vor depune la Ministerul de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice şi la fie care autoritate însărcinată cu verificarea mĕsurilor.

Art 7. Cu verificarea mĕsurilor vor fi însărcinate, pentru oraşe, Consiliurile urbane, iar pentru Comunele rurale, Sub-prefecturile.

Aceste autorităţĭ vor avea în a lor păstrare, sub respunderea capilor respectivĭ, etalónele ce vor servi în diferite verificărĭ ale mĕsurilor şi greutăţilor usitate în comerciŭ.

Art. 8. Etaloanele depuse la autorităţile sus-ḑise se vor verifica dupe cum aci urméză, adică:

Cele de la Ministerŭ se vor verifica la fie-care 10 anĭ, cel maĭ târḑiŭ, iar cele depuse pe la cele-alte autorităţĭ se vor verifica la fie-care treĭ anĭ.

Art. 9. Fie-căria autorităţĭ de verificare se va da de către Ministeriul de Interne, Agricultură şi Lucrări Publice, câte o marcă distinctivĕ cu data fie-căruia anŭ.

Art. 10. Niminĭ nu se va putea servi cu greutăţĭ şi mĕsurĭ care nu vorŭ fi fostŭ marcate la autorităţile competinte.

Art. 11, Pentru prima timbrare, interesaţiĭ se vor duce însuşĭ cu mĕsurile la autorităţile de verificare în a căror circomscripţiune se vor afla.

Art. 12. Tóte mĕsurile şi greutăţile reparate nu se vorŭ putea întrebuinţa maĭ 'nainte de a priimi din nuoŭ timbru de verificare.

Art. 13. Verificărĭ periodice se vor face odată pe fie-care anŭ tutulor mĕsurilor usitate în comerţŭ şi de particularĭ.

Epoca începereĭ acestor verificărĭ va fi în luna luĭ Ianuarie, iar a terminăreĭ se va ficsa la fie-care periodŭ, pentru oraşe de către Consiliurile urbane, iar pentru Comunele rurale, de către Prefectulŭ judeţuluĭ.

Art. 14. Tóte verificările se vor constata prin mărcĭ anuale; verificatorulŭ va avea un registru în care va înscrie verificarea făcută şi unde se va subcrie acela ale căruia mĕsurĭ se vor fi verificat.

Daca acesta nu va voi a subscrie saŭ nu va sci a scrĭ, atunci verificatorul va nota în registru novoinţa saŭ neputinţa aceluia de a subscrie.

Art. 15. Pe lîngă verificările periodice maĭ sus însemnate, se vor maĭ face şi verificărĭ pe neasceptate, fără tacsă, dupe recomandaţia Poliţieĭ saŭ a autorităţiĭ locale. Aceste verificărĭ se vorŭ putea face numaĭ de la rĕsăritulŭ pînă la apusulŭ sóreluĭ.

Art. 16. Ministerul de Interne, Agricultură si Lucrărĭ Publice, prin Ordonanţă Domnéscă, va determina forma, precum şi materialulŭ din care vor avea a şi face greutăţile şi mĕsurile, îndestrând pe fie-care oficiŭ de verificare, pe lîngă etalóne şi marcĭ, cu tablourĭ arătătóre de forma şi materialul determinat, dupe care apoĭ industria privată va putea fabrica mĕsurile trebuitóre pentru comerciŭ.

Pe lîngă acestea, se vor da Oficiurilor de verificare şi tablourĭ de transformarea mĕsurilor vechĭ în cele nuoă şi vice-versa.(2)

---

(1) Prin *etalóne* se înţelege modelurile de mesurĭ şi greutăţĭ, dupe carĭ aŭ să se formeze celle private.

(2) Aceste tablourĭ s'aŭ format prin decretulŭ din 2 decemvrie 1864. Cine va voi să studieze amănuntulŭ raporturilor dintre mesurile vechĭ cu cele nouĭ, póte consulta cŭ folosŭ aceste tablourĭ carĭ s'aŭ publicat în Monitorulŭ din 16 Ianuarie 1865 No. 11.

Art. 17. În tóte orașele unde trebuința comerciului va cere, Municipalitățile vor avea facultatea de a înființa Oficiuri publice, în care cetățenii vor putea măsura și cântări mărfurile lor plătind o retribuțiune moderată, care se va ficsa de către autoritatea Municipală, după aprobațiunea Consiliului de Stat.

Art. 18. Nimeni nu va putea esersa funcțiunea de Verificatore publicu fără a depune jurământul de a'și împlini bine și cu credință sarcina sa. Jurământul se va depune dinaintea Președintelui Tribunalului de Comerciu saŭ înaintea Primarului Municipalității loculuĭ.

Art. 19. Se va da de către mĕsurătoriĭ publicĭ cetățenilor cariĭ vor cere, însemnarea constatătóre de resultatul operațiuneĭ.

TITLUL III.

Poliția mĕsurelor.

Art. 20. Privegherea d'a nu se vinde și întrebuința de câtu numaĭ mĕsurĭ conformu prescripțiunelor legeĭ de față, se va face de către Polițiile locale și de către împiegații Consiliurilor comunale însărcinate cu verificări prin visite estraordinare și neasceptate.

Art. 21. Agenții Polițiilor și Agenții comunalĭ vor face procese-verbale pentru contravențiunile și delictele ce vorŭ descoperi, și vorŭ urmări pe faptuitorĭ pentru a li se aplica pedepsele saŭ amendele prevĕdute de legĭ pentru asemenea abaterĭ.

Art. 22. Agenții însărcinați cu verificările greutăților și mĕsurilor, vor confisca tóte mĕsurile și greutățile care n'ar avea forma saŭ n'ar fi făcute de materiile prescrise; asemenea care vor fi alterate, róse saŭ turtite, precum și mĕsurile vechĭ ce se vor găsi în usŭ. Aceste mĕsurĭ, depuindu-le la Poliția locală saŭ la Sub-prefectură, se vor strica, și materialul din care aŭ fost făcute se va confisca dreptŭ amende.

Aceste dispositiuni nu vor prejudeca întru nimicu pedepsile dictate de legea penală pentru facerea și întrebuințiarea de mĕsurĭ și greutățĭ false.

Art. 23. Dispositiunile legeĭ de față se vor pune în aplicare la 1 Ianuarie, anulŭ una mie opt sute șése-deci și șése.

LEGE.

In P. st. decret. la 30 sept. 1864. prom. 2 Oct. 1864.

Pentru înființarea Camerilor de Comerciu(a).

TITLUL I.

Înființarea camerilor.

Art. I. Se va aședa câte o Cameră de Comerciu în tóte porturile și orașele principale ale țereĭ.

Art. II. Pe viitorŭ, Guvernul va putea îmulți numĕrul Camerilor de Comerciu

---

a) Prin decretul de la 15 Oct. 1864, s'aŭ instituat Camere de Comerciu în orașele: Bucuresci Turnu-severin, Craiova, Turnu Măgurele, Giurgiu, Brăila, Galați, Ismail, Bârlad, Iași, Bacău, Piatra, Botoșiani, Focșiani și Ploesci.

şi de Industrie, saŭ din iniţiativa sa, saŭ dupe cererea comercianţilor saŭ a industriaşilor; în amêndouê casurile, înainte de a aproba înfiinţarea uneĭ Camere, Guvernul va consulta şi opiniunea Consiliuluĭ judeţénŭ al loculuĭ.

Art. III. Circonscripţiunea fie-căreĭ Camere de Comerciŭ va fi determinată prin ordonanţă Domnéscă.

Art. IV. Fie care Cameră va fi compusă cel puţin de cinci membrĭ, şi cel mult din şépte.

Art. V. Membriĭ Camerelor se alegŭ prin scrutin secret şi cu majoritate absolută a alegătorilor, iar la al duoilea scrutin cu majoritate relativă. Spre a se putea procede la alegere, va trebui să fie faţă $^1/_3$ părţĭ din alegătorĭ.

La casŭ când, dupe doŭă convocărĭ, nu se vor întruni alegătoriĭ în numĕrulŭ sus disŭ, Guvernul va numi pe membrĭ Camerelor.

Art. VI. Suntŭ alegătorĭ toţĭ comercianţiĭ şi industriaşiĭ carĭĭ plătescŭ un drept de patentă de 50 leĭ cel puţin, şi carĭĭ se bucură de drepturile civile şi municipale şi se află înscrişĭ în circonscripţiunea Camerelor.

Art. VII. Suntŭ eligibilĭ toţĭ ceĭ născuţĭ saŭ naturalisaţĭ Românĭ, în etate de 30 anĭ, şi carĭĭ esercită saŭ a esercitat un comerciŭ saŭ o industrie oare care.

Art. VIII. In luna Noemvrie a fie-căruĭa anŭ, Prefecţiĭ de districte alcătuescŭ doŭĕ liste în care vor fi înscrişĭ: într'una ceĭ în drept a fi alegătorĭ la Camera de Comerciŭ, şi în cea de a doua ceĭ ce însuşescŭ cualităţile de eligibilĭ; şi aceste doŭĕ liste se trimitŭ Ministeruluĭ de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice.

Art. IX. Dacă la alcătuirea listelor se va fi făcut vre o greşélă, persónele ce s'ar socoti năpăstuite potŭ reclama, în termenŭ de 15 dile dupe publicarea listelor, la Ministerul de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice, saŭ la Prefecturĭ cerînd îndreptare.

Art. X. Adunările electorale se ţinŭ în oraşul în care 'şĭ va avea Camera residenţa.

Art. XI. Adunările suntŭ convocate şi presidate de către Prefect saŭ delegatul seŭ, asistat de patru alegătorĭ, carĭĭ vor fi doŭĭ din ceĭ maĭ bătrânĭ şi doŭĭ din ceĭ maĭ tinerĭ membrĭ aflaţĭ de faţă. Biuroul numesce un secretar din adunare şi otărasce cestiunile se se vor fi ivit în cursul alegereĭ, afară de acelea care se raportézĕ la capacitatea membrilor aleşĭ, şi care, în casŭ de protestaţiune, remâne a se esamina de către Ministeriul de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice.

Art. XII. Dupe sevêrşirea alegereĭ, se va face un procesŭ-verbal în care se trece cu esactitate numerul alegătorilor înscrişĭ şi acela al votanţilor, numele, vîrsta, felul, comerciul şi locuinţa membrilor aleşĭ, precum şi numerul voturilor ce aŭ fie-care dintr'înşiĭ.

Acest procesŭ-verbal se transmite de Prefect la Ministeriul de Interne, Agricultură şi lucrărĭ Publice.

Art. XIII. Dupe ce'l esaminézĕ, Ministerul 'l înapoiază Prefectureĭ cu observaţiunile ce este în drept a face.

Daca va recunósce nulitatea vre-uneĭ alegerĭ, saŭ pentru neîmplinirea de formă, orĭ pentru lipsa condiţiunilor prescrise de lege, Ministeriul pronunţă acésta nulitate şi prescrie o nouă convocare a alegătorilor.

Daca alegerile se vor fi făcut în regulă, atuncĭ invită pe Prefectură ca să procedeze la instalarea Camereĭ, dupe ce maĭântêiŭ alegerile vor fi aprobate prin Ordonanţă Domnéscă.

Art. XIV. Instalarea se face prin îngrijirea Prefectuluĭ care asistă în persónă saŭ prin delegatŭ, şi care priimesce jurĕmêntul membrilor.

Art. XV. Funcţiunile membrilor sunt pe şése anĭ, doŭĭ dintr'înşiĭ se reînoescŭ la fie-care doŭĭ anĭ.

Pentru cele d'âutêiŭ doŭĕ alegerĭ care urmédă dupe numirea generală, rêndulŭ eşireĭ se regulézĕ prin sorţŭ, apoĭ dupe vechime.

Membriĭ eşiţĭ se potŭ realege.

Art. XVI. La cea d'ântêiŭ alegere se orênduescŭ alţi membrĭ în loculiŭ celorŭ morţi saŭ demisionaţi.

Alegerea unorŭ asemenea membrĭ se face numaĭ pentru timpuliŭ câtŭ aceia pe care 'ĭ înlocuescŭ aveaŭ a ocupa funcţiunile lor.

Suntŭ consideraţi ca demisionaţi, membriĭ cariĭ, fără motive legiuite aprobate de Cameră, nu se ducŭ la convocare în timpŭ de sése luni.

Art. XVII. Camerile Comerciale potŭ avea relaţiuni şi corespondenţe comerciale cu tóte pieţele atât din întrul ţĕreĭ cât şi din străinătate.

Art. XVIII. Camerile de Comerciŭ sunt organele oficiale ale Comerciuluĭ pe lîngă Guvernŭ, şi mandatarele firescĭ pentru administrarea aşeḑămintelor de interesŭ colectivŭ comercial.

TITLUL II.

Despre atribuţiunile Camerelor.

Art. XIX. Camerele aŭ drept să presinte Guvernuluĭ din propria lor iniţiativă, părerile lor asupra intereselor comerciale şi industriale din circonscripţiunea lor.

Art. XX. Camerele daŭ Guvernuluĭ părerile şi sciinţele ce li se cere, asupra faptelor şi intereselor comerciale.

Ele suntŭ maĭ cu seamă consultate de Guvernŭ asupra schimbărilor proiectate în legislaţiunea comercială, asupra instituireĭ şi altor Camere de comerciŭ la trebuinţă în circonscripţiunea lor, asupra creareĭ burselor şi oficiilor de Agenţi de schimbŭ şi mijlocitorĭ din circonscripţiunea lor, asupra tarifelor vămilor şi serviciul de transport şi alte stabilimente de comerciŭ, asupra obiceiurilor comerciale, a tarifelor de regulamente, de curtagiŭ maritimŭ şi curtagiurĭ pentru asigurărĭ de mărfurĭ, asupra schimbuluĭ şi efectelor publice, asupra înfiinţăreĭ de băncĭ, de cantóre de scont şi de sucursale ale băncii, asupra proiectelor de lucrărĭ publice locale relative la comerciŭ şi industrie, şi asupra proiectelor de Regulamente locale, în materiĭ de comerciŭ şi industrie.

Art. XXI. Ca mandatare firescĭ ale comerciuluĭ pentru administrarea intereselor colective, Camerele suntŭ tot-d'auna însărcinate cu administrarea burselor ce vor esista în circonscripţiunea lor.

Acéstă administrare coprinde special formarea budgetuluĭ primirilor şi respunderilor, strîngerea veniturilor şi plata cheltuelelor, (localul şi întreţinerea lor, remunerarul personaluluĭ şi altele), numirea impiegaţilor şi altele. Drepturile Camerelor asupra burselor nu potŭ aduce vĕtămare dreptuluĭ ordinar ce are poliţia în locurile publice.

Art. XXII. Stabilimentele create pentru trebuinţa comerciuluĭ, precum sunt: Intrepositele, cursurile publice de cunoscinţele comerciale, industriale şi altele, se vor administra de Camerele de comerciŭ, cândŭ se vor întocmi prin contribuţiunĭ speciale între comercianţi.

Administraţiunea stabilimentelor de natura de maĭ susŭ, care s'ar forma prin subscrierĭ voluntariĭ, se va putea încredinţa Camerelor, daca subscriitoriĭ o vor voi.

Asemenea se va putea lăsa asupra Camerelor şi administrarea stabilimentelor de asemenea natură ce ar întocmi Guvernul.

Art. XXIII. Camerele de comerciŭ sunt considerate ca persónă civilă şi recunoscute ca stabilimente de utilitate publică.

În ceremoniile publice, ele iaŭ îndată locŭ dupe Tribunalul Comercial.

Art. XXIV. Camerele de Comerciŭ depindŭ d'a-dreptulŭ de Ministerulŭ de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice.

Camerele suntŭ datóre a 'ĭ comunica îndată însciinţările şi reclamaţiile ce adreséză celor-l-alte Ministere, saŭ din serviciŭ saŭ dupe cerere.

Art. XXV. Camerele de comerciŭ nu potŭ publica saŭ tipări nicĭ o înscinţare, raport saŭ document, fără autorisarea prealabilă a Ministeruluĭ de Interne, Agricultură şi lucrărĭ Publice, dată prin Prefecţĭ.

TITLUL III.

Despre dirigiarea camerelor.

Art. XXVI. Camerele de Comerciŭ se dirigŭ de către oficiurile lor; oficiurile se compunŭ de un Preşedinte, un vice Preşedinte, un Secretar şi un Casier.

Prefectul va putea preşeda Camera de Comerciŭ de câte orĭ va socoti de trebuinţă.

Oficiul se alege pe tot anul din Membriĭ Camereĭ cu majoritatea absolută a Membrilor aflaţi faţă.

Serviciurile Preşedinteluĭ, Vice-Preşedinteluĭ, Casieruluĭ şi Secretaruluĭ suntŭ gratuite.

Art. XXVII. Preşedintele, şi în lipsa luĭ Vice-Preşedintele ţine poliţia în Cameră, el dirige discuţiunile şi la casŭ de a fi voturile de o potrivă, votul sĕŭ este preponderinte.

Art. XXVIII. Camerele facŭ atât regulamentele lor cât şi acelea ale tuturor stabilimentelor cc atârnă de dînsele şi le îndreptézĕ la Minister spre a le confirma.

Art. XXIX. Camerele se socotescŭ complecte când va fi faţă majoritatea absolută a Membrilor lor; pentru ca otărîrile lor să fie valabile, trebue să unéscă majoritatea absolută a Membrilor aflaţi de faţă.

Art. XXX. În fie-care anŭ, Camerele 'şĭ facŭ budgetul lor şi 'l trimitŭ la Ministeriul de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice spre întărire.

Art. XXXI. La finitul fie-căruia anŭ, Camera încheindŭ socotelile sale atât de sumele ce aŭ intrat cât şi de cele ce s'aŭ cheltuit, trimite estract dupe dînsele la Ministrul de Interne, Agricultură şi lucrărĭ Publice.

Art. XXXII. Camerele potŭ priimi orĭ-ce ofrande şi orĭ-ce daniĭ li s'ar face de banĭ, lucruri mişcătóre saŭ nemişcătóre, dupe ce vor căpĕta aprobaţiunea Guvernuluĭ într'acésta.

Art. XXXIII. Camerele nu vor putea înstrăina nicĭ un lucru dobîndit în ofrandă, fără a căpĕta maĭ întêiŭ deslegarea Ministeruluĭ de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice.

Art. XXXIV. Secretarul este Şefŭ al cancelarieĭ, ţine jurnalul de tóte procesele verbale ale Camereĭ şi subscrie tótă corespondenţa.

Art. XXXV. Casierul adună şi păstrézĕ tóte veniturile Camereĭ şi le trece în condica specială ce 'ĭ este dată pentru acéstă de Ministerul de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice.

El liberézĕ, dupĕ deslegările Camerelor, sumele de banĭ otărite de dînsele a se cheltui, şi le trece asemenea în condică specială ce 'ĭ este dată de Ministerul de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice.

Este tot-d'auna responsabil pentru banii ce ĭ se încredinţézĕ.

TITLUL IV.

Despre veniturile camerilor.

Art. XXXVI. Veniturile Camerelor se întocmescŭ dintr'o deciuială asupra tacselor patentarilor de comercianţĭ şi industriaşi de clasa I, şi II.

Art. XXXVII. Acéstă deciuială se va trece în Budgetul General al Statuluĭ şi D. Ministru de Finance va ordona împlinirea eĭ.

Ea se va respunde Ca merelor la finitul fie-căruia trimestru.

Art. XXXVIII. Când ar ajunge să prospere Camerele sub raportul financiar în cât să nu aibă trebuință spre acoperirea cheltuelilor lor de întréga ḑeciuială asupra tacseĭ patentarilor pomeniţĭ din circonscripţiunea Camerelor, atuncĭ se va putea micşora cotisaţiunea acelor patentarĭ, în urma înţelegereĭ Camereĭ cu Ministerul de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice.

Art. XXXIX. Înfiinţarea Camerelor se va face prin Decretŭ Domnescŭ.

TITLUL V.

Despre Consiliul superior de comerciŭ şi industrie.

Art. XL. Se institue pe lîngă Ministeriul de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice un Consiliŭ superior permanent de Comerciŭ şi Industrie.

Art. XLI. Acest Consiliŭ va putea fi consultat asupra proiectelor de legĭ şi Decrete relative la tarifele de vămĭ şi regimul lor în ceea ce privesce Comerciul.

Asupra proiectelor de tractate de comerciŭ şi navigaţiune.

Asupra legislaţiuneĭ comerciale.

Asupra sistemuluĭ de încuragiare pentru pescăriĭ.

Asupra dorinţelor esprimate de camerele de comerciŭ şi industrie.

Art. XLII. Consiliul va fi chemat a da părerea sa asupra tuturor cestiunilor pentru care Ministerul va găsi de cuviinţă să'l consulte.

Art. XLIII. Consiliul superior de comerciŭ şi industrie se compune de Ministrul de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice, de drept Preşedinte, de un vice Preşedinte şi de opt membri luaţĭ dintre persónele competente în ramura Comercială şi Industrială.

Art. XLIV. Vice-Preşedintele şi membriĭ nu suntŭ retribuiţĭ şi se numescŭ de Domnŭ.

Un secretar general special, numit de Domnŭ, se va ataşa acestuĭ Consiliŭ superior şi se va retribui din budgetul Ministeruluĭ de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ Publice.

LEGE

In P. st. decr. la 3 Oct. 1864, prom. la 8 Oct. 1864.

Pentru împlinirea dărilorŭ comunale.

Art. 1. Dările către casele comunale se împlinescŭ în acellaşĭ modŭ ca şi dările către fiscŭ, prin aplicarea legeĭ de urmărirĭ din 31 Martie 1862.

Art. 2. Pentru lămurirea şi aquitarea rămăşiţelorŭ se acórdă unŭ termenŭ de şése luni de la promulgarea acesteĭ legĭ. Pentru împlinirea cellorŭ ce vorŭ remănea neplătite pentru acestŭ termenŭ, se va aplica legea de urmărirĭ.

Art. 3. Datoriile vechi şi nouĭ, provenind din construcţiĭ de pavage ce se vor contesta sub motivul de neesactitatea mĕsurătóreĭ, se cercetează în Bucuresci de douĭ arbitri, unŭ inginerŭ numit de Ministerulŭ lucrărilorŭ publice şi unŭ proprietarŭ alesŭ de proprietarulŭ reclamantŭ.

Art. 4. Acesti arbitri, maĭ înainte de orĭ-ce lucrare, vor numĭ unŭ superarbitru, care, la cazŭ de neunire între dînşiĭ, se va uni cu una din opiniunile emise. Acéstă decisiune se aduce la îndeplinire.

Art. 5. Când arbitri nu se vor uni pentru numirea superarbitruluĭ, acéstă numire se va face de Presedintele Tribunaluluĭ de comerciŭ.

Art. 6. În districte, arbitrulŭ se numesce de Prefectŭ şi superarbitrŭ de Presedintele Tribunaluluĭ.

LEGE.

In P. St. decret. la 16 Oct. 1864. prom. la 17 Oct. 1864.

Pentru înapoierea administrăreĭ averilor eforieĭ spitalelor civile din Bucurescĭ.

Art. 1. Averile administrate de eforia spitalelorŭ civile din Bucurescĭ şi carĭ de la anulŭ 1860 încóci, s'aŭ administrat imediat de către Ministerulŭ Cultelorŭ şi instrucţiuneĭ publice, se înapoescŭ administrăriĭ aceĭ eforiĭ.

Art. 2. Membriĭ eforieĭ vor urma a se numi de Domnitorŭ, dupe presentărea Ministeriuluĭ de Interne.

Art. 3. Veniturile spitalelorŭ civile carĭ se administraŭ de zisa eforie, şi carĭ de la anul 1860 încóce s'aŭ însemnat în budgetulŭ generalŭ allŭ Statuluĭ, de acum înainte vor forma o casă specială, alle căria midlóce nu se vor întrebuinţa de câtŭ pentru întreţinerea acelor spitale şi altor sucursale ce se vor forma, precum şi a bisericilorŭ aflătóre pe fondurile lorŭ.

Art. 4. Ministrulŭ din întru, dupre propunerea eforieĭ, va presinta pe fiecare anŭ Camereĭ legiuitóre, budgetulŭ Eforieĭ spitalelorŭ civile, spre aprobare.

Art. 5. Comptabititatea spitalelorŭ eforieĭ se va ţine conformŭ legilorŭ financiare în vigóre pentru celle-l-alte aşiezăminte atîrnate de guvernŭ.

Art. 6. Eforia spitalelorŭ civile din Bucurescĭ va atîrna de Ministerulŭ de Interne, Agricultură şi Lucrărĭ publice, în aceleaşĭ atribute şi marginiĭ de care se povăţuesce şi epitropia spitalelorŭ civile a Sântuluĭ Spiridon din Iaşi.

LEGE.

de espropriaţiune pentru causă de utilitate publică.

(In P. st. decret. 17 Oct. 1864, prom. 20 Oct. 1864).

TITLU I.

Despositiuni preliminariĭ.

Art. 1. Utilitatea publică pentru tóte lucrările de interesŭ general se declară de Puterea Legiuitóre; pentru acelea de interesŭ comunŭ a maĭ multor judeţe de către Consiliurele Judeţéne, şi la neunirea lor, de către Guvernŭ, luândŭ avisul Consiliuluĭ de Statŭ; pentru acelea de interesŭ localŭ al unuĭ judeţŭ saŭ al maĭ multor Comune, de către Consiliul Judeţianŭ; iar pentru lucrările de interesŭ localŭ în Comună, utilitatea publică se declară de Consiliul Comunal.

Se va proceda întru acésta, conformŭ Art. 61 şi 64 din Legea Consiliurilor Judeţene.

Art. 2. Declaraţiunea de utilitate publică se face în urma uneĭ cercetărĭ.

Acéstă cercetare se face, în casŭ de interesŭ general, de administraţiune; în casŭ de interesŭ judeţianŭ, de Consiliul judeţianŭ; în casŭ de interes comunal, de Consiliul comunal.

Cercetarea nu se va întinde de cât asupra considerațiunilor de interesŭ general, asupra avantagelor ce înfățișézá o lucrare publică óre-care, a consecuințelor ce póte să aibă sub raporturile economice. Ea se va face dupe formele ce se vor statornici prin un regulament de administrațiune publică.

TITLUL II.

Mĕsurĭ pregătitóre relative la espropriațiune.

Art. 3. Inginerii saŭ agenții tecnicĭ însărcinați cu esecutarea lucrărilor, vor rădica planurile pămênturilor saŭ al edificiurilor asupra cărora se propune a se aplica espropriațiunea, arętêndu-se și numele proprietarului.

Un planŭ nu va coprinde de cât fondurile ce cad într'o Comună.

Art. 4. Aceste planurĭ se depunŭ spre cunoscință obștéscă, pe timpŭ de 10 ḑile întregĭ, în cancelaria Comuneĭ, unde se află situate proprietățile în cestiune.

Art. 5. Termenul de 10 ḑile se va numĕra din ḑioa notificării ce se va face prin adresă colectivă părților interesate, saŭ represantanților lor, spre a lua cunoscință de planul depusŭ la Comună.

Tot de o dată notificarea se va publica în Comună, conformŭ Art. 105 din Legea comunală, și se va afișa în copie legalisată pe ușea Primărieĭ, despre care Primarul va încheia proces-verbal.

Art. 6. Primarul va încheia proces-verbal în care va coprinde lămuririle saŭ reclamațiunile ce i se vor fi făcut verbal; dătătorii unor asemenea vor sub-scrie procesul-verbal.

Lămuririle și reclamațiunile date înscrisŭ se vor alătura, adoua ḑi dupe espirarea termenuluĭ de ḑece ḑile, se vor trimite aceste lucrărĭ la Sub-prefectură; iar fiind Comuna în residența Prefectureĭ, se vor trimite Prefectuluĭ.

Art. 7. Îndată dupe priimirea lucrărilor sus ḑise, dupe invitarea Sub-prefectuluĭ respectivŭ, a prefectuluĭ, o comisiune se va aduna la residența Sub-prefectureĭ, saŭ în casul prevĕḑut la aliniatul al doilea, Art. precedent, la residența Prefectureĭ. Acéstă comisiune se va compune din optŭ persóne trase la sorțŭ de către comitetul parmanent, din o listă de 16 proprietarĭ aĭ plășiĭ care plătescŭ impositul cel maĭ mare, de Primarul Comuneĭ și de Inginerul însărcinatŭ cu esecutarea lucrărilor.

Proprietarii ce suntŭ a se espropria nu potŭ face parte din comisiune.

Asemenea nu potŭ lua parte la comisiune: Ministrii, Directorii de Ministere, Membrii Consiliuluĭ de Statŭ, Prefecții, Sub-prefecții, Membrii Consilielor județine și comunale; aceștia din județul, plasa saŭ Comuna unde este a se face espropriațiunea; Membrii Curții de Casațiune, Membrii Tribunalelor și Procurorii lor din județul unde urmézá espropriațiunea.

Suntŭ scutiți de a face parte din comisiune, Membrii Corpurilor Legiuitóre, în cursul sesiuneĭ și toți fonctionarii administrativi și judiciarĭ.

La residența Sub-prefectureĭ, comisiunea se va presida de Sub-prefect; iar la residența Prefectureĭ, de un delegat numit de Prefect.

Ea nu va putea delibera de cât fiind față cinci din Membrii eĭ.

Întêmplânduse să fie față șése Membri, și opiniunile să fie împărțite, votul Președinteluĭ va fi preponderent.

Art. 8 Întêmplânduse ca lucrările să se întindă peste teritoriul maĭ multor Comune, atuncĭ Primarii lor vor face parte din comisiunea citată la Art. 7.

Art. 9. Comisiunea priimesce, în cursŭ de 10 ḑile întregĭ, observațiunile și reclamațiunile interesanților, îĭ chémă de câte orĭ găsesce de cuviință.

Dupe espirarea termenuluĭ, ea formuléză părerea sa.

Ea trebue să'și termine lucrările în timpŭ de 15 ḑile de la adunarea sa. Președintele comisiuneĭ le va comunica fără întârḑiere Prefectuluĭ, pe lîngă pro-

cesul-verbal coprinzĕtor opiniunei comisiunei. Întêmplânduse ca Membriĭ comisiunii să nu se întrunéscă, saŭ întrunindu-se să nu'şi termine lucrările în termenul statornicit, atunci se va trage la sorţŭ o altă comisiune.

Aceia carĭ aŭ motivatŭ numirea unei alte comisiuni neputêndŭ justifica absenţa saŭ neterminarea lucrărilor, se vor supune la o amendă de la 100 pînă la 500 leĭ. Asupra acestuĭ casŭ, statuiază Consiliulŭ permanente alŭ judeţuluĭ, cu dreptul de recursŭ la Consiliulŭ de Statŭ.

La casŭ d'a nu se întruni, saŭ de a nu sfêrşi lucrările nicĭ acéstă a doua comisiune, atunci Sub-prefectul în treĭ ḑile va constata acésta printr'unŭ procesverbal, şi va trimite Prefecturei procesul verbal şi tóte actele relative, şi va decide comitetul permanent.

Art. 10. Dacă comisiunea propune o schimbare la traseulŭ făcutŭ de Inginerŭ, Sub-prefectulŭ este datorŭ să însciinţeze în formă prescrisă prin Art. 5. pe proprietariĭ interesaţi.

Procesul-verbal şi tóte actele relative vor sta depuse la Prefecturĭ în timpŭ de ḑece ḑile de la data însciinţăriĭ prevĕḑută prin Art. 10; Părţile interesate sunt în dreptŭ a face reclamaţiunile şi observaţiunile lor pînă în cincĭ ḑile, numerate de la espirarea aceluĭ termenŭ. Tóte actele se vor trimite la Prefectură.

Art. 11. Dupe consultarea procesuluĭ-verbal şi actelor relative, în casŭ când lucrările publice vorŭ privi interese judeţene saŭ interese a maĭ multorŭ comune din unŭ judeţŭ, Consiliulŭ judeţianŭ, iar în lipsăĭ, Comitetulŭ permanentŭ, vă hotărî proprietăţile ce vor fi a se cumpĕra şi epoca în care se vorŭ lua în posesiune.

Pentru lucrările privitóre pe maĭ multe judeţe, şi la casŭ de neunire a Consiliurilor respetive, va decide Guvernulŭ, conformŭ Art. 61 din legea Consilielor judeţene.

Pentru lucrările de interesŭ generalŭ, Prefectulŭ va lua o decisiune motivată în Comitetulŭ permanentŭ. Urmând însă ca părerea Comisiuneĭ să fie pentru schimbarea traseuluĭ, Prefectulŭ va raporta administraţiuneĭ superióre.

Art. 12. Dispositiunile Art. 7, 8, 9 şi 10 nu se aplică la casŭ cândŭ espropriaţiunea se va cere de o Comună şi în interesulŭ eĭ comunalŭ, şi la casŭ de lucrărĭ pentru deschiderea saŭ îndreptatea drumurilor vecinale.

La aceste casurĭ, Consiliulŭ comunalŭ, pe puterea procesuluĭ-verbal arĕtatŭ la Art. 6, va hotărî proprietăţile ce vor fi a se cumpĕra şi epoca în care se vor lua în posesiune.

TITLUL III.

Despre espropriaţiunea şi urmările eĭ în privinţa privilegiuriloru şi altor drepturĭ reale.

Art. 13. Espropriaţiunea pentru causă de utilitate publică se face numaĭ prin hotărîre judecătorescă.

Sub nicĭ unŭ cuvênt şi sub nicĭ unŭ titlu, Tribunalele ordinare nu vor putea fi înlocuite prin administraţiune saŭ prin Tribunale administrative, afară de casurile prevĕḑute prin legĭ.

Art. 14. Tribunalele nu potŭ hotărî espropriaţiunea de cât numaĭ dupe ce utilitatea publică s'a constatatŭ şi s'a declaratŭ dupe formele prescrise în legea de faţă.

Art. 15. Dispositiunile Art. 13 şi 14 nu vor avea aplicaţiune la alcătuirele de bună voie.

Aceste alcătuirĭ se vor legalisa de Tribunal.

Când preţul va fi contestat de persóne a treia interesate, atunci estimaţiunea se face de juriŭ, conformŭ Titlului V, Cap. II.

Art. 16. Întemplându-se ca mesura de espropriațiune să aibă a se întinde asupra averilor Statului, ale aședămintelor publice, ale Consiliurilorŭ districtuale și Consiliurilorŭ comunale, ale nevirsnicilorŭ, ale interdicților, ale absinților, asupra averilorŭ dotale și altele asemenea, Tribunalulŭ, ascultându pe representanții acestorŭ averi și conclusiunile Ministeriului publicŭ, va hotări asupra espropriațiuneĭ.

Totŭ de odată va regula și mesurile de conservațiune prescrise de dreptulŭ comunŭ în privința transacțiunilorŭ de acestŭ felŭ de averi.

Art. 17. În casulŭ Articoluluĭ precedentŭ, prețulŭ nu se va putea statornici de cât prin forma juriuluĭ arĕtat la Titlul V, Cap. II.

Art. 18. Dupe îndeplinirea celor maĭ de susŭ, autoritățile îndrituite cu determinarea proprietățilorŭ de espropriat, sunt datóre a cere dobêndirea prin alcătuirĭ de bună voie.

Art. 19. Dacă încercarea de dobêndire prin alcătuire de bună voie va remânea fără resultat, Primarulŭ, orĭ Prefectul, trimite Procuroruluĭ Tribunaluluĭ, în a cărŭia juridicțiune sunt situate bunurile, titlul ce autorisă esecutarea lucrărilorŭ și decisiunea mencionată la Art. 11.

Art. 20. Dupe treĭ dile, Procurorul Tribunaluluĭ, înfățoșênd actele doveditóre îndeplinireĭ formalităților prescrise la Titlulŭ 1, Art. 2 și Titlulŭ alŭ II. va cere, și Tribunalulŭ, fără a chema pe părțĭ, care însă totŭ d'auna vorŭ putea fi ascultate, va hotări espropriațiunea pentru causă de utilitate publică a pămênturilorŭ saŭ a edificiurilorŭ cuprinsă în decisiunea autorităților arĕtate la Art. 11 și 12.

Hotărîrea espropriațiuneĭ lipsesce pe proprietarŭ de dreptulŭ de proprietate asupra fondului lăsânduĭ numaĭ posesiunea pînă la plata indemnității.

Dacă administrațiunea n'a urmăritŭ espropriarea în timpŭ de șése lunĭ, numerate de la decisiunea autorităților arĕtată la Art. 11 și 12, orĭ care proprietarŭ lovitŭ prin ea va putea reclama la Tribunal.

Procurorulŭ Tribunaluluĭ va comunica acéstă reclamațiune Prefectuluĭ orĭ Primaruluĭ și acestia vorŭ fi datorĭ a trimite de îndată tóte actele în cestiune. Tribunalul va hotărî în treĭ zile.

Prin acea hotărîre se va numi unŭ Membru în funcțiune de judecător, Director alŭ juriuluĭ prevĕdut la Titlul V, Cap. II.

Le casŭ de împedicare legală, Președintele Tribunaluluĭ va orêndui un altŭ judecător în locu'ĭ, dupe o simplă petițiune a părțiĭ interesate.

Art. 21. La casŭ cândŭ proprietariĭ, cari sunt a se espropria, învoescŭ cesionarea fondului, însă nu se mulțumescŭ cu prețulŭ oferitŭ, Tribunalulŭ, prin încheere, va constata învoirea și va orêndui pe Membrulŭ, Directorŭ alŭ juriuluĭ prețuitor, fără sa maĭ fie trebuință de a da hotărîrea de espropriațiune, nicĭ de a constata că s'aŭ îndeplinitŭ formalitățile prescrise de Titlulŭ 1, Art. 2 și Titlulŭ II.

Art. 22. Hotărîrea se publică și se afișéză în prescurtate prin comunele unde suntŭ situate fondurile dupe modul arĕtat la Art. 5.

Tot de o dată se va publica și în unul din jurnalele oficiale.

Acéstă prescurtare va cuprinde numele proprietarilor, motivele și dispositivul hotărîreĭ, și se va notifica la domiciliul ce 'și vor fi ales proprietariĭ în plasa unde se află fondurile, printr'o declarație făcută la Consiliul Comuneĭ unde suntŭ fondurile; iar când alegerea domiciliuluĭ nu va fi avut locŭ, notificarea prescurtăreĭ se face în copie îndoită, una către Consiliul Comuneĭ și alta către arendașul, locatarul, îngrijitorul proprietățiĭ.

Tóte cele-lalte notificărĭ prescrise prin legea de față se vor face în forma sus însemnată.

Art. 23. Administrațiunea, ca să desfacă proprietățile de privilegiurĭ, ipotece saŭ alte drepturĭ ale uneĭ a treia persóne, este datóre a cere transcripțiune hotă-

rîreĭ prin care se espropriază fondul, în codicele respective ale Tribunaluluĭ unde suntŭ situate aceste fonduri.

Art. 24. În cursŭ de 15 ḑile după împlinirea formalităţilor prescrise la Art. precedent indrituiţiĭ vor cere şi Tribunalul va face înscrierea privilegiurilor, ipotecelor saŭ altor drepturĭ.

Dacă indrituiţiĭ nu vor fi cerut înscrierea, în termenul prescrisŭ maĭ sus, atunci imobilul espropriat va fi liberat de orĭ ce privilegiŭ, ipotecă saŭ alte drepturĭ, fără prejudiciul drepturilor femeilor, nevêrstnicilor şi altor înterḑişĭ asupra sumeĭ de indemnisare cuvenită proprietaruluĭ espropriat.

Creditoriĭ cariĭ nu vor fi îndeplinit formalităţile prescrise maĭ sus, vor avea dreptul de reclamaţie în contra proprietaruluĭ espropriat.

Creditoriĭ înscrişĭ nu vor avea, la nicĭ un casŭ, facultatea de a propune, preţul maĭ mare, dar eĭ vor putea cere ca indemnisarea să se ficseze dupe Titlul V.

Art. 25. Acţiile de revendicare, de protimisisŭ, şi orĭ ce alte acţiunĭ reale, nu vor putea opri espropriarea nicĭ împedica efectul eĭ. Dreptul reclamanţilor se va transporta asupra preţuluĭ, şi imobilul va remânea scutit.

Art. 26. Regulele aşeḑate la Art. 22, 23 şi 24 suntŭ aplicabile pentru casurile de alcătuire de bună voe între administraţiune şi proprietarĭ.

Neîmplinirea formalităţilor pentru a desărcina imobilul de ipotecă, privilegiurĭ, saŭ alte drepturĭ, nu împedică cursul espropriaţiuneĭ, însă părţile interesate 'şĭ vor putea urmări drepturile lor, dupe formele prescrise la Titlul V, Cap, II.

TITLUL IV.

Despre recurs.

Art. 27. Hotărîrea Tribunaluluĭ declaratóre de espropriaţiune este fără opoziţiune, fără apel şi supusă numaĭ recursuluĭ în casaţiune pentru următórele casurĭ:

a). Incompetinţă.

b). Escesŭ de putere şi

c). Viţiurĭ de formă prin hotărîre.

Art. 28. Recursul în casaţiune se va depune la grefa Tribunaluluĭ în terminŭ dc optŭ ḑile, numerate de la data notificăreĭ hotărîreĭ, conformŭ Art. 22.

Grefierul va fi dator a libera îndată adeverinţa înregistrată.

Art. 29. Tribunalul va împărtăşi recursul pînă în optŭ ḑile proprietaruluĭ la domiciliul semnat la Art. 22, saŭ Prefectuluĭ orĭ primaruluĭ dupe firea lucrărilor, cu deşteptare ca p.nă în treĭ-ḑecĭ ḑile să se înfăţişeze la Curtea de Casaţiune însuşi saŭ prin mandatar.

Art. 30. În termenŭ de 15 ḑile ale notificăreĭ recursuluĭ, Tribunalul este dator a espedia recursul cu dosarul causeĭ la Curtea de Casaţiune.

Art. 31. În materiĭ de espropriaţiune pentru causă de utilitate publică, Curtea de Casaţiune judecă recursul dupe împlinirea a treĭ ḑecĭ ḑile, numĕrate din ḑioa dăreĭ recursuluĭ, fără a chema pe părţĭ.

Art. 32. Recursul nu se póte face de cât de părţile drept interesate, adică, saŭ de espropriat saŭ de espropriétar.

Creditoriĭ şi ceĭ laltĭ interesaţĭ nu potŭ face recursŭ. În acéstă materie recursul în casaţiune se declară de urgent. Curtea 'l va judeca şi în sesiune de vacanţe.

TITLUL V.

Despre regularea indemnisăreĭ.

CAPITOLUL I.

Mesurĭ pregătitóre.

Art. 33. În ₫ece ₫ile de la data notificăreĭ hotărîreĭ prescrise prin Art. 22, proprietarul fondului ce se espropriază este dator a face cunoscut administrațiuneĭ persónele ce aŭ drepturĭ de arendĭ, de chirĭĭ, de usufruct, de usŭ saŭ locuință, și pe acelea cu drepturĭ de șerbire, în puterea unuĭ titlu dat de proprietar saŭ la care el a participat. La din contra, proprietarul va remânea singur respun₫ĕtor cu îndemnisare către acestia.

Ceĭ lalțĭ interesați vor fi datorĭ a se arĕta la administrațiune în termenul de maĭ sus de 10 ₫ile; la din contra eĭ nu vor maĭ fi ascultați la ficsarea indemnităților.

Art. 34. Dispositiunile legeĭ de față atingătóre de proprietarĭ și de creditorĭĭ lor, se vor aplica la usufructuarĭ și la creditorĭĭ lor.

Art. 35. Administrația notifică proprietarilor și tutulor interesaților carĭĭ aŭ fost declarați, saŭ care s'aŭ arĕtat în termenul statornicit prin Art. 33, sumele ce oferéză drept îndemnisare. Ofertele se vor afișa conformŭ Art. 5 din legea de față; ele se vor face în deosebĭ pentru ca fie care interesat să cunóscă suma ce i se oferéză pentru privațiunea dreptuluĭ sĕŭ.

Art. 36. Pînă în ₫ece ₫ile de la notificarea prescrisă pri Art. 33. proprietarĭĭ și ceĭ lalțĭ interesați vor fi datorĭ să declare înscrisŭ primirea lor, saŭ daca nu se mulțumescŭ cu ofertele ce aŭ făcut, să arate suma pretențiuneĭ lorĭ

Tăcerea proprietarilor saŭ a interesaților va fi considerată ca o declarațiune de mulțumire cu prețul oferit de administrațiune.

Art. 37. La casŭ de espropriațiune de averĭ de natura celor coprinse la Art. 18, se va urma în conformitate cu prescripțiunile Art. 17.

Art. 38. Daca ofertele administrațiuneĭ nu suntŭ primite în termenul prescrisŭ de Art. 36, Administrațiunea va cere prin Procurorul de la Tribunal, intervenirea jurinluĭ; Judecătorul Director al juriuluĭ va soroci pe proprietarĭ și pe toțĭ ceĭ lalțĭ interesați carĭĭ vor fi fost declarat saŭ carĭĭ se vor fi aretat, pentru a se proceda la ficsarea sumelor de indemnisație dupe chipul ce se legiuesce la Cap. următor.

Citațiunea va coprinde sumele oferite și refusate, saŭ va arĕta casul prevĕ₫ut la Art. 37 de maĭ sus.

CAPITUL. II.

Despre juriul special însărcinat cu ficsarea indemnisațiuneĭ.

Art. 39. În sesiunea anuală, Consiliul județianŭ va forma o listă permanentă de juraț, din contribuabilĭĭ domiciliați în orașul saŭ plasa unde urméză a funcțiuna și carĭĭ plătescŭ darea fonciară cea maĭ mare, și anume:

Pentru orașele Bucurescĭ, Iași, Craiova și Galați, de la 60-100, pentru cele lalte orașe de residențe de la 48-60, și pentru plășĭ de la 36-48 persóne.

Din aceștia se vor trage la sorți pînă la sesiunea viitóre ordinare a Consiliuluĭ judeciar Membrul juriuluĭ care, la trebuință, va fi însărcinat să ficseze indemnisarea cuvenită proprietarilor saŭ interesaților pentru espropriațiunea hotărîtă din rațiunea de utilitate publică.

Art. 40. Urmând trebuință de concursul juriuluĭ, Tribunalul județuluĭ va

trage la sorți dupe listele alcătuite în conformitatea Articolilor precedenți, pentru orașul de reședință saŭ plasa în care urméză a se face espropriațiunea, nouĕ persóne care vor forma juriul, și osebit treĭ jurați suplimentarĭ.

Art. 41. Nu vor putea face partea din juriu:

1-iĭ. Proprietarii, arendașii pămênturilor și chiriașii edificiurilor ce se espropriază.

2-a. Creditorii ipotecarĭ.

3-a. Toți ceĭ-l-alți interesați, declarați saŭ carii s'ar fi arêtatŭ pe puterea Art. 33 și 34.

Persónele ajunse în vêrstă de 60 anĭ vorŭ fi apĕrate, daca vorŭ cere, de funcțiunea de jurați.

Art. 42. Judecătorul, Director alŭ juriuluĭ, convócă pe jurați și pe părțile interesate, înscințându-le în modul arĕtat la Art. 22, cel puținŭ cu șése dile înainte, și arĕtându-le locului și diua întruniriĭ.

Înscințarea către părțile interesate va cuprinde numele juraților.

Art. 43. Totŭ juratulŭ care fără motivŭ legalŭ lipsesce de la una din ședințe, saŭ se refusă a lua parte, se va supune la o amendă de la 100 pînă la 500 leĭ.

Amenda se hotărasce de judecătorulŭ, Diroctorul alŭ juruluĭ. Elŭ statuézĕ definitivŭ și asupra opositiuneĭ ce ar face juratul condamnat.

Tot elŭ pronunciă și asupra casurilor de împedecare propuse de jurat, precum și asupra escluderiĭ saŭ incompatibilitățeĭ ivite saŭ cunoscute în urma chiar a operațiuneĭ statornicite la Art. 40.

Art. 44. În loculŭ juraților carii s'aŭ scosŭ de judecătorulŭ Directorŭ, în puterea Art. precedente, vorŭ intra jurații suplimentarĭ dupe rêndulŭ ĕșireĭ lorŭ la sorți.

La casŭ când numĕrul acestora ar fi neîndestulator, judecătorul Director va trage la sorțŭ din lista alcătuită, conformŭ Art. 39, persónele câte vorŭ trebui spre întregirea numeruluĭ de jurați.

Art. 45. Jadecătorul Directore va lua pe lîngă sine pe Adjutorul saŭ Grefierul Tribunaluluĭ. Aceștia vor supune causele de cercetat dupe rîndul lorŭ și vor dirige procesele lor verbale ale ședințelor.

Înainte de a se începe cercetarea causeĭ, atâtŭ administrațiunea câtŭ și partea adversă, aŭ dreptulŭ de a recusa fie-care unŭ numĕrŭ egalŭ de jurați.

Întêmplându-se ca partea adversă să se alcătuiască de maĭ mulți interesați, acești din urmă suntŭ datorĭ a se înțelege împreună asupra recusăreĭ acelorŭ jurați.

Neputêndu-se înțelege, se va hotărî prin sorți cine are să esercite dreptulŭ de recusare.

Art. 46. Juriul se consideră constituitŭ când noue jurați suntŭ față. Elŭ va putea delibera în numerŭ de șépte.

Art. 47. Constituindu-se juriul, fie-care jurat depune în ședința publică, cu mâna pe cruce, urmĕtorul jurĕmânt:

„*Jurŭ că voiŭ îndeplini funcțiunile mele cu imparțialitate.*“

Art. 48. Dupe depunerea jurĕmêntuluĭ, judecătorulŭ Directore supune juraților tabloul ofertelor și cererilorŭ, planurile, fondurile ce se espropriază, precum și dovedile aduse de părți în sprijinul acestor oferte și cereri.

Părțile saŭ împuterniciții lor vor presenta în scurt observațiunile lor.

Juriul póte asculta tóte persónele de la care credŭ că s'ar putea lumina. El póte merge chiar la fața loculuĭ saŭ delega pe unul saŭ maĭ mulți din membriĭ seĭ. Discuțiunea este publică; ea se póte continua și în altă ședință.

Art. 49. Dupe cercetarea tutulor actelor, judecătorul Directore ridică ședința și jurații se retragŭ singurĭ în camera de chibzuire sub președința celor maĭ în vêrstă.

Acolo, fără a putea eși, hotărăscŭ cătimea indemnisăreĭ cu majoritate de voturĭ. La casŭ de desbinare a voturilor, glasul Preşedinteluĭ e precumpĕnitor.

La casŭ de a eși maĭ mult de doŭĕ opiniunĭ, fără ase face majoritatea absolută, atunci se va convoca un nuoŭ juriŭ.

Art. 50. Juriul hotărasce indemnităţĭ deosebite pentru fie-care raclamant, dupe titlul luĭ.

Dacă este procesŭ saŭ pretenţiune de orĭ ce fel asupra însuşĭ fondului ce se espropriază, juriul, fără a se impedica de acésta, hotărasce numaĭ îndemnisarea, rĕmâind ca reclamanţiĭ să'şĭ urmăréscă dreptul lor numaĭ asupra preţuluĭ de indemnisare la instanţa competintă.

Usuariul saŭ usufructuarul este obligat a da cauţiune că, la finele usuluĭ saŭ usufructuluĭ, va restitui suma ce înfăţişéză valórea immobiluluĭ espropriat.

Art. 51. Juriul, la nicĭ un casŭ, nu póte hotărî un preţŭ maĭ micŭ de cât cel oferit saŭ maĭ mare de cât cel cerut.

Dacă îndemnisarea regulată de juriŭ nu trece peste oferta administraţieĭ, părţile care vor fi refusat'o se vor condamna la plata cheltuielilor.

Dacă îndemnisarea este egală cu cererea părţilor, administraţia va fi supusă la plata cheltuelelor.

Dacă îndemnisarea este tot de odată superióră oferteĭ administraţiuneĭ şi inferióră cereriĭ părţilor, cheltuelele se vor compensa în modŭ a fi purtate de către părţĭ şi administraţiune, în proporţie cu oferta saŭ cererea lor şi cu decisiunea juriuluĭ.

Orĭ ce individŭ care va fi cerut indemnisaţiunea se va condamna la cheltuelĭ, orĭ care ar fi estimaţiunea juriuluĭ, dacă nu se va fi conformat dispoziţiunilor Articolului 36.

Art. 52. Decisiunea juriuluĭ subsemnată de Membriĭ carĭĭ aŭ concurat la acésta, se înmânéză de către Preşedintele juriuluĭ, judecătoruluĭ Directore al juriuluĭ care o declară esecutorie.

El statuéză asupra cheltuelilor şi pune pe administraţiune în stăpênirea proprietăţeĭ, cu îndatorire a se conforma cu dispoziţiunile Art. 58 şi 59.

Acestŭ judecător taxéză cheltuelile a cărorŭ tarifă este determinată printr'un regulament de administraţiune publică.

În taxă nu va coprinde de cătŭ actele făcute în urma oferteĭ administraţiuneĭ; cheltuiala actelorŭ anterióre rĕmâne în totŭ casulŭ în sarcina administraţiuneĭ.

Art. 53. Hotărîrea juriuluĭ, precum şi jurnalulŭ esecutoriŭ ale Magistratoreluĭ Directore, suntŭ supuse numaĭ recursuluĭ în casaţiune şi numaĭ pentru violarea Art. 40, 41, 42, 45, aliniatul 2, 3, şi 4, Art. 46, 47, 48, 49, 50 şi 51.

Racursul se va face, se va notifica şi judeca în termenile statornicite la Titlulŭ IV. Termenul de recursŭ se va numĕra din ḑiua pronunţăreĭ juriuluĭ.

Art. 54. Dacă o dicisiune a juriuluĭ se va casa, afacerea se va trimite înaintea unuĭ noŭ juriŭ, alesŭ în aceeaşĭ plasă.

Cu tóte acestea Curtea de Casaţie va putea, dupe imprejurărĭ, trimite apreciarea indemnisăreĭ unuĭ juriŭ alesŭ în una din plăşile învecinate, chiar şi când ar atêrna de alt district.

Art. 55. În acéstă privinţă se va proceda conformŭ Art. 40; juriul nu va putea hotărî de cât asupra pricinilor pentru care a fost convocat.

Elŭ nu se va putea despărţi maĭ nainte de a otărî tóte causele pantru care a fost chiematŭ, şi fără voia judecătoruluĭ Directore.

Art. 56. Juriulŭ este obligatŭ a continua cercetarea pricinilorŭ şi a nu se despărţi, chiar de va fi sositŭ timpulŭ prefacereĭ listeĭ anuale a juraţilorŭ prevĕḑută la Art. 39.

Art. 57. Sĕvĕrşindu-se lucrările juriuluĭ, se vor depune de judecătorul Di-

rectore, la Tribunalul județuluĭ, originalele procese verbale ale otărîrilor luĭ și tóte actele și dosarele relative.

CAPITUL. III.

Despre regulele dupe care urméză a se ficsa despăgubirea.

Art. 58. Juriul va ficsa în bani, pentru fondul coprinsŭ în otărîrea de espropriațiune a Tribunalului, cătimea îndemnităței cuvenită proprietaruluĭ, dupe valórea fonduluĭ pentru proprietarĭ, în momentul espropriațiuneĭ.

Juriul este judecătorul despre sinceritatea titlurilor și despre efectul actelor care ar fi de natură a modifica evaluarea îndemnisăreĭ.

Art. 59. Întêmplându-se ca însuși Administrațiunea să contestedze proprietaruluĭ espropriat dreptul la o indemnitate, juriul totuși va ficsa cătimea indemnităței așa ca și când i s'ar cuveni.

Judecătorul director însĕ va regula ca banii indemnităței să stea în deposit pînă la terminarea procesuluĭ pe calea judecăței saŭ învoeleĭ.

Art. 60. Daca din causă de utilitate publică urméză a se cumpĕra parte din edificiurĭ, iar proprietarii lor prin o declarațiune formală adresată judecătoruluĭ director în termenul prevĕdut la Art. 36, ar cere cumpĕrarea în total, atunci acelea se vor cumpĕra în întregime.

Asemenea vor avea proprietarii dreptul a cere cumpĕrarea pămêntuluĭ întregŭ în casŭ când prin espropriațiune s'ar reduce partea rĕmasă la o a patra parte, și dacă acéstă parte, va fi maĭ mică de 10 arii, și proprietarul nu va poseda nicĭ un altŭ loc alăturĭ.

Art. 61. Dacă partea de imobilŭ ce remâne proprietaruluĭ, prin însuși esecutarea lucrărilor, urmédă a cĕpăta o sporire inediată și specială, atunci juriul, la evaluarea cătimeĭ îndemnităței, va ține în sémă acéstă sporire pînă la compensațiune.

Art. 62. Nu se va da nicĭ o despăgubire pentru acele îmbunătățirĭ, zidirĭ și construcțiunĭ, despre care, dupĕ epeca înființăreĭ lor și dupĕ alte împrejurărĭ, juriul va dobêndi convicțiunea că s'aŭ făcut cu scopŭ de a spori cătimea îndemnisăreĭ.

CAPITOL. IV.

Despre plata îndemnisăreĭ.

Art. 63. Îndemnisările regulate de juriŭ se vor achita în mâna celor în dreptŭ, înaintea luăreĭ în posesiune. Dacă aceștia refusă de a le priimi, luarea în stăpênire va avea locŭ dupĕ oferta reală prin depunerea preciuluĭ la casa de deposite și consemnațiĭ.

Dacă este a se esecuta lucrărĭ de Statŭ saŭ de districtŭ, ofertele reale se potŭ efectua prin mijlocirea unuĭ mandatŭ egal cu suma de îndemnisare regulată de juriŭ; acestŭ mandat, emisŭ de către ordonatorul competentŭ, se va plăti la casa publică la care este îndreptat.

Nu se vor face oferte reale, dacă vor esista inscripțiunĭ asupra imobiluluĭ espropriat saŭ alte piedicĭ asupra vĕrsăreĭ banilorŭ în mâna celor în dreptŭ. În acestŭ casŭ va fi îndestul ca sumele ce datorédă administrațiunea să se consemnedze, spre a se împărți în urmă dupĕ regulele dreptuluĭ comunŭ.

Art. 64. Dacă în cursŭ de 6 luni de la otărîrea de espropriare, administrațiunea nu cere de la Tribunal ficsarea îndemnisațiuneĭ, atunci părțile sunt în dreptŭ a reclama.

Spre ficsarea îndemnităței, dacă valórea eĭ în timpŭ de treĭ luni se va depune la casa de deposite și consemnațiunĭ, spre a se slobodi celor în dreptŭ, dupe es-

pirarea acestuĭ termenŭ, părțile espropriate vor putea cere dobêndĭ relative conform codicelŭ civile.

Dispositiunea precedintă nu se va aplica la vêndările făcute de bună-voe, de și din causă de interes publicŭ. Acestea rĕmânŭ sub imperiul dreptuluĭ comunŭ.

TITLUL VI.

Dispositiunĭ diferite.

Art. 65. Tóte contractele de vêndărĭ, chitănțĭ și altele relative la cumpêrarea de fonduri se vorŭ face prin Tribunal; copiĭ legalisate dupĕ dinsele se vorŭ trămite la Administrațiunea domenurilorŭ saŭ la Consiliurile respective.

Tóte cumpĕrările de imobile cu banĭ proveniți din vêndarea fondurilorŭ dotalĭ, a minorilorŭ etc., cu unŭ cuvêntŭ, tóte casurile unde Tribunalulŭ va fi în dreptŭ și va și hotărî chipulŭ întrebuințăreĭ indemnităței, aceste transacțiunĭ vor fi scutite de orĭ-ce tacse relative cerute de lege.

Art. 66. Dacă unŭ proprietarŭ va fi primitŭ ofertele administrațiuneĭ, suma indemnisăreĭ va trebui, dacă elŭ o va cere și dacă n'a fostŭ nicĭ o contestare din partea vre-uneĭ a treia părțĭ în termenulŭ prescrisŭ la Art. 36, a se vĕrsa la casa de deposite și ca să se dea saŭ să se împarță celor în dreptŭ dupĕ regulele dreptuluĭ comunŭ.

Art. 67. Dacă pămênturile cumpĕrate pentru lucrările de utilitate publică, nu se vor maĭ întrebuința spre acestŭ finit, atunceĭ fostiĭ proprietarĭ saŭ urmașiĭ lor vor fi în dreptŭ a reclama înapoerea lor.

Prețiulŭ lorŭ se va otărî prin alcătuirea de bună-voe; la casŭ de neînțelegere prin juriu, după formele maĭ susŭ arătate.

Nicĭ odată însĕ juriulŭ nu va fi în dreptŭ a otărî unŭ prețiŭ maĭ mare de cătŭ îndemnisarea dată pentru acele pămênturĭ.

Art. 68. Administrațiunea, în privirea pămênturilorŭ arătate la art. precedentŭ, va trebui se anunție vêndiarea lorŭ în forma prescrisă la art. 5. În treĭ lunĭ de la publicațiune, fostiĭ proprietarĭ ce vorŭ voi a face întrebuințarea de dreptulŭ reservatŭ prin art. 67, vorŭ trebui se facă formalŭ cunoscutŭ intențiunea lorŭ, și în o lună de la ficsarea pretențiuneĭ, vorŭ fi datorĭ de a depune la tribunalŭ banĭi după care administrațiunea va fi datóre a le slobodi actulŭ de rescumpărare; la din contra, vorŭ perde dreptulŭ reservatŭ prin art. 67.

TITLU VII.

Mĕsurĭ escepțiunale.

Art. 69. Urmândŭ necesitate de a se lua în stĕpânire de urgențiă pămênturĭ fără clădirĭ, dar supuse espropriațiuneĭ, urgența se va declara specialŭ prin însușĭ actulŭ declaratorŭ utilităței publice, séŭ prin Ordonanță Domnéscă la casŭ de interesŭ generalŭ.

Art. 70. În acestŭ casŭ, după otărîrea de espropriațiune, se vorŭ trămite la tribunalulŭ județiuluĭ atâtŭ acéstă otărîre câtŭ și actele relative și suma offerită de administrațiune.

Președintele tribunaluluĭ va împărtăși acestea atâtŭ proprietaruluĭ câtŭ și țiitoruluĭ fondului și 'lŭ va cita cu terminŭ celŭ puținŭ de treĭ dile.

Art. 71. La termenul ficsat, indrituițiĭ asupra fondului suntŭ datorĭ a se înfățișa și a declara suma ce pretindŭ. Neînfățișându-se, Tribunalul procedédă în lipsă.

Art. 72. Tribunalul ficsédă la termenul aretat la art. 70, în puterea dovedilor înfățișate de administrațiune, saŭ cel mult în cinci dile de la acel termen,

dupe o prealabilă cercetare la fața loculuĭ prin un delegat al seŭ, cătimea îndemnităței provisorie.

Art. 73. Cătimea îndemnităței hotărîtă de Tribunal se va primi de dînsul, împreună cu o sumă corespundĕtóre la dobânda relativă pe timpŭ de un anŭ.

Art. 74. Dupĕ depunerea îndemnităței și dupĕ o citațiune a părților interesate cu termen de 5 ḑile, Tribunalul otărasce punerea în stăpênire a administrațiuneĭ.

Art. 75. Ambele otărîrĭ ale Tribunaluluĭ, atât cea relativă la indemnitate cât și cea relativă la punerea în stĕpênire nu vor fi supuse nicĭ opositiuni, nicĭ apeluluĭ.

Art. 76. Dupe intrarea în posesiune a administrațiuneĭ, se va păși, dupe cererea părților, la ficsarea definitivă a indemnităței, conformŭ Titluluĭ V din presenta Lege.

Art. 77. Dacă cătimea indemnităței, ce se va otărî, va fi maĭ mare de cât cea statornicită de Tribunal, atunci diferința se va depune de Administrațiune în depositul Tribunaluluĭ, în cinci-spre-ḑece ḑile de la însciințarea ce 'ĭ va face Tribunalul.

Art. 78. Formalitățile prescrise prin Titlul I și al II din acéstă lege, nu suntŭ aplicabile la lucrările militare.

Pentru aceste lucrări o Ordonanță Domnéscă va determina pămênturile care suntŭ supuse la espropriare.

Art 79. Drumurile marĭ astădĭ esistente, afară de raza orașuluĭ, trebue să aibă o lărgime de 26 metre.

Ele constitue o șerbire asupra fondurilor unde se află.

LEGE.

(In P. St. decret. 26 noem. 1864, prom. 1 decem. 1864).

Pentru instituirea uneĭ Case de depuneri și consemnațiuni.

TITLUL I.

Dispositiuni generale.

Art. I. Se institue o Casă de depuneri și consemnațiuni, care, sub autoritate Ministeriuluĭ Financelor și sub privigherea uneĭ Comisiuni, să strângă și să administre fondurile provenite din:

1. Depuneri voluntare, judeciare și administrative.
2. Consemnațiunele ordonate saŭ autorisate prin Articole speciale din Condica civilă, comercială și criminală, saŭ de vre o altă lege specială, și care se vor precisa prin reglementul legeĭ.
3. Succesiunile vacante.
4. Fondurile ce vor proveni din bunurile secuestrate.
5. Fondurile comunale și districtale ce vor prisosi peste cheltuelele lor.
6. Cauțiunile agenților comptabilĭ, întreprinḑĕtorilor de lucrări publice, cumpĕrătorilor și arenḑașilor, în cât aceste nu se vor face în ipotecĭ de imobile.
7. Cauțiunile ce contribuabilĭ vor fi datorĭ a da în casurile prevĕḑute de lege.

Art. II. Curțile, Tribunalele și administrațiunile publice nu potŭ ordona saŭ autorisa consemnațiunĭ, de cât la Casa de depuneri și consemnațiunĭ.

Art. III. Consemnațiunile se vor face în capitală la Casa de depuneri și consemnațiunĭ, iar în județe la Casieria generală a fie căruia județŭ.

Orĭ-ce consemnaţiune făcută airea este nulă, şi nu póte descărca pe depunătorĭ.

Art. IV. Casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ va bonifica depunătorilor o dobîndă de 5%.

Dobânda va începe de la 61 ḑile, socotite de la ḑioa depunereĭ.

Art. V. Activul care nu va fi necesar pentru serviciŭ de ḑi, se póte da cu împrumutare Statuluĭ saŭ particolarilor. Particolarii nu se potŭ face împrumutătorĭ de cât numaĭ cu ipotecĭ valabile.

În casŭ de concurenţă între particularĭ şi Statŭ, acestŭ din urmă va fi preferat.

Art. VI. Termenul de împrumutare către particularĭ nu póte trece peste un anŭ.

Art. VII. Statul va fi obligat a rĕspunde, cel mult în termenŭ de o lună, sumele ce'ĭ se vor cere dupe trebuinţă de Casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ.

Art. VIII. Acéstă Casă va fi obligată a restitui depunĕtorilor baniĭ depuşĭ, cel mult în 30 ḑile de la cererea ce i se va face cu formele legale.

Depunerile voluntarii se vor restitui fără altă formalitate, de cât numaĭ dupe presentarea actuluĭ constatător al depunereĭ.

Art. IX. O comisiune de cincĭ membrĭ privighésă operaţiile caseĭ de depunerĭ şi consemnaţiunĭ.

Comisiunea se compune de un membru al Corpuluĭ Ponderator, de un membru al Curţiĭ de Compturĭ şi de treĭ membrĭ numiţĭ de Domnŭ.

Funcţiunile membrilor Comisiuneĭ suntŭ onorifice.

Art. X. Orĭ când va crede de trebuinţă şi o dată cel puţinŭ pe trimestru, Comisiunea constată baniĭ şi valorile aflate în Casă, controlésă întrebuinţarea sumelor intrate în Casă, verifică scripturile şi aprobă provisoriŭ compturile anuale.

La finele fie-căruĭ trimestru se publică prin Monitorŭ un resumat despre situaţiunea Caseĭ la acea epocă.

TITLUL II.

Despre administraţiune.

Art. XI. Administraţia Caseĭ de depunerĭ şi consemnaţiunĭ se esersă sub autoritatea Ministeriuluĭ de Finance, de un Directorŭ care are sub ordinele sale un Casierŭ, duoĭ Şefĭ de Biuroŭ şi amploiaţĭ subalternĭ.

Directorul.

Art. XII. Directorulŭ ordonă tóte operaţiile şi reguléză diversele părţĭ alle serviciuluĭ, prescrie mĕsurile necesarii pentru ţinerea regulată a condicelorŭ şi registrelorŭ, ordonanţésă plăţile de orĭ-ce natură, viséză diferitele state de situaţie şi compturĭ, subsemnéză corespondinţa generală.

Art. XIII. Directorulŭ dă Comisiuneĭ de priveghere, orĭ de câte orĭ i se va cere, tóte documentele şi sciinţele ce ea va crede de trebuinţă pentru esercitiulŭ privighereĭ sale; elŭ propune Comisiuneĭ părerile sale pentru îmbunătăţirea serviciuluĭ.

Casierulŭ.

Art. XIV. Casierulŭ, înainte de a intra în funcţiune, depune pentru asigurarea gestiuneĭ sale o garanţă de ḑece miĭ galbenĭ, în numerariŭ saŭ ipotecă pe imobile.

Art. XV. Casierul este însărcinatŭ cu priimirea şi conservarea banilorŭ şi valorilorŭ depuse în mânile sale sub orĭ ce titlu.

Elŭ plătesce tóte cheltuelele şi efectuéză respunderile Caseĭ dupe mandatele Directoreluĭ şi pe acte justificative în regulă.

Art. XVI. Casierulŭ sub-însémnă şi eliberésă recepise (à souche) pentru fondurile vărsate la Casă. Aceste recepise nu vorŭ fi valabile şi nu vor da dreptŭ în contra administraţieĭ de cât numaĭ dacă vorŭ fi visate de Directoriŭ.

O înştiinţare va face cunoscută publiculuĭ acéstă dispositiune.

Tot acea înştiinţare se află neapĕrat tipărită pe recepisă.

Art. XVII. Casierulŭ este respundĕtorŭ pentru erorile şi deficitele, afară din cele devenite din forţă majoră.

Art. XVIII. Administraţia Caseĭ de depuneri şi consemnaţiuni este autorisată a se servi cu Casieriĭ generalĭ de districte, pentru a efectua în judeţe recetele şi cheltueleleprivitóre la acéstă Casă.

Art. XIX. Casieriĭ generalĭ suntŭ comptabilĭ către Casa de depuneri şi consemnaţiuni pentru recetele şi cheltuelele ce li se vor încredinţa de acéstă Casă.

Eĭ suntŭ respundĕtorĭ de erorile şi cheltuelele şi de recetele ce nu vorŭ fi justificate dupe regulă.

Art. XX. Casieriĭ trimitŭ pe fie-care lună Directoruluĭ Caseĭ staturi certificate de dînşiĭ, de recetele şi plăţile ce aŭ făcut în cursulŭ luneĭ, cu actele justificative şi un borderoŭ în numĕrŭ îndoit, din care unul remâne la Casă împreună cu actele justificative, iar cel-l-alt se înapoiasă Casieruluĭ cu observările la care va da locŭ verificarea actelor.

TITLUL III.

Cheltuelele de administraţiune.

Art. XXI. Apuntamentele Directoreluĭ suntŭ ficsate pe lună, celŭ pucinŭ de leĭ două miĭ, acelea ale Casieruluĭ de leĭ una mie cinci sute, ale Şefilor de Biuroŭ de leĭ şépte sute, ale ţiitoruluĭ de registru, redactorĭ, verificatorĭ, sub casierĭ de la leĭ patru sute pînă la leĭ şése sute.

Art. XXII. Pentru tóte cheltuelele de administraţiune, atât de personal cât şi de matarialŭ, precum cheltuiala de cancelarie, luminatul, încălditul şi altele, se va forma pe fie-care anŭ budgetŭ, care se va trece de ordină în budgetulŭ, Statuluĭ.

Aceste cheltuelĭ se vorŭ acoperi cu resursele propriĭ ale acesteĭ Case, care provinŭ din beneficiulŭ rĕmasŭ dupe scăderea sumeĭ procentelor ce plătesce Casa din aceea a procentelor priimite.

Acestŭ beneficiŭ se va constata la finele fie-căruia anŭ şi întrebuinţarea luĭ se va otări de Comisia de privighere.

TITLUL IV.

Compturĭ anuale.

Artĭ XXIII. Agenţiĭ comptabilĭ aĭ acesteĭ Case, adică Casierulŭ eĭ şi Casieriĭ generalĭ de judeţe, predaŭ pe fie care lună la Curtea de Compturĭ, comptul gestiuneĭ lorŭ.

Iar înainte de 1 Martie, eĭ vor avea a da unŭ comptŭ generalŭ alŭ gestiuneĭ lor pe anulŭ espirat, care se va publica prin Monitor.

Acestŭ comptŭ, sprijinitŭ pe acte justificative, presintă:

1. Tabloŭ de valorele de orĭ ce natură aflate în Casă şi în portofoliŭ la începutulŭ gestiuneĭ.

2. Recetele şi cheltuelele făcute în cursul acesteĭ gestiuni.

3. Valorile care se află în Casă şi în portofoliŭ la finele gestiuneĭ.

La aceste compturĭ vor fi anecsate tablourile de desvoltări, arătând capitalurile date Tesaurului publicŭ, şi mişcările urmate.

Art. XXIV. Registrele şi condicile de comptabilitate se vor ţine în partidă îndoită.

TITLUL V.

Dispoşiţiunĭ transitorĭi.

Art. XXV. Închiderea registrelor şi condicilor de depuneri şi consemnaţiunĭ ale Curţilor, Tribunalelor şi administraţiilor publice, se va face la 31 Decembre 1864.

Bilanţul lor se va dresa şi situaţia se va constata de o Comisiune speciale, ce Ministeriul Financelor va numi pentru acestŭ sfîrşit, în presenţa Comisiuneĭ de priveghere, a Directoruluĭ şi a Casieruluĭ nouluĭ stabiliment.

În judeţe, predarea se va face faţă cu Prefectul şi cu Casierul general.

Art. XXVI. Acéstă operaţie terminată, banii aflaţi în acele case şi efectele de portofoliŭ se vor preda Casieruluĭ Caseĭ de depuneri şi consemnaţiunĭ, care va elibera recepisă şi se va încărca cu dânsele.

Documentele imobilelor ipotecate, afară de actul de împrumutare, vor rĕmânea în păstrarea Tribunaluluĭ.

Art. XXVII. Administraţia Caseĭ de depuneri şi consemnaţiunĭ va intra în esercitiŭ la 1 Ianuarie 1865.

Art. XXVIII. Unŭ reglement care se va elabora de către Comisiunea de privighere d'împreună cu Directorul şi cu Casierul, va precisa amănuntele aplicăreĭ acesteĭ legĭ.

LEGE.

Asupra instrucţiuniĭ.

(In P. St. decret. 25 noem. 1864, prom. 5. decem. 1864).

Dispoşiţiunĭ generalĭ.

ART. 1. Instrucţiunea se împarte în publică şi privată.

2. Instrucţiunea publică se împarte în primară, secondară şi superióre.

3. Instrucţiunea primară coprinde: scólele primarie din comunele rurali şi urbane.

4. Instrucţiunea secondară coprinde: liceele, gimnasiele, seminariele, scólele realĭ, de bele-artĭ, profesionalĭ şi scólele secundarie de fete.

5. Instrucţiunea superióre va coprinde: facultăţile de litere, de sciinţe matematice şi fisice, de dreptŭ, de medicină.

6. Instrucţiunea primară elementară este obligătória şi gratuită, după cumŭ se legiuesce la Partea I, Cap. II, Secţiunea I, din presentea lege.

7. Corpulŭ învĕţătorŭ se împarte în patru grade:

1. Invĕţătorĭ saŭ învĕţătóre pentru scólele primare rurali.
2. Institutorĭ saŭ Institutricĭ pentru scólele primare urbane.
3. Profesorĭ de scóle secundare.
4. Profesorĭ de facultăţi.

8. Administraţiunea centrale a instrucţiunii se esercită dupe regulele şi în marginile mai jos prescrise:

a). De Ministrulŭ instrucţiunii.

b). De consiliulŭ permaninte alŭ Instrucţiunii.

c). De consiliulŭ generale alŭ Instrucţiunii.

PARTEA I.

Despre administraţiunea şi organisarea Instrucţiunii.

CAP I.

Despre administraţiunea centrale.

SECŢIUNEA I.

Despre ministru şi consiliulŭ permaninte alŭ Instrucţiunii.

9. Ministrulŭ este autoritatea supremă a instrucţiunii publice şi private.

10. Ministrulŭ esercită autoritatea sa prin mijlocirea consiliului permaninte alŭ instrucţiunii.

11. Consiliulŭ permaninte se compune de Ministrulŭ instrucţiunii, preşedinte, şi de cinci membri dintre cari unulŭ va fi vice-preşedinte.

12. Membrii consiliului se numescŭ de Domnŭ dupe recomandaţiunea ministruluĭ.

La împlinirea fie-cărui periodŭ de cinci anĭ se vorŭ schimba câte douĭ dintre membri: altmintrelea membrii consiliului nu se potŭ scămba de cătŭ dupe raportulŭ motivatŭ alŭ consiliului de ministri către Domnŭ.

13. Membri consiliului se vorŭ alege dintre foştii saŭ actualii profesorĭ, carĭ vorŭ avé cinci anĭ de servicie publice, şi dintre alte persóne, cari se vorŭ fi distinsŭ în sfera instrucţiunii.

14. Consiliulŭ va fi consultatŭ, sub clausă de nulitate, însă cu reserva dreptului de veto alŭ ministruluĭ, asupra tutulorŭ questiunilorŭ relative la administraţiunea şi direcţiunea instrucţiunii publice şi private.

Tóte decisiunile ministruluĭ trecute prin consiliŭ, conformŭ dispositiunii de susŭ, vorŭ purta formula „audindŭ pe consiliulŭ permaninte ale instrucţiunii."

15. Consiliulŭ ar şi atribuţiuni judiciare; elŭ se va pronunţia în ultimă instanţă, asupra recursurilorŭ făcute în contra decisiunilorŭ date de consiliele academice.

16. Părerile şi decisiunile consiliului nu vorŭ fi esecutórie de cătŭ dupe ce vorŭ fi încuvinţate de ministru.

In casŭ de revocare a unuĭ profesor, decisiunea consiliului permaninte nu se va pune în lucrare de cătŭ dupe ce se va întări prin decretŭ Domnescŭ conformŭ Art. 403.

17. Consiliulŭ, în esercitiulŭ atribuţiunilorŭ sale contenţióse, nu va putea fi presedatŭ de ministru. In acestŭ casŭ va preside vice-preşedintele, saŭ în lipsă, celŭ mai vechiŭ dintre membri.

Ministrulŭ cu tóte acestea va puté asiste la desbatere şi a da lămuririle ce va judeca.

18. Consiliulŭ, în ceea ce priveşce cărţile didactice, va propune ministruluĭ concursurĭ pentru elaborarea lorŭ, defigându-se premie din fondurile budgetuluĭ instrucţiunii pentru stimularea bărbaţilorŭ capabilĭ, deosebitŭ de beneficiele din vêndarea acelorŭ cărţĭ, carĭ se vorŭ defige de consiliulŭ permaninte dupe casurĭ.

Consiliulŭ va chiăma în sinulŭ sĕŭ pentru consultare douĭ profesorĭ, de gim-

nasie saŭ de facultâți, speciali asupra materiei, și va judeca definitivŭ acele concursuri.

19. Părerile și decisiunile consiliului permaninte se daŭ după majoritatea voturilorŭ. Minoritatea va fi datóre să'și dea opiniunea motivată. Consiliulŭ nu va puté funcționa cu mai puținŭ de trei membri presinți.

20. Nici o modificare nu se va puté face la programele in ființă fără ase observa cele următóre:

1-a. Asupra modificării, ce elŭ arŭ socoti de trebuință a se face programei în vigóre, consiliulŭ, cerêndŭ mai întêiŭ opiniunea tutulorŭ consilielorŭ scolare, va elobora noulŭ proiectŭ de programă.

2-a. Consiliulŭ permanente va supune acestŭ proiectŭ de programă, însoțitŭ de observațiunile sale și de opiniunile consilielorŭ scolare, la esaminarea consiliului generale alŭ instrucțiunii.

3-a. Programa, aprobată de douĕ treimi ale acestui din urmă consiliŭ, se va trămite ministruluĭ, care o va supune la aprobarea Domnuluĭ.

21. Consiliulŭ va face la finele fie-cărui anŭ, o espunere generale de starea și trebuințele instrucțiunii publice care se va supune Minist uluĭ spre a se comunica consiliului generale.

SECȚIUNEA II.

Despre consiliulŭ generale alŭ instrucțiunii.

22. Consiliulŭ generale se va compune:

1-iŭ. De un președinte care va fi ministrulŭ.

2-lea. De trei delegați ai învĕțămêntuluĭ primarŭ cari se vorŭ numi de Domnŭ dupe o listă întreită ce vorŭ trămite scólele primare din Bucureștĭ, Iași, și Crajova.

3-a. De cinci membri ai învĕțămêntuluĭ secondariŭ numiți de Domnŭ dupe o listă întreită ce se va presenta de scólele secondarie de prin orașe.

4). De trei delegați ai instrucțiunii superiori, cari se vorŭ numi de Domnŭ, dupe o listă îndoită ce vor presinta facultâțile din Bucurescĭ și Iași.

5). De un membru al scóleĭ militare care se va numi de Domnŭ, dupe o listă îndoită presentată de corpul professorale al acesteĭ scóle.

6). De un membru al scólelor de medicină din Bucurescĭ și Iași care se va numi de Domnŭ dupe dispositiunile alineatuluĭ precedinte.

7). De trei membri ai instrucțiunii private numiți de Domnŭ dupe o listă întreită presentată de scólele private din orașele Bucurescĭ, Iași și Craiova.

8). De câte un delegat din partea fie cării scóle profesorali și realĭ, numitŭ de Domnŭ, dupe o listă întreită presentată de corpul profesorale al fie cării scóle.

9). De douĭ membri numiți de Domnŭ din consiliul de statŭ.

10). De doĭ membri numiți de Domnŭ dintre membrii curții de casațiune.

11). De doĭ membri numiți de Domnŭ din clerŭ.

23. La împlinirea fie cărui periodŭ de trei anĭ se vor face nouĕ alegerĭ și numirĭ conformŭ celor prescrise prin art. precedente.

Aceleași persóne vor puté fi realese și numite din noŭ pentru următorul periodŭ trienale.

24. Funcțiunile membrilor consiliuluĭ generale sunt gratuite. Membrii cari nu vor fi residenți în Bucurescĭ vor primi diurnă de un galbenŭ pe di pre cât va dura sesiunea consiliuluĭ, și deosebit, cheltuelile transportuluĭ.

25. Consiliul generale se va aduna odată pe anŭ în Bucurescĭ de la 1—25 Septembre.

26. Pentru fie care sesiune ministrul instrucțiunii publice va delega trei

membri din consiliul permanente, cari vor asiste la deliberațiunile consiliului generale și vor lua cuvêntul de câte orĭ vor judeca de trebuință; eĭ nu vor lua parte la votŭ.

27. Ședințile consiliului generale nu vor fi publice.

28. Consiliul generale va fi consultatŭ asupra tuturor cestiunilor carĭ aŭ raportŭ la întinderea și îmbunătățirea instrucțiunii.

29. La începutul fie cărĭi sesiunĭ, ministrul instrucțiunii va comunica consiliului generale tóte cestiunile relative la instrucțiune, cari vor fi fostŭ maĭ dinainte discutate și pregătite în consiliul permanente.

30. Consiliulŭ generale la finele fie cărĭi sesiunĭ va presenta ministruluĭ unŭ raportŭ, prin care va resuma resultatul deliberațiunilor sale.

Acestŭ raportŭ, precum și procesele verbalĭ ce se vor încheia pentru fie-care ședință, se vor publica prin jurnalul instrucțiunii saŭ prin monitorŭ.

CAP. II.

Despre organisațiunea instrucțiunii primare.

SECȚIUNEA I.

Despre organisațiunea instrucțiunii.

31. Instrucțiunea elementariă este obligatóre pentru toțĭ copiĭ de amêndonĕ secsele, începênd de la optŭ pînă la douĭ-spre-dece anĭ împliniți aĭ etățiĭ.

Acéstă îndatorire este impusă, sub penalitățile aicĭ maĭ josŭ prescrise, părinților, tutorilor, stăpânilor, maeștrilor și orĭ cărĭi persóne ce ar avé sub îngrijire unŭ copilŭ.

Copiĭ în etate de douĭ-spre-dece anĭ la punerea în lucrare a acesteĭ legĭ vor fi dispensați de învĕțătura obligatóre.

32. Instrucțiunea obligatóre va coprinde următórele obiecte de studiŭ: citirea și scrierea, catechismulŭ, noțiunĭ de igienă, de gramatică, de geografiă, de istoria țereĭ, de dreptŭ administrativŭ alŭ țereĭ, cele patru lucrărĭ din aritmetică, sistema legale a mĕsurelor și a greutăților.

33. Se apără de îndatorirea de a trămite pe copiĭ la scóla publică aceĭ carĭ vorŭ dovedi ca le daŭ învățătură a casă saŭ în verĭ unŭ institutŭ privatŭ.

34. Nu se póte lua unŭ copilŭ de la scólă maĭ 'nainte de a fi dobîndit din partea învĕțătoruluĭ unŭ certificatŭ de cunoscințele coprinse în art. 32 de maĭ susŭ.

35. Nicĭ o causă împedicătóre nu póte dispensa de îndatorirea instrucțiunii obligatóre impusă prin art. 32, de nu va fi judecată și recunoscută ca atare de consiliulŭ municipale saŭ comunale.

36. Cândŭ părintele, tutorele saŭ stăpînulŭ va lăsa pe copiĭ a lipsi de la scólă fără motivŭ legale, și nu 'ĭ va trămite treĭ dile dupe advertimentul ce va priimi de la învĕțătorŭ, acesta saŭ revisorulŭ orĭ sub revisorulŭ va însciința îndată pe consiliulu locale alŭ comuneĭ, care va supune pe părinte, tutore saŭ stăpînŭ la o amendă de 20 parale la orașe și 10 parale la sate pentru fie care dĭ de lipsă.

Amenda se va plăti în banĭ saŭ în lucru pentru comună. In casŭ de recidivă ea va fi îndoită.

37. Nicĭ un maestru, industriașŭ, arendașŭ, orĭ stăpînŭ nu va priimi în serviciul sĕŭ un copil maĭ micŭ de 12 anĭ, de cât dupĕ ce i se va arĕta certificatulŭ de învĕțătură, sub osêndă de a se supune de câtre consiliul locale la o amendă de una sută leĭ și la îndatorirea de a trămite și a ținé pe copilŭ în scólă pînă la al patru-spre-decelea anŭ.

38. Amenda prescrisă prin articlele precendenţĭ se va împlini de va cere trebuinţa prin autoritâţile administrative dupe cererea consiliuluĭ comunale.

39. Tóte amendele se vor vĕrsa în casa comunale în favórea scóleĭ.

40. Preotul comuneĭ, saŭ, în oraşŭ, preotul de suburbiŭ, saŭ autoritatea însărcinată cu ţinerea actelor civilĭ, va comunica în cea d'ântêiŭ lună a fie câruĭ anŭ învĕţătoruluĭ respectivŭ o listă de toţĭ copiiĭ ocoluluĭ sêŭ, carĭ aŭ împlinitŭ, în acel anŭ, etatea de optŭ anĭ. In acea listă se va arĕta numele copiluluĭ, satul saŭ oraşulŭ, suburbiulŭ, numele familieĭ, anul şi ḑiua nescereĭ.

Acéstă listă va servi învĕţătoruluĭ spre a'ĭ face cunoscut pe copiiĭ carĭ trebuescŭ a fi adstrînşĭ la învĕţătura obligată.

41. La fie care trecere a revisoruluĭ saŭ sub-revisoruluĭ, se vor esamina aceste liste, şi se vor controla mĕsurile ce se vor fi luat.

42. Instrucţiunea obligătóre este în sarcina Statuluĭ întru tot ceea ce priveşce: 1). Personalulŭ învĕţătorŭ, administratorŭ şi domesticŭ; 2). Subvenţiunea pentru materialŭ de scólă, cârţĭ, hârtie etc. la copiiĭ ceĭ fără mijlóce; şi în sarcina comunelor, cât pentru local, mobile şi lemne de încălḑit.

In casŭ când scóla ar avé mijlóce proprie provenite din donaţiunĭ, legaturĭ etc., acelea vor fi afectate la întreţinerea scóleĭ, însă numaĭ spre a comuneĭ uşurare de sarcinele ce i impunŭ prin art. precedente.

43. Comunele, îndeplinind sarcinele impuse lor pentru învĕţătura obligătóre prin art. 42 vor puté să înfiinţeze scóle cu învĕţăturĭ maĭ întinse.

SECŢIUNEA II.

De spre organisaţiunea instrucţiuniĭ primarie.

§ I.

Scólele primare de băeţĭ din comunele urbane.

44. In tóte comunele urbane se va stabili câte una saŭ maĭ multe scole primare.

45. Scóla primară a uneĭ comune urbane se va împărţi în treĭ clasĭ, fie-care decâte un anŭ. Pentru fie care clase va fi câte unŭ învĕţiătorŭ titulariŭ: când numĕrul scolarilor va trece de 50 în clase, prisosul va forma o divisiune deosebită care va fi încredinţată la unŭ învĕţătorŭ divisionariŭ.

46. Se va regula treptatŭ ca numĕrul scólelor primare şi al clasilor lor să fie în raportŭ cu populaţiunea fie câriĭ comune.

In fie care suburbiŭ va fi cel puţinŭ o scólă. Cu tóte acestea ministrul instrucţiuniĭ va puté, prin decisiune dată în formă determinată prin art. 14, să permită ca douĕ suburbie puţinŭ populate să aibă o singură scólă.

47. Institutorele clasiĭ superiórĭ va avé îndatorirea esecutăriĭ legiĭ pentru obligaţiunea impusă părinţilorŭ, tutorilorŭ şi celorŭ alţĭ de a trămite pe copiĭ la scólă.

48. Institutoriĭ vorŭ ţiné scólă în tóte ḑilele afară de duminice şi serbătorĭ dominicalĭ saŭ naţionalĭ.

49. Vacanţiunĭ vorŭ fi optŭ ḑile la Crăciunŭ, cincĭ-spre-ḑece la Pasce şi în tótă luna Septembre.

50. Se vorŭ ţiné două esamine generalĭ, unulŭ în sĕptĕmâna care precede sĕptĕmâna Patimilorŭ, şi celŭ de alŭ douilea, în cele dupĕ urmă ḑile ale luneĭ Augustŭ, cândŭ se va face împărţire de premie.

Epoca esaminelorŭ se va publica de maĭ înainte. Asemenea se va publica şi resultatele lorŭ prin jurnalulŭ Instrucţiuniĭ publice.

51. Institutorii sunt datori a ţiné în cea mai bună regulă registrele şi catalógele prescrise prin regulamente.

52. La finitulŭ anuluĭ scolariŭ fie-care institutore, va face către revisore unŭ raportŭ generale despre starea şi trebuinţele scóleĭ.

53. Institutoriĭ nu vorŭ permite în scólă alte cărţi de câtŭ cele autorisate de consiliulŭ permanente al instrucţiunii.

Aceste cărţi se vorŭ tipări în tipografia Statuluĭ şi se vorŭ vinde în preţiulŭ costuluĭ lorŭ, maĭ multŭ beneficiulŭ de care se face menţiune la art. 18, de va fi casŭ.

54. Copiiĭ care întră în scólă, se vorŭ înscrie într'unŭ registru speciale, în care se va trece numele, pronumele, etatea, religiunea, naţionalitatea şi locuinţa lorŭ şi a părinţilorŭ, tutorilorŭ saŭ corespondenţilorŭ.

Eĭ vorŭ fi aduşi de părinţiĭ saŭ tutoriĭ lorŭ, şi vorŭ presenta actulŭ de nascere şi certificatŭ de altoiŭ saŭ dovadă că aŭ ţăcutŭ de vêrsatŭ.

Copiiĭ cariĭ nu sunt domiciliaţi în oraşulŭ unde se află scóla, vorŭ avé unŭ corespondinte în acelŭ oraşŭ.

55. Nu se vorŭ primi în scólă copiiĭ maĭ micĭ de şépte anĭ.

56. Institutoriĭ vorŭ aplica copiilorŭ numaĭ pedepsele prevĕdute prin regulamente speciale.

57. Fie care institutore va raporta municipalităţiĭ despre tóte lipsele materiale ale scóleĭ.

Revisorele va stărui pentru indestularea lorŭ, şi, cerêndŭ trebuinţă, va raporta ministruluĭ.

58. Revisorele se va puté adresa şi de dreptulŭ la municipalitate spre a'ĭ atrage atenţiunea asupra orĭ cărĭĭ neregularităţĭ saŭ trebuinţe ce s'ar ivi.

59. In înţelegere cu institutorele saŭ cu cele alte autorităţĭ, municipalitatea va îngriji ca toţĭ copiiĭ ajunşĭ în etate de optŭ anĭ să între în scólă.

60. Objectele de studiĭ ale scólelorŭ primare, peste cele obligătórie prescrise prin art. 32, se vorŭ defige de ministeriŭ în forma determinată prin art. 14.

§ II.

Scólele primarie de fete de prin oraşie.

61. În tóte comunele urbane se va stabili una saŭ maĭ multe scóle primarie de fete, deosebite de cele de băeţĭ.

62. Fie-care scólă de fete va avé douĕ institutricĭ din carĭ una va fi totŭ de-o-dată şi directrice.

Pentru religiune se va numi pe câtŭ se va puté unŭ preotŭ catichetŭ. Aseminea şi pentru musica vocale se va numi unŭ profesorŭ deosebitŭ.

63. Directricea va trebui să aibă şederea în localulŭ scóleĭ, şi dacă va fi locŭ, şi cea altă institutrice.

64. Directricea va avé în acéstă calitate administraţiunea scóleĭ.

65. Articolile 45 pănă la 60 inclusive sunt de opotrivă aplicabilĭ şi la scólele de fete de prin oraşe.

§. III.

Scólele primarĭ de băeţĭ şi de fete din comunele rurali.

66. In fie-care comună rurale se va institui celŭ puţinŭ o scólă primară cu unŭ învĕţătoriŭ.

67. Ministrulŭ instrucţiunii, prin decisiune dată în forma prescrisă la art. 14 asupra cereriĭ a douĕ comune, va puté să le permită a avé o singură scólă.

68. In comunele cele mari și populate, pe lîngă scóla comunale de băeți, se va înființa și o scólă separată de fete.

In cele alte comune scóla comunale va servi atât pentru băeți câtu și pentru fete.

69. La scólele comunali, speciali pentru fete, saŭ la cele alte scóle mixte, se va da fetelor acelésĭ învĕțăturĭ, ca și la băeți, cu adăugire de lucru de mână.

70. In scólele mixte comunali nu se vorŭ ține fete de câtŭ până la etatea de 12 anĭ.

Dacă scóla va posede douĕ sălĭ, una va fi destinată esclusive fetelorŭ; fiindŭ o singură sală, fetele vorŭ ocupa o parte deosebită a scóleĭ.

71. Scólele primarie rurali vorŭ avé vacațiune de la 15 Augustŭ până la 1 Octombrie și, deosebitŭ, tóte cele alte vacațiunĭ micĭ prescrise prin art. 49 pentru scólele primarie urbane.

72. Comitetulŭ comunale și sub-revisorulŭ vorŭ priveghea ca învĕțătorulŭ, afară de aceste vacațiunĭ, să nu țină scóla închisă, orĭ-câtŭ de micŭ arŭ fi numĕrulŭ copiilorŭ ce o ar frequenta.

73. Duminica și serbătorele cele marĭ, toțĭ copiĭ și fetele se vorŭ aduna la scólă diminéța și se vorŭ duce de învĕțătorŭ la biserică, unde se vorŭ ține în regulă, în timpulŭ serviciuluĭ divinŭ.

74. Invĕțătura religiósă se va da copiilorŭ, pe câtŭ se va puté, de câtre preotulŭ comuneĭ.

75. Se vorŭ face douĕ essamine pe anŭ: unulŭ la Crăciuuŭ și altulŭ la Pasce, cândŭ se va face și impărțire de premie.

76. Dispositiunile art. 50 până la 58 se aplică și la scólele prlmarie ruralĭ.

SECȚIUNEA III.

Despre administrarea speciale a instrucțiunii primarie.

§. I.

Despre revisorĭ și sub-revisorĭ.

77. Pentru fie-care județŭ saŭ douĕ se vorŭ numi unŭ revisore și, dupe trebuință, maĭ mulțĭ sub-revisorĭ.

78. Fie-care revisore va avea dreptulŭ de controlŭ asupra sub-revisoreluĭ din circumscripțiunea sa.

79. Revisoriĭ și sub-revisoriĭ vorŭ avea misiunea de a inspecta scólele din circumscripțiunea lorŭ.

80. Fie-care scólă publică saŭ privată va avea unŭ registru speciale, în care se va inscrie în scurtŭ resultatulŭ revisiuniĭ.

In urma fie-cărĭi inspecțiunĭ, revisorele saŭ sub-revisorele va înscrie în acelŭ registru data și resumptulŭ observațiunilorŭ sale.

La a doua revisiune va vedea dacă s'a făcutŭ saŭ nu îmbunătățire,

81. Registrulŭ de inspecțiune alŭ fie-cărĭi scóle va remănea în archiva scóleĭ.

Acestŭ registru șnuruitŭ și sigilatŭ va sta afiptŭ pe masa cancelarieĭ învĕțătoreluĭ saŭ institutoreluĭ și va fi visibile pentru orĭ-cine, afară de scolarĭ.

Nu vorŭ putea însă înscrie într'însulŭ de câtŭ persónele ce aŭ misiunea de a inspecta instrucțiunea.

82. Despre fie-care inspecțiune revisorele va trămite ministeriuluĭ unŭ raportŭ; asemenea vorŭ urma și sub-revisoriĭ câtre revisoriĭ respectivĭ.

83. Cu 15 dile înainte de finele anuluĭ scolarĭŭ, revisoriĭ vorŭ trămite ministruluĭ raportŭ pe largŭ despre starea și populațiunea scólelorŭ din circonscripțiunea fie-cărŭi în raportŭ cu numĕrulŭ copiilorŭ veniți în etate de a primi în-

vĕţătura obligătóriă, precumŭ şi despre orĭ-ce alte observaţiunĭ vorŭ fi pututĕ face în cursulŭ anuluĭ.

84. Revisiunea scólelorŭ în genere se póte face şi estraordinariŭ de orĭ-ce altă persónă a nume însărcinată de ministerŭ.

85. Deosebitŭ, institutorele clasiĭ superiorĭ a scólelorŭ primarie, va avea o constantă priveghiâre asupra celorŭ alţĭ institutorĭ aĭ scóleĭ sale, şi la trebuinţă va raporta.

§. II.

Despre comitetele comunalĭ şi municipalĭ de instrucţiune.

86. In fie-care comună unde se află scólă primariă, consiliulŭ comunale va fi comitetŭ scolariŭ.

Din acestŭ comitetŭ va face parte şi unulŭ din preoţiĭ comuneĭ care nu va fi învĕţătoriŭ la acea scólă, şi unulŭ saŭ douĭ notabilĭ din comună, desemnaţĭ de ministru.

87. Comitetulŭ scolariŭ va avea sub immediata sa priveghiâre scóla comunale.

Elŭ va face observaţiunile necesarie învĕţătoriuluĭ comuneĭ, cândŭ s'arŭ abate de la datoriele sale, cândŭ nu arŭ ţine scólă pe totŭ timpulŭ prescrisŭ, cândŭ arŭ avea purtare necuviinciósă în comună, saŭ cândŭ s'arŭ arĕta în orĭce modŭ nedemnŭ de misiunea sea.

Dacă aceste observaţiunĭ remânŭ fără efectŭ, comitetulŭ scolariŭ se va adresa la revisorŭ spre a cere îndreptare.

88. Localulŭ şi lucrările scóleĭ comunalĭ se află sub priveghiârea şi respunderea învĕţătoriuluĭ şi comitetuluĭ scolariŭ.

89. Comitetulŭ îngrijésce ca toţĭ copiiĭ să mérgă la scólă, conformŭ regulelorŭ din acéstă lege, şi pronunţă penalităţile într'insa prevĕdute.

90. Funcţiunea membrilorŭ comitetuluĭ scolariŭ este gratuită, şi ţine câtŭ şi calitatea lorŭ de membri aĭ consiliuluĭ comunale.

91. In tóte oraşele consiliulŭ municipale în raportŭ cu scólele primarie din acelŭ oraşiŭ, va fi comitetulŭ scolariŭ.

92. Comitetele municipalĭ vorŭ avea aceleaşĭ drepturĭ ca şi cele comunalĭ, şi vorŭ esercita aceleaşĭ atribuţiunĭ.

CAPITUL. III.

Despre organisarea instrucţiunĭĭ secondarie.

Dispositiunĭ generale.

93. Se vorŭ institui gradatŭ şi câtŭ se va putea maĭ râpede gimnasie şi licee în următórele oraşe şi în numĕrulŭ ce aci maĭ josŭ se arétă, adică;

In Bucureştĭ, douĕ licee şi treĭ gimnasie;

In Iaşĭ şi în Craiova, câte unŭ liceŭ şi câte douĕ gimnasie;

In Botoşanĭ, Busĕŭ, Focşanĭ, Ismailŭ şi Bărladŭ, câte unŭ liceŭ.

In Ploescĭ douĕ gimnasie:

In tóte cele-l-alte capitale de judeţe câte un gimnasiŭ.

94. Liceele vorŭ fi compuse de şépte clasĭ.

Gimnasiele vorŭ cuprinde patru clasĭ.

95. Invĕţăturele propuse într'un gimnasiŭ vorŭ fi totŭ acele ce se propunŭ în cele d'ântĕiĭ patru clasĭ ale liceuluĭ.

96. Testimoniele de învĕţăturele gimnasialĭ nu se potŭ da de câtŭ de autorităţile instrucţiunĭĭ publice, şi după formele prescrise în presintele capŭ.

SECȚIUNEA I.

Despre Gimnasie și Licee.

§. I.

Administrațiunea speciale.

97. Fie-care gimnasiŭ și liceŭ va avé un directorŭ, unŭ consiliŭ gimnasiale și alți împiegați și ómeni de serviciŭ.

98. Profesorii titulari din fie-care clase, vor alege la câte doui ani, pe unulŭ dintr'înșii ca profesorŭ ordinarŭ diriginte.

Profesorulŭ ordinarŭ dintr'o clase, nu póte fi alesŭ în aceeași cualitate în altă clase.

Profesorii ordinari vorŭ constitui consiliulŭ scolarŭ sub președința directoreluĭ.

99. Directorele va avé o cancelarie a sa compusă: la gimnasie, de unŭ secretarŭ și unŭ adjutorŭ.

100. Directorele are dreptŭ de priveghiâre și controlŭ, atâtŭ asupra scolarilorŭ, câtŭ și asupra profesorilorŭ; elŭ este însărcinatŭ cu aplicarea esactă a programelorŭ, a legilorŭ și regulamentelorŭ scolare.

Elŭ are inspecțiunea bibliotecei, a cabinetuiuĭ de fisică, saŭ de istoria naturale, precum și a altorŭ colecțiuni.

101. La finele fie-cărui anŭ scolarŭ, directorele va face câtre ministru unŭ raportŭ de starea gimnasiuluĭ saŭ a liceuluĭ.

102. Consiliulŭ scolarŭ se va aduna celŭ puținŭ la 15 ḑile o dată.

Elŭ se va aduna estraordinariŭ orĭ de câte orĭ se va convoca de directore.

103. In aceste conferințe directorele va comunica consiliuluĭ ordinile saŭ instrucțiunile priimite și se va chibzui asupra moduluĭ dr ale aplica.

Se vorŭ pronunția pedepsele disciplinarie în casurile și dupe modulŭ prevĕḑutŭ în acéstă lege; se va discuta asupra defectelorŭ saŭ necuviințelorŭ ce se ivescŭ în vre o clase și asupra moduluĭ de ale îndrepta.

104. Otărîrile consiliuluĭ revative la aplicarea pedepselorŭ disciplinarie, în limitile legiĭ, la mĕsurile de simplă procedură câte se iaŭ spre esecutarea programelorŭ, ordinilorŭ și regulamentelorŭ, se vorŭ esecuta de directore fără altă aprobare; cândŭ însă directorele este de opiniune diferită, saŭ crede că consiliul a trecutŭ peste competința sa, va opri esecutarea otărîriĭ și va raporta ministeruluĭ care se va pronunția asupra questiuniĭ.

105. Tóre otărîrile consiliuluĭ carĭ vorŭ avea unŭ caracterŭ regulamentariŭ se vorŭ supune la aprobarea ministeriuluĭ.

106. Otărîrile consiliuluĭ să iaŭ dupe majoritatea voturilorŭ.

In casŭ de paritate, votulŭ directoruluĭ va avea preponderanță.

107. Otărîrile consiliuluĭ se vorŭ trece într'unŭ protocolŭ, minoritatea 'șĭ va însemna opiniunea sa motivată.

108. Consiliulŭ scolarŭ, ca corpŭ consultativŭ, va respunde la tóte questiunile carĭ 'ĭ se vorŭ pune de ministeriŭ.

Elŭ are asemenea dreptulŭ de a propune ministeriuluĭ modificârile saŭ îmbunătățirile ce arŭ crede de folosŭ a se face în instrucțiunea gimnasiuluĭ saŭ a liceuluĭ.

109. Profesorii fiă-cării clasĭ vorŭ forma conferință sub președința profesoruluĭ ordinarŭ.

110. Acéstă conferință se va aduna de câte orĭ trebuința va cere, convocată de profesoruluĭ ordinarŭ saŭ dé dreptulŭ, saŭ după cererea a douĭ din profesorĭ.

111. Atribuțiunile acestorŭ conferințe, vorŭ fi relative la studie și disciplină.

112. In ceea ce privesce disciplina, profesorele ordinarŭ va conferi cu ceĭ-

lalți profesori, spre a menține ordinea în clasi, spre a pronunța, în marginile determinate prin acéstă lege, pedepsele disciplinarie, pe cari profesorulŭ ordinarŭ le va esecuta, și spre a lua ori-ce mĕsuri de îmbunătățire, pe cari profesorulŭ ordinarŭ le va comunica consiliuluĭ.

113. In ceea ce privesce studiele, conferința se va ocupa a armonisa diferitele lecțiuni ale clasiĭ, va alege pe scolariĭ de premiatŭ și'i va clasifica, va otărî promoțiunile scolarilorŭ dintr'o clase în alta.

Profesorulŭ ordinarŭ va comunica directoruluĭ tóte aceste lucrărĭ, precumŭ și catalógele profesorilorŭ și orĭ ce alte acte ale clasiĭ.

114. Obiectele clasiĭ, modelurile de desemnŭ și altele sunt puse sub privegliarea profesoruluĭ ordinarŭ.

§. II.

Obiectele de studiŭ.

115. In fie-care clase vorŭ fi maĭ mulțĭ profesorĭ titularĭ, și, de va cere trebuința, și profesorĭ divisionarĭ.

Nu se va putea însărcina unŭ profesorŭ cu maĭ multŭ de 50 scolarĭ; cândŭ aceia vorŭ fi maĭ mulțĭ se vorŭ crea în acea clase divisiunĭ, carĭ vorŭ fi încredințate la profesorĭ divisionarĭ.

116. Invĕțăturele ce se cuprindŭ în liceŭ suntŭ: Religiunea, Limbele Română, Latină, Elenă, Francesă, Italiană și Germană.

Aritmetica rațională, sistema legale a mĕsurilorŭ și greutăților, elemente de ținerea registrelorŭ.

Geometria, Algebra, Trigonometria, Istoria Naturale, elemente de Fisică și chimiă.

Istoria Generale și Istoria Românilorŭ, Cosmografia, Geografia Statistică.

Elemente de Filosofiă și Retorică.

Elemente de Economia politică și de Dreptulŭ administrativŭ.

Musica vocale, Gimnastică.

117. Consiliulŭ permanente alŭ instrucțiunii va determina objectele de studiŭ ale gimnasielorŭ, alegêndŭ din cele cuprinse în art. precedinte.

118 Tóte limbele sunt facultative, afară de cea elenă, francesă și latină; tóte cele-l-alte invĕțăturĭ vorŭ fi obligătóre.

119. La finele anuluĭ scolarŭ fie-care professorŭ titularŭ va trămite prin directoriŭ la ministeriŭ programa detaiată a cursuluĭ sĕŭ pentru anulŭ viitorŭ.

Ministrulŭ, în consiliulŭ permanente, esaminândŭ, și modificândŭ, de va fi trebuință, aceste programe, le va publica în fie-care gimnasiŭ saŭ liceŭ împreună cu programa generale a invĕțăturilorŭ.

§ III.

Despre admisiunea scolarilorŭ, disciplină și esamene.

120 Unŭ Scolarŭ nu se va admite în gimnasiŭ, dacă nu va avé etatea de ₫ece anĭ celŭ puținŭ, și cunoscințele clasilorŭ primarie.

121. Scolariĭ carĭ vorŭ avé atestate de la scóle Publice vorŭ fi înscrișĭ fără altŭ esamenŭ. Dacă atestatele vorŭ fi de la scóle private, scolariĭ se vorŭ supune la unŭ esamenŭ, ce se va ținé înaintea uneĭ comisiuni compuse de treĭ profesorĭ numiți de directore.

122. Junele care va voi să între într'o clase superióre, fără să fi trecutŭ prin cele inferióri, va fi supusŭ unuĭ esamenŭ de invĕțăturile acestora înaintea

unei comisiuni compuse de profesorii clasilorŭ inferiórĭ, sub preşedinţa directoruluĭ.

123. Cândŭ unŭ scolarŭ se strămută de la unŭ liceŭ saŭ gimnasiŭ la unŭ altulŭ, va trebui să presinte unŭ atestatŭ de studiele urmate, spre a se aşeda în clasea ce se cuvine.

124. Nicĭ unŭ scolarŭ nu póte fi admisŭ într'unŭ liceŭ saŭ gimnasiŭ de câtŭ la începutulŭ anuluĭ scolariŭ până la 15 Septemvrie.

125. Scolarulŭ care va voi a se înscrie într'unŭ gimnasiŭ saŭ liceŭ se va presinta la director cu părintele, tutorele saŭ patronulŭ sĕŭ.

Acei carĭ nu vorŭ avé părinţĭ saŭ tutorĭ în acea localitate se vorŭ presenta cu unŭ corespondente autorisatŭ de părintele saŭ tutorele lorŭ.

126. Scolariĭ esclusĭ în genere de la tóte gimnasiele saŭ liceele, nu se vorŭ puté înscrie în vr'unŭ altŭ gimnasiŭ saŭ liceŭ, de câtŭ după unŭ intervalŭ de unŭ anŭ de la escludere şi cu autorisarea ministeriuluĭ.

127. Scolariulŭ esclusŭ numaĭ de la unŭ gimnasiŭ saŭ liceŭ, póte să se înscrie în altulŭ dacă consiliulŭ scolarŭ alŭ acestuia va găsi de cuviinţă; în casŭ de respingere, părintele, tutorele saŭ corespondentele aŭ dreptŭ de recursŭ la consiliulŭ permaninte.

128. Fie-care profesorŭ este datorŭ a anunţia pe profesoriulŭ ordinariŭ alŭ clasiĭ, despre lipsirile nemotivate saŭ réua purtare a unuĭ scolariŭ.

Profesorulŭ ordinarŭ va înscinţa despre acésta pe părinte saŭ corespondinte.

129. Pedepsele carĭ după importanţa casuluĭ, se potŭ aplica în contra scolarilor carĭ se abatŭ de la datoriile lorŭ, vorŭ fi:

a). Mustrarea, făcută în clase de câtre profesorele clasiĭ saŭ de profesorele ordinarŭ, orĭ de directore.

b). Censura, pronunţiată de conferinţa profesorilorŭ clasiĭ.

c). Inchiderea în gimnasiŭ pe timpŭ de şése ore cel multŭ pronunţiată de către directore.

d). Gonirea provisoriă saŭ definitivă din gimnasiŭ saŭ din liceŭ: gonirea provisoriă nu va puté trece peste unŭ anŭ, şi se va pronunţia de conferinţa profesorilorŭ clasiĭ la care va asiste şi directorulŭ.

Gonirea definitivă se va pronunţia totŭ de aceeaşĭ conferinţă; părintele, tutorele saŭ corespondintele vor avé dreptŭ de apelŭ la consiliulŭ scolarŭ, care va pronunţia definitivŭ.

e). Gonirea din tóte gimnasiele saŭ liceele ţereĭ se va pronunţia de consiliulŭ scolarŭ dupe raportulŭ ce'ĭ va face conferenţa profesorilorŭ clasiĭ.

Părintele, tutorele saŭ corespondintele scolaruluĭ va avé dreptŭ de apelŭ la consiliulŭ permaninte.

130. Censura, gonirea provisoriă saŭ definitivă se vorŭ face cunoscute părinţilorŭ, tutorilorŭ saŭ corespondenţilorŭ de câtre profesorulŭ ordinarŭ.

131. Pedepsele cuprinse la litera: a, b, şi c, se vorŭ trece în catalogulŭ clasiĭ; pedepsele cuprinse la litera: d, e, se vorŭ trece în registrulŭ generale alŭ direcţiuniĭ şi se vorŭ comunica de câtre directorŭ tutulorŭ celorŭ-l-alte gimnasie din ţéră.

132. Cândŭ unŭ scolarŭ va repeţi doŭ anĭ aceeaşŭ clase fără să se pótă face capabile de a trece într'o clase superióre, se va esclude din scóla.

133. In fie-care gimnasiŭ se va ţiné douĕ esamine generalĭ, unulŭ în septĕmâna care precede septĕmâna patimelorŭ şi celŭ de alŭ douilea de la 1—15 Augustŭ, cândŭ se va face împărţirea premielorŭ.

134. Anulŭ scolarŭ pentru licee şi gimnasie se va începe de la 1 Octombre şi va ţiné până la 15 Augustŭ.

Vacanţiunĭ vorŭ fi, afară de serbătorĭ, optŭ dile la Crăciunŭ, 15 dille la paseĭ, şi o lună şi jumĕtate de la 15 Augustŭ până la 1 Octombre.

135. In cursulŭ anuluĭ, la fie-care trimestru se va ţiné concursŭ între scolariĭ fie-cârĭi clasĭ şi pentru fie-care lecţiune.

Concursulŭ se va face înscrisŭ şi se va însemna gradulŭ ce fie-care scolarŭ a dobênditŭ.

Esamenulŭ de la Paschĭ se va socoti ca unŭ concursŭ pentru gradarea scolarilorŭ asupra învĕţăturilorŭ semestruluĭ âncheiŭ.

136. O probă înscrisŭ este de rigóre pentru fie-care esamenŭ. Aceste probe se voru cerceta de conferenţa profesorilorŭ clasiĭ. Directorulŭ saŭ unŭ representante alŭ consiliuluĭ permaninte va asista la tóte probele tutulorŭ esaminelorŭ.

137. Pentru fie-care clase va fi treĭ premie. Premiulŭ âncheiŭ cu corónă se va da scolarilorŭ carĭ aŭ unitŭ masimulŭ notelorŭ la tóte lecţiunile clasiĭ lorŭ.

Premiele se voru regula de conferenţa profesorilorŭ clasiĭ. Scolariulŭ care în cursulŭ anuluĭ s'a gonitŭ provisoriŭ saŭ a fostŭ pedepsitŭ cu douĕ censurĭ va perde dreptulŭ de premiŭ.

138. In tóte oraşele unde voru fi douĕ saŭ maĭ multe gimnasie, douĕ saŭ maĭ multe licee, orĭ gimnasie şi licee, se va ţiné la finitulŭ fie-cârui anŭ scolarŭ unŭ concursŭ între scolariĭ premiaţĭ aĭ tutorŭ acelorŭ gimnasie şi licee ale oraşuluĭ.

Acestŭ concursŭ se va face asupra obiectelorŭ de studiŭ ale gimnasiuluĭ saŭ liceuluĭ, iar nu asupra obiectelorŭ cuprinse în programa anuale a fie-cârii clasĭ.

Se voru publica în Monitorŭ şi în jurnalulŭ Instrucţiuniĭ, numele scolarilorŭ triumfătorĭ, numele profesorilorŭ lorŭ şi alŭ gimnasuluĭ saŭ liceuluĭ în care aŭ urmatŭ.

139. Modulŭ de însemnărea notelorŭ şi de gradarea scolarilorŭ se va urma conformŭ regulelorŭ în fiinţă şi regulamentelorŭ fiitóre.

140. Scolariĭ gimnasielorŭ şi aĭ celorŭ patru clasĭ inferiorĭ de licee, vor primi de la profesorele ordinarŭ la finele fie-cârui anŭ unŭ actŭ de promoţiune în care se voru trece notele învĕţătureĭ şi conduiteĭ, numĕrulŭ lipsirilorŭ şi pedepsele ce voru fi priimitŭ.

Acestŭ actŭ se va presenta de scolarŭ la profesorele ordinarŭ alŭ clasiĭ superiórĭ, vĕdutŭ şi subscrisŭ de părintele saŭ corespondintele sĕŭ.

§. IV.

Esaminele generalĭ de gimnasiŭ şi de liceŭ.

141. Scolariĭ carĭ aŭ urmatŭ cursurile clasilorŭ de gimnasiŭ saŭ de liceŭ voru trece unŭ esamenŭ generale spre a putea dobîndi diplomă.

Scolariĭ carĭ voru avea asemine diplome se voru bucura de drepturile prescrise prin legĭ.

142. Esaminele generalĭ se voru ţiné în localulŭ gimnasielorŭ, liceelorŭ saŭ alŭ academieĭ, de douĕ orĭ pe anŭ.

Cea d'întâiŭ sesiune va fi de la 15—30 Octombre, cea de a două sesiune va fi de la 1—15 Iuniŭ.

Nicĭ unŭ esamenŭ isolatŭ nu se va ţine afară de aceste sesiunĭ.

143. Studenţiĭ carĭ voru fi urmatŭ în parte, saŭ în institute private voru trece esamenulŭ generale la liceele saŭ gimnasiile publice şi cu acelĕşĭ condiţiunĭ.

144. Studentulŭ care va voi să trécă esamenulŭ generale se va adresa cu cererea în scrisŭ către directore cu 15 dile celŭ puţinŭ înaintea deschideriĭ sesiunei, alăturându-pe lîngă cerere actulŭ de nascere.

145. Comisiunea esaminatóre se va compune din atâţĭ profesorĭ câte suntŭ obiectele de studiŭ ale gimnasiuluĭ saŭ liceuluĭ.

Acéstă comisiune va fi presedută de directorŭ saŭ de directorulŭ academieĭ.

Preşedintele nu va avea votŭ. La aceste comisiuni va putea asiste şi un membru alŭ consiliuluĭ permaninte.

146. Directorulŭ va forma lista membrilorŭ comisiuniĭ pentru fie-care sesiune şi o va comunica fie-cărui membru.

147. Nu se cere la esaminele generalĭ cunoscinţe maĭ multe saŭ maĭ întinse de cătŭ cele propuse în gimnasiŭ saŭ în liceŭ, în timpulŭ cândŭ 'lŭ frequenta candidatulŭ.

148. Consiliulŭ permaninte va forma unŭ regulamentŭ în care se va însemna pe largŭ obiectele esaminuluĭ generale, precumŭ şi numele autorilorŭ pentru limbele clasice, conformŭ cu programa în vigóre.

149. Esaminulŭ generale se va face prin câte douĕ probe pentru fie-care materiă, una scrisă şi alta orale, dupe regula ce se va pune de consiliulŭ permaninte.

150. Candidaţiĭ respinşĭ se potŭ presinta în fiitórea sesiune, fără a li se ţiné în sémă admiterea lor la probele scrise.

151. Candidaţiĭ admişĭ vorŭ priimi prin îngrijirea directoruluĭ diplome.

Aceste diplome date în numele Domnitoruluĭ vor purta sigiliul scóleĭ şi vor fi sub-semnate de directorŭ, de rectorulŭ universitâţiĭ şi de candidatulŭ esaminatŭ.

Ele vorŭ fi visate de ministrulŭ instrucţiuniĭ.

152. Directorulŭ va raporta pe fie-care anŭ despre numerulŭ şi numele candidaţilor admişĭ şi respinşĭ la esamenulŭ generale.

153. După unŭ anŭ, încependŭ de la promulgarea acesteĭ legĭ, nu se vorŭ maĭ da certificate colective de urmarea clasilorŭ gimnasialĭ, ci numaĭ diplome dupe condiţiunile şi în forma aci maĭ susŭ prescrise.

§. V.

Despre Internate.

154. Unŭ internatŭ se va institui sub direcţiunea directoruluĭ liceuluĭ, pe lângă fie-care liceŭ, şi în acelaşĭ localŭ.

155. Fie-care internatŭ va avea unŭ provisoriŭ, maĭ mulţĭ repetitorĭ, unŭ economŭ şi ómenĭ de serviciŭ.

Toţĭ acestia vorŭ fi salariaţĭ de Statŭ şi vorŭ avea şederea în Internat.

156. Provisoriulŭ va avea administrarea morale şi economică a Internatuluĭ.

157. In privinţa pârţiĭ economice, provisoriulŭ se va ajuta de unŭ econom, care va face cheltuelele, le va justifica şi va ţiné comptabilitatea.

158. In privinţa pârţiĭ moralĭ şi disciplinarie, provisoriulŭ va fi adjutatŭ de repetitorĭ.

159. Repetitoriĭ vorŭ adjuta pe scolarĭ a repeti lecţiunile.

Pentru clasile superiorĭ se potŭ lua repetitorĭ afară din internatŭ, carĭ să vină numaĭ la ore otărîte.

160. Toţĭ impiegaţiĭ internatuluĭ vorŭ fi sub immediata priveghiâre şi ascultare a provisoruluĭ, care la casŭ de trebuinţă va raporta directoruluĭ liceuluĭ.

161. Pe fie-care anŭ în luna luĭ Septembre provisoriulŭ va trămite, prin directorŭ, ministruluĭ, budgetulŭ de veniturile şi chietuelele ordinarie şi estra-ordinare ale Internatuluĭ pentru anulŭ fiitorŭ.

162. Elŭ 'şĭ va da socotelile conformŭ regulelorŭ ce suntŭ şi pentru celel-alte autorităţĭ.

163. Nu se vorŭ admite în internatŭ de cătŭ scolarĭ, cari se urmeze învĕţăturile liceuluĭ.

164. Scolariĭ din internate vorŭ fi parte stipendiştĭ aĭ Statuluĭ, parte solvenţĭ. Numerulŭ scolarilorŭ de fie-care categoriă, precumŭ şi plata celorŭ solvenţĭ se

vorŭ determina prin regulamente speciali date după formele prescrise prin art. 14.

165. Internii solvenți vorŭ plăti prețulŭ pensiunii la începutulŭ fie cărui semestru.

166. Stipendiele Statuluĭ pentru internate se vorŭ da la începutulŭ fie-cărui anŭ prin concursŭ, care se va publica celŭ puținŭ cu treĭ luni înainte ḑiua în care va a\é a se ținé.

Materiele concursuluĭ vorŭ fi obiectele de studiŭ ale clasilorŭ inferiorĭ celeĭ în care canditatulŭ voesce a fi admisŭ.

167. Concurenții se vorŭ înscrie de maĭ 'nainte în registrulŭ depusŭ la cancelaria liceuluĭ, și părinții saŭ corespondenții lor vor depune actul candidaților de nascere, actul de vaccinare saŭ dovadă că aŭ jăcutŭ de vĕrsat, actele de învĕțăturele ce vorŭ fi făcut, precum și un actŭ de neaverea părinților, orĭ de serviciele lorŭ publice.

168. Se vorŭ priimi concurenți dupe etatea lorŭ, așia încâtŭ pentru clasa I vorŭ concura ceĭ între 10 și 12 anĭ; pentru clasa II ceĭ între 11 și 13 anĭ; pentru clasa III ceĭ între 12 și 14 anĭ, și așia maĭ departe.

Ceĭ ce vorŭ fi în etate maĭ înaintată nu vorŭ fi priimiți.

169. Concursulŭ se va ținea în orașulŭ unde se află Internatulŭ.

170. In Bucurescĭ comisiunea esaminatóriă se va numi de ministru; resultatulŭ concursuluĭ se va face cunoscutŭ aseminea prin ministru. In cele-l-alte orașe, de câtre consiliulŭ scolarŭ. Comisiunea esaminatóriă va fi președută de directorulŭ liceuluĭ.

171. Comisiunea esaminândŭ pe concurenți 'ĭ va clasifica dupe gradulŭ meritatŭ de dênșiĭ asupra obiectelorŭ de studiŭ prescrise prin art. 166 și după etatea lor; ea va raporta de tóte ministruluĭ. Acesta va decide consultândŭ pe consiliulŭ permaninte alŭ instrucțiunii.

172. Directorele va raporta ministruluĭ îndată ce s'a făcutŭ vacațiune de stipendiŭ.

La fie care șése luni elŭ va trămite ministruluĭ un raportŭ despre starea Internatuluĭ.

173. In fie care internat se va afla o sală de infirmĭ: unŭ medicŭ va visita institutulŭ celŭ puținŭ de treĭ orĭ pe sĕptămână.

Aparate gimnastice se vorŭ stabili în internate pentru esercițiulŭ corpuluĭ, în timpulŭ recreațiunilorŭ.

174. Dispositiuni maĭ desvoltate asupra moraliĭ, igieneĭ, disciplinei, asupra materialuluĭ și comptabilității internatelorŭ se vorŭ stabili printr'unŭ regulamentŭ speciale.

175. Pedepsele disciplinarie se vorŭ aplica de directorŭ dupe unŭ regulamentŭ speciale.

176. Gonirea din Internatŭ se va aplica:

a). Asupra acelorŭ interni, carĭ prin reua lorŭ purtare saŭ relele esemple ce daŭ celorŭ altĭ scolarĭ în internat saŭ în liceŭ, ar fi causă de scandalŭ saŭ de desordine.

b). Asupra stipendistilorŭ carĭ vorŭ repeți aceleași clase, afară de casŭ de bólă.

Gonirea se va pronunția de câtre ministru dupe raportulŭ directoreluĭ.

177. Internatele fundate și întreținute cu cheltuelele particolarilorŭ, municipalităților saŭ a altorŭ corpurĭ se vor regula ca și internatele întreținute de Statŭ, în lipsă de dispositiuni diferite din partea fundatorilorŭ.

178. Când asemini aședĕminte s'ar pune de fondatorii lor sub direcțiunea autorităților instrucțiunii publice, priimirea fondurilor afectate la a lor întreținere se va face printr'o lege speciale.

179. Stipendiele fondate în internatele Statuluĭ cu cheltuiala particolarilor, municipalităților saŭ altor corpurĭ, se vor regula dupe voința fondatorilor; iar în

lipsă de disposițiuni particolare, se va urma dupe regulele întocmite pentru stipendiele Statului.

180. Internatele și stipendiele de cari se face mențiune în Art. 177 și 179 vor purta numele fondatorilor lor și vor fi trecute anume în statistica anuale a scólelorŭ.

181. In privința administrării fondurilor destinate pentru stipendie saŭ pentru internate, se va esecuta, conformŭ legii civili, voința fondatorilor, sub priveghiârea și respunderea ministrului instrucțiunii.

182. Dacă fondatorul a determinat numĕrul stipendistilor, și daca sumele afectate pentru întreținerea lor nu sunt de ajunsŭ, ministrul va scădé numerulŭ stipendistilorŭ, în proporțiune cu sumele afectate.

183. Scolarii stipendiați de municipalități saŭ de alte corpuri, orĭ de particolarĭ, vor fi supuși la aceleași regule de disciplină și de ordine ca și scolari stipendiați de Statŭ.

SECȚIUNEA II.

Despre scólele secondare de fete.

184. In tóte orașele unde suntŭ licee se vor stabili scóle secondare de fete compuse de cinci clase.

185. Scólele secondare de fete vor fi puse sub inspecțiunea și priveghiârea rectoruluĭ universitățiĭ și consilielor județene.

186. Fie care scólă secondară de fete va avé o directrice, una saŭ mai multe superiorĭ de clasĭ, profesorĭ bărbați saŭ femeĭ și alți ómeni de serviciŭ.

Toți acestia vor avé remunerarie prevĕdute în budgetul Statuluĭ.

Directricea și superiórile de clasĭ vor locui în internat fără familiă.

187. Directricea va fi însărcinată cu administrarea morale și materiale a scóleĭ, cu priveghiârea studielor și disciplineĭ, cu aplicarea programelor și cu orĭ ce alte atribuțiuni i se vor da prin regulamente.

188. Invĕțăturele coprinse in aceste scóle se vor determina de consiliul permanente printr'o programă, care dupe ce se va supune consiliuluĭ generale se va întări de Domnŭ.

189. Invățăturele din aceste scóle vor fi obligatóre afară de:

a). Limbele moderne, dintre carĭ numaĭ una va fi obligatóre, după alegere.

b). Pedagogia, care se va propune în anulŭ celŭ din urmă, și va fi obligatóre numaĭ pentru acele fete carĭ se destină la profesoratŭ.

c). Musica instrumentale, pentru care elevele ce vor voi a învĕța vor da o deosebită plată.

190. Elevele în aceste scóle vorŭ fi tóte interne, dintre carĭ unele stipendiate, éră cele-lalte solvente.

191. Disposițiunile art. 161, 162, 164, 165, 166. 167, 170, 171, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182 și 183 se aplică și la scólelc secondare de fete.

192. Nu se vor admite, ca eleve solventĭ, fete maĭ marĭ de 12 anĭ. Ele vor trebui să aibă cel puțin cunoscințele obligatorie.

193. Nu se vorŭ admite să concure pentru stipendiele Statuluĭ fete maĭ marĭ de 13 anĭ.

194. Elevele carĭ vor fi terminatŭ cursurile scóleĭ, vor priimi un certificat sub-scrisŭ de directrice și visat de rectorele universitățiĭ.

Acest certificat va da drept de preferință la postul de institutrice pentru scólele primarie de fete.

195. O elevă stipendiată nu póte părăsi scóla, fără o causă legitimă, maĭ naînte de a termina tóte cursurile, afară de casurile de escludere prevĕdute la art. 176.

**

In lipsă de cause legitime, părinții vor întórce cheltuelele făcute.

196. Escluderea unei eleve conform art. 176 se va pronunța, după ce va fi fost anunțată acésta părinților séŭ corespondenților. Fata esclusă se va încredința lor. Asemenea și pentru elevele solvenți.

197. Directricea va raporta ministruluĭ despre orĭ-ce vacațiune de stipendie s'ar face în internatŭ în cursulŭ anuluĭ.

198. Scólele actuale de fete, superióre séŭ centrale cu internatele lor, cari se întreținŭ cu spesele Statuluĭ, se vor transforma, în șése luni dupe promulgarea acesteĭ legĭ, în scóle secundare.

SECȚIUNEA III.

Despre scólele realĭ.

199. Scólele realĭ aŭ de scopŭ a da învĕțătura trebuinciósă pentru esercitarea uneĭ arțĭ séŭ profesiunĭ.

200. Municipalitățile, séŭ orĭ-ce altă persónă, pot funda scole realĭ, séŭ a subvenționa pe cele esistențĭ.

201. Regulele relative la esamine, promoțiunĭ, disciplină de la art. 119, 120, 121, 122, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, și 152, se vor aplica și la scólele realĭ.

202. Scolariĭ ce vor termina cursurile uneĭ scóle vor trece un esamen generale asupra învĕțăturelor ce aŭ făcutŭ.

Comisiunea esaminătóre va fi compusă diu toțĭ profesoriĭ scóleĭ, și candidatul admis va priimi o diplomă de capacitate.

203. Profesoriĭ scólelor realĭ vor forma conferința scóleĭ.

Acéstă conferință, presedută de directore, se va aduna celŭ puțin o dată pe lună.

204. Atribuțiunile conferințeĭ vor fi:

1. De a delibera asupra intereselor scóleĭ și a propune ministruluĭ mĕsurile ce ar trebui a se lua.

2. De a regula promoțiunea scolarilor și impărțirea premielor.

3. De a respunde la orĭ-ce cestiune i s'ar pune de autoritățile superiórĭ.

Deliberațiunile conferințeĭ, se vor trece într'un proces verbale și la trebuință se vor comunica ministruluĭ spre aprobare.

205. Municipalitățile saŭ alte corpurĭ moralĭ, carĭ vor funda și vor întreține scóle realĭ, pot întinde séŭ și a modifica programa după mĭdlócele ce aŭ.

Acésta se va face cu aprobarea ministruluĭ.

206. Un regulamentŭ speciale va prevedé maĭ pe larg la cele relative la aceste scóle.

207. Se vor institui în centrurile principalĭ ale Românieĭ, treĭ scóle de agricultură carĭ vor coprinde și ferme-modelŭ, pentru inițiativa practică a agriculturĕĭ.

208. Se vor înființa scóle de industriă în orașele Bucurescĭ, Iașĭ, Galațĭ. Brăila, Craiova, Ploescĭ și Turnu-Severinŭ.

209. Nu vor fi priimiți în aceste scóle, de cătŭ tinerĭ în etate de 15—20 anĭ și posedêndŭ cunoscințele prescrise prin art. 32.

210. Toțĭ scolariĭ vor fi internĭ. Statulŭ va funda în tóte aceste scóle câte 50 de stipendie intregĭ, 50 de stipendie de treĭ patrimĭ, și 50 de jumĕtățĭ de stipendie.

Tóte aceste stipendie se vor da prin concursŭ la tinerĭ românĭ cari nu vor avea mijlóce, saŭ a le cârorŭ mijlóce nu vor fi îndestule.

211. Cursul va fi de patru anĭ. Obiectele vor fi:

Aritmetica și contabilitatea industriale, geometria, geometria discriptivă și

desemnu de machine, fisica, chimia, mecanica, nivelare și redicare de planuri, lemnăria (dulgheria, tîmplăria, strungăria), ferăria, alămăria și turnătoria.

212. In ceĭ d'întêĭ optŭ anĭ de la inființarea acestorŭ scóle, obiectele fabricate intr'însele se vor vinde și comandele se vor esecuta cu prețulŭ costuluĭ lorŭ, fără nicĭ unŭ beneficiŭ.

213. Municipalitățile orașielorŭ vor contribui spre a procura localulŭ, mobilile și lemnele de încălditŭ ale scóleĭ.

Ele potŭ fonda asemenea și stipendie.

214. Se vor institui scóle de comerciŭ in orașele Bucureștĭ, Iașĭ, Galațĭ, Brăila, Ploescĭ, Craiova și Turnu-Severinŭ.

215. Nu vor fi priimiți în aceste scóle de câtŭ tinerĭ în etate de 12—18 anĭ și posedându cunoscințele claselor primare.

216. Cursul scólelorŭ de comerciŭ va fi de patru anĭ.

Obiectele de studiŭ vor fi:

Limbe străine.

Dreptul comerciale și maritimŭ.

Aritmetica, calculŭ mintale și contabilitatea.

Geografia comerciale.

Elemente de geometrie și desemnŭ linearĭŭ.

Elemente de fisică, chimiă și mecanică.

Corespondența comerciale.

Economia politică și dreptulŭ administrativŭ.

Manipulațiunĭ aplicate la studiulŭ marfelorŭ și la descoperirea falsificârilorŭ.

217. Fie-care scolarŭ va plăti o pensiune anuale de dece galbenĭ. Statulŭ va fonda în fie-care din aceste scóle câte 12 stipendie pentru scolariĭ ceĭ fără mijlóce, saŭ ale câror mijlóce nu arŭ fi îndestule.

218. Municipalitățile orașelorŭ vorŭ contribui spre a procura localulŭ scóleĭ, mobile și lemnele de încălțit.

Ele potŭ fonda asemene și stipendie.

219. Se va provedé prin regulamentele speciali la esecutarea dispositiunilorŭ de maĭ susŭ relativŭ la scólele de agricultură, de industriă și comerciŭ.

APENDICE.

Scóle secondare de medicină.

§. I.

Scóle de moșitŭ.

220. Se va stabili în orașiele marĭ de prin județe pe lîngă spitalulŭ centrale câte o maternitate și o scólă de moșitŭ pentru formarea de móșe de clasa II, destinate la trebuințele comunelorŭ ruralĭ.

221. La institutulŭ gregorianŭ din Iași și la institutulŭ de nascere din Bucurescĭ se vor forma móșe de clasa I, carĭ vorŭ avé dreptŭ de a esercita artea moșituluĭ in tótă întinderea Romănieĭ.

222. Invățăturile ce se vor propune în scólele de moșitŭ suntŭ:

1). Teoria și practica moșituluĭ.

2). Altoirea.

3). Pensamente elementarie.

4) Cunoscințe asupra plantelorŭ și substanțelorŭ usualĭ necesare leuzielorŭ și pruncilorŭ.

SECȚIUNEA IV.

Seminarie.

§. I.

Despre întreținerea seminarielorŭ și administrațiunea lor speciale.

223. Vorŭ fi două grade de seminarie pentru biserica ortodocsă.
Cele de gradulŭ I vorŭ fi compuse de patru clasi.
Seminariele de gradulŭ alŭ II vorŭ avea șépte clasi.

224. Fie-care eparchiă va posede unŭ seminariŭ de gradulŭ întêiŭ; în Bucuresci și în Iași va fi câte unŭ seminariŭ de gradulŭ II. Seminariele vorŭ fi stabilite la residența eparchieĭ și mai cu preferință în localulŭ vre unuĭ monasteriŭ.

Seminariele vorŭ fi fondate și întretinute cu cheltuiala Statuluĭ, cu scopŭ de a produce preoți de mirŭ și alți eclesiasticĭ.

226. Inspecțiunea superióre a seminarielorŭ este a ministeriuluĭ instrucțiuniĭ publice și cultelorŭ.

Mitropolitulŭ și Episcopiĭ aŭ inspecțiune speciale sub autoritatea ministeriuluĭ

227. Mitropolitulŭ și Episcopiĭ aŭ dreptulŭ de a priveghia starea generale și progresulŭ seminariuluĭ din eparhia lorŭ și de a comunica ministeriuluĭ despre orĭ ce neregularitate, lipsă saŭ îmbunătățire.

228. Fie-care seminariŭ va avé un directore, care va fi parte bisericéscă, un economŭ, un secretarŭ și alți impiegați și ómeni de serviciŭ.

229. Directorele va fi însărcinatŭ cu administrarea morale și materiale a seminariuluĭ, va avé încă însărcinarea de a inspecta studiele și esercițiulŭ religiosŭ.

Elŭ va fi capulŭ tuturorŭ celor-l-alți impiegați și profesorĭ.

Atribuțiunile economuluĭ, în ceea ce privesce cheltuielele și contabilitatea și a celor-l-alți impiegați se vorŭ regula mai pre largŭ prin regulamente speciale.

230. Directorele precum și revisorele districtuluĭ vor raporta ministeriuluĭ instrucțiuniĭ saŭ chiriarchuluĭ localŭ despre neregularitățile și trebuințele ce se ivescŭ în seminariŭ.

231. La finele anuluĭ scolarŭ, directorele seminariuluĭ, va face Ministeriuluĭ și chiriarchuluĭ unŭ raportŭ generale asupra stăriĭ morale și materiale a seminariuluĭ.

232. Toți profesoriĭ seminariuluĭ vor forma unŭ consiliŭ președutŭ de directore.

Acestŭ consiliŭ care se va aduna celŭ puținŭ o dată pe lună, va avea aceleași atribuțiuni ca cele prevĕdute la art. 204 de la scólele reale.

§. II.

Admisiunea scolarilorŭ și obiectele de studiŭ.

233. Invĕțăturile ce se vor propune în seminariele de gradulŭ I, sunt:
a). Desvoltarea obiectelorŭ coprinse în art. 32.
b). Noțiuni de fisică, chimiă, istoriă naturală.
c). Noțiuni de agronomiă, orticultură și viticultură.
d). Noțiuni de medicina populară și veterinariă.
e). Esercițiĭ înscrisŭ și orale de predicĭ.
f). Noțiuni de logică și morale filosofica.
g). Musica vocale și cântărĭ bisericești.

h). Confesiunea ortodocsă, leturgia, istoria nouluĭ şi vechiuluĭ Testamentŭ, istoria bisericéscă, teologia morale şi pastorale.

i. Istoria şi geografia.

234. Invĕţăturile seminarielorŭ de gradulŭ al doilea, vor fi, deosebitŭ de cele cuprinse în art. precedente:

a). Teologia dogmatică.

b). Dreptulŭ canonicŭ.

c). Algebra, geometria plană şi mecanica elementară.

d). Psicologia.

e). Elemente de limbele latină şi elenă.

f). Retorica.

235. Pe lîngă învĕţăturile maĭ susŭ prescrise, scolariĭ vorŭ face practică de serviciulŭ religiosŭ în biserica saŭ în capela seminaruluĭ sub inspecţiunea directoreluĭ.

236. Vorŭ fi admişĭ ca scolarĭ de la etatea de 14-17 anĭ, juni de naţionalitate română, care vorŭ justifica prin certificate saŭ prin esamine de cunoscinţele prescrise prin art. 32.

237. Se vorŭ preferi la admitere fiiĭ de preoţi şi de alţĭ servitorĭ aĭ bisericilorŭ şi dupe aceştia fiiĭ de cultivatorĭ sătenĭ. Fiĭ de orăşianĭ saŭ de tîrgoveţi se vorŭ priimi numaĭ întru cîtŭ va fi trebuinţă de preoţi la bisericele de prin oraşele din acea eparchiă, iar altminterea numaĭ în lipsă de fiĭ de sătenĭ.

238. Acela care se va admite ca scolarŭ se îndatoréză printr'acésta ca în termenŭ de treĭ anĭ celŭ multŭ după terminarea învĕţăturilorŭ şi eşirea sa din seminariŭ să priiméscă funcţiunea preoţéscă ce i s'ar oferi, saŭ la din contră urmare să întórcă seminaruluĭ cheltuiala făcută cu dînsulŭ.

239. La finele fie-cărueĭ anŭ scolariŭ, directorele seminaruluĭ va raporta ministeriuluĭ şi chiriarchuluĭ locale, despre locurile ce aŭ să fie vacantĭ în seminariŭ pe anulŭ viitorŭ, spre a se lua cuvenitele mĕsurĭ pentru a lor împlinire.

240. Scolariĭ seminarielorŭ vorŭ fi internĭ; numĕrulŭ lorŭ se va defige prin regulamentŭ speciale după trebuinţa ce este de preoţi la bisericile din eparchiă.

In lipsă de încăperĭ saŭ de miĭlóce îndestulătóre, se vorŭ admite şi scolarĭ esternĭ, carĭ vorŭ fi cu tóte astea supuşĭ la aceleaşĭ regule de disciplină ca şi interniĭ.

§ III.

Despre disciplină şi esamine.

241. Scolariĭ internĭ vor fi întreţinuţĭ cu cheltuiala Statuluĭ.

242. Pedepsele disciplinare vor fi totŭ acele legiuite pentru scolariĭ de licee şi de gimnasie şi se vor aplica de directore.

Gonirea din Internatŭ a scolarilor, carĭ vor avé rea conduită saŭ vor repeţi în douĭ anĭ, fără nicĭ un resultat, aceeaşĭ clase, se va pronunţia de consiliul profesorale şi se va aproba de chiriarchulŭ locale.

243. Scolariĭ carĭ aŭ trecut cu succes cursurile seminaruluĭ, vor priimi un certificat în care se va arĕta notele de învĕţătură şi conduită.

244. Directorele va trece într'un registru speciale numele şi domiciliul celor ce aŭ terminat cursurile seminariuluĭ şi aŭ priimit certificat.

In acest registru fie-care elevŭ va avé rubrica sa în care se va însemna maĭ tărdiŭ daca a priimit o funcţiune şi în ce loc.

245. Tineriĭ carĭ aŭ terminat cursurile seminaruluĭ de gradul I saŭ patru clase din seminariul de gradul II aŭ dreptul de a fi numiţĭ fără vre-un alt esamen:

a). Preoţi.

b). Invĕţătorĭ la scóle sătescĭ.

c). Secretarĭ pe la protopopiĭ.

Tinerĭ carĭ aŭ certificat pentru studiele din un seminariŭ de gradul II, se vor numi cu preferinţă:

a). Preoţi la oraşiŭ.

b). Proestoşĭ. protopopĭ, membri de consistorie etc.

246. La finele fie-cârui aŭ scolariŭ, directorele seminaruluĭ va comunica Episcopuluĭ locale listă de scolariĭ ce aŭ trecut cursul seminaruluĭ de gradul I saŭ cele patru clase ale seminaruluĭ de gradul al II. şi aŭ priimit certificat.

Episcopul va lua mĕsurĭ spre a împlini fără întârdiere locurile vacantĭ de preoţĭ prin seminariştiĭ ce aŭ certificat; la casŭ de lipsă de asemenea locurĭ se va înţelege cu ceĭ-l-alţĭ episcopĭ spre a se ocupa locurile vacantĭ ce s'ar afla în altă eparchiă.

247. Nicĭ un intern nu póte fără motiv legale a părăsi seminariul mai 'nainte de a termina seminarul de gradul I saŭ patru clasĭ din seminariul de gradul al II.

Legitimitatea motivuluĭ se va apreţia de consiliulŭ seminariuluĭ.

Daca motivul nu va fi legitim, scolarul va întórce cheltuelele ce s'aŭ făcut cu dênsulŭ.

248. Pentru comunele catolice va fi un seminariŭ speciale în oraşul Jaşi; un regulament speciale determină studiele şi condiţiunile acestuĭ stabiliment.

CAP. IV.

Instrucţiunea superiore.

SECŢIUNEA I.

Despre instituirea facultăţilorŭ şi despre cursurile lorŭ.

249. Sunt patru specie de facultăţĭ, adică: de filosofiă şi litere, de drept, de medicină, şi de sciinţe fisice, matematice şi naturalĭ.

250. Maĭ multe facultăţĭ aflânduse înfiinţate într'o localitate, constituescŭ o universitate.

251. Facultatea de dreptŭ va cuprinde:

1). Dreptulŭ Romanŭ.

2). Dreptulŭ privatŭ românŭ.

3). Dreptulŭ penale.

4). Procedura dreptuluĭ privat şi dreptuluĭ penale.

5). Dreptulŭ comerciale.

6). Dreptulŭ publicŭ şi dreptulŭ administrativŭ.

7). Dreptulŭ ginţilorŭ.

8). Filosofia dreptuluĭ şi dreptulŭ naturale.

9). Economia politică.

252. O scólă de medicină se va forma în Iaşi întocmaĭ ca cea din Bucurescĭ.

253. Facultăţile de medicină de la Bucureşti şi Iaşi se vorŭ forma prin reformarea şi completarea gradată a catedrelorŭ scólelor naţionalĭ de medicină din aceste douĕ oraşe.

254. Aceste facultăţĭ vorŭ cuprinde:

1). Anatomia discriptivă şi Istologia.

2). Fisiologia umană şi comparată.

3). Fisica şi chimia medicalĭ.

4). Chimia chirurgicale şi medicina operatóre.

5. Patologia medicale şi anatomia patologică.

6). Patologia chirurgicale, protesea și aparate de fracturĭ.
7). Patologia și terapeutica generale.
8). Clinica medicale și terapeutica aplicată.
9). Obstetrica teoretică, clinica bólelor de lăuse și de prunci.
10). Igiena și medicina legale.
11). Clinicele infantile, oftamologică, sifilitică și dermatologică.
12). Botanica, zoologia, materia medicale și artea de a formula.

255. Facultâțile de medicină nu vor puté conferi gradul de doctor în medicină de cât dupe completa formațiune dupe cum se arétă în art. precedente.

256. Pe lîngă scólele de medicină se va institui o scólă superióre de farmaciă pentru formarea de farmaciști români.

257. Se va institui asemenea pe lîngă aceleași scóle, câte o scólă superi óre veterinară spre a forma medicĭ veterinarĭ, pentru serviciul civile și militarŭ.

258. Facultatea de sciințe fisice, matematice și natur alĭ va coprinde:
1). Introducțiune la calculŭ.
2). Algebra superióre și calcululŭ diferențiale și integrale.
3). Mecanica elementară și rațională.
4). Geometria descriptivă.
5). Geodesia teoretică, astronomia.
6). Desemnulŭ linearŭ și topografia.
7). Fisica.
8). Chimia generale.
9). Mineralogia și geologia.
10). Zoologia.
11). Fisiologia.
12). Botanica.

259. Facultatea de filosofiă și litere va coprinde:
1). Psichologia, logica și metafisica.
2). Filosofia morale și estetică.
3). Istoria filosofieĭ.
4). Istoria universale critică.
5). Filosofia istorieĭ.
6). Literatura latină și elenă.
7). Istoria literaturei antice și moderne.
8). Pedagogia și didactica.

260. Fie-care facultate se va organisa prin regulamente specialĭ, date în forma regulamentelorŭ de administrațiune publică.

Aceste regulamente vorŭ avé de obiectŭ:

1). Inființarea graduale, dupe mediele țereĭ a catedrelorŭ necesarie pentru cursurile menționate în precedențiĭ articole.

2). Inființarea de alte cursurĭ accesorie pe lîngă fie-care facultate după trebuințele ce s'ar ivi, în urma înființârii celorŭ din precedentele paragrafŭ.

261. Durata cursurilorŭ facultâțilorŭ va varia între trei și cinci anĭ, după trebuințele fie-cârii facultâțĭ.

262. Pe lîngă facultatea de sciințe fisice, matematice și naturalĭ, se vorŭ alătura una saŭ mai multe scóle de aplicațiune, pentru silvicultorĭ, ingineri etc.

Cursurile de aplicațiune se vorŭ face într'unŭ anŭ saŭ celŭ multŭ douĭ; scolariĭ ce vorŭ trece cu succesŭ esamenulŭ generale asupra acestorŭ cursurĭ vorŭ priimi o diplomă speciale.

Regulamente specialĭ vorŭ regula aceste cursurĭ, precum și condițiunile de admisibilitate a scolarilorŭ ce aŭ urmatŭ ceĭ întâiŭ douĭ anĭ aĭ facultâțiĭ de sciințe.

SECȚIUNEA II.

Despre admisiune, cursuri, esamine și disciplină.

263. Cursurile din facultăți vorŭ începe la 15 Octobre și se vorŭ termina la finele luĭ Iuliŭ.

264. Vorŭ fi priimiți ca studenți regulați în facultăți aceĭ carĭ vorŭ fi terminatŭ cursulŭ învĕțăturelorŭ de liceŭ și vorŭ fi trecutŭ esamenulŭ generale.

265. Vacațiunile de peste anŭ vorŭ fi acelease ca și la licee.

266. De la punerea în lucrare a acesteĭ legi până în douĭ anĭ se vorŭ puté priimi ca studenți regulați în facultăți și aceĭ elevĭ, carĭ vorŭ fi urmatŭ cursurile gimnasialĭ, fără să fi trecutŭ unŭ esamenŭ generale.

267. Pedepsele disciplinarie aplicabilĭ studenților vorŭ fi:

Admonițiunea, interdicțiunea provisoriă de la unulŭ saŭ maĭ multe cursurĭ, perderea timporariă a dreptuluĭ de a trece esamenŭ, escluderea din facultate.

268. Cea ântêiŭ pedépsă se va pronunța de decanŭ, cele l'alte douĕ de consiliulŭ facultății, cea din urmă de consiliulŭ permaninte.

269. In fie-care facultate studenții vorŭ fi datorĭ a trece ântêiŭ esaminele anuluĭ spre a quĕstiga dreptulŭ de a se înscri ca regulați la cursurile anuluĭ următorŭ; alŭ II-lea esamenŭ generale spre a quĕstiga dreptulŭ de diplomă. Se vorŭ hotărâ prin regulamente specialĭ pentru fie-care facultate, numĕrulŭ, obiectele, forma și epoca esamenilorŭ generalĭ.

270. Nu va fi admisŭ nicĭ unŭ studentŭ să trécă esamenulŭ anuale, de nu va justifica că a luatŭ în cursulŭ aceluĭ anŭ de la secretarulŭ facultății 4 inscripțiunĭ, și de nu va consemna maĭ înainte cu o sĕptemână celŭ puținŭ.

Se va defige prin regulamente specialĭ pentru fie-care facultate tacsa uneĭ înscripțiunĭ de la 15—40 leĭ, și tacsa consemnăriĭ de la 60—120 leĭ. In casŭ de eliminare de la esamenŭ, studentulŭ va perde jumĕtate din tacsa consemnăriĭ.

271. Pentru diploma de gradulŭ ântêiŭ studentulŭ va plăti o tacsă de optŭ galbenĭ, pentru cea de gradulŭ allŭ douilea, tacsa va fi de dece galbenĭ.

272. Vorŭ fi admisibilĭ la esaminile generalĭ și ceĭ ce nu vorŭ fi urmatŭ cursulŭ facultății, saŭ care'lŭ vorŭ fi urmatŭ în străinătate, cu condițiune însă de a respunde maĭ ântêiŭ tóte tacsele respunse de studenții regulați.

273. Diplomele quĕstigate la universitățile străine, nu vorŭ conferi nicĭ unŭ dreptŭ în România fără unŭ esamenŭ prealabile.

SECȚIUNEA III.

Despre administrațiunea speciale a instrucțiuniĭ superiórĭ.

274. Toți profesoriĭ diverselorŭ facultăți ce compunŭ o universitate formézĕ corpulŭ universitarŭ. Profesoriĭ scólelorŭ de aplicațiune alăturate pe lângă o facultate, nu facŭ parte din corpulŭ universitarŭ.

275. In capulŭ fie-cărĭĭ facultăți va fi un decan; profesoriĭ facultății împreună cu decanulŭ, vorŭ forma consiliulŭ facultății.

276. In capulŭ fie-cărei universități va fi unŭ Rectorŭ care împreună cu toți profesoriĭ facultățilorŭ aceleĭ universități vorŭ forma consiliulŭ universitarŭ.

§. I.

Decaniĭ și consiliele facultățilorŭ.

277. Profesoriĭ fie-cărĭĭ facultăți vorŭ alege dintre dinșiĭ unŭ decanŭ, care se va întări de Domnŭ dupe recomandarea ministruluĭ. Decanulŭ va fi alesŭ pe

trei ani și va fi reeligibile. Elu va avé etatea celu puțin de 30 ani și nu se va puté alege de câtu dintre profesorii numiți definitivu.

278. Decanulu representă facultatea, are administrațiunea morale și materiale, priveghiază esacta aplicare a legiloru și regulamenteloru facultății.

279. Funcțiunea decanului este onorifică.

280. Decanulu are inspecțiunea cancelarieï facultății, reguléză esaminele scolariloru, numesce comisiunile esaminatóre pentru scolari, ține corespondință cu autoritățile superiori.

281. Decanulu convócă și presidéză adunârile consiliului facultății.

282. In lipsa decanului celu mai vechiu dintre profesori 'i va ține locului.

283. Decanulu va raporta ministruluï saŭ rectoreluï academieï, despre orice neregularități, negligențe saŭ abateri din partea vre-unuï profesore alu facultății.

Ellu va avea dreptulu de a face observațiuni profesoriloru abătuți séu negligenți.

284. Decanulu are generale privighiare asupra disciplineï scolariloru din facultăți, și va aplica pedepsile disciplinare conformu legii.

285. Decanulu va face raportu, prin intervențiunea rectoreluï universității, saŭ dé dreptulu câtre ministeru, acolo unde nu este rectore.

286. Consiliulu facultății se adună ori de câte ori se va convoca de decanu.

Cându trei din profesorii facultății cere adunarea consiliului, decanulu va fi datoru a-lu convoca.

287. Consiliulu fie-cării facultăți formézá programa generale a studieloru și împărțirea pe ḑile și ore, deliberéză asupra programeï detaliate ce fie-care profesoru va fi datoru a face asupra cursului seu. Programa generale și programele detaliate se voru presinta pe fie-care anu mai înainte de începerea cursuriloru, la esamenulu consiliului permaninte.

Ele fiindu aprobate de ministru, decanulu facultății le va publica și afige în facultate.

288. Consiliulu facultății deliberéză asupra esecutării legiloru și regulamenteloru disciplinarie. Elu aplică pedepsele disciplinarie, în limitele acesteï legi; formézá nouele regulamente, dupe trebuințele ce s'aru ivi, propune ministruluï saŭ rectoruluï universității mesurile de îmbunătățire și deliberéză asupra ori-cării questiuni i s'aru pune de autoritățile superiori în interesulu facultății.

Mesurile regulamentarie nu potu avea putere până nu se voru aproba de ministeru dupe formele prescrise prin legi.

289. Consiliulu facultății se pronunțiă asemenea asupra questiuniloru de dispense de esamine, de înscriere saŭ admitere la cursuri.

290. La finele fie-căruï anu scolariu, consiliulu facultății va face câtre rectorele universității unu raportu despre starea studieloru din facultate.

291. Cancelaria facultății se va ține de unu impiegatu saŭ doui, numiți de ministru, dupe recomandarea decanului și cu remunerarie defipte prin budgetu.

§. II.

Rectorele și consiliulu universității.

292. Profesorii facultăților din aceeași universitate alegu din sînulu loru trei persóne, dintre cari ministrulu va numi pe rectorele universității prin decretu Domnescu.

293. Rectorele va trebui să fie românu saŭ naturalisatu românu, să aibă etatea de 40 ani și să fi servitu optu ani ca profesore.

294. Rectorele este alesu pentru patru ani, ellu este reeligibile.

*

295. Rectorele are generala privighiâre asupra esacteĭ aplicârĭ a legilorŭ şi regulamentelorŭ relative la instrucţiunea superióre.

Elŭ are dreptulŭ de a inspecta fie-care facultate, de a asista la cursurĭ, de a face observârĭ profesorilorŭ şi decanilorŭ, de a se informa despre studie şi despre progresulŭ studenţilorŭ, şi de a informa la casŭ de trebuinţă pe ministru despre orĭ-ce abaterĭ saŭ neregularităţĭ.

Decaniĭ vorŭ respunde la orĭ-ce informaţiunĭ se vorŭ cere de rectore, verbale saŭ în scrisŭ.

296. Rectorele are dreptulŭ de a pune consiliuluĭ fie-cârĭĭ facultăţĭ, saŭ consiliuluĭ universităţiĭ orĭ-ce questiunĭ, carĭ intereséză o facultate în specie saŭ universitatea în genere.

297. Rectorele privighiâză într'unŭ modŭ speciale museele, bibliotecele, galeriele şi cabinetele cari facŭ parte din universitate.

298. La finele fie-cârui anŭ scolariŭ, rectorele va face către ministru unŭ raportŭ despre starea generale a universităţiĭ.

299. Elŭ va avea orĭ-ce alte atribuţiunĭ disciplinarie şi de administraţiune carĭ i se vorŭ da prin legĭ şi regulamente.

300. Rectorele convócă consiliulŭ universitarŭ, şi 'lŭ presidéză.

301. Cândŭ rectorele va lipsi, celŭ maĭ vechiŭ în funcţiune dintre decanĭ 'ĭ va ţiné locŭlŭ.

302. Corpulŭ universităţiĭ este representatŭ: prin decaniĭ facultăţilorŭ împreună cu rectorele, ca consiliŭ speciale; prin toţĭ profesorĭ facultăţilorŭ, ca consiliŭ generale saŭ universitariŭ.

In consiliulŭ generale vorŭ lua parte numaĭ profesoriĭ titulari numiţĭ definitivŭ, éră profesorĭ numiţĭ provisoriŭ vorŭ avea voce consultativă.

303. Consiliulŭ speciale se va aduna orĭ de câte orĭ rectorele 'lŭ va convoca, saŭ din oficiŭ saŭ după iniţiativa luată de majoritatea decanilorŭ.

Elŭ deliberéză maĭ cu sémă asupra aplicârĭĭ legilorŭ şi regulamentelorŭ relative la facultăţĭ, asupra mĕsurelorŭ de disciplină generale şi asupra orĭ cârĭĭ alte questiunĭ care intereséză facultatea.

304. Otărîrile regulamentarie ale consiliuluĭ speciale, nu potŭ fi esecutóre, maĭ 'nainte de a se aproba de ministeriŭ, conformŭ legilorŭ stabilite.

403. Consiliulŭ speciale, maĭ înainte de a lua o otărire, póte supune questiunea la deliberaţiunea consiliuluĭ generale universitariŭ. Elŭ póte supune acestuĭ consiliŭ orĭ ce alte questiunĭ, carĭ intereséză instrucţiunea superióre în genere.

306. Consiliulŭ generale universitariŭ se convócă de rectore.

Rectorele va puté convoca acestŭ consiliŭ saŭ din oficiŭ, saŭ dupe iniţiativa luată de ministeriŭ, orĭ de consiliulŭ speciale alŭ decanilorŭ.

307. Consiliulŭ universitariŭ va delibera asupra tutulorŭ questiunilorŭ de administraţiune, de ordine, disciplină şi instrucţiune, carĭ se referescŭ la facultăţĭ seŭ la instrucţiunea superióre în genere.

308. Consiliulŭ universitariŭ póte lua iniţiativa de a propune ministruluĭ orĭ ce îmbunătăţire în ramurile instrucţiunĭĭ superiórĭ.

309. Otărîrile regulamentare a le consiliuluĭ universitariŭ nu sunt obligătóre de câtŭ după ce se vorŭ aproba de ministerŭ.

310. Rectorele va avé o diurnă pe lună de leĭ cinci sute.

PARTEA II.

Despre corpul însărcinat cu învĕţătura şi cu administrarea speciale a scólelorŭ.

CAP. I.

Despre prepararea învĕţătoriloru.

SECŢIUNEA I.

Despre scóla normale.

311. Se vor institui în Bucureşcĭ şi Iaşĭ scóle normalĭ pentru formarea de profesorĭ de licee şi de facultăţĭ.

312. Ramurile de învĕţătură ale acesteĭ scóle vor fi:

1). Literatura în genere;

2). Şciinţele matematice şi naturalĭ;

3). Teoria învĕţămêntuluĭ, saŭ filosofia considerată ca metodŭ de cercetarea proceselorŭ spiritului umanŭ în litere şi în şciinţe.

4). Practica celorŭ maĭ bune procese de învĕţămêntŭ şi de disciplină scolariă.

313. Personalulŭ pentru administraţiunea şi învĕţătura scóleĭ normalĭ se va compune:

1). De unŭ directore alŭ secţiuniĭ de litere, care va fi decanulŭ facultăţiĭ de litere:

2). De unŭ directore alŭ secţiuniĭ de sciinţe, care va fi decanulŭ facultăţiĭ de sciinţe;

3). De maestri de conferinţe, carĭ vorŭ fi profesorĭ de la facultatea respectivă.

4). De patru repetitorĭ, cari vorŭ fi profesorĭ de licee;

5). De unŭ economŭ;

6). De treĭ veghiătorĭ de ordine;

7). De maĭ mulţĭ servitorĭ.

314. Directorele secţiuniĭ de sciinţe va avé locuinţa în scólă, şi o va guverna sub autoritatea Ministruluĭ.

315. Maestriĭ de conferinţe şi repetitorĭĭ se vorŭ numi de Domnŭ, din corpurile determinate în precedintele artic lŭ, dupe recomendaţiunea Ministeriuluĭ.

316. Economulŭ va fi numitŭ de Ministru, după recomendaţiunea directoruluĭ de sciinţe.

317. Veghiătorĭĭ de ordine se numescŭ de directorele de sciinţe; eĭ locuescŭ în scólă şi aŭ a inspecta pe elevĭ în orele de recreaţiune, de culcare, de dormire, peste nópte şi la sculare.

Eĭ însoţescŭ totŭ-d'auna pe elevĭ la ducerea lorŭ la cursulŭ facultăţiloru şi la întórcere.

318. Elevĭĭ vorŭ fi interni, întreţinuţĭ pe spesele Statuluĭ cu nutrirea, vestimentulŭ, încălḑirea, luminarea, cărţile şi materialulŭ necesarŭ la studiŭ.

319. Numĕrulŭ lorŭ va fi treĭ-ḑecĭ, din carĭ se vorŭ admite câte ḑece pe totŭ anulŭ, saŭ maĭ mulţĭ de va cere trebuinţa.

320. Elevĭĭ la scóla normale se admitŭ prin concursŭ, care se va face pe fie care anŭ.

321. Concursulŭ se va publica cu o lună maĭ 'nainte; inscripţiunile se vorŭ face de la 15 Septembre pînă la 1 Octobre, se va ţiné pentru acésta câte unŭ registru la Universitâţile din Bucureşcĭ şi Iaşĭ.

322. Nicĭ unŭ aspirante nu se va înscrie, de cât după ce va depune, la cancelaria rectoreluĭ Universitâţiĭ, actele următóre:

1). Actŭ de nascere prin care se va constata că aspirantele este născutŭ românŭ, şi că la 1 Ianuariŭ următorŭ va avé etatea de la şépte-spre-ḑece pînă la douĕ-ḑecĭ şi treĭ anĭ;

2). Unŭ certificatŭ de vaccină, saŭ dovadă că aŭ jăcutŭ de vĕrsatŭ;

3). În casŭ de minoritate, o declaraţiune legalisată din partea tatăluĭ saŭ a tutoreluĭ, cuprinḑĕtóriă de autorisaţiunea dată aspiranteluĭ de a se destina la cariera de profesore în cursŭ de ḑece anĭ;

4). Unŭ certificatŭ de aptitudine morale la funcţiunile învĕţămêntuluĭ din partea capilorŭ de instituţiune unde aspirantele se va fi aflatŭ saŭ ca scolarŭ saŭ ca învĕţătorŭ;

5). Unŭ certificatŭ de studie prin care să se constate că aspirantele a trecutŭ esamenulŭ generale de clasile liceuluĭ cu succesŭ.

323. Lista de inscripţiune a concurenţilorŭ se va depune la Ministerŭ, însoţită de tóte actele susŭ ḑise şi cu avisulŭ rectoreluĭ Universitâţiĭ asupra fiecâruĭ aspirante.

324. Concursulŭ se va începe la 10 Octobre. El va fi judecatŭ de o comisiune compusă de şépte membri, dintre carĭ treĭ vorŭ fi numiţĭ dintre profesoriĭ de liceŭ aĭ clasilorŭ superiórĭ; douĭ din profesoriĭ facultâţiĭ de litere şi douĭ din aĭ facultâţiĭ de sciinţe. Acéstă comisiune se va preşedé de rectorele Universitâţiĭ care nu va avé votŭ.

325. Cursulŭ acesteĭ scóle va fi de treĭ anĭ.

326. Eleviĭ se împartŭ în douĕ secţiunĭ; în cea de litere şi cea de sciinţe. Aceste douĕ secţiunĭ se distingŭ de la începutulŭ cursuluĭ, dar aŭ puncturĭ de contactŭ comune, cari remânŭ a se determina prin regulamente.

327. Studiele anuluĭ d'ăntêiŭ sunt o revisiune aprofundată a învĕţăturelorŭ de liceŭ.

In anulŭ alŭ douilea se va da acestorŭ învĕţăturĭ maĭ multă desvoltare şi se vorŭ perfecţiona eleviĭ în cunoscinţe de totŭ felulŭ.

Eleviĭ vorŭ urma tot d'odată în aceştĭ douĭ anĭ cursulŭ facultâţiĭ respective.

În alŭ treilea anŭ eleviĭ se consideră ca viitorĭ profesorĭ şi li se specialisă studiulŭ după învĕţămêntulŭ la care eĭ se destină.

328. Eleviĭ vorŭ puté în alŭ treilea anŭ să suplinéscă pe profesorĭ în clasile gimnasialĭ.

329. Regulamentulŭ de amĕnuntele acesteĭ scóle se va face de consiliulŭ permaninte şi se va aproba de Ministru.

SECŢIUNEA II.

Despre fundarea de stipendie pentru scólele din străinĕtate.

330. Statulŭ nu va maĭ da stipendie sub nicĭ unŭ altŭ cuvêntŭ pentru învĕţătură în scóle din străinĕtate, de câtŭ numaĭ în interesulŭ instrucţiuniĭ publice naţionalĭ şi sub următórele condiţiunĭ:

a). Ca aspirantele să fie născutŭ românŭ, să fie recunoscutŭ fără miḑlóce proprie;

b). Ca din suma destinată prin budgetŭ pentru stipendie, să se afecteze douĕ treimĭ în favórea studenţilorŭ eşiţĭ din scóla normale, saŭ, în lipsă, acelorŭ ce aŭ absolvitŭ cursulŭ facultâţilorŭ de litere saŭ sciinţe, şi o treime în favórea studenţilor eşiţĭ din cele alte facultâţĭ.

331. Cândŭ s'ar simţi necesitate d'a se funda unŭ stipendiŭ afară din previsiunile articululuĭ precedinte, un asemine stipendiŭ nu se va puté funda de cêtŭ prin lege speciale, dată în cunoscinţa de causă.

332. Pentru tóte stipendiele ce vorŭ fi a se da în urmarea articululuĭ 330, se va ţine concursŭ, în casŭ cândŭ se vorŭ presenta maĭ mulţĭ aspiranţĭ la acelaşŭ locŭ.

333. Concursulŭ se va publica cu treĭ lunĭ maĭ nainte. El se va ţiné, dacă după articolul precedinte va fi casŭ de concursŭ, înaintea uneĭ comisiunĭ compuse de cinci membri numiţĭ de Ministru şi preşedută la Bucurescĭ de unŭ membru alŭ consiliuluĭ permaninte, şi la Iaşĭ de rectorele Universitâţiĭ.

Preşedintele nu va avé votŭ.

Asupra raportuluĭ comisiunĭĭ, Ministrulŭ va numi pe titulariĭ stipendielorŭ.

334. Stipendiele se vorŭ da pe timpulŭ ce va mărgini consiliulŭ permaninte, după date positive asupra cursuluĭ scóleĭ in care stipendistulŭ are a intra, saŭ asupra natureĭ studielorŭ ce are a face.

335. Stipendistulŭ se va obliga în scrisŭ, de a servi la întórcerea în patriă ca profesore în decursŭ de îndouitŭ timpŭ de câtŭ celŭ petrecutŭ în străinĕtate cu spesele statuluĭ, însă sub condiţiune, în favórea sa, de a fi chiămatŭ la unŭ asemenea postŭ în ceĭ d'ântêiŭ douĭ anĭ după întórcere.

În casŭ de minoritate, se va obliga şi elŭ însuşĭ şi părintele saŭ tutorele sĕŭ.

336. Stipendistulŭ va fi datorŭ a trămite pe fie-care anŭ Ministeruluĭ documente de frequentarea cursurilorŭ, saŭ în lipsă, de esaminele ce va fi trecutŭ, şi la întórcere, să presinte certificatulŭ de absoluţiune usitatŭ la scóla în care a urmatŭ.

La din contra urmare, şi în lipsă de vre-unŭ cuvêntŭ de justificare, stipendistulŭ, după unŭ primŭ advertimentŭ alŭ Ministruluĭ, va fi rechiămatŭ în ţĕră, dacă se află în acestŭ casŭ, şi în genere va fi supusŭ a întórce Statuluĭ tóte spesele făcute cu dênsul în străinĕtate.

337. Când din causă bine cuvêntată unŭ stipendistŭ nu'şĭ-a terminatŭ studiele în timpulŭ mărginitŭ, Ministerulŭ în consiliulŭ permaninte, va puté să'ĭ prolunge terminulŭ după împrejurărĭ, fără însă ca acéstă prolungare să trécă peste douĭ anĭ.

338. Particulariĭ, precumŭ şi municipalităţile şi ver ce alte corpurĭ potŭ asemenea să fundeze stipendie în favórea desvoltărĭĭ instrucţiunĭĭ. In casŭ cândŭ aceştia vor voi a încredinţa gubernuluĭ asemenĭ fonduri, priimirea lorŭ se va face printr'o lege.

339. Stipendiele fundate în virtutea art. precedinte, se vorŭ întrebuinţa după voinţa espresă a fundatorilorŭ, iar în lipsă, după regulele întocmite pentru stipendiele Statuluĭ.

340. Aceste stipendie vor purta numele fundatorilorŭ lorŭ, şi se va face menţiune de dênsele în statistica anuale a scólelorŭ.

341. Daca fundatorele a determinatŭ numerulŭ stipendistilorŭ şi daca sumele afectate pentru întreţinerea lorŭ nu suntŭ de ajunsŭ, Ministerulŭ va scădé numĕrulŭ stipendistilorŭ la mĕsura sumelorŭ afectate.

342. Scolariĭ stipendiaţĭ de particulariĭ saŭ alte corpurĭ, vor fi supuşĭ la aceléşĭ regule de disciplină şi ordine ca şi scolariĭ stipendiaţĭ de Statŭ.

SECŢIUNEA III.

Despre scólele primarie normalĭ şi despre conferinţele scolare sătesci.

343. Nu se vorŭ puté priimi învĕţătorĭ în sate de câtŭ ceĭ carĭ vorŭ justifica că aŭ trecutŭ cursurile prevĕdute prin art. 32.

344. În oraşele unde vorŭ fi maĭ multe scóle primarie urbane, consiliulŭ permaninte va determina una dintr'însele care va servi de scólă primariă normale.

345. În acestŭ casŭ consiliulŭ permaninte va elabora o programă speciale care va coprinde şi noţiuni de agricultură şi de artea veterinariă.

346. Odată pe anŭ şi anume în cea d'antêiŭ sĕptămână după Pascĭ, fie-care revisore va aduna în conferinţă la oraşulŭ centrale alŭ circumscripţiuniĭ sale, pe toţĭ sub revisoriĭ acelcĭ circumscripţiunĭ.

Aceste conferinţe vor ţiné celŭ puţinŭ treĭ sĕptêmânĭ.

347. Revisorele va arĕta sub-revisorilorŭ în ce consistŭ datoriele lorŭ, le va esplica legile şi regulamentele relative la scólele comunalĭ; va discuta împreună cu dênşiĭ totŭ ceea ce iuteresézĕ învĕţământulŭ comunale şi mĕsurele de luatŭ spre îmbunătăţire.

348. Revisorele va adresa Ministeruluĭ unŭ raportŭ detaliatŭ despre aceste conferinţe.

349. De duoĕ orĭ pe anŭ, şi anume la începutulŭ luĭ Iuniŭ şi la începutulŭ luĭ Septembre, sub-revisorele va aduna în conferinţă, la o scólă comunale cea maĭ centrale, pe toţĭ învĕţătoriĭ sătescĭ din circumscripţiunea sa.

Aceste conferinţe vorŭ ţiné fie care celŭ puţinŭ câte treĭ sĕptĕmênĭ.

350. Sub-revisorele va ţiné în aceste conferinţe lecţiunĭ repetitóre şi desvoltătóre asupra învĕţăturelorŭ ce se propunŭ în scólele ruralĭ.

Elŭ le va ţiné încă unŭ micŭ cursŭ de pedagogiă şi didactică.

351. Resultatulŭ acestorŭ conferinţe se va supune de câtre fie-care sub-revisore, printr'unŭ îndoitŭ reportŭ revisoreluĭ respectivŭ, care va adresa câtre Ministru unulŭ din cele douĕ reporturĭ, împreună cu observaţiunile ce arŭ avea a face elŭ însuşĭ.

CAP. II.

Despre numirea personaleluĭ Instrucţiunii publice.

SECŢIUNEA I.

Personalul administraţiuniĭ speciale.

352. Revisoriĭ şi sub-revisoriĭ, directoriĭ de scóle secundarie, directricile de scóle de fete, provisoriĭ de internate, decaniĭ facultăţilor, rectoriĭ universităţilor şi toţĭ ceĭ însărcinaţĭ cu administraţiunea scolariă, se vor numi saŭ se vor confirma de Domnŭ după recomendaţiunea Ministruluĭ.

353. Eĭ vor trebui să fie Românĭ, născuţĭ saŭ naturalisaţĭ, şi deosebit, să întrunéscă şi calităţile cerute prin următórele articole.

354. Nu se vor puté numi revisorĭ, de câtceĭ ce vor justifica de cunoscinţele ce se propunŭ într'unŭ gimnasiŭ.

355. Nu se vor puté numi sub-revisorĭ de câtceĭ ce vor justifica câ posedŭ cunoscinţele clasilor primarie.

356. La casŭ când numerul aspiranţilor ar fi maĭ mare de câtnumĕrulŭ locurilor vacanţĭ, consiliulŭ permaninte va alege prin concursŭ pe ceĭ maĭ meritanţĭ.

357. Acum la început, în lipsă de persóne cu calităţile cerute prin art. 354 şi 355, se va numi prin preferinţa dintre fostiĭ revisorĭ şi sub-revisorĭ carĭ s'aŭ făcut bine cunoscuţĭ în asemenea serviciŭ.

358. Revisoriĭ şi sub-revisoriĭ nu vor puté să aĭbă nicĭ o altă funcţiune nicĭ profesiune.

359. Directoriĭ de licee, de gimnasie, de scóle realĭ şi de seminarie, nu se vorŭ puté numi de câtŭ dintre actualiĭ profesorĭ aĭ acelorŭ scóle carĭ aŭ maĭ mulţĭ anĭ de serviciŭ în sfera instrucţiuniĭ.

360. Directorii de seminarie vor fi clerici. Ministrul va consulta, asupra alegerii lor, pe chiriarhul locale.

361. Directricile scólelor de fete nu se vor puté numi de cât dintre actualile institutrici şi profesóre ale acelor scóle, carí aŭ etatea de doue-decí şi unu anĭ pentru scólele primarie, de doue-dí-ci şi cincĭ anĭ pentru scólele secundarie.

362. Provisorii de internate nu vor puté să cumuleze cu acéstă funcţiune nicĭ o altă funcţiune administrativă în sfera instrucţiunii.

363. Decanii facultâţilor şi rectorii universitâţilor se vor supune la Domnŭ de câtre Ministrul Instrucţiunii, după ce vor fi fost aleşi de corpurile respective, conformŭ art. 277 şi 292.

SECŢIUNEA II.

Despre personalul învĕţător.

364. Numirea definitivă a învĕţătorilor sătescĭ se va face prin decisiune ministeriale, dată în forma art. 14; numirea institutorilor şi institutricilor, precum şi a profesorilor, se va face prin decretŭ Domnescŭ. Numirea învĕţătorilor şi institutorilor la scólele înfiinţate şi întreţinute de comune, se va face de ele prin autorisaţiune ministeriale.

365. Numirea provisoriă a învĕţătorilor sătescĭ se va face de prefectulŭ judeţului, după recomendarea revisorului acelui judeţŭ; numirea provisoriă a institutorilor şi institutricilor, precum şi a profesorilor, se va face prin decisiune ministeriale data în forma art. 14.

366. Numirea provisoria se va face pe cursŭ de unŭ anŭ pentru învĕţiătoriĭ sătescĭ, de doŭi anĭ pentru institutorii şi institutricile din comunele urbane, pe cursŭ de treĭ anĭ pentru profesorii de gimnasie, licee şi facultâţ.

367. Nimenĭ nu va puté quĕştiga o numire provisoriă de învĕţător, institutor, institutrice, nicĭ profesor, de câtŭ dacă va justifica despre absolvirea unor studie identice sau analoge cu cele ce sunt a se propune în clasea vacante, precum şi a tuturor studielor inferiorĭ aceĭa.

368. Deosebit de acéstă aspiranţii la unŭ locŭ vacante de învĕţiător în genere, vor fi supuşi la o încercare care va consiste:

a). Sau în proponimente publice de aceleaşi materie, făcute cel puţinŭ în cursŭ de doŭi anĭ dacă nu va fi trecutu mai multe de treĭ anĭ de la încetarea acelor proponimente;

b). Sau în publicaţiune de scrierĭ asupra aceleiaşi materie.

c). Sau în esamenŭ, când candidaţii mai puţinĭ la numĕrŭ de câte locurile vacanţi, nu aŭ nicĭ unulŭ din titlurile arĕtate în cele doue alineate precedinţi, orĭ, când titlurile ce potŭ avé conformŭ acelora şi alineate, nu sunt judecate de comisiunea competinte în destulŭ de mulţamitóre.

d). Sau în concursŭ, în aceleaşi casŭ prevedutŭ prin precedintele alineatŭ, dacă candidaţii sunt mai numerosi de câte locurile vacanţi.

369. Arbitrii carĭ vor judeca titlurile şi aptitudinea candidaţilor vor fi:

1). Pentru învĕţătorii sătescĭ, revisorele, inginerul sau, în lipsa, medicul judeţului şi institutorul de clasea IV-a a oraşului.

2). Pentru institutorii şi institutricile din comunele urbane, doŭi dintre profesorii gimnasiului locale sau celui mai apropiatŭ, traşi la sorţi, revisorul judeţului şi doŭi delegaţi din partea primariei locali.

3). Pentru profesorii de gimnasie, treĭ profesorĭ de clasĭ superiorĭ aĭ liceului celui mai apropiatŭ, traşi la sorţi, treĭ delegaţi din partea municipalitâţii şi directorele liceului.

4). Pentru profesorii clasilor superiorĭ de licee, arbitri vor fi: directorele liceului, câte doŭi profesorĭ traşi la sorţi din corpulŭ profesorale al Facultâţilor

din Bucuresci, pentru partea de dincóce de Milcovŭ, şi din Iaşi pentru cea de dincolo de Milcovŭ, de litere şi de sciinţe, şi douĭ saŭ treĭ membri, după trebuinţă, spre completarea numĕrulŭi de şépte, delegaţi din partea primărieĭ locali din sînulŭ sĕŭ, saŭ dintre particulari numiţi de ministru.

5). Pentru profesorii de Facultăţi, decanul şi patru profesorĭ aĭ facultăţiĭ aceleĭ sciinţe, luaţi prin sorţi, pentru Bucuresci de la facultatea din Iaşi, şi pentru Iaşi de la cea din Bucuresci, douĭ membri din consiliul de Statŭ din secţiunea corespundĕtóriă aceleĭ facultăţi, douĭ membri aleşi, după natura facultăţiĭ saŭ din curtea de casaţiune, saŭ din consiliul medicale, saŭ din consiliul tecnicŭ, iar în lipsă, delegaţi din partea Ministruluĭ.

370. Profesoriĭ saŭ institutoriĭ chiămaţi în virtutea articluluĭ precedinte a fi arbitri, nu pot fi luaţi de cât dintre ceĭ titularĭ.

Aceste comisiunĭ se vor preşedé de unul dintre aĭ lor membri numitŭ de Ministrul Instrucţiunii.

371. Decisiunea comisiunii se va lua prin majoritate de voturĭ.

Comisiunea nu va putè funcţiona de cât fiind în numĕrul completŭ al membrilor sĕĭ legiuiţi prin Art. 369.

372, La casŭ de vacaţiune a unuĭ locŭ de învĕţiător, institutor saŭ profesor, se va publica prin îngrijirea Ministrului, cel puţin cu treĭ lunĭ şi jumĕtate maĭ 'nainte, ḑiua în care va avé să se provĕḑă la ocuparca aceluĭ locŭ de institutore saŭ profesore, şi cu o lună maĭ 'nainte pentru învĕţiătorĭ.

373. In intervalul de treĭ lunĭ şi jumĕtate înaintea ḑileĭ defipte, candidaţiĭ vor trebui să depună la Ministeriŭ actul lor de nascere şi să declare verĭ ce titlurĭ vor crede că aŭ.

374. La ḑiua defiptă, comisiunea de care se face menţiune în art. 369 va procede la esaminarea acelor titlurĭ, şi, de va fi trebuinţă, la esamenul saŭ la concursul candidaţilor după distincţiunile art. 368.

375. Obiectele esamenuluĭ saŭ ale concursuluĭ vor fi:

a). Pentru învĕţătoriĭ sătescĭ, cunoscinţele declarate obligătórie prin art. 32 şi noţiunĭ de agricultură şi de artea veterinariă, pe cât se va puté.

b). Pentru profesoriĭ de gimnasie, cunoscinţele ce se propunŭ în licee.

c). Pentru institutorĭ şi institutricĭ, cunoscinţele clasilor primarie şi gimnasialĭ.

d). Pentru profesoriĭ superiorĭ de licee, cunoscinţele specialĭ asupra materieĭ ce are să se propună în vacantea clase; deosebit eĭ vor fi datorĭ a justifica de absolvirea învĕţăturilor de liceŭ saŭ, în lipsă, să fie supuşĭ la unŭ esamenŭ generalŭ da acele învĕţăturĭ.

e). Pentru profesoriĭ de facultăţĭ, cunoscinţe specialĭ asupra ramuluĭ pentru care se destină; deosebit de acésta, eĭ vor fi datorĭ se justifice de absolvirea învĕţăturilor de liceŭ.

376. Esamenul şi concursul vor consiste pentru învĕţiătorĭ, institutorĭ, institutricĭ şi profesorĭ de verĭ ce gradŭ, în câte o probă scrisă şi câte o lecţiune făcută înaintea comisiunii pentru fie-care obiectŭ din cele coprinse în art. precedinte.

Însă aspiranţiĭ la profesoratŭ în clasile superiórĭ de licee saŭ de facultăţĭ vorŭ trebui, peste acésta, să facă, asupra obiectuluĭ pentru care se represintă, treĭ probe scrise şi treĭ lecţiunĭ.

377. Tema fie-cărieĭ probe scrise şi lecţiunĭ nu va puté fi, sub pedépsă de nulitate, maĭ coprinḑétóriă de cât subiectul uneĭ lecţiunĭ de clase.

Cu tóte acestea, pentru câte una din cele treĭ probe scrise şi lecţiunĭ, de carĭ se face menţiune în paragraful articluluĭ precedinte, va trebui să se propună câte o temă generale.

378. Tema pentru proba înscrisŭ precum şi pentru lecţiunea orale se trage la sorţĭ; însă, cea pentru proba scrisă în momentul când candidaţiĭ

sunt parați a intra în camera ce le este destinată spre a tracta; cea pentru lecțiunea orale cu doue-dece și patru de ore mai 'nainte de încercare.

Tragerea la sorți se va face printr'unu copilu.

379. Urna cu biletele de sorți va coprinde tóte materiele obiectului asupra căruĭ se face esamenul saŭ concursul.

În casul contrariu, precum și în casul când aceeași materiă s'ar găsi scrisă pe mai multe bilete, totul este nulŭ.

380. Comisiunea va verifica biletele și va face mențiune în procesul sĕŭ verbale de observarea formalităților prescrise prin cele douĕ articole precedinți.

381. Lecțiunile candidaților se vor face în publicŭ. Probele scrise se vor tipări fără nume în jurnalul instrucțiunii.

Se va tipări asemenea și procesul verbale al comisiunii asupra resultatului esamenului saŭ concursului.

382. Ministrul priimind reportulŭ comisiunii, va face numirea provisoriă a candidatului admisŭ, după forma prescrisă prin art. 365. Asemenea și Prefectul județului.

383. Învĕțătorii, institutorii și profesorii sunt datori a face la numirea lor, jurămêntŭ de supunere la constituțiunea țârei și de fidelitatea Domnului.

Acest jurămênt se va face în Bucuresci înaintea Ministrului, la Iași înaintea rectorelui; iar la cele alte județe înaintea directorelui de liceŭ saŭ de gimnasiŭ, și în lipsă, înaintea prefectului.

SECȚIUNEA III.

Despre drepturile și datoriele profesorilor, institutorilor și învĕțătorilorŭ.

384. Profesorii titulari de facultăți sunt inamovibili.

385. Profesorii inamovibili nu vor fi strămutați, fără a lor espresă învoință, de la un locŭ la altul.

386. Ei nu vor fi revocați de cât pentru motivele și dupre formele determinate printr'acéstă lege.

387. Toți membrii corpului învĕțămêntului publicŭ, pe cât se află în activitate de serviciŭ, aŭ dreptul de scutéla de serviciul militarŭ.

Dupe douĭ-spre-dece anĭ de serviciŭ, remunerariul învĕțătorilor va fi îndoit de cât cel primitivŭ.

388. Învĕțătorii sunt datori a frequenta regulat clasea lor și a intra în clase la ora determinată prin regulamente.

389. În casŭ de contravențiune la articolulŭ precedente repetită de treĭ orĭ în cursŭ de o lună și fără motivŭ bine cuvêntat, Ministrul, în consiliul permanente, va reține din lêfa aceluĭ învĕțătoriŭ ceea ce i s'ar fi cuvenit pe dilele în carĭ și a călcat datoriele.

390. Lipsirea de la clase în cursŭ de o lună fără congediŭ și fără scusă bine cuvenită, va face să se considere demisionariŭ învĕțătorulŭ.

Între scusele bine cuvêntate ale acestuĭ articolŭ și ale celuĭ precedinte nu se vorŭ puté admite cele întemeiate pe alte ocupațiuni ce ar fi avutŭ învĕțătorulŭ, deosebite de ocupațiunile legiuite ale funcțiunii sale de învĕțătorŭ.

391. Împlinirea obligațiunilorŭ de asiduitate de carĭ se face mențiune în cele treĭ articole precedinți, va fi constatată printr'unŭ registru de presență, în care învĕțătorulŭ va însemna ora și va sub-scrie atât la intrare cât și la eșire sub pedépsa prescrisă prin art. 389.

392. Institutorii și profesorii de gimnasie și de licee, în timpulŭ celor douĕ de întêiŭ periode ale cursuluĭ lorŭ după ce vorŭ fi priimit numirea definitivă, nu

vorŭ putea să ocupe nicĭ o altă funcţiune, nicĭ să eserciteze vre o profesiune altă de câtŭ cea de învĕţătorĭ de materia pentru care aŭ fostŭ numiţĭ.

Contravenitorulŭ se va socoti demisionariŭ.

393. Aceeaşĭ îndatorire este impusă, sub aceeaşĭ penalitate, prefesorilor superiorĭ de licee şi profesorĭ de facultâţĭ, în timpul celor d'întêiŭ treĭ periode ale cursuluĭ lorŭ după numirea lor definitivă.

394. Proibiţiunile stabilite prin cele douĕ article precedinţĭ se vorŭ aplica şi la profesoriĭ numiţĭ înainte de promulgarea acesteĭ legĭ, pe timpŭ de şése anĭ socotiţĭ de la a lor confirmare făcută conformŭ legilor anteriórĭ acesteia.

395. Institutoriĭ şi profesoriĭ vor fi datorĭ a trece, în cursul anuluĭ scolariŭ, tóte materiele coprinse în programă, dând fie-câriĭ dintr'ênsele o egal proporţionată desvoltare.

Celŭ ce ar contraveni pentru a treia óră la acéstă îndatorire va fi pasibile de suspensiune.

396. Profesoriĭ carĭ vor călca datoriele ce le sunt impuse prin acéstă lege, saŭ carĭ arŭ compromite în verĭ ce modŭ demnitatea caracteruluĭ lorŭ, vorŭ fi supuşĭ, după casurĭ, la advertimentŭ, censură, suspensiune saŭ destituţiune.

397. Advertimentulŭ se va da de superiorul imediatŭ prin scrisóre secretă.

398. Censura suspensiunea şi destituţiunea se vorŭ pronunţa de o comisiune de cincĭ profesorĭ, aleşĭ prin sorţĭ din corpul profesorale al graduluĭ de învĕţămênt superiore celuĭ în care funcţiunéză învĕţĕtoriul inculpatŭ.

Acéstă comisiune se va compune, pentru profesoriĭ de facultâţĭ de la Bucurescĭ, din corpulŭ profesorale al facultâţiĭ de la Iaşi şi vice-versa.

399. Censura atrage cu sine de dreptŭ perderea onorariuluĭ pe o lună.

400. Suspensiunea se va pronunţia pe timpŭ mărginitŭ, începêndŭ de la treĭ lunĭ în susŭ, séŭ pe timpŭ nedeterminatŭ, după împrejurârĭ.

401. Suspensiunea atrage cu sine perderea onorariuluĭ pe timpul cât va ţiné.

402. Suspensiunea nu se va pune în lucrare de cât după ce otărîrea prin care este pronunţată va fi aprobată de Ministru.

403. Destituţiunea pronunţiată nu se va esecuta de cât în urma unuĭ decretŭ Domnescŭ.

404. Invĕţiătorulŭ destituitŭ conformŭ regulelor de maĭ susŭ, nu va maĭ puté fi admisŭ nicĭ o dată la funcţiunĭ de învĕţătoriŭ publicŭ.

405. Urmăririle contra învĕţiatorilor după regulele stabilite prin acéstă lege nu vor împedica cursulŭ legale alŭ acţiuniĭ publice, de va fi asemenea casŭ.

APENDICE.

Instrucţiunea privată.

406. Scólele saŭ internatele private potŭ coprinde orĭ ce invĕţiatură, primariă, secundariă, speciale.

407. Scólele private de fete vor trebui să fie sub direcţiunea uneĭ femeie.

408. Programa şi regulamentele specialĭ ale orĭ câriĭ scóle private vor fi maĭ ântêiŭ aprobate de Ministru.

409. Directoriĭ Scólelor private primarie vor fi datorĭ a adopta programa scólelor primarie publice.

Când însă într'o scólă privată se va forma una saŭ maĭ multe clasĭ gimnasialĭ, directorele scóleĭ va puté adopta pentru acele clasĭ o programă chiar deosebită de a scólelor publice.

410. Pe lîngă condiţiunile de studie, orĭ ce scólă saŭ internatŭ privatŭ va trebui să fie bine condiţionatŭ în respectulŭ moralitâţiĭ şi alŭ igieneĭ.

Acele scóle, în carĭ se va perde timpulŭ copiilorŭ, saŭ în carĭ se va altera moralea saŭ sănĕtatea lorŭ, se vorŭ suspende saŭ închide.

411. Pedepsele disciplinarie la scólele private vorŭ fi aceleaşĭ ca la scólele publice.

412. Scólele vorŭ ţiné pe fie-care anŭ, unŭ esamenŭ generale la care vorŭ asiste persóne delegate din partea consiliuluĭ permanente în Bucurescĭ, din partea rectoreluĭ universităţiĭ pentru Iaşĭ, saŭ din partea directoreluĭ de gimnasiŭ orĭ a comitatuluĭ scolariŭ pentru cele-lalte oraşe.

413. Scólele private vorŭ fi puse sub previghiarea Ministruluĭ Instrucţiuniĭ, a rectorilorŭ de universităţĭ, a revisorilorŭ, a comitatuluĭ, scolariŭ şi a consiliuluĭ comunale.

Scólele private elementarie din comunele ruralĭ vorŭ fi puse şi sub previghiarea sub-revisorelorŭ locarĭ.

414. Revisoriĭ şi sub-revisoriĭ vorŭ visita aceste scóle directŭ orĭ de câte orĭ va cere trebuinţa.

415. Fie care scólă saŭ internatŭ private va avé unŭ registru de inspecţiune ca şi la scólele primarie publice.

416. Cândŭ directorele unei scóle saŭ internatŭ dă dovadă de incapacitate, desordine saŭ nemoralitate, nu se va conforma instrucţiunilor şi ordinilor primite, saŭ când scóla sa altereză moralea saŭ sănĕtatea copiilor, i se va da unŭ avertimentŭ din partea Ministruluĭ.

Ministrul va puté chiema pe directorele saŭ capulŭ scóleĭ orĭ internatuluĭ înaintea sa spre a'l face observările cuvenite şi a-lŭ asculta în apărările sale.

417. Dacă după asemenĭ încercărĭ, reul tot urméză, Ministrul, în consiliul permanente, va puté pronunţa închiderea provisoria saŭ definitivă a scóleĭ.

Acéstă mesura se va lua saŭ din oficiŭ saŭ în urma raporturilor primite de la revisori şi sub-revisori, saŭ după cererea făcută de comitetul scolariŭ saŭ de consiliul comunelor.

Închiderea scóleĭ se va efectui saŭ îndată, saŭ după óre-care terminŭ, conformŭ cu gravitatea împrejurărilor.

418. Acésta lege se va pune în lucrare cu începerea anuluĭ scolariŭ 1865.

LEGE.

(*In P. St. decret 4 decem. 1864, prom. 6 decem. 1864*).

Despre admisibilitatea şi inaintarea in funcţiunele judecătorescĭ.

TITLUL I.

Condiţiunĭ de admisibilitate.

Art. I. Nimenĭ nu va putea ocupa o funcţiune judecătoréscă de nu va fi născutŭ saŭ naturalisat Romanu.

Art. II. Nu vor fi primiţĭ în funcţiunĭ judecătorescĭ:

1. Faliţiĭ nereabilităţĭ.
2. Osândiţiĭ la pedépsă criminală.
3. Osândiţiĭ la o pedépsă corecţională pentru delictele următóre:

a). Falsificare, spargere de peceţĭ şi luare (sustragere) de acte depuse in locurĭ publice.

b). Furtişagŭ.

c). Inşelăciune.

d). Abusŭ de incredere.

e). Mărturie mincinósă.

f). Calomnie.
g). Atentat la bunele moravuri.
h). Abusŭ de putere.
i). Mituire.

III. Aceia cariĭ aŭ luatŭ de la o facultate de dreptŭ din străinătate o diplomă de licenţă saŭ de doctorŭ, potŭ fi admişi în funcţiunele judecătorescĭ daca diploma este recunoscută de Universitatea Română.

IV. Vorŭ fi numiţi Grefierĭ la Curţi, Capiĭ de masă din ministerul Justiţieĭ, judecătoriĭ, procurorii, supleanţiĭ, grefierii de Tribunale, cariĭ vorŭ fi avênd unŭ serviciŭ de treĭ anĭ. Se vor numi grefierĭ de Tribunale aceia cariĭ vor fi făcutŭ unŭ studiŭ de douĭ anĭ celŭ puţinŭ, în scóla de dreptŭ, saŭ cariĭ vorŭ fi terminatŭ numaĭ clasele gimnasialĭ, daca însă şi uniĭ şi alţiĭ vorŭ fi practicat în vre-o grefă saŭ în biuroulŭ Ministeruluĭ Justiţieĭ douĭ anĭ.

V. Aspiranţiĭ la funcţiunile de copiştĭ, saŭ de adjutóre în Grefele Tribunalelorŭ, Curţilor saŭ în Ministeriulŭ de Justiţie, pe lîngă etatea do optŭ-spre-ḑece anĭ, trebue să justifice că posedŭ cunoscinţele gimnasialĭ, dar în oraşele unde nu sunt de câtŭ clase primariĭ, se pot admite copiştĭ şi adjutorĭ numaĭ cu cunoscinţele claselor primariĭ, însă după unŭ serviciŭ de unŭ anŭ ca candidaţĭ de copiştĭ şi ca copiştĭ pentru adjutorĭ.

VI. Acela care, la intrarea sa în funcţiune, nu a avut titlu, are dreptulŭ la înaintare, însă postulanţiĭ cu titlurĭ vor fi preferaţĭ.

VII. Pentru următórele funcţiunĭ judecătorescĭ se cerŭ, pe lîngă condiţiunĭ de capacitate, şi condiţiunĭ de etate:

a). Pentru Preşedintele de Curte, 35 de anĭ împliniţĭ.
b). Pentru membri, supleanţĭ şi procurorĭ de Curte, 30 de anĭ împliniţĭ.
c). Pentru substituţiĭ şi grefierĭ, 25 de anĭ.
d). Pentru Preşedinţiĭ de Tribunale de judeţŭ 27 de anĭ.
e). Pentru membriĭ, supleanţiĭ, procuroriĭ şi grefieriĭ de Tribunale, 25 de anĭ.
f). Pentru substituţiĭ de Tribunal, se cere majoritatea de dreptŭ comunŭ.

TITLUL II.

Condiţiunĭ de înaintare.

VIII. Înaintările în funcţiunele judecătorescĭ, se vor face respectându-se stagiulŭI şi erarchia.

X. Nicĭ unŭ fonctionarŭ judecătorescŭ nu se va înainta dintr'unŭ gradŭ într'altulŭ de câtŭ dupe unŭ serviciŭ în fie-care gradŭ de treĭ anĭ celŭ puţinŭ

La casŭ însă de vacanţă, şi în lipsă de aspiranţĭ în astă condiţie, potŭ fi înaintaţĭ şi dintr'aceia cariĭ aŭ maĭ puţinĭ anĭ de serviciŭ.

X. Judecătoriĭ de Tribunale se vor numi cu preferinţă dintre supleanţĭ.

XI. Spre a putea fi cine-va numit Preşedinte de Tribunal, cată să fi servit ca judecător saŭ ca Procurorŭ de Tribunal.

XII. Spre a putea fi numit Preşedinte de Curte, cată să fi ocupatŭ funcţiunea de membru de Curte saŭ President de Tribunal.

XIII. Membriĭ de Curţi se vor numi dintre supleanţiĭ şi Procuroriĭ Curţilor, şi dintre Preşedinţiĭ de Tribunale.

Supleanţiĭ de curte se vor numi dintre capiĭ de Secţiune din Ministeriul Justiţieĭ, dintre Preşedinţiĭ şi Membriĭ de Tribunale.

XIV. Foştiĭ saŭ actualiĭ profesorĭ de la vre una din facultăţile de dreptŭ din România, saŭ advocaţiĭ cu diplome, se potŭ numi:

Membri de Tribunale, dupe unŭ serviciŭ saŭ eserciţiŭ al profesiuneĭ de treĭ anĭ.

Supleanţi de Curţi, dupe unŭ serviciŭ saŭ eserciţiŭ de şése anĭ.

Președinți de Tribunale, Membri și Procurori de Curți, dupe un servițiu de nouĕ anĭ.

XV. Procurorii generalĭ de la Curțĭ se vor numi cu preferință dintre Președinții de Tribunale, substituții de Curți dintre judecătorii și supleanții de Curți.

XVI. Tóte ordonanțele de numirĭ în funcțiunele judecătorescĕ, în deosebitele trepte, vor arĕta condițiunele de admisibilitate cerute de lege ale persónei ce se numesce.

Dispositiuni transitorii.

XVII. De o cam dată, ceĭ carii aŭ titlurĭ de doctorĭ și licențiațĭ de legĭ, potŭ fi admiși în funcțiunĭ judecătorescĭ și daca le va lipsi treĭ anĭ din etatea cerută pentru admitere.

XVIII. Persónele fără diplome care, la promulgarea acesteĭ legĭ, se vor găsi ocupând saŭ vor fi ocupat funcțiunĭ judecătorescĭ ca Directorĭ, Capĭ de Secțiune în Ministerul Justițieĭ, Președinții de Tribunale, Membrii și Procurorii, și carii vor putea justifica unŭ serviciŭ cel puțin de patru anĭ, se vor putea numi saŭ înainta ca membri, supleanți saŭ procurorĭ la Curțĭ, întru cât vor îndeplini celelalte condițiunĭ cerute de acéstă lege.

Aceia carii aŭ servit în Ministeriul Justițieĭ ca Capĭ de masă, saŭ în partea judecătorésca ca supleanți de Tribunal, saŭ grefierĭ, vor putea fi numiți membri, Procurorĭ saŭ Președinți de Tribunal.

LEGE

(In P. St. decret. 4 decem. 1864, prom. 6 decem. 1864.)

Pentru constituirea corpuluĭ de advocați.

CAPŬ I.

Dispositiuni generale.

Art. I. Nimenĭ nu va putea esercita profesiunea de advocatŭ pe lîngă Tribunale, Curțĭ saŭ Curtea de Casațiune, de nu va fi Românŭ saŭ naturalisat Românŭ, și nu va avé diploma de studiul dreptuluĭ, de la o facultate de dreptŭ Română, saŭ de la una din facultățile străine.

Art. II. Nu potŭ fi advocați:

1. Faliții nereabilitați bancruți.

2. Aceia carii aŭ fost condamnați la o pedépsă criminală, saŭ la o pedépsă corecțională, pentru următórele delicte:

a). Furtișagŭ.

b). Înșelăcĭune (escrocherie).

c). Abus de încredere.

d). Mărturie mincinósă.

e). Calomnie.

f). Atentatŭ la bunele moravurĭ.

g). Mituire.

CAPŬ II.

Tabloul.

Art. III. Toţĭ aceia cariĭ unescŭ condiţiunile necesariĭ spre a fi advocaţĭ, se vor trec într'unŭ tabloŭ special al advocaţilor judeţuluĭ unde eĭ esercitéḑă.

Acestŭ tabloŭ format prin îngrijirea consiliuluĭ de disciplină se va imprima la începutulŭ fie-cêruĭ anŭ judiciarŭ cu scaderirile saŭ adăugirile cuvenite, şi se va depune la grefele Curţilorŭ saŭ Tribunalelorŭ respective afişânduse în salele lor de audienţe.

Art. IV. Orĭ-ce advocatŭ va fi datorŭ a se înscri numaĭ în tabloulŭ unuĭ singurŭ judeţŭ, unde elŭ are să esercitéḑe. Elŭ va avea însă dreptulŭ de a pleda înaintea orĭ-cârĭĭ alte Curţĭ saŭ Tribunale din altŭ judeţŭ.

Art. V. Orĭ-ce advocatŭ inscrisŭ în tabloŭ, cu dreptulŭ de a pleda, va priimi din partea Consiliuluĭ respectivŭ o carte de advocatură. Acésta carte, se va lua înapoĭ, cândŭ, dintr'o causă legală, elŭ va perde acestŭ dreptŭ.

CAP. III.

Consiliul de disciplină.

Art. VI. În capitala fie-cărui judeţŭ, unde numĕrul advocaţilor înscrişĭ în tabloŭ va fi cel puţinŭ de ḑece, se va forma unŭ Consiliŭ de disciplină al advocaţilor.

Pentru Bucurescĭ şi Iaşi, acestŭ Consiliŭ se va compune din şépte Membrĭ. Pentru cele-lalte oraşe, unde numĕrul advocaţilor va fi cel puţinŭ de ḑece, Consiliul se va compune din treĭ Membrĭ. Acolo unde numĕrul advocaţilor nu va fi de ḑece Tribunalul va îndeplini misiunea Consiliuluĭ.

Art. VII. Membriĭ Consiliuluĭ de disciplină, se vor alege dintre advocaţĭ şi de câtre advocaţiĭ fie-cârui judeţŭ, cu votŭ secretŭ şi cu majoritate absolută a Membrilor presinţĭ, saŭ cu majoritate relativă la a doua votare.

Decanul se va alege tot cu modul de sus şi numaĭ dintre advocaţĭ.

Numele Membrilor aleşĭ şi al Decanuluĭ, se vor comunica Ministruluĭ Justiţieĭ.

Art. VIII. Membriĭ şi decaniĭ Consiliuluĭ de disciplină, se alegŭ la fie-care douĭ anĭ. Ceĭ eşiţĭ potŭ fi iarăşĭ aleşĭ.

Convocarea corpuluĭ de advocaţĭ, se va face prin procurorulŭ Tribunaluluĭ saŭ Curţiĭ respective. Alegerile se vor face faţa cu acest Procurore care va presida adunarea.

Art. IX. Nu vorŭ putea face parte din Consiliul de disciplină de cât aceĭ advocaţĭ care aŭ etatea de 30 anĭ împliniţĭ şi aŭ esercitatŭ treĭ anĭ cel puţinŭ profesiunea de advocat.

Art. X. În oraşele unde numĕrulŭ advocaţilorŭ nu e de ḑece, Tribunalulŭ va numi pe fie-care anŭ pe unulŭ din advocaţiĭ ce esercită pe lingă dînsulŭ ca advocat oficient spre a representa pe ceĭ-alţĭ advocaţĭ aĭ judeţuluĭ a ţine corespondenţa trebuinciósă advocaturei şi a împlini orĭ ce alte îndatoririĭ prescrise de legĭ şi regulamente.

Art. XI. Atribuţiunile Consiliilorŭ de advocaţĭ, saŭ în lipsa lor a Tribunalelor suntŭ:

a). De a forma tabloul advocaţilorŭ şi a se pronunţa asupra cererilorŭ de inscripţiunĭ.

b). De a face să se aplice legile şi regulamentele relative la corpul advocaţilor.

c). De a priveghia onórea şi interesele acestuĭ corpu, şi de a aplica pedepsele disciplinariĭ.

Art. XII. Decanii, saŭ, acolo unde nu sunt Consilii, preşedinţii de Tribunale, vor convoca adunările generale ale advocaţilor judeţuluĭ, spre a delibera asupra intereselor comune ale corpuluĭ, a face regulamentele speciale corpuluĭ, a hotărî contribuţiunile şi alte dărĭ pentru formarea uneĭ case comune.

Regulamentele făcute de advocaţiĭ fie-căruĭ judeţŭ, nu vor fi obligatoriĭ de cât dupe aprobarea Ministeriuluĭ Justiţieĭ.

Art. XIII. Pedepsele disciplinariĭ ce se potŭ aplica advocaţilor ce compromitŭ onórea şi demnitatea misiuniĭ lor, sunt: imputarea, interdicţiunea timpurară, ştergerea din tabloŭ.

Art. XIV. Consiliul de disciplină saŭ în lipsa'ĭ, advocatul oficient, va putea face saŭ d'a dreptul, saŭ dupe plângerile ce i se vor face, prevenirile şi observările cuvenite, acelor advocaţĭ ce se vor abate de la datoriile lor.

Art. XV. Aplicarea pedepselor disciplinarie nu aridică Tribunalelor dreptul ce aŭ de a pedepsi greşalele comise de advocaţĭ în timpul audienţelor.

Asemenea Ministerul public, saŭ părţile civile, potŭ intenta acţiunĭ înaintea Tribunalelor, pentru reprimarea delictelor, saŭ crimelor comise de advocaţĭ.

Art. XVI. Imputarea şi cele-alte pedepse disciplinarie nu se potŭ aplica maĭ 'nainte ca advocatul inculpat să fie ascultat, saŭ să fie chiemat în termenŭ de opt ḑile a fi ascultat.

Art. XVII. Acolo unde Tribunalul îndeplinesce funcţiunile Consiliuluĭ, pedépsa de interdicţiune saŭ ştergere din tabloŭ, nu se póte pronuncia maĭ 'nainte ca Tribunalul să fi luat opiniunea înscris a celuĭ maĭ de aprópe Consiliŭ de disciplină.

Art. XVII. Tóte pedepsele pronunciate de Consiliŭ saŭ de Tribunale, se vor face înscris şi motivate. O copie se va trimite advocatuluĭ condemnat.

Art. XIX. In termenŭ de treĭ ḑile de la data lor, o copie de hotărîrile, prin care se pronunciă interdicţiunea, saŭ ştergerea din tabloŭ, se va trimite Ministeriuluĭ Justiţieĭ. O altă copie, totŭ în ast termenŭ, se va trimite Procuroruluĭ respectivŭ de Tribunale, saŭ Procuroruluĭ de Curte, pentru a priveghia esacta urmare.

Art. XX. În termenŭ de ḑece ḑile de la priimirea hotărîreĭ Consiliului saŭ Tribunaluluĭ în casŭ de interdicţiune saŭ ştergere, advocatulŭ inculpatŭ va avea dreptulŭ să pledeze în contra acesteĭ hotăriri, la Curtea apelativă respectivă.

Art. XXI. Curtea va judeca de urgenţă în şedinţa secretă, dupe ce va asculta pe apelantŭ, pe procurore, saŭ, la trebuinţă, pe representantulŭ Consiliuluĭ de disciplină.

Hotărîrea se va pronunţa în şedinţa publică şi va fi fără alt recursŭ.

CAPŬ IV.

Despre stagiŭ.

Art. XXII. Toţi ceĭ ce n'aŭ esercitatŭ încă profesiunea de advocatŭ şi se înscriŭ pentru prima óră în tabloulŭ advocaţilorŭ, vorŭ fi supuşi la unŭ stagiŭ de duoĭ anĭ, spre a frecuenta şedinţele Curţilorŭ şi Tribunalelorŭ, şi conferinţele advocaţilorŭ.

Unŭ tabloŭ specialŭ va coprinde numele stagiarilor.

Art. XXIII. Dupe espirarea termenuluĭ susŭ menţionatŭ, Consiliulŭ de disciplină saŭ Tribunalulŭ va hotărî, prin acte înscrisŭ, admiterea stagiaruluĭ în tabloulŭ advocaţilorŭ saŭ continuarea stagiuluĭ, încă pe unŭ anŭ.

Art. XXIV. În cursulŭ stagiuluĭ, stagiariĭ vorŭ putea pleda şi vor fi supuşĭ la tóte obligaţiunele advocaţilor înscrişi în tabloŭ.

CAPŬ V.

Dispositiuni transitorii.

Art. XXV. Toți aceia carii la promulgarea acestii legi se voru afla esercitându profesiunea de advocatu, voru continua, dupe distincțiunele însemnate la vale, a fi înscrișĭ între advocați, de și nu voru avea titlul de sciință cerutŭ de Art. 1. Se vor esclude numaĭ aceia ce nu vor fi Români saŭ naturalisați Români, și aceia carii se vor afla în catigoria Art. 2.

Art. XXVI. Îndată dupe promulgarea acestii legi, Ministrulŭ Justițieĭ va numi treĭ consiliĭ esaminatorii, unulŭ în Bucurescĭ, altul în Iași, și unŭ al treilea în Craiova, compuse cele d'ântêiŭ duoĭ de câte cincĭ membri și cel d'al treilea de treĭ membri.

Membriĭ acestorŭ consiliĭ se voru numi dintre advocații cu titlulŭ de doctorĭ saŭ licențiați în dreptŭ, și carii aŭ esercitatŭ duoĭ anĭ celŭ puțin profesiune de advocat.

O ordonanță Ministerială va arĕta care sunt județele cu care să se ocupe fie-care din aste consiliĭ.

Art. XXVII. În timpulŭ de o lună de la promulgarea acestii legi, toți advocații, cu titlurĭ saŭ fără titlurĭ de sciință, vor trimite la Ministerulŭ Justițieĭ numele lorŭ, gradulŭ ce aŭ, epoca de cândŭ esercită și județulŭ unde esercită.

Aceia carĭ voru lăsa să trécă acestŭ terminŭ, fără a face acéstă încunoscințare, nu voru maĭ putea să se înscrie între advocați de câtŭ conformŭ Art. 1. alŭ acestii legi.

Ministeriul va clasifica aceste liste, și le va trimite la Consiliul respectivŭ de esaminare, împreună cu observațiunele ce va avea a face.

Art. XXVIII. Consiliile de esaminare vor esamina titlurile, și actele trimise saŭ pe care ele le vor cere, și vor forma apoĭ tabloul advocaților cu titlul de sciință clasificându'ĭ pe județele unde esercită saŭ vor să esercite.

Dintre advocații practicanți, fără titlurĭ de sciință, vor deosebi maĭ ânteiŭ pe aceia carii aŭ un esercițiŭ de patru anĭ în profesiunea de advocatŭ și'ĭ vor înscrie în tablourile fie căruĭ județŭ.

Asemenea vor înscrie și pe aceia carii aŭ dobêndit autorisațiunea ministeruluĭ în urma esaminuluĭ ce l'aŭ depus.

Aceia carii nu intră în dispositiunile aliniatuluĭ precedentŭ vor avea unŭ terminŭ de șése lunĭ de la promulgarea acesteĭ legi, spre a se supune unuĭ esaminŭ înaintea Consiliilor respective de esaminare.

Art. XXIX. O dată ce tablourile advocaților înscrișĭ fără esaminare se vor termina de către Consiliile de esaminare, ele se vor trimite la Ministerul Justițieĭ care va înainta l stele respective la Tribunalele saŭ Curțile din fie care județŭ.

Se va procede apoĭ îndată la alegerea Consiliilor de disciplină conformŭ Art. VI din astă lege.

Consiliile de esaminare îșĭ vor continua însă misiunea lor încă o lună dupe espirarea acelor șése lunĭ, și vor trimite la Consiliile de disciplină saŭ la Tribunalele respective numele advocaților practicanți admiși în urma esaminuluĭ de care s'a vorbit la Art. XXVIII.

Dispositiune finală.

Art. XXX. Tóte legile, regulamentele, decretele și ordonanțele, pînă acum în ființă relative la advocați, sunt și remânŭ abrogate din momentul promulgăriĭ acesteĭ legi.

DECRETU ORGANICU.

(In P. St. decret. 3 decem. 1864, prom. 6 decem. 1864).

Pentru înființarea unei autorități sinodale centrale, pentru afacerile Religiei Române.

CAPITUL. I.

Art. I. Biserica ortodocsă Română este și rămâne independintă de ori ce autoritate bisericéscă străină, intru tot ce privesce organisarea și disciplina.

Art. II. Biserica Română, a căria unitate este representată prin unu sinodu general, continuă de a fi administrată de Mitropoliții și Episcopii Eparhioți, cu ajutorul Sinódelor de Eparhii.

Art. III. Unitatea dogmatică a sânteĭ religiĭ ortodocse Române, cu biserica mare a rĕsăritului o menține Sinodul general al bisericeĭ Române prin consultațiuni cu biserica ecumenică din Constantinopoli.

CAPITOL. II.

Compunerea Sinodului.

Art. IV. Sinodul general al bisericeĭ Române se compune:

a). Din Mitropoliții.

b). Din Episcopii Eparhioți.

c). Din Arhiereii Români.

d). Din câte treĭ deputați aleși de fie care Eparhie de către Clerul de mirŭ, și numaĭ dintre preoții de mirŭ, saŭ și persóne laice cu cunoscințe teologice.

e). Din Decaniĭ facultăților de teologiă din Iași și Bucurescĭ.

Membriĭ Sinoduluĭ general sunt aleși pe terminŭ de treĭ sesiuni.

Art. V. Adunările Sinoduluĭ general al bisericeĭ Române, se presidă în numele Domnitoruluĭ, de către Mitropolitul primat al Românieĭ.

Ministrul Cultelor asistă la deliberările Sinoduluĭ general, și ia parte la lucrările luĭ, fără însă de a avea votŭ la încheerile aceluia.

Art. VI. Locul de întrunire a Sinoduluĭ general, va fi în capitala Românieĭ.

Art. VII. Convocarea Sinoduluĭ general se face în ședințe ordinare și ședințe estraordinare, dupe legea de alegere aicĭ anecsată.

Art. VIII. Sinodul general deschide sesiunea sa ordinariă la fie care duoĭ aniĭ în întêia ḑi a luneĭ Iuliŭ.

Sesiunea ordinară este de o lună.

Art. IX. Publicațiunile de convocare a Sinoduluĭ general în sesiune ordinară se vor face de către Ministerul Cultelor, dupe aprobarea Domnitoruluĭ.

Art. X. Deschiderea sesiuneĭ Sinoduluĭ generale se va face de către Ministerul Cultelor prin citirea actelor de convocare.

Art. XI. Fie-care Capŭ de Eparhie are dreptul de a interveni pe lîngă Ministeriul de Culte și aĭ supune motivele de urgență care ar reclama convocarea estraordinară a Sinoduluĭ, dupe care Ministeriul va convoca Sinodul, de va găsi de cuviință.

Art. XII. Sinodul generale nu póte sub niciĭ unŭ cuvênt a se ocupa în sesiunele estraordinare, de alte cestiuni de cât acele cuprinse și specificate în raportul de convocare.

Art. XIII. Sesiunile ordinare și estraordinare ale Sinoduluĭ generale, se închidŭ de Ministrul Secretarŭ de Statŭ la Departamentul Justițieĭ, Cultelor și

Instrucțiuneĭ Publice prin aprobarea Domnéscă, de 'ndată ce desbaterile aceluĭ Sinodŭ ar eși din cercul atribuțiunilor sale.

Redeschiderea Sinoduluĭ generale remâne amânată pînă la timpul otărîtŭ de Consiliul de Ministri cu aprobarea Domnitoruluĭ.

Art. XIV. Unŭ regulament special pentru Sinodŭ se va pregăti și da de Guvernŭ.

CAPITOLŬ III.

Atribute.

Art. XV. Religia otodocsă Română fiind liberă în Statŭ, Sinodul eĭ generale are putere legislativă și administrativă în afacerile spirituale saŭ de cultŭ.

Art. XVI. Nicĭ odată și sub nicĭ unŭ cuvênt însă, Sinodul generale al bisericeĭ Române, nu va putea modifica saŭ împedeca:

a). Libertatea de consciință și toleranță religiósă.

Legiuirile pentru toleranța religiósă sunt cu totul de competința Adunărilor legislative ordinare.

b). Limba cultuluĭ ortodocsŭ în bisericile din țéră va fi de a pururea acea Română.

Art. XVII. Atributele legislative ale Sinoduluĭ generale pórtă asupra următórelor materiĭ:

a). Disciplina bisericéscă și monahală.

b). Ritualul bisericilor în mărginirile legilor și a regulamentelor.

c). Legile de hirotoniĭ.

d). Legile relative la Seminariĭ și facultățĭ de teologie, cât pentru disciplina și materiile religióse.

e). Legile pentru înființarea de bisericĭ.

Art. XVIII. Atributele administrative ale Sinoduluĭ generale pórtă asupra:

a). Hirotonirea Mitropoliților și a Episcopilor.

b). Regularea parohiilor și a preoților parohialĭ.

c). Educațiunea Cleruluĭ.

d). Cercetarea, amendarea, și tipărirea cărților cultuluĭ.

e). Autorisările de călugĕriri, în mărginile legiuirilor civile.

f). Privegherea administrăriĭ bisericescĭ a Eparhiilor de Mitropoliți și Episcopĭ.

Art. XIX. Atributele judeciare ale Sinoduluĭ generale, sunt:

a). Conflictele dintre Episcopiĭ Eparhioți și Mitropoliți.

b). Apelul în ultima instanță în causele persónelor bisericescĭ în privința disciplineĭ.

Art. XX. Sinodul generale pe lîngă atributele indicate la Art. XVII, XVIII și XIX va fi dator a opina asupra tutulor materiilor, asupra cărora va fi consultat de către Guvernŭ.

Art. XXI. Decisiunile Sinoduluĭ general nu sunt esecutoriĭ de cât dupe aprobarea lor de Domnitoriŭ, în urma raportuluĭ Ministruluĭ Secretaruĭ de Statŭ la Departamentul Justițieĭ, Cultelor și Instrucțiuneĭ Publice, căruia se vor comunica nisce asemenea de către Președintele Sinoduluĭ.

Art. XXII. Ministrul Secretarŭ de Statŭ la Departamentul Justițieĭ, Cultelor și Instrucțiuneĭ Publice, póte atrage atențiunea Sinoduluĭ asupra abaterilor vre uneĭ persóne saŭ autorități eclesiastice. Sinodul e dator de îndată a cerceta și a statua asupra casuluĭ.

CAPITOLŬ IV.

Sinódele Eparhiale.

Art. XXIII. Fie care Eparhie, atâtŭ Mitropolitană, cât și Episcopala, va a vea unŭ Sinodŭ special.

Art. XXIV. Sinódele speciale se compunŭ:

a). Din Episcopul saŭ Mitropolitul Eparhiotŭ ca Președinte.

b). Din ceĭ treĭ membri aĭ Sinoduluĭ general.

c). Din Directoriĭ Seminariuluĭ Eparhiale.

b). La Bucurescĭ și la Iași, se adaugă Decaniĭ facultăților teologice.

Art. XXV. Acestŭ Sinodŭ va esecuta legile votate de Sinodul general și sancționate de Domnŭ și va judeca în materiĭ de disciplină bisericéscă.

CAPITOLŬ V.

Dispositiunĭ transitorĭĭ.

Art. XXVI. Suntŭ și remânŭ desființate tóte legile și regulamentele, în opositie cu dispositiunile acesteĭ legi.

REGULAMENTU

Pentru alegerea membrilor Sinoduluĭ general al bisericeĭ Române.

(*Din 6 Decem. 1864*)

CAPITOLŬ I.

Despre alegătorĭ și eligibilĭ.

Art. I. Sunt alegătorĭ de membri Sinoduluĭ general:

a). Preoții de mirŭ românĭ, hirotonomisiții în țéră și bucurându-se de esersiciul sacerdoției lor.

b). Profesoriĭ de materiĭ religióse la Seminariĭ și

c). Superioriĭ de monastiriĭ.

Art. II. Sunt eligibilĭ membri aĭ Sinoduluĭ general:

a). Preoții de mirŭ, în esercițiulŭ dreptuluĭ de alegătorĭ și cu studiĭ de celŭ puțin patru clase într'unŭ Seminariŭ.

b). Laicĭĭ întrunind următórele însușiriĭ:

1). Vêrsta de 40 anĭ.

2). Cunoscințe teologice, dovedite saŭ prin atestate saŭ prin o funcțiune de minimumŭ 3 anĭ ca Profesorĭ în unŭ Seminariŭ, orĭ facultate teologică din țéră.

3). Să nu fie falit nereabilitat;

Să nu fi fost osîndit la pedépsă criminală.

Să nu fi fost osîndit la o pedeapsă corecțională pentru delictele următóre:

1). Falsificare, spargere de peceți și luare (sustragere) de acte depuse în locurĭ publice.

2). Furtișiagŭ,

3). Încelăciune.

4). Abus de încredere.

5). Mărturiĭ mincinóse.

6). Calomnie.

7). Atentat la bunele moravuri.
8). Abusŭ de putere.

CAPITOLŬ II.

Despre alegerĭ.

Art. III. Se alegŭ pentru Sinodulŭ Generale câte treĭ membri de fie care Eparhie.

Art. IV. Fie-care alegătorŭ alege numaĭ în Eparhia şi pentru Eparhia unde este cu serviciul bisericescŭ.

Alegătoriĭ suntŭ datorĭ a înscrie pe buletinulŭ alegereĭ câte treĭ nume.

Art. V. Cu doue lunĭ înainte de ḑiua alegerilorŭ, se alcătuescŭ de protopopĭ listele preoţilor şi a superiorilor de Monastirĭ alegătorĭ. Listele întocmite de protopopĭ se trimit Ministeruluĭ Justiţieĭ, Cultelor şi Instrucţiuneĭ Publice, care le dă publicitate prin Monitor.

Art. VI. Reclamările contra înscrierilorŭ şi a omiterilor din listă, le facŭ alegătoriĭ saŭ Episcopulŭ eparhiot, către Ministerulŭ Justiţieĭ, Cultelor şi Instrucţiuneĭ Publice, pînă în o lună de ḑile de la publicarea listelor în Monitor. Reclamările trebue să fie însoţite de doveḑile sprijinitóre. Ministeriul Justiţieĭ, Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ Publice va fi datorŭ ca să publice prin Monitorŭ, pînă în ḑece ḑile de la primirea reclamăreĭ, decisiunea sa împreună cu tóte piesele afacereĭ.

Art. VII. La ḑiua defiptă şi publicată prin Monitorŭ, alegătoriĭ se întrunescŭ la protopopatele de judeţe respective, spre alegerea membrilorŭ din partea eparhieĭ.

Art. VIII. La orele ḑece de diminéţă, alegătoriĭ, orĭ câţĭ ar fi presenţi, procedă la alegere. Biuroulŭ alegătorilor stă sub presedinţia protopopului judeţuluĭ. Secretarulŭ biurouluĭ va fi unul dintre preoţiĭ ceĭ maĭ tineri, desemnatŭ de Preşedinte şi Secretarulŭ protopopatuluĭ.

Art. IX. Poliţia în sala alegerilorŭ este lăsată Preşedinteluĭ. Acesta póte cere intervenirea Prefectuluĭ de judeţŭ. Discuţiunele şi discursurile nu sunt permise în sala alegerilorŭ după constituirea biurouluĭ de alegere.

Art. X. Votarea să face prin apelŭ nominale. Votulŭ se face prin bilete care se vorŭ depune în urnă închisă, sigilată de Preşediute, Secretarŭ şi alegătoriĭ carĭi vor voi.

Art. XI. Scrutinulŭ remâne deschisŭ pînă a doua ḑi la orele treĭ dupe amiaḑĭ. La acéstă oră, în presenţa alegătorilor ce se vor afla, şi dupe încheierea unuĭ prescriptŭ verbale, constătător stării în care s'a aflatŭ urna, se procede la despoiarea scrutinuluĭ.

Art. XII. Biuroulŭ singur decide asupra primireĭ saŭ respingereĭ biletelorŭ cu nume greşitŭ, nediscifrabile saŭ cu vre unŭ semnŭ orĭ cheiă, ce ar lăsa locŭ de prepusŭ la o înţelegere prealabilă.

Art. XIII. Resultatul scrutinuluĭ, constatatŭ fiind prin prescriptul verbal subscrisŭ de biuroŭ şi de alegătoriĭ presinţĭ, biletele votării se ardŭ.

Art. XIV. Tote actele relative la alegere, biuroulŭ le comunică îndată Prefectuluĭ judeţianŭ, care le espedueşte imediatŭ Prefectuluĭ unde este reşedinţa Eparhieĭ.

Art. XV. Treĭ ḑile dupe ultima ḑi a alegerilorŭ esclusivŭ şi în a treia ḑi inclusivŭ, la orele 11 de diminéţă. se va face la Prefectura unde este reşedinţa Eparhieĭ, numerarea şi adunarea definitivă a voturilor de la tóte protopopatele Eparhieĭ.

Aceĭ carĭi vorŭ fi întrunitŭ maĭ multe voturĭ vor fi proclamaţi de aleşĭ.

Art. XVI. Lucrarea arătată la Art. XV. să face în presenţa Episcopuluĭ saŭ

Mitropolituluĭ eparhiotŭ, a protopopuluĭ de judeţŭ, a Rectoruluĭ de seminar, şi în Bucurescĭ şi la Iaşĭ, şi a decanuluĭ facultăţii Teologice.

Art. XVII. Prescriptul verbal definitivŭ, sub-scrisŭ de Prefectŭ şi de persónele arĕtate la Art. 16, se trimite pînă în treĭ ḑile Ministeriuluĭ Justiţieĭ, Cultelor şi Instrucţiuneĭ Publice, care le va depune cu tóte actele relative pe biuroul Sinoduluĭ generale la deschiderea luĭ.

CAPITOLŬ III.

Despre validarea alegerilor.

Art. XVIII. Sînodul generale decide asupra validităţiĭ saŭ ne validităţiĭ alegerilor membrilor sĕĭ. Decisiunile în acéstă privinţă le comunică Preşedintele Sinoduluĭ generale, Ministruluĭ Justiţieĭ, Cultelor şi Instrucţiuneĭ Publice, care înaintéḑă dupe trebuinţă lucrările de nouă alegere.

Art. XIX. În casŭ de vacanţă, prin demisiunea saŭ mórtea unuia din membri aleşĭ aĭ Sinoduluĭ gelerale, Ministeriul Justiţieĭ, Cultelor şi Instrucţiuneĭ Publice înaintéḑă însuşĭ lucrările de noua alegere.

Art. XX. Dimisiunile membrilorŭ, în timpulŭ câtŭ Sinodulŭ generale nu este în sesiune, le primesce Ministrul Cultelorŭ, Justiţieĭ şi Instrucţiuneĭ Publice.

Mĕsurĭ transitorĭĭ.

Art. XXI. Pentru acésta întĕia dată, Sinodulŭ generale va putea fi convocat şi maĭ înainte de 1 Iuliŭ, păstrându-se însă între ḑioa de convocare şi timpulŭ pentru înscriere în liste, reclamărĭ, ş. c. l. cuvenita proporţiune.

DECRETU ORGANICU

Pentru regularea schimeĭ monahicesi

(In P. st. decret 30 Noem. 1864 prom. 6 Decem. 1864).

CAPITOLUL I.

Despre călugĕrirĭ.

Art. I. Nu va putea fi călugărit pe viitorŭ nicĭ unŭ individŭ bărbatŭ, daca nu va întruni următórele însuşirĭ:

a). Să fie recunoscută de către Sinódele generale pietatea şi vocaţiunea luĭ monahală prin ispitirea religiósă canonică.

b). Să fie în vêrstă minimumŭ de 60 anĭ, saŭ, de şi maĭ june, invalidŭ, omŭ incurabilŭ, şi

c). Să renunţe la pensiunea ce ar avea de la Statŭ.

Art. II. Vorŭ fi priimiţĭ în ordina monahală însă aceĭ junĭ carĭĭ, trecênd învĕţăturile seminariale superióre, vor avea vocaţiunea acésta, şi din care se va putea forma clerulŭ înaltŭ.

Art. III. Nu va putea îmbrăca schima monahală nicĭ o femee, care nu va întruni următórele însuşirĭ:

a). Să nu fie măritată şi să fie recomandată de Sinódele generale despre pietatea, religiositatea şi vocaţiunea eĭ morală.

b). Să renunţe la pensiunea ce ar avea de la Statŭ;

c). Să fie în vêrstă minimum de 50 anĭ.

Art. IV. Potŭ fi călugĕrite şi fără de îndeplinirea vêrsteĭ de la lit. c. Art. III:

a). Femeele invalide şi incurabile, care n'aŭ mijlóce de traiŭ în lume.

b). Femeele care, din simţŭ umanitar, s'ar decide a se devota prin spitale, scolĭ şi verĭ ce alte institute de bine-faceri ale Statuluĭ.

Acestea totuşĭ nu vor putea fi maĭ june de 30 anĭ.

c). Femeele eliberate din vre unŭ penitenciar cu recomandaţiunea Sinoduluĭ generale.

CAPITOLUL II.

Despre metaniĭ.

(1)Nicĭ o călugĕrire nu se va face pe viitor pe la alte monastirĭ, schiturĭ şi sihăstriĭ, de cât la acelea din Romănia ce se vor hotărî prin regulament special.

CAPITOLUL III.

Art. V. Nicĭ o autoritate eclesiastică, nu va putea da vre unuĭ individŭ bărbatŭ saŭ femee, tunsura monahală, daca nu va presenta:

a). Autorisarea Sinoduluĭ generale şi,

b). Autorisarea Ministeriuluĭ Cultelor.

CAPITOLUL IV.

Despre întreţinerea călugărilor.

Art. VI. Pentru întreţinerea călugĕrilor şi a călugĕriţelor, Ministerul Cultelor prevede în budget sume anuale pe numerul lor.

Art. VII. Aceste sume nu sunt personal liberate pe individĭ, ci puse la comuna îndestulare a monastireĭ; economiile de la ele revinŭ Statuluĭ. Unŭ regulament speciale pentru administrarea economică a chinoviilor, se va întocmi de către Ministeriul Cultelor.

Art. VIII. Călugĕriĭ şi călugĕriţele, care vor fi închinat averea la monastire, cu óre-care condiţiunĭ despre întreţinerea persónelor, se vor bucura de acele condiţiunĭ şi în viitor pe cât vor trăi.

CAPITOLUL V.

Dispositiuni transitorii.

Art. IX. Remănŭ desfiinţate tóte dispositiunile, legile şi regulamentele contrariĭ acesteĭ legĭ de faţă.

---

(1) Aci s'a uitat a se însemna articolŭ.

LEGE.

(In P. st. decret. 27. Noem. 1864. prom. 6 Decem. 1864)

Pentru organisarea puterii armate în România.

CAPITOLŬ I.

Basele organisării.

Art. I. Puterea armată în România coprinde două elemente:

1. Armata permanentă cu reserva ei.

2. Milițiile compuse din grăniceri, dorobanți și reservele lor.

Art. II. Toți Românii și împământeniții Români, de la vêrsta de 20 ani pînă la cea de 50, suntŭ chemați a lua armele în modul următor;

De la vêrsta de 20 ani la 26, în armata permanentă și milițiĭ, grăniceri și dorobanți.

Art. III. Toți tinerii în anul ce-aŭ îndeplinit vêrsta de 20 ani, tragŭ la sorțŭ numerile cele d'întêiŭ trebuincióse contingentuluĭ anual, mergŭ în armata permanentă, și anume, patru ani în armata permanentă și doui ani în reservă.

Chemarea reservelor pentru esercițiŭ și instrucție se va face dupe cum se va hotărî prin regulamente de administrație publică.

Comunele mărginașe nu iaŭ parte la recrutație pentru armată, ele servŭ pentru a forma corpul grănicierilor.

Art. IV. Legea recrutăriĭ determină casurile de scutiri.

Art. V. Efectivul armateĭ permanentă este în complectŭ saŭ restrînsŭ, ea trece de la cea d'întêiŭ la cea de a doua stare prin congedierea ómenilor cariĭ constitue reserva sa. Oameni congediați vor fi dintre aceia cariĭ vor fi servit 4 ani sub steaguri.

CAPITOLŬ. II.

Armata permanentă.

Art. VI. În capul armateĭ se află Domnitorul. El este incongiurat de casa sa militară.

Ministrul de Resbel este intermediatorul Domnitoruluĭ pentru comenduirea și administrarea armateĭ.

Art. VII. Statŭ-majorul-general se compune de generalĭ de divisie și de generalĭ de brigadă. Aceste două clase de generalĭ sunt destinate a comenda fracțiile cele marĭ ale armateĭ, adecă:

Corpurile de armată, divisiĭ și brigade.

Art. VIII. Corpurile de Stat-major se compunŭ de ofițeri de la gradul de Colonel pînă la acel de Capitan înclusivŭ.

Stat-majorul general și Corpul de Stat-major constitue cadrul unităților celor marĭ al organisațieĭ brigadelor, divisiilor și Corpurilor de armată.

Cadrele lor vor fi dupe tabloul lit. A.

Art. IX. Treĭ generalĭ de divisie cu delegați aĭ Ministruluĭ asigură disciplina, instrucția și tot ce intereséză puterea armată a țerĭi împărțită în treĭ marĭ divisiĭ teritorialĭ.

Infanteria.

Trupe.

Art. X. Intanteria se compune de:
Regimente de linie.
Batalióne de vĕnătorĭ.
Companiĭ de disciplină.
Companiĭ de Veterinarĭ.

Art. XI. Stat-majorul acestor Corpurĭ, precum şi composiţia cadrelor uneĭ companiĭ, sunt cele prescrise în tabloul lit. B.

Art. XII. Fie-care regiment se compune de treĭ batalióne, batalionul este de 8 companiĭ.

Art. XIII. Efectivul companieĭ în restrinsŭ este de 60 ómenĭ pînă la 80 şi în complectŭ de la 120 pînă la 150 ómenĭ.

Cavaleria.

Art. XIV. Cavaleria se compune de regimente de Lanceriĭ şi Vĕnătorĭ.

Art. XV. Unŭ regiment de cavalerie are şése escadróne avêndŭ efectivul unuĭ escadronŭ în restrinsŭ de 100 caĭ şi 128 ómenĭ, şi complectŭ de 164 caĭ şi 192 ómenĭ.

Art. XVI. Stat-majorul unuĭ regiment de cavalerie, precum şi cadrele unuĭ escadronŭ, sunt cele prescrise în tabloul lit. C.

Artileria.

Art. XVII. Artileria se compune:
1. De unŭ Stat-major particular.
2. De trupe de artilerie.

Art. XVIII. Stat-majorul particular al artilerieĭ pentru dirigerea şi administraţia diferitelor stabilimente de artilerie se compune de ofiţerĭ de la gradul de Colonel pînă la cel de Capitanŭ inclusivŭ şi de amploiaţiĭ militarĭ, dupe cum se specifică în tabloul lit. D.

Art. XIX. Trupele de artilerie se compunŭ din regimente şi fie-care regiment format din bateriĭ.

Art. XX. Cadrele regimentelor se vor întocmi conformŭ tablouluĭ lit. E.

Art. XXI. Efectivul uneĭ bateriĭ va fi în restrinsŭ minimum de 100 soldaţĭ şi în complectŭ de 250.

Art. XXII. Se va ataşa la trupele de artilerie unŭ division de Pontonieriĭ de douĕ companiĭ.

Art. XXIII. Cadrele acestuĭ division vor fi conformŭ tablouluĭ lit. F.

Art. XXIV. Efectivul uneĭ companiĭ în restrinsŭ va fi minimum de 90 ómenĭ şi în complectŭ de 150.

Art. XXV. Va maĭ coprinde companiĭ de Uvrieriĭ.

Art. XXVI. Cadrele acestor companiĭ vor fi conformŭ tablouluĭ lit. H.

Art. XXVII. Efectivul uneĭ companiĭ în restrinsŭ va fi minimum de 29 şi în complectŭ de 40.

Art. XXVIII. Secţiunĭ de armurieriĭ.
Cadrele acestor secţiunĭ vor fi conformŭ tablouluĭ lit I.

Art. XXIX. Efectivul secţiuniĭ în restrinsŭ va fi minimum de 19 şi în complect de 30.

Art. XXX. Escadróne de trenŭ.
Cadrele acestor escadróne vor fi conformŭ tablouluĭ lit. G.

Art. XXXI. Efectivulŭ unuĭ escadron în restrîns va fi minimum de 60 ómenĭ şi în complect de 100.

Geniŭ.

Art. XXXII. Geniul ca şi artileria se compune de unŭ Stat-major şi de trupe.

Stat-majorul cu unŭ numĕrŭ de oficerĭ de la Colonelĭ pînă la Căpitanĭ inclusivŭ.

Art. XXXIII. Trupele de geniŭ se compunŭ de unŭ regiment de 2 batalióne, fie care batalion de 8 companiĭ cu material şi trenŭ trebuinciosŭ.

Art. XXXIV. Efectivul atât în restrînsŭ cât şi în complect este de la 80—100 ómenĭ.

Art. XXXV. Stat-majorul acestuĭ corpŭ, precum şi compoşiţia cadrelor uneĭ companiĭ, sunt cele prescrise în tabloul lit. J.

Flotila.

Art. XXXVI. Flotila se compune de:

Unŭ Stat-major şi companiĭ de marinarĭ şi vase trebuincióse.

Art. XXXVII. Stat-majorul acestuĭ corpŭ se determină în tabloul lit. N.

Jandarmeria.

Art. XXXVIII. Jandarmeria se compune de:

Escadróne călărĭ şi

Companiĭ pedestre.

Art. XXXIX. Cadrele acestora vor fi ficsate dupe tabloul lit. K.

Art. XL. Jandarmiĭ se recrutéză de preferinţă din armata permanentă dintre ómeniĭ ceĭ maĭ cu bune purtărĭ, şi carĭ vor fi avênd cel puţinŭ 3 anĭ de serviciŭ, termenul de serviciŭ în jandarmeriă va fi de 10 anĭ, însă gradele inferióre vor avea solda îndoită, şi dupe termenul serviciuluĭ vor fi scutiţi a lua parte la orĭ ce îndatorire de învit militarĭ în timpul normal.

Trupele de administraţie.

Art. XLI. Trupele de administraţie se compunŭ de secţiunĭ de meseriaşĭ şi de infirmierĭ, se adaogă acestor trupe trenŭ, coprinzênd escadrónele cu furgónele şi caiĭ trebuincioşĭ.

Art. XLII. Cadrele se ficséză prin tabloul lit. L.

Stat-major de piaţă.

Art. XLIII. Stat-majorul de piaţă va fi în Bucurescĭ cu tot personalul trebuinciosŭ.

Art. XLIV. Cadrele se ficséză dupe tabloul lit. A.

Intendenţa.

Art. XLV. Intendenţa se compune de intendenţiinspectorĭ, de sub-intendenţĭ de clase 1 şi a 2-a şi de adjuncţĭ de la 2 clase, în proporţie cu efectivulŭ armateĭ permanente şi a miliţiilor, conformŭ tabloului lit. A.

Serviciŭ sanitar.

Art. XLVI. Acestŭ serviciŭ cuprinde numĕrulŭ trebuinciosŭ de medicĭ de diferite clase, farmacistĭ şi veterinarĭ, pentru spitalurile centrale conformŭ tablouluĭ lit. M.

Corpulŭ oficerilor de administraţie

Art. XLVII. Acestŭ corpŭ coprinde numerulŭ trebuinciosŭ de oficerĭi principalĭ, oficerĭi de administraţie de treĭ clase pentru serviciurile spitalelor, îmbrăcămînteĭ, campamentuluĭ şi subsistenţeĭ conformŭ tablouluĭ lit. L.

Reserva.

Art. XLVIII. Pentru comandarea şi administrarea reserveĭ se va întocmi în fie-care districtŭ unŭ cadru de depositŭ, conformŭ tablouluĭ lit. P.

CAPITOLUL III.

Miliţiĭ.

Art. XLIX. Miliţiile se compunŭ de grănicerĭ şi dorobanţĭ.

Art. L. Grănicerĭĭ se iaŭ de Comunele mărginaşe, urbane şi rurale.

Art. LI. Termenulŭ de serviciŭ alŭ grănicerilorŭ este acelaşĭ ca şi în armată, adică de 6 anĭ.

Art. LII. Dorobanţiĭ se compunŭ din toţĭ tinerĭĭ de la vêrsta de 20—26 anĭ pe care sorţul nu 'ĭ-a hotărît a servi în armata permanentă.

Serviciulŭ în miliţie este de 6 anĭ, din care douĭ anĭ în serviciŭ activŭ şi patru în reservă.

În timpŭ normalŭ Statulŭ are dreptate a chema numaĭ o parte din miliţie.

Art. LIII. Dorobanţiĭ formézĕ atâtea escadróne şi batalióne câte suntŭ districte. Staturile-maĭore ale escadrónelorŭ şi batalióneloruŭ residédă la capitala districtuluĭ. Vor face parte din dorobanţiĭ călărĭ aceĭ din tinerĭ cu mijlóce de a avea şi întreţine caĭĭ.

În casŭ cândŭ în contingentulŭ anualŭ nu se vorŭ găsi îndestuĭ tinerĭ cu mijlóce de a întreţine caĭĭ, comunele vor contribui la cumpĕrarea acestora.

Aceĭ din dorobanţĭ carĭĭ se vorŭ îndatori a se echipa cu mijlócele lor, li se vorŭ scuti terminulŭ serviciuluĭ pe jumĕtate.

Art. LIV. Dorobanţiĭ cu reserva lorŭ se eserséză celŭ puţinŭ la douĕ septĕmânĭ odată, Duminica, în comunele lor, şi se concentréză pentru manevre odată pe anŭ, în termenŭ de o lună, afară de casurĭ estraordinare.

Art. LV. Batalióneleşi escadrónele se compunŭ de atâtea companiĭ şi plutóne, câte suntŭ subprefecturile fie-căruia district.

Art. LVI. Statulŭ-maiorŭ alŭ grănicerilorŭ precumŭ şi alŭ dorobanţilorŭ se compune de:

Colonelĭ,

L. Colonelĭ,

Adjutanţĭ locotenenţĭ.

Acestĭ oficerĭ pentru cavalerie şi alţĭ atâţea pentru infanterie, constitue serviciulŭ de inspecţie alŭ miliţiilorŭ cu residinţa pe lîngă comandamentele militare.

Art. LVII. Cadrele batalióneloruŭ şi escadróneloruŭ suntŭ dupe tabloulŭ lit. O,

Dispositii generale.

Art. LVIII. În casuri estraordinare Guvernulŭ póte chema sub arme în puterea uneĭ ordonanțe Domnescĭ și ómenĭ de la vêrstă de 17—20 și 26—50 anĭ.

Art. LIX. Împărțiți în treĭ clase și anume:

1-a Clasă de la vêrsta de 26—32 anĭ.

2-a Clasă de la vêrsta de 32—40 anĭ.

3-a Clasă de la 17—20 și de la 40—50 anĭ.

Nu va putea însă procede la acésta de cât treptat și anume începênd cu I-a clasă, și așa maĭ 'nainte dupĕ trebuință.

Art. LX. În casŭ de concentrărĭ, regimentele de miliție și clasele adunate formédă brigade cu regimentele din armata permanentă.

Art. LXI. Unŭ regimentŭ de administrație va regula deprinderea lor la esercițiulŭ armelor, și elŭ va desvolta aceste principiĭ dupĕ trebuință.

Imbrăcămintea.

Art. LXII. Îmbrăcămintea, echipamentulŭ și armătura milițiilor este a Statuluĭ. Caiĭ dorobanților sunt proprietatea lor, saŭ a comunelorŭ din care facŭ parte.

Iar ómeniĭ prevĕduți prin Art. LVIII în timpŭ de concentrărĭ primescŭ din magaziele și arsenalele Statuluĭ armătura.

Deposite și magazii.

Art. LXIII. Ficsarea numeruluĭ și a localităților unde se vor aședa depositele de arme ale ómenilor, prevedute la Art. XVIII, se vor face de Guvernŭ.

Dispositiuni transitorii.

Art. LXIV. Pentru motive localĭ Statulŭ póte pe unŭ timpŭ determinatŭ acorda la una saŭ maĭ multe comune din Basarabia dreptul ca, în locŭ de a contribui prin dare de ómenĭ contingentuluĭ armatŭ și a milițiilorŭ, să plătéscă prima în banĭ, cu carĭ apoĭ Guvernulŭ va constitui greniceri permanenți și jandarmĭ în acele localități.

LEGE

(In P. St. decret. 5 decem. 1864; prom. 9 Decem. 1864).

Pentru organisarea serviciuluĭ Agenților însărcinați cu aședarea Contribuțiunilor Directe(1).

CAPŬ I.

Despre Aginții însărcinați cu constatarea materieĭ imposabile și aședarea contribuțiunilor directe, și despre atribuțiunile lor.

Art. I. Administrarea serviciuluĭ și a agenților însărcinați cu constatarea

(1) Acéstă lege, promulgată prin Monitorulŭ No. 275 din 1864, o publicăm așa precum s'a rectificat prin Monitorulŭ No. 278 din 12 Decembrie 1864.

materiei imposabile și cu aședarea Contribuțiunilor Directe, este de atributul uneĭ direcțiunĭ Centrale atașată la Ministerul Financelor.

Directorul acestuĭ serviciŭ este responsabil către Ministrul Financielor pentru lucrările administrațieĭ sale.

Art. II. Inspectarea și instruirea agenților de prin districte și ocóle, însărcinați cu constatarea materieĭ imposabile, se îndeplinesce de către controlorii generalĭ atașați la Direcțiunea Centrale a serviciuluĭ Contribuțiunilor Directe.

Acești agenți principali concură în parte la îndeplinirea operațiunilor din întru și din afară sub imediata dirijare a Directoruluĭ Contribuțiilor Directe. Eĭ sunt responsabilĭ pentru tóte operațiunile lor și pentru regulata conducere a lucrărilor cu care sunt însărcinați controlorii și sub-controlorii din circonscripțiunea districtelor date în inspecțiunea fie-căruia controlor general.

Art. III. Supraveghierea și impulsiunea efectuării lucrărilor ce compórtă serviciul constatărilor și al aședării Contribuțiunilor Directe, prin districte și ocóle, este de atributul Prefectuluĭ și Sub-prefectuluĭ. Eĭ sunt responsabilĭ către Ministrul Financielor pentru tóte lucrările de acéstă natură ce se vor opera în circonscripția fie-căruia.

Art. IV. Lucrările menționate la Articlele precedinte, se 'ndeplinescŭ de către agenți specialĭ, controlorĭ instituiți ad-hoc pentru acestŭ serviciŭ și atașați pe lîngă Prefecturile districtelor și Sub prefecturile de ocóle. Eĭ sunt responsabilĭ către Directorele Centrale al Contribuțiunilor Directe de la Ministerul Financielorŭ.

Art. V. Autoritățile comunale, concurgŭ cu agenții Contribuțiunilor Directe la tóte operațiunile serviciuluĭ de constatarea materieĭ imposabile.

Art. VI. Prin orașe, Consiliurile comunale, vor fi representate în operațiunile de constatare de către delegați specialĭ aleși la fie-care douĭ anĭ de către alegătoriĭ comunalĭ, câte 2 de fie-care suburbie, iar prin orașele maĭ puținŭ populate, câte 2 de fie-care despărțire.

Art. VII. Operațiunile serviciuluĭ de constatare de prin orașele pe unde n'ar esista încă controlorĭ, se 'ndeplinescŭ de către perceptoriĭ localĭ cu imediatul concursŭ al controloruluĭ de districtŭ saŭ de ocol, pînă când se vor putea institui și pe acolo controlorĭ specialĭ.

Art. VIII. Îndatoririle Direcțiuneĭ centrale a Contribuțiilor Directe, ale Controlorilor generalĭ, ale Prefecților, Sub-prefecților și ale fie-căruia aginte de constatare, precum asemenea și modul alegeriĭ delegaților comunalĭ, se vor prevedea în detaliŭ prin regulamentul ce se va întocmi pentru aplicarea acesteĭ legĭ.

CAPŬ II.

Despre titlurile Agenților de constatare, clasificarea lor și autoritatea de care depindŭ.

Art. IX. Agenții instituiți prin legea budgetuluĭ lucrărilor pe anul 1864, pentru serviciul esterior al Contribuțiunilor Directe, iaŭ denumirea de controlorĭ fiscalĭ.

Art. X. Controlorii Contribuțiunilor Directe depindŭ de direcțiunea centrală de la Ministerul Financelor.

Art. XI. Controlorii fiscalĭ sunt de 4 grade și anume:

1. Controlor general.
2. Controlor de districte.
3. Controlor de orașe și
4. Sub-controlor de plășĭ.

Art. XIII. Controlorii de districte și de orașe se repărțescu în 5 clase, dupe importanța localităților unde residescu și a lucrărilor ce au a îndeplini.

Art. XII. Pe lîngă controlorii de la districtele și orașele mai populate sunt atașate ajutóre de diferite clase în proporție cu acelea din care facu parte aceĭ controlorĭ.

Art. XIV. Personalul Direcției centrale și controlorii de diferite grade, se vor prevedea și regula pe fie-care anu prin budgetul Ministrului Financelor.

CAPU III.

Despre descentralisarea lucrărilor de constatare, despre menirea controlorilor de districte și sub-controlorilor și atribuțiunile cu care vor fi însărcinați.

Art. XV. Lucrările relative la constatarea mișcăriĭ contribuabililorŭ și a materieĭ imposabile, staturĭ trimestriale de prefaceri saŭ matricule suplementariĭ care pînă acum, din lipsa agenților speciali instituiți prin legea budgetului 1864, se centralisaŭ la Ministerulŭ Financelorŭ spre a se cerceta și autorisa de către Direcția Contribuțiunilor Directe, se vor pune treptatŭ în sarcina controlorilorŭ de districte.

Art. XVI. Controlorii de districte care vor proba prin lucrările lor că însușescu tóte cunosciințele speciale despre mecanismulŭ aședăriĭ Contribuțiunilorŭ Directe, și că'și îndeplinescu datoriele serviciuluĭ cu esactitate și la termenile ficsate de legile financiare și regulamentele ad-hoc, vor dobêndi titlul de Directore districtuluĭ alŭ serviciuluĭ contribuțiunilor directe, în urma căruia vor fi însărcinați cu îndeplinirea lucrărilorŭ prevĕdute la Art. precedentŭ.

Art. XVII. Sub-controlorii de plășĭ se vor putea numi după unŭ stagiŭ de unŭ anŭ, controlorĭ de clasa V, îndată ce prin regularitatea lucrărilor lor, vorŭ proba că potŭ conduce serviciulŭ de constatare localŭ în deplină esactitate și conformŭ cu dispositiunile condiceĭ Contribuțiunilorŭ Directe.

Dupĕ dobêndirea acestuĭ titlu, eĭ vor semna însile tóte lucrările de constatare, și vor coresponda directŭ cu Șefulŭ serviciuluĭ constatărilorŭ din acellŭ districtŭ.

Eĭ suntŭ și remânŭ responsabilĭ către acestŭ Șefŭ pentru regulata conducere a însărcinărilor lor, și pentru îndeplinirea cu esactitate a tutulor operațiunilor de constatare din comunele plășiĭ unde funcționesŭ.

Art. XVIII. Dupe ce operațiunile vor trece în sarcina Directoruluĭ contribuțiilor directe de districte, ordonanțarea încărcărilor la venitură pentru contribuabiliĭ prevĕduți prin rolurile anuale și trimestriale, descărcarea contribuțiilor celor ce se vor scădea și restituirea sumelor cuvenite vre unor contribuabilĭ pentru dările respunse mai mult care se operézĕ acum prin Direcțiunea Comptabilității generale, se vor efectua atunci de către Prefectul fie-căruia disctrict sub visa și respunderea Directoruluĭ Contribuțiilor Directe local, asupra creditelor ce i se va deschide ad-hoc de către Ministeriul Financelor.

Art. XIX. În urma aședămêntuluĭ de maĭ susŭ, resultatul cercetărilor ce se vor face de către agenții însărcinați cu constatările asupra reclamațiunilor ce s'ar ivi din partea contribuabililor, se va supune de către Directorul Contribuțiunilor Directe al districtuluĭ la chibsuirea și hotărirea Comitetuluĭ permanente al Consiliuluĭ județianŭ.

Art. XX. Matriculile generale și suplimentare coprindĕtóre despre basele aședăriĭ contribuțiilor directe, se vor forma de către agenții de constatare, în unire cu Consiliurile comunale, în urma revisiunelor anuale și trimestriale și se vor investi cu subsemnăturile lor. Rolurile contribuțiunilor directe se vor con-

fecţiona dupe aceste matricule de către Directorele serviciuluĭ districtual, şi se vor supune sub visa sa la verificarea şi întărirea Prefectuluĭ; în urmă, rolurile se vor publica în resumat la începutul fie-căruia anŭ de către Consiliurile comunale, dănduse apoĭ în priimirea agenţilor însărcinaţi cu perceperea dărilor, spre a se încărca cu dânsele şi a le pune în lucrare.

Art. XXI. Un regulament special va determina în amănunt:

1. Atribuţiunile Directorilor districtualĭ de contribuţiunĭ, şi procedarea ce urmézĕ a face pentru esecutarea operaţiunilor prescrise de acestŭ capitolŭ.

2. Dispositiunile relative la modul cercetării şi hotăririeĭ reclamaţiunilor ce s'ar ivi din partea contribuabililor.

Pînă atunci însă serviciul constatărilor se va îndeplini dupe dispositiile prevĕdute la Capitolele I, II, IV, V, VI şi VII din legea de faţă, şi în asemănare cu regulele prescrise de condica contribuţiunilor directe.

CAPŬ IV.

Despre admisibilitatea agenţilor de constatare.

Art. XXII. În cursŭ de unŭ anŭ de la promulgarea legeĭ de faţă, pînă când adică se vor putea forma agenţi specialĭ pentru serviciul constatărilor, condiţiunile de admisibilitate a persónelor ce se vor numi în asemenea posturĭ vor fi cele următóre:

1. A fi Românŭ saŭ naturalisat.
2. A avea etate de 24 anĭ.
3. A avea o scriere curată şi ortografică.
4. A cunósce regulele de Aritmetică.
5. A fi servit în posturĭ financiale saŭ administrative.
6. A nu fi fost depărtat din posturile ce aŭ ocupat pentru neglijenţă, nemoralitate, abusurĭ şi alte abateriĭ.

Art. XXIII. Dupe espirarea termenuluĭ prevĕdut la articolele precedente, nimenea nu se va admite în posturile de agenţi de constatare, de cât dupe ce vor fi trecut prin rangurile surnumerarilor şi vor fi îndeplinit obligaţiunile puse asupra acestora.

Art. XXIV. Spre acestŭ sfărşitŭ se va institui de îndată unŭ corpŭ de surnumerariĭ pentru pregătirea şi formarea lor la posturile de agenţi de constatare.

Art. XXV. Numerulŭ surnumerarilor va fi pînă la 10 pe lîngă Direcţiunea Centrală a serviciuluĭ contribuţiilor directe de la Ministeriul Financelor, şi pînă la 2 pe lîngă fie-care controlor de districtŭ şi de oraşŭ.

Art. XXVI. Durata surnumerariatuluĭ va fi pînă la unŭ anŭ onorifică.

CAPŬ V.

Despre admisibilitatea surnumerariloră.

Art. XXVII. Spre a putea fi admişi în cualitate de surnumerari aceia cariĭ vor dori a îmbrăţişa specialitatea serviciuluĭ contribuţiilor directe, vor trebui să justifice:

1. Că este Românŭ saŭ naturalisat.
2. Că are etatea de 21 anĭ minimum.
3. Că a absolvat cu succesŭ şi bună conduită clasele gimnasiale.
4. Că are o scriere frumósă şi citeţă.

Art. XXVIII. La casŭ când dupe apelurile ce se vor face prin organele publicăţiĭ nu se vor presenta în unele localităţi persóne care se însuşéscă condiţiunile de maĭ susŭ, atunci se vor putea priimi în cualitate de surnumerariŭ şi

aceia carii vor fi absolvat clasele primare și vor justifica că au avut o bună conduită.

CAPU VI.

Despre înaintarea agenților de constatare.

Art. XXIX. Dupe unu serviciu gratuit de unu anu, surnumerarii admiși în condițiunele de mai sus, vor fi chemați de dreptu, dupe alegerea Ministrului la vacanții, în posturile de sub-controlori.

Art. XXX. Subcontrolorii și adjutórele controlorilor de clasa II și a III au dreptul de înaintare la posturile de controlori clasa III și IV.

Art. XXXI. Controlorii de clasa III, și IV, adjutórele Controlorilor de clasa I, și perceptorii de o clasă ecuivalentă se vor înainta la posturile de Controlor clasa II.

Art. XXXII. Controlorii de clasa II, și perceptorii de aceiași clasă, se vor înainta la posturile de Controlor clasa I.

Art. XXXIII. Controlorii de clasa I, se vor putea chema la posturile de Șefu de Biurou în direcțiunea Centrală a Contribuțiunilor Directe în urma unui concursu cu ceĭ lalți impiegați imediat inferiori din Direcțiune.

Art. XXXIV. Șefii de Biurouri din cancelaria Direcțiuneĭ Centrale se vor înainta la posturi de Controlori generali.

Art. XXXV. Controlorii generali se vor chema la vacanță, și dupe alegerea Ministrului la ocuparea posturilor de Șefu de Secțiune.

Art. XXXVI. Șefii de secțiune se vor înainta la posturi de Directore Central al serviciului Contribuțiilor Directe.

Art. XXXVII. Înaintarea de la unu gradu la altul se va face la vacanții în favorul Agenților de constatare, care vor avea 2 ani de serviciu, în posturile imediat inferióre ale serviciului Contribuțiunilor Directe.

Art. XXXVIII. Surnumerarii, care se vor fi deosebit prin zelu și activitate și care vor însuși cunoscințele cerute, potu fi numiți la vacanții în posturile de gradul prevĕdut la Art. 29 mai nainte chiar de împlinirea stagiului de surnumerariu.

Ei vor fi asemenea însărcinați a ocupa provisoriu posturile agenților suspendați saŭ a acelea ce vor fi rĕmasu vacante pînă la numirea celor în drept, ducurânduse în acestu intervalu de jumĕtate din retribuțiunea acelor posturi.

Art. XXXIX. Toți agenții de constatare, prevĕduți mai sus, vor fi supuși, înaintea intrări lor în lucrarea funcțiuneĭ ce li se va încredința, la prestațiunea jurĕmêntului prescrisu de lege.

CAPU VII.

Despre penalitatea Aginților abătuți.

Art. XL. Pentru neregularitățile sĕvêrșite în lucrări, abateri de la datoriile prescrise de legile și regulamentele în vigóre, abusuri și altele asemenea, comise de Agenții de constatare în esercițiul funcțiuneĭ lor, vor fi supuși la penalitățile următóre:

1. Observațiunĭ pentru simple neregularități.
2. Mustrări pentru neregularități mai importante și simple abateri.
3. Reținerea uneĭ părți din retribuțiune în folosul fondului pensiunilor, pentru abateri, neregularități mai grave și absințe repetate.
4. Supunerea la plata cheltuelelor ce se vor face pentru constatarea neregularităților și indeplinirea lucrărilor înapoiate.
5. Degradarea la o clasă imediat inferióră și reținerea diferenteĭ ce va mij-

loci la retribuțiune, pentru neglijență, incapacitate, abateri de la datorii și insubordonanță.

6. Suspendarea din funcțiune de la 1 lună pînă la 3, pentru abateri, recidive saŭ procedări păgubitóre fisculuĭ orĭ contribuabililor.

7. Revocațiunea Agentuluĭ pentru continue neregularități, incapacitate absolută, rea credință, abusurĭ dovedite.

În cele din urmă 2 casurĭ prevĕdute în § precedinte, agentul culpabilŭ se va da și în judecată.

Art. XLI. Penalitățile de maĭ sus se vor aplica gradat, potrivit cu abaterile comise, și se vor înscrie în registrul de note ce se va pastra în Direcțiunea Centrală.

Art. XLII. Aplicarea penalităților prevĕdute la § 3, 4, 5, 6, 7, se vor face în urma unuĭ ordinŭ al Ministeriuluĭ de Finance, bazat pe referatul Directoruluĭ Central saŭ al Inspectoruluĭ de Finance respectivŭ.

Art. XLIII. Agenții carii vor fi fost supuși la penalitățile prevĕdute la § 3, 4, 5, 6, vor fi înapoiați de la dreptul de înaintare, de la 3 luni pînă la unŭ anŭ, de la data de când se va fi ivit vacantă.

Art. XLIV. Dispositiunile legeĭ de față se vor pune în lucrare dupe o lună de la promulgarea eĭ.

REGULAMENTU

Pentru serviciulŭ Agenților de constatare.

(Decret. 14 Decem. 1864, prom. 16 Decem. 1864).

TITLUL I.

Despre atribuțiunele Directoruluĭ Central alŭ serviciuluĭ Contribuțiunelorŭ Directe.

Art. I. Directorele centralŭ administrédă serviciulŭ Contribuțiunelor Directe, sub autoritatea Ministruluĭ Financelor, în asemănare cu dispositiile legilor financiale și a regulamentelor în vigóre, cu concursul șefilor de Secțiunĭ, ataș̆ați la Direcțiune, și cu personalul dependinte.

Spre acestŭ scopŭ, elŭ îndeplinesce operațiunile următóre:

1. Dirige lucrările Agințilorŭ din întru și din afară, și ia dispositiunile necesarii pentru esacta aplicare a legilor și regulamentelor ad-hoc, d'a dreptul prin Prefecți, și prin concursul controlorilor generali, dependinți de Direcțiune.

2. Presintă la confirmarea Ministruluĭ personalul Aginților serviciuluĭ Contribuțiunilorŭ Directe, și tine unŭ registru specialŭ pentru totŭ personalulŭ, în care înscrie notele fie-căruia aginte și constată modulŭ cumŭ își ind plinesce datoriile serviciuluĭ.

3. Refera Ministruluĭ tóte casurile escepționale, neprevĕdute de legĭ saŭ regulamente ce arŭ întâmpina în administrarea serviciuluĭ, propune mijlócele de îmbunătățire saŭ dispositiunile ce ar crede de trebuință a se lua, și solicită deslegare de urmare.

4. Supune la aprobarea și semnătura Ministruluĭ:

a). Tóte lucrările ce arŭ conține o nouă dispositiune neprevĕdută de legĭ și regulamente.

b). Notele ce se adresézĕ la diferite Ministere.

c). Ordinile care arŭ da locŭ la o împlinire, o descărcare, o restituire de con-

tribuţiuni, saŭ ar conţine aplicarea ver uneĭ penalităţĭ asupra aginţilorŭ dependinţi. saŭ în fine destituirea.

5. Pregătesce proiectele de legĭ, de reglemente şi de budgetŭ privitóre la serviciulŭ Contribuţiunilor Directe.

6. Pregătesce instrucţ unile necesarĭĭ şi le transmite Agenţilorŭ, întru aceea ce'ĭ privescŭ, pentru operaţiunile următóre:

a). Recensimentul generalŭ anual şi constatarea materieĭ imposabile şi a elementelor contributive.

b). Modul repărţireĭ şi alŭ eşiesărĭĭ Contribuţiunilor Directe.

c). Confecţionarea matriculelor şi rolurilor anuale şi trimestriale.

d). Modulŭ cercetărĭĭ şi alŭ verificareĭ reclamaţiunilorŭ priimite de la contribuabilĭ.

e). Descărcarea materieĭ şi a contribuabililor greşit impuşĭ.

f). Încheerea tablourilor de venitурĭ, descărcărĭ şi restituirĭ.

g). În fine, administră tóte lucrările relative la serviciul generalŭ al Contribuţiunilor Directe, şi corespundéză d'a dreptulŭ cu autorităţile dependinte de Ministere.

TITLUL II.

Despre atribuţiunile Controlorilor generalĭ.

Art. 2. Serviciul controlorilor generalĭ, se împarte în serviciŭ din întru, şi în serviciŭ din afară.

Serviciul din întru.

Art. 3. Controloriĭ generalĭ, suntŭ datorĭ, în timpulŭ şederiĭ lorŭ în capitală, a veni în tóte dilele de serviciŭ la direcţiunea Centrală, şi a conlucra cu Şefiĭ secţiunilor, sub dirijarea Directoreluĭ de serviciŭ, la tóte operaţiile ce trebuinţele serviciuluĭ vor reclama din partele.

Serviciul din afară.

Art. 4. În afară, Controloriĭ generalĭ aŭ misiunea a îndeplini operaţiunele următóre:

1. A inspecta pe toţĭ agenţiĭ de constatare, din districte şi ocóle, asupra moduluĭ cum îşĭ îndeplinescŭ îndatoririle puse asuprăle.

2. A se încredinţa dacă se observă cu esactitate dispoziţiunile legilorŭ de imposit, regulamentelorŭ de aplicare şi instrucţiunile ad-hoc..

3. A cerceta daca constatarea materiĭ imposabile şi a elementelor contributive, repărţirea şi aşedarea imposităor directe, şi cercetarea reclamaţiunilorŭ, se face cu tótă regularitatea şi la termenele hotărîte de legĭ şi regulamente.

4. A observa daca Biuroulŭ agenţilor de constatare, arhivă, registrele, matriculele generale şi suplimentarĭĭ, tablourile anuale şi staturile trimestriale, sunt ţinute în bună regulă.

5. A esamina, daca surnumerarĭĭ, ataşaţĭ pe lîngă Controlorĭĭ de districte şi oraşe, însuşescŭ cualităţile şi condiţiunile cerute, şi daca stăruescŭ în lucrările serviciului.

6. A inspecta la faţa loculuĭ, daca revisiunile generale ce suntŭ datorĭ a face pe fie-care anŭ, aginţĭĭ din districte, s'aŭ îndeplinit cu ceruta regularitate şi conformŭ dispoziţiilor condiceĭ Contribuţiilor Directe.

7. A concura la trebuinţă cu agenţiĭ de constatare, pentru îndeplinirea lu-

crărilor ce vorŭ fi rĕmasŭ înapoĭ, saŭ care vor fi cerute cu grabă de către Direcţiunea Centrală.

8. A instrui pe agenţiĭ de constatare şi a desvolta cunoscinţele lor, atât sub punctulŭ de vedere teoreticŭ, câtŭ şi sub acela practicŭ alŭ serviciuluĭ.

9. A refera Directoreluĭ Central resultatul constatat în inspecţiunile făcute, şi neajunsurile saŭ anevoinţele ce ar încerca serviciul din afară alŭ agenţilorŭ de constatare.

10. A propune mijlócele ce li se vor părea maĭ nemerite saŭ maĭ practice, pentru curmarea acelor neajunsurĭ şi îndreptarea lucrărilorŭ serviciuluĭ, fără a putea din nainte impune Agenţilor din districte vre o disposiţiune ce n'ar fi autorisată de către Directorele Centralŭ alŭ serviciuluĭ.

Art. 5. Orĭ-ce revisiune de natura arătată maĭ susŭ, se va face în basa unuĭ ordine emanat de la Directorele Centralŭ alŭ serviciuluĭ, care va indica localităţile, timpulŭ şi lucrările principale, asupra cărora urméză de preferenţă a se întinde verificaţiile şi operaţiunile Controlorilor generalĭ.

Art. 6. Instrucţiunĭ speciale vor precisa în amănunt, modul cum aŭ a procede Controloriĭ generalĭ, în inspecţiunile lorŭ şi operaţiunile ce vorŭ trebui a esamina.

TITLUL III.

Despre atribuţiunile Prefecţilor şi Sub-prefecţilor.

Art. 7. Prefecţiĭ în districte şi fie-care Sub-prefect în circonscripţia plăşeĭ sale, supraveghiadă şi ia iniţiativa la tóte lucrările serviciuluĭ constatărilorŭ, spre care scopŭ, eĭ aŭ îndatoririle următóre:

1). A da impulsie la toţĭ Agenţiĭ însărcinaţĭ cu serviciul Contribuţiunilor Directe, ca fie-care să'şĭ îndeplinéscă la timpŭ şi cu ceruta regularitate însărcinările lor.

2). A observa de aprópe şi a înlesni aplicarea legilor şi regulamentelor financiare.

3). A veghia la esacta repărţire şi aşedare a Contribuţiunilor Directe.

4). A priimi reclamaţiunile contribuabililor pentru saŭ contra aşedăreĭ lor la dare; a le transmite de la Prefectură în cercetarea controlorilor de oraşe, saŭ Sub-prefecţilor de ocóle; iar de la sub-prefectură la Consiliurile comunale spre a proceda la cercetările cuvenite, cu concursul sub-controlorilor, al Consilielor comunale, saŭ delegaţilor lor, orĭ al arbitrilor chemaţĭ de legĭ.

5). A stărui ca fie care contribuabil, să'şĭ dobêndéscă îndestularea în asemănare cu disposiţiile legilor, şi regulamentelor financiare, prin calea formalităţilor aşedate.

6). A îngriji ca agenţiĭ de constatare, să nu se abată de la datoriile lor, şi să se ocupe în fie-care trimestru a descoperi materia, şi pe contribuabilĭ neimpuşĭ la dare; şi a regula înscrierea lor în matriculile şi rolurile ce vor confecţiona la termenile hotărîte.

7). A espedia sub semnătura D-lor şi contra semnătura Controloruluĭ, saŭ Sub-controloruluĭ local tóte lucrările relative la serviciul constatărilor şi al agenţilor instituiţĭ adhoc.

8). A certifica şi a investi cu legalisarea D-lor, rolurile anuale şi trimestriale confecţionate de agenţiĭ de constatare.

9). A îndatora (Prefecţi) pe Controlorele districtuluĭ, să concure cu perceptoriĭ din oraşul de reşedinţa districtual, (pe unde nu sunt Controlorĭ) la îndeplinirea operaţiunilor de constatare şi a merge pe la plasele unde Sub-controloriĭ vor fi înapoiaţĭ în lucrărĭ, ca să'ĭ esecute la îndeplinirea lor, luândŭ şi dênsul o parte activă pentru grabnica lor terminare.

*

10). A observa ca biuroul și arhiva Controlorilor, să fie ținute în bună regulă, spre a nu se da ocasiune de amânări, în espedierea lucrărilor, și a veghia ca surnumerarii, ce se vor admite pe lângă Controlorul Districtului, să îndeplinéscă cu esactitate îndatoririle lor, întrebuințând timpul în folosul serviciului.

TITLUL IV.

Despre îndatoririle Consilielor Comunale și ale delegaților de suburbii saŭ despărțiri.

Art. 8. Primarii și în lipsă, adjutórele lor, prin comunele rurale și prin târguri, sunt datorĭ a lua parte la tóte lucrările de constatare, împreună cu agenții fiscalĭ însărcinați ad-hoc.

Art. 9. Prin orașele din District, și prin cele de reședință districtuală, Consiliurile Comunale, sunt representate în lucrările de constatare, prin delegați aleși pentru fie care despărțire, saŭ pentru fie care suburbie, în localitățile mai populate.

Art. 10. Atribuțiunile lor se mărginescŭ numaĭ în operațiunile privitóre la contribuabilĭ și la proprietățĭ imobile, de óre ce pentru patentabilĭ esistă unŭ delegat special, prevĕdut de legea patentelor.

Prin comunele rurale, primarii saŭ adjutórele lor, iaŭ parte la constatarea tutulor contribuabililor, patentabililor și proprietăților supuse la contribuțiunĭ directe, neesistând în acele localități delegați speciali pentru patentabilĭ.

Art. 11. Îndatoririle primarilor, saŭ adjutórelor orĭ delegaților aleși ad-hoc, prin comunele urbane, sunt cele următóre:

1. A lua parte împreună cu agenții fiscali, la facerea recensementelor anuale, la evaluarea venitului proprietăților imobile, și la constatarea baselor dupe care se cuvine a fi impușĭ la dărĭ, contribuabilii de orĭ ce categorie, subscriind împreună cu agenții mai sus citați, matriculele ce se vor forma în virtutea constatărilor operate.

2. Îngrijescŭ, ca nicĭ unŭ contribuabil, saŭ vre o proprietate din comună, care ar trebui să fie supusă la dare, să nu rĕmâie neînscrisă în matriculă, fie din cele ce s'ar fi scăpat din vedere, la recensimênt, fie din cele ce aŭ fost apĕrate de legĭ pe unŭ termenŭ mărginit, și va fi espirat acel termenŭ, fie pentru contribuabilĭ așezați din noŭ în comunună.

3. Cercetédă împreună cu controlorul respectiv reclamațiunile contribuabililor, care ar cere vr'o scădere, saŭ reducere la contribuțiunĭ, și constată basele dupe care urmédă a se regula apĕrarea saŭ reducerea ce ar merita.

4. Încunoscințédă controlorului respectiv pe fie care trimestru atât cașurile prevĕdute la §. 2, și 3 de mai sus cât și strămutările urmate între contribuabilĭ patentabilĭ saŭ în titlurile de stăpînire a vre unor proprietăți imobile, spre a veni în comună (prin orașe și târgurĭ) ca să procedede împreună la constatarea și regularea acelor cașurĭ.

5. Prin comunele rurale, primarii de o dată cu încunoscințările prevĕdute mai sus, trimetŭ Sub-controlorilor de plasĭ, și certificate încheiate pe a lor respundere pentru constatarea unor asemenea cașurĭ.

6. Publică în bisericile comunei, resumatul rolurilor, alesŭ la începutul fie-cărui anŭ; și orĭ ce alte încunoscințărĭ, se vŏr adresa contribuabililor din partea autorităților financiare, și constată la finele rolurilor, data publicărei espusului resumat.

Art. 12. Tóte atribuțiunile de mai sus, în cât privesce pe patentabilĭ de prin orașe, se îndeplinescŭ de către delegați aleși ad-hoc.

TITLUL V.

Despre durata serviciului delegaților comunali de prin orașe și despre modul alegerii lor.

Art. 13. Servicinl delegaților mai sus mencionați este onorificŭ.

Art. 14. Esercițiul funcțiunei lor, va dura 2 ani.

Art. 15. Alegerea delegaților comunali de prin orașe, se va face în modul următor:

1. Consiliul Comunal la espirarea termenului mandatului delegaților aleși, convócă în cele d'ântêiŭ ḑile ale lunî Aprilie, în fie-care sub-urbie saŭ despărțire, pe toți alegătorii comunali domiciliați în acea localitate.

2. La alegere, urmédă a se afla de față:

a). Unŭ membru al Consiliului Comunal.

b). Unŭ Agînte al fisculuî.

c). Unŭ agînte polițienescŭ, pentru îndeplinirea ordinelor președinteluî, colegiuluî electoral.

3 Biuroul electoral, se compune din membrnl Consiliuluî Comunal, ca președinte, de agintele fisculuî și de 2 secretarî numiți de președinte dintre alegătorî.

4. Votarea se face pe bilete scrise de alegĕtorî, saŭ de aceia în care vor avea încredere la casurile când vre unŭ alegĕtor n'ar sci să scrie.

5. Alegerea se face cu majoritatea voturilor alegĕtorilor presenți.

6. Alegerea nu se va putea efectua de cât cŭ puținŭ cu jumĕtate din tot numĕrul alegĕtorilor, și numaî atunci când se vor fi primit doveḑi, că aŭ fost încunoscințați toți alegĕtorii aflați presenți în Comună, și cu tóte acestea nu vor fi venit toți în ḑioa de alegere.

7. Constatarea voturilor se va face prin procesŭ verbal subscrisŭ de membriî biurouluî.

8. Aleșii, se confirmă de către Prefecți, dupe recomandațiunea Primaruluî Comuneî.

TITLUL VI.

Despre atribuțiunile Controlorilor de districte.

Art. 16. Actualele atribuțiunî ale Controlorilor de districte, se întemeiază pe dispositiunile condiceî Contribuțiunilorŭ Directe, ele consistŭ în următórele operațiunî:

1. A pregăti tóte lucrările ce se vor priimi la Prefectură în materiî de constatărî, cu concursulŭ copiștilorŭ Prefecturei și a le supune cu prealabila lorŭ contrasemnătura, la subscrierea prefectuluî, saŭ în lipsă'i la semnătura Directoreluî Prefecturei.

2. A dirija și a inspecta tóte lucrările relative la aședarea Contribuțiunilor Directe din coprinsul districtuluî.

3. A concura la facerea recensementelor generale, și la confecționarea rolurilor anuale, cu adjutorul Agenților de ocóle.

4. A complini cu concursul Agenților citați la § 3 formulele de patentă, și a controla avertismentele pentru cătimea dărilor cu care contribuabilii sunt așeḑați prin roluri, care trebue a fi pregătite de Perceptorî și casierî particularî și împărțite Contribuabililor la începutul fie cărui anŭ.

5. A transmite casieruluî general al districtuluî, rolurile contribuțiunilor directe, din preună cu formulele de patente pregătite și aședate pe comune și ocóle, pentru ca acest șefŭ de serviciŭ, la rêndul sĕŭ, să le distribue perceptorî.

lor de prin orașe și casierilor particulari, și acestia din urmă, perceptorilor din arondismentul lor, după ce mai întâi se vor fi încărcat prin scripturi cu totalul rolurilor.

6. A da cursu reclamațiunilor ce se vor adresa Prefecturilor, în materii de constatare, și a le transmite agenților competinți, spre a proceda la cercetările cuvenite.

7. A da cursu tutulor ordinelor, referatelor și comunicărilor primite de la diferite autorități în materie de constatare, conformu cu dispositiile prescrise de condica contribuțiunelor directe.

8. A libera certificate (estracte de roluri) de cătimea dărilor la care sunt înscrisi contribuabilii ce ar face asemenea cereri.

9. A aduna la începutul fie căruia trimestru de la sub-controlori de ocóle și de la controlorii de orașe, saŭ de la perceptori (pe unde nu sunt controlori de orașe), staturi de prefaceri urmate între contribuabilí, patentabilí și proprietăți imobile, și tablouri nominale de patentabilí și contribuabilí ambulanți, pe fiecare trimestru.

10. A cerceta acele tablouri și staturi, a le reuni și a le înainta prin Prefectură la direcția contrib. directe.

11. Pînă când toți agenții de constatare vor cunósce pe deplinu atribuțiunile serviciului lor, controlorele districtual va prevesti pe fie-care aginte dependinte cu o lună, mai nainte, despre lucrările ce urmézá a pregăti, și transmite la Prefectură la terminele hotărîte; precum:

„Staturi de ordinea d lelor ficsate pentru facerea revisiei generale.

„Staturi nominale de prefacerile constatate

„Tablouri de constat ri și alte le.“

La casu de neurmare, va cere autorisarea Prefectului ca să mérgă în persónă la residența aginteluí întărdietor cu plata cheltuielelor de transportu și spese de drumu în sarcina aceluí aginte, spre a esecuta în grabu îndeplinirea lucrărilor inapoiate.

12. A merge în persónă ca să cerceteze chiar la localitățile respective, și în presența autorităților comunale saŭ a delegaților lor, casurile de constatări, ce ar presinta complicațiuni orí îndoelí asupra lucrărilor făcute de aginți dependinți.

13. A inspecta odată pe fie-care semestru biurourile agenților de constatare și ale agenților de percepțiune din circonscript unea orașelor, spre a se încredința despre esactitatea conducerei lucrărilor de constatare, despre buna ținere a registrelor, matriculelor, rolurilor și a diferitelor documente ce le sunt date în păstrare și în fine, despre buna orînduiala a biurouluí fie-căruia, referând în urmă direcțiunei centrale, despre starea în care a găsitu serviciul fie-căruia aginte de constatare.

Verificarea perceptorilor va consista în a se încredința dacă tóte sumele coprinse în matcele registrelor de chitanțe, sunt înscrise în roluri și pe acolo unde perceptorii sunt încărcați și cu constatările, se vor inspecta asupra tutulor lucrărilor de acésta natură.

Consta area situațiunei în care se vor găsi biurourile controlorilor și a sub-controlorilor dependinți și registrele perceptorilor, se va face printr'unu procesu-verbal detaliatu și subscrisu de agintele inspectatu și de controlorele districtualu.

Acestu proces-verbal, va trebui a se anecsa la referatul ce se va trimite la Direcțiune.

Pentru transporturile prevédute la §§ 12 și 13. de mai sus, controlorii de districte vor avea dreptu la o despăgubire anuală, din casa fisculuí, care se va prevedea prin budgetul Statului cu începere de la Ianuarie 1865.

14. A aplica în matriculele districtului, prefacerile coprinse în staturile tri-

mestriale, şi a transmite autorisaţiile cuvenite aginţilor inferiorĭ, de la care a primitŭ acele staturĭ.

15. A comunica casierilor generalĭ, de odată cu transmitarea rolurilor şi a patentelor, estracte parţiale pentru fie care ocolŭ şi despărţire financală, dupĕ tabiourile de resumatul rolurilor.

16. A ţine registrele No. 24, 25 şi 26 de resumatul tutulor statelor de prefacerĭ autorisate pe fie-care trimestru.

17. A încheia tablourĭ trimestriale de constatarea venituluĭ produsŭ de la patentabilĭ şi contribuabilĭ ambulanţi şi tablourĭ anuale de constatarea definitivă a veniturilor contrib. directe.

18 A îngriji ca fie-care aginte să fie aprovisionat la timpŭ, cu imprimatele şi registrele necesarĭi pentru serviciul de constatare.

19. A merge odată pe fie-care semestru, şi maĭ cu osebire înaintea revisieĭ generale la tribunalul respectivŭ şi la Municipalitatea de residenţă, spre a culege din registrele lorŭ, tóte sciinţele relative la preschimbările urmate în titlurile proprietăţilor imobile (ḑidite şi neḑidite) precum: Vĕnḑărĭ, donaţiunĭ, mosteniriĭ, clădiriĭ, reclădiriĭ şi alte, care sunt de natură a modifica basele aşeḑărĭĭ impositelor, saŭ titlurile proprietăţilor şi pe care agintele urmĕḑă neapĕrat. a le avea în vedere în lucrările sale de constatare.

20. A comunica tóte aceste sciinţe agenţilor respectivĭ, spre a le recomanda la terminele cuvenite prin staturĭ, şi a le servi la prefacerea matriculelor.

21. A forma şi a trimite Direcţiuneĭ centrale la fie-care semestru, foĭ individuale despre conduita şi modul cum îşĭ îndeplinescŭ datoriile fie-care aginte.

22. A ţine arhiva separată pentru lucrările de constatare, cu începere de la 1 Ianuarie 1865. A păstra şi a ţine în bună regulă matriculele şi registrele de constatare.

23. A se ocupa cu osebită îngrijire de instruirea şi regulata conducere a lucrărilor serviciuluĭ de constatare privitóre la controlorĭĭ, sub-controlorĭĭ saŭ perceptorĭĭ din oraşele de residenţă, şi din oraşele şi târgurile judeţuluĭ, precum şi de iniţiarea surnumerarilor în tóte lucrările de constatare, asemĕnat cu dispoşiţiile prevĕḑute la art. 27 şi 28 de maĭ jos.

24. A ţine unŭ registru de ordine, în care să înscrie regulat în fie-care ḑi operaţiile sĕvârşite în serviciul sĕŭ.

Copiĭ dupe acestŭ registru, se vor trimite prin Prefectură la Direcţiunea centrală la finele fie-căria luni, spre a putea judeca marşul lucrărilor serviciuluĭ şi întrebuinţarea ḑilelor.

25. Biuroul controlorilor de districte, va fi instalatŭ în cancelaria Prefectureĭ, în acelaşĭ local cu raportorul statisticŭ, cu care se va ajuta reciprocŭ, la espedierea lucrărilorŭ ce suntŭ atribuite fie-căruia, îndeplinindŭ sarcinile unul altuia în casul de lipsă motivată saŭ concedĭĭ acordate.

TITLUL VII.

Despre atribuţiile controlorilor de oraşe saŭ ale perceptorilor însărcinaţi cu lucrările de constatare, prin localităţile unde nu esistă controlorĭ.

Art. 17. Atribuţiunile agenţilor mencionaţĭ în titlul de maĭ susŭ, sunt următórele:

1. A face unŭ recensimênt general, odată pe anŭ împreună cu delegatul patentabililor şi delegaţii comunalĭ prin tóte suburbiile despărţireĭ sale, spre a constata prefacerile ce se vor fi ivitŭ între contribuabilii de diferite categorĭĭ.

2. A face constatări parţiale, pe fie-care trimestru, pentru casurile de adaosŭ ce se vor fi descoperit.

3. A căuta şi a descoperi însuşi şi cu concursul delegaţilor prevĕduţi de lege:

a). Proprietăţile căror le va fi espirat termenul scutireï lor provisoriï, spre a le aşeda la impositul fonciar.

b). Contribuabiliï care aŭ ajunsŭ în stare de a fi impuşi la ver'o dare şi pe aceia care ar fi remasŭ neînscrişi în roluri, saŭ ar fi venit din alte comune; în fine, patentabiliï care se vor fi stabilit din noŭ, care'şi vor fi întinsŭ comerciul ce esercită, saŭ care'şi aŭ reînceputŭ negoţul dupe ver'o întrerupere óre-care.

4. A proceda la constatarea casurilor de scăderi, ce s'ar descoperi în revisiunile parţiale, în urmarea reclamaţiunilor ce vor priimi saŭ dupe încunoscinţările delegaţilor şi d'a dreptul fără a adăsta reclamaţiunile contribuabililor; însă tot d'auna cu concursul delegaţilor ad-hoc.

5. A încheia certificate de constatare pentru tóte casurile de prefaceri între imposabiliï.

6. A forma staturi nominale, pentru prefacerile constatate şi a-le înainta la Prefectură împreună cu certificatele încheiate odată la finele fie-căruia trimestru.

7. A confecţiona matricule, rolurile şi a controla avertismentele de cătimea dărilor la care sunt impuşi contribuabiliï şi a pregăti formulele de patente.

8. A comunica Perceptorilor constatările făcute pentru descărcări, maï înainte de a se autorisa spre a se conforma dispoşiţiilor Art. 223 din condica contrib. directe.

9. A aplica în matricule prefacerile autorisate prin staturile trimestriale, a înscrie resumatul acelor staturi, prin registrele No. 24, 25 şi 26 ce sunt îndatoraţi a ţiné şi a trimite în urmă staturile la perceptorï, ca să opereḑe prin rolurile lor acele prefaceri, în virtutea ordonanţelor speciale ce vor priimi.

10. A constata clasa la care urméḑă a se aşeḑa comercianţiï ambulanţi, aï obliga prin concursul agenţilor poliţienescï (de va cere trebuinţa) ca să mérgă la perceptore a'şi lua cuvenita patentă.

11. A ţine registre No. 8, pentru înscrierea patentabililor şi a contribuabililor ambulanţi.

12. A forma şi trimite Prefecturei la finele fie-căruia trimestru, unŭ tabloŭ No. 8 *bis* pentru toţi ambulanţiï cărora li s'a liberat patente saŭ cuitanţe de contribuţiunï prin Perceptorele despărţireï locale.

13. A ţine unŭ registru speciale No. 2, în care să înscrie tóte casele ce sunt în construcţiune saŭ reconstrucţiune, cu arĕtare pentru fie-care clădire, de epoca în care a devenit în stare de locuitŭ, precum şi anul în care acéstă clădire urméḑă a se impune la contribuţia fonciară.

Controlorele va purta cu sine acest registru, în revisiunile generale, spre a se asicura, ca nicï o clădire, reclădire, într'unŭ cuvênt, că nicï o proprietate care'şi a schimbat destinaţiunea şi consistenţa, să nu'ï scape din vedere spre a o aşeḑa la dare, îndată dupe espirarea termenuluï apĕrăreï.

14. A preţui venitul clădirilor devenite imposabiliï în unire cu Membriï comunalï şi arbitri chemaţi de Lege.

15. A încheia odată la finele fie-căruia anŭ, tablourile de constatare definitivă a tutorŭ operaţiunilor de modificări, şi ale transmite Perceptorilor în copie legalisate, îndată dupe a lor aprobare de autoritatea superiórá.

16. A preface odată la fie-care cincï aniï, matriculile generale dupe modificările operate în anniï precedenţi.

17. A da cursŭ ordinelor ce vor priimi de la Prefecţi în materie de constatare, şi comunicaţiunilor ce li se vor face de controlorï saŭ sub-controlorii altor despărţiri.

18. A libera certificate dupe cererile contribuabililor pentru cătimea dărilor, cu care sunt inscrişi în roluri.

19. A ţine arhivă regulată pentru tóte lucrările lor, a păstra şi a ţine în bună regulă, matriculele şi registrele de constatare.

20. A ţine unŭ registru de ordine, în care să înscrie regulat pe fie-care di, operaţiile sĕvêrşite în serviciul seŭ.

Copiĭ dupe acestŭ registru se vor trimite la Prefecturĕ la finele fie-căreia lunĭ, spre a se putea judeca de D-nul controlor al districtuluĭ, marşulŭ lucrăreĭ serviciuluĭ şi întrebuinţarea dilelor.

21. Biurourile controlorilor de oraşe vor fi instalate în cancelaria Perceptorilor despărţireĭ locale, ajutându-se unul cu altul, în esacta îndeplinire a datoriilor puse în sarcina fie-căruia.

TITLUL VIII.

Despre atribuţiunile adjutórelor ataşate pe lîngă controlorii de districte şi de oraşe.

Art. XVIII. Adjutórele controlorilor de districte, vor coopera cu controlorul şefŭ, şi sub direcţiunea luĭ, la tóte operaţiunile ce intereséda serviciul de constatare, precum la formarea matriculelor, a formulelor de patente, a tablourilor de patentabilĭ şi contribuabilĭ ambulanţĭ, a certificatelor şi staturilor de adaosŭ, a tablourilor generale, şi în fine la ţinerea arhiveĭ în bună regulă.

Art. XIX. Eĭ vor fi datorĭ a merge, la trebuinţă, în adjutorul controlorilor de oraşe saŭ a sub-controlorilor de plăşi dupe găsirea cu cale a şefuluĭ lor.

Art. XX. Când adjutórele controlorilor, vor fi trimise prin plăşi, eĭ se vor împărtăşi din spesele acordatc controloruluĭ şefŭ, cu suma ce de dreptŭ li s'ar cuveni, pentru serviciulŭ indeplinit în locul şefuluĭ lor, afară de casurile când aceste spese vor cădea, ca amendă, dupe dispositiunile legeĭ, în sarcina sub-controlorilor respectivĭ, în care casŭ, despăgubirea adjutórelor, pentru spesele de transportŭ, etc. se vor acoperi cu amenda ce se va împlini.

Art. XXI. Adjutórele controlorilor de oraşe vor lua parte ca şi adjutórele controlorilor de districte, la tóte lucrările din cancelaria controlorilor, la ţinerea arhiveĭ în bună regulă, şi la operaţiunile de constatărĭ în afară, dupe găsirea cu cale a şefuluĭ lor directŭ.

Art. XXII. Controlorii de districte şi ceĭ de oraşe, pe lîngă care acestĭ agenţĭ se găsescŭ ataşaţĭ, sunt şi remânŭ d'opotrivă responsabilĭ de orĭ-ce neregularităţĭ aduse de către adjutóre în operaţiunile serviciuluĭ lor.

TITLUL IX.

Despre atribuţiunile sub-controlorilor de oraşe.

Art. XXIII. Atribuţiunile sub-controlorilor, sunt cele următre:

1. A îndeplini însărcinările prevĕdute pentru controlorii de oraşe de la §1 pînă la 21.

2. A contra-semna şi a presinta la semnătura sub-prefectuluĭ, saŭ în lipsă'ĭ la semnătura întêiuluĭ adjutor, tóte staturile, tablourile de constatărĭ, rolurile, matriculile şi hărtiele de corespondenţă.

3. A da cursŭ reclamaţiunilor, ordinelor, referatelor şi comunicaţiilor ce se vor primi de la Prefectură, sub-prefecturĭ şi consiliuri comunale, în materiĭ de constatărĭ, conformŭ dispositiunilor condiceĭ contrib. directe.

4. A aduna în cursul trimestruluĭ, de la consiliele comunale, tóte certifica-

tele care se vor fi încheiat, pentru constatarea casurilor de adaosŭ şi scădĕminte, urmate în fie-care comună.

5. A cerceta şi a îngriji, ca certificatele să fie încheiate şi redactate conformŭ instrucţiilor în vigóre, ale regula pe categorii şi ale ataşa pe lîngă statu-rile prevĕdute la § 6, de la Art. 17 din mai sus.

6. A lua iniţiativa şi a da impulsiunea necesarie Consiliilor comunale rurale şi agenţilor însărcinaţi cu lucrările de constatare prin oraşele şi târgurile despărţirei lor, ca să trimită la timpŭ constatările ce sunt datorĭ a face.

7. A merge în persónă, ca să cerceteze chiar la localitatea respectivă, în presenţa autorităţilor comunale şi a arbitrilor chemaţi de lege, casurile de contestaţiunĭ ce s'ar ivi din partea contribuabililor, şi acelea care ar da locŭ la îndoelĭ saŭ neînţelegerĭ şi complicaţiunĭ în constatarea şi apreciarea materieĭ imposabile.

8. A transmite Casierilor particolarĭ, copiĭ esacte dupe tablourile de resumatul rolurilor şi dupe acela de constatarea definitivă, dupe ce ele se vorŭ fi aprobatŭ, spre a se încărca la venit cu totalul lor şi ale servi de normă la strîngerea dărilor şi achitarea rĕmăşiţelor.

9. A se ocupa cu osebită îngrijire de constatările ce urmĕdă a se îndeplini de perceptorĭ de prin târgurile şi oraşele aflate în ocolul plăşeĭ.

10. A ţine arhivă separată pentru tóte lucrările de constatare, a păstra şi a ţine în bună regulă, tablourile de constatare, precum: matriculele, registrele şi alte documente.

11. A face revisiunea generală, prevĕdută la Art. 155, din condica contribuţiunilor directe, avênd dreptŭ la o despăgubire anuală, pentru spesele transportuluĭ, ce vorŭ face prin comune. Acéstă despăgubire se va prevedea prin budgetul Statuluĭ cu începere de anul 1865.

12. A ţine unŭ registru de ordine, în care să înscrie regulat pe fie-care di, operaţiile sĕvĕrşite în serviciul sĕŭ.

Copiĭ esacte dupe acest registru, va transmite la Prefectură spre a se putea vedea şi apreţui de D. Controlor al districtuluĭ, marşul lucrărilor serviciuluĭ şi întrebuinţarea dilelor.

Art. XXIV. Biuroul Sub-controlorilor va fi instalat în cancelaria Sub-prefectureĭ, şi vorŭ fi adjutaţi la trebuinţă, în lucrările de constatare, de către ceĭ lalţi amploiaţi administrativĭ, care vor da cursŭ lucrărilor de constatare cerute de urgenţă, când Sub-controlorii ar fi duşĭ prin comune pentru serviciul constatărilor, saŭ ar lipsi în congediŭ.

TITLUL X.

Despre admisibilitatea şi îndatoririle surnumerarilor.

Art. XXV. Admiterea surnumerarilor se va face în conformitate cu dispoziţiile Art. 27 şi 28 din lege.

Art. XXVI. Orĭ-ce aspirantŭ la surnumerariat, va trebui să reclame la Ministerul Financelor, admiterea sa în rangurile surnumerarilor, justificândŭ condiţiunile de admisibilitatea de mai sus.

Art. XXVII. Surnumerariĭ vor lucra sub-ordinile şefilor de biurou din Direcţia Centrală saŭ ale Controlorilor din districte, pe lîngă care sunt ataşaţi.

In urmă, surnumerariĭ de la direcţia Centrală şi ceĭ de la Prefecturĭ, vorŭ fi ataşaţi pe lîngă Controlorii, ceĭ mai esperimentaţi de oraşe, cu care vor urma în faţa loculuĭ şi Biroŭ, tóte lucrările practice relative la aşedarea Contribuţiunilorŭ.

Art. XXVIII. Controlorii însărcinaţi cu instrucţiunea şi formarea surnumerarilor, vor încunosciinţa pe Direcţia Centrală, despre măsurile ce aŭ luat, spre a

produce serviciului cel mai bunŭ folosŭ, prin zelŭ, activitatea, esactitatea şi inteligința surnumerarilor.

Astfel, Controlorii de districte vor fi datorĭ să formeze pe fie care trimestru, unŭ raportŭ special în care să arate Direcției Centrale a Contribuțiilor Directe, desvoltările necesarii, pentru fie-care operațiune, ce surnumerarii aŭ fostŭ însărcinați să facă, modul cum aŭ a îndeplini acele însărcinărĭ; conduita, gradul de aptitudine şi zelŭ ce a probat fie care surnumerariŭ.

Art. XXIX. La casŭ cândŭ, ver-unŭ Aginte de constatare, va lipsi de la postul sĕŭ, în virtutea unuĭ concediŭ mai îndelungat, saŭ din vr'o causă de bólă recunoscută şi n'ar fi în stare a îndeplini timpurariŭ datoriile postuluĭ, or va fi suspendatŭ pentru vr'o abatere conform Art. 40 din lege, atunci unulŭ din surnumerarĭ, va trebui a'l suplini în tot timpul absenței titularuluĭ, avĕndŭ dreptŭ a priimi jumĕtate din retribuțiunea Agintelui suplinitŭ.

Art. XXX. Surnumerarii în genere, nu potŭ lipsi de la serviciul lor, de cât în virtutea unuĭ congediŭ acordat.

Art. XXXI. La finitulŭ surnumerariatuluĭ de unŭ anŭ, prescrisŭ de Art. 26 din lege, surnumerarii vorŭ avea a transmite Direcției Centrale unŭ certificatŭ de către Controlorele pe lîngă care a lucrat, constatând conduita, gradul cunoscințelor şi activitatea cu care s'a osebitŭ în lucrările de constatare, asigurândŭ că surnumerariul este în stare a esercita funcția de subcontrolor, saŭ de adjutor de controlor clasa III.

TITLUL XI.

Casurĭ proibitive şi de desființare.

Art. XXXII. Orĭ-ce surnumerariŭ, care în cursŭ de 2 anĭ, nu va fi pututŭ justifica obținerea cunoscințelor necesarii, şi nu va fi presentat certificatul de la Art. 31 de mai susŭ, va fi ştersŭ din cadrulŭ Agenților serviciuluĭ de constatare.

TITLUL XII.

Despre înaintarea Agenților de constatare.

Art. XXXIII. Alegerea Agenților de constatare, care vor fi dobêndit dreptul de a fi înaintați, se va face de către Directorele Centrai al serviciuluĭ Contribuțiunilor Directe, dupe notele ce va fi dobêndit fie care Aginte la inspecțiunile făcute de Prefecți, Controlorĭ Generali şi de Controlorĭ de districte, şi care note vor trebui a fi inscrise în registrul special al personaluluĭ acestor Agenți, ce se va ține în cancelaria Direcției.

Art. XXXIV. Ca să fie cineva admisŭ, în postulŭ de subcontrolor, saŭ adjutóre pe lîngă Controlorĭ, saŭ în serviciulŭ administrației Centrale, trebue a justifica:

1. Că a trecutŭ prin rangurile surnumerarilorŭ despre care tratédă Articolu 25.

2. Că în timpul cât a funcționat ca surnumerariŭ s'a silit a dobândi cunoscințele necesarii despre atribuțiunile Agenților de constatare şi a da probe de capacitate, zelŭ şi integritate în tot cursul stagiuluĭ sĕŭ.

Inaintarea aginților.

Art. XXXV. Înaintările se vor face gradatŭ de la postulŭ de sub-controlorŭ la acel de controlor Clasa IV;

De la postul de Controlor clasa IV la clasa III.
— — Controlor clasa III la clasa II.
— — Controlor clasa II la clasa I.
— — Controlor clasa I șefŭ de biuroŭ
— — de la Șefŭ de Biuroŭ la controlor general.

și așa mai departe, se va urma în conformitate cu dispositiile Art. 36 din lege.

Art. XXXVI. Nimenĭ nu va putea fi înaintatŭ la o clasă saŭ la unŭ gradŭ superior, de cât atuncĭ când va fi fonctionat 2 anĭ în clasa imediat inferióră.

Art. XXXVII. Titlurile ce se cerŭ de la unŭ aginte, spre a avea dreptŭ la înaintare, sunt cunoscințele, zelul și esactitatea cu care a îndeplinit serviciulŭ; vechimea vine îndată dupe condițiunile de mai susŭ.

Art. XXXVIII. Amploiații direcțiuneĭ Centrale a Contribuțiunilor Directe, aŭ aceléși drepturĭ la înaintare în serviciulŭ din afară, precum aŭ și aginții esteriorĭ în serviciul din întru alŭ administrației.

Art. XXXIX. Posturile vacante ivite parțial, și într'unŭ interval mai puțin de 2 anĭ, se vor da Agenților cari se vor fi deosebit prin zelŭ, cunoscințe și stăruințe în serviciŭ.

Art. XL. In casŭ cândŭ 2 saŭ mai mulțĭ aginți da constatare, vorŭ avea drepturĭ câscigate de înaintare, atuncĭ postul vacant se va da prin concursŭ între aspiranți, preferânduse cel mai capabil.

Art. XLI. Concursul pentru postul vacant se va face înaintea unuĭ juriŭ compusŭ din persóne competinte în acéstă materie și arĕtate la Art. 44 și 45.

Art. XLII. Concursul va fi înscrisŭ și oral.

Concursul înscrisŭ se va da asupra a 2 teme trase la sorți din tóte titlurile legislative și reglementarĭ cuprinse în condica Contribuțiunelor Directe.

Concursulŭ oral, va fi asupra a treĭ teme trase iarăși la sorți dintre titlurile de mai sus.

Temele vor fi unele și aceléși pentru toți candidații.

Art. XLIII. Resultatul concursuluĭ se va constata prin procesŭ-verbal subscrisŭ de membriĭ juriuluĭ.

Acestŭ procesŭ-verbal, din preună cu temele tratate de concurenți, cu notele dobêndite și cu titlurile ce vor posedo, despre cunoscințele acesteĭ specialități, saŭ orĭ-ce alte acte justificative despre serviciile sĕvîrșite, se vor supune de către Directorele central al serviciuluĭ, la cunoscința Ministruluĭ Financelor, care va decide numirea celuĭ meritant.

Art. XLIV. Pentru serviciul interior, juriul se va compune din Directorele central al serviciuluĭ Contribuțiunilor Directe și de persónele ce se vor numi adhoc, dintre fonctionariĭ principali aĭ Ministeruluĭ Financelor.

Art. XLV. Pentru serviciul esterior, juriul se va compune din Prefectul districtuluĭ ca Președinte (iar în lipsăĭ de Directorele Prefectureĭ) de Casierul general și de Directorele saŭ Controlorele Contribuțiunilor Directe al districtuluĭ.

TITLUL XIII.

Despre residența aginților.

Art. XLVI. Controlorele districtual (mai târdiŭ Directorele Contribuțiunilor Directe al districtuluĭ) 'și are residența în capitala județuluĭ.

Art. XLVII. Controloriĭ ceĭ-l-alțĭ 'și aŭ residența lor în orașul și cartierul unde sunt numițĭ d'împreună cu adjutórele lor.

Art. XLVIII. Sub-controloriĭ 'și aŭ residența la tactul plășiĭ.

Art. XLIX. Toți agenții sunt obligați a locui chiar în circonscripția Controluluĭ stabilitŭ mai susŭ, orĭ ce altă reședință, trebue să fie autorisată de Direcția Centrală.

Art. L. Agenții carii nu vor priimi, la casuri de neapărată trebuință a serviciului, să fie transferați dintr'unu Districtu la altul, nu vor putea pretinde la o repede înaintare.

TITLUL XIV.

Despre congedii.

Art. LI. În general, nici unu aginte, fie din serviciul interior, fie din cel esterior, nu va putea să lipséscă de la datoriile postului cu care este însărcinatu, pentru ver o causă străină serviciului séu, nici să intrerupă esercițiul funcțiunei séle, fără unu congediu al Prefectului, saŭ fără o autorisare a Direcțiunei centrale a Contribuțiunilor Directe.

Art. LII. Congediul acordatu de Prefectură unui aginte, nu va putea să covîrșéscă terminul de 8 dile.

Art. LIII. Agintele ce va avea nevoe de unu congediu mai mare, se va adresa prin Prefectură cu cerere la Ministerul Financelor, arătând motivul cereréi, persóna ce 'l ramplaséda provisoriu, și asigurând că serviciul nu va putea suferi din lipsă, vr'o înapoere.

Art. LIV. Sub-controlorii vor cere congediu de la sub-prefectu, care nu va putea fi mai mare de 8 dile.

Daca trebuința ar reclama unu congediu mai lungu, autorisarea va trebui a se cere de la Prefectura districtului, de către sub-prefecții locali, cu deslușiri de mĕsurile luate pentru îndeplinirea sarcinilor sub-controlorilor în timpul congediului.

Art. LV. Ori care aginte ar lipsi de la postul séu, fără o autorisare formale a antoritâților superióre, de care depinde, saŭ va întârdia de a veni la post dupe espirarea congediului ce ar fi avut, va fi supusu drept amendă, la îndouită reținere a lefi, pe tot intervalul cât 'și a negligiat datoriile postului seu, care nu va putea trece peste 15 dile.

În casu de recidivă, se va supune penalităților prescrise de Art. 40 din lege.

TITLUL XV.

Despre interimaturi.

Art. LVI. În casu de absență, saŭ de vacanță a postului de Controlor al districtului, adjutorul seu este însărcinat provisoriu cu îndeplinirea datoriilor postului acestui șefu de serviciu; acolo însĕ, unde nu esistă adjutóre de Controlori, adinterimul va fi ținutu de raportorulu statisticu al districtului.

Art. LVII. În casu de absență, saŭ vacanță a postului de controlor de orașu, adjutorele acestuia, saŭ în lipsă, Controlorulu districtualu, ori Perceptorul local, este însărcinatu cu îndeplinirea atribuțiunilorŭ postului vacant, în virtutea unui special ordin alu Prefectureĭ.

Art. LVIII. În fine, în casu de absență, saŭ vacanță a postului de sub-controlor al plășii, adjutorul controloruluĭ districtual saŭ ver unulu din surnumerariĭ ceĭ mai capabilĭ, iar în lipsa'ĭ, adjutorele primaru alu Sub prefectului, este însărcinat cu îndeplinirea timporariă a postului vacantu.

Art. LIX. Surnumerariĭ (pe unde vorŭ fi) osebit de casul prevĕdut la Art. precedent și celu de la Art. 29 de mai susu, ținu locului agintelui, pe lîngă care se găsescu atașați în casul de absență, împedicare saŭ vacanță, iar daca agintele va avea unu adjutor, se va observa în privința surnumerarilor, ordinulu de ierarșie.

Art. LX. Surnumerariĭ ce vor fi chemați de dreptu a împlini provisoriu sa-

canța ocasionată prin retragerea titularuluĭ, se vorŭ bucura de jumĕtate retribuțiunea saŭ indemnitatea afectată acestuĭ postŭ, pentru sĕvêrșirea diferitelor operațiĭ de constatare.

TITLUL XVI.

Despre predarea serviciuluĭ de către vechiul aginte în primirea nouluĭ numitŭ.

§ *I. Controlorĭ saŭ directorĭ de districte.*

Art. LXI. Când Controlorele districtualŭ va înceta din esercițiul funcțiuneĭ sale în districtul în care fusese numitŭ pînă atuncĭ, spre a fi transferatŭ în altŭ districtŭ, saŭ din alte cause, vechiulŭ aginte este obligatŭ ca, la eșirea sa din serviciŭ, să predea în primirea succesoreluĭ seŭ, archiva, matriculele, registrele, tablourile, staturile și orĭ ce alte acte relative la serviciulŭ Contribuțiunilorŭ Directe, cu care a fostŭ însărcinat în acel districtŭ.

Art. LXII. Cu acéstă ocasiune se va forma de către amânduoĭ agenții, unŭ procesŭ-verbal de predare în 2 esemplare, în care se va detalia numerul și natura obiectelor predate, precum și gradul înaintării saŭ înapoerii lucrărilor serviciuluĭ de constatare din acel districtŭ.

Unul din aceste 2 esemplare, se va înainta la Direcțiunea centrală a contribuțiunilor directe, iar celŭ-l-altŭ se va păstra în Archiva Biurouluĭ contribuțiunilor directe de district; ele urmédă a fi subsemnate de amêndouĭ agenții și legalisate de Prefectŭ.

Model

Proces-verbal de predarea pieselor ce compune archiva Direcțiuneĭ districtuale.

Astădĭ la . . . . . Noĭ subsemnațiĭ, adunândune la . . . . spre a recunósce numĕrul și natura pieselor ce compune archiva biurouluĭ contribuțiunilor directe, amŭ constatat resultatul urmĕtor:

No. corent.	No. bucăților, volumelor saŭ dosarelor predate.	Natura pieselor, matriculele, registre, tablourĭ, hărtiĭ și altele	Diferite observațiunĭ.

Acestŭ procesŭ-verbal s'a făcut în dublu-esemplarŭ, sub-semnatŭ de noĭ ş vidatŭ de Prefectură.

— —

Art. LXIII. Hârtiile şi actele care vor fi făcênd parte din operaţiunile Biurouluĭ, iar nu din archivă, urmédă a fi deosebite şi aşedate la sfîrşitul procesuluĭ-verval, cu observaţiunĭ detaliate despre marşul şi situaţiunea lucrărilor serviciuluĭ contribuţiunilor directe.

Art. LXIV. Efectuânduse cu chipul acesta predarea pieselor de maĭ sus, nuoul titular remâne pe viitor responsabil de buna întreţinere a acestor piese, şi prin urmare de grabnica terminare a operaţiilor înapoiate.

§ *II. Controlorĭ de oraşe şi sub-cotrolorĭ.*

Art. LXV. Tot cu modul de maĭ sus se va opera şi predările serviciuluĭ de controlorĭ de oraşe şi sub-controlori de plăşĭ.

Art. LXVI. Acum cu ocasiunea instalărĭĭ actualilor agenţĭ, în posturile de controlorĭ, se va forma de către fie care agent, o dată pentru tot-dea-una, unŭ inventariŭ general, despre tóte actele şi documentele aflate statornic în Biuroŭ spre a se lua de basă la eşirea lor.

TITLUL XVII.

Dispositiunĭ generale.

Art. LXVII. Controlorii de districte vor primi concursul copiştilor Prefectureĭ în tóte lucrările serviciuluĭ lor de constatărĭ.

Art. LXVIII. Eĭ sunt scutiţĭ de orĭ ce amesticŭ în lucrările generale ale Prefectureĭ, afară de casurile când ar fi terminat tóte lucrările lor din Biuroŭ şi din afară, şi sunt fără lucrare saŭ când ar avea prea puţin de lucru.

LEGE

(In P. St. decret. 5 decem. 1864, prom. 10 decem. 1864).

Pentru vînd̦area tutunuluĭ şi tabaculuĭ ca dreptŭ esclusivŭ al Statuluĭ.

TITLUL I.

Despre dreptul esclusivŭ al Statuluĭ asupra vînd̦ărĭĭ tutunuluĭ şi tabaculuĭ.

Art. I. Statul este singur în dreptŭ a vinde tutunul şi tabacul strein saŭ indigen, sub orĭ ce formă şi cualitate, în tótă întinderea ţerĭĭ.

Art. II. Nimenĭ nu póte fi în dreptŭ să cultive tutunul în tótă întinderea ţerĭĭ, de câ pentru regia statuluĭ saŭ pentru esportaţiune.

TITLUL II.

Despre cultura tutunuluĭ.

Art. III. Orĭ cine va voi a cultiva tutunul în ţéră va fi dator a face decla-

rațiune, și a dobîndi o autorisațiune specială. care va indica numele cultivatorului, localitatea, întinderea pămêntului ce ar dori să cultive și cuantitatea recoltei.

Art. IV. Autorisațiunile de cultură se vor acorda de către o Comisiune compusă de prefectul, de controlorul districtului pentru contribuțiuni directe, și de unŭ membru al comitetului permaninte. Acéstă comisiune iea titlul de *Comisiunea districtuală de regie.*

La cererea autorisațiunii, cultivatorii vor fi datorĭ a declara cătimea ce voescŭ a cultiva pentru regie și aceea pentru esportațiune.

Art. V. Minimum întinderii de pămênt pentru care se va putea acorda autorisațiune va fi de unŭ pogon.

Art. VI. Cultivatorii vor fi datorĭ a lucra neapĕrat tótă întinderea de pămênt, pentru care a luat autorisațiune, și care va trebui să fie la o laltă, fără a putea trece în nicĭ unŭ casŭ cu plantare peste acea întindere.

Art. VII. Autorisațiunile de cultură vor fi personale, și nu se vor putea transmite altora fără încuviințarea regiei.

Art. VIII. Cantitatea tutunului ce se va fi obligatŭ cultivatorulŭ a produce pentru regie, va trebui a o preda întrégă la timpul recoltei în priimirea agenților însărcinați cu acésta.

Art. IX. La întîmplare când, din causa nerodirei saŭ alte accidente, cultivatorul va observa că plantațiunea sa nu va produce cătimele pentru care ar fi obligat, este dator a încunoscĭința pe agenții regiei ca să vie a constata faptulŭ înainte de timpulŭ recoltei.

TITLUL III.

Despre fabricațiunea de depositele generale și districtuale ale regiei.

Art. X. Fabricațiunea tutunului și a tabaculŭi în mod de a putea fi dată în consumațiune sub diferite forme, se operéză numaĭ în fabricele Statului ce se vor instala în treĭ orașe principale ale țerii, ce urméză a se alege în apropierea localităților unde se cultivéză maĭ multŭ tutunul indigenŭ, și în acelea unde se póte face maĭ cu înlesnire importațiunea celuĭ străin.

Art. XI. La fie-care fabrică se vor stabili, sub ordinile și supravegherea Ministruluĭ Financelor, amploiațiĭ necesarĭ pentru fabricațiune, conservare și control. Atribuțiunile și gradul respunderĭ fie-căruia în parte, dupe posturile ce ar ocupa, se vor precisa prin regulamentul de aplicațiunea legeĭ de față.

Art. XII. Pentru adunarea tutunului recoltatŭ în țéră pe fie-care anŭ, și a celuĭ importatŭ din străinĕtate, precum și pentru pregătirea și fabricarea luĭ, se vor înființa magaziĭ de deposit generale în punctele de căpetenie, și magaziĭ secundare în fie-care district; iar pentru vîndare cu amĕnuntul se vor concede brevete pentru stabilire de cantóre (biurourĭ de debit) în tóte localitățile și în numerul necesar.

TITLUL IV.

Despre vîndări.

Art. XIII. Vîndarea tutunului și a tabaculuĭ se face în deposite și în Biurourile de debit anume desemnate pentru asemenea finit. Depositariĭ sunt singurĭ în drept a vinde debitanților, și acestia (debitanțiĭ) publiculuĭ, dupe regulele ce se vor precisa prin regulamentul pentru aplicațiunea legiĭ de față.

Art. XIV. Debitanțiĭ, spre a fi recunoscuți legal, urmédă să aibă în tot timpul acte de recunóscere ale regieĭ (brevet).

Art. XV. Vîndarea se face tot d'auna numaĭ pe bani gata, calculânduse modul în cursul fisculuĭ.

Art. XVI. Debitanţilor în genere, se acordă sub titlu de Comision de vîndare, o scădere asupra valoriĭ tutunuluĭ saŭ tabaculuĭ ce li s'ar da spre vîndare.

Acestă scădere, precum şi tarifa dupe care urmédă a se vinde publiculuĭ diferitele sorte de tutunŭ şi tabacŭ, se va ficsa anual printr'unŭ Decretŭ Domnescŭ urmatŭ dupe ascultarea Consiliuluĭ de Statŭ, dupe raportul Ministruluĭ Financelor.

Art. XVII. Osebit de diferitele sorturĭ ale tutunuluĭ şi tabaculuĭ fabricat de regie, administraţia eĭ reguléză dupe trebuinţele localnice şi vîndarea de tutun fabricat în străinĕtate; se înţelege tot în localurile de deposite şi biurourile de debit, în cătimele ce se vor desemna prin regulamentul pentru aplicarea legiĭ de faţă.

Art. XVIII. Tutunurile şi tabacurile se potŭ vinde de regie şi pentru esportaţiune, cu preţurile ce se vor ficsa de Ministrul Financelor, dupe espertisă prealabilă, cu aprobarea şi a Consiliuluĭ Ministrilor.

Dreptul vămiĭ de esportaţiune privesce pe cumpĕrător.

Art. XIX. Tarifa de preţurile cu care s'ar regula vîndarea tutunuluĭ şi tabaculuĭ de orĭ ce fel pe fie-care anŭ, urmédă a se afişa imprimată în fie-care biuroŭ de vîndare. Daca se va dovedi că vre unŭ debitant ar cere preţurĭ maĭ redicate de cât cele coprinse în tarifa publicată pentru timpul în care s'ar urma vîndarea, acelaŭ debitant i se va redica dreptul acordat, şi el va fi pasibil de pedépsa prevĕdută de codul penal pentru concusionarĭ.

TITLUL V.

Despre esportaţiune.

Art. XX. Cultivatoriĭ cari ar dori să cultivede tutunul pentru esportaţiune, urmédă a cere autorisaţiunea speciale tot de la Comisiunea judeţiană ce se va institui dupe dispositiunile Art. IV. din Legea de faţă.

Autorisaţiunea pentru esportaţiune se va acorda persónelor recunoscute solvabile şi acelora carii vor putea da garanţiĭ îndestulătóre, că se vor ţine de unŭ asemenea angajamĕnt şi că se vor conforma întocmaĭ tutor dispositiunilor statornicite în acésta.

Art. XXI. Esportaţiunea va trebui să fie efectuată pînă la 1 August al anuluĭ care va urma dupĕ recoltă afară, numaĭ de casul când cultivatorul va avea dobêndită autorisaţiunea de a prelungi acel termenŭ, care însă nu va putea trece de 1 Septembre; şi o asemenea prelungire nu va fi acordată, de cât numaĭ când cultivatoriĭ vor putea justifica că recolta pentru asemenea destinaţiune ar fi intactă.

Art. XXII. În casŭ când din diferite împrejurărĭ, demne de luat în consideraţiune, esportarea nu se va fi putut efectua pînă la 1 Septembre, se va putea acorda esportarea şi dupe acel termenŭ; însă într'unŭ asemenea casŭ, cultivatoriĭ suntŭ datorĭ să depuiă cătimea de esportat în complectŭ în magaziele Regieĭ. Cătimele ast-fel depuse se conservă pînă la esportare, plătindu-se de cultivator cheltuelele de magazinagiŭ şi altele, dupe tarifa speciale ce se va întocmi şi publica la timpŭ.

TITLUL VI.

Dispositiunĭ proibitive şi penale.

Art. XXIII. Tutunurile şi tabacurile fabricate în străinĕtate, din orĭ ce ţĕră

ar fi, sunt proibate la intrare pe teritoriul ţĕriĭ, afară numaĭ când ele (tutunurile şi tabacurile), s'ar aduce pentru contul Regieĭ, — Acéstă regulă privesce şi chiar pe voiajiorĭ cărora, dupĕ o trecere de o lună de la promulgarea Legeĭ de faţă şi pe viitor, nu li se va îngădui a avea asuprăle de cât o cătime pînă la o jumĕtate chilogramŭ pentru intrebuinţarea personale. Orĭ ce cătime ce va întrece jumĕtate chilogramŭ, spre a se putea întroduce în ţéră va fi supusă uneĭ tacse equivalente cu macsimum preciurilor cu cariĭ Regia ar vinde tutunul consumătorilor.

Dacă tutunul va fi în ţigărĭ se va preleva macsimul preciuluĭ aşeḍat pentru ţigărĭ.

Art. XXIV. Tabacurile şi tutunurile în foĭ saŭ fabricate, când ar fi în cătimĭ maĭ mare de cât jumĕtate chilogramŭ nu potŭ circula în năuntrul ţĕriĭ, fără a fi revestite de marca Regieĭ saŭ fără unŭ biletŭ a agentuluĭ fiscal competent.

În casŭ de contravenţiune la regulele coprinse în acest articol, cătimea ce trece peste cea încuviinţată de Lege se confiscă, şi contravenientul se va supune şi la o amendă de 100 leĭ pentru fie care chilogramŭ.

Art. XXV. Nimenĭ nu póte avea în posesiunea sa tabacurĭ şi tutunurĭ în foĭ, dacă nu este autorisatŭ a cultiva.

Nimenĭ nu póte avea în posesiunea sa tutunurĭ fabricate şi tabacurĭ de cât numaĭ din acelea provenite din manufacturele Regieĭ, şi o asemenea provisiune nu póte trece cătimea de unŭ chilogramŭ de nu va fi revestite cu mărcile şi vignetele Regieĭ. Contravenţiunile (călcările) la acéstă din urmă regulă se pedepsescŭ confiscându-se şi supuindu-se la o amendă de 120 leĭ de fie care douĕ chiograme.

Amenda în nicĭ unŭ casŭ nu póte fi maĭ mare de cât de 3000 leĭ.

Pentru nesolvabilĭ, amenda se póte înlocui cu închisórea de la 24 ore pînă la o lună.

Art. XXVI. Tutunurile găsite plantate fără autorisaţiunea prealabile, chiar de s'ar declara că ar fi pentru aprovisionarea Regieĭ, saŭ pentru esportaţiune, se desfiinţéḍă de către agenţiĭ fiscalĭ cu cheltuéla cultivatorilor, dupĕ constatarea faptuluĭ prin procesŭ verbal subsemnat şi de autoritatea comuneĭ respective. — Osebit, călcătoriĭ reguleĭ suntŭ condemnaţĭ şi la o amendă de 60 leĭ pentru fie care sută de cotóre saŭ la unŭ arestŭ de la 24 ore pînă la 3 ḍile, dacă plantaţiunea ar fi pe unŭ terîmŭ deschisŭ, şi de 100 leĭ saŭ la unŭ arestŭ de la 3 pînă la 8 ḍile, dacă ar fi făcutŭ pe unŭ terîmŭ îngrădit.

Se esceptéḍă de la acéstă regulă proprietariĭ cariĭ ar cultiva tutunul în grădinile lor, întru cât acéstă cultivare nu ar trece peste o întindere de optŭ metri patraţĭ.

Art. XXVII. Autorităţile comunale suntŭ responsabile către Regie pentru plantaţiunile ilicite (neautorisate) de tutunŭ ce ar fi făcute pe o localitate comunale când autoriĭ (plantatoriĭ) ar rĕmânea necunoscuţĭ.

Art. XXVIII. Se consideră ca fabricanţĭ frauduloşĭ particulariĭ la cariĭ s'ar găsi multe saŭ diferite maşinĭ din cele ce obicĭnuitŭ se întrebuinţéḍă la fabricaţiunea tutunuluĭ şi tabaculuĭ; când însă tot de o dată s'ar găsi la dânşiĭ şi tutunŭ nerevestit cu marca Regieĭ, foĭ naturale saŭ în preparare în cătime ce ar trece jumĕtate chilogramŭ.

În asemenea casŭ, când adică s'ar găsi tot de o dată şi unelte şi tutunŭ, ele se poprescŭ şi călcătoriĭ se supunŭ osebitŭ la o amendă de la 50 pînă la 500 leĭ saŭ la unŭ arestŭ de la 24 ore pînă la 8 ḍile.

În casŭ de recidivă amenda saŭ arestul se îndoescŭ.

Art. XXIX. Orĭ cine s'ar găsi vênḍênd fraudulos în locuinţa sa, saŭ ca colportor tutunŭ saŭ tabacŭ, se va supune la o amendă de la 500 pînă la 1000 leĭ saŭ la unŭ arestŭ de la 24 ore pînă la o lună confiscându'i-se şi tutunul săŭ tabacul popritŭ. Fraudatoriĭ saŭ colportoriĭ de acestŭ felŭ se vor conduce

*

îndată înaintea autorităţii poliţienesci, care de acordŭ cu agentul fisculuĭ competentŭ cel maĭ apropiatŭ, decide, prin închiere de procesŭ verbal, suma amendeĭ, saŭ dacă prevenitul trebue ţinut în arestŭ saŭ liberatŭ pe garanţă solvabilă.

Art. XXX. În casŭ de vindere fraudulósă de tutunŭ saŭ tabacŭ în case particolare saŭ prin colportagiŭ, orĭ cine ar popri saŭ ar da adjutor la poprirea fraudatoruluĭ are dreptŭ o primă de o a treia parte a valorĭĭ tutunuluĭ saŭ tabaculuĭ confiscatŭ. Prima nu se dă de cât dupĕ decisia definitivă a autorităţiĭ competente.

Art. XXXI. Amploiaţiĭ contribuţiunilor directe şi indirecte, aĭ Vămilor şi aĭ municipalităţilor, toţĭ agenţiĭ poliţieĭ judiciare, şi în genere amploiaţiĭ administrativĭ şi fiscalĭ juraţi potŭ încheia procesŭ verbal de confiscare şi a cere globirea saŭ arestarea fraudatorilor de orĭ ce catigoriă.

Toţi amploiaţiĭ aretaţĭ, afară de ceĭ aĭ contribuţiunilor indirecte şi aĭ Regieĭ potŭ constata faptele de fraudă, numaĭ afară de domiciliurile particolarilor; iar amploiaţiĭ contribuţiunilor indirecte şi aĭ Regiĭ potŭ face constatare şi în domiciliŭ, însă numaĭ cu autorisaţiunea înscrisă a Preşedinteluĭ Tribunaluluĭ şi prin asistenţa unuĭ comisarŭ de poliţiă saŭ de unŭ membru al autorităţiĭ comunale care va şi subscrie procesul verbal. Resultatul dobêndit dupĕ esecutarea disposiţiunilor procesuluĭ verbal se supune comisiuneĭ, districtală de Regiă.

Art. XXXII. Apelul contra decisiunilor luate pentru confiscărĭ, amende şi arestărĭ dupĕ disposiţiunile din articolele precedente, se facŭ la comisiunea judeţiană de Regiă instituită dupe Art. IV de maĭ sus. Recursul se face la Consiliulŭ de Stat.

TITLUL VII.

Disposiţiunĭ transitorĭĭ.

Art. XXX. Dupe o lună de la promulgarea legeĭ de faţă, nimenĭ nu maĭ are dreptŭ a maĭ importa în ţĕră tutunŭ saŭ tabacŭ străinŭ, afarĕ de cel ce s'ar constata comendat înainte de promulgarea acesteĭ legĭ, care va urma a fi îngăduit dupe regulĭ.

Art. XXXIV. Pentru desfacerea cătimelor de tutunŭ şi tabacŭ ce aŭ astădĭ în posesiune comercianţiĭ şi cultivatorĭĭ, li se acordă unŭ termenŭ pînă la 1 Maiŭ 1865, de cândŭ va începe vêndarea tutunuluĭ în regiă pe séma Statuluĭ.

Art. XXXV. La espirarea acestuĭ termenŭ, orĭ cine va poseda vre o cătime de tutunŭ saŭ tabacŭ, pentru comerciŭ, saŭ pentru propria sa întrebuinţare, va fi dator să 'l aducă la depositele regieĭ cele maĭ apropiate, spre a cântări, impacheta, revesti cu marca regieĭ şi înventora, plătind pentru acésta o taxă ce se va ficsa şi afişia la timpŭ.

Art. XXXVI. Aceĭ carĭĭ, la 1 Maiŭ, vor avea vre o cătime de tutunŭ saŭ tabacŭ nedesfăcut, aŭ facultatea ca, în locŭ de a'l supune la împachetare, să între în negociare pentru vêndarea luĭ către regia Statului, saŭ să'l esportese.

Art. XXXVII. La 1 Iuniŭ 1865, adică dupe o trecere de o lună de la espirarea termenuluĭ ficsat pentru împachetare şi înventorare, orĭ-ce cătimĭ de tutunŭ saŭ tabacŭ se vor găsi la comercianţi saŭ la particolarĭ, maĭ mult de unŭ chilogramŭ, nerevestitŭ cu marca regieĭ, se vorŭ confisca pe séma Statuluĭ.

Art. XXXVIII. De la 1 Iuliŭ 1865 adică dupe confiscarea cătimelorŭ ce se dovedi nerevestite cu marca regieĭ, vor fi pasibilĭ şi de plata amendelor prevĕdute la Art. de maĭ sus.

Art. XXXIX. Contractele care, la promulgarea legeĭ de faţă, s'ar găsi încheiate de diferilele Municipalităţi pentru dreptulŭ de acsizŭ asupra tutunuluĭ şi tabaculuĭ, remânŭ a fi respectate pînă la espirarea termenelor ce ar conţine. Se înţelege însă că numaĭ în comunele pentru care ar esista asemenĭ contracte, şi

numaĭ în intervalul arĕtat, (pînă la espirarea termenuluĭ de contractare) pe lîngă preţul de vênd̦are al regieĭ, statornicit prin tarifa ce se va publica, se va îngădui împlinirea şi a dreptuluĭ de acsizŭ în mărginirea stipulată prin contractŭ. Iară de la espirarea termenilor de contractare, tutunurile şi tabacurile se vor da spre consumaţiune în tótă ţéra, numaĭ cu preţurile statornicîte prin tarifele anuale, şi numaĭ prin regiă.

TITLUL VIII.

Despre administraţiune şi despre admisibilitatea şi respunderea funcţionarilor şi Agenţilor regieĭ.

Art. XL. Regia tutunuluĭ şi a tabaculuĭ este pusă sub privigherea directă a Ministruluĭ Financelor. Tóte disposiţiunile şi instrucţiunile relative, nu potŭ emana de cât de la acestŭ Ministru.

Pentru îndeplinirea lucrărilor ce privescŭ în acésta pe administraţia centrală (Ministerul Financelor), se vor stabili amploiaţiĭ necesariĭ, prevĕdêndu-se retribuţiunile în budgetul generalŭ al Statuluĭ.

Art. XLI. Amploiaţiĭ administraţiuneĭ centrale, ca şi Şefiĭ de fabricaţiune, magasinerĭ, inspectorĭ, Controlorĭ, şi într'unŭ cuvênt toţĭ funcţionarĭ şi Agenţiĭ esteriorĭ aĭ regieĭ, afară de debitanţĭ, la instalare, vor trebui să depuiă legiuitul jurămênt. Debitanţiĭ nu sunt supuşĭ la jurămêntŭ.

Art. XLII. Pentru regia tutunuluĭ, osebitŭ de funcţionarĭ ce trebuescŭ numiţĭ ad-hoc, trebuinţele relative se vor îndeplini şi prin ceĭ-alţĭ Agenţĭ fiscalĭ pentru contribuţiunele directe şi indirecte.

Art. XLIII. La numirile debitanţilor, se vor preferi, la punerea în aplicare a acesteĭ legĭ, ceĭ carĭĭ ar fi cunoscuţi că aŭ întreprinsŭ fabricarea (tăiarea, facerea de ţigărĭ, alegerea, aşedarea în bohcele şi teancurĭ a tutunuluĭ) saŭ vênd̦area de tutunŭ şi tabacŭ; ĕră pe viitor se vorŭ preferi amploiaţiĭ bĕtrânĭ lipsiţĭ de resurse îndestulătórie de esistenţă, cum şi veduvele lor şi ale militarilor.

Art. XLIV. Depositarĭĭ generalĭ şi districtalĭ prin Ministerul Financelor, daŭ comptŭ directŭ către Curtea de Compturĭ pentru întrebuinţarea tutunuluĭ, tabaculuĭ şi orĭ-ce obiecte li s'ar fi încredinţat. Sumele ce încăsezŭ din vênd̦ărĭ le varsă Casierilor centralĭ şi generalĭ, cu carĭĭ 'şĭ regulezŭ compturile respective.

TITLUL IX.

Disposiţiunĭ generalĭ.

Art. XLV. Pentru asta una dată, preţurile cu care se vor cumpĕra de regiă diferitele calităţĭ de tutunŭ şi tabacŭ, aflate în comerciŭ la 1 Maiŭ, şi pe care comercianţiĭ vor declara că voescŭ a le vinde regieĭ, precum şi cătimele trebuitóre regieĭ din recolta anuluĭ, se vor ficsa şi publica în cursul luneĭ Martiŭ 1865.

În viitor publicarea tarifelor de cumpĕrare se va face pe fie-care anŭ în luna luĭ Octomvrie, pentru recolta anuluĭ viitor.

Art. XLVI. Îndată dupĕ recoltă, toţĭ cultivatorĭĭ suntŭ datorĭ a smulge şi a desfiinţa tóte cotórele şi rădĕcinile plantaţiuneĭ, spre a nu se da ocasiune de fraude prejudiciabilĭ fisculuĭ.

Art. XLVII. Încasările şi vărsările din venitul regieĭ tutunuluĭ şi tabaculuĭ se vor efectua ca pentru orĭ ce venit al Statuluĭ dupe basele legeĭ de Finance.

Art. XLVIII. La frontieră se scutescŭ de plata dreptuluĭ vamal de importŭ tutunurile şi tabacurile ce se vor aduce din străinĕtate pentru regiă; remâind

ca acestŭ dreptŭ să se percépă calculându-se în preţul vêndării.

Art. XLIX. Unŭ regulament speciale va precisa modul aplicaţiunii legeĭ de faţă.

Art. L. Disposiţiunile contrariĭ acesteĭ legĭ suntŭ şi remânŭ abrogate.

LECE

(In P. st. decret. 29. noem. 1864, prom. 10 Decem. 1864)

Pentru starea de asediŭ.

Art. I. Starea de asediŭ nu se póte declara de câtŭ în casŭ de pericolŭ iminentŭ pentru ordinea şi siguranţa publică.

Art. II. Domnitorul are dreptul a declara starea de asediŭ în unul saŭ maĭ multe districte.

Art. III. Declararea stăreĭ de asediŭ arată comunile, plăşile, saŭ districtele la care se aplică.

Art. IV. Îndată ce se va declara starea de asediŭ, puterile de care era investită autoritatea civilă pentru menţinerea ordineĭ şi poliţiă, trecŭ în totul saŭ în parte în mânele autorităţeĭ militare.

Prin urmare, autoritatea civilă urmédă a esersa acelea din îndatoririle sale, de care nu a fostŭ desărcinată de puterea militară.

Art. V. Tribunalele militare potŭ fi chemate a cerceta tóte crimele şi delictele în contra siguranţeĭ Statuluĭ, în coutra. Constituţieĭ, în contra ordineĭ publice, orĭ care arŭ fi calitatea autorilor principalĭ şi a complicilor.

Art. VI. Autoritatea militară are dreptul:

1. D'a face percuisiţie orĭ când şi orĭ unde va cere trebuinţa.

2. Autoritatea militară are dreptul a depărta pe certaţiĭ în judecată (Art. 7 Cod. Procedureĭ criminale) şi pe indivíduĭ carii n'aŭ domiciliul lor în locurile supuse stăreĭ de asediŭ.

3. D'a ordona depunerea armelor şi muniţiilor şi de a proceda la căutarea şi ridicarea lor.

4. D'a opri publicaţiile şi adunările pe care ea le va crede de natură a escita saŭ a întreţine desordinea.

Art. VII. Cetăţeniĭ, de şi în stare de asediŭ, urmédă cu tóte astea a esersa tóte acele drepturĭ garantate prin Constituţiune, care nu suntŭ suspense în virtutea Articolilor precedenţi.

Art. VIII. Domnitorul are dreptul a ridica starea de asediŭ, când va crede liniscea destul de stabilă.

Art. IX. Dupe redicarea stăreĭ de asediŭ Tribunalele militare urmédă a cerceta crimele şi delictele a căror urmărire le fusese încredinţată.

DECRETU

(Din 7 Decem. 1864, prom. 11 Decem. 1864)

Pentru armele comuneĭ Bucurescĭ.

Art. I. Armele comuneĭ Bucurescĭ se vor compune în modulŭ următorŭ: Unŭ scutŭ cu sântulŭ marele martirŭ Demetriŭ (patronulŭ oraşiuluĭ), natu-

rale, pe câmpŭ de azurŭ, surmontatŭ de o corónă murale şi terminat de o eşérpă tricoloră, avêndŭ de tenenţiă, la dextra, unŭ păstor cu unŭ căne, în suvenirea originei tradiţionale a oraşiuluĭ (Bucur păstorulŭ, fundatorulŭ Bucurestilorŭ) şi la senestra, unŭ heraldŭ cu armele ţereĭ sub corónа Domnéscă, ca semnŭ de Capitale.

LEGE.

(In P. st. decret 5 Decem. 1864, prom. 16 Decem. 1864)

Telegrafo-postale.

TITLUL. I.

Art. I. Statul 'şĭ reservă dreptul saŭ monopolul telegrafo-postale, care consistă în transmitere de comunicaţiunĭ prin firul electricŭ şi transportul de obiecte şi persóne prin poste, şi acestea în modul următor:

a). Transmitere de comunicaţiunĭ telegrafice prin firŭ;

b). Transportul scrisorilor, afară de casurĭ escepţionalĭ, relatate maĭ jos:

c). Transportul de persóne cu schimbarea mijlócelor de transport, adică releurĭ postalĭ cu staţiunĭ ficse.

Ca scrisóre se înţelege orĭ-ce împărtăşire saŭ încunosciinţare, scrise saŭ tipărite, inchise saŭ sigilate, şi adresate către persóne absinte din locul de unde se espediadă.

Art. II. Orĭ-ce scrisóre emanată dintr' unŭ locŭ unde nu esistă stabiliment postale, saŭ ce sosesţte din străinătate spre a remânea în ţéră, saŭ pentru trecere în transit, trebue să fie presentată la cel d'ântêiŭ biuroŭ postale pentru transportarea la distinaţiă, dacă adresantul nu locuesce chiar în oraşul saŭ comuna aceluĭ biuroŭ postal.

Art. III. Transportul de scrisorĭ fără mijlocirea posteĭ póte avea locŭ numaĭ când corespondinţa emanésă de la una şi aceeaşĭ persónă către familia sa saŭ către corespondintele, saŭ tot în modul prescris în acestŭ Articol, se póte aduce şi respunsul la întórcere.

Se înţelege că assemenea transmitere de corespondinţă nu se póte efectua de cât prin trămiterea unuĭ espresŭ.

Art. IV. Transportul de scrisorĭ şi obiecte este permis fie-căruia, când acestea suntŭ destinate pentru locul unde nu esistă comunicaţiă postale.

Art. V. Transportul de scrisorĭ în coprinsul unuĭ oraşŭ saŭ comună (locotransportŭ) este permis, insă nu se va putea stabili fără autorisaţia Guvernuluĭ unŭ serviciŭ pentru predarea de diferite corespondinţĭ şi prelevarea de tacse.

TITLUL II.

Art. VI. Nicĭ unŭ secuestru nu se póte pune pe accesoriele serviciuluĭ postale, şi anume, pe caĭ, trăsurĭ, hamurĭ, furagiĭ şi venitŭ; asemenea pe orĭ-ce obiect predat posteĭ spre transportare, nu se póte pune secuestru înainte de predarea luĭ la adresă. Curierĭ, stafete, trăsurĭ de postă şi caĭ în mergere şi întórcere pentru serviciul posteĭ şi tot personalulŭ serviciuluĭ postal, suntŭ scutiţĭ de tóte tacsele de şosele şi podurĭ.

Art. VII. La întâlnirea posteĭ cu transportulŭ erbeĭ de puşca pe la puncturĭ locuite, posta va sta pe locŭ pînă va trece transportulŭ, éră la întâlnirea pe câmpŭ, transp ortul de iarbă va sta pe locŭ pînă va trece posta pe lîngă dênsul

în pasŭ, spre a nu se întâmpla pericole din scânteile ce potŭ eşi din potcóvele cailorŭ.

Art. VIII. Arestarea personaluluĭ telegrafo-postale în esercițiulŭ seŭ, secuestrarea obiectelor ce le suntŭ încredințate, nu sunt permise. În asemenea casurĭ se póte aplica numaĭ măsura de escortare a posteĭ pînă la întêia staţiă, dacă va cere necesitatea, spre a nu dosi abătutul.

Orĭ ce arestare trebue maĭ întêiŭ încunosciințată Şefuluĭ Biurouluĭ respectivŭ saŭ Direcţieĭ Generale; în casŭ însă când acesta este într'o depărtare în cât să urmeze întârdiere şi ast-fel comunicaţia să nu se pótă face înaintea arestăriĭ, atunci însărcinatul cu arestarea trebue a îngriji de un locoţiitor competentŭ provisoriŭ în locul persóneĭ ce este a se aresta, spre a nu suferi serviciul postale.

Art. IX. Tóte autorităţile administrative şi militare, poliţia şi autorităţile comunale suntŭ datóre a da tot adjutorul personaluluĭ postale ce 'ĭ s'ar cere pentru esecutarea serviciuluĭ.

Art. X. Scrisorile saŭ obiectele postalĭ pentru care nu este respunsă tacsa pe deplinŭ, se vor reţine de administraţia postale pînă la respunderea portuluĭ întregŭ.

Art. XI. Tacsa telegrafo-postale saŭ remăşiţele din veniturile telegrafo-postale, se vor încăsui de autorităţile competinte dupe reclamaţiile stabilimentelor postalĭ.

Art. XII. Orĭ-ce obiectŭ postale ce nu s'a putut preda adresantuluĭ saŭ întórce predătoruluĭ, va remânea în folosul caseĭ telegrafo-postale, şi acésta dupe împlinirea următórelor formalităţĭ:

a). Prin avisul afişat în termenŭ de unŭ anŭ în stabilimentul postale de priimire.

b). Dacă dupĕ trecerea de unŭ anŭ de la data avisăriĭ nu se va reclame obiectulŭ, Direcţiunea Generale va publica de treĭ orĭ în Monitorul Oficiale în interval de treĭ sĕptămânĭ.

c). Şi dacă dupĕ trecere de treĭ lunĭ nu se va ivi reclamantul, obiectul se va vinde prin licitaţiă conformŭ regulelor prescrise într'acésta, şi productulŭ se va vĕrsa la casa tolegrafo-postale, dupĕ scăderea portului şi altor cheltuelĭ ce trebue să figureze în venitul postale.

Art. XIII. Antreprenoriĭ de diligenţe şi transporturĭ de persóne ce facŭ curse regulate, suntŭ obligaţĭ a transporta fără plată, dupe cererea administraţieĭ postalĭ, pachete în gente închise, obiecte de valóre, scrisorĭ şi diare pentru locurĭ ce traversă pe tótă întinderea curseĭ ce facŭ pînă la destinaţia lorŭ, şi a garanta pentru buna păstrare şi predarea lor cu sigiliele saŭ semnele posteĭ neatinse. Orĭ-ce antreprenorŭ de transporturĭ de persóne este dator a cere şi a obţine maĭ întêiŭ autorisarea Ministeriuluĭ de Interne prin Direcţiunea Generală a postelor şi telegrafelor. Marşrutul acestor întreprinderĭ se va compune şi modifica de Direcţia Generale, dupe trebuinţă, fără de care este întrdisŭ antreprenoruluĭ a efectua acestŭ serviciŭ.

TITLUL III.

Art. XIV. Persolalul telegrafo-postale va păstra înviolabilitatea telegramelor şi scrisorilor sub penalitatea dictată de legĭ.

Statul, prin administraţia telegrafo-postale, va despăgubi în casŭ de perdere de telegrame, scrisorĭ, saŭ obiecte, orĭ stricăciunea acestor din urmă predate serviciuluĭ telegrafo-postale dupe regulele prescrise şi anume:

a). Pentru o telegramă se va înapoia tacsea dacă telegrama se va fi perdut, séŭ daca se va constata că acésta s'a greşit în chipul de a nu putea îndeplini

scopul eĭ, saŭ dacă se va fi predat destinatoruluĭ maĭ tărdiŭ de cât daca s'ar fi trămis prin postă.

b). Pentru o scrisóre recomendată ce s'ar perde, pe lîngă tacsa plătită la predare, şi 4 galbenĭ în despăgubire.

c). Pentru o stafetă, pe lîngă tacsa plătită la pornire, 6 galbenĭ.

d). Pentru o scrisóre şi gropŭ în valóre declarată, dupe declaraţia valoriĭ.

e). Pentru pachete fără declaraţia valoriĭ, pentru un chilogramŭ 5 leĭ.

f). Pentru bagagiul fără declaraţia valoriĭ, 10 leĭ.

Reclamaţiile pentru perderĭ trebue să fie făcute:

a). Pentru telegrame, scrisorĭ şi gropurĭ, în timpŭ de doue lunĭ din ḑioa predăreĭ la stabilimentul telegrafo-postale.

b). Pentru bagajul de călătorĭ, îndată dupe sosirea posteĭ la locul destinaţieĭ la primirea bagajuluĭ.

Reclamaţiile se facŭ la oficiurile telegrafo-postale prin presentarea adeverinţelor de primire şi doveditóre predăreĭ.

Art. XV. Administraţia telegrafo-postale nu ia nicĭ o responsabilitate pentru nepredarea telegramelor, scrisorĭ şi altele, dacă din lipsă de adresă complectă nu s'a putut afla destinatorul.

Art. XVI. Orĭ ce obiect are greutatea constatată la primire, şi care nu se vede vătămată pe din afară saŭ primirea unuĭ obiect de către adresant fără nicĭ o observaţie, nu póte da locŭ la nicĭ o reclamaţie de despăgubire, afară numaĭ în casŭ de falsificare.

Art. XVII. Obiecte şi scrisorĭ recomandate, perdute saŭ întărḑiate în trasport saŭ predare, nu daŭ drept la nicĭ o despăgubire.

Administraţia postale este asemenea dispensată de orĭ ce îndatorire de despăgubire în casurile următóre:

a) Dacă perderea saŭ stricăciunea a provenit din forţă majoră din afară.

b) Dacă perderea saŭ stricăciunea obiectuluĭ este provocată din neglijenţa presentatoruluĭ, saŭ dacă, în casŭ de stricăciune saŭ întărḑiere, transportarea s'a efectuat pe risicul şi pericolul presentatoruluĭ şi dupe declaraţia sa.

Art. XVIII. Administraţia telegrafo-postală garantésă numaĭ pentru scrisorĭ şi obiecte ce circulésă în întrul ţereĭ şi pînă la frontieră.

Art. XIX. În casŭ de resbelŭ saŭ pericule în genere, administraţia postală făcênd publicaţiunĭ oficiale în Monitorŭ, este în dreptŭ a refusa orĭ ce garanţie şi a primi obiecte postale pentru transport pe risicul presentatorelnĭ. În asemenea casŭ este permisŭ fie căruia a trimite obiecte de valóre prin orĭ ce alt mijlocŭ va găsi cu cale.

TITLUL IV.

Art. XX. Orĭ cine va transporta scrisorĭ afară din casurile prevĕḑute prin art. III. şi IV. din acéstă lege, se va pedepsi cu amendă de la 10 pînă la 20 leĭ de fie-care scrisóre.

Art. XXI. Cel ce va transporta persóne cu şchimbarea mijlócelor de transport, adică releurĭ de caĭ, conformŭ art. I. se va pedepsi cu amendă de la 50 pînă la 500 leĭ, afară de casurile prevăḑute la art. XIII.

Art. XXII. Orĭ cine va sustrage tacsele postale în parte saŭ în total, va respunde serviciuluĭ postale suma sustrasă îndecită, şi nicĭ într'un casŭ maĭ puţin de 10 leĭ.

Sustragerea se consideră predarea la poste în transport a scrisorilor saŭ obiectelor într'un chipŭ fraudulosŭ.

Art. XXIII. Orĭ cine va întrebuinţa posta pentru călătorĭ fără a plăti tacsa cuvenită, va fi supus la amendă îndecită aceleĭ tacse ce se cuvenea a plăti.

Art. XXIV. Pe lîngă penalităţile prevĕdute maĭ sus, se vor împlini în orĭ ce casŭ tacsele sustrase caseĭ posteĭ.

Art. XXV. Orĭ cine se va servi cu insigniele serviciuluĭ telegrafo-postale ficsate prin deosebit regulament, se va amenda de la 50 pînă la 500 leĭ.

Art. XXVI. Orĭ ce întreprinderĭ de transporturĭ particulare neautorisate de Ministerul de Interne sunt supuse la amenda de la 100 pînă la 500 leĭ şi confiscarea trăsurelor, cailor şi altor obiecte cu care se sevêrşia asemenea transporturĭ fraudulóse.

Art. XXVII. Dacă antreprenorul unuĭ serviţiŭ de transport autorisat, va refusa priimirea, transportarea şi predarea de pachete şi obiecte ale posteĭ, stabilimentele postalĭ sunt îndrituite ale trimite în costul acestuĭ antreprenor cu orĭ ce mijlocŭ şi preţŭ vor găsi.

Repeţindu-se refusulŭ a doua óră, se va opri aceluĭ antreprenor dritul de transport pentru tot d'auna.

Art. XXVIII. Dacă un asemenea antreprenor se abate fără autorisare de timpul prescris pentru pornire şi călătoriĭ, se va supune la o amendă de la 50 pînă la 100 leĭ.

Art. XXIX. Maĭ multe abaterĭ din legea de faţă în acelaşĭ timp, sunt supuse la diferite amende în parte.

Recidiva va fi supusă amendeĭ înduoită şi pentru a treia óră înţecită.

Productul amendelor va face parte şi va figura între venitul caseĭ telegrafo-postale.

Art. XXX. Prescripţia institutuluĭ postal pentru tacsele sustrase saŭ amende, este ficsată la treĭ anĭ, de la data comitereĭ fapteĭ ce a provocat amenda.

Art. XXXI. Pentru cercetarea şi aplicarea de amende, administraţiunea postală va încheia tot d'auna procesŭ verbale cu espunerea de motivŭ şi va cere îndeplinirea lor prin puterea administrativă.

Art. XXXII. Antreprenoriĭ de transporturĭ, autorisaţĭ conformŭ Art. XIII, sunt îndatoraţĭ a se supune inspecţiunilor din partea administraţieĭ postalĭ a mijlócelor lor de transport, precum şi a încăperilor pentru păstrarea obiectelor; tot personalul acestuĭ serviciŭ funcţionédă sub directa responsabilitate şi garanţa antreprenoruluĭ.

Antreprenorul cu tot personalul este dator a observa şi a urma întocmaĭ legilor şi regulamentelor postale:

Art. XXXIII. Dupe cererea administraţieĭ postale amploiaţiĭ poliţieĭ şi aceĭ aĭ financelor sunt obligaţĭ a coopera la ferirea şi descoperirea prevaricaţiunelor postalĭ.

TITLUL V.

Art. XXXIV. Guvernul este autorisat a înfiinţa staţiunĭ telegrafo-postalĭ şi a desfiinţa din cele esistente dupe necesitate, precum şi a stabili şi schimba tarifele telegrafo-postalĭ.

Înfiinţarea, suprimarea saŭ schimbarea curselor postalĭ şi a reglementelor se face de Direcţiune cu aprobaţiunea Ministeruluĭ de Interne.

Art. XXXV. Distanţele se vor forma în kilometre postalĭ.

Administraţia telegrafo-postală va forma marşrutele cuvenite în kilometre, dupe care apoĭ se vor determina tacsele postale.

Art. XXXVI. De plata tacselor şi a porturilor sunt scutite numaĭ:

a). Corespondenţa **Domnuluĭ** şi a cancelarieĭ sale, cu orĭ ce autorităţĭ şi particularĭ.

b). Corespondenţa Ministrilor.

c). Corespondenţa prin postă a Senatorilor şi a Deputaţilor, în tot timpul sesiuneĭ.

d). Corespondinţe oficiale între autorităţi. Acéstă corespondenţă trebue să fie investită cu sigiliul oficial al autorităţii respective, să pórte numĕrul şi numirea autorităţii de la care emanézĕ:

e). Corespondenţa oficială a Agenţilor saŭ Consulĭ acreditaţĭ pe lîngă Guvernŭ şi care îndeplinescŭ formele prescrise la § 2.

Art. XXXVII. Legea de faţă se va pune în aplicare de la 1 Ianuarie 1865. De la acea dată sunt şi remânŭ abrogate orĭ ce dispoziţiunĭ contrarĭĭ acesteĭ legĭ

REGLEMENTŬ

(Decret. 5 Decem. 1864, prom. 16 Decem. 1864.)

Pentru ficsarea tacselorŭ telegrafico-postale a corespondinţelorŭ interióre din România.

Art. I. Francarea telegramelor şi a scrisorilorŭ este obligătóriă la presentarea lorŭ pentru espedire.

Art. II. Taxa pentru o telegramă în interiorulŭ ţereĭ, fără deosebire de distanţe, mărginită la 20 cuvinte va fi de leĭ 4 p. 20.

Pentru fie-care serie de alte 10 cuvinte, taxa suplimentarie va fi de leĭ 2 p. 10.

Art. III. Taxa uneĭ scrisorĭ simple va fi:

a). În cuprinsulŭ posteĭ de primire, locotransportŭ 5. parale.

b). Pe orĭ ce distanţă în ţéră, 20 parale.

Scrisórea simplă este aceea ce nu trece peste 15 grame.

Pentru o scrisóre peste 15 pînă la 30 grame, se va plati taxa îndoitŭ, peste 30 pînă la 45, întreitŭ, şi aşa maĭ departe pentru fie-care 15 grame maĭ multŭ, se va plăti taxa uneĭ scrisorĭ simple..

Art. IV. Taxa foilorŭ tipărite ce se vorŭ preda sub bandŭ, va fi de 2 parale pentru fie-care 15 grame, pe orĭ ce distanţă, dacă pe bandă nu va fi scrisŭ maĭ multŭ de câtŭ adresa, data, şi subsemnătura predătoruluĭ.

Art. V. Taxa pentru probe de marfă ce se predă sub bandă saŭ împachetate astŭ-felŭ, în câtŭ să se pótă lesne controla conţinerea lorŭ, va fi pentru fie-care 30 grame 20 parale.

La asemenĭ probe se póte anexa şi o scrisóre simplă, care se va cântărĭ împreună cu proba.

Art. VI. Taxsa pentru recomendaţie va fi de 20 parale peste taxă, dupĕ greutate-ĭ. Taxa pentru retur recipisŭ, dacă se va cere, va fi de 20 parale peste taxă, dupĕ greutate şi de recomandaţie.

Art. VII. Taxa pentru o fóiă de reclamaţiune despre unŭ objectŭ recomandatŭ saŭ cu valóre, va fi 20 parale.

Espeduirea fóieĭ de reclamaţiă fără plata taxeĭ se póte cere:

a). Dacă presentatorul objectuluĭ reclamatŭ va presenta biurouluĭ dovadă de priimirea scrisórei adresantuluĭ prin care constată că objectulŭ recomandatŭ nu s'a predatŭ la adresă în timpulŭ hotărîtŭ, saŭ.

b). Dacă retur-recipisa anexată la objectulŭ recomandatŭ nu s'a înapoiatŭ în timpulŭ hotărîtŭ.

Art. VIII. Tacsa ḑiarelorŭ ce se vorŭ preda numaĭ de redacţiele lorŭ, va fi de 2 par. de numĕrŭ, chiar de va avea şi anexe.

Art. IX. Taxa pentru aducerea objectelorŭ sosite cu postia de scrisorĭ la loçuinţa adresantuluĭ, va fi de 3 par. în profitulŭ împărţitoriloră.

Art. X. Taxa pentru scrisorile ce se vorŭ găsi prin cutiele de scrisorĭ, fără

**

saŭ cu mărcĭ de neajunsŭ pentru francarea lorŭ dupĕ tarifă, va fi de 10 parale maĭ multŭ pentru fie-care 15 grame pe lingă portŭ, saŭ neajunsŭ.

Dacă se va găsi prin cutiele de scrisorĭ tipărĭturĭ saŭ probe de marfă, fără, saŭ cu mărcĭ de neajunsŭ, apoĭ ele perdŭ privilegiulŭ de porto redusŭ şi se va încărca cu portulŭ ca pentru o scrisóre neajunsă saŭ cu totulŭ nefrancată.

Art. XI. Tacsa pentru transportarea gropurilorŭ, pachetelorŭ şĭ objectelorŭ de valóre se va determina:

a). Dupĕ distanţa loculuĭ de primire şi pînă la acelŭ de predare;

b). Dupĕ valórea declarată;

c). Dupe greutatea objectuluĭ, şi cu

d). Adăogirea taxeĭ de recomandaţiune

Art. XII. Pentru fie-care objectŭ, afară de bagagele pasagerilorŭ, fără deosebire de valóre, greutate şi distanţă, se va plăti tacsa de recomandaţiune 20 parale.

Art. XIII. Taxa de valóre va fi pentru fie-care sumă pînă la 500 leĭ pe distanţă:

1	saŭ pînă la	15	ore .	10	par.
2	peste	15—30	— .	20	—
3	—	30—45	— .	30	—
4	—	45—60	— .	1	— leŭ.
5	—	60—80	— .	1	10 par.
6	—	80 pînă la orĭ-ce dist.		1	20 —

Art. XIV. Taxa de greutate va fi de fie-care greutate de jumĕtate chilogramŭ:

pe	distanţa	I	saŭ pînă la	15 ore,	10 par.
—	—	II	peste 15 la 30	—	20 —
—	—	III	— 30 la 45	—	30 —
—	—	IV	— 45 la 60	—	1 — leŭ.
—	—	V	— 60 la 80	—	1 „10 —
—	—	VI	— 80 pînă la orĭ-ce distanţă		1 „20 —

Art. XV. Pentru scrisorĭ cu banc-note, bonurĭ, obligaţiĭ, polițe, cupóne, mandate şi alte hărtiĭ ce înlocuescŭ valórea banilorŭ, se va plăti numaĭ tacsa dupĕ valóre şi recomandaţiune.

Art. XVI. Pentru objecte saŭ pachete fără valóre declarată se va plăti taxa numaĭ dupĕ greutate şi recomamdaţiune.

Art. XVII Pentru scrisorĭ saŭ adrese ce se anexésă pe lîngă gropŭ saŭ pachetŭ cu avisŭ, nu se va lua nicĭ o plată, dacă aceea nu va avea peste 15 grame; pentru scrisorĭ de maĭ mare greutate se va plăti taxă dupĕ tarifa de scrisorĭ.

Art. XVIII. Taxa pentru objectele voluminóse de mică greutate, precumŭ cutiĭ cu capele, va fi cu jumĕtate maĭ multŭ.

Art. XIX. Taxa pentru înapoerea espediţielorŭ ce nu s'aŭ pututŭ preda la adresă, va fi jumĕtate tacseĭ de valóre, greutate şi recomandaţiune; pentru înapoiarea probelorŭ nu se va lua taxă.

Art. XX. Pentru spediţiĭ ce se vor trimite de la locurĭ la care eraŭ destinate dupe adresantŭ, se va maĭ lua taxa ce se cuvine dupe distanţă, valóre şi greutate pînă la altŭ locŭ unde se trimite din noŭ, afară de taxa de recomandaţiune.

Art. XXI. Taxa pentru retur-recipisă la gropurĭ şi pachete, va fi de 20 par.

Art. XXII. Taxa pentru unŭ locŭ în diligenţă va fi de 3 leĭ pe ora.

Art. XXIII. Taxa pentru bagagiul pasagerilor ce trece peste 15 chilograme şi 500 leĭ valórea gratis, se va plăti dupe valóre şi greutate dupe tarifă.

Art. XXIV. Taxa pentru aducerea objectelor pînă la locuinţa primitoruluĭ, va fi pentru o bucată pînă la greutate de jumĕtate chilogram şi de valóre pînă

la 3000 leĭ de 6 par. éră pentru aducerea numaĭ a aviselor pentru objecte de valóre şi greutate maĭ mare de cât cea de sus, va fi de 3 parale.

Art. XXV. Taxa pentru stafete în greutate pînă la 2 chilograme, va fi progonulŭ îndoit de unŭ calŭ micŭ, şi osebitŭ de acésta se va maĭ lua pentru stafetă, în orĭ-ce distanţă şi de orĭ-ce greutate, unŭ leŭ taxa espeduireĭ.

Doue-decĭ parale pentru liberarea recipiseĭ, şi

Doue-decĭ parale pentru recipisa de întórcere.

Art. XXVI. Acestŭ regulamentŭ se va pune în lucrare cu începerea anuluĭ viitor 1865.

LEGE

(In P. St. decret. 5 decem. 1864, prom. 19 Decret. 1865)

pentru

Recrutarea Armateĭ(1)

TITLUL I.

Dispositiuni generale.

Art. I. Armata se recrută prin chemărĭ saŭ înrolărĭ de bună voe, conformŭ regulelor prescrise maĭ josŭ la titlul al II şi al III, afară de casurile estraordinare.

Art. II. Niminea nu va fi priimit să serve în trupele Române de nu este Românŭ; orĭ ce individŭ născut în România de părinţĭ străinĭ va fi supusŭ la îndatoririle impuse prin legea de faţă, îndată ce va fi admisŭ să se bucure de drepturile ce 'i dă naturalisarea sa.

Cu tóte aceste, străiniĭ locuitorĭ în ţéră, şi carĭĭ nu vor fi supuşĭ uneĭ protecţiunĭ străine, vor fi supuşĭ asemenea la recrutare.

Suntŭ escluşĭ din serviciul militar şi nu vor putea fi admişĭ în armată sub nicĭ unŭ titlu, ceĭ condamnaţĭ la o pedépsă criminală.

1. Aceĭ carĭĭ aŭ fost condamnaţĭ la o pedépsă aflictivă saŭ infamantă.

2. Ceĭ condamnaţĭ la o pedépsă corecţională de douĭ anĭ de închisóre şi carĭĭ, afară de acésta, aŭ fost puşĭ prin sentinţă condamnărĭĭ, sub privigherea poliţieĭ,(2) şi opriţĭ a esersa drepturile lor civile, civice şi de familie.

TITLUL II.

Despre chiămărĭ.

Art III. Repartiţia contingentuluĭ pe districtele ţereĭ se va face printr'unŭ Decretŭ al Domnitoriuluĭ, în proporţie cu numĕrul tinerilor înscrişĭ pe listele de tragere ale claseĭ chiemate.

Art. IV. Dacă prin întêmplărĭ estraordinare numĕrul tinerilor înscrişĭ pe listele de tragere a ver-uneĭ plăşĭ saŭ district, nu póte fi cunoscut în termenul ce se va hotărî printr'un Decret, acest numĕrŭ va fi înlocuit pentru plasa saŭ

(1) Acésta lege o publicâm aşia precum i s'a îndreptat greşialele de tiparŭ prin Monitorulŭ N. 291 din 31 Decemvrie 1864.

(2) Privigherea poliţieĭ nu maĭ esistă dupe noua condica penală.

districtul ce a întărḑiat, prin termenul de mijlocŭ al ómenilor înscrişĭ pe listele de tragere a claselor precedente.

Art. V. Tabloul general al repartiţieĭ, va fi înserat în buletinul legilor.

Art. VI. Sub-repartiţia contingentuluĭ hotărît fie-căruĭ district, se va face între plăşĭ (saŭ ocole) proporţionat cu numĕrul tinerilor înscrişĭ pe listele de tragere ale fie-căriĭ plăşĭ.

Art. VII. Sub-repartiţia pe plăşĭ se va face de către Prefectŭ în Consiliul judeţénŭ, şi se va publica prin afişe înaintea deschideriĭ operaţiilor Consiliulul de revisie.

Art. VIII. În casul când listele de tragere a ver-uneĭ saŭ maĭ multe plăşĭ, nu vor fi priimite de Prefectŭ la timpul hotărît, sub repartiţia contigentuluĭ districtuluĭ în plăşile ce aŭ întârḑiat, se va face în chipul arĕtat la Art. 4.

Art. IX. Contingentul hotărît fie-căriĭ plăşĭ se va împlini prin tragere la sorţĭ între toţĭ tinerĭ Românĭ cariĭ vor avea domiciliul lor legal în plasă, şi cariĭ vor fi împlinit 20 anĭ în cursul anuluĭ precedent.

Art. X. Suntŭ priviţĭ ca legalemente domiciliaţĭ aĭ plăşeĭ:

1. Juniĭ emancipaţĭ, ajunşĭ în vêrstă, saŭ eşiţĭ de sub epitropie, înscrişĭ în óste, stabiliţĭ afară din comună, aflătorĭ în străinătate saŭ închişĭ; daca muma saŭ epitropiĭ aŭ domiciliul lor în una din comunele aceĭ plăşĭ saŭ daca suntŭ fiĭ de tată espatriaţĭ, dar cariĭ 'şĭ avea cel din urmă domiciliŭ în una din acele comune.

2. Juniĭ însuraţĭ, a câror tată, saŭ mumă, în casŭ de a nu avea tată, sunt domiciliaţĭ în una din acele comune; afară numaĭ de vor dovedi că aŭ domiciliul lor adevĕrat în altă plasă.

3. Juniĭ însuraţĭ şi domiciliaţĭ în una din acele comune, chiar daca tatăl saŭ muma lor nu vor fi domiciliaţĭ acolo.

4. Juniĭ născuţĭ şi locuind în una din comunele plăşiĭ, cariĭ, de şi nu cadŭ în vre-unul din casele precedente, pe cât nu vor putea dovedi înscrierea lor într'o altă plasă.

Art. XI. Unŭ copilŭ găsitŭ saŭ lepădat, crescut într'unŭ aşeḑămĕmêntŭ publicŭ, se socotesce domiciliat în comuna în care se află acelŭ aşeḑĕmêntŭ; dar aceia cariĭ vor fi ajunşĭ la vêrsnicie înaintea epoceĭ prescrise pentru tragere, trebue să se înscrie şi să se supue trageriĭ acolo unde locuescŭ.

Art. XII. Consiliul comunal trebue să constate şi să se asigure despre esistenţa junilor cariĭ lipsescŭ în străinătate, saŭ în alte comune în ţéră.

Desluşirile luate în acéstă privinţă de la rude saŭ de la locuitorĭ, trebuesc trecute în colóna observaţiilor, în tabla recensemêntuluĭ.

Art. XIII. Vor fi consideraţĭ, dupĕ notorietate publică, ca avênd vêrsta cerută pentru tragere, tineriĭ carĭ nu vor pute produce şi n'ar fi produsŭ înaintea trageriĭ, unŭ estractŭ de registrele stăriĭ civile constatândŭ o altă vêrtă, saŭ care, în lipsă de registre nu vorŭ putea dovedi, saŭ n'ar fi doveditŭ vêsta lorŭ conformŭ regulelorŭ stabilite prin codul civil.

Toţĭ aceştia vor urma la datoriile impuse prin numărul ce vor dobêndi.

Art. XIV. Tabelele de recensemêntŭ pentru tineriĭ de fie-care plasă, supuşĭ trageriĭ, dupĕ regulele precedente, se facŭ în fie-care comună a plăşiĭ de către primariĭ în cele d'ântêiŭ ḑile ale luniĭ luĭ Ianuarie, şi apoĭ se trimit Sub-administratoruluĭ plăşiĭ spre a închia tabloul de tóte comunele plăşiĭ.

Aceste table se întocmescŭ:

1). Dupĕ declaraţia la care vor fi supuşĭ a face tineriĭ, părinţiĭ saŭ epitropiĭ lor.

2). De oficiŭ, dupe registrile stăreĭ civile, precum şi orĭ ce alte documente saŭ informaţiĭ.

Art. XV. Tabla se publică şi se afişéḑă prin douĕ publicaţiĭ de opt ḑile de interval, Duminica, la pórta primărieĭ.

XVI. Primarul este dator să afiseḑe asemenea la ușa primarieĭ și să se publice în biserică, locul, ḑioa și ora când este a se face tragerea.

Art. XVII. Înscrierea recensementuluĭ se face dupĕ ordinul alfabetuluĭ numelor de familie, care trebue să coprindă numele, pronumele, data, locul nascerii și domiciliul junilor însemnaţi, precum și al părinţilor.

Art. XVIII. Dacă în vre una din tabelele de recensement ale anilor precedenţi, aŭ fost tinerĭ carii s'aŭ omisŭ, eĭ vor fi înscriși pe tabloul anuluĭ următor aceluia în care se va descoperi omiterea, afară numaĭ dacă tênĕrul nu va avea 30 anĭ împliniţĭ.

Art. XIX. Cercetarea tabelelor de recensement, precum și tragerea la sorţĭ se face la residența Sub-administrației, în ședință publică, în ființa Sub-administratoruluĭ și a primaruluĭ comunei de resedință a Sub-administrației și a celor lalţĭ Primarĭ aĭ comunelor celor maĭ populate din plasă.

Art. XX. Tabloul va fi citit în ausul tutulor. Junii, părinţiĭ saŭ alţĭ interesaţĭ, facŭ observaţiile lor asupra junilor claseĭ, înscriși saŭ neînscriși, și sub-administratorele, dupe ce maĭ ântêiŭ consultă opinia Primarilor de față, otărasce asupra fie-cării observaţii făcute.

Art. XXI. Tabela îndreptată și hotărîtă ast-fel, se sub-scrie de Sub-administratore și de Primarĭ.

Art. XXII. Pînă a nu începe tragerea, se însemnéză maĭ ântêiŭ ordinea comunelorŭ plășii prin sorţĭ, și pentru acésta sub-administratorele scrie pe bilete cuadrate d'o potrivă între dînsele, numele doosebitelor comune ale plășiĭ, strînge fie-care bilet în patru, le numerotéză și le aruncă într'unŭ vasŭ, le amestică, Primarul cel maĭ bătrîn le trage, și cel maĭ june le citește, și ceĭ-l-alţĭ douĭ le înscrie pe o fóe într'adinsŭ. Dupe ordinea ast-felŭ determinată, numele din tabelele trimise se tragŭ la sorţĭ.

Art. XXIII. Sub-administratorul înscrie în capul tablouluĭ de tragere, pe toţĭ tinerii carii prin fraudă saŭ prin violenie aŭ încercat a se scuti saŭ apĕra.

Cele d'ântêiŭ numere le sunt atribuate de drept.

Aceste numere prin urmare vor fi estrase din urnă, înaintea operațieĭ tragerii.

Art. XXIV. 'Nainte de a începe operația tragerii, sub-administratorele numĕră în publicŭ numerele depuse în urnă, care trebue să fie d'o potrivă cu al junilor chemaţi a concura la tragere.

Art. XXV. Fie-care june se cheamă dupe ordinea ce ocupă în tabla comuneĭ sale, trage unŭ numĕr care se citește în ausul tutulor și se înscrie de către douĭ din Primariĭ ceĭ maĭ junĭ în douĕ liste.

Art. XXVI. Părinţiĭ junilor carii lipsescŭ, saŭ în lipsă și a părinţilor, Primarul respectivŭ, trage la sorţŭ în locul lor.

Art. XXVII. Fie-care nume se înscrie la numĕrul ce'ĭ aŭ căḑut.

Art. XXVIII. Operația tragerii nu se póte strica, sub nicĭ unŭ cuvêntŭ.

Art. XXIX. Lista cu numele și cu numerile dobîndite de fie-care, va fi închiĭată și sub-scrisă în același chipŭ, ca tabelele de recensement. Ea se va publica și afișa în fie care comună a plășiĭ.

Art. XXX. Sub-administratorele îndreptéză Primarilor comunelor prescurtâri din lista tragerii, ca să o pótă comunica familiilor, și Primarii suntŭ datorĭ să le lipéscă la ușa primărielorŭ.

Art. XXXI. Afară de casurile legale de scutire, junii suntŭ datorĭ să urmeze dupe numerile dobêndite de fie-care la tragere.

Art. XXXII. Sub-administratorele îndreptéză Administratoruluĭ copie dupe lista tragerii și dupe procesul verbal închiĭat în termenul însemnat în ordinul care ficséză timpul operațieĭ atingătóre de formarea tablouluĭ recensiuneĭ și tragerii. Administratorele îndreptéză Ministruluĭ de Resbel copie dupe acea listă generală care va face împărțirea tinerilor în diferitele corpurĭ.

TITLUL III.

Scutiri și apĕrări.

Art. XXXIII. Suntŭ scutiți și înlocuiți dupe ordinea numĕrilor, aceia carii, dupe numerile dobîndite, ar fi să facă parte din contingent, dar carii se aflu în unul din casurile următóre:

1). Aceia carii n'aŭ mĕsura de un metru 57.

2). Aceia a căror slăbiciune fisică 'i ar pune în condiție nepotrivită cu serviciul, dupe prescripțiile regulelor ostășescĭ.

3). Cel mai în vîrstă din orfani fără tată și fără mumă.

4). Unicul fiŭ saŭ cel mai în vîrstă dintre fii, saŭ în lipsă de fii și de gineri, nepotul unicŭ saŭ cel mai în vîrstă dintre nepoții unei femei actual vĕduve, saŭ a unui tată orbŭ saŭ în vîrstă de 70 ani, saŭ cu vr'o infirmitate constatată din pricina căria nu s'ar putea hrăni:

5). Cel mai în vîrstă dintre doui frați chemați se tragă, daca amêndoui ar fi însemnați de sórtă să fie ostași și daca amêndoui se dovedescŭ buni pentru serviciŭ. Între doui frați gemeni, scutirea se dă celui născut ântêiŭ.

6). Acela al căruĭ frate se află sub steaguri, fie sub orĭ-ce condiție. (Dorobanții și grănicerii coprinși).

7). Acela al căruĭ frate a murit în servicivlŭ activŭ, saŭ s'a betejit, saŭ s'a prenumĕrat în retragere pentru vr'o rană dobêndită, servindŭ unei comendĭ, saŭ pentru vr'o metéhnă dobîndită în armată.

Art. XXXIV. Tĕnĕrulŭ omis care nu s'a presentat în persónă saŭ prin procuratore spre a concura la tragerea claseĭ de care făcea parte, nu va putea să reclame beneficiul scutirilor arĕtate la numerile 3, 4, 5, 6 și 7 din Art. XXXIII, dacă causele acestor scutiri s'aŭ întîmplat în urma închiderii listeĭ contingentului claseĭ sale.

Art. XXXV. Drepturile de scutire se aplică și în folosul copiilor legitimați.

Art. XXXVI. Suntŭ apĕrați și prin urmare considerați că aŭ satisfăcutŭ la apelŭ toți tinerii hotărîți prin numerile lor a face parte din contingentulŭ claseĭ lor și carii se vor află în unul din casurile următóre:

1). Aceĭ ce suntŭ în serviciul armateĭ ca înrolați de bună voe, sub condiție însă de a fi datorĭ să serve timpul de serviciŭ impusŭ prin legea de față.

2). Elevii scóleĭ militare și de chirurgiă cu condiție de a trece saŭ în acéstă scólă, saŭ în ver-unulŭ din corpurile armateĭ, timpul hotărîtŭ prin acéstă lege, pentru serviciulŭ militar.

3). Profesorii scólelor publice.

4). Tinerii din scólele publice civile carii aŭ contractatŭ mai 'nainte cu Ministerul Instrucțiuneĭ publice de a sĕvêrși studiile pe cheltuéala Statuluĭ, și a servi în potrivă ca profesorĭ saŭ în altă funcție, și junii seminariști destinați preoției de orĭ ce ritŭ; însă unii și alții daca la vîrsta de 25 ani nu se vor afla în serviciul la care s'aŭ destinat atuncĭ, se supunŭ la tragere, și serviciulŭ li se socotesce în acela al claseĭ în care aŭ trasŭ.

Art. XXXVII. Tinerii hotărîți prin numĕrul lor a face parte din contingent și carii vor fi apĕrați condițional în conformitate cu No. 1, 2, 3 și 4 din Art. precedent, când vor înceta de a urma cariera pentru care aŭ fost apĕrați, vorŭ fi datorĭ să declare Primaruluĭ comuneĭ în anul în care aŭ încetat serviciile lor, funcțiunĭ saŭ studiurĭ, și de a lua copie dupĕ declararea lor.

În lipsă de acéstă declarare și daca nu a supus'o viseĭ Prefectuluĭ districtuluĭ în termenŭ de o lună, vorŭ fi pasibil de pedepsele pronunciate prin întâiul paragrafŭ alŭ Art. I din legea care prevede penalitățile asupra recrutăriĭ, vor fi așezați în contingentul claseĭ lor, fără deducție de timpul trecut de la încetarea diselorŭ serviciurĭ saŭ studiurĭ, pînă în momentul declarării lor.

Art. XXXVIII. Drepturile de scutire saŭ apĕrare, ca să foloséscă acelora ce le cerŭ, trebue să se dovedéscă atunci cându Consiliul de revisie cercetésă şi hotărasce asupra junilor cariĭ aŭ să fie chemaţi a face parte din contingentul plăseĭ.

Art. XXXIX. Junii cariĭ se află în vr'unul din casurile de scutire saŭ apĕrare, în casŭ de a cădea la sorţĭ, să înfăcişeze din vreme unŭ certificat din partea Primaruluĭ care trebue să însemneze împrejurarea în tabela recensementuluĭ, în colóna observaţiilor.

TITLUL IV.

Consiliul de revisie.

Art. XL. Operaţiile recrutării vorŭ fi revĕdute, reclamaţiile ce póte să fi născut aceste operaţii vor fi ascultate; şi causele de scutire şi apărare vor fi judecate în seanţă publică de către unŭ consiliŭ de revisie.

Art. XLI. Consiliul de revisie se compune:

1). De Administratore ca Preşedinte.

2). De unŭ membru permanent al Consiliuluĭ judeţianŭ.

3). De primarul loculuĭ.

4). De Sub-administratorele plăşii pentru fie-care listă de contingent.

5. De unŭ oficer rînduit de Domnŭ.

Art. XLII. Unŭ medicŭ civilŭ saŭ militar va asista la operaţiile de revisie; elŭ va fi însărcinatŭ a statua asupra stării: de sănătate a junilorŭ înscrişĭ şi va urma după instrucţiile date de direcţia sanitară, aprobată de Ministrulŭ de Resbelŭ.

Art. XLIII. Consiliul de revisie ţine şedinţele sale una după alta la fie-care reşedinţă de Sub-administraţie, pentru junii plăseĭ.

Art. XLIV. Consiliul revede tóte operaţiile recrutării, judecă reclamaţiile înfăcişate şi hotărasce despre casurile de scutire saŭ apĕrare, cercetésă şi aşĕdă junii pe fie-care la rêndul luĭ după ordinea numerilor.

Art. XLV. Tinerii cariĭ, după numĕrulŭ ce aŭ luat, potŭ fi chemaţi a face parte din contingentŭ, vorŭ fi convocaţĭ, esaminaţi şi ascultaţi de Consiliulŭ de revisie.

Tinerii cariĭ, în ţioa chemării nu se înfăcişĕdă saŭ nu trimitŭ împuterniciţi din partele, se consideră ca cum ar fi faţă.

Art. XLVI. Casurile de scutire şi apărare vorŭ fi indicate după înfăcişarea de documente autentice, saŭ în lipsă de documente, după certificate subscrise de treĭ părinţi de familie aĭ cărorŭ fiĭ aŭ fostŭ chemaţi.

Aceste certificate, afară de acesta, trebuescŭ să fie subscrise şi aprobate de Primarul comuneĭ reclamantuluĭ.

Art. XLVII. Hotărîrile Consiliuluĭ de revisie suntŭ nesupuse la nicĭ un recursŭ, afară numaĭ de casurile care se atingŭ de drepturile civile, a cărorŭ cercetărĭ şi hotărîrĭ, suntŭ de competinţa judecătorésca.

În asemenea casŭ, Consiliulŭ de revisie însemnĕdă unŭ numĕrŭ după ordinea numerilor de tragere, care se póte înlocui la întâmplare, daca Tribunalulŭ ar declara că nu póte avea acele drepturĭ; iar junii însemnaţi spre înlocuirea acelora, nu pot fi chemaţi în activitate, de cătŭ numaĭ după sĕvĕrşirea judecăţii.

Art. XLVIII. În aseminea casŭ, cestia se judecă în fiinţa unuĭ membru delegatŭ de Consiliul de revisie, după suplica părţii stăruitóre; Tribunalul hotărasce fără termenŭ şi fără apelŭ.

Art. XLIX. Consiliulŭ de revisie, la întêmplare de a crede de trebuinţă să céră înfăcişarea ver-unuĭ actŭ saŭ alte cărţi prin care să pótă da scutirea, însemnĕdă după ordinea numĕruluĭ tragerii, unŭ numĕrŭ de juni cariĭ suntŭ desti-

naţi a înlocui pe aceĭ ce reclamă, în casŭ de a se primi cererea lorŭ. În asemenea casŭ nu se póte da maĭ mult de 20 ḑile pentru înfĕcişarea actelorŭ saŭ dovedilorŭ.

Art. L. Dispoşiţiile Art. precedent, privitor la tinerii chemaţi condiţional, vor fi asemenea aplicate, cândŭ, conformŭ cu Art. din legea care coprinde di-posiţiile penale, s'ar fi trimisŭ înaintea tribunalelor tineri ca acusaţi că s'aŭ făcutŭ impropriĭ serviciulnĭ, cândŭ Consiliul de revisie ar fi acordat unŭ termin pentru înfăcişare de piese justificative saŭ pentru casŭ de absenţă, care termen nu póte trece peste 20 ḑile.

Art. LI. Consiliul de revisie, dupĕ cercetarea listeĭ fie-cărĭĭ plăşi, o încheiă şi o sub-scrie, şi apoĭ proclamă numele acellora ce trebuescŭ să mérgă sub steagŭ.

Numele tinerilor cariĭ potŭ fi chemaţi în locul acelora pentru cariĭ nu s'a putut lua o hotărîre definitivă, se vor înscri şi dinşiĭ pe lista contingentuluĭ cu condiţie şi sub reserva drepturilor lor.

Consiliulul declară apoĭ ca tinerii cariĭ nu suntŭ înscrişi pe acéstă listă, suntŭ definitivŭ liberaţi. Acéstă declaraţie cu arĕtarea celuĭ din urmă numĕr coprinsŭ în contingentul plăseĭ, va fi publicată şi afişată în fie-care comună a plăseĭ.

Îndată ce termenul acordatŭ în virtutea Art. L va espira, saŭ daca Tribunalele vor da sentinţa lor, Consiliul va hotărî în acela'şĭ timpŭ, liberarea reclamanţilor saŭ tinerilor condiţional aleşi pentru a'ĭ suplea.

Consiliul de revisie nu va maĭ putea lua nicĭ o hotărîre în urmă, asupra tinerilor înscrişi pe listele de contingentŭ, de cât pentru cererile de substituţie.

Adunarea tutulor listelorŭ contingentuluĭ fie-cărĭĭ plăşi ale aceluia'şĭ districtŭ va forma lista contingentuluĭ districtuluĭ.

Art. LII. Primariĭ satelor trebue să fie faciă la seanţele Consiliuluĭ de revisie, fie-care pe cătă vreme se cercetéḑă junii comuneĭ lor.

Art, LIII. Sub-administratorii maĭ trimitŭ o listă a tutulor hotărîrilor Consiliuluĭ de revisie asupra deosebitelor reclamaţii, comunelor.

Aceste liste se afişéḑă în fie-care Comună.

Art. LIV. Tinerii chemaţi definitiv, vor fi îndată împărţiţi între corpurile armateĭ şi înscrişi pe registrele Matricule ale corpurilor pentru care sunt hotărîţi.

Art. LV. Timpul serviciuluĭ pentru tinerii chemaţi va fi de 6 anĭ, socotindu-se de la 1-iŭ Ianuarie al anuluĭ înscrierii pe registrele Matricule a corpurilor armateĭ.

Art. LVI. La 31 Decembre a fie-căruĭ anŭ, în timpul serviciuluĭ, soldaţii primescŭ slobodirea lor definitivă; iar în timpŭ de resbelŭ, o primescŭ numaĭ în termenŭ de 2 lunĭ, ceĭ mult dupe sosirea corpuluĭ de recruţi destinaţi a'ĭ înlocui.

Art. LVII. Când este a se da congediŭ nemărginitŭ, se daŭ la fie-care corpŭ militarilor celor maĭ vechĭ în serviciul activŭ de sub stéguri, preferindu-se aceia a căror instrucţie este maĭ complectă.

Art. LVIII. Oamenii ce aŭ tras la sorţi, şi aŭ rĕmas nechiemaţi formédă miliţiile, însĕ la definitiva liberare a claseĭ lor, potŭ fi supuşi la revisie şi esersiciurĭ periodice, la timpul şi dupĕ chipul ce va hotărî Ministrul de Resbelŭ.

TITLUL V.

Despre substituţie şi înlocuire.

Art. LIX. Toţi Românii sunt supuşi serviciuluĭ militarŭ; dar fie-care póte îndeplini acéstă îndatorire saŭ printr'o substituţie saŭ prin înlocuire.

Art. LX. Substituţia saŭ luarea numĕrnluĭ a unuĭ tînĕrŭ de altul, de bună voe, se face:

1). Între junii acelia'și plăși, dar numai pînă la timpul încheierii listei numĕruluĭ recruților aceleia'și plăși.

2). După încheierea numeruluĭ recruților plășii între junii înscrișĭ pe acéstă listă, dar numaĭ pînă la data ordinuluĭ de drumŭ a soldatuluĭ matriculatŭ.

Art. LXI. Substituția nu póte fi priimită, dacă acel ce se îmfăcișédă în locul chematuluĭ, nu este recunoscutŭ bunŭ de serviciŭ de către Consiliul de revisie.

Art. LXII. În casŭ de desertare, substituitulŭĭ n'are nicĭ o respundere.

Art. LXIII. Substituitorul dă folóse familieĭ luĭ ca cum ar fi fostŭ chematŭ la sorți.

Art. LXIV. Înlocuirea nu se póte face, de cât conform legiĭ din 28 Martie 1862 asupra dotației ósteĭ.

Art. LXV. Actele de substituție și ecsonerare, vor fi primite de Prefecți, după formele și modelul ce se va da de Ministrul de Resbelŭ.

TITLUL VI.

Despre înscriere de bună-voe și reînscrieri.

Art. LXVI. Veri-ce Românŭ se póte înscrie de bună-voe în armată, de va împlini condițiile următóre:

1). De a avea vîrsta de 17 anĭ cel pucin și 30 anĭ împliniți cel mult, și de 'nălțime de 1 m 57.

2). De a nu fi nicĭ însuratŭ nicĭ vĕduvŭ cu copiĭ.

3). Să aibă un certificatŭ de o bună moralitate, dat de Primarul Comuneĭ, și de nu va fi majore, să justifice consimțimêntul tatăluĭ, mumeĭ saŭ a epitropuluĭ seŭ.

4). Să aibă unŭ certificatŭ a ver-unuĭ Medicŭ, funcționarŭ al Statuluĭ, care să constate condițiile fisice cerute unuĭ militarŭ,

5) De a nu fi în nicĭ unŭ altŭ serviciŭ militarŭ,

6). Să aibă între minimum, și maximum talia hotărîtă pentru corpul la care se destină.

Art. LXVII. Timpul de serviciŭ, pentru înscrierea de bună-voe, este 4 anĭ minumum.

Art. LXVIII. Actele de încriere sunt primite de Prefectŭ în capitala districtuluĭ saŭ d'a dreptul de fie-care corpŭ.

Nu se va primi nicĭ o înscriere pentru corpurĭ, la care a ajuns saŭ a trecut efectivul determinatŭ prin legile organisației ósteĭ.

Ministrul de Resbelŭ, prin buletine periodice, va face cunoscut Prefecților, corpurile pentru care se potŭ primi înscrierile de bună-voe.

Art. LXIX. Prefecții vor ținea registre, în care se vor înscrie actele de înscriere de bună-voe.

Aceste acte vor fi redigiate conformŭ cu modelurile ce se vor publica de Ministerul de Resbelŭ. Îndată după sub-semnarea acestor acte, unŭ esemplarŭ se trimite Ministeruluĭ de Resbelŭ, unŭ altŭ esemplarŭ destinatŭ corpuluĭ pentru care s'a contractat înscrierea se va da în mâna înscrisuluĭ de bună-voe împreună cu unŭ ordinŭ de drumŭ ca să se ducă la corpul sĕŭ.

Art. LXX. In fie-care anŭ, Prefecții presintă Consiliurilor de revisie, lista înscrișilor de bună voe contractată de la cea din urmă seanță a Consiliuluĭ.

Art. LXXI. Înscrișii de bună-voe se vor libera definitiv la espirarea celuĭ de al 4-lea anŭ al înscrieriĭ lor.

Art. LXXII. Reînscrierile se facŭ pe douĭ anĭ cel pucin și pe 4 anĭ cel mult: Nu vor putea fi contractate de cât de militariĭ, care vorŭ fi împlinit termenul serviciuluĭ lor.

Reînscrierile trebuescŭ regulate, ast-fel ca militariĭ să nu fie ținuți sub stégurĭ după vêrsta de 47 an.

Art. LXXIII. Orĭ ce militarŭ ce ar voi a se reînscrie, să fie sănĕtosŭ, în stare de a face unŭ serviciŭ bunŭ şi a nu avea o vêrstă maĭ mare de 47 anĭ, nicĭ maĭ mult de 25 anĭ de serviciŭ.

Art. LXXIV. Militariĭ ce vorŭ voi a se reînscri, vor trebui să se îndrepteze saŭ către Şeful corpuluĭ din care facŭ parte, saŭ către acela al corpuluĭ în care voescŭ să intre.

Dacă cererea lor este primită, li se dă unŭ atestatŭ prin care se declară:

1). Că unescŭ condiţiile cerute pentru a face unŭ bunŭ serviciŭ.

2): Că aŭ avut bune purtărĭ cât timpŭ aŭ servit în acel corpŭ.

3). Că potŭ că rĕmâe saŭ să fie primiţĭ în corpul în care voescŭ să servéscă.

Art. LXXV. Reînscrierile sunt primite de autoritatea delegată de Ministrul de Resbelŭ, şi se facŭ prin acte conforme cu modelul ce se va promulga pentru acésta.

Art. LXXVI. Reînscrierile potŭ da nascere şi la prime şi alte avantaje determinate prin legea Caseĭ de Dotaţie a ósteĭ.

Art. LXXVII. Orĭ care ar fi data reînscrierĭĭ, noul serviciŭ 'l va începe din ḑioa când a încetat serviciul la care era regulat militarul înainte de a se reînscri.

TITLUL III.

Dispositĭĭ particulare.

Art. LXXVIII. Tineriĭ chemaţĭ în serviciŭ în esecutarea legiĭ de faţă, vor priimi în corpul în care vor fi însumaţĭ, şi pe cât serviciul militar va permite, instrucţia prescrisă pentru scólele primare.

Art. LXXIX. Nimenea nu va fi admisŭ de la etate de 20 anĭ pînă la 30 la vre o funcţiune civilă saŭ militară, daca nu va justifica că a satisfăcut la obligaţiunile impuse prin legea de faţă.

Art. LXXX. Tóte dispositĭile, legile şi decretele anterióre legiĭ de faţă privitóre la recrutarea armateĭ, sunt şi rĕmânŭ abrogate.

Art, LXXXI. Legea de faţă se va pune în esecutare şése lunĭ dupe promulgarea eĭ.

TITLUL IV.

Dispositĭunĭ penale atingătóre de legea recrutărĭĭ.

Art. I. Orĭ ce frăudă saŭ uneltire, prin care unŭ tînĕrŭ nu s'ar fi înscris pe tabla de recensement, va fi dată în cercetarea Tribunalelor ordinare, şi pedepsită cu o închisóre de la 20 ḑile pînă la 3 lunĭ.

Junele neînscrisŭ, daca s'a condamnat autorele saŭ complicele ḑiselor fraude şi uneltirĭ, dupe espirarea pedepseĭ, se va înscri în lista de tragere, dupe cum s'a prescris prin Art. 37.

Art. II. Orĭ ce recrutŭ care va fi priimit unŭ ordinŭ de drumŭ şi nu va fi ajunsŭ la destinarea sa, în termenŭ ficsatŭ prin acel ordinŭ, dupe trecere de o lună, şi afară de casurĭ de forţă majoră, va fi pedepsitŭ ca nesupusŭ, cu închisóre de la o lună pînă la unŭ anŭ.

Nesupusul se va judeca de către Tribunalul militare alŭ comandamentuluĭ în care s'a primitŭ.

Timpul cât a ţinut nesupunerea nu se va scădea recrutuluĭ din termenul legiuitŭ al serviciuluĭ.

Art. III. Orĭ cine sciind, va ascunde saŭ va lua în serviciul sĕŭ, pe unŭ nesupusŭ, se va pedepsi cu o închisóre de la 15 ḑile pînă la treĭ lunĭ. Dupe

circonstanție, pedépsa se va putea reduce, la o amendă de la 60 pînă la 600 leĭ.

Orĭ cine se va dovedi că a favorisat fuga unuĭ nesupusŭ, va fi pedepsitŭ, cu închisóre de la 15 ḑile pînă la treĭ luniĭ.

Tot aceeașĭ pedépsă se va aplica și acelora care prin uneltirĭ culpabile vor fi împedicat saŭ întârḑiat plecarea recruților.

Dacă cel ce a comis delictul este funcționar publicŭ, impiegat al Guvernuluĭ, saŭ ministru alŭ unuĭ Cultŭ salariatŭ de Statŭ, pedépsa se va putea mări pînă la 6 luniĭ de închisóre și amenda nu va trece peste 6,000 leĭ.

Art. IV. Tinerii chemați a face parte din contigentul claselor lor, ce vorŭ fi acusați că prin fapta lor se vor fi făcutŭ incapabilĭ de a servi saŭ pentru óre care timpŭ saŭ pentru tot d'auna, cu scopŭ de a scăpa de îndatoririle impuse prin lege, vor fi dați în cercetarea Tribunalelor civile prin consiliurile de revisiune; și de se vorŭ recunósce culpabilĭ, se vor pedepsi conformŭ Art. 191 din codicele penale.

Se vor da asemenea în cercetarea Tribunalelor și se vor pedepsi cu aceeașĭ pedépsă recruții carĭ, în intervalŭ de la încheerea contigentuluĭ plășilorŭ pînă la punerea în activitate, vor comite acelașĭ delictŭ.

Dupe împlinirea pedepseĭ, și unĭĭ și alțirĭ vor fi în dispositia Ministeriuluĭ de Resbelŭ, pentru timpul cât servesce clasa din care facŭ parte.

Aceeașĭ pedépsă se va aplica și complicilor.

Dacă complicii sunt medicĭ, hirurgĭ, oficerĭ sanitarĭ, saŭ spițeĭ, timpulŭ închisoriĭ va fi de douĕ luniĭ pînă la douĭ anĭ, deosebitŭ de o amendă de la 600 pînă la 3,000 leĭ, ce se va putea pronunța, și fără să prejudice pedepsele maĭ grele, în casurile prevĕḑute prin condica penală.

Art. V. Timpul trecutŭ în închisóre în virtutea uneĭ judecățĭ, nu se va numera în anĭĭ de serviciŭ ceruțĭ prin lege.

Art. VI. Orĭ ce substituție, făcută în contravenție cu acéstă lege, saŭ prin mijlóce de acte mincinóse, saŭ prin uneltirĭ fraudulóse, se va da Tribunalelorŭ; și dupe hotărîrea care ar pronunța nulitatea actuluĭ de substituție, recrutulŭ va fi dator să mérgă la corpŭ saŭ să dea unŭ substitutŭ în termenŭ de o lună din ḑioa notificărĭĭ hotăririĭ.

Orĭ cine, prin sciință, ar fi concuratŭ la o substituție saŭ înlocuire fraudulósă, ca autor saŭ complice, se va pedepsi cu închisóre de la 15 ḑile pînă la treĭ luniĭ; fără prejudiciŭ de pedepse maĭ grele, în casŭ de plastografie.

Art. VII. Orĭ ce funcționar saŭ oficer publicŭ, civil saŭ militarŭ, care, sub orĭ ce pretecstŭ, ar fi autorisat saŭ admisŭ scutirĭ, saŭ scóterĭ, afară de cele determinate prin acéstă lege, saŭ care ar fi datŭ arbitrarŭ o întindere orĭ care atât durateĭ cât și regulilor, orĭ condițiunilor apeluluĭ, vor fi culpabilĭ de abusŭ de autoritate și pedepsiți dupe condica penală.

Art. VIII. Medicii, chirurgiĭ saŭ oficeriĭ sanitarĭ, chemați în consiliulŭ de revisiune a'și da părerea, daca vorŭ fi primit daruri saŭ promisiuni, pentru a fi favorabilĭ tinerilor ce aŭ a esamina, se vor pedepsi cu închisóre de la douĕ luniĭ pînă la douĭ anĭ.

Li se vor aplica aceiașĭ pedépsă, atât în casul când în momentul daruriloru saŭ făgăduelilor vor fi fost deja numiți la Consiliŭ, cât și în casul cândŭ aceste daruri saŭ făgăduelĭ le vor fi primitŭ în prevedere că vorŭ fi chemați la aceste funcții.

Le este asemenea opritŭ, sub aceiașĭ pedépsă, de a primi ceva chiar cândŭ reforma ce ar hotărî ar fi dréptă.

Art. IX. Pentru tóte casurile neprevĕḑute printr'acéstă lege, Tribunalele civile și militare în limitele competente lor, vor aplica legile penale ordinare delictelorŭ, cărora va putea da locŭ esecutarea moduluĭ de recrutare determinată printr'acéstă Lege.

LEGE

(In P. St. decret. 3 decem. 1864, prom. 19 decem. 1864)

asupra

Posiţiei Oficerilorŭ.

TITLUL I.

Despre gradŭ.

Art. I. Gradul se conferă de Domnŭ; el constitue posiţia oficeruluĭ; oficerul nu'l póte perde de cât printr'unul din casurile următóre:

1). Demisia primită de Domnŭ.

2). Perderea cualităţeĭ de Românŭ.

3). Condamnarea la o pedépsă criminală.

4). Condamnarea la o pedépsă corecţională pentru vinele prevĕdute prin condica penală la articolele 128, 144, 228, 289, 290, 306, 308, 309, 322, 334, 345 şi 362.

5). Destituirea pronunciată prin sentinţă de unŭ consiliŭ de resbel.

Afară din casurile prevĕdute prin cele-lalte legĭ în vigóre, destituirea va fi pronunciată pentru causele maĭ jos arătate:

1). Pentru oficerul în activitate, dupe o absenţă ilegală de la corpul seŭ, de treĭ luni.

2). Pentru oficerul în activitate, în disponibilitate saŭ în neactivitate, pentru residenţă afară din Principatele-Unite, fără voia Domnitoruluĭ, dupe 15 ḑile de absenţă.

TITLUL II.

Despre posiţiile oficeruluĭ.

Art. II. Posiţiile oficeruluĭ sunt:
Activitatea şi disponibilitatea.
Neactivitatea
Reforma
Retragerea.

SECŢIA I.

Despre activitate.

Art. III. Activitatea este posiţia oficeruluĭ care face parte din cadrele constitutive ale ósteĭ, avĕnd o funcţiune, şi a oficeruluĭ afară din cadre întrebuinţat timporale la unŭ serviciŭ speciale saŭ cu vre o misie.

Disponibilitatea este posiţia specială a oficeruluĭ general saŭ de stat-major, făcĕnd parte din cadrele armateĭ, şi timporale fără funcţiune.

SECŢIA II.

Despre neactivitate.

Art. IV. Neactivitatea este posiţia oficeruluĭ afară din cadre şi fără nicĭ o funcţie.

Art. V. Oficerul în activitate nu póte fi pus în neactivitate, de cât în urmarea vre unia din causele de mai josŭ:

Licenţiarea de corpŭ.

Desfiinţarea funcţieĭ.

Întórcerea din captivitate de la neamicŭ, cándŭ oficerul prisonier de resbel a fost înlocuit în funcţiunea sa.

Infirmităţi vremelnice.

Retragerea saŭ suspendarea din funcţiune.

Art. VI. Punerea în neactivitate prin retragere saŭ suspendare din funcţie se face prin Decretŭ Domnescŭ, dupe raportul Ministrului de Resbel.

Art. VII. Oficerii în neactivitate prin licenţiarea corpului, desfiinţarea funcţieĭ saŭ întórcerea din captivitate, suntŭ chemaţi a ocupa jumătatea funcţiilor de gradul lor ce va fi vacantŭ în arma din care facŭ parte.

Timpul în care aŭ stat oficerii în neactivitate, le este socotit dreptŭ serviciŭ efectiv pentru drepturile de înaintare la comandă, la reformă şi la retragere.

Art. VIII. Oficerii în neactivitate pentru infirmităţi timporale şi prin retragerea saŭ suspendarea funcţieĭ, suntŭ suceptibilĭ de a fi reprimiţi în activitate.

Timpul ce aŭ petrecut în neactivitate le este socotit ca serviciŭ efectivŭ, numaĭ pentru reformă şi retragere.

SECŢIA III.

Despre reformă.

Art. IX. Reforma este posiţia oficeruluĭ fără funcţie, care, ne maĭ putêndŭ fi chemat în activitate, n'a îndeplinit condiţiile ceĭ potŭ da dreptŭ la pensia de retragere.

Art. X. Reforma se póte pronuncia:

1). Pentru infirmităţi incurabile.

2. Pentru mĕsurĭ de disciplină.

§ I.

Despre reforma pentru infirmităţi incurabile.

Art. XI. Reforma pentru infirmităţi incurabile va fi pronunciată în formele cerute prin legea asupra pensiilor.

§ II.

Despre reforma pentru mesurĭ de disciplină.

Art. XII. Unŭ oficer nu póte fi trecut în posiţie de reformă, din causă de disciplină, de cât pentru unul din motivele următóre:

Purtarea rea din obicinuinţă, greşelĭ grave în serviciŭ saŭ în contra disciplineĭ.

Greşelĭ contra onóreĭ.

Prelungirea peste treĭ anĭ în posiţie de neactivitate, afară de restrîngerile coprinse în articolulŭ următor.

Art. XIII. Reforma pentru causă de disciplină a oficeruluĭ în activitate şi pentru oficerĭ în neactivitate, va fi pronunciată prin otărîrea Domnéscă, dupe raportul Ministrului de Resbel şi în urma părereĭ unuĭ consiliŭ de anchetă, a cărui compunere şi forme vorŭ fi determinate printr'unŭ regulamentŭ de administraţie publică.

Reforma din causa prelungireĭ neactivităţeĭ într'unŭ curs de treĭ anĭ, nu va putea fi pronunciată de câtŭ în privinţa oficeruluĭ care, dupe părerea aceluiaşĭ

consiliŭ, va fi recunoscut nesusceptibil de a fi rechiamat în activitate.

Părerile consiliuluĭ de anchetă nu se potŭ modifica de cătŭ în favorulŭ oficeruluĭ.

SECŢIA IV.

Despre retragere.

Art. XIV. Retragerea este posiţia definitivă a oficeruluĭ reintrat în viéţa civilă cu dreptul de a se bucura de o pensie otărîtă priu legile în vigóre.

TITLUL III.

Despre soldă.

Art. XV. Solda activităţeĭ este otărîtă dupe tarifele aprobate de Domnŭ.

Art. XVI. Solda disponibilităţeĭ este otărîtă la $^4/_5$ din solda activităţeĭ.

Art. XVII. Solda pentru neactivitate este ficsată:

1). Pentru oficerul eşit din activitate în urma licenţiereĭ corpuluĭ, desfiinţăreĭ de funcţie, înturnarea din captivitate saŭ de infirmităţĭ timporale, la jumĕtatea soldeĭ de activitate, fără alte accesoriĭ saŭ cheltuelĭ representative.

2). Pentu oficerulŭ eşitŭ din activitate prin retragere saŭ suspendarea de funcţie la $^2/_3$ din aceeaşĭ soldă.

Art. XVIII. Locotenenţiĭ şi Sub-locotenenţĭ în neactivitate vor primi $^3/_5$ din solda activităţiĭ, fără nicĭ unŭ altŭ accesoriŭ, făcêndŭ escepţie din § 1 din Articolul precedent.

Art. XIX. Nicĭ unŭ oficerŭ reformat nu are dreptul la o soldă, dacă nu a împlinit timpul serviciuluĭ impus prin legea recrutăriĭ.

Orĭ ce oficerŭ reformat, avêndŭ maĭ puţin de $^2/_3$ din timpul de serviciŭ, pentru pensiune de retragere va priimi pe unŭ timpŭ egal cu jumĕtatea duratеĭ serviciilor sale efective soldă de reformă egală cu $^2/_3$ din minimum pensieĭ de retragere a graduluĭ seŭ.

Oficerul avêndŭ în momentul reformăreĭ sale maĭ mult de $^2/_3$ timpŭ de serviciŭ efectivŭ, cerut pentru pensiunea de retragere, va priimi o pensie de reformă a căria suma va fi determinată dupe minimum retragereĭ graduluĭ seŭ, socotit câte $^1/_{24}$ părţĭ pentru fie-care anŭ din serviciul efectivŭ.

Art. XX. Pensiile de reformă date dupe $^2/_3$ din timpul serviciuluĭ cerut pentru pensiunea de retragere, vor fi înscrise în registru pensiilor tesaurului publicŭ.

Elle nu vor fi cesibele nicĭ supuse secuestruluĭ de cât pînă la $^1/_3$ parte, afară din casurile de datoriĭ către Statŭ, saŭ în alte casurĭ prevĕdute prin legĭ.

Art. XXI. În nicĭ unŭ casŭ pensiunea de reformă nu va fi reversabila în total saŭ în parte asupra vĕduvilor şi orfanilor.

TITLUL IV.

Dispositiĭ generale.

Art. XXII. Dispositiile acesteĭ legĭ se aplică corpuluĭ de intendinţă militara, oficerilor corpului sanitarŭ din armata, acelora aĭ administraţieĭ veterinarilor militarĭ etc.

Art. XXIII. Orĭ ce oficerŭ osîndit prin sentinţa la o închisóre de maĭ mult de 6 lunĭ, va fi suspendat din funcţie, saŭ pus în reformă, conformŭ dispoziţiilor Articolilor VI şi XIII din acéstă lege.

Timpul ce 'l petrecut la închisóre nu va fi socotit nicĭ odată ca timpŭ de serviciŭ efectivŭ, nicĭ chiar pentru dreptul de retragere.

TITLUL V.

Dispositĭi transitorĭi.

Art. XXIV. Oficerii aflați astădĭ în neactivitate de serviciŭ vor rĕmânea în condițiile ordonanțelor anterióre, în virtutea cărora aŭ fost puși în neactivitate, și timpul petrecut de dênșii în acéstă posiție nu li se va considera în serviciul efectivŭ.

Art. XXV. Tóte dispositiile de mai înainte contrarie acesteĭ legiuirĭ, suntŭ și rĕmânŭ desființate.

DECRETU

(Din 18 decem. 1864, prom. 29 Decem. 1864).

Pentru adoptarea calendarului gregorianu în serviciulu Telegrafo-postalŭ

Art. I. Spre înlăturarea neînțelegerilor ce se ivescŭ în corespondințele telegrafo-postalĭ cu străinĕtatea, de o dată cu espirarea anuluĭ corent 1864, se introduce calendarul Gregorian în întregul serviciŭ al telegrafelor și postelor din România.

DECRETU

(Din 24 decem. 1864, prom. 29 decem. 1864).

Pentru Uniforma magistraților și avocaților.

Avênd în vedere Art. 82. din legea Curții de Casațiune;

Am decretat și decretămŭ:

Art. I. Tótă magistratura țereĭ și Advocații vor purta în viitor uniformă când suntŭ în seanță.

Art. II. Acéstă uniformă va fi în chipul următorŭ:

Pentru judecătorĭ și Președinți:

Manta négră de marinos cu gulerŭ dreptŭ, închisă pe dinainte, cu fresă albă, mănicele largi, căptușite cu mătasie négră, cu cardinal negru pe umerul stîngŭ, și în capŭ cu togă négră de catifea cu șnurŭ de firŭ galbenŭ, cingătórea de moare négră.

Toga Președinților de Tribunale va avea d'asupra șnuruluĭ unŭ galonŭ de firŭ galbenŭ, latŭ de 10 milimetre.

Toga Președinților de Curți va avea acelașŭ galonŭ între douĕ șnururĭ.

Procurorii vor avea toga ca și membri, însă cu șnurŭ de firŭ albŭ.

Toga Substituților nu va fi cu șnurŭ.

Grefierii de Curți și Tribunale cu adjutórele lor vor avea același costumŭ ca și membri cu osebire că eĭ nu vor avea cardinal pe umerŭ, nicĭ șnurŭ de firŭ la togă, nicĭ vor purta toga pe capŭ

Costumul Advocaţilor va fi ca al judecătorilor, însă fără cardinal şi cu toga pătrată fără şnurŭ.

Procurorii, substituţii şi advocaţii vor sta în şedinţă cu capulŭ descoperitŭ.

LEGE

(Decret 21 Ianuar. 1865, prom· 23 Ianuar. 1865).

Pentru diurna Deputaţilorŭ(1).

Art. I. Membrii adunării elective aŭ şi vor avea, de la începutulŭ presenţei sesiuni, o diurnă de douĭ galbenĭ pe ḑi.

Art. II. De acéstă diurnă se folosescŭ şi deputaţii fonc̦ionarĭ séŭ pensionarĭ.

Art. III. Deputaţii perdŭ dreptulŭ diurneĭ pe totŭ timpulŭ în care se află în congediŭ, assemenea ilŭ perdŭ de câte orĭ nu asistă la şedinţele Adunâreĭ, séŭ la lucrările secţiunilorŭ, fără a motiva a lor lipsă.

Art. IV. Dreptulŭ la diurnă încetează totŭ d'auna la espirarea termenuluĭ de treĭ lunĭ, fixat de convenţiune, pentru sesiunea ordinară a Adunâreĭ· Acéstă diurnă însă o priimescŭ deputaţii, cândŭ în cursulŭ anuluĭ sunt convocaţi în sesiune estraordinară.

REGULAMENTU·

(Deret. 15 fev. 1865, prom. 24 fev. 1865).

Pentru chemarea în serviciŭ a dorobanţilor pedestri şi călărĭ.

Art. I. Ficsarea cifreĭ contingentuluĭ anuluĭ şi împărţirea pe judeţe se face, ca şi pentru armata permaninte, conform trebuinţelor Statuluĭ.

Art. II. Subîmpărţirea contigentuluĭ hotărît fie-căruia judeţŭ, atât de dorobanţi pedestri cât şi călărĭ, se va face între plăşi saŭ ocóle proporţionat cu numĕrul tinerilor ce remânŭ înscrişi pe listele de tragere ale fie-căria plăşi, după ce se va lua numĕrul trebuinciosŭ pentru armata permanentă.

Art. III. Îndată după ce s'a terminat operaţiunile tragereĭ şi s'a hotărît numerile ce aŭ să mérgă în armata permanentă, Sub-prefectul fie-căria plăşi va face unŭ tabloŭ în care va înscri, după ordinul numerilor trase, tineriĭ traşi la sorţi ce aŭ rĕmasŭ, numerotânduĭ din noŭ. Pe acestŭ tabloŭ va figura o colónă în care se va trece, în dreptul numeluĭ fie-căruĭ june, numerul ce a dobînditŭ la tragerea la sorţul general.

Art. IV. Numĕrul de dorobanţi pedestri şi călărĭ în totul se va lua după acestŭ tabloŭ fără distincţiune de armă.

Art. V. După formarea acestuĭ tabloŭ, Sub-prefectul fie-căria plăşi va afişa pînă în 8 ḑile, în fie-care comună, numele junilor din comună ce aŭ rĕmasŭ neluaţi din ceĭ traşi la sorţi.

Art. VI. În treĭ ḑile după afişare, fie-care june este liber să declare înscrisŭ la primăriă daca voesce să servéscă între dorobanţii călărĭ saŭ între ceĭ pedestrĭ.

Art. VII. Primăria va întocmi tabloŭ de junii afişaţi, şi în cinci ḑile de la depunerea declaraţiunilor, îl vor înainta Sub-prefectuluĭ, arĕtând prin colóne deosebite, în dreptul numeluĭ fie-căruia, declaraţiunile lor, şi daca îĭ cunnósce

(1) Prin acéstă lege s'a abrogatŭ legea anteriórĕ asupra diurneĭ deputaţilorŭ din 12 Iulia 1860, (veḑi în supl. p. 5).

cu mijlóce de a întreține caĭĭ singurĭ saŭ [illegible]u, precum și care este maĭ bun pentru serviciul călărescŭ.

Art. VIII. Sub-prefectul, adunând tóte aceste raporturĭ, va forma apoĭ tabloul sĕŭ definitiv pe care 'l va înainta Prefectuluĭ îndată.

Pe acestŭ tabloŭ, pe lîngă declarația fie-căruia înscrisŭ, va arĕta în altă colónă și observațiunile ce vorŭ fi făcut primăriele.

Art. IX. Când numĕrul celor înscrișĭ pentru călărĭ va fi maĭ mare de cât cel trebuinciosŭ, Prefectul va hotărî reducțiunea pe fie-care plasă, trecênd pe ceĭ de prisos la pedestri.

Reducțiunea se va face pădindu-se ordinul numerilor sorțuluĭ, adică, daca dintr'o plasă, numĕrul înscrișilor fiind 50, sunt ceruțĭ 10 pentru călărĭ și 10 pentru pedestri și aŭ declarat numaĭ cinci că vorŭ a servi între pedestri, Prefectul va hotărî pentru călărĭ cele 10 numere consecutive după rêndul numerilor din tabloŭ, începênd de la No. 1, și trecênd peste ceĭ ce s'aŭ declarat pentru pedestri, preferindu-se însă aceia carii, după arĕtările din colóna observațiunilor, aŭ maĭ multe mijlóce și ar fi maĭ vrednicĭ pentru serviciul călărescŭ.

Art. X. Când numĕrul celor înscrișĭ pentru călărĭ nu ar fi de ajuns pentru unele plășĭ, Prefectul, în comitetul permanent, va hotărî fie-căria comune numĕrul de dorobanțĭ ce are să dea.

Numĕrul trebuinciosŭ spre a complecta pe dorobanțiĭ călărĭ, va fi împărțit între comune proporționat cu populațiunea comuneĭ.

Art. XI. Junii ce vorŭ avea mijlóce și vorŭ lua asuprăle sarcina de a se echipa singurĭ, vorŭ fi scutiți de terminulŭ serviciuluĭ pe jumĕtate.

Art. XII. Când în contingentul anuluĭ nu se vor găsi destuĭ tineri cu mijlóce de a întreține caĭĭ, li se vorŭ da caĭ de către comunele asupra cărora vorŭ fi rĕmasŭ a figura ca dorobanțĭ.

Art. XIII. Apreciarea putinței de a se echipa singurĭ se va face de consiliulŭ comunal prin încheere de procesŭ verbalŭ îndată după depunerea declarațiuneĭ înscrișilor, conform Art. III de maĭ sus.

Daca junele înscrisŭ saŭ părințiĭ luĭ vorŭ arĕta că n'aŭ mijlóce de a se echipa singur, consiliul comunal va judeca despre temeinicia cuvintelor ce'ĭ dă și va hotărî de le găsesce drepte saŭ nu.

Hotărîrea se va menționa în procesul verbal ce se va încheia.

Art. XIV. Junele ce nu s'ar mulțumi pe hotărîrea consiliuluĭ comuneĭ sale va putea reclama Sub-prefectuluĭ contra eĭ, și acesta va numi o comisiune de treĭ primarĭ aĭ comunelor vecine pentru a cerceta reclamațiunea și a hotărî despre temeinicia eĭ.

În asemenea casŭ comuna, contra decisiuneĭ căria s'a redicat înscrisulŭ, va delega pe unul din consiliariĭ sĕĭ pentru a susține încheerea consiliuluĭ înaintea acesteĭ comisiuni care, după ce va judeca, va face încheere daca găsesce plângerea înscrisuluĭ dreptă saŭ nu.

Art. XV. Dacă reclamantulŭ nu s'ar mulțumi nicĭ pe acéstă hotărîre, se póte redica contra eĭ la Prefect, care va judeca în consiliulŭ permanent și va statua definitiv și fără altŭ recursŭ de are dreptate saŭ nu, dispuindŭ daca junelŏ trebue să se echipeze singur saŭ trebue să cadă în sarcina comuneĭ.

Cercetarea acestor plângerĭ atât înaintea comunelor cât și a celor alte autorități indicate în Art. precedenți se vor face de urgență și cu preferință peste alte lucrărĭ ce vorŭ avea la ordinul ĭleĭ.

Art. XVI Cursurile de scuiriĭ, substituțiuni și înlocuiri se vorŭ face pentru dorobanțĭ totŭ ca și pentru ceĭ chemați în armata permanentă, după dispositiunile și de autoritățile indicate în legea recrutărĭ armateĭ.

Art. XVII. Sunt primiți dorobanțĭ volontarĭ în activitate de preferință între călărĭ, ceĭ ce vorŭ face asemenea cerere și îndeplinescŭ condițiunile trebuitóre pentru serviciŭ.

*

În asemenea casŭ suntŭ datorĭ de o dată cu cererea să presinte şi bilet că a trasŭ la sorţĭ.

Art. XVIII. Tóte cele-alte disposiţiunĭ ale legeĭ de recrutare promulgată la 5 Decembre anul 1864, sunt aplicabile şi la dorobanţĭ.

Art. XIX. Tot ce este contrariŭ acestuĭ regulamentŭ, este şi rĕmâne desfiinţatŭ.

REGULAMENTU

(Decret. 15 fev. 1865, prom. 24 fev. 1865).

Pentru organisarea Consiliurilor de anchetă.

TITLUL I.

Despre compunerea Consiliurilor de anchetă.

Art. I. Sunt treĭ feluri de Consiliurĭ de anchetă:

1. Consiliŭ de anchetă de regimentŭ.

2. Consiliŭ de anchetă de divisie.

3. Consiliŭ de anchetă special pentru intendenţiĭ militarĭ, generalĭ de brigadă şi de divisie.

Art. II. Fie-care Consiliŭ de anchetă se va compune de cinci membri carii, afară de casurile prevĕdute la Art. IV de maĭ jos, vor fi numiţi dupĕ gradul saŭ funcţia oficieruluĭ, obiectŭ al ancheteĭ, conform tablourilor anecsate la acéstă Ordonanţă.

Douĭ membri cel puţinŭ vor trebui să fie din arma saŭ din corpul de administraţie militară din care oficerul obiectŭ al ancheteĭ face parte.

Art. III. Preşedintele şi membriĭ fie-căruĭ Consiliŭ de anchetă atât de regimentŭ cât şi de divisie vor fi numiţi de generalul comandantŭ al divisieĭ.

Dacă oficierul obiectŭ al ancheteĭ este intendentŭ militarŭ, general de brigadă saŭ de divisie, preşedintele şi membriĭ vor fi numiţi de Ministrul Nostru de Resbelŭ.

Afară de escepţia prevĕdută prin paragraful 3 din Art. următor, membri consiliuluĭ, afară de preşedinte, vor fi luaţi pe rêndŭ şi dupe vechimea gradului, adică:

1. Daca oficierul obiectŭ al ancheteĭ este căpitanŭ, locotenentŭ, sublocotenentŭ, medicŭ de regimentŭ séŭ de batalion într'unŭ regimentŭ, dintre oficeriĭ acestuĭ corpŭ.

2. Daca este oficier superior dintr'unŭ corpŭ de trupă, oficier de Statŭ-major din orĭ-ce armă, oficerŭ de gendarmĭ, oficerŭ dintr'unŭ batalionŭ, divisionŭ, escadronŭ saŭ companie ce formédă corpŭ, oficerŭ în neactivitate, subintendentŭ militarŭ, adjunctŭ de intendenţă, medicŭ la spitalele militare saŭ oficerŭ de administraţie, dintre oficeriĭ în activitate în divisie.

3. Daca oficierul obiectŭ al acheteĭ este intendentŭ militarŭ, general de divisie, dintre intendenţi şi oficerĭ generalĭ din activitate.

Membri de gradul oficeruluĭ obiectŭ al ancheteĭ nu vor putea fi maĭ nuoĭ de cât dînsul.

Art. IV. În casŭ de absenţă saŭ de vre-o împedicare constatată, membri absenţi saŭ împedicaţi vor fi înlocuiţi prin oficerŭ de acelaşi gradŭ, şi în lipsă de gradul inferiorŭ, dupe acela al oficeruluĭ, însă fără ca oficeriĭ din noŭ numiţi să fie maĭ nuoĭ saŭ de unŭ gradŭ maĭ micŭ de cătŭ oficerulŭ obiectŭ al ancheteĭ.

Daca din causa vechimeĭ graduluĭ nu se va putea înloca, atunci se va numi oficierĭ cu gradul superiorŭ aceluĭ al oficieruluĭ absentŭ saŭ împedecatŭ.

Daca în regimentŭ saŭ în divisie nu esistă oficierĭ într'una din condițiile cerute spre a face parte din Consiliul de anchetă, se va refera despre acésta Ministruluĭ de Resbelŭ, care va lua mĕsurile necesariĭ spre a complecta Consiliulŭ.

Art. V. Nu vor putea face parte din Consiliul de anchetă:

1. Rudele saŭ alianțiĭ oficeruluĭ obiectŭ al ancheteĭ;

3. Autoriĭ tênguiriĭ saŭ raportuluĭ special care a motivatŭ întrunirea Consiliuluĭ saŭ rudele autoruluĭ.

TITLUL II.

Despre formele ancheteĭ.

Art. VI. Nicĭ unŭ oficierŭ nu va putea fi trimisŭ dinaintea unuĭ Consiliŭ de anchetă fără ordinul special al Ministruluĭ Nostru de Resbelŭ; cu tóte acestea, orĭ de câte orĭ afară din teritoriul țĕreĭ s'ar ivi trebuința a se supune unŭ oficierŭ unuĭ Consiliŭ de anchetă, generaliĭ comandanțiĭ primariĭ vor esecuta aceleași drepturĭ ca Ministrul Nostru de Resbelŭ, afară numaĭ când oficierul în cestie ar fi intendentŭ militarŭ, general de brigadă saŭ de divisie.

Art. VII. Când pentru una din causele prevĕdute la Art. 12 și 23 din legea din 3 Decembre 1864, unŭ oficierŭ în activitate saŭ neactivitate va fi în casŭ d'a se trimite înaintea unuĭ Consiliŭ de anchetă, unŭ raportŭ special, d'impreună cu tênguirea, de va esista, va fi transmisŭ prin calea erarchică Ministruluĭ Nostru de Resbelŭ.

Tênguirea se va putea face de orĭ cc persónă care se va crede vătămată de oficierŭ, către unul din superioriĭ oficieruluĭ pe care îl privesce. Orĭ care ar fi gradul oficieruluĭ care o va primi, el este datorŭ a o înainta prin calea erarchică Ministruluĭ Nostru de Resbelŭ.

În timpul inspecțiilor și când inspectorul general se va afla pe locurile de inspecție, actele, în locŭ de a fi transmise Ministruluĭ de Resbelŭ prin generalul comandantŭ al divisieĭ, vor fi transmise prin inspectorul general căruia vor fi încredințate de șeful corpuluĭ saŭ serviciuluĭ inspectatŭ; raportul special va fi făcutŭ, adică:

Pentru oficerul din unŭ corpŭ de trupă.	De către comandantul corpuluĭ saŭ de oficerulŭ superior pe care el 'l va numi.
Pentru șefiĭ de corpŭ, oficeriĭ de gendarmĭ, oficeriĭ fără trupă și ceĭ în disponibilitate saŭ în neactivitate pînă la gradul de colonel inclusivŭ.	De către comandantul de brigadă saŭ de sub-divisie teritorială.
Pentru membri intendenței militare (afară de intendenți), oficieri sanitari și de administrație.	De către șeful serviciuluĭ
Pentru unŭ general de brigadă saŭ de divisie și pentru intendenți militari.	De către unŭ general de divisie numitŭ de Ministrul de Resbelŭ.

Oficeriĭ prin intermediarul cărora tênguirea și raportul special vor fi transmise Ministruluĭ Nostru de Resbelŭ le vor viza fără a'și emite opinia.

Ministrul de Resbel va putea, când va socoti de trebuință și fără îndeplinirea formalităților de maĭ sus, să trimiță de oficiŭ pe orĭ ce oficerŭ din activitate saŭ neactivitate dinaintea unuĭ consiliŭ de anchetă, pentru una din causele specificate la Art. 12 și 23 din legea din 3 Decembre 1864.

Art. VIII. Conformŭ Art. 13 din legea sus citată, când un oficerŭ a rĕmasŭ în neactivitate în timpŭ de treĭ anĭ va trebui să fie trimisŭ dinaintea unuĭ consiliŭ de anchetă de Ministrul Nostru de Resbel.

Art. IX. Când Ministrul de Resbel va trimite pe un oficerŭ înaintea unuĭ Consiliŭ de anchetă, va trimite generelului comandantŭ al divisieĭ tóte actele propriĭ a lămuri Consiliul.

Aceste acte când vor fi privitóre pentru un oficerŭ în neactivitate în timpŭ de treĭ anĭ, urméza a conține și causele punereĭ sale în neactivitate precum și tóte sciințele date de autoritățile civile și militare asupre purtăriĭ și sănĕtățiĭ sale.

Dacă actele vor fi privitóre pentru un oficerŭ osîndit la o închisóre pe un timpŭ de maĭ mult de șése lunĭ, o copie dupe sentință de va anecsa la dosarŭ.

Art. X. La primirea actelor trimise de Ministru de Resbel, generalul comandant al divisieĭ va numi membri cariĭ vor trebui să compue consiliul de anchetă și va numi dintre eĭ un raportor care va fi tot d'auna în gradă superiorŭ oficeruluĭ obiect al ancheteĭ.

El va convoca apoĭ consiliul arătĕnd fie căruia din membri epoca, locul și obiectul convocațiĭ.

Generalul va da tot d'auna ordin oficeruluĭ obiect al ancheteĭ de a se presenta la consiliŭ la locul, ḑiua și ora ficsată și'ĭ va face cunoscut numele raportoruluĭ.

Dacă oficerul obiectŭ al ancheteĭ este intendent militarŭ, general de brigadă saŭ de divisie, Ministrul de Resbel va îndeplini el însuși formalitățile prescrise în acestŭ articol.

Art. XI. Tóte actele care vor fi nevoit convocarea Consiliuluĭ de anchetă vor fi trimise maĭ întêiŭ președinteluĭ care le va da raportoruluĭ și acesta va încunosciința pe oficerul supusŭ ancheteĭ.

Art. XII. La deschiderea ședințeĭ, președintele, dupe ce va ordona a se introduce oficerulŭ obiectŭ alŭ ancheteĭ, va ceti Consiliuluĭ articolile 9, 10, 12, 13, 19 și 23 din legea de la 3 Decembre 1864.

Art. XIII. Dacă oficerulŭ obiectŭ al ancheteĭ nu se va presenta la locŭlŭ, ḑioa și ora indicată și dacă nu va fi presentat niciŭ unŭ motivŭ valabilŭ de impedecare, se va proceda în lipsă și se va menciona absența în procesul verbalŭ care va coprinde părerea Consiliuluĭ de anchetă.

Art. XIV. Raportorul va ceti ordinul de convocare și tóte actele transmise de Ministru de Resbel.

Art. XV, Oficerul trimisŭ înaintea unuĭ Consiliŭ de anchetă, din causa prelungireĭ neactivitățiĭ sale în timpŭ de treĭ anĭ, va putea fi visitat de oficerii sanitați hotărițĭ de președinte.

În acestŭ casŭ procesulŭ verbal care va coprinde părerea consiliuluĭ de anchetă va menciona și declarația oficerilor sanitarĭ

Art. XVI. Oficerii sanitarĭ saŭ alte persóne chemate înaintea unuĭ Consiliŭ de anchetă spre a da lămuririĭ 'și voruĭ face declarația pe rêndŭ și în deosebĭ.

Oficerul obiectŭ alŭ ancheteĭ și membri Consiliuluĭ le vor putea adresa întrebările ce le vor găsi de cuviință, însă prin organul președinteluĭ.

Art. XVII. Persónele chĕmate dinaintea Consiliuluĭ fiindŭ ascultate, oficerul obiectŭ alŭ ancheteĭ 'și va presenta observațiile sale.

Președintele va consulta apoĭ pe membri Consiliuluĭ spre a sci dacă eĭ sunt destul de lămuriți; în casŭ de afirmare el va depărta pe oficerul obiectŭ al ancheteĭ din camera Consiliuluĭ; iar la casŭ contrariŭ, ancheta va continua.

Art. XVIII. Dupe terminarea ancheteĭ, președintele, conformŭ casuluĭ, va pune în parte și în termenii de maĭ josŭ, următórele cestiunĭ adică:

Pentru causă de disciplină.

1. D. . . . este în casul d'a fi reformat pentru rea purtare obicinuită?
2. D. . . . este în casul d'a fi reformat pentru greşelĭ grave în serviciŭ?
3. D. . . . este în casul d'a fi reformat pentru greşelĭ grave în contra disciplineĭ?
4. D. . . . este în casul d'a fi reformat pentru greşelĭ în contra onóreĭ?

Pentru causă de neactivitate.

D. . . . ce se află în neactivitate de maĭ mult de treĭ anĭ este în casul d'a fi reformat ca nesusceptibil de a fi chemat iar în activitate?

Pentru condemnare maĭ mult de şése lunĭ la închisóre.

D. . . . condamnatŭ la maĭ multŭ de 6 lunĭ la închisóre prin sentinţă de fire criminală este în casul de a fi reformatŭ?

Art. XIX. Nicĭ o altă chestie de cătŭ cele arĕtate în art. precedentŭ nu va putea fi pusă Consiliuluĭ de anchetă.

Asupra fie cărĭĭ chestiĭ pentru care Consiliulŭ va avea a decide spre a'şĭ forma părerea, membri vor merge la scrutinul secretŭ, depuindŭ într'o urnă pentru afirmativŭ unŭ bilet pe care va fi scrisŭ cuvêntul *da*, şi pentru negativŭ un bilet pe care va fi scrisŭ cuvêntul *nu*.

Majoritatea va forma părerea Consiliuluĭ.

Resultatul votuluĭ va fi trecutŭ în procesulŭ verbal care va coprinde părerea Consiliuluĭ.

Art. XX. Procesul verbal coprinḑêndŭ părerea Consiliuluĭ va fi subscris de toţĭ membri şi trimisŭ Ministruluĭ de Resbel cu tóte actele sprijinitóre, prin intermediul generaluluĭ comandant alŭ divisieĭ, şi direct de presedinte, dacă elŭ va fi general de divisie.

Art. XXI. Şedinţele Consiliuluĭ de anchetă vor fi secrete.

Consiliul de anchetă se va disolva fără nicĭ unŭ altŭ ordinŭ, îndată ce'şĭ va fi dat părerea asupra lucrărĭĭ pentru care a fostŭ convocat.

Art. XXII. Totŭ ce este contrariŭ acestuĭ regulamentŭ, este şi remâne desfiinţat.

LEGE.

(*Decret. 20 fev. 1865, prom. 25 fevr. 1865*).

Pentru instituirea de pe acum a Consiliuluĭ permanentŭ al instrucţiuneĭ publice, prevĕḑutŭ de legea respectivă, aplicabilă cu începutul venitoruluĭ anŭ scolarŭ 1865—1866.

Art. I. Disposiţiunile prevĕḑute la partea I. Cap. I, Art. 9—21 din legiuirea asupra Instrucţiuneĭ publice, lucrătóre cu începutul anuluĭ scolariŭ 1865/6, se vor pune de pe acum în lucrare.

Art. II. Consiliul permanentŭ prevĕḑutŭ prin legea Instrucţiuneĭ publice, va avea tóte atribuţiunile administrative şi inspectorii prevĕḑute de legea acésta, câte nu vor fi incompatibile cu legile în vigóre pentru Instrucţiunea publică.

Art. III. Funcţiunile membrilor Consiliuluĭ permaninte sunt onorifice; eĭ vor

priimi însă o diurnă de lei 800 pe lună pe tot timpul funcționării lor din suma prevĕdută la Capit. II, §. I, a budgetului Instrucțiunei publice pe 1865.

REGULAMENTU

(Decret. 15 fev. 1865, prom. 26 fev. 1865.)

Asupra serviciului și instrucției dorobanților în serviciul activŭ al Statului.

Art. I. Serviciul dorobanților în activitate durĕdă 10 ḑile; intrarea schimburilor în serviciŭ este la 1, 11 și 21 a fie-căria lunĭ; cele $^2/_3$ dintr'o lună ce petrecŭ la casele lor, nu se socotescŭ ca serviciŭ activŭ ci ca reservă.

Cu acestŭ modŭ serviciul dorobanțului în timpŭ de 6 anĭ, este de 2 anĭ în activitate și 4 în reservă, conform Art. 52 al legiĭ de armare.

Art. II. Adunările dorobanților în activitate se facŭ la centrurile hotărîte de comandantul fie-căruia district, prin înțelegere cu Prefectul.

Art. III. Primariĭ asigură esactitatea venirii dorobanților în activitate și conservarea muniției și echipementului pe timpul cât se află în reservă, netolerând pe dorobanți în acestŭ timpŭ a se servi de dînsele, ci când plécă pentru unŭ serviciŭ comandat saŭ esersiciŭ.

Art. IV. La casŭ de concentrare fără rêndŭ, Primariĭ veghéză ca dorobanții să pornéscă îndată la centrurile de adunare ce comandanții trebue să hotărască de odată cu comunicarea ordinului de concentrare.

Serviciul eventual (fără rêndŭ) al dorobanțului nu smintesce în nimicŭ rândul de serviciŭ regulatŭ prescrisŭ în Art. I din acestŭ regulamentŭ.

In timpul serviciului eventualŭ, dorobanții vor fi plătiți ca în serviciŭ ordinar și îndestulați cu furajul trebuinciosŭ cailor.

Art. V. Instrucția militară a dorobanților în activitate se face pe la centrurile de adunare, instrucția celor ce ședŭ pe la casele lorŭ se face Duminica prin comune numaĭ 2 ore.

Comandantulŭ dorobanțilorŭ este dator a numi în fie-care comună unŭ dorobanțŭ, care să facă funcție de instructorŭ.

Primariĭ vor veghea la esecutarea programeĭ și în casŭ de abatere intervin și facŭ cunoscutŭ comandantului de dorobanți.

Art. VI. Totŭ ce este contrariŭ acestuĭ regulamentŭ, este și rĕmâne desființat.

LEGE.

(Decret. la 8 marte. 1865, prom: 9 marte 1865).

Pentru desființarea comisiunei epitropicescĭ din Iași.

Art. I. Comisiunea Epitropicéscă este și remâne desființată.

Art. II. Tóte atribuțiunile eĭ, prevĕdute prin osebite dispositiuni legislative încă esistânde, trecŭ la Tribunalele județelor de întêia instanță.

Art. III. Încheiările Tribunalelor în cestiunile relative la Epitropii, se vor pune de îndată în lucrare și vor fi supuse regulilor procedureĭ comune.

Dispositiuni transitorii.

Art. IV. Directorele comisiunei cu douĭ copiștĭ și unŭ uşierŭ vor remânea în lucrare treĭ luni de la promulgarea legiĭ de față, și 'şĭ vor priimi léfa prevĕ-ḑută prin budgetŭ.

Directorele va maĭ priimi câte una sută leĭ pe lună pentru cheltueliĭ de cancelarie.

În acestŭ termenŭ, Directorele, sub privegherea procuroruluĭ Curţiĭ civile, va preda tóte actele la osebitele Tribunale competinte.

LEGE.

(Decret. 8 mart. 1865, prom. 11 Mart. 1865.)

Pentru regularea aşeḑăreĭ baselor dupe care urméḑă a se preleva impositul fonciar.

Art. I. Proprietăţile imobile urbane şi rurale de orĭ ce natură, vor fi supuse a plăti impositul fonciar pe trimestru 1 anul 1865 dupe aceleaşĭ venituri înscrise prin rolurile actuale.

Art. II Proprietăţile neatinse de dispositiunile legiĭ rurale, vor continua a plăti impositul fonciar pînă la 1 Aprilie 1866 tot dupe basele prevĕḑute la Art. 1. de maĭ sus.

Art. III. Moşiile locuite, asupra cărora se aplică dispositiunile legiĭ rurale, vor fi supuse a plăti impositul fonciar, cu începere de la Aprilie 1865 pînă la Aprilie 1866, numaĭ pentru $^2/_3$ părţĭ din veniturile cu care sunt înscrise prin rolurile actuale.

Art. IV. Proprietăţile Statuluĭ vor fi apĕrate de impositul fonciar şi de tacsa de transmitere, cu începere de la Ianuarie 1865, fără prejudiciul stipulaţiilor ce mijlocescŭ între Statŭ şi arendaşiĭ acestor proprietăţĭ.

Art. V. Evaluarea venituluĭ dupe care urméḑă a fi supuse la plata impositelor, cu începere de la Aprilie 1866, proprietăţile de catigoria prevĕḑută la Art. II de maĭ sus, se face în cursul anuluĭ 1865, de odată cu recensementul contribuabililor şi al patentabililor, iar pentru proprietăţile de catigoria citată la Art. III evaluarea veniturilor se va face în anul 1866.

Art. VI. Veniturile tutulorŭ proprietăţilor imobile, constatate la recensementele prescrise de Art. V, vor servi de basă nestrĕmutată la împlinirea pentru cinci aniĭ, de la Aprilie 1866 pînă la Aprilie 1871.

Art. VII. Evaluarea veniturilor şi regularea casurilor de contestaţiune contra evaluărilor se vor face în conformitate cu dispositiunile legiĭ foncieră unificată la 31 Martie 1862, care remâne în vigóre în totŭ ce nu se atinge prin legea de față.(1)

Art. VIII. La constatarea venituluĭ proprietăţilorŭ rurale de ambele categoriĭ prevĕḑute la Art. VI, vorŭ lua patre împreună cu agenţiĭ fiscalĭ şi comunalĭ şi unŭ delegat alesŭ pentru fie-care plasă de către proprietariĭ moşiilorŭ saŭ împuterniciţiĭ lor.

Art. IX. Alegerea acestor delegaţĭ se va face la residența fie-căriĭ plăşĭ cu majoritatea voturilorŭ alegătorilorŭ presenţĭ.

Alesul trebue a fi proprietarŭ de moşie chiar în plasa unde va fi ales. Elŭ urméḑă a avea vêrsta de 25 aniĭ cel pucin.

(1) Vezĭ acea lege în supl. p. 6.

Delegatul uneĭ plăşĭ va lua parte la evaluarea venitului proprietăţilorŭ din plasa vecină, iar nicĭ cum în acea din care s'a ales.

Art. X. Spesele pentru transportulŭ delegaţilorŭ de plasă, în ambele recensemente citate la Art. V, se vorŭ prevedea prin budgetulŭ Ministruluĭ Financelorŭ.

LEGE.

(Decret. 15 mart. 1865, prom. 17 mart. 1865).

Pentru întreprinderea de lucrărĭ publice prin modŭ de concesiunĭ.

Art. I. Lucrările publice, de orĭ ce natură, vorŭ fi întreprinse prin modŭ de concesiunĭ către companiĭ şi capitalişti, a căror capitale avansate li se vor restitui prin anuităţi de procente şi amortismentŭ

Art. II. Ministrul de Lucrărĭ Publice va dispune în modul prevĕdut la Art. I din fondurile destinate în budgetele anuale pentru lucrărĭ publice.

Art. III. Orĭ ce concesiune de lucrărĭ publice, prevĕdută la Art. I, se va acorda numaĭ în virtutea uneĭ legĭ speciale.

LEGE.

(Decret. 17 Mart. 1865, prom. 18 Mart. 1865).

Pentru desfiinţarea morilorŭ de pe riul Dâmboviţa.

Art. I. Să se desfiinţeze tóte zăgadele, stăvilarele, leşile, îngrădirile, zidăriile şi orĭ-ce alte obstacole se vor fi aflându pe matca Dâmboviţeĭ, atâtŭ afară din capitală în sus şi în jos, cât şi în centrul capitaleĭ, făcute în urma legiuiriĭ din anul 1835 din regulamentuluĭ organicŭ, relativ la plutirea rîurilorŭ. Se înţelege că morile, herăstraele de la munte nu sunt coprinse în acéstă catigorie.

Art. II. Asemenea sĕ se desfiinţeze şi tóte zăgadurile, stăvilarele, leşile, îngrădirile, zidăriile şi orĭ ce alte obstacole se vor fi aflându făcute pe matca Dâmboviţeĭ maĭ naintea menţionateĭ legiuiriĭ din regulamentulŭ organic, câte se vorŭ găsi reclădite cu înălţarea zăgadurilorŭ, stăvilarelorŭ saŭ leşelorŭ din nivela in care se aflaŭ în anulŭ promulgăriĭ aceĭ legĭ, orĭ strămutate de la loculuĭ lorŭ.

Art. III. Morile şi orĭ-ce alte clădiri, proprietăţi ale Statuluĭ, ce se vor afla pe apa Dâmboviţeĭ, de orĭ cându şi în orĭ-ce modŭ constituite, atâtŭ afară din capitală în susŭ şi în josŭ, câtŭ şi în untrul capitaleĭ, se vor desfiinţa îndată cu totul fără nicĭ o escepţiune.

Art. IV. Morile ce se vor fi aflându făcute din naintea sus ţiseĭ legiuiriĭ a regulamentuluĭ organicŭ, şi nu se vor fi reclădit în urmă cu înălţarea zăgadurilorŭ, stăvilarelor saŭ leşelorŭ, se vorŭ lăsa în fiinţă, afară numaĭ dacă, după o cercetare prealabilă prin ómenĭ esperţi, nu se va dovedi că acele morĭ causésă înecăciunĭ serióse, şi în acest casŭ móra saŭ obstacolul se va putea desfiinţa imediat, despăgubindŭ pe proprietarŭ, conform cu legea de espropriare pentru causă de utilitate publică.

Art. V. Să se curéţe rîul Dâmboviţa atât în capitală cât şi afară în susŭ şi în jos pe la tóte locurile unde se va fi aflându împedicat cursul apeĭ pe matca eĭ, seoţându-se şi toţĭ parĭĭ de la zăgade precum şi fundamentele ce vorŭ rĕmâ-

nea sub clădirile ce suntŭ a se desfiinţa; asemenea se vorŭ curăţi şi nomolurile, prundurile şi depositele ce încurcă cursul apeĭ.

Art. VI. Să se dea în Bucurescĭ o lărgime uniformă de ₫ece stînjinĭ saŭ duoĕ-₫ecĭ metri în lumina apeĭ Dâmboviţa, conform Art. 9, pagina 523 din regulamentŭ, şi să se lase pe fie-care margine a rîuluĭ câte unŭ spaţiŭ liberŭ de treĭ şi jumĕtate stînjinĭ.

Construcţiunile aflate pe terenulŭ cuprinsŭ în acéstă zonă se vorŭ desfiinţa fără îndemnisaţiune, dacă aceste construcţiuni se vor fi făcutŭ în urma legiuirĭĭ sus citată; éră pentru construcţiunile ce se vor afla făcute înaintea acesteĭ legiuirĭ, se vorŭ îndemnisa proprietarĭĭ lor conform cu legea de espropriaţiune pentru utilitate publică.

Art. VII. Să se desfiinţe₫e în Bucurescĭ podurile actuale cu picióre în apă şi să nu se maĭ construe altele pe viitor în aceste condiţiunĭ, ca să remâe cât maĭ liber cursul acesteĭ ape.

Art. VIII. Să se facă studiĭ pentru canalisarea Dâmboviţeĭ în tot cursulŭ eĭ şi pentru înfiinţarea de splaiurĭ (cheiurĭ) în oraşŭ.

Proiectul acesteĭ lucrărĭ se va termina cel mult în timpŭ de duoĭ anĭ.

Art. IX. Se vor maĭ face treptat pentru regularea cursuluĭ Dâmboviţeĭ, următórele lucrărĭ:

I). Să se tae coturile Dâmboviţeĭ unde trebuinţa va cere.

II). Să se înalţe pe alocurea malurile Dâmboviţeĭ pe unde vor fi prea în faţa apeĭ.

III). Să se dea altă derivaţiune apelorŭ ce se revarsă de din sus de şanţurĭ şi reintră în Dâmboviţa din jos de şanţurĭ.

IV. Să se curéţe canalul ce se află făcut pentru derivaţiunea apeĭ Ilfovuluĭ în Colintina şi să se întreţie cu îngrijitorŭ orênduit ad-hoc.

V). Să se facă îndată nivelaţiunea acestuĭ canal cu prelungire pînă în apa Dâmboviţeĭ, ca să se vaḑă dacă ar fi cu putinţă a se deriva la viiturĭ în Colintina şi acéstă apă.

In casŭ ₫'a se găsi priinciósa acéstă mĕsură se vorŭ începe îndată lucrările de prelungirea sus ₫isuluĭ canalŭ între Ilfovŭ şi Dâmboviţa, ca apa acestuĭ de pe urmă rîŭ să se pótă devărsa la trebuinţă în Colintina.

REGULAMENTU.

(Decret. 10 mart. 1865; prom. 19 mart. 1865.)

Pentru chemările periodice ale reserveĭ armateĭ.

Art. I. Reserva armateĭ permanente se compune, conform Art. III. din legea organică a puterеĭ armate, din ómeniĭ carиĭ aŭ servit patru anĭ.

Art. II. Reserva se administréḑă şi se comandéḑă în fie care district de cadru de deposit al recrutărиĭ, conform Art. 48 din legea organică a puterеĭ armate.

Art. III. Ómeniĭ din reservă sunt supuşĭ la reviste periodice, conform Art. III din legea organică a puterеĭ armate.

Art. IV. Revistele ómenilor din reservă se vor face pe plăşĭ în chipul următorŭ:

Comandantul deposituluĭ va face revistă ómenilor din plasa în care se află reşidenţa districtuluĭ; ceĭ-lalţĭ oficerĭ aĭ deposituluĭ vor fi însărcinaţĭ cu revistele în cele-lalte plăşĭ.

La întêmplare ca numĕrul oficerilor de deposit să nu fie ₫e ajunsŭ pentru facerea revistelor, se vor putea însărcina cu acéstă misie oficerиĭ şi sub-oficerиĭ de ₫orobanţĭ aĭ districtelor.

Art. V. Se vor chema ómenĭ din reservă spre a se trece în revistă la fie care şése lunĭ.

Art. VI. Generaliĭ şefĭ aĭ divisiilor militare teritoriale avisând pe Prefecţiĭ districtelor vor hotărî ḑioa şi ora în care se va face revista ómenilor din reservă, astfel ca sĕ se facă de odată în tótă întinderea divisieĭ.

Art. VII. Ḑilele şi durata ficsată pentru reviste se vor regula astfel ca, pe cât se va putea, să nu se jicnéscă interesele ómenilor; iar localităţile de adunare pe cât va fi prin putinţă să fie maĭ centrale.

Art. VIII. Ordinul pentru chemarea ómenilor din reservă la revistă se va notifica de către comandantul depositului, prin mijlocirea administraţieĭ, tutulor primarilor carĭ vor fi datorŭ a'lŭ notifica tutulorŭ ómenilor din reservă ce locuescŭ în comună.

Primariĭ vor fi datorĭ a trimite oficeruluĭ revisuitor liste de absinţi în care se vor areta sub a lor respundere causele lipselor.

Art. IX. Ordinul de chemare va face cunoscut tot d'auna, că ceĭ ce vor lipsi la reviste fără causă legitimă vor fi urmăriţi şi pedepsiţi conform regulamentelor militare.

Comandantul depositului, dupe registrele sale, va întocmi foĭ de apel pe plăşi, pe care le va încredinţa oficeruluĭ însărcinat cu facerea revistelor.

Art. X. Oficeriĭ însărcinaţi cu facerea revistelor, pe dată ce vor sosi la residenţa plăşiĭ, vor încunosciinţa pe Sub-prefect de obiectul misieĭ lor.

Art. XI. Revista se va face dupe fóia de apel dată de comandantul depositului; oficerul însărcinat cu facerea revisteĭ va însemna în acea fóie pe toţi aceia carii nu s'aŭ presintat la revistă, menţionând în ea causele lipseĭ, basate pe arĕtările oficiale ale primarilor conform Art. VIII.

Art. XII. În interesulŭ ordineĭ publice, jendarmeria va asista la aceste reviste.

Art. XIII. Dupe terminarea revisteĭ, fóia de apel se va subscri şi de Sub-prefecţi, şi oficerul însărcinat cu acésta o va înainta cu tóte însemnările comandantului depositului.

Art. XIV. Comandantul depositului va transmite tóte foile de apel împreună cu observaţiile sale generaluluĭ şefŭ al divisieĭ militare teritoriale, care singur este în drept a pedepsi disciplinar pe ómeniĭ ce nu s'aŭ presentat la revistă fără causa legitimă.

Art. XV. Generalul divisieĭ teritoriale póte pedepsi conform drepturilor sale pe ómeniĭ din reservă ce nu sunt următorĭ ordinilor.

Art. XVI. Pedepsele ordonate de generalul şefŭ al divisieĭ teritoriale pentru ómeniĭ din reservă, se vor esecuta tot d'auna de comandantul depositului cu concursul Prefectureĭ şi jendarmerieĭ.

Art. XVII. Ómeniĭ din reservă nu'şĭ vor putea chimba domiciliul pînă ce nu vor încunosciinţa pe comandantul depositului.

Art. XVIII. Comandanţiĭ depositelor 'şĭ vor face cunoscută schimbarea de domiciliŭ dintr'un district într'altul a ómenilor din reservă.

Art. XIX, Îndată după terminarea revisteĭ semestriale, comandantulŭ depositului va înainta generaluluĭ şefŭ alŭ divisieĭ teritoriale unŭ raport conform modeluluĭ aci alăturat.

Acest raportŭ va cuprinde în colóna observaţieĭ generale tóte sciinţele, atât asupra ómenilor reserveĭ, cât şi asupra concursului autorităţilor locale şi ale jendarmerieĭ în operaţia revistelor.

Art. XX. Generalul şefŭ al divisieĭ teritoriale va înainta acelŭ raport împreună cu observaţiile sale Ministruluĭ de Resbel.

Art. XXI. Generaliĭ şefĭ aĭ divisiilor teritoriale vor putea prin înţelegere cu Prefecţiĭ a ordona reviste suplementarii, cândŭ vor observa că ómeniĭ neglijă de a se presenta la chemările ce li se facŭ.

Art. XXII. Pînă la întocmirea cadrelor de depositŭ, cadrele escadrónelor de dorobanți le va ține locul.

LEGE

(Decret 20 martie 1865, prom. 23 martie 1865)

Pentru înființarea de cheiurĭ pe ambele părți ale rîuluĭ Dâmbovița pe tótă partea din întrul capitaleĭ.

Art. I. Se declară de utilitate publică generală, rectificarea cursuluĭ rîuluĭ Dâmbovița și înființarea de cheiurĭ pe ambele părți ale rîuluĭ și pe tótă partea din întru capitaleĭ.

Art. II. Lărgimea cheiurilor din marginea parapetelorŭ pînă în părețiĭ clădirilor va fi de 20 metri, iar înălțimea lor va fi astfelŭ ca să oprescă revărsarea apelorŭ la cele mai marĭ viiturĭ.

Art. III. Pentru esecutarea acestor lucrărĭ și pentru espropriațiile necesare, Ministerul de lucrărĭ Publice va dispune pentru campania anuluĭ curent de ur. mătórele sumĭ din cele prevĕdute în budgetulŭ acestuĭ esersiciŭ și anume:

450,000 Leĭ ce s'aŭ afectat la Cap. 7, Art. 8 pentru rescumpărarea locurilor de la bariera Mogoșóei;

150,000 Leĭ din suma de 600.000 leĭ afectată la acelașĭ Capitolŭ, Art. 10 pentru pavarea și canalisarea a patru strade, iar restul de 450,000 va remânea afectat pentru acéstă din urmă lucrare.

600,000 Leĭ din suma de 900,000 leĭ afectată la Cap. II, Art. 1 (budgetul estraordinar) pentru deschiderea unuĭ bulevard și construire de edificiurĭ publice, iar restul de 300,000 va rĕmânea afectat pentru construirea edificiuluĭ publicŭ.

1,200,000 Totalul unŭ milionŭ douĕ sute miĭ.

Art. IV. Lucrările maĭ susŭ arĕtate se vor combina cu deschiderea uneĭ strade pe loculuĭ din vale alŭ Sărindaruluĭ pînă în dreptulŭ pompelorŭ de alimentare.

Tóte locurile Statuluĭ aflătóre d'a lungul acesteĭ strade se vor vinde și fondurile provenite din acéstă vĕndare se vorŭ afecta totŭ la lucrările maĭ susŭ arĕtate.

Art. V. Concedarea tutulor acestorŭ lucrărĭ se va face numaĭ în virtutea uneĭ legĭ speciale.

LEGE

(Decret. 23 Marte 1865; prom. 8 April. 1865).

Pentru reorganisarea serviciului de percepțiune din orașe și târgurile principale.

CAPITOLŬ I.

Despre instituirea perceptorilorŭ de orașe și târguri, clasificarea lorŭ și autoritatea de care dedêndŭ.

Art. I. Implinirea contribuțiunilorŭ directe și a altorŭ diferite tacse fiscale, se efectuă esclusivŭ de către agenții speciali numiți „perceptorĭ" în virtutea unuĭ titlu legalmente dobênditŭ.

Art. II. Spre acestŭ scopŭ se institue unŭ serviciŭ de perceptorĭ prin orașele și târgurile principale alle țereĭ.

Pe lîngă perceptoriĭ de prin orașele maĭ populate sunt atașate adjutóre comptabilĭ și agenți de urmărire.

Art. III. Perceptoriĭ, adjutórele și agenții de urmărire sunt agenți fiscalĭ, depindŭ de Ministeriulŭ Financelorŭ și sunt pușĭ sub autoritatea casierilorŭ districtuluĭ.

Eĭ sunt responsabilĭ către casieriĭ pentru esacta implinire a contribuțiunilorŭ și pentru regulata conducere a operațiilorŭ serviciului lorŭ.

CAPITOLULŬ II.

Despre clasificarea perceptorilorŭ

Art. IV. Perceptoriĭ de orașe și tĕrgurĭ se împartŭ in patru clase, dupe importanța populațieĭ orașelorŭ și dupe cătimea contribuțiunilorŭ ce aŭ a împlini.

Art. V. Personalulŭ serviciuluĭ de percepțiune și clasificarea luĭ se va prevedea și regula pe fie-care anŭ în budgetulŭ Ministruluĭ Financelorŭ.

CAPITOLUL III.

Despre atribuțiunile perceptorilorŭ.

Art. VI. Atribuțiunile perceptorilorŭ consistŭ în următórele operațiunĭ:

1). Lucrărĭ pregătitóre.

2). Implinirea contribuțiunilorŭ și

3). Urmărirea contribuabililorŭ întârdietorĭ.

PARTEA I.

Despre lucrărĭ pregătitóre.

Art. VII. Lucrările pregătitóre sunt:

1. A primi de la casieri la începutulŭ fie-căruĭ anŭ rolurele confecționate de către agenții de constatare, a le verifia și a le presenta la Consiliulŭ comunale spre a lua însemnare dupe dênsele, și a publica în resumatŭ numĕrulŭ totalŭ allŭ contribuabililorŭ, patentabililorŭ, venitulŭ proprietățilorŭ imobilĭ și cătimea dărilorŭ cuprinse în ele.

2. A impărți comercianților și industriașilorŭ, profesioniștilorŭ, patentele

formate de agenţii de constatare şi priimite prin casierii locali de o dată cu rolurile.

4. A se încărca la venituri prin scripturile lorŭ cu totalulŭ contribuţiunilorŭ cuprinse în rolurile anuali şi cele suplementare trimestriali.

5. A forma matriculile de contribuabili şi patentabili ambulanţi, a le revesti cu legalisarea Consiliului saŭ a delegaţilorŭ comunali şi a le înainta la Prefectură saŭ Sub-prefectura locală.

Aceste din urmă disposiţiuni privescŭ pe perceptorii din localităţile unde încă nu sunt controlori.

PARTEA II.

Despre împlinirea contribuţiunilorŭ.

Art. VIII. În privinţa împlinirilorŭ, perceptorii aŭ următórele îndatoriri:

1). A împlini contribuţiunile, tacsele şi decimele adiţionali autorisate de legi de la toţi imposabilii înscrişi în rolurile citate mai sus.

Perceperea contribuţiunilor saŭ tacselor de la ambulanţi necuprinşi în roluri se va face dupe bileturile de clasificare ce se vor libera de către controlorul respectivŭ dintr'un registru cu matcă.

Pe unde nu sunt controlori, asemeni bileturi se vor libera perceptorilor de către agenţii comunali spre a le servi de basă la implinire pînă vor primi roluri în bună regula pentru toţi ambulanţii de catigoriile citate mai sus.

2). A libera cuitanţe saŭ patente tăiate din registre cu matcă pentru sumele saŭ tacsele ce vor împlini de la contribuabili de ori ce catigorie, şi de la patentabilii ambulanţi.

3). A înscrie îndată dupe împlinire în marginea rolurilor prin colónele deschise ad-hoc, atât în cifre câtŭ şi în litere, tóte sumele contribuţiunilor împlinite de la fie care contribuabil şi pentru fie care fel de contribuţie.

Acéstă înscriere prin rolurile contribuabililor ambulanţi se va face îndată ce se vor trimite perceptoreluĭ rolurile despărţireĭ sale, formate dupe matriculile suplementariĭ.

4). A trece tóte sumele încasate din contribuţie prin registrele de contabilitate ce sunt datori a ţine.

5). A vérsa la casierul local contribuţiunile împlinite la fie care ḑece dile dacă reşedinţa perceptoruluĭ este în altă comună de cât aceea unde este biuroul casieruluĭ, saŭ îndată ce cătimea lor va atinge suma de leĭ 1000, când biuroul perceptorului va fi în acelaşŭ oraşŭ unde se află şi casierul şi a primi pentru baniĭ respunşi recipise tăiate din registrele cu matcă.

6). A cere de la agenţii de constatare descărcarea contribuţiilor a acelor individe ce se vor constata că sunt greşit impuşi, dosiţi, morţi, insolvabili. etc. justificând imposibilitatea împliniriĭ contribuţiilor lor.

7). A transmite controloruluĭ liste de contribuabiliĭ şi patentabiliĭ ce se vor descoperi în despărţirea lor, fie din ceĭ veniţi din alte despărţiri, fie din ceĭ rămaşi neînscrişi la epoca recensimentuluĭ, cerênd de la controlor a face cuvenita constatare şi a regula adăogirea acelor contribuabili prin matriculele suplementariĭ ale aceĭ despărţiriĭ.

PARTEA III.

Despre urmărirea contribuabililor întârdietori.

Art. IX. În privinţa urmăririlor, perceptorii sunt datori:

1). A urmări pe contribuabiliĭ cariĭ, fiind înscrişi în rolurile despărţireĭ fie

căruia, vor fi întărdiat a veni să'şi plătéscă contribuţia ce datorédă pe fie care trimestru.

2. A forma dupe roluri avertismente speciale pentru urmărirea contribuabililor strămutaţi cu locuinţa în alte despărţiri financiale şi a le transmite perceptorilor respectivi, spre a urmări împlinirea contribuţiunilor ce datorédă.

3. A urmări asemenea pe contribuabilii veniţi în circumscripţia lor din alte despărţiri, în virtutea avertismentelor speciale de urmărire ce vor primi de la perceptorii locali.

CAPITOLUL IV.

Despre adjutórele comptabili, agenţi de urmărire şi atribuţiunile lorŭ.

Art. X. Adjutórele perceptorilor din oraşe mai populate sunt de două grade şi anume:

1. Adjutóre comptabilĭ.
2. Agenţi de urmărire.

Atribuţiunile adjutórelor comptabilĭ

Art. XI. Adjutórele comptabilĭ sunt însărcinaţi a ţine în bună regulă comptabilitatea perceptoruluĭ, archiva, rolurile, registrele de chitanţe şi de urmărire şi tot ce privesce la buna ordină a biurouluĭ.

Ei concură dupe ordinile şi în virtutea delegaţieĭ ce li s'ar da de către perceptorĭ la aplicarea grăduluĭ al II-lea şi al III-lea de urmărire, asupra contribuabililor ce aŭ întrat în asemenea casurĭ şi priimescŭ în lipsa perceptoruluĭ contribuţiunile ce vor aduce contribuabiliĭ la biuroul de percepţie.

Eĭ formédă şi transmit fie-căruĭ agent de urmărire avertismentele ce trebue a le împărţi contribuabililorŭ.

Ţinŭ comptŭ şi se asicură despre modul cum îşi îndeplinescŭ îndatoririle fie care din agenţiĭ de urmărire.

Depunŭ la casieria locală o garanţie personală solvabilă, pentru esacta împlinire şi vĕrsare către perceptore a sumelor de banĭ ce vor fi îndatoraţi a împlini în biuroul de percepţie.

Eĭ sunt responsabilĭ directŭ către perceptorĭ pentru tóte lucrările ce se vor efectua şi pentru orĭ ce negligenţă în împlinirea datoriilorŭ lor.

Atribuţiunile agenţilor de urmărire.

Art. XII. Agenţiĭ de urmărire suntŭ datorĭ:

1. A împărţi la începutul fie-căruia anŭ însciinţările de cătimea dărilor cu care sunt înscrişĭ contribuabiliĭ prin roluri şi patentele comercianţilorŭ, industriaşilor şi profesionistilor din despărţirea fie-căruia.

2. A împărţi asemenea, pe fie-care trimestru, avertismentele şi ordonanţele de urmărire pe la contribuabiliĭ întărdietorĭ.

3. A comunica perceptoruluĭ liste de contribuabiliĭ descoperiţi din nuoŭ în circumscripţiunea lor şi de aceia ce se vor fi strămutat, saŭ vor fi întrat în casurĭ care ar da locŭ la descărcarea de contribuţiunĭ, precum şi despre proprietăţile ce ar întra în ambele catigoriĭ mai sus menţionate.

4. A concura dupe ordinile perceptoruluĭ la orĭ ce alte operaţiunĭ cerute de interesul serviciuluĭ de percepţie.

Art. XIII. Agenţiĭ de urmărire sunt responsabilĭ către perceptorĭ pentru tó-

te lucrările lorŭ şi sunt datorĭ a da ascultare adjutorului comptabilŭ asupra îndeplinireĭ însărcinărilorŭ ce le sunt puse prin legile şi regulamentele ad-hoc.

CAPITOLUL V.

Despre admisibilitatea perceptorilor, adjutorelor comptabilĭ şi agenţilorŭ de urmărire.

Art. XIV. Pînă se vor putea forma agenţĭ de percepţiune cu cualităţile cerute, condiţiunile de admisibilitate în asemenea posturĭ vor fi celle următóre:

a). A fi Românŭ saŭ naturalisat.

b). A avea etate de 25 anĭ.

c). A avea cunoscinţă de legile şi reglementele financiale.

d). A cunósce lucrările aritmetice.

e). A fi practicatŭ în vre o cancelarie publică treĭ anĭ, cel puţinŭ.

f). A avea o scrisóre frumósă.

g). A nu fi fost destituatŭ din funcţia ce va fi avut pentru negligenţă, imoralitate saŭ abusurĭ.

Art. XV. Orĭ-ce perceptorŭ este datorŭ a depune o garanţiă în numerar saŭ în ipotecă, în raportŭ cu a patra parte din venitul unuĭ trimestru alŭ contribuţiunilor directe din despărţirea în care ar fi numitŭ.

Pentru garanţiile depusein numerariŭ li se va bonifica unŭ procentŭ de 5 % pe anŭ.

Art. XVI. Nicĭ unŭ perceptorŭ saŭ adjutor comptabil nu va putea intra în serviciul funcţiuneĭ sale, pînă ce maĭ nainte nu va depune garanţia şi va sĕvêrşi legiuitul jurămêntŭ.

Art. XVII. Agenţiĭ de urmărire, ca să fie admişĭ în asemenea funcţiune, vor trebui a fi Românĭ, saŭ naturalisaţĭ, a sci să scrie, a cunósce cele patru lucrărĭ aritmetice elementare, a avea etatea de 21 anĭ şi a justifica despre buna lorŭ conduită.

CAPITOLUL VI.

Despre instituirea unŭ serviciŭ de surnumerar pe lîngă agenţiĭ de percepţiă.

Art. XVIII. După trecerea de unŭ anŭ de la promulgarea acesteĭ legĭ, nimenea nu va putea fi numitŭ perceptorŭ de cât după ce va fi trecutŭ gradele de surnumerar, agentŭ de urmărire şl adjutor comptabile la vre unŭ biuroŭ de percepţiune.

Art. XIX. Pentru împlinirea dispoşiţiunilor Art. de mai sus, se institue, unŭ serviciŭ de surnumerarĭ, carĭ vorŭ fi în numerŭ de 10 pe lîngă direcţia comptabilităţiĭ de la Ministeriulŭ Financelorŭ, şi duoĭ pe lîngă fie-care perceptorŭ de oraşe.

Art. XX. Spre a putea fi cine-va admisŭ ca surnumerar urmĕdă a îndeplini condiţiile următóre:

1). A fi Românŭ saŭ naturalisatŭ.

2). A avea etatea de 21 anĭ,

3). A fi absolvitŭ cursul a 4 clase gimnasiale, saŭ numaĭ patru clase primare, prin districtele unde nu sunt gimnasiĭ.

4). A avea o scriere frumósă.

Art. XXI. Termenul surnumerariatuluĭ va fi obligator de unŭ anŭ şi facul-

tativŭ încă de unŭ anŭ, dacă la espirarea anuluĭ âncêiŭ nu se va ivi vre o cau ţiă saŭ daca surnumerariul nu va însuşi cunoscinţele cerute.

Art. XXII. Surnumerariĭ cari prin zelŭ şi activitate vor proba că însuşescŭ calităţile cerute, vor putea fi numiţi la vacanţiĭ în posturĭ de agenţĭ de urmărire maĭ înainte chiar de împlinirea stagiuluĭ de unŭ anŭ.

Asemenea surnumerariĭ vor fi însărcinaţi provisoriŭ a ţine locul ajutórelor comtabiliĭ ce ar fi lipsind din serviciŭ pînă la numirea celor în dreptŭ.

Le asemenea casurĭ surnumerariĭ vor avea dreptul de a se bucura de $^1/_2$ din retribuţiunea posturilor ce vor ocupa provisoriŭ.

Art. XXIII. În casul când s'ar ivi vacanţă în postul de perceptorĭ, şi împiegaţi de categoriile citate maĭ sus n'ar putea presenta garanţa cerută la Art. XV şi'ar fi fostŭ supuşĭ la penalităţile prevĕdute la Art. 42, 43 şi 44 saŭ n'ar putea justifica că însuşescŭ condiţiile şi cunoscinţele prevĕdute la Art. 14, atunci numaĭ se va putea chema la funcţia de perceptor alte persóne care ar însuşi asemenea calităţĭ.

CAPITOLUL VII.

Despre înaintarea percĕptorilor.

Art. XXIV. Perceptoriĭ admişĭ în condiţiunile de maĭ sus vor avea dreptul de înaintare la unŭ clasŭ imediatŭ superiorŭ în casurĭ de vacan ţă dupe douĭ anĭ de serviciŭ în clase inferióre, în urma unuĭ esamenŭ ce vor da despre atribuţiile şi îndatoririle postuluĭ lor.

Art. XXV. Perceptorii de clasa a IV, vor fi cu chipul acesta înaintaţi la clasa III.

Perceptorii clasa III la clasa a II.

Perceptorii clasa a II la clasa I.

Perceptorii clasa I la postul de şefŭ de biuroŭ în direcţia centrală a comptabilităţilor în urma unuĭ concursŭ cu împiegaţiĭ imediatŭ inferiorĭ din acea direcţiune şi astfel maĭ departe.

Art. XXVI. Controlorii contribuţiunelor directe cu gradurile corespunzĕtóre celor de maĭ sus, aŭ aceleaşi drepturĭ de înaintare la posturile de perceptorĭ în urma împlinireĭ condiţiunelor de serviciŭ şi de esamen, prescrise prin Art. 24 pentru perceptorĭ, dacă însă vor putea dispune de garanţia cerută prin legea de faţă.

Art. XXVII. În casŭ când duoĭ saŭ maĭ mulţĭ agenţĭ de constatare şi de percepţiune vor avea drepturĭ egale de înaintare, postul vacant se va da prin concursŭ celuĭ maĭ capabil.

Art. XXVIII. Concursul se va face înaintea juriuluĭ asupra unuĭ numĕr de teme alese din legile şi regulamentele şi instrucţiunele financiare în vigóre.

Art. XXIX. Concursul va fi inscris şi oralŭ.

Art. XXX. Juriul esaminatoriŭ, se va compune, pentru perceptorii din capitală de câtre directorul comptabilităţiĭ şi alţi duoĭ funcţionarĭ superiorĭ aleşĭ cu acea ocasiune.

Art. XXXI. Juriul în districte se va compune de către prefectŭ ca preşedintre, casierul general şi controlorul districtual.

CAPITOLUL VIII.

Despre retribuţiunele agenţilor de percepţiune şi premiile de încuragiare.

Art. XXXII. Retribuţiunele perceptorilor şi ale agenţilor de urmărire se vor

compune din o sumă ficsă, după clasele din care face parte, şi din o remisă proporţională asupra contribuţiunelor şi decimelor împlinite şi respunse.

Art. XXXIII. Ajutórele comptabilĭ vor avea numaĭ retribuţiunĭ ficse.

Art. XXXIV. Retribuţiunele şi remisele proporţionale se reguléză după tarifa de maĭ jos.

Retribuţiunĭ ficse.

	Perceptorĭ.	Adjutóre comptabilĭ.	Agenţĭ de urmărire.
Clasa I pe anŭ . . .	leĭ 3,600	leĭ 3,600	leĭ 1,800
„ II „ „ . . .	„ 2,400	„ 2,400	„ 960
„ III „ „ . . .	„ 1,800	„ 1,800	„ 760
„ IV „ „ . . .	„ 1,200	„ 1,200	„ 600

Remise proporţionale.

Pentru perceptorĭ.	Pentru agenţĭ de urmărire.
2 la % aceĭ carĭĭ vor avea a percepe pînă la 30,000 leĭ pe anŭ.	1 ½ la % carĭĭ vor avea a percepe după roluri pînă la 25,000 leĭ pe anŭ.
1 ¾ idem de la 30000— 90000	1 ¼ idem de la 25000— 50000
1 ½ „ „ „ 90000—180000	1 „ „ „ 50000— 80000
1 ¼ „ „ „ 180000—250000	¾ „ „ „ 80000—120000
1 „ „ „ 250000 în susŭ.	Şi maĭ în sus.

Art. XXXV. Perceptoriĭ, osebitŭ de retribuţia ficsă şi remisa proporţională prevĕdută maĭ susŭ, aŭ dreptŭ a se împărtăşi cu ⅓ din amenḑile împlinite în virtutea legeĭ de urmărire.

Art. XXXVI. Agenţiĭ de urmărire asemenea aŭ dreptŭ a se împărtăşi cu ⅓ din amenḑile ce vorŭ împlini din despărţirea fie-căruia tot în virtutea legeĭ maĭ susŭ citată.

Art. XXXVII. Adjutoriĭ comptabilĭ se împărtăşescŭ asemenea cu ⅓ din tóte amenḑile de urmărire.

Art. XXXVIII. Perceptoriĭ de clasa I şi a II, pentru consideraţia greutăţilor serviciilor lor, vor avea dreptŭ la unŭ premiŭ ecuivalent cu retribuţia ficsă pe două luni, dacă prin silinţele ce vor depune vor achita integral pînă la finele fie-căruia anŭ contribuţiunile directe ce vor fi îndatoraţi a strînge după rolurile anuale şi cele suplementarĭĭ din despărţirea lor.

CAPITOLUL IX.

Penalităţi.

Art. XXXIX. Perceptoriĭ carĭ pînă la finele fie-căruĭ trimestru nu vor achita celŭ puţinŭ ¾ părţi din contribuţiile despărţirii lor pe acelŭ trimestru şi carĭ nu vorŭ justifica în asemănare cu dispoşiţiile legeĭ asupra comptabilităţi generale, causele legale ce aŭ împiedicatŭ împlinirea restuluĭ, vor perde dreptŭ amendă retribuţiunea ficsă pe o lună.

**

Art. XL. Perceptoriĭ carĭ, pînă în termen de 9 lunĭ după espirarea unuĭ trimestru, nu vor fi achitat remăşiţele aceluĭ trimestru, vor fi supuşĭ a plăti drept amendă 2 % pentru acele remăşiţe pînă la definitiva lor licuidare.

Dispoşiţiunile prevĕdute la Art. 40 şi 39 de maĭ sus, vor fi aplicabile cu începere de la anul 1866, în vederea preferinţeĭ ce urmĕdă a se da în cursul anuluĭ 1865 perceperiĭ remăşiţelor din aniĭ precedenţĭ.

Art. XLI. Aceĭ din perceptorĭ carĭ pînă la espirarea esercişiuluĭ fie-căruia an (30 Septembre al duoilea an) nu vor fi achitat tóte contribuţiunile directe din circumscripţia fie-căruia pe acel an, vor plăti fisculuĭ dreptŭ amenda 4% asupra acelor remăşiţe.

Acéstă amendă se va împlini de la perceptoriĭ în curs de treĭ lunĭ, adică, pînă la finele anuluĭ al duoilea, scăzĕndu-se treptat cu sumele ce vor maĭ respunde în acel interval, ĕră după trecerea acestuĭ termen, se vor aplica asupra lor dispoşiţiile § 1 de sub Art. 18 din legea asupra comtabilităţiĭ.

Art. XLII. Perceptoriĭ carĭ vor deturna baniĭ Statuluĭ vor fi îndată depărtaţĭ din serviciŭ şi daţĭ în judecată penală.

Art. XLIII. Perceptoriĭ carĭ, pentru sumele priimite de la contribuabilĭ, vor libera alte cuitanţe de cât acele ce sunt datorĭ a tăia din registre cu matcă, parafate şi sigilate de Ministru, se vor destitua şi trămite în judecată ca prevaricatorĭ.

Art. XLIV. Perceptoriĭ carĭ vor frauda pe contribuabilĭ, îndată ce se va constata faptul sĕvêrşit cu rea credinţă, vor fi datorĭ a înapoia contribuabililor sumele rĕŭ împlinite şi tot de odată vor fi destituaţĭ şi daţĭ în judecată penală.

Art. XLIV. Pentru orĭ-ce alte neregularităţĭ comise în serviciŭ, perceptoriĭ vor fi supuşĭ la aceleaşĭ penalităţĭ, prevĕdute pentru agenţiĭ de constatare prin legea organisărĭĭ serviciuluĭ lorŭ.

Art. XLVI. Dispoşiţiile legiĭ de faţă se vorŭ aplica după o lună de la promulgarea regulamentuluĭ ce se va elabora pentru aplicarea eĭ, cu escepţiile prevĕdute la § 1 de sub Art. 40.

Finele suplimentuluĭ.

TABELA CHRONOLOGICA

A

Materielor coprinse în suplimentŭ.

Data	Legele, regulamèntele séŭ decretele	Pag.
1859, Fev. 23—Dec. 22 Eev. . .	Decret relativŭ la atribuţiunile centralisătóre alle Ministeriuluĭ din afară şi la contra-semnarea Ministrilorŭ responsabilĭ.	1
1859, Sept. 12—Dec. 7 Sept. . .	Lege asupra recrutaţieĭ.	2
	(NB.—Vedĭ legea dupe care se regulézĕ recrutarea armateĭ, la pag. 253). . .	
1859, Oct. 4—Dec. 2 Oct. . . .	Ordonanţă asupra Presseĭ	2
1859, Oct. 5—Dec. 27 Sept. . .	Lege relativă la abrogarea legeĭ asupra pensiunilorŭ din 1853.	3
1859, Oct. 12—Dec. 7 Oct. . . .	Lege pentru înfiinţarea uneĭ a 3-a secţiĭ civile la Tribunalulŭ de Ilfovŭ. . . .	3
1860, Maĭ 24—Dec. 13 Maĭ. . .	Lege pentru instrucţiunea armateĭ Principatelorŭ-Unite-Române.	4
1860, Iuliŭ 12—Dec. 7 Iuliŭ. . .	Lege pentru diurna deputaţilorŭ Adunăreĭ elective.	5
	(NB.— Acéstă lege s'a abrogatŭ prin o altă lege posterióră din 23 Ianuariŭ 1865—Vezĭ pag. 266).	
1860, Iuliŭ 21—Dec. 9 Iuliŭ. . .	Lege pentru adunarea de câtre guvernŭ a veniturilorŭ indirecte din vămĭ, saline, esportaţie şi importaţie.	6
1860, Sept. 2.	Lege pentru contribuţiunea de poduri şi sosele.	50
1860, Oct. 19—Dec. 11 Oct.. . .	Lege pentru contribuţia fonciară. . . .	6
1860, Oct. 19—Dec. 11 Oct.. . .	Lege relativă la tacsa de transmitere asupra proprietăţilorŭ aşedămintelorŭ publice.	9
1861, Ianua. 24—Dec. 12 Inua. .	Lege pentru înfiinţarea Curţiĭ de Casaţiune şi de Justiţiă.	10
1861, April. 17—Dec. 28 Fev. . .	Lege pentru instituirea unuĭ corpŭ de avocaţĭ pe lîngă Ministerulŭ Cultelorŭ şi instrucţiuneĭ publice.	26

Data	Legele, Reglementele séŭ decretele	Pag.
1861, Iuniŭ. 8—Decr. 30 Maĭ. . .	Lege pentru împărţirea stipendielorŭ la scolarĭ.	27.
1861, Noem. 2—Dec. 10 Noem.	Regulamentŭ pentru aplicarea legiĭ corpuluĭ de avocaţi pe lîngă Ministerŭ. . .	26.
1862, Martie 31	Lege care unifică contribuţia fonciară pentru ambele Principate.	6.
1862, Martie 31	Lege prin care se aplică taxa de transmitere şi la proprietăţile aşezămintelorŭ publice de dincolo de Milcovŭ.	9.
1862, Aprilie 4—Dec. 28 marte. .	Lege pentru înaintarea în rangurile Militare.	29.
1862, Aprilie 4—Dec. 28 martie.	Lege pentru ierarchia militară.	31.
1862, Aprile 5—Dec. 28 Marte. .	Lege pentru casa de dotaţiune a ósteĭ.	31.
1862, Aprilie 5	Regulament pentru punerea în lucrare a legiĭ relativă la casa de dotaţiune a ósteĭ.	33.
1862, Aprilie 13—Dec. 1 aprile. .	Lege asupra preseĭ.	42.
1862, Aprilie 18—Dec. 31 marte.	Lege pentru unificarea contribuţieĭ de poduri şi şosele în ambele părţi alle Principatelorŭ-Unite.	50.
1862, Aprilie 24—Dec. 31 marte.	Lege de urmăriri în materiĭ de contribuţiunĭ directe şi alte venituri alle statuluĭ.	51.
1862, Maĭ 4—Dec. 24 Aprilie. . .	Regulamentŭ pentru aplicarea legeĭ de presă.	48.
1862, Aug. 9—Dec. 2 aug.	Regulamentŭ de navigaţiune pentru marina comercială a Principatelorŭ-Unite	64.
1862, Sept. 17—Dec. 22 aug. . .	Regulamentŭ asupra împlinirei şi urmăririlorŭ în materiĭ de contribuţini directe şi alte venituri alle statuluĭ.	55.
1862, Sept. 21	Decretŭ pentru eliberarea acteloră de vêndări silnice (Regulamentarea art 16 lit. a din legea Curţiĭ de casaţiune).	66.
1863, Marte 27—Dec. 26 Ianuar. .	Lege asupra Patentelorŭ.	66.
1863, Marte 28—Dec. 8 Ianuar. .	Lege pentru unificarea contribuţiuneĭ personale şi a scutirilorŭ de care urmează a se bucura unii din contribuabilĭ.	69.
1863. April. 9—Dec. 11 Mart. . .	Lege pentru taxa de 10% din tóte lefile funcţionarilorŭ şi din pensiunile maĭ micĭ de 500 leĭ pe lună.	70.
1863, April. 9—Dec. 12 Mart. . .	Lege pentru unificarea de taxe judecătorescĭ în ambele Principate.	70.
1863. Decem. 10—Dec. 7 Decem.	Lege pentru punerea în lucrare în tótă România a condiceĭ de comerciŭ a ţereĭ românescĭ.	73.
1663, Decem. 17—Dec. 15 Decem.	Lege pentru secularisarea averilorŭ monastiresci.	74.
1864 Ianu. 3—Dec. 1863. Decem. 30	Lege pentru infiinţarea uneĭ curţi de apelŭ în orasulŭ Focsiani.	75

Data	Legele, Regulamentele, Decretele	Pag
1864, Ianua. 24.	Lege pentru înființiarea Curți de Compturi.	75
1864, Fev. 13—Dec. 11 Fevr.	Lege pentru înființiarea unuĭ consiliŭ de statŭ.	82
1864, Mart. 17—Dec. 18 Mart.	Lege pentru înmormêntârĭ.	88
1864, April. 1—Dec. 31 Mart.	Lege comunală.	88
1864, April. 1—Dec. 31 Mart.	Lege pentru înființiarea Consiliilorŭ județene.	104
1864, April. 14—Dec. 31 Mart.	Lege organică asupra comptabilității generale a statuluĭ.	119
1864, Aug. 15—Dec. 14 Aug. .	Lege pentru regularea proprietățiĭ rurale.	133
1864, Aug. 20—Dec. 19 Aug. .	Lege pentru dreptulŭ stăinilorŭ domiciliați în țéră de a cumpera immobile. .	140
1864, Sept. 2—Dec. 27 Aug. .	Lege pentru reînființarea provisoriă a dreptuluĭ de esportațiune.	140
1864, Sept. 7—Dec. 3 Sept. . .	Lege pentru pensionariĭ fonctionari. . . .	141
1864, Sept. 12—Dec. 1 Sept. .	Lege pentru constrîngerea corporală. . .	141
1864, Sept. 21—Dec. 15 Sept.	Lege pentru adoptarea sistemuluĭ metricŭ de mesuri și greutățĭ în Romănia. . . .	152
1864, Oct. 2—Dec. 30 Sept. . .	Lege pentru înființarea camerilorŭ de comerciŭ.	155
1864, Oct. 8—Dec. 3 Oct. . . .	Lege pentru împlinirea dărilorŭ comunale.	159
1864, Oct. 17—Dec. 16 Oct. .	Lege pentru înapoiarea administrâreĭ avereĭ eforieĭ spitalelorŭ civile din Bucurescĭ.	160
1864, Oct. 20—Dec. 17 Oct. . .	Lege pentru espropriațiune pentru causă de utilitate publică.	160
1864, Decem. 1—Dec. 26 Noem-	Lege pentru instituirea uneĭ case de depuneri și consemnațiunĭ.	170
1864, Decem. 5—Decr. 25 Noem.	Lege asupra Instrucțiuneĭ.	173
1864, Decem. 6—Decr. 4 Decem.	Lege despre admisibilitatea și înaintare în fonctiunile judecătorescĭ.	205
1864, Decem. 6—Decr. 4 Decem.	Lege pentru constituirea corpuluĭ de advocați.	207
1864, Decem. 6—Decr. 3 Decem.	Decretŭ organicŭ pentru înființiarea uneĭ autorități sinodale centrale, pentru afacerile religieĭ române.	211
1864, Decem. 6.	Regulamentŭ pentru alegerea membrilorŭ sinoduluĭ generalŭ allŭ biserice române.	213
1864, Decem. 6—Decr. 30 Noem.	Decretŭ organicŭ pentru regularea schimeĭ monahicescĭ.	215
1864, Decem. 6—Decr. 27 Lvem.	Lege pentru organisarea puterei armate în România.	217
1864, Decem. 9—Decr. 5 Decem.	Lege pentru organisarea serviciuluĭ Agențilorŭ însărcinați cu așiezarea contribuțiunilorŭ directe.	241
1864, Decem. 10—Decr. 5 Decem.	Lege pentru vînzarea tutunuluĭ și tabaculuĭ ca dreptŭ esclusivŭ allŭ statuluĭ.	240
1864, Decem. 10—Decr. 29 Noem.	Lege pentru starea de asediŭ.	246

Data	Legi, Regulamente, decrete.	Pag.
1864, Decem. 11—Decr 7 Decem.	Decretŭ pentru armele comuneĭ Bucurescĭ.	246
1864, Decem. 16—Decr. 5 Decem.	Lege Telegrafo Postale.	247
1864, Decem. 16—Decr. 5 Decem.	Regulamentŭ pentru ficsarea tacselorŭ telegrafico-postale a corespondinţelorŭ interióre din România.	251
1864 Decem. 16—Decr. 14 Decem.	Regulamentŭ pentru serviciulŭ agenţilorŭ de constatare.	226
1864, Decem. 19—Decr 5 Decem.	Lege pentru recrutarea armateĭ	253
1864, Decem. 19—Decr. 3 Decem.	Lege asupra posiţieĭ oficerilorŭ.	262
1864, Decem. 29—Decr. 18 Decem.	Decretŭ pentru adoptarea calendarului gregorianŭ în serviciŭ telegrafo-postale	265
1864, Decem. 29—Decr. 24 Decem.	Decretŭ pentru uniforma magistraţilorŭ şi avocaţilorŭ.	265
1865, Ianu. 3—Decr. 23 Dece. 1863	Regulamentŭ pentru închisorile de datoriĭ.	150
1865, Ianua. 23—Decret, 21 Ianu.	Lege pentru diurna deputaţilorŭ. . . . . N. B. Cu acéstă lege s'a abrogat cea din 12 Iuliŭ 1860).	266
1865, Fevr. 24—Decr. 15 Fevr.	Regulamentŭ pentru chemarea în serviţiŭ a dorobanţilorŭ pedestri şi călări. . . .	266
1865, Fevr. 24—Dec. 15 Fevr.	Regulamentŭ pentru organisarea Consiliurilorŭ de anchetă.	268
1865, Fevr. 25—Dec. 20 Fevr.	Lege pentru infiinţarea imediată a consiliuluĭ permenentŭ allŭ instrucţiuneĭ publice.	271
1865, Fevr. 2—Dec. 15 Febr.	Regulamentŭ asupra serviciuluĭ şi instrucţieĭ dorobanţilord in serviciulŭi activŭ allŭ Statuluĭ.	272
1865, Mart. 9—Dec. 8 Mart.	Lege pentru desfiinţiarea comisiuneĭ epitropicescĭ din Iaşi.	272
1865, Mart. 11—Dec. 8 mart.	Lege pentru regularea asiezăriĭ baselcrŭ dupe care urmédă a se preleva impoditulŭ fonciarŭ.	273
1865, Mart. 17—Dec. 15 Mart.	Lege pentru întreprinderea de lucrărĭ publice prin modŭ de concesiuni. . . .	274
1865, Mart. 18—Dec. 17 Mart.	Lege pentru desfiinţarea morilorŭ dupe riulŭ Dâmboviţa.	274
1865, Mart. 19—Dec. 10 Mart.	Regulamentŭ pentru chemările periodice alle reserveĭ armateĭ.	275
1855, Mart. 23—Dec. 20 Mart.	Lege pentru înfiinţarea de cheiurĭ pe ambele părţi allŭ riuluĭ Dâmboviţa pe tótă partea din întrulŭ Capitaleĭ. . . .	277
1865, Aprilie 8—Dec. 23 Mart.	Lege pentru reorganisarea serviciuluĭ de percepţiune din oraşe şi tîrgurile principale.	278

TABELA ALFABETICA

de

Materiele coprinse în suplimentŭ.

A.

ACTELE de vînzări silnice—Eliberarea lorŭ—Decretŭ din 21 Sept. 1862 pag. 66
ADMISIBILITATE şi înaintare în funcţiunĭ judecătorescĭ — Lege din 6 Decembre 1864. . . . . p. 205
AGENŢIĬ însărcinaţi cu asiedarea contribuţiunilorŭ directe — Organisarea serviciuluĭ lorŭ — Lege din 9 Decem. 1864. . . . . p. 221
Regulamentŭ pentru serviciulŭ agenţilorŭ de constatare, din 16 Decem. 1864 . . . . . p. 226
ASSEDIŬ — Lege pentru starea de asediŭ din 10 Decem. 1864. . . . . p. 246
AVOCAŢI — Lege pentru instituirea corpuluĭ de avocaţi, din 6 Decem. 1864 p. 207
Lege din 17 April. 1861 pentru infiinţarea unuĭ corpŭ de avocaţi pe lîngă Ministerulŭ Cultelorŭ. . . . . p. 26
Regulamentŭ pentru avocaţiĭ de lîngă Ministru, din 23 Noem. 1861. . . . . p. 26

C.

CALENDARULŬ GREGORIANŬ — Adoptarea luĭ în serviciulŭ Telegrafo-postale — Decretŭ din 29 Decem. 1864 p. 265.
CAMERILE DE COMERCIŬ — Lege organică din 2 Octom. 1864 p. . . . 155.
CODICELE DE COMERCIU — Aplicarea luĭ şi în Romănia de peste Milcovŭ — Lege din 10 Decem. 1863 . . . p. 73
COMISIUNEA EPITROPICĖSCĂ din Iaşi — Desfiinţiarea eĭ — Lege din 9 Mart. 1865. . . . . p. 272
COMPTABILITATEA generală a statuluĭ — Lege din 14 April. 1864. . p. 119
COMUNA Bucurescĭ — Armele eĭ — Decretŭ din 11 Decem. 1864. . . p. 246
COMUNE — Legea comunală, din 1 April. 1864. . . . . p. 88
CONSILIILE DE ANCHETĂ — Regulamentŭ pentru organisarea lorŭ, din 24 Fevr. 1865 . . . . . p. 268.
CONSILIILE JUDEŢEANE — Lege pentru înfiinţiarea lorŭ, din 2 Aprilie 1864 . . . . . p. 104.
CONSILIULŬ PERMANENTŬ allŭ Instrucţiuneĭ — Înfiinţiarea sa imediată — Lege din 21 Fev. 1865 . . . . . p. 271.
CONSILIULŬ DE STATŬ — Lege organică din 13 Fevr. 1864. . . . . p. 82
CONSTRÎNGEREA CORPORALĂ — Lege din 12 Sept. 1864. . . . . p. 141
CONTRIBUŢIUNEA FONCIARA — Lege din 19 Oct. 1860 . . . . . p. 6
Unificarea eĭ în ambele Principate — Lege din 31 Mart. 1862 p. 6

CONTRIBUȚIUNEA PERSONALĂ, și scutirile de cari se bucură unii contribuabili — Lege din 28 Mart. 1863 p. 69
CONTRIBUȚIUNEA DE PODURI ȘI SOSELE — Lege din 2 Sept. 1860 p. 50
Unificarea acesteĭ contribuțiuni pentru ambele Principate — Lege din 18 Aprilie 1862. . . . . p. 50
CURTEA DE APELŬ din Focșiani — Lege pentru înființarea eĭ, din 3 Ianua. 1864. . . . . p. 75
CURTEA DE CASAȚIUNE — Lege pentru înființiarea eĭ, din 24 Ianuarie 1861. . . . . p. 10
CURTEA DE COMPTURI—Lege pentru Inființiarea eĭ, din 24 Ianua. 1864 p. 75

D.

DĂRILE COMUNALE — Lege pentru împlinirea lorŭ, din 8 Oct. 1864 p. 159
DEPUNERI ȘI CONSEMNAȚIUNI — Înființiarea uneĭ case de . . . . — Lege din 1 Decem. 1864. . . . . p. 170
DIURNA DEPUTAȚILORŬ — Lege din 12 Iuliŭ 1860 . . . . . p. 5
Lege din 23 Ianua. 1865 care abrogă pe ceă din 1860. . . p. 266
DÎMBOVIȚA — Desființiarea morilorŭ dupe dînsa — Lege din 18 Mart. 1865. . . . . p. 274
Înființiarea de chei ri — Lege din 23 Mart. 1865. . . . . p. 277
DOROBANȚI pedestre și călări — Chemarea lorŭ în serviciŭ — Regulamentŭ de 24 Fev. 1865. . . . . p. 266
Regulament, din 26 Fev. 1865, asupra serviținluĭ și instrucțiuneĭ dorobanțilorŭ în serviciulŭ activŭ allŭ statuluĭ. . . . . p. 272
DOTAȚIUNEA ÓSTEĬ — Înființiarea uneĭ case de dotațiunea ósteĭ — Lege din 5 April. 1862. . . . . p. 31
Regulamentŭ de aplicarea legeĭ caseĭ de dotațiune din 5 april. 1862. . . . . p. 33

E.

EFORIA SPITALELORŬ din Bucuresci — Înapoierea administrăreĭ averilorŭ Eforieĭ — Lege din 17 Oct. 1864. . . . . p. 160
ESPORTAȚIUNE — Reinființiarea provisoriă a esportațiuneĭ — Lege din 2 Sept. 1864. . . . . p 140
ESPROPRIAȚIUNE pentru causă de utilitate publică — Lege din 20 Oct. 1864. . . . . p. 160

J.

IERARCHIA MILITARĂ — Lege din 4 April. 1862. . . . . p. 31
IMMORMÎNTĂRĬ — Lege pentru îmmormîntări, din 27 Mart. 1864. . . p. 88
IMPOSITULŬ FONCIARŬ — Basele dupe care urmézĕ a se face prelevarea luĭ — Lege din 11 Mart. 1865. . . . . p. 273
INCHISORILE DE DATORIĬ — Regulamentŭ din 3 Ianua. 1865. . . . p. 150
INSTRUCȚIUNEA ARMATEĬ — Lege din 24 Maiŭ 1860. . . . . p. 4
INSTRUCȚIUNEA PUBLICĂ — Lege din 5 Decem. 1864. . . . . p. 173

L.

LUCRĂRI PUBLICE — Întreprinderea lorŭ prin modŭ de concesiune — Lege din 18 Mart. 1865. . . . . p. 274

M.

MARINA COMERCIALĂ a Principatelorŭ române-Regulamentŭ du navigaţiune, din 8 Aug. 1862. . . . . p. 64
MINISTERULŬ DIN AFARĂ — Desfiinţiarea atribuţiunilorŭ sale centralisătóre — Decrete din 23 Fev. 1859. . . p. 1

O.

OFFICIERI — Lege asupra posiţiuneĭ officerilor, din 19 Decem. 1864. . p. 262

P.

PATENTE — Lege asupra patentelorŭ, din 27 Mart 1863. . . . . p. 66
PENSIONARIĬ FONCŢIONARĬ — Lege din 7 Sept. 1864. . . . . p. 141
PENSIUNE — Abrogarea legeĭ pensionarilorŭ din 1853 — Lege din 5 Oct. 1859. . . . . p. 3
PERCEPŢIUNEA din oraşe şi tîrguri — Reorganisarea acestuĭ serviţiŭ — Lege din 8 April. 1865. . . . . p. 278
PRESSA — Ordonanţa asupra preseĭ, din 4 Oct. 1859. . . . . p. 2
Legea Presseĭ din 13 April. 1862. . . . . p. 42
Regul. pentru aplicarea legeĭ Presseĭ. . . . . p. 48
PROPRIETATEA RURALĂ — Lege pentru regularea eĭ, din 15 Augustŭ 1864. . . . . p. 133
PUTEREA ARMATĂ — Lege pentru organisarea eĭ, din 6 Decem. 1864 p. 217

R.

RANGURI MILITARE — Lege pentru înaintarea în ranguri militare, din 4 April. 1862. . . . . p. 29
RECRUTAREA ARMATEĬ — Legea pentru tragerea la sorţi din 12 Sept. 1859. . . . . p. 2
Lege pentru recrutarea armateĭ din 5 Decem. 1864. . . . . p. 253
RESERVA ARMATEĬ — Regul. pentru chemările periodice ale reserveĭ, din 19 Mart. 1865. . . . . p. 275

S.

SCHIMA MONACALĂ — Decretŭ pentru regularea schimeĭ monacale, din 6 Decem. 1864. . . . . p. 215
SECŢIUNEA III CIVILE a Trib. Ilfovŭ — Lege pentru înfiinţarea eĭ, din 1 Oct. 1859. . . . . p.
SECULARISAREA averilorŭ monastiresci — Lege din 17 Decem. 1863. p. 7

SINODULŬ CENTRALŬ — Înființiarea unei autorități sinodale centrale — Decretŭ organicŭ din 6 Decem. 1864. . . . p. 211
Regul. pentru alegerea membrilorŭ sinodului, din 6 Decem. 1864. . . . . p. 213
SISTEMULŬ METRICŬ pentru mĕsuri și greutăți — Adoptarea lui în România — Lege din 21 Sept. 1864. . . . . p. 152
STIPENDIĬ la scolari — Împărțirea lorŭ la scolari—Lege din 5 Iuniŭ 1861 p. 5
STRAINIĬ domiciliați în țĕră aŭ dreptulŭ a cumpera immobile — Lege din 20 Aug. 1864 . . . . . p. 140

T.

TAXELE JUDECĂTORESCI — Lege pentru unificarea lorŭ în ambele Principate, din 9 April. 1863. . . . . p. 70
TAXA DE 10% a se opri din lefile fonctionarilorŭ și de la pensionari — Lege din 9 April. 1863. . . . . p. 70
TAXELE TELEGRAFO-POSTALE — Regul. pentru ficsarea lorŭ, din 16 Decem. 1864. . . . . p. 251
TAXA DE TRANSMITERE asupra proprietăților asiezĕmintelorŭ publice — Lege din 19 Oct. 1860. . . . . p. 9
Aplicarea acestei taxe și la asiezĕmintele de dincolo de Milcovŭ —Lege din 31 Mart. 1862. . . . . p. 9
TELEGRAFO-POSTALE — Lege telegrafo-postale din 16 Decem. 1864. p. 247
TUTUNULŬ ȘI TABACULŬ — Vînzarea lorŭ ca dreptŭ esclusivŭ allŭ Statului — Lege din 10 Decem. 1864. . . . p. 240

U.

UNIFORMA magistraților și avocaților — Decretŭ din 29 Decem. 1864 p. 265
URMĂRIRI în materii de contribuțiuni directe și alte venituri alle statului — Lege din 24 Aprilie 1862. . . . . p. 51
Regul. pentru aplicarea legeĭ de urmăriri, din 17 Sept. 1862. p. 55

V.

VENITURI indirecte din vămi, saline, esportațiă, și importațiă — Lege pentru adunarea lorŭ de către guvernŭ, din 21 Iuliŭ 1860. . . . . p. 6

Finele Tabelelorŭ.

SUPLIMENTU

la

APPENDICE

dupe

Ordinea Chronologică.

coprinzând

Tóte legile, decretele și regulamentele de la Maiŭ 1865 incoa.

LEGE

Decret. 11 Maiŭ 1865 Prom: 16 Maiŭ 1865

Pentru numirea de Metropoliți și Episcopi eparchioți în România.

Art. I. Mitropoliții și Episcopii eparhioți ai României se numescŭ de Domn după o presentare a Ministeruluĭ Cultelorŭ, în urma deliberațiunii Consiliuluĭ de Ministri

Art. II. Mitropoliții și Episcopii se numesc din clerul monahal român, având cel puțin, Mitropolitul, vêrsta de 40, éră Episcopii de 35 anĭ, cunoscuți prin pietate, învêțătură și capacitate.

Art. III. Mitropoliții și Episcopii sunt justițiabilĭ pentru delicte spirituale înaintea Sinodului Țĕrii, ĕră pentru orĭ-ce alte delicte înaintea Curții de Casațiune.

LEGE

Decret. 20 Maiŭ 1865—Prom. 28 Maiŭ 1865.

Pentru regularea dreptului de intrare de la vitele păstorilor streinĭ.

Despre pâstorii austrienĭ.

Art. I. Păstorii austrienĭ ce frecuentă cu vitele lor România, se împart în urmĕtórele categorii.

a). Păstorii carĭ vîrînd vitele lor în munții Austrieĭ saŭ aĭ Românieĭ, se cobóră iarna spre ernatec în cămpurile și bălțile Românieĭ, saŭ spre a le trece în tot saŭ în parte în statele limitrofe, și

b). Păstorii ale căror vite intrate de maĭ mult timp s'aŭ stabilit prin cămpurile și bălțile Românieĭ.

Despre păstorii ce ar intra din statele Austrieĭ.

Art. II. Păstorii austrienĭ venind din statele Austrieĭ, sunt liberĭ să intre în România, cu orĭ-ce nnmĕr și fel de vite ar avea, atât pentru pășune saŭ ernatecŭ, cât și pentru a le trece transit.

Art. III. Vitele austriene se recunosc, după actele speciale (Regie C. C.) pe carĭ păstorĭ, proprietarĭ saŭ scutarĭ, trebue a le avea orĭ-când întră în România; agenții fiscalĭ de la punctulŭ de frontieră decĭ, vor îngădui întrarea de vite austriene, numaĭ pe temeiul unor asemenea acte, și prin plata taxelor de intrare ce se prescriŭ maĭ josŭ.

Paspórtele nu se recunosc ca regiĭ, și prin urmare, aceĭ ce arŭ cere să intre cu asemenea acte (paspórte), nu potŭ fi îngăduiți în condițiunile legeĭ de față, ci numaĭ prin plata dreptuluĭ de import saŭ de transit.

Art. IV. Dacă, peste numĕrul vitelor coprinse în regiile C. C, păstorii arŭ aduce d'odată și alte vite, ele vorŭ fi libere a se întroduce în condițiunile prescrise pentru comerciul general, adică, saŭ prin plata dreptuluĭ de importațiune, de vorŭ fi destinate pentru consumațiune în întrul țĕrii, saŭ prin plata dreptuluĭ de transit, de se vor declara de transit.

Asupra diferenței maĭ puțin, păstorii se apără de orĭ-ce plată.

Art. V. Tacsele de intrare (oeritul și cornĕritul) pentru vitele austriane, se statornicescŭ precum urmĕdă:

a). Pentru capulŭ de óie, berbec, capră, țap, rîmătorĭ și rîmătóre parale dece (10).

b). Pentru capul de boŭ, vacă, bivol, bivoliță, cal, épă, catîr și asin parale treĭ-decĭ (30).

c). Pentru capul de sugĕtorĭ de la vitele micĭ cuprinse în litera a) căte s'ar aduce pînă la 1 Iuliu, al fie-căruia anŭ, căte parale cincĭ; ĕră d'atuncĭ înainte parale dece.

d). Sugătorii (viței, mândi și malacĭ) ce nu ar trece vêrsta de un an, se apĕră de orĭ ce plată.

De la vêrsta de un an pînă la duoĭ, plătesc căte parale cincĭ-spre-dece de capŭ; ĕră de la duoĭ anĭ în sus, plătesc ca ceĭ marĭ de felul lor, adică căte treĭ-decĭ parale, precum se cuprinde la litera b) de sub acest articol.

Art. VI. Tacsele de intrare, se plătesc îndată după declararea şi constatarea vitelor la biuroul vamal pe unde păstorii austrieni, ar veni cu vitele lorŭ spre introducerea în intrul ţĕrii.

Art. VII. Pentru fie-care turmă de vite austriene, căte s'ar constata după regii, agentul fiscal de la punctul de intrare (vameşul) va da billet de intrare imprimat. Biletul nu se póte da de căt numaĭ pe numele unuĭ singur păstor, proprietar saŭ scutar. În biletul ce s'ar da, va trebui a fi specificat numĕrulŭ regieĭ C. C. pe care s'a întemeiat, numele păstoruluĭ, terminul ce ar cere pentru păşune, saŭ ernaticul în ţĕră, No. şi felul vitelor şi tacsa de intrare (oeritul şi cornăritul) ce ar plăti pentru acele vite.

Art. VIII. Pentru fie-care bilet, care se dă după disposiţiunile Art. VII, osebit de tacsa de intrare, păstorul va plăti căte un leŭ, care se va inscrie tot în acel bilet, şi în recipisa de incasarea banilor, ce agentuĭ fiscal (vameşul) este dator a'ĭ libera osebit.

Art. IX. Tacsele ce se percepea în trecut sub titlu de plocóne, numerătóre, şi rĕvaş, se desfiinţézā.

Art. X. Terminul ce va trebui să se acorde păstorilor austrienĭ nestabiliţi în ţĕră, va fi tot-d'auna de un an de ḑile.

Terminul acordat se înscrie în biletul de intrare ca să serve de control la răfuirea acelui bilet.

Art. XI. Păstoriĭ austrienĭ intrănd în România şi plătind tacsele de intrare prin îndeplinirea regulilor prescrise maĭ sus fără a maĭ fi supuşĭ la alte tacse fiscalĭ se vorŭ bucura de drepturile următóre:

a). A se preămbla cu vitele lor pe tótă întinderea teritoriuluĭ Românieĭ, pe drumurile principalĭ în limitele lor, orĭ unde adică interesele 'ĭ ar îndemna, se înţelege prin plata de bună voĭe a drepturilor de păşune şi orĭ-ce alt ar privi pe proprietăţile respective, ferindu-se a nu călca cu vitele lor peste limitele drumurilor.

Pentru stricăciunĭ vor fi supuşĭ la despăgubire după legile ţĕreĭ pentru ispaşă fără altă intervenire.

b). A aduce fără plată de importaţiune uneltele pentru facerea brănḑeĭ, obiectele pentru prepararea nutrimentuluĭ şi hainele iconomilor de vite şi ale ciobanilor, îngăduirea introducerĭĭ unor asemenea obiecte însă se va face prin îndeplinirea regulelor de declarare, reviḑia şi înregistrarea, numĕrul şi felul hainelor se va calcula după numĕrul ómenilor ce ar întovărăşi turma la intrare (proprietarĭĭ, scutarĭĭ, ciobanĭĭ, slugĭ), carĭ se vor cuprinde şi în biletele de intrare.

c). A se înapoia în Austria în mărginirea termenilor prescrise prin biletele de intrare, cu vitele ce aŭ introdus şi prăsila de la cele fătătóre pe un an şi cu producţiunile de lînă, brănḑă, lapte, miţe, etc. în cătimele ce obicinuitŭ produc asemenea vite şi carĭ se vor calcula după numĕrulŭ şi felul ce fie-care păstorŭ ar avea.

Dacă vitele ar fi stat la păşune în ţĕră maĭ puţin de opt lunĭ de ḑile, păstoriĭ nu pot fi îngăduiţĭ să scótă producţiĭ fără plată.

Pentru vitele saŭ producţiunile ce ar avea păstoriĭ prisos se supun la plată de esportaţiune, ĕră pentru lipsa de asemenea vite saŭ producţiunĭ se supun la plata dreptuluĭ de importaţiune.

d). A trece în statele limitrofe şi a se înapoia cu totalul saŭ parte din vitele ce ar avea întroduse în ţĕră, însă prin paḑa regulelor de declarare şi constatare, pentru că constantăndu-se prisóse de vite să plătéscă drepturile de import.

Despre păstoriĭ Austrienĭ aflaţĭ în ţĕră cu vitele de maĭ mult timp.

Art. XII. Păstoriĭ C. C. cu vite aflaţĭ în ţĕră, de maĭ mult timp, se împart în duoĕ categoriĭ:

*

a). Păstorii ce aŭ fost stabiliţi prin cămpurĭ şi bălţi unde aŭ plătit dreptul de intrare (oeritul şi cornăritul); din trecut pînă la 1860, cănd împlinirea prin cămpurĭ a încetat; şi

b). Păstorii carĭ întrănd din Austria de la 1860 încóce, saŭ nu s'aŭ maĭ înapoiat spre a refui biletele în termenul ce li s'a acordat, saŭ a lepĕdat biletele ce aŭ avut făcînd specula lor ca pămênteni.

Despre păstorii Austrienĭ ce s'au aflat stabiliţi în ţérâ înainte de 1860.

Art. XIII. Păstorii Austrienĭ ce eraŭ stabiliţi în ţéră cu vitele lor pînă la 1860, se îndatorez a presenta actele (bileturile) din trecut pentru plata dreptuluĭ de intrare (oeritul şi cornĕritul) şi pentru timpul căt s'ar constata că n'aŭ plătit vor plăti acest drept, calculăndu-se, după tacsele esistinte pînă la finele anuluĭ 1864, pentru numĕrul şi felul vitelor constatate, plus prăsila unuĭ an, de la cele fătătóre.

Art. XIV. Din anul 1865 înainte, păstorii Austrienĭ stabiliţi în cămpurĭ vor plăti o dată pe fie-care an, tacsele ce se statornicesc prin legea de faţă, către agenţii fiscalĭ competinţi (vameşi) ceĭ maĭ apropiaţi. Păstorii ce n'ar avea a presenta biletele spre a se recunóşte de Austrienĭ, sunt ţinuţi a presenta acte constatătóre în regulă pentru numĕrul şi felul vitelor ce are a se aduce din Austria, cănd n'ar putea produce nicĭ bilete de intrare, nicĭ osebite acte constatătóre, se declară de pămênteni, şi se supun la plata drepturilor de import, pentru numĕrul şi felul vitelor ce ar avea la promulgarea legiĭ de faţă după o constatare prealabilă ce s'ar face.

Art. XV. Păstorii Austrienĭ ce ar fi statorniciţi cu vitele lor în ţéră plătiud tacsile de întrare (oeritul şi cornăritul) se vor bucura şi de tóte drepturile prevedute la Art. 11 de maĭ sus, afară de scutirile de la litera b, pentru haine, unelte şi altele, pe care eĭ obicinuit le cumpĕră din ţéră.

Pentru ca un păstor Austrian din ceĭ statorniciţi prin cămpurĭ, să póte scóte producţiunele, este ţinut să presiute la biuroul vămeĭ de eşire biletul de plata dreptuluĭ de intrare, pînă în ultimul an.

Despre păstorii Austrienĭ întraţi de la 1860 şi neînnapoiţi cu vitele în termenile prescrise prin biletele de coborîre.

Art. XVI. Păstorii Austrienĭ care n'aŭ înapoit în total saŭ în parte vitele ce aŭ fostŭ copprinse în biletele cu termine fiese, pînă la espirarea termenilor arĕtate în ele, vor urma a fi îndatoraţi la plata dreptuluĭ de importaţiune, după numĕrul şi felul vitelor ce se vor constata după registrele de intrare.

Despre păstorii celor-l-alte state limitrofe (afară de Austria).

Art. XVII. Păstorii din Rusia, Turcia şi Serbia, carĭ după trebuinţă ar veni să păşuneze în Romănia, turmele lor de vite, se vor îngădui tot în condiţiunele legeĭ de faţă, dacă eĭ ar fi recunoscutĭ în asemenea calitate (de păstori) prin acte speciale ale guvernelor respective.

Cănd însă n'ar fi ast-fel recunoscuţi (ca păstori) vor fi îngăduiţi numaĭ prin plata dreptuluĭ de importaţiune, saŭ asigurăndŭ un asemenea drept, orĭ în depósite, saŭ garanţii solvabile, dacă ar avea să stea în ţéră într'un termin mărginit.

Dispoziţiuni generale.

Art XVIII. Dreptul de intrare se plătesce odată pe an, precum se statornicesce maĭ sus. Cănd însă unŭ păstor din ceĭ ce sue spre înapoire în Austria,

cu vitele ce ar avea, ar intra de două saŭ de trei orĭ în cursul unuĭ an, el este dator a plăti dreptul de câte orĭ ar intra, privindu-se în tot-d'auna vitele ca din noŭ aduse.

XIX. Păstoriĭ străinĭ stabiliţĭ în ţéră de maĭ mult timp, carĭ ar declara dorinţa să împământenéscă vitele lor vor plăti odată pentru tot-d'auna dreptul de importaţiune, pentru vitele ce ar avea afară de prăsila unuĭ an din acele fătătóre care se scutesce, şi în urmă prin plata dreptuluĭ de patentă, vor fi liberĭ a întreprinde orĭ-ce comerciŭ şi a se bucura de tóte drepturile comercianţilor pământenĭ pentru ceea ce privesce vitele lor.

Art XX. Păstoriĭ străinĭ ce sue şi cobóră vitele lor, pe fie-care an, la espirarea terminuluĭ din biletele ce ar avé, sunt datorĭ să facă declaraţia la biuroul de vamă cel maĭ apropiat, dacă aŭ intenţiune de a maĭ rĕmânea încă la păşune în ţéră saŭ ca să se statornicéscă tot sub titlul de străin. In ambele casurĭ păstoriĭ sunt datorĭ ca îndată după declarare să plătéscă dreptul de intrare după numĕrul şi felul vitelor ce s'ar constata după biletul de plată din anul ce a precedat, pe acel în care s'ar urma declararea plus prăsila de la cele fătătóre. Remâne înţeles că la preshimbarea biletelor trebue a se avea în vedere şi cătimile producţiunilor, făcêndu-se împlinirea dreptuluĭ de import pentru acele ce ar fi remas în ţéră.

Art XXI. Declarăriile ce agenţiĭ fiscalĭ competinţi (vameşiĭ) ar primi după dispoşiţiunile art. 20 de maĭ sus, sunt datorĭ ca după înregistrarea şi încasarea banilor, asemênat regulilor, să le comunice administraţieĭ vămilor înaintînd şi biletele originalĭ răfuite spre a nu se maĭ urmări păstoriĭ.

Art. XXII. Păstorilor străinĭ ce sue şi cobor carĭ până la espirarea termenilor din biletele de intrare, n'ar scóte vitele nicĭ n'ar face nicĭ una din declaraţiunile coprinse la art 20, li se vor recunósce prin fapt vitele ca împământenite şi se vor supune a plăti dreptul de importaţiune.

Aseminea se va urma şi cu vitele păstorilor străinĭ statornicĭţĭ prin cămpurĭ, carĭ ar căta să se sustragă de la plata dreptuluĭ de intrare pe fie-care an.

Art XXIII. Suirea şi coborîrea vitelor din munţiĭ Austrieĭ, saŭ chiar din aĭ ţĕrĭĭ, carĭ s'ar apăra maĭ sus de linia pichetelor de iarnă saŭ de véră precum şi intrarea saŭ eşirea prin diferitele linii de hotar fără scirea agenţilor vamalĭ, este proprit cu totul; orĭ ce numĕr de vite s'ar dovedi ast-fel (suite şi coborîte fĕră forme) se vor confisca prin încheiare de proces-verbal, în asistenţă şi de persóne private, după care va urma, ca asemenea vite să se vêndă prin licitaţie.

Din preţul resultat, două părţi se vor încasa în profitul fisculuĭ şi oparte se va da doveditorilor chiar dacă doveditoriĭ, ar fi agenţi fiscalĭ.

Art. XXIV.Turmele de vite marĭ carĭ după felul pĕruluĭ ar putea face imposibil saŭ chiar anevoios controlul la eşire, se pot şi infera după trebuinţă cu o marcă ce se va stabili înadins.

Art. XXV. Păstoriĭ străinĭ ce s'ar statornici în ţéră de şi plătesc dreptul de intrare pe fie-care an, după dispoşiţiunile de la art....., sunt însă datorĭ ossebit a se supune şi la o constatare prin numĕrătóre a numĕruluĭ şi felul vitelor din cinci în cinci anĭ. Asemenea constatări se vor opera prin agentul fiscal competent cel maĭ apropiat şi autoritatea comunală.

Actul de constatare ce se va libera păstoruluĭ, va servi pentru perceperea dreptuluĭ de intrare, pentru ceĭ cinci anĭ viitorĭ, după constatare, adăogându-se numaĭ prăsila pe un anŭ pentru cele fătătóre.

Art XXVI. Sumele percepute din dreptul de intrare al păstorilor austrienĭ, se încaséză şi se vérsă prin îndeplinirea dispoşiţiunilor prescrise prin legea de comptabilitate.

Art. XXVII. Un regulament special, va precisa modul esecutăriĭ legiĭ de faţă.

Art XXVIII. Dispoşiţiunile contrariĭ acesteĭ legi sunt şi remân abrogate.

REGULAMENT

Decret. 30 Maiŭ 1865. Prom. 2 Iuniŭ 1865.

Pentru punerea în aplicaţiune a Cap. I, 2, 3, 4, 5, 6, de la titlul II. din Codicele civile, privitor la actele stăreĭ civile.

CAP. I.

Despre înscrierea în actele stăreĭ civile.

Art 1. Tóte casurile de nasceri, căsătoriĭ şi morţi, ce vor urma între locuitoriĭ de oriĭ-ce religiune, domiciliaţi saŭ numaĭ trecătoriĭ prin comunele urbane şi ruralĭ ale Românieĭ, trebue să se scrie în registrele stăriĭ civile.

Art. 2. Înscrierea născuţilor, căsătoriţilor şi morţilor de oriĭ-ce religiune, se va face de către primariĭ comunelor ruralĭ şi de către oficiariĭ stăriĭ civilĭ din comunele urbane sărcinaţi cu acéstă lucrare.

Art. 2. Registrele pentru scrierea actelor civile se pregătesc de guvern, prin Ministerul de Interne (Direcţiunea oficiuluĭ statistic).

CAP. II.

Despre personalul însărcinat cu ţinerea actelor civile.

Art. 4. Persónele însărcinate cu ţinerea şi înregistrarea actelor stăriĭ civile se numesc oficiariĭ aĭ stăriĭ civile.

Art. 5. În comunele rurale, îndatoririle oficiarilor stăriĭ civile se îndeplinesc de către primariĭ şi în casuriĭ de lipsa acestuia, de către cel însărcinat de dinsul, asistat de către secretarul primărieĭ (notar).

Art. 6. În comunele urbane, se vor numi înadins oficiariĭ pentru înscrierea casurilor în actele stăriĭ civile.

Art. 7. În comunele urbane cariĭ aŭ o populaţiune preste treĭ-deci miĭ locuitoriĭ, se pot numi maĭ mulţi oficiariĭ aĭ stăriĭ civile, fără însă a putea trece acest numĕr peste treĭ.

Art. 8. Oficiariĭ trebuincioşi în fie-care comună urbană, conform art 6, se numesc de către primarul urbeĭ, către care sunt şi direct responsabiliĭ, pentru îndeplinirea îndatoririlor lor.

Art. 9. Tóte comunele urbane, în ḑioa promulgăriĭ acestuĭ regulament, vor face de îndată împărţirea circonscripţiunilor ce se cuvine a avea potrivit art. 7, şi vor hotărî retribuţiunea ce trebue a se da oficiarilor, care apoĭ se va trece regulat pe fie-care an în budgetul Comuneĭ.

Art. 10. Primariĭ comunelor rurale sunt direct responsabiliĭ pentru ţinerea în regulile prescrise de legiĭ, a actelor stăriĭ civile.

Asemenea şi primariĭ comunelor urbane sunt responsabiliĭ pentru ţinerea în regulile prescrise de lege a actelor stăriĭ civile de către oficiariĭ numiţi de dînşiĭ aŭ dreptul a le face revisiuniĭ, şi în casuriĭ de abateriĭ, a'ĭ denunţa Ministeruluĭ public.

CAP. III.

Despre registrele stării civile.

Art. 11. În comunele a căror populaţiune este de 15,000—20,000 suflete, va fi un singur registru împărţit în treĭ părţi.

În comunele a căror populaţiune trece de 20,000 suflete, vor fi treĭ registre, din care unul pentru nascere, altul pentru căsătoriĭ şi altul pentru morţi.

Art 12. Registrele de acte civilĭ se daŭ pe fie-care an în număr înduoit fie căria comune rurale, şi fie-căreĭ circonscripţiuni din comunele urbane.

Art. 13. Ministerul de Interne va adresa Tribunaluluĭ judeţian aceste registre la 1. Septembrie spre a le parafa, Tribunalele le vor transmite la 1. Noembrie prin Prefecturĭ comunelor rurale şi urbane.

Art. 14. Acum la început prin îngrijirea Ministeruluĭ de Interne orĭ-ce primar de comună urbană saŭ rurală va trebui să aĭbă priimite aceste registre cel mult pînă la 15 Iuniŭ viitor.

Aet 15. Preşidintele Tribunaluluĭ va pune pe cea d'întêiŭ pagină a fie-căruĭ registru următórea formulă de deschidere. Acest registru coprindĕtor de ... foĭ destinat pentru înscrierea declaraţiunilor „de (nascere, căsătcrie saŭ mórte), pe „anul. . . . în comuna ..... s'a numĕrat şi s'a parafat de la prima pînă la ul-„tima fóiă de noĭ Preşedintele tribunaluluĭ de .....

„Preşidinte.....

Grefierul.

"Anul luna, ḑioa, oraşul."

Art. 16. La finitul fie-căruia an primarul va pune următórea formulă de încheerea registruluĭ pe recto al paginiĭ care urmĕză îndată după cel după urmă act înscris.

„Acest registru de (nascere, căsătorie şi morte) al Comuneĭ ..... pe anul „.... coprindĕtor de .... acte de (nascere, căsătorie şi mórte) s'a încheat de noĭ „Primarul oficiar al statuluĭ civil, astăḑi la 1 Ianuariu, anul....

„Primariul. . . . . .

„Anul, luna, ḑioa, comuna . . . districtul."

Art. 17. Nu se va face nicĭ o menţiune în înscrierea actelor de nascere, despre diformităţile fisice ale pruncilor, nicĭ despre circonstanţa că ar fi gemenĭ. În acest după urmă cas, se vor redacta act separat pentru fie-care gémĕn. Cel întêiŭ născut se va considera cel maĭ vîrstnic.

Art 18. În tóte cele-l-alte casurĭ nepresente anume în acest regulament, se va urma după modelele arĕtate în alăturatele formulare.

Art. 19. Copiĭ întocmaĭ după actele civilĭ se vor da de primarĭ celor interesaţĭ a le avea.

Art. 20. Formularele de copiĭ de acte civilĭ se pregătesc de Ministerul de Interne, după alăturatele modeluri.

Art. 21. Acest regulament din preună cu formularele anecsate la dînsul, se vor pune în esecutare de la 1 Iuliŭ viitor anul curent.

REGULAMENT (1)

Decret. 11 Iuniŭ 1865, Prom. 18 Iuniŭ 1865.

Pentru vĕnḑarea de ecarete şi recumpĕrarea embaticurilor Statuluĭ.

(Legea promulgată prin Decret No. 1462, de la 30 Octomvrie, anul 1864, şi inserată în Monitorul Oficial cu No. 244).

TITLUL I.

Despre vĕnḑarea immobililor.

Art. I. Vĕnḑarea viilor, a locurilor virane de prin oraşe, a caselor şi a prăvăliilor Statuluĭ, autorisată prin legea de la 21 Octomvrie 1864, se va face conform principiilor stabilite la vale.

Art. II. Vĕnḑarea se va face prin licitaţiune publică, la Tribunalul competinte de judeţ, faţă cu un delegat al fisculuĭ.

Art. III. Ministerul de Finance va forma o listă de tóte immobilile ce aŭ să se vĕnḑă în fie-care judeţ. În astă listă se va face o descriere, pe căt se va putea maĭ cu amĕnuntul, după natura, calitatea, cantitatea şi alte împrejurări ale fie-căruĭ immobil ce este a se vinde.

Lista va maĭ coprinde:

a). Pentru imobilile din oraşe, strada, numĕrul saŭ calitatea unde sunt aşeḑate.

b). Pentru cele din comunele rurale, numele comuneĭ, localitatea şi arătarea unuia saŭ maĭ mulţi din vecinĭ cu acel immobil.

Art. IV. Lista descriptivă de obiectele destinate a se vinde, se va publica în Monitorul Oficial, şi în alte foĭ de publicaţiunĭ oficialĭ, în timp de treĭ-ḑecĭ ḑile cel puţin, maĭ 'naintea ḑileĭ însemnată pentru vĕnḑare.

În astă publicaţiune se va coprinde precis, ḑiua, óra şi locul unde are a se face licitaţiunea.

---

(1) Acest Regulament se referesce la aplicarea legiĭ asupra vĕnzăriĭ unor bunurĭ ale Statuluĭ şi rescumpărăriĭ embaticurilor, decretate în P. st. al 21 Octom. 1864, şi promulgată la 2 Noemv. 1864.

Eacă textulŭ acesteĭ legĭ:

Art. I. Tóte viile Statuluĭ şi locurile virane din oraşe se voru pune în vĕnḑare pe basele legilor de comptabilitate în fiinţă.

Art. II. Tóte casele şi prăvăliile Statuluĭ allŭ căror venit nu trece peste suma de galbenĭ una-sută cinceĭ-ḑecĭ, se voru pune în vĕnḑare.

Art. III. Tóte locurile Statuluĭ date cu enfiteosis (embaticŭ), embaticariĭ aŭ drept de ale rescumpĕra prin capitalisarea embaticuluĭ anualŭ pe timp de treĭ-ḑecĭ anĭ.

Art. IV. Lista embaticurilorŭ se va forma de un membru allŭ consiliuluĭ districtualŭ, de Preşedintele Tribunaluluĭ şi de Primarulŭ comuneĭ, unde sunt situate proprietăţile embaticarilorŭ.

Art. V. Formarea listeĭ nu va împedica aplicarea Art. III, în casŭ căndŭ embaticariĭ se vor presinta eĭ însuşĭ pentru rescumpărare la locurile determinate de Guvernŭ.

Art. VI. Sumele provenite din vĕnḑarea acestor bunurĭ se va afecta la stingerea datorielorŭ Statuluĭ.

Art. V. Ministerul de Finance, va înainta fie-căruĭ Tribunal, de odată cu publicaţiunile saŭ şi maĭ 'nainte lista descriptivă a immobililor ce aŭ a se vinde la acel Tribunal.

Pe lîngă lista descriptivă, Ministerul de Finance, va trimite Tribunalului şi o listă de estimarea fie-căruĭ immobil coprins în lista descriptivă.

Art. VI. Spre acest sfîrşit, acest Minister, tot în timpul cănd se va ocupa cu formarea listeĭ descriptive, va forma şi lista estimativă, adunănd tóte sciinţele după care să'şi facă o ideă esactă saŭ aprocsimativă despre valórea reală a fie-căruĭ immobil destinat a se vinde.

Acéstă estimare se va face saŭ după contractele de arenduire şi închirieri ale immobililor, orĭ prin esperţi numiţi într'adins care'şi vor face raportul lor, în care se va arăta basele evaluăriĭ lor.

Ministerul se va servi cu unul saŭ altul saŭ cu amăndouĕ aceste elemente, orĭ şi cu altele, spre a fixa valórea imobilului de vĕndut.

Art. VII. La ziua însemnată pentru adjudecaţie, Tribunalul faţă cu delegatul fisculuĭ, va începe licitaţiunea publică.

Acéstă licitaţiune se va face oral, conform Art. 51, din legea comptabilităţiĭ şi cu uşile deschise.

Art. VIII. Preşedintele saŭ cel însărcinat din parte'ĭ va pune în licitare fie-care immobil, cetind tóte cele coprinse asupra luĭ în lista descriptivă, şi va anunţa cel întăiŭ preţ, aşa cum e coprins în lista de estimare.

Art. IX. Va putea concura la licitare orĭ-ce persónă capabilă d'a contracta.

Art. X. Licitarea se va face prin strigări de treĭ-orĭ în aceaşĭ şedinţă. Imobilul se va adjudeca aceluia care la a treia strigare va da preţul cel maĭ mare peste cel pus de Preşedinte.

Dacă preţul eşit la licitare va fi maĭ mic de căt cel pus de Preşedinte, saŭ dacă numaĭ un singur doritor va oferi un preţ, imobilul încă se va adjudeca aceluia care a oferit acel preţ.

Art. XI. Grefierul va ţine o listă de tóte persónele care licitéză şi de sumele ce esŭ.

Art. XII. Îndată ce se termină licitarea fie-căruĭ immobil, se va încheia în audienţa publică, procesul-verbal despre cele urmate, în care va subscrie şi agentul fisculuĭ.

Adjudecătorul va subscrie acest proces-verbal, şi va fi obligat din acel minut.

Art. XIII. Adjudecătorul va fi obligat ca a doua zi după adjudecare, să presinte Preşedinteluĭ Tribunalului recipisa casierului central, saŭ casieruluĭ general, despre suma preţuluĭ adjudecăreĭ ce el a vĕrsat în măniile lor.

Art. XIV. În timp de treĭ zile, după ziua adjudecăriĭ orĭ-cine va fi liber a se arăta la Preşedintele Tribunalului, pentru judeţ, cu o declarare înscris prin care să arate că el dă un preţ cu o a-şesea parte cel puţin maĭ mare, de căt preţul eşit la licitare.

Art. XV. În ziua a treia, după terminarea adjudecăriĭ, Preşedintele în şedinţa publică, va anunţa preţul dat peste licitarea trecută, saŭ dacă asemenea supra-licitare nu s'a făcut, va întreba dacă este un alt amator, care să dea unŭ preţ cu o a-şésea parte maĭ mare de căt cel eşit.

Dacă asemenea preţurĭ se ivesc, se începe o a-doua licitare de la acest preţ maĭ mare, şi imobilul se va adjudeca aceluia ce a dat maĭ mult la a-treia strigare.

Dacă nimenĭ nu va da cu o a-şésea parte un preţ maĭ mare, de căt primul adjudecător, vĕndarea se va confirma pe persóna primuluĭ adjudecător.

Art. XVI. Dacă primul saŭ secundul adjudecător, nu va depune preţul adjudecăriĭ, în timpul cerut, se va face o a doua adjudecare în socotéla sa.

Art. XVII. Îndată după terminarea definitivă a fie-căreĭ adjudecărĭ, şi depunerea banilor, fie-care Preşedinte de Tribunal, unde se vĕnd imobile, va trimite Ministeriuluĭ Financelor un tabloŭ, subscris de Tribunal, de procuror şi de agen-

tul fisculuĭ, în care se va arăta obiectele adjudecaţe numele adjudecătorilor, şi preţul adjudecaţiuneĭ împreună cu o relaţiune despre cele urmate.

Art. XVIII. În termen de şése dile de la priimirea fie-căruĭ tablou, Ministerul va fi liber a aproba saŭ a nu aproba licitaţiunea, după cum va afla că preţurile eşite, sunt saŭ nu avantagióse pentru Stat.

În cas de a nu le aproba, el va putea proceda la alte licitări, saŭ în aceaşi localitate saŭ în alte părţi, însă tot cu aceleaşi formalităţi de publicaţie şi de licitare.

Aprobarea adjudecaţiunilor se va face prin Decret Domnesc.

Art. XIX. Atât aprobarea cât şi neaprobarea adjudecaţiunilor, se vor încunoscinţa îndată Tribunalului respectiv.

În cas de desaprobare, adjudecatorul după o ordine a Tribunaluluĭ, 'şi va lua napoĭ de la casierul respectiv, preţul vêndăreĭ ce a depus prin anticipare.

Art. XX. În cas de aprobare a licitaţiuniĭ adjudecătorul este proprietarulŭ obiectuluĭ ce a cumpĕrat din momentul chiar al depuneriĭ preţuluĭ.

Art. XXI. El va priimi de la Ministerul de Finance, un act tipărit, care constitue titlul proprietăţiĭ sale, şi care va fi subscris de Ministrul de Finance şi de directorul-domenielor, având şi sigiliul Ministeriuluĭ.

Acest act va coprinde, descrierea lucruluĭ vêndut, aşa cum s'a adjudecat şi a fost posedat, va menţiona modul vêndării, locul unde s'a adjudecat şi data adjudecaţiuniĭ.

Art. XXII. Aceste se vor transcrie atât în registru Tribunaluluĭ, unde s'a făcut adjudecarea, cât şi în un registru special, şnuruit şi parafat, al Ministeruluĭ de Finance.

Ele vor fi numerotate cu numĕrul de ordine al acestuĭ din urmă registru.

TITLUL II.

Despre rescumpĕrările embaticurilor.

Art. XXIII. Rescumpĕrarea locurilor Statuluĭ date cu embatic (besman) se face prin capitalisarea embaticuluĭ saŭ besmanuluĭ pe curs de treĭ-deci aniĭ conform Art. 3 din lege, după regulele următóre.

Art. XXIV. Se va forma câte o listă de embaticurile saŭ besmanurile urbane şi rurale în fie-care judeţ, de o comisiune compusă: din un membru al Consiliuluĭ judeţean, de Preşedintele Tribunaluluĭ şi Primarul comuneĭ, unde se va afla situate imobilile cu embaticurĭ saŭ besmanurĭ.

Art. XXV. Aceste liste vor conţine:

a) Numele, pronumele şi domiciliul proprietaruluĭ actual.

b) Lucrul ce are cu embatic, comuna, suburbia saŭ plasa de care depandă şi pre cât se va putea, întinderea loculuĭ cu embatic, precum şi suma ce plătesce ca embatic pe fie-care an

c) Epoca de când posedă locul cu embatic şi actele ce posedă despre constituirea acestuĭ embatic.

Art. XXVI. După terminarea acestor liste, Ministerul Financelor, va publica epoca de când cei doritorĭ a'şĭ rescumpĕra embaticurile o poţ face conformŭ legiĭ, şi fără prejudiciul Art. 5. din lege.

Art. XXVII. Cererile de rêscumpărare împreună cu actele ce vor fi, se vor adresa pentru Bucureşcĭ şi judeţul Ilfov, la Ministerul de Finance, pentru celelalte judeţe la casieriile generale.

Art. XXVIII. Casieriĭ generalĭ vor înainta cererea împreună cu actele ce vor fi, la Ministerul Financeler, însemnând şi suma ce petiţionarul se cuvine a plăti spre rescumpĕrare.

Art. XXIX. Ministerul va esamina cererea şi conform cu actele saŭ posesiunea aşa cum se află, va regula rescumpĕrarea şi suma a se plăti.

Art. XXX. Preţul rescumpĕrăreĭ se va vĕrsa saŭ direct la Ministeriul Financelor; saŭ la casieriĭ generalĭ de judeţe.

Art. XXXI. După plata preţuluĭ rescumpĕrării, Ministerul Financelor, va libera proprietaruluĭ un act de rescumpĕrare dat în forma prescrisă la Art. 21.

REGULAMENT

Decret. 17 Iuniŭ 1865, Prom. 24 Iuniŭ 1865.

de cheltuelile în materie criminală.

Dispoziţiunĭ preliminarie.

Art. I. Casa fisculuĭ va înainta la Bucurescĭ prin Casierul central, ĕră în cele-alte locurĭ prin casieriĭ de districte, cheltuelile de justiţie criminală, pentru actele şi procedurile care vor fi ordinate din oficiŭ saŭ după cererea Ministeruluĭ Public, remănêndu'ĭ dreptul de a urmări îndemnitatea sa de tóte acele cheltuelĭ cari nu sunt în sarcina Statuluĭ; tóte acestea în forma şi după regulele întocmite prin regulamentul de faţă.

Art. II. Sunt coprinse sub numire de cheltuelĭ de justiţie criminală, în carĭ întră şi cheltuelile de instrucţiune şi de urmărire în materie corecţională şi poliţienéscă:

1. Cheltuelile de strămutarea prevenţiĭlor saŭ acusaţiĭlor, de stremutarea procedurelor şi obiectelor cari ar putea servi în contra saŭ în favórea prevenţiĭlor saŭ acusaţiĭlor.
2. Cheltuelile de estradiţiunea prevenţiĭlor, acusaţiĭlor saŭ condamnaţiĭlorŭ.
3. Plata medicilor, hirurgilor, móşelor, esperţilor şi interpreţilor.
4. Îndemnităţile ce pót fi hotărâte pentru martorĭ şi juraţĭ.
5. Cheltuelile pentru paza peceţilor, pentru secuestru, şi oborul de oprélă.
6. Indemnitatea otărîtă, oficiarilor de justiţiă şi judecătorilor pentru mergere în faţa loculuĭ unde s'a comis crima saŭ delictul, precum şi pentru alte călătoriĭ necesare instrucţiunĭĭ procedurilor.
7. Portul scrisorilor şi pachetelor pentru instrucţiunea criminală.
8. Cheltuelile tipăririlor decisiunilor, sentinţelor şi ordonanţelor de justiţie.
9. Cheltuelile esecutârilor otărârilor criminalĭ.
10. Cheltuelile asimilate celor de instrucţiunea proceselor criminalĭ şi carĭ vor resulta:
   a) din procedurile din oficiŭ pentru interdicţiune.
   b) din urmăririle din oficiŭ în materie civilă.
   c) din inscripţiunile ipotecariĭ cerute de Ministerul Public.
   d) din stremutarea grefelor.

Art. III. Nu sunt coprinse sub numirea de cheltuelĭ de justiţie criminală:

1. Plata consilielor saŭ apărătorilor acusaţiĭlor chiar numiţĭ din oficiŭ.
2. Cheltuelile de drum ale militarilor în activitate de serviciŭ, chiemaţĭ spre mărturie înaintea orĭ-căror judecătoriĭ saŭ Tribunale.
3. Cheltuelile afigeriĭ decisiunilor, sentinţelor saŭ ordonanţelor de justiţie carĭ vor fi plătite de comune.
4. Cheltuelile îngropărĭĭ tutor cadavrelor găsite orĭ în ce loc, carĭ sunt asemenĭ în sarcina comunelor, dacă cadavrele nu sunt reclamate de familiele lor, remăind însă comunelor dreptul de recurs în contra moscenitorilor.

5. Cheltuelile de transferirea condamnaţilor pe la închisorĭ şi alte locurĭ de osândă saŭ de corecţiune, cari vor remănea şi de acum înainte în sarcina Statuluĭ.

6. Cheltuelile strĕmutării tutor condamnaţilor scăpaţi din locul osândeĭ, cari vor fi in sarcina Ministeruluĭ din Întru şi de Resbel, în cea ce privesce pe fie-care.

7. Cheltuiala închisorilor de pedépsă şi de prevenţiune cari vor remănea în sarcina Ministeruluĭ din Întru.

8. Cheltuelile stremutării desertorilor armaţi cari sunt în sarcina Ministeruluĭ de Resbel.

9. Cheltuelile ocasionate prin urmăririle intentate înaintea Tribunalelor militare şi cheltuelile de procedură dinaintea Tribunalelor militare în contra conscrişilor refractorĭ saŭ desertorĭ cari sunt asemenea în sarcina Ministeruluĭ de Resbel.

10. Tóte cele-alte cheltuelĭ, de orĭ-ce natură ar fi, care n'aŭ de obiect urmărirea descoperireĭ a judecăţiĭ şi a pedepsirĭĭ crimelor, delictelor seŭ contravenţiunilor cari sunt de competinţa saŭ a Curţilor de Apel, Curţilor de juraţi, saŭ a Tribunalelor corecţionalĭ, orĭ poliţienescĭ, afară din escepţiunile enunciate în Titlul II, al acestuĭ regulament.

TITLUL I.

Tarif de Cheltuelĭ.

CAP. I.

Despre cheltuelilè de strĕmutarea prevenţilor saŭ acusaţilor, de strĕmutarea procedurilor şi obiectelor cari pot servi contra saŭ în favórea prevenţilor saŭ acusaţilor.

Art. IV. Prevenţiĭ saŭ acusaţiĭ vor fi conduşĭ pe jos de jandarmerĭă, din brigadă în brigadă; vor putea cu tóte acestea, în cas de circumstanţe estra-ordinarĭ, să fie transportaţi saŭ în trăsură saŭ călărĭ după cererea motivată a oficiarilor de poliţie judiciară.

Acéstă cerere se va alătura în orginal saŭ în copie, legalisată de aceia cari vor da ordinea pe lîngă fie-care stat saŭ memoriŭ de cheltuele al celor ce vor fi făcut transportul.

Art. V. Când strĕmutarea în modŭ estra-ordinar va fi ordonată din oficiŭ saŭ cerută de prevenit saŭ de acusat din causa neputinţeĭ în care s'ar afla de a face saŭ de a continua călĕtoria pe jos; acéstă neputinţă va fi constatată prin certificat de medic saŭ de chirurg, unde ar fi aseminea.

Acest certificat va fi menţionat în cerere şi va remănea alĕturat la dênsa.

Art. VI. În casurile escepţionalĭ de mai sus strĕmutarea prevenţiilor saŭ acusaţilor se va face prin îngrijirea oficiarilor municipalĭ cu mijlócele obicĭnuite şi pe preţurile cele mai moderate.

Art. VII. Prevenţiĭ saŭ acusaţiĭ, vor putea tot-d'auna să se strămute în trăsură cu cheltuéla lor, supuindu-se însă mĕsurelor de precauţiune ce va prescrie magistratul, care va fi ordonat strĕmutarea, saŭ capul escorteĭ însărcinat a o esecuta.

Art. VIII. Strĕmutarea prevenţiilor saŭ acusaţilor, în întrul oraşuluĭ Bucurescĭ, se va face tot-d'auna prin trăsurĭ închise.

Art. IX. Procedurile saŭ obiectele cari ar putea servi în contra saŭ în favórea prevenţiilor saŭ acusaţilor vor fi transportate de jandarmiĭ însărcinaţi cu conducerea lor.

Dacă din causa greutăţii, saŭ volumuluĭ, acele obiecte nu pot fi transportate de jandarmĭ, ele se vor transporta după ordinea înscris a magistratuluĭ care va ordona strămutarea lor prin îngrijirea autorităţilor comunale pe preţurĭ economice, şi cu precauţiunile cuvenite pentru siguranţa obiectelor.

Art. X. Alimentele şi cele-alte adjutóre neapărat trebuincióse preveniţilorŭ saŭ acusaţilor în timpulŭ strĕmutărĭĭ lor, li se va procura de casele de închisóre saŭ de oprelă ale locurilor din drumul lor.

Acéstă cheltuélă nu va fi considerată ca făcênd parte din cheltuelile generalĭ de justiţie, ci va intra în masa cheltuelilor ordinarĭ ale caselor de închisóre şi de oprélă.

În locurile unde nu sunt case de închisóre nicĭ de oprélă, primariĭ vor procura alimentele şi alte obiecte, şi preţul se va întórce caselor comunalĭ ca cheltuelĭ generale de justiţie.

Maximum acestor cheltuelĭ nu vor întrece un leŭ pe di pentru fie-care om.

Art. XI. Jandarmiĭ nu vor putea însoţi pe preveniţi saŭ acusaţi dincolo de reşedinţa uneia din brigadele cele maĭ apropiate cu cea din care face parte, fără o ordină espresă a Căpitanuluĭ comandant al jandarmerieĭ districtuluĭ.

Art. XII. Dacă pentru esecutarea de ordinĭ superiorĭ relative la strĕmutarea preveniţilor saŭ acusaţilor, este necesar a întrebuinţa mijlóce estraordinare de transport, precum postă, diligenţă şi altele, cheltuelile acestuĭ transport şi alte cheltuelĭ ce vor fi nevoiţi jandarmiĭ să facă pe drumŭ, se vor întórce celor în drept ca cheltuelĭ de justiţie criminală, după memoriĭ detailate pe lîngă cari se vor alătura ordinile în original saŭ în copie pentru facerea transportuluĭ în cestiune şi chitanţe particulare pentru cheltuelile cari sunt de natură a fi cu acest modŭ constatate.

Dacă jandarmiĭ n'aŭ mijlóce spre a face acele cheltuelĭ de la dînşiĭ, li se va libera un mandat provisoriŭ pentru suma presupusă necesariă de către magistratul care va ordina transportul.

Se va face menţiune în ordinea de transport, de suma coprinsă în acel mandat.

Adjungĕnd la destinaţiunea lor, jandarmiĭ vor face să li se regulede definitivŭ memoriul de către magistratul înaintea căruia prevenitul va trebui să se înfăţişede.

Nu se va aloca jandarmilor nicĭ o cheltuélă de întórcere.

Art. XIII. Cănd în conformitate cu disposiţiunile Codiceluĭ de instrucţiune criminal, asupra falsuluĭ, depositariĭ particularĭ de hărtiĭ atacate de false saŭ de acte de comparaţiune vor fi obligaţi să se transpórte la grfeă saŭ înaintea unuĭ judecător de instrucţiune ca să remită acele hărtiĭ saŭ acte, li se va aloca pentru fie-care vacaţiunĭ de treĭ óre o indemnitate de treĭ leĭ.

Acestĭ depositarĭ vor avea tot-d'auna dreptul de a face în persónă transportul şi remiterea hărtielor saŭ actelor, fără să pótă fi îndatoraţi de a le încredinţa la o a treia persónă.

Art. XIV. În casul prevĕdut prin Art. precedinte cheltuelile depositarilor particularĭ, se vor regula după cum se arată maĭ jos la Cap V, pentru medicĭ, chirurgĭ, etc.

CAP. II,

Onorariele şi vacaţiunele medicilor, chirurgilor móşelor, esperţilor şi interpreţilor.

Art. XV. Onorariele şi vacaţiunele medicilor, hirurgilor, móşelor, esperţilor şi interpreţilor, pentru operaţiunile ce vor face dupe rechisiunea oficierilor de

justiție saŭ de poliție judiciară încasurile prevĕdute la art 42, 43, 146, 357 din codicile de instrucțiune criminală, se vor regula după cum urmĕdă:

Art. XVI. Fie-care medic saŭ hirurg afară de aceĭ de județe, de comisiĭ și de plășĭ va priimi:

1). Pentru fie-care visită și raport coprinḑându-se și cel d'ântêiŭ pansament, dacă cere trebuința.

La Bucurescĭ, Iașĭ, Craiova, Focșanĭ, Galațĭ și Brăila șése sfanțĭ.

In cele-alte orașe patru sfanțĭ.

2). Pentru autopsia cadavrelor, desgroparea saŭ alte operațiunĭ:

La Bucurescĭ, Iașĭ, Craiova, Focșanĭ, Galațĭ și Brăila 14 sfanțĭ.

In cele-alte orașe 9 sfanțĭ.

Art. XVII. Visitile făcute de móșe vor fi plătite:

La Bucurescĭ, Iașĭ, Craiova, Focșanĭ, Galațĭ, și Brăila 4 sfanțĭ.

In cele alte orașe douĭ sfanțĭ.

Art. XVIII. Afară de taxele de maĭ sus, preciul necesarielor furnimente pentru operațiunĭ va fi inapoit.

Art. XIX. Pentru cheltuelile de îngroparea cadavrelor, 30 sfanțĭ.

Art. XX. Nu se va aloca nimica pentru căutarea bolnavilor care ar urma saŭ după cel d'ântâiŭ pansament saŭ după visitile ordonate din oficiŭ.

Art. XXI. Fie-care espert saŭ interpret va priimi pentru fie-care vacațiune de treĭ ore:

La Bucurescĭ, Iașĭ, Craiova, Focșanĭ, Galațĭ, și Brăila, 5 sfanțĭ; ĭar în cele alte orașe 3 sfanțĭ.

Nu se va putea aloca pentru fie-care ḑi maĭ mult de 2 vacațiunĭ de ḑi și una de nópte.

Art. XXII. Traducțiunile înscris vor fi plătite pentru fie-care rol de treĭḑecĭ rînduri pe pagină și șése-spre-ḑece până la opt-spre-ḑece silabe în rînd precum urmĕdă:

La Bucurescĭ, Iașĭ, Focșanĭ, Craiova, Galațĭ, și Brăila leĭ 1 par. 20.

In cele alte orașe un leŭ.

Art. XXIII. In cas de a se duce la o depărtare de maĭ mult de două chilometre de reședința lor, medicĭ, hirurgiĭ móșele, esperțiĭ și interprețiĭ vor fi indemnisațĭ, pe lungă taxa maĭ sus hotărîtă, de cheltuelile transportuluĭ și ale șederiĭ lor în facia loculuĭ după cum se arată la Cap. V.

Art. XXIV. In tóte casurile când mediciĭ, hirurghiĭ, móșele, esperțiĭ și interpreții vor fi chemațĭ saŭ înaintea judecătoruluĭ de instrucțiune, saŭ la desbaterĭ din motivul declarațiunĭ lor saŭ raporturilor lor, indemnitățile, de vor cere, li se va plăti ca la martur:.

CAP. III.

Indemnitățile carĭ pot fi date martorilor și juraților.

Art. XXV. Conform art. 79, din procedura criminale martoriĭ auḑițĭ în instrucțiune saŭ la judecată, vor primi dacă cer o indemnitate care este regulată precum urmĕdă:

Art. XXVI. Pentru fie-care ḑi în care martorul va fi fost distras de la munca saŭ afacerile sale i se va putea da: la Bucurescĭ, Iașĭ, Focșanĭ, Galațĭ, Brăila leĭ 3.

In cele-alte orașe Leĭ 1.

Art. XXVII. Martoriĭ de sex femeesc primițĭ să dea mărturie și copiĭ de amândouă sexele, maĭ micĭ de cinceĭ-spre-ḑece anĭ, auḑițĭ în formă de simplă declarare vor primi:

La Bucuresci, Iași, Focșani, Galați, Brăila Leĭ 1, par. 20.
In cele-l-alte orașe leĭ 1.

Art. XXVIII. Martorii domiciliați în depărtare de maĭ puțin de patru chilometre de locul de unde aŭ fi auduți, nu vor avea drept la nicĭ o indemnitate de călĕtorie dacă nu essŭ din plasa lor. Ceĭ chemați afară din plasa lor vor primi pentru cheltueli de drum douĭ leĭ.

Art. XXIX. Nu se va da nicĭ o taxă militarilor în activitate, cînd vor fi chemați ca martori.

Cu tóte acestea li se va putea da o inmdemnitate pentru șederea lor obligată afară din garnisonă saŭ din locul unde sunt cantonați.

Ea se va rădica pentru oficiarii de orĭ-ce grad la cifra arĕtată la art 46. alinea 2, ĕră pentru sub-oficiari și soldați va fi de jumĕtate.

Art. XXX. Toți martorii care primesc léfă pentru un serviciŭ public nu vor avea dreptu de cât la cheltuielele de călătorie care li se va regula, dacă se cuvine și dacă cer, după cum se arată la Cap. V.

Art. XXXI. Indemnitatea cuvenită martorilor nu se va înainta din tesaurul public, fără numaĭ dacă vor fi fost citați după cererea Ministerului public, saŭ în puterea uneĭ ordonanțe dată din oficiŭ în casurile precedinte prin Art 302 și 328 din Procedura Criminală.

Art. XXXII. Martorii citați după cerirea saŭ a acusaților saŭ a părților civile, vor primi indemnitățile maĭ sus hotărîte de la ceĭ după a cărora cerire a fost chematŭ.

Art XXXIII. Jurații care vor fi îndatorați să se ducă într'o depărtare de maĭ mult de două chilometre de la reședința lor actuală, aŭ drept a cere cheltuelile de călătorie numaĭ după cum se reguléză de Cap V. Pentru nicĭ o altă causă nu li se va putea da nimic.

Art. XXXIV. In mandatele liberate martorilor și juraților se va arĕta că taxa acolo coprinsă a fost cerută de acestia.

CAP. IV.

Cheltuielile pentru paza peceților și a animalelor din oborul de oprélă.

Art. XXXV. In casurile prevĕdute prin art. 34, 36, 37, 86 și 87 din Procedura criminale, taxa pentru paza peceților se va da numaĭ atunci când nu se va fi găsit de cuviință a încredința acea pază la ómenii caseĭ unde s'a pus peceți.

In acest cas fie-care păzitor de peceți numit din Oficiŭ, va primi pe fie-care di: La Bucuresci, Iași, Craiova, Focșani, Galați și Brăila 3 leĭ.
In cele-l-alte orașe 2 leĭ.

Art. XXXVI. In materiă criminale și corecționale femeile nu pot fi numite păzitóre de peceți.

Art. XXXVII. Animalile și orĭ-ce alte obiecte supuse stricăciunii nu vor putea rĕmâne închise saŭ sub regularea maĭ mult de opt dile.

După acest termin ele vor fi saŭ restituite pe chezășie saŭ puse în vêndare după ordinea judecătoruluĭ de plasă, saŭ a judecătorului de Instrucțiune.

Art. XXXVIII. Restituirea lor la cel în drept de a le repriimi se va face când acesta va da chezășie pentru dânsele și va plăti cheltuelile oboruluĭ de oprelă saŭ ale secuestruluĭ.

Art. XXXIX. În cas contrariŭ obietele saŭ animalile se vor vinde, și din prețul lor se va opri maĭ întêiŭ cheltuelile secuestruluĭ saŭ ale oboruluĭ de oprélă cu privilegiŭ și maĭ înainte de orĭ-carĭ altele.. Restul se va depune la casierul local al fiscului spre a se întrebuința după otărîrea judecății.

Art. XL. Vĕnd̦area se va face prin strigărĭ publice în bâlciŭ (iarmaroc) cel maĭ apropiat saŭ în d̦ile de târg după stăruința casierulŭĭ local al fisculŭĭ.

Vĕnd̦area va fi anunț̦ată cu 24 ore maĭ înainte prin însciinț̦ărĭ afipte în locurile principale ale bâlciuluĭ.

Acésta formalitate nu se va îndeplini dacă aș̦a va fi dispus espres în ordonanț̦a sa judecătorul de p'asă saŭ judecătorul de instrucț̦iune luând de termin mica însemnătate a obiectuluĭ de vĕndut.

CAP. V.

Despre cheltuele de drum și de ș̦ederea la care póte da loc instrucț̦iunea procedurelor.

Art XLI. Se acordă indemnităț̦ĭ medicilor, chirurgilor, mòș̦elor, esperț̦ior, martorilor, juraț̦ilor, când toț̦ĭ acestia din causa funcț̦iunĭĭ ce aŭ a îndeplini și maĭ ales în casurile prevĕd̦ute la Art. 43 și 44 din Codicele de Procedura Criminale, sunt obligaț̦ĭ a se transporta la ver-o localitate maĭ depărtată de douĭ chilometri de la resedința lor, fie în district saŭ fie aiurea.

Art XLII. Acésta indemnitate se hotărâsce pentru fie-care miriametru de mers și întrors după chipul următor:

1). Pentru medicĭ, chirurgĭ, esperț̦ĭ, întrepreț̦ĭ și juraț̦ĭ 12 leĭ pe miriametru.

2). Pentru móș̦e, martorĭ, 6 leĭ.

Art. XLIII. Indemnitatea se va regula pe miriametru și jumĕtate de miriametru.

Fracț̦iunle de 7 saŭ 9 chilometre vor fi numerate pentru un miriametru și cele de 3 pînă la 7 chilometre pentru o jumĕtate de miriametru.

Art. XLIV. Pentru a ușura regulărea aceșteĭ indemnităț̦ĭ, Ministerul Justiț̦ieĭ va face pînă într'un an cel mult un tabloŭ de distanț̦e în miriametre și chilometre de la fie-care comună pînă la fie-care tactŭ de sub-prefectură și pînă la resedința districtuluĭ.

Acest tabloŭ se va depune la grefa Curț̦ilor Apelative, Tribunalelor de prima instanț̦ă și se va publica o edițiune oficiale de tóte aceste tablourĭ de distanț̦e în miriametre, în chilometre pentru tótă România.

Art. XLV. Când persónele enumerate la Art. 41 vor fi oprite în cursul călătorieĭ de o forț̦ă majoră, eĭ vor p'iimi drept indemnitate pentru fie-care d̦i de ș̦edere sforț̦at:

Ceĭ de la No. 1 (Art.) 10 leĭ.

Cel de la No. 2 (Art.) 6 leĭ

Eĭ vor fi datorĭ a face a se constata, de autoritatea comunale locale saŭ de autoritățile administrative, causa ș̦ederiĭ lor forț̦ată pe drum și de a presenta certificatul constatator de acésta, drept dovadă pentru cererea de tacsă.

Art. XLVI. Dacă, acelĕși persóne, afară de juraț̦ĭ, se vor găsi obligate de a prelungi ș̦ederea lor în oraș̦ul uude se va face instrucț̦iunea procedurĕĭ și care oraș̦ n'ar fi oraș̦ul domiciliuluĭ lor, li se va aloca pentru fie-care d̦i de ș̦edere o indemnitate care se statornicesce în modul următor:

1). Pentru medicĭ, chirurgĭ esperț̦ĭ și interpreț̦ĭ.

La Bucurescĭ, Iași, Fcoșanĭ, Craiova, Galaț̦ĭ, Brăila douĭ sfanț̦ĭ.

In cele alte oraș̦e un sfanț̦ŭ și jumĕtate.

2). Pentru mș̦e și martorĭ:

La Bucurescĭ, Iași, Focșanĭ, Craiova, Galaț̦ĭ, Brăila treĭ leĭ.

In cele-alte oraș̦e douĭ leĭ

Art. XLVII. Tacsa de indemnităț̦ĭ de drum și de ș̦edere va fi îndoită pen-

fru copiĭ de secs bărbătesc mai micĭ de 15 anĭ, şi pentru fete mai micĭ de 21 anĭ, când acestia vor fi chiamaţi ca martorĭ şi vor fi întovărăşiţĭ la drum şi la şederea lor de părinţiĭ, mumele, tutoriĭ şi curatoriĭ. Remâne însă acestor din urmă să dovedéscă cualitatea lor.

CAP. VI.

Despre portul hârtielor, dosarelor saŭ al pachetelor.

Art. XLVIII. Portul hârtielor, dosarelor saŭ al pachetelor, ce se vor adresa de diferite instanţe constituite, se va socoti la finele procesuluĭ de grefierul respectiv al instanţeĭ, unde remâne dosarul causeĭ sub privighiarea şi visa procurorelui şi a Preşedintelui prin închiare de proces-verbal, care se va alătura la finele dosarului şi se va împlini de la partea ce a perdut după tariful postal în folosul fiscului.

CAP. VII.

Despre cheltuelĭ de tipar.

Art. XLIX. Nu se vor plăti cheltuelĭ de tipar asupra fondurilor generalĭ a Justiţieĭ Criminale de cât pentru obiectele următóre:

1). Pentru tipărirea de afişe, estracte de hotărîrĭ în Monitorul Oficiale şi precum se legiuesee la Art. 34 al Codiceluĭ Penale.

2). Pentru tipărirea în foile ofiiciali saŭ în placarde a semnalamentelor persónelor ce se urmăresceŭ pentru a fi arestate.

3). Pentru actele despre carĭ vre o lege saŭ decret Domnesc speciale cere a fi publicate.

Art. L. Numĕrul de esemplare al afişelor saŭ celor alte impresiunĭ se vor hotări de procurorii generalĭ aĭ Curţilor de Apel după localităţĭ.

Art. LI. Fie-care Curte Apelativă va numi un tipograf care va face serviciulŭ eĭ şi al Tribunalelor supuse jurisdicţiuneĭ sale.

Procurorĭ generalĭ aĭ Curţilor de Apel vor înforna pe Ministrul Justiţieĭ despre preţul şi condiţiunile de tipărire ce se va face cu tipografiĭ Curţilor de Apel.

Art. LII. Tipograful este respundĕtor ca tipărirea să se facă după modelul trămis sub semnătura Preşedinţilor saŭ a Procurorilor Curţilor saŭ Tribunalelor.

Art. LIII. Procurorii vor ţiné acte de tóte impresiunile ce se facŭ. Doue esemplare de pe fie-care tipărire se vor depune la pachet şi doue alte se vorŭ trimite prin Procuror Ministrului Justiţieĭ.

Art. LIV. La fie-care treĭ lunĭ tipografiĭ vor da procurorilor notele lor pentru a se verifica. Eĭ vor alătura pe lîngă note câte un esemplar de obiectul tipărit ca piesă justificativă.

Aceste note se vor face esecutorii prin ordonanţe date de Preşedinţii Curţilor şi Tribunalelor asupra recuisiţiunilor Ministeriului Public. Ordonanţa va conţine arĕtarea Articolelor de lege saŭ a decretelor pe temeiul cărora s'a ordonat impresiunea.

Casierii despre carĭ să tratéză la art. I, al regulamentuluĭ de faţă vor plăti ordonanţele Preşedinţilor în termen de 36 óre de la priimirea lor.

TITLUL II.

Despre cheltuelele asimilate cu acelea a le instrucțiuneĭ proceselor criminale.

CAP. I.

Despre interdicțiune de oficiŭ.

Art. LV. Afară de urmăririle ce se vor face acelorŭ ce lasă liber nebunii saŭ furioșii, pentru a se aplica delincuenților penalitățile prescrise de Art. 289 și 393 din Codicele penale. Ministeriul Public, când interdicțiunea nu se va provoca de rude, o va urmări din oficiŭ nu numaĭ la casurile de *furóre* ci și la casurile de *imbecilitate* și de *perderea minței*, dacă individulŭ n'are niciŭ soțŭ niciĭ soție, niciĭ rude cunoscute, în conformitate cu Art. 437 din Codicele civil.

Art. LVI. Cheltuelele acesteĭ proceduri se vor avansa de casieriĭ arătați la Art. I, din Regulamentul de față, dupe ordonanțele date de Președinții Tribunalelor, în urma recuisițiunelor Ministeriului public.

Art. LVII. Dacă interdisul este solvabil, cheltuelele de interdicțiune se vor face în sarcina sa și împlinirea lor se va esecuta apoĭ. ca privilegiul și preferința din bunurile sale și la cas de ne ajunsŭ din bunurile tatâluĭ, saŭ ale mumeĭ, ale soțuluĭ saŭ ale soțieĭ.

Art. LVIII. Dacă interdictul și rudele citate în Art. precedenți vor fi într'o stare de neavere. constatată prin certificat al Primaruluĭ, visat și aprobat de sub prefect și Prefect, nu se vor plăti cheltueli de cât martorilor cariĭ nu sunt rude saŭ aliați aĭ interdisuluĭ.

CAP. II.

Despre urmăririle din oficiul materieĭ civile.

Art. LIX. Cheltuelile de actele și procedurele făcute asupra urmăririĭ din oficiul Ministeruluĭ Public la casurile prevedute de Codicele civil și maĭ cu sémă de Art. 36, 39, 67, 166, 173 și 174 din Codicele civil, relative la actele stăriĭ civile se va plăti taxa și împlini dupe cum se legiuesce la capul precedent.

Art. LX. Se va urma în conformitate cu acesta, și când Ministeriul Public va urmări din oficiŭ rectificațiunile actelor de stare civilă.

CAP. III.

Despre inscripțiunĭ ipotecare cerute de Ministeriul Public.

Art. LXI. Cheltuelele de inscripțiune ipotecară în conformitate cu Art. 124 din Codicele de Instrucțiune criminală se vor avansa de casieriĭ prescriși la Art. I, al regulamentuluĭ de față. Acestea se vor împlini apoĭ din bunurile condamnaților la casurile și dupe formele legiuite.

Art. LXII. Se va urma tot ast-felŭ în tóte casurile unde Ministeriul Public este datoru în conformitate cu legea și cu decretele, să facă inscripțiunĭ ipotecare din oficiŭ, în interesul femeilor, minorilor, tesaurului și alte.

TITLUL III.

Despre licuidațiunea și despre împlinirea cheltuelelor.

Art. LXIII. Condemnațiunea la cheltueli va fi pronunțată în tóte procedurile, *solidariŭ* în contra tuturor autorilor și complicilor aceluiașĭ fapt, și în contra persónelor responsabile civile de delict.

Art. LXIV. Aceĭ caĭ se vor fi constituit parte civilă, saŭ că vor fi perdut saŭ nu, vor fi personalmente responsabilĭ de cheltuelile Instrucţiuneĭ, remânêndule recurs contra prevenitilor saŭ acusaţilor ce vor fi condamnaţi şi contra persónelor responsabile civile de delict.

Art. LXV. Sunt asimilaţi părţilor civile:

1. Orĭ ce regie saŭ administraţiune publică în ceea ce privesce procesele urmărite, saŭ dupĕ cererea sa saŭ din oficiŭ şi în interesulŭ eĭ, când ele se constitue parte civilă, conform Art. 6 din procedura Codicelui criminal.

2. Comunele şi stabilimentele publice, în procesele instruite, saŭ după cererea lor saŭ din oficiŭ, pentru crime saŭ delicte comise contra proprietăţilor lor, tot conform Art. 3 din procedura criminală.

Art. LXVI. Orĭ de câte orĭ va fi parte civilă în causă şi nu va justifica de scopetătiunea eĭ, dupe forma prescrisă de Art. 420 din codicele de Instrucţiune criminală, esecuţiunile pentru cheltuielele de Instrucţiune se vor putea hotări în sarcina eĭ.

Art. LXVII. A ésta regulă se va urma şi în materiă de poliţiă simplă saŭ corecţională.

Art. LXVIII. Se declară în orĭ ce cas în sarcina statuluĭ şi fără recursŭ contra condamnaţilor.

1). Indemnităţile juraţilor pentru strămutarea lor:

2. Tóte cheltuielele pentru esecutarea deciziunelór criminale.

Art. LXIX. Se va face pentru fie-care afacere criminală, corecţională saŭ de simplă poliţă, un stat de licuidaţiune de cheltuelĭ, alte de cât acelea ce sunt menţionate în Art. precedinte. Când acésta licuidaţiune nu va putea fi coprinsă saŭ în ordonanţa de punere în libertate saŭ în hotărîrea saŭ decisiunea de absoluţiune saŭ condemnaţiune, judecătorul competinte va ordina implinirea în contra celuĭ de dreptŭ chiar pe statul de licuidaţiune.

Art. LXX. Implinirea cheltuelelor de justiţiă avansate de casierii menţionaţi la Art. I, al Regulamentului de faţă şi care n'ar fi de categoria acelora ce sunt în sarcina statuluĭ se va urmări prin tóte mijlócele de dreptŭ, şi în cele de pe urmă, chiar prin constringerea corporală.

Art. LXXI. Casierii vor da séma de împlinirile făcute precum şi pentru cele-l-alte venituri ale Statuluĭ. La cas de insolvabilitate a părţilor contra cărora s'a dat ordine de împlinire, casierii vor fi scutiţi de împlinirea sumelor cuvenite de la acésta, dând séma de stăruinţele făcute şi presentând certificate legale de scăpătaţiune, fără prejudiţiŭ de urmăririle ce se vor puté esercita la casŭ când persónele aretate ar deveni solvabile.

Art. LXXII. La sfârşitul fie-căruia trimestru, casierii vorŭ presenta Ministruluĭ Justiţieĭ starea de instrucţiune a împlinirilor, făcute în cursul trimestrului.

Art. LXXIII. Tóte disposiţiunile contrarii sunt abrogate.

DECRET

(În P. St. din 30 Iuniŭ 1865, Prom. 2 Iuliŭ 1865).

Pentru aminarea puneriĭ în lucrare a Codicelui Civile. (1)

Art. I. Punerea în lucrare a noului Codice Civile Alecsandru Ioan I. este aminată pînă la 1 Decemvrie fiitorŭ.

(1) Vedi Art. 1913 din Cod. Civil.

DECRET

(In P. St. din 21 Iuniŭ 1865, Prom. la 3 Iuliŭ 1865).

Pentru aminarea adunăreĭ sinodului general. (1)

Art. I. Sinodulŭ generalŭ allŭ bisericeĭ române, va fi convocatŭ, pentru acéstă una dată, la 1 ale luneĭ luĭ Decemvrie anul curentŭ.

DECRET (2)

(In P. St. din 3 Iuliu 1865, Prom. la 8 Iuliu 1865).

Pentru modificarea unor articole din legea Instrucțiuneĭ publice.

Art. I. Sunt și rêmân modificate Art. 49, 50, 71, 75, 133, 134, 142, 263, 265 și 349 din legea Instrucțieĭ Publice, precum se arată maĭ jos:

1. Scólele vor ține vacanță la epocele următóre.

a). Cele primare rurale de la 25 Iunie pînă la 1 Septembre.

b). Cele primare urbane, de la 1 Iulie pînă la 15 August.

c). Cele secondare de la 1 Iulie pînă la 1 Septembre.

d). Facultățile și alte scolĭ superióre de la 1 Iulie pînă la 15 Septembrie.

2. Afară de acéstă vacanță mare scólele de orĭ-ce grad, vorŭ ține și alte maĭ micĭ adecă: Duminicile și serbătorile Duminicale și Naționale, 8 dile de crăciun din ḑiua de ajun pînă la cea de anul noŭ, și 15 dile la Paștĭ din săptĕmâna mare pînă la Duminica Tomi.

3. Scólele primare și secondare vor ține două esamene pe anŭ și anume:

a). Scélele primare rurale un esamen de semestru de la 2 pînă la 5 Ianuarie, și altul generalŭ de la 10 pînă la 22 Iuniu.

b). Cele primare urbane un esamen de semestru de la 2 pînă la 5 Ianuarie, și altul generalŭ de la 20 pînă la 27 Iunie.

c). Cele secundare un esamenŭ de semestru de la 2 pînă la 12 Ianuarie, și altul general de la 10 pînă la 27 Iunie.

După cel d'al duoilea esamen se va face împărțirea premiilor. Facultățile și alte scolĭ superióre vor ține esamenile în sesiunile însemnate prin regulamentele lor speciale.

4. Sesiunile pentru esamenele regulate de bacalaureat, se vorŭ determina prin un regulament special.

5. Conferințele ce sub-revisorii sunt obligați a ține cu învĕțătorii comunelor rurale, vor avea locul de la 1 pînă la 29 august.

Art. II. Sunt și remân abrogate Art. 392, 393 și 394 din aceași legiuire.

DECRET

(În P. St. din 3 Iuliŭ 1865, Prom. 9 Iuliŭ 1865.)

Pentru modificarea legeĭ asupra monopoluluĭ tutunuluĭ și tabaculuĭ.(3)

Art. I. Legea asupra monopoluluĭ tutunuluĭ și tabaculuĭ se va aplica de la 1 Augustŭ 1865, observându-se intervalele acolo presrise, prescripțiunile Art. 34 pînă la 39 din acea lege.

---

(1) Decretulŭ organicŭ allŭ Sinodului, suplimentul Codicelor pag. 211 vezĭ și Art. 8 allŭ acelluĭ decret.

(2) Vedĭ legea instrucțiuneĭ publice în suplim. Codicelor, pag. 173.

(3) Vedĭ legea asupra monopoluluĭ tutunuluĭ suplim. Codicelor Pag. 240.

Art. II. Fabricaţiunea tutunuluĭ şi tabaculuĭ nu se va maĭ face de regie. Statul îşĭ va esercita monopolul sĕŭ, numaĭ asupra comerciului tutunuluĭ şi tabaculuĭ; vêndênd tutunul în stare brută prin agenţĭ specialĭ; éră ţigările şi tabacurile, se vor vinde de o cam dată, aşa cum sunt fabricate în streinătate saŭ în ţéră.

Art. III. Cumpĕrarea tutunuluĭ şi tabaculuĭ se va face de către guvern în virtutea art. 45 din legea monopolului, după preţurile ce sunt ficsate prin alăturata tabelă.

Art. IV. Modalitatea plăţiĭ preţuluĭ tutunurilor şi tabacurilor, în ceea ce privesce negoţiarea prevĕdută prin art. 36 al legiĭ monopoluluĭ, se va face precum urmézĕ:

Proprietarĭĭ de tutunurĭ şi tabacurĭ, ce aŭ să priimescă o valóre maĭ mică de 10,000 leĭ vor priimi îndată după constatare 20 % în numerarĭŭ şi restul în bonurĭ.

Ceĭ ce aŭ să priimescă o valóre de la 10,000 leĭ pînă la 25,000 leĭ, vor priimi 15 % în numerarĭŭ şi restul în bonurĭ.

Ceĭ ce aŭ să priimescă o valóre de la 25,000 leĭ pînă la 40,000 leĭ, vor priimi 10 % în numerarĭŭ şi restul în bonurĭ.

Ceĭ ce aŭ să priimescă o valóre de la 40,000 leĭ în sus, vor priimi 5 % în numerarĭŭ şi restul în bonurĭ.

Art. V. Fie-care bon, nu va putea coprinde o valóre maĭ mare de 10,000 leĭ. Termenul fie-cărui bon, va fi macsimum de un an.

Art. VI. Bonurile vor produce o dobêndă de 8 % pe an. Posesorul de bonurĭ, a căror valóre unită, trece peste 10,000 leĭ, va primi dobânda cuvinită, după treĭ lunĭ de la liberarea celuĭ din urmă bon.

Art. VII. Peste preţurile ficsate pentru vênzătoriĭ cu ridicata, se va maĭ adăoga celor cu amĕruntul, câte o ţecime la sută, asupra valóreĭ tutunurilor şi tabacurilor lor.

Art. VIII. Debitanţiĭ tutunurilor şi tabacurilor în socotéla Statuluĭ, vor avea drept a priimi ca comision de vêndare, conform art. 16, din lege, 20 % din beneficiul reservat Statuluĭ.

Art. IX. Pentru cătimile de tutun şi tabac aduse pe apă spre vêndare în porto-francurile Brăila şi Galaţi, se va scădea proprietaruluĭ la achitarea dreptuluĭ sĕŭ, dreptul vămiĭ din preţul de plată.

Art. X. Ministrul Nostru de Finanţe va întocmi serviciul necesariŭ pentru aplicarea legeĭ asupra monopoluluĭ tutunuluĭ, în modul regulat maĭ sus, formând şi budgetul necesariŭ spre acésta, cu scăderile cuvenite din creditul ce este deschis pentru acésta.

DECRET

Din 3. Iulie 1865, Prom. 9. Iuliŭ 1865.

Relativŭ la modificarea şi reducerea personaluluĭ esterior de constatare şi percepţie.

Art. I. Serviciul de constatarea contribuţiunilor directe, prevĕdut la Art. unic Cap. 25 al budgetuluĭ de cheltueli pentru esercitiul 1865, să se desfiinţeze.

Art. II. Să se desfiinţeze asemenea ceĭ treĭ controlorĭ generalĭ, ataşaţĭ pe lîngă Derecţiunea contribuţiuneĭ direcre, pentru inspectarea agenţilor esteriorĭ de constatare.

Art III. Asest serviciu să se îndeplinéscă în viitor printr'un biuroŭ de constarare ce se va institui în oraşul de residenţă al fie cărui, district şi care se va compune de un controlor asistat de un numĕr de adjutóre, proporţionat cu populaţiunea distristului.

Art. IV. Controlorii, şefi ai biurouluĭ de constatare, să se împartă în treĭ clase după importenţa lucrărilor ce aŭ a îndeplini.

Art. V. Retribuţiunea controlorilor şi adjutórelor, de fie care clasă, să se reguleze în modul următor:

Pentru controlor: de

Clasa I câte leĭ 600 pe lună.

— II — 500 —

— III — 450 —

Pentru adjutóre de:

Clasa I câte leĭ 400 pe lună.

— II — 350 —

— III — 300 —

Art. VI. Impărţirea în clase a controlorilor şi adjutórelor precum şi fiesarea numărului de adjutóre, ce se ataşéză pe lîngă fie care biroŭ de constatare, se determină prin alăturatul stat lit A.

Art. VII. Biourile de constatare vor îngriji, a strânge de la perceptorii comunalĭ prin ajutorul sub-prefecţilor, tóte actele relative la scăderea saŭ adăogirea contribuabilor, după regulele şi cu observarea formalităţilor astădĭ în vigóre.

Şeful biurouluĭ de constatare prin adjutórele sale, va face inspecţii în districte, spre a se încredinţa de esactitatea acestor acte.

Art. VIII. Să se desfiinţeze tóte posturile de casieri particulari, înscrise în budgetul esercitiului 1865.

Art. IX. Perceptorii comunalĭ însărcinaţi cu strângerea contribuţiunilor de prin comunele rurale, vor vêrsa sumele adunate la sub prefectul respectiv, de la care va priimi recipise tăiate din condica cu matcă.

Recipisele manuscrise nu vor avea nici o valóre şi eliberarea lor va fi pasibilă de penalităţile prevăzute de lege.

Se va da cea mai întinsă publicitate disposiţiunilor acestuĭ articol spre a fi bine cunoscut de toţi perceptorii.

Art. X. Impositul fonciar şi arendele moşiilor Statuluĭ în tot coprinsul unuĭ district se vor vêrsa la casieria generala a districtuluĭ.

Cu tóte acestea impositul fonciar, se va putea strânge de către sub-prefecţi saŭ de perceptori, însă după o delegaţie specială a casierului general dată pe repunderea sa.

Art. XI. Sub-prefecţii în privinţa centralisării banilor de contribuţii, să se pue sub autoritatea casierilor generalĭ, şi sub directa lor priveghere şi control.

Sub-prefecţii să fie supuşi la depunerea de garanţii în banĭ saŭ ipotecă, conform stipulaţiunilor Art. 18 de mai jos, ecuivalentă cu $^1/_6$ din ventul plăşii, pe un trimestru.

Registrele ce sub-prefecţii vor fi dâtorĭ a ţine, sunt:

1.) Registre de intrarea şi eşirea banilor;

2.) Registru de partide cu perceptorii, în care să trécă la debit suma ce perceptorul este însărcinat a strânge pe lună şi pe trimestru şi la credit sumele ce perceptorul va vêrsa.

3.) Condică de recipise.

Sub prefecţii nu vor face nicĭ o operaţiune de respundere.

Banii ce vor centralisa de la perceptorĭ îi vor înainta casieruluĭ general cel mult în 48 ore de la primirea lor, cu borderou pe venit şi comune.

Art. XII. Serviciul de percepţiune astă-dĭ înfiinţa prin oraşe, să se desfiinţeze.

Art. XIII. Percepţiunea impositelor prin oraşele de residenţă, se va face prin casierul general al districtuluĭ, prin adjutórele ce are în disposiţiunea sa.

Aceste adjutóre vor încasa impositele de la contribuabilĭ, vor da chitanţe din condica cu matcă, vor urmări pe întârdietorĭ, şi vor da séma dilnic casieruluĭ general de operaţiunile ce vor fi efectuat în urma ordinelor sale.

Aceste adjutóre vor face şi orî-ce alt serviciu de cancelarie, la care casierul general 'l va chema.

Art. XIV. Numĕrul adjutórelor fie cărnia casier general pentru percepţiuuĭ, prin oraşe se va specifica în reglementul relativ la acest serviciu.

Art. XV. În oraşele şi târgurile unde actualmente nu es stă Prefecturĭ, Municipalitatea locală va alege pe respunderea sa, un percept or căruia i se va plăti de către Stat, o retribuţiune ficsă de leĭ 250 pe lună.

Art. XVI. În tóte cele-l-alte târgurĭ percepţiunea să se facă cu modul preseris la Art. 9 pentru percepţiunea prin comunele rurale.

Art. XVII. Casierii generalĭ de districte, să fie obligaţi a da o garanţă în analogie cu venitul districtului pe 15 dile.

Aceste garanţiĭ să fie saŭ în numerar, pentru care Statulŭ să plătéscă un procent de 5% saŭ în creanţe ale Statuluĭ, saŭ în immobile curate de orî-ce privilegiŭ, saŭ ipotecă şi preţuită conform legeĭ.

Art. XVIII. Aceste modificaţiĭ se vor pune în lucrare de la 15 ale luneĭ corente.

LEGE

(Decret 4 Iuliu 1865, Prom. 9 Iuliu 1865.)

pentru

organisarea judecătorésca.

TITLUL I.

Dispositiunĭ generale.

Art. 1. Justiţia se dă în numele Domnuluĭ.

Art. 2. Funcţionariĭ judecătorescĭ se numesc saŭ se întăresc de Domn.

Art. 3. Justiţia se va da:

a). De Judecătoriele de plăşĭ.

b). De Tribunalele judeţiane.

c). De Curţile cu juraţiĭ în materiĭ criminale.

d). De Curţile de apel şi de Curtea de Casaţiune.

Art. 4. Hotărîrile judecătoriilor de plăşĭ, vor purta numele de *„cărţĭ de judecată“* ale Tribunalelor de judeţe, de *sentinţe;* ale Curţilor se vor numi *decisiuni.*

TITLUL II.

Judecătoriele de plăşĭ.

Art. 5. În fie-care plasă, plaiŭ saŭ ocol se va institui un singur judecător saŭ judeţ de plasă cu un adjutor.

Art. 6. Oraşele principale se vor împărţi după numĕrul populaţiuneĭ şi trebuinţele locale, în unul saŭ maĭ multe ocóle, având fie-care ocol câte un judecătorŭ.

Art. 7. Circonscripţiunea teritorială a Judecătoriilor de plasă pentru comunele rurale este aceeaşi cu a sub-prefecturilor, iar acea a Judecătoriilor de oraşe va fi după determinarea ocólelor ce se va face confirm Art. 6.

Art 8. Residenţa judecătorilor de plasă, din comunele rurale, va fi aşedată în comuna unde se află sub-prefectura.

Art. 9. Judecătoriĭ de plăşĭ saŭ ocóle, aŭ misiune de a împăca pe părţi, şĭ de a judeca, în prima saŭ ultima instanţă, tóte causele căte li se atribuesc prin procedura civilă.

Art. 10. Se va numi judecător de plasă, acela care se va distinge prin bunele sale purtărĭ, va avea óre-care cunoscinţă de legĭ şi etatea de 25 anĭ, cel puţin.

Dacă unul din pensionariĭ Statuluĭ se va numi judecător de plasă saŭ de ocol, orĭ adjutor, el va priimi, pe lîngă pensiune şi jumĕtate retribuţiunea de judecător de plasă.

Art. 11. Judecătoriile de plăşĭ saŭ ocóle se vor împărţi în treĭ clase.

Clasa întĕiŭ va fi pentru oraşele Bucurescĭ, Iaşĭ, Craiova, Galaţi, Brăila, Focşanĭ, Botoşanĭ, Giurgiu, Ismail, Ploescĭ, Bârlad, Turnu Severin.

Clasa a doua va fi pentru cele-l-alte residenţe de judeţe. — Clasa a treia pentru cele-l-alte residenţe de plăşĭ.

Art. 12. Tratamentele judecătorilor din fie-care aceste clase se voru regula după cum se prevede în alăturatul tabloŭ.

Art. 13. În cas de bólă, saŭ orĭ-ce altă lipsă a judecătoruluĭ, funcţiunile luĭ se vor putea îndeplini de adjutorul sĕŭ.

Art. 14. Adjutorul póte fi trimis de judecătorŭ în cercetări la faţa loculuĭ orĭ de căte orĭ el va găsi de cuviinţă.

Art. 15. Adjutorul, nefiind trimis în cercetări va asista la tóte audienţele, pentru lucrările de cancelarie.

TITLUL III.

Tribunalele de judeţe.

Art. 16. Tribunalele de judeţe se ver compune în tótă Romănia de căte un preşedinte, duoĭ membri, un supleant, un procuror şi un substitut.

Unul din membri este numit judecător de instrucţiune.

Art. 17. Circumscripţiunea teritorială a judecătorilor de judeţe va fi acea ca şi a prefectureĭ judeţuluĭ, afară de Tribunalul judeţuluĭ Ismail care va coprinde şi circonscripţiunea prefectureĭ de Bolgrad.

Art. 18. Tribunalele din Bucurescĭ, Iaşĭ, Craiova, Galaţi şi Ploescĭ se voră compune de maĭ multe secţiunĭ şi anume:

Cel din Bucurescĭ, din cincĭ secţiunĭ din carĭ: una corecţională, treĭ civile şi una comercială.

Cel din Iaşĭ, din patru secţiunĭ din carĭ, treĭ civile şi una corecţională.

Una din secţiunile civile din Bucurescĭ şi Iaşĭ va fi însărcinată cu transcripţiunĭ, legalisaţiunĭ, inscripţiunĭ, vinderĭ silite şi alte acte de procedură graţiósă.

Cel din Craiova, de treĭ secţiunĭ, din care: două cu atribuţiunĭ civile şi corecţionale şĭ alta comerţială.

Cel din Galaţi, de două secţiunĭ, din carĭ: una civilă şi corecţională, şi alta comercială.

Cel din Ploescĭ din două secţiunĭ, între carĭ se vor împărţi tóte lucrările.

Art. 19. Fie-care din aceste Tribunale se va compune: de atâţĭ preşedinţĭ, căte sunt secţiunile.

Unul dintre acestĭ preşedinţĭ se va numi prim-preşedinte.

De câte duoĭ judecătorĭ şi un supleant pentru fie-care secţiune.

De un prim-procuror cu atâţia procurorĭ de secţiunĭ căte sunt secţiunile.

Art. 20. Tóte cererile civile, din nouŭ intentate se vor adresa către primul-preşedinte, carĭ le va împărţi după rîndul intrărei între secţiunile civile, dacă asemenea secţiunĭ esistă, saŭ dacă tóte naturele de causă se judecă de tóte secţiunile.

Cele-l-alte cererĭ se vor adresa la preşedinţiĭ respectivĭ ai secţiunilor.

Art. 21. Pe fie-care an, acolo unde Tribunalul este împărţit în mai multe secţiuni, primul-preşedinte îndată după terminarea vacanţiilorŭ mari, va împărţi prin tragere la sorţi pe membrii Tribunaluluĭ între diferitele secţiuni aşa în cât un membru să nu servéscă două anĭ d'a rîndul, în aceaşĭ secţiune.

Art. 22. Un Tribunal saŭ o secţiune va putea judeca şi da sentinţa sa şi cu două membri.

Art. 23. În cas de lipsă a unuĭ judecător, supleantul îĭ va ţine locul, în cas de lipsă a preşedinteluĭ îĭ va ţine locul celŭ mai vechiŭ numit judecător la acel Tribunal, care nu va fi şi instructor.

Art. 24. Rudele pînă la vêr primar inclusiv, şi afiniĭ (cuscriĭ) pînă la acelaşĭ grad inclusiv, nu pot fi numiţi membri orĭ supleanţi la acelaşĭ Tribunal.

Art. 25. Supleantul când nu se află însărcinat cu o misiune afară din Tribunal, va asista la şedinţele Tribunaluluĭ având vot numaĭ consultativ.

În sentinţa ce se va da, se va menţiona presenţa acestuia, saŭ causa lipseĭ luĭ.

Art. 26. Acolo unde Tribunalul este împărţit în mai multe secţiuni, primul preşedinte va împlini lipsele de judecătorĭ aflaţi în orĭ-care secţiune cu judecătorĭ saŭ supleanţi traşi la sorţĭ în public, dintre membriĭ saŭ supleanţiĭ presinţi din alte secţiuni.

Art. 27. Primul procuror va putea asista la audienţele orĭ-cărĭi secţiuni şi va lua conclusiuni.

Art. 28. Judecătoriile de judeţe se vor împărţi în două clase:

Cea d'întêiŭ va fi pentru oraşele: Bucurescĭ, Craiova, Iaşĭ, Galaţĭ, Brăila, Ismail, Giurgiu, Ploescĭ, Focşanĭ, Bârlad, Botoşanĭ şi Turnu-Severin.

Cea a doua pentru cele-lalte capitale de judeţe.

Art. 29. Tratamentele judecătorilor din fie-care aceste clase sunt regulate conform cu alăturatul tabloŭ.

Art. 30. Fie-care judecătorie de judeţe îşĭ va face un regulament specialŭ spre a regula mai cu amărunt ordinea şi modul serviciuluĭ seŭ.

Acest regulament deliberatŭ şi de Curtea respectivă şi aprobat de Ministeriul Justiţieĭ se va tipări şi se va urma întocmaĭ. Aceste regulamente vor fi, pe cât se póte, mai uniforme pentru tóte Judecătoriile.

TITLUL IV.

Tribunalele Comerciale.

Art. 31. Causele comerciale se vor judeca de către Tribunalele de judeţe, afară de judeţele arătate prin art. 18 unde se află anume o secţiune de Tribunal pentru causele comerciale.

Art. 32. Când se judecă o causă comercială, se vor alătura pe lîngă judecătoriĭ civilĭ de judeţ, două judecătorĭ commercianţĭ, carĭ împreună cu ceĭ civilĭ, vor judeca şi vor pronunţa sentinţa asupra tuturor causelor comerciale din circonscripţiunea teritorială a Judecătoriilor de judeţ.

Art. 33. Pentru oraşele, reşedinţe de judeţe, care nu aŭ o secţiune de Tribunal pentru causele de comerciŭ, Primăria locală va forma şi va publica la fie-care două anĭ, la întêiŭ August, o listă de comercianţiĭ ce pot fi chemaţĭ a esercita funcţiunea de Judecătorĭ comercianţĭ.

Art. 34. În acéstă listă se va coprinde numele tuturor comercianţilorŭ români, saŭ naturalisaţi români, domiciliaţi în acel oraşŭ carĭ fac comerciŭ de treĭ anĭ celŭ puţin, carĭ plătesc cea mai mare patentă şi carĭ aŭ etate de treĭ-deci anĭ împliniţi.

Art. 35. Nu pot face parte din acéstă listă.

a) Acĕia carĭ nu sciŭ scrie şi ceti

b) Faliţiĭ nereabilitaţi.

c) Aceia cărora li s'a interdis parte saŭ totul din drepturile politice, civile saŭ de familie, saŭ cărora s'a interdis dreptul de a'şi administra starea.

d) Aceia carĭ aŭ fost condamnaţi la o pedépsă criminală, saŭ la o pedépsă corecţională pentru următórele delicte.

1. Falsificare, spargere de peceţĭ, sustragere de acte depuse în locurĭ publice.
2. Furtişag.
3. Înşelăciune (escrocherie).
4. Abus de încredere.
5. Atentate la bunele moravurĭ.

Art. 36. Ceĭ în etate de 60 de anĭ se pot scuti, după cererile lor d'a face parte din acéstă listă.

Art. 37. Primăria va afige şi va publica acéstă listă în timp de 15 ḑile.

Ceĭ ce aŭ calităţile cerute, pot forma reclamaţiunĭ, saŭ în contra înscrierilor celor fără drept, saŭ pentru înscrierea celor în drept.

Art. 38. Reclamaţiunile se vor adresa maĭ întêiŭ la Primărie, care se va pronunţa asupra validităţeĭ cererilor prin actŭ scris şi motivat.

Art. 39. Partea nemulţumită pe hotărîrea Primărieĭ va apela la Tribunalul local, care se va pronunţa de urgenţă şi fără apelŭ saŭ recurs.

Art. 40. Lista care coprinde numele definitiv înscrise, se va comunica de către primarul Tribunaluluĭ local la 1 Septemvrie.

Art. 41. Numele care în urma acesteĭ epoce şi pînă la 15 Septemvrie, se vor adăogi saŭ se vor esclude, se vor comunica din nuoŭ Tribunaluluĭ local.

Art. 42. Orĭ de cîte orĭ se va presenta o causă comercială, preş d'intele va chema pe rînd fără a se putea strămuta ordinea înscrierilor, şi cu două ḑile înaintea înfăţişăreĭ, pe două din persónele înscrise în listă spre a judeca causa.

Art. 43. Aceştĭ doŭĭ judecătorĭ comercianţĭ vor lua parte împreună cu judecătoriĭ Tribunaluluĭ la esaminarea causeĭ.

Sentinţa se va da după majoritatea voturilor.

Art. 44. Judecătoriĭ comercianţĭ, maĭ înainte d'a intra în lucrare vorŭ depune jurămêntul cerut pentru judecătorĭ.

Funcţiunea lor este gratuită şi onorifică.

Art. 45. Pentru oraşele unde Tribunalul judeţuluĭ este împărţit în maĭ multe secţiunĭ, dintre care una judecă casurile comerciale, ceĭ doŭĭ judecătorĭ comercianţĭ împreună cu un suplininte, carĭ se alătură pe lîngă judecătorie în tóte casurile comerciale, vor fi permanenţĭ în timp de doŭĭ anĭ, şi funcţiunea lor va fi retribuită.

Asemenea vor fi permanenţĭ şi retribuiţĭ suplinintele şi ceĭ doŭĭ judecătorĭ comercianţĭ pe lîngă Tribunalul din Brăila.

Art. 46. Aceştia se vor alege de către comercianţiĭ domiciliaţĭ în acel oraş care plătesc patenta de clasa I şi II, şi care reunesc şi cele-l-alte condiţiunĭ prescrise de art. 34, 35 şi 36.

Listele alegătorilor se vor compune conform celor prescrise la art. 33, 37, 38 şi 39.

Art. 47. Pentru acele oraşe, Primăria va convoca în pretoriul seŭ în ḑioa de 15 Septemvrie pe toţĭ comercianţiĭ alegătorĭ cuprinşĭ în listă spre a proceda la alegerea judecătorilor comercianţĭ permanenţĭ.

Art. 48. Alegătorii presinţĭ sub direcţiunea primaruluĭ şi a doĭ secretarĭ aleşĭ dintre dînşiĭ, vor procede prin vot secret, la alegerea a doĭ judecătorĭ şi a unuĭ suplean.t

Vor fi aleşĭ, aceĭ carĭ vor uni majoritatea absolută a voturilor.

Ceĭ ce nu vor căpĕta acéstă majoritate se vor alege la al doilea scrutin prin majoritate relativă.

Art. 49. Vor fi eligibilĭ aceĭ carĭ unesc condiţiunile necesarie spre a fi alegĕtorĭ.

Art. 50. Ceĭ doĭ judecătorĭ aleşĭ vor avea atribuţiunile prescrise la art 43,

Supleantul va înlocui pe judecătorul comercial ce va lipsi şi va fi însărcinat şi cu alte lucrări relative la cause comerciale.

Art. 51. Cei aleşi se vor face cunoscuţi de către primării, Ministrului Justiţiei care îi va întări prin decret Domnesc.

Ei vor intra în funcţiune îndată ce aŭ depus jurământul prescris judecătorilor.

Ei pot fi érăşi aleşi după ce vor trece doi aní de la esprirarea funcţiuneí lor.

TITLUL V.

Curţile de Apel.

Art. 52. Se menţin cele patru Curţi de apel aşedate în Bucuresci, Iaşi Craiova şi Focşani.

Art. 53. Circonscripţiunea teritoriale a fie-căreí din aceste Curţi va fi acésta.

a). Curtea din Bucuresci, va coprinde judeţele Ilfov, Vlaşca, Argeşŭ, Muscel, Teleorman, Olt, Dâmboviţa, Prahova şi Buzeu.

b). Curtea din Iaşi va coprinde judeţile, Jaşi, Botoşani, Dorohoiŭ, Sucéva, Némţu, Roman, Cahul, Vasluiŭ, şi Fălciu.

c). Curtea din Craiova, va coprinde judeţele: Dolj, Mehedinţi, Gorj, şi Romanaţi.

d). Curt a din Focşani, va coprinde judeţele Covurluiŭ, Putna, Tecuciŭ, Ismail cu Bolgrad, Brăila, Râmnicul-Sărat, Bacău şi Tutova.

Art. 54. Curţile de apel, vor judeca apelurile în materiĭ civile, comerciali şi corecţionali conform legilor în fiinţă.

Art. 55. Fie-care Curte se va împărţi în maĭ multe secţiuní, compusă fiecare de câte cinci membrí, între carí şi preşedintele.

Curtea din Bucuresci va coprinde treĭ secţiuní. Cea din Craiova, cea din Iaşi, şi cea din Focşani, va avea fie-care câte doue secţiuní.

Art. 56. Fie-care secţiune a Curţilor de apel se compune :

De atâţi preşedinţi câte secţiuní sunt. Unul dintre preşedinţi se va numi prim-preşedinte.

De un procuror general cu atâţea procurorí de secţiuní câte sunt secţiunile.

De câte patru membri şi un supleant.

De câte un grefier pentru fie-care secţiune cu maĭ multe ajutóre.

Art. 57. Numaĭ primul preşedinte va primi apelurile şi le va împărţi între secţiuní după réndul intrărilor.

Art. 58. Otărîrile Curţiĭ, nu se pot da de cât cu o majoritate de treĭ cel puţin a membrilor seĭ.

Art. 59. Supleanţii când nu vor avea o altă însărcinare a Curţeĭ, vor asista la tóte procesele şi vor avea vot numaĭ consultativ. În otărîrea Curţiĭ se menţiona presinţa supleantului saŭ causa lipseĭ luĭ.

Art. 60. Rudele saŭ afiniĭ pînă la al patrule grad inclusiv, nu pot fi membri la aceaşi Curte.

Art. 61. Treĭ din membriĭ Curţiĭ vor forma Camera de punere în acusaţiune în materiĭ criminali, conform regulilor prescrise de procedura criminală. Alţi treĭ membri aĭ Curţiĭ vor forma Curtea cu juraţi pentru judecarea cestiunelor criminali.

Art. 62. Când primul preşedinte lipsesce va fi înlocuit de cel maĭ vechiŭ numit dintre preşedinţiĭ de secţiuní.

Preşedinţiĭ secţiunilor lipsind vor fi înlocuiţi de cel maĭ vechiŭ numit dintre membriĭ secţiuneĭ.

Art. 63. Preşedintele Curţiĭ de apel saŭ loco-ţiitorul, seŭ va însemna pe membriĭ ce aŭ să formeze Camera de punere în acusaţiune caŭ Curtea cu juraţi.

Elŭ va lua mĕsurí ca să nu se întrerupă lucrările ordinarĭ ale Curţiĭ apelative

din causa lipseĭ de membri; şi judecătoriĭ ce aŭ să se pronunţe asupra puneriĭ în acusaţiune criminală, şi vor putea face acéstă lucrare fără ca să fie împedica şi pentru acésta de a lua parte la şedinţele Curţiĭ de apel.

Art. 64. Pe fie-care an îndată după terminarea vacanţelor mari, acolo unde sunt, mai mult de doŭe secţiuni, primul preşedinte saŭ loco-ţiitorul seŭ, în şedinţă publică, faţă cu Ministerul public şi cu membri Curţii, va trage la sorţi pe membri ce aŭ să compună în timpul anuluĭ secţiunile Curţeĭ.

Preşedinţiĭ vor alterna între dînşiĭ, aşea în cât fie-care să nu rĕmână doĭ anĭ d'arêndul în aceaşĭ secţiune. La Curţile unde sunt numaĭ doŭe secţiunĭ, alternarea se va face pe fie-care au între membri Curţii de către primul preşedinte aşa în cât acelaşĭ membru să nu servéscă doĭ anĭ d'arêndul in aceaşĭ secţiune.

Art. 65. Diferitele secţiunĭ ale uneĭ Curţĭ constitue o singură Curte şi decisiunile uneĭ secţiunĭ ce se vor cassa, se vor trămite la o altă Curte, conform legiĭ Curţiĭ de cassaţiune.

Art. 66. Când primul-preşedinte a luat de la o secţiune unul saŭ maĭ mulţĭ judecătorĭ spre a forma Camera de punere în acusaţiune saŭ Curtea cu juraţĭ, el va complecta pe fie-care din o secţiune cu membriĭ luaţi din cea-l-altă, aşa în cât în fie-care secţiune să rămînă cel puţin numĕrul prescris spre a pronunţa o hotărîre.

Art 67. Când un membru judecător de lângă Curtea cu juraţi va lipsi, primul preşedinte al Curţiĭ de Apel îl va înlocui provisoriŭ cu un alt membru al Curţiĭ de Apel tras la sorţi.

Art. 68. Membriĭ judecătorĭ cari conform art. 256 din procedura Coduluĭ Penal, formézĕ Curtea juraţilor pentru timpul vacanţiilor, vor fi competinţi a judeca singurĭ în acest timp şi apelurile causelor corecţionale.

Art. 69. Grefa curţiĭ cu juraţi se va ţine de grefierul Curţeĭ pe Apel saŭ de un adjutor al sĕŭ.

Serviciul portăreilor se va face pe lângă Curtea cu juraţi de portăreiĭ Curţiĭ de Apel.

Se va alătura pe lângă aceeaşĭ Curte cu juraţi un numĕr; otărît de aprodĭ pentru serviciul Curţiĭ şi maĭ ales pentru chemarea juraţilor.

Art. 70, Circonscripţiunea fie-căreĭ Curţi cu juraţi va fi aceeaşĭ ca a Curţiĭ de Apel respectivă.

Art. 71. Fie-care Curte îşĭ va face un regulament prin care se va regula maĭ pe larg ordinea serviciuluĭ sĕŭ, dilele când Curtea va judeca apelurile sentinţelor corecţionale, serviciul Camereĭ de acusaţiune şi al Curţiĭ cu juraţi etc.

Acest regulament, deliberat de Curte se va supune la aprobarea Ministruluĭ Justiţieĭ care va face ca regulamentele tuturor Curţilor să fie pe cât se póte maĭ uniforme.

TITLUL VI.

Curtea de Cassaţiune.

Art. 72. Fie-care din secţiunile Curţiĭ de Cassaţiune va putea lucra şi cu şése membri presenţi, majoritatea, spre a se pronunţia hotărîrea remâind tot de cinci membri.

TITLUL VII.

Ministerul public.

Art. 73. Ministerul public se compune de procurorul general şi ceĭ-l-alţĭ pro-

curorĭ de secţiunĭ, aşedaţĭ pe lîngă Curţile de apel, din procurorii Tribunalelor şi secţiunilor lor.

Art. 6[illegible]. Ministrul Justiţieĭ este capul Ministeruluĭ public.

Art. 75. Procurorul general de Curte este capul tuturor procurorilor şi substituţilor din ocolul Curţiĭ, precum şi al celor-l-alţĭ agenţĭ judecătorescĭ, i are dreptul de control şi de privighere asupra împliniriĭ datorieĭ lor.

Art. 76. Procurorul general al Curţiĭ de Cassaţiune, are dreptul, conform legiĭ acesteĭ Curţĭ, de a ataca actele celor-l-alţĭ procurorĭ saŭ actele judecătorescĭ contrariĭ legilor.

Art 77. Dreptul de disciplină asupra tuturor membrilor Ministeruluĭ public, se va esercita de Ministrul Justiţieĭ, după propria sa iniţiativă, saŭ după provocarea procuroruluĭ general saŭ a procurorilor de Tribunale.

Art. 78. Procurorii generalĭ aŭ acelaşĭ rang ca şi preşedinţii de Curţĭ, şi procurorii de Tribunale ca şi preşedinţii de Tribunale.

Procurorii însă sunt datorĭ a da cel d'ântêiŭ esemplu de respect către preşedinţĭ şi către ceĭ-alţĭ magistraţi însărcinaţĭ cu aplicarea legilor.

Art. 79. Cănd procurorul lipsesce se va înlocui de substitutul sĕŭ.

Art 80. Procurorul general de la Curţĭ póte asista la orĭ-care din secţiunĭ va voi, şi lua conclusiunĭ.

Art. 81. Procurorii de Tribunale vor raporta, la cas de trebuinţă, procuroruluĭ general respectiv despre pedicele ce încércă mersul lucrărilor Justiţieĭ din judeţ, precum şi despre observaţiunile ce aŭ de făcut asupra împliniriĭ datorielor agenţilor judecătorescĭ şi asupra aplicăriĭ legilor.

Procurorul generalŭ va putea merge însuşĭ spre a cerceta starea lucrulilor şi va esercita dreptul sĕŭ de disciplină prin preşedintele Curţiĭ saŭ prin Ministerul Justiţieĭ.

Art. 82. Procurorii de Tribunale vor avea asemenea de aprópe privighiere asupra judecătorilor de plăşĭ, şi vor raporta procuroruluĭ general, la cas de trebuinţă.

Art. 83. Substitutul saŭ procurorii de secţiunĭ lucrézĭ sub direcţiuuea procurorilor saŭ primilor procurorĭ.

Cănd asupra uneĭ cause, substitutul voesce a lua o conclusiune ce se desaprobă de procuror, acesta este în drept a opri pe substitut şi a lua însuşĭ conclusiunĭ.

TITLUL VIII.

Grefa şi agenţii judecătorescĭ.

Art. 74. Pe lîngă fie-care Judecătorie de judeţe se va afla căte un grefier.

Fie-care grefier va avea unul saŭ maĭ multe ajutóre.

La Curţĭ va fi căte un grefier pentru fie-care secţiune cu maĭ multe ajutóre.

Art. 85. În judeţile unde Trib. este împărţit în maĭ multe secţiunĭ, va fi un grefier pentru fie-care secţiune cu unul saŭ maĭ multe ajutóre, după trebuinţă.

Art. 76. Pe lîngă fie-care Trib. şi fie-care secţiune de Curte saŭ de Trib. se va afla căte un registrator arhivar şi un numer hotărît de copistĭ.

Art. 87. Se institue pe lîngă fie-care Curte saŭ Trib. de judeţ agenţii judecătorescĭ numiţĭ portăreĭ.

Art. Numerul acestor portăreĭ, pe lîngă fie-care Curte saŭ Trib. se va hotărî după trebuinţele fie-căriĭ localităţi.

Eĭ se numesc prin Decret Domnesc, după recomandarea Ministeruluĭ Justiţieĭ.

Unul din portăreiĭ fie-căruĭ Tribunal şi fie-căriĭ Curţĭ se va numi capul rtăreilor aceluĭ Trib. saŭ Curte.

Art. 88. Portăreiĭ se vor numi dintre persónele cunoscute prin bunele purtări şi cu óre-care învĕtătură, preferindu-se aceia carĭ vor fi avut serviciurĭ în Justiţie.

Art. 89. Se mai adaogă pe lîngă fie-care Curte şi Judecătorie de judeţe un număr de aprodĭ şi ómenĭ de serviciŭ carĭ se vor însemna prin budgetul anual.

Art. 90. Grefierĭĭ şi portăreiĭ sunt supuşi a da cauţiune şi a depune jurămînt înaintea preşedinteluĭ.

Art. 91. Grefierul, saŭ în lipsă ajutorul sĕŭ, va asista la tóte şedinţele şi va lua note, va redacta procesele verbale, şi va contra-semna tóte actele încheiate de Curte saŭ de Trib. orĭ ce act eşit de la o Curte saŭ Trib. şi necontrasemnat de grefier saŭ de ajutorul seŭ se va socoti ca nul.

Grefierul este capul cancelarieĭ sale, şi are dreptul de control şi privighere asupra impiegaţilor grefeĭ.

El va păstra tóte actele, procesele verbale, registrele şi colecţiunile de legĭ.

Va păstra asemenea, sub a sa respundere, tóte actele şi documentele căte i se vor încredinţa de portăreĭ saŭ de particularĭ.

Art. 92. Grefa va fi deschisă în tóte ḑilele afară de Duminecĭ, sărbătorĭ şi vacanţiĭ, cel puţin şepte ore pe ḑi.

Art. 93. Portăreiĭ aşeḑaţi pe lîngă Curţi şi Tribunale vor face tòte actele căte se impun de legĭ, agenţilor judecătorescĭ.

Vor face somaţiunile, comandamentele şi urmăririle, vor esecuta Mandatele de arestare, de depunere saŭ de aducere.

Vor îndeplini protesturile de poliţe, de bileturĭ la ordine. Vor esecuta sentinţele, decisiunile şi alte titluri esecutoriĭ. Eĭ vor putea fi însărcinaţi de preşedinte şi cu chemarea părţilor în judecată, cu significarea otărîrilor şi cu comunicarea actelor între părţi.

Art. 94. Portăreiĭ sunt puşi sub ordinile şi privigherea preşedinteluĭ de Tribunal saŭ Curte.

Art. 95. Capul portăreilor de Curţi ca cap al portăreilor din ocolul Curţiĭ are dreptul de control şi disciplină asupra lor.

Art. 96. Portăreiĭ nu sunt retribuiţi, eĭ vor priimi de la părţi pentru actele de procedură şi de esecutare ce fac o tacsă otărîtă care se va ficsa prin un regulament special de administraţiune publică.

Aceste tacse şi cheltuelĭ de judecăţi se vor plăti cu privelegiŭ.

Art. 97. Portăreiĭ de Tribunale vor opera numaĭ în ocolul judeţuluĭ lor, portăreiĭ de Curţi vor opera în tot ocolul Curţiĭ.

Cu tóte acestea la cas de trebuinţă saŭ când este lipsă de portăreĭ într'un judeţ, capul portăreilor Curţiĭ respective póte însărcina pe un portărel de judeţ ca să opereḑe şi în alte puncturĭ ale ocoluluĭ Curţiĭ.

Art. 98. Portăreiĭ fac actele de procedură orĭ de esecutare, saŭ după misiunea directă ce aŭ primit de la părţi, saŭ după însărcinarea specială ce li se dă de preşedinte. Eĭ se vor conforma în lucrarea lor cu regulile prescrise de procedurile speciale.

Art. 99. Când un portărel de la Curte este însărcinat cu un act de procedură, de urmărire saŭ de esecutare în ocolul Curţiĭ, el va face acésta saŭ transportându-se însuşĭ la faţa loculuĭ, saŭ însărcinând cu acéstă lucrare pe un portărel al Tribunalului respectiv.

Art. 100. Portăreiĭ sunt respunḑĕtorĭ de actele şi documentele ce li se vor încredinţa de părţi şi pentru care eĭ vor da chitanţă, la înapoerea lor eĭ vor lua chitanţe de priimire.

Art. 101. Portăreiĭ vor avea o cameră deosebită unde vor lucra actele lor şi vor conserva hărtiele ce li se încredinţéză.

Art. 102. Un regulament special va regula maĭ pe larg atribuţiunile şi modul împlinireĭ datorielor.

TITLUL IX.

Despre inamovibilitate.

Art. 103. Preşedinţii, membrii şi supleanţii Curţilor de Apel şi ai Tribunalelor judeţene vor putea deveni înamovibili, tóte Curţile saŭ Tribunalele de o dată saŭ una, saŭ mai multe Curţi, unul saŭ mai multe Tribunale prin legiuiri speciale.

Art. 104. Judecătorii inamovibili nu vor putea înceta din funcţiunile lor de cât prin demisiune, saŭ în urmarea unei decisiuni de destituire, date în casurile prevĕdute de legi, saŭ când a perdut calităţile cerute prin Art 1 şi 2 al legii pentru admisibilitatea şi înaintarea în funcţiuni judecătoresci.

Art 105. Judecătorii inamovibili nu se pot strămuta de la un loc la altul, nici chiar sub cuvânt de înaintare, fără a lor voinţă formal esprimată.

Când un judecător inamovibil va ajunge în etate de şépte-dĕci ani împliniţi, va putea fi obligat a'şi esercita drepturile la pensiune.

Art. 106. Când un judecător inamovibil, de ori ce trĕptă, va cădea în o bólă cronică, incurabilă, orî în stare de smintire a minţei va înceta din funcţiune, după ce se va constata starea bólei orî a minţei sale, prin un act medical, provocat de ministrul public, după ordinile Ministerului Justiţiei.

Acéstă încetare se va declara de Curtea de Casaţiune, secţiunii-unite în şedinţa secretă, care se va pronunţa după o prealabilă cercetare a actelor medicale şi a împrejurărilor, şi după ce se va esecuta apărarea.

TITLUL X.

Disciplina judiciară.

§ 1. Jurămêntul.

Art. 107. Preşedinţii, judecătorii, supleanţii, procurorii şi substituţii Curţilor şi Tribunalelor vor fi datorî, maî înainte de a intra în funcţiune, a depune şi a subscrie în pretoriu şi în şedinţă publică, următorul jurământ:

„Jur în numele luî Dumnedĕu şi declar pe onórea şi consciinţa mea.

„Credinţă Domnitoruluî şi constituţiunei ţĕreî mele.

„De a împlini cu sânţenie datoriele ce 'mî impun funcţiunea mea.

„De a aplica legile şi de a mĕ conforma legilor, întru tóte, şi pentru toţi, fără pasiune, fără ură, fără favóre, fără considerăţiune de persónă, fără nici un interes direct saŭ indirect.

„Aşa să'mî ajute Dumnedĕu."

Art. 108. Acelaşi jurământ se va săvârşi de grefierii, ajutorii lorşi de portăreî.

Art, 109. Advocaţii, ca unii ce fac parte din corpul judiciar, vor depune jurământul de credinţă Domnitoruluî şi legilor şi constituţiunei ţĕreî, înaintea Curţeî d' Apel unde eî sunt înscrişi, saŭ înaintea Tribunalului, dacă Curtea de Apel nu este în acea localitate.

Advocaţii actualî trecuţi în tabloŭ, vor depune jurământ după promulgarea acesteî legî; pe viitor advocaţii vor depune jurământul la începutul stagiuluî lor.

Art. 110. Depunerea jurământuluî este obligătóre pentru toţi funcţionariî judecătorescî din noŭ numiţi saŭ înaintaţi.

Actele de autoritate publică făcute de aceştî funcţionarî maî înainte de a jura, sunt nule fără prejudiciul penalităţilor prescrise de legea penală (Art. 163).

Cel ce este permutat într'un post de acelaşi grad, este dispensat de a mai depune jurĕmênt.

§ 2. Ordinea şedinţilor.

Art. 111. Tribunalele şi Curţile vor ţine şedinţe în tóte ţilele afară de Duminice, sĕrbătorĭ legale saŭ naţionale şi vacanţiĭ.

Art. 112. Şedinţele fie-careĭ judecătoriĭ saŭ Curţĭ vor ţine cel puţin şése ore pe ţi, saŭ şi mai mult dacă trebuinţa va cere.

Art. 113. Judecătoriĭ se vor aduna în Bucurescĭ şi Iaşĭ, cel mai târţiŭ la ţece şi jumĕtate ore dimineţa, şedinţa se va deschide la un-spre-ţece ore. În cele-l-alte districte, se vor aduna la 9 $^1/_2$, éră şedinţa se va deschide la 10 ore.

Art. 114. La fie-care Curte şi Tribunal se va afla un registru de presenţă, şnuruit, numerotat şi parafat de preşedinte.— Fie-care judecător saŭ supleant, va subsrie în acest registru presinţa sa. La un-spre-ţece ore în Bucurescĭ şi Iaşĭ, la 10 ore în cele-l-alte districte, registru se va închide şi se va sub-scrie de preşedinte şi procuror, saŭ de locuţiitorul lor.

Ora plecărĭĭ membrilor se va subscrie tot în acest registru.

Judecătorul saŭ suplentul, care nu va fi subscris, saŭ care nu va fi justificat legitima causă a lipseĭ sale mai inaintea închiderĭĭ registruluĭ, va perde pe acea ţi onorariul sĕŭ în folosul fisculuĭ de şi a venit mai târţiŭ şi a luat parte la judecăţĭ.

Grefierul şi procurorul, vor forma, la finele luneĭ, proces-vĕrbal de aceste lipse, spre a se regula statul lunar.

Art. 115. Anul judecătoresc pentru Curţile de Apel se va deschide dupe vacanţele marĭ printr'o şedinţă solemnă a tutulor secţiunilor-unite. În acéstă şedinţă procurorul general va face un cuvênt asupra uneĭ materiĭ de drept, de jurisprudenţă, de disciplină judecătorésca, saŭ de biografia fostilor magistraţi, saŭ ómenĭ de legĭ.

Art. 116. Poliţia audienţelor este încredinţată preşedinteluĭ, care o va esercita conform regulelor prescrise de procedură.

Art. 117. Diferitele hărtiĭ şi acte se vor citi, înaintea Tribunalelor saŭ Curţilor de către grefier saŭ de unul din portăreĭ.

§. 3. Incompatibilitatea.

Art. 118. Orĭ-ce fonctionar, saŭ agent judecătoresc este oprit de a pleda saŭ de a representa pe părţĭ înaintea justiţieĭ, afară de casul când va fi vorba de propria sa causă saŭ de acea a celor puşĭ sub tutela saŭ curatela sa, saŭ de acea a soţieĭ, a ascedinţilor saŭ descedinţilor sêĭ, saŭ a fraţilorŭ orĭ a surorilorŭ sale. În aceste casurĭ însă, causa nu se va înfăţişa la acelaşi Tribunal saŭ secţiunea Curţiĭ din care face parte acel funcţionar, ci va trece la altă secţiune a Tribunaluluĭ saŭ alt Tribunal vecin, saŭ la cea-l-altă secţiune a Curţiĭ, afară dacă partea adversă va priimi a se judeca la acelaşi Tribunal saŭ secţiune a Curţiĭ.

Art. 119. Nicĭ un judecător, supleant, procuror saŭ substitut, nu póte face comerciŭ, afară de judecătoriĭ comercianţi aleşĭ în circonscripţiunea Tribunaluluĭ saŭ Curţiĭ din care face parte.

Eĭ nu pot cumpĕra saŭ priimi în dar, saŭ sub orĭ-ce alt titlu, procese strĕine în propriul lor folos. Se esceptă însă acelea carĭ le pot veni prin moscenire saŭ legat. Tóte acestea fără prejudiţiul Art. 1309, din Codul Civil.

§. 4. Privigherea şi pedepsele disciplinariĭ.

Art. 120. Ministrul Justiţieĭ are dreptul de privighere şi disciplină asupra tuturor Tribunalelor şi Curţilor.

Art. 121. Fie-care Curte are dreptul de privighere şi disciplină asupra Tribunalelor din ocolul sĕŭ.

Art. 122. Fie-care Tribunal şi Curte are dreptul de disciplină asupra membrilor ce le compune.

Art. 123. Membrii Ministeruluĭ Public sunt supuşĭ sub directa privighere şi disciplină a Ministruluĭ Justiţieĭ.

Art. 124. Pedepsile simple disciplinarii sunt: prevenirea, censura, Mustrarea, suspendarea provisorie, destituţiunea.

Art. 125. Prevenirea este o încunosciinţare făcută verbal saŭ prin scrisóre formală, orĭ secretă, unuĭ funcţionar saŭ corp judecătoresc spre a'l descepta asupra negligenţeĭ saŭ actelor care'ĭ compromit demnitatea.

Censura este o declarare de reprobare adresată înscris unuĭ judecător saŭ corp judecătoresc.

Mustrarea, pe lîngă reprobarea ce coprinde, atrage cu sine perderea onoraruluĭ pe o lună.

Suspendarea provisorie atrage cu sine perderea onoraruluĭ pe cât timp ţine. Timpul suspendării va ţine de la cinci-spre-dece ḑile, pînă la douĕ luni.

Art. 126. Când un judecător se va abate de la împlinirea datoriilor sale, saŭ va compromite demnitatea caracteruluĭ seŭ, preşedintele Tribunaluluĭ respectivŭ şaŭ preşedintele Curţiĭ respective, îl póte preveni formal, mai 'nainte de a i se aplica pedépsa disciplinară.

Acéstă prevenire se póte face, saŭ direct de către preşedinte, saŭ după iniţiativa luată de Ministerul Public, saŭ de Ministerul Justiţieĭ.

Art. 127. Dacă abaterea se va continua, chestiunea se va pune înaintea Tribunaluluĭ saŭ Curţiĭ respective, care va judeca în Cameră de Consiliŭ, cu votŭ secret şi fără presinţa inculpatuluĭ, şi va pronunţa după importanţa casuluĭ, una din pedepsele disciplinării sus citate.

Otărîrea însă se va pronunţa numaĭ după ce maĭ întĕiŭ se va auḑi judecătorul inculpat şi conclusiunile înscris ale Ministeruluĭ Public.

Art. 128. Dacă o hotărîre de disciplină dată de un Tribunal va conţine pedépsă de censură, ea se va aplica îndată încunosciinţându-se numaĭ Ministerul Justiţieĭ.

Dacă ea va coprinde o penalitate maĭ însemnată otărîrea Tribunaluluĭ, maĭ înainte de a veni esecutóre, se va supune prin procurorulŭ Curţiĭ respective la chibsuirea Curţiĭ.

Curtea se va pronunţa în termin de opt ḑile cel mult, şi hotărîrea sa se va comunica de procurorul Curţiĭ, Ministeruluĭ Justiţieĭ spre aprobare.

Art. 129. Inculpatulŭ va avea tot-d'auna dreptul de apĕrare înaintea Curţeĭ, saŭ a Ministeruluĭ.

Art. 130. Când Curtea va pronunţa asupra unuia din membriĭ seĭ pedépsa de mustrare saŭ suspendare, acéstă pedepsă va deveni esecutorie, numaĭ după ce se va aproba de Ministerul Justiţieĭ, care va asculta pe inculpat, când acesta va cere; suspendarea se va pronunţa prin decret Domnesc.

Art. 131. În cas de suspendare, judecătorul inculpat va înceta îndată din funcţiunea sa, pînă ce va interveni decretul Domnesc.

Art. 132. Tóte aceste pedepse se pot aplica saŭ gradualŭ, saŭ orĭ-care dintr'însele, şi fără prevenire, după importanţa casuluĭ.

Procurorii saŭ Ministerul Justiţieĭ pot provoca aplicarea lor.

Art. 133. Pedep ele disciplinării ce Curtea de Casaţiune va putea pronunţa conform art. 42 din legea sa organică, vor fi: advertismentul, mustrarea care va trage perderea onorariuluĭ de la o lună pînă la douĕ luni, saŭ suspendarea provisorie de la o luuă pînă la patru luni.

În cas de delicte, relative la funcţiune, Curtea de Casaţiune va aplica pedepsele prevĕḑute prin legea penală.

Art. 134. Avertismentul se va da înscris când Curtea de Casaţiune, saŭ după iniţiativa Ministerului public, saŭ după plângerile părţilor, saŭ de la sine în cursulŭ unuĭ proces, descopere neregularităţi din partea vre-unuĭ judecător saŭ corp judecătoresc.

Acest avertisment se va putea pronunţa şi fără înfăţişarea părţeĭ şi după o simplă încheere în Camera de Consiliŭ a secţiuneĭ carc se va afla în esaminarea procesuluĭ.

Art. 135. Curtea de Casaţiune va judeca chestiunile de pedepse saŭ de de avertismente tot-d'auna de urgenţă. Se vor publica în buletinul seŭ, tóte pedepsele de suspendare saŭ de destituire, pronunţate de acéstă Curte.

Art. 136. În tóte casurile de suspendare pronunţate de Tribunale Curţi saŭ Curtea de Casaţiune, Ministerul Justiţieĭ va putea chema pe una din persónele ce va poseda condiţiunile de admisibilitate, ca să înlocuéscă pe cel suspendat pe timpul cât va ţine pedépsa.

Timpul suspendăriĭ nu se va ţine în sémă la socotéla anilor de pensiune.

Art. 137. Ministerul Justiţieĭ, ca cap suprem al Justiţieĭ, va avea o rigurósă privighere asupra împlinireĭ datoriilor judecătorilor şi agenţilor judecătoresc, şi va denunţa la Curtea de Casaţiune, prin procurorul general, pe ceĭ căduţĭ în abateri de disciplină saŭ în delicte, spre a se judeca şi a'şĭ lua pedepsele prevĕdute de legĭ.

Art. 138. Curţile şi Tribunalele, nu aŭ dreptul de disciplină asupra membrilor Ministeruluĭ public.

Cu tóte acestea, când preşedintele Curţeĭ saŭ Tribunaluluĭ, va vedea că acestĭ membri se abat de la datoriile lor, saŭ le neglije şi compromitŭ onórea şi demnitatea funcţiuneĭ lor, va vesti de acésta pe Ministerul Justiţieĭ.

Art. 139. Curţile şi Tribunalele vor avea încă prin preşedinţiĭ şi procurori lor dreptul de privighere asupra grefierilor şi celor-l-alţĭ agenţĭ judecătoresc, şi asupra judecătorielor de plăşĭ, coprinse în ocolul lor, eĭ vor anunţa pe Ministerul Justiţieĭ despre abaterile ce se vor urma.

Art. 140. Pedepsele disciplinăriĭ se vor aplica atât magistraţilor amovibilĭ, cât şi acelor inamovibilĭ.

Art. 141. Destituirea unuĭ magistrat inamovibil nu se va pronunţa de cât prin o sentinţă judecătorésca dată în formele şi în casurile când legea pronunţă pedépsa destituireĭ.

Art. 142. Curtea de Casaţiune va esercita aceaşĭ disciplină asupra membrilor seĭ, şi va putea a le aplica pedepsele prescrise prin Art. 133.

Art. 143. Pedepsele disciplinariĭ ce Curtea de Casaţiune va pronunţa saŭ în contra membrilor seĭ, saŭ în contra celor-l-alţĭ funcţionarĭ judecătoresc, se vor esecuta fără altă aprobare a Ministeruluĭ Justiţieĭ, încunosciinţându-se numaĭ acestuĭ Minister, afară de casul de suspendare saŭ destituire, care se va esecuta în urma decretuluĭ Domnesc.

§. 5. Revisuirea.

Art. 144. Pe fie-care an, în cele d'âuteĭŭ cinci-spre-dece dile ale luneĭ Fevruarie, tóte Tribunalele şi Curţile vor trimite Ministeruluĭ Justiţieĭ un tablóŭ despre operaţiunile lor din anul trecutŭ.

Acest tablóŭ va coprinde între altele: numĕrul causelor intrate, natura lor, acelea care s'aŭ terminat prin împăcăciune, acelea care saŭ terminat prin judecată, numĕrul causelor ce maĭ rĕmăn a se judeca.

Aceste tablouri vor servi Ministeruluĭ spre a forma statistice judecătoresc în ţéră.

Art. 145. Fie-care tablóŭ va fi însoţit de o espnnere a lucrărilor Tribunaluluĭ saŭ Curţeĭ.

În astă espunere se va însemna și viciurile saŭ lipsele, ce esperiența a dovedit că se află în Procedură și în legile relative la justiție.

Art. 146. Procurorul general va înainta asemenea Ministeruluĭ un resumatŭ de observațiunile sale de peste an, și o statistică de numărul causelor criminale și corecționale din ocolul Curții.

Art. 147. La fie-care șése luni, fie-care procuror de lîngă Tribunal va trimite procuroruluĭ general respectiv, un raport despre starea și lucrările Tribunaluluĭ cu observațiunile ce va avea să facă asupra aplicăreĭ legilor și îndeplinireĭ datoriilor agenților judecătorescĭ. Resumatulŭ acestor raporturĭ se va trimite de procurorul general Ministeruluĭ Justițieĭ, împreună cu observațiunile sale.

TITLUL XI.

Congedii și vacanții.

Art. 148. Membriĭ de Curți de Apel și de Tribunale vor putea lipsi pentru cause bine cuvêntate cu voia președinteluĭ pînă în ₫ece ₫ile cel mult.

Președinții îșĭ vor cere congediŭ de la Ministerul Justițieĭ.

Cănd cererea de congediŭ a judecătorilor va trece peste ₫ece ₫ile, ea se va da de către Ministerul Justițieĭ, dĕcă acea cerere va fi însoțită și de ₫eclararea președinteluĭ, că serviciul nu va suferi.

Art. 149. Procurorul general îșĭ va cere congediŭ de la Ministerul Justițieĭ, procurorii de secțiunĭ aĭ Curțilorŭ îșĭ vor cere congediŭ pentru ₫ece ₫ile de la procurorul general; peste ₫ece ₫ile congediulŭ se va da de Ministerul Justițieĭ, dacă cererea de congediŭ va fi sprijinită de procurorul general.

Art. 150. Procurorii de județ îșĭ vor cere congediŭ pentru cinci-spre-₫ece ₫ile de la procuroruluĭ generalŭ; de la cinci-spre-zece ₫ile în susŭ congediul se va da de Ministerul Justițieĭ.

Substituții de Tribunale saŭ procurorii de secțiunĭ îșĭ vor cere congediulŭ, pentru două-₫ecĭ ₫ile, de la primul procuror, orĭ de la procurorul lor respectiv; congediul ce va trece peste două-₫ecĭ ₫ile se va acorda de Ministerul Justițieĭ, după cererea sa sprijinită de procuror.

Art. 151. Judecătoriĭ de plășĭ îșĭ vor cere congediŭ pînă la cinci-spre-₫ece ₫ile de la președintele Tribunaluluĭ respectiv; de la cinci-spre-₫ece ₫ile în susŭ congediul se va da de Ministeriul Justițief.

Art. 152. Grefierii, portăreii, aprodii și céĭ-l-alți împiegați, nu pot lipsi fără voia președinteluĭ respectiv.

Art. 153. Cererea de orĭ-ce congediŭ cată să fie motivată și legitimată pe o neapărată și înființă trebuință.

Art. 154. Nicĭ un congediŭ nu va putea trece peste o lună.

Congediile acordate în curgerea unuĭ an, însumându-se, nu pot trece peste o lună.

La casurĭ estraordinare de neapărată trebuință, Ministerul va putea acorda congedii și încă pînă la o altă lună, pentru care însă nu se va primi remunerarea, afară de casul de bólă legitimată.

Art. 155. Procurorii respectivĭ și președinții de Curți și Tribunale vor raporta Ministeruluĭ Justițieĭ despre tóte lipsele cu congediŭ saŭ fără congediŭ.

Art. 156. Ceĭ ce vor lipsi fără a'și lua congediŭ în formele hotărîte, vorŭ perde remunerarea lor pe tot timpul lipseĭ.

Dacă acéstă lipsă va trece peste o lună, se va putea considera ca o dimisiune.

Procurorul general va putea însă, după ₫ece ₫ile de absență fără congediŭ, a prevesti pe ceĭ ce lipsesc să vie la postul lor, și ne fiindŭ următorĭ el va raporta Ministeruluĭ Justițieĭ.

Art. 157. Magistrații inamobilĭ aĭ Curților de Apel, carĭ vor lipsi două luni

fără congediŭ vor înceta din funcțiune ca dimisionați, după ce însă acéstă încetare se va pronunța prin o hotărîre a Curței de Casațiune dată în secțiuni unite, după ascultarea părței, saŭ chemarea eĭ formal și conclusiunile Ministeruluĭ Public.

Art. 158. Vacanțiile Tribunaluluĭ și ale Curților sunt cele următóre:

Vacanția mare de la 1 Iulie pînă la 15 Augustŭ. Vacanții micĭ la Crăciun opt dile cu începere din ajun; la Paștĭ două septemâni, a patimilor și cea luminată

Pe lîngă Duminicĭ și serbătorĭ Naționale, vor maĭ fi vacanții în cele două. spre-dece sĕrbătorĭ dominicale.

Art. 159. În timpul vacanțiilor marĭ și micĭ va fi în permanență un membru la Tribunale și Curțĭ, asistat de grefier saŭ adjutor, pentru espedŭirea lucrărilor corente și priimirea acțiunilor și apelurilor.

Art. 160. Curțile și juraților nu aŭ vacanții marĭ, ci numaĭ vacanții micĭ și Duminicile și serbătorile.

Art. 161. Judecătoriĭ instructorĭ și procurorii nu aŭ vacanții, și se vor ocupa cu regularea causelor criminale saŭ corecționale.

Art. 162. În orĭ-ce cas însă de congediŭ, basat pe o neapărată trebuință, în curgerea anuluĭ, cât și în timpul vacanțiilor, judecătorul instructor se va putea înlocui cu un alt judecător, prin Ministerul Justițieĭ.

TITLUL XII.

Dispositiuni finale.

Art. 163. Tóte Legile, Decretele și regulamentele anterióre atingătóre de materiile cuprinse în acéstă lege, sunt și remân abrogate; éră disposițiunile legeĭ Curței de Casațiune, carĭ nu s'aŭ modificat prin legea de față, sunt și remân în vigóre.

TITLUL XIII.

Dispositiuni transitorii.

Art. 164. Curțile criminale, ce se află în ființă, vor înceta de a fonționa, de odată cu promulgarea legeĭ de față.

Art. 165. Tribunalele polițienescĭ, acolo unde sunt, se vor desființa de odată cu înlocuirea lor prin judecătoriĭ de ocóle saŭ plășĭ.

Art. 166. Tribunalele cu atribuțiuni de juridicțiuni gracióse, ce esistă astădĭ în Bucurescĭ și Iașĭ sub numele de Tribunale secția III, se vor desființa de odată cu punerea în lucrare acesteĭ legĭ și a procedurei civile.

Art. 167. Tribunalele de plășĭ saŭ ocóle so vor înființa la votarea bugetuluĭ anuluĭ 1866.

Art. 168. Infracțiunile comise în România de peste Milcov, sub imperiulŭ legeĭ penale vechĭ și care după legea penală din România de dincolo de Milcov sunt de natura delictelor, se vor judeca de instanțele civile, remăind ase judeca de juraț numaĭ crimele.

STATUL JUSTIȚIEĬ.

a). Judecătoriile de Plășĭ.

Pe fie-care lună.

	Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
Judecătorul . . .	500 leĭ.	450 leĭ.	400 leĭ.
Adjutorele . . .	300 „	250 „	200 „

b). Tribunalele de județe.

Pe fie-care lună.

	Clasa I.	Clasa II.
Primul Președinte. . . .	1,200 leĭ.	1,100 leĭ.
Fie-care Președinte. . . .	1,100 „	1,000 „
Fie-care Judecător. . . .	900 „	800 „
Judec. de Instrucțiune. . .	1,000 „	900 „
Supleantul	800 „	700 „
Prim Procuror	1,000 „	900 „
Procuror de secțiune saŭ Procuror	800 „	700 „
Substitut	700 „	600 „

c). Curțile de Apel.

Pe fie-care lună.

	București.	Iași, Craiova și Focșani.
Primul Președinte. . .	2,600 leĭ.	2,400 leĭ.
Fie-care Președinte. . .	2,400 „	2,200 „
Membru judecător. . .	2,000 „	1,600 „
Supleant	1,500 „	1,200 „
Procurorul general . .	2,000 „	1,600 „
Procuror de secțiune . .	1,500 „	1,200 „

LEGE

Decret. 3 Iulie 1865—Prom. 13 Iuliŭ 1865.

Pentru pensiunile și ajutórele sub-oficerilor și soldaților în retragere.

Art. I. Sub-oficerii și soldații carĭ vor servi sub drapel fără întrerumpere 25 anĭ, în care nu intră aceĭ petrecuți în reservă, vor avea drept la pensiune.

Nu vor avea drept la pensiune în casurile în carĭ Codicile penal militar îi lipsesce de dênsa, întru cât însă va urma o sentință judecătorésca.

Art. II. Orĭ-care ar fi timpul serviciuluĭ, sub-oficerii și soldații carĭ vor dobêndi blesurĭ (1) grave, contusiunĭ și orĭ-ce al-te infirmități incurabile în timp de resbel, din causă de devotament către serviciŭ, saŭ pentru salvarea unuĭ cetățén în pericol, și când acestea îĭ pun în imposibilitate d'a se hrăni, saŭ când prin amputare (2) vor perde unul saŭ maĭ mulțĭ membri aĭ corpuluĭ, vor avea dreptŭ la pensiune.

Art. III. Sub-oficerii și soldații carĭ nu în timp de resbel vor dobîndi din causa serviciuluĭ blesurĭ grave saŭ alte infirmități incurabile, ceĭ vor pune în imbosibilitate de a se hrăni, vor avea drep la eouĕ treimĭ de pensiune.

Art. IV. Blesurile și infirmitățile, de și incurabile, dar carĭ nu pun pe sufe-rind în imposibilitate de a se hrăni daŭ dreptul la un ajutorŭ plătitŭ odată în momentul pornireĭ la vatra sa.

---

(1) Blesuri, séŭ pe românesce *rănĭ*

(2) Amputare: tăiere a unui membru din trupŭ.

Art. V. Pensiunile și ajutórele, menționate în articole preedente, se hotărasc precum urmézĕ:

a). Petru serviciul de 25, după art. I, leĭ 600 pe an;

b). Pentru casurile arătate la art. II, leĭ 600 pe an;

c). Pentru casuirle arătate la art. III, leĭ 400 de leĭ,

d). Pentru casurile arătate la art. IV, nu ajutor de leĭ 600 odată plătit.

Art. VI. Pensiunile și ajutórele acordate în virtutea legeĭ de față, se vor plăti de către casa de dotațiune a ósteĭ, pe cât fondurile acesteĭ case vor permite.

Art. VII. Costatarea blesurilor și a infirmităților dând drept la pensiune saŭ ajutor se va face:

1). Printr'un certificat de origină, liberat de Consiliul de administrație al corpuluĭ din care face parte militarul.

2). Printr'un certificat de visită și supravisită liberat cel d'ântêiŭ de către medicul principal al corpuluĭ, cel d'al doilea de către doĭ medicĭ numiți de inspectorul general al Serviciuluĭ Sanitar militar.

Pisele certificate vorŭ trebui să se arate esact și sub respunderea celor ce vor sub-semna, dacă blesurile saŭ infirmitățile sunt de catigoria celor prevĕdute prin art. II, III și IV și apoĭ se vor visa de inspectorul general militar.

Art. VIII. Ministerul de Resbel va complecta instrucția prevĕdută prin articolul precedent apoĭ va libera un titlu de pensiune saŭ un mandat de adjutorŭ militarilor admiși ase bucura de una saŭ cea-l-altă favóre.

Art. IX. Orĭ-ce militar pensionat, sub orĭ-ce titlu va fi precum și aceia căror saŭ dat numaĭ ajutor pentru blesurĭ saŭ infirmităților, conform articolelor precedente, primesc de la Stat mijlóce de transport spre ase întórce la vetrele lor.

Afară de acésta eĭ rêmănŭ stăpânĭ pe efectele lor de mic echipament.

Art. X. Tóte pensiunile arătate la art, I, II și III se vorŭ socoti viagere, éră văduvile ostașilor morți în rĕsboiŭ, vor priimi jumĕtate pensiunea, pe câtă vreme vor remănea necăsătorite.

Dispositiuni transitorii.

Art. XI. Rănițĭ aflați astădĭ pensionați, se vor înscrie la casa de dotațiuni a ósteĭ cu dreptul acordat de legea de față și se vor bucura pe viitor de pense unea aci arătată.

Art. XII. Tóte dispositiunile anterióre contrarie acesteĭ legĭ sunt și rêmăn desființate.

REGULAMENT

(Decr. 9 Iulie prom. 17. Iuliŭ 1865.)

Privitorŭ la inscrierea de bună voe în serviciulŭ armateĭ.

Art. 1. Orĭ ce românŭ póte cere să fie inscrisŭ de bună voe în unulŭ din corpurilorŭ armateĭ regulate.

Art. II. Pentru a putea fi inscrisŭ trebue să implinéscă condițiile cerute prin Art. 66 allŭ legeĭ din 5 Decemvrie 1864 adecă:

1.) Să aibă vêrsta de 17 anĭ cel puțin și 30 cel mult.

2). Să nu fie nicĭ însuratŭ, nicĭ vĕduv cu copiĭ.

3). Să se bucure de drepturile sale civile.

4) Să aibă un certificat de bună moralitate liberat de Primarul comuneĭ (model No. 1).

(1) Vezĭ în Supl. Cod. pag. 253.

5). Să aibă cel puţin talia de 1m. 57

6). De nu va fi major, să justifice consimţimêntul tatăluĭ. mumeĭ saŭ al epitropuluĭ seŭ

Art. III. Pe lîngă condiţiile însemnate maĭ sus, omul care cere a se înscri de buna voe, trebue să maĭ împlinéscă şi condiţiile următóre:

1). Să fie sănătos şi de o constituţie bună.

2). Să aibă, după arma la care se destină, şi corpul la care cere să intre, cel puţin minimum şi cel mult maximum talieĭ cerute (Decretul din 9 Octomvrie 1862 şi 17 Maiŭ 1865).

3). Să împlinéscă condiţiile de aptitudine saŭ să cunóscă una din profésiile. cerute (idem).

Art. IV. Inscrierile de bună voe se priimesc fâră deosebire de corp şi armă. Ministerul de Resbel póte să schimbe în orĭ ce corp şi armă pe militariĭ înrolaţĭ, când interesul serviciuluĭ va cere.

Cu tóte acestea, la înrolarea sa, trebue să se hotărască tot d'auna un corp pentru care se destină.

Art. V. Omul ce voesce a se înscri se va presenta şefuluĭ corpuluĭ în care voesce să se înscrie saŭ la Prefectul districtuluĭ, conformŭ Art. 68 din legiuirea recrutăreĭ armateĭ.

Acesta, după ce s'a asigurat că împlinesce condiţiunile cerute pentru serviciul militar şi arma la care se destină, face să se constate în presenţa sa omul, de către un ofiţer sanitar al armateĭ saŭ, în lipsă de acesta, de medicul districtuluĭ, dacă n'are nicĭ o infirmitate aparentă saŭ ascunsă şi de este de o constituţie sănătósă.

Art. VI. După împlinirea acesteĭ formalitâţĭ, şi dacă omul se recunnósce a fi bunŭ de serviciŭ, ofiţerul 'ĭ va libera unŭ certificatŭ de priimire (model No. 2).

Art. VII. In conformitate şi spre esecutarea Art. 68 din legiuire, Ministerul de Resbel, prin buletinurĭ periodice, va face cunoscut autoritâţilor militare şi civile, corpurile pentru care se pot priimi inscrierĭ de bună voe.

Art. VIII. Ofiţerul, înainte de a libera certificatul de maĭ sus, trebue să se assigure că corpul în care cere a se înscri omul este trecut în buletin.

Dacă corpulŭ numit nu este trecut în buletin, ofiţerul trebue să se adreseḑe la şeful corpuluĭ care, dacă omul ce voesce să se înscrie este folositor corpuluĭ prin vre o profesie utilă, pe de o parte primesce angajarea. érĕ pe de alta raportéză despre acésta d'a dreptul Ministruluĭ pe Resbel.

Art. IX. Înscrierile se fac de Prefect în capitala districtuluĭ saŭ d'a dreptul de fie-care şef de corp (Art. 68 din lege).

Pentru acésta omulŭ ce voesce să se înscrie, dnpe ce a dobênditŭ certificatulŭ care constată primirea sa de autoritatea militariă (despre care s'a vorbitŭ la Art. 6) se presintă cu dênsulŭ înaintea Prefectuluĭ saŭ a şefuluĭ de corp în care voesce să se înscrie.

Actulŭ se va face după modelulŭ aci alăturat (model No. 3.)

Art. X. Neîmplinirea unia din condiţiunile impuse prin lege, putêndŭ să anuleze actul de înscriere, Prefectul saŭ seful corpuluĭ, după ce priimesce certificatulŭ autoritâţiĭ militare, va trebui să se asigureze că omul care cere să se înscrie împlinesce condiţiile cerute prin Art. 66 alŭ legeĭ, şi că este coprinsŭ în nicĭ unul din casurile de escludere, prevĕḑute la Art. 2 din acea lege.

Art. XI. Timpul serviciuluĭ pentru care se póte înscrie cincva de voe este de 4 anĭ minimum (Art. 67).

Art. XII. Timpul serviciuluĭ pentru înscrierea de bună voe începe din ḑiua când a subscris actul de înscriere.

Art. XIII. Inscrişiĭ de bnnă voe se vor libera definitiv la espirarea celuĭ de al 4-le an al înscrierilor (Art. 71 al legeĭ pentru recrutarea armateĭ).

Art. XIV. În nici într'unŭ casŭ înrolaţiĭ de bună voe nu vor pute fi trimişĭ în congediŭ nelimitat, fără consimţimêntul lor.

Art. XV. Certificatul şi cele-alte acte produse de înscrisul de bună voe vor remânea anecsate la originalul actuluĭ de înscriere, spre a se căuta aceste acte în cas când actul de înscriere ar fi atacat de înscris saŭ de administraţie şi a se constata astfel legalitatea lor.

Art. XVI. Inscrisulŭ de bună voe va priimi îndată după subscrierea actuluĭ de înscriere o copie după acestŭ actŭ, cu care se va presenta la corpulŭ în care s'a înscris.

Art. XVII. Corpurile vor face cunoscut, tot d'auna şefuluĭ Divisieĭ teritoriale, matricula ómenilor înscrişĭ de bună voe, érĕ şefiĭ divisiilor teritoriule vor trămite Ministeruluĭ, (Direcţia 1, Divisia 1) în diua 1 al fie căruia trimestru, însemnare de numĕrul, numele etc. a acestora (model No. 1).

REGULAMENT

pentru esportaţia sării.

(Decret. 16 Iulie 1865. prom. 22 Iulie 1865)

TITLUL I.

Despre punctele de esportaţie şi transportulŭ sării la malul Dunării.

Art. 1. Guvernulŭ are facultatea de a alege şi de a hotărî acele puncte de esportaţie după malul Dunării ce va crede mai avantagióse intereselor Statuluĭ.

Art. 2. Transportul sării de la gurele salinelorŭ la punctele de esportaţie se va efectua cu plata chirieĭ în comptul Statuluĭ, prin căraŭşĭ tocmiţi de buuă voie şi în doue moduri, adică:

a). Cu căraŭşĭ acomptaţi din timpul ierneĭ prin avanse o jumĕtate chiria pentru cătimea sării ce voiesce a se angaja.

b). Cu căraŭşĭ neacontaţi.

Art. 3. Tutulor căraŭşilorŭ ce vor transporta sare de la saline la punctele de esportaţie, li se vor face un scădemêntŭ de 2 oca% din cătimea sării încărcate.

Art. 4. Căraŭşii care n'ar transporta la porturĭ întréga cătime de sare încărcată la salină, vor fi supuşĭ la despăgubire după preţul cu care se va vinde sarea la salină, precum şi al acontuluĭ priimit tot de acolo

Art. 5. Cătimele de sare ce se vor transporta pentru vêndarea esportaţieĭ pe la magasiile porturilorŭ dupe malul Dunării, vor fi tot-d'auna în $_2/^3$ părţi de Slănic, éră cea de la cele-l-alte saline, se va distribui a 3 parte după mijlócele ce se vor presenta.

Despre vêndarea sării pentru esportaţie.

Art. 6. Vêndarea sării pentru esportaţia peste Dunăre, cumpĕrată din magasiile Statuluĭ este liberă, ea se va efectua de către veri-care locuitor indigen saŭ străin prin paza formelor prescrise.

Art. 7. Preţul cu care se va vinde sarea la punctele pentru esportaţie se va regula şi publica de Ministerul Financelor, tot-d'auna în urma Ordonanţeĭ Domnescĭ.

Art. 8. Vêndarea sării se va face în cătimĭ marĭ şi cu mărunţişul pe banĭ gata şi pe credit.

Vêndarea sării pe credit nu se va putea efectua de cât în urma presentării

de către cumpĕrătorĭ a unei garanţe ipotecare saŭ pe poliţe saŭ pe bilete la ordinul tesaurului public, subscrise de douĭ commercianţi solvabilĭ.

Terminele de plată pentru cătimele de sare luate pe credit se va regula de Guvern, după cătăţimele cerute a se esporta.

Art. 9. Orĭ-ce esportatorŭ de sare este dator a justifica strejuirĭ legala eĭ posedare prin actul de cumpĕrătóre de la agenţiĭ însărcinaţĭ cu vĕnd̦area sărĭĭ pentru esportaţie.

Art. 10. Sarea ce se va esporta este scutită de orĭ-ce altă dare directă saŭ indirectă din partea Principatelorŭ-Unite, ĕră tacsele de import in statele unde s'ar transporta, vor privi în greutatea esportatorilor.

Art. 11. Preţul sărĭĭ vêndute pentru esportaţie se va priimi în cursul tesaurului public.

Art. 12. Drept risipa sărĭĭ, care fiind depusă în magasiĭ la porturĭ in interval de un an fără a eşi, se va acorda un scădemêntŭ de unul la % de oca, cu acest mod se va urma reducţia după înaintarea timpuluĭ şi pe viitor, ĕră cât pentru şederea sărĭĭ maĭ puţin de un anŭ, scădêmêntulŭ de una la % se va face în analogie cu timpul şederĭĭ pînă la minimum de doue lunĭ.

TITLUL II.

Despre administraţie şi penalităţĭ.

Art. 13. Administraţiunea esportuluĭ sărĭĭ peste Dunăre este pusă sub imediate ordine ale Ministeruluĭ de Finance la direcţia regiilor financiare.

Art. 14. Administraţiile salinare şi comisarĭĭ de porturĭ sunt obligaţĭ a esecuta lucrările relative la esportaţia sărĭĭ în modul următor:

a). Administraţiile salinare.

1. Acomptarea cărăuşilor.

2. Pornirea sărĭĭ la porturĭ

3 Esecutarea rămăşiţelor de acomporturĭ şi a sărĭĭ remase pe drum prin concursul acomptatorilor.

4. Justificarea cheltuelilor, conform art. 13 din legea comptabilităţĭĭ.

b). Comisarĭĭ de porturĭ.

1. Priimirea şi conservarea sărĭĭ în magasiĭ.

2. Vêndarea sărĭĭ în esportaţie.

3. Justificarea cheltuelilor.

Art. 15. O instrucţiune specială şi detailată pentru administrarea acestuĭ venitŭ va hotărî:

a). Modul acomptărĭĭ cărăuşilor şi transportarea sărĭĭ la punctele de esportaţie

b). Modul primireĭ şi conservărĭĭ sărĭĭ în magasiile porturilor.

c). Modul vêndĕreĭ sărĭĭ în esportaţie.

d). Sistemul de comptabilitate ce urméză a se întroduce.

e). Atribuţiile fie-căruia funcţionar în parte şi garanţiile ce urméză a depune fie-care.

Art. 16. Personalulŭ ce urméză a se înfiinţa şi apuntamentele ce vor avea a priimi se va regula pe fie care an prin budgetul general al Statuluĭ.

Art. 17. Acomptatorĭĭ, cantaragiĭ, comisarĭĭ de porturĭ şi în fine toţĭ agenţiĭ serviciuluĭ salinar, carĭ ar unelti abusurĭ, fie provenite din negligenţă, lipsă de prevedere saŭ rea credinţă, nu numaĭ că se vor destitui, ci se vor da în judecată criminală, spre a'şĭ lua penalitatea după legi.

Art. 18 Comisarĭĭ însărcinaţĭ cu primirea şi vêndarea sărĭĭ la porturĭ, precum şi ceĭ-l-alţĭ funcţionarĭ de la saline, nu vor putea sub niciĭ unŭ cuvĕnt ţine pe cărăuşĭ nedestăcuţĭ, de cât 24 ore la orĭ-ce dificultate.

Fine la Suplementulŭ Appendiceluĭ.

TABELA CHRONOLOGICĂ

a

Materielorŭ din suplimentulŭ Appendiceluĭ

Data	Legile, Regulamentele, decretele	Pag.
1865 Maiŭ 16—Dec. 11 Maiŭ	Lege pentru numirea de Mltropoliţi şi Episcopi eparhioţi în România.	1
1865 Maiŭ 28—Dec. 20 Maiŭ	Lege pentru regularea dreptuluĭ de intrare de la vitele păstorilorŭ străinĭ. . .	2
1865 Iuniŭ 2—Dec. 30 Maiŭ	Regulamentŭ pentru punerea în aplicaţiune a Cap. 1, 2, 3, 4, 5 şi 6 de la Tit. II din Codicele civile, privitorŭ la actele stăreĭ civile.	6
1865 Iuniŭ 18—Dec. 11 Iuniŭ	Regulamentŭ pentru vînzările de acarete şi rescumperarea embaticurilorŭ Statuluĭ. .	8
	(Legea, în P. St. decr. 21 Oct. 1864, prom. 2 noemb. 1864, pentru vînzarea unor bunurĭ alle Statulnĭ şi rescumperarea de embaticuri).	8
1865 Iuniŭ 24—Dec. 17 Iuniŭ	Regulamentŭ de cheltuelĭ în materiă criminală.	11
1865 Iuliŭ 2—Dec. 30 Iuniŭ	Decretŭ pentrn amănarea punereĭ în lucrare a codiceluĭ civile.	19
1865 Iuliŭ 3—Dec. 21 Iuniŭ	Decretŭ pentru amînarea adunăreĭ Sinoduluĭ generalŭ.	20
1865 Iuliŭ 8—Dec. 3 Iuliŭ	Decretŭ pentru modificarea unor articole din legea instrucţiuneĭ publice.	20
1865 Iuliŭ 9—Dec. 3 Iuliŭ	Decretŭ pentru modificarea legeĭ asupra monopoluluĭ tutunuluĭ şi tabaculuĭ. . . .	20
1865 Iuliŭ 9—Dec. 3 Iuliŭ	Decretŭ relativŭ la modificarea şi reducerea personaluluĭ esterior de constatare şi percepţie.	21
1865 Iuliŭ 9—Dec. 4 Iuliŭ	Lege pentru organisarea judecătorescă. .	23
1865 Iuliŭ 13—Dec. 3. Iuliŭ	Lege pentru pensiunile şi ajutórele sub oficerilorŭ şi soldaţilorŭ în retragere. . .	37
1865 Iuliŭ 17—Dec. 9 Iuliŭ	Regul. privitor la înscrierea de bună voe în serviciulŭ armateĭ.	38
1865 Iuliŭ 22—Dec. 16 Iuliŭ	Regul. pentru esportaţia sării.	4

TABLA ALFABETICĂ

de

Materiele din Suplimentulŭ Appendiceluĭ

A

Pag.

Actele stării civile.—Regulamentŭ din 2 Iunie 1865, privitorŭ la punerea în aplicaţiune a Cap. 1, 2, 3, 4 , 5 şi 6 de la Tit. II din Cod. civile, privitorŭ la actele stăreĭ civile. 6

C.

Cheltuelĭ în materiĭ criminale.—Regulamentŭ din 24 Iuniŭ 1865. . . 11

Codicele civile.—Decret din 2 Iuliŭ 1865 pentru amănaraa punereĭ în lucrare a acestuĭ codice. 19

E.

Esportaţia sărieĭ.—Regulamentŭ din 22 Iulie 1865. 40

I.

Instrucţiunea publică.—Decretŭ din 8 Iuliŭ 1865 pentru modificarea unor articoli din legea instrucţiuneĭ publice. 20

Inscrierea de bună voie în serviciulŭ armateĭ.—Regulamentŭ din 17 Iuliŭ 1865. 38

M.

Mitropoliţĭ şi Episcopĭ.—Lege pentru numirea lorŭ, din 16 Maiŭ 1865. . 1

O.

Organisarea judecătorească.—Lege din 9 Iuliŭ 1865. 23

P.

Păstoriĭ străinĭ. — Lege din 28 Maiŭ 1865 pentru regularea dreptuluĭ de intrare de la vitele acestorŭ păstorĭ. 2

Pag.

Pensiunele şi ajutórele sub oficierilorŭ şi soldaţilorŭ în retragere.—Lege din 13 Iuliŭ 1865. 37
Personalulŭ esteriorŭ de constatare şi percepţie.—Decretŭ din 9 Iuliŭ 1865 relativŭ la modificarea şi reducerea acestuĭ personalŭ. 21

S.

Sinodulŭ generalŭ.—Decretŭ din 3 Iuliŭ 1865 pentru amănarea adunăreĭ acestuĭ sinodŭ (Vezi Supl. Codiceluĭ p. 211 şi 213). 20

T.

Tutunŭ şi tabacŭ. — Decretŭ din 9 Iuliŭ 1865 pentru modificarea legeĭ asupra acestuĭ monopolŭ. (V. Supl. Cod. p. 240). 20

V.

Vînzările de acarete şi rescumpărarea embaticurilorŭ Statuluĭ.—Regulament din 2 Iuniŭ 1865 8
Vîndarea unor bunurĭ ale Statuluĭ şi rescumpĕrerea embaticurilorŭ. — Lege din 21 Octobre 1864. 8

Finele Tabeleloră.

Spre a ajuta mai bine înţelegerea Procedureĭ civile, şi a face să se vază, într'unŭ modŭ sumariŭ şi esplicitŭ, planulŭ acesteĭ proceduri, spiritulŭ eĭ, scopulŭ ce şĭ-a propusŭ, precum şi modulŭ cum s'a lucratŭ, publicâm aci atât raportulŭ către consiliulŭ de statŭ, făcut de vice preşedintele seŭ, care a fost însărcinat cu lucrarea acesteĭ proceduri, cât şi raportulŭ făcut de raportorulŭ secţiunilorŭ către Adunarea electivă.

Domniloru consiliarĭ,

Luând assupra-mĭ dificila misiune de a lucra Projectulŭ de Codice al Procedureĭ civile pe care am onóre de a vi'lŭ presinta, am fost pătruns de doă consideraţiunĭ: de greutatea misiuniĭ cu care am fost însărcinat, de utilitatea practică de a se lucra un projectŭ de lege mai întinsŭ de o singură persónă.

Amŭ căutatŭ dară, pe cât am putut, în scurtulŭ timp de caro am pututŭ dispune pentru acéstă lucrare, a correspunde pe de o parte la importanţa acesteĭ misiunĭ, iar pe d'alta a menţine unitatea de ideĭ, de principurĭ şi de forme ce trebue să caracteriseze o legislaţiune omogenă.

Codicele de procedură civile, unita cu legea assupra organisăriĭ judecătorescĭ, de care mĕ ocup, şi pe care voiŭ avea onóre a'l supune deliberaţiuniĭ D-vóstre în scurtŭ timpŭ, constitue încoronarea, ca să dicŭ ast-feliŭ, a sistemuluĭ celuĭ noŭ al justiţiĭ nostre. Procedura este ânima legislaţiuniĭ unuĭ Stat, este spiritul care mişcă şi pune în lucrare principiile Codiceluĭ civile, alle sistemulŭ legislaţiuneĭ dreptuluĭ nostru privat. Prin legea civile s'a proclamat drepturile şi s'a regulatŭ raporturile ce esistă între dreptŭ şi datorie; prin procedura civile se reguléză modul cum ajungem la dobîndirea şi conservarea drepturilorŭ nóstre, ni se arată mijlócele prin carĭ se menţine armonia ce cată să esiste între raporturile de dreptŭ şi de datorie.

Codicele civlle, fără procedură, este mai ca unŭ corpŭ fără ânimă, este ca o bună şi conplectă maşină cărea-ĭ lipsesce puterea motrice. Trebuia dară să animămŭ sistemulŭ legislaţiuniĭ nóstre civile, şi Consiliul de Statŭ, spre a pune în mişcare buna legislaţiune civile cu care s'a dotat Ţérra, trebuia ca, de o dată cu punerea în lucrare a legiĭ civile, să presinte, la timpŭ, după cererea Guvernuluĭ, şi procedura sa.

Neceeitatea acesteĭ proceduri este general simţită. Una din celle maĭ marĭ lacune ale legislaţiuneĭ nóstre, atâtŭ aci cât şi peste Milcov, era lipsa uneĭ complecte proceduri civile.

Acéată lipsă avea cel mai funestŭ efect asupra intereselorŭ cetăţenilorŭ; de aci resultă confusiunea şi arbitrariulŭ, şicana şi prelungirea proceselorŭ, dificultăţile şi chiar imposibilităţile de a se esecuta o otărîre care avea puterea lucruluĭ judicatŭ.

Acéstă însemnată şi regretabile lacună astadĭ se împlinesce. Procedura cea nouĕ prevede tóte casurile căte se regulédă şi de procedurile altorŭ state civilizate. Formele ce ea prescrie sunt simple, puţinŭ numeróse şi espeditive. Stilulŭ e facil, şi modulŭ de a se esprima e clarŭ, simplu, aşa cum să se pótă le-ne înţelege prescripţiunile legeĭ. Tótă Procedura este somarie, aşa în cât nu am avut trebuinţă a prescrie numaĭ pentru unele casurĭ o procedură somarie. Neavêndŭ nicĭ o tradiţiune feudală, aflând chiar în vechile nóstre proceduri o jurisprudenţă

simplă și patriarcală, am putut cu înlesnire depărta tóte acelle formalităț̆i, complicate, confuse, greŭ de înțeles și prelungitóre ce se află la alte națiunĭ Europene, și pe care spiritele emancipate le critică cu dreptŭ cuvênt, fără a puté însă reeși a le dărîme cu totulŭ. Ast-fellŭ s'a putut uni esigințele sciinței cu consiliele bunuluĭ simțŭ și rațiuneĭ.

Spre acestŭ sfîrșitŭ, pe lînga procedura judecătorilor de plășĭ, lucrată și de D. Consiliar Al. Crețescu, 'mĭ-a servit de un minunatŭ ajutor legea de procedură a Geneveĭ din 29 Septembre 1819. Poporulŭ genovesŭ, simplu și laborios, cu moravurĭ republicane și patriarcale, nu a putut suferi complicatele formalităț̆i alle procedureĭ franceze ce'ĭ impusese conquista.

Ellŭ a transformatŭ, după emancipare, acéstă procedură într'unŭ corpŭ de legĭ simple și espedítive, așia cum ni'lŭ prescrie și sciința și rațiunca care nu e predominată de prejudițiulŭ tradițiunelorŭ.

Amŭ urmatŭ dară în multe părțĭ sistemulŭ legislațiunii Geneveĭ, căutândŭ însă a naturalisa, ca să dicŭ așia, dispositiunile eĭ, a aplica la noĭ numaĭ aceea ce se póte aplica, a complecta lacunele, a modifica unele părțĭ, a adăoga procedurile diverse, a pune în fine în armonie procedura cu codicele civile.

Astfel, Domnilor, codicle ce am onóre a vĕ presinta, este împărțit în șépte Cârțĭ. Cartea I tratézĕ despre procedura înaintea judecătorilor de Plășĭ.—Cartea II despre Tribunalele de județe.—Cartea III despre curțile de apel.—Cartea IV despre arbitri.—Cartea V despre esecuțiunea silită.—Cartea VI despre proceduri diverse. în fine Cartea VII coprinde maĭ multe dispositiuni generale, comune tutulor cărților.

Acest sistem complect al projectului de Procedură ameliorîndu-se prin discurțiunele luminate alle DD-Vóstre, alle Adunarei Elective și alle Senatului, va do veni o lege care aplicânduce fidel, va da peste puțin, sunt sigur, resultatele cemaĭ bine făcătorii, garantându interesele private și asecurându creditul publicŭ.

1865, Maiŭ. Vice președinte *Basile Boerescu.*

Domniloră deputaţi,

Proiectulŭ de lege, relativ la procedura Codului civil, este complementul indispensabil al nouluĭ Cod civil şi al noueĭ organisaţiunĭ judecătorescĭ. Codul civil a regulat într'un mod savant şi complect, diferitele raporturĭ civile care pot esista între cetăţeniĭ; prin organisaţiunea judecătorésca, s'a determinat mult maĭ bine de cât în trecut, autorităţile carĭ sunt chemate a statua asupra drepturilor nóstre când sunt violate. Acésta însă nu era destul; trebuia ca o nouă procedură să vie a încununa marea operă a reorganisăriĭ justiţieĭ în Statul nostru.

La ce ne-ar fi putut folosi, în adevĕr, cunoscinţa esactă a drepturilor nóstre, reorganisarea tribunalelor la carĭ trebue să ne adresăm în cas de contestaţiune, dacă n'am avea regulĭ bine precisate carĭ să prescrie modul cum trebue să constatăm aceste drepturĭ înaintea magistraţilor, cum să atacăm hotărîrile lor, cum să le reformăm, când sunt vitióse şi contrariĭ legilor, cum să realisăm acea ce ni s'a atribuit de justiţie?

Noul Cod de procedură a respuns la tóte aceste necesităţĭ.

Regulile stabilite prin regulamentul organic în privinţa acésta, nu maĭ eraŭ potrivite cu starea nóstră de civilisaţiune, nicĭ maĭ puteaŭ corespunde cu reformele operate în justiţie. Procedura regulamentară era bună pentru o naţiuna care abia începe a merge către progres, pentru o naţiune care era guvernată de un Codice atât de simplu, de elementar şi de incomplect ca legiuirea luĭ Caragea. Astădĭ însă, când transacţiunile nóstre sociale aŭ luat o desvoltare aşa de însemnată, când legislaţiunea civilă, sub imperiul căria vom intra peste puţin, este reprodusă după Codicile Statulŭi celor maĭ înaintate, fie-cine simte imposibilitatea absolută în care ne aflăm de a maĭ conserva regulile de procedură coprinse în Regulament.

Cualităţile esenţiale ale uneĭ bune proceduri sunt treĭ : simplitatea, rapiditatea şi eficacitatea. Redactoriĭ nouluĭ Cod de Procedură aŭ fostŭ continuŭ preocupaţĭ de aceste treĭ ideĭ, şi comitetul D vóstre se crede fericit a constata mijlócele savante ce s'aŭ întrebuinţat pentru a formula regulĭ simple, repedĭ şi eficace.

Când vorbim însă de simplitatea nu înţellegem printr'acésta că Procedura civilă trebue să coprindă un mic numĕr de dispositiunĭ carĭ să reguleze câte-va casurĭ determinate, lăsând pe tóte cele-l-alte în uĭtare. Procedura trebue negreşit să fiă simplă, dar în acelaş timp complectă; legiuitorul cată să prevadă tóte împrejurările şi să respundă la tóte necesităţile. Spiritul de injustiţie, pasiunile, reaoa credinţă, aŭ inventat mijlóce infinite pentru a încurca totul şi a scăpa astfel indirect de sub aplicarea legilor; era de datoria legiuitoruluĭ a dejuca tóte conbinaţiunile rĕŭ voitóre, şi a ne indica, într'un mod simplu dar complect, drumul cum le putem combate. „Find că injustiţia a creat o artă de a încurca afacerile, nu trebue óre, dicea Friderie, ca justiţia să aibă o artă pentru a le descurca?“

Ideia rapidităţiĭ nu implică în sine precipitarea. Noul Cod are meritul d'a fi realisat pe cea d'ântêiŭ, fără să sacrifice cu tóte acestea interesele cele maĭ sacre printr'o grabă imprudinte. Terminarea contestaţiunilor dintre cetăţeni într'unŭ mod rapid este negreşit un bine însemnat, dar descopirea adevĕruluĭ este bunul suprem, şi ideia care a predominat la confecţiunea nouluĭ Cod. Redactoriĭ nostri aŭ putut să conciliese aceste două necesităţi, să combine rapiditatea cu regulile ce trebuesc observate în interesul totulor pentru descoperirea adevĕruluĭ.

În fine, D-lor deputaţi, prin noul Codice s'aŭ luat mĕsurile cele maĭ înţelepte pentru ca aceia ale căror drepturĭ sunt ameninţate, să şi le pótă conserva cu siguranţă, pentru ca aceia alc căror pretenţiuni s'aŭ recunoscut fundate prin sentinţe definitive să şi-le pótă realisa neîntârdiat. Eficacitatea legiĭ nu póte fi în. doiósă după punerea în lucrare a acestuĭ Codice, şi vom scăpa în fine de incertitudinele, de străgănirile, de arbitrariul care resultaŭ inevitabil din regulile incomplecte, neprecise şi vagĭ ale Procedurii celeĭ vechĭ.

Negreşit, prin noua legiuire, mecanismul general al Procedurii s'a maĭ complicat. Dar daca veţi observa cu de amănuntul fie-care secţiune în parte, vĕ veţi convinge imediat că mulţimea regulilor coprinse în noul Codice, deparle de a încurca pe judecător saŭ pe părtĭ, sunt din contră de natură a lumina imediat pe aceia care caută lumina. Orĭ cum ar fi, comitetul D-vóstră a găsit regulile şi formele cele nuoĭ indispensabile pentru garanţiile ce datorim să procurămŭ societăţii intregĭ. „Dacă vom esamina, dice Montesquieu, formalităţile justiţieĭ în raport ce dificultăţile ce întîmpină un cetăţian pentru a face să i se înapoeze averea sa, vom găsi negreşitŭ prea multe; dar daca le vom considera în raport cu libertatea şi siguranţa cetăţenilor, vom găsi că sunt puţine, şi vom vedea că trudele, cheltuelile, perderile de timp, pericolile chiar ale justiţieĭ, sunt preţul ce dă fie-care cetăţén pentru libertatea sa.“

Acestea sunt, D-lor deputaţi, ideile generale care aŭ predominat la confecţiunea Procedurĭ celeĭ nuoĭ, şi după care s'a povăţuitŭ şi comitetul delegaţilor pentru a întroduce óre-care modificărĭ menţionate în alăturatul tabloŭ. Nu vom intra aicĭ în cercetarea acestorŭ modificărĭ : când vom esamina diferitele articole în care se coprind, îmĭ voiŭ permite a espune onor. Adunărĭ motivele care aŭ determinat pe comitet să întroducă şi pe guvern să priiméscă tóte aceste modificărĭ. Tot cu ocasiunea acésta vĕ voiŭ face cunoscut şi amendamentele care s'aprodus.

1865 Iuniŭ.

Raportor : *C. Boerescu.*

VERIFICAT 1987
BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREŞTI
VERIFICAT 2007
VERIFICAT 2017